King Saud University 1957
Copyright © King Saud University

٣٩١٩

Copyright © King Saud University

في الاعتصام بالكتاب والسنة ١٦	في البدع ٢٦	في الاقتصاد في العمل ٣٥	في تصحيح الاعتقاد ٤٤	واما علوا حسنة ٧٢	في فروض العين ٨١
في فروض الكفاية ٨٣	واما سائر العلوم الفلاسفة ٨٧	فضل العالم على العابد ٩٤	في التقوى ١٠٤	في منكرات القلب ١١٧	في الاخلاق الذميمة ١٢٢
كفر جهلي ١٢٢	كفر جحودي ١٢٣	كفر حكمي ١٢٦	اعتقاد البدعة ١٢٨	واما التقليد ١٣١	الرياء ١٣٣
فيما الرياء ١٣٤	في الرياء الخفي ١٣٧	في احكام الرياء ١٣٨	انما الاعمال بالنيات ١٣٩	في مدح ذكر الموت وذم طول الامل ١٤٣	في امور مترددة بين الرياء و الاخلاص ١٤٥
العبادات اصلية جزئية ١٥٠	سوء الظن بالمسلمين ١٥٣	في علاج الرياء ١٥٥	واما سبب الاغراض ١٥٦	في تفسير الكبر ١٦٠	العبادة و الورع ١٦٩
الذنب والعجب ١٦٩	في علامات الكبر والتكبر ١٧١	في اسباب الضعف والتواضع ١٧٢	العجب ١٧٤	الحسد ١٧٥	في غوائل الحسد ١٨٠
في العلاج العلمي والعملي ١٨٢	في علاج القلع ١٨٣	الحقد ١٨٣	الشماتة ١٨٤	الغضب ١٨٦	الجبن ٢٨٦
الغدر ١٨٩	الخيانة ١٩٠	خلف الوعد ١٩٠	في فوائد الحلم ١٩١	في طريق تحصيل الحلم ١٩٢	سوء الظن ١٩٣
التطير والطيرة ١٩٥	البخل و الاسراف ٢٠٠	حب المال ٢٠٣	حب الدنيا ٢٠٤	في ان الاسراف حرام قطعي ٢٠٨	ان المال نعمة الله و محمود عن الاخرة ٢١٠
في اصناف الاسراف ٢١١	في ان الاسراف هل يقع في الصدقة ٢١٤	في علاج الاسراف ٢١٦	الكسل و البطالة ٢١٦	الفظاظة و غلظة القلب ٢١٩	الوقاحة ٢١٩
الجزع و الشكوى ٢٢٠	التعليق ٢٢١	حب الفسقة ٢٢٢	بغض العلماء والصالحين ٢٢٣	الجراءة على الله تعالى ٢٢٤	اليأس من رحمة الله ٢٢٦
الحزن في امور الدنيا ٢٢٧	الخوف في امور الدنيا ٢٢٧	والفقر الغني ٢٢٩	الفتنة ٢٣١	المداهنة والانس بالناس ٢٣١	الطيش والحقد ٢٣٢
العناد ٢٣٣	التمرد ٢٣٣	الصلف ٢٣٣	الجربزة ٢٣٣	البلادة والغباوة ٢٣٣	الاصرار على المعاصي ٢٣٤
الاستقامة ٢٣٨	وشعب العداوة ٢٤٣	في آفات اللسان ٢٤٥	في الكلام الذي الاصل فيه الحظر ٢٤٧	وتوبة البهتان ٢٥٠	الغيبة ٢٥٢
النميمة ٢٥٤	السخرية ٢٥٥	اللعن ٢٥٥	السب ٢٥٨	الفحش ٢٥٩	الطعن ٢٥٩

النياحة

النياحة ٢٥٩	المراء ٢٦٠	الجدال ٢٦١	الخصومة ٢٦١	الغناء ٢٦١	افشاء السر ٢٦٦
الخوض في الباطل ٢٦٦	سؤال الملائكة و المنفعة الدنيوية ٢٦٧	سؤال العوام عن كنه ذات الله تعالى ٢٦٨	سؤال المشكلات ٢٦٨	التشادق التقعير ٢٦٩	النفاق القولي ٢٧٠
كلام ذي اللسانين ٢٧١	الشفاعة السيئة ٢٧١	الامر بالمنكر والنهي عن المعروف ٢٧٢	غلظة الكلام والعنف فيه ٢٧٥	السؤال والتفتيش عن عيوب الناس ٢٧٦	افتتاح الجاهل الكلام عند العالم ٢٧٦
التكلم عند الاذان ٢٧٦	الكلام في الصلوة ٢٧٦	الكلام في حال الخطبة ٢٧٧	كلام الدنيا بعد طلوع الفجر ٢٨١	الدعاء للكافر ٢٨١	الكلام عند قراءة القران ٢٨١
كلام الدنيا في المساجد ٢٨٢	وضع لقب ٢٨٢	اليمين الغموس ٢٨٢	اليمين بغير الله تعالى ٢٨٢	كثرة الحلف ٢٨٢	سؤال [illegible] سارق ٢٨٤
سؤال تولية الاوقاف ٢٨٥	طلب الوصاية ٢٨٥	دعاء الانسان على نفسه ٢٨٦	رد عذر اخيه وعدم قبوله ٢٨٦	تفسير القران برايه ٢٨٧	اكفار المؤمن من غير ذنب ٢٨٨
قطع الكلام الغير ٢٨٨	السؤال عن حاله [illegible] ٢٨٨	تناجي اثنين عنده ثالث ٢٨٩	التكلم مع الشابة الاجنبية ٢٨٩	السلام على الذمي ٢٨٩	الاذان والا جائزة ٢٨٩
المزاح ٢٩١	المدح ٢٩٢	الشعر ٢٩٣	السجع والفصاحة ٢٩٤	فضول الكلام ٢٩٥	في آفات اللسان من جهة السكوت ٢٩٦
في آفات الاذن ٣٠٣	في آفات الفرج ٣١٥	في آفات العين ٣٠٤	في آفات اليد ٣٠٧	في آفات البطن ٣١٢	في آفات الرجل ٣١٧
في آفات البدن ٣٢١	في الدقة في امر الطهارة والنجاسة ٣٣٩	فيما ورد عن النبي وخير القرون ٣٤٠	فيما ورد عن ائمتنا الحنفية رح ٣٤٢	في ذم الوسوسة وآفاتها ٣٤٧	في [illegible] في امر الطهارة و النجاسة ٣٥٠
في ان الاصل في الاشياء الطهارة ٣٥٣	في التورع والتوقي من طعام اهل الوظائف من الاوقاف ٣٥٥	والامر الآن في زماننا مشوش جدا ٣٥٧	في امور [illegible] ٣٦٠		

Copyright © King Saud University

ب.

مكتبة جامعة الرياض - قسم المخطوطات

الرقم ٢٩١٩ ف ٨١٧/٧

العنوان برهان الطريقة المحمدية

المؤلف محمد بن محمد بن ابراهيم الرومي

تاريخ النسخ ١٢٠٦ هـ

اسم الناسخ محمد بن الحاج محمد بن (ابو) بكر بن محمد

عدد الأوراق ٣٦٨ ق

ملاحظات

King Saud University 1957

Copyright © King Saud University

برهان الطريقة المحمدية

شرحي

طريقة محمديه

ترجمه سي

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل لكل خطاء دواء في مرض الدين كما جعل لكل داء دواء في مرض البدن وذلك كفارة بجلب العصم كما ان هذا عقاره تطبيب السقم والصلوة والسلام على شمس الرسالة محمد سيد الانام وعلى آله العظام رضي الله عن اصحاب رسول الله عليهم اجمعين وعن التابعين ومن تبعهم باحسان الى يوم الدين . بو عبد فقير كثير التقصير محمد بن احمد بن ابراهيم بن حسن طيب غفر الله ذنبهما وستر عيبهما هجرة نبويه عليه افضل التحيه تك بنك يتمش ايكي تاريخنه كلنجه مدة مديده ده وازمان بعيده ده زمين مغرب ومصر وشام ويمن نعمان وهند وسند يكي مكان وعراق ولايتلرنده علوم شرعيه ايله تقيد ايدوب نيجه كامل ومكمل علماء كرام ومشايخ عظام ايله اختلاط ايدوب ونيجه لرينك خدمتلرنده عمر كچوب وقتا كه يتمش ياشه قريب اولدقده فوائد بضاعت قاليوب زندگانده حالت يأسه دوشوب عاقبت خصال حميده وحسن خاتمه يه وسيله بحسن اولندقده خاطره بو كلديكه مكوشده تفكر ايدوب برصد قه جاريه اثر قيوب اولانوزدلرده مذكور اولوب رحمة الله ايله مغفور اولسين ديو تفكر ده ايكن خاطره بو كلديكه انسان دارينده شرف عزته واصل وكونينده درجات كماله نائل اولمازسا بو ايمكه باطني عقايد اسلاميه يقينيه ايله تزكيه وظاهريني اعمال صالحه مرضيه ايله تحليه قلبيه اوراولدن تعريفنه متكفل اولان علم كلامدر وامرثانينك بيانته مشتمل اولان علم فقهدر اكا طالع ايدوب مقتضاسنجه عمل ايدوب سعادت دارينه وصول بوله امدي هركسنه محتاج اولدوغي نسنه نك اوزرينه مشتمل در ديو معتقدماننك يتمش تاريخنده درة البرهانيه اسميله مسمي اولان كتب كلاميه نك مقبول ومتداوللرنده لازم اولان مسائل مفيدهاني عربي جاهلر ايله ايراد اندوكوموزدن صكره نفعي عام اولمق ايچون رومي عامه لرصادرسي ايله ترتيب اولندي وبنك يتمش ايكيده قدوة المتقدمين وزبدة المتاخرين سديد الدين كاشغري رحمة الله تعالى عليه حضرتلرينك التيوز اون تاريخنده تأليف وتصنيف وبين الناس متداول اولان منية المصلي وغنية المبتدي ديو تسميه بيوردقلري كتابي دخي مسائل صلوة عبادتنه مشتمل اولمغن ترجمه اولندي بوندن صكره خاطره بو اولدنه لايح اولديكه عقايد واعمالدن هركسنه محتاج اولدوغي نسنه نك بيانته متضمن اولوب بو ايكي علمدن هركسنك محتاج اولديغي نسنه نك اوزرينه مشتمل بولنه ديو متفكر ايكن بركوي محمد افندينك رحمة الله تعالى عليه حضرتلرينك طقوز يوز

سكسان

سكسان تاريخنده علم اصولده تأليف وتصنيف ايلدوكي طريقة محمديه وسيرة احمديه اهل الله مستقي فارقا كنز والايمان كتابني مراد اوزره بولوب في الحقيقه سالك طريق حقه هادي مبين ونجات دركه ايچنده بوقدر يوز آيات كريمه واحاديث شريفه اولدوغندن ماعدي ائمه دينك كتب شرعيه دن مهم اولان مسائل سفني بها ايله مزين وعقايد اهل سنت ايله مملو واسنت محمديه نافع طريق حقه بوها ندريس . بركوي ديمكه سبب بو دركه محمد افندي رحمة الله عليه ولايت اناطوليده بالي كسريده پير علي افندي نام مدرسك اوغليدر تحصيل علمدن صكره استانبوله كلوب قاضي عسكر عبد الرحمن افنديدن ملازم اولوب ادرنه ده قسمت عسكريه ضبطنه اتمشدر بعده شيخ عبد الرحمن قرماني حضرتلرينك خدمتنده بر زمان تصفيه باطنه مشتغل اولوب ادرنه ده تحصول قسمتدن الدقلري مبلغي اصحابنه تقسيم ايچون اوزرينه واروب دفترسو جنجه توزيع ايدوب وارنلري ايله استحلال ايدوب افاده فنون نافعه مشغول اولوب وخواجه پادشاه مولانا عطاء الله شانينه فضائل نشانته اعتنا ايدوب عقد اخوت بنا ايتدكوي ده بنا اندوكي مدرسنك تدريسني بونلره تفويض اندوكلري ايچون بركوي ديو لو اطرافدن طلبه كلوب علم تحصيل ايدرلر ايدي ارباب استعداد وكمال اولمغله كاه وعظ وكاه درسنه ممارس ولر بالمعروف ونهي عن المنكر ايمكله سنت سيد الانام احيا ايدر ايدي ايكن طقوز يوز سكسان بوجمازي الاولنك اولنده دار بقايه انتقال ايلدي سني اللي بش سالادر مشدي نيجه كتاب ورساله تأليف ايدوب كندولردن صكره كلنلره منتفع اولسونلر ديو قصد اتمشدر رحمت الله عليه بيت شولركم عمل غنندن باقي ايدلر دليل صفحه افلاك ايدرلر صوننده هر برينك برنشاني قالوب شاد اولدي انوكله روانی ديو بطريقه محمديه مراد اوزره بولوب تبرك قصديله تركي لسان ايله شرحنه وعبارتني تقربها الى الحفظ تخفيف ايله تصوير اتدكدن صكره محل مناسب هر كلستاندن بر كولي وهر بستاندن بنجرسنبلي اخذ اولنوب هر بري مقاسنه ترتيب اولنمق ايله الله تعالى حضرتلرندن عفو طلب ايدوب ترجمه سنه مباشرت اولنمشدر حضرت اللهدن تمنامز بودركه اتمامني دخي ان شاء الله تعالى ميسر ومقدر ايده امين يا مجيب السائلين . بوندن صكره بلك كوكدركم بركسنه پادشاهنه بر تحفه ارمغان عرض ايلمك ديلسه هيچ علم تحفه سي كبي ارمغان اولمز خصوصا بويله بر پادشاه قدرشناس زمان دولت سلطان سلاطين العرب والعجم وخاقان خواقين ملوك رقاب امم قالع قلاع انس وجان ومعين الضعفاء والمساكين خادم الحرمين الشريفين السلطان الغزات والمجاهدين السلطان ابن السلطان غازي سلطان محمد خان بن السلطان

مطلب

بركوي

و شرح الفاضل محمد بن احمد بن ابراهيم [illegible] طيب السياح [illegible] شرحها [illegible] والتمام [illegible] سنة (١٠٨٠) [illegible]

براهیم خان بن سلطان احمد خان بن محمد خان حضرتلرینه حق سبحانه وتعالی عمر طویل
وصفای درون وصحت بدن میسر ایلیوب روز بروز بواندکین جوانب اربعه
اعدای دین او زرینه عسکر اسلام ایله سردارلر ارسال ایدوب علی الخصوص
عن سنه ده جنوب کرید بوقدر سنه آتیه دن سنه سابقیه کلنجه تدبیر مهمات اهل
غزات هر آن وهر ساعت امور دین باینده اقدام وتمام اتمدن خالی دکلدر دعاء
خیرانمك جمله مسلمین او زرینه لازمدر دائما عرض حاجات ونیاز ایدوب مجیب الدعوات
جناب عزتنه تضرع کناده قلوب فیض فضل الهیسیدن استفاضه واستفاده والطاف
نامتناهیدن مراد عزی اراده ایده لوم رجا اولنور که حق سبحانه وتعالی عمر ودولتین افزون
ایدوب شهزاده لر نهایه وعزتنی غایر مبشر ایلیه واعدای بدنهاده واهل فساد اولان
دوشمانلرینك بنیاد عمرلرین عدم ومعموره وجودلرین خراب ایدوب دیارلرینك اطراف
واکنافنی ممالك اسلامه مضاف ایلیوب اویوار فتحی نیجه فتوحات جلیله میسر ایدوب
منصور ومظفر ایله آمین وزمان سعادتلرنده اولان وزیر منیر ومشتری تدبیر که اول مطلب وزیر
همنشین مقرب اسکندر دوران آصف بر تدبیر فیلسوف کامل دستور اعظم مشیر مکرم
اسمی احمد دیلی محمد حضرت احمد پاشا ابقاه الله تعالی وما یشاء که زمان سعادت اقترانلرنده
معارف اولوب صغیر وکبیر غنی وفقیر شرع شریفه بو مرتبه انقیاد کوسترمشلردر که بویله
بر وزیر بو عصرده دکل بلکه دور عثمانیده دخی شرع الهیه متمسك وزهد تقوی ایله سنت
رسالت پناهیه بو وزیری عالیشان کلدیکی کتب تواریخده مسطور دکلدر بو محلده مناقب
مدحتی ذکر کویا دریادن ذره ادا اولنمشدر لکن القلیل یدل علی الکثیر فحواسنجه مدح وثناسنه
ارباب عقوله خفی دکلدر که بو عصرده وجود شریفلری سد یاجوج فتنه ایدیکی اظهر
من الشمس وابین من الامس در پس مشار الیه حضرتلری رأی تدبیر ایله عالمی بر درجه
رام اتمشدر که لسان ایله تعبیر وقلم ایله تحریر احتمال اولوب اوصاف حمیده لری تعریفده
نقصان اولور اصلا مبالغه اولمدوغی قریب العهد اولدوغی جهتدن عالمیانك معلومیدر
وزماننده آثار ظلم وبدع ومکر وفتنه مرفوع ومدفوع اولوب تدبیر وتدارکلری ایله امانك
واستحکام نعلی مشهور عالم اولا اویوار قلعه سین قرق کون ایچنده برنیجه قلعه لری ایله فتح
ایدوب ممالك اسلامیه الحاق اولنمسنه سبب اولدوغی جهتدن دعالری خلوص البال ایله لازمدر و
بلکه الزمدر حق سبحانه وتعالی وجود شریفلرین امت محمد اوزرندن خالی ایلمیوب بونك
امثالی نیجه فتوحات جلیله میسر ایلیوب سریر صدارتنده جاده مستقیم اوزره ثابت قدم اوله زیرا
بویله بر صادق القول وزیر حقنده رسول الله علیه السلام بیورمشلر که اذا اراد الله بامیر خیرا
جعل له وزیر صدق معناسی منبئ بودر که حق الله تعالی بر پادشاهه خیر دیلر مراد

ایلسه اول

ایلسه اول پادشاهه بر صادق وزیر بخشش ایدر نور خورشید تدبیر تندار روکی ایله
ظلمت شر وشوری ممالك اسلامدن دور وبعید قلور وبا مجلد لقمان حکمت وعاصف
کرامت عاقل ودانا بر وزیر عالی اذانسی ذکره قچن احکام شریعت وامور عبیده
برنسنه فراموش قلورسه نسیان طریقنده انی اول امر که پادشاه زماندر خاطرنشین
کوروب عمام عموم مظلومی مملکتدن مرتفع ایلر بیت خدا خزن مراد اتسه شها بر
شاه دوراتك وزیر ایلر اکا بر بویله مردی نداری دلیل اولور صواب اکدر درکاه فراغت
بو مظمونك کلامیدر رسولك قول مختاری وان ذکره اعانه واکر اکا ذکر ایدرسه
حصولنه سعی ایدر معاونت ایدر ونقش ملالی منطق ایلر واذا اراد غیر ذلك جعل له وزیر
سوء یعنی الله تعالی اول پادشاهه شر مراد ایلسه اول پادشاهه بر شریر وزیر ویرور
ان نسی لم یذکره وان ذکره لم یعنه اکر بر نسنه اونوتسه وزیری اکا ذکر واکر پادشاه اکا ارتسه
وزیر حصولنه سعی اتماز وسعاوین اولماز وصورت کمال استدادن کورنمز بلکه ضدینه طالب
وعکسنه راغب اولور شاکم علمه که وزیر مقصدی واقعه تاتار بغدادده سمت
خلافده کورنمشدر شرلی وضرری ولی نعمتنه عائد وراجعدر اویله اولدوغی
بونکه حکماء سلف وفیلسوفان خلف جملهدن بری بقراط حکیم اتمشدر که دنیاده
پادشاهلره کرکلو نسنه اولدر که بر پادشاهك کوکجك سوزلو عدلر قولاغوزلو
عدلا سنی خیرخواه وزیری اولمیق بای ومحصول اول پادشاهی سویجی اولور و
ایل ولایت اول سبب ایله عمارت اولور بحمد الله تعالی بویله بر کتاب شریفك
ترجمه سنه بویله پادشاهی قدرشناس وبر وزیر صادق زمانلرنده شروع اولندی
بیت زهی سعادت واقبال اکرم قبول افتد زهی شرف که بعین الرضا شد منصور
زیرا بو بر کتاب مستطابدر که بونك ایچنده بو قدر آیات کریمه واحادیث شریفه
اوله وغیر ماعدا ائمه دینك کتب شرعیه دن مهم اولان مسائل مفتی بها ایله مزین
وعقاید اهل سنت ایله مملو امت محمده نافع طریق حقه برهان اولوب ائمه دینك مذهبلرینه
ومعتقدلرینه مغایر بو کتابده ومسئله بو قدر پس بونك کبی علم نافعدن طالبلری
ناهی ومانع اولان بوسی او غیرلرندن کریزان اولوب بار سقلرین دهان ثعبانه صوقیه
زیرا انلرده تریاق بو قدر عقاید مکاسدلری چوقدر بویله کتاب بهاندر بونلرینك
تحقیق بودر که انلر قطاع طریق آخرتدر که قطاع طریق دنیادن اشددر زیرا الله ك
ورسولنك اراده اتدکلری معنانك خلافی اوزره استناد ایدرلر وضلالت جهتدن اول
کمسه دن اشد کمدر که ناسی کفره وبدعته دعوت ایده وباطل ایله مجادله ایلیه تا که
دین حقی باطل ایده وباطلی حق ایده حتی شرع سید المرسلین ده اختلاف پیدا ایده هیهات

Copyright © King Saud University

وصیهات الطاف عنایت رب عزت بو امت حقنده اولدیکی بر طائفه‌نک الغفاری
متصرف اولسه بر طائفه‌یه دخی تأییدی الهی قرین و فرصت و نصرتی معین اولمکه
کتب فقه ذره مقداری خلاف قوللیه پادشاهلر کبی اعانه الله تعالی برضائه راه راستی
کوستروب مذهب حقی تجدید و تأکید ایده زیرا سلفده صوفیلردن بعضیسی کور
صوریی خلیفه‌لک و مهدیلک دعواسنده در خصوصا پادشاهلر دولتی صوفیلک
طریقنده ظهور ایتمشدر اکا بناء تکثیر مرید و باعث جمعیت اولدیغی فتور کلمک مصلحتی
ملاحظ اولمق لازمدر اما علماء شریعت و ائمه کرام دعاسیله پادشاهلر بعضی اقللری
فتح ایتمشدر بو زمانه کلنجه انلردن برخلاف شئ ظهوری واقع اولمش دکلدر و علماء عظامک
خلافنه مدلس اولنلر خود بیت عنکبوتدن ذباب کبی ضعیف و بیتابدر بیت
چون بسی ابلیس آدم روی هست پس بهر دستی نشاید داد دست یعنی چونکه موق
آدم یوزلو شیطانلر واردر نیچه صورتده بلا نجیلر واردر که بلادن دوشلر ویلدن
سوزلو ایله خلقی الدرلر پس ارادة الهی هر اله ویرسک لایق دکلدر زیرا اسوردینک
حفظی و اصلاحی حقوق عبادک دنیا اسوردینک حفظی و اصلاحندن مقدمدر
حقوق الهیهی و حقوق عبادی حفظ ایدوب اهل سنت و جماعتدن مخالف
اولنلری کورکده اوچار سده فنادن قره‌لوکر انلر انسانک شیطانلریدر و سلیمانک
بامر الله سلوکه قائم اولدقلری طریق مستقیم شرعک قاطعلریدر انلرک شرور
افعال و اقوالندن سوئسنز استعاذه لازمدر حق سبحانه و تعالی امت محمدی طریق
ضلالتده و لانه شقاوتده بو مقوله کسلرک اغواسندن محفوظ و محروس ایلیوب
شرع شریف محمدی و طریق منیف احمدی بر له راه مستقیم اوزره اولانن قوللرندن ایده
آمین یا رب العالمین پس اسدی حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک کال کرمنه استناد ایدوب
حضرت شیخک بو کتاب مستطاب شیرین خطابنی ترکی شرحنه مباشرت اولنوب
اسمی تبدیل قلوب همان بنده برهان الطریقة المحمدیة اسمیله تسمیه اولندی بو کتابه ناظر
اولان اعیان و اکابر و اخوان خلاندن بو سفا خصابلرندن رجا اولنور که سطنه خلل
اولان محلی مهما امکن حسن تأمل ایله توجیه ایده لر دیکی ایله خطادن تنزیه اولنه و الا طوید
اولان وجه قصوری عطای عفو ایله معذور قلنه فان العبد لا یخلو من العیب و عند
علم الحق لا ریب فانه میسر المرام و مسهل الاختتام وهو حسبی الله و نعم الوکیل نعم المولی و
نعم النصیر بسم الله الرحمن الرحیم مصنف رح کتابنی تسمیه ایله ابتدا ایلدی یعنی باسم الله
حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک اسم شریفلرا بجلیله التماکه و کلی نعمتلری خلقه ویریجی
انجق اولدر دنیاده و آخرتده اندن غیری بر کسنه بر حبه نعمت ویرمکه قادر دکلدر

وبالفرائد

وبالفرائد ایله رحمت ایدیجیدر یعنی اسرکیجیدر دینبن بو نسنه الله تعالیدن قوللرینه
تنبیهدر که حواشیه باشلادقده الله ادیله باشلیه‌لر اول آدبره کاتیله اوتیلش
خبر ایله تمام‌منزله کل امر ذی بال لم یبدأ ببسم الله فهو ابتر حدیث شریفنده
اقتدادن اوتوری علماء فنون اتفاق ایتمشلردر که هر کتاب بسمله ایله افتتاح بولوب
زیرا بر کسب بر تصنیفه و بر بحثه شروع ایلرسه انلره تسمیه و تحمید و تنزیه و تصلیه
و استعانت مقارن اولمینجه تمام اولوب کامل بولمازلر نوت مصنفین ده فعل محذوف
تقدیر ایدر قولوا بسم الله و الحمد لله دیمک اولور زیرا بسمله سر خوان کریمه صلادر وحمد دخی
اولو نعمت جزیله اوزرنده اولمق سعادت کبرادر نتکم ابا سعید ابدر که ابن عمر و ابن
عباس رضی الله تعالی عنهم دیدیکه هر نسنه‌نک بنیادی وارکه اول نسنه انک ایله
قائم اولور جمیع کتابلرک بنیادی وار قرآنک بنیادی سورة فاتحه‌در فاتحه‌نک
بنیادی بسم الله الرحمن الرحیم بیت اول آخر قرآن زچه آمد با و سین یعنی اندر دو جهان
رهبر تو قرآن بس یعنی قرآنک اول حرفی بسمله‌نک باسی و آخر حرفی و الناسنک
سینی حکمتی بودر که دنیاده و آخرتده سکا قولاوز و مرشد انجق قرآن یتر انی بیلنک
غیره محتاج اولمدیکدر زیرا بس لفظی جمیع لسانده یتر دیمکدر زیرا قرآن عظیمده دینمزه
و دنیامزه کرک اولان جمله احکام موجوددر و حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن
مرویدر که بسم الله دیمک کلی دیکجه شفادر و هر دوایه دخی باردر بعضیکم بر رحمته یا خود
بر دیجه کرفتار اولسه بدیبو ذکره بسم الله الرحمن الرحیم او قیوب اندن صکره بو دعایی کره
رسول الله صلی الله علیه و سلم صلوات کتوره اندن صکره هرنه دعا ایدرسه الله تعالی
دعاسین قبول ایدر حاجتین روا قیله و دائما اورسه دعاسی مقبول اولنلردن اولور
زیرا بو اسمی حق سبحانه و تعالی امت محمده برکیچ قلدی ایکی جهان سعادتی بونکله
حاصل اولور نتکم رسول اکرم علیه السلام مک دائم ایدکلری دعاسی دخی بو کلام شادمکر
یو ورد است رحمن الدنیا و رحیم الآخرة یعنی الهی سن جهت دنیاده رحمن سنکر رحمتک
عام مؤمنلره و کافرلره رزق ویرمکده اما جنت آخرتده رحیم سنکر رحمتک خاصدر
مؤمنلره کافرلره دکل نتکم قرآن عظیم الشانده بیوردر و کان بالمؤمنین رحیما یعنی
اسم رحیم سعادة خاصدر که رحمت آخرتده انجق مؤمنلره اولمقده عامدر زیرا کم
او بو دنیاده رحمکله وصف اولنورلردن رحیم کنیسه‌ر یعنی شفقتلودر دیه‌رلر انجق
رحمن اسم رحیم خاصدر بونکله کم الله تعالیدن غیری کسه‌یه رحمن لفظیله
وصف ایتمزلر اما رحیم لفظیله وصف ایدرلر پس بو ایکی اسم شریفکه رحمن و رحیم
اسملریدر اول دخی الله تعالی ادینه بیله قوشدی که بسم الله الرحمن الرحیم اولدی

Copyright © King Saud University

الحمد لله جمیع حامدینك حمدی یا خود محمودیت مخصوصدر الله تعالی ایچون یعنی جمله اوکولکلك
شکری تعالی حضرتلرینه ثابتدر بو حمدك معنای لغوی و عرفیسی والف لامك جنسیچون
واستغراق جنس ایچون اولمسی دلیلدر نبی علیه الصلوة والسلام الحمد رأس الشکر وما شکر الله
من لم یحمده بیورمشلردر لا اتبادر که حمد شکردن برشیدر زیرا بر شیئك رأسی انك جزؤی اولور
زیرا شکر موردینك تثلیثیه عمومی واردر یعنی قولا وعملا واعتقادا نتکم قاضی بیضاوی
تفسیرك سورۀ فاتحه نك تفسیری ابتداسنده شکرك تثلیثه عمومنی بر بیت ایله ایراد ایلمشلردر که
بزکا بو محلده تحریر ومناسب تام اولمغله تسطیر اولندی بیت افادتکم النعماء منی ثلثة
یدی ولسانی والضمیر المحجبا یعنی دیمك اولور که حق تعالی نك نعماسی بندن سزی
اوچ نسنه اوزرینه افاده ایدرلر اول شیء ید ولسان وضمیر محجبه شکری نشر محامد
ایدوب اول نعمت اوزرینه ثنا اتمکدر بو لسانك شکریدر ویدك شکری ولی نعمت ایچون
استعمال ایله مکافات وضمیر محجب قلبه دیرلر قلبك شکری بر نعمت بو قدر که الا انك
معطیسی الله تعالیدر دیو اعتقاد اتمکدر بو تقدیرجه حامدیت ومحمودیت الله مخصوصدر
الذی جعلنا امة وسطا خیر امم یعنی ایچلین الله تعالیکه بزی جمله امتلرك خیرلوسی ووسطی
قلدی نتکم بو امت سائر امتدن افضل اولدقلری امر بالمعروف ونهی عن المنکر وقتال اعدای
دین ایتدکلری ایچوندر یعنی حقه حق دیوب باطلی قهر اتدکلری ایچوندر وصحابۀ کرامك
جمله سی صحبت اعدل الانبیا برکاتنده عدولدر زیرا دلائل خیریت وسطدر یعنی عدلدرلر
نتکم سورۀ بقره ده باری تعالی بیورر وکذلك جعلناکم امة وسطا عند المفسرین الله تعالینك
ذکر اولنان قول شریفك معنای منیفی بودر که حق سبحانه وتعالی ایدر ای مؤمنلر
نتکم سزه هدایت ایدوب اسلامه مرکوز دم وقبله یکزی کعبه یه دوندوردم وسزی
ایچلین اختیار ایدوب امت عدل قلدم تاکه قیامت کوننده پیغمبرلر ایچون کافرلر اوزرینه
طانقلق ویره سز قضیه بودر که یارین حق تعالی محشر کوننده خلایقی جمع اتدکده انبیا
صوره کم بنم خبریمی بو امتلریکزه دکردیکزمی انبیا کروهی دیرلر که بلی یارب دکوردك
امتلری انکار ایده لر دکورمدی دیو انبیا دیرلر کم امت محمد کلسون بزم شاهدلریمزدر که
بونلره خبر ایرشدردك پس امت محمد انلر ایچون شاهدلك ویره لر کم یوسنك رسولك
انلره خبری دکوردیلر اما بونلر عنادلرندن انکار ایدرلر اول امتلر دیدیلر که بو دعوت
طانقلق کورمکلر واشتمکلر اولور سز خود بزدن آخر کلدیکز بزنی کورمدیکز دعوت
قلدقلرن دخی اشتمدیکز نجه شاهدلك ویرورسز امت محمد دیدیکه بز الله تعالی طانقلغی
ایله شاهدلك ویریرز که کندو کلامنده سزك قضیه لریکزی وپیغمبرلریکزه نازل کری
هب خبر ویروب بزه بلدردی انکله شاهدلك ویریرز حق تعالی اصدق القائلیندر

رسول الله

رسول الله علیه السلام دخی انلری تزکیه قیلوب دیدکه بنم امتم حقدر دیدکده کافرلر
ملزم اولوب کلیتلك نطقی طتولر رسولکز محالتری قلبه دیمکدر والصلوة صلوتك
معنای لغویسی دعادر والله تعالیدن رحمتدر والسلام وسلام لغتده سلامت
دخی عیوب وآفاتدن بری اولمغه دیرلر واو ابتدائیتدر والسلام اکا معطوفدر
علی افضل من اوتی النبوة والحکم علی خبریدر یعنی الله تعالیدن رحمت وسلامت
اولحجج واضحه وبراهین ساطعه اشرف رسل وافضل هادی السبیل وپادشاه
تختگاه شریعت اولان محمد علیه السلام اوزرینه اولسونکه نبوت وحکمتکاملة
ویریلوب عالمینه رحمت ایچون بعث وارسال اولنمشدر مصنف رحمه الله صلوتیله
سلامی جمع ایلمسی حق سبحانه وتعالینك وسلموا تسلیما قولنه امتثال احراز فضیلت
ایچوندر وعلی آله دخی صلوة وسلام رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك آل اوزرینه اولسون آل نبیدن مراد اهل وعیال واتباع واصحابیدر
بعضیلر قتنده آل نبی هاشمدر امام شافعی خلافنه سلابس اولوب قتنده بنی عبد
المطلبدر حضرت سلطان کونین صلی الله تعالی علیه وسلمك جدی بو رسمه
ذکر اولنمشدر عبدمناف هاشم عبدالمطلب ابوطالب عبدالله حمزه عباس علی
حسن حسین محمد علیه السلام عبدشمس امیه حرب مروان عفان
ابو سفیان عبدالملك عثمان معاویه یزید فضیل عبدالله رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین وبعضیلر قتنده آل نبی اتقیاء مؤمنلردر حتی نبی علیه الصلوة و
السلام دن یا رسول الله آل کیملردر دیو سؤال اولندقده کل مؤمن تقی نقی فهو آلی بیورمشلردر
بو تقدیرجه صحابۀ کرام داخللردر واصحابه دخی صلوة وسلام رسول اکرم صلی الله
علیه وسلمك اصحابی اوزرینه اولسون صحابه اولدرکه نبی علیه السلامی مشاهده
ایلیه وایمانه کتوره واول ایمان اوزره فوت اوله نتکم حق سبحانه وتعالی حضرتلری
اصحابك شانی شریفلرینده سورۀ توبه ده بیوردیکه والسابقون الاولون من المهاجرین
والانصار والذین اتبعوهم باحسان رضی الله عنهم ورضوا عنه واعد لهم جنات تجری
تحتها الانهار خالدین فیها ابدا ذلك الفوز العظیم بو آیت شریفه صریحا اصحاب کزینك حقنده
در که حق سبحانه وتعالی انلردن راضی اولدم دیدکده سوتلری اسلام اوزره اولمق مقرردر
زیرا الله تعالینك علی حبطه ر بلور برسی کفر اوزرینه اولمغله حالدر الله تعالینك
وعده سی حقدر انلردن راضیم دیدی اکر سوتلری کفر اوزره اولسه حق سبحانه وتعالی
انلردن راضیم دیمزدی اسدی عند المفسرین معنای منیفی بودر که شونلرکه مهاجریندن
وانصاردن الله تعالی انلردن راضی اولدی انلرده ربلرندن راضی اولدیلر وجنت

ایجره متنعم لردر اویله جنتلر کہ اغجلرینک وکوشکلرینک آلتنده ارمقلر آقر اوناک ایچنده
مخلد لردر ابدا هیچ بر وجهلہ کر وچقق یوقدر وهب انلره حق تعالیدن اولو سعادتدر
بیت بولردر سابقون قرآن ایچنده بولردر صادقون برهان ایچنده بولردر
اولان دین ایمان بولر ایچون بشارت اندی رضوان بولر ایچون دین بولنک
بولری سومین حقدن بریدر امدی اصحاب رسول الله جملهسی صحبت اعدل الانبیا
بوکانده عدولردر وعند الله عظیم القدر لردر وعند الرسول کرامت درجه لرندر دلیلا
زیرا حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم انلره محبت واحسان ومساویلرندن
کف لسان امر ایلدی المقتدین به فی القصد والشیم اویله اصحابکه رسول حضرتلرینک
افعال واقوالرینه قولا وفعلا اعتقادا انلرلرینه خلوص محبت ایله تابع اولوب قصدلری
سنت سنیه موجبی ایله عملدر وقصده یدکلری اصلنده طریقده استقامتدر یعنی عملده
اعتدال ممدوح اوزره افراطدن خالیه وتفریطدن سالمه ایله سوفلر جامع محاسن شیم
ومرغوب جناب رسالت ومقبول بارگاه نبوت اولان اصحاب اوزره صلوة وسلام
ابدی روز ما دامت السموات والارض وما تعاقبت الاضواء والظلم مادامکه یر یوزی
ثابت اوله دخی کوک یوزی یعنی فلکلر دور ایلیه ودخی کیجه ایله کندوز بری بری
اردنجه کلور کیدر یعنی مادامکه کیجه کیدر کندوز کلور وکندوز کیدر کیجه کلور
الی یوم القیامة ای بنم ربم محمد علیه السلام تعظیم ایله دنیاده ذکرینی اعلا ودعوتنی
اظهار وشریعتنی ابقا ایتمکله وآخرتده دخی تعظیم ایله امتنه شفاعت اتدرسکله اجر وثوابنی
تضعیف ایله دیمکدر وبعده بوندن صکره یعنی الله تعالیه حمد ورسولنه وآل اصحابنه
صلوة وسلام اتدیکمزدن صکره فان العقل پس اسدی جمیع اشیانک اشرفیدر
حق باطلدن عقل ایله سچیلور وعلک یمشی اولدرکه ارسلری طوغری یولدر قولاق اوزرنو
تاکم رسول الله علیه الصلوة والسلامدن روایت اولنیدیکه حق تعالی عقلی یرا تدیغی
ساعت نور ایچنده قودی وعلی عقلک تننه کیدردی وفهمی جاننه کیدردی و
زهدی باشنه کیدردی واخلاصی بوزینه واینانلقی کوزینه ویردی وحیای قولاغنه
ویردی وکرچکلکی دلنه ویردی وتوکلی بلنه ویردی وطوریغی اباغنه ویردی
وقورقوی بلندن اشغه سنه ویردی وامیدی بلندن یوقروسنه ویردی
اندن صکره حق سبحانه وتعالی ندا قلدیکی یا عقل قالدر باشکی وحاجت دیله دوا
قلم عقل اندی یارب بنم حاجتم اولدرکه هر قنقی قولکم بنی دوزی قله سین بر لغیه
سین پس حق تعالی عز وجل ایندی عزتم وعظمتم حقیچون هر قنقی قولکم بنی ویرم
برلغیرم دیدی زیرا قنقی کشیده کم عقل اولسه حق اشلری باطل اشدن سچوب

مطلب عقل شریف

بلورلر

بلورلر تاکم لقمان حکیم کندو اوغلنه ایندی یا اوغول قنغو یمه کم الله سبحانه وتعالی
سکا اوچ نسنه روزی قلدی اولکی کونش کبی معرفت ایکنجی آی کبی عقل اوچنجی
یلدیز کبی علم ویردی زیرا عقل علمک اساسدر والنقل یعنی بوکتابده ذکر اولنان
تحریص کتاب کریمدن وفرقان عظیمدن مأخوذدر دخی حدیث نبویدن مأخوذدر
متوافقان کبر وبو مذکور کیدر اول سلفلر اختیار اولنمشدر ائمهٔ مهتدینک
کتابلرندن اویله ائمهٔ مهتدینک علماء دینندر اولدیغی حالده قرآن ایتلری ایله و
رسول اکرم حدیثی ایله وعادفلر کہ سلف صالحیندر اشلدیکی عملی بوکتابک ایچنده
درج اولنمشدر والکتاب یعنی بوکتابده ذکر اولنان تحریص کتاب کریمه وفرقان
عظیمه موافق ومطابق ذکر اولنمشدر والسنة دخی سید المرسلین وخاتم النبیین
ورحمة للعالمین وشفیع المذنبین اولان محمد علیه السلامک فعلیله ویا قولیله ثابت
اولندر یعنی سنت سنیه سنه تابع اولمغله تحریص ایچوندر معلوم اولسکه نبی
علیه السلام انی اشلیه ویا عملی ایله امر ایده بو دخی ایکی قسمدر بری سنت مؤکده
وبری غیر مؤکده وبعضلر سنن هدی وسنن زوائد ایله تعبیر ایدوب وبعضلر
اولکی سنت ثانی مستحب ایله تعبیر اتمشلردر دخی علم حدیثک معتبر کتابلرندن
ذکر اولنمشدر متطابقان بوکتابده مذکور اولان ایات کریم الشان واحادیث شریف
الشان بونک اوزرینه متعلق دلالت ایدرکه ان الدنیا فانیة سریعة الزوال و
الخراب یعنی تحقیقا دنیانک بقاسی یوقدر فانیدر زیرا هر نقدر نظم وانتظام
معمور ایلسک عاقبت خراب ویباندر رجوع وعودت قیلور واسباب ومتاعی
فنا بولور سریعة الزوال اولسی وخواب خیال کبی کلمسی هر عاقلک معلومی وهر
عالملرک مفهومیدر دکه دنیا دار غرورک راحت کلفت وصفاسی کدورتدر
انک کلفت وکدورتندن حذر ایلمک مؤمنه لازمدر بیت هل الدنیا وما فیها
جمیعا سوی ظل یزول مع النهار عزها ذل ونعیمها بؤس مؤمن دنیاده نجه صفا
ایلر وکه دنیانک نعمتی اکا زندان بلا وریخ محندر دولتی وعزتی دوش کبی سریع
الزوال وآخری ذلیلکدر زیرا بو دنیای بیقا ایله افتخار ایدنلر ایچون آخرتده عذاب
شدید وحبس مدید واردر دنیانک راحتنه مغرور اولمکم بو دنیا فانیدر آخرت باقیدر
پس باقی قیوب فانیه طالب اولق ابو علامت دکلدر تاکم لقمان حکیم اوغلنه
وصیت ایدردی ای اوغول دنیایی ویر آخرتی صتون آل زنهار وزنهار صقنکم
آخرتی دنیایه ویرنلردن اولمیه سین دیردی زیرا دنیانک هیچ کمسیه وفاسی یوقدر
وشرابها سراب یعنی دنیانک اطعمه سنه وشرابنه الدنمه وکفایتندن زیاده

تناول ايلمیه زیرا شرابی سراب کبی ظل زائلدر سراب دیو ایام بهارینک نصف نهارنده
کونش پرتوندن صحرانک چقور یرلرنده ایراقدن صو کبی کورینورا کاوارد قجه بر خیال کبی
بلور سزا و نوردنیا دخی بونک کبی یکجر کیدر کیجرك بونی طاعتله دیمکدن عبارتدر
وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ بو آیت کریمه حق سبحانه و تعالی سوره عنکبوتک آخرینه
قریب بیوررسغامیق عند المفسرین بودرکه تحقیقا حیات باقیه کانده اوجاع و
اسقام یوق عجز وضعف یوق هرم و بلا دخی حادث اولمقدن امین دائم تنعم
و سروردکه حزن و غصه یوق اول دار آخرتدر الله تعالینک ثوابنه و عقابنه
تصدیق ایدوب طلب ایده جك مقامدر اُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ بو دولت سرمدیه
ایچون اولنان وعد و عیدی دائم حق سبحانه و تعالینک امرنی یرینه کتوروب
حضرت پیغمبرك علیه الصلوة والسلام قولنی و سنتنی کمال مرتبه اعتقاد پاك
برله عمل ایدوب کفر و معاصیدن بری اولان متقیلر ایچون حاضرلنمشدر شول
نسنه که جنت ایچنده واردر مِنْ اَهْلِ الْاِيمَانِ پس اندی بو وصف ایله دکز
جنته مالك اولنلر انجق اهل ایماندن اولنلردر بو دولته نائل اوله ن عِزُّهَا بَاقٍ اَبَدِيٌّ
آخرتك عزتی و دولتی نه هرکز زوالی اولیوب باقی دایدی بر دخی زائل اولماز
وَنَعِيمُهَا صَافِيَةٌ سَرْمَدِيَّةٌ اکر دنیاده طاعت و عبادت انتظام ویردك ایسه
وانبیا امر و نهینه استحکام کوستردك ایسه اول عالم بقاوده واسده اوکوردنلمش
نعمت وافره ایله ملذوذ اولیجق سنکده هرکز زائل اولمز دائمدر و هر جنس میوه لردن
وکوکل مراد ایجده هردورلو قوشلر کلوب دیلدوکندن تناول ایده سن لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَاغِيَةً
عَنْ لَغْوٍ وَلَاغِيَةٍ و دخی انده سوزلر لغو و باطل کلماتلر اولمز و کناهلردن بریدر
فیجکم کوکلی شراب دلیه اولجنتك دورلو دورلو شربتلرند یاقوت و زمردن
کاسه لر ایله کتوره لر ایچیجك اصلا کوکلنده غصه قلبیه قلبلری صافی اولور
فِيهَا حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ و دخی اول حسنی و خلقی کوزل اولان خاتونلر
قصر اولنمشدردر دانه ایجودن چادرلر ایچنده و دوشکلری مسك و عنبردن
سندس و استبرق لراوزرنده کوزلر کورسدك و قوقلر اشتمك و کوکللره کلمدك اوجاق
وصوری لرینك وصفندن بر ذره و قطره دیو و یره لم بیلسن نَاعِمَاتٌ مُطَهَّرَاتٌ
عَنِ الْاَقْذَارِ وَالْاٰثَامِ و اول حوریلر خسته اولوب بیری آغریدن و تولد و تناسل
ایتمکدن پاکلردر حق سبحانه و تعالی انلری شویله کوزل و شق یارتمشدرکه اکر حوریلر
بری بودنیایه یوزین کوسترسه جمیع عالم خلقینك عقللری کیدوب بیهوش اولالرایدی
حسن لطافتندن كَاَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ تحقیقا اول حوریلرینك یوزلری

بیاضلغ

اودكرده شد

بیاضلغی و قزللغی مرجان کبیدر و طودقلرینك قزللغی و صفالغی یاقوت کبیدر
حق سبحانه و تعالی انلری برحال اوزره یارتمشدرکه کوزلریکز ایله انلردن لذت
الورسزانلر اویله حوریلردرکه لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ اوجاقا ایچنده
قانغلردرکندی ارلرینه ارلوندن اول ادمیلردن و جنیلر انلره کسه الا دکرمشدر
حق تعالی سزه انك کبی مطیع حوریلر یارتدی سزدن غیریه نظرلری یوقدر
روایت اولندیکه اوجاق املی اوجاقده ناکاه بر نور کوره لرکه سکرا اوجاغی
نورلندوره عجبا نسنه نك نوریدر دیو تعجب انکلرنده جنته اولان ملکلر
ایده لرکه اول نور بر حوری قزی اری قارشوسنده بر کز کولدی اول نورانك
نوریدردینلر امدی بر ذره سی بو یله اوله ارتغی نیجه اولدانی دالتی شرح ایده بیلوی
وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ اِلٰى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ یعنی نیجه یوزلر قیامت کوننده تازه لور
اول عمل و طاعت نوریله روشن نظری اولدوب سنك لقاسنه نظر ایدیجی اولر
عِنْدَهُ مَرْضِيَّةٌ مُطْمَئِنَّةٌ وَعَنْهُ رَاضِيَةٌ شَاكِرَةٌ یعنی دنیاده ایکن حقی باطلدن
فرق ایدوب نفس اماره نك جرکین خویلرندن قورتلوب ایو خویلر ایله نفسلرین
مطمئنه اولمغله امرینه مطیع اولدوغنك ایچون الله تعالی سندن راضی اولوب عملك
مقابله سنده جنتده بو نیجه درجه لرکه جواهر قبه لر ایچنده کوزلر کورمدك
و قولقلر اشتمدك نعمت وافره فقر و احتیاج کورمز دولت ابدی و سعادت
سرمدی دن جدا اولمز و نعمته کسر کلمز و اسبابی اسکمز و صفالرینه تغییر
حالت و اندیشه قساوت ایرشمز دائما مسرت اوزره انلر دخی دیلرندن راضی
و شکر اوزره شاکرلردر و اول پادشاه کم بزه رسول کونده روب و قرآن عظیم
انزال ایدوب ایچنده قلدوغی وعده لری هپ یرینه کوردیلر پس عقلی اولان
دنیاده ایکن کندوسی ذکر اولنان سعادتلردن ایراق ایدیجك اشلردن ایراق
اولوب الله تعالینك کتابیله و رسول الله علیه الصلوة والسلامك سنتیله
عمل ایدوب کندوسی مفسدلر صحبتندن ایروب صالحلر و عالملر ایله طورب
اوتوره وَهٰذِهِ هِيَ النِّعْمَةُ وَاللَّذَّةُ الْعُظْمٰى بو مذکور اولان دولتلره نائل
اولمق متقیلره وعد اولنمشدر بو برجنسی لذیذ هرکز تغییر اولمز
اولو نعمتدرکه هرکز زوالی اولمز وَالْفَوْزُ وَالْفَلَاحُ وَالسَّعَادَةُ الْكُبْرٰى
پس ایدی ایو بختلودر شول کشیکه نعمتی اوجماغه ظفر بولوب آخرت
عقبه لرندن نجات بولمق زهی سعادت عظمی و موهبه کبری اولدرکه
ملکلر سنی هر آن خدادن و اهل طاعت کبریادن دردیو اولکونده برینه

Copyright © King Saud University

کوستره وصفا کال بکوزه بو تعظیم واکرام ایدوب وشام جاننده نعیم جنت بشارت ایده لو
وَاِنَّ الظَّفَرَ بِهَا لَا يَحْصُلُ آخرتده بو دولت سرمدیه یه بر وجهله ظفر بولمق میسر دکلدر
اِلَّا بِمُتَابَعَةِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ مکر جمیع نبیلرک خاتمی وجمله عالمک نور وضیاسی ودنیا
وآخرتك رحمته سبب اولان نبی سنه اتباع ایتمك ایله میسر اولور سَيِّدِنَا وَسَيِّدِ
الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ فِي الْعَقَائِدِ وَالْأَقْوَالِ وَالْأَخْلَاقِ وَالْأَفْعَالِ بو دولت سرمدیه یه نائل
اولمغه طریق سیدمز واولینك وآخرینك سیدی وایکی جهان خلقنك کزیده سی
حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك اعتقادی اوزره وسنت غراسنه
تابع اولمغله اولور وهر قولك وفعلك سلطان انبیانك اخلاقنه واقوالنه اویوب
سنت سنیه سنه کتمك ایله حاصل اولور دخی نبی علیه السلام انی اتلیه فعلیله
ویا عملیله اجرا ایده اکا اتباع ایدوب اشلمك ایله اولور بو سعادته واصل اولمق
زیرا رسول اکرمك سنت غراسنده واقع اولان عمل قلیل هر نقدر از اولورسه ده
منفعت یوننده ن کثرت اوزره در اما بدعتدن اولان عمل کثیر ضرر یوننده ن اکثردر
بلکه جمله ضرر محضدر وَاِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ودخی شیطان انسانك
بیوك دشمنیدر زیرا شیطانك جبلتی وخلقتی انسانه عداوت ایتمك اوزرینه در
يَصُدُّ عَنْهُ زیرا شیطان قرآن ایله وسنت ایله عمللرین منع ایدوب بونلر عمللری
خوش کوسترر بونلر ظن ایدرلر کم کندیلری حق اوزره در وعمللری محض هدایت اوزره
ایدی حال بو که شیطان سوزی طوغری یولدن چقروب ضلالت وکمراهلق
یولنه رفسون صَدًّا بِأَقْصَى جُهْدٍ مُبِينٍ زیرا شیطان برك جهد ایدوب کیجه کوندوز
چالشدوغندن قصدی سنی عبادتدن منع ایدوب هلاك ایتمكدن غیری
نسنه ایله قانع دکلدر دائما سکا مکر او قلورن انار سن اندن غافلسن مکر و
حیله سنه نهایت یوقدر اِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ یعنی شیطان
دائم کندویه تابع اولانلری دعوت ایدر کفره وشرکه انکله جهنمده بیله اوله زیرا
شیطانه متابعت قلوب حقه انکار قلنلره آخرتده عذاب شدید اولور زیرا
شیطان بر حسوددر که صلح ایدوب بارشمغه احتمالی یوقدر فَاتَّخِذُوا حِذْرَكُمْ
شیطانك دوستلوغندن احتراز ایدوب کسیلك زیرا سکا دخول ایتمکه نیجه
یوللری واردر جمیع طرفلرینه کیرر سنك خبرك اولمازسه دی بونك کبی عدودن
امین اولمق کال غفلتدن اولور بو یدوکزه شاهد استرسك بو آیت کریمه یه
نظر ایله کور که حق تعالی نه بیورر فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا یعنی تحقیقا شیطان بر ملك
اسیرچی کلب کبیدر سکا صوالدا اولشدر فَقَابِلْهُ بِعَيْنِهِ سَلْبُ الْإِيمَانِ

دوزتیب

دوزتیب جهد ایتمه سی صنمکر شیطان سکا کناه اندرمك ایله وار عونلق ایله
قانع اولمز مرادی ایمانکی الیمجه کناه اشلندرمکدن غرض حالا جیاننده کندویه
تابع قلمقدرناکه حین وفاتنده الدیوب ایمانك المق آسان اولسون دیو ایدر
زیرا نزع حالنده بعض کسه لره شیطان لعین کجنس اناسی ویا اتاسی صورتنده
کلوب دیر که های اوغول دینك دین دکل دردین یهود دینیدر دیو ایماندن چقره
العیاذ بالله تعالی من شر الشیطان الرجیم وَالْخُلُودُ الدَّائِمُ فِي النِّيرَانِ جهنم ایچنده
کندو ایله ابدی قالمق ایچوندر جهد ایتمه سی ثُمَّ الْفِسْقُ الظَّاهِرُ بوندن صکره
اکر شیطان لعین ایماننده هدایت الله ایرشوب فرصت بولمزسه اشکاره فسق
وفساده القا ایدوب عبادتدن منع ایلر ظرافت اهلی اول دیو انواع دورلو کناهلره
دلالت ایدر که تا آخرت سعادتندن صاحبنی محروم ومفلس ایده بو رایله
وَالظُّلْمُ الْقَاهِرُ وحق تعالینك قوللرینك بر برینه ظلمنی حرام ایدوب وظالملردن
راضی اولمدوغیچون شیطان لعین انده نیجه دورلو ظلم اشلری القا ایدر که سلب
ایمانه وقوت اسلامه سبب در دیو وَاَدْنَاهَا التَّثْبِيطُ فِي الْخَيْرَاتِ زیرا شیطان لعین
انسانك اوزرینه طریق شردن دخوله قادر اولمسه بر طرفندن انك اوزرینه داخل
اولوب فرجه بولوب بو دخی شیطان حیله لرینك بریدر وَالْحَطُّ فِي الْمَرَاتِبِ وَالدَّرَجَاتِ
بوقدر جهد ایتمه سندن مرادی سنی آخرتك درجه ومرتبه سندن اشغر قومقدر بر
کسه کثرت طاعتده ومزید عبادتده اولسه ومقبول خلق اولوب سوزی دکلنسه
شیطان انی مغرور ایدوب تضییع اوقاته ومزرعه قلبنده تخم انکار خواطر مفاسدیه
جکر بو افهام ایچون مکر حیله سنه نهایت یوقدر وَلَا يَرْغَبُ فِي بِدَايَةِ الْأَخْبَارِ بِأَسِ عَنْ
غَيْرِهِ نعوذ بالله تعالی ثم نعوذ به من شره ودخی شیطان لعین بو وجهله بو ذکر
اولنانلره راضی اولمیوب بلکه جد جهد ایتمه سی سنی ایماندن محروم ایتمکدن غیری
دکلدر مکر حیله سندن دائما الله تعالیه صغنمقدر بوندن صکره اول کلب سلطك
شرندن اوزریوندن دفع ایچون دائما حضرت اللهه صغنوب استعانه ایله محاربه جمع
ایده زیرا که حق تعالی شرینی دفع ایتمکه قادر مطلق وکافیدر اعوذ بالله من الشیطان
الرجیم دیو استعاذه ایده معناسی سنی بو ندر که بن الله تعالیه صغنورین اول اسود مشوم
شیطانك اغوالرندن وَالْمُؤْمِنُ الطَّالِبُ لِلْحَقِّ وَالْبَاقِيَةِ یعنی دار آخرت دولتنه
طالب حق اولان مؤمن معلوم اولسونکه شیطانك مکر حیله لری لَا يَخْفَى
عَلَيْهِ الْأُولَى وَلَا الثَّانِيَةُ اولکسی دنیاده ایمان نورندن سنی محروم ایتمه سی
ایچون جهد وایکنجی آخرت سعادتندن سنی محروم قلمق ایچون فسق وظلم القا ایله

Copyright © King Saud University

ایله بی سنك اوزریکا آشکاره ظاهر درکرلو دکلدر تاکه مهمات دینیه سندن
الی قمق ایچون یاخود بر فضیلتلو عملدن الی قوق ایچون اتمه سیدر وَاِنَّمَا الاِشْتِبَاهُ
وَالاِلْتِبَاسُ وَنُفُوذُ بو کلب مسلطك شرّنی صرف ایچون الله تعالی یه صغنمقدر
زیرا که ملعونك مکر حیله لری نفسلر قارشق اودر تولو بلودسز دراوق کبی
یغدورر روز شب سندن خالی اولمدوغی ظاهر در جمیع کسه نك شبهه سی
بوقدر وَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ اول وسوسه ایدن شیطانکه آدی خناس یعنی اغزنی
دورتنی اوزادوب آدم اوغلانك کوکلنه وسوسه ایدوب عبادتنی باطل
قلمغه قصد اتمکه بنجه یوللری وار در جمیع طرقلریکه کروب وسوسه ایدر سنك
خبرك اولمز سن انی کورمزسین اول سنی کورر سن آنی اونودرسك اول سنی
اونوتمز دخی سنی دنیا و آخرت سعادتندن بری اتمکه مشغول در فِی الْجَاهِلِینَ
الْمُتَنَسِّکِینَ بونده جهالت برکسنی حتّی بلدکدنصکره احکام شرعیه یی انکار ایدوب
اهل بدعت طرفنه ادلّهٔ باطله کتوره بو غایت ایله نااهلکدن و جهل خرلکدندر که
برکسنه حق تعالینك بودوغی نص شریفنده و رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلمك لسان شریفندن صدور ایلین حدیث لطیفه تمسك و اعتقاد اتمکی
قویده شیطان لعینه اویه و صدق کلام خدای اشتمیه و انی قبول اتمیه و
و نفس شیطانك قولنی اشدوب انکلا ایش ایده الحق بوندن زیاده جاهلك
اولمز امام غزالینك شَطَحُ وَطَامَّاتُ صُوفِیَّةِ دیدوکندن مرادی فی زماننا
اولان دوراتیلر درکه ایمانی حفظ اتمك مراد ایدن کسیه اول بدعتکریلك
لازمدر زیرا جن شیطان کوکلده وسوسه ایدر اما آدم شیطانی آشکاره کلور ایدر
برکسنه قول شیطاندن قول رحمانی تمیز قلمیه بوندن ادنی نااهلك اولمز و
الْعَابِدِینَ الْغَافِلِینَ وآخرت امرنده غافل اولان عابدلرکه علی هوا ایدر اوبدوردلر
هر نه اشلرلرایسه هوا اوزره ایشلرلر دنیا ایصاتولر بونك کبی تاجرلر
تجارتلرنده خاسرلردر زیرا اول عملکه کرچه دنیاده مال و جاه الورسه
لکن آخرتده جهنم اودی اولور پس اندی شول کسه که علم ایله ورع و زهد و تقوی
زیاده ایلیه الله تعالی حضرتندن غضب و بعددن غیری نسنه زیاده ایلمز نتکم
رسول الله صلی الله علیه وسلم الله تعالی یه صغنوردی شول علمدن که فائده سی
اولمیه حیاده سطوردر زیرا علم علك اماسدر و عمل انك نابعدر فِیمَا عَلَّمْتَهَا
مِنَ الشُّرُورِ پس اندی بو ایکی فرقه نك شرانلری و عقاید مفاسد اوزره
احواللری شیطان لعینك وسوسه سندن ناشیدر فَدَلَّیهُمَا بِغُرُورٍ وبو ایکی

طائفه‌نك

طائفه‌نك کمال مرتبه کندولره غروری اولدوغیچون شیطانك مکر و حیله سی
طوزاغنه صید اولدقلری دلالت ایدر فَیَقْرَطُونَ اَوْ یَقْرُطُونَ وشیطان
اکا ایکی وجه اوزره وسوسه اتمسنك بری خیر عملدن الیقوسقدر انك
ایچون تقصیرلق ایدوروب تأخیر طاعته امر اتمسدرکه نیاز بنده لکی اندن
اسقاط ایدوب ملحد جانبندن اکا روشن کوستر نعوذ بالله یاخود زیاده
عبادته القا ایدر لکن قصدی تدریجله سنی شروع بتنده سکدر بر وجهله که
خیرك شرینه کفایت اتمز مثلا وقت اولور بعض نوافل دعوت ایدر که انی عملده
کورمکده نیجه فرائض ترك ایدر و نیجه ذنوب مرتکب اولور و بر یولده قصد
فضیلتلو عملدن الیقوسق ایچون اندی عبادت ایله تقرب مراد ایدن
کسنه یه لازم اولان اولدرکه حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
امتنه تعلیم بیورد قلری نمازلر ایله عبادت ایلیه لر بدعت و عادت ناس
و اصلی بلدن اولوب شارع اوزرینه افترا اولان نمازلر ایله عبادت
و تقرب اولورصنمیه لر زیرا وقت اولور بر خیر اسنی کوچك و جهل اشلمکه
تحویك ایلر تاکه تمام اولدوغی حینده عجله القا ایلیه جمیع عملنی ابطال ایلیه
بو شیطانك ایکی خدعه لرینی اهل بصیرت اولان بیلور اول کلب مسلطك
شرینی اوزرندن صرف ایچون الله صغنه وَهُمْ یَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ یُحْسِنُونَ
بو ذکر اولنان ایکی طائفه‌نك بری جاهل لکی سببندن حقی باطلدن
فارق دکلدر و بری دخی شول علی هوا ایدوردن عمل سز عالملردر ایچون
شیطانك یول بولوب وسوسه سیله اضلال ایلدیکی فَاَرَدْتُ اَنْ اُصَنِّفَ
الطَّرِیقَةَ الْمُحَمَّدِیَّةَ یعنی عالم نحریر و علامت خطیر مؤلف صاحب التحریر و
التقریر ایدر بن مراد ایلدم طریقه محمدیه نام اسمی ایله مسمی و رسول اکرم حضرتلرینك
سنتی غراسی اوزره متضمن بر کتاب تصنیف ایلیمکه سید المرسلین و خاتم
النبیین صلی الله تعالی علیه وسلمك عمل ایتدیکی و یا اشارت ایتدوکی یولنك
راسته سلوك اولدو اَحْبَبْتُ اَنْ اُبَیِّنَ السِّیرَةَ الاَحْمَدِیَّةَ وحضرت رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك سنت سنیه سنه و عادتی و خلقی
صفتنی انلره بیان ایلمك طریقنی بو کتابده بن سودم حَتَّی یَعْرِضَ عَلَیْهَا عَمَلَهُ کُلُّ
سَالِكٍ تاکه هر کسنی عملنی بو کتاب مستطاب اوزرینه عرض ایدوب هر عملن
طوتان سالکلر غفلتدن اویانوب متنبه اولالر و جاهل اولانلر و دخی
بدعت و ضلالت اولان عملرلری بیلوب هدایت یولنه راغب اوله لر

Copyright © King Saud University

وم قيامته قورقولردن وشدتلردن خلاص ايله مقاصد ومطالبه ظفر
بولوب ابدی سعادته ارشنلر ورد و بوكتابك برسوزين انكار ايدن جاهلر طريق
ضلالتده قالوب وسعادتدن محروم قالور فتميز المصيب من المخطي پس امدی
سبب تصنيف بونك ايچوندركه بوكتابی كندويه ميزان اتخاذ ايدوب علی سلطان
انبيانك افعال واقوالنه موافقميدر دكلميدر اكر اهل سنته مخالف اولان منكو راهليدن
سدر سيجله خير عمل ايله شر عمل ايدنلر بيلنه والناجی من الهالك اول صواب ايرشن ايله
خلاف قدره را ضلالتده هلاك اولان سيجله زيرا بر كشی كندوين محاسبه ايدوب سيجمك
بونكله اولوركه اقوالنی وافعالنی اكر طاعتدر واكر معصيتدر بوكتابه عرض ايليه
كوره كه حسناتی غالب اولوب جنتلكيدر ويا سيئاتی غالب جهنملكيدر نعوذ
ميزان ايله طارته اكا كوره تدارك ايده زيرا بو بر كتاب مستطابدركه بونلر ايچنده بوقدر
بوزايات كريمه واحاديث شريفه اولدوغندن ماعدا ائمه دينك مذهبلرينه
ومعتقدلرينه مغاير بونده برحرف يوقدر پس بونك كبی علم نافعدن خلقی منع ايلين
جاهل كندوزی وجهلنی بلدوكندن بويله بركتاب لطيفك اثت محمديه نافع اولان علمدن
خلقی منع ايله تقيتابدر جاهللرينك جمله دن بری طريقت محمديه او قونمسون بويله
كتابی احراق بالنار ايمك كركدر ديبن تاتار شيخك خليفه اولان باطل الله تعاليدن خوف
ايتميوب احراق بالنار ايتدوكيچون محروسه اسلامبولده اون قپالی قورنده مريض
ياتدوروده بالنوركن تاندور آتشی الوب كندوسن خلاص ايتميوب حق سبحانه وتعالی
دخی نجه سنه بالنار انتدوكی قريب العهد اولدوغی جهتدن هر كسك معلوميدركه
دخی نجه سنه واقع اولمشدر زيرا بويله كتابه اهانت ايلين معلوميدركه لطفی كيفيتدن
فرق وتميز قلماز بلكه اهل حقك عقايدی باتده كه انلر اهل سنت وجماعتدن اولنلرك
اوضاعنی بكنميوب اصل طرز وطوره بنم طرز وطورم كبی كرك ديو كندوسنه عجب
وپندار وغرور بو محله مناسب بر حكايت غريبه نقل اولنور عاقل اولنلره خيلی حصه
پذير اولهجق وبعد نصيحت الاحق بر حكايه در حكايت عجم شاهلرندن بری
هند پادشاهلرندن برينه عداوت قلدی وعسكرلر اكا ظفر بوليوب اخر الامر
كندو حكماسيله اول خصوصده مشاوره ايلدی پس بو جمله حكما بيننده بر
حكيم اندی انلره بر وجهله اهانت ايلمك قابل دكلدر بنی اول دياره كوندورديك
پادشاه او حكيمی اول دياره كوندوردی اول حكيم چونكه انلره واروب بر معجون ساخته
بر معجون دوزدی اول معجونك خاصيتی بو ايديكه هر كيم آنی ييسه سفيه وبی عقل
اولوردی معه هذا كندوسنی بغايت عاقل ودانا زعم قبلوردی وكمال عقليله

موصوف

موصوف اولان عقلانك عقللرينی وتدبيرلرينی وطرز وطورلرينی بكنميوب
عقل بنم عقلم كبی وطرز وطور بنم طور وطرزم كبی كركدر ديو خود بينی خودنما
اولوردی واول حكيم بو معجونی اول دیارنك خلقنه ترغيب وتحريص
ايده رك يدوردی وانلر اول معجون سبلا ايتدی هر كيم يديسه سفيه
واحمق اولدی ونادان اولدی معه هذا بن غايت عاقل ودانايم ديو لاف
كذاف اوردغندن ماعدا عاقل ودانا اولان كمسنه لرك اوضاع اطوارنی
افعال واكه دارنی بكنميوب انلره اطاله قلم وتشنيع وتقبيح ايلمكه باشلدی
اما هر كيم كنديلر هر نك اولوب اول معجونی يديسه انك فعلی وقولی اكا
خوش كلدی حاصل كلام اول معجونی ييان سفيه لر كندنكه چوق اولوب
وكندی عقللرينی ورأيلرينی بكندوكندن عاقل ودانا اولنلرك ذم وقدحنه
باشلدبلر بو جهتدن بيفرق وبی تميز اولان طائفه هم انلرك سوزلری
كرچك صانوب وانلرك قتنده عقلانك مذموم اولسيله كرچك مذموم
قياس ايدوب انلر دخی اول سفيه لر زمره سنه داخل اولوب هم انك
وهم مشرب وهم طبع وهم مذهب اولوب كندنكه اول طائفه تمام قوت
بولديلر حتی بر مرتبه به وارديكه همان ديديلركه بو جهانده عاقل بزه اوياندی
وبو معجونی يمين وبزه سرفرو ايدوب بلی ديمين هر كيم ايسه احمق ونادانده
كلوب بو معجونی وزيره وپادشاهه وانك عاقل ودانا كيجينن مصاحبلرينه
هم تكليف ايدوب يدوره لم انلر دخی بزم كبی عاقل ودانا اولسونلر وعقل
وازعان نه ايدوكين اندن صكره بلسونلر ديو بعضيلر اكه اتفاق عموم اوزره پايه
عالبجاهت ديوانته كلديلر وهر بری نامعقول ونامشروع سوزلر
سويلديلر وفعللر ايلديلر ذره قدر عقلی اولنلرك فعللرينی وقوللرينی اصلا
قبول ايلمزايدی پادشاه سامی تخت وعالی بخت ووزيری دخی كامل
اول عاقل اولان مصاحبلر بونلرك بو اوضاع ناهموارينی كوروب
حيران قالديلر وديديلركه مرادكز ندور انلر ديديلركه سز بر نيجه احمق
ونادان ومعتوه ولی اذعان كمسنه لرسز وبز عاقل ودانا بر نيجه كروهوز
كركدركه سز دخی بزم يديكمز معجوندن يوب بزم كبی عاقل ودانا اولهسز
والا سزك كبی عقلسز كمسنه لرك بزم اوزريمزه حكومت ايلمسی لازم
دكلدر ديوب غلو ايلديلر پس پادشاه ووزيره ووزير پادشاهه وعاقل
مصاحبلره باقوب نه ديو سكز بز دخی انلرك يديكی معجوندن يوب سفيه

Copyright © King Saud University

ویبعض اولوب سلطنتی ودنیا دولتنی قبول ایده لوم می یاخود عقل شریفی
دنیا دولتندن اعز واکرم بیلوب انلره مخالف طریقنه کیده لوم می وزیر
بغایت عاقل ودانا ایدی دیدیکه پادشاهم بزده قدر عقلینك بو دنیا
دولتندن اعزدر دنیا دولتی نه متاع قلیلدر که عاقل اولان بجز اندن
اوتوری بونلر کبی سفهایه متابعت ایلیوب انلر ایله هم مشرب وهم مذهب
اولوب پادشاه ایتدی نعم بزده قدر عقل یوزینك دنیا دولتندن یکدر
لکن ایلمزده اولان دولت وسلطنتی برکاوی سفهایه تسلیم ایلمکده انصاف
دکلدر بس بو خصوصده تدبیر ندر دیدی اول مشیر مفخم ایتدی پادشاهم
حالا بونلره برقاچ کون بردخی برنیجه عقلا طائفه‌سی یاشمزه جمع ایلینجه
دکین مدارا ایلمك لازمدر وبونلرك شمدیلك مزاجی اوزره اولوب بونلره
هرنه بر سکز نزاکتی قبول ایلیه لم پس انلره مدارا برقاچ کون مزاجلری
اوزره اولوب ال التنده واقع عقلایی یاشلریته جمع ایدوب کندولره تابع
ایلدکلرندن صکره اول احمق ونادان اولان سفهایی قتل ایلدیلر وانلره
برقاچ کون قوه کزی بولنجه مدارا اتدکلری سببیله انلرك شرلرندن
وضررلرندن خلاص اولوب نجات بولدیلر اتفاقا بو کتاب طریقت محمدیه
شایع اولینجه بو حکایه‌نده مذکور اولان سفها کبی جهالت وغفلت وغرور
ونخوت مجنونلری بی عقل اولان وکندیلرینی عاقل ودانا بلکه عارف وبینا
بلن نیجه جاهل وباطللر بو بیله است محمدیه نافع اولان علم شریفك وبو کتاب
لطیفك اوقنوب یازلمسندن ده زن اولان انسانك شیطانلری وابلیسلری
بامرالله سلوکنده مأمور اولدقلری طریق مستقیم شرعك قاطعلری بونك
کبی یوسی اوغریلرندن کوزان اولوب برمقلرین دهان ثعبانه صوقیه
زیرا انلرده تریاق اشراق رشد یوقدر انلرك شروری افعال واقوالندن
مؤمنه استعاذه لازمدر زیرا سفاهتلری چوقدر بو بیله کتابی انکار ایلین
جاهل سفیه لردر که قول رحمتدن قول شیطانی تمییز قلمیه بوندن ارتق نا
ناهللك اولمز که حقی باطلدن فارق اولمیه بو نیجه جاهللر زمره‌سی حق
سبحانه وتعالی مغلوب ومخذول ایده وزمره علما وعقلایی مظفر قیلوب
شرع شریف محمدی وطریق منیف احمدی ایله راه مستقیم اوزره اولان
قوللرندن ایده آمین ویز سنقولره کلهم اکر سؤال اولنور سه که بو دیباجه
کتابی بو بیله اوزاتمقدن مراد نه ایدی جواب اولدر که بو دیباجه دن مراد

کتابك

بو کتابك اولنده اولان کلامی هپ فهم ایدوب اکلایه لر تا اشتغالنده تکاسل
چکیوب اصل مقصود اولانی اکلارلر ورتبته علی ثلثة ابواب مصنف
یعنی برکوی محمد افندی رحمه الله تعالی تبیین قصدیله کتابك فهرستنی
بیان ایدوب بیوردیکه بن بو کتابی اوچ باب اوزره ترتیب ایتدم تا که اوقیانلره
کلی انتفاع حاصل اوله متوکلا علی رب الارباب جمع عالمی انافانا تربیه ایدوب
ممکن اولان کمالاتنه یتشدیریجی وجمیع علم عملده احسان ایدوب عدل وقیض
ایدیجی واجب الوجود اولان ربم اوزرینه توکل ایدوب اندن یاردم طلب ایلیجی
اولدوغوم حالده بو کتابی اوچ باب اوزره ترتیب ایتدم الباب الاول فی الاعتصام
بالکتاب والسنة اولکی باب الله تعالینك کتابیله یعنی قرآن عظیم الشان ایله
ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حدیث شریفلریله تمسك
ایتمك بیانندهدر والاحتراز عن العادات السیئة دخی یرامز وچرکین اولان
عادتلردن احتراز صاقنمق بیانندهدر والبدع المحدثة دخی صحابه کرام
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرندن صکره شارعدن اذنسز دینده
صکره دن اولان بدعتلر بیانندهدر والاقتصاد فی الاعمال والتوسط دخی
عمل ایدوب ایشلنیلدن شیلرده اقتصاد واعتدال ممدوح بیانندهدر زیرا
اعمال صالحه‌نك اقتصاری کسل وعجزه مؤدی اولدوغی کبی اکثاری دخی
ملاله مؤدی اولور یعنی بو ایکی امرك اره‌سنی اخذ اوزرینه ترجیح قادر
اولوب وسط اولان عدل جانبین طوتیکه جمیع جوانبك نسبتی انکادر والاجتناب
عن الطرفین الافراط والتفریط دخی ایکی طرفدن افراط ایدوب
حد شرعدن مبالغه ایله متجاوز اولوب وتفریط ایدوب حد شرعدن
مبالغه ایله تقصیرلق ایتمکدن اجتناب ایدوب چکنمك بیانندهدر وهو
ثلثة فصول بو اولکی باب اوچ فصل قلنمشدر الفصل الاول نوعان
اولکی فصل ایکی نوع اوزرهدر النوع الاول فی الاعتصام بالکتاب الکریم والقرآن
العظیم نوع اول کتاب کریم وقرآن عظیم الشان ایله تمسك ایدوب هر حالده
موجبیله عمل ایتمك بیانندهدر زیرا شول کسنه که قرآنك وحویلر سویلیه
طوغری سویلر وشول کسنه که قرآن ایله عمل ایده راشد ومهتدی اولور
وشول کسنه که قرآنله حکم ایده عدل ایتمش اولور وشول کسنه که قرآنه تمسك
ایده صراط مستقیمه هدایت اولنمش اولور الآیات قرآن عظیم الشانه تمسك
ایدوب موجبیله عمل ایتمك حقنده دلیل اولان ایات شریفه لردر که بیات

Copyright © King Saud University

اوقونور ان شاء الله تعالى الم ذلك الكتاب لا ريب فيه هدى للمتقين سيد.
المفسرين ابن عباس رضي الله عنهما قولنجه معناسى منبغى الله اعلم ديمك اولور
يعنى بارى تعالى بيورر اول الله كه جميع نسنه لرى بيلور بن هيچ بر معلومات
يوقدر كه بنم علمدن طشره اوله اشبو كتابدر انمكلكى الله قتندن بونده شك و
كمان يوقدر شرك وكبايردن وشرعه مخالف ايشلردن صقنان متقيلر ايچون
بو قرآن انلره ضلالتدن هدايتى بيان قيليجدر كه انده اكريلك وكمان يوقدر
ادله قرآنيه دن برى دخى سوره آل عمرانده بارى تعالينك بو قول شريفيدر
واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا معناسى منبغى قرآن عظيم الشانه محكم يابشوب
موجبنجه عمل ايلك حبل الله دن يعنى الله تعالينك رضاسنه ورحمتنه واصل اولمغه سببدر
تمام كردين اسلامه وقرآنه وسنت رسول اللهه محكم يابشوب تمسك ايلك شكم
يهودى ونصارى وفرقه ضلالت كبى متفرق اولوب داغلمك كه قرآندن
متفرق اولانلر ضلالت كردابلرى ايچنده هلاك اولمشلردر ايمدى ايمانكزى حفظ
ايتمك مراد ايدنلك باطل وفاسد شيلردن عقايدين خالص ايدوب وقرآنله تمسك
ايدنوب محكم طوتك ديمكدر ادله قرآنيه دن برى دخى سوره مائده نك آخرينه
قريب بارى تعالينك بو قول شريفيدر قد جاءكم من الله نور وكتاب مبين يهدي
به الله من اتبع رضوانه سبل السلام ويخرجهم من الظلمات الى النور باذنه ويهديهم
الى صراط مستقيم معناسى منبغى الله تعالى بيورر كه تحقيق سزه بو كلدى يعنى
قرآن كلدى دخى حقله باطلى فرق ايدوب بيان ايليجى كتاب كلدى اول قرآنله هدايت
ايدر شول كسه كم انك رضاسى اولدوغى نسنه لره متابعت قيلا كه اول حضرت
رسول اكرمى كورجك لمكدر دانك بيورديغنه اويمقدر اول هدايتكه اسلام
يوليدر اول يولدن دار اسلامه واصل اولورلر كه جنتدر دخى انلرك كوكلندن كفر
ظلمتنى چيقارر كه ظلماتدر وايمان حلاوتنى كوررر كه نوردر دخى انلره توفيق
ويروب صراط مستقيمه دلالت ايدر كه اول دين اسلامدر ادله قرآنيه دن
برى سوره انعامده بارى تعالينك بو قول شريفيدر وهذا كتاب انزلناه مبارك
فاتبعوه واتقوا لعلكم ترحمون معناسى منبغى الله تعالى بيورر كه اشبو قرآنده كه بز انى
اندوردك بركتى چوقدر مبارك در شول كسه لر كه قرآنه ايمان كتوروب انك دليلنه
وانك حكمنه متابعت ايدوب ايچنده كيله عمل ايدوب امرلرينى يرينه كتوروب
نهيندن اجتناب ايدوب قورقون وحذر قيلك تاكه رحم اولنوب عذابدن قورتله سز
ديمكدر ادله قرآنيه دن برى دخى سوره يونسده بارى تعالينك بو قول شريفيدر

يا ايها الناس

يا ايها الناس قد جاءتكم موعظة من ربكم وشفاء لما في الصدور وهدى و
رحمة للمؤمنين معناسى منبغى الله تعالى جميع انسانه خطاب ايدوب بيورر كه
يا خلق تحقيق سزه بو قرآن عظيم ربكزدن موعظه كلدى سزى كفردن وشركدن
نهى ايدوب صدق واخلاصه دعوت ايدر وكوكلوكزده كى رنجى كدرمكه
اول قرآن شفادر كه حلالك وحرامك بيانى انك ايچنده در دخى ضلالتدن
بولنه هدايت بولنه هاديدر دخى نعمتدر وعذاب عقابدن نجات ديرشونكه
اكا ايمان كتوروب انكله عمل قيلالر ديمكدر ادله قرآنيه دن برى دخى سوره نحلك
آخرينه قريب بارى تعالينك قول شريفيدر ونزلنا عليك الكتاب تبيانا
لكل شئ وهدى ورحمة وبشرى للمسلمين معناسى منبغى الله تعالى رسولنه
بيانا بليغا بيورر كه حبيبم سنك اوزريكه قرآن اندردك بيان بونندن كه نسنه كه
وار در امردن ونهيدن بر نسنه سؤال اولنميه كه انك بيانى قرآنده اولميه مجموعه
على قرآن ايچنده در زيرا قرآن هاديدر ضلالتدن نصوايدر دخى رحمتدر عذابدن قو
قورتريجيدر شول كسه كه اكا ايمان كتوروب قرآن حكمنجه عمل ايلدى دخى مسلمانلره
بشارتدر ديمكدر ادله قرآنيه برى دخى سوره اسرانك اولنده بارى
تعالينك قول شريفيدر ان هذا القرآن يهدي للتي هي اقوم معناسى منبغى الله
تعالى بيورر كه تحقيق بو قرآن دلالت ايدر اقوم اولان طريقه واقواسنه هدايت
ايدر كه جنتدر بو قرآن ايله عمل ايدنلره ديمكدر ادله قرآنيه دن برى دخى سوره
اسرانك آخرينه قريب بارى تعالينك قول شريفيدر وننزل من القرآن ما هو
شفاء ورحمة للمؤمنين ولا يزيد الظالمين الا خسارا معناسى منبغى الله تعالى بيورر كه
بن بو قرآنده مؤمنلر ايچون شفاء ورحمت اولنى اندوردك يعنى نجه بولن
ياوى قلوب كورا ولمشارى بول كوستروب كوزلى قيليجدر كوكلرده كه
كفر وشرك دخلرينه دوادر وضيته اوزرينه اوقونسه الله تعالى شفا ويرر
ودخى نعمت ورحمتدر كه عذابدن قورتروب امين قيلار شول كسه لركه
اكا ايمان كتوروب تصديق ايده وبو قرآن انمكلكى زياده ايلمز الا ظالملرك
زيانلرك وعقوبتلرك وعذابلرك زياده ايدر ديمكدر ادله قرآنيه دن
برى دخى سوره عنكبوتك آخرينه قريب بارى تعالى حضرتلرينك
قول شريفيدر اولم يكفهم انا انزلنا عليك الكتاب يتلى عليهم ان في ذلك
لرحمة وذكرى لقوم يؤمنون معناسى منبغى الله تعالى بيورر كه يا محمد
بونلره كفايت اتمزمى تحقيقا بز سنك اوزريكه قرآن اندردك كه انلره

Copyright King Saud University

اوزرینه اوقنور جمیع کچمشلرک خبری وکلجکلرک خبری کلی انک ایچنده‌در وجمله
یرلروکوکلروجن وبشر بلغاسی اکا سوازی ومساوی بلکه اکا قریب بر قصه
سوره نک مثلن کتورمده عاجز وقاصرلردر وبالضروره بو کلام بشرده کل صاحب القضا
واللقاء کلامیدر دیدیلر تحقیق بو قرآن ایچنده اولو نعمت ومواعظ نصایح وار
سوزلرکیم اولقرآنه ایمانی وارسنک اتمز دیرانظم کریمی کندینک حقیقته بخندر ونعمای
لطیف جانب حضرت اللهه عباد الله دعوتدر اد کده قرآنیدن بری دخی سوره صده
باری تعالینک قول شریفیدر کتاب انزلناه الیک مبارک لیدبروا آیاته ولیتذکر
اولوا الالباب معناسی سبحانه الله تعالی بیورر که یا محمد بوقرآن برکتابدر کیم جبرائیل
سکا اندردی بو مبارک کتابدر کیم چوقدر سولکسه لرکه اکا ایمان کتوروب کرکلیه
وانک موجبیله عمل ایلیه وبوکتابی نزلندن اوتوری اندردک کیم انک ایتلرینی
اوقیوب معناسی تفکر ایدرک وعقل صاحبی اولنلر انکله اوکوتلنه‌لر یعنی بو آیتک
معناسی دلالت ایدر که هرکیم قرآن اوقوسه تدبر ایدوب انکله اوکتنمسه و
آیتلرندن طاعت وعبادته رغبت قیلمسه ووعیدلرندن ایچنه قورخو دوشوب کناهدن
صقنمسه اولکشی احمق وجاهلدر غافلدر کلدر کرکسه جمیع علومی اولحفظ ایلسون
زیرا جمله کناهلرک اصلی دنیایی سومکدر قرآنک اکثری دنیایی ذم ایدر بولیه
حق تعالی ذم ایدوب تحقیر قلدوغی نسنه‌یه حریص ولوب حرام ایدوکی بیلوب
ایشلرلر وعوام ناسدن شریعتی بلمین ای طائفه سبب اولورلر اولحرامی
حلال اعتقاد ایدوب بدعت وضلالت اوزرینه اولوب ایمانسز اولوب کیتمه‌لرینه
نعوذ بالله تعالی من ذلک اد کده قرآنیدن بری دخی سوره زمرده باری تعالینک
قول شریفیدر الله نزل احسن الحدیث کتابا متشابها مثانی تقشعر منه جلود الذین
یخشون ربهم ثم تلین جلودهم وقلوبهم الی ذکر الله ذلک هدی الله یهدی به من
من یشاء ومن یضلل الله فما له من هاد معناسی سبحانه الله تعالی بیورر که الله تعالی سوزلرک
اوزیکی سوزلرین کوکلو کزیده سن اندردی بکرقراندردوکی کتابلردن یکدور
زیرا بوتکلرکر وفلان کتابلرک بعض حکمی منسوخ اولدی وبو برکتابدر کیم بعضی
بعضیسنه بکزر مختلف دکل اولکی کتابلر دخی توحید بلمکده وبیغمبر
موافقدر وبوقرآن برکتابدر کیم بونک ایچنده فاتحه سوره سی واردر ایکی کره
انمشدر دخی ایچنده خبرلر وقصصلر واردر تکرار بیان اولنور دخی قورخو
اینلری واردر اول قورخو الله دن قورقن قوللرک اعضالرد تره یوب بنده
کشیلری چوزنولور یقین اولور که هلاک اولدلر دیبلرندن پس اندی

تقشعر

تقشعر منه جلودا اوچ معناده مستعملدر بری خوف وخشیتدن تویلری قایم
اولوب اوپردی وباجلرنده خوف خشیتدن دانه لر ظاهر اولدی وباجلدی
خوف خشیتدن لرزه‌ناک اولدی دیمکدر وبوقورخو آیتلرندن صکره
رحمت ومغفرت آیتک اوقوسه‌لر کوکللری ساکن اولوب عبادته مشغول
اولورلر زیرا تحقیق قرآن عظیم الشان ان الله تعالیدن توفیقدر کمی دلرسه
توفیق ویروب دین اسلامه دلالت قلوب هدایت ویروب سعادته ا
ایرشدیرور هرکیمی کیم الله تعالی هدایتدن محروم قلدی ایسه اکاکسه یاردمجی
اولوب هدایته ایرشدرمز دیمکدر اد کده قرآنیدن بری دخی سوره فصلتده
باری تعالینک قول شریفیدر وانه لکتاب عزیز لا یأتیه الباطل من بین یدیه
ولا من خلفه تنزیل من حکیم حمید معناسی سبحانه الله تعالی بیورر که تحقیقا
بوقرآن برکتابدر کیم ایچنده ایقان باطل کلام اولمقدن بریدر عالیدر وچوق
فائده لر وثوابلر حاصل اولمقده واکا ایمانی اوقوینلره بونک کبی بر دخی بوقدر
بوندن اول کلن کتابلردن کلدیکیم بونی یلانلیه بلکه کلیسی بونک کرچک
ایدوکنه شهادت ایدوب کرچکلکه بجیدر وبوندن صکره برکتاب دخی
کلجک دکلدرکیم بونی یلانلیه وشیطان علیه اللعنه نک دخی طاقتی یتمزکه
قرآنک حقنده باطلدر یلاندر دیه یاخود بر باطل سوزی قرآن اوزرینه
زیاده قیلنتکم حضرت علی رضی الله عنه دن روایت اولندی رسول الله صلی الله
علیه وسلم دن سؤال ایتدیلر که یا رسول الله سز بیوردیکزکه بندن صکره
امتم متفرق اولوب بولک بولک اولسه کرکدر هر بری بر آیینی طتوب طریقن
ازدرسه لر کرکدر دیمدی خبر ویریکزکم اول وقت نجات نیله اولور رسول
اکرم دخی بیورد یلرکه نجات کتاب عزیز بلدردکراندن اوکدین انی بلدن
لیجی برکتاب کلدی واندن صکره دخی کلک دکلدر اول کتاب عزیز نازل
اولمشدر الله تعالیدن کرامنده حکیمدر وجمیع اشلرین کوکلوسیین وکوزیده‌سین
قرآنده بلدردی هرکیم قراندن غیریده علم طلب قلدی حق تعالی آنی هلاک
ایلدی وهرکیم قرآن حکمین قیوب غیریله حکم ایلدی الله تعالی قهر ایلیوب هلاک
ایلدی طوغری یول قرآن بولیدر آشکاره نوردر صحفات دهردن باقیدر
بر حرفنه خلل پذیر اولمز تغییر وتحریفدن بریدر واعدل ایات واتبن دلالت
واعجب کما ندر دیمکدر الاخبار یعنی قرآن عظیم الشان ایله روایت

مطلب
قرآن ایله عملک حقنده
وارد اولان حدیث
شریفلردر

Copyright © King Saud University

اتدكلری حدیث شریفلرده ذکر بیان اولنور ان شاء الله تعالی حك عن ابی
شریح رضی بو حدیث شریفی ابی شریح رضی الله عنه حضرتلری حضرت
رسول اکرم وجمیل الشیم وشفیع الامم وحبیب محترم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرندن روایت ایلدی انه قال خرج علینا رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم فقال الیس تشهدون ان لا اله الا الله وانی رسول الله تحقیقا
ابی شریح دیدیکه جناب رسالت پناه صلی الله تعالی علیه وسلم سعادت
خانه سندن بزم اوزریمزه کلوب بزه بویله خطاب مستطاب ایلیوب بیوردیلرکه
سز باری تعالینك وحدانیتنه شهادت اتمزمسز وبنم حقیقت رسول
اولدوغمه شهادت اتمزمسز یعنی استفهام تقریر طریقی اوزره مخاطبی
اقراره حمل ایلیوب حدیث شریفك مابعدنه اصحاب کرامك قالوا بلی
دیدکلری شهادت ایدرز مقرریز دیمه لری استفهامه اجابت ایلدکلرنده
قال ان هذا القرآن طرفه بید الله وطرفه بایدیکم فتمسکوا به فانکم لن تضلوا
ولن تهلکوا بعده ابدا رسول الله علیه السلام اصحاب کرینه خطاب ایدوب
بیوردیکه تحقیقا بو قرآن بر سببدرکه موصل الی الله در انك بر طرفی
الله تعالی یدنده در تنکم امام اعظم رضی الله عنه کتاب فقه اکبرنده دیدیکه
ید الله تعالینك بر صفتیدرکه معناسی نه ایدوکی معلوم دکلدر مجهولدر بزلره
بر صفتیدر قدرتنك ونعمتنك غیریدر وید قدرتی ویا نعمتی دیمك
یدك صفت اولمسنی ابطال اتمش اولور بو ایسه اهل قدرك واهل اعتزالك
قولیدر بو سببدن ازدیلرکه الله تعالی حضرتلرینك صفاتنك وصفلرینی
بلمدکلرنی اصللرینی دخی انکار ایتدیلر حتی نفی صفاتیله تعطیله واصل
اولدیلر وفخر الاسلام علی البزدوی رحمة الله علیه اصول فقهنده دیدیکه
الله تعالینك یدی ووجهی ودار آخرتده کورلمسی بونلرك اصللری
معلومدر اما وصفلری متشابهدر یعنی مجهولدر بلنمز وصفلرینی
بلمکله اصللرینی انکار اتمك جائز دکلدر زیرا الله تعالینك صفاتیله واسماسی
کلیسی عظمتنده وفضیلتنده برابردر فرقلری یوقدر ایمدی قرآنك
بر طرفی الله تعالی یدنده و بر طرفی سزلك الکزده در پس ایمدی قرآنیله
تمسك ایدوب محکم یاپشك یعنی انکله عمل ایده تحقیق سز بندن صکره
اکر قرآن عظیم الشانه تمسك ایدنوب انك حکمیله عمل ایدرسکز تا جوروقتلر

دنیاده

دنیاده وآخرتده هلاك اولمقدن نجات بولوب ضلالتدن قورتلورسز دیو
بیوردیلر زیرا الله تعالینك کتابی بر حبلدر هر کیم اکا یاپشدی باری تعالینك
رضاسنه ورحمتنه واصل اولدی وکتاب الله حبلدر دیدیکی استعاره در زیره
بلمسی مبهم اولنلرده قرآن کریمده وحدیث نبویده واقع اولان متشابهات
کبی زیرا که الله تعالی انك علمنی بزه تکلیف ایلمدی جناب کریمندن رحمت
وفضلی همان بزه لازم اولان قرآن عظیمله عمل ایدوب ومتشابهاتنه ایمان
کتورمکدر حب بو حدیث شریف ابن حبانك کتاب صحیحنده روایت اولنمشدر
عن جابر رضی الله عنه جابر بن عبد الله الانصاری رضی الله عنهدن روایت
عن النبی علیه السلام جابر دخی نبی علیه السلامدن روایت ایلدی انه
قال القرآن شافع مشفع وماحل مصدق من جعله امامه قاده الی الجنة و
من جعله خلف ظهره ساقه الی النار حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم تحقیق بیوردیلرکه قرآن شافعدر ومشفعدر یعنی هر کیم قرآنی
اوقیه وقرآنی کندویه مقتدی قیله پس قرآن انك شفیعیدر انجلین شفیعکه
شفاعتی مقبولدر وماحل مصدق بو مفعول ایچون بنادر من جعله امامه
بفتح الهمزة اقنور قدام معناسنه در یعنی قرآن عظیم الشانه احکام و
بیانی التزام ایدوب اکا اقتدا ایلسه انی جانب جنته قاید اولوب مقصودینه
واصل قیلدر وشول کمسنه که بو حقوقك رعایتندن اعراض ایلیوب
قرآنی خلفنده قویسه واوقیوب سوجیله عمل اتمسه قرآن اول نادانی
طرف جهنمه ایدوب کتورر واکا خصومت ایدر امدی کلام قدیمی
اوکنه قویوب اردنه قوین کشیلر یعنی انك حکمیله عمل اتمین کمسنه لر تحقیق
بودرکه صحیفه قلبنده آیات صدق وصفا اوراق اخلاص ووفا اتمدوکلرندندر
ومصحف شریفی خانه ملحدده غریب ایدوکی مشهوردر مراد اولنان
اوقیوب عمل کتورمکدر حك بو حدیث شریف امام ابو داودك
کتاب سننندن وامام حاکمك کتاب مستدرکندن روایت اولنمشدر
عن سهل بن معاذ رض سهل بن معاذ دخی باسنادن روایت ایلدی
رسول الله علیه الصلوة والسلام قال من قرأ القرآن وعمل بما فیه البس والداه
تاجا یوم القیمة ضوءه احسن من ضوء الشمس فی بیوت الدنیا فما ظنکم
بالذی عمل بهذا تحقیقا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیلرکه
شول کمسنه که قرآن اوقیوب مواجبنجه عمل ایلسه باباسی وباخود آناسنه

اولادلرینه قرآن شریفی اوقدوب وعملنه سعی اوکان والده قیامت کونندہ
انك اناسنه وانا سنه تاج کیدوررلرکه اول تاجك نوری دنیا اوینده اوکان کونشك
نورندن احسندر واقیوب عمل ایدنکسه یه دخی زیاده اولور زیرا قرآن عظیمك
فضائلی چوقدر اوزرینه عدد واحصا وارد اولمازعدد واحصا الکسیه دخی صیغمز معنا
دبو تقدیر جر عطف تفسیری اولور حك بو حدیث شریف امام حاکمك
مسندرکندن روایت اولنمشدر عن عبد الله بن مسعود رضی عبد الله بن مسعود دخی نبی
علیه السلامدن روایت ایلدی انه قال ان هذا القرآن مأدبة الله تعالى فاقبلوا مأدبته
ما استطعتم تحقیق رسول الله علیه السلام بیورمشلرکه تحقیق جناب جلیلدن
خیرو منفعت بولنمدن بو قرآن عظیم الشان اهل ایمانا ایچون ضیافت واحسانندر
مثال بر آدم بر آدمه یا خود بر قاچ آدملره ضیافت ایتملو اولسه دورلو دورلو نعمتلره
دیرلر ضیافت قرآن عظیمده بالغدایله ضیافتلر واحسانلر وارددر عمل ایدنلر ایچون
بفضل الله تعالی وصنع بدیع فضل یزدانه راسدی بو ضیافت الله تعالی قبول ایدوب
تداول شریفیله قادر اولدوغکز قدر عملنمسنه سعی وکوشش ایله سز زیرا اندوت
ایات فرقان وتحصیل فنون فراوان عمل سز بولنمز ان هذا القرآن حبل الله المتين
والنور المبين والشفاء النافع عصمة لمن تمسك به ونجاة لمن اتبعه لا يزيغ فيستعتب
ولا يعوج فيقوم ولا ينقضي عجائبه ولا يخلق من كثرة الترداد تحقیقا بو قرآن
عظیم الشان حبل الله متیندر یعنی الله تعالینك رضاسنه ورحمتنه واصل ولاحق
سببدر اما حبلین سبب کرفوید یعنی انقطاعدن مصوندر کتاب الله حبل
دینلدوکی استعاره درهرکیم که قرآن عظیم الشانه یاپشور قرآن آنی جنته او
اولندورر دخی قرآن عظیم الشان بر نوردر سالك سبیل هدایت
اولنلر انکله مستضی اولور یعنی نور وصلاح وتقوی ایله قلبنی منور قلدر
اکا متابعت ایدوب امر قرآن ایله مأمور ومنهیاتندن نهیله مزجور اولدیسه
دخی جمیع دردلره درمان قرآن عظیم الشانده در زیرا امراض بدنیه آیت
شفاکبی دوا وشفا اولمز شول کسنکه قرآن عظیم الشانه یاپشوب حدودنی
حفظ ایدوب قرآنیله تمسك ایده نجات بلوب صراط مستقیمه هدایت او
اولور وشول کسه که قرآن تابع اولهفرقه ضلالتلره سیل ایدوب انلردن
اولمز وراه حقدن دونمز زیرا باری تعالینك کتابن اخذ ایدوب انکله تمسك
اولان وصول مقامات علیه یه سعید ر وسعادت سرمدیه یه موصل
وباعث راسدی قرآن عظیم الشانه تابع اولوب عمل ایدنلرك حافظی الله تعالی

للتربعت

انلری بر آهلینك تعب وضررلرندن حفظ ایدر نتکم الله تعالی کتاب کریمنده
بیان ایدر انا نحن نزلنا الذكر وانا له لحافظون دیدیکی بو خصوصه
دلیل وکافیدر معنای شریفی الله تعالی بویوردکه تحقیقا بز قرآن
عظیمی اوزره اندرورد کك انکله عمل ایدنلری کبر وبز آنی انس وجن شیطا
شیطانلرندن صقلیجی بزدیمکدر ودخی قرآن عظیم الشان ایله
کسه مجالس ایتمدی الا که با استقامت اوزره قاچوب اولدوغی
حالده اولور یا مستحق عقاب اولدوغی حالده قائم اولور اعوجاج
اولمانی دوغر یتمقدر بونده معنای لازمسی مراددر یعنی اجل همتی
قرآت تجوید ه صرف ایدوب احکامیله عمل ایتمه مکدر بوایکسندن خالی
اولمق متصوردکلدر سائر اعمالك خلافنجه دخی قرآنك عجائبی منتهی
اولمز اعاده بر اهل معناسنك کنهنه ونهایتنه واصل اولمز وبو یلده دخی
معناو رلدیکی بلاغتنك عجائبی منتهی اولمز ومخلوق انك نهایتنه ایرشمز
دخی قرآن عظیم الشانی چوق اوقماغله سکرمقصود رونق ولذتی زائل اولمز
چوق اوقمغله چوق دکلمکله بلك اوقیانك ودکلیه نك شوقی ولذتی
زیاده اولور دیمکدر انه لوه فان الله یا جركم علی تلاوته بكل حرف عشر حسنات
اعدی سز قرآن عظیم الشانی اوقیونکز تحقیق الله تعالی انك اوزرینه
اجر ویرور یعنی قرآن اوقیان کسه ایچون هر بر حرف مقابلنده اون حسنه
ویرور دیمکدر اما انی لا اقول الم حرف ولكن الف حرف ولام حرف
ومیم حرف اکاه اولوك تحقیق بن الم حرفدر دیمم لکن دیر مکدر دخی
زیاده آیرینشلر الف بر حرفدر ولام بر حرفدر ومیم بر حرفدر دیدم بو
تقدیرجه قاری تالی اولنلره الم مقابلنده اوتوز حسنه اولور
واکر تدبر وایقان وتفکر برله اوقورلرسه دخی زیاده ثوابلر
واولکسه ایچون هر بر حرفنده جنت اعلاده بر حوری ویریلور دیمش
اعدی قرآن عظیم الشانده بو قدر ثواب جزیل واول ثوابدن بو مقدار
حور جمیل عنایت بی غایت قاری وتالی اولان مؤمنلره حاصل وواصل
تلاوت قرآنی تدبر عمل بولندن اوقورلرسه بومرتبه یه استحقاق
بولوردیو اخلاص جنان تعظیم وتکریم قرآنیز اولور ب بو حدیث
شریف امام ابو عیسی الترمذینك کتاب سننده نده روایت اولنمشدر
عن الحارث بن اعور رحمه حارث بن اعور رحمه الله تعالیدن روایت

اولندی اثر قال مررت بالمسجد فاذا الناس يخوضون في الاحاديث
فدخلت على علي فاخبرته فقال اوقد فعلوها قلت نعم تحقيقا حارث
بن اعور دیدیکه کوفه مسجدینه اوغرادم بر نیجه کمسه لر مسجد ایچنده بر یره
جمع ... دنیا امرینه متعلق سوزده تکلم ایدرلر اوتورورلر ایچون دکل
بونلرك مسجد ایچنده اوتوروب سویلشدکلری دنیا کلامی حضرت علی
رضی الله عنه اوزره داخل اولدوغمده خبر ویردم حضرت علی بیوردیکه
تحقیقا انلر جامعده دنیا امرینه متعلق کلامی سویلشدیلرمی بن دیدم که
بلی یا امیر المؤمنین قال اما اني سمعت رسول الله عليه السلام يقول الا
انها ستكون فتنة قلت فما المخرج منها يا رسول الله قال كتاب الله ... حضرت
دیدیکه اکاه اول تحقیق ... رسول الله علیه ... اشتدم دیدیکه
ای اصحابم انتم اکاه اولوك تحقیقا یقین زمانده فتنه اولیسنده ...
کرین رضوان الله علیهم اجمعین دیدیلرکه یا رسول الله فتنه دن خلاص
اولور واندن نجات نه ایله بولنور دیو سؤال ایتدکلرنده رسول الله علیه السلام
بیوردیکه الله تعالینك کتابیله عمل ایدنلر اول هلاکدن ایدیجی فتنه دن نجات
بولوب قورتلورلر فيه نبأ ما قبلكم وخبر ما بعدكم وحكم ما بينكم هو الفصل ليس بالهزل
اول کتابك ایچنده سزدن اول کلنلرك احواللری وسزدن صکره کلجکلرده او
لجقلرك خبرلری وسزلرك ارا کرده حکملرینی بیانی انده ذکر اولنمشدر بو قرآن
عظیم الشان حقله باطلی ... فرق ایدر ... حکم ایله که ...
بس امدی قرآنیله عمل ایلین ... دلشد ومهدی اولور ...
ایتمش اولور من تركه من جبار قصمه الله تعالى ... قرآن عظیمی ...
ترك ایلدی الله تعالى انی قهر ایلدی ومن ابتغى الهدى في غيره اضله الله تعالى
وشول کمسه که قرآن عظیمدن غیرده هدایت طلب ایلدی حق تعالی انی ...
براقدی وارغونلغه صالدی وهو حبل الله المتين وهو الذكر الحكيم وهو الصراط المستقيم
دخی قرآن حبل الله در یعنی الله تعالینك رضاسنه واصل اولیجق سبب ...
دخی قرآن ذکر حکیمدر یا خود ذو الحکم معناسنه در دخی قرآن صراط مستقیمدر
سعادت عظمایه ایصال ایلر بر طریق واضحدر وهو الذي لا تزيغ به الاهواء
ولا يلتبس به الالسنة ولا يشبع منه العلماء ولا يخلق على كثرة الرد ولا تنقضي
عجائبه دخی قرآن شول نسنه درکه انکله هوالره میل اولنماز دخی سائر
لسان الله قرشنوب مخلوط اولمز زیرا عرب دلی غیری دلدن افضلدر و هم

آسان

آسان اولدوغیچون قرآن عرب دلی اوزره نازل اولنمشدر اکا تابع اولنلر اهل بدعت
قرشنمز واهل هوا ایدوشمز کندیلرین شرك وکفردن محفوظ ایدر و علما
اصلا قرآندن طویمز بلکه اوقیانك ودکلیه نك شوقی زیاده سنراید اولور
دخی قرآن عظیم الشان چوق چوق تکرار اوقنمغله اسکمز و قرآنك عجایبی دوکنمز
وغرایبی نهایت بولمز و مخلوق انك نهایتنه ایرشمز بس امدی معلوم اولدکه
کتب تفاسیرده اوائل سورده یازلدوغی اوزره جمیع آیات قرآنیه بو قدردر
دیو تعیین وحصر ایلمك مشکلدر لکن بعض کتب معتبرده ذکر اولندوغی
اوزره آیات بینات التی بیك التی یوز التمش التی آیت اولوب بش یوزی
حل وحرمتی مبین وایکی بیك یوز التمش التی آیت قصص واخبار کرمی سکز
پیغمبر علیهم السلامك قصه لری حصه لری و پادشاهلر حاللرنده اسکندر و
طالوت وجالوت حربلری کبی واصحاب کهف واصحاب رقیم واصحاب
اخدود واصحاب فیل وغیری حکایه لرکه آدمه صفالر ویرد هرکز طویلمز
وبیك آیت امر وبیك آیت نهی وبیك آیت وعد وبیك آیت وعید در دیمزه
ودنیا مزه کرك اولان احکامله طوب طلودر وهو الذي لم تنته الجن اذ
سمعته حتى قالوا انا سمعنا قرآنا عجبا يهدي الى الرشد فامنا به دخی
دخی جن قرآنیله منتهی اولمز فحکم ایشدیه لر یعنی بو آیتك سبب ورودی
بودرکه ابن عباس رضی الله عنهما ایدرکه حضرت رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم اصحاب کرینله سوق عکاظه کیدیلر اول وقت شیاطین
کوکلره چقوب خبر اوغورلمقدن منع اولندیلر بونلری اودایله اتوب
چقمقدن قومدیلر اول شیاطین دیدیلرکه اشبو حال اولدوغی دکلدر اکا
برا اولو العظیم انبا ظهور ایچوندر سفر ایلین کورك مشارقده ومغاربده
نه ظهوره کلمشدرکه بز منع اولندق بو جن وشیاطین یر یوزینه داغلوب
استدیلرکه بنه حادث اولدوغین بولدیلر انلردن بر بلوك تهامه دن بکا چقدیلر
رسول اکرم نخله ده اصحاب کرام ایله صباح نمازین قیلدردی قرآن عظیم
الشان اوقودوغن اوازین اشتدیلر ودکلدیلر فی تعجب ایدوب دیدیلر
والله اشبودرکه بزه حائل اولدی کوکدن خبر المقدن پس اندن دونوب
قوملرینه کلوب اول اشتدکلرینی خبر ویردیلر وانلرکی قرآنك هدایتنه
دعوت ایدر وطریق صوابه التزکر اسلام طریقدر دخی خیری اشلره دعوت
ایدوب یرلر انلردن نهی ایدر پس بز اول قرآنی تصدیق ایدوب الله تعالییه

Copyright © King Saud University

ایمان کتوردک وبلدک کم محمد حق رسول اللهدر و قرآن حقدر حق تعالی
اندن ورسندر مَنْ قَالَ بِهِ صَدَقَ وَمَنْ عَمِلَ بِهِ اُجِرَ وَمَنْ حَكَمَ بِهِ عَدَلَ وَمَنْ
دَعَا اِلَيْهِ هُدِيَ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ پس اسدی شول کسه کم سوزن قرآنیله
سویلسه طوغری سویلر و شول کسه کم قرآنیله عمل ایلیه عدل ایتمش اولور
و شول کسه کم قرآنه تمسک ایدوب طلب و رجا ایله دعا ایلیه صراط
مستقیمه هدایت اولنمش اولور دیو بیوردیلر **حك** بو حدیث شریف
امام حاکمک کتاب مستدرکنده روایت اولنمشدر عن ابن عباس رض
ان رسول الله علیه الصلوة والسلام خَطَبَ النَّاسَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ فَقَالَ
اِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ يَئِسَ اَنْ يُعْبَدَ بِاَرْضِكُمْ وَلٰكِنْ رَضِيَ اَنْ يُطَاعَ اِعْتَصِمُوا بِمَ
فَلَنْ تَضِلُّوا اَبَدًا كِتَابَ اللهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ ابن عباس رضی الله عنه دیدیکه
حضرت رسول اکرم و جمیل الشیم و شفیع الامم و حبیب محترم صلی الله تعالی
علیه وسلم آخر حجلرینه حج الوداع هجرتک اونجی سنه سنده وقفه دخی
جمعه کونی اولوب انده اولنلری وداع ایچون خطبه اوقیوب حق تعالی
حضرتنه حمد و ثنادن صکره بیوردیکه تحقیقا شیطان دیارعربدن رجاء
قطع ایلدی یعنی خلقی اصنامه طپدرمقدن و بعض مؤمنلری طریق شرعدن
دخوله قادر اولمسه جهت خیردن کلوب کناهدن غیری صغیرکناهلره
اغوا ایتمسنه قلبده خاطر مفاسده اکر نعوذ بالله بو اقدام چون مزلهٔ عظیمدر
حد زایده سز واصرار ایله کرفتار ذنب عظیم اولمقدن قورتولمز بو جهتدن
دینلرکه جرمنه کنبر معترف اولوب طاعت کثیر اولمقدن یکدر تحقیقا
سزه ترک ایتدیکم شیلری یاپشوب متمسک اولورسکز انلر ایله ابدا صکره
هیچ ضلالته دوشمزسز صواب ده خطا ایتمزسز انلر کتاب اللهدر و دخی
پیغمبر ارسال اولنان رسولک شریعتنده در کمدن مینک استقامت و اعوجاجدن
بلدوردی هرکیم اول یقینه بیضایه مالک اولدی و معوج اولدی
قورتولدی طوغری یول بولدی زیرا جمیع حصول خیره و منفعت طریق
شریعته متابعتده در **ت** بو حدیث شریف امام ابو عیسی الترمذینک
کتاب سننده روایت اولنمشدر عن علی رض انه قال قال رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم مَنْ قَرَاَ الْقُرْاٰنَ وَاسْتَظْهَرَهُ فَاَحَلَّ حَلَالَهُ وَحَرَّمَ حَرَامَهُ
اَدْخَلَهُ اللهُ بِهِ الْجَنَّةَ وَشَفَّعَهُ فِي عَشَرَةٍ مِنْ اَهْلِ بَيْتِهِ كُلُّهُمْ قَدْ وَجَبَتْ لَهُ
النَّارُ علی ابن ابی طالب رضی الله عنهدن روایت اولندی حضرت علی

دیدی تحقیق

دیدی تحقیق رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیکه شول کسه کم قرآن کریمی
اوقیوب حفظ ایلیه و تفکر ایله نفایس معانی فرآنیله قلبکی ظاهر سرقرآن
قیله چون انده اولان حلالی حلال و حرام حرام بیلکوز مادامکه سزلرده بکز
اولام بنم قول فعله تابع اولیکز زیرا قرآن عظیم الشان بکا نازل اولمشدر بن
انکله تخلق سزدن اعلم اماتیندن صکره مستلزم احکام قرآن اولیکز و امر
اولان نسنه فعل کوردک و نهی اولاندن اجتناب ایدیکز تاکه قلبکز نور لمعان
کالبدر ظلام سلوم اختلافلدن منجلی اوله و کلمن فضائلکز نسیم رضالیحقدن
معطر بوله وانک حفظنده اندوکی مواظبت و مداومتدن چکدیکی مشقت
ایچون اول کسه یی حق سبحانه و تعالی جنته داخل و واصل رحمت قیلور زیرا
حفظ حد و دقرآن ایله بنده نسنک قلبنه حق تعالی عذاب ایلمز اکا حفظ قرآن
کفایتدر اما برکسه لفظ قرآن حفظ ایلسه اول کسی قرآن عظیمی راعی و حافظ
اولمز بالجمله اهل بدعت اولان با طالر بو حصول فیض سعادتدن محجوب و مبعوددر
و قرآن عظیمی مقبول الشفاعة اولوب مدلول شریفیله عمل ایدن اهل بیتندن
مستحق عقوبت اولان نفره شفاعت و عذاب ناردن تخلیص ایدوب و
نارینک کذیبی اولان تعظیم و اجلالی بوندن قیاس اولنه زیرا قرآن عظیمک
فضائلی برغایتده و برحده منتهی اولمقدن اکثر و چوقدر **النوع الثانی فی
الاعتصام بالسنة** ایکنجی نوعی محمد علیه السلامک حدیث شریفلر
و سنت سنیه سبیلرینه تمسک ایدوب موجبیله عمل ایتمک بیانکده در **الآیات**
سنتلرینه تمسک ایدنوب موجبیله عمل ایتمک حقنده اولان آیات شریفه لردرکه
بیان اولنور اول آیتلردن بری سورهٔ آل عمرانک اولندر قوب باری تعالی
سوردر قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ عند المفسرین معنای منیفی سن سویله یا محمد انلره کم اکر سز الله
تعالینک محبلری ایسه دیرسکز و الله تعالی یی کرچک سوردیسکز بنم دینمه متابعت
قیلوک تحقیق بن الله تعالینک رسولیم انک خبر ویدرسزه ایرشدر دیو بکم سزه
بکا متابعت قیلوب انک طاعتنه قصد ایدرسکز و انک امرین یرینه کتوررسکز
تحقیقکز کرچک اولورسز و الله تعالی سزی سور و کناهلریکزی یارلغار
کم الله تعالی غفور در مغفرت قلار و رحیم در راسر کوتنولر کم توبه ایدوب
اندن بکا توجه قیلالر بو آیتک سبب نزولی بودرکه رسول اکرم صلی الله
تعالی وسلم چونکه کعب بن اشرف اصحابیله اسلامه دعوت قلدی انلر دیدیلرکه

رسول علیه السلام ... عمل ایتمک حقنده اولان آیات شریفه در بیان اولنور

یرم الله تعالی مرتبه مرشوانا فنده اوغول مرتبه‌سی کبیه دحبت بونکدن
بز الله تعالینك محبلری بوز دیدکلرنده الله تعالی بو آیت کریمه‌یی حبیبنه انزال ایلدی
زیرا قولدن محبت الله رسولنك امرینه مطیع اولوب حکمنه رام اولمقدر
والله‌دن دخی قوله محبت اندن کناهن عفو اتمك ورحمتك اوزرینه انعام قلمقدر
دخی عافیت ویروب عصمت ایچنده طوتمقدر وقولدن محبت الله‌یه مطیع اولمقدر
چون آیت نازل اولدقده یهودیلر دیدیلرکه محمدی بزخاص دوست طوتوب
اکا اکرام وعزت قیله‌وزتکم نصاری عیسی‌یی دوست طوتدیلر واکا مطیع
اولدیلر چون انلر بوکلامی سویلدیلر حق تعالی بو آیت شریفی نازل ایلدی
قل اطیعوا الله والرسول فان تولوا فان الله لا یحب الکافرین معنای شریفی
دیمکدرکه ای یا محمد الله تعالیه مطیع اولوك شول حکم اوزره کراندن وردی
ورسولنه مطیع اولوك شول نسنه ده‌که بیان قیلوب خبر ویردی امری
دنیادن وامر آخرتدن مطیع اولوب منقاد اولورسه سعادت انلرکدر
واکر اولیوب اعراض ایدنلر کفر ایچنده قالورلر الله تعالی کافرلری سومز
دشمان طوتر انلره رحمت اتمز ومغفرت قلمز ابدی خذلان ایچنده دوتار
پس نظر قیل کورکه الله تعالی کندو بیا اطاعت قلمغی ورسولنه اطاعت قلمغی
مقارن قلدی واول کافرلرك زعمنه ورد دخی اشارت قلدیکه رسول علیه
السلام سوکرجك اطاعت قلمین الله تعالیه مطیع اولمش اولمز وآیت اخراده
سورهٔ آل عمرانده الله تعالی بیورر واطیعوا الله والرسول لعلکم ترحمون
معنای شریفی الله مطیع اولوك فرائضلری یرینه کتورك ورسوله مطیع
اولوك سنتلری یرینه کتورك اولکه رحمت اولنه سز دیمکدر وبند آیت
اخراده سورهٔ ال عمرانده الله تعالی بیورر لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث
فیهم رسولا من انفسهم یتلوا علیهم آیاته ویزکیهم ویعلمهم الکتاب والحکمة
وان کانوا من قبل لفی ضلال مبین یعنی تحقیق الله تعالی انعام قلدی مؤمنلر
اوزرینه جناب عزتك مجد کرم بی غایتی خروشانه وجوشان اولوب
عالمه رحمت ودنیا بمصباح ومرحمت دیلیوب جهان خلقنه هدایت اتمك
ایچون عالملره خزانه لطفندن احسان مراد ایلدکین بنه کندو اصل ونسلرندن
اول لرنده رسول کوندوردی عربدنکه نسبین بیلورلر وهم کندو جنسلرندن
حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم رسالتنه اختیار ایدوب وخلعت
نبوت وتاج معجزه ایله عالمه ارسال ایلدی آدم اوغلی فرشته‌دن دکل حق تعالی

بو خطابه

بو خطابی خصوص مؤمنلره قلدی زیرا رسولی مؤمنلردرکه کلین وهم رسولی
علیه السلام نعمت اولدی مؤمنلره درکه کلدی انلرك اوزرینه قرآن
آیتلرین عرض ایدرداوقور کلدی توحیدی انلره بیوردر تاکه انکله انلری
شرکدن وکناهدن پاك ایده دخی انلره قرآن اوکره ده وحلال وحرامی
بیان ایدوب دین ایچنده عالم وفقیه قیلدکه انلر رسول کلمزدن اول
خطا ایچنده ایدی وضالالی ولسنلر ایدی دیمکدر وآیت اخراده سورهٔ نساده
الله تعالی بیوردر یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر
منکم معنای شریفی الله ورسول الله واولی الامره اطاعت ایده‌لر دیمکدر
بو سقوله موضعده امر الهی وجوب افاده اتمکله اطاعت مذبوره‌نك وجوبی
مدلول آیت کریمه اولور وبعض مفسر اولی الامردن مراد اولان وولات
اومورددیو تصریح اتمشلردر بو تفسیرا اوزره شرع شریعت مقتضاسی
اوزره اولان اوامر سلطانیه‌یه اطاعتك وجوبی دخی بو آیت کریمه‌دن تخریج
اولنور فان تنازعتم فی شیء فردوه الی الله والرسول ان کنتم تؤمنون بالله
والیوم الآخر ذلك خیر واحسن تأویلا موجبیله طالب برهانه مأمور وز
یعنی حق تعالی بیوررکه دین امرنده برشیده نزاع ایدرسکز الله تعالیه
رد ایدك یعنی الله تعالینك کتابنه یا خود رسولنك قول وفعلنه تطبیق
ایدوك اکر اول خصمك جوابی کتاب الله ده وحدیث نبویده بولنورسه
مقبولمز لکن بولنمز ایسه مقبولمز دکلدر نتکم حضرت عمر رضی الله عنه بیوردی
حقه رجوع اتمك خیرلودر اندن که باطل ایچنده بولونا ازدیروب
حقدن ایراغ اولدکنی بلمدیکی نسنه‌یه بلزین دخی نصف علمدر اکر صورده
جق عالم بولامازسکز حقیقت ایله بلدوغکزی طوتك اولکه شبهه لودر
انی الله تعالیه ورسوله تفویض ایدك اکر کرچك الله تعالی حضرتنه
ایمانکز وار ایسه واولدکدن صکره کورقوبه انکاریکز یوغیسه بونی
بویله اعتقاد اتمك سزه خیرلودر وعاقبتی کرکلو اولمق بونندن بو کوکلودر
دیمکدر وآیت اخراده بیوردرکه فلا وربك لا یؤمنون حتی یحکموك فیما شجر
بینهم ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت ویسلموا تسلیما یعنی حبیبم
امر انلرك زعم اندکلری کبی دکلدرکه ایمان کتورك دیو بزه سنك حکمکه
مخالفت اوزره اولدیلر بلکه ربك حقیچون انلر مؤمن اولمزلر تا سنی حاکم قلدقجه
ادعالرنده مختلف ومختلط اولان امورده بوندن صکره نفسلرینه ضیق

Copyright © King Saud University

وحرج بولمیه لر سنك حکم ایلدوکنده یعنی سنك حکمکا راضی اولور
حکمندن قلبلری متألم ومضطرب اولمیه تسلیم تام ایله تسلیم ایمدکلرنجه
تفسیر وسطده بویلجه ذکر اولنمشدر اما تفسیر قاضیده فلا وربك
قول شریفنده اولان لا کلمه سی تأکید قسم ایچون زائده در فوربك لا یؤمنون
دیمکدر دینلمشدر و سبب نزولنده مفسرین رحمة الله یازمشلردرکه بر مسلم
ایله بر منافق بیننده دعوی واقع اولیجق حضرت رسالتکه کلمشلر سلطان
انبیا مسلمان قضا اتمش منافق قائل اولمامش ابو بکره کیده لم دیمش ابو بکر
حضرتلرینه کلدکده ابو بکر جواب ویرمشکه سروری انبیا قضاسندن صکره
بن حکمه قادر دکلم بعده حضرت عمره کلمشلر جواب ویرمشکه بر مقدار
آرام ایدك ایچرو وارهیم وچیقوب حکم ایدهیم دیوب خانه سندن قلیجن آلوب
کلوب منافقه حواله ایدوب کیدینه وارنجه ایکی شق ایدوب اندهٔ سلطان
انبیانك قضاسنه راضی اولمیانك بنم قضام بودر دیمش وجبرائیل علیه
السلام بو آیت کریمه کتوروب قرائت ایدوب عمر حقیله باطلی فرق ایتدی دیو
و آیت اخرده سورهٔ نساءده بیورر ومن یطع الله والرسول فاولئك
مع الذین انعم الله علیهم من النبیین والصدیقین والشهداء والصالحین
وحسن اولئك رفیقا معنای منیفی بودرکه هر کسه که حق تعالی یه مطیع
اولوب اوزرینه فرض اولنلری ادا ایده و رسولنه مطیع اولوب انك سنتیله
عمل ایده انلره جنت ایچنده اول کمسنه لر ایله اولورلر که حق تعالی انلره فضل
برلر دورلو دورلو انعاملر و عطالر قلمشدر یعنی اول پیغمبرلری کوروب
انلرك زیارتنه واروب صحبت صفا ایدهلر و دخی اول صدیقلر ایله اولکه
اولا رسولك خاص اصحابلریدر و صاحب سرلریدر و دخی اول شهیدلر ایله
اولدیلر که الله تعالی یولنده جانلرین و تنلرین فدا قیلوب شهادت مرتبه سنه
ایردیلر و دخی شول صالحلر ایله اولدیلر که عمل صالح اشلیوب جنته کاتی اولدیلر
نه کوزل نسنه در بونلره تابع اولوب جنت ایچنده رفیق و یولداش اولدیلر بو آیت
اکا اشارت قیلور که کیم کندی سودیکی کشیلردن هیچ بر وقت ایری دوشمز ایمش
قچن اول شرطین یرینه کتورسه اول سودیکی کمسنه نقدر یوجه مرتبه ده اولورسه
تکم بیان اولندی بو آیتك سبب نزولی بو ایدیکه ثوبان رسول اکرم علیه السلام
آزادلسیدر رسول اکرمی غایت ایله سوردی شویله که بر ساعت کورمکه صبر
ایدمزدی زیاده محبتندن بکزی متغیر اولوب ارقله مشدی بر کون رسول اکرم

علیه السلام

علیه السلام اکا سؤال ایلدیکه نه نسنه سنك کوکلکی متغیر قلدی ثوبان
دیدی یا رسول الله بنم خسته لکم و دردم یوق لکن قچن سنی کورمیم قتی
خسته دوشرم و آخرتده انی فورقریمکه سنی کوره میم بو غصه بنی بو حاله
کوردی دیدکده بو آیت انده نازل اولدی ومن یطع الرسول فقد
اطاع الله یعنی هر کیمکه رسولك بیوردقلرینه مطیع اولدی بلسونکه تحقیق
اول الله تعالی امرینه مطیع اولدی رسول الله دعوت قلدیغی الله تعالی امریدر
پس اکا مطیع اولمق همان الله مطیع اولمقدر بو آیت دخی سبب نزولی بو ایدیکه
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلرکه هر کیم بنی سوردی حقیقت الله تعا
تعالی بی سوردی و هر کیم بکا مطیع اولدی حقیقت الله تعالی یه مطیع اولدی
منافقلر بونی اشدوب دیدیلر بو کشی دیلرکه بز آنی کرجك لك ایچون بو آیتی
اندردی سورهٔ نسانك آخرینه قریب بیوردی ومن یشاقق الرسول من
بعد ما تبین له الهدی ویتبع غیر سبیل المؤمنین نوله ما تولی ونصله جهنم و
ساءت مصیرا معنای شریفی هر کیم رسولله مخالفت قلوب قچد طریق هدایت
اکا بیان اولندهٔ صکره واروب بو طریقه و بر مذهبه متابعت قیلاکه اول مؤ
مؤمنلر طریقنه مخالف بز انی اصمرلرزا اول بوتلرینه اول انلری دوست
طوتدی حال بوکه اول بوتلرندنیا ده و نه آخرتده قادر و مالك دکللرکه اکا
زیان یا فائده ایرشدوره لر یا انی بزم عذابمزدن قورتره پس بز انی جهنمه تیو
اودعذابلرین دخی لازم قلاوز دنیا عذابن کوردکدن صکره که اول جهنمه
دوتوب وارهجق یرلرکی شرلودر دیمکدر بو آیتك نزولی بودرکه طعمه
قومندن منافقاندن بری کلوب ایمان اظهار ایدوب مدینهٔ منورهیه کلوب
براوه کوروب اوغرولغی ظاهر اولدی رسول علیه السلام بیوردیکه انك
الین کسه لر مدینه دن چقوب مکهیه کتدی واردی انده دخی اوك دیوارك
دلدیکه کوروب نسنه اله اول دلکدن ایچرو کوردکن ناکاه بر طاش بوشندی
انی بلندن بصدی دپرنمکه مجالی قالمدی اول دلك ایچنده صباحه دکین
قالدی صباح انی کوروب طوتدیلر مکه دن قوغدیلر اندن چقوب شام
طرفنه کیدر کن یولده دخی قافلهدن متاعلر اوغورلدی طوتوب انی انده
رجم ایدوب طاشله دپلدیلر پس حق سبحانه وتعالی بو آیت کریمهٔ اندردی
معنای شریفی مورداندیکه دلالت قیلور اجماع امت دخی دینده حجت
قاطعه در زیرا اول کمسه که اجماع مخالف قیله یعنی جمیع ائمهٔ دیندن بر حکمه

Copyright © King Saud University

اتفاق ایدوب حق بودر دیسه لر انلره مخالفت قلق اسلامه مخالفت اولور اکر
انکارندن اولورسه کافر اولور واکر هوای نفسندن اولورسه عاصی
وطاغی اولور دیمکدر وآیت اخرده سوره اعرافده بیورر وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ
كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ معناسی
شریفی حق تعالی بنم رحمتم واسعدر دنیاده هر نسنه یه کرك کافر کرك مؤمنلر
دز قلرین ویرمده عامدر اما جهت آخرده رحمتم مخصوصدر شرکدن وکفردن
ومعاصیدن صاقنانلره اول وقت که بو آیت نازل اولدی ابلیس امید طتوب
بو بنم اوزاندی دیدیکه اول رحمتدن بکا دخی نصیب اولسه حق تعالی انك
امیدن قطع ایدوب محروم ولعین بلدرمك ایچون بیوردیکه بز اول رحمتی واجب
قلوب حکم ایدرز انلره که معصیتدن صاقنلر وزکوة ویره لر وبزم آیاتلریمزه
ایمان کتوروب تصدیق اتدیلر چون ابلیسك امیدی بو نکله قطع اولور یوکز یهود و
نصاری باش قالدوروب دیدیلر که بز آیاتلره ایمان کتوردك توراة وانجیلده
وزکوة دخی ویردیك بو رحمت بزم ایچوندر دیدکلرنده الله تعالی انلره دخی بلدرمك
ایچون بو ایتی اندوروب بیوردیکه الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ
مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ
الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ
فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
یعنی بز رحمتمزی شونلره واجب قلدقکه اولر تصدیق ایدوب متابعت قلدیلر اول
رسولکه امی پیغمبریمز وکتابلرا وقمز دخی اول رسوله متابعت قلدیلر بجانك
صفتلرین کندولرکتابلرنده یازلمش بولدیلر اول بونلری شرایع اسلامه بیورر
شرکدن وکفردن ومنکراتدن نهی ایدر وحلال اولان نسنه لره رخصت ویرر
اندن وباغدن دخی بونلره بکرزنر وارایسه یه لر دخی بیان قلور حرام اولان
هر مردار اولان نسنه لری میته وخنزیر انی وقان وخمر وقبیح رایحه اولوب بدن
انسانه مضر اولان شیلری و بونلردن کتوردی برافدی شول زحملو حکملری که
اول شریعتده وار ایدی زیرا اندن توبه قلق اولدرمك ایدی وبر اثوابه نجاست
دکسه بو نغله پاك اولمز ایدی کسوب برافق کرك بو مشقتلو اشلر که شریعتده
انلره اولده وار ایدی قالدوروب اسان اولدی ودخی بزم رحمتمز انلره درکه اول
رسولی تصدیق قیلدیلر اکا تعظیم ایدوب حرمت قیلدیلر واکا معاونت قیلوب
انکلیله فتح اوده لر ودخی متابعت قیلدیلر اول نور کیم قرآندر اول رسوله انده مستند

وبوذکر اولنان

وبوذکر اولنان صفتلر ایله موصوف اولنلردرکه آخرتده نجات بولورلر و
اول جوق رحمت دخی انلره حاصل اولور بوندنصکره بیوردیکه قل
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ یعنی حق تعالی بیورر ایت یا محمد بو کلی
خلایقه که بن سزین کلیکزه عرب وعجم وتورك وروم وجن انس که واردر
رسول کونده رلمشم طریق حقه قلم شول اللهدنکه غیر اله یوقدر الا اول
واردر دنیاده دیریلری اولدرر واخرتده اولولری دیری کوررر واول
نطفه دن دیری آدم یرادر واجلی تنجك کورر اولدورر پس سز تصدیق
ایدك اول اللهه که بودر شریکی یوقدر ودخی اول رسولکه نبی درامیدر
یعنی علی اصل عالملره عامدر الله تعالی بی تصدیق ایدر وانك کلاملری
دخی تصدیق ایدرکه قرآندر سز اول محمده متابعت قلوك تاکه ضلالتدن
قورتلوب هدایت بولهسز دیمکدر وبو آیتده دخی بیورر وَمَا أَرْسَلْنَاكَ
إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ودخی بلکه یا محمد بز سنی کوندورمدك الا جمیع عالملره
ورحمت ایچون ارسال ایلدك ابن عباس رضی الله عنه ایدر رحمتدر
عامتده ایمان کتوردنلره دخی ایمان کتورمینلره ودخی ایمان کتوردنلره هم دنیاده
رحمتدر وهم آخرتده رحمتدر واما ایمان کتورمینلره دنیاده رحمتدر که حق
تعالی انلردن عذابی تأخیر ایدوب صورتلری دونمکی ویرلوکره کجمکی واصلیله
هلاك اولمغی بونلردن کوردکی بعضیسی هلاك اولورسه بعضیسی یرنده
قالدندن کیرو نسلی اوریوب تا قیامته دکین حق تعالی قوللری اکسك اولمیه
دیمکدر وبو آیتده دخی بیورر فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ
فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ یعنی صاقنسونلر شونلر کیم رسولك امرینه مخالفت
واعراض ایدر ودستورسز دونب کیدرلر که دنیاده شول نسنه لر کیم کوکلر ویرلر
وایچنده درکلی انك قوللریدر حقیقت بلورسز نه نسنه اوزره سز ایماندن
ونفاقدن شول کونده کیم باش طپراقدن قالدورب اندن بکا دونرسز اول
وقتن سز خیردن وشردن نه اشلدیکز ایسه الله تعالی دوکلی نسنه بیلور
اکا کوره جزا قیلور علیمدر هیچ بر نسنه اکا مخفی دکلدر دیمکدر وآیت اخرده سوره
احزابده بیورر لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ
الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا یعنی تحقیقا سزه واجبدرکه رسول الله علیه السلام

Copyright © King Saud University

حقنده که اول نیه شروع ایدرسه ابوده و بوزده، سزه کامتابعت قلد
سزز یرا اول حرب اوزره کندی نفسنی سزلك بولکزده، قودیس کرکدرکه
حضرة رسول علیه السلام اقتدا ایده لر شول کسه لرکه الله دن قورقرلر
وآخرت عقبه لرندن احتیاط ایده لر و الله تعالی بی ذکر ایده لر دیمکدر روایت
احزاده، سورة احزابده بیوردر یا أیها النبی انا أرسلناك شاهدا ومبشرا ونذیرا
وداعیا الی الله باذنه وسراجا منیرا یعنی الله تعالی ایدر ای بزم پیغمبریمز
تحقیق بز سنی اتدك اوزرینه طانق کوندردك تبلیغ رسالت قلمغه ودخی
سکا مطیع اولنلره سنی انلره اوجماغله بشارتجی کوندردك و دنیاده آخرتده
دخی نصرتله بشارتجی کوندردك کم مؤمنلره نصرت قلور کافرلر اوزره
وسکا عاصی اولنلره و بزم امریمزه مطیع اولمینلره سنی قورقوتیجی کوندردك
بو قوللری الله تعالی قوسنه دعوت ایده سنی تا کرانی بربیلر وشرکتی
اندن نفی ایده لر و دخی اسلام بولنده سنی روشن چراغ کوندردك کم سکا متابعت
قیلان وکلی ظلماتدن قورتلور انوار ایچنده مستغرق اولور ظاهری وباطنی
کلی نور اولور دیمکه اشارتدر وآیت احزاده سورهٔ احزابده بیوردرکه ومن یطع
الله ورسوله فقد فاز فوزا عظیما ودخی هر کیمکه کزلو واشکاره الله تعالی
حضرتنه و رسولنه مطیع اوله تحقیق اول جمیع خیره نصرت بولوب کامل نصیب
ایرشدی وسعادة ابدی بولدی دیمکدر روایت احزاده سورهٔ حشرده بیوردر
وما آتاکم الرسول فخذوه وما نهاکم عنه فانتهوا وشول شیکه رسول علیه السلام
سزه اعطا ایلیه یا سزه اول شیء کتوره پس اول شیء اخذ وقبول ایدیکز وشول
نسنه دنکه رسول الله سزی نهی ایلیه سز اندن اجتناب ایدوك واتقوا الله ان
الله شدید العقاب وقورقوك الله دن تحقیقا الله تعالینك عقابی قتدر
شول کسه لره الله تعالیه و رسولنه مخالفت ایده دیمکدر وقتا که ذکر اولنان آیتلر
رسول الله علیه السلامه مخالفتك عدم جوازینه دلالت ایلدیسه پس امدی رسول
الله علیه السلامه اتباع فرض اولدی لکن شول معنی اوزرینه که فرض اولمق اوزره
ایشلدوکنده اتباع واجبدر وسنت اولمق اوزره ایشلدوکنده اتباع سنتدر و هیچ
بر حالده ترکنه وسعت وقدرت یوقدر یعنی سفرده وحضرده وخوفده وامنده
صحتده ومرضده وغیرده واو حضرته مخالفت ایلمك نعمت اسلامك زواله باعث
اولور والاخبار رسول الله علیه الصلوة والسلامك امتنه ویردیکی خبره دردلر
کذلك محمد علیه السلامه اتباع ایتمك حقنده وارد اولان حدیث شریفلردرکه

مطلب محمد علیه السلامه اتباع ایتمك حقنده وارد اولان حدیث شریفلردرکه بیان اولنور

بیان اولنور بو حدیث شریف امام ابو داودك کتاب سننده روایت
اولنمشدر عن العرباض بن ساریة رضی الله عنه قال صلی بنا رسول الله صلی
الله تعالی علیه وسلم ذات یوم ثم اقبل علینا بوجهه فوعظنا موعظة بلیغة
ذرفت فیها العیون ووجلت منها القلوب فقال یا رسول الله کأن هذه موعظة
مودع فماذا تعهد الینا عرباض بن ساریه رضی الله عنه دیدیکه بر کون حضرت
حضرت رسول علیه الصلوة والسلام نمازی ادا ایلدکه نصکره مبارك
یوزین بزدن یکا ایدوب بر موعظه بلیغه بیوردیکه حاضر اولنلرك کوزلرندن
سیلاب چشمه جریان ایلیوب حضار مجلس خوف وخشیت ایله پر اولدقده
بر قائل دیدیکه کویا یا رسول الله بو موعظه مودعدر مودع سفره منتهی اولنور
اهلنه و توابع لواحقنه وداع ایدیجیه درلرکه کلامك اهم والزم اولانی اولنور
سویلر چون اول قائل بونی مراد ایدوب یا رسول الله بزه وصیت ایله دیدکده
قال اوصیکم بتقوی الله والسمع والطاعة وان کان عبدا حبشیا فانه من یعش
منکم فسیری اختلافا کثیرا فعلیکم بسنتی وسنة الخلفاء الراشدین المهدیین تمسکوا
بها وعضوا علیها بالنواجذ وایاکم ومحدثات الامور فان کل محدثة بدعة وکل
بدعة ضلالة وکل ضلالة فی النار حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
اول قائله دیدیکه سزه وصیتم بودرکه حقه اطاعت قلوب هر نهیدن تجنب
وهر فعل مأموره اقبال ایده سز زیرا تقوی ظاهرده لفظ قلیل بر نسنه در لکن دنیا
وآخرت خیرینه شاملدر و اوزریکزه اطاعت واجب اولان کسه نك کلامك ا
استماع ایدوب امرینه اطاعت قیلوکز واکر امیر اولان بر عبد سیاه دخی اولورسه
انك حکمنه تابع اولرسز وامر اتفاق عینیت بیله پس تحقیقا اولچوق اشلر و اختلاف
کثیره وغرائب عجیبه کورمشدر و بوندنصکره بر وجه وصیت ونصیحت بیورمشدر
وسزه اعلام وایصال ایلدیکم فرائض وسنتی بر خوشجه برینه کتوریکز سنتم ایله
عمل لازمدر بوندنصکره خلفاء راشدین سنتلریله عمل ایدیکز بونلردن مراد
ابوبکر و عمر و عثمان و علیدر رضوان الله علیهم اجمعین بونلرك سنتلریله و احکام
اعتقادیه سی اوزرینه اولنکه انلر هادی طریق هدایتدر سنتلرین تمسك ایدن
دیشلریکزله محکم طوتیکز ومحدثات اموردن حذر ایدك زیرا هر محدث بدعتدر
وهر بدعت ضلالتدر محدث شول نسنه یه دیرلرکه کتاب وسنت واجماع امتده
معلوم ومعروف اولمیه صحابهٔ کرین رضوان الله عنهم اشد انکار ایدرلر ایدی
شول کسه نك اوزرینه بر امر احداث ایدوب ویا بر عادت اختراع ایلیه که آنی

انى زمانى بوننده تعهد ايلمامش اولدلر اولا امر محدث قبيل اولسون يا كثير اولسون
وكوكسه معاملاتده اولسون وكرك عباداتده اولسون واكر ذكرده اولسون
بدعتده خير بوقدر صواب شارعك كوردوكى نسنه دردريكه اشارتدر
د ت بو حديث شريف امام ابى داودك كتاب سننده وامام ترمذينك كتاب
صحيحنده روايت اولنمشدر عَنِ الْمِقْدَامِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ اَلَا اِنِّي اُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ اَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبْعَانُ عَلَى اَرِيكَتِهِ
يَقُولُ عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَاَحِلُّوهُ وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ
حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ وَاِنَّ مَا حَرَّمَ رَسُولُ اللهِ كَمَا حَرَّمَ اللهُ تَعَالَى اَلَا لَا يَحِلُّ لَكُمُ الْحِمَارُ الْاَهْلِيُّ
وَلَا كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ وَلَا اللُّقَطَةُ مُعَاهَدٍ اِلَّا اَنْ يَسْتَغْنِيَ عَنْهَا صَاحِبُهَا وَمَنْ
نَزَلَ بِقَوْمٍ فَعَلَيْهِمْ اَنْ يَقْرُوهُ وَلَهُ اَنْ يُعْقِبَهُمْ بِمِثْلِ قِرَاهُ مقداد بن معدى كربدن روايت
اولندى تحقيق مقداد رضى الله عنه ديديكه رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيوردى الله تعالينك كتابنده كه بكا ويرلمشدر وانك مثلى حديثمكه قرآن عظيم
الشانك تفسيرنده تطبيقدر الفاظ قليله معانى كثيره منكشف اولدسزى آكاه
ايديكه تمام زيكزده وسائر احكامكزده كركلو اولنده زيرا بكا جامع الكلام ويرلدى
ديدكلرندن صكره بيوردىلر كه سزى آكاه ايديكه شول وقتدن قريب سر بعيد
سزدن بريكز قرنى طبوروب اولرنده صفا ايله اوطروب سرير وفراشنه طينوب
بو يله صنوراكل شربده قرنى انبارطعام دوتريوب يا تمقدن وهواى نفسه
متابعت قلقدن خالى اولمز بو بر حالده كه باعث قسوة وجالب عقاب ديدر
بنم حديثم بلوغ ايدبجك ظن ايدرسكز وديركه سزك او زريكزه اولسون بو قرآنده
هرنه بلورسكز حلال حلال بيلكز وحرام حرام بيلكز ديو سزه جواب ويره يعنى
حق تعالى حضرت هرنه كيم حرام اتمش ايسه انجق همان قرآنده حرام اولور بونلردن
بر نسنه كه رسول الله عليه السلام حرام اتمشدر همان حق تعالى قرآنده حرام اتمش
كبيدر بردخى انك تناولى جائز دكلدر پس امدى آكاه اولك كه ناسك اولرنده
اولفت ايدن حمارك اتن يمك حرامدر بو خصوصده نفع عموم حكمت واردر حلالك
حلالكندن تبرى ايدوب حرامك حرام لغين بلسونلر ايچون اشارتدر ودخى سزه
هر بر نجى حيوانك اتن يمك حرامدر ارسلان وقورد وسائر بونلر بكزر اولنلرى
وقوشلر جنسندن طوغان وشاهين وعقاب كبيلرك اتن يمك دخى حرامدر سزه
حلال اولمز ديمكدر ودخى لقطه بر ضايع اولمش نسنه يى بولدى بولوب الموسزه
حلال اولمز پس لايق اولان انى صاحبنه ويرمكدر اجاز قيوب تمليك اتمك شرط

اسلام دكلدر

اسلام دكلدر البتده بونك صاحبى كيدر ديو بولمغه سعى اتمك اهل اسلامدن
اكر بونكا فرلك دخى اولورسه الا مكر كه بر حقير شئ اولوب صاحبى اندن
مستغنى اولدى اول زمان نسنه لازم كلمز شول كسنه كه اوينه بر قوم كلوب انسنه
اول خانه صاحبى اوزرينه واجب قريب اولدوغندن تاكيد ايله مؤكد دانلره قادر
اولدوغى قدر ضيافت حاضر ايليه توجه ايله تمكن وميسر اولور ايسه طعامدن
دريغ اتميه كوللر بو زيله كنوره زيرا قنوغه اكرام ايدن مردان عالى جناب همتنده اصحاب
اصحاب بولنكلشدر واول مسافره دخى لازمدر كه فالقوب كيدر اولدوغى خانه
صاحبنه اول ضيافت خرجى مقدارى هديه ويرمك كمال مروتندندر ديو اشارت
بيوردىلر استجاد طريقى اوزره د ت بو حديث شريفى دخى امام ابو داودك
كتاب سننده وامام ترمذينك كتاب صحيحنده روايت اولنمشدر عَنْ اَبِي رَافِعٍ
عَنْ اَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا اُلْفِيَنَّ اَحَدَكُمْ مُتَّكِئًا عَلَى اَرِيكَتِهِ
يَاْتِيهِ اَمْرٌ مِمَّا اَمَرْتُ بِهِ اَوْ نَهَيْتُ عَنْهُ فَيَقُولُ لَا اَدْرِي مَا وَجَدْنَاهُ فِي كِتَابِ اللهِ
اتَّبَعْنَاهُ صحابه دن ابى رافع رضى الله عنه رسول الله عليه السلام دن روايت اولنور
حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم تاكيد سزلرده بو خصلتى بولمق اولمسون
يعنى سزدن بريكز سريرينه وفراشنه طيانوب اوتوردقن آكا سنتلرمدن
بر امر نهى كلسه اجتناب اتميوب اندن ديه كه امر ونهى بلمزين حق تعالى كتابنده
هرنه امر بولورسم انجق همان آكا تابع اولورين درسه حضرت رسول اكرمك بيوردقلرينه
مخالفت ايلمك خوف دينيت اسلامى زوال متعرض ومتصديه فلا پس امدى رسول
الله هر امرينه ونهيسنه اتباع لازمدر وفرضدر لكن شول معنى اوزرينه كه فرض اولمق
اوزره اشلدوكنده اتباع فرض وواجب اولمق اوزره اشلدكنده اتباع واجب
وسنت اولمق اوزره اشلدكنده اتباع سنتدر هيچ بر حالده تركنه وسعت بوقدر
يعنى سفرا وحضرا واسا صحتا ومرضا وغير ذلك ديمكله اشارتدر زيرا ذكر اولنان
ايتلر وحديثلر رسول اللهك مخالفتك عدم جوازنده دلالت ايدر د بو حديث
شريف امام ابى داودك كتاب سننده روايت اولنمشدر عن العرباض بن سارية
رضى الله قال قام فينا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم فقال اَيَحْسَبُ اَحَدُكُمْ
مُتَّكِئًا عَلَى اَرِيكَتِهِ يَظُنُّ اَنَّ اللهَ تَعَالَى لَمْ يُحَرِّمْ شَيْئًا اِلَّا فِي هَذَا الْقُرْآنِ اَلَا وَاِنِّي قَدْ اَمَرْتُ
وَوَعَظْتُ وَنَهَيْتُ عَنْ اَشْيَاءَ مِثْلِ الْقُرْآنِ اَوْ اَكْثَرَ وَاِنَّ اللهَ تَعَالَى لَمْ يُحِلَّ اَنْ تَدْخُلُوا
بُيُوتَ اَهْلِ الْكِتَابِ اِلَّا بِاِذْنٍ عرباض بن ساريه رضى الله عنهدن روايت اولندى
تحقيق عرباض بن ساريه ديديكه بر كون بزه رسول الله صلى الله عليه وسلم

قالقوب خطبه لرنده دیدیکه سزدن بریکز بنم حدیثم بلوغ ایدجك ظن ایدرم
شول حالده که سریرینه وقرانشنه طینوب بوبلمی صنور امام بغوی قولنجه
بو صفنلوکسه دن مراد اهل راحتدر اولرنده صفا ایله اوتوروب طلب علمدن فارغ
اولنلر تحقیق الله تعالی هر نه که حرام اتمش ایسه انجق قرآنده حرام اتمش اولدیغنی
وبینکم کتاب الله دیو جواب ویره ایدی سوزمدن برخو نیجه متنبه واکاه اولیکوز
نه سویلرین قولق طوتکز یعنی بن سزه قرآن قدر بلکه دخی زیاده امر و وعظ معتبر
ایدم بونده وتحقیقا الله تعالی سزك ایچون حلال اتمدی اهل کتابك اوینه کیرمکی
بونلردن مراد یهود ونصارادر یعنی شول کسه نکه ایکیچون ذمت وامان ویررز
مکر که انلردن سزك ایچون اولرینه صریحا اجازت اوله وکذلك مسلمانلرك
اولرینه دخی اجازتسز کیرمك حلال دکلدر ولا ضرب نسائهم ولا اکل ثمارهم
اذا اعطوکم الذی علیهم ودخی انلرك عورتلری بر مصلحت ایچون یا جماع ایچون
دوکمك وسوکمك وسمت جفادن کوردنك الله تعالیدن حلال دکلدر انلر سزه
اوزرلرنده اولان جزیه لرین ویردکدنصکره انلرك یمشلرین وسائر ماکولاتلرین
یمك وضارضور اتمك سزه حلال وزلال دکلدر م بو حدیث شریف امام
مسلمك کتاب صحیحندن اخراج اولنمشدر عن جابر رض کان رسول الله صلی الله
علیه وسلم اذا خطب احمرت عیناه وعلا صوته واشتد غضبه کانه منذر
جیش یقول صبحکم ومساکم ویقول بعثت انا والساعة کهاتین ویفرق بین اصبعیه
السبابة والوسطی ویقول اما بعد فان خیر الحدیث کتاب الله وخیر الهدی هدی محمد
وشر الامور محدثاتها وکل محدثة بدعة وکل بدعة ضلالة جابر رضی الله عنهدن
روایت اولندیکه یعنی رسول الله علیه الصلوة والسلام خطبه اوقوسه لر ووعظ
ونصیحت ایسه لر مبارك کوزلری قزاررو صوت شریفی عالی ومرتفع اولوردی
بونلرك ظهوری غیرت حق ایدوکی ظاهردر زیرا منذر مخوفك صوت غضبان
شاننندن ایدوکی عیاندر کویا که بر قومه نظور در سزاوز ریکزه بر لشکر کثیر
کلدی شهدی نهب وغارت واسیر ایدرلر دیو تخویف وتحذیر ایدن کمسیه مشابه اتمش
یعنی سزه اول عسکر غارتکزه یا وقت صباحده ویا وقت اخشامده کلور غالبا مراد شریف
عسکر نوایب ومتاعت ولشکر اجال ومصائب دکر یغماء حیات انسان طالب
وراغبدر کذلك اول سلطان سرور رسالت مجلس شریفلرنده اولان قوم وجماعت
قرب قیامت وظهور هول ساعتی خطبه لرنده انذار خوف وخشیت تحذیره بو یوزدن
اشارت بیورمش شول کسه نك حالی کبیکه قوم قبیلرینی غفلتلری وقتنده کنده لره

على الغفلة

على الغفلة بغتة قصد واحاطه وغارت ایچون قریب اولان عسکر ایله تخویف
ویروب اول حالدن انلری خبردار ایچون ظاهر بودر که رفع صوت ایدوب برك
برك چاغرور وکوزلری قزارر اول قومك تغافلی ایچون غضبی مشتد اولوردی
کذلك عند الانذار رسول مختار پروردکار بویله ایتمش دیمکدن بیان اخباردن
ایدی قوم صحت وسلامت اتك وعظ ونصیحتن قبول ایله اکا اطاعت دروالا
شول حوادث ونحول حوادث غوایث کبین کاهدر غفلت اولنمسون دیمکدر
ورسول الله علیه السلام مبارك پرمقلرندن شهادت پرمقلرین اوزتوب
معین پرجرینه قرین وقریب ایدوب دیدیکه بن وساعت یعنی قیامت ایله شو ایکی
برابر ارسال اولنمشزدر وقوبشر قلمشزدر مدتدن نسنه قالمدی کوزیکزی
آچك دیمکدر وبوندنصکره دیدیکه یعنی جمله کلاملرك خیرلوسی قرآن عظیم
جمع کتبدر اولاشیرهاندر ودلیل صحت وایقان وقرآن عظیم الشانك فضلی سائر
کلام اوزرینه الله تعالینك فضلی کبیدر وسعادت سرمدیه باعثدر
وخیر طریق سلطان انبیانك وسروری اصفیانك قولی وفعلیدر هرسنتك
اهداسی وهرطریقت اقوبیدر زیرا خیره دلالت ایتك دلالتدر وشول نسنه که
کتاب وسنت واجماع امتده معروف ومعلوم اولیه یعنی هر فعل که خلاف
شرع شریف مصداقی اوزره اولان هرنسنه بدعتدر حال بوکه هر بدعت
ضلالتدر وانك فاعلی ایله مصیری ناردر دیمکه اشارتدر خ بو حدیث شریف
امام بخارینك کتاب صحیحندن روایت اولنمشدر عن ابی هریرة رض انه قال قال
النبی علیه السلام کل امتی یدخلون الجنة الا من ابی قیل ومن ابی یا رسول الله
قال من اطاعنی دخل الجنة ومن عصانی فقد ابی هریره رضی الله عنهدن
روایت اولندی تحقیقا ابی هریره دیدی رسول الله علیه بیورمشلرکه کلی
امتم جنته کیررلر و مراد امت اجابتدر الا مکر که سنتمدن اعراض ایدن کیرمز
بونلر ترك طاعت وترك اسباب وصول جنت ایدن عاصیلردر قبول دعوتدن
ابا وامتناع ایدن شفاعته نائل اولمز استخفافا ایده نك خود کفرنده شك یوقدر
دنیلدیکه یا رسول اول ابا ایدن کیملردر دینلدکده بیورمشلرکه شول کسه لردر که
تابع منقاد وکتوردیکم نسنه یه اعتماد واعتقاد ایلیه جنت اعلایه داخل اولور
وشول کمسه که عدم تصدیق یا خود فعل منهی ایله بکا عاصی اولوب زلل
منع شریعت ایله ظاهر اولسه تحقیق اولکشی ابا وامتناع اتمشدر زیرا جنت
طاهرلر مسکاندر ناپاکلر یری دکلدر دیمکه اشارتدر حك بو حدیث شریف

Copyright © King Saud University

امام حاکم کتاب مسندرکندن اخراج اولنوب روایت اولنمشدر عن ابی
سعید خدری رض قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من اکل طیبا
وعمل فی سنة وامن الناس بوائقه دخل الجنة قالوا یا رسول ان هذا فی امتک
الیوم کثیر قال سیکون فی بعدی ابی سعید الخدری رضی الله عنهدن روایت
اولندی ابی سعید دیدی رسول الله علیه الصلوة والسلام بیوردیلر کم شول
کسه نک یدیکی حلال اولسه وسنته موافق عمله بولنسه وناس انک ظلم
وجور جفاسندن مخلص بولنسه واوصاف حمیده ایله اتصاف بولنسه جنته
کیرمکه مستحق اولور اکثر ایمان واسلام اوزرینه فوت اولورسه اصحاب دیدیلر
یا رسول الله تحقیقا بوکون بونده اسنکده بو وصف ایدوب ذکر اتدیکز چوقدر
دیدکلرنده زیرا اصحاب کرامک جمله سی صحبت اعدل الانبیانک برکاتنده عدولدی
رسول الله علیه السلام دیدیکه بندن صکره بر قوم کله که بنی کورمک انلره ممکن
اولمیه مالتری واهل عیالتری اشترا ایدرلردی بو مرادک حصولیچون فدا قیلورلردی
وهم ایمان بالغیب کتورن مؤمنلردر سنتم ایله عامل اوله نک خبرینی حسن قبوله اشارتدر
دیمکدر زیرا الطاف عنایت رب عزت بو امت حقنده اولندر بر طائفه نک اعتقادی
منحرف اولوب اکلسه هر قرینه بر طائفه تأییدی الهی قرین وفرصت ونصرتی
معین ایلر که ناس مذهبی حقنی تأکید ایده لر هق بو حدیث شریف دخی امام
بیهقی نک کتاب سننندن اخراج اولنوب روایت اولنمشدر عن ابن عباس
رض عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم انه قال من تمسک بسنتی عند فساد
امتی فله اجر مائة شهید ابن عباس رضی الله عنهدن روایت اولندی تحقیقا
رسول الله علیه الصلوة والسلام بیوردیلر کم بنم سنتمی خلقک فسادی وقتنده
ومذهبلرک وملتلرک اختلافی فتنده تمسک ایدوب سنتمه یاپشوب انکله
عمل ایلسه اول کسه ایچون یوز شهید ثوابی حاصل اولور ت بو حدیث شریف
دخی امام ترمذینک کتاب صحیحنده اخراج اولنوب روایت اولنمشدر عن زید بن
ملحة رض عن ابیه عن جده عن النبی علیه السلام انه قال ان الدین بدأ غریبا
ویرجع غریبا فطوبی للغرباء الذین یصلحون ما افسد الناس من بعدی من سنتی
زید بن ملحة رضی الله عنهدن روایت اولندی اولدخی باباسندن روایت
ایلدی اولدخی دده سندن روایت ایلدی اولدخی رسول الله علیه السلام
حضرتلرندن روایت ایلدی تحقیقا رسول الله علیه الصلوة والسلام بیوردیلرکه
تحقیق دین اسلام قلت ناسده ظهور ایدوب منتشر اولدی کذلک مقصور وخلا

وقلت

وقلت ملکا حق اولاجقدر روا ولکی منوال اوزره انلر غریب کبیدر ظاهر بودرکه
قیامت یقین اولدقجه مسلمانلر قلیل قالور وشروط اسلامیه کیسه عمل ایتمز
اولور وعمل ایدن اهل اسلام اول قوم ایچنده غربا شکلنده کورینوا ویلدا اولسه
بونلکی غریبه رجوع ایدر پس غربایه مسرت وغبطه جنت وانده اولان طوبی
اغاجی غربا ایچوندر دیو اشارتدر اصحاب کرین سؤال اتمشلر کم اول غربا کملردر
جواب ویروب بیورمش انلر شونلردر که بندن صکره بنم سنتمی احیا ایدرلر وناسک
فساد ایلدیکی نسنه اصلاح ایدرلر وصحایف دینلرین رسائل ومسائل قیلورلر وعملکز
ثواب ریادن خالص ایدوب وانته خالص اکا عتقاد اولنلردر دیمکدر م بو حدیث
شریف دخی امام مسلمک کتاب صحیحندن اخراج اولنوب روایت اولنمشدر عن
رافع بن خدیج رض انه قال قال رسول الله علیه السلام انتم اعلم بامر دنیاکم اذا امرتکم
بشیء من دینکم فخذوا به رافع بن خدیج رضی الله عنهدن روایت اولندی رافع بن
خدیج دیدی رسول الله علیه السلام بیورمشلر که سز دنیا امرینی بلورسز ودین
امر آخرتکزی بلورین بو حدیث شریفی اول زمان بیورمشکه برقاچ کیسه لری
کورمش خرما اغاجنه ارککک خرما چچکلرین قورلر بونی بویله اشلمک صالح دکلدر دیدی
وچیقردیلر باذن الله تعالی اول ییل خرما اولمدی اعتقادلرینه صیانت ایچون
دیمشلر که فجن دینکزده سزه منفعتلو بر نسنه امر ایلسم انی طتوب انکله کز حق
وصواب انده در قبول ایدک دیمکدر خ م بو حدیث شریف امام بخارینک ولامام
مسلمک کتاب صحیحلرنده روایت اولنمشدر عن عبد الله بن عمر رضی الله عنهما
عن النبی علیه السلام انه قال لا یؤمن احدکم حتی یکون هواه تبعا لما جئت به عبد الله
بن عمر رضی الله عنهمادن روایت اولدی اولدخی نبی علیه السلامدن روایت
ایلدی تحقیق پیغمبر علیه السلام بیورمشلر که سزدن بریکز ایمان کامل ایله مؤمن
اولماز تا که انک هواسی بنم الله تعالی طرفندن کتوردیکم شیئه تابع اولمیجه دیمکدر
ت بو حدیث شریف دخی امام ترمذینک کتاب سننندن اخراج اولنوب
روایت اولنمشدر عن عبد الله بن عمرو رض انه قال لیأتین علی امتی کما اتی بنی اسرائیل
حذو النعل بالنعل حتی ان کان منهم من اتی امه علانیة لکان فی امتی من یصنع ذلک وان
بنی اسرائیل تفرقت علی ثنتین وسبعین ملة کلهم فی النار الا ملة واحدة قالوا من هی
یا رسول الله قال ما انا علیه واصحابی عبد الله بن عمرو رضی الله عنهمادن روایت اولندی
تحقیق رسول الله علیه السلام دیدی بندن صکره بر زمان کله انتم کندولردن
مقدم کلدن خلقلک واممه سالفه نک اثار قدملرینه تابع اولوب انلره شویله مشابه

ولالوکه بابوج اشنه بکزه دیکی کبی وزن مثقال تفاوت اتمیه لر یعنی طاقجه یا
بوجك طاقجه اخری اوزرینه نوجهله ترکب وترتیب اولنور سه همان انك مثالنده
مثلا بمثل اوله سنکم بنی اسرائل واقع اولدی لابد بنم امتم دخی ابده جکدر بونلر شول
اهل هوادن دور زیلردر که بدعتلری جهتندن کفره مرتکبلردر وتحقیق بنی اسرائل
یتمش ایکی فرقه اولدیلر ایسه بنم امتم یتمش اوج فرقه اوله جقدر ذرا بنی اسرائل
هر فرقه بر دین ومذهب طوتمش بونلرك طریقنه مله تسمیه سی مجاز بولنندندر
بو یتمش ایکی فرقه اهل بدعت حالا اولقدر چوق اولمشلردر که جمله فروعیله بیوك
سکسان فرقه اولمشلردر نتکیم امام فخر الدین الرازی بیوردیکه بعض کتب روافضده
فرقه امامیه نك یتمش ایکی فرقه یازلمشلردر کورمك واقع اولدی و بونلرك جمله
بربرین تکفیر ایدرلر فاتلهم الله جمیعا انلر کبیلرك جهتندن غایت دورا اولدیلر الله تعالی
قوللرین انك کبیلره ملحق اولمقدن حفظ ایلیه وانلرك جمله سی اعمال قبیحه دن
متعرض اولدقلری نسنه کندولرینی ناره وسزا اولدقهر قهار قلوب اهل نار
اولمشلردر همان ایچلرنده بر فرقه سی اهل حق اولمغله جنته داخل اولوب یتمش
ایکی فرقه سی اهل بدعت اولمغله مکانلری جهنم اولور اصحاب کزین سئوال ایتدیلر کیم
اول فرقه ناجیه کیملردر یا رسول الله دیدکلرنده جواب ویروب دیدیکه اول شول
دین میندرکه حالا بن واصحابم اوزرنده یم مراد عقاید سلیمه در بوندن معلوم
اولدیکه فرقه ناجیه حضرتك واصحابنك اعتقادلری اوزره اولان واثرلرینه
مقتدی بولنان وانلرك سیرت جمله سی ایله اصول وفروعده متعهدی اولان
اهل سنت وجماعتدر دیو بیوردیلر بو حدیث شریف جمله معجزات ستیده کائنات
دندر خبر وردکلری اوزره واقع اولمشدر الی هذا الآن مختلف مذهبلر ظهور
ایتمشدر حق سبحانه وتعالی امت محمدی طریق ضلالت وراه شقاوت اوکه
بدآیینك القا واغواسندن محفوظ ایلیه ❊ بو حدیث شریف امام ترمذینك
کتاب سننندن روایت اولنمشدر عن انس رضی الله عنه قال رسول الله علیه السلام
قَالَ لِي يَا بُنَيَّ إِنْ قَدَرْتَ أَنْ تُصْبِحَ وَتُمْسِيَ وَلَيْسَ فِي قَلْبِكَ غِشٌّ لِأَحَدٍ فَافْعَلْ ثُمَّ قَالَ
يَا بُنَيَّ وَذَلِكَ مِنْ سُنَّتِي وَمَنْ أَحَبَّ سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِي فِي الْجَنَّةِ انس
رضی الله عنهدن روایت اولندی تحقیق انس دیدیکه بر کون رسول الله علیه السلام
بکا ایتدی بنم اوغلم اکر صباحدن اخشامدکین واخشامدن صباحدکین
ایرشکه قدرتك اولورسه سنك قلبکده برکسه یه خیانت ایدوب مکر وضرر
اولمسون بونی بویله اشله زیرا حدیث آخرده بر مسلمان الداین امتم دکلدر

دیمش مسلمانی اوکان مسلمانی اختراع وخداع ایلمز بو نصیحتی اندکدنصکره
تکرار بر نصیحت دخی شروع ایدوب دیدیکه یعنی اول نفسی برامزلقدن
ظاهر ایدوب پاك اندکدنصکره ای بنم اوغلوم بنم سنتم ایله عمل ایلین و
عدم ترك ایله محبت ایدن وتحقیق بنم سنتم ایله عمل ایدن بنی سومش اولور
وبنی سون ایسه بنم ایله جنتده بیله اولور دیمکدر ومشهور اولان اثرلرده
کلدیکی بنم سنتمی حفظ ایده نی الله تعالی دورت خصلت ایله معزز ومکرم ایدر
برسی قلوب برره اکا محبت خلق ایدر ایکنجی قلوب فجره هیبت خلق ایدر
اوچنجی رزقنده وسعت خلق ایدر دوردنجی دیننده ثقه اولمق خلق ایدر
در بو حدیث شریف دار قطنینك کتاب سننندن اخراج اولنمشدر عن
جابر بن عبد الله رضی الله عنه عن النبی علیه السلام حین اتاه عمر رضی الله عنه فقال انا نسمع
احادیث من یهود تعجبنا افتری ان نکتب بعضها فقال أَمُتَهَوِّكُونَ انتم کما تهوکت
الیهود والنصاری لقد جئتکم بها بیضاء نقیة ولو کان موسی حیا وما وسعه الا
اتباعی جابر بن عبد الله رضی الله عنهدن روایت اولندی جابر دخی نبی
السلامدن روایت ایلدی شول وقتده حضرت عمر رضی الله عنه کلدی
بر قچ یهودی ورقلری ایله کلوب دیدیکه بن یهود سوزلرین اشتدم مکر تعجب
اولنجاق اکا اذن ویرسنز انك بعضی سن یازمغه دیدکده رسول الله علیه الصلوة
والسلام بیوردیلرکه دینکزده متحیر میسنز کر بویله متردد اولمك نتکیم یهود ونصاری
متحیر اولدقلری ایچون خاسرینندن اولوب حددن تجاوز اتمك سببیله هلاك
اولدیلر بزارزیرده نقل اولنمشکه مسلمه لایق ومناسب دکلدر کر یهود ونصاری
کتابنی یازوب وتعلم اتمك زیرا یهود ونصاری کتابلرین تحریف ایلدیلر دخی
اثبات مطالب ایچون اول کتابلرده ذکر اولنان ایله استدلال اولنمز زیرا احتمالدر کم
اول محرفاتدن اوله اما علماء رحمهم الله بز پیغمبر حضرتك رسالتنی ونورینده ذکر اولنان
ایله استدلال اندکلری تجردکندو قلبلرنده اولان ایله اول طائفه ضاله الزام ایچوندر
وانلرکبی دینکزده تفرقه اولمکن والله تعالی تحقیقا ملتلرك افضلی سمحه حنفیه در
یعنی اسلامده ضیق وشدت یوقدر وبو وصف ابراهیم علیه السلام غالب
اولوب حتی انك دیننده یعنی دین اسلام اولان اکا نسبت اولنوب حنفی
دینلور حاصلی ملت حنفیه ملت اسلام سزه کلدی دیمکدر وسزی بر طریق واضح
اوزرینه قودیکه اصلا انده ظلمت وشك یوقدر کیجه سی کوندوزکبی روشندر
بویله بر واسع وواضح طریق وار ایکن بونی ترك ایدوب واخر طریقه میل ایلمز

الآ شول كسه ميل ايدركه هالكدر زيرا اول محجۂ بيضا ايرسالك اولان
مقصده نائل ومنزله واصل اولمسی مقرردر بفضل الله تعالى بالجمله اول
شريعت غرادن عبارتدر اكر موسی عليه السلام حياتده اولوب بنم نبوتمز
وبعثتمز ايرشسه ايدی البته بكا تابع اولوردی زيرا كر پيغمبرمز عليه السلام
بموجب نص كريم كافة ناسه مرسلدر امدی كرك موسی وكرك عيسی
وكرك غير پيغمبران عليهم السلام حياتده بولنسه محمد عليه السلام تابع لازم
اولوردی وبونی مؤيددركه عيسی عليه السلام قيامته قريب نزول اتدكده
بزم پيغمبرمزك شريعتنه متابعت ايدوب اجراء شريعتده محمد عليه السلامك
خليفه سی اولسه كركدر بو اودر مذكور عندالله محبوبيت حضرت رسالت
پناهه بو هاندر حد ز بو حديث شريف امام احمد بن حنبل وامام بزارك
كتاب سننلرندن اخراج اولنوب روايت اولنمشلر عن مجاهد رح انه قال كنا
مع ابن عمر رض في سفر فمر بمكان فحاد عنه فسئل لم فعلت ذلك قال رأيت رسول الله
عليه السلام فعل ذلك ففعلت تابعيندن مجاهد بن جبردن روايت اولندی
تحقيق مجاهد رحمة الله عليه ديديكه عبد الله بن عمر رضی الله عنهما ايله برسفرده
بيله كيدوب بر مكاندن مرور ايدر ايكن همان آندن اينوب اول مكانك
بر برنده طيانوب اوتوردیلر اندن بو بله اشلديكلرندن سؤال ايلدم جوابا
ديديكه برسفرده رسول الله عليه السلام ايله كيدر ايكن بو محله كلدكده آندن اينوب
بر مقدار بو يرده سعادتله طيانوب اوتورديلر چونكه اول حضرت بونی اشلدی
بندخی انك سنت غراسنه اتباع ايلوب انكچون هر قچنكه بو محله كلسم بونی
بو يله اشلرم ديو جواب ويردی ز بو حديث شريف بزارك كتاب سننندن
اخراج اولنوب روايت اولنمشد عن ابن عمر رضی الله عنه انه كان يأتي شجرة بين
مكة والمدينة فيقيل تحتها ويخبر ان النبي عليه السلام يفعل ذلك عبد الله بن عمر
رضی الله عنهمادن روايت اولنديكه عبد الله بن عمرك عادتی ايدی مكۂ مكرمه ايله
مدينۂ منوره اراسنده برمغيلان اغاجی وار ايدی هر قچنكه اول اغاجه كلسه لر
اينوب آلتنده قوشلق وقتنه دكين ياتوب اويودرلر ايدی وخبر ويرديلركه تحقيق
نبی عليه السلام بو اغاجك آلتنده ياتوب قوشلق وقتنه دكين اكا اتباع و
قصدی ايچون هر قچن بو اغاجه كلسم بو يله ايدرم ديو خبر ويردی امدی كورك
اصحاب كزينك محمد عليه السلام خلوص ايله محبت توجهله اقتدی وامر غزاوتده
وسائر افعال واقوالده جانلرين واموال خانمانلرين دريغ اتميوب فداك ايتمكن

وابونا وامثالی ايدكلرندن غيری هيچ بر عمللری اولمسه بو عمللری ايكی جهان طاعتندن
افضلدر وجملسی صحبت اعدل الانبيا بركاتنده عدولدرم بو حديث شريف
امام مسلمك كتاب صحيحندن اخراج اولنوب روايت اولنمشدر عن انس رض
انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من رغب عن سنتي فليس مني
انس بن مالك رضی الله عنهدن روايت اولندی تحقيق انس ديدی رسول الله
عليه الصلوة والسلام بيوردیكه بر كمسنه بنم سنتمی ترك ايلسه واندن انحراف
وانصراف كوسترسه اول كمسنه بنم منهاج طريقم اوزره اولمدوغندن بكا اتصاله
بوقدر شفاعتمه نائل اولمزديمكدر زيرا امتمدن اولمق اوزره دائم اولمغله اولور
حب بو حديث شريف امام ابن حبانك كتاب صحيحنده روايت اولنمشدر
عن عبد الله بن عمر رض انه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
لكل عمل شرة ولكل شرة فترة فمن كانت فترته الى سنتي فقد اهتدى ومن
كانت فترته الى غير ذلك فقد هلك عبد الله بن عمر رضی الله عنهمادن روايت
اولندی تحقيقا عبد الله بن عمر ديدی رسول الله عليه السلام بيوردیلركه
هر عملده برطريق وصلت قونلمشدر عملنده يارو مزاولان شول كمسنه دركه
نعيم دنيا واسباب عالم فنا ايله متعدی وستوسع اولنلر بنم شرار امتمدن
وبطلان ملتمدندر وهر سوء عمله باشلين اهل هوا اوتوب نفسی اوزرلرينه
اختلافی سبيل هلاك اولوردين ضعيفلغندن پس شول كمسنه كه اختلاف
دوشميوب سنته ميل ايدن تحقيق طريق وتوفيق هدايت بولور وشول
كمسنه كه نفسی اوزرلرينه متابعت وسنتمه مخالفت ايدوب اختلافده شسنه
بدعت وضلالت ايچنده تحت هلاك ابدی وفنای سرمدی ايله
مستهلكدر واستحسان جهتندن غير ذلك ايله تعبير بيوردیلر ذكر قبيح اولدوغندندر
طك حب حك بو حديث شريف امام طبرانينك كتاب معجم كبيرندن وامام ابن
حبانك كتاب صحيحندن وامام حاكمك كتاب مستدركندن اخراج اولنوب
روايت اولنمشدر عن عائشة رضي الله عنها وعن ابيها ان رسول الله
عليه السلام قال ستة لعنتهم ولعنهم الله وكل نبي مجاب الدعوة والزائد في
كتاب الله تعالى والمكذب بقدرة الله والمتسلط على امتي بالجبروت ليذل
من اعز الله ويعز من اذل الله والمستحل ما حرم الله والمستحل من عترتي ما حرم الله
والتارك لسنتي حضرت عائشه رضی الله عنها واضبها وعن ابيهادن روايت
اولندی تحقيقا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورديكه التی افعالی

Copyright © King Saud University

ذمیمه وارددر انی اشلینه بن لعنت قیلادرن والله تعالی لعنت قیلادر وهر بر نبی
لعنت ایدرشك بوقدر انبیادن هر برینك دعاسی مستجاب مقبولدر اول
لعنت اولنان اولتی افعال اشلین کمسه لرك اوکمسی الله تعالینك کتابنده نسنه
زیاده ایدرلر یاخود نقصان ایدنلردر بو حدیث شریفدن قران لحن ایله
اوقیمق یا زیاده اولوب یا نقصان اولمق مقرردر پس شول لحان اولان کیشیلر
نهایتده جرده قورقو واردر زیرا دیا ایله اول عملی اسراف ایدوب ضایع قیلیلر
ناسك کوزلرنده منظورلری اولوب وخلقك اغزلرنده قلان ایی فاریدر
دیدی شونلر ایچون انلرك کوزلرین پرده حرص اورتوب وحب ریاست بورینی
حقی بلکه واشتمکه وشریعت غرّای طهیّره اکلامقدن قادر اولیوب ضلالت
وازغونلق اوزره قالنلردر ایکنجی قضا و قدری تکذیب ایتمکدر زیرا خیرك
وشرّك خالقی الله تعالی ایدوکنه ایمان کتورمك لازم اولانلردندر اگر
برکشی خیری قضای الهیه بلدیکی کبی شرّی دخی قضای الهیه دن
بلمسه واکا ایمان قلمسه اول کمسه قدری تکذیب ایتمش اولور وقدری انکار
ایدن بکا نازل اولان قرآن عظیم الشانه کافر اولوردر واسور مفروضایی دخی
انکار ایتمش اولور اوچنجی شول شخص جبّار وانسان استکیاردر که مستحق
اولمدوغی منزلت عالیه دعوی ایدوب نقصان بشریتن بلیوب کبرنخوتی
وعجب جهتندن حضرت جلیل جبارك ذلیل ایتدوکی کمسه عزیز وعزیز ایتدوکی
ذلیل قلمق استربلزکه افعالندن خاسر ونادم اولجقدر دوردنجی اشلمسی
حرام اولان نسنه لری حرام بلندر بشنجی سی عترت قرابتدر یعنی فعل حرام
اولان نسنه لری قرابتم ایله اوتوك تعظیم ده هرکیم حلال وجایز کورسه مذنبدر
وحلال اعتقاد ده اولورسه کافر اولور بو نلره لعنته تخصیص دن مراد حق جرمنی
تأکید ایچوندر وحقه ورسوله مطلقا اضافت ایله قدر واعتبارلری اولیدوغند
اشاره ایدر لکن بو نلردن بریسی بی ادبانه اوضاع ناهموار ایلسه وحقنه قاتل
اولیوب قلوب ناسه طوقنه تأدیب ایچون اجرای حق اولنور خصوصا اِنَّ اَکْرَمَکُمْ
عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰیکُمْ ایت کریمه سی نازل اولیجق آل رسول نسب وحسب ایله افتخاردن
قلمنلر ومطلوب تقوی ایدوکندن اکاه اولمشلر وبالجمله الله دن غیری معین
ورسول اللهدن غیری دلیل اولماز وآخرته تقویدن غیری زاد اولمز التجیه
بنم سنتم تارك اولند وطریقته مخالف اوضاع ناهموار قلاندر واستخفاف
یوشندن اعراض وانقباض کوستورندر بو التی خصلت مذموم انسانده باعث

لعن

لعنت خدای تعالی ورسول کبریادر خ م بو حدیث شریف امام بخارینك
وامام مسلمك کتاب صحیحلرندن اخراج اولنوب روایت اولنمشدر عَنْ اَنَسٍ
رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ عَلَیْهِ السَّلَامُ لَا یُؤْمِنُ اَحَدُکُمْ حَتّٰی اَکُونَ اَحَبَّ اِلَیْهِ
مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِینَ انس بن مالك رضی الله عنه دیدیکه تحقیقا
رسول علیه السلام بیوردیکه سزدن برکز ایمان کامل ایله مؤمن اولمز تا کرانك
محبتی الله تعالی یرورسول اللهه سوکسی باباسند واولادی عیالندن وجموع
ناسدن وانواع نسنه لر سوکسندن زیاده اولمینجه امدی تکری تعالی
سوکسی پیغمبر سوکسی اول وقت اولورکه الله تعالی قوللوغن واخرت
ایشن دنیا ایشندن ایلر وطوتوب محمد علیه السلامك طریقن کملك ایلدوسنت
سنیه سن اجرا ایدوب وتامن خلعت شریعتنه یاپشوب امر بالمعروف ونهی
عن المنکر اتمك ایله اولور زیرا سبب علاقه محبت کلیه درامتادك اکا امت اولدی
امت کاری سنده بولنمیه اکا محبت دیمزلر همان یلان سویلمك اولور برکشی برکسنه
سوسه علامتی بودرکه انك سوزندن طشره اولماز دیمکه اشارتدر

الفصل الثانی اوّلکه بابده اولان اوچ فصلك ایکنجیسی فی البدع بدعتلر بیاننده در
یعنی دین اسلامده صکره دن احداث اولنان نسنه لر بیاننده در الاخبار بدعت
صاحبلرینی ذم حقنده وارد اولان خبر لطیفلردر که بیان اولنور خبر دیو پیغمبر
علیه السلامدن واصحاب کرامدن وسلف صالحیندن نقل اولان سوزلره درلر
خ م بو حدیث شریف امام بخارینك وامام مسلمك شیخان کتاب صحیحلرندن
اخراج اولنوب روایت اولنمشدر عَنْ عَائِشَةَ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ عَلَیْهِ
السَّلَامُ مَنْ اَحْدَثَ فِی اَمْرِنَا هٰذَا مَا لَیْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ وَفِی رِوَایَةٍ مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَیْسَ
عَلَیْهِ اَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ عایشه انامز رضی الله عنهادن روایت اولندی حضرت عایشه
دیدی رسول الله علیه السلام بیوردیکه بوزم دینمزده دینمز جنسندن اولمیان برشی
احداث ایلسه اول نوع کتاب سنتده دلیل وبرهان اولمیان نسنه مجرد کندی
رأیله احداث ایلسه بطلان جهتندن فاعلی اوزرینه اولعمل ردا اولنمشدر یعنی اول
عملی الله تعالی قبول ایتمز وثواب ویرمز امام احمد بن حنبل دخی بو حدیث شریف نقل
عمدهدر دیمش زیرا جمیع احکام اکا اورود ایدر بنای ارکانی وعقاید اهل ایمانی محکم
ایدروبر روایتده شول کمسه که برطرفدن فعلندن واقع اولمیان بو عملی اشلسه
اول عملك اوزرینه رضامز اولمسه اول عمل مردوددر زیرا بز لازم ومنفعتی اولانی
جمله بیان ایلدك دیمکدر خ امام بخارینك کتاب صحیحندن اخراج اولنوب روایت

بدعت صاحبی اولنلره زیاده
واحده ضرری سـ اندوکی
مالی حقنده وارد
اولان ضرری
لطفلری
بیان
ایدر

اولمشدر عن الزهری رح قال دخلت علی انس رض وهو یبکی فقلت ما یبکیك
قال اعرف شیئا مما ادرکت الا هذه الصلوة وهذه الصلوة قد ضیعت بو حدیث
شریف لا یغیر دن زهری رحمة الله علیهدن روایت اولندی زهری دیدیکه
بر کون انس بن مالك رضی الله عنه اوزرینه کردیکمده انی اغلر کوردم اغلمسنك
سببندن سؤال ایلدیکمده ابتدیلر سن بلورسن شول نسنه که بزه رسول الله علیه
السلام ترك اتدیلر شعائر اسلامدن جملهدن بری نماز در معرفت احکامنی
حقیقی اوزره ترك ایتدیلر بزانی قولاً و فعلاً و قبیله مواظبت ایده کلدك
شهدیکی حالده خلق بو نمازك احکامنی اجرا اتمیوب ضایع قلدیلر انلك ایچون
اغلادیغم دیدی طب امام طبرانینك کتاب سننندن اخراج اولنوب
روایت اولمشدر عن غضیف بن الحارث رض ان النبی علیه السلام قال
ما من امة ابتدعت بعد نبیها فی دینها بدعة الا اضاعت مثلها من السنة بو
حدیث شریف غضیف بن الحارث دن روایت اولندی تحقیقا نبی علیه
السلام بیوردیکه امتدن برکسه بو قدر کدنبی سنندن صکره بر بدعت احداث
ایلسه دینده اول بدعت مثللی بر سنت اضاعت اتمش اولور و اصحاب
کرین رضوان الله علیهم اجمعین خبر ویردیلر که هیچ بر سنه کچمیه که انده امت
محمد سنتلردن بر سنتی محو اتمیوب بدعت احداث اتمیه حتی بدعتلر و منکرلر
بر مرتبه ظهور ایدوب معروف اولسه که کوکلر اول بدعتلردن برینی تغییر اولندوغی
وقتده رسول اللهك سنتی تغییر اولندی دیمك مرتبه سنه وارسلر کرکدر که
دیمکله اشارتدر طب امام طبرانینك کتاب سننندن اخراج اولنوب روایت او
لمشدر عن انس رض انه قال قال رسول الله علیه السلام ان الله تعالی حجب
التوبة عن کل صاحب بدعة حتی یدع بدعته بو حدیث شریف انس رضی الله
عنهدن روایت اولندی تحقیقا انس دیدی رسول الله علیه السلام بیوردیکه
تحقیق الله تعالی صاحب بدعتك توبه ایلمسندن منع ایدر بو صاحب بدعتدن
مراد شول بد اعتقاددر که حضرت ملك العبادك ذات و صفات و افعالنده
خلاف حقده در و هر بر صاحب بدعت اولانك توبه سی قبول اولنمیوب کرو
رد اولنور مادامکه اول بدعت عملندن فراغت ایدنجه دیمکدر ج امام
ابن ماجهنك کتاب سننندن روایت اولمشدر عن ابن عباس رض انه
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ابی الله ان یقبل عمل صاحب بدعة حتی
یدع بدعته بو حدیث شریف عبد الله بن عباس رضی الله عنهما دن روایت

اولندی

اولندی تحقیقا ابن عباس دیدی رسول الله علیه السلام بیوردیکه حق
سبحانه و تعالی صاحب بدعتك عملنی قبولدن منع امتناع ایلر مادامکه اول
عملدن فراغت ایدنجه دك و اصول شرع شریفدن خارج اولور و اکر
اول بدعت ایله متلبس اولوب قالورسه مثاب اولمز و حصول مرامدن
مخذول اولمز و حمل مراد و مرامدن غمام قبوله طاعتدن محروم قالور دیمکه
اشارتدر ج امام ابن ماجهنك کتاب سننندن روایت اولمشدر عن حذیفة
رض انه قال رسول الله علیه السلام لا یقبل الله لصاحب بدعة صوما و لا
حجا و لا عمرة و لا جهادا و لا صرفا و لا عدلا یخرج من الاسلام کما یخرج الشعر
من العجین بو حدیث شریف حذیفه رضی الله عنهدن روایت اولندی
تحقیقا حذیفة الیمانی دیدی رسول الله بیوردیکه حق سبحانه و تعالی صاحب
بدعت اولانك هیچ بر عملنی قبول اتمز بدعت دیو دین اسلامدن صکره ده
بر نسنه احداث ایلمکدرلر که کسه اول امر محدث قلیل اولسون و کثیر اولسون
و کوککسه صغیر اولسون و کرکسه کبیر اولسون و کرك معامله ده اولسون و کرك
عبادتده اولسون و کرك ذکرده اولسون قبول طاعتدن اول بدعتی ارتکاب
ایدوب ایشلمسی ایله محروم قالور زیرا اصحاب کرین رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین اشد انکار ایله انکار ایدرلر ایدی شول کسه نك اوزرینه بر امر
احداث ایلیوب و یا بر عادت اختراع ایلیه انی زمان نبوتده تعهد ایلمامش
اولهلر طوتدقلری اوروجلری و حجی و نه عمره سن و اندوکی غزاسن و نذر
قلدقلری نافله نمازلرن و فریضه لرن قبول اتمز و گناهلرینه کفارت بولنمز
امدی شول کسه نك اعتقادی رسول اللهك بو خبرنه و اصحابنك بیاننه
مخالف اولوب ظاهر اولان بدعت سیئه یی انکار اتمیوب شارع طرفندن
کتاب و سنتده اصلا اذن اولمش اولور شرعك امرینه و جمهور اهل سنتك
اعتقادینه مخالف اولان کسه عین زندقه و الحاد و محض کفر و فساد ایله بو بدعتلری
ایشلین اهل هوا اسلام دیننده نچه خبری اولمز نتکم خمر ایچنده بر قیل کوروب
چقر دوغی کبی چقر اصلا کندینك خبری اولمز دیمکه اشارتدر زیرا حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم نهی ایلدی اهل بدعتك کلامنی استماع اتمکدن جمعنك
اکوانلری اشد قول ایله زجر و تعزیر قادر اولورایسه و زیاده خورلق ایله
خورلمغه قادر اولورایسه ایلسون و بر اخر حدیث شریفده بیوردیکه شول کسه
بر بدعت صاحبنی منع ایلسه اعتقاد و اعتیاد ایلدیکی قول و فعلندن حق

Copyright © King Saud University

تعالی اول کسه‌یی حفظ ایلیه فزع اکبردن مقاتل رحمة الله دیمشدر که فزع
اکبر اولدر که موت بر قوچ صورتنده جنت ایله جهنم اره سنده بوغازلندقده
اهل جنت موتدن امین اولوب واهل جهنم دخی کمال مرتبه جزع وفزع ایده‌لر
موتدن مأیوس ومؤبد اولدقلرینه بناء فزع اکبر اولدر شارح ابن سید علی
مصابیح شرحنده بو وجهله نقل ایتمشدر وقد سبق حدیث عرباض بن ساریة و
جابر رض تحقیقا اهل بدعت وضلالت اهلندن عد اولندی وعن عرباض بن ساریه
وجابر بن عبد الله رضی الله عنهما روایت ایتدکلری حدیث شریفده بیانی
مرور ایتمشدر فان قیل کیف التطبیق بین قوله علیه السلام کل بدعة ضلالة
بونلردن اوتوری دینلدیکه نته دیمک اولور عرباض وجابردن روایت اولنان
اوزره بو ایکی حدیثک فرقی که محمد علیه السلامک قولیله هر بدعت ضلالتدر
دیدیکندن مراد باب دیننده احداث اولنان بدعت ضلالتدر دیمکدر پس امدی
بو مقامده بدعتک معنای لغویسی وشرعیسی بلنمک لازمدر که ذمی بیوردقلری
مقوله بدعتلر فرقی بلنه وقول الفقهاء رحمهم الله ان البدعة قد تکون مباحا
کاستعمال المنخل والمواظبة علی اکل لب الحنطة والشبع منه فقهانک مباح ومستحب
بلکه واجب عد ایتدکلری بدعتلر نه مقوله بدعتلردر بلنور بری بربرندن
امتیاز وافتراقدن اشتباه واشکال قلمیه استعمال مباح اولان الکی وغالطلد
بغدای اوتی ایتمکی اکلنه مداومت کبی واندن دوبیجه حصولنه مداومت ومواظبت
وبر بیجه دورلو طعامی بر صفره‌ده جمع وبسط واندن طویجه یمک وقاشق گبی نسنه‌لر
مباحدر شول نهی درکه حالت اصلیه اوزره باقی قلانلردر وسائر احکام گبی بوکه
امر ونهی جاری اولمشدر نهایت فعل مشروع اولمسی اذن شرعک ورودی
اعتباریله درکه اشلسون کرک ترک ایلسون برابردر فعلنده وترکنده ثواب ولوم
عقاب یوقدر وقد یکون مستحبا کبناء المنارة والمدارس وتصنیف الکتب وتحقیق
بعض مستحب اولور مستحب دیو اعمال صالحه‌یه وافعال حسنه‌یه اطلاق اولنمشدر فعلیله
ثواب درنارکی مستحق لوم وعتاب اولمز کرک عمدا ایتمیوب سهوا یا خود نسیانا ترک
ایلسون مندوب ومکروه دینلمز مناره یاپمق گبی ومدرسه یاپمق گبی وکتاب
تصنیف ایتمک گبی بل قد یکون واجبا کنظم الدلائل لرد شبه الملاحدة ونحوهم حال
بوکه بدعتک بعض فرقه ضالتک وروافضک وغیرلرک شبهه سی ملاحده دلائلی
نظم وایراد اولنان دلائل کبی فی زماننا تنقیط واعجام مصاحف شریفه دخی بوقسمدندر
زیرا فعلیله ثواب وترکیله مستحق عقاب اولور قلنا البدعة معنی لغوی عام

بزدبر ذکر

بزدبر ذکر بوند، بدعت بالجمله اوچ صنفدر اولکی اعتقادده بدعتدر که قبیح
جهتدن افوید رجهلا سنده بدعتک معنای لغویسی عامدر یعنی دینده
صکره‌دن نسنه احداث ایلمکدر هو المحدث مطلقا عادة وعبادة لانها
اسم من الابتداع بمعنی الاحداث کالرفعة من الارتفاع والخلفة من الاختلاف
واول اخراج واظهار ایلدیکی بدعتلر برابردر عادت اولسون یا عبادتده اولسون
زیرا عملیاتده خلق کندی زعمنجه عبادتلر اختراع ایتمک مطلق بدعتدر بو اسم
مصدردر صکره‌دن احداث اولنان عادت ناس واصلی یلان اولوب شارع
اوزرینه افترا اولان عبادت تقرب اولور صانمیه لرجتی برات وقدر ورغائب
نمازلرنده امامه اقتدا مکروه اولدوغنی فقها تصریح ایلمشلردر ابن ملك
بو نمازلرك واضعی قتله الله واضعها دیو دعا علیه ایلمشلردر زیرا فقها
وفتوا اکابرلرنده ذکر اولنان فرائض وواجبات وسنن مؤمنلره کفایت ایدر
حضرت رسول الله علیه السلامک سنت غراسنه واقع اولان عمل هر نقدر
از اولورسه منفعت بونلردن کثرت اوزره دربلکه جمله‌سی نفع وفائده‌در اما
بدعتدن اولان عمل کثیر ضرر بونلردن اکثردر بلکه جمله‌سی ضرر محضدر وهذه
هی المقسم فی عبارة الفقهاء یعنون بها ما احدث بعد الصدر الاول مطلقا
ومعنی شرعی خاص هو الزیادة فی الدین والنقصان منه الحادثات بعد الصحابة
رضی الله عنهم بغیر اذن من الشارع لا قولا ولا فعلا لا صریحا ولا اشارة فلا
تتناول العادات اصلا بل تقتصر علی بعض الاعتقادات وبعض صور العبادات
وهذه هی بو بدعت دیدکلرینک معنی لغویسی بو قسم فقها عبادتنده قصدلری
بر نسنه احداث ایدوب انك ظهوری صدر اولده اولمیاندر لغتده بدعت
دیدکلری رسول الله علیه السلامك واصحاب کزینك عهد شریفلرندن صکره
حادث اولاندر کرك حدوثی اذن شرعله اولسون کرك اولمسون مطلق
بدعت دینلور وشرعده بدعت دیدکلری معنی خاصی بودر که اول اعمال دینیه
اوزرینه زائد یا اعمال مذکوره‌دن ناقص اولوب رسول الله علیه السلامك
واصحاب کزینك عهد شریفلرندن صکره حادث اولان بدعتدر ومجتهدین
دن اذن شرعی بر غیر کمسه عقلی وفکری ایله اموردینده که عهد صحابه‌دن صکره شارعدن
قولیه وفعلیه وتقریریه ایله اکا اشارت اذن شرعی اوله وحقنده آثار دخی بولنمیه
بو مقوله‌ننه ایکی درلودر بری بدعت حسنه وبری بدعت سیئه‌در وبدعت
حسنه دخی ایکی قسمدر بریسی امر دینده وبریسی عادتده‌در اما بدعت حسنه

Copyright © King Saud University

اولمزمانلرده اولیوب صکره اقتضا حسبیله ائمهٔ دین تجویز ایتدکلریدر واکر
کتاب الله وسنت رسول اللهه مخالف دینده برنسنه احداث اتمش اولسهلر
بو قسمی بدعت سیئهدر بونلرك احکامی کتب شرعیهده مفصلا یازلمشدر
وبو معنی بدعتك معنی شرعی خاصیدر صحابهدن صکره حادث اولان عادته
تناولی یوقدر اعتقادات وعباداتدن هر برینك بعض صورتنه مخصوصدر
بحسب الاعتقاد اولان بدعتلر معتزله وشیعه ومجسمه وکرامیه وتناسخیه
وبونلر امثال فرق ضالهنك اعتقادات مجففهٔ باطلهلری کبی عملیاتده حق
کندی زعمنجه عبادتلر اختراع اتمك کبی نتکم ذکر سبقت اتمشدر فهذه هی
مُرادُهُ عَلَیْهِ السَّلَامُ بِدَلِیلِ قَوْلِهِ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ فَعَلَیْکُمْ بِسُنَّتِی وَسُنَّةِ
الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِینَ الْمَهْدِیِّینَ وَقَوْلُهُ عَلَیْهِ السَّلَامُ اَنْتُمْ اَعْلَمُ بِاَمْرِ دُنْیَاکُمْ وَقَوْلُهُ
عَلَیْهِ السَّلَامُ مَنْ اَحْدَثَ فِی اَمْرِنَا هٰذَا مَا لَیْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ بوندن مراد بو بدعت
معروف معنی خاصیدر که رسول الله علیه السلام نهی بیوردقلری رسول
علیه السلامك بو قولی دلیلیله عرباض بن ساریه روایتی اوزره بیوردیلر
بنم سنتمی برخی بندکنور ملك اوزریکزه اولسون وبندن صکره خلفا
راشدینك سنتلری ایله عمل ایدك بونلردن مراد ابوبکر وعمر وعثمان
وعلیدر رضوان الله علیهم اجمعین بونلرك سنتلری احکامی واعتقادیته
اوزره بنا اولنمکز که انلر هادی طریق هدایتدر سنتلرین محکم طوتك دیمك
لزوم اتباعدن عبارتدر وبو حدیث شریف دخی دلالت ایدرکه بیوردی
سز امر دنیاکزی وبن امر اخرتکزی سزدن یك بلورین واکر دینکزده
سزه منفعتلو برنسنه امر ایلسم طوتکز دیمکه اشارتدر وبر دخی بو قول شریفی
دلیلدرکه بیوردی برکمسه بزم دینمزده دینمز جنسندن اولمیان برشیء احداث
ایلسه که اول شیء کتابده وسنتده دلیل وشاهد اولمیه مجرد کندی رأییله احداث
ایلسه بطلان جهتندن فاعلی اوزرینه مردوددر امام احمد بن حنبل بو حدیث
شریف ثلث علمدر دیمش زیرا جمیع احکام اکا اوردی ایلر بنای ارکان عقاید
اهل ایمانی محکم ایدرکه لازم اولان جمله بیان ایلدك دیمك اولوردی والبدعة
فِی الْاِعْتِقَادِ هِیَ الْمُتَبَادِرُ مِنْ اِطْلَاقِ الْبِدْعَةِ وَالْمُبْتَدِعِ وَالْهَوٰی وَاَهْلِ الْاَهْوَاءِ
فَبَعْضُهَا کُفْرٌ وَبَعْضُهَا لَیْسَتْ بِکُفْرٍ وَلٰکِنَّهَا اَکْبَرُ مِنْ کُلِّ کَبِیرَةٍ فِی الْعَمَلِ حَتَّی الْقَتْلِ وَالزِّنَا
وَلَیْسَ فَوْقَهَا اِلَّا الْکُفْرُ وَالْخَطَاءُ فِی الْاِجْتِهَادِ فِیهِ لَیْسَ بِعُذْرٍ بِخِلَافِ الْاِجْتِهَادِ
فِی الْاَعْمَالِ وَضِدُّ هٰذِهِ الْبِدْعَةِ اِعْتِقَادُ اَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ اعتقادیدر اولان

بدعتلر

بدعتلر بودرکه شرع قتنده بدعت اوزره در مصر اولیوب سنبادر اولانلر اطلاق
اولنور بوذکر اولان بدعتلر واصحاب البدع رشادعدن بونلرك برینه اصلا اذن
یوقدر مبتدع اهل بدعتدرلر وهوی قصر ایله نفس ارزولرینهدرلر واهل
اهواء افات نفسانیتدن غافل واصلاح نفس ایلدن فارغ وعاطل اولان
هر بدره که بدعت مطلق ذکر اولنسه اندن مراد بدعت سیئه هواسنه تابع
اولنلرك پس امدی اعتقادده بدعتك بعض کفردر وبعض کفر دکلدر
لکن عملده هر بیوك کناهدن بیوکدر حتی ادم اولدرمك وزنا اتمکدن بیوکدر
بونك اوستنده کفردن غیری کناه یوقدر واعتقاد جهتنده اجتهادنده خطاسنك
عذری مقبول دکلدر اما عملیات اولان اجتهاد بونك خلافدر زیرا مجتهد عملیاتنه
اجتهاد بن کتاب الله ایله وسنت رسول الله ایله بیلور اکر اجتهادنده
اصابت ایدهجك اولورسه ایکی اجر ویریلور وخطا ایدهجك اولورسه انك
اجتهادی مقابلهسنده بر ثواب ویریلور ومذکور اولان وجهان اوزرینه
تفسیر ایدوب خطا ایدهجك اولورسه انك خطاسی معفودر اما مجتهد اولیان
کتاب الهی وسنت رسول اللهی شریعت ایله بیلور وانك خطاسی ونسیانی
شمول وقتده عفو اولنور که خطاسنده ونسیاننده عذر شرعیسی اولوربو
بدعتك ضدی وخلافی اهل سنت وجماعت اعتقادیدرکه شیخان امامان
اَبُو مُوسَی الْاَشْعَرِیُّ وَاَبُو مَنْصُورٍ الْمَاتُرِیدِیُّ اعتقادیدر ماتریدی دیدکلری
سمرقند قریه‌لرندن بر قریهدر وَالْبِدْعَةُ فِی الْعِبَادَةِ وَاِنْ کَانَتْ دُونَهَا لٰکِنَّهَا اَیْضًا
مُنْکَرَةٌ وَضَلَالَةٌ لَا سِیَّمَا اِذَا صَادَفَتْ سُنَّةً مُؤَکَّدَةً وَمُقَابِلُ هٰذِهِ الْبِدْعَةِ سُنَّةُ الْهُدٰی
وَهِیَ مَا وَاظَبَ عَلَیْهِ النَّبِیُّ عَلَیْهِ السَّلَامُ مِنْ جِنْسِ الْعِبَادَةِ مَعَ التَّرْكِ اَحْیَانًا اَوْ عَدَمِ الْاِنْکَارِ
عَلٰی تَارِکِهِ کَالْاِعْتِکَافِ وعبادتده اولان بدعت اعتقادده اولان بدعتدندر
لکن کوچکلین بودخی منکر وضلالتدر خصوصا که معارض سنت مؤکده اولان
بدعتدن اعراض واجبدر وسنت ایله بدعتك ترتیبلرین بیلمك اوزرینه لازمدر
بو بدعتك مقابلهسنده ضدی سنت هدادرکه جنس عبادتده اولاندر
ونبی علیه السلام مواظبت ایدوب احیانا ترك ایدوب وترکنی انکار اتمامش
اوله اعتکاف کبی یعنی سنت نبی علیه السلامك فعلیله یا قولیله ثابت اولندرکه
انی اشلیه ویا عمل ایله امر ایده بو دخی ایکی قسمدر سنت مؤکده وغیری مؤکده
وبعضلر سنن هدی وسنن زواند ایله تعبیر اتمشلردر وبعضلر اولکی سنت
وثانی مستحب ایله تعبیر اتمشلردر صحابهدن صادر اولانه دخی سنت تسمیه اولنور

Copyright © King Saud University

عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين حديث شريفي فخو اسحمروانما
البدعة في العادة كالمنخل فليس فعلها ضلالة بل تركها اولى فقد كفاوفي وضع هذا السنة
الزائدة وهي وإن كانت على النبي عليه السلام من جنس العادة كالابتداء باليمين في
الافعال الشريفة وباليسار في الخسيسة فهي مستحبة وانما عادته اولان شو بدعتك
الك كبي بونك فعلانك استعمالى ضلالت اولان بدعتدن دكلدر انما اولدركي
سيرت سلف صالحين اتمدكلريند رعايتده ضلالت اولميوب تركي اولى اولمغيله بادته
روشيدر و بو بدعتك ضد سنت زائده در كه جنس عباد ننبى عليه السلام والطبيعة
ايمش اولدر افعال شريفه صاغيله باشلمق واستنجاده صول اليله كبى بو ... سنت
شريفه مستحبه تعبير اولنور فظهر ان البدعة بالمعنى الاعم ثلثة اصناف مترتبة في القبح
فاذا علمت هذا في المنارة عون لاعلام وقت الصلوة المراد من الاذان والمدارس وتصنيف
الكتب عون للتعليم والتبليغ ورد المبتدعة بنظم الدلائل نهى عن المنكر وذب عن الدين
فكلها مأذون فيه بل مأمور به پس دوات ظاهرده تحقيقا بدعتك بن القسم ثانى
لغويسى اوج صنفدر جمله اقبح واشد اولان اعتقادده بدعتدر پس [illegible] بالله
رسه كه بناء مناره دن مراد اولان اذان وقتلك اعلام ايچوندر اعلام صنفدر [illegible]
وقتى خلقه بلدرمكه ياردم اولدوغى ايچوندر وبناء مدرسه و تصنيف كتب [illegible]
مراد علم نشر اولوب تبليغ تعليمه هركسيه ياردم اولمق ايچون بنا اولنمشدر [illegible]
ضلالتك كه ملاحده وروافض وغيريلر كبى ايراد ايتدكلرى شبهاتى دفع ايچون
نظم وايراد اولنان دلائلدن ردّ مبتدعه ونهى منكر كرانبيادن مذكوره [illegible]
انبيا بيدر بونلرى دينده دفع ومنع ايلمك ايچون اولدن كبى امدى بدعتك [illegible]
ايله معتبر اولان بدعتلرك جمله سى تتبع اولنسه شريعتده طرف شريعتدن [illegible] امر
بولنور وعدم وقوع في الصدر الاول بونده صدور اولدن مراد قرون [illegible]
القرون دديكى رسول الله عليه السلام مدن اصحاب كرام رضوان الله تعالى عليهم
اجمعين دهند رايله تسميه اولندى انلرك زماننده بونلر كبى اولنان نسنه لرك وقوعى
احتياجلرى يوق ايدى وكندن بيانندر اما لعدم الاحتياج او لعدم القدرة بعدم الآلة
او لعدم التفرغ له بالاشتغال بالاهم او نحو ذلك اصحاب رسول اكثرى مجتهد
وعالم ايديلر هر اوموردة اجتهادلريله عمل ايدوب وجهاددن غزا [illegible] مهم كوروب
اكا جالشديلر وهم انلرك احتياجى دخى يوغدى مال جهتندن دخى قدرتلرى
يوغيدى كتاب اللهدن وحديث شريفدن چوق احكام چيقروب [illegible]
اللرى دكلدى انلرك كندن صكره صدد الثانيكه بونلردن تعقيب ايدوب بونلردن

علم اخذ

علم اخذ ايدن تابعيندن اويس القرانى وحسن بصرى وحماد وقاضى شريح
وابن سيرين وحضرت امام ابو حنيفه رحمهم الله تعالى عليهم اجمعين تابعيندن
صكره كلوب تابعينه ايريشوب انلردن تعليم علم ايلديلر امام شافعى وامام
مالك وامام احمد بن حنبل وابى يوسف ومحمد وزفر وحسن بن زياد كبى
رحمهم الله تعالى عليهم اجمعين اسلام چوغلدى وحوادث بووجهله شايع اولدى
پس لازم اولدى كه اول زمانك عالملرى سائرشيلردن واز كچوب
اجتهاد ايدوب كتاب اللهدن وحديث شريفدن احكام استخراج ايدوب
خلقه بيان ايدوب يازديلر وانلره مدرسلر بنا ايدوب وجامعلر ومناره
بناسنه رخصت ويرديلر وبوكر بكرز نسنه لره كذلك بونلرك هر برينه
برطائفه تابع اولدى كه ابى حنيفه وكى شافعيه وكى امام مالكه واحمد بن
حنبل وسفيان ثورى وداود طائيه وغيريه بونلردن صكره علماء امت جمع اولوب
جماعيله مذهب اربعه حنفيه وشافعيه ومالكيه وحنبليه در وغيريلردن
صواب كوروب واجماع امت ايله بونك اوزرينه عمل ايتديلر بو زمانه كلنجه
ولو تتبعت كل ما قيل فيه بدعة حسنة من جنس العبادة وجدته مأذونا فيه
من الشارع اشارة او دلالة واكر عبادت جنسندن حسبيله حادث اولوب
بدعت حسنه تعبير ايله معتبر اولان بدعتلرك جمله سى تتبع اولنسه هر برنده
طرف شرعدن اذن بلكه اكا اشارة امر بولنور يا دلالت اولنمش امر بولنور
ثم اعلم ان فعل البدعة اشد ضررا من ترك السنة بدليل ان الفقهاء قالوا اذا
تردد في شيء بين كونه سنة وبدعة فتركه لازم بوندن صكره سن بلكه
تحقيقا بدعت اشلمسنك ضررى سنت ترك اتمسندن اشدّدر سنول
اول سنتك تركى اوليدر واما ترك الواجب هل هو اشد من فعل البدعة
او على العكس ففيه اشتباه حيث صرحوا فيمن تردد في شيء بين كونه بدعة
وواجبا انه يفعله واما واجبك حكمى عمل جهتندن فعلى ايله جائز ثواب وتركيله
مستحق عقاب اولور لكن منكرينك كفرينه حكم اولنماز بونده اول بدعت
فعليه اشدّدر بوخسه عكس اولان واجب تركى اشدّدر بو بونده اعلام
اراده ايدرسه بو بدعتله واجب بيننده تردد واقع اولسه اول واجبك
فعلى اوليدر ديو فقهامز تصريح ايتمشلردر وفي الخلاصة مسئلة تدل
على خلافه حيث قال اذا شك في صلوة انه هل صلاها ام لا ان كان في الوقت
فعليه ان يعيدها وان خرج الوقت ثم شك لا شيء فيه ولو كان التك

Copyright © King Saud University

فی صلوة العصر تقرأ فی الرکعة الاولی والثالثة ولا یقرأ فی الثانیة والرابعة
انتهی بونده کتاب خلاصة الفتاوی صاحب مسئله نك خلافی اوزره
دلالت ایدر شول مسئله ده دیدیکمزدن برکسه نمازنی اداده شك ایلسه
اکر اول شکی اول صلوتك وقتی ایجنده ایسه ظاهر اولان بودر که اعاده ایتمکی
ادا ایلسون واکر وقت چقدی ایسه ظاهر اولان بودر که اعاده ایتمز ترکینك
اصلی بو فقداسی لازم کلمز واکر شکی اکندی وقتنده اولسه اوکی رکعتی
اوجنجی رکعتده سوره قرائت ایدوب اکنجیله اوجنجیده قرائت اتمیه دیو صاحب
خلاصه تصریح ایتمشدر وتعیین الاولیین للقراءة فی الفرض واجب وفقا بین کلم
حذرا عن احتمال وقوع النفل بعد العصر وهو بدعة مکروهة فالتطبیق اما
بحمل البدعة علی ما لم ینه عنه بخصوصه وفرض اولان نمازده ایکی اوکی رکعتلره
قرائتی تعیین ایلمك واجب لکن بونك ترکیله احتیاطا امر اتمشلردر اکندیدنصکره
نافله وقوعی اولمسون ایچون زیرا اکندیدنصکره نافله مکروهدر عدا اتمشلر
اما بدعت حملنك وعدم مذکوردن مخالف کوندکلر تطبیقده دورت وجه اختیار
اولنمش وجه اول فقهانك دیدکلری بدعتی بخصوصها منهی عنها اولمیوب بلکه
تحت عموم نهیده داخل اولمق بدعته حمله دکر اکندیدنصکره نفل بخصوصه منهی
عنه در مادامکه شارعك اوزرینه نهی عنه خصوصه داخلدر او الواجب
علی معنی الفرض او الواجب المستقل لا الضمنی او بالحمل علی الروایتین والله اعلم
وجه ثانی واجبی فرضه حمله دکر فیما بینهم ذکر واجب واراده فرض شایع
ومستفیضدر وجه ثالث واجبی ماعدای ضمنیه حمله در وجه رابع مخالفت
مذکوره اکندیدنصکره نفلك بدعتنده اختلاف ایکی روایت اوزره در والله تعالی
بك بیلور فان قیل ما قد سبق دل علی ان الکتاب والسنة کافیان فی امر الدین
وان ما لم یثبت باحدهما بدعة وضلالة وکیف یستقیم قول الفقهاء الادلة الشرعیة
اربعة بونلردن اوتری دینلدیکه اندن اولکی ذکر سابقده بیان اولنمشدر حال
بوکه امور دینده کتاب الله ایله سنت رسول الله کفایتی اوزره اولمق دلالت
ایدر وتحقیقا مادامکه شول نسنه الله تعالینك ورسول الله علیه السلامك
حدیثنه مخالف اولدیغی ایکیسندن بریله ثابت اولمیه بریله ثابت اولمیه اولانسنه
بدعت وضلالتدر بو سؤال اوزره در فقهامزك قولیکه ادلهٔ شرعیه یعنی
دینك دلیلی دوردر بری الله تعالینك کتابی یعنی قرآن عظیم الشان وبری دخی
رسول اللهك حدیث شریفی وبری دخی امتك اجماعی وبری دخی مجتهدلرك

قایدر

قیاسیدر بو نصره علی رأیه مناقض کورنمکله جواب ویرلمشدر که اعتقادده
ائمه دین اتفاق قلمشلردر نصکره احکام شرعیه ده مسائل اجتهادیه ده اختلاف اتدیلر
واصول ارکان اجتهاد دوردر بری کتاب وبری سنت وبری اجماع وبری
قیاسدر واصل اجتهادی وارکان واصولنی اجماع صحابه اخذ اتدیلر
زیرا انلره حلال وحرامدن برمسئله واقع اولدقده اجتهاده رجوع ایدوب
کتاب اللهه ابتدا ایدرلر ایدی اکر برنص ظاهر اولورسه انکله تمسك ایلیوب
اول مسئله نك حکمنی انك مقتضاسنجه اجرا ایدرلر ایدی واکر انده برنص
بولنمز ایسه سنته رجوع ایدوب انکله تمسك ایدرلردی واکر انده رسول الله
علیه السلامدن برخبره واقف اولمزلر ایسه اجتهاده رجوع ایدرلر ایدی
پس انلرده ارکان اجتهاد ایکی ویا اوچ ایدی انلردنصکره کلنلره ارکان
اجتهاد دورت اولدی چونکه انلرك اجماعلری مقتضاسیله اخذ ایلمك
واجتهادلری طریقته کتمك واجبدر وانلرك برحکم اوزرینه اجماعلری حجت
شرعیه در نتکم رسول الله علیه الصلوة والسلامك لا تجتمع امتی علی الضلالة
قول شریفی بوکا دلیلدر قلنا لا بد للاجماع من سند من احدهما حالا
او مآلا علی الصحیح وللقیاس من اصل ثابت باحدهما فانه مظهر لا مثبت
فمرجع الاحکام ومثبتها اثنان فی الحقیقة بزدخی ذکر اجماع البته کتاب
وسنتدن برینه استناد ایله منعقد اولور روایت صحیح اوزره وقیاسده
البته امور مذکوره دن بری ایله ثابت اولمش براصله نظیر اولور علمای
اصولك قیاس احکام ثابته مستوره اظهار ایدر بو قسمه ابداع اثبات اتمز
پس امور اربعه نك مرجعی فی الحقیقة کتاب وسنتدن بری اولدوغی ممیز
اولوب اساس وهم اشتباه بالکلیه خلل پذیر اولور حقیقة استنباط احکام
شرعیه ده مدار کتاب وسنت اولمقدن کالشمس فی وسط النهار آشکاره در
نتکم رسول الله علیه السلام معاذ بن جبل رضی الله عنه یی یمنه کوندردکده
دیدیکه یا معاذ یمنه واردقده نه ایله حکم ایدرسین دیدکده معاذ ایتدیکه کتاب
الله ایله حکم ایدرم رسول الله یوردیلرکه کتاب اللهده بولمز ایسك نه ایله
حکم ایدرسن معاذ ایتدیکه رسول اللهك سنتیله حکم ایدرم رسول الله یوردیلر
دیلرکه اکر سنتده بولمز ایسن نه ایله حکم ایدرسك معاذ ایتدیکه اجتهاد ایدرم
بوردیلرکه الحمد لله الذی وفق رسول رسوله ما یرضاه دیو بیوردیلر
پس امدی برکسه بونلرك اجتهادلرینه اعتقاد یا عمل ایتمك اولورسه بو خصوصده

Copyright © King Saud University

اول كسبه لازم كلان ضررك ادناسى اهل بدعت اولمقدر ابراغ اول اهل بدعتك
ابراغ اول بو قران نورى ايله كلچراغ اول فظهر من هذا ان بدعة بعض
المتصوفة في زماننا انا انكر عليهم بعض امورهم المخالف للشرع الشريف ان
حرمة ذلك في العلم الظاهر وانا اتخذ بالعلم الباطن وانه حلال فيه وانكم تأخذون
من الكتاب وانا نأخذ من صاحبه محمد عليه الصلوة والسلام پس امدى
بوندن ظاهر اولدى كه بزم زمانمزده فرقهٔ ضالهدن بجه ملاحده ظاهر اولوب
بعض جهلهٔ متصوفه دعوى ايدوب وبعض امور شرعيه‌لى انكار ايدوب وشرع
شريفه مخالفت اوزره ايدرلر علم ظاهر اصحابنده حرام اولان ارباب علم باطنه حلالدر
واصحاب ظاهرك كتابدن الدوغى استدلالنى بزلر صاحب الشرعدن محمد عليه الصلوة
والسلامدن اخذ ايدرز فاذا اشكل علينا مسئلة استفتينا ها منه فان حضر قائم
فيها والا رجعنا الى الله تعالى بالذات فنأخذ منه وانا بالخلوة وهمة شيخنا نصل الى الله
تعالى فيكشف لنا العلوم فلا نحتاج الى الكتاب والمطالعة والقراءة على الاستاد وان
الوصول الى الله تعالى لا يكون الا برفض العلم الظاهر والشرع پس بجى اوزرينه بر مشكل
مشكل اولسه محمد عليه السلامدن استفتا ايدرز پس اگر قناعت كلمزايسه بالذات
الله تعالیدن اخذ ايدرز وتحقيقا بز خلوت ورياضت وشيخمزك همتيله جميع علوم
بزه منكشف اولور بزم كتابه احتياجمز يوقدر ومطالعهٔ كتبه واوستاده خدمت
ايدوب اوقومغه احتياجمز يوقدر والله تعالى يه وصول بولمق اولمز الا بالكليه علم ظاهرى
وشرعى ترك ايلمكله اولور وانا كنا على الباطل لما حصل لنا تلك الحالات السنية و
الكرامات العلية من مشاهدة الانوار ورؤية الانبياء الكبار وتحقيقا بز اگر باطلدن
اوزره اولسه‌ق بزم ايچون مشاهدهٔ انوار حاصل ايدوب صدور كرامات سنيه مشاهده
وبو شهودى اولان ضلالات ذات بارى اولمق زعم وتوهم ايدرلر بوايسه فاسد
واعتقاد كاسددر وانبياء كبار ايله كورشوروز دردلر وانا اذا صدر منا مكروه
او حرام واستدراج نبهنا في النوم بالرؤيا فنعرف بها الحلال والحرام وان ما فعلنا
مما قلتم انه حرام لم ننته عنه في المنام فعلمنا انه حلال ونحو ذلك من الترهات كلها الحاد
وضلال وتحقيقا بزدن صادر اولان مكروه وحرام رؤيامزده اومور محرم و
مكروهدن بو استدراجدن اجتناب تنبيه اولنوروز عدم تنبيه‌دن موصوف اولان
امورده ذكر بونك حلال اولدوغنه يقين تحصيل اتمشوز ديدكلرى وبونك امثال ترهات
محض الحاد وضلال اولوب ماده شريعتده وحكم قران وحديثدن خارجلردر امدى
بر طائفه مانندى ايكن چوقدر فرقهٔ مجتهده وشيعه كبى على الخصوص بو زمانده

اهل بدعت

اهل بدعت كندولره صوفى نامن قومشلردر انلر زمرهٔ معلومه دركه تعداده حاجت يوقدر
بونلردن بچه سنى كورلمشدر وشاهلرده ولنى دخى صوفيلق طريقنده ظهور اتشدر
بر روز ضلالتى اضلالده دوشروب ومذهب باطلهرينك ترويجنه چالشورلر
اذ فيه اذ ذاك الشريعة الحنيفية والكتاب والسنة النبوية وعدم الاعتماد عليهما
وتجويز الخطاء والبطلان فيهما العياذ بالله تعالى زيرا شرعى محمدى ازيقدر وكتاب
وسنت تجويز خطادر بو مقوله مزخرفاتى استماع ايدنه اشد انكار لازمدر والا
اول طائفه‌نك ادكلرى خطاء باطلهرينى تجويز اتمك همان اول ضالهٔ مضله
يه ملحق اولوب زنديقلر سنه حكم اولنور بونك كبى ملحدلرك صحبتندن الله تعالى يه
صغنورين فالواجب على كل من سمع مثل هذه الاقاويل الباطلة الانكار على قائله
والجزم ببطلان مقاله بلا شك ولا تردد ولا توقف ولا تلبث والا فهو من جملتهم فحكم
بالزندقة عليهم پس امدى هركشينك اوزرينه واجب اولان بودركه بو مقوله
مزخرفاتى اشتدكلرنه بر آن طورميوب وتوقف ايتميوب وسوزلرينه التفات كوسترميوب
اشد انكار ايله انكار لازمدر والا اول طائفهٔ ضاله‌يه ملحق اولوب زنديق سنه حكم
اولنور حق تعالى امت محمدى بويله ملاعين بدآيننك القا واغواسندن محفوظ
وشرع شريف محمدى وداده مستقيم احمديه ثابت ايليوب شاشرميه وقد
صرح العلماء بان الالهام ليس من اسباب المعرفة بالاحكام وكذلك الرؤيا
في المنام خصوصا اذا خالفا كتاب العليم العلام او سنت محمد عليه الصلوة والسلام
وتحقيقا ائمهٔ دين رحمهم الله بونلرك الهام ديدكلرى اعلام شريعت واحكام
معرفتدن دكلدر ديو تصريح اتمشلردر واو يحوده كورديلان دوشلر دخى بو منوال
اوزره در خصوصا كتاب وسنته مخالف اوله واحكام شريعته موافق و
اوليه عين زندقه والحاد ومحض كفر وفساد اولور وقد قال سيد الطائفة
الصوفية وامام ارباب الطريقة والحقيقة جنيد البغدادى رح الطرق كلها مسدودة
الا على من اقتفى اثر الرسول عليه الصلوة والسلام وقال من لم يحفظ القرآن
ولم يكتب الحديث لا يقتدى به في هذا الامر لان علمنا ومذهبنا هذا مقيد
بالكتاب والسنة وتحقيقا ايكيوز يتمش يدى سنه سنده وفات ايدن
صوفيه طائفه‌سنك افنديسى وطريقت وحقيقت امامى جنيد بغدادى رحمة الله
عليه بيوردى كه بو الك جمله سى بغلودر الا رسول الله عليه السلامك يولى
بغلو دكلدر رسول‌لكسه كه علم ومذهبمز كتاب وسنته امتثال وانقياد ايله مقيدر
اولدوغى جهتدن قران وحديث حافظ اولميه امر تصوفده اكا اقتدا اولنمز

ابو نصر المنذر   وقال السري السقطي رح التصوف اسم لثلاث معان
وهو الذي لا يطفي نور معرفته نور ورعه ولا يتكلم بباطن في علم ينقضه عليه
ظاهر الكتاب ولا تحمله الكرامات على هتك محارم الله تعالى ايكيوز اللي بيك
سنه سنده وفات ايدن سري سقطي رحمة الله عليه بيوردیکه تصوف يعني
صوفيلق اوچ معنانك اسميدر اولکيسي معرفة الله نوري ورع نورني سوندرمیه
ایکنجیسی علم باطنه متعلق اولان سوزی سویلیه که ظاهر کتاب انی نقض ایده
بوزه زيرا علم ظاهردن مراد علم طريق اخرتدر واحكام قضايادر وعلم باطندن
مراد علم عالم ملكوت واحوال قلبدر که شرع شريفه مفادين اولنميه مقبول
وصحیحه درکه والا اکر شریعت اوزره بتنی اولمزسه عین ضلالتدر تنکیم
مذهب حنفیه ده امام رباني وفضل سبحاني امام ثالث محمد بن حسن الشيباني
دیدیکه رضی [illegible] ده سلسله لري نوش روان عادله [illegible] اولور و
امام اعظم حضرتلري ايله جدلري بو سلسله ده جمع اولور بعض احبابسي
اکا دیدیلرکه علم تصوفده بر کتاب تصنیف ایله سکز دیدکلرنده جواباً و
دیدیکه علم تصوفده مشتمل کتاب بیوع تصنیف ایلدم بیع شراده شبهه لردن
ومکروهلردن صقنه لر زيرا تقوينك ركن اعظمی حلال لقمه ده وحلال کسوه ده
تصوف بونلري بلمك ايله اولور ديديلر اوچنجیسی کرامات سالکی هتك
محارم اللهیه بحامل اوزره اولمقدر دیمشدر پس امدی تصوفکی کوکنی
حق تعالینك محبتنه ربط ایدوب وغیرك محبتندن قطع اتمکدر اول تصوفده
تكلم ايدن ايكيوز [illegible] سنه سنده مشايخ صوفیه دن ذو النون المصري
حضرتلرينك شاکردلرندن ابو سعيد احمد بن عيسى البغدادي در علم تصوف
صفوت علوم وحلیه علماء رسوم در که علم ظاهر علم باطن سز [illegible] در علم
رسوم علم حقیقت سز معلوم اولمز علم ظاهردن مراد علم [illegible]
معاملات ناسدر علم باطندن مراد تصفیه صفات کدوراتدن وتزکیه
نفسدر اخلاق مذمومه دن مؤداسي تخلقوا باخلاق الله [illegible] سیله
متحلی اولمقدر   وقال ابو يزيد البسطامي رح لبعض اصحابه قم بنا حتى ننظر
الى هذا الرجل الذي قد شهر نفسه بالولاية وكان رجلا مقصودا مشهورا بالزهد
والوقار فمضينا اليه فلما خرج من بيته ودخل المسجد رمى ببزاقه تجاه القبلة فانصرف
ابو يزيد ولم يسلم عليه وقال هذا رجل غير مأمون على ادب من اداب رسول الله
صلى الله عليه وسلم فكيف يكون مأمونا على ما يدعيه وقال لو نظرتم الى رجل اعطي

من الكرامات

من الكرامات حتى يرتفع في الهواء فلا تغتروا به حتى تنظروا كيف تجدونه عند الامر والنهي
وحفظ الحدود واداء الشريعة ايكيوز التمش بر تاريخنده وفات ايدن ابو يزيد که طيفور
بن عيسى البسطامي رحمة الله بر كون بعض اصحابنه ديديكه قالقون سزكز [illegible]
زهد تقوى ايله معروف وولايت ايله شهرت بولمش مشهور آفاق بر كشي واردر
واروب كوره لم ديوب زيارتن قصد ايدوب كتديلر بصره ديكلوب اول كشي [illegible]
اوندن چيقوب جامعه كيردكن ادبسزلك ايدوب قبله قرشو توكوردي چون
ابو يزيد بونك بويله قبله قرشو توكوردوكن كوريجك اوزرينه سلام ويرميوب
دونوب كلديلر واصحابه ديديكه بو كشي رسول الله عليه السلامك سنتنه غير [illegible]
مأمون اولاندن غيريدر زيرا ادب رسول الله اوزره ادبلنمش دكل ايكن
نوجهله بويله دعوى ايدر حال بوكيم علامات قيامتدن بريسي معاني قرآني
وعلم شرعي بيلمين جاهل شيخ بلكدر وبريسي دخي شرع شريفي هواسنه
اويدوران تقواسز عالمي مقتدا اتمكدر ودخي ابو يزيد بسطامي ديديكه اگر بر كشينك
كرامات كوستردیکن کورسکز هواده بغداش قورمش اوتورر سزانك ايله
انسيله مغرور اولمك حتى اول كشينك اوامره امتثالن ونواهيدن اجتنابن
وحدود اللهي نيجه حفظ ايدوب شريعته انقياديني انك قتنده نيجه ايدوكن
واهل سنت وجماعت مذهبنه مخالف بر ذره اعتقادي [illegible] تركني وارمي
ياخود بعض طاعتي ترك ومعصيتي تجويز ايدرمي بونلرك جمله ايدرسه زنهار
انكله صحبت اتمكزكه عين شيطاندر وملحددر زيرا شريعتي اوليالدن ظاهر
اولان صوفي وولايت سحردر وياسيميادر ويا انجاندر ويا تسليط جن وعمل
شيطاندر بو مقوله لردن احتمال وقوع كرامات محالدر وقال ابو سليمان
الداراني رح ربما يقع في قلبي النكتة من نكت القوم اياما فلا اقبل منه الا
بشاهدين عدلين من الكتاب والسنة ايكيوز اون بش تاريخنده فوت
اولان ابو سليمان الدارانيكه عبد الرحمن بن عطيه در رحمة الله عليه ديديكه نيجه
كره قلبمه بعض حاللر ظهوره كلدكجه علماء اخفيا ومشايخ عظام خصلتلرينه
مشابه حاللر واقع اولدقده اني قبول اتمز ايدم تاكه اني ايكي شاهد عادلين
شهادتلريله عرض ايتمجه اول شاهدلرك بري كتاب اللهدر وبري سنت رسول
اللهدر بونلره ايكيسيله وزن ايتمجه اعتماد ايتمزدي وقال ذو النون المصري
رح من علامات المحب لله تعالى متابعة حبيب الله محمد عليه الصلوة
والسلام في اخلاقه وافعاله واوامره وسننه ايكيوز قرق بش تاريخنده

Copyright © King Saud University

وفات ایدن ذو النون المصری رحمة الله دیدیکه الله تعالیه محبتک علامتی اولدر که
جمیع احوال افعالنی رسول الله علیه السلامک خوبلرینه اویدروب ایالی وفرایضی
قلوب سلطان انبیانک سنت غرّاسنه موافقله اوله در زیرا جناب باری تعالینک
رسول اللهدن غیریه دلیل یوقدر وَقَالَ بِشْرُ الْحَافِی رح رَأَیْتُ النَّبِیَّ صَلَّی اللهُ
تَعَالَی عَلَیْهِ وَسَلَّمَ فِی الْمَنَامِ فَقَالَ لِی یَا بِشْرُ هَلْ تَدْرِی بِمَ رَفَعَکَ اللهُ تَعَالَی مِنْ بَیْنِ
أَقْرَانِکَ قُلْتُ لَا یَا رَسُولَ قَالَ بِاتِّبَاعِکَ سُنَّتِی وَخِدْمَتِکَ لِلصَّالِحِینَ وَنَصِیحَتِکَ لِإِخْوَانِکَ
وَمَحَبَّتِکَ لِأَصْحَابِی وَأَهْلِ بَیْتِی هُوَ الَّذِی بَلَّغَکَ مَنَازِلَ الْأَبْرَارِ ایکوز یکرمی یدی
تاریخنده وفات ایدن بشر حافی رحمه الله دیدیکه بر کیجه نبی علیه السلامی دوشمده
کوردم بکا خطاب ایدوب بیوردیکه یا بشر اقرانک اراسنده حق سبحانه وتعالی سنی
درجه عالی قلدوغی نه ایچوندر هیچ بلورمیسین بیوف بلمزم یا رسول الله دیدیکمده
بیوردیلر که سن بو مرتبه سعادتک حصولنه و بو دولت و عزتک حصولنه سبب
کتاب الله ایله و سنت رسول الله ایله عامل اولدوغک ایچوندر و صالحلره ایتدوکک
خدمت ایچوندر و دین قرنداشلرینه امر و نهی ایله نصیحت ایدوب و بنم اصحابمه
واهل بیتمه محبت ایدوب سودکک ایچون سکا بو مرتبه ابرار ایرشمک حاصل اولمشدر
دیو بیوردیلر وَقَالَ أَبُو سَعِیدٍ الْخَرَّازُ رحمه كُلُّ بَاطِنٍ یُخَالِفُهُ ظَاهِرٌ فَهُوَ بَاطِلٌ
ایکوزیتمش یدی تاریخنده وفات ایدن ابو سعید الخراز رحمه الله دیدیکه ظاهر شرعه
مخالف اولان هر باطن باطلدر زیرا بر طریقت احکام شریعت اوزره مطابق اولمیه
عین زندیقه وفساد اولور دیو بیوردیلر وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ رح ذَهَابُ الْإِسْلَامِ مِنْ
أَرْبَعَةٍ أَقْوَامٍ لَا یَعْمَلُونَ بِمَا یَعْلَمُونَ وَیَعْمَلُونَ بِمَا لَا یَعْلَمُونَ وَلَا یَتَعَلَّمُونَ بِمَا یَعْمَلُونَ وَالنَّاسَ
مِنَ التَّعَلُّمِ یَمْنَعُونَ اوچیوز اون طقوز تاریخنده فوت اولان عبد الله بن محمد بن الفضل
البلخی رحمه الله دیدیکه اسلامک کیتمسنه سبب اولنلر دورت نسنه در اولکیسی
علملریله عمل ایتمینلردر که خلق انلرک حرام و بدعت اشلره یولنه قلرین کوروب
وانلره متابعت قلولرلر دینلری خراب وارد کند وضال وکمراه اولورز و خلقی دخی
ازدرمغه سبب اولنلردر ایکنجیسی علمی یلرجاهلر که عالم صورتنده حرامیلردر که
مسلمانلرک مالّرین حرام وجهله یینلردر اوچنجیسی علمی اوکرنمزلر وکندوده
کسه نفع وفائده کورمز دوردنجیسی علما اویدن خلقی منع ایدوب علم طریقتی
جاهلر دینلردر امدی بو اصل کمسنلک صحبتندن صاقنوب کندو یدوست
طوتمیه یارین قیامت کوننده پشیمان اولمیه زیرا عالم روشن ضمیر مادامکه طلب
دنیا ایلمیه وعلم تحصیلنده دوشمیه طبیب دیندر فحینکه طلب دنیا ایلیه نفسنه

مرض اولا

مرض اولا شور وفحینکه انک نفسی کرفتار علت ومبتلای سقامت اوله اول کمسه
غیریلره طبیب اولمق واسقامره دوا قلمق ممکن ومحقق دکلدر واکر وورع
وتقوی صاحبی بر کمسه علمدن فائده کورسه شیطان ضلالت نشانی کوردیکیدن
عبارتدر کل ماذکر من کلام سید الطائفه الی هنا منقول من رسالة القشیری
بو اراده محمد ذکر اولنان سوزجنید بغدادیده عظماء مشایخ طریقت وکبری سالکان
حقیقتک رسالة القشیری سنده تحریر اولندوغی اوزره نقل اولنمشدر دورت یوز
التمش بش تاریخنده عبد الکریم بن هوازن القشیری مرحوم اولمشدر ذکر اولنان
اوزره کلمات شریفه نک مدلولات مقبوله سیدر که بیان اولندی انظر
أَیُّهَا الْعَاقِلُ الطَّالِبُ لِلْحَقِّ إِنَّ هٰؤُلَاءِ عُظَمَاءَ مَشَایِخِ عُلَمَاءِ الطَّرِیقَةِ وَكُبَرَاءِ أَرْبَابِ
السُّلُوكِ إِلَی اللهِ تَعَالَی وَالْحَقِیقَةِ وَكُلُّهُمْ یُعَظِّمُونَ الشَّرِیعَةَ الشَّرِیفَةَ وَیَبْنُونَ عُلُومَهُمُ
الْبَاطِنَةَ عَلَی السِّیرَةِ الْأَحْمَدِیَّةِ وَالْمِلَّةِ الْحَنِیفِیَّةِ ای طالب حق اولان عاقل سن بونلره
عبرت نظریله بق کور که علماء کبار وعظماء مشایخ طریقت وسالکان حقیقت اولان
سلف صالحین شریعت شریفه یه تعظیم وعلم باطنی سیرت احمدیه وملت حـ
حنفیه اوزرینه بنا وتحکیم ایدرلردی نا که حضرتندان عقل وخطابنده سزاور
اولان جل متین شرعه تشبث ایدوب طوردلر بو محلده ذکر اولنان علم ظاهردن
مراد علم طریق اخرتدر وعلم باطندن مراد علم احوال قلبدر که قلبی اخلاق ذمیمه دن
تطهیر ایدوب واخلاق حمیده ایله مزین قلمقلردر فَلَا یَغُرَّنَّكَ طَامَّاتُ الْجُهَّالِ
الْمُتَنَسِّكِینَ وَشَطَحَاتُهُمُ الْفَاسِقِینَ الْمُفْسِدِینَ الضَّالِّینَ الْمُضِلِّینَ لِغَیْرِهِمْ جاهللرک شطحلرینه
الدانوب انلرک بلادن دعوا لرینه الدانوب دائره کوشه قبول ایتمدن احتراز ایدوب
انلره اعتماد واعتقاد ایدنلر هم ضال وهم مضل اولوب عند الله دوی سیاه اولدقلری
ریبه اشتبا بوقدر شطحک لغوی معناسی شریعتده طوغری اولمیان سوزلردر که
غرورندن وکندوینی کورسکدن سویلنور وشرعی اکلموب بلمین بنجه درزد مندر
مجازه اول محرمات اکا حلال اعتقاد اندوب اضلال ایدرلر امام غزالی رحمة الله
علیه شطح وطامات صوفیه دیدوکندن مراد صوفیه نک شول بدعتلریدر که ایمانی
حفظ ایتمک مراد ایلین کمسنه یه اول بدعتلری بلمک استرسک احیاء علوم الدین
کتابلرنده کتاب علمک باب ثالثنه نک اواسطنه کوره سین پس امدی بو احوال
مذکوره یی مشاهده ایدوب بونلرک دور وقصلرین کوردکده فقه شریفه اعتماد
بوغشده بونلری و ولیی دین اتخاذ ایتمنلر دیو طائفه مرفوعه دن تبری واستنکاف
ایدوب وابن ناسزالرینی استقباح واستنکار ایتک مقرردر بعد ان کانوا

Copyright © King Saud University

زائغين عن الشرع القويم ولا يلين عن الصراط المستقيم اندنصكره اكرجه بونلر
كندولرين شرع مستقيمه مائل طرفی اهل سنت وجماعت بولنه ميل اتمش
کوستوررسه ده خصوصا بو زمانده كه اهل بدعت وارباب عفوايت بو امت
حيده سيرت ايچنه يول بولمش واهل سنت وجماعتدن فرقه نمشلردر باطنی صورت
حقده کوسترد لر واسب فکر وفاسدی سببدن صداقته بلدردلر خارجین
مناهج علماء الشريعة ومارقين عن مسالك مشايخ الطريقة اهل سنت و
الجماعت دن اولان علماء شريعتك يولندن بونلر خارجلر ومشايخ طريقته سلوك
اتمكدن دخی خارجلردر زیرا علماء عظام ومشايخ الكرام اولنلرك كه بدجلرسی
كتاب وسنت ايله عامل اولوب دين اسلامده ضلالت اولان كل بدعت سيئه دن
مجتنب اولمشلردر واعراض قلمشلردر اما انلردن صكره بنجه سفها كلمشلردر
انلره تابع اولمش ولكن انلرك رسمندن زياده بورسم اختراع واظهار ايلمش
واول طرفه الی کوروب يردخی رسم واثر زياده ايدوب احداث قلمش حتی بدعت
منهبلو اولنق ومبتدع اولنق مرتبه سنه ايرمشلر ومقدم اولان اول مقتدالرينی
بورسم اوزره ظن ايلمشلر وبزم مقتدالرك طريقی بودر ديو سويلمشلر پس
اهل سنت والجماعتدن اولان علما ومشايخ بونلری بويله کوردکلرنده انلره
اهل بدعت ديو طعن وانكار ايلدكلرندن ماعدا انلرك سببيله كندو مقتداسنه
سوء ظن اولنمغه سبب اولمشلردر وجمله اهل بدعت فرقه فرقه اولملری بو وجهله
اولمشلردر فالويل كل الويل لهم ولمن تبعهم او حسنوا امرهم فهم قطاع طريق الله تعالى
على العابدين يلبسون الحق بالباطل ويكتمون الحق وهم يعلمون عذاب شديد ايله
جهنم عذابی بويله بدعت اشلری ايدنلر ايچون وانلرك دور ورقص ايتدكلرين
تحسين ايدنلر وانلره اتباع ايدوب وسعين وظهير اولنلر هدم شريعت نبويه
مسارعت ايدر زیرا بونلر قطاع طريق اخرتدر قطاع طريق حب دنيادن اشددر
والله تعالى حضرتندن ابعددر عابدلرك طرفی اوزره حقی ستر ايدوب اشلری
دائما باطل بدعتده مبتلا اولوب حقی بلمكدن فارغ اولمشلر حال بوكه حقی بيلور ايكن
عمل اتمزلر بوندن زياده مغبونلق اولماز حق تعالى امت محمدی بو مقوله باطلر اغوا سندن
حفظ ايليوب شرع محمدی برله راه مستقيم اوزره اولان قوللرندن ايليه امين
وصلى الله على سيدنا محمد واله وصحبه وسلم الفصل الثالث في الاقتصاد في العمل
بو فصل اولکی بابك اوچنجی فصل عمده ده اقتصاد واعتدال ممدوح اولوب حالت متوسطه
تحری ايدوب وتركنده تفريط مبالغه ايله ايلتنده افراطدن اجتناب لزومی بياننده در

عمده ده اقتصاد واعتدال ممدوح حالت متوسطه تحری ايدوب وتركنده تفريط وافراطدن اجتناب لزومی بياننده در

الآيات بو فصلده اولان ايات بيناتك اجمع واشملی سوره بقره ده واسطنده ذكر
اولان ايتدرکه حق تعالينك امت محمده خطاباً بو قول شريفيدر يريد الله بكم اليسر
ولا يريد بكم العسر عند المفسرين معنای شريفی ديمك اولوركه حق تعالينك مرادی شريفی
بودركه سزه حكمی يسر ايله حالت مرضده وسفرده يكمه رخصت ويرمكلكدر
ديلمزكه سزه عسر ايدوب طاقتكز يراغمه ديمكدر وبر ايت اخرده سوره نساده بو قول
شريفيدر يريد الله ان يخفف عنكم وخلق الانسان ضعيفا حق تعالى ديلركه
سزه امر تخفيف ايليوب آسان قيده دنياده رخصتلر بيان ايده تا اوكاله عمل ايدوب معصيت
يوكلرندن نجات بولهسز زيرا انسان ضعيف خلق اولنمشدر ديمكدر سوره مائده ده
بو معنا بردلالتدر ما يريد الله ليجعل عليكم من حرج يعنى الله تعالينك مرادی شريفی
اولمامدن اول دكلكه سزه تكليف ايدوب طاقتكز يراغمه يكدر مراد اولدر كه
سزی حدثدن وجنابتدن پاك ايدوب ايده زيرا دين مرتفع اولوب وكناهلركزه
دخی كفارت اولور ولكن يريد ليطهركم وليتم نعمته عليكم لعلكم تشكرون
ودخی بو حكملری ديلركه سزك اوزريكزه نعمتلری تمام قله كه اول رخصت ويرمكدر
واحكام شرايع اسلام بيان قلمقدر تا كه اول رخصت ونعمتدر ايله سزكه
نبی عليه الصلوة والسلام تشريفا وتكريما سزدن امم سالفيه اولان اثقال
تكليفده حق تعالى تخفيف اراده ايدوب وسزك ايچون شريعت مستقيمه سهله
شرع ايدوب ومضايقده رخصت ويردی اولاكه حق تعالينك شكرين يرينه
كتوره سز زياده ثوابلر بوله سز بوندن صكره بر ايت اخرده بو قول شريفيدر
يا ايها الذين امنوا لا تحرموا طيبات ما احل الله لكم ولا تعتدوا ان الله لا يحب المعتدين
يعنى انلركه ايمان كتوردیلر حق تعالينك حلال اندوكنی تحريم ايدوب جادهٔ شر
شرعدن تجاوز قلدلر وحرام قلدوغن حلال قلدلر بو ايتك سبب نزولی بو ايديكم
اصحابدن برجماعت عثمان بن مظعونك اونده جمع اولديلر بربريله عهد ميثاق
قلديلركه كندولرين قطع بوخلقدن برخلوت مقامده عزلت ايدوب عبادت
قلورز يمكدن واچمكدن كندولرين چكوب رهبانلركبی رياضت قلالر حق تعالى انلری
نهی ايدوب بيوردیكه ای مؤمنلر حق تعالى سزه حلال قلدوغی نسنه لری
سز كندوكزه حرام قلمق ديننده الله تعالى قودوغی حدلردن اوته كچمك كه الله تعالى حلالی
حرام قلمجی سومز زيرا حلاله حرام دين وحرامه حلال دين اتفاقدركه جميع علماء قتنده
اولكافر اولوركافر اولان الله تعالى سومز پس الله تعالى بيوردیكه شول
نسنه لردنكه الله تعالى سزه رزق ويردی قورقون اللهدن كرچك مؤمن ايسه كز

King Saud University
Copyright © King Saud University

دیکدر و سورهٔ اعرافده ایت اخرده بو قول شریفدر قل من حرم زینة الله
التی اخرج لعباده والطیبات من الرزق ایت یا محمد کیم حرام ایلدی طون کیوب
ستر عورت قلمغی حق تعالی اول لباسلری قوللری ایچون یاراتدی یا خود
کیم حرام قلدی ات یاغنی و سمیزنی یمکلکی بز حلال قلدق و عمزدن دیمکدر
قل هی للذین امنوا فی الحیوة الدنیا خالصة یوم القیمة کذلک نفصل الایات
لقوم یعلمون ایت یا محمد اول رزقلک طیباتی بو دنیا حیاتنده مؤمنلر ایله کا
کافرلر اراسنده برابردر اما یارین قیامت کوننده اول خالص مؤمنلرک اولسر کر
کافرلره نصیب اولمیه بو اشبو نعملرین بیان قلورز انیکه حلال قلدق وانیکه
حرام قلدق دنیاده و اخرده نه اولدی و نه اولیسر شول قوم چونکه انلرک
علمی واربیلورلر بن اول اللهنکه بنم شریکم یوقدر دیمکدر بو ایتک سبب
نزولی بودرکه مشرکلر عریان بیت اللهی طواف ایدرلردی وات یاغنی
کندولره حرام قلمشلر ایدی حق تعالی اندن نهی ایدوب بویوردیکه هر نماز
وقتنده اسبابلرین کیوب صورتلرین ستر ایدهلر چونکه اصحاب طونلرین
کیوب طواف قلدیلر مشرکلر انلری توبیخ ایدوب تعییب قلدیلر حق تعالی
بو ایتی اندوردی ذکر اولنان احکام ایله امر ایلدی و سورهٔ طٰه ده بو قول
شریفده بیان ایدوب بیوردی طٰه معناسی شریفنی اهل تفسیر اختلاف قلمشلردر
بو طه حروفنده که متشابهاتدندر بعضلر دیدیلر که حق تعالی ادلرندن برادر
و بعضلر دیدیلر که قسمدر اما مجاهد و حسن و عطا و ضحاک بو دوردی
دیدیلر که معناسی سو یا محمد یا رجل رجل دیمکدر و سعید بن جبیر ایدر طا حق
تعالینک طاهر ادینک افتتاحیدر اکا اشارت قلورکه ایدر اول وقتکه رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه وحی کلدکده سکده اول قدر عبادت و اجتهاد
قلدیلر کیم مبارک قدملری کیجه صباحه دکین نماز قلمقدن شیشدی حق تعالی
بو ایتی اندوردی اندن بو تکلیف تخفیف قلدی بیوردیکه ما انزلنا القران
لتشقی یعنی یا محمد بو قرانی اندن توری سنک اوزریکه اندردک سن انکله
کندو نفسکه زحمت ویروب مشقت بوراغسن الا اندن او توری اندردک وعظ
و نصیحت اولدانلره که الله تعالیدن قورقیهلر دیمکدر و ایت اخرده سورهٔ حجک
اخرنده بو قول شریفده بیوردی وما جعل علیکم فی الدین من حرج عند المفسرین
معناسی شریف دیمک اولورکه یعنی حق تعالی اول الله در که سزی دین اسلام
ایچون اختیار قلوب اوزندولدی هیچ اوزریکزه دنیاده حرج قومدی زکن اسلامی

واسع

واسع قلدی نه حرج بر سؤدن برنسنه ایله مبتلا اولمیه بو کناهلردن الا الله تعالینک
کبی و اکا اولکناهدن خلاص اولیجق نسنه قومشدرکه ندن توبه ایله و مظالم
نسنه رد ایتمکلکدن قضا ایله و کیندن انواع کفارت ایله هیچ دین اسلامده برکناه
یوقدرکه اندن و انک عذابندن بر خلاص اولیجق یول بولنمیه و دخی ضرورت
وقتلرنده رخصتلر قومشدرکه انک ایله عمل ایدوب خلاص اوله سفرده نمازین
قصر ایتمک کبی و اوروج یمک کبی و صو بولنمیسه تیمم قلمق کبی نسنهلره دیمکدر
بالادهٔ اهل بدعتک نقصانلرینی او صفات خمسده میتر یمک کبی و قیام کونی اولیا
اوتوردکن نماز قلمق کبی نسنهلره دیمکدر بالادهٔ اهل بدعتک نقصانلرینی و حالترینی
و اعواللرینی کندولره اعلام ایتدن مقصود اولدر که بونلر اول بدعتلرندن
و زکلوب اخلاق ذمیملرینی اخلاق حمیده یه تبدیل ایدوب و اندکلری بدعتلره
توبه نصوح ایدوب و هدایتلرینه سبب اوله حق سبحانه و تعالی جمله امت محمدیه
موافق علی عمر میسر قلوب خاطرلرینی خیر قلوبره امین یا ارحم الراحمین الاخبار
کذلک بو معنای منتظمنه طریقنده ذکر اولنان احادیث نبویهدن بری بودر حم
امام بخاری و مسلم ایله صحیحدن روایت اولنمشدر عن انس رضی الله تعالی عنه
انه قال جاء رهط انس بن مالک رضی الله عنه تحقیق دیدیکه بر کون
اصحاب رسولدن بش اون کسنه بربولک جماعت اولوب بریره جمع اولدیلر
الی بیوت ازواج النبی علیه الصلوة والسلام یسئلون عن عبادة النبی علیه الصلوة
والسلام فلما اخبروا کانهم تقالوها حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلمک ازواج مطهراتندن حفصه بن عمرکه و بنمکاوب رسول علیه السلام
کیجه کوندوز ایتدوکلری عبادتلرندن سؤال ایتدیلر حضرت حفصه رضی الله عنها
دخی ایتدی رسول اکرمک صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک کاهی اوروج طوتوب
کاهی صایم اولمزلردی کاهی کیجه قائم اولوب کاهی ازواجلریله مکالمه ایدرلردی
دیو خبر ویردکلرنده بونلر حضرتک عبادتنک قلیل عدد ایدوب قالوا این نحن من
رسول الله قد غفر له ما تقدم من ذنبه وما تأخر ایتدیلرکه بزه رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم کبی نجا اولمق کرکدر که و نجه قابلدر که حق سبحانه و تعالی اکا یغفر للّک
نعمتن تمام ایدوب اوّلکی و اخرکی یارلغمشدر بزده زیاده عبادت جهد ایتمک
کرکدر بو اندلک ایجلرندن بری قال احدهم اما انا فاصلی اللیل ابدا وقال الاخر
وانا اصوم الدهر ولا افطر وقال الاخر وانا اعتزل النساء ولا اتزوج ابدا اندرندن
بری دیدیکه صباحه اولدنجه کیجهلری قیام ایله نماز قلمقدن خالی اولمیم

Copyright © King Saud University

وبری دخی دیدیکه حیاتده اولدقجه دهری صائم اورجه کجه قائم اولورم
بری دخی دیدیکه نجه حیاتده اولم تزوج ایتمم وعورته یقین اولمم دیو نذر
اتدکلرنده نجاء رسول الله صلی الله علیه وسلم حفصه نك اونده وحجره سنه کلدکده
حضرت حفصه رضی الله عنها دخی بونلرك بو یله نذر اتدکلرین خبر ویروب
سویلدی حضرت رسول علیه السلام انلره کلدی فقال انتم الذی قلتم کذا وکذا
یس اندی سز بویله بویله نذرمی ایلدیکز اما والله انی اخشاکم لله تعالی
واتقیکم له ولکنی اصوم وافطر واصلی وارقد واتزوج النساء اما قسم ویمین ایدرم
رسول الله که حق تعالیدن بندن زیاده قورقر یوقدر ولکن بعض ایامده صائم
اولورم وبعضنده افطار ایدرم وکاهی نماز قیلوب وکاهی اویوروب
اویورم وخاتونلر تزوج ایدرم یعنی برکسنه نفسی اوزرینه تشدید وظائف
عباداتدن نفسنه ثقیل اولانی تحمیل ایلمیه زیرا خلایقك سیدیکم الله تعالیدن
خوفده وتقویده جمله دن ایلرو ایکن بو مذکوراولنلری ایدردی فمن رغب عن سنتی
فلیس منی پس امدی بونلر بنم صفتمدر اعراض ایتمکز هرکیم کیم بنم سنتمدن
اعراض ایده اول بزدن دکلدر اندن تویه قلمدن اولور قیامت کوننده قرنشتهلر
انی بنم حوضمه کلمکدن منع ایدوب کیرو دوندررلر دیمک اولور وزاده فی روایة
النسائی وقال بعضهم لا اکل اللحم امام نسائی روایتنده بعضیلری هرکز
ات یمم دیو نذر اتدکلرین زیاده ایتمشدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بوندن
انلری نهی ایتدی ات بن سورم ویمکلکی دخی سورم دیو بیوردیلر خ م
بخاری ومسلم صحیحلرندن اخراج اولنمشدر عن عائشة رضی الله عنها انه صنع
رسول الله علیه السلام شیئا فرخص فیه فتنزه عنه قوم فبلغ ذلك النبی علیه
السلام فخطب فحمد الله تعالی قال ما بال اقوام یتنزهون عن الشیء الذی اصنعه فوالله
انی لاعلمهم بالله واشدهم له خشیة حضرت عائشه رضی الله عنها عسل وباغ
اوندن رسول علیه السلام حضرتلری مشتبهات بشریه دن برشیء صنع ایدوب کتوردیلر
برمقدارین استعمالندن صکره برمقدارین اصحاب صفیه ترخیص بیوردقلرنده
اصحابدن بعض تنزه اتدکلرنده خبر رسول علیه السلامه ایرشدکده جامع
شریفه کلوب خطبه اوقیوب حق تعالی حضرتلرینه حمد وثنادن صکره استفهام
طریقیله قوم دیدیکز نیچون الله تعالینك حلال اتدوکی نسنه دن
استعمالدن تنزه سز ذات باری نیچون رب العزتی بن انلردن اعلم وخشیتده
خشیتده اشد اولام انلره بنم فعلی ایقاع وترخیص اتدوکم شیدن تنزهلر

نزفضل

نزفضل حاصل اولور دیو رمشلرح د امام بخاری وابو داود سنندن
اخراج اتمشدر عن ابی جحیفة رضی الله عنه انه علیه الصلوة والسلام
اخی بین سلمان وابی الدرداء فزار سلمان ابا الدرداء فرای ام الدرداء
متبذلة فقال لها ما شانك فقالت اخوك ابو الدرداء لیس له حاجة فی
الدنیا ابی جحیفه رضی الله عنه روایت ایدرکه حضرت رسول اکرم صلی الله
وسلم سلمان ایله ابی درداء بربریله قرنداش ایتدی تکم حق تعالی مؤمنلری
بربرینه قرنداش ایلمشدر انما المؤمنون اخوة دیو بیوردی انلك ایچون
پیغمبر صلی الله علیه وسلم اصحاب کزینی بربرینه قرنداش ایلردی غزا ایده
کتسه لر نوبتیله کیدرلردی بری اوده قالوب اول برینك لوازمین کوررلر
وبربرندن اخرتده فائده اومارلردی بو معنا ایچون اخرت قرنداشی دینلور
مراد اولان محبت الله ایچوندر واروب بربرین زیارت ایلیه زیرا هر
مؤمنك حالنه کوره قیامتده شفاعتی اولسه کرکدر بونده بحر دوستلق
ایدرسه اخرتده دخی انلر بربر محبت اتسه لر کرکدر وبربرین ارایوب
شفاعت لر اتسه لر کرکدر پس بو خصوص ایچون برکون سلمان رضی الله
عنه قرنداشی ابی درداء زیارت قصد ایدوب اوینه کلدی اناسنی
اسکی وپلاس ایچنده کوردی ایتدی سنك هر حالندن صوروب
بلك کرکه ضرورتن دفع اتمك ایچون ابی دردانك اناسنه ایتدی سنك
شانکه دوشمز بویله اسبابلر کیمسن زیرا مؤمنك نشاتندندر که قرنداش
هر حالندن صوره اناسی ایتدی سنك قرنداشك ابی دردانك هیچ دنیا
فانیه ایچون بر حاجتی یوقدر روایت اولنورکه ابی دردانك بویله بر داری وار ایمشکه
ایچنه کیروب یاتدقده بلندن اشاغه سی طشره ده قالور ایمش عزرائیل علیه
السلام امر جناب جلیل ایله قبض روح ایچون کلدکده یا ابا دردا بو داری
برمقدار دخی واسع ایلسك دیدکده ابی درداء ایا غافل دیو تعجب وبرکسه نك
اردنجه سنك کبی کوز جیسی اوله بو دخی چوقدر دیمش رضی الله عنه فجاء
ابو الدرداء فصنع له طعاما فقال له کل فانی صائم قال ما انا باکل حتی تاکل معی
فاکل ابی درداء رضی الله عنه اوینه کلدکده قرنداشی سلمانه طعام حاضر
ایدوب کتوروب ایتدی ییك اوروجلویم دیدکده سلمان رضی الله عنه
دیدیکه بن یمم تا سن بنمله برابر ییمینجه دیدکده بیله یدیلر فلما کان اللیل ذهب ابو الدرداء
یقوم فقال له نم فنام ثم ذهب فقال له نم فنام فلما کان من آخر اللیل قال سلمان

Copyright © King Saud University

قم الآن فقاما فصلّیا فقال له سلمان إنّ لربّك علیك حقّا وقتا که اخشام
اولدی ایسه ینسو نمازین قیلوب قرنداشی سلمانه برابر ایدوب واستراحت
واردقده کندوسی قائم اولمق ایچون قالقمق کرکده سلمان رضی الله عنه ایتدی
یات اویو ابو درداء دخی یاتوب اویودی بو مقدار زمان کچدکده ینه قالقمق
قائم اولمغه سلمان تکرار ایتدی یات اویو دیدکده ینه یاتوب اویودی
وقتا که کیجه نك ایکی بخشی کیدوب بربخشی قالدقده زیرا بو وقتده استقبال
صبح وادکار نهار نشاط وانبساط حاصل ونور وکسب بطالتدن نفس
انسانی خلاص قلور وعبادت ایچون اعظم اوقات حیات اولدوغیچون
سلمان دیدیکه قالق امدی شمدی نماز قلمغه وایتدی تحقیقا سنك اوزریکه
ربکك حقی واردر اداء الصلوة صفایی قلب ایله ایلمك کبی اولحقی ادا
ایلمك سکا لازمدر وإنّ لنفسك علیك حقّا ودخی سنك اوزریکه نفسك
حقی واردر یمك وایچك واویومق کبی زیرا بوا وح تستیه حلالدن صحیح اولسه
عبادته دخی صحیح اولاز بونلر نفسك غداسیدر اداسی سکا لازمدر وإنّ لأهلك
علیك حقّا فأعط کلّ ذی حقّ حقّه ودخی اهلك سنك اوزریکه حقلری
واردر انك اداسی سنك اوزریکه لازمدر فأتی النبیّ علیه السلام
فذکر ذلك له فقال النبیّ علیه صدق سلمان صباح اولدقده ابو الدرداء
رضی الله عنه رسول اکرم جمیل الشیم وشفیع الامم وحبیب محترم صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه کلوب قرنداشی سلمان ایله اولان شول حالکری
بر بر رسول علیه السلام ذکر ایلدکده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
سلمانی تصدیق ایدوب وایندی بو خصوصده سلمان کرچکدر دیو
بیورمشلردر خ س امام بخاری ونسائی بو حدیث شریفی صحیحلرنده
اخراج ایدوب بیورمشلردر عن أنس رضی الله عنه دخل رسول الله علیه
السلام المسجد فإذا حبل ممدود بین الساریتین فقال ما هذا الحبل فقالوا
لزینب حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مسجده کیروب
کوردیلر که مسجدك ایکی کیریشی اره سنه براپ باغلامشلردور در
انده اولان لره بو ایپ ندر دیو سؤال اندکده ایتدیلر یا رسول الله بو لیب
جحش قزی ام المؤمنین زینب بغلادی دیو خبر ویردیلر فإذا فترت
تعلّقت به فقال صلی الله علیه وسلم لا حلّوه پس قچنکه عبادتدن خفت کلدکده
بو ایپه طوتنوب قلرین کچودر قیام طورمق ایچون دیدیلر رسول اکرم صلی الله

علیه وسلم

علیه وسلم نهی ایدوب بو جائز دکلدر دیو اصحاب کزینه جوزه سن امر ایتدی
لیصلّ احدکم نشاطه فإذا فتر فلیعقد قچن سزدن بریکزه فرضا وتنفلا نمازده
ایکن بدنه نکره ضعف وخفت کلسه اوتورسون تا اول خفت ونوم نعاس
دفع اولوب نشاط کلنجه اندن نمازه شروع ایدك دیو بیوردیلر د ابو داود
مسند صحیحنده روایت اولنمشدر عن أنس رضی الله عنه أنّ رسول الله
علیه وسلم قال لا تشدّدوا علی أنفسکم انس رضی الله عنه روایت ایدرکه
تحقیقا رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلر اعمال مشاقه نفسکز اوزرینه
تشدید ووظایف اتمك فیشدّد الله علیکم فإنّ قوما شدّدوا علی أنفسهم
فشدّد علیهم تا که الله تعالی دخی سزلك اوزریکزه الزام وتحمیل ایلمیه که
بنی اسرائلك تشدیدلری سبب تشدید الهی اولمشدر فتلك بقایاهم فی
الصوامع والدیار رهبانیّة ابتدعوها ما کتبناها علیهم انلردن دخی بقایا قلمشدر
که یهود ونصاری کندولره تشدید قلوب طاغلرده مغاره لره وکلیسالره
کروب خلق ایله قوشمغی ترك ایدوب اطعمه وتزوجدن وادکلوب ریاضتده
نفسلرینه تشدید قلدیلر پس الله تعالی دخی اولارك اوزرینه یازوب
وار اشده تکلیف زیاده قلدی امدی رهبانلر کبی خلقدن منقطع اولمق
واختیار تجرد وترهب ایدوب مغاره لره کرمك اسلامده جائز دکلدر زیرا لطف
جناب عزت انلری بو امتدن قالدرمشدر وشرع شریف بیولنده تحصیل حسن
خصایل ایله فایق قلمشدر خ م بو حدیث شریف امام بخاری ومسلم صحیحلرنده
روایت اولنمشدر عن أبی هریرة رضی الله عنه أنّه قال قال رسول الله علیه السلام
إنّ هذا الدین یسر بو حدیث شریف حضرت ابو هریره رضی الله عنه روایت
بیوردیلر که تحقیق رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دیدیکه دین اسلام عون
حق بر دوام ایله تسهیل وتخفیف اوزرینه مبنیدر کمال رحمتدن بزه امر ایلدیکی
احکام شرعیه ده رضاء شریف بسره تعلق اتمش غیری امت سالفه کبی تشدد
ورحمت ومشقت بیورمش ولن یشادّ الدین أحد إلّا غلبه وبر کسنه دین مبینده
بر کسیه کورشمز یعنی مغلوب اولمز هر کشینك اوزرینه غالبدر فسدّدوا طوغریلق
صراط مستقیمدر که علیه اول تحریضایه سالك اولان مقصده نائل ومنزله واصل
اولمسی مقرردر بفضل الله تعالی وقاربوا اقتصاد واعتدال هر شیده ممدوح
اولوب افراط تفریط مذموم ایدوکی مقرردر خیر الأمور أوسطها فحواسنجه و
وأبشروا یعنی سزه بشارتدر سوینك قساوتلنك تحقیقا الله تعالی کوییدیوب

فرايض شرطلری اوزریته حقوق ابله و مواجبی ابله اقامت ایلمکدنا اوتوری
عظیم ثوابلر ویروب انواع احسانلر عرف ایدر و استعینوا بالغدوة والروحة وشیء من الدلجة
استعانت طلب ایدوب اول نهارده عبادت تحصیلی اوزره اولوك والروحة
نازوالدن وار نحر یعنی بوندن مراد اولنان بودرکه طاعت اوزره اولوك ثواب
تحصیلیچون صباحك اولندن آخرینه دیمك اولور وشیء من الدلجة ودلجه
اولندن اخرینه وار نحر ثلث اخرنده تحجدن خالی اولیوب طاعت اوزره اولك
بو اوقات شریفه دردیمك اولور وذا نه فی روایة والقصد والقصد تبلغوا
بر روایتده بو زیاده قلنمشدر وسطا اوری تحقیق ایدوب اکا قصد ایت
اتمکدر زیرا جمیع جوانبده تبنی اکا در سالك اولان مقصده نائل اولوب درجات
عالیه یه واصل اولمسی امر مقرردر بفضل الله تعالی وکرمه طب حب . بو حدیث
شریف عبد الله بن عباسدن اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما
انه قال قال رسول الله علیه السلام ان الله تعالی یحب ان تؤتی رخصه کما یحب
ان تؤتی عزائمه بو حدیث شریف عبد الله ابن عباس رضی الله عنهمادن روایت
اولندی دیدیکه تحقیقا حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دیدیکه
تحقیقا الله تعالی قوللرك کندولره رخصت ویردکلرین بوندن مراد شروع نفسه
منتباه اولنلردر ورخص شافعی قتنده فطر واجب اولان اقتسا سدجملة دن
مضطر ایچون اکل میته در وخوف هلاکده عطش وجوعدن فطر در وسفرده
قصر صلوتدن مندوب اولاندر تکم بوندن مراد مطلوبا واجبدر زیرا
حق تعالی حضرتك رخص عزائمه امر واحدر پس وضو محلنده تیممدن اولدیکلده
وسلام کبی مباح اولان نسنه در واکی بهاسنه صو بولندوغی یرده تیمم ایده
ترك اولیندر حد ر طط خ بو حدیث شریف امام احمد بن حنبل و بزار وطبرانی
فی المعجم الاوسط وابن خزیمه سنتلرندن اخراج اولنمشدر عن ابی عمر رضی الله
تعالی عنهما ان النبی علیه السلام قال ان الله تبارك وتعالی یحب ان یؤتی
رخصه کما یکره ان یؤتی معصیته وفی روایة لابن خزیمة کما یحب ان تترك
معصیته بو حدیث شریفی عبد الله بن عمر رضی الله عنهما حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدوب بیوردیلر تحقیقا پیغمبر علیه
الصلوة والسلام دیدیکه حضرت حق جل وعلی امتك مرخص اولدقلری
شیلری اشلدکلرینی سور نتکم قوللرینك اشلدکلری کناهلری کریه کورور
کبی ابن خزیمه روایتنده نتکم حق سبحانه وتعالی قوللرینك کناهی ترك اتدکلرینی

سودوکی

سودوکی کبی دیمك اولور طط بو حدیث شریف طبرانی فی الکبیر واوسطندن
اخراج اولنمشدر عن ابی درداء وواثلة بن الاسقع وابی امامة وانس رضوان
الله تعالی علیهم اجمعین ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال الله تعالی
یحب ان یقبل رخصه کما یحب العبد مغفرة ربه بو حدیث شریف ابو درداء
وواثلة بن الاسقع وابو امامه وانس بن مالك رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
متفق علیه اولان راویلر روایت بیوردیلرکه تحقیقا حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم دیدیکه عظیم عقاید عبد کندو اوزرینه ستری حضرت حق سبحانه
وتعالی حضرتلری سور پس اندی استعمال رخص محلنده لایق دکلدر خصوصا
شول عالمه کم اقتدا اولنور خ م امام بخاری ومسلم صحیحلرنده روایت اولنمشدر
عن عبد الله بن عمرو بن العاص رضوان الله تعالی علیهم اجمعین انه قال اخبر مفعول
ایچون بنا اولنمشدر یعنی هرکسی عند الخبر منخوب الفعلدر یعنی کرانی امتحان واختبار
ایدن کسی حالنی بکلیوب اکا بلدوردی بو حدیث شریفی عبد الله بن عمرو
ابن العاص رضوان الله تعالی علیهم اجمعین روایت ایدرلر رسول الله علیه السلام
خبر ویروب دیدیکه انی اقول والله لاصومن النهار ولاقومن اللیل ما عشت
فقال رسول الله علیه انت الذی تقول ذلك ورسول الله علیه السلام عمرو ابن
رضی الله عنه اولاصانته اولندو غو جمیع صوم ونهارو قیام اللیلده اولام دیو یمین
بویله دیدك دیو بیوردی قلرنه فقلت له بابی وامی قد قلته یا رسول الله قال
فانك لا تستطیع ذلك رسول اکرم صلی الله علیه وسلم عمرو بن العاصسنی بویله
دیدك بن اینته انام بابام سکا فدا اولسون یا رسول الله تحقیقا اول سوزی
بن دیدم سلطان انبیا دیدیکه سنده اول استطاعت یوقدر فصم وافطر
وقم ونم بیوردیکه کاه صائم اول کاه افطار ایله کاه نائم وکاه قائم اول دیو
بیوردیلر بیوردی برکسنه نفسی اوزرینه بدو وظائف عباداتدن نفسنه
تقبل اولانی تحمل ایلیه تحقیقا خلایقك سیدی بکر الله تعالیدن خوفده وتقواده
تلدن ابلر وایدی بعض ایامده صائم وبعضنده افطار ایدر ایدی وکاه قائم
اولوب نماز قلدر ایدی وکاه اویور ایدی وصم من الشهر ثلثة ایام فان الحسنة
بعشر امثالها وهر ایده اوچ کون صائم اول حق تعالی بر حسنه مقابلنده
اون حسنه عطا ایدر وذلك مثل صیام الدهر صیام الدهر اولمش کبی اولور پس
مقصود ایام البیض دکرهر ایك اون اوچی اون دردی اون بشی دربو
کسنه بو کونلرده صائم اولسه وبقیه شهرده افطار ایلسه اول کسنه فضیلته

Copyright © King Saud University

دهری صائم وضیافة الله‌ده مفطردر و بعض تسمیه سنه سبب بودر که
حضرت آدم علیه الصلوة والسلام یر یوزینه هبوط اندکده جلدی سیاه
اولشدی ذکر اولندوغی منوال اوزره امر حق ایله صائم اولدی اولکی کونک
ثلث ثانیسی اوچنجی کونده بقیه بدنی بیضا و دربکتا کی بیض اولشدر بو
طریق خاص تعلیم بیوردقلرنده قلت عمرو بن العاص رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
دیدیکم انا اطیق افضل من ذلک قال صم یوما وافطر یومین قلت فانی اطیق
افضل من ذلک قال صم یوما وافطر یوما فداک یا رسول الله بنده بوندن افضل
طاقت واردر دیدم رسول اکرم علیه السلام دیدیکه بر کون صائم اکن نه افطار
ایله بن دیدم یا رسول الله بنده بوندن افضل طاقت وار دیدیم بیوردیکه بر کون
صائم اول بر کون افطار ایله بو اول صیامدر که بر کون صائم اولوب بر کون اولمق
صیام داود وهو اعدل الصیام وفی روایة افضل الصیام قلت فانی اطیق افضل
من ذلک صوم داود علیه الصلوة والسلام درکه اعدل صیامدر بر روایتده
افضل صیامدر زیرا بر کون طوتوب بر کون طوتمامقده مشقت کثیره اولدوغندن
صوم دهردن افضلدر نفس سرکش بر کون مصادفر قلوب بر کون مفارقت
قلدوغندن زیاده زحمت چکدوکی ایچون حضرت خالقه زیاده محبوب اولان
صیامدر دیو بیوروب وعمرو بن العاص تکرار بنده بوندن افضل طاقت وار
دیدک فقال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لا افضل من ذلک رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم ابدی بوندن زیاده افضل صوم یوقدر بیوردیلر وزاد فی روایة
فان لجسدک علیک حقا وان لزوجک علیک حقا وعبد الله بن عمرو رضی الله عنهما
بو زیادهٔ روایت ایتمشدر بونصبلر فعل محذوفه ایچون مصدرلر حق حقا دیمکدر
یعنی معنای شریفی جسدک سنک اوزریکه حقی واردر کفایت مقداری یمک و ایچمک
و استراحت ایچون و بو صوکی وخاتونک دخی حقلری واردر انک اداسی سنک
اوزریکه لازمدر ولزورک علیک حقا وصباح ایله سنک زیارتکه کلنک دخی حقلری
واردر رعایت ضیافتلرنده قصور ایتموب اداسی ایده سن زیرا حق سبحانه وتعالی
هر حق صاحبنه حقنی تعیین ایدوب نصیبن بارمشدر پس اسدی هر حق صاحبنه
حقنی ویرمک کرکدر دیمکدر وفی روایة اخری و بر روایتده دخی بیان اولنمشدر که
الم اخبر انک تصوم الدهر وتقرأ القرآن کل لیلة فقلت بلی یا رسول الله ولم ارید
بذلک الا الخیر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دیدیکه سؤال ایتمدنسز کاه
ایدوب خبر ویرلن سنی دیدک جانده اولنجه اوروج طوتوب هر کیجه قرآن عظیم الشانی

علی التمام

علی التمام قراءت ایده‌یم دین سنمیسن دیدیلرنده عبد الله بن عمرو رضی الله عنهما
ایتدی اوت یا رسول الله بن دیدم اول سوزه میل ایلمکدن مرادم خیردر ثوابلک
بو عبادتلر ایله چوق اولمقیچوندر دیمکدر دیدیلرنده وفیها بو روایت عبد الله بن
عمرو رضی الله تعالی عنهمایه قال واقرأ القرآن فی کل شهر حضرت رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم دیدیکه هر کیجه قرآن عظیمی علی التمام قراءت قدرتک بوقدر ایده
بر کره تماما قراءة قرآن ایله دیو بیوردیلر قال راوی رضی الله عنه دیدیکه قلت
یا نبی الله انا اطیق افضل من ذلک قال فاقرأه فی سبع لا تزد علی ذلک قال یا نبی الله
بنده بوندن افضل طاقت واردر دیدکده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه
فشددت فشدد علی وقال لی النبی علیه الصلوة والسلام انک لا تدری لعلک
یطول بک عمرک یرکسنه نفسی اوزره تشدید و وظائف عباداتدن تقسنه
نفسی اولادنی تحمیل ایلیه کر اختیار لغنده دارلق اولمیه نتکم رسول الله علیه السلام راوی
عبد الله بن عمرو ایدیتم ایچون بکا دیدیکه اولسنک عمرک اوزون وقتا ولا جفی
بلمزسن اکر عمرک اوزون اولورسه سکا ضعیفلق عارض اولدقده اوزریکه مشقت
اولمقدن اوتوری دینده اعتدال اوزره اولوب حددن متجاوز اولمزسن دیمکدر
قال فصرت الی الذی قال لی علیه السلام فلما کبرت دیدیکه اکر عمرک اوزون اولور
یمش سکسان یاشنکه ایرشورسک نتکم رسول اکرم علیه الصلوة والسلام بکا بیوردیلر
وفتاکه بیوک اولوب پیر اولرسن وددت انی کنت قبلت رخصة النبی علیه الصلوة
والسلام حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمک تعلیم بیوردقلری رخص جمع
رخصتدر که اسوده تسهیل در قصر کیدیر جمله‌دن سفرده فطر در روسانه عباداته
متعلق نسنه لوردر که آخر عمرنده هر کسنه یه عجز کلدکده مشقت و زحمت اولمقدن
اوتری قبول ایدوب سوردم لکن شول شرطیله که همان رخصت فرصتدر
دیو بوینندن رتبه صیام تکلیفنی ترک ایتمیه الا کا هکارا اولور وزاد فی
روایة لا صام من صام الابد ثلثا وسلم روایتنده بوندن زیاده ایتمشدر
بو دعاء علیه در ویاخود اخبار در شول شدت که فعلنده منفعت یوقدر کویا که
اول کشی صائم اولمشدر زیرا کثرت صوم معتاد اولمغله مشقت و زحمت چکمز
اولور حال بو که حصول مزید ثواب نفسه شدت التعابده در ویاخود مراد بیرام
کونلری و ایام التشریق کذلک بو کونلرده دخی اوروج صحیح اولدوغندن اولافتاء
نلک نبوت سلطان سریر رسالت بو کونلرده صوم نهی ایلمش ممنوع عدم حرامدر
زیرا منعقد اولمدوغی بلا کلام مدر وزاده فی روایة وکان یقرأ علی بعض

Copyright © King Saud University

هذا السبع من القرآن بالنهار والذي يقرأ يوم تسبع من الليل ليكون اخف عليه بالليل و
برد وايتده زياده قلمشدر عارفين دن بعض اهل بصيرت قرآني بدى كونده ختم
ايدرلردى نهارده يعنى هفته ده بر كره اولور كه ابتدا سى انتهاسى جمعه مصادف
اولرشكم اصحاب كرامدن بر جماعت حضرت عثمان وزيد بن ثابت وابن مسعود
وابى بن كعب رضى الله عنهم بويله ايدرلر ايدى ودخى مستحبدر كه قرآن عظيم
صيفده واقع اولدقده نهار اولنده ونهارك اخرنده ختم ايتمكدر واجلدن سنتدندر
كه قرآن اوقومغه كيجه ايله اوقى زيرا كيجه ده عبادتده صفاى خاطر وفراغ بال
بولنور بس امدى تحقيقا قرآن عظيم قرآني ايچون كيجه ده قائم اولمق صدر اولده
امر مشهور ايدى صدر اول ايله مراد قرن اولدر كه خير القرون داعى رسول اكرم
واصحاب كرام اولدقلرى قرندر صدر الاسلامده اولندى جمع قوونه افضلتنده
توقف صدر اولده وغندن اوترى حسن بن على رضى الله عنهما كيجه نك آخرنده
اوقوردى زيرا مستحبه قرآن عظيم ختم شتاده واقع اولدقده كيجه نك اولنده
اولمق واذا اراد ان يتقوى افطر اياما واحصى وصام مثلهن فجن بدالك
قوى اولوب عجز ودشوارلق ظهور ايتمدن دلرسك بعض ايامده افطار ايده وقو
وبعضنده افطار مثل مقدارى صائم اولوب اول بوندن مراد صوم داود
النبى عليه السلام در كه بر كون طوتوب بر كون طوتمقدر كراهتدان يترك شيئا فارق
عليه النبى عليه الصلوة والسلام حضرت رسول اكرم عليه الصلوة والسلام عبد الله
بن عمر رضى الله عنهما اوزرنه سپارش ايتدوكى نسنه لرك تركنه كراهت
واردر وفى اخراى وبوندن صكره براخر روايتده كلور ان رسول الله
صلى الله عليه وسلم قال احب الصيام صيام داود النبى عليه السلام واحب
الصلوة صلوة داود عليه السلام يعنى حضرت خالقه زياده محبوب اولان
صيام داود عليه السلام در ونافله نمازلرده حق سبحانه وتعالىيه زياده محبوب
اولان نماز داود عليه السلامك نمازيدر كه كان ينام نصف الليل ويقوم ثلثه
وينام سدسه يعنى مقتضاى جعل لكم الليل لتسكنوا فيه نصف ليله
دكين خواب فراغت وينام راحته واردلمش واول نصفده تهجده قائم
قائم اولورلمش زيرا كه اول وقت عبادت ايچون اعظم اوقات ايدى
وسدس الاخرده نفسنه في الجمله حضور واستراحت ايچون اويورلرلمش
زيرا استقبال صبحه واركان نهارده نشاط وانبساط حاصل اولور وكسب بطالتدن
نفس انساني خلاص اولمغه سببدر قيام كل ليله مكروهدر وكان يصوم

يوما ويفطر يوما يو بر كون طوتوب وبر كون طوتمقدر مشقت كثيره اولو
اولدوغندن صوم دهردن افضلدر زيرا نفس بر كوش ثالوفته بر كون
مصادف قلوب وبر كون مفارقت قلدوغندن زياده زحمت چكر ايچون
نافرصبا سلرده بوندن افضل صيام بوقدر بيورديلر اقوال الفقهاء كذلك
بو معناى متضمندر اقوال فقهاء كثيره در جمله دن برى قال في الاختيار لا يجوز
الرياضة بتقليل الاكل حتى يضعف عن اداء الفرائض شرح المختار اولان اختيارك
صاحبى ديديكه اداء فرائضه قدرت اولمجق مرتبه تقليل غذا ايله رياضتك
عدم جوازينه ترك عبادته مقضيه اولسى جائز دكلدر زيرا ناسك خير صفتندن
زياده اولدوكى دينده اعتدال اوزره اولاندر يعنى حددن تجاوز اولنوب
وباعد اولميا ندر افراط وتفريط مذموم ايدوكى مقرردر قال عليه الصلوة والسلام
ان نفسك مطيتك فارفق بها وليس من الرفق ان تجيعها وتذيبها رسول اكرم
حضرتلرينك امتنه خطابا ديديكه نفسكز مطيه كزدر رفق ايدك اجلق ايله رنجور
نقل اولاني تحمل ايتمك رفق دكلدر بس امدى علده اعتدال تحرى وطلب
ايله ولان ترك العبادة لا يجوز زيرا كه اول اجلق ايله عبادت تركه اولنسى
جائز دكلدر وكذا ما يفضى اليه كبر وبوسياق دكيدر اول كسنه بلسكه رياضت
اداء فرائضه ايچون اكا ضعف عارض اولور رياضت ايتمك جائز اولمز مكروهدر
وقال فيه ايضا الكسب انواع فرض وهو الكسب بقدر الكفاية لنفسه وعياله
وقضاء ديونه كبرو بومنوال اوزره صاحب الاختيار ديديكه كسبك انواع واردر
وبعضيسى فرضدر زيرا كسب حقنده نبى عليه السلامك طلب الكسب فريضة على كل مسلم
حديث شريفى وارد اولمشدر انبياء عظام صلوات الله على نبينا وعليهم اكتساب ايدرلر
ايدى وفرض اولان كسب نفسى ايچون ودخى عيالى ايچون ودينني قضا ايچون
كفايت ايدجك مقدارى كسبدر ثم قال والاختيارات صاحبى بوندن صكره يندي ديكه
فان ترك الاكتساب بعد ذلك وسعه زيرا تحقيقا بر كسنه كسبدن زياده وسعت
تحصيل ايدوب اول فرض اولان كسب احتياجى اولمدوغندن صكره كسبى ترك
ايلسه جائزدر قال ان الكسب ما يدخره لنفسه وعياله فهو في وسعه واختيارات
صاحبى ديديكه بر كسنه صنعت اوكرنوب اشلمك كندو نفسى ايچون واهل
عيالنه اول رزق ايله وسعت حاصل اولمجق قدر اشلمك جائزدر زيرا انبياء
عظام صلوات الله على نبينا وعليهم اكتساب ايدرلر ايدى حضرت آدم عليه السلام
زراعت ايدرلر ايدى وحضرت نوح عليه السلام نجار ايدى وحضرت ابراهيم

Copyright © King Saud University

عليه السلام بزاز ايدی وحضرت داود عليه السلام زره اشلردی
وحضرت سليمان عليه السلام خورمه ليفندن زنبيل اشلردی وحضرت
زكريا عليه السلام نجار ايدی وصديق رضی الله عنه بزاز ايدی وعلی بن
ابی طالب رضی الله عنه اكتساب ايدردی عمر الفاروق صختيان اشلردی
وعثمان بن عفان تجارت ايدردی وحضرت علی برقاج كون نفسی ايجاره
ويرديكی محققدر وكذلك اهل عيالنه قوت اولمق ايچون فرق كونلك وياخود
بريللق زواده جمع ايتمك دخی صحيحدر زيرا كه عبادته خاطرينه تشويش كليه فقد صح
ان النبی صلی الله عليه وسلم ادخر قوة عياله سنة حال بوكه صحيح واردی ذخيره
تداركين ايتمك زواد رسول اكرم صلی الله عليه وسلم اهل عياله تربيه قوتلری ايچون
بريللق زواده جمع ايدوب باقی قالان فقرايه تصدق ايدرلر ايدی ومستحب وهو
الزيادة علی ذلك ليواسی به فقيرا وكسبك بعضيسی مستحبدر ومستحب اولان قدر
كفايه مقداری اوزره زياده اولاندر اول مقدار زياده ايله فقيره معاونت ويا دخی
ايلمك ايچون معاونت وصدقه واحسان ايلمك مستحبدر وياخود بر قريبا وياخود
اقرباسنه صله رحم ايلمك ايچون بعضی خصملرينه معاونت ايچون اولان زياده سی
قدر كفايه دن زياده بونلر ايچون كسب ايلمك مستحبدر فاندبس اسدی تحقيقا بونلر
ايچون زياده كسب ايتمك تكرار ذكر اولندی وعلی منوال اوزره در افضل من التخلی
لنفل العبادة لان منفعة النفل يخصه ومنفعة الكسب له ولغيره اولكسندن زياده سن
فقرايه تصدق ايتمزانك رياسوز يالكز قلوبده نافله نماز قلمقدن افضلدر زيرا كه
اول قلدوغی نافله نمازك ثوابی يالكز كندوسنه فائده اولور اما تنول عاملكه
كار مستفاده خالص الفواد اولور وعملنده غل وغشدن اجتناب ايليه تاكه قزندوغی
اول حلال كسب يدی چشمه زلال كبی كندو نفسنده زياده اولانك اول صدقه
نفقه كه محتاج اهل عيالكه واقرباء تعلقينه كلتين احسانكدن معطر قلمز فدنصكره
فضل قلانيك سائر فقير محتاجدن دفع ضرورت ايتمك افضلدر ونيچه درجات عاليه
اول تصدق سببيله نائل مرام اولمق مقرردر زيرا اول كسبك نفعی هم كندوسنه
وهم غيره اولدوغی ايچون نافله عباددن افضلدر نتكم حديث شريفده وارد
اولمشدر قال رسول الله صلی الله عليه وسلم خير الناس من ينفع الناس انتهی حضرت
رسول اكرم صلی الله عليه وسلم ديديكه ناسك افضلی ناسه مواسات واحسان ايدندر
ومال جاه وعلمنده حضر مندا ايلندر زيرا حضرت حق سوكلوا اولان تصدقده ناسه
منفعت قلاندر كلام صاحب اختيار بورايه دك ذكر اولناندر كه تمام اولدی وقال

فی التاتارخانية يكره ان يجتمع قوم فيعتزلون فی موضع ويمتنعون من الطيبات
يعبدون الله فيه ويفرغون انفسهم كذلك وصاحب تاتارخانيه ديديكه برجماعت
خلقدن اعتزال وطيباتدن امتناع ايدوب بر موضعده عبادته اشتغالری
مكروهدر زيرا ناسك يارامزلركی منفرد اولوب دائم عمليله عجب وغرور
وريا وسمعه ايدينور وكسب الحلال ولزوم الجمعة والجماعة فی الامصار احب
واستحباب امصارده ملازمت جمعه وجماعات وحلالدن كسبه چالشمقدر رسول
الله صلی الله عليه وسلم حضرتلرينك اصحابندن صادر اولان موافقدر نصكره
سلف صالحينك طريقته ملازمت ايتمكدر زيرا انلر اصحاب كرامدن علم اخذ ايتشلردر
والزم بونلره اقتدا لازمدر بونلرك خلوص محبت ايله جمال باكمال رسول رب العالمينه
بالذات ناظر ومنظور نظر حبيب الله اولدقلری ومهاجرين كبی ترك اوطان ايتدكلری
واسورغزا اوتده وسائر افعال واقوالدن جان قربت واسوال وضاغانلرين حضرتيدن
دريغ المبوب فذاك بها وابونا وامنا ديدكلرندن غيری هيچ بر عملری اولمسه
انلرك بو عملری كونلك طاعتدن افضلدر فان قلت يعارض ذكرت بونلردن
يعنی ذكر اولنان ايات وحديث شريفلرك فضيلتی دلالتی بودركه هر عبادته اقتصاد
اعتدال ممدوح اولوب وفرايضه قدرت اولمجق مرتبه تقليل غدا ايله رياضت
عدم جوازنه ديرديدی ما نقل من السلف من شدة الرياضات وكثرة المجاهدة
والاجتهاد فی العبادات كصيام الدهر والوصال والقيام فی كل الليالی والاجتناب
عن المشتهيات والطيبات والختم فی كل يوم مرة او مرتين بل مرات وبوذكر اولنان
سلفدن منقول اولان ييل اوروج طوتمق وتجديد وصل ايدوب برقاج كون افطار
ايتمك وهر كيجه صباحدكين نافله نمازه قائم اولمق وحلالدن اشتهاسی اولان طعامدن
اجتناب ايدوب تناول ايتمك وهر كون كلام بر كره وياخود ايكی كره بلكه هر كون
نيجه كره ختم ايتمك كبی كه موجب شدت رياضت وكثرت مجاهده ايدر قلت
اولا لا تعارض بين الوحی وغيره حتی يحتاج الی الجواب فعليك الاخذ بما ثبت بالكتاب
والسنة اولا سنده صحيحه سی تسليم اولنند قدنصكره مدلول كتاب وحی ايله و
رسول اكرم صلی الله عليه وسلم كلامی ايله وغيری ناسك كلامی بيننده معارض
عداولنمغه قوانين اصول اوزره محالدر ناجوابه محتاج اولنمغه اوج وجهله جواب
ويريلور اولكيسی مدلول كتاب الله ونبی عليه الصلوة والسلامك فعلی ايله وقوليله
ثابت اولانك الحق وبونلر ايله عمل ايتمك سنك اوزركه اولسون وثانيا
انا نمنع صحة الرواية عنهم اذ لم يقع عنها بحث وتفتيش بل اكثرها خال عن سند

Copyright © King Saud University

ایکنجیسی مذکور روایتلرك صحتی زمنع ابدروز زیرا طریقت اهل سنت وجماعتده
بحث وتفتیش ترك ایلمك شول شیدر که سنت رسول الله مشروع اولدی یعنی
پیغمبر صلی الله علیه وسلمك حدیثی ایله متعین اولدی سندی واضح ومبنی مستقیم
اولدقده نصکره بعد ما وضع سندن واستقام مبنته ایله احادیث غیر صحیحه دن امتیاز
ایله زیرا که صحیح اولیوب موضوع اولانه اعتبار یوقدر زیرا که بو حالده سلفدن منقولدر
بلا فی الکتاب والاخبار النبویة فلا مساوات فی النقل فکیف یتصور التعارض
زیرا کتاب وسنتك حکمنه موافق اولیوب خلافنه ملابس اولان روایتلره برابر عد
اولنمز ایکن نه تصور ایله صحتی معلوم اولمیان ایله صحتی تواتر ایله ثابت اولان اخبار
نبویه ایله معارض عد اولنمیه وثالثا ان المنع عن التشدید فی العبادة معلل بالعلتین
اوچنجیسی تشدید عبادتك بوندن دلیلی ایکی علتی اولدوغیدر لمیة هی لا فضاء الی
هلاك النفس اولکی دلیلی برهان ایله استدلال تشدید در ریاضتله نفسنك هلاکنه کند
موءدی اولدوغی شول وجهله دیکر کیجه ایله کوزینی اتنك یهوتوغی اولدوغیدر دیلادر
وکوندزین نونونك انشی اولدوغی کبی بو ریاضت دخی بونك کبی اضاعت نفوسه
موءدی اولدوغی دیلادر او اضاعة الحق الواجب للغیر یاخود اول تشدید
ریاضت سببیله اکا نفقه سی واجب اولانك حقنی ضایع اتمك ایله واجبك ترکنه
موءدی اولور او ترك العبادات ویاخود کیجه صباحه دکین نافله عبادت قایم
اولوب کندو بو تشدیددن کسل واویخو غالب اولمغله صباح فرضك ترکنه
موءدی اولور او ترك مداومتها ویاخود اول نافله عبادتلره ابتداء امرده در
بت تشدید اتمك سببیله انتهاسنده اول مداومتك ترکنه موءدی اولور بو ایسه ظنی
اکا غالب اولدوغندن اخر کسب کندو نفسنه وعیالنه کفایت مقداری فرض
ایکن بو تشدید بونلروك ترکنه موءدی اولور وثانیه ایکنجی دلیلمز منسوبدر
کتاب اللهك نقلنه وسنت رسول اللهك استدلالنه هی ان نبینا صلی الله علیه
وسلم ارسل رحمة للعالمین ومؤید من عند الله یقوی علی ما لا یقوی علیه
منه احاد الامة شول دلیل نقلیدر که کتاب کریم وفرقان عظیمدن ماخوذدر
ودخی حدیث نبویدن ماخوذدر تحقیقا نبی مکرم صلی الله علیه وسلم عالمیانه
رحمت ایچون ارسال اولنمشدر بزم ایچون الله تعالیدن عباداتدن وطاعاتدن
سهولتلر کوردی تشدیددن خارج امتدن برکمسنه اوزره کوچ قومادی یعنی
حق تعالینك بو رحمت اعمی پیغمبری محمد علیه الصلوة والسلامك سببیله در که اول
حضرت حجج واضحه وبراهین ساطعه ایله بعث وارسال ایلدی دنیا واخرتده

صلاحیه سبب وباعث اولانی بیان ایدوب بلدردی دیمکدر وانه اخشی الناس
من الله تعالی واتقاهم واعلمهم بالله تعالی فلا یتصور منه المحل وترك النصح ولا التوانی
ولا التکاسل ولا الجهل فی امر الدین تحقیق نبی علیه السلام عز وجل وعلی دن خوننده
وتقواده جمله دن اضنای ناس ایکن امته تبلیغی لا تمم اولاندن تکاسل وترك نصح
اتمزلردی وامر دیننده براحده یونهی کتم اتمیوب اولانی بیان ایدرلردی
فلو کان فی العبادة والقرب من الله تعالی طریق افضل وانفع غیر ما هو فیه لفعله
او بینه وحث علیه ودلیلین مذکورینك منع وتشدیدمز بوروده جاسمین اولدقده
عمل حفاده کلدروالله تعالی حضرتلرینه عبادت ایله درجات عالیه حاصل اتمیه
افضل طریق وفائده لی بوندن غیری طریق یوقدر که حضرت رسول اکرم
صلی الله علیه وسلمك امتنه تعلیم بیوردقلری قولیله ویا فعلیله عمل ایتدکلری
طریقدر زیرا حضرت محمد علیه الصلوة والسلامك هدایتنك فوقنده براخر هدایت
یوقدر وسنت غرا سنده واقع اولان عمل قلیل هرنه قدر از اولورسه منفعت
بوننده کثرت اوزره در بلکه جمیع نفع وفائده در فیجزم قطعا ان ما هو علیه
سنك اوزرکه بوننده قطعا بر غیر شکك ولما سنکر خیر الامور اوسطها محوا تحر
هر شیده اقتصار واعتدال لا فضل افضل اولدوغنه وانفع واقرب الی معرفة
الله تعالی ورضائه من کل ما عداه بوندن اول سلفك روایتلرندن بو انفع
منفعت بوندن فائده لی ومعرفت اللهك رضاسنه یقیندر بوندن غیری
هرکسنه صفتی حق صاحبنه ویرمکه دخی لسان زنجمل مادوی عنهم من نقل
اولنان اوزره تحمل اتدکلری سلفك تشدید وریاضتلری علی انهم انما فعلوا
ذلك التشدیدات مداواة لامراض القلوب سلف صالحك امر عبادتده تشدیدلری
اوزرلرینه شرع الزام اتدوکی اشیانی ترکدن امراض قلوبیده واچوندر
او لیکون العبادة عادة لهم وطبعا کالغذاء للصحیح فیتلذذون بها بلا رضا عن حق
ولا ترك مداومة ولا اعتقاد انه افضل مما کان علیه افضل البشر او فائده یاخود
کثرت مزاولت ایلدکندن ولرینه طبعت ثانیه اولوب صحت صاغ اولنلر کبی
ریاضتدن حظ ایدرلردی وهیچ بر کمسنه نك حقنی ضایع اتمك سوزین وعبادته
مداومتدن کسل ایله نوم غالب اولمق سوزین رضالری اوزره طبیعتلری
اولنش ایدی بخصوص لسان نبوتدن مسموع اولمق زعمیله یاخود حاشا افضل
افضل عمالدن افضل اولمق اعتقادیله دکلدر واما نبینا علیه الصلوة والسلام
فقد بلغ درجة العلیا من الکمال واما پیغمبریمز علیه الصلوة والسلام درجات عالی

Copyright © King Saud University

اوزره کمالا ایرشمش ایکن طبعا عبادتده تشدید ائمه مکاری وَهِیَ اَنْ لَا یَمْنَعَ
عَنْ تَوَجُّهِ الْقَلْبِ شَیْءٌ اول حاله فلك سیادت وآفتاب آسمان رسالتك تحقیقا
قلب منوری حق تعالیه توجهدن هیچ برنسنه منع ائمزدی ظاهرا وباطنا یعنی هر زمان
اشتغال اوزره اولسلر قلبلری الله تعالینك ذکرینه مانع دکلدی اِلَّا التَّکَلُّمَ مَعَ الْخَلْقِ وَلَا
لِلْاَکْلِ وَلَا الشُّرْبِ وَلَا النَّوْمِ وَلَا مُلَامَسَةِ النِّسَاءِ وَیَکُونُ الْخَلْطَةُ وَالْعُزْلَةُ سَوَاءً وسلطان
انبیانك صلی الله علیه وسلمه بو ایکی حالك خصلتلری برابردی یعنی جمیع حرکات وسکناتده قلب
شریفلری بر حالت اوزره برابر ایدی ودخی خلقه تکلم ایتدکلرنده ودخی طعام یدکلرنده
ودخی صو ایچدکلرنده ودخی خواب راحته وارد قلرنده چشم مازاغ البصری اویور ایکن مبارك
قلب شریفی اویومزدی ودخی ازواج مطهراتلری ایله مکالمه ایتدکلرنده وناس ایله عشرتده
اولدقلری ایله یالکز خلوتده اولدقلری هپ برابر ایدی بومذکور اولنلره مشغول ایکن
دائما قلب شریفی الله تعالینك ذکری اوزره اولمقدن برآن خالی دکل ایدی ومجموع امور وحالات
قلب شریفی قرآن عظیم الشان دلالت ایلدوکی شیء اوزره ایدی نیجه اولمسون که اکمل رسل وافضل
هادیان سبیلدر بیت محمد نور بدر نوری جلائیل ضیا سید زان حسن شمائل
دکل ذات شریفی وصفه حاجت انك شاننده کلمز فضائل خدا مدح ایلیه بر ذات پاکی
نجه اولمسون پسندیده خصائل فَاقْتِصَارُهُ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی بَعْضِ الْعِبَادَاتِ الظَّاهِرَةِ
لِکَوْنِهَا اَفْضَلَ لَهُ وَلِاُمَّتِهِ نبی علیه الصلوة والسلامك بعض عبادات ظاهرده اقتصار اوزره
اولدقلری افضل اولدوغیچون واشتدن خاص وعامه ضیق وشدت واقع اولمسون دیو
امور دینده امته تعلیم ایچوندر فَلَذَا عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ دَائِمٌ لَا یَخْتَصُّ بِالْعِبَادَاتِ
الظَّاهِرَةِ وحضرت رسول صلی الله علیه وسلم همیشه عبادات ظاهرهدن قلبی لذت وحظ
الملری دائم ایدی سائر ناسه مخصوص اولدوغی کبی دکل ایدی یعنی غیر ناسده حظوظ
قلبی اولدوغی وقت ایتدکلری کبی دکل ایدی تنکم مشایخدن نیجه کسنهلر کمال درجه
عالیهدن بو درجهیه ایرشمکه راغبلردر وَقَدْ بَلَغَ بَعْضُ الْمَشَایِخِ اِلَی حَیْثُ کَانَ لَهُ حَظٌّ مِنْ هٰذِهِ الدَّرَجَةِ
حال بوکه مشایخ حضراتنك بعضیسنك تشدید ریاضت لرین بوکا ایرشدوروب ودلکلرینه
سببی اوزرلرینه شرع الزام ایتدوکی واشیائی ترك سز قلبلری امراضلرینه علاج ایچون
بوریاضتدن لذت الوب وبو درجهدن زیاده سیله صفا ایله حظ ایتدکلرندن اوتوری
نافلهلرینی عبادته توجه ایتدرمکه بو مکانه بالغ اولوب ایرشدردیلر تنکم سلف صالحیندن
روایت اولنورکه سهیل تستری رحمة الله علیه کسب حلالندن اوچ درهم خبز ایدوب
بری ایله زیت یاغین بری ایله بکمز وبری ایله اون الوب بونلری بربرینه خلط ایدوب
اوچ یوز التمش اوچ قرص ایدوب هر کون برین استعمال ایتمکله بر ییل کافی ایدوب

عبادته مشغول اولوردی وریاضتدن زیاده سیله حظ اولدوغی اجلدن بر رمضاندن
اول بر رمضانه کلنجه افطار ایدر اولدیلر آخر یوندن صکره ریاضتلری بر مرتبه بالغ اولدیکه
یعنی ایرشدیکه بر رمضان افطار ایدوب آخر عمرینه دکین بردخی افطار ایتمدیلر بونلرك
بویله تشدید ریاضتلری کندولرینی متنفر طبیعت اولدوغیدر نیجه رسول
اکرم علیه الصلوة والسلام حضرتلرندن مسموع اولمق زعمیله دکلدر یاخود اندوکی
اعمالدن حاشا اولمق اوزره اعتقاد ایتمك دکلدر زیرا سلطان انبیانك سنت غرالسنده
اولان عمل قلیل هر نه قدر از اولورسه منفعت یوندن کثرت اوزره دربلکه عمرده
نفع وفائده در حَتّٰی مَنْ رَآنِی الْآنَ صَارَ زِنْدِیقًا وَمَنْ رَآنِی قَبْلُ صَارَ صِدِّیقًا اما هر کم
اول ریاضت ایله اجتهاد ایدرکن کوردکلرنده صدیق صادق صنوردی اما شیدیکی حالده خصتده
اولدوغی کورنلر زندیق صنور دیرلردی حَیْثُ کَانَ فِی نِهَایَتِهِ تَقْتَصِرُ مِنَ الْعِبَادَاتِ
الظَّاهِرَةِ عَلَی الْفَرَائِضِ وَالْوَاجِبَاتِ وَالسُّنَنِ وَیَاْکُلُ وَیَشْرَبُ وَیَنَامُ کَالْعَوَامِّ وتشدید
ریاضتی بو مکانه ایرشدوروب نهایتده نصکره عوام کبی بیر وایچر اولدقده وایو داولور
عبادتدن دخی فرض وواجب وسنن اوزره کفا ایدوب نافله عبادتلری
اقتصار ایدر اولدق وَفِی بِدَایَتِهِ مُجْتَهِدٌ وَیَرْتَاضُ فَمَنْ رَآیٰ اِجْتِهَادَهُ یَجْتَهِدُ کَاجْتِهَادِهِ
حَقَّ یَصِیرُ صِدِّیقًا وَمَنْ رَآهُ فِی نِهَایَتِهِ بِتَرْکِ الْاِجْتِهَادِ وَطَرِیقَتِهِ اَصْلًا فَیُخَافُ عَلَیْهِ الْکُفْرُ
وبونده انلرك نافله لرك مستحبات عبادتلره قدرتلری ایتدوکی قدر حالتده قلرین
واکل شربدن پرهیز ایتدکلرین کوردکده صدیقیندر حسنه واصل اولدی دیرلردی
وکذا انلری اولکه حالده نصکره کورنلر زندیق صانورلردی ودخی کندولرینه
اقتصار رخصت ویروب وعمله اعتدالی تحری وطلبی بیری شانه وقوی ضعیفه
آسان کلور واکر سنك تفتیك وسائر اوزرینه نقصی لازم اولانك حقلرینك
اداسندن صکره انلروك کبی ریاضت قدرتك واراسه ایت انکار دخی ائمه زیرا
مجتهدینك اجتهادك وطریقلرینك اصل انکار ایلینك اوزرینه کفر قورقیسی واردر وَلَوْ
تَاَمَّلْتَ فِیمَا کَتَبْنَا سَابِقًا وَمَا نُقِلَ عَنْهُمْ حَقَّ التَّاَمُّلِ وَجَدْتَ فِی اَکْثَرِهَا اِشَارَةً اِلٰی هٰذَا فَخُلُوُّ
مَا نُقِلَ عَنِ السَّلَفِ مِنَ التَّشْدِیدِ عَنِ الْعِلَّتَیْنِ الْمَذْکُورَتَیْنِ اکر دقت ایلسك اول یازدوغمزه
نظر ایلسك اولادك روایتلرینه حق تامل ایتسك اکثرنده منع وتشدید ریاضتلرینه
اشارت بولورسن بونلرده پس نقل اولنان اوزره سلف صالحین عبادت امرنده
تشدیدلری اوزره شرع الزام ایتدوکی اشیاء ترکنه امراض قلوبه دوا ایچوندر
یاخود کثرت سزاولرایله کندولرینه طبیعت ثانیه ایچوندر نیجه لسان نبوتدن
مسموع اولمق حاشا افضل ایتدوکی اعمالدن افضل اولمق اعتقادیله دکلدر وهذا

هو المحمل الصحيح والحق الصريح فلا تفرط في حقهم ولا تفرط واتبع بين ذلك سبيلا
بو اول ریاضتلرندن صحیح اولوب خلاف باطلدن خالص اولان سلف صالحلرك
حقلرنده طعن وقدح لایق دکلدر اطالهٔ لساندن حذر ایدوب حددن تجاوز
ومباعدت ایدوب وریاضت طلبنده افراط وتفریط مذموم اولوب خیر الامور
اوسطها فحواسنجه هر شیده اقتصار واعتدال ممدوح اولان یولده سالك اولوب انکا
تابع اولنلر مقصده نائل اولوب ومنزله واصل اولمسی امر مقرردر بفضل الله تعالی
وقل الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله پس امدی سن دخی
جمیع حمد وشکر الله تعالی حضرتلرینه مخصوصدر انجلیین الله که بزه توفیق وهدایت
ویروب بزی دلالت وارشاد ایلدی شول اسبابلره کیم اسلام انکله محکم اولور
مقصوده ایرشوردی اکر بزه توفیق ویرمسه ایدی بو دولت ابدیه‌دن نائل اولوردق
پس بللر که اول عطالر که انلره ویرلدی کل حق تعالینك فضل واحسانیدر که انك
رسوللری بزه کلوب حقی بیان قلدیلر بز انك عنایتی ایله انلری تصدیق ایدوب
بو جنت مقاملرینه نزول ایتدك اول دنیاده که عمللرمز مقداری اشبو جنتلر تقسیم
اولندی اکر ایمان واعتقادك صحیح ایسه جمیع سعادت استکمال ویرر بعون الله تعالی
واکر ایمان واعتقادکده بر دورلو خلل وار ایسه واویلا ثم واویلا اهمال ومساهله
ایتمکه فرصت فوت اولمدین دیکر برچاره ایدوب ویر درمان علاجنه مباشرت
ایله نه مراد اولا کرامی رب العالمین ویرمیه ونجیر سنا فر اولکه منزلدر ایرمیه
الباب الثانی فی الامور المهمة فی الشریعة المحمدیة وهی بو کتاب طریقه محمدیه‌نك
ایکنجی بابی امور دینیه وشریعت محمدیه‌ده اهل حقك عقاید بیاننده در اهل سنت
وجماعت عندنده بو ایکنجی باب دخی اول کبی ثلثه فصل تبیین کل منها بتوفیق الله فی فصل عن
فیه تصحیح الاعتقاد بیاننده اوچ فصل قلوب ضبط لسان ولفجون الله تعالینك معاونی
وفضل کرمی ایله وایکنجی اوچ نوع اوزرینه اولنوب هر بری بانفراد مبینه قلنمشدر
بعون الله تعالی الفصل الاول فی تصحیح الاعتقاد وتطبیقه لمذهب اهل السنة والجماعة
فصل اول اعتقاد صحیح ومذهب اهل سنت وجماعت تطبیق بیاننده وجمله معلوم اوله که
اهل سنت وجماعت اشاعره وماتریدیه در کتب حنفیه ده تفحص ایتدم بونلر انلرك
اراسنده واقع اولان اختلافی اون اوچ مسئله در بونلردن التیسی معنویه ویدیسی
لفظیه در غالبا بونلرین اقتضا ایلمز بونلر انلرك ائمه لری بو امری تصحیح
ایتمشلر وبونلر مذهبلری فرق ضاله‌نك عقاید فاسده وبدعتلرندن خالیدر پس
امدی سالك طریق حق اعتقادی لازمدر اولنلرك جمله‌سی بو ذکر اولنانلرده در ان الله

تعالى واحد لا یشبهه شیء تحقیق الله سبحانه وتعالی واحددر یکتادر حقیقتده هیچ بر شیئه
مماثل ومشابه دکلدر پس بو مدعایه دلیل نقلی کتاب کریمده حق تعالی لیس کمثله شیء
یعنی الله تعالیه بکزر بر نسنه یوقدر دیمکدر لیس بجسم والله سبحانه وتعالی جسم دکلدر
زیرا هر جسم مرکب ومحدثدر باری تعالی قدیم وازلیدر یعنی حادث ومحدث اولمدن
منزه ومقدسدر ولا عرض والله سبحانه وتعالی عرض دکلدر زیرا عرض اکا دیرلر که قائم
بذاته اولمیه بلکه بر مقومه محتاجدر که انکله قائم اوله لاجرم بوندن لازم کلور که ممکن
اوله الله تعالی خود ممکن دکلدر و بر کیفیت کبی لون ورنك وطعم ولذت ورایحه وحرارت
وبرودت ورطوبت ویبوستدن وبونلرك امثالی کیفیاتدن منزهدر زیرا بو مذکورات
عرض اقسامندندر الله تعالی خود عرض دکلدر ودخی الله تعالینك اوزرینه زمان
کچمز زیرا زمان دخی عرض اقسامندندر الله تعالی ایسه عرضدن منزهدر ولا جوهر
والله سبحانه وتعالی جوهر دکلدر زیرا جوهر اولدر که بر مکانده اوله باری تعالی خود
مکاندن مستغنی ومنزهدر ولا متصور ولا متناه ولا متجز ولا ینظم ولا یشبه والله
مصور دکلدر یعنی انسان وغیری حیوان کبی صورت وشکلی یوقدر زیرا صورت
خاصهٔ جسمدر الله تعالی ایسه جسمدن منزهدر ودخی باری تعالی بر مکانده متمکن
دکلدر زیرا هر متناهی الحد دکلدر الله سبحانه وتعالی تمکن دکلدر یعنی الله تعالیه
مکان اولمز ایکیچون که هر نسنه که مکانده اوله انك مقداری معلوم اولور وانك اجزاسی مکان
اجزاسنه منقسم اولور الله تعالی ایسه انقساماتدن منزهدر ودخی الله تبارك وتعالی
ذاتنده وصفاتنده اجزاء عالمدن بر شیئه متشابه دکلدر وکذلك موجوداتدن بر شیئه
دخی الله تعالی حضرتنه مشابه ومماثل دکلدر زیرا هر جز کل جزئه محتاجدر وهر محتاج
محدثدر باری تعالی خود قدیم وازلی وسرمدیدر نه اولنه ابتدا ونه آخرینه انتها
واردر حدث اولمدن منزهدر ودخی الله تعالی بیمه‌دن وابعدنه منزهدر لم یلد
ولم یولد ولم یکن له کفوا احد ولا ولد ولا مولود ومن حیث الذات والصفات بر
کمسنه انك نظیر واقرانی اولمق یوقدر باری تعالی بونلردن منزهدر بوکه دلیل سورهٔ
اخلاصدر زیرا صفات اختصاص جهتندن نور خورشید توحید معرفت مهر سپهر اخلاص
شریفك معناسنده اسرار بسیاری شمس تابان کبی طالع اولدوغی عیاندر تبرکا
تفسیرین دخی بو محلده تحریر ومناسبت اولمغین تسطیر اولندی اخوان عبرت الحق
حق سبحانه مستراحده زیرا بو سوره عقاید اسلامیه‌دن حضرت رسول علیه الصلوة
والسلام خطابا نزول ایدن سورهٔ اخلاص ایله حق سبحانه وتعالینك معرفتنه استدلال
ایدمك تحصیل اولور بو جهتدن ثلث قرآندر ویا خود ثوابی ثلث قرآنه اوفق قدر

نوابی اولدوغی عبارتدر ذکر اولنان سورەنك سبب نزولی بو ایدیکم قریش
کفرەسندن بو طائفه ایله بنی اسرائیلدن بر طائفه دیدیلر رسول علیه الصلوة
والسلام کلوب دیدیلرکه یا محمد سن بزی دائما دعوت ایدوکك ربك صفتنی بزه بیان
ایت ذاتنده سنك ربك نه نسنه در ونه در ونه ایچر وکیمدن طوغمشدر واندن
کیم طوغمشدر وکیمك وارثیدر واکا کیم وارث اولور حتی بزده سکا و دینکه ایمان کتورەلم
دیو سؤال ایتدکلرنده بو سورە شریفه نزول ایلدی قریش ذکر اولنان سورەنك
واقع امر که قل لفظیدر اول حضرت رسول علیه السلامه خطابدرکه معنای شریفی
دیمك اولورکه یا محمد سن دی هو الله احد اول سؤال ایتدوککز الله که بنم ربمدر
دیمك اولور بونده واقع هو اولنان هو لفظنده مفهومی معطله ایله باطنیه طائفەسن نقض
ایچون وارد اولمشدر اولور زیرا ذکر اولنان معطله ایله باطنیه طائفەسی نعمت الله
تعالی علیهم اجمعین حاشا ثم حاشا الله تعالی ایچون موجود دکلدر دیرلر یعنی عالمك
صانعی یوقدر دیو اعتقاد ایدرلر احد لفظی ایسه انلری رد ایدوب حق تعالینك وحدانیتن
اثبات ایچوندر مشرکلر ایله بوت طبوجیلری دخی نقض ایدر زیرا بونلر اصلا دخی الله اولدوغنی
اقرار ایدرلر لکن ولکنه اقرار ایتمزلر پس تحقیق مذکور اوزره احد لفظنك معنای شریفی
حق تعالینك وحدانیتك اثبات اولدوغی تحقیق وظاهر اولور الله لفظ اسم ذات
مستجمع جمیع الصفات در اول تقدیرجه لفظ مذکور ایله فلاسفەنك اعتقاد فاسدلری
نقض اولنمش اولور زیرا طائفه مزبوره الله اولدوغنه اقرار ایدرلر لکن اسمنه وصفاتنه
اقرار ایتمزلر الصمد وسورە مزبورەده منبعده واقع اولان صمد لفظ مشبهه دیدکلری
طائفەنك اعتقاد باطللرین نقض ایچوندر زیرا صمد لفظنك معناسی الله الصمد دیلدکده
الله تعالی برالدرکه کمال غناسنه وقدرت وقوته بناء جمیع اشیادن مستغنی در وجملەك
معبودیدر واچمز ویاتوب اویومز وایچمز غنمز ابتدا وانتهاسی یوق یکلش سویلنلر
جمیعندن منزه بر پادشاه بی زوالدر دیمکدر پس لفظ مذکور اوزره باطلدر یاپدن
مشبهه دیدکلری طائفه فاسدەنك اعتقاد باطللرین نقض ایچون واقع اولمش اولور
زیرا ذکر اولنان مشبهه طائفەسی حق تعالی حضرتنی ذی صورت اولانلردن بعضینه
تشبیه ایتدکلری ایچون صورت والمرتبات ایدرلر حال بوکه الله تعالی انلرك وسائرلرك
دیدکلرندن منزه وعالی وکبیردر لم یلد ولم یولد ذکر اولنان سورە شریفەده واقع لم یلد
قولنك معناسی الله تعالینك بابا اولمق ویا خود انا اولمق اوزره ولدی یوقدر دیمکدر
قول مزبور یهود طائفەسی نقض ایچون وارد اولمش اولور زیرا که یهودیلر عزیر ابن الله
دیرلر یعنی عزیر ایچون حاشا الله تعالینك اوغلی اولماسنه قائل ومعتقدلردر ولم یولد قول

شریفده

قول شریفنك معناسی الله تعالی غیریدن طغمدی دیمك اولور قول مذکور دخی نصرانیلرك
اعتقاد فاسدلرین نقض ایچون وارد اولمش اولور زیرا که انلر مسیحك الوهیتنه قائللردر
حال بوکه مسیح مریم اوغلیدر اول تقدیرجه قول مزبور مذکورلرك اعتقاد باطللرین نقض ایچون
وارد اولدوغی غایت ظهورده اولمش اولور ولم یکن له کفوا احد قول منیفنك معنای لطیفی
الله تعالینك برکسه نظیری واقرانی اولمق یوقدر دیمکدر انلر الله ایکیدر دیری یزدان که خیر
خلق ایدیجیدر وبری اهرمندر که شری خلق ایدیجیدر دیدی حق تعالینك بر قول شریفی
دخی بو سیلری نقض ایچون وارد اولمشدر که حاشا الله تعالی بر ایکیدر دیدکلری ایچون
ولم یکن له کفوا احد قول شریفی ذکر اولنانلرکه اهدرا اعتقاد باطللری نقض ایچون غایت
ظهورده اولمش اولور زیرا بالادن بو محله کلنجه ذکر اولنان فرق ضاله لکلری ایکیچون ذکر
ایدولك که بو زمانده یاریمزا اعتقادلر چوق ایدوکن بلوب علم طالب اولوب هر کیشی اعتقادلرن
صحیح ایتمکه چالشلر زیرا عقاید اسلام اهم مهماتندندرکه اهل سنت وجماعت اعتقادلرینی
بلوب انك اوزرینه اولدوبزا اعتقادلردن حذر ایلیه حق سبحانه وتعالی امت محمدی
طریق ضلالتدن وراه شقاوتدن بو معقولر ملاعین اغواسندن محفوظ ایلیوب شرع
شریف محمد وطریق منیف احمدی برله راه مستقیم اوزره اولان قوللرندن ایلیه آمین
یا رب العالمین ولا یتمکن بمکان ولا یجری علیه زمان ولیس له جهة من الجهات الست
ولا هو فی جهة منها وباری تعالی اوزرینه اوقاتدن بر وقت واحوالدن بر حال
وارد اولمز دیمکدن بر زمان طاری وعارض اولماز زیرا بو جمله اشیا علامات محدث دیر
باری تعالی خود قدیم وازلیدر کوکده وپرده دکلدر زمان ومکاندن منزه در الله تعالی
بر مکانده کرکسه عرش وکرسیده تمکن واستقراردن مبرادر ومقدسدر جهات سته
صاعده وصوالده اوکده وارتده اوستده والتده دکلدر جهاتدن منزهدر زیرا الله
تعالی احتیاجدن بریدر دهرنده وار ایسه اکا محتاجدر اول هیچ بر نسنەیه محتاج دکلدر
مکانه احتیاجی یوقدر زیرا مکان یوق ایکن کندو وار ایدی مکانی صکره یراتدی
کندونك اولی واخری یوق بونلرك کبی نسنەلردن باری تعالی منزهدر ولا
یجب علیه شیء وحق سبحانه وتعالی اوزره بر شیء وجوبدن منزهدر زیرا هیچ نسنه
اکا واجب دکلدر برکسەدن نفع کورسدن ویا ضرر کورسدن بریدر ولا یحل فیه
حادث والله تعالینك صفاتی ازلیدر مخلوق دکلدر برکسه الله تعالینك صفاتی
مخلوقدر ویا محدثدر دیسه یا بوز طورسه یا خود شك ایتسه اول کشی کافر در
نعوذ بالله تعالی ویا محل حوادث اولمقدن باری تعالی منزهدر حکیم لا یفعل شیئا
الا بحکمة وفائدة وحق سبحانه وتعالی حکم ایدیجیدر جمیع اومورلرده اوزره اول حکیم درافعالی

Copyright © King Saud University

حكم و مصالحدن خالیدر دکلدر هر ایشنده بجه حکمتلر و فائده‌لر واردر اما نی ردلریجی
و بر وقت تأخیر قلدرمغه کسه قادر دکلدر غفلتدن و سهودن منزهدر
فعال لما یشاء بلا ایجاب علیه الله تعالی هر نه استرسه ایدر یجیدر وجوب معنی
ذیراحیو بو نسنه الله تعالی‌اوزرینه واجبدر دکلدر واجب اولدر کرانی تارکی مستوجب
ذم اوله اکراننک ترکی مستوجب ذم اولمزایسه وجوب متحقق اولمازایدی الله تعالی حضرتنه
بر شئ واجب اولسه و اول ترک ایسه مستوجب ذم اولمق لازم ایسه عین نقصاندر الله
تعالینک ذاتنده بونی تصور محالدر اما معتزله مطیعه ثوابی و عاصیه عقابی واجب
قلورلر الله تعالی حضرتنه وجوبدن منزهدر منزه عن صفات النقصان کلها و باری تعالینک
صفاتی هر نقصان صفتلرندن بریدر بالجمله حوادث اولمادن منزهدر علم قدرتدن
هیچ بر شئ خارج دکلدر زیرا بعضی بیلمک و بعضندن عاجز اولمق دلیل عجز و نقصدر
الله تعالی ایسه عجز و نقصدن منزهدر متصف بصفات الکمال کلها و مع سبحانه و تعالینک
ذات کریمی صفات جلالیه کمال ایله موصوفدر بیت اولدی وصف کمالیله موصوف
نعمت ذاتی جلال ایله موصوف ولیس کمثل متوقع ارتق ایچون کمال متوقع بو قدر کمالدن
مراد ثبوتیه‌در وصفات ثبوتیه اولدر که انلرک نقیضندن نقص لازم کله مثلا باری تعالینک
قدرتن نفی ایتسک عجز لازم کلور باری تعالی عجزدن منزهدر و مقدسدر سائر صفاتی
بوکا کوره قیاس ایله تنکر علی علم کلام ما یکون حصولدر اولی سن لا حصول بیو کمال
تعریف ایتمشلردر قدیم ازلی ابدی قدیم دیو ابتداسی کسنک معلومی اولمیانه دیرلر
ازلی دخی اول معناده‌در الله تعالی اذکدن ذاتی و لدو مخی نبی برلک دخی بو وجهلدن
ذاتی اولماز قائم بذاته قدیم و ازلی و ابدیدر له صفات قدیمة قائمة بذاته لا هو و لا غیره
اکا جواب بودر که الله تعالینک صفات ذات الله ایله قائمدر اما ذات اللهدر اول صفات
قیالی عوض ایله جوهر قیالی کبی ذات اللهک عیننده دکل غیرنده دکل ابدو کنک مثالی
مثلا واحد عشره‌نک عینی اولیدی عشره واحد اوزره اطلاق باخود واحدی عشره
اوزره اطلاق درست اولوردی لکن درست دکلدر زیرا واحد و عشره‌نک غیری
دخی دکلدر زیرا عشره واحدسز متصور دکلدر معلوم اولدیکی واحد عشره‌نک نه عینی
و نه غیریدر و علی کلام ذات الذات ما یمکن ان یتصور بالاستقلال وصفت کل ما یمکن
تصوره الا تابعا دیو تعریف ایتمشلر بالاتفاق ذات الله بلنمز بی تأمل حاصل و قابل دکلدر
ذات الله ایچون حد و تعریف دیرلر بو معنادندر که موسی علیه السلام فرعونک
ربکما یا موسی دیدوکنده رب العالمین دیو جواب ویرمسی فرعون ایندی رب العالمین
که موسی علیه السلام ایندی رب المشرق والمغرب و ما بینهما ان کنتم موقنین فرعون

کندو اتباعنه ایندی کران رسولکم الذی ارسل الیکم لمجنون بو انک ربنک ذاتندن
حقیقتدن سؤال استخبار ایدرم اول بکا صفاتندن خبر ویرور بو مجنوندر کلدر دیدی
ایدی اکر الله تعالینک ذات و حقیقتندن مبشر اولسه موسی علیه السلام فرعونه
ذات و حقیقتن باریدن خبر ویرور ایدی بو که طرف متکلمندن جواب بویله درکه
بونی محال اولان نسنه ذات اللهدن سلب ایتمکدر ذکر اولنان صفات سلبیه‌نک بلوسی
ماغنی بو قدرهمان شول نسنه که اکسکلک و احتیاجه دلالت ایله اندن باری تعالی
منزه کاوندر اشته باری تعالینک صفات سلبیه ایله بیلمک معناسی بودر صفات
ثبوتیه دخی شول صفتلردر که انلر الله تعالینک ذات شریفنده ثابتلردر کمال صفتلریدر
قدیملردر صکره‌دن اولمه دکلردر دو کنوردخی دکللردر زوالدن تغیردن بریلردر ذات
شریفله قائملردر نه عین ذات و نه غیریدر دخی اول ذات باری ایله قائم اولان صفتلر
سکز صفتدر اولکیسی الحیوة حیاتدر و بر صفتدر که موصوف دخی اقتضا ایدر
پس حضرت الله سبحانه و تعالی حیدر حیات کامله ازلیه و سرمدیه سلکه ضعف و فنا
و مرض و موت اکا یول بولمق محالدر ایکنجیسی والعلم علمدر بو صفتدر که قنقی نسنه‌یه که
تعلق ایده اول نسنه اول صفتله تمام ظاهر اولور دلیل نقلی ایله قوله تعالی والله علی کل شیء علیم
و ایت اخرده والله یعلم ما فی السموات و ما فی الارض و یعلم ما تبدون و ما تکتمون الی غیر
ذلک اما دلیل عقلی اولدر که الله فاعل مختاردر هر فعلی بی علم اشلمز هر کیمکه هیئت افلاک
و انلرک حرکاتنه تأمل ایلیه و تشریح اعضا و منافعنی تفکر ایلیه اول بلور که انلرک مبدعی
خالقی علیم و حکیمدر والقدرة یعنی کوچی یتمکدر بودخی بر صفتدر که بر نسنیه تعلق ایتسه
اندا البته بر وجهله تأثیر ایدر پس قدرت حق ازلیه‌سی ایله قادر مطلقدر دلائل عقلیه
و نقلیه ایله ثابتدر اما دلیل نقلی قوله تعالی والله علی کل شیء قدیر و دلیل عقلی اولدر که
اکر الله تعالی فاعل مختار دکلدر و قادر اولمسه صفات اجسام مختلفه اولمزایدی هر کمز
اوکانه کوچی یتر اولوبی درلتمک و طاشی و اغاجی سویلتمک و بوزتمک و یرلری و کوکلری
برانابوق ایتمک و کوروار ایتمک و نیجه بیک بو یرلرکبی و بو کوکلر کبی کوکلر وار ایتمکه کوچی
یتر قدرتی قدیمدر ازلیدر صکره‌دن اولمه دکلدر دوردنجیسی والسمع یعنی ایشیدیجیدر
بودخی بر صفتدر که هر اوازی ایشیدر کزلو اواز اولسون قتی اواز اولسون حتی بر کمسنه‌نک
قولاغنه فسلد اسکله اول ایشیتمسه تکری تعالی ایشیدر دلائل نقلیه ایله ثابتدر دلیل نقلی
قوله تعالی ان الله هو السمیع البصیر بر ایت اخرده دخی والله سمیع علیم و دلیل عقلی بودر که
صم صفت نقصدر الله تعالی نقص و عیبدن بریدر انتهسی ازلیدر ابدیدر ادم ایشیتمسی
کبی قولاغه محتاج دکلدر قولاقدن منزهدر بشنجی والبصر کورمکدر بو بر صفتدر که هر نسنه

کوردیکی قرا کوکده قره طاش اوزره قره قریجه نك یوردیکن کورر و یاتغی طوتمنی
اشتدر دلائل نقلیه و عقلیه ایله ثابتدر اما دلیل نقلی قوله تعالی ان الله بصیر بالعباد و قوله
تعالی والله بصیر بما تعملون و دلیل عقلی بودر که عقل منع ایلمز که الله تعالی بصیر اولمیه سن
دلائل عقلیه ایله ثابت اولور که الله تعالی بصیر اولدر لکن کورمسی ازلیده و ابدیده دائم و علی
کورمسی کوز ایله دکلدر کوزدن بریدر التاسع صفت والارادة دیمکدر بوده
بر صفتدر که بر شیئك ایکی طرفندن برینی ترجیح ایدر و تخصیص ایدر بو صفتله کندونك
بعض مقدوراتی بورادن اراده بعض دلیل قوله تعالی و یرید الله ان یحق الحق و یبطل الباطل
ایت اخرده یرید الله ان یجعل بینکم و بین الذین عادیتم منهم مودة دلیل عقلی بودرکه فاعل
مختار تخصیص ایتمکدر بعض فعلنی زمان معینده ابده اخرده ایده بو ایسه اراده‌سز اولماز
امدی اثبات اولندیکی الله تعالی فاعل مختاردر دیلدوکن ایشلر و دیلمدوکی وجوده کلمز
هیچ نسنه اکا لازم و واجب دکلدر برکسه اکا کوجلو بر نسنه ایتدرمکه قادر دکلدر اراده‌سی
قدیمدر ازلیده و ابدیده مستمر اولدر دکلدر دیمک العاشر صفتی والتکوین بوده باری تعالینك
صفت ازلیه‌سیدر شول معنادرکه اول معنادن فعل و خلق و تخلیق و ایجاد و احداث و
ابداع و اختراع دیمك ایله تعبیر اولنور و دخی تکوین اخراج المعدوم من العدم الی الوجود
دیمك ایله تفسیر اولنور نتکم شرح عقایدده دخی بو وجه اوزره مذکور و مسطوردر
هر شیئی برادن خالق اولدر و جمیع حیواناتك طوغمه‌لرین و کتمه‌لرین و اوتورمه‌لرین
و جمله اعمالرین خیرلرین و شرلرین و کفرلرین و ایمانلرین و یمك یندکده طویمقی و صو
ایچدکده قانمغی و اوددکده یانمغی و اصمغی و قادرکدکده اوشمکی و صوقی اولمغی یارادن
اولدر اندن غیری مؤثر یوقدر و جمله اشیا بالذات انك مخلوقیدر سکزنجی صفت
والکلام الذی لیس من جنس الحروف والاصوات الله تعالی واحدانلی ایله متکلمدر
او بله کلام که حروف و اصوات جنسندن دکلدر سویلر لکن بزجین دیل ایله دکل
بعض قوللرینه واسطه‌سز سویلر موسی علیه السلام کبی و معراج کیجه‌سی پیغمبریمز
محمد علیه الصلوة والسلام سویلدیکی کبی و بعضیسنه جبرائیل واسطه‌سیله سویلر
پیغمبرلرك چوغنه بویله واقع اولمشدر لکن سویلمسی ازلیده و ابدیده دائم اوغلانی
سویلمسی کبی دیل و آغز ایله و حروف ایله و صوت ایله دکلدر بونلردن بریدر بو دیل
ایله که انبیا علیهم السلامدن بزه تواتر ایله خبر واصل اولمشدر الله تعالی صفت کلام ایله
متصفدر پس الله تعالینك بو سکز صفات ذات شریفه قائملردر زوالدن و تغیردن
بریلردر والقران کلام الله غیر مخلوق و قران عظیم الشان الله تعالینك کلامیدر قدیمدر
یرادلمش مخلوق دکلدر بلکه ذات شریفه ثابت و قائم صفت ازلیه‌سیدر تبدلدن

وتغیردن

وتغیردن بریدر صفحات دفترده بر نقطه‌سی خلل پذیر اولماز جمله اهل یر و جن و بشر
بلغاسی اکا موازی و مساوی بلکه اکا قریب بر اقصر سوره‌نك مثلن ایتاندن
عاجز و قاصر اولدیلر و بالضرورده بو کلام بشر دکل بلکه کلام خالق صاحب القضا والقدر
کلامیدر دیدیلر مصحفلرده یازلمش مصحفلرده یازیلور و کوکلرده ازبرلنور و دللر ایله
اوقنور و قولقلر ایله اشیدیلور لکن مصحفلرده یازلمغر مصحفلره کرمز و کوکلرده ازبرلنمکله
کوکلره کرمز و دللر ایله اوقنمغله دللره کرمز و قولقلر اشتمکله قولقلره کرمز نهایت مصحفلرده
یازیلمش یازیلور و دللر ایله اوقنان حرفلر و قولقلر ایله اشیدلن حرفلر او ازلر و کوکلرده
اولان شکللر جمله مخلوق ایکن کنه کلام الله دینلور و نظمی مخلوق صفتی اولمیوب و کلام
نفسیدال اولدی و عند بناه بو مسئله‌نك کتب کلامیه‌ده مبیندر الله تعالی بو حالده
کندو قوللری قران عظیم بردن دنیا کوکنه رمضانده قدر کیجه‌سنده نازل ایتدی و حق
تعالی کندو قوللرینه خبر و یردی بو دیدی انا انزلناه فی لیلة القدر و اندن جبرائیل امین
واسطه‌سیله بر نقطه زیاده و نقصانسز حضرت محمد علیه الصلوة والسلام آیت
آیت و نجم نجم و سوره سوره حوادثه حسبیله کوك اولدیجه باری تعالی رسولنه
کوندرمشدر حضرت پیغمبر عمر شریفلری تمام اولنجه قران عظیم یکرمی اوچ
یلده تمام نازل اولمشدر جمیع آیات قرانیه بو قدردر بو تعیین ایتمك و حصر ایتمك مشکلدر
لکن بعض کتبده کوردیکموز اوزره ایات بینات التی بیك التیوز التمش التی اولوب
بش یوزی حلال و حرام مبین و یوزی تسبیح و تهلیل و التمش التیسی ناسخ و منسوخ
بیندن ایت امثال و عبرتدن بیك ایت قصص و اخبار بیك ایت امر و بیك ایت نهی و بیك
وعد بیك ایت وعید اولدر الله اعلم و جبرائیل امین بیان بیورمشدر که فلان ایت
فلان ایتدن مقدمدر فلان سوره‌ده فلان سوره‌دن مقدمدر و بو ایت فلان ایتك اردنجه
و فلان سوره‌در فلان سوره‌نك اردنجه و حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
دخی اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین بو اسلوب اوزره تعلیم بیورمشلردر
حضرت عثمان رضی الله عنهدن بو بله روایت اولنمشدر که چونکه قراندن بر سوره
نازل اولوردی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم کاتب وحیه بیوررلر ایدیکه بو سوره‌ی
فلان سوره‌نك اخرینه قو و ایت نازل اولسه دیرلر ایدیکه بو ایتی فلان ایتك عقبنده
قو و قران عظیم لوح محفوظده دخی بو مصحفلرده یازلدوغی ترتیب اوزره دروحضرت
پیغمبر علیه الصلوة والسلام زمان شریفلرنده دخی بو ترتیب اوزره اوقوردی نتکم
ابن عباس حضرتلری رضی الله عنهما دن روایت اولندیکه حضرت پیغمبر علیه الصلوة
والسلام بو سوره‌نك تمام اولدوغن حکم بیورمزلردی تاکه بسم الله الرحمن الرحیم

Copyright © King Saud University

نازل اولنجه چونکه نازل اولورایدی سوره ضم اولدی دیو بیوردلر ایدی و سوره‌لر
ادلرین دخی جبرائیل اسیندن سؤال بیوردلر ایدی اندن کاتب وحی یازاردی و
صحابه کرام دخی کاغده اوزرینه و خورمه یپراقلری اوزرینه و دوه‌لر و قیونلر دریسی
اوزرینه یازارلر ایدی و قرآن عظیمی ازبر ایدرلر ایدی و بو ترتیب اوزره بلورلر ایدی
چونکه ابو بکر الصدیق رضی الله عنه خلیفه اولدی یمامه ولایتنده مسیلمه نام کذاب
پیغمبرلک دعواسن ایلدی حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه اصحاب کرامی عامر
ولایتنه غزایه کوندردی عظیم جنک ایلیوب مسیلمه کذاب قتل ایلدیلر تاریخده
شویله روایت ایدرلرکه مسیلمه کذاب جنکنده اصحاب کرامک اهل قرالرندن التی یوز
کسنه شهید اولمشدر بو کیفیتده اصحاب کرامک خاطرلرینه خوف عارض اولدیکه
اهل قرآن مرتفع اولمغله قرآن عظیم یر یوزندن کیتوره دیو پس الله تعالی حضرت
عمرک قلب شریفنه الهام ایلدیکه قرآن عظیمی جمع ایدوب بر مصحف یازدیره‌لر فی الحال
قالقوب حضرت ابی بکر صدیقک یاننه واروب احوال عرض ایلدی حضرت
ابی بکر صدیق بیوردیلرکه بن بو اشده فکر و تأمله محتاجم زیرا که حضرت پیغمبر صلی الله
علیه و سلم جمع ایلمدیلر و جمع ایلک دیو امر بیورمدیلر بعده زمان حضرت ابی بکر صدیقده
قلبلرینه الله تعالی جل شانه الهام بیوردیلرکه خیر قرآن عظیم الشانی جمع ایدوب بر مصحف
یازمقده در زید بن ثابت حضرتلری بیوردیلرکه بر کون حضرت ابی بکر رضی الله عنه
بنی استمنی بندخی یاننه واردم کوردم که حضرت عمر رضی الله عنه دخی انده در حضرت ابو بکر
صدیق ما وقع حالی بیان ایلیوب قرآن عظیمی جمع ایلمکی تکلیف بیوردیلر بو کار ایسه
بکا طاغلردن اغر کلدی بر نیجه کوندنصکره الله تعالی بنم قلبمه الهام ایلدیکه خیر قرآن
عظیمی جمع ایلمکده در و بن ایسه رسول علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک زمان شریفلرنده
کاتب الوحی ایدم و جبرائیل امین قرآنک جمیعسی حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم قرائت
ایتدکلرینک آخرنده بن حاضر ایدم پس قرآن عظیمی اول ترتیب اوزره ایلمکه توجه ایدوب بعضی
و کاغدلرده یازیلانلری و اصحاب کرامک خاطرلرنده محفوظ اولنلری جمع ایلیوب رسول
اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرندن استماع ایلدوکم ترتیب اوزره یازدم و سوره براءة
براءتنک آخرنده واردقده لقد جاءکم رسول من انفسکم ده آخرینه وارنجه خاطرمده ایکن کیدی
هر کسنه‌دن طلب ایلدم خزیمه بن ثابت انصاری حضرتلری یاننده بولدم یرینه یازدم
چونکه سوره احزابه ایرشدم من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه آیتی که
رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرندن استماع ایلمش ایدم انی دخی طلب ایلدم خزیمه
انصاری قاتنده بولدم کندی موضعنه یازدیم چونکه مصحف شریفی تمام ایلدم اکا مصحف

مصحف

مصحف ام دیو آد قودیلر حضرت علی رضی الله عنه ابی بکر صدیق رضی الله عنه حقنده
بیوردیلرکه اعظم الناس اجرا فی المصاحف ابی بکر هو اول من جمع القرآن بین اللوحین
مادامکه حضرت صدیق سنده خلافتده ایدیلر اول یانلرنده طوررایدی دار بقایه رحلت
بیوردقلرندنصکره حضرت عمر یانلرنده طوررایدی حضرت عمر رضی الله عنه دار بقایه
انتقال ایدنجه اندنصکره حفصه رضی الله عنها رسول اکرم صلی الله علیه و سلمک ازواج
مطهراتندندر و حضرت عمرک قزیدرانک یاننده طوررایدی تا حضرت عثمان رضی الله
عنه خلافتی زماننده عراق و شام فتح اولدی و خلق مابیننده جمع بر مصحف یوق ایدی
چونکه حذیفة الیمانی حضرتلری عراقی فتح ایدوب شام طرفنه غزایه واردی خلقک
مابیننده قراءت اتمکده قرآن عظیم جمع اولنمامغله اختلافلرینی کوروب چوق المجکدی
حضرت عثمان رضی الله عنه یاننه کلدکلرنده دیدیلرکه یا امیر المؤمنین امتی تدارک
مدد ایله کتاب الله‌ده یهودیلر کبی و نصارالر کبی اختلاف ایلمزدن اول پس حضرت
عثمان رضی الله عنه بونی اشیدنجک جمله اصحاب کرامی جمع ایدوب بیوردیلرکه بنم خاطرمه
بویله کلورکه مصحف اندن بر نیجه مصحفلر یازوب هر برین بر ولایته کوندوره وز دیدی
ناطق اکا اقتدا ایده‌لر دیدکلرنده صحابه کرام ایتدیلرکه یا امیر المؤمنین خوب رأی
بیوردیکز و حضرت علی رضی الله عنه دخی دیدیلرکه بن دخی خلیفه اولسم حضرت عثمان
ایلدوکی کبی ایدردم پس حضرت عثمان رضی الله عنه مصحف ابی حضرت حفصه‌دن
کتوردیلر سعد ابن عاص حضرتلرینه امر ایلدیلرکه املا ایده‌لر و زید بن ثابت حضرتلرینه
امر ایلدیلرکه کتابت ایده‌لر اکر سزلک برشیده خلاف اولورسه قریش لغتنه مراجعت ایلیه‌سز
زیرا قرآن عظیم الشان قریش لغتی اوزره نازل اولمشدر پس بونلر برمشکل سوره بقره‌ده
بری تابوت و بری تابوه اوقدیلر چون حضرت عثمان رضی الله عنه یه عرض
ایلدیلر حضرت عثمان رضی الله عنه بیوردیکه زید بن ثابت حضرتلری بش و بر روایتده
یدی مصحف شریف یازدیلر بو مصحف شریفلرین ادلرین مصحف امام قیوب هر برین
بر شهره کوندردیلر تا اختلاف وقتنده اکا مراجعت اولنه برینی مکه مکرمه‌یه ایکنجیسی
کوفه‌یه اوچنجیسی بصره‌یه دوردنجیسی شامه بشنجیسی یمنه التنجیسی بحرینه ارسال ایلدیلر
یدنجیسی مدینه منوره‌ده ابقودیلر و بو مصحفلرکه زید بن ثابت یازمشلردی هر رمضان
شریفده قرآن عظیمی رسول اکرم صلی الله علیه و سلم قرائت ایدرلردی و جبرائیل امین استماع
ایدرلرایدی و آخر یلده پیغمبر صلی الله علیه و سلم حضرتی ایکی کره قرائت بیوردیلر و هر برسنده
دخی زید بن ثابت رضی الله عنه حاضر ایدیلر ایکی کره بیوردقلرینک آخرکی قرائتی اوزرینه
کتابت اولنمشدر زید بن ثابت رضی الله عنه رسول اکرم صلی الله علیه و سلم تعلیم بیوردقلری

Copyright © King Saud University

اوزراجمع ایتشلردر و بوا زید بن ثابته امر ایتی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم تعلیم بیورمشلر ایدی
پس قرآن عظیم الشان بو اسلوب و بو وجها و بو مثال اوزره نازل اولمش اولور دنیر بو نقطه زیاده
و نقصان لوح محفوظده دخی بو یله یازلمش اولور کلام الله دخی مخلوق دکلدر دیلک
صفت رب العالمیندر صفت رب العالمین قدیمدر محدث و مخلوق دکلدر و حق تعالی
جل شانه امت محمده قرآن عظیم الشانه تابع اولمق دیو بیورمشدر دنیا و آخرتده سکا قوللق ایتدیکوز
ایچون قرآن یتوالی بلن هیچ غیره محتاج اولماز علوم جمله سنه محیط اولمشدر حق سبحانه
و تعالی کتاب کریمنده وصف ایدیسه همان جمله صفاتی شریفه سنی وصف ایتدوکی اوزره در
غیری اولمق محالدر پس الله تعالینک بو سکز صفات ذات شریفیله قائملردر زوالدن
و تغیردن بریلردر ورؤیة الله تعالی بالابصار جائزة فی العقل وواجبة بالنقل فی الدار الآخرة
مرئی لا فی مکان ولا علی جهة من مقابلة واتصال شعاع وثبوت مسافة یعنی
الله تعالی حضرتنی رؤیتله کوزیله کورمک جائزدر اهل سنت قتنده دلائل عقلیه ایله نقلیه ایله
ثابتدر مکان و جهت و مقابله و ثبوت مسافه و اتصال شعاع بصری وجهی اوزره
دکلدر اما دلیل نقلی قوله تعالی وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة مفسر نظری رؤیت ایله
تفسیر ایتشلردر و حدیث نبوی دخی وارد اولمشدر صحیح بخاریده مذکوردر و اکابر
اصحابدن بکر صحابه نقل ایتمشلردر رضی الله عنهم اجمعین بوندن ماعدا قرآن
اولدی اجماع امت بونک اوزرینه منعقددر که دار آخرتده رؤیة الله واقعدر و شول
آیات قرآنیه دلالت ایدر ظواهرینه محمولدر تأویله و توجیهه احتیاج یوقدر نتکم
اصحاب دیدیلر که بز تمزی جنتده کورهیوز و نیجه کورورز دیدکلرنده حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که قمری دولدوغی کیجه ده قمری کوردیکیز هیچ بریکز
مضایقه و مزاحمت ایدرمسز دیدیلر کلا پس امدی الله سبحانه و تعالی حضرتنی بو نیجه
کوردیکز مکان و جهت و مقابله و ثبوت و مسافه و اتصال شعاع بصری
وجهی اوزره دکل جهتدن منزه و مبرا اولدیغی حالده تجلی ایدر دیو بیوردیلر
جواز رؤیتده دلیل عقلی بودر که الله تعالی موجوددر و هر نسنه که موجود اوله
انک رؤیتی جائزدر اما موجوداتدن بعض اشیا واردر که رؤیتی جائز اولمز
مثلا اصوات و روایح کبی الله تعالی بونلرک اعدام رؤیتی انسانده بر سبیل عادت
خلق ایتمشدر بخصوص انلرک رؤیتی ممتنع اولدوغیچون دکلدر الله تعالینک رؤیتی
جهتدن منزه و مبرا اولدوغی حالده واقعدر بزه لازم اولان آخرتده وقوعنه اعتقاد
اعتقاد ایتمکدر والعالم بجمیع اجزائه وصفاته ولو کانت افعال العباد خیرها وشرها
حادث بخلق الله تعالی لا خالق غیره وتقدیره وعلمه وارادته وقضائه وعالم جمیع اجزا

وصفاتیله

وصفات ایله افعال عبادک خیر و شری بیله الله‌ک خلق و تقدیر و علم و اراده‌سی
و قضاسیله مخلوق و حادثدر و ذره‌سی رب العالمینک دلمسنه و علمنه و قضاسنه و قدرتنه
مخالف اولماز قدرت عبادک بونده اصلا مدخلی یوقدر بوکه دلیل نقلی قوله تعالی والله
خلقکم وما تعملون و دلیل عقلی اولدر که جمیع مقدوراته الله تعالی قادردر نتکم بیانی کچدی
و تقدیر جزء اول فعلده مؤثر اولمق کوک و الا بر مقدورده ایکی قدرت جمع اولمق لازم کلور
فعلده الله تعالینک قدرتنه نقص لازم کلور الله تعالی ایسه نقصدن منزهدر وللعباد
اختیارات لافعالهم یثابون بها ویعاقبون علیها و عبادلرچون افعال اختیاریه ثابتدر که مدار
ثواب و عقابدر معلوم اوله که اصول دینده بوندن اهم بر مبحث یوقدر و بو فنده بوندن
دقیق بر محل دخی یوقدر بوراده علمانک اقوالی کثیردر اما اهل سنت قتنده بودر که جمیع
افعال عباد و حرکت و سکون و سائر فعللری کندو کسبلریدر و حقیقتده کسب دیو قولک
اختیار جزئیلری ایله اراده‌سی صرف اولنمقدر اما عبدک قدرتی واصل اراده‌سی وشعوری
الله تعالینک خلق ایتمسیله واردر یا اولور زیرا الله تعالی جمیع افعال عبادی بوادر بو ایجید
قولک انجق کسبی واردر غیری دخلی یوقدر افعال عبادک بر ذره‌سی رب العالمینک دلمسنه
و علمنه و قضاسنه و قدرتنه مخالف اولماز والحسن منها برضاء الله تعالی
ومحبته والقبیح منها لیس بها ورضاء الله توافق اولانی حسندر و ماعداسی قبیحدر
یعنی افعال عبادک کاهلری الله تعالینک علمیله و قضاسیله و تقدیریله اولور لکن محبتیله
و رضاسیله و امریله اولماز معصیت طرفنه رضاسی یوقدر رضا و محبت ارادت
مطلقه‌نک غیریدر والثواب فضل من الله تعالی والعقاب عدل من غیر ایجاب و
لا وجوب علیه والاستحقاق من العبد و عقاب عدل و ثواب محض و فضل الهیدر
عبدک استحقاقی و الله تعالی اوزرینه اجرک وجوبی طریقیله دکلدر یعنی الله تعالی مؤمن
مخلوقینه ایشلدوکی خیر مقابله‌سنده ویره جکی ثوابدن نیجه اوقدر ثوابلر زیاده ویرر
فضل و کرمندن و کناه اولورکه قوللر ایشلدوکی کناه ایچون عدل و عقاب و عذاب
ایدر و کناه اولورکه اول کناهی عفو ایدر فضلا و احسانا و کرما والاستطاعة مع الفعل
و مدار تکلیف استطاعت عبدده که اختیار دکلی اولمیه کندونک فعلنی دخی ایجاد ایلمیه
لازم کلمز که عبدده اصلا اختیار اولمیه ولا تکلیف ما لا یطاق اولور و تطلق علی سلامة
الاسباب والآلات وصحة التکلیف تعتمد علیها اهل السنة و جماعتک اتفاقی بونک
اوزرینه در که سلامت اسباب و آلاتده اعتقاده راست و درست بودر که
تکلیفک صحتی اوزرینه اعتمادی اول شول فعلکه عبددن صادر اولور و کناه اولورکه
عبدک اراده‌سیله صادر اولور مثلا انسان صحیح المزاج کبی که بر یولی کتمسه اول ماشی اولدوغی

Copyright © King Saud University

بولدیکر اقدامک صورتی واقع اولورکن ونک قدرت وارادتیله اولور اما عبدک قدرتی
واصل ارادتی الله تعالینک خلق تیسیله وارتباط اولور زیرا جمیع افعال عبادی بالذات یجیدر
قولک انجق کسبی واردر ولا یکلف العبد بما لیس فی وسعه حق سبحانه وتعالی قوللرینه
طاقت کتورمدکلرنی تکلیف ایلمز یعنی انسان ضعیف خلق اولنور شهوانه تصبر وقوت
طاعاته تحملی اولدوغندن نبی علیه الصلوة والسلامی تشریفا امتندن امم سالفه اوکلان
اثقال تکلیفه الله تبارک وتعالی تخفیف اراده ایدوب دین اسلامده حرج مرتفع اولمشدر
دیمکدر والمقتول میت باجله ودخی اعتقاد ایدرز که مقتول اجلی ایله میتدر موتی
تخلیق الهیدر خلق موتده قاتلک دخلی یوقدر قصاص ودیت مسئله لری عبد اختیاری
اسبابنه مباشرت ایدوب نهی الهیه مخالف ایتدیکی عزیمت وتوجهاندندر که عالم کونده
اسباب مباشرت اوزره جاری اولمشدر والاجل واحد اجل بردر غیری اجل یوقدر
نتکم باری تعالی جل شانه کلام قدیمنده بیورمشدر که اذا جاء اجلهم لا یستاخرون ساعة
ولا یستقدمون والحرام رزق چونکه خالق خیر وشر الله تعالادر اعتقاد ایدرز که حرام
دخی رزقدر عبد اول حرامی اراده جزئیه سیله اخذینه قصد وعزم ایدیجک الله سبحانه و
تعالی عبده ویرور لکن صکره حرامی استدیک واخذینه سعی واسبابنه مباشرت ایتدیکی ایچون
عذاب ایدر وکل یستوفی رزق نفسه لا یاکل رزق غیره ولا غیره حتی اکل حرام مرزوق
دیتورد بو محله مناسب اولان سابوق الله تعالی الخلق فیاکل ایله تعبیر اولنان درکتب
کلامیه ده ذکر اولندوغی اوزره هرکسنک رزقی عمری اخرینه دکین خزاین حق قیوندن
سکا واصل اولجقدر سن غیری کمسنه نک رزقنی بیرسن نه سنک رزقکی غیری
کمسنه بیر پس قبول ایتسک انی سکا ستم وجفا وعدم رضا ایله ویررلر پس اندیشه چیکه
ایدمنک وازدیاده غم وملال دوشمک حق تعالی ارواحی دورت بیک یل خلق اتمزدن
مقدم ارزاق ومعیشتلرین تقدیر وتیسیر ایتمشدر امدی تا رزق مقدر قسمت اولندوغی
اوزره کلوب سکا واصل اولمینجه دنیادن انتقال ایتمزسن دیمکدر وعذاب القبر للکافرین
ولبعض عصاة المؤمنین وتنعیم اهل الطاعة فیه بما یعلمه الله تعالی ویریده وسؤال منکر
ونکیر وقبرده عذاب قبر بعض عصاة مؤمنین ایچون ومطلقا کفار ایچون حقدر روح
جسده ردیله اولدوغی مسلم وبخاری متفقلردر مخبر صادق القول اولدوغندن ضروریات
امور ممکنه دندر واهل طاعتدن مراد الله اولان منعم اولمق مقرردر وسؤال منکر ونکیر
حقدر بونلر ایکی ملکدر که منکر ونکیر دیرلر بالوق صوایچنده نوجهله حرکت ایدرسه
ارضده اول وجهله کلوب اولیتی اوتوردالوردیک کمدر ودینک نه دیندر وسنکا کوندرلن
رسول کمدر دیرلر مؤمن اولان ربی الله ودین الاسلام والرسول المبعوث الی کافة الانام

محمد رسو

محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم دیر بو سؤالک ماصدقنه کلام الله دخی ناطقدر
کقوله تعالی یثبت الله الذین امنوا بالقول الثابت بو ایت کریمه مفسرین سؤال منکر
ونکیر حقیقتنه نازل اولمشدر دیو تقریر ایتمشلردر اکر عنایت باری معین اولورسه
وکوکلک عملک بولنورسه حق تعالی حضرت کثرت ثواب طاعتندن بر ملک خلق
ایلر او حالده سکا قوة قلب وتسهیل بیان ولسان کلور وسکا صقین قورقمه بونلره
شویله جواب ویر دیو تلقین شهادت ایدر منکر ونکیرا کا دیرلر ایمشکر بز سنک بره
بویله جواب وصواب ویرهجکک بلوردک لکن بو خدمته مامورلرز کلمیجه اولماز
بعده نم نومة العروس دیوب کیدرلر بو بابده ایات واحادیث صحیحه ایله ثابتدر
وعذاب قبرک تحقیقنه دلیل بودر شهدی بر کمسنه اویخو یه وارسه روحی جسدندن
چقار وجسدی ایله علاقسی قالمز الا انجق اتصال جهتندن قالور که اویاندقده
روحی فی الحال کلوب جسده کیرسیر اتصال واسطه سیله اولور بعده مناممده
بعض فور خلو واقعه لر وبعض لطیف وافعلر کورمکله باننده اولنلر حالندن
اکاه اولماز کذلک میت دخی بو یله در قبرنده اولان عذابی وراحتی حالندن
اکاه اولماز لر زیرا احوال اهل قبور ایله نائم تحقیق مذکور اوزره اولدوغندن نوم
اخ الموت دینلمک جائز کورلمشدر وعذاب قبرک تحقیقنه بر دلیل دخی بودر که
اهل قبرک روحی جسدندن ایرلمش ایکن جسدی بی روح قالور اول تقدیرجه
الم وجع عذابی نیجه مشاهده ایدر دیو سلطان انبیا یه سؤال اولندقده جوابنده
بیورمشلر که سن دیشنک اغریسین بیلورسن اضطراب چکرسن اکرچه دیشنده روح
یوق ایسه ده اغردوغندن صاحبی نیجه الم واضطراب ویرسه جسد میتده دخی قبرده
ایله دردناک دیشک بیروح ایکن اغریسی واغرمغی صاحبنه الم ویرمسنک
سبب لحم اتصال ایله در دیو بیوردیلر وبو عذاب مسلوب فی الهوا وغریق
فی الماء وماکول فی بطن الحیوانات ادراک ایتمک مقرردر وکلام الله بونکره ناطقدر
کقوله تعالی النار یعرضون علیها غدوا وعشیا ویوم تقوم الساعة ادخلوا ال فرعون
اشد العذاب بو ایت کریمه قیامتدن اول بعد الموت اولمشدر دلیل صریحدر ایت ثانی اغرقوا
فادخلوا نارا حرف فا تعقیب ایچوندر پس ادخال اغراقک عقبینده در قبل القیامت
ادخال نار خود عذاب قبردر ایت ثالث قالوا ربنا امتنا اثنتین واحییتنا اثنتین فا
عترفنا بذنوبنا بو ایت دلالت ایدر که هم قبرده حیات اولور وهم موت اولور نتکم اماته
اولی انقضاء اجل وقتنده واحیاء اول قبرده اولور واماته ثانیه هم قبرده واحیاء ثانیه
بعثده اولور حکایت اولنور که بر کون ابی حنیفه رحمة الله علیه اوغلی حماده عذاب قبردن

سؤال ایلدکده اولدخی حقدر دیو جواب ویرجك دلیلك ندر دیدکده الله تعالینك
بو قول شریفیدر وان للذین ظلموا عذابا دون ذلك حماد رحمه بابا سندن جوابنده ایتدی
الله تعالینك ذکر اولنان قول شریفیله استدلال ایدرمکه معناسی شونلرکه ظلم
ایدرلر انلرك ایچون عذاب قبر جهنمدن غیر عذاب واردر دیمکدر که مراد عذاب
قبردر دیو جواب ویردیلر بو دخی حکایت اولنورکه برکون حضرت عیسی
علیه السلام سیاحت ایچون یوردکن بر مقابرستانه اوغرادی کوردیکه قبر اهلندن
بری عذاب قبره مبتلا اولمش شویله که قبری اتش ایله مملو اولمش حضرت عیسی
علیه السلام الهی سیدی ومولانی سکا صغنورم عذابه سبب وباعث اولان
اعمالدن دیو کیدردی وعذاب قبر غالبا تمام وعماز لقدن وبولدن صاقنمامقدن
اولور مدت مدیده دنصکره ینه اول یره اوغرادی کوردیکه اول صاحب قبر ایچنده
معذب ایکن رحمة الله غرق اولمش چون حضرت عیسی علیه السلام بو حالی کوروب
متعجب اولوب ایدر الهی بونه سردر دیدی خطاب عزت کلدیکم یا عیسی سن
دعا قلدین احیا قلم پس عیسی علیه السلام دعا قلدی باذن الله تعالی فی الحال اول
صاحب قبر دری اولدی کوردیکه بر جوان یکیتدر عیسی علیه السلام ایتدی احوال
ماقی البالك ندر خبر ویر دیدی اول کنجی ایتدی یا نبی الله بن غایتده جرم وکناه
دریاسنده مستغرق ایدم دنیادن هرکز خبر ایچنده اولمدم چونکه کل نفس ذائقة
الموت شرابنی ایچدم خاتونم حامله ایدی اول خاتوندن بر اوغلوم اولدی
درت یاشنه کلنجه بن عذاب ایچنده ایدم چونکه خاتونم اول معصومك الینی الوب
مکتب خانه کتوردی خواجه اوغلمغه تعلیم ایدوب بسم الله الرحمن الرحیم دیدیکی
بنم اوغلوم اول اسم شریفی دیدیکی کبی الله تعالی اول عذابی بندن رفع ایلیوب
بر بنده رحمتلرین احسان ایلدی وخاتونمی دخی یارلغدی دیدی نتکم بو حدیث
شریفی دلالت ایدر عن النبی صلی الله علیه وسلم القبر روضة من ریاض الجنة
او حفرة من حفر النیران یعنی قبر جنت باغچه لرندن بر باغچه اولوب لذت ورحمتدن
خالی اولماز ویاخود جهنم چقورلرندن بر چقور اولوب محنت ومشقتدن خالی
اولماز دیمکدر نتکم برکون رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بنی نجارك حایطنه کیردی
انده بر قبردن صوت اشتدی بو قبرك صاحبی نه وقت دفن اولندی دیو سؤال
ایلدی زمان جاهلیتده دفن اولندی دیو جواب ویردیلر کافرلردن اولدی عندی
رسول اکرم علیه السلام فرح اولدی وبو حدیث شریفی اول سببله بویوردی
عن انس رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لولا ان لا تدافنوا لدعوت الله

ان یسمعکم

ان یسمعکم عذاب القبر یعنی اکر سز میتلریکزی دفن اتمك خوفی اولمسیدی الله
تعالیدن عذاب قبرك صوتنی اشدرمکی دیلك ایدردم اشدوردکی ولکن او
خوف سببیله دیلك اتمزم دیو بیوردی زیرا عذاب قبرك ثبوتنده ایات واحادیث
ثابتده وارد اولمشدر وهم مخبر صادق القول خبر ویرمشلردر حقدر هر کیم اکا تصدیق
اتمزسه تحقیق بوردکه انوکل معذب اولور والبعث مذهب اهل سنت وجماعت بودرکه
الله سبحانه وتعالی خلقی فنا اندکدنصکره عالم تربیت صورتی ایچون احیا ایدوب جمع ا
تمی حقدر کاکان اجزاء وجوارح ایله اولکی جسم بعد التفرق کوو برادیجمع اولنوب
روح بدنیه اعاده اولنور وعن مخبر صادق خبر ویرمشلردر حقدر تاویله احتیاج
یوقدر زیرا پیغمبر علیه السلام حدیث شریفلرنده بیوردیلر یحشر الناس علی نیاتهم دیو
اثبات اتمشدر وبو حدیثی کوهربارلرنده امام احمد بن حنبل وابن ماجه رحمه الله علیه
اخراج ایدوب جابر بن عبد الله رضی الله عنه دن روایت ایدرلر انه قال رسول الله علیه وسلم
یبعث کل عبد علی ما مات علیه یعنی شول حالت اوزرینه قبرندن قائم اولورکه خیر وشردن
نه ک اوزرینه فوت اولمشدر اول عمل ایله قلقار طالع اولنلر اول عمل اوزره مجازات
کورلر وعاصیلر تحت مشیت حقده قالورلر امدی دنیاده سعی ایلکه روز محشرده
عملکدن یوز قرالغی حاصل اولمیه زیرا اول روز محشرده بعض وجوه مبیض وبعض
وجوه مسوده اولور سعادت انلره که محاسن خصال ومکارم افعال ایله کتدیلر ومکافات
سنی مرادات خدادن واهل طاعت جناب کبریادندر دیو اول کونده بربرلرینه کوستروب
وصفالکزیکز دیو تعظیم واکرام ایدوب نسیم جنت ایله بشارت ایدرلر وعند العقل
دخی الله سبحانه وتعالی موتای احیا اتمك ممکندر علی جمیع اجزاء کائنات احاطه ا
اتمشدر واجزاء میتی بعد التفرق جمع اتمك مثالی ایام شتاده قورمش یرلری واغجلرك
یرلکو یاپراقدن خالی اولدقدنصکره بهار فصلنده نه حال ایله انی یرلك ویاپراق اشجار وازهار
وزروع ونبات بیشمار ایله احیا ایلر تحقیقا بعد الموت دخی بویله احیا ایلر الله
تعالی موتای دخی احیا قلدوغنده شك یوقدر که بو قورمش یرلری بهار بغودیله
حیات باغشلیوب تر وتازه ایلر کوکوز فصلنده غریب موت مثابه سندن ظهوره
کوردکی مصنوعاته نظر ایدوب خبردار اول دنیاده هر نه حال اوزره اولدك ایسه
اول حال اوزره قائم اولورسن هرکیجه موتك کوجك برادری اولان نوم دیکرین
بو وجه یقین کوردم وبی شك میت کبی اولدوغن مشاهده قلورسکه نائم اولدقده
احساس وحرکتدن مقطوع اولورسن ومیت کبی قالورسن وصباحین بیدار اولدقده
ینه عقل وتمیز مرتبه سنه کلورسن بوکر خود هرکیشی اقرار قلور چونکه بویله در

بعد الیوم بیدار ایلمکه قادر اولان الله بعد الموت احیا ایلمکه قادر در زیرا موت نومدن
بیوك فرناسندر بونی بویله تصدیق ایتمین بش الصیرا اولان سقرك دینده کید رقرآن
کریم الشانده متعدد وارد اولمشدر که قیامت کوننده بونا احیاسنه دلالت کثیره
وارد در جمله دن بری حق سبحانه وتعالینك قول شریفنده وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ
أَحَدًا وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ایات کریمه سی دلیل
کافیدر والوزن مذهب اهل سنت وجماعت بودر که روز قیامتده الله تعالی قولارینك
اکو خیر اکر شر عملارك طارتوب کندولره معلوم ایتمك حقدر بو معنایه نص قرآن ناطقدر
قوله تعالی فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُمُّهُ
هَاوِيَةٌ یعنی اول کونده هر کیمك که خیراتی اغر اولنلر جنتده وکناهی اغر کلوب مغفرت وشفاعت
ایرشمدیسه انلك یری جهنمده هاویه دراول بر در که جمله دره لرك التنده در تشنه
نهایتده ایرشمش دیمکدر اندکه کناهی مقداری یانوب ایمان ایله کیدنه دنصکره چقوب جنته
کیرسه کرکدر ثبوتنده ایات واحادیث وارده در وهم مخبر صادق القول خبر ویرمشدر
عبادك اعمالنك وزنی حق وثابتدر والکتاب وللملائکه حفظه لرنك انس وجندن
ظاهر اولان اعمالندن تواریسی یازدقلری کتابدر قیامت کوننده اول کتب زمره مومنینه صاغندن واو کندن ومنافقینه وکفاره طرف شمالندن وماوراء ظهرندن ویرلور
وجمیع اعمالری انده حاضر بولنق حقدر بوکه دلیل حق تعالینك بو قول شریفنده فَأَمَّا مَنْ
أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا اول که اعمالنك دفتری صاغ الندن ویرلر
حسابی کورلکر تیز اولور وآسان اولور طرفة العینده اولمق حقدر وَيَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا
ودونیر کندونك متعلقاتنه شاد مانلق ایله وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ فَسَوْفَ يَدْعُو
ثُبُورًا وانا اولکه ارقه سندن صول الندن ویریلن کسلر هلاککی تمنا ایدرلر دیمکدر دلیل
کافیدر حق اولدوغی ثابتدر والسؤال وجمیع خلقه حق تعالی واسطه سز سؤال
ایدوب مظلومك حقنی ظالمدن الی ویرسه کرکدر خیر عملین ویروب اکر خیر عملی یوغیسه
کناهی اول ظالمه یوکلتسه کرکدر پس امدی دنیاده ایکن خلقه ظلمدن وبالدن اجتناب
اوزره اولمکز سؤال حسابك حق اولدوغنه دلیل حضرت باری تعالینك بو قول شریفنده
فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا قول شریفنده روایت اخریده إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ بیورمشدر
وحضرت رسول اکرم علیه الصلوة والسلام حَلَالُهَا حِسَابٌ وَحَرَامُهَا عَذَابٌ مفهوم حدیث
دیمکدر دنیانك حلالندن اوتری اخرتده حساب واردر وحرامندن اوتری عذاب واردر
دلائل قاطعه ایله ثابت اولمشدر حتی انلرك یداری فعللرین انکار اندکلرینده السنلری وایاقلری
وسائر جوارح انلرك یداری فعللرینه شهادت ایدرلر ومؤمن قوللره حق سبحانه وتعالینك

اعضاسنی

اعضاسنی کورسنی سن اول شرم ایدرکه عبادت عدایلیه حق سبحانه وتعالی خطابا
ایدرکه نطقه کتورر ناهر عملی یاد ایدوب شهادت اندکلری حقدر بوکه دلیل یَوْمَ
تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ پس امدی دنیاده ایکن جهل وغفلت ایچون
عذر اولماز والاسؤال جوابده حیرت بیلدرتیایدر نفوذ اوفات جهالته صرف ایتموب
وعلم معارف ایله تحصیل علمده قصور قوماکوز دیو تنبیه در زیرا اول کون لازم اولاحق
صلاح وسداددر والحوض وهر پیغمبرك بر حوض واردر جنته کیرمدن اول
امتلراندن ایچسلرکرکدر بزم پیغمبریمزك حوضی جمله دن بیوکدر بر جانبندن بر جانبنه
وارنجه برایلق یولدر صوبی بالدن طتلیدر وسوددن اغدر امام قرطبی رحمه الله
حوض ایکیدر اولکی حوض اصح اقوالده صراط ومیزاندن اولدر زیرا خلق قبوردن
عطشان بعث اولنورلر دفع عطش ایچون اولکی حوضه اولور ایکنجی حوض جنتده در
پیغمبر علیه الصلوة والسلامك ایکی حوضنه دخی کوثر درلر دلیل بوکه سوره کوثرده
حضرت انس رضی الله عنه روایت ایدرکه حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم
بیوردیلر که هنوز بکا بر سوره نازل اولدی دیو سوره کوثری اوقیوب ایتدیلرکه
بیلورمسز کوثر ندر انلر ایتدیلر الله اعلم ورسولی بیوردیلر که کوثر بر نهردر ربم بکا
انی اعطا ایتدی قیامتده امتم اکا اوغراسه کرکدر انك کاسه لرینك عددی نجوم
سما قدردر اندن بر ایچم صو ایچن بر دخی عطشان اولمز وطلب ما قلمز دیو خبری
صحیح ایله ثابتدر حق اولدوغی والصراط اهل سنت وجماعت قتنده صراط
حقدر جهنم اوزرنه تاسنده واقعدر قیلدن اینجه وقلجدن کسکیندر واکر مؤمن واکر
منافق واکر عاصی جمله اوزرندن کچرلر اما اهل نار کچرکن ایاغی طیانوب جهنمه دوشسی
حقدر هر کیمی عمله کوره مرور ایدرلر بو تفاوت کیمی شمشك کبی کچدرلر کیمی ریح عاصف کبی
کیمی مرغ تیز کبی پرواز ایدر کیمی اسب تازی کبی کیمی دوه کبی اندن صکره کچن اقدام
خیزان مرور ایدرلر بو تفاوت مراتب اعماله کوره دنیاده مثالی شرع
شریفده شرع شریفده رعایت اوزره اولوب دائره شرعدن طشره کتمین کسیه
آسان ووسعت اوزره کوریند وشرع شریف حکمنه مخالفت اوزره اولنلره قیلدن انجه
وقلجدن کسکین کورینور بو حکم قرآن عظیم الشان واحادیث صحیحه ایله مثبتدر وَكَانَ
وُرُودُ الْمُؤْمِنِينَ النَّارَ مُرُورُهُمْ عَلَى الصِّرَاطِ دلائل ایات بو معنایه ناطقدر نتکم حاذن
جبل رضی الله عنه قوله صراط کچمیه یحد قساوت واحزاندن حضور واطمینان
قلب وکرامن امان لایق اولمدوغی ظاهر وعیاندر وشفاعة الرسل والانبیا
لاهل الکبائر وغیرهم اهل حق قتنده رسل وانبیانك واخیار عبادك عصات اهل

Copyright © King Saud University

کبائر ایچون شفاعت اتمری حقده نصوص قاطعه و دلائل کثیره ایله ثابت اولمشدر
احادیث صحاح ایله خلاف معتزله که دیر خلافدر دخی مبنیدر جواز عفو ومغفرتنکم
جلای چون دلائل سابقه‌یی شفاعت شفیع دلالت ایلدی جواز عفو ومغفرته
جائز اولدوغی اظهر من الشمس در بزم دلیلمز قوله تعالی فاستغفر لذنبك وللمؤمنين
والمؤمنات بو نظم کریمك اسلوبی دلالت ایدرکه شفاعت فی الجمله ثابت اوله والا
کناهکاردن شفاعتی نفعی ایلمك حتی اولماز و بر دلیلمز بو حدیث صحیحدرکه قال النبی
علیه السلام شفاعتی لاهل الکبائر من امتی بو حدیث شریف مشهوردر و دخی باب
شفاعتده متواتر المعنی احادیث شریفه کثیره‌در معتزله دیرلرکه عفو مطلقا صغ
صغایردندر کبایردن بعد التوبه شفاعت ایلمك ثواب زیاده لکی ایچوندر بو کلام
منقوضدر ایکی وجه ایله اولا بودرکه تائب ومرتکب صغیره که کبایردن مجتنب اوله
مستحق عذاب اولماز انلرك مذهبنده پس انلردن عفو ایلمك بی معنی اولور وجه
ثانی بودرکه آیات واحادیث صحیح دلالت ایدرکه معنای شفاعت طلب عفودر
طلب ازدیاد ثواب دکلدر نتکم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که بنم شفاعتم
زیاده مجرم وعاصیلر ایچوندر تا که نار که مستحق لر ویا خود نارده اولنلر چقلر و
انلردن عذاب تخفیف اولنه زیرا انفع شفاعت عام جمیعه شامل در عموم مؤمنین
ایچون شفاعتم مبذول در الا اصحابمه زیان ایدن اذا اولوب سب وشتم ایدن بدبخت
ایچون دکلدر انلردن ممنوعدر زیرا انلر نصرت دین مبیننده بذل نفس ایتمشلردر
پس انلره سوء ظن ایدنلر لایق مرحمت وشفاعت دکلدر و طبرانی کبیرنده دخی
بیوردیلر که بر حدیث شریفده بنم شفاعتم اقرار ایتمیلر اول کونده نه شفاعتمه نائل
ومقصودنه واصل اولمازلر و حسرت وندامتدن قورتولمازلر زیاده مجرم وعاصی لردر
دیو بیورمشلر سائر بشر شفاعتلری حقده رصد قدر بودرلر دخی دکلدر

والجنة والنار الموجودتان الآن الباقیتان لا یفنیان ولا یفنی اهلهما مذهب اهل
سنت وجماعت بودرکه جنت وجهنم شمدیکی زمانده براتلمشدر اهلیله مثبتاندر
اصلا فنا بولمزلر کندولری واهللری باقیدر فنا بولمزلر یعنی اهل ایمان عاقبت اهل
جنتده خلود دردو کفرك عاقبتی جهنمده خلوددر ایکی سینك دخی وجودینه ادله نقلیه
کثیره وارددر جمله‌دن بری حق تعالینك بو قول شریفده اعدت للمتقین اعدت للکافرین
بی صیغه ماضیه وارد وردی و حضرت آدم علیه السلام وحوانك جنتده سکونلری
وجنتدن خروجلری وحدیث اسراده حضرت رسول علیه الصلوة والسلام جنتی
کوردم دیو بیوردقلری و بونلرك امثالی دلائل ایکیسی دخی موجودتان اولدقلرینه

بیننده

بیننده و برهانده و جنت تختاند فوق اوزره سماده در بویله اعتقاد ایده روز
قصه آدم علیه السلام واهبطوا بیوردیغی وحدیثده واسئلوا الله الفردوس فانه اعلی
الجنة وفوقه عرش الرحمن بیوردوغی هم آسمانده وهم موجود اولماسنه شاهد وکافیدر
اما جهنم دخی دنیای جهاندن دریالرن تحتندن محیط اولمشدر همان بیضه ده مخ
بیضه کبیدر و جنت دخی کذلك جهنمی احاطه قلمشدر صراط ظهر جهنم اوزرنده در
جهنم اوزرندن کچین جنته وصول بولماز و بعض فوقنده اولماسنه ذاهب اولوب و بعض
هینك مکانی خصوصنده اولا اولان توقفدر وسکوت ایدوب الله تبارك وتعالی
بلور دیمکدر اولی اولان ایکیسی دخی موجود اولماسی حقدر دیو اعتقاد ایتمکدر والمعراج لرسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم فی الیقظة بشخصه من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی ثم الی السماء ثم
الی ما شاء الله من العلی مذهب اهل سنت وجماعت بودرکه حضرت فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلم بشخصه وجسده حالت یقظه‌ده مکه‌دن تا مسجد اقصی یه واندن سمواته واندن
مشیة الله تعلق ایتدوکی قرب اعلایه وصولی حق وثابتدر رسالت بیدارده اولدوغی
نص قرآن ایله ثابتدرکه قوله تعالی سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام
الی المسجد الاقصی آیتنده معراج جسم شریفلریله اولدوکنه شاهددر وسباق وسیاق
دخی بو معنایه اشارتدر و مسجد اقصیدن سمایه دك عروجی خبر مشهوردر واجماع
صحابه ایله ثابتدر واندن صکره جنته وعرشه واطراف عالمه سیر وسلوك ایتدوکی اخبار
احادیث صحیحه ایله ثابتدر امام مسلم راوی حدیث معراجدرکه هبوط آدمدن الی یوم
یکرمی اوچ بیل اولنجه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم قریب ایشنده ایدی وحتی مبعوث
اولوب طقوز دخی بیل کرماهده رجب یکرمی یدنجی کیجه سنده رسول اکرم علیه السلام
حضرتلری علینك قرنداشی ام هانینك اونده یاتودکن امر رب العالمین ایله جبرائیل
علیه السلام براق ایله کلدیکه بر بیاض دابه ایدی قامتی حماردن یکجه وبغلدن کوتاه ایدی
ادیمی کوزی ایردوکی یره بصردی رسول علیه السلام اکا بندی جبرائیل علیه السلام وبیله کتدیلر
کعبه شریف ایله قدس مبارکك آراسی قرق کونلك یول ایدی از وقتده واروب
مسجد اقصاده ایکی رکعت نماز قلوب جمیع پیغمبرلرك ارواحی اکا اویدیلر نمازدن فارغ
اولدقده رسول علیه السلام معراجك مبارك اولسون دیو سلام ویردیلر علیك
الوب اندن رسول اکرم قبة الصخرایه کلدکده اوکنه اوچ کاسه قودیلر برنده سود وبرنده
صو وبرنده خمر وار ایدی فخر عالم سود کاسه سن الوب ایچدی جبرائیل علیه السلام
احسنت یا رسول الله سود اسلامدر دیندر امتك اوزرینه اوکا ارصو کاسه سن
الساك غرق اولورلردی وکر خمر کاسه سن السك امتك عاصی اولورلر ایدی دیدی

اندن ابن عباس رضی الله عنهما روایتنده صحرا طاشنده کوکه دکین نوردن بر نردبان
وار روایتده معراج کوك بولکرندن بر بولدر اندن براق بنوب معراجه اغدی بیت
عروج ایدوب سموات علایه   زهی عزت سعادت مصطفایه   ایکیمجی نظم بوندر
سایر طوتمز کونش وار درده حدا ستوایه   طرفة العین ایچنده اولدی کوکه ایردیلر که آدی
رقیعه دیرلر زبرجددندر اندن کچوب کیدرکن آدم پیغمبر علیه السلامی کوردیلر سلام
ویروب سلامن الوب مرحبا معراجك مبارك اولسون دیدی اندن ایکنجی کوکه ایردیلر آدی
قیدوم در رصاص قلعیدر دیو درر بکزر اندن کچوب کیدرکن عیسی علیه السلام ایله یحیا علیه
السلامی کوروب سلام ویردکده انلر دخی تکریم ایله سلامن الوب مرحبا صالح
قرنداشی صالح پیغمبر دیوب اندن دخی کندیلر اوچنجی کوکه ایردیلر که رنکی صیقل اولنمش
بکزر اندن کچوب کیدرکن یوسف علیه السلامی کوروب سلام ویروب تعظیم ایله
سلامن الوب مرحبا ایدوب اندن کچوب دوردنجی کوکه ایردیلر آدی طاهره در آق
کومشه بکزر اندن کیدرکن ادریس پیغمبره اوغرادیلر رسول محترم سلام ویروب سلامن
الوب مرحبا اتشوب کچدیلر بشنجی کوکه ایردیلر که آدی صافیه در لر التوندندر کیدرکن
هارون پیغمبر علیه السلامی کوروب سلام ویروب کندیلر میکائیل علیه السلام مکاننه ایروب
کوردیلر کیم خلق رزقی اوزرینه موکلدرلر وکلوب فخر عالم حضرتلرینه سلام ویروب
معراجك مبارك اولسون دیدی اندن کیدوب التنجی کوکه ایرشدیلر که ادی خالصه در آق
انجودن بولمشدر کچوب کیدرکن موسی پیغمبر علیه السلامه اوغرادیلر سرور انبیا اکا
سلام ویروب اولدخی تعظیم ایله سلامن الوب مرحبا اتشوب کچوب کندیلر اندن یدنجی
کوکه ایردیلر آدی عربیا در نوردن یارتلمشدر کیدرکن ابراهیم علیه السلامی کوردیلر رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم اکا سلام ویروب اولدخی سلامن دیدکده یا محمد امتکه بندن
سلام ایت واکاه ایله که اشجار وکلزار جنت بو کلمات برمنفعتده در بونلر قائلی دخول
جنت مورث اولور اول کلمات شریفه بودر که ذکر اولنور سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله
والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم دیکدر دیمش امدی چالکه ارض جنت بو کلمات
شریفه غرس ایدسن ودخل اولدوغکده انك اثمار بسیارندن ذوق ایدسن دیمکدر
واندن کچوب چون سدرة المنتهی یه ایرشدیلر سدره براغاجدر که انك یپراغی فیل قولاغی
کبیدر هر برینك اوستنده بر فرشته اوتوروب تسبیح ایدرلر اندن بوقاروکسه کچمز جبرائیل
علیه السلامدن مقامی اندهدر اولدوغیچون منتهی دیرلر اندن جبرائیل علیه السلام ایدی یا محمد کا
بوندن ایلرو کچمیه اذن یوقدر دیدکده فخر عالم بن یول بلمزم دیدکده جبرائیل علیه السلام ایدی
حق تعالی سنی ندر دیله شنبره دیرلر سر الدور دیدی اندن بیت المعموره واروب طواف ایتدی

اندن بونلر

اندن بونلر فوش شکلنده بر فرشته اکا رفرف دیرلر سرور انبیا اکا سوار اولوب
کیدرکن عرش التنده اسرافیل علیه السلام قننه واروب سلام ویروب اولدخی عزت ایله
سلامن الوب خوش کلدك معراجك مبارك اولسون دیدی اندن کچوب نور حجاب
اندن یتمش بیك حجاب کچوب صحیح روایتنده رفرف دخی یولده قالمش مقرب فرشته لر
کلوب رسول علیه السلامی الوب قاب قوسین کتوردیلر نتکم قرآن عظیم الشانده بیان ایدر
لقوله تعالی فکان قاب قوسین او ادنی یعنی قاب قوسینده وحدانیت حجابندن
رسول علیه السلام بر خاص الخاص فرشته بر موضع کوسترنك اوزرینه قیوب کتوردی الله
تعالی حضرتنه جل جلاله منزها عن المکان ذاته ایکی یای باشی مقداری قالمش بلکه
دخی از دیر احادیث صحیحه لرنده بویله بیوردیلر بو هیبتدن دهشت کلوب عقل زائل
اولمش اندن قدرت شرابندن ایچروب اوکی کلوب اندن جبرائیل علیه السلام اشادن غدن
ثنا ایتمش یا محمد الله تعالی سکا ثنا ایدر راست ومطیع اول هیچ قورقمه دیدکده ابن عباس
رضی الله عنهما قولنجه الله تعالی حضرتنی تن کوزیله کورمش نتکم معراجده حضرت
رسول جمال الله کوردیکی احادیث صحیحه ایله ثابت در قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم رأیت ربی عز وجل بو نسول مشاهده عینیه در دیکم جسم سرور انبیایه
مخصوصدر صاحب بحر ایدر بو کوزلر جسم کوزیدر پیغمبر علیه السلامك جمال الله
و کوزیله کوردکنی انکار مؤمنینه لایق دکلدر نتکم حضرت رسول مکرمدن مرویدر که
الله تعالی یه ثنا ایلکه اول جناب رب العزته اوچ کلمه التحیات لله والصلوات والطیبات
دیر ثنا ایلدی بونده علمانك اقوال چوقدر تحیات تحیه نك جمعیدر الملك لله معناسنه
دردیمشلر بقاء دائم وجمیع عیوب نقایصدن سلامت معنالری ایله تفسیر اتمشلردر
بونلردن هر تنفسی تفسیر اولنورسه تعظیم رب جلیل مشعر ومبنی ایدوکنده اشتباه
یوقدر بحسب اللغه بو معنالرك هر برینه بلکه زیاده معنایه متحمل در یعنی عبادات قولیه
ذکر وتسبیح وقرائت قرآن عظیم الشان کبی عبادات بدنیه اوروج طوتمق وحج اتمك
ونماز قلمق کبی وعبادات مالیه ودخی زکوة وصدقه کبی هر نه عبادتکه حاصل اولور
کلسی جناب رب عزته نذر در عقب اوچ کلمه ایله سلامن الدی بری سلام
وبری رحمت وبری برکات السلام علیك کلمه سی اول معامله حکایتدر یعنی الله تعالینك
سلامی سنك اوزریکه اولسون ای النبی اللهك نبیسی اللهك رحمتی وبرکاتی سنك
اوزریکه اولسون دیمکدر نتکم امام همام قدوة المحدثین شیخ جوزی رحمه الله عرف التعریفده کتوردی سندر که
حضرت رسول علیه السلامك جمله خصائصنده بری بودر که مصلی نمازده اول حضرتی خطاب
ایدوب دیرکه السلام علیك ایها النبی ورحمة الله وبرکاته بو خطاب نمازده اول حضرتدن غیریه

Copyright © King Saud University

ولسه نمازی باطل اولوردیوم پیغمبریمز علیه السلام بو برشی ذکر هیچ بر نبیه
میسّر اولماشدر که چون پیغمبریمز علیه الصلوة والسلام کمال شفقتندن امتنه دخی
نصیب اولمق ایچون بز حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام اول مقامده بار ایتدیکی
حق تعالی حضرتنده سلامندن امتنه دخی نصیب ولمق ایچون تکرار ایتمش السلام علینا
وعلی عباد الله الصالحین یعنی الله تعالی سلامی بزم اوزریمزه اولسون دخی الله تعالی
صالح قوللری اوزرینه اولسون دیمکدر چونکه بیلدا معراجده رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم امتی ایچون بو قول شریفی دیدوکی حضرت جبرائیل علیه السلام دخی اشتدن
شهادت کتوروب ایتدی اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله دیدی
معناسی بن شهادت ایدرین معبود بالحق اولمغه لایق آنجق بو تقدیر که الله تعالی وار دراندن
ارتق معبود دخی شهادت ایدرین تحقیقا حضرت محمد علیه الصلوة والسلام الله تعالینک
قولیدر ورسولیدر دیدکاه حقده مقبول اولمغله هر نمازک قعده لرنده اوقمق
سنت اولدی واخرنده توحید ایله شهادت اولدوغیچون تشهد دیدیلر اندن جبینه
چوق نسنه دیمش یازیلور سه کتاب مطول اولور آخر اشته الّی وقت نماز فرض قلدی
ایدوب اصطفا اولوب فرشته لر آل محمدی سدرة المنتهی ده سکز جنتی تفرج ایلسون
وانتی ایچون اول مقاملری کورسون دیدکده حضرت پیغمبری الوب سدرة المنتهی
کلدکده جبرائیل علیه السلام کلوب معراجین مبارک اولسون دیو رسول علیه السلامک
مبارک الندن طوتوب الوب اصطفا ایله سکز جنتی تفرج اندوروب اندن براقنوب
اینمی کوکدن کلوب حضرت موسی علیه السلام قتنه کلدکده موسی علیه السلام معراجین
مبارک اولسون وانکه نقدر نماز فرض اولدی دیو سؤال ایتدکده رسول علیه السلام
الّی وقت دیدکده موسی علیه السلام ایتدی امتک ضعفدر الّی وقت نمازه کوجری
یتمز وار اوزریکدن تخفیف استر وار دیو اول تخفیف ایدوب کلدکده کور وار دیمش
تا اوج کره واروب کلمش الّی وقتی بش وقت اولمش موسی علیه السلام ینه وار دیدکده
رسول اکرم ایتمش دیتمدن حجاب ایدرم اول قدره راضیم دیمش بر روایتده واروب الله
تعالی ایتمش یا محمد کیجه وکوندوزده بش وقت نمازک هر بر وقتنده اون وقتی ثوابی ایا زیلسه الّی
وقت اولمش کبی اولسون دیدکده طرفة العین ایچنده تدسره کلوب اندن سحر وقتنده مسجد
حرامه کلوب اندن حضرت جبرائیل علیه السلام رسول علیه السلام ایله وداع ایدوب مقامنه
کیتدی چونکه صباح اولدی رسول الله معراج ایلدوکنی مکه اهلنه خبر ویردی مشرکلر
اینانمدیلر ابو بکره کلوب ایتدیلر محمد بو کیجه قدسه واردم و کوکلره چقدم کیری کلدم
دیرسن ندر دیرسن دیدکلرنده ابو بکر رضی الله عنه کرچکدر امنا وصدقنا بن اناندم

اکر بولندن

برالدنا غروب دخی دیو سه دیدی اندن اوتری صدیق دیدیلر رضی الله عنه آخر
تربیلر قوی ایندیلر اکر کرچک ایسک بیت المقدسک ومسجد اقصینک صفتلرندن
خبر ویر دیدکلرنده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم کیجه ایله کورمشدی نشانه سی
سول ایکن حق تعالی قدرتیله بیت المقدس قرشوسنه کتوردی هر نه سندن
سوردیلرایسه خبر ویردی اندن ایتدیلر بولده کاروانمز وار کوردکمی دیدیلر رسول
اکرم ایتدی بولده کاروانلری فلان یرده کوردم یرده ضایع ایتمشلرانی اراردلر وبوکلرنده
بر دانه صو وار ایدی صو صامش ایدم الدم ایچدم بر داغی یینه بر یینه قودم کلیجک
سؤال ایدک بر دانده هیچ صو بولدیلرمی وسزین کاروانمز چهارشنبه کونی اوغرادم اوکلرنجه
بکی عود بوکی یدوه وار کون طغنجه کلورلر کورندیلر کون طغنجه اعنی ایله اول دوه
دخی کلدیلر معراج خبرلرندن زنهار شکک اولمسون حالت بیداریده اولدوغی
مکه دن تا مسجد اقصایه اندن سمواته اندن مشیة الله متعلق ایلدوکی قرب اعلایه
وروحی نقل قرآن ایله ثابتدر و بدیعیات کوکلرک عجایبی وعرشک عظمتی
واولو فرشته لری کوردکلری اندن صکره جنت وجهنم واطراف عالمی سیر و سلوک اندوکی
اخبار واحادیث صحیحه ایله ثابتدر دکه متواتر الفرعه قریبدر هر کیمکه شک کتوره کافر
اولور زیرا حقنده اولان ایات کریمه یی تکذیب ایتمش اولور ایات کریمه یی تکذیب ایدن
خود مطلقا کافر اولور العیاذ بالله تعالی بلکه معراجک هر خصوصنده حسن اعتقاد ایله
صدق الله العظیم وصدق رسول الله دیمکدر وما اخبره النبی علیه الصلوة والسلام
من اشراط الساعة ودخی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم روز قیامتک
علامتلری اخباری واحادیث وارده ایله امتنه خبر ویردوکی جمله سی حق و
صدقدر اولسه کرکدر مسئله من خروج الدجال ودجالک خروجیدر وامام احمد حنبلی
رحمه الله مسندنده جابر رضی الله عنه دن نقل ایدرکه دجال دینک ضعفی وعلمک
ادباری زماننده خروج ایدر وجهار ضعفی قرق کوندر بالطول والعرض سیر ایده
اول کی کونی بر ییل قدر ایکنجی کونی بر ای قدر واوچنجی کونی بر هفته قدر سائر
کونلری بیاض کونلر کبی اولور وحمار کبیری اولور ایکی قولاغی اراسی قرق ذراع
اولور خلقه حاشا بن سیزک الهیکزم دیر انا کوزی اعور اولوب کوزینده شهادت
ایله وایکی کوزی اراسنده هذا کافر یازلمش اولور هر عالم وجاهل انی اوقیر جمله
اقطار ارضی سیر ایدر مکه ومدینه دن ماعدا سنه واره امّا بو ایکی حرمدن ملائکه
منع ایده لر شو وشو دجالدن نسا ودجال کوزان اولوب شامده جبل دخانه
غضب ایده لو دجال کلوب بونلری محاصره ایدوب عظیم تضییق ایده حضرت

Copyright © King Saud University

عیسی علیه السلام کلجه وخروج دابة الارض دابة الارض بر جانوردر که مسجد
حرامدن چقوب بر النده سلیمان پیغمبرك یوزوکی وبر النده موسی پیغمبر علیه السلامك
عصاسی اولیسردر اول عصا ایله مؤمنلرك النلرنه کوره یوزلری اقشور اولور ویوزك ایله
کافرلرك یوزینه دمغه بصبر قرابك اولوب حتی اندن یوزی قاره وخلقلر فصیح سویلیسر
وخروج یاجوج وماجوج وقیامت علامتلرندن بری دخی یاجوج وماجوجدر خروج
ایدر بونلر نوح پیغمبر اوغلی یافث اولادیدر اسکندر یاپدوغی سدی بوزوب
چقار حضرت عیسی علیه السلام نزولندن صکره تقلد ذکر اولنده حضرت عزتدن
خطاب کلکر یا عیسی قوللرومی جمع ایدوب طور طاغنه چیق زیرا بر قوم چقاردم که هرکز
کمسنه انلر ایله جنك ایتمکه مجالی یوقدر دیه پس بونلر چقوب جمیع دنیانی باشدن باشه
خراب ایدوب بیت المقدسه کلوب طور طاغنی احاطه ایلیوب مؤمنلر عیسی
علیه السلام یاننده جمع اولالر عیسی علیه السلام دعا قیله حق سبحانه وتعالی اول قومی یرکوردن
جملهسنی هلاك ایده بر یوزی میت جیفه اولوب قوقه خلق اول رایحهدن عاجز اولوب
کرو حضرت عیسی یه کلوب شکایت ایدهلر عیسی علیه السلام دعا قیلیجق حق تعالی عظیم
قوشلر کوندروب بونلرك لشلرك کتوره بیوره لدوغی یره بوندن صکره حق تعالی برکات یغمورن
یاغدوروب یری پاك ایده بر یوزی معمور اوله ونزول عیسی علیه السلام من السماء حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلمك تابعی دیننده خدمت وانفاذ سلطنت ایچون تجدید شعائری اسلامك
تجدید مصلحتی ایچون قیامته یقین حضرت عیسی علیه السلامك نزولی حقدر صاحب انجیل
ایکن حضرت قرآن جلیل وجلیل ایله فضایل واحکام تقطیع وتفصیل ایده بو اسود مذکوره عندنه
محبوبیت حضرت رسالت پناهه برهان کافیدر کر حضرت عیسی علیه السلام وقت سحرده
شام مدینه منارهٔ بیضایه نزول اندکده اهل اسلام صلوة فجری ادا ایتمک مراد ایدوب یا روح الله
امامت ایدك دینلدکده اولدن امامکوز کیم ایسه اول قلسون دیه پس سلیمدن بریسی امامت
ایده حضرت عیسی وغیریلر اقتدا ایدوب نمازی جماعتله قیلهلر ودجالی قتل ایدوب انلاری بمن
قدملر یر یوزنده اول مرتبه امن وامان اوله که تعبیری قابل اولمیه ووصف اولنده عیسی علیه السلام
یدی ییل قرار ایده بعده دار فناده کیده معتبرانده روایت صحیحه بودر دیمشلر وطلوع الشمس من
مغربها وخو ذلك کله حق وقیامت علامتلرندن بری دخی شمسك مغربدن طلوعیدر
برجمعه کیجهسی کون طوغدوغی کون مقداری طغیسه قیمکر صباح اوله کوره لرکه مغربدن کونش
طغدی اکندی یرینه چقه قبقرا اولوب کرو دونه بوندن صکره قلان علامتلر دخی اکلنیوب
ظاهر اولیسردر بونلرك امثالی قیامت علامتلری جمله حقدر اولسه کرکدر یعنی اولجیده
والکبیرة لا تخرج العبد المؤمن من الایمان اهل سنت وجماعت اعتقادی بویله معلوم اوله که

کناه کبیره

کناه کبیره عبدی ایماندن چقروب کفره ادخال ایتمز یعنی ایمان فسق ومعصیت ایله زائل اولماز
وعبدی مرتکب کبیره اولمغله ایماندن چقماز ولا تدخله فی الکفر وکفره ادخال ایتمز
ولا تخلده فی النار اهل الکبائر کرچه مسلمان اولدقلرنده ایسه ابدی قالمز بلکه عاقبت توبهسز وفات
ایدرسه الله تعالینك مشیتنده اولور دیلرسه بارلغار دیلرسه کناهی مقداری عذاب
ایدر صکره جنته ادخال ایدر ولا تحبط اعمال الطاعة واحباط اعمال ایتمز یعنی ذره قدر خیر
عمل اشلر ضایع اولیوب ثوابن بولور ذره دیو کونشه ایچنده خیال کبی کورنن کوچك
نزه دلکه اندن کوچك نسنه یوقدر شول مقدار دخی ضایع اولماز قوله تعالی ان الله لا یغفر
ان یشرك به ویغفر ما دون ذلك لمن یشاء والله تعالی شرك بارلغمز شرکدن ماعداسنی
دیلرسه بارلغادوك کبایر وکرك صغایر دیلدوکنی مغفرت ایدر ویجوز العقاب
علی الصغیرة ولو مع اجتناب الکبائر والعفو عن الکبیرة ولو بلا توبة عفو ایدر و
کبیرهدن تجنب صغیره صاحبنه عقاب ایتمك جائزدر بوندن مراد توبه صحیحه درکه
انار خطایای کبیره اولور بو جهتدن اولدوغی تقدیرجه جواب ایدر وصغیرهیه کثرت
مواظبت ایله کتدکجه کبیره اولور بو جهتدن دیمشلر که جرمنکنی معترف اولوق طاعت
یون اولمقدن یکدر دیو استغفار دروی عجز واعتذار وتوجه قلب انکسار ایله مؤمن
صفات شعار ده کبیره قومز واصرار ایله کوچك ذنب عظیم اولمقدن قورقلمز همان
الله تعالی حضرته توبهیه توفیق ویروب وطریق قرانه ارشاد ایده والله تعالی یجیب الدعوات
ویقضی الحاجات تفضلا والله تعالی دعالری قبول ایدیجی وحاجتلری قضا ایدیجیدر
تفضلا در وجوبا دکلدر والایمان والاسلام واحد اسلام وایمان ارهسنده
فرق یوقدر اهل شرع قتنده ایمان اسلامسز واسلام ایمانسز اولماز ایمان ایله
اسلام ادقایله فرق کیده دنلر ارقه قرنسز وقرن ارقهسز اولور دیو مثل عد
ایتمسك اوزرینه مؤمنه دیو مسلم دکلدر ویا خود مسلمه دیو مؤمن دکلدر دیو
حکم اولنمق جائز دکلدر اسلام ایله ایمان بو ایکیسی بربرندن منفك اولمازلر لکن
هر برینك مفهومی طریقی لغتدن ایمان ایله اسلام بیننده فرق واردر زیرا لغتده
اقرار وتصدیقدن عبارتدر یعنی اینانمقدر خدایه ایمان کتورن کمسنه اندن قورقوب
ایدوب وامرینه مطیع ومنقاد اولوب وکذلك ایمانسز اسلام بولنمز زیرا اسلام لغتده
وامر خدایه انقیاددن عبارتدر یعنی اوینقدر هو تصدیق النبی علیه الصلوة و
السلام فی جمیع ما علم بالضرورة مجیئه به واقعا علم اول رسول علیه الصلوة والسلام
جمیع اخبارنه تصدیق ولسان ایله اقراردن عبارتدر وارالقانی تعجبا نید رسر [?]
بدلکدن نکم مؤمن ایله مسلم دخی ایمان ایله اسلام معناسنده دنکم یعنی الاسلام

Copyright © King Saud University

عمی حس حدیثنده اول قول شریف ارکان اسلامدن بر رکن اولدوغندن اشارتدر
والاقرار به والاعمال خارجة عن حقیقته واعمال ایماندن خارجدر زیرا ایمان عملك
غیریدر وعمل ایمانك غیریدر اسم ایمان تصدیق واقراره دیر مؤمنلر ایمانده برابرلردر
وعبادتده بربرندن ارتق واکسکدر مثلا بر مریض محتنده کبی بیوب ایچرسه کندویه
ضرر ایدر چکن بلورکن اشتهاسنده مغلوب اولوب زیانی بعض ضرر دیو اعتقاد ایچکم
ایکن تناول ایدر لکن اول زیاده اکل ایتی اولدرمك خوفی واردر کذلك دائما نفس
هواسنه اویوب مرادلرنی قول اولان کمسنه نك کیدرك قلبی قراروب ایمانسز کتمه‌سی بعید
دکلدر مؤمن اولان خوف وحذر ایتمك لازمدر عاصی فاسق وعاصی کافر اولمان
وایمان ایله کفر اراسنده دخی واسطه یوقدر همان ایمان کتسه کافر اولور وکفر کتسه
ایمان اولور ولا یزید ولا ینقص عند ابی حنیفة رضی الله عنه قتنده اهل سمانك که
ملائکه در واهل ارضك که انس وجندر ایمانلری نه زائد اولور ونه ناقص اولور
پس بوم ایمانمز ملائکه ورسلك ایمانلری کبیدر نه ارتر ونه اکسلور اما اعمال وطاعتده
متفاضللردر پس اهل ایمان اراسنده واقع اولان رتبه ودرجات حسبیله در ایمان
وتوحید حسبیله دکلدر نتکم ابی مطیع وحماد بن سلمه وابی هریره دن رضی الله
عنه روایت ایدرلر که بر کون بر کمسنه کلوب حضرت رسول علیه الصلوة والسلام سؤال
ایتدیلر که ایمان زیاده ونقصان قابلمیدر دیدی قال الایمان مکمل فی القلب زیادته
ونقصانه کفر یعنی ایمان قلبده کامل اولمش بر نسنه در اول ارتمز واکسلمز ارتر
واکسلور دیمك کفردر بو بورده قلری ایمانك زیاده ونقصانی اولمدوغین
اقتضا ایدوب زادتهم ایمانا آیتی ایمانك ازدیاد وانتقاص استدعا ایدوب
زادتهم ایمانا آیتی ایمانك ارتق اکسك اولنان قول شریفی صحابه حقلرنده در رضی
الله تعالی عنهم زیرا انلره نتکیم برآیت نازل اولدیقی ویاخود بر نسنه ایله امر اولنلردی انی
تصدیق ایدرلردی وصکره برآیت دخی نازل اولدقده وبر نسنه ایله دخی امر
اولندقده اکا دخی ایمان کتوررلر ایدی اول تقدیرجه ثانیا واقع اولان تصدیقلری
اولا واقع اولان تصدیقلرینك اوزرینه زائد اولمش اولوب زیادة فی الایمان انلره
نسبت واقع اولور بو تأویل ابن عباس حضرتلرندن مرویدر وانلر توجهانه قرآنده
وذاهب اولدقلری نسنه حقدر اما بزوم حقمزده حالا وحی منقطع اولمغله ایمانمز
قرآنك جملهسنه واقع اولمغله ایمانمزده زیاده ونقصان محال اولمشدر وینبغی ان
یقول من وجد فیه انا مؤمن حقا ولا ینبغی ان یقول انا مؤمن ان شاء الله تعالی و
مؤمن بن حقا مؤمنم دیمك لازمدر زیرا تصدیق اقرار مؤمنم ان شاء الله دیمکه

شکه دلا

شکه دلالت اولدوغیچون خشیت واردر بوسوز ایماننده شبهه ایلمکدر وبرکسنه ایماننده
شبهه ایلسه کافر اولور پس ان شاء الله دیمکلك ویاخود حق تعالی استرسه دیمکلك استثنا
درکوز زیرا بو عبارات ایمانه شکی ایما ایدر شك ایله تصدیق جمع اولمماز خصوصا ان
لفظی ایمان شك ایتمکدر حتی ایمانه کلمش کلن کمسنه امنت بالله ان شاء الله دیسه بو استثنا
ایله امنت ایله ایمانه کلمش اولمز بلکه بر نسنه کفر ایله قالور واکر بو لفظی دین مؤمن ایسه عین
حقیقته اولان ایمانی تشکیکیه کتورمك مناسب دکلدر انکیچون مصنف ولا ینبغی دیدی
لایجوز دیدی زیرا شك ایچون اولمایجق نفی جوازك معناسی یوقدر ومع هذا اکا
بر سلفدن حتی صحابه وتابعیندن چوغی ذاهب اولمشلردر حتی امام شافعی رحمه الله
عبد ایدرم مؤمنم ان شاء الله دیمك عاقبتنی کوره رچون عاقبتدن ناشیدر پس ان شاء الله
دیمك جائزدر بر امام اعظم حضرتلری رحمة الله علیه ایدرلرکم اول کشی عند الخلق
وعند النفس وعند الله بحسب النص مسلماندر اما باعتبار العاقبة عند الله یعنی علم
الهیده بلمز ایدوکن بلمزز ولکن اولی واحسن اولان ترکیدر ان تشکیکیه کتورمك مناسب
دکلدر والایمان بهذا المعنی مخلوق کسبی والایمان تصدیق واقرار معناسنه مخلوقدر
واقراردن وعملدن کاندن کنایه ندر ونسك بو قدر دکه بونلر قولك فعلیدر وقول جمیع افعالیله
خدانك مخلوقدر واما بمعنی هدایة الرب لعبده الی معرفته فغیر مخلوق واما هدایت معناسنه
ایمان غیر مخلوقدر یعنی ایمان کلمة لا اله الا الله در لا اله الا الله ایسه کلام الله در
وکلام الله ایسه غیر مخلوقدر ایمانی غیر مخلوقدر وایمان مخلوقدر دیمك کفردر نتکم
قرآن مخلوق دین کافر اولدوغی کبی زیرا حق تعالی جمیع صفاتیله غیر مخلوقدر وقول جمیع
صفاتیله مخلوقدر وکك حق تعالی حضرتلرینك صفتنی صفت عبددن تمیز ایتمسه اول
ضال ومبتدعدر پس هر نسنه که حقدر اول مخلوق دکلدر فتوی دخی بو قول اوزرینه
وبو ایکی مسئله ده سکوت اولیدر ونزاع وخصومت مناسب دکلدر وایمان المقلد
صحیح ولکنه اثم بترك الاستدلال وایمان مقلد صحیح ومقبولدر پس شول کمسنه که صانع
بجولی اثبات ایتمکده وتوحیدنده آفاق وانفسده برهان قاطع ایله دلیلی اولمیه یعنی اثردن
مؤثره استدلال ایدوب اول استدلال ایله حضرت حقك وجود ووحدانیتنی اثبات
ایتمیه بلکه غیریدن استماع ایدوب تقلید ایله مؤمن اولسه انك ایمانی صحیحدر زیرا تصدیقی
وجودی مقرردر واول مقلد اعتقادی سائر طاعات ایله الله تعالی به مؤمندر نهایت
معرفت صانعده استدلالی اهمال ایتدوکی اکا بغشلر دیلرسه استحقاقی قدر عذاب
ایدر عمل ایمانی مقبولدر تعذیب اولنورسه ابدی نارده قالمز عاقبت ینه جنته کیرر بو
معنایه حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم وصحابه وتابعین وکذلك حضرت

استدلالی ایدن علما طولی لکن استدلالی اولدوغی علماء ... [illegible]

ابو حنيفه وشافعى ومالكى واحمد بن حنبل رحمهم الله تعالى متفقلردر انلردن صكره
كلنلر عوام ايمان اوزره تقليد ايدرلردى وايمانلرينك اوزرلرينه حكم ايدرلردى تنكم شيخ
ابو منصور ماتريدى رحمة الله عليه حكايت ايلر كه بر كوم كيمسنه بتوب كيدركن يولده بر جفتجيه
اوغرايوب اكا سلام ويردى اولدخى سلامن الوب بنه اوكوزين سورمكه مشغول
اولوب مقيد اولمدى شيخ اول جفتجيه ايندى سكا سلام ويردكمز زمانده همان سلامم الوب بنه
شوكه مشغول اولدك ديدى جفتجى ايندى غيرى مسلمانلردن سلامن نخر الور سنكه ايله
الدم باسكا نيلسم كرك ايدى شيخ ايندى سن بنى الله كيمى كوردسن جفتجى ايندى بلى سن بجرسن
شيخ ايندى بن عالم وفاضل كيمسه يم حق تعالينك بركيمى بوزه دليلا اثبات ايتدم شيخ منصور
ديدكلرى بنم ديدى اول جفتجى ايندى بوز شبهك وار ايمش بوزه دليل كتورمشسن بكا دليل
فلان كوكزه ديدى شيخ ايندى باسنك هيچ شبهه يوقمدر جفتجى ايندى بنم هيچ شبهم يوقدر ديدكنده بر اولاده
ديدى شيخ ايندى بوكشينك بيلدى اوليا ايجه خصمن الزام ايده مز شهدى بوكمسنه بر باكلش سوز سويلمه
اكا بجه جواب ويرسن ديدكده جفتجى ايندى اشبو اوكنده دره بى كوردسن اكا شو بر جالوك تابرده
بكلش سوز سويلمه ديدكده ابو منصور اول جفتجينك بومرتبده قوت ايماننى مشاهده ايدوب
حيرتده وار اولدى قلدوغى غرورلره نادم اولوب استغفار ايدوب جفتجينك خاطرين تسلى
ايدوب دعادن اونمه ديو بولنكندى زيرا عوام برامر عجيبى كوردكلرنده سبحان الله وبر خلقى
غريبى مشاهده ايتدكلرنده سبحان الله الخلاق وسماده كوردلدى اولدقده وزياده روزكار اسدكده
خدايه تسبيح ايدرلر وكمال قدرتن وصف ايدرلر انكچون مقلدك ايمانى صحيحدر وَفِي إِرْسَالِ الأَنْبِيَاءِ
وَالرُّسُلِ بِالْمُعْجِزَاتِ وَالْكُتُبِ الْمُنَزَّلَةِ عَلَيْهِمْ مِنَ الْبَشَرِ إِلَى الْبَشَرِ حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ وجنس بشردن معجزات
باهره ايله ارسال انبيا ورسل وانزال كتبده حكمت بالغه مقرردر اهل ايمان وطاعته جنت وثواب
ايله تبشير ايچون واهل كفر وعصيانه تنذير ايچون وناسه امور دين ودنيالرنده محتاج اولدقلرى
نسنه تبيين ايچون الله خلقه بعث اولنمشلردر جملهسنى تصديق فرض عيندر فرض كفايه دكلدر بعضى
بركسه انكار ايلسه كافر اولور نعوذ بالله من الكفر والشرك وهم مبرؤن عن الكفر والكذب مطلقا و
انبيا عليه الصلوة والسلام صغائر وكبائر وكفر قبايحدن بريلردر اصلا بونلردن كناه صادر اولماز
يعنى عمدا معصيت امن وامانده مأمون ومعصوملردر هركز مرتبه نبوتدن معزول اولمدن بريلردر
مُطْلَقًا وَعَنِ الْكَبَائِرِ وَالصَّغَائِرِ الْمُنَفِّرَةِ كَسَرِقَةِ لُقْمَةٍ وَتَطْفِيفِ حَبَّةٍ وَتَعَمُّدِ الصَّغَائِرِ غَيْرِهَا بَعْدَ الْبِعْثَةِ
وبعد البعثت وكرك قبل النبوة اصلا سرقه ولقمه وتطفيف حبه مثللو تنفير قلوبه سبب اولور صغيره
وكبيره تعمددن ارتكاب ايتمديلر يعنى كرك بيوك كناهدر وكرك كوجك كناهدر هيچ برينى ارتكاب
واختيار ايتمديلر ديمكدر واولهم آدم واخرهم وافضلهم محمد عليه الصلوة والسلام ولا يعرف يقينا
عَدَدُهُمْ وَأَوَّلُ الأَنْبِيَاءِ آدَمُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ حضرت آدمك جنتده كنيتى ابو محمد ايدى ويربوزنده

كنيتى ابو البشر

كنيتى ابو البشردر آدم عليه السلام حق تعالى قودى بالجملهدن بوامتده رجالنك اصلى اولدر
واخرى وافضلى حضرت محمد عليه الصلوة والسلامدر اكا ايمان جمله انبيا ومرسلينه ايماندر
وجميع كتبه وروز جزايه وما فيهايه ايمان كتوردكدر زيرا اسم انبيا وافضل جميع مرسلين
ايدوكنه بو دليل واضحدر كه حضرت عيسى عليه السلام انبيا اولو العزمدن ايكن اخر زمانده
نبوب علما امت محمد كبى خلقى شريعت شريفه محمديه دعوت ايدوب دين مبينه خدمت ايتسه
كركدر بو معناى اثبات آيات واحاديثدن ادلۀ قاطعه لا تحصيدر جملهدن برى قوله تعالى
وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلاَّ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ دليل كافيدر دعوالرى قرآن عظيم الشانده بيان اولنديغى
كبى نه مقدار ايدكى بلمزز اما بعض احاديث شريفده يوز يكرمى درت بيكدر وروايت اخريده ايكى يوز
يكرمى درت بيكدر اما منهم من قصصنا عليك ومنهم من لم نقصص نظم كريمى
ابهام ايدركه تعيين عدد مناسب اعتقاد بودركه جمله پيغمبرلرك اولى حضرت آدم عليه السلام
واخرى حضرت محمد صلى الله تعالى عليه وسلمدر بو جمله پيغمبرلرك برينى انكار ايدن كافر اولور
ومجموع انبيانك اوچ يوز اون اوچ مرسلدر ماعداسى ايجى نبى ايدرلر بس تفاوت
مراتب مقرردر ومرسل پيغمبرلرك التيسى اولو العزمدر آدم ونوح وابراهيم وموسى
وعيسى ومحمد صلى الله تعالى عليه وسلم وعليهم اجمعين وحضرت آدم عليه السلامك برده
اندوكندن نوح عليه السلامه دكين ايكى بيك يوز فرق ايكى ييل اولمشدر وآدمدن ابراهيم
عليه السلامه كلنجه اوچ بيك اوچ يوز طقسان سكز ييل اولمشدر وآدمدن موسى عليه السلامه
كلنجه اوچ بيك سكز يوز فرق يدى ييل اولمشدر ودخى توراة بو ييل نازل اولمشدر درت
بيك اوچيوز التمش اوچنده زبور حضرت داود عليه السلامه نازل اولمشدر توراة ايله زبور
مابينى بيك درت يوز سكسن دو ييل بور اتمشدر وآدمدن حضرت عيسى عليه السلامه
كلنجيش بيك التيوز اون درت ييل اولوب انجيل دخى بو ييل انجيلده نازل اولدى وآدمدن
خاتم الانبيا حضرت محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك انس وجنه مبعوث اولدوغنه كلنجه
التى بيك يكرمى اوچ ييل اولدوغنده خلعت نبوت وتاج معجزه ايله عالمه ارسال اولنوب
جميعنك افضلى وجميعنك آخريدر بوندن صكره پيغمبر كلمز خاتم الانبيادر جمله انس وجنه كوندر
لمشدر وشرع شريفى قيامته دكين باقيدر وَلاَ يَبْطُلُ رِسَالَتُهُمْ بِمَوْتِهِمْ وموتلرى ايله رسالتلرى
ابطال اولمز غير منقطعدر وَهُمْ أَفْضَلُ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمٰنِ مُكْرَمُونَ لاَ يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ
وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ وافضل الانبيا عظام ورسل كرام حضرت محمد عليه السلام وملائكه حق
تعالينك قوللرى اولوب حق تعالى حضرتنه عبادت وخدمتلرنده هيچ بر آن اللهك امرينه عاصى
اولمزلر هركز حق تعالى امر ايدرسه تقصير ايلميوب يرينه كتورلر لاَ يُوصَفُونَ بِمَعْصِيَةٍ وَلاَ بِذُكُورَةٍ
وَلاَ أُنُوثَةٍ وَلاَ يَأْكُلُ وَلاَ يَشْرَبُ ولوازمهما والله تعالينك ملكلرى انسان كبى معصيتله متصف

Copyright © King Saud University

اولمازلر زیرا انلر الله تعالی یه عاصی اولمازو انلرده ارككلك و دیشلك اولماز یمزلر و ایچمزلر
ولوازملرندن بیزاردرلر و شهوتلری یوقدر و ضرورتلری یوقدر و معصیتدن معصوملر
دیو اینانمقدر ورسل البشر افضل من رسل الملئكة وافضل من عامة البشر الذینهم افضل عامة الملائكة
و رسل بشر رسل ملائكه دن و عامهٔ بشر عامهٔ ملائكه دن افضلدر و رسل ملائكه عامهٔ بشردن
افضلدر و رسل ملائكه نك افضلی جبرائیل و میكائیل و اسرافیل و عزرائیل علیهم السلامدر انبیاء بشر
بونلردن افضل اولدوغنه اهل سنت و جماعتك حجتی بودركه اولا ملائكه نك حضرت آدمه سجده
ایتدكلریدركه الله تعالی حاضر و روب بیوردر واذ قلنا للملائكة اسجدوا لآدم فسجدوا پس حضرت
آدم افضل اولدی ثانیا اولدركه حضرت آدم ملائكه دن اعلم ایدی شویله كه آدم علیه السلام
جمیع اسمایی بلوردی اما ملائكه بلمزلر ایدی نتكم آیت كریمه بوكا ناطقدر و قوله تعالی وعلم آدم الاسماء
كلها ملائكه دیدیلركه سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا پس حضرت آدم اعلم و افضل ثالثا بشرك
طاعتی اصعبدر عسرتله حاصل اولور اما طاعت ملائكه بونك خلافنجه در زیرا انلرده طاعت
طبیعیدر پس طاعت بشر افضل اولدی و انلرك مرتبه لری طاعات مرتبه لرینه كوره اعتبار اولنور
زیرا انبیا و ملائكه حق تعالینك خدمتنده قوللردر نتكم قرآن عظیمده الله تعالی بیوردر لن یستنكف المسیح
ان یكون عبدا لله ولا الملائكة المقربون یعنی عار ایتمز عیسی علیه السلام عبد الله اولمقدن دخی
ملائكه مقربین عار ایتمز الله تعالینك قولی اولمقدن پس سیاق آیت اقتضا ایدر كه ادنادن اعلایه
ترقی اولنه پس ملائكه افضل اوله جواب آیت فضیلت ملائكه یه دلالت ایتمز بلكه بر غیر معنایه دلالت
ایدر یعنی اول نصرانیلر كه عیسانك الوهیتنه علت طوتمشلر ایدی اول علت باباسز وجوده كلدیكیدر
پس بو علت حضرت آدمده و جمله ملائكه ده دخی واردر كه بونلر حضرت عیسی علیه السلامدن
زیاده باباسز و اناسز وجوده كلمشلر ایدی نته عیسی عار ایدر عبد الله اولمقدن و نته ملائكه
مقربین كه او علتده عیسی نك اوزرینه زیاده لردر و نجه قیاسك برسندی دخی بودركه ملائكه معلم
انبیادر حضرت رسول اكرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرینه قرآن تعلیم ایتدی ایسه اولسه معلم متعلمدن
افضلدر بونه دخی جواب بویله دركه نعم بر تسلیم ایدهروز كه معلم متعلمدن افضلدر تعلیم ایتدوكی
نسنه ده اما بوندن لازم كلمز كه مطلق افضل اوله زیرا لیلهٔ معراجده جبرائیل علیه السلام رسول اكرم
صلی الله تعالی علیه و سلم ایله سدرة المنتهی یه كلدكلرنده مقامنده قالوب حضرت رسول
علیه الصلوة والسلامه دیدیكه لو دنوت انملة لاحترقت یعنی اكر بوندن بر پرمق قدر ایلرو
وارسم تحقیق ینارم دیدی ایمدی اولسه انبیا علیهم السلام ملائكه دن افضل اولدقلری ظاهر اولدی
و رسل ملائكه عامهٔ بشرك صالحلرندن افضلدر و عوام بشرك صالحلری عوام ملائكه دن
افضلدر اما خواص ملائكه دن افضلدر كافردر و هبا ایتدی شرحنده قرار داده كلام بودر دیمش
نتكم فخر عالم صلی الله علیه و سلم حدیث كوهر نثارلرنده بیوردرلر كه حق تعالی ملائكه خلق ایلدكده

انلره همان عقل و معاد ویروب شهوتدن پاك ایتدی و بری ایلدی لاجرم هركز انلرده فسق
و عصیان و مخالف امر جهان صادر اولمز جمیع اخلاق ذمیمه دن پاك و عاری اولوب علی
الدوام سجود و عبادتدن غیری بلمزلر غذالری همان طاعت و عبادتدر و حیواناتی
خلق ایلدی شهوتیله عقلدن دور ایلدی علفدن غیری كورمزلر نظر و التفاتی همان
اكل و شربدر والله سبحانه و تعالی آدمی خلق ایلدی وهم شهوت ویردی پس شول آدمكه
عقلی شهوتنه غالب یعنی طاعت و عبادته اولوب روحانیتی و جسمانیتی جانبندن قوی
ولا اولسه عوام ملائكه دن اعلا و اشرفدر و شول آدمكه شهوتی عقلنه غالب اوله
یعنی طاعت و عبادته اولمیوب دوزنب نفس پرستلكده اكل و شربك زبونی اولوب اكا
مرفوع ایده اولسه حیوانات زمره سندن اخس و ادنی ایدوكنه شك و ریب یوقدر
اولئك كالانعام بل هم اضل بو طائفه نك حقنده در زیرا بهیمه ده عقل یوقدر بیت
دریغ آدمی زاده پرمحل كه باشد چو انعام بل اضل بو بابده اقوال كثیره واردر حاصلی
تفضیل بشر علی الملك و عكسی دلیل قطعیه مستند دكلدر بو اول مسئله دن دكلدر كه خلافی
بدعت اولور نتكم امام اعظم رحمة الله علیه حضرتلری ولا تقف ما لیس لك به علم نظم كریمنده اعتراف
كیبر العارف لا ادری اوزره كمال علمندن سكز مسئله ده سكوت ایتمشلردر و فی نفس الامر بیلمك
اعتقادی لازم اولمیان مسائلده مادامكه دلیل قطعی بولنمیه علم الله حواله ایدوب سكوت ایتمك
اولیدر اول سكز مسائلین بری ملائكه و انبیاء و مرسلك فضیلتی ایكنجی اوغلانك سنتی قاچ
یاشنده اولور اوچنجی حمار و بغل ارتوغی طاهرمیدر نجسمیدر دردنجی دهر منكر معناسی
نیدر بشنجی دشكل مسئله سی التنجی كلب خنزیر كبی نجس عینی میدر دكلمیدر یدنجی اطفال
مشركینك احوالی نجه اولاجقدر سكزنجی بقره جلالهٔ و دجاجهٔ جلاله مسئله سیدر تفصیلی مطولات
فقهیه ده مسطوردر مسئله ثمان توقف فیه الامام و قد عد ذلك دنیا میتا و اوان الختان و سؤر الحمار
وافضل الملائكة والمرسلینا ودهر وخنثی وجلاله وكلب واطفال مشركینا پس امدی ایمان كبیرنك ایكنجی
ركنی الله تعالی حضرتلرینك جمله ملائكه خدمتنده قوللری اولوب بر آن الله تعالینك امرینه عاصی
اولمدقلرینه ایمان كتورمكدر وكرامات الاولیاء حق وكرامات اولیا حقدر و واقعدر و قو
ثابتدر شول كسه كه قرآن عظیمه و حدیث شریفه و شرع و سنته مخالف ذره مقدار
نطقی و عملی و اعتقادی وضع اولمیه طاعته مداوم و معاصیده ذره مقداری بقبوب بالكلیه
توبه كار اولوب و خدمت حقده اولوب تقصیراتنه معترف و مغموم و منكسر اولوب و شهواتدن منتفر
اولمیه علو همت صاحبی اولوب یعنی قلبی و همتی حقه رضاسنه توجه ایدوب بو صفاتیله
متصف اولسه اول كسه دن كرامات ظهوری حقدر رسول علیه السلام حضرتلرینه انقیاد و خلوص
نبیتی نشر ایكوب اولسه رسولندن اولمقدر نور الشمس دریشر حقیقتده كشف انك نوردندر

Copyright © King Saud University

مِنْ قَطْعِ الْمَسَافَةِ الْبَعِيدَةِ فِي الْمُدَّةِ الْقَلِيلَةِ وَظُهُورِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ وَاللِّبَاسِ عِنْدَ الْحَاجَةِ
وَالطَّيَرَانِ فِي الْهَوَاءِ وَالْمَشْيِ عَلَى الْمَاءِ وَكَلَامِ الْجَمَادِ وَالْعَجْمَاءِ وَغَيْرِ ذَلِكَ ومدت قليلده قطع
مسافه بعيده اتمك وهواده اوچمق وصواوزرنده طيرانله يورركبى يوريمك وجوانلر و
اغاجلر ونباتات سويلمك كبى وظهور طعام وصوولباس شنلو كلمك كبى جملەدن برى
امير المؤمنين وامام المتقين حضرت عمر رضى الله عنه حضرتلرينك سكو بيلنبل مصرده جويانه
وطغيانده دخى مدينه منوره ده منبر اوزرنده ايكن ناگهان واقعه اولان جيشه منبردن ندا ايدوب
يا سارية الجبل يا سارية الجبل بيوردوقى وسارية دخى ايكى ايلق يولدن حضرت عمرك نداسن
ايشدوب وتدارك ايدوكى وحضرت عليك رضى الله عنه باب خيبرى قطع ايدوب كيدوكى
وقصه مريم صديقه ياننده رزق حاضر واصحاب كهفك اوچيوز طقوز ييل مغاره ده باقى وسالم
قالدقلرى وبونلردن ماعدا اصحاب كرام وتابعين وتبع تابعينده خوارق عادت يعنى كرامات
ظهوره كلمشدر خوارق عادات ظهورى حقدر واكر افعال واكر اقوال ميزان شرعه اويارسه
وَكَوْنُ ذَلِكَ لِرَسُولِهَا مُعْجِزَةٌ وَلِلْأَوْلِيَاءِ كَرَامَةٌ اولان شريعتده اولدوغى بيغمبرلرك معجزاتنه داخلدر
هر ولى كه ابن جراغنى حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمك معجزه سى مشكاتندن
اقتباس ايتمشدر رسول عليه الصلوة والسلام حضرتنه انقياد وخلوص محبتى نسبتلو ايسه رسو
اكرمدن اولقدر نور المشدر پس حقيقتده كشف وكرامات انك نوريدر وكرامت ولى
سرّ نبى اولور وَلَا يَبْلُغُ دَرَجَةَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ الصَّلَوةُ وَالسَّلَامُ وَلَا إِلَى حَيْثُ يَسْقُطُ فِيهِ الْأَمْرُ وَالنَّهْيُ
وولى درجه سى انبيايه واصل اولمز زيرا مراتب انبيا ومرسلين مراتب اوليادن افضل
واعليدر هركز بر ولى شرفده انبيا ومرسليندن افضل اولمش دكلدر دستاويزات
انبيايه اطاعت ومتابعتله مأمور اولدوغى كبى اوليا دخى انبيايه تابعلردر متبوع خود
هر خصوصده تابعدن افضل واعلى اولدوغنده شك يوقدر نتكم حق تعالى انبيا ورسله
اطاعت ايدنلر حقنده بيوردى وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
بو آيتده واقع اولان لفظ من تحتنده اوليا وغير اوليا داخل ومندرج در هركمكه بونده اوليا
مرتبه انبيادن افضل واعليدر ديسه كافر اولور العياذ بالله سبحانه تعالى واوليادن هيچ بر ولى
تكليف وامر ونهى ساقط اولاجق مرتبه يه بالغ دكلدر زيرا شريعتى اولمياندن ظاهر
اولان صور ولايت سحر وسيميا ونيرنجات در يا تسلط جن ياخود شيطاندر بو مقوله
لردن احتمال وقول كرامات ممتنع ومحالاتدر شريعت سزه كرامت اسناد ايتمك كفردر
اكر صو اوزرنده كزر ايسه چوب وحباب كبى كزر سه اوچر سه بعوض وزباب دخى
اوچر وطى مكان ايدرسه جن وشيطان دخى ايدر اكر قوه جودن مال اخراج ايدرسه
استخدام جن ايدر اكر نظر ايله ادمى يقرسه جن شيطان دخى يقر كرامت دعوى ايدنلرى قالدر

قالقلری

فى القلرى يقين مكر اسندراج وعمل شيطاندر اكابر كرامت ديمزو زيرا كه قضاء حاجات
بروز بر والله تعالى اعداسنك دخى حاجتلرين قضا ايدر اسندراجا اشد عذابه مستغرق
اولسونلر ديو اكثرا نفى كرامات ظن ايدوب وساوس شيطانيه ايله عملرى حسبى ايله شيطا
واصل اولورلر نتكم سلطان العارفين ابو يزيد بسطامى رحمة الله عليه هر شولكسنه هواده
اوچدوكورسكز امتثال اوامر واجتناب نواهيده وحفظ حدود الله ورعايت شريعت
محمديه بحردر بلمدكچه مغرور اولوب كرامتى وار اعتقاد ايتمك ديو بيوردديلر بوندن
مرام هيچ بر عصرده دانشمندان دين داروصلحاى تقوا اكروفقهاء كرامت شعار دركه قدم محمديه
اوزره سالك سلك شريعت اولورلر واهل بدعتى خور وذليل ايدرلر وَأَفْضَلُهُمْ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ثُمَّ عُمَرُ الْفَارُوقُ ثُمَّ عُثْمَانُ ذِي النُّورَيْنِ ثُمَّ عَلِيٌّ الْمُرْتَضَى وَخِلَافَتُهُمْ عَلَى هَذَا التَّرْتِيبِ
ايضا وافضل اوليا ابو بكر صديقدر جميع اصحاب اكا تكريم ايدرلر ايدى بزوم تكريمو مزى رسول
اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك معلوم شريفلرى ايدى انكاره منع ايتمزلردى
وحضرت على رضى الله عنه ايدردى كه حضرت بيغمبر صلى الله تعالى عليه وسلم ابو بكرى
امر دينده مقدم ايلدى بز انى امر دنياده نوتسبيدن تقديم ايتمزو زيرا بولردى يعنى جملەدن
رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمدن صكره ابو بكر صديق جملەدن افضلدر وانددن صكره
عمر فاروق افضلدر حق ايله باطلى فرق ايتمشدر اندن صكره عثمان ذى النورين افضلدر
زيرا رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ايكى كره كوكيو اولمشدر اول دخترى ويردى
اول وفات ايتدكده ام كلثومى ويردى اول دخى وفات ايتدكده بر قزم دخى اولسه ايدى انى كنه
عثمانه ويروردم ديو بيورديلر اندن اوتورى ذى النورين ديرلر اندن صكره على المرتضى
افضلدر اسد الله نامى حضرت حمزه نك شهيد اولدوغندن صكره واقع اولدى اول اولمدغى
حضرت حمزه يه اعزاز واحتراما ايدى ديمشلر رضوان الله تعالى عليهم اجمعين قزى فاطمه رضى الله
عنها حضرتلرينى تزويج ايتمشدر وخلافتلرى دخى بو ذكر اولنان ترتيب اوزره اول حضرت
ابو بكر رضى الله عنه خليفه اولمشدر اندن صكره حضرت عمر رضى الله عنه خليفه اولمشدر اندن صكره حضرت
عثمان رضى الله عنه خليفه اولمشدر اندن صكره حضرت على رضى الله عنه خليفه اولمشدر رضوان الله تعالى عليهم
اجمعين ذكر احوال شرف مآل حضرت خواجه عالم وكزيز بنى آدم محمد مصطفى صلى الله تعالى
عليه وسلم فهر بن مالك نضر بن كنانه بن مدركه بن الياس
كتابده اسملرى بو منوال اوزره درج اولنمشدر

Copyright © King Saud University

فرشنده بعضه داخللردر بیان نم نامی واسم اسامیلری ایله — حرب / سفیان
سلسلهء شریفه‌ده بجزر اولندی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین — صخراوی
وبونلردن صکره اهل بدر کرا اوچیوز اون اوچ کمسنه‌در حدیث — معاویه / یزید بن
مجیده اکلهر بکر اصحاب بدره تجلی ایدوب هر نه استرسکز ایدیکز بن سزی — معاویه / حق تعالی
بارلغدم دیدی بونلردن صکره افضل اولان اصحاب غزای احددر بونلر دخی فضیلتده
اصحاب بدره قریبدر بونلردن صکره افضل بیعة الرضوان اصحابیدر که ابو داود ترمذی
راویلردر که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیلر تحت شجره‌ده بیعت
ایدنلردن اصلا برکمسه ناره کرمز دیکم حق تعالی سورهء فتحده بیورر لقد رضی الله عن
المؤمنین اذ یبایعونك تحت الشجرة فعلم ما فی قلوبهم فانزل السکینة علیهم واثابهم فتحا قریبا
معنای شریفی تحقیق بالجمله راضی اولدم شول مؤمنلردن که مغیلان اغاجی التنده سبایعه
قلدیلر بیك دورتیوز صحابه ایدیلر اما حضرت عثمان رضی الله عنه مکهء مکرمه‌یه کتمشدی انده
حاضر دکل ایدی حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیکه عثمان الله ورسول
مصالحلری ایچون بو مجلسده بولنمامشدر وبیعت دخی عثمان ایچون اولسون دیو بیعت
قلدی پس حق تعالی بیعت ایدنلرك کوکللرینه سکینت ووقار اندردی انلردن راضی
اولدی والله تعالی انلره فتح ونصرت معین ایدوب هر لشکره که چقدی ایچلرنده بو
صحابه بولندی ظفر ونصرت انلره قرین اولدی صحابه‌دن صکره بر شهر فتح اولندی
شول وجه اوزره که انلرك شرفندن فتح اولندی ایدی وسورهء توبه‌ده حق تعالی
حضرتلری مهاجرین وانصاری وانلره احسان ایله تابع اولنلری مدح ایدوب بیوردی
قوله تعالی والسابقون الاولون من المهاجرین والانصار والذین اتبعوهم باحسان رضی الله
عنهم ورضوا عنه واعد لهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدا ذلك الفوز العظیم
یعنی شونلر که مهاجرلردن دخی انصارلردن وانلره تابع اولنلر احسان ایله ذکر ایدوب
انلرك اعمالندن الله تعالی راضی اولدی انلرده ربلرندن راضی اولدیلر وجنت ایچره
مقیملردر داوله جنتلر که اغاجلرینك کوشکلرینك التنده ایرمقلر اقر وانلك ایچنده
مخلدلردر دایما هیچ بر وجهله کرو چقمق یوقدر بو جمله حق تعالیدن اصحابه اولو سعادتدر
بشارتدر بو آیت کریمه صریحا اصحاب حقنده‌در که حق سبحانه وتعالی انلردن راضیم
دیدکه مؤمنلری اسلام اوزره اولمق مقرردر زیرا الله تعالینك علمی هر کمسه‌نك
حالنی محیطدر بیلور اکر برینی کفر اوزره اولمك محالدر زیرا الله تعالینك وعده‌سی
حقدر انلردن راضیم دیدی اکر برینك سونی کفر اوزره اولسه حق تعالی انلردن
راضیم دیمزدی امدی صحابهء کرامك جمله‌سی صحبت اعدل الانبیا برکاتنده عدول

ثم ستائی الصحابه بدر وکف عن
ذکرهم الا بخیر بونلردن
صکره افضل اثبت ستائی
صحابه رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین در
واصحاب کزین عن اخرهم
تعظیم وجوبا حقلرنده
حفظ لسان واساءة زبان
زاج / فراط / عبدالله / زباح / عبدالعزی / نفیل / خطاب / عمر رضی الله عنه
بنی هاشم بو سؤال اوزره در
ایدوب هر برینی خیر ایله یاد
یعنی اکوب دعا ایدنلر رحمت حقه مقرون اولدر دخی
ونشهد بالجنة للعشرة المبشرة واون نفر جنت ایله بشارت اولنمشدر ابو منصور تیمی رحمه الله
بو تبشیر حقنده اجماع نقل اثبات اتمشدر خلفاء اربعه عشرهء مبشره‌دندر که انلر ابو بکر وعمر
وعثمان وعلی وزبیر وطلحه وعبدالرحمن بن عوف وابو عبیدة بن الجراح وسعد بن ابی وقاص
وسعید بن زید رضوان الله تعالی علیهم اجمعین چونکه حضرتنك بشارتی امر مقرردر بونلرك اهل جنت
اولماسنده شك جائز دکلدر وسائر اصحاب کرام دخی اهل جنت وفائزدرلر لکن انلره بو دیلك
ایله اشارت اولنمامشدر زیرا بو عشرهء مبشره‌نك صدوری عظمت حق ایله طولمشدر وهر بری حضرت
مقتضای بشرتندن نور دولمشدر اما غیریلر اقتضای نفوسلرندن امین دکللردر بالجمله بو اصحاب
هدایت ایتفاق اوصافنده صفت اشداء علی الکفار رحماء بینهم ایله موصوفلردر وجمله‌سی عصیان
ایچون عین رحمت ایدکلری ظاهردر وطریق مستقیم توحیدده اساس اسلامی یاپمشلردر
اول سبیدن لایق جنت اولمشلردر نکرا احوال خیر مثال حضرت مبشره رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین بن مالك نضر بن کنانه بن مدرکه بن الیاس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان

رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین — چهار یار کزینك
احوال شرف مآثرلری بالاده ذکر اولنمغله بو محلده
تفصیل اولنمامشدر لکن عشرهء مبشره جمله‌سی قوم

وعند الله عظیم قدرلرینه دلیلدر که حضرت الله جل شانه انلردن راضیم دیدی وعدکرکل
کرامت وعالی درجه‌لرینه دلیلدر پس دین صاحبی اولان انلره بغض وطعن ایلیوب انلره
بغض وظلم نسبت ایده‌مز بو که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم انلره محبت وصحابی
وساویلرندن کف لسان ایله امر ایلدی قرآن عظیم عدالتلرینه وخدانک انلردن رضاسنه
شهادت ایدر بیت بولردر سابقون قرآن ایچنده بولردر صادقون رضوان ایچنده
اولوچون دین یولنک رهبریدر اولاری سومین حقدن بریدر بولردر اولون دین ایمان
بولراچون بشارت ایندی رضوان زیرا اصحاب کزین زمره سنک شان شریفلری
شک ونفاقدن پاک وطرید انلره محبت ایدنلره تدنجات بولوب رحمت حقه لا
یق اولور وحضرت فاطمه والحسن والحسین وحسن وحسین رضی الله عنهم سیدا
شباب اهل الجنة یعنی اهل جنتک سیدیدر و فاطمه رضی الله عنها جنت نسانیرینک
سیدة سیدیدر بو حقلرنده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم تبشیر بیورمشلردر وغیرهم
ممن بشرهم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عبد الله ابن سلام وبلال بونلردن غیری
نجه‌لرک دخی جنت ایله تبشیرا تمشدر مشهود بالجنه‌در زیرا الله تعالی انلره وعدلرینی
کناهلرینی مغفرت وعفو ایله سید الخلایقک صحبتی برکاتنده صلی الله تعالی علیه وسلم
وعلی آله وصحبه اجمعین لا نعترهم بخیر بونلردن غیری حقنده بعینه نص یوقدر
ومؤمنه لازم اولان اصحاب کزینه عن آخرهم تعظیم وهرکاه خیر ایله ذکر ایدوب
سوء ادبدن احترازدر ثم التابعون بونلردن صکره افضل اولان شونلردرکه اصحابی تعقیب
ایدوب بونلردن علم اخذ ایدنلردر تابعیندن اویس القرنی وحسن البصری وحماد کوفی
وقاضی شریح وابن سیرین وابو حنیفه کبی رحمهم الله تعالی علیهم اجمعین تابعیندن صکره کلوب
تابعینه تبع اولانلردن علم اخذ ایدنلردر امام شافعی وامام مالک وامام احمد حنبل وابو یوسف
ومحمد وحسن بن زیاد کبی جمله‌سی من عند الله هادی ومهدی لردر اتفاقلری حجتدر وقیاسلری
واختلافلری سبب رحمتدر بو بابده غیریلردن اکرم وافضلدر بونلردن صکره افضل سلف
صالحین علی التسی وسایر فقهاء ائمه دیندر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین وبونلردن صکره
افضل اولان بونلرک یولندن چقمیوب وحضرتک اصحابی نه یولده قیوب کتدیسه قولا
وفعلا واعتقادا انلرک ایزلرینه کیدوب وایزلرندن ضیما ینلردرکه صراط مستقیم اولان
قرآن عظیم وحدیث واقوال ائمه فقهادرکه اهل سنت وجماعت فضائلین حصایصین
تعیین ایتمشلردر جملتک نفسنه مخالفتدر والله سبحانه وتعالی یه انقیاد وتوبه ایتمکدر
والمسلمون لابد لهم من امام قادر علی تنفیذ الاحکام مسلم حر مکلف ظاهر لیس ونفیذ
احکام شریعت ایچون امت محمد اوزرینه بر امام حر مکلف لازمدرکه اقامت حدود

وسنشعور

وسد ثغور وتجهیز جیوش واخذ صدقات خوده دین وراحت رعایا امامسز اولماز الدقلری
عشور ورسوم حق خواستدر وامام مسلمین ظاهر کرک کزلو کرکز شویله‌کم ولایتنده تقیه
وتطهیر نوار ایسه دزده وشمه تزاشنلونر سرانی بلمک اکا لازمدر زیرا حراست بلکمه موقوفدر
واصی لعم بیکلر وزقیامنده سئوال وشکایتلرندن قهر تولمز وقریشدن اولمسی ایسه خلافتک
نسبه تعلقی یوقدر زیرا ابو بکر الصدیق رضی الله عنه مع هذا کوفرینلرندن دکلایکن خلافتی
اجماع امت ثابت اولمشدر اگر نسبه تعلقی اولیدی حضرتک عمیسی عباس رضی الله عنه اولوب اس
ایدی لازم اولان امور عامه‌یی بلوب بعض امورده اظهار شدت وبعض محلده ملایمت ایده
ولا یشترط ان یکون هاشمیا ولا معصوما ولا افضل زمانه ونبی هاشمیدن اولمق شرط قلمدی
ومعصوم اولمق وزمانی اهالیسنک افضلی اولمق لازم دکلدر همان تقی وعمل صالح کرکدر
ولا ینعزل بفسق وجور وجور وفسق ایله معزول اولماز نتکم فخر عالم حدیث شریفلرنده
بیوردر اخرج الطبرانی عن ابی امامة رضی الله عنه انه قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
لا تسبوا الائمة وادعوا الله لهم بالصلاح فان صلاحهم لکم صلاح یعنی مراد ائمه مسلمین
واعیان اصحابیدر یعنی انلر سزه جور وجفا ایدنلکری تقدیرجه سز انلره سب وشتم
ایلمکز صلاح ایله دعا ایلکوز زیرا انلره حاصل اولان صلاح سزه سبب اصلاح وفلاحدر
زیرا حراست دین وسیاست دنیایه سعی کوشش ایدرلر وسمت صواب وسداددن
دفع فساد قلورلر وانلرک سایه‌لرنده آسوده حال اولوب صفای خاطر ایله طاعت
وعبادت ایدرسز بو سببدن سلطان اسلامه بد دعا ایتمک حرامدر دعاء خیر ایتمک جمله
مسلمینه لازمدر ویجوز الصلوة خلف کل بر وفاجر ویصلی علیه وهر وقتده نمازی صالح اردنده
وفاسق اردنده وفاجر اردنده نماز قلمق جائزدر بر فاسقی نماز قلرکن کورسک بو فاسقدر
بعد اکا اوی نمازی صحیح دکلدر صالح اردنده قلمق اولی ایرقدر فاسقک امامتی مکروهدر
هر صالح وفاسقک صلات جنازه سین قلمق مسلمانلره واجبدر زیرا الجود الی امامیدن
چقارماز وامام زمان کرک عادل اولسون واکر جابر اولسون وجوبا انوکل هکار اوزرینه چقوب
جامده قلمق واوامرینه تابع اولمق واجبدر زیرا اولو الامره متابعت اولمق جمله فرایضدندر قوله
تعالی اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم قول شریفده معنای شریفی الله تعالی یه اطاعت
ایدک ورسول الله واولو الامره اطاعت ایدک دیمکدر شرع شریف مقتضاسی اوزره اولان
اولو الامر سلطانیه اطاعتک وجوبی بو آیت کریمه ایله ثابتدر ویجوز المسح علی الخفین فی الحضر
والسفر سفرده اوچ کون اوچ کیجه ومقیم اولانه بر کون بر کیجه مست وچزمه اوزرینه مسح ایتمک
جائزدر الله تعالی طرفندن حکم اعتقاد ایلیه زیرا اکر حدیث پیغمبر علیه الصلوة والسلام مغیره
یه امر ربی بیورمشدر الله تعالی توسیع واسان ایلدی بونکله عبادی اوزرینه فضل

وكرمندن الله تعالينك فضل واحساني الله تعالى اورزينده تا ايلمزلر الا كه ضال اولان دد ايدر
حسن بصرى رحمة الله عليه روايت ايدركه مسح على الخفين جائز اولماسى يتمش نفر صحابه دن
منقولدر وامام اعظم حضرتلرى رحمة الله عليه ايدر كه مسح على الخفينك جائز اولمسى كونش كبى
آشكاره در سلطان انبيا دنيادن سراى آخرته رحلت ايدنجه دكين بوني نسخ اتمامش و بوبابده
احاديث تواتره يتشمشدر طالب مزيد تقوى اولنلر مطولاته راغب اولسونلر وبعضلر ديمشكه
خمر قاروز بونك انكارى كفردر ولا نحرم نبيذ الجر ان لم يكن مسكرا و حرام اولمز شول
اوزوم صوينكه اوچده بيرى قالنجه قيناتمقدرو يكنجى بنيذوكه يكرى مقدارى اوليه اوله
وفي دعاء الاحياء للاموات وصدقتهم عنهم نفع لهم واحيانك امواته دعالرينك وروحلرى اچون
صدقه لرينك نفعى عظيمى وار در قبرنك عذاب وكربتى خالصا لوجه الله اولان صدقه سوينلر در
تكم صدقه له فقيرلرك حزجوى منطفى اولور واضطراب وانتهابي ازاله قلورپس جزا وفاقا
مقتضا سنجه صدقه صاحبنك سوتاسى باور لطيف حضور واصل اولور دعا وصدقه نك
ثوابى تودن طبقلر ايله بعث اولنماسى ورور قياسنده ظل صدقه سنده مستظل اولوركه بو باكه
برجبل عظيمنك تحتنده اوتوردر بو خصوصده اول دليل صلوة جنازه نك مفاسى اولدركه
وحديث اخرده رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم و بيوردلر دنيادن عالم آخرته انتقال
ايلين اهل ايمانه سوكوز زيرا اول اموال شرور و ضرراندن اشلدكلرى اعماله واصل
اولديلر و عالم برزخده قرار قلدیلر پس انلرى اسرکیوب خير دعا و مغفرتله يادايدوب سو
سويلوب دشنام وشتمك فائده سى يوقدر انلره سب و دشنام اكبر كنادن ايدوككى
بلدكلر مدد هان انلرك روحلرى ايچون دعا ايدوب وصدقه ويرملك ايله اولتوايد
نفع مقرردر وفضل الاماكن حق وبير بوزينك بعضى يرى بعضسندن افضل اولماسى
حقدر زيرا حق تعاليك ارضده سوكلى يرى مسجدلردر مسجدلردن افضل اوج مسجددر
برى كعبه مكرمه در شرف الله تعالى بونده بر عمل غيرى يرده اولان يوزبيكدن افضلدر
غير يرده بر عمل ايده ندن افضل اون ثواب يازيلور اما كه شريفده بر عمل ايدنه اقلى يوزبيك ثواب
يازيلور ايكنجى مسجد مدينه منوره ده نور الله تعالى مسجد رسول اكرم صلى الله تعالى عليه
وسلمدر بونده بر غيريرده اولان اللى بيك عملدن افضلدر زيرا مسجد رسول الله صلى الله عليه
ايدنه اقل اللى بيك ثواب يازيلور وافضل اماكن رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمك
مبارك جسد شريفلرى ته متصل اولان تراب در اوچنجى قدسى مبارك مسجد اقصا
بونده بر عمل غيرى يرده اولان بش بيكدن افضلدر زيرا بونده بر عمل ايدنه يكرمى بش بيك
ثواب يازيلور ودخى بيجه اماكن مبارك يرلر وار در دعالر مستجاب اولوب عبادتلر
مضاعف اولمسى مقرردر والعلم افضل من العقل وعقلدن علم شريف افضلدر

بالجمله علم ايله عقلك مابينلرنده فرق بسيار در زيرا علمك بقا سنده احياء شريعت و حفظ
معالم ملت اولدوغيچون علم علقدن اكمل ايدوكى مقرردر وهم علم موحدك دوست
صادق و يار موافقى در و عقل ايسه دليل وشيريدر اما علم شرعى عقلك مجيددر و حصول
وصول اولماسنه باعثدر زيرا عابدلر عالم اولنلره تابع و مقتدا در بو جهتدن اسلامك
حقيقتى و شروطى و معرفتى علم شريف ايله بيلنور والطفال المشركين لا ندرى انهم في
الجنة ام في النار واطفال مشركين جنت و ناردن قنقسنده ايدكلرى معلوم دكلدر زيرا
كافرلك كوچك ايكن اولان اولادنده علما اختلاف ايديلركه جنتده اولورديدى و كيمى جنت
اهلنك خدمتكارى اولوردیدی و لادتلرى فطرت اسلام اوزره و دخى بالغ و مكلف
اولمديلر كه معذب اولالور ديديلر تكم رسول محترم صلى الله تعالى عليه وسلم بيوردى كل مولود
يولد على فطرة الاسلام اطفال مشركين دخى او يلدر ديلدكده نعم اويلدر بيوردیلر
وكمى سابق كفره كى نارده ابدى قالور ديديلر امام ابو حنيفه بو مسئلدن سؤال ايلديلر
ولا تقف ما ليس لك به علم نظم كريمدن احترازا كتب المعارف بلمزديو بيوردى امام محمده
سؤال ايلديلر او غلنجقلر صالحن بلم لكن شونى بلورمكه حضرت رب العزة كمسيى كناه
سز عذاب اتمز نفس بلوب اعتقادى لازم اولميان مسئلده مادامكه ديلر قطعى
بوله بيلمه علم الله حواله ايدوب سكوت اتمك اوليدر وللكفرة حفظة بو حفظه
شول ملكلردركه انسانك هر ايشى وهر سوزينى يازرلر كافرلره دخى
واردر زيرا انس و جندن ظاهر اولان كولوك يازدقلرى نامه لرينى صاغ النى بو ينلرينه
بغلوب وصول اللوين ارقه لرندن چقاروب صول اللرينه و يرلمسى حقدر دليلى
حق تعالينك بو قول شريفيدر واما من اوتى كتابه وراء ظهره فسوف يدعوا ثبورا و يصلى سعيرا
يعنى كافرلرك ارقه سى اردندن نامه لرين و يردكده اول نامرده يازدقلرينى كوره
دكده ندامت يوزندن هلاكنى استيلر زيرا انلرك حاصلى بو قدر عذاب شديدن غيرى
دكلدر والعدوم ليس بشئ يوق اولان نسنه بر نسنه دكلدر زيرا بو عالم جميع اجزا و صفات
ايله محدثدر يوق ايكن حق تعالى عدمدن موجود اتمشدر تكم الله تعالى بوغنى يوغيكن
وفى بيلور وارى وجوده كتورسه وارلغى زمانده وارلغى بيلور و فنا سلوب وجوده كلمكين
و فنابر وارقلغين بلور علم الله اصلا تغير و حدوث عارض اولمز بلكه تغير و
اختلاف مخلوقده در صفات الله ده دكلدر والسحر واقع و سحر واقعدر اما حقى اكبر
كبائر دندر زيرا شايع بالفساددر ويسعون في الارض فسادا ان يقتلوا حكمنده داخلدر
وهم بته ايسه حال قلبدر بلمز ضرر عام وسبب فتنه و فساد اولمسى خوفيله قتلى مقرردر و ساحر
كه بو عدد بيرسى اولدركه اندوكى ايشنده كندوينى خالق اعتقاد ايدر بويله ساحر كافردر

King Saud University
Copyright © King Saud University

ڭ بو اعتقاددن كند واختياريله دونوب جلالنك خالق حق تعالیدر دیسه وقبل الاخذ
توبه ایتسه توبه سی قبول اولوب قتل اولنماز زیرا كافر ایدی مسلم اولدی اگر بعد الاخذ
توبه ایدرسه قبول اولنماز قتل اولنور زیرا جوهری معلوم اولنماز اگر سحری وكندوسی مشهور
اولوب جوهره والحاده دوشوب انكار واقرار فهمنك نیز ایسه لاین توبه استتمزلر گروهك قتل اولنور
غالبا بوقاچ گره سحر عجبن ایدی بو دخی قلبنی اصلاح اتمك كوجدر وهم سایرلری اولوقا فر اسه اهل
نادرن درشریعت ظاهره حكم اولنور بوكسه بركسه سحر ایله قتل ایلسه انك قتلی سیف ایله در
ودفع سحر ایچون صباح واخشام فاتحة الكتاب وآیة الكرسی واخلاص ومعوذتین اوقیه باذن الله
تعالی مجربدر اگا سحر كار اتمز واصابة العین جائزة وكوزدن انسان وحیوانه ضرر اصابت
اتمسی جائزدر حتی رجال قبوره ودوه طجره یه قودوغی خبرده كلمشدر وبدعینك قوة
تاثیری شویلدر كه شامخ اولان جبل راسخی یوندن قوپاروب ارضه مستنزل اولور وانسانی
طاغدن اشاغی كتوروب برتاب ایدر تاثیر بدعینده تا بو قدر انتهاوا واضطرابی دوشمز زیرا
عینك تحكم نفسی كوزت دیدر ایله متكیف اولسه كوزلردن سم كبی برانژ شئ قاتل منبعث
اولور وحرارت وشرارت نظرت ظهوره كلور بو مرتبه ده كه قوشو سنده مرور ایدن صاغ
دوه ندن لحمی اصحابینه یدوردو نظری هرقنده طوقنسه ایدر بو معقوله بدكوزلرین
یحقه قلوبی انام مجروح وسهامندن دفع عین ایچون هركون بوز كره ماشاء الله لا قوة
الا بالله دیو ورد ایدلنسه باذن الله تعالی بدعیندن خلاص اولنور
واو غلنجقلرك ومعصوملرك كوزدكن سورهٔ ن والقلمك اواخرنده بوآیت كریمة
الثانی قوق بركره اوقیوب اوزرینه اوفوردلروهم یازوب صویه ایچوره لر یونی
مجربدر بسم الله الرحمن الرحيم وَاِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِاَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ
وَيَقُولُونَ اِنَّهُ لَمَجْنُونٌ وَمَا هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ امام بخاری وامام مسلم رحمهم الله علیه
روایت اولنمشدر كه طفل او غلنجقلر ایچون بونی اوقسون دیو رسول اكرم صلی الله تعالی
علیه وسلم بیوردیلر اعوذ بكلمات الله التامات من شر كل شیطان وهامة ومن كل عين
لامة معناسی دیمكدر كه صقنورن الله تعالی یه اول تمام كلمه لرین التجا ایدوب هرشیطان
شرندن دخی هراغو لولنمز شرندن دخی ضرر ایرشدورجی كوزدن دیسه دفع ایچون
باذن الله تعالی مجربدر وَكُلُّ مُجْتَهِدٍ مُصِيبٌ اِبْتِدَاءً بِالنَّظَرِ اِلَى الدَّلِيلِ وَهُوَ مُجْتَهِدٌ سندی
اولا دلیل نظر ایله ابتداء مصیبدر وَقَدْ يُخْطِئُ فِي الْاِنْتِهَاءِ بِالنَّظَرِ اِلَى الْحُكْمِ لِاَنَّ الْحَقَّ
وَاحِدٌ مُعَيَّنٌ كَانَ انتهاء نظر ایله مخطی اولمقدن اولور زیرا معتمد حق بر اولدوغی
عائد سلامده بو فوق جمله بردر فروع عملیه ده وكتب كلامیه ده اون ایكیدر فاما فی
زمانینا مشهور اولان مجتهدك بونلری بلنمه واقع اولان نزاع وجدال خصوصنده اصحاب

وتابعین

وتابعین ومجتهدین جمع اولوب قرآن عظیمدن واحادیث رسول اللهدن علیه الصلوة و
السلام جمع ایدوب اجماع امت ایله عقاید اسلامیه یازیلوب اصول دین كتابلری تدوین
اولنوب اصحاب كرام حقنده هیچ كسنه سوء حال ونقصان كمال ایله ذكر اتمیه زیرا حضرت
رسول اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم انلره محبت واحسان ومساویلریدن كف لسان ایله امر ایلدكلری
عامه اهل اسلامه واجب كوروب اهل سنت اعتقادنی التی مذهب اوزره كه انلر حنفیه
وشافعیه ومالكیه وحنبلیه وسفیانیه وثوریه در اصول واعتقادده التی بیله وتره واحده
اوزره اولوب متفقلردر جمله سی من عند الله هادی ومهدی لردر اتفقلری خیرات هدایت
واختلافلری سبب رحمتدر نتكم شافعیه دن امام سبكینك اوغلی تاج الدین رحمة الله علیه
بوكه كتب دقیقه تفحص اتدم بزوم ایله انلرك ارالرنده واقع اولان اختلاف اون اوچ مسئله
در ولدم التی معنویه ویدیسی لفظیه در مخالفلری برنسنه ایلمز یوم اعتذر وانلرك اتلرلری
واجری نصرح الملل والنصوص تحمل علی ظواهرها ان امكنت ونصوص ممكن اولدیغی ظاهری
اوزره مجمول اولنور زیرا نصوص اگر عبادت واگر معامله ده در اصلاح نفس عباد ایچون نازلدر
مادامكه متشابهات كبی نصوص ظاهره حمل اتمكده خطا اولمیه انك معنانی ظاهرندن خروجه
رخصت یوقدر والعدول عنها الی معان یدعیها اهل الباطن وظواهرندن اهل باطل ادعا اتدكلری
عدول اتمك دركه ذی عقلی ایله میدان غوایته ارخاء عنان اتمكدر وظاهر قرآن عظیم ترك
ایدوب هوای نفس شیطان ایله تاویل ایدن ملحدلر قرآن عظیمی وعلمی اوكرنمكدن اعراض ایدوب
حكما ومبتدعلرك اباطیلنه متابعت ایدوب قرآن طریقنه مخالف ایدر حكما ومبتدعلر اسعادینه
وایمانه قرآن طریقت دیو ادعا ایدوب عمرلرینی هوا وضلالته صرف ایدرلر پس بركسنه نصوص
قطعیه دن بری قطع بالنص واجماع قطعی ایله ثابت اولان احكامدن بر حكمی انكار اتمكله قبلیه
اهل اولمقدن خارج اولدقده نصكرا اكا راولنور زیرا اتباع سلف واقتفا اثری ترك ایدوب
هوای طریقنه گتمك ایله كفر وضلالته مؤدی اولدوغی مقرردر نعوذ بالله من كلها وردّ
النصوص بركسنه الله تعالینك نصوصندن بر حكمی رد ایدوب وانكار ایلسه یا سهل كوروب
اولمسه یا مسخره لغوالسه كافر اولور والاستحلال المعصية وكذا هذن بركناهی حلالدر دییه
یا ضعیف عمل اولان نسنه یه حرامدر دیسه كافر اولور وحرام اولان نسنه یه حلالدر دیسه كافر
اولور وعاصی كلام شرعا قبیح اولان نسنه یه تحسین ایدوب كوكجك كورسه كافر اولمق كوربنور
ومسئله جوف واقع اولوب اكثر ناس بوندن عافللردر بونی كتبی خاطرنده شرعا حرام ومكروه
وبدعت اولان نسنه لری خوش كورمكدن زیاده صقنمق كركدر تا كم دینه خلل ایرشمیه و
الاستخفاف بالشريعة وشریعت احكامندن برامری استخفاف ایدوب تحقیر ایله سهل كوروب او
لمسه ویا خود مسخره لغو السه كافر اولور اما اول حكم برآیت ایله یا بر حدیث ایله ثابت اولور

تواتر ایرشمش اولسه انك تفصیلی کتب فقهیه‌ده معلومدر والیأس من رحمة الله تعالى والامن
رحمتندن امید کسمك وهرکز بنم توبه‌می قبول اتمز دین کافر اولور والامن من عذابه وسخطه
والله تعالینك عذاب وسخطندن امین اولمق دخی کفردر زیرا امن ویأس ایکیسیده کفردر
نص قرآن ایله ودخی وجود ایمانك دلیلی ولازمی خوف ورجا اره‌سنده اولوب ایکیسنی جمع
اتمکدر لکن کبائره توبه ایتدیسه رجاسی غالب کرکدر اتمدیسه خوفی غالب کرکدر دیمشلر
وتصدیق الکاهن فیما یخبره من الغیب کفر وکاهن ومنجملری وفالجو تانلری غیبدن خبر ویردکده
تصدیق ایدوب فلان کشی غیب بیلور دیسه بو ذکر اولنان جمله‌سی کفردر زیرا غیب بلمك
کوحق تعالى حضرتنه مخصوصدر فولکری ایچون غیب مکر بول بو الدر الله تعالى خلق ایلدوکی
وایلدجکی نسنه‌لرك کیفیتنی اصلا بر فرده بلدرمشدر اول تقدیرجه معاینه سزه مخبر صادق
ویرمکسزن بعض خصوص اولاجغنی دعوا ایدنلرك اقوالری باطلدر اعتقاد اتمیه‌لر فال‌جی
اتا تارخانیه من قال بحدوث صفة من صفات الله تعالى فهو کافر صاحب تاتارخانیه
دیدیکه صفات الهیه‌دن حدوثنه ذاهب اولسه اول کشی کافردر دیدی زیرا الله تعالى
صفتلندرسه الا لایق اولمیان صفتلر حادثدر دیسه یا زطوده‌سه طمعه یاخود بنك الا
اول کشی کافردر نعوذ بالله وفیها سئل عن قوم عن قوم ذات باری جلت قدرته محل حوادث
میکوید ما حکمهم قال کافر شود یعنی تاتارخانیه‌نك الفاظ کفریه‌ده مذکوردر که کروه
حق سبحانه وتعالى حضرتنك ذاتی محل حوادث اولمشه ذاهب اولوب فارسی تکلم ایله
برکمسه بو سؤال ایدوب دیسه که ذات باری محل حوادث میکویند سؤال اتدکده الله
حکمی ندر دیدکلرنده جوابنده بیننك اول کشی کافر اولور دیدی وفیها سئل عمن قال بان
الله تعالى عالم بذاته ولا یقول له العلم قادر بذاته ولا یقول له القدرة وهم المعتزلة هل یحکم
بکفره ام لا یحکم لا لانهم ینفون الصفات فهو کافر کذلك بونلرنده مسطوردر کر اکر کشی
الله تعالى حضرتلرینی صفتلندرسه الا لایق دکل صفاتیله نتکم معتزله ایدر ذات الله
قدیمدر صفات الله غیر قدیمدر دیولر وصفت علمنه وقدرتنه کندینك ذاتیدر دیدیلر نك
کفرینه حکم اولنور دخی اولنماز دخی دیو سؤال اتدکلرنده صاحب تاتارخانیه دیدیکه صفات
خدای نفی اتدکلری چون انلر کافر اولورلر زیرا بو سوزده ابطال صفت واردر ابطال صفت
ایسه اهل قدرك واهل اعتزالك مذهبیدر وفیها ان اعتقد ان الله تعالى وجهه وهی
الجارح یکفر وبو فتاوای تاتارخانیه ایدر بر کشی الله تعالى حضرتنی بعض اشیایه
تشبیه ایدوب اعضا وجوارح وعنصر دخل ایدن اثبات نصوص قطعی ایله کافر اولور
دیدی وفیها ومن قال بان الله تعالى جسم کالاجسام وهو مبتدع ولیس بکافر وتاتار
خانیه ایدر کیمکه الله تعالى جسمدر ولکن سائر اشیا کبی دکلدر دیسه کافر دکلدر اما اول

بوله دین مبتدع وضالدر زیرا اعتقادنده اهل سنته مخالف اولدی وفیها
من قال الله فی السماء عالم ان اراد به المکان کفر یعنی تاتارخانیه‌ده ذکر اولنمشدر که برکشی
دیسه که الله تعالى کوکده بلور اکر نیتی شویله اولورسه که اکا مکان اثبات ایله کافر اولور
وان اراد به الحکایة عما جاء فی ظاهر الاخبار لا یکفر واکر مرادی قرآنده وحدیثده
کلدکلین حکایت ایدر دیسه سویلدکی ایسه کافر اولماز وان لم تکن له نیة یکفر عند اکثرهم
وفی التجنیس هو الاصح وعلیه الفتوی وکتاب تجنیسده دخی اظهر روایت بودر وفتوی بونك
اوزرینه واقع اولمشدر واکر هیچ نیتی یوغیسه علمانك چوغی قتنده کافر اولور وفیها
لو قال ترا مکانی نه تو خالی نه تو در هیچ مکانی فهذا کفر وبو تاتارخانیه‌ده فارسی تکلم ایله
یارب نرسندن خالی مکانن وار در نه بر مکانده موجودسن دیسه بو یله دینك مطلقا
کفرندن شك یوقدر کافر اولور دیدی ایچیون که ذات باری‌یه حاشا اثبات مکان لازم کلمشدر
کافر اولور الله تعالى مکانه منزهدر ومقدسدر مکان اوزرنده ومکان ایچنده دکلدر
زیرا هر نسنه که مکانده اوله انك اجزاسی مکان اجزاسنه منقسم اولور الله تعالى ایسه انقسامدن
منزهدر وفیها رجل قال علم خدا در همه مکان هست هذا خطأ تاتارخانیه ایدر بر کشی
دیسه که باری تعالینك علمی هر یرده واردر دیمك وبونلر کبی سوز سویلمکدن
حذر ایده‌لر خطا عظیمدر وخطاسنه سبب علم اوصاف اتهدن اولوب ذات باری‌یه
قائم اولمغله حاشا ذات باری‌یه اثبات مکانه ایما اندوکیدر وفی النصاب وصاحب النصاب
ایدر اظهر روایت بودرکه والصواب ان یقول کل شیء معلوم لله تعالى یعنی بو خصوصده
ثواب اولان هر شیء الله تعالینك معلومیدر دیمکدر وفیها رجل وصف الله تعالى
بالفوق او بالتحت فهذا تشبیه وکفر یعنی تاتارخانیه ایدر برکشی الله تعالى‌یه
لایق دکل صفتله صفتلندرسه الله تعالى حضرتنی مخلوقه تشبیه اتمك کفردر یعنی
الله تعالى یوقاروکوکده ویاخود اشاغیده‌در دیسه کافر اولور مثلا برکشی عورتی
باننده حق تعالینك صفتلرین بیان ایدرکن عورتی بن حق تعالى حضرتنی کوکده
صانوردم دیسه اول عورت سیلرن دکلدر وبرکشی بن کوکده اللهم واردر دیه فلانم
واردیسه کافر اولور وفیها رجل قال یجوز ان یفعل الله فعلا لا حکمة فیه یکفر لانه وصف
الله تعالى بالسفه وهو کفر وتاتارخانیه ایدر برکشی حق تعالى حضرتنی بو اشی اشلدوکی
کلوب اول اشده حکمتی یوق ایسه‌ده الله تعالى بر اول اشی اشلمسی جائزدر دیسه کافر اولور
زیرا که الله تعالى‌یه بو وصف ایله سفه حمل اتمك اولور اولدخی کفردر صفت نقص اولدیغی چون
الله تعالى خود نقص عیبدن وبونلره بکزر نسنه‌لردن منزهدر دیدیکا شول دلیل نقل ایله‌که
حق تعالى قرآن کریمنده بیورمشدر والله علیم حکیم یعنی فاعل مختار هر فعلی بعلم اشلر

Copyright © King Saud University

هر فلککه اندن صادر اولور حکمت و قاعده اوزره در وهر کیمکه هیئت افلاکده وابعاد و
انلرک حرکاتنده تأمل ایده وتنوع اعضا ومنافعنی تفکر ایلیه اول بلور که انک مبدع خالق
علیم حکیم در وفیها ولو قال خدای بود و هیچ نبود تاتارخانیده دیدیکه اکر بر کیمسه دیسه که
بر شئ موجود دکل ایکن الله تعالی موجود ایدی و باشد و هیچ نباشد و بنده الله تعالی موجود
اولور بر شئ موجود اولمازدیمک فقد قیل النصف الثانی من کلام الملاحدة فان مرامهم ان الجنة
وما فیها من الحور والعین للفناء وهو عقیقاد ایلدیکه بو انلرک سوزینک شطر ثانیسی
جنت نارک فنیی و جنتده اولان حور عینک فنالرینی اثبات ایتمکدر مذهب ملاحده در
واولارک بو سوزلری کفر عند بعض المشایخ وخطاء عظیم عند البعض کفر دیدی بو بعض
مشایخک نص علوی و بعضنک قتنده خطاء عظیم اولماسن ذاهب اولمشلر در زیرا که
وجود واجب محتاج اولور عوارض و هر نسنه که محتاج اوله ممکن اولور و ممکن سببه
مضاف در اکر اول سبب ماهیت اولمق اولورسه واجبک ماهیتی موجود اولمازدن اول
موجود اولمق لازم کلور دشوندن او نیکه برامروجودینک سببی ایله موجود اولور اکر اول
سبب ماهیتک غیری اولورسه لازم کلور که ذات واجب محتاج اوله بو خود محالدر
ملاحده سوزلرینک بطلانی اظهر در الله تعالی انلرک دیدکلرندن منزه و مقدسدر
وفیها من انکر القیامة والجنة والنار او المیزان او الحساب او الصراط او الصحایف
المکتوبة فیها اعمال العباد یکفر یعنی تاتارخانیده ایدر دیمکه قیامتی یا ناری یا میزانی یا حسابی
یا صراطی یا کشینک خیری و شری یازلمش صحیفه لرینی انکار ایلسه کافر اولور وفیها و من قال
ان المیزان عبارة عن العدل فقط ولا یکون میزان یوزن به الاعمال فهو مبتدع ولیس
بکافر و بنده تاتارخانیده ایدر دیمکه میزان عدل سوزندن عبارتدر انکله اعمال
وزن اولنمق ایچون دکلدر دیسه اول مبتدع و ضالدر کافر دکلدر مبتدع و ضال
اهل بدعتدندر اولور وفیها و من انکر عذاب القبر فهو مبتدع و بنده تاتارخانیده ایدر دیمکه
عذاب قبری انکار ایدن اول مبتدع ضالدر و تحقیق آخرده بن عذاب قبری بلم دینلکفر
حکم اولنور و من انکر شفاعة الشافعین یوم القیامة فهو کافر و دیمکه قیامت کوننده رسل
انبیانک و اخیار عبادک عصات و اهل کبائر ایچون شفاعت ایتملرینی انکار ایتسه
اول کیمسه کافر اولور زیرا شول کیمسنه که شفاعتی تکذیب ایده شفاعته نائل و محبوب
اول نعمت عظمادن محروم اولور و فیها و من قال بتخلید اصحاب الکبائر فی النار فهو
مبتدع بنده تاتارخانیده دیدیکه اهل کبائر که مسلمان اولوب جهنمده ابدی قالور دیسه مبتدع
و ضال اولور اول اعتقاد ایله قالورسه زیرا ایمان فسق و معصیت ایله زائل اولمز
اول ایمان سببی جهنمده ابدی قالماز بلکه عاقبت چقر تو بر سوزدخی وفات ایدرسه وفیها

وفیها ومن

وفیها ومن انکر دخول احد الجنة بعد الدخول فی الجنة یکفر و تاتارخانیده مذکوردر که جنته
کیرندکنصکره کمکه جنتده باری تعالی حضرتنی کوروب دوئیتنی انکار ایلسه کافر اولور
نصوص قاطعه یه انکاره مؤدی اولور و کذلک لو قال لا اعرف عذاب القبر فهو کافر
سؤال اوزره در اکر بر کیمسه دیسه که بن عذاب قبر بلمم دیسه کافر اولور بالکلیه کیشینک کفرینه
سبب اولان سوزلر و ایشلر چوقدر فقهاء رحمهم الله فتاوادن کتوب بیان ایتمشلردر
ن تفصیل اوزره ذکر ایدجک محل دکلدر بو مقدار ذکر اولندی وغرضدن مقصود بودر که بونلر
بکزر سوزلری بلمکدن و ایشلمکدن حذر ایده سز تنکم ایمانی بیلوب و ایمان ایله متصف
اولمق واجب اولدوغی کبی کفری دخی بلوب واندن اجتناب ایدرلر و واجبدر که
یارلر اعتقاد اتدن دخی صقنلر که دینلرینه خلل ایرشدرمیلر جمله دن بری وفیها
یجب اکفار القدریة فی نفیهم کون الشر بتقدیر الله تعالی وفی دعواهم ان کل فاعل خالق
لفعله تاتارخانیده ایدر قدریه در لرکه شر تقدیر الهی ایله دکلدر دیو افعال عباد
حقنده قضا و قدری انکار ایدروب عبدی کندی فعلینک خالقدر معصیت و کفر کندینک
اختیاریله در دیدکلری ایچون اکفار اولنملرینک لزومی واجب اولدی و شرح مصابیحده
بیان اولندیکه معتزله طائفه سی قدری افعال عباد حقنده منکر ایکن قدریه نسبت اولندی
قضا و قدرده چوق مباحثه ایتدکلرندن او تری مشرکلردن عدضیت لرینه وارمک و جنازه لرینه
تابع اولمک استننیه بیورمشلر بونلرک کفرینه حکم ایتمین حقنده بونهی نهی تنزیهیدر
اکر کفرلرینه حکم ایدنلرک قولی اوزره نهی حقیقی اوزره شارح ابن ستید علی مصابیح شرحنده
بو وجه نقل ایتمشدر و بونلره معتزله دیدکلری بناء در که حسن بصری رحمة الله علیه بصره ده
بر کیمسه کلوب ایتدیکه یا امام الانام بو زمانده بر جماعت پیدا اولدیکه کناه کبیره ایدنلرکی تکفیر
ایدرلر که انلردن مراد خوارجدر و بر جماعت پیدا اولدیکه ایمان معصیت ضرر ویرمز بر اولو
کفر ایله طاعتک فائده سی اولمدوغی کبی پس بزه نوجهله حکم ایدرسز دیدیکده حسن بصری
رحمه الله علیه سوفرو ایدوب تأمل ایلدی واصل بن عطاء دیرلر بر حریف وار ایدی ایتدی
بن کبیره صاحبی مطلق کافردر یا خود مطلق مؤمندر دیمزم بلکه ایکیجون کفریله ایمان اورتاسنده
بالفعل بر منزلده اولمق کرکدر دیدیکده حسن بصری بو کلامدن انی منع ایدوب زجر ایلدی
اول دخی قالقوب مجلسدن قالقوب کوفه مسجدینک دیرکلرندن برینه ارقه ویروب او توردی
حسن بصری بو حالی کوردیکده فقد اعتزل عنا یعنی واصل بزوم اعتقادیمزدن چقدی باطله
میل ایلدی دیدوکی ایچون انلر بو لقب معتزله ایله ملقب اولدیلر و بونلر اصول و فروعده
یکرمی اوتوز فرقه اولوب بری برین اکفار ایدرلر بو زیدی تاریخنده ظهور ایتمشلردر و
فیها یجب اکفار الکیسانیة فی اجازتهم البداء علی الله کیسانیه که روافض امامیه نک بر اسیدر

ملعونه سنک اولرندن زیاده در بونلرک زعم باطللری بودرکه حق تعالی حضرتلرندن اول
نسبت ایدکلری ایچون اکفار اولنملری واجب اولدی زیرا جمله صحابه عظامی حاشا اکفار
ایدرلر ایچون حضرت علی بیعتنی ترک ایدوب حضرت ابوبکر رضی الله عنه حضرتلرینه
بیعت اتدکلری ایچون کافر اولدیلر دیرلر حضرت رسول علیه الصلوة والسلام اکا اقتدا اتدوکی
حضرت علی رضی الله عنه ایدی حضرت رسول علیه السلام حضرت ابوبکره امام اولسون
خلقه غازی قلورسن دیو عبد الله خبر کوندردکده حضرتک یاننده حاضر ایدم غائب
ومریض دکلدم چونکه حضرت رسول صلی الله تعالی علیه وسلم ابوبکری امورینه مقدم
ایلدی بن امور دنیامزده نه سبیدن تقدیم اتمیه وز دیدکلری ایچون حضرت ابوبکر رضی الله
عنه اکفار ایدرلر حقین طلب ایدوب اصحاب ایله مقاتله اتمدی دیو بو یدده معاشک
انکارلری مجرد ضلالت وجهالتلرندن ناشیدر العیاذ بالله تعالی کفرلرینه دلائل چوقدر
ویجب اکفار الروافض فی قولهم برجعی الاموات الی الدنیا وبتناسخ الارواح وانتقال
روح الاله الی الائمة والائمة الهة وروافض دیمکه سبب بودرکه حضرت فخر عالم صلی الله
علیه وسلم بعثی ایله دولت اسلامیه ظهور ایدوب دین مبین امورینی تمشیت طرح
اساس حکومت واین دولت اقتضا اتمکله کندولری زمان سعادتلرنده نبوت ایله
سلطنتی جامع اولدیلر الخلافة بعدی ثلثون سنة بیوردقلری اوزره اوتوز
سنه خلفاء راشدین اجراء احکام دین ایلیوب مدت خلافت تمام اولدقدنصکره
ثم یکون ملوکا خصوصا فحواسنجه دولت طالبلری حکم غالبک دیو صورت امر
دینه متعلق دعوالره باشلیوب حرکته کلدیلر اول بهانه ایله نیجه نزاع وجنکلر
اولوب متغلبلردن شامده بنی امیه دولتی ظهور ایلدی بنی هاشم ارا سنده نزاع اوزره
قالوب حضرت امام حسن رضی الله عنه خلافت دعواسنده فراغت ایدیجک دولت
بنی امیه ده قرار ایلدی لکن بنی هاشم طرفنه بو خصوص جکرکاه اولمغله حضرت امام
حسینی مدینه دن قالدوروب دولتی انتزاع مصلحتی ایچون عراق اعرابی کتوردیلر بنی امیه
طرفی آکاه اولدقده اعوان انصاری بهر حال عادت اوزره مدافعه یه قائم اولدیلر کربلا
واقعه سی ظهور ایدوب اول اراده امام حسین رضی الله عنه واتباعی شهید اولدیلر
واقعه مذکوره هجرتک التمش برنجی ییلنده اولوب اول زمان شامده یزید بن معاویه
پادشاه ایدی بو خصوص بنی هاشمه داغ درون اولوب سیفه انتقام قابل اولمیجق
لسان ایله یزیده واتباعنه شتمه باشلیوب تشفی غیظ ایدرلر ایدی تا بو زاویه دن
ایکی سنه سنده بنی هاشمدن آل عباس سفاح خروج ایدوب بنی امیه دن انتقام
اولندقده ادنوب حاشا سب شیخین اتمکه باشلدیلر تا وجه باطل ایله محمد بن

الحنفیه

الحنفیه ایله انتساب ایدوب اندن دم اوردلر ایدی اما اول انلردن بیک یوز اردن
بونده نصکره زید بن علی بن حسین بن ابی طالب ملوک بنی امیه دن هشام بن عبد الملک عصرنده
خروج اتدکده علویلردن اوزرینه اون بش بیک محب خاندان کچینه شقی جمع اولدی بو
حالده کرحضرت شیخینه رضی الله عنهما یه طعن ایدرلر دیدی زید بن علی بونلری منع
ایدیجک رنجیده اولوب جمله روکردان اولدیلر انجق یاننده ایکیوز نفر کمسنه قالدی
اول زمانده زید بن علی دیدیکه بنی رفض ایتدیلر یعنی بنی رفض اتدیکز یعنی بنی ترک
اتدیکز بالکز بر اتدیکز ودخی حقی ترک اتدیکز پس حقی ترک اتدکلری ایچون رافضی
دینلدیلر زیرا حقی ادراک ایتیوب رأی صحابه واجماع امتی ترک اتدکلری ایچون رافضی
دیو تسمیه اولنمشلردر اوصوللری اوچ قسمدر بوری غلاة روافض و برسی زیدیه و برسی
امامیه دردر بو فرقه لرک هر بری نجه فرقه در دکو فرق فرقه بکه دخی زیاده در حتی
امام فخر الدین رازی حضرتلری بودر که بعض کتب روافضده فرقه امامیه نکث ایکی فرقه
بارنمشلر کورمک واقع اولدی دیرلر وجمله سی بربرین تکفیر ایدرلر لعنهم الله واعدلهم
جهنم وساءت مصیرا زیرا بو روافض طائفه سینک کفرلری بو مرتبه وارمشدرکه
تمش ایکی فرقه اهل نارک هر برندن بر مقدار شرک الوب کندو هوالرینه اختیار
اتدکلری کفرلری وبدعتلرینه الحاق ایدوب اعتقاد فاسدلری بودرکه ارواح
بر جسددن بر جسده انتقال ایدوب بونده نیا یکلودرلر ارواح صلحا ابدان صلحایه
ارواح فساق ینه فسقه وارر مستحق عقاب اولانک ارواحی انسباح خنازیر
وکلاب کوروروح الله ائمه اثنا عشره انتقال اتمشدر حاشا تعالی الله درخانی
اوغولرینه حلول اتمشدر حینئذ الله تعالی اندرک صورتنده ظاهر اولوردر دیدکلری ایچون
اکفار ونماز لرینک لزومی واجبدر وبقولهم بخروج امام باطن وبتعطیلهم الامر والنهی
الی ان یخرج الامام الباطن وکفرلرینی مقتضی بر قوللری بودرکه بر امام باطن خروج
ایدنه دک امر ونهیک تعطیلنه قائل اولدقلری ایچون اکفار ونمازلرینک لزومی واجبدر حتی
کفرلری بو مرتبه یه وارمشدرکه دیرلر هر ایکی ناطقک ارا سنده یدی امام واردر که
انلره اقتدا اولنوردر چونکه نوبت محمد بن اسمعیله کلدی خلق عالمدن تکالیف ظاهریه
ساقط اولدی تا مهدی کلوب کوک بوزندن بر منادی ندا ایتمیجه غزا اتمک جائز
دکلدر زیرا امامت برنوردرکه متناسخ اولور یعنی انتقال ایدر بو شخصدن بر شخصه
وکاهی برنده نبوت اولور وبرنده امامت دیو کندو کفرلرینی خلقه القا ایدوب
بونلرکه همان لازم اولان تصفیه باطن اتمکدر وباطندن مرادلری بودرکه صورت
معدن تزویر وتلبیس ایله جاده شرع شریفدن اخراج ایدوب کفر والحاده قوبالر

Copyright © King Saud University

نعوذ بالله من مكرهم وبقولهم ان جبرائيل عليه السلام غلط في الوحي الى محمد عليه الصلوة
والسلام دون علي بن ابي طالب رضي الله عنه وكفرلرندن سبب بردخي بو نوعلر بدركه
ديرلر حق تعالى جبرائيلي حضرت علي يه كوندرمشدى جبرائيل امين حاشا غلط ايلدى حضرت
محمد عليه السلام ايله دوستلغي اولمق ايله قصدا رسالتي ونبوتي حضرت علينك حقي
ايدى اندن صرف ايدوب حمزه يه كتوردى ديو حضرت جبرائيل عليه السلام من شكردن تصوير
دوزوب ايچندكي شراب قيوب اندن نجس فجار اولان اهانت طريقيله ايدر يا جبرائيل
ايچون وحي على يه كتورمدك شمدى سنى پاره ليوب قانك ايچمي ديو باشنده اولان اول
قوم بو ضلالت دخي حاشا سب ولعن ايدرك شكر تصويرين پاره ليوب جبرائيلك
قانيدر ديو شرابي ايچرلر آوجلريله وشكرندن يغما ايدرلر لعنهم الله واخزاهم اسمى
معلوم اولا كه الله تعالينك بر ملكنه دشنام ايدن كافر اولور يا ملائكه لرك اولو القوم
پيغمبرلري امين الوحي حضرتنه دشنام ايدن نه مرتبه مجد كافر اولور وهؤلاء
القوم خارجون عن ملة الاسلام واحكامهم احكام المرتدين يعني اولركه روافض
قضدر ملت اسلامدن خارج بر قوم در بونلرك احكامي احكام مرتدين در مرتده
اجرا اولنان احكام بونلره اجرا اولنمق كركدر زيرا اهل اسلام مرتدلر اوزره غالب
اولسه نسا وصبيانلرين مسلمين حايتنده قسمت ايدرلر مثلا جمله دن برى حضرت رسالت
پناه اوطاس نام قبيله نك كبارني قتل ايدوب اولاد ونسالرين ومالرين غنيمت
ايلدى مجد ارتدادلرى ايچون وحضرت سلطان الانبيا دار آخرته انتقال ايلدكلرنده
بني حنيفه قبيله سي زكاتلرين ويرمك ايله مرتد اولدقلرنده حضرت ابو بكر رضي الله
عنه اوزرلرينه واروب نسالرين واولاد صغارلريني اسير ايدوب رجاللرين قتل
ايدوب غنايمين واروب اصحابه قسمت ايتدكلرنده حضرت علي رضي الله عنه
حصه سنه بر جاريه دوشوب اول جاريه دن محمد حنيفي نام اوغلي تولد ايلدى ايچون
اول قبيله اسميله تسميه اولنمشدر محمد حنيفي دن لر اكر خلافت ثلاثه خلافتلرى
استحقاق اولسه حضرت علي رضي الله عنه انلردن حصه المازلردى حالا بو زمانه ده
اولان روافضك كفرلرى شمدى بو مرتبه يه بالغ اولمشدركه حاشا خلفاء ثلاثه
اكا [illegible] ايمان كلديلر دخي اسلام كلديلر اما خلافت
علينك ايكن غصب ايتديلر كافر اولديلر ديدكلرى ايچون كفرلرينه علي وجه الاعتقاد
علماء كبار وفضلاء اولو الابصار فتاواى شريفه ويروب دارلريني دار حرب
وكندولريني ساير كفار كبي حربيدن اولوب مسلمين ايله محاربه ايتمزلر ايسه ده
اوزرلرينه احكام حرب اجرا اولنور امامين قتنده وامام اعظم قتنده دخي

روافضك

روافض احكامي مرتدلر كبيدر اصلنده بو دار دار اسلام ايكن اول دارك اهلي مجرد احكام
كفر اظهار ايتمك ايله دار الحرب ومرتد اولدى وعندنده ماعدا شعائر الاسلام اولان ايمانك
بيلنسز بيلو ايماني كتورمديو انكار ايتدكلرى جهتدن نظاملرى بوزلوب برشيطاني ويلغي
اولوب ايماني نوردن محروم قالدقلرين تحصيل ايدوب بوني برخوشجه بلدرمك كوركه اصول دينده غايت
مهمدر زيرا بونلرك دين اسلامه ضررلرى سايرلردن زياده در اصلا احكام شريعتدن
بر حكمه قائل دكللردر احوالندن واقف اولانلر كمسنه اصلا سنالرنده توقف ايتميوب ازالرسن اهم مهمات
دينيه دن بيلورلر زيرا حقيقتلر مذهبلرى نفي صانعه چقار وبعضلرك مذهبي انكار نبوته وارد
مثلا بر كمسنه اعتقادي فرض اولان فرض دكل اعتقاد ايلسه يا خود علي فرض اولاندن برين انكار
ايدوب ترك ايلسه دكن ايمانك انتفاسي ايله كافر اولدقلرى بيان اولنديكه عرق شبهه روافض بالكليه
منقطع اوله بو روافض ايسه اعتقادي فرض اولان ايمانك التي شنبيلو اعتقاد ايتمدكلرى عيانده
ذكر اولنور انشاء الله پس امدى حق تعالينك قوللرينه غايت عنايتي ورحمتي اولديغيچون جبرائيل
عليه السلام شويله امر بيوردى كه وار محمده ايمان نه در صور تا كه جواب ويروب ايماني بيلدره تا كه امتم
بنده لر ايمان نه ايدوكن بيلرلر ديو امر اولندقده جبرائيل عليه السلام بر بلهنك كيني صورتنده كلوب
رسول عليه السلامك ديزلرينه ديزلريني اسناد ايدوب والكريني اويلقلري اوزرينه وضع ايدوب
ايماندن واسلامدن واحساندن سؤال ايدوب پيغمبر عليه السلام جمله سندن تفصيل اوزره
جواب ويردى بو سؤالك حكمتي حاضرونه تعليم ايچون ايدى بو شول مشهور حديثدركه مه
صابيح اولمشدر عمر بن الخطاب رضي الله عنه روايت ايلمشدر انه قال رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم الايمان ان تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وبالقدر خيره وشره
من الله تعالى يعني اعتقاد ايتمكدركه حق تعالى موجوددر واحددر قديمدر كندويه لايق اولان
كمال صفتلر ايله متصفدر ونقصان صفتلردن منزهدر بويدرد بو اعتقاد ايتمك فرض ايكن جميع
اصناف روافض بويله اعتقاد ايتميوب تناسخ وحلول اوزرينه متفقلردر حالا في زماننا اولان
روافض بو اعتقاد باطل اوزره لردر عندنده ايله الله تعالى حاشا ثم حاشا اولاد علينه حلول ايدر
بو حالا شاهلرى اولان رافضي وملحد شكلنده وصورتنده تجلي ايدر ايچون معبودلري اكا
سجده ايدوب جميع انبيايي شاهلرينه نسبت ايدرلر بو سببدن مشركلردن اولوب ايمانك
ركنه ايمان كتورمش اولمازلر اشته كفرلرى قلتلردر وملائكته ايمانك ايچون الله تعالينك
ملكلرينه ايمان كتورمكدر كه هيچ انلر برآن الله تعالينك امرينه عاصي اولمازلر هرنه كه رب العزة بيوردى
تصديق ايتميوب بر نور كتوردلر بو اعتقاد ايتمك فرض ايكن بو تفصيل بوكا دخي ايمان كتورميوب
بودركي حضرت الله تعالينك ملكلرينه اسنادلر ايدوب عداوت ايدرلر تبليغ رسالتده
جبرائيل عليه السلام غلط ايتدى ديو سب وطعن ايدركلر چون اندن ماعدا حاشا نوروزلرنده

حضرت جبرائیل علیه السلامه اهانت ایدکلری ایچون ایمانک مرتبه سنده دخی ایمان گتورمش
اولمزلر زیرا جبرائیل علیه السلام ایسه غلط ایتمکدن شانی شریفی اهانت شعارلری
متعالیدر عما یقول الظالمون علوا کبیرا وکتبه ایمانک اوچنجی مرتبه سی الله تعالینک
انبیاسنه تنزیل ایلدوکی کتابلره ایناتمقدر جمله سی الله تعالینک کلامیدر جبرائیل علیه السلام
حق سبحانه دن مرسلین اوزرینه گتورمشدر احکامیله عمل ایتمک فرض ایکن بو رافضی
طائفه سی ایمانک اوچنجی مرتبه سنده دخی ایمان گتورمیوب قرآن عظیمده حرام اولانی
حلال و نیچه حلالی اولانی حرام عد ایدوب قرآن عظیمده اکثری صریحا مهاجرین و انصاری
و انلره احسان ایله تابع اولنلری مدح ایدوب الله تعالی انلردن راضیم دیدکده لا ایدیوب انلری
ایمان اوزره اولمق مقرردر انلردن بری قرآن عظیم و رسول اللهک سنت غراسنده قطعا لعن
اوزره اولسه حق تعالی انلره ولک جمله سندن راضیم دیمزدی پس امدی اصحاب رسول الله
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین جمله سی صحبت افضل الانبیا برکاتنده عدلدرلر و عند الله قدرلری علیمدرلر
و عند الرسول کرامت و درجه لری وار بلکه دین صاحبی اولان اهل ایمان اول سلطانلره
نیچه طعن ایلیوب ظلم نسبت ایدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم انلره محبت و احسان
و ساویلرندن کف لسان ایله امر ایلدی علی الخصوص حضرت عائشه صدیقه نک رضی الله
عنها برائتلری اون سکز آیت کریمه نازل اولمش ایکن انلره اطاله لسان ایلمکله قرآن عظیمی تکذیب
ایدوب کافر اولدقلرندن ماعدا حضرت رسالتک علیه الصلوة والسلام عرض و جناب
عزتلرینه نقصان گتوردکلری سبب بنی انس اولدقلری جمهور علمای اعلام اجماعی قیدلری واجب
اولوب کفرلرینه شک ایدنلر دخی کافر اولدقلری ایمانک اوچنجی مرتبه سنده دخی ایمان گتورمش
اولمازلر و رسله ایمانک دردنجی مرتبه سی انبیا و مرسلین ایچون اعتقاد ایلمکدر انلر بعث
اولنمشلردر جناب رب العزتک امرینی اجرا ایتمک ایچون تبلیغ رسالتده جمله سی برابردر
ولکن عند الله مرتبه و منزلت یوننده بینلرنده تفاوت واردر نتکم حق تعالی بیوردر قوله تعالی
تلک الرسل فضلنا بعضهم علی بعض و بزم پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم جملدن افضلدر دکنم
جرامیز نظم کریمی ایله مصنفک اجمعین مجملی امور تلاشدن ماسبق تاکیدر یعنی ملائکه و
کتب و رسل ایماندکه رسالتی انس و جن شامل اولوب الی یوم القیامه باقی اولوب بونده تفصیل
بر پیغمبر گلمک یوقدر خاتم الانبیا اولدوغنه اقرار و اعتقاد ایدوب ایمان گتورمک فرض ایکن
بو رافضی طائفه سی ایمانک دردنجی مرتبه سنده دخی ایمان گتورمامشلردر حاشا دیدکلرکه جبرائیل
علیه السلام محمد ایله دوست اولمقله قصدا رسالت و نبوت علینک حقی ایدی اندن صرف
ایدوب محمد علیه السلامه ایلتدی دیدکلری ایچون و نبوته علی ایله شریکدر دیدکلری
ایچون و محمدن بر نبی ظهور ینه معتقد اولدقلری ایچون مشرک اولدقلردن اولوب حق تعالینک

پیغمبرلرینه

پیغمبرلرینه ایمان گتورمش اولورلر و کفرلرینی بو مقتضی دخی بودرکه حق تعالینک
قرآن عظیمنده و پیغمبر علیه الصلوة والسلامک حدیث شریفلرینه اعتقاد و اعتمادی
یوق بو ملحد رافضی شاعرک دعبل بن خزاعی نام کافرک کفرنی حاشا حدیث
قدسیدر دیو وردایدوب او قودلر و نیچه جاهل حمائل ایدوب گتوردرلر نعوذ بالله
ناد علیا مظهر العجائب تجده عونا لک فی النوائب کل هم و غم سینجلی بنبوتک یا محمد
و بولایتک یا علی یا علی پس امدی هرکیم بونی حدیث قدسیدر دیو اعتقاد
ایدرسه شبهه سوزکافر اولور زیرا بو دعبل بن خزاعی نام بر ملعونک شعریدر
معناسی کفره سی اولدرکه یا محمد سن علی یه چغر کم جمیع بلالردن و غصه لردن
امین اولوب خلاص بولرسن و روزگار شدایدندن سنی قورتاروب
سکا یاردیمجی اولدر زیرا که علی عجایبک ظاهر اولیجق یریدر و جمیع بلالردن و قضالردن
بنک ولایتیله و کرامتیله خلاص اولنوردیمکدر حاشا و کلا که بو کو رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حق جل و علیدن اوکلدکه یا محمد سن علی یه
چغر کم جمله بلالردن امین اولورسن دیو امر اولنمش اوله مومن اولان بوکه اعتقاد
ایلمک شرکدر نعوذ بالله من ذلک والیوم الاخر ایمانک بشنجی مرتبه سی قیامت
وقوع بولندوغنه اولان امور ایمان گتورمکدر مذهب اهل سنت و جماعت بودر که
حق سبحانه بنی آدمی اماتدن نصکره عملرینی صوره نفخیون احیا ایدوب جمع ایدوب اجزاسی
متفرقه اولان اجزاء و جوارح ایله اولکی جسمی برابر جمع اولنوب حیات بولسه دن
قرآن کریمده دلائل حشر کثیره در و خبر صادقکه حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دخی
بو خبر و بر مشلو درهونسنه که صادق القول خبر ویردی اول حقدر ربانی ایله
احتیاج یوقدر بویله اعتقاد ایتمک فرضدر غلاة رافضیدن منصوریه و خطابیه
حشر انکار ایدوب ایدرلرکه جنت بر کسنه نک اسمیدرکه بزا اکا محبت ایله امر
اولندق و جهنم دخی بر کسنه نک اسمیدرکه بزا اکا بغض و عداوت ایله امر اولندق دیو بو ملعونلر
جمله فرائض اسماء رجال اوزرینه تاویل ایدوب قتل نفس و زنانی و سائر کبائری مباح
بیلورلر و جنتدن مراد حاشا نعیم دنیادر و جهنمدن مراد الم دنیادر دیو دنیانک عدم
فناسنه ذاهب اولوب ایمانک بشنجی مرتبه سنده دخی ایمان گتورمامش اولورلر و
القدر خیره و شره من الله تعالی ایمانک التنجی مرتبه سی قضا و قدره ایناتمقدر خیری و شری
الله تعالیدن ایدوکنه ایناتمقدر و اعتقاد ایلمکدر تحقیقا شول کسه خیر و شر و نفع
ضرر و غیریدن عالمده واقع اولور الله تعالینک قضا و قدریله در و قضا ذکر اولنیوب
قدرک ذکری ایله اکتفا اولنمدوغی بونک ایچوندرکه قدره ایمان قضایه ایمانی مستلزمدر

قضا ایله قدریندن‌در قوت‌نوله ارادت ازلیه و عنایت الهیه در اشبو موجوداتک ترتیب
خاص اوزره نظامنی مقتضی در قدر اینه اول اراداتک اشیایه تعلقیدر اوقات
خاصده کذا فی شرح المشارق لابن الملك وسائر شارح حدیث اولنلر و حضرت
قرآنی تفسیر قلنلر ایمانک بو التی مرتبه‌سنده چوق تحقیقلر و تفصیللر ایتمشلردر
بزه کلام مختصر لوکلام قلیل اولوب چوق معنایه دلالت قلان کلامدر اکر بعض تحریره
اطناب اولنورسه بزه اقتصار مطلوب اولنور بونکاولنانلری تصدیق ایتدکدن
صکره بونلرک جمله‌سنی لسان ایله صریحا اقراری فرض که زم اعتقاد ایله معلوم او
اولاکه ایمان بو اعتقاد حسن ایله عالی بنیان اولوب دست عقاید مفاسددن
مخلص بولوراما رافضیلر بوکا دخی ایمان کتورمیوب ایمانک التی مرتبه‌سن بله انکار
ایدوب سبیل شیطانه سالك اولوب حاشا ایدرلر خیر الله‌دندر و شر شیطاندندر
دیو قضا و القدره اعتقاد ایتمیوب حق سبحانه و تعالینک قضا و قدر حقنده اولان آیتلرندن
غافل اولوب ایمانک جمله‌سنی ایمان کتورمیوب محروم قالمشلردر وکفرلری بو مرتبه‌یه
وارمشدر که تمنی ایکی اهرنانک هر بریندن بر مقدار شوك الوب کند وهوالی اختیار
ایتدکلری کفر و بدعتلرینه الحاق ایدوب فرعون و نمرود کفرلرینی بکوب دخی دوربیوب
کوندن کونه ارتوب المؤمنین حاشا بوطی ایدرلر ظلمه مستعین دخی اصرار کفرلرندن
افضل اعمال اعتقاد ایدوب صلوة جمعه ثوابنی تحصیل ایتمش اعتقادنده اجماع امت و سنت
رسول الله مخالفت ایدوب جمعه و جماعتی ترك ایدوب و کرامات اولیانی انکار
ایتمکله احکام شریعتك بالکلیه کتورملسنه سبب اولمشلردر تکم مشایخ کبارددن
شیخ جعفر رحمة الله علیه یمتش بردره بونلروك کفرین قرآن عظیم ایله و حدیث شریفله
ثابت ایتمشدر تکم هلاکدن خوف ایدنلر اول اعتقادندن اعراض ایدرلر زیرا ارتداد
ایله کافر اولانک کفری کافر اصلی کفرندن دخی اشددر اوزرلرینه احکام حربی
اجرا اولنور بونلرک دین اسلامه ضررلری سائر کفره‌دن زیاده‌در احکام شرعیه‌دن
اصلا بو حکم فائل دکللردر اعوا لنز فاقف ازالرسن اهم مهمات دینیه‌دن بلوردیغی
و تعالی امت محمدیه بو مقولر مدعین لغو اسندن محفوظ ایلیوب شرع شریف محمدی
و طریق منیف احمدی برله راه مستقیم اوزره اولان قوللرندن ایلیه آمین یا رب العالمین
ویجب اکفار الخوارج فی اکفارهم جمیع الامة وفی اکفارهم علی بن ابی طالب وعثمان بن
عفان وطلحة وزبیر وعایشة رضی الله تعالی عنهم اجمعین وخوارج دیوامامار اوزرینه
خروج ایدن طائفه‌یه دیرلر کرك اول خروج صحابه زماننده اولسون وکرك تابعین
زماننده اولسون وکرك هر زمانده ائمه اوزرینه اولسون انکا خوارج دیرلر نتکم حضرت

علی رضی

علی رضی الله عنه زماننده محب مفرط اولان رافضیلردن صکره اوتوز یدی تاریخنده
بعض مفرط بکثر دیارنده بولنمشدر وارایدی اتباعیله اون ایکی بیك سوار و پیاده حرب
و ضرب اهلی کسنلر ایدی حضرت علی یه کلمشلر ایدی چونکه حضرت علی ابوموسی الاشعری
رضی الله عنه اول حکمه راضی اولوب فصل اولدقدن صکره بو کثر دیارندن کلن کسه راضی
اولیوب حضرت علی یه ایتدی اکر سن حق اوزره امام ایسک نیچون حکمه راضی اولورسون
اکر دکلسک نیچون بزی معاویه ایله قتاله کتوردك دیوب حضرت علی عسکرندن چقوب
معاویه‌یه دخی اعتبار ایتمیوب کتدی و حضرت علی رضی الله عنه تکرار انلردن طاعته رجوع
طلب ایتدکده کلمدیلر بونلرک مذهبی کروکندولری نك اتفاق ایله بودرکه حکم ایلمک الله تعالینك
غیری یه لایق دکلدردرلر هر کیمکه خلق ارا سنده عدل ایلیه جور ایتمیه اول امام اولور کرك
قریشدن اولسون وکرك غیریلردن اولسون دیرلر حضرت ابوبکر صدیق و عمر رضی الله عنهما
تعظیم ایدوب حضرت علی رضی الله عنه اوزرینه خروج ایتدیلر حضرت عثمانك حاشا بنی
بوقدرر بو حضرت عثمان و طلحه و حضرت عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنهم اجمعین حاشا
بونلر جمله‌سن اکفار ایدرلر حضرت علی رضی الله عنه دیکر افراد مؤمنین بزی ایدنکافر اولور
پس امدی بونلر دخی اجماع امت ایله کافرلردر حضرت علی رضی الله عنه اکثر جنکی بکثر خوارج
لر ایله مقاتله ایدرلر ایدی اکثری قتل اولنوب ایچلرندن ازکسه خلاص اولدی و اصحابك
رضی الله عنهم اکثرینی تکفیر ایدوب و کبیره کناه ارتکاب ایلینی دخی تکفیر ایتدکلری ایچون
اکفار اولنمالری واجب اولدی دنیاده بدعت و ضلالت بو ایکی فرقه‌دن ظاهر اولدی حضرت
رسول اکرمك صلی الله تعالی علیه وسلم یهلك فیك اثنان محب غال و مبغض قال قولنك
مصداقی ظهور بولدی و خوارج دخی اصول و فروع ایله فرق دورت فرقه اولمشدر جمله‌سی
بر بریه موافقدر قول باطللری ویجب اکفار الیزیدیة فی انتظار النبی من العجم ینسخ ملة محمد علیه
الصلوة والسلام و خوارجك فروعندن یزیدیه شریعتی و شریعت محمدیه‌یی عجمدن بر نبی ظهور ایدنه
معتقد و مترقب اولدقلری ایچون اکفار اولنمالرینك لزومی واجب اولدی زیرا حضرت الله تعالی
جل شانه قرآن عظیم الشانده ولکن رسول الله وخاتم النبیین خاتم بونده اخر بونده غیرك انتظاری
بعد قالمدی بونلرك جوابلرینك رددینه بونص شریف جواب شافیدر ویجب اکفار النجاریة
فی نفیهم صفات الله تعالی ونجاریه بو زمره محمد بن حسین النجاری اتباعیدر مرجیه‌لك دوردنجی
فرقه‌سیدر بونلر نجاریه دخی درلر معتزله‌دن صکره یوز اوتوز تاریخنده ظهور ایتدی بونلرك
القابی مرجیه اولمغه باعث بودرکه بونلر خلقه امید و رجاویررلر کفر ایله طاعت فائده ویرمدیکی
کبی ایمان ایله معصیت دخی ضرر ویرمز دیرلر و کبیره صاحبك حکمنی قیامت کوننه تأخیر ایدوب
حکم اخرت ایله دنیانی برابر عد ایدوب نفی صفات الله و عدم رؤیة بالبصر ایتدکلری ایچون

انكار اولنمالرينك لزومى واجبدر وفى قولهم ان القرآن جسم ان كتب وعرض ان قرئ و
بونلرك وقوللرى ايچون كفرلرينه حكم اولنوركه درلركه حضرت قرآن جليل البرهان تلاوت
اولندقده عرضدر وكتابت اولندقده جسم اولور ديرلر حجت اهل سنت بودركه عرض
قابل اجتماع وافتراق دكلدر وقرآن كلام الله در جسم وعرض دكلدر زيرا حدوث جسم و
عرضدن لابدر مخلوقيت ايسه حدوثك لزومندن عبارتدر نتكيم رسول اكرم صلى الله
تعالى عليه وسلم القرآن كلام الله غير مخلوق بيورمشلردر بونلره بو كلام دليل كافيدر بونلر
اوچ فرقه در اولكى فرقه برغوثيه ايكنجى فرقه زعفرانيه اوچنجى فرقه صنعتيه ديديكلرى اما
مرجئه اصول وفروعى ايله اون ايكى فرقه اولوب جملهسى بر برين انكار ايدرلر وفيها
واختلف الناس فى اكفار المجبرة فمنهم من اكفرهم ومنهم من ابى اكفارهم ومجبرهنك اكفارنده
اختلاف ونوع تفصيل وتفريع اولنمشدر اوكادر بعض علماء اكفار ايدوب وبعضيسى
دخى اكفارندن ابا ايتمشدر اما والصواب اكفار من لم ير للعبد فعلا اصلا بو مجبره ايدركه
عبد ايچون اصلا قدرت واثر كسبى يوقدر وعلم الله حاشا تغيردر والله تعالى موجود دخى
ديمك جائز دكلدر ديدكلرى ايچون اكفار اولنملرى اكثر ائمه دين قتنده صوابدر زيرا بو فرقه
جهميه دخى درلر تابع مرجئه طائفه سنك جهم بن صفوان نام بركمسنه نك اصحابيدر وانلك
بدعتى ترمذده شهرتده مشهور اندكده ابى سالم بن احوز المازنى نامنده بر مرد ديندار مروده
نام مكانده قتل ايلدى وصفات ازليه نفيده معتزليه موافقت ايلدى وانلروك اوزرينه
بعض اشيا زياده قلوب ديديكه اهل جنت وجهنمك حركتلرى منقطع اولورلر وجنت وجهنم
فانى اولورلر وخداى جل ذكره خالدين فيها قولى شريفنى مبالغه وتأكيدا وزرينه حمل ايتدى
حقايدنه حقيقت اوزرينه حمل ايتدوكى ايچون اكفار اولنور ويجب اكفار معمر فى قوله
ان الانسان غير الجسد وانه حى عالم قادر مختار وانه ليس بمتحرك ولا ساكن ولا يجوز عليه شئ
من الاوصاف الجائزة على الاجسام معتزله فرقه سندن معمر ديديكلرى زمره معمر بن
عباد سلمى اتباعيدر واصحابندن بر بخت كفر والحاد ايله منفرد اولمشدر شول قوليله
درلركه انسان بو جسدك غيريدر وانسان حى عالم وقادر ومختاردر نه متحرك ونه ساكندر
وموضعده خالى دكلدر مجمل انسان حاشا الوهيت صفتى موصوف قلمشدر اول ملعونك
زعمنجه مدبر عالم بو صفتله موصوفدر والله تعالى حضرتلرى اجساددن غيريسنى خلق ايتمشدر
واعراض ايسه اجساددن تولد طريقيله تابعدر ديمشدر حجت اهل سنت بودركه قوله
قل الله خالق كل شئ بونلره ايچون دليل كافيدر زيرا مذهبلرينك بطلانى اظهر من الشمس
اولدوغيچون اكفار اولنملرينك لزومى واجب اولور ويجب اكفار قوم من المعتزلة بقولهم
ان الله تعالى لا يرى شيئا ولا يرى ومعتزله فرقه سنك بو قوللرى ايچون اكفار اولنملرى

واجب دركه

واجب دركه درلر حاشا الله تعالى كندو نفسنى كورمز وكندودن غيرى بر موجوده كورنمز
اما بلور ديرلر بو زمره محمد بن كعب اصحابيدر انكيچون بونلره كعبيه تسميه اولنور معتزله
بغداددن تلميذ جاحظدر مذهبى اولدركه الله تعالى دنيا ارادت فعل صادر اولور دراردر
بو مقوله قول باطلك بطلانى خود اظهر من الشمس اولدوغيچون كفرى قطعى وافضحدر
زيرا بونلروك اوكى قوللرندن الله تعالينك صفاتنه عجز اثبات ايتمش اولور وحق تعالينك
خود عجز ونقصاندن منزهدر ايكنجى قوللرنده دار آخرتده رؤيتى انكار لازم كلور بو ايسه
دلائل نقليه ثابتدر قوله تعالى وجوه يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة مفسرين نظرى تفسير
ايتمشلردر تأويل وتوجيه احتياج يوقدر ظواهرينه محمولدر بو دليل كافيدر زيرا مذ
هبلرينك بطلانى قطعى ظاهردر ويجب اكفار الشيطانية الطاق بو گروه فروع روافضدن
محمد بن نعمان كه شيطان الطاق ايله ملقبدر انكيچون بونلره شيطانيه درلركه زعم باطللرى
بودركه الله تعالى نوردر جسمانى دكلدر وانسان صورتنده در اما غيرى صورتده دخى كوره
ديدكلرى ايچون اكفار اولنملرى واجبدر وفى قولهم ان الله تعالى لا يعلم شيئا الا اذا اراده
وقدره وبونلرك بو قوللرى ايچون كفرلرينه حكم اولنوركه ديرلر حاشا حق تعالى
شيئى قبل الوقوع بلمز مكرچه بو شيئك ايجادك ديليوب ياراتدقدنصكره بعد الوقوع
بلور ديدكلرى ايچون اشد كفر ايله كافرلردر ذات بارى ايسه بونك كبى امثالدن منزهدر
تعالى شأنه عما يقول الظالمون علوا كبيرا وفيها من يقول بقول جهم فهو خارج عند ناس الذين
[illegible] بعد ولا يتبع جنازته وسائر طرفدن دخى مناقض دين ومخالف شرع محمدى اولور
باطل مذهب اتخاذ ايدنلرك اندهركيمكه جهم بن صفوان قولنه متابعت ايدرسه نه ايدر بزم
ائمه مز قتنده انلر ملت اسلامدن خارج اولمغين مز بورلرك خسته لرينى اعاده اتمكدن وجنازه
لرينه حاضر اولمقدن ومقابر مسلمينه دفن اتمكدن ودم ومالى سبيلى انلر الندن استخلاص كبى
ومسلم قبرينه حالنده دخى كبى احكام اجرا اولنمقدن رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
نهى بيورمشلر زيرا ايمان اعمان بلمينلرده ايمانا اولمز ايمان اولمايانك خود مسلمان اولمز مسلمان
اولمايانك عملى مقبول دكلدر واما صنف القدرية الذين يردون العلم وكذلك عندنا واما
بزم ائمه مز قتنده برفرقه واردركه انلر جهم بن صفوان مذهبنه قريبدر بو منوال اوزره كه علمى
رد ايدوب حاشا علم الله حادثدر الله تعالينك خالقيتنى بر مرتبه يه واصل اولوركه انندنصكره
اصلا بر شيئه قادر اولماز ودخى مقدورات الله وجنت وجهنم فانى اولوردرلر انكيچون بونلره
معتزله نك اولى جمعى درلر زيرا سوزلرى كتاب وسنت واجماع اصحابه مخالفدر حجت اهل
بودركه حق تعالى حضرتلرينه قدرت كامله اثبات ايلمك لازمدركه قدرتنه نهايت يوقدر و
اثبات قدرت منافى نبوت قدرت خلق اولمز وعالم بى علم وقادر بى قدرت وحى بى حيات

Copyright © King Saud University

بو جهتدن صالحدر زيرا الله تعالى عليم ايدوكنه دليل نقلى قوله تعالى والله بكل شىء عليم دليل
كافيدر و تقبيردر العلم انهم يقولون ان الله تعالى يعلم كل شىء عنده كونه وكذلك كل شىء
يكون عند كونه بونه علم رذك معناسنك تقبيرى بودركه الله تعالى عالمدر بر علم كه
اول ذات الهيه در و قادردر بر قدرت ايله كه اول قدرت ذات الهيه در والله تعالى
موجددر بر حادثك اراده سنه محل دكلدر يعنى الله تعالى هر شيئى ايجاد ايدوب ياراتدوغى
بلور بو سنوال اوزره هر شيئك وار اولدوغنده بيلور ددلر بو زمره ابو الهذيل محمد بن الهذيل
العلاف اصحابيدر اعتزال عثمان بن خالد الطويلدن اخذ ايتمشدر و عثمان بن خالد الطويل دخى
واصل بن عطادن اخذ ايلمشدر بونلرك سوزلرى دخى كتاب و سنت و اجماع امته مخالفدر و لما
الشىء الذى لم يكن فانه لا يعلم حتى يكون فهؤلاء كفار لا تتزوج من نسائهم و لا تزوجهم
ولا تتبع جنائزهم معتزلدن الاسوارية ديدكلرى طائفه نظاميه موافقلردر لكن انلرك
اوزرينه زياده ايدوب درلركه الله تعالى قادر دكلدر شول شيئه كه انك عدمندن خبر
ويرمشدر يعنى اول شى تا اولمايجق بلز شى معدومه قادر دكلدر درلر حاشا پس
امدى تحقيقا انلر مشركلر ايله بس صفتده مشاركلرى اولدوغيجون انلردن عداوت
جنازه لرينه تابع اولمق وانلردن خاتون المق وانلره قيز ويرمك احكام اجرا اولنماز زيرا
مذهب اربعه دن خارج و مراتب زنديقيه داخل اولدقلرندن ماعدا دنياده مردود
خلق و آخرتده مطرود حق اولوب اول گروه عنيده ويل للكافرين من عذاب شديد نحوى اشنج
مظهر دوشمشلردر و اما المرجئة فانه ضرب منهم يقولون نرجى امر المؤمنين والكافرين الى الله
تعالى و انا اولاده مرجيه القاب اولمغه باعث بودركه خلقه اميد و رجا ويرولر ... درلركه
مؤمنلر ايله كافرلر امرلرين عذاب ايدوب كفر ايله طاعت فائده ويرمدوكى كبى ايمان ايله معصيت
دخى ضرر ويرمز الله تعالينك اراده سيله در فيقولون الامر فيهم الى الله تعالى يغفر لمن يشاء
من المؤمنين والكافرين ويعذب من يشاء ويقولون ان الآخرة و الاولى فى ذلك ... يعذب
من المؤمنين فى الدنيا و ينعم من يشاء من الكافرين و ذلك منه عدل كذلك فى الآخرة
فيسوون حكم الآخرة و الاولى فهؤلاء ضرب من المرجئة و هو كفار و مرادلرى بو طائفه
ايدرلركه مؤمنلرك و كافرلرك حاللرينى مشيت حقه حواله ايدوب انلر الله تعالى ايسه
امرينه موقوفدر هر كيمى ديلرسه يارلغار و هر كيمى ديلرسه اراده ايدوب عذاب ايدر و
ديلركه انلر مشيت حقه حواله در قيامت كونى ديلرسه انلرى يارلغايوب جنته ادخال ايدر
و ديلرسه عذاب ايچون جهنمه ادخال ايدر و دنيا و آخرت اوكده حكم دنياده مؤمنلرك
بعضى معذب و كافرلرك بعضى منعم اولدى كذلك آخرتده انلرك بعضى منعم
و بعضى معذب ايلردرلر پس حكم دنيا ايله حكم آخرتى برابر اندكلرى ايچون كفرلرينه

حكم اولنوب اسلامدن

اسلامدن نصيبلرى يوقدر كافرلردر وكذلك الضرب آخر الذين يقولون حسناتنا
مقبولة و سيئاتنا مغفورة و الاعمال ليست بفرائض الصلوة و الزكوة و الصيام و كسائر
الفرائض و يقولون هذه فضائل من عمل بها فحسن و من لم يعمل فلا شىء عليه و انلر
بر طائفه درلركه حسناتمز مقبول و سيئاتمز مغفوردر و اعمال فرض دكلدر دوغارك
و زكوتك و اوروجك و سائر فرضلرك فرض اولدقلرينى اقرار ايتمزلر و درلركه بونلر فضائلدر
اشلين كسه كوزلكدر و اشلمين كسه نك اوزرينه نسنه يوقدر فهؤلاء ايضا كفار بونلر
دخى كافرلردر و قائل سليماسدهندر و سائر مرجيه كه ذكرى سبقت ايتمشدر انلرك
كفرلرينه مطابقدر و المرجئة الذين يقولون لا نتولى المؤمنين المذنبين و لا نتبرأ منهم
فهؤلاء المبتدعة و لا يخرج بدعتهم من الايمان الى الكفر اما مرجيه طائفه سندن
شول فرقه درلركه ايدن مؤمنلرى بر محبت ايدوب دوست ايدنمزوا ايمانلرى
اولدوغى حسبيله انلردن بالكليه برى دخى اولمازز ديدكلرى ايچون اول طائفه مر
بشدعدر مبتدع اهل بدعتدرلر بدعت دين اسلامده نصكره دن بر نسنه احداث
ايلكه درلر اما بو بدعتلرى انلرى ايماندن كفره ادخال ايتمز واما المرجئة الذين يقولون
نرجى امر المؤمنين الى الله تعالى فلا ننزل لهم جنة و لا نارا و لا نتبرأ منهم و نتولاهم فى
الدين فهم على السنة فالزمهم قولهم و خذ به اما مرجيه دن شول طائفه درلركه بز عصاة
مؤمنك امرلرين تعيين ايدوب انلر ايچون جنتلكدر و يا جهنملكدر ديو حكم ايتمز
انلرى مشيت الهيه حواله ايدرز و انلردن برى دخى اولمازز و انلرى مؤ
منلرى اولدقلرى ايچون دوست بيلورز و انلره محبت ايدوب اولياء اتخاذ ايدرز
ديرده بو ذكر اولنان قوللرى موافق اهل سنتدر انلرك سنت اوزره اولان
خلق افعاله و عبد كندو فعلين كسب ايدر ديدكلرى قولك طوتماسى لازمدر زيرا
بو مقالات ايله قائل اولان مؤمندر و جمله عجيبدن برى بودركه مرجيه دن غسان
الكوفى امام اعظمدن رحمة الله عليه كندو مذهبى كبى حكايت ايدردى و انى مرجيه دن
عد ايدردى والله كذب سويلدى و انك اوزرينه افترا ايلدى و بو كذب افتراسى
ايله كندو مذهب باطلينه بويله بر بيوك و مشهور كسنه نك موافقتى ايله
بعض ترويج اندى قصد ايتدى ديديكر و سوء اصحاب مقالاتدن چوغى ابو حنيفه يى
و اصحابنى مرجيه اهل سنتدن عد ايلدى و بونك سببندن ايكى وجه ذكر اولنديكى
برى اولدركه امام اعظم حضرتلرى صدر اولده ظهور ايدن معتزليه قدريه
مخالفت ايدنه مرجى درلر پس امام و اصحابنه بو لقب انلردن صادر اولدى
و برى دخى اولدركه حضرت امام ايمان لسان ايله اقرار و قلب ايله تصديقدر

Copyright © King Saud University

بوجه صاحب کبیره کافر دردرلر بترك العمل الله تعالی انلره امراندوکی عباداتك جمله‌سنی
ترك اندوکیچون [illegible] لرنه خوارج تاولون واخطاوا فهم مبتدعة فایاك وقولهم ولا تقل بقولهم
ولا تجلسهم ولا تأخذ بهم وفارقهم وخالفهم بولردن مفارقت ایدوب صحبتلرندن احتراز
واجتناب ایدوب سین بوامرا اعتقادلرندن وسوزلرندن دکلکدنکرا انلر مبتدع عدد مراد
اولنمشدر [illegible] اعتقاد اهل سنت وجماعتك اعتقادینه مخالف اولوب پس اگر
اعتقاد اندوکی نسنه کفره مؤدی اولمازسه اکا اقتدا جائزدر مع الکراهت واگر
مؤدی اولورسه اکا اقتدا جائز دکلدر شرع شریفه مخالف تاویلات باطلری
مشتمل اولدوغندن غیری شرع شریفی مبتدعلر مرتبه‌سی کوستررلر اصطلاحات
مزخرف والفاظ مستحسنه ایله ستوردر برقیس طعام ایچنده بر درهم زهر قاتل
[illegible] اولانی وعلی فاسد اولانی ضلالتدر وشرو [illegible] سنی العیاذ بالله
تعالی ایماندن چقارر زندیق ایدر والحاصل اهل سنت وجماعتك اعتقادلرینه مخالف
نسنه‌لرك خطاسی غایتده قبیحدر زیرا بعضی کفردر [illegible] مذهبی کبی وبعضیسی
[illegible] زندقه‌در [illegible] مذهبی کبی بو ذکر اولنانلر تیقن ایدن [illegible] لا
[illegible] اعتقادنی اهل سنت وجماعت اعتقادینه تطبیق ایدوب خلاف اسماع
[illegible] باطلنی تاویل اعتك جائز دکلدر بلکه انك قائلنی انکار وبدعت
وضلالتله تکفیر ایچون قولنی انلك اوزرینه رده بالغه واجبدر. واما من لم یر المسح
علی الخفین فقد رغب عن سنتی رسول الله صلی الله علیه وسلم وهر کیمکه مست وجزمة
اوزرینه مسح اتمك لکی ترك وانکار ایدوب جائز کورمیه تحقیق اولکشی حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلمك سنت غراسندن اعراض ایتمشدر حضرت رسول
اللهك سنتندن اعراض ایدن ایسه شفاعتنه مستحق اولمازدیمکدر والعیاذ بالله تعالی
روافض کبی استخفافا ایدرسه‌ك خود کفرنده شك یوقدر زیرا سلطان الانبیا دنیادن
سرای سروره رحلت ایدنجه مسح علی الخفین قولا وفعلا ترك اتمیوب جائز
[illegible] صحابه کرامدن حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمدن فرق حدیث
روایت اتمشلردر فهو عندنا مبتدع فلا تتخذه اماما فی صلاتك ولا تزوجه ولا تختلف
الیه فانه صاحب بدعة انتهی وبو خفین اوزرینه مسح جائز کورمین طائفه ضلال
[illegible] مبتدعدرلر انلری نمازده امام ایدوب اقتدا اتمك وتعظیم وتکریم اتمك
جائز دکلدر بلکه قول ایله زجر وتوبیخ اتمك کرکدر دکر اهل بدعتدن بعضی طریقة
اللهیه‌دن چقوب طریق شیطانیه [illegible] صاحبنك کلامی آخر اولدی
[illegible] اوزرینه مسح اتمك حق ومشروع والله تعالی طرفندن حکم واعتقا

ددردی وجوارحله عملدر دیمزدی وایمانك زیاده ونقصان قبول اتمسنه ذاهب
اولوردی پس بوندن امام حضرتلری عملی ایمانه تأثیر ایدر ظن اولندی
وبو ظن فاسددر زیرا امام حضرتلرینك عمله مبالغه‌سی معروف ومشهوردر
واندکی کمال اجتهادی بطون دفاترده مسطوردر وکوفه‌ده اهل فلان علماء وفضلا
واولیاء واتقیا کوفه‌ده ابو حنیفه افقه واورع کمسنه کورمدك دیو شهادت ایدرلردی
ورع دیو حرامه دوشمك خوفندن حلالی ترك ایدرلر اولاجلدن سلف صالحین حرامه
دوشمك قورقوسندن یتمش حلالی ترك ایدیلر وابن المبارك حضرتلری روایت
ایدر که اهل کوفه عامی بو معنا ایله افراد ایلرلردی وکندولرینه اهل کوفه‌نك اورعندن
سؤال اولنده ابو حنیفه حضرتلرینی کوستررلردی زیرا اساس فرائض موسس و
خلاف نصوص مؤکده مفقوددر پس نص قرآن وحدیث واعتقاد وصحابه حقیقته
بحسب الحال شاهدلرده [illegible] سوء ظندن حذر کرکدر سوء ظن ایله حسن اعتقاد جمع
اولماز زیرا انلر بونلره مقلد اولمازلر [illegible] اصحاب اعراضك غلط وسقطکی استر
اعتبار والتفات موجب حرمت وسخط الهی در نعوذ بالله تعالی زیرا زمره موجبه‌نك
وسائر فرق ضالنك عقاید فاسده وبدعتلرندن خالیدر واما الخوارج فمن لم یرد قولهم
شیئا من کتاب الله تعالی وکان خطاؤهم علی وجه التأویل واما خوارجدن شول طائفه که
حق تعالی کتابندن بر شئ ظاهر قولندن رد ایدوب تکذیب دلیل اقامت ایلمدیلر
خطاده اولدیلر تاویل وجه اوزره اولادرلر شول تاویل [illegible] یقولون ان الاعمال
الصالحة ایمان یقولون ان الصلوة ایمان وکذلك الصوم والزکوة وکذلك جمیع الفرائض
والطاعات تاویل ایدرلر که تحقیقا ایمان عملدندر ودرلر نماز دخی ایماندندر [illegible]
اورج طتمق وزکوة ویرمك دخی ایماندندر درلر وبونلرك مذهبنده تارك صلوة کافردر
اما صلوتی ترك [illegible] ایچون کافر دردرلر فمن اتی بالایمان بالله تعالی وملائکته وکتبه
ورسله والیوم الآخر وجمیع الطاعات فهو مؤمن ومن ترك شیئا من الطاعات کفر
پس امدی زمره خوارجدن بری درکه معرفة الله ایمان الله تعالینك برلکنه وقدرتنه [illegible]
قوللری اولدوغنه وحکمنه مطیع اولدوغنه وبو مصحف ایله [illegible] حق ایدوکنه وجمله
پیغمبرلری حق وکرچك ایدوکنه وقیامت اولاجغنه ایمان کتورمك ونماز جمله فرض
اولان طاعتلری یرینه کتورن اول مؤمندر دیکر اول طاعتلردن بر شئ ترك ایلسه اول
کافر دیرلر ویقول الزانی یکفر حین یزنی وشارب الخمر یکفر حین یشرب وکذا یقولون
فی جمیع ما نهی الله تعالی عنه یکفرون الناس ودخی جمله ناسی تکفیر ایدوب درلرکه
زنا ایدن کشی اندوکی حینده کافر اولور وایدرلر که شراب ایچن کشی ایچدوکی

کافر اولور

Copyright © King Saud University

ایلیه‌کو حدیث معتبرده رسول علیه السلام بهذا امری ربی یورمشلردر و بعضلر
دیمشلرکه کورمه‌مشدر بونک انکاری کفردر فعلیک ایها السالک الجد والتشمر فی
تحصیل التیقن بمذهب اهل السنة والجماعة والاذعان بر بو ذکر اولنانی ایدن
سالک سنک اوزریکه لازمدر که جهد و کوشش ایده سین اعتقادیکی
اهل سنت و جماعت اعتقادینه تطبیق ایدوب خلافنی استماع اتمیه‌سن زیرا
عقاید اهل کلام اهم مهمات دیندر وغایة التیقظ والتنبه والتضرع والاستعانة
بالله تعالی حتی لا تزل قدمک ولا یزول اعتقادک باضلال مضل وتشکیک مشکک
بو اعتقاده متعلق ذکر اولنان خبرلری تیقن ایدن سالکه لازمدر که اعتقادنی
اهل سنت و جماعت اعتقادینه تطبیق ایدوب عقیده سنه تشکیک مشکک
خلل کلمک ایچون عون سبحانی طلبنده اهتمام ایله تضرع و زارلق قلوب کوکلی
براهز اعتقاددن و اباطیل سوزلردن سنی صقلدیوا غلیسن تا کرمق تعالی حضر
حفظ ایدوب سنی غفلت اویخوسندن هدایت ایله اویاره فانی قد سمعت
عن بعض متصوفة زماننا یحکی عن شیخ ان واحدا من اقربائه یری الله تعالی
فی کل یوم مرة او مرتین وان موسی علیه السلام مع کونه کلیم الله تعالی لم یتیسر له
ذلک وقیل له لن ترانی عالم نحریر و علامه خطیر صاحب مولف رحمه الله
علیه ایدر تحقیقا بزم زمانمز صوفیلرندن اشتدم که شیخندن حکایت ایدر که
الخصوص اقرباسندن متعلقا تمزدن بری دیرکه فلان کشی هر کون الله تعالی
حضرتنی برایکی کره کوردیمک اوزره مستمر اولور اکا اعتقاد اتمک کفر صریحدر
قرآن و اجماعه مخالفدر الله تعالینک ذات پاکی دنیاده کورلمکدن منزهدر
حضرت موسی علیه السلام کلیم الله ایکن اکا میسر اولمیوب دیمشدر که لن ترانی یعنی
موسی علیه السلام جبل طورده باری تعالی یه مناجات ایدوب تجلی ایدن
بکا جمالکی کوستر دیو دعا اتدکده خطاب عزت کلدیکه یا موسی دنیاده بنی کورمکه
طاقت کتوره‌مزسن انول طاغه تجلی ایده‌یم اکر طاغ طاقت کتوروبده قرار ایدرسه
صکره سکا تجلی ایدوب کوره سن دیدی چونکه حق سبحانه وتعالی اول طاغه تجلی قلدقده
طاغ طاقت کتوره‌میوب پاره پاره اولوب موسی علیه السلام حضرتلری اوصی
کندی دوشدی چون افاقت بولدقده توبه قلدم و بن اول اینانجیلردنم که سنی
دنیاده کوریلمزسن دیو قوم کلدکده قومی موسی علیه السلام مرید لرکه حق تعالی
حضرتنی سن کوردک امدی بزه دخی کوستر کوره‌لم دیدکلرنده موسی علیه السلام
انلره دیدیکه یا قوم بن باری تعالی یه نظر ایدوب کوره‌مدم لکن دیدیکه اکا نظر قلدم

طاغه برکو

طاغه برکو نظر قلوب تجلی ایلدی اول طاغ طاقت کتوره‌میوب پاره پاره اولدی دیو
جواب ویردی اولا موسی علیه السلامک سوزینه اینانمدیلر دیدیلر که بز سکا
اینانمازز سن باری تعالی‌یی کوردک بزدخی کوزیمز ایله البتة الله تعالی حضرتنی
کورمک ناکاه بولاربو سوزده ایکن بر صاعقه کلوب جملسن هلاک اتدی موسی
علیه السلام انلرک هلاک اولدقلرین کوروب بنی اسرائیلک علملری ایدی کروحیالی تکریه
ایچون دعا قلوب کرو دیری قلدی وغیر کلام ربانی و قرآن یزدانی بو که تا طقدرو
دخی فلان عزیزه تجلی واقع دیمک کفر صریحدر الله تعالینک ذات پاکی دنیاده کورلکدن
منزهدر لکن آخرتده جنتده میسردر اوجحقدر وهذا الکلام ربما یسمعه الغافل بغفلة
فیظن انه صحیح اوبنک امثالی سوزلرین ایشدن غافللر براو عوددن انی کرچک
صانور باخود علمی فاسد اولانی و نجرانی طاتفه‌سن اعتقاد صحیحندن نشکر
دلنوب بحرسنی العیاذ بالله تعالی ایماندن چقاروب زندیق ایدر زیرا زره
قدر شرع شریف و سنت مطهره یه اهانته نظر ایلیوب سنتدن غیری مراتب
علیه وارددر بو اعتقاد ایلمک قرآن عظیمه مخالفدر زیرا جمله اهل اسلامک اجماعیله
نبوة شرحدل مراتب جامعدر وهذا تفصیل لغیر النبی علی موسی علیه السلام بل علی
جمیع الانبیاء علیهم السلام فان رؤیة الله تعالی علی المراتب واللذات ولم یتیسر لاحد
سوی نبینا علیه الصلوة والسلام فی لیلة الاسراء وقد اختلف فیه بونده موسی
علیه السلام غیری انبیا اوزرینه تفصیل و تمام ذیلکه سائر انبیا مرتبه لرینه کوره
تفاوتلری واردر بولاردن حق تعالی حضرت محمد صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینی
اهل سماء و جمله انبیا یه تفضیل اتدوکنه دلیل واضحدر که جمله رؤیة الله تعالی
دنیوده انبیاء عظامدن انجق نبی علیه الصلوة والسلام لیلة الاسراده میسر
اولوب اندن غیری دنیاده بر پیغمبره میسر اولمش دکلدر حال بوکه بعض اختلاف
ایدوب معراج رؤیاده ایدی دینلرک اقوالی ضعیف و دلائل واهیه‌سی تفاسیر
و مطولات کلامه ردّ اغمشدر خبر معراج بودر که رسول اکرمک مسجد حرامدن
مسجد اقصایه دک عروجی نص قرآن ایله ثابتدر وجسد ایله اولوب حالت بیدارده
اولدوغی دلائل ایله وقرن ثانینک اجماعیله ثابتدر اندن صکره جنت و عرش و اطراف
عالمه سیر سلوک ایتدوکی اخبار احاد ایله ثابتدر که اندن صکره متواتر القرعه قریب دیمشلر
بعض علما ایدر معراج ایکی دفعه اولمشدر بری یقظه ده بشخصه بری دخی رؤیاده
ایدی و معراجده رسول اللهک جمال الهی کوردکی ابن عباس و غیریلردن احادیث صحیح ایله
ثابتدر زیرا که پیغمبر علیه السلام بموجب نص کریم کا قرنا سید مرسلدر امدی کوردک موسی

Copyright © King Saud University

علیه السلام مدن وکرک انبیا علیه السلام مدن بر بکه حیاتده بولنسه ایدی تابع اولمق لازم
کلور ایدی و بونی بو یدرکه حضرت عیسی علیه السلام اولو العزمدن ایکن اخر زمانده ایتوب
علی امت محمدیه خلقی شریعت شریفهٔ محمدیه یه دعوت ایدوب بزم پیغمبریمزک خلیفه سی
اولوب دین مبین محمد علیه السلام مرخدمت ایسه کرکدر وقد عرفت مما سبق حال بوکه
سائر اعتقادیاتده بونک بیانی سبقت ایتمشیدر ان اعتقاد اهل السنة والجماعة ان الولی
لا یبلغ درجة النبی علیه السلام فضلا عن یتجاوزها تحقیقا اهل سنت وجماعتک اعتقادی
اولدرکه اولیا درجه سی انبیایه واصل اولماز وهرگز بر ولی شرفده انبیا ورسلدن
افضل اولمش دکلدر سائر امت انبیایه اطاعته ومتابعته مأمور اولدوغی کبی اولیا
دخی مأمورلردر انبیایه تابعدرلر متبوع خود هر خصوصده تابعدن افضل واعلا اولدوغی
شلک بو قدر نتکم حق تعالی انبیا ومرسلینه اطاعت ایدنلره جنته وعد ایدوب بیورمشدرکه
ومن یطع الله ورسوله یدخله جنات تجری من تحتها الانهار بو ایتده واقع اولان لفظ
من تحتنده اولیا وغیری اولیا داخل ومندرجدر وقد ذکر فی شرح المواقف وشرح المقاصد
ان الاجماع منعقد علی ان الانبیاء افضل من الاولیاء حال بوکه ولی نبی مرتبه سنه بالغ
اولمدوغنه اجماع منعقد ایدوکی سید شریف شرح مواقفده وشارح مقاصد ذکر ا
ایتمشلردر که هرگز ولی انبیادن افضل اولماز زیرا نبی نبوت وولایتله متصفدر وولی
انجق ولایتله متصفدر لیس بالکز ولایتله متصف اولان نبوتله متصف اولاندن نجه افضل
اولور مع هذا نبیده اولان ولایت ولیده اولان ولایتدن اتم واکملدر هرگز ولی نبیدن
افضل اولماز دیمکدر وذکر فی شرح العقائد ان تفضیل الولی علی النبی علیه السلام کفر وضلال
وشارح العقائد رحمة الله علیه ذکر ایتدوکی اظهر روایت بودر که ولینی نبی علیه السلام اوزرینه
تفضیل ایتمک کفر وضلالدر زیرا انبیانک بدایاتی اولیانک نهایتیدر هر کیمکه مرتبهٔ اولیا
نبیدن افضل واعلادر دیسه کافر اولور بو وجهله سوزلر جهلا اراسنده اولدوغی
سببدن تفصیل اولنوب فتوی صورتنک ومفتینک جوابی کتبدن وخطندن بو کتابه نقل
ایلدک تاکه بونک کبی سوزلردن صاقنلر توبه واستغفار ایدوب تجدید ایمان ونکاح
ایده لر کندولرین بولاردن بولادک اشالندن حفظ ایده لر نتکم علماء متأخرین چوی
زاده افندیدن فتوا ایدوروب دیمشلر که مسئله شیخ محی الدین عربینک فصوصنده خاتم
اولیا افضلدر خاتم رسلدن ونوحا ننده بن خاتم اولیایم دیدوکی بیلوب بو کلماته
صفدر دیوب اعتقاد ایدن وحق اولمق محتمل در دین کسه یه نه لازم اولور الجواب
کافر اولور العیاذ بالله تعالی انکچون مشایخ عظام رحمة الله علیهم مریدلرینی فصوص فصوصی
اوقمقدن منع ایلیوب اوقیانلرک الرندن الوب پرتمشلردر زیرا بو ایکی کتابدن

ضلال

ضلال ومضل اولوب کتاب سنت ایله عمل ایتمکی قوب بو ایکی کتابدن نقل مسطوروندکو ر
ودن کلمات ایله عمل ایدوب محدا اولمش کمسه لرکی چوقدر اگر انصاف ایله نظر اولنسه
بونلرک سالکه ضرری نفعلرندن ارتوقدر بو فقیر سیاحتمده بنجه کمسه بر کج کره ن زیارنده
اوات کلوب شیخ اکبر مطلقا خاتم اولیادر دین ایله بحث ایدوب یا بو شیخ اکبردن صکره
کلن اولیایه نه درسن دیدکده انلر شیخ حضرتندن صکره کلن اولیانی بالاصالة اولیا
دکلدر بلکه نواب شیخدر انک باطنات روحانیتی انلره معادن اولمشلر ولی اولمشلردر
وجهه سی علوم وعرفانی انک مشکات روحندن اخذ قلنمشلردر بو جواب ویرنکه
بانیمزده مباحثه چوق اولدی ارادهٔ حاجت یوق حاصل کلام بو اعتقاد اوزره اولان
کسه لر بونی تصرف بیلمشلر وسر توحید فهم قلمشلر حاصل کلام بوکا اگر تصرف واگر توحید
کتاب سنت واجماع امته مخالف اولمسه شرعده تصرف اولور وشرعده برکسه
کندونک علم وعقلی مقتضاسی اوزره تصرف ایلسه عین کفردر زیرا بو شیلرکه شارع
طرفندن کتاب وسنتده اذن اولمامش اوله وبرکسه شارعک امرینه وجمهور اهل سنتک
اعتقادینه مخالف شریعتده اول نبینک صحتنی ادعا قلسه اول کسه شرعده تصرف ایلمش اولور
وایسه کفر محضدر نعوذ بالله تعالی سن ایسک خاتم الانبیا حضرتلرینک قول شریفنی ترک
ایدوب وبنده درسنکه بن خاتم اولیانک بولنی طوتدوم وکلمات علمه‌سنی فهم ایتدم وانک
قول علمانک وانک طریقتنک کفایت ایدر دیو ضلالته کتمش اکا اولکه سوزندن اول صاحب
شریعتک قولیله عمل ایدوب وشریعته تابع اولوروب سنتیه سی اوزره سلوک قلور
بو جواب ویرلدی کیف وهو تحقیر للنبی وخرق للاجماع بو طریق ایله کفرلو مقتضی ایدر
درسک اولادر ولینک نبیدن افضلدر دیدکلری رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینه عزوجناب شریفلرینی حاشا خوار ایلمکدر واجماع امت مابینلرینی برتقدیر
بکی جماعدن تعریف سبیله کافر اولور سمعت عن بعض الخلوتیة ان ما عدا محمد علیه
الصلوة والسلام من الانبیاء لم یبلغوا مرتبة الاسم السابع بل وقفوا فی السادس ولم یتجاوزوه
وانا قد جاوزناه وهذا مثل الاول وبعض مباحیلردن اشتدکه محمد علیه الصلوة والسلامدن
غیری بر نبی اسم بالغ اولمش بو قدر سائر انبیا التنجی اسمده توقف ایلیوب طورمشلر
حال بوکه بن یدنجی اسمه ایرشدم دیدکلری بونلرک حاشا بو کلاملری وجمله انبیایی
استخفاف ایتمکدر بو دخی اولکی کبی کفر محضدر زیرا تخصیص ایتدکلری یدی اسمدر
وتخصیص کتاب وسنتده یوقدر قرآن عظیمده جمله اسماء حسنی ایله دعا ایتمکلی
بیوردی وحدیث صحیحده طقسان طقوز اسمی وارد ایدوب تحسین بیوردیلر وجمله
دنبری هو کلمه سنی الله تعالی یه اسم اطلاق ایتدکلرید هو کلمه سی ضمیر غایبدر

Copyright © King Saud University

کلام عربده علی التعیین مضورده اولیاء هر نسنه یه اطلاق اولنور الله تعالی
نك اسم شریفندن مراد بر لفظدر که ذکر نانر و صفاتنه دلالت ایلیوب شارع
وضعی ایله اولور ولله الاسماء الحسنی فادعوه بها بیورددی و غیر اسمندن
غیر یله ذکر ایلمکده نهی صریحدر زیرا سبب تقرب ادعیه قرآنیه و اعیه نبویه
و اسماء حسنیدر وقال بو طائفه ضاله دن بعض دیدیکه ان ابا بکر رضی الله عنه لم
یبلغ مرتبة الارشاد وانما تجاوز رتبة الاصحاب رضی الله عنهم اجمعین وهذا بونلر
جنت ایله مبشر اولمش سلطان عالیشانی یعنی ابی بکر صدیق رضی الله عنه حضرتلرینی
افضل جملهاو یاایکن استخفاف ایدوب دیرلرکه ابی بکر رضی الله عنه حاشا دخی
ارشاد مرتبه سنه بالغ اولمدی بن اصحاب مرتبه سندن اعلی مرتبه یه ایرشدم
دیدوکنه و بوننك امثالی سوزلرینه قولاق طتمیوب اشتدکارایله انکار ایدیلر
زیرا بو کمسه انبیادن صکره بی بکردن افضل وار دیسه اولکمسه ملحد محضدر بونلر
بو سوزلری اولکی کبی کفر محضدر قدح فی افضل الاولیاء بو سوزلردن انلرك
مرادی خلقه کوسترمکدر افضل الاولیاء اولان ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه
حضرتلرینك شان شریفلرینه طعن فی افاضل هذه الامة بل فی سیدنا و سیدا
الاولین والاخرین که رسول الله صلی الله علیه وسلم و اصحابنه بونلر طعن
ایدوب شان شریفلرینه لایق اولمیان عیب ایله تحقیر ایلمکه قصد ایدن شول
روافضلردر فی زماننا صورت صلاحده بو امتك ایچنده یول بولمش مذهب
باطلرینك ترویجنه چالشورلر بس اسیرکه اصحاب رسول الله نقض و رد ایدرلر
اکانسبت ایلین ویاخود انلره استحقاق فی جملة عالمك سیدی سید الاولین والاخرین
رسول اکرم حبیب رب العالمین در اجعه زیرا مذهب اهل سنت و جماعت اولدر که
حضرت رسول علیه الصلوة والسلام حضرتندن صکره افضل خلائق صحابه دن
و غیر صحابه دن افضل ابو بکر صدیق رضی الله عنه حضرتلریدر و رسول خصوصا محبتی
دلیلی دوستلرینه محبت ایدوب و اعداسنه بغض و دینده بدعت پیدا ایدن ملحدلر
انك غیرتنه قهر ایتمکدر بو معنایه نیجه چوق احادیث صحیحه و حسنه وارددر جمله دن بری
بودرکه حم بخاری و مسلم صحیحندن اخراج اولنمشدر عن عمران بن حصین و عبد الله
بن مسعود رضی الله عنهما ان النبی صلی الله علیه وسلم خیر الناس قرنی ثم الذین
یلونهم ثم الذین یلونهم اسناد صحیحا عمران بن حصین و عبد الله ابن مسعود
رضی الله عنهمادن روایت ایدوب رسول محترم صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه خلقك
افضلی سرور انبیانك عصرنده اولان اصحابیدر قرندن مراد عبادت مدت زمانی

بعذه بونلرکی سنه مقداریدر و اول مدتده کلان خلائقك جملهدن فایقدر
زیرا ناسك کفری قتده سلطان انبیایه ایمان کتوروب مشرکلرانی تکذیب اتدکلرنده
انی تصدیق ایدوب سروری انبیانك نظر شریفیله اقفال ابواب قلوبلرین مفاتح
هدایت یدندن کشاده و زلال چشمه علم رسالتدن دل تشنه لرین ریان قلمشلردر بو
سببدن خیر الناس اولمشلردر بونلردن صکره اتباع تابعیندر بونلرك صدوری
ایکویکرمی سنه سنه واریجه در بونلردن صکره تبع تابعیندر بونلرك صدوری
اوچ یکرمی سنه سنه واریجه در بعده انلره تابع اولنلر و بربرینك ارد نجه کلنلردر
شرح المشارق و صحاح جوهریده تا سدن مراد قرن زمان و احدك اهلیدر نتکیم
حکایت اولنورکه ابلیس علیه اللعنه صحابه زماننده چریسین جمع ایدوب اصحابی اوزرینه
کوندردیکه ازدوره لر هر نقدر جهد ایلدیلرسه یا شاریدیلر عاجز اولوب بنه ابلیسه
کلوب دیدیلرکه هیچ بر وجهله انلره یقین اولمدقلرین خبر ویردیلر ابلیس دیدی
سزین انلری ازدورمغه کوجکز یتماز زیرا انلر پیغمبری کوردیلر و قرآن کلدیکین کوردیلر
بنزی قویدا اوت صکره کلنلرده مقصود لریکزه ایریشه سز دیدی چون اصحاب
رسول الله دوری کچوب تابعین کلدی ابلیس ینه چریسین جمع ایدوب بونلری ازدور
کوندردی ینه نسنه باشاریمیوب کلوب شیطانلر ایتدیلر بز بونلرکبی عجب قوم
کورمدك هر نوع جهد سعی اتدك ایسه ازدرسغه ممکن اولمدی دیدیلر ابلیس ایتدی
بو قومدن دخی سزه نسنه باشارمز سز زیرا انلر یعنی برك طوتلر ایمانلری کاملدر
اما بونلردن صکره کلنلری ازدرمق آسان اولور دیدی اندن صکره اول زمان
دخی کچدی بر قرن دخی کلدی ابلیس ینه چریسن جمع ایدوب انلری ازدرسغه کوندردی
ینه نسنه باشارمیوب کلوب ایتدیلر هر نجه ازدوسق دونوب کیرو پشیمان اولوب
استغفار ایدرلر ابلیس ایتدی بونلر مجتهدلری کورمك ایله احکام شریعتی برك
طوتارلر اما بونلردن صکره کلان قومی سز نیجه لرین بوندوز قلری ایلکزده اولور هر
نجه دلرسکز اویناده سز دیدی اول زمان دخی کچدی ابلیس ینه چریسین جمع ایدوب
کوندردی کلوب نیجه لرین طوغری یولدن چیقاروب شیطان انلره کاه عجائب
نادره کوستروب تجلی ء حقدر و کاه سموات و عرش کبی صورتلر کوستردیلر بو
دیلو خیالات ایله انساندن مطلب اعلاسی اولان عقیده سنی خلل ویرمکدر زیاده
تقصیر طالب اولان دلیرنه زمر نظر ایدوب شیطانك زیاده تسلطی ادم علیه
السلامك قضیه سندن معلوم اولنور و بر حدیث شریفلرنده دخی بیوردعن
عایشه رضی الله عنها بو حدیث شریف امام سنندن روایت اولنمشدر راویسی حضرت

Copyright © King Saud University

عايشه صديقه رضى الله عنها دن روايت ايدركه انه سئل رجل عن النبي عليه الصلوة والسلام
اى الناس خير تحقيقا بركسه كلوب رسول صلى الله عليه وسلم حضرتندن سؤال
ايديلر كه يا رسول الله انسانك خيرلوسى كمدر ديو قال القرن الذى انا فيهم ثم الثانى
ثم الثانى ثم الثالث حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم ديديكه مدت زمانى
واوقات اوانم افضلدر واول مدتده كه پيغمبر عليه السلام معاصر اولوب زمانى
شريفلرنده شرف اسلام ايله مشرف اولنلردركه مراد اصحاب كرامدر رضوان الله عليهم
اجمعين بوندنصكره ايكنجيسى شونلردركه بونلرى تعقيب ايدوب بونلردن علم اخذ ايديلر
تابعيندن اويس القرانى حسن بصرى حماد شريح قاضى وابن سيرين وابو حنيفه كبى
رحمهم الله تعالى عليهم اجمعين بوندنصكره اوچنجيسى تابعينه ايرشوب انلردن علم اخذ ايدنلر
امام شافعى امام مالكى واحمد بن حنبل وابو يوسف ومحمد وامام زفر وحسن بن زياد كبى
رحمهم الله تعالى عليهم اجمعين وبونلردنصكره افضل بونلردن يولندن چقميوب وحضرت
اصحاب كرام نره اولده قيوب كنديسه قولا وفعلا واعتقادا اثرلرى نكيدوب ايزلرنده
صايمايانلردر وبو حديث شريفلرنده بيورمشلردر خ م امام بخارى ومسلم صحيحلرنده
روايت اولنمشدر عن الخدري رضي الله تعالى عنه انه قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم لا تسبوا اصحابي فان احدكم لو انفق مثل احد ذهبا ما بلغ مد احدهم ولا نصيفه
بو حديث شريفى ابو سعيد الخدرى رضى الله تعالى نبى عليه السلامدن روايت ايلديكه
تحقيقا رسول الله صلى الله عليه وسلم ديديكه بنم اصحابمه سب وشتم يا ادمزسوز سوزلمه
زيرا كر احادن بر احديعنى انلردن غيرى سزبريكز احد طاغى قدر التون تصدق
وانفاق ايلسه انلردن برينك ربع صاع انفاق اندوكنه ايرشمز ودخى انلردن برينك
نصف صاع ايلدوكنه ايرشمز نصيف مددن انشاعبرا ولحكك اسمدر ونصف
معناسنه دخى استعمال اولنور امدى رسول الله قتنده اصحاب كرامك فضيلتلرينه
نهايت اجماع اهل سنت بونك اوزرينه در بيت سوه كور حضرت رسولك يارين
جنت كومك استرسين يارين وار ايمانكسه يارى منزلنه اكر انفاق ايدرسه صحب وارين
زيرا انلرك بعض اعمالنه بلوغ اتمزسكزكه انلرده مزيد اخلاص وصدق نيت كمال
اختصاص اولدوغندن مردان بخاص الخاص صدركه سلطان انبيانك مبارك
جمالك كوروب مجلس شريفلرينه كرديلر وقبول ايمان ايله تحصيل علم وعرفان
ايلديلر پس امدى انلرده انار جميله ومناقب جليله جزيله اوليدى اظهر من
الشمس وابين من الامس در ت بو حديث شريفى صحيح ترمذيده روايت اولنمشدر
عن عبد الله بن مغفل سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الله الله في اصحابي

ولا تتخذوهم

ولا تتخذوهم غرضا من بعدى فمن احبهم فبحبى احبهم ومن ابغضهم فببغضى
ابغضهم ومن اذاهم فقد اذانى فقد اذى الله تعالى ومن اذى الله فيوشك ان يأخذه بو
حديث شريفى امام ترمذى صحيحندن چقاروب بيان اولنمشدر عن عبد الله
بن مغفل روايت ايدركه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم دن اشتدم كه
ايدردى بنم اصحابم حقنده اتقاف ايلكوز حقلرنده قولى قبيح سويلكوز ديو ومزيد
تاكيد ايچون تكرار ايتمشدر الله تعاليدن اتقا ايدوك اتفاق ايدوك اصحابمه غرض
اتكوز بعدموتى وغيبتى ديمكدر زيرا انلرى سون بنى سورو بنى سون انلرى
سور زيرا بن انلرى سودم بنم سودوكمى سون همان بنى سور وانلرى سوميوب
محبت ايلمين بكا بغض ايدر واصحابمه جفا ايدن كمسنه بكا جفا ايدر وبكا
جفا ايدن حق تعالى يه جفا ايدر حق تعاليه جفا ايدن جانى جقار بوشك
قرب وسرعت معناسنه در يعنى غضبان منتقم او لانك اخذ ى كبى بروجه
سرعتله انك روحنى قبض ايدر اولشوم صورت ومذموم سيرتك نيجه بر
كرفتار عذاب وعقاب ايدجكدر وحضرت رسالت عليه الصلوة والسلام
بوندن وصينى بعديت ايله توجيه بيوردى لرو وعيد انكا تخصيص ايلديلر شك
بوندركه كندودن صكره انكنا فتن اصحابنه سوء ظن بونندن ايذا ايله نيجه سخن
ولماسنه اشارتدر زيرا بو حديث شريفى دخى جمله معجزات نبى عليه الصلوة
والسلامدندركه خبر ويردكلركبى اصحاب غرض ايله بغض ايدن فرقه ضاله اهل النار
ظهور ايتمشدر عن انس رضى الله تعالى عنه ان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
قال لابى بكر وعمر رضى الله تعالى عنهما هذان سيدا كهول اهل الجنة من الاولين
والاخرين الا النبيين والمرسلين بو حديث شريفى انس رضى الله عنه روايت
ايدوب بيوردرلر تحقيقا رسول اكرم صلى الله عليه وسلم ديديكه ابو بكر ايله عمر
رضى الله عنهما ايچون بو ايكيسى اهل جنت سيدلرينك كهوليدر يعنى اوتوز يانندن
تجاوز ايتمشلرك بكلريدر واول اخركلن مجموعى ناسك افضلى واحسنيدر
يعنى نبى دكلدر رسالت وكرامت ايله موصوف دكلدر ديمكدر اولوروبعضلر قوللرينه ابو بكر
وعمرك كهولسى عقل وحلم جهتندندر بو حديث شريفه نظر اكثرينا نبى والتفات
ضمير افتاب نظر لونددر بالجمله انلروك مراتب مناقبلرى نه بر واحد ايرشمز وبو
حديث اخرده دخى بيوردر ت امام ترمذى صحيحنده ايلديلر عن الخدرى رضى الله
عنه ان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم قال ما من نبي الا وله وزيران
من اهل السماء ووزيران من اهل الارض فاما وزيراي من اهل السماء فجبرئيل واما

Copyright © King Saud University

واما وزیرای من اهل الارض فابوبکر وعمر رضی الله عنهما بو حدیث شریفی
ابی سعید خدری رضی الله عنهما رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن
روایت ایدیلرکه تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دیدیکه انبیادن هیچ
بری یوقدرکه الا انک اهل سماده ایکی وزیری واهل ارضده ایکی وزیری واردر حق
تعالی نک دورت وزیرایله سویدیلر ایلدی اما اهل سماده اولان وزیرلرک بری
جبرائیل وبری میکائیل در علیهما السلام واهل ارضدن اولان وزیرلرک بری ابوبکر
وبری عمردر رضی الله عنهما دیو بیورمش زیرا ابوبکر میکائیل مشابهدر وعمر جبرائیل
مشابهدر بو حدیثدن حال حیاتنده کندویه وزیر اتمش وفاتندن صکره امتی اوزرینه
خلیفه اولمشلر تحقیقا برحدیث آخرده کلمشدر هر بینک برمقبول واردر بنم مقبولم
ابوبکر ایله عمردر رضی الله عنهما بندن صکره انلره اقتدا ومتابعت قلکوز دیمکدر وحضرتلرنه
التفات بسیار وشرف ومدح ووصف بیشمار در وخرج خ امام بخاری صحیحنده
روایت اولنمشدر عن محمد الحنفیة رضی الله عنه قلت لابی ای الناس خیر بعد
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قال ابوبکر قلت ثم من قال عمر وخشیت ان اقول
ثم من فیقول عثمان قلت ثم من انت خیر بعدهما قال ما انا الا رجل من المسلمین فانظر
الی کلام رضی الله عنهما وحضرت علی اولادندن محمد بن حنفیه دن روایت ایدر
درکه برکون بابامه سؤال ایدوب رسول مکرمدن صکره اصحابدن خیرلوسی کمدر
دیدم ابوبکردر دیو دیلر اندن صکره کمدر دیدم عمردر دیو بیوردیلر اوجنجیده حضرت
عثماندر دیملر خوفندن اندن صکره کمدر دیو سؤال ایتدوب تا حضرت عمر رضی الله
عنهدن صکره سز مسز دیدم ایتدی بن دکلم الا مسلمیندن برکسنه دیم دیمکدر مرادی
حضرت عثمانک فضیلتیدر زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرت عثمانه زیاده قیزندن
قزی رقیه ویردی اول وفات اندکده ام کلثومی ویردی ایچون ذی النورین دیدیلر اولدخی
وفات اندکده ایتدی برقزم دخی اولسه ایدی انی دخی عثمانه ویردم دیو بیوردیلرکه کرم
خاندان نبوت وکاتب وحی جناب جلیلدر وحضرت علی رضی الله عنه خلیفه اولوب منبره
چقدقده خطبه لرنده حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلمدن صکره بو امتک خیرلوسی ابوبکر
اندن صکره عمردر اندن صکره عثماندر دیرلردی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ودائما ابوبکری
حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم حضرت ابوبکر امردینده مقدم ایلدی برامر دنیاده دخی
تقدیم انما وزیت ت بولردر سابقون قرآن ایچنده بولردر صادقون برهان ایچنده
بولردر اولون دین ایمان بولر ایچون بشارت ایتدی رحمان اولر ایچون دین بولینک
رهبریدر اولری سومین حقدن بریدر زیرا بونلر خیر قروندر انلری سوبجرله

بادابدنلر

باد ابدنلر رحمت حقه مقروندر بو خصوص ایچون دلالت ایات احادیثک پایانی یوقدر
جمله دن بری بو دکرود خرج ت بو حدیث شریف امام ترمذی صحیحنده روایت اتمشدر
عن عائشة رضی الله عنها انها قالت سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول لا ینبغی
لقوم فیهم ابوبکر رضی الله تعالی عنه ان یؤمهم غیره بو حدیث شریفی عائشه صدیقه
رضی الله تعالی عنها حضرتلرندن روایت ایدوب دیدیکه حضرت رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلمدن اشتدمکه ایدردی ابوبکر رضی الله عنه موجود ایکن برکسنه لایق
دکلدرکه غیره او یوب امام ایدندیمکدر بو التفات عظیم الشان خلق بینکده تمیزی ایچون
بدوکی شمس تابان کبی وکذلک کندولرندن صکره خلافت ابوبکرک اولدوغنه اشارتنه
ووصیت استخلاف واستخلاسندن عبارتدر بو حدیث شریف مرض موتنده عبد الله
بن زمعه وار ابوبکره دی امام اولسون خلقه نماز قلیویرسن دیو امر ایلدکده علی رضی الله
تعالی عنه ایدر اول حینده حضرتک یاننده ایدم غائب ومریض دکلدم حالت مرض
موتنده بویله بیورمش عبد الله دخی واروب کوردی ابوبکر اندکل واصحاب کرام مجتمع
وحاضرلر خروج حضرته منتظرلر حضرت عمره ایتدی نمازی قلیویر دیدی حضرت
عمر رضی الله تعالی عنه بو امرین صدو رین جناب رسالت پناه جانبندن ظن
ایدوب امامته اقدام وصلاة اهتمام شروع وقیام کوستروب تکبیر ایلدی چون
صدالری حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمک مبارک سمعنه واصل
اولدوغی کبی تکرار اوج کره ابوبکردن غیری کمسه امامت ایلمکی جناب حضرت حق جل وعلی
روا کورمز وعامه مؤمنین وجمهور سوحدین دخی روا کورمز دیو بیوردیلر تاریخ
هجرتک اون ایکنجی یلنده وربیع الاولک اون ایکنجی کونی بازار ایرتسی صباح نمازینده
ابوبکر صدیق رضی الله تعالی عنه امام اولوب جمله صحابه اقتدا ایدوب نماز قلرکن حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک عباس ایله علی رضی الله تعالی
عنهما حضرتک مبارک قولتوغنه کروب نمازه کتوردیلر ابوبکر صدیق حضرت
رسالتک کلدوکن حس ایدوب کیرو یری میل ایده یمر دیدکده حضرت رسول کبریا
مبارک الیله اشارت ایدوب نمازی قلیویر دیو ابوبکر قیام اوزره امام اولوب
نمازی قلیویردکده سرور انبیا علیه الصلوة والسلام اوتوردخی بردم ابوبکره
اویوب نماز قلدی واول کون نصف نهارده دار بقایه رحلت قلوب بویله
بیورمش ابوبکر صدیق رضی الله تعالی عنه اصحابک افضلی واکرمیدر جملسندن
خونته اولی ولایق اولدوغی بو حدیث شریف ایله ثابتدر نتکم خرج ت
امام ترمذی صحیحنده روایت ایدر عنها ایضا ان عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه

قال ابو بكر سيدنا وخيرنا واحبنا الى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
كروانجلين تحقيقا حضرت عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه صديق اكبر
حقنده دراوايديكه بزم سيديمز دولت محمد خيرلوسى حبيب اكرم صلى الله
تعالى عليه وسلمدن صكره ابوبكر صديق رضى الله تعالى عنه در زيرا رسول
اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم اكا محبت ايدوب هر خصوصده رعايت ايدردى
وابوبكر صديق احسن كوروب رضى الله تعالى عنه درردى امام ترمذى
صحيحنده كروكجن كبى روايت اولنمشدر عن عبد الله رضى الله تعالى عنه روايت
ايلديكه انه قال عمر رضى الله تعالى عنه يا خير الناس بعد رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم جابر رضى الله تعالى عنهدن روايت ايدركه حضرت عمر قچن ابوبكر صديق
رضى الله تعالى عنه حضرتلرينى كورسه وياخود برجواب ايله خطاب اتمك لازم
كلسه يا خير اكرمدن صكره جمله ناسك خيرلوسى ديو خطاب ايدردى نتكم
بركون ابو الدرداء رضى الله تعالى عنه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
ابوبكر صديق رضى الله تعالى عنهك اوكنجه يوردكن كوروب ايتدى
يا ابا الدرداء دنياده واخرتده سندن افضل اولان كمسه نك اوكنجه
يورورسن انبيادن صكره ابوبكردن افضل بر فرد اوزرينه كونش طلوع
ايتمشدر ديو بيورديلر پس ايدى بو نقل اولنان اخبار على الوجه
الاختصار معلوم در اصحاب كرامك زمره سنك شان شريفلرى سنك و
نفاقدن پاك وطيبدر وحضرت رسول الله تعالى جمله سنه محبتى كمال ايله
ايدوكى جمله كتب تفاسيرلرنده واحاديث وتواريخده مسطوردر و بين العلما
مشهوردر وانكاره مجال يوقدر بوندن صكره اصحاب كرامك بودن غيرى
كلمات نحجه قالدر رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم انلره محبت واحسان ومساو
وبلردن كف لسان ايله امر ايلدى وقال فى تاتارخانية لو قال عمر وعثمان وعلى رضى الله
تعالى عنهم اجمعين لم يكونوا اصحابا لا يكفر ويستحق اللعنة وفتاواى تاتارخانيه ده ايدر
اكر بر كيشى عمر وعثمان وعلى رضى الله عنهم اجمعين اصحابدن دكلدر ديسه كافر اولماز
حقلرنده قرآن عظيمده دليل قطعى ثابت اولمدوغيچون لكن انك بويله كذبى سببيله
لعنته مستحق اولور زيرا حق سبحانه وتعالى قرآن عظيمده بويله بيلا بخيلر حقنده
الا لعنة الله على الكاذبين ديو بيورمشدر ولو قال ابو بكر الصديق رضى الله تعالى
عنه لم يكن من الصحابة يكفر لان الله تعالى سماه صاحبا بقوله اذ يقول لصاحبه
لا تحزن ان الله معنا يعنى تاتارخانيه ده ديديكه اكر بر كيشى حضرت ابى بكر رضى الله

تعالى عنه

تعالى عنه اصحابدن اولمدوغنى انكار ايلسه كافر اولور صريحا حقلرنده نص قاطع
اولدوغيچون حق سبحانه وتعالى كلام قديمنده اكا صاحب اطلاق ايتدى يعنى
ابوبكر صديق رضى الله تعالى عنه بعد الايمان حضرت رسول اكرمدن برآن
آيرلمادى سفرده وحضرده كيجه ده وكوندوزده بيله ايدى ومكه دن چقدقلرنده
اول وقت حضرت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ايله يار رفيق همان ابوبكر
صديق نورديكر يلان وعقرب وسائر دشمنلردن قورقوسى كندو نفسيچون دكلدى
بلكه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنه بر الم ايرشه ديو قورقاردى اول
حينده جناب بارى حبيبنه وحى اولنديكه يار غارك اولان صاحبكه دى
قورقسون وغصلنمسون حق تعالى بزم ايله بيله در انلردن دفع ايدرز ديمكدر بالجمله
بالاجماع ابوبكر صديق رضى الله تعالى عنه غارده صحبتى منكر اولان آيات قرآنيه يه
تكذيب اتمش اولور كافر اولور وفى الظهيرية من انكر امامة ابى بكر الصديق رضى الله
تعالى عنه فهو كافر فى الصحيح وفتاواى ظهيريه ده تصريح اولنمشدركه حضرت
ابوبكر صديقك رضى الله تعالى عنه امامتنى انكار ايدن اصح روايتده كافر اولور
ويرنقى واقع اولمشدر نتكم مسلم صحيحنده روايت اولنمشدر حضرت عائشه صديقه
رضى الله تعالى عنها روايت ايدر حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
ايام مرضنده بكا خطاب ايدوب ايتدى ابوبكرى و قرنداشك چغيرى ويربركتاب
يازايم بر متمنى تمنى ايدوب بن قائم بن اولايم ديمكدن خوف ايلرم حق تعالى حضرت ابو
بكر حقنده مؤمنلر اختلاف ايليوب مخالفت اولمقدن ديو بيورمشلردر
نتكم امام دخى امر شريفلرى اولدوغى خليفه اولملرينه دليل كافيدر كه عرق
شبهه روافض بالكليه دفع اوله بيت خواجه اوكه اول يار اوست ثانى
اثنين اذهما فى الغار اوست چون سكينت شد زحق نازل بر او كشت متكل
على عالم جل برو چون تو كردى ثانى اثنين را قبول ثانى اثنين است بعد از رسول
وكذا الذى من انكر خلافة عمر رضى الله عنه فى اصح الاقوال كفر انتهى فتواى ظهيريه
كرو بو منوال اوزره اظهر روايات بودركه حضرت عمر رضى الله تعالى عنه
خلافتنى انكار ايدن اصح اقوالده كافر اولور ديمشدر فتواى ظهيريه كلامى بوراده
نهايت بولوب اخر اولدى خلاصه وبزازيده دركه رافضى حضرت ابوبكره وعمره
رضى الله عنهما سب ايدوب سوكسه كافر اولور وجوهريه دركه بر كمسه حضرت
ابوبكر ايله عمر رضى الله تعالى عنهما يه سب ايلسه وانلره طعن ايلسه كافر اولور
وبعده رجوع ايدوب توبه ايلسه وتجديد ايمان ايلسه توبه سى قبول اولورمى

Copyright © King Saud University

اولمازمی اختلاف واقع اولدی حضرت امام اعظم و سفیان ثوری و امام اوزاعی
قائللرندر تمام صحت اوزره توبه ایدوب اسلامه کلمیجک اگرچه بو کفرلری دخی ستارلق کرکی عفو
اولنوب قتلدن نجات بوله‌لر اما امام مالک و امام شافعی و امام احمد بن حنبل و امام لیث بن
سعد و امام اسحق راهویه و سائر علماء اهل یقین و عظماء دیندن جمع کثیر قائللرندر اصلا
توبه‌لری مقبول اولنوب و اسلاملری معتبر دکلدر توبه‌سی قبول اولمق اوزره فتوی
ویرلمدی زیرا اصحاب سعادت انتساب حافظان شریعت محمدیه و ناصران طریقت
احمدی و ناقلان کلام قدیم و راویان حدیث رسول کریمدر انلره سب و دشنام ایدن
کافرون اشد اولدقلرینه دلیل بودر که اکا طائفه جهوده سؤال ایلسلر خیرات کمدر
دیو حضرت موسی و اصحابیدر دیرلر و کافرلره سؤال ایلسه‌لر خیرامت کمدر دیو
حضرت عیسی و اصحابیدر دیرلر و دخی روایت اولنور که رومانه کافرلر عیسی علیه
السلام مرکبنک ایاغی طرناغنی حریرلره صاروب و مسک و عنبر و بخورلر ایله رعایت
و لیل و نهار زیارت ایدوب یوزلرین سورلر برکانه بر دخی نوبت دکمز امدی جمله
پیغمبرلرک اصحابنی انلری سوه کلمش ایکن بو رافضی ملعونلره سؤال ایلسه‌لر
شرامت کمدر دیو حاشا اصحاب محمددر دیو جواب ویررلر حق سبحانه و تعالی کلام
شریفنده حبیبنک اصحابنی خیر ایله و عدل ایله وصف ایدوکن و حقلرنده وارد اولان
ایات بینات و احادیثک پایانی یوقدر جمله‌دن غیری سوره توبه‌ده بر ایت ذکر ایدلمکه
بو مختصره حکایت اولوب مؤمنلره شفاء صدور اوله حق تعالی مهاجرین و انصاری و انلره
احسان ایله تابع اولنلری مدح ایدوب قرآن عظیم الشاننده بیورر که قوله تعالی والسابقون
الاولون من المهاجرین والانصار والذین اتبعوهم باحسان رضی الله عنهم ورضوا عنه
واعد لهم جنات تجری تحتها الانهار خالدین فیها ابدا ذلک الفوز العظیم یعنی شول کم
مهاجرین و انصاردندر و انلره تابع اولنلری حق تعالی احسان ایله ذکر ایدوب انلرک
اعمالندن راضی اولدی انلرده ربلرندن راضی اولدی انلره جنت ایچنده مقیملردر
جنتک اغاجلرینک و کوشکلرینک التندن ایرمقلر اقروانک ایچنده مخلد دیمکدر بو وجهه کوره
چقمق بوندر بو آیت شریف خود صریحا اصحاب حقنده‌در که حق تعالی حضرتی انلردن
راضیم دیدکی مؤمنلری اسلام اوزره اولمق مقرردر زیرا الله تعالی نک علمی هر کسنک اول
و اخر حالنه محیطدر انلرک بر نسنه معاصی اوزره اولمق محالدر زیرا الله تعالی انلردن
راضیم دیدی وعده‌سی حقدر اگر بونلرک موتی معاصی اوزره اولسه ابدی انلردن راضیم
دیمزدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین پس امدی اصحاب رسول اللهک جمله‌سی
اعدل الانبیا برکاتندن عدولدر زیرا انلر مزید اخلاص و صدق نیتلرینه کمال اختصاص

اختصاصلری

اختصاصلری اولدوغندن مردان خاص الخاصدر سلطان الانبیا صلی الله تعالی علیه وسلم
مبارک جمالک کوروب مجلس شریفلرینه کردیلر قبول ایمان ایله تحصیل علم عرفان
ایلدیلر نتکم قرآن عظیم الشان اصحابک عدللری و خدانک انلردن رضاسنه شهادت
ایدر انلرده اثار جمیله و مناقب جلیله جمیله اولدوغی اظهر من الشمس و ابین
من الامس بونده نقل اولنان ایات و اخبار و کلمات ابکار علی وجه الاختصاص معلوم
اولدیکه اصحاب کزین زمره‌سنک شان شریفلری شک و نفاقدن پاک و طری ایدوکنه
و خدانک انلردن رضاسنه نص قرآن و حدیث و عدالتلری حقیقتنه شاهدلردر و
اجماع ایله ثابت اولمشدر که خلفاء اربعه عشره مبشره‌دندر بونلردن صکره افضل بقایا
عشره‌در که حضرت پیغمبر علیه السلام اونلری دخی جنت ایله تبشیر مقرر اولمشدر
و بونلرک اهل جنت اولماسنه شک جائز دکلدر جمیع خصوصده انلره رعایت اوزره
اولوب هر کاه اصحاب کزین بر یرده ذکر اولنسه تعظیم و تکریمده قصور قومیوب
رضی الله عنه دیرلر و اسم شریفلری کتابت اولندقده انبیا اسم شریفنی جاهل
کاتبلر و کاهل طالبلر کبی صلعم و رضی بویله کتابت یا خود عم و رضی و یا خود رض
رضی بویله کتابت ایتمکدن احتراز ایده‌لر حضرت رسول علیه الصلوة والسلام
خصوص محبتک دلیلی دوستلرینه محبت ایتمکدر اصحاب کرامی سوه رسول اللهی
سومک سببیله نتکم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتنی سوه الله تعالی
حضرتنی سومک سببیله بو ذکر اولنانلرک جمیعسی دین بابنک عقایدندندر بو محله
غایت ایله ذکر اولندیکه الله تعالی حضرتنه محبت ایدنلر کیملر و اتمین دخی کیملر ایش الله تعالی بر
محبت ایدنلره انعام و احسان ایله محبت ایتکر احسانک ضایع اولسون و اما الله تعالی نک
عدولری و اصحاب رسولک دوشمنلرینه انعام و احسان ایدرسه تحقیقا اوده انلر
زمره‌سنه کیرمش اولور زیرا بو مقوله‌یه صدقه و زکات اعزاز و اکرام جائز اولمدوغی
علماء دین نبوی اولنلره معلومدر زیرا علم الدنک اول کتبیه اعتقادن تصحیح ایدوب
اهل سنت اعتقادی اوزره اولمقدر امدی ایماننی و کنی بلمینک و بلوب اهل سنت
و جماعت قبول ایتمین فرقه بر ضلالتک طاعتی اصلا قبول اولمز اگرچه خیر صورتنده
بجه خیرلو اشلرسه دخی ایمان ایله اولمیجق اخرتده هرکز فائده‌سی اولماز مسلمان
اولمیان خود عملی مقبول دکلدر پس طریق حقه سالک اولمق استینلره بلمسی لازم
اولان علم اصول دیندر که اعتقادلرینی تصحیح ایتمکیچون بو طریقت محمدیه‌در که رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم و آل کرامی و اصحاب عظامی اعتقادک و سائر نفادلرینی
لکن بو کتابی حفظ ایتسه و معناسنه اعتقاد ایتسه انک ایمانی و اعتقادی اصحاب عظام

وتابعين واولياء الله ومشايخ كرام ومجاهدين في سبيل الله ايماني كبي اولور
وشو لقدر علم تحصيل ايله كه الني اتمش بيل مدرسه ده زحمت ومشقت چكوب
تحصيل علم ايدن طالبلر ايله برابر بلكه زياده دخي اهل علم اولور زيرا بو كتاب سنطابده
بولنان جمله بو قدر بوز آيات كريمه واحاديث شريفه اولدوغندن ماعدا
اصحاب كرينك وائمه دينك سفارر بو كتابده بركلمه بو قدر دولت سعادت كاكيم
بو كتابه مالك اولوب بوتكله تصحيح اعتقاد ايله فوز وفلاح بولور وهر كيمك كه
اعتقادي بو كتابه بازلانه مخالف اولسه انك ايماني اهل هوا ايماني كبي انلر خود
جمله اهل جهنمدر بس اسدي است محمديه نافع اولان علمدن منعي ايله تقييد ايدن
وبو كتابي احراق بالنار ايدن ديني باطل وجاهل بوسي او غريلري اهل سنت
وجماعتك عدوسي ورسول اللهك واصحابنك دوشمنلري ابو جهل ثاني
قطاع طريق اولان روافضدن اولدوغنده هيچ شكانك اولماسون حق تعالى
حضرتلري امت محمدي بو سقوله ملاعين اغواسندن محفوظ ايليوب
شرع شريف محمدي وطريق منيف احمدي برله راه مستقيم اوزره اولانقولرندن ايله
آمين يا رب العالمين الفصل الثاني طريقت محمديه نك ركنى بابنك ايكنجى فصليدر
معناي فصل لغتده ظاهردر اكر ما بعدينه متصل اولورسه منون اولور اكر متصل اولماز
شارح تحف دركه فصل مصدردر فاصل معناسنه يا مفصول معناسنه اكر
فصلدن صكره لفظي ذكر اولنورسه اولزمانده منون ومرفوع اولور مبتدا ي
محذوفك خبري اولق اوزرينه واكر لفظي ذكر اولنماز سه اول تقديرجه لا ساكن
اولور زيرا بو كلمه اوزرينه وقف اولنسه اخري ساكن اولور وقتا كه مصنف عقائد
بياندن فارغ اولديسه في العلوم المقصودة لغيرها يعني بونده علم ايچون مقصود
اولان علم بيانندهدر وهي ثلثة انواع بو فصلدي اوچ نوع قلنمشدر ما ذكر بها او كسي
امرينه مأمور اولدقلري فرض عين اولان علي اداء فرض ايده جك مقداري بلكيه
ومنهي عنها ايكنجسي علم كلامدن دفع وخصم واثبات حق ايده جك مرتبه دن زياده سي
نهي صريح اولندوغي بيان ايدر ومندوب اليها اوچنجسي اعمالك اجر جزيله سي
يعني نافله لريني وسنتلريني ومكروهلريني وفرض كفايه نك احكامني بلمك بيانندهدر
النوع الاول في المأمور بها وهو صنفان نوع اول امرينه مأمور اولدقلري فرض
عين دخي ايكي صنف قلنوب الصنف الاول في فروض العين وهو علم الحال صنف اول
فروض عين بيانده شروع ايدوب ايدر معلوم اوله كه عبد اسن حب الشرع
مكلف اولدوغي حالده تيقن علم حال ديمكلريدر فرض عيندر پس علم حالك فرض

عين اولمسي

عين اولماسي بو آيت كريمه دن لازم كلور قوله فسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون
عبد الفقير بن الله تعالى نك ذكر اولنان قول شريفنك معناي شريفي بلمدوكزي
بلندن سئوال ايله ديمكدر وجه دلالت بودر كه صيغه امر مفيد وجوبدر وجوبيا
بسه قرينه صادف اولمديغه اصل وجوب عيندر پس علم حالك واجب اولماسي
و آيت كريمه دن لازم كلور زيرا الله تعالى قتنده افضل بر شي بو قدر شول علمدن كه اني
تزين ايليه علم تركه وتحمل شدتدن عبارتدر پيغمبر عليه الصلوة والسلامك
اللهم اغنني بالعلم وزيني بالحلم وكرمني بالتقوى وجملني بالعافية ايله دعا اتدوكي مويدي
علي الخصوص علم شريفك خاصه فقهك فضيلتلري بيانند مصنف رحمة الله عليه
تبركا ونيمنا حديث شريف ايله بده شروع ايدوب بيورر وخرج عن انس رضي الله
تعالى عنه انه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم طلب العلم فريضة على كل مسلم
رواه ابن ماجه بو حديث شريفي ابن ماجه صحيحنده روايت اتمشدر راويسي انس رضي الله
تعالى عنه حضرتلريدر كه روايت ايدوب بيوررلر تحقيقا رسول اكرم صلى الله عليه
وسلم علي طلب فرضدر هر مسلم مكلف ومسلمه مكلفه اوزرينه بو علمدن مراد تعليمي
لدوجه اولان علمدر جمله دن معرفت صانع ونبوت رسالت وكيفيت صلات
ايونلره متعلق اولان علم الحال فرض عيندر بو مقامده دخي دينلديكه كيشي طلبي فرض
اولان اوچ نوع اوزرينه در برسي علم توحيد كه پيغمبر عليه الصلوة والسلامك
نبوتيني قتندن كتوردكي حق ايدوكني تصديق اتمك فرضدر ايكنجسي علم قلبدر كه
بعضيلر بو كه سر تسميه ايدرلر زيرا كه اخلاص عملك عملك ريا وعجب وغيري كبي
مفسدلردن خلاص اولماسي بونكله معلوم اولوردو اوچنجسي علم احكام شرعيه در
طهارت وصلوة وصوم وحج وسائر كتب فقهيه ده مسطور اولانلر اولوركي زيرا علمسز
طاعت اولماز حق سبحانه وتعالى جن وانس خلق ايدوب انسبو دار ابتلاده وامتحانده
بر فاج كون حكمتي سبيله قويدي معرفتنده اهتمام وعبادت طاعتنده قيام ايدوب
فضل وكرم ايله لايق دار السلام اولالر بو ايسه علم ايله اولور وقال في تعليم المتعلم
ويفترض على كل مسلم طلب علم ما يقع له في اي حال كان وتعليم المتعلم صاحب برهان
الاسلام الدين الزرنوجي رحمة الله عليه ديديكه مسلم مكلف اوزرينه فرض
اولور شول علمي طلب كه اول مسلم ايچون حالنده واقع اولور قنقي حالده اولور
اولسون وبو اجمالي تفصيل قصد ايدوب على طريق التفريع بيوردي فانه لا بد
له من الصلوة پس اسدي تحقيقا اول عبد مسلم ايچون لازمدر صلاة عند و
اما ايلك فيفترض عليه علم ما يقع له في صلاته وانك اوزرينه فرض تعهد

واقع اولان ولازم کلن شئ بلمك شرائط وارکانکی بقدر ما یؤدی به فرض الصلوة
نمازك فرضنی ادا ایدجك مقداری ویجب علیه وانك اوزرینه واجب اولور بقدر
ما یؤدی به فرض الصلوة نمازك فرضنی ادا ایدجك مقداری ویجب علیه وانك
اوزرینه واجب اولور بقدر ما یؤدی به الواجب اداء واجب ایدجك مقداری
واجبدر وسنن ونوافلك دخی کذلك علومی معلوماتنه تابعدر لان ما یتوسل به
الی اقامة الفرض یکون فرضا زیرا تحقیقا شول شیکه انکله توسل اولنور فرض طور
غورمغه اول شئ دخی فرض اولور وما یتوسل به الی اقامة الواجب یکون واجبا وشول
شئ انکله واجبه توسل اولنور یعنی اقامت واجبه وسیله اولنور اول شئ دخی واجب
اولور وکذلك فی الصوم والزکوة ان کان له مال بنه بو منوال اوزرهدر اوروج وزکوت
دخی اکر انکچون زکات لازم اولجق قدر مالی وار ایسه والحج ان واجب علیه حج دخی بویله
شرائط بولنمغله اوزرینه حج واجب اولدیسه وکذلك فی البیوع ان کان یتجر اشتری بیوعك
الفقه وصانعقده دخی بویله در اکر تجارت ایدرسه یعنی تجارت ایدنه فرض اولور
بیعلرك جوازین وفسادین وحل وحرمتنه متعلق اولان علومی تعلم ایتمك تا مکرلق
وصانعق احوالنی بلمیه واللاده وصانمده حرامی حلالدن فرق ایتمیه اول کسبه تجارت
ایتمك مناسب دکلدر نتکم حضرت عمر رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنورکه عسکرکه
فقهی اوکرنمیان بزم چارشومزده الصاتم ایتمسون اتا بر حلالی وحرامی حلالدن سچه مدد
یادن قاچوب حلال کسب ایلیه غزا نوآقدر ثواب بولور وامام محمد بن حسن الشیبانی
رحمة الله علیه حضرتلرینه دیدیلر که نچون علم تصوفده بر کتاب تصنیف ایلمزسز دیدیکلرنده
امام محمد جواب ویروب علی البیوع مشتمل بر کتاب تصنیف ایلدم زیرا زاهد شول کمسنه در که
بیع وشراده شبهه لودن ومکروهدن صاقنه که تقوانك دکن اعظمی حلال لقمه وکسوه
وسائر معامله لر وصنعتلر حال بو منوال اوزرهدر ونهایتنده دیدکه ثم قال وکل من اشتغل
بشئ من المعاملات والحرف یفترض علیه علم التحرز عن الحرام فیه بوندن صکره باقی
معامله لرده وصنعتلرده هر عبد مکلف که اشیادن بر شئ دخی اشتغال ایدر اول
کمسنه فرضدر اول مشتغل اولدوغی ایشنده حرامدن صاقنمق وکذلك یفترض علیه
علم احوال القلب من التوکل والانابة والخشیة والرضاء ومنه بونلری بلمه فرض اولور عبد
مکلفه احوال قلبیه متعلق اولان علم اوزرنه حضرت حقه توکلدن دخی جناب حقه
رجوع ایدوب اشلدوکی نامعقول اشلردن نادم وتائب اولمقدر ودخی الله تعالی
تقدیر ... قلبك ایمان سرورندن رضا وغضبده عدل اولمق اوزره اولمقدر
خلافکی فانه واقع فی جمیع الاحوال انتهی زیرا بو علم احوال قلب جمیع ازمانه احوالله

واقعدر

واقعدر کرك صحتده وکرك مرضده وکرك سفرده وکرك حضرده اولسون علمك
شرف نهایتی براحده کزلو دکلدر ثم قال کذلك فی سائر الاخلاق نحو الجود والبخل والجبن
والجرأة والتکبر والتواضع والعفة والاسراف والتقتیر وغیرها ودخی علم احوال القلب
واجب اولدوغی کبی واجبدر سائر اخلاقه متعلق اولان علومی بلمك جومردلك ضدی
بخل وخوف ضدی جرأت کبی وبو کلمك والچاقلمق کبی وحرامدن صاقنمق ومالنی حرام یعنی
یتیز یره خرج ایتمك وخرج حوائجنده مرتبه اعتدالدن زیاده واکسك ایلمکدن کبی ودخی بونلردن
غیری اخلاقه اول فن شریفه متعلق اولان کتبده مسطوردر خاصه اخلاق علامت
ان متعارف اولان کتاب مستطابلر فاضل کامل وعالم عامل حنائی زاده علی افندینك تحبیبدر
مطالعه سی فوائد کثیره یی مشتمل ایدوکی مقرردر فان الکبر والبخل والجبن والاسراف
حرام زیراکه تحقیقا کبر وبخل وجبن واسراف صفتلری ایله متصف اولمق حرامدر ولا یمکن
التحرز عنها الا بعلمها وعلم ما یضادها ویفترض علی کل انسان علمها اشتری بونلردن صاقنمق
ممکن اولمز الا بو صفاتی بلمك ایله وبونلرك اضدادی اولان صفاتی بلمك ایله اولور
پس امدی هر انسان مکلفه فرض اولور اخلاقه متعلق اولان علمی دخی اعتدال ایدجك مقداری
بلمك فرضدر حاصله ان العلم تابع للمعلوم فان فرضا او حراما ففرض وان واجبا او مکروها
فواجب حاصل الکلام بو نقل اولنان علوم معلوماتنه تابعدر حاله دن ادا ایدجك مقداری
حرام اولان نسنه لرك حرام لغیه بلمك ایچون علمك بلمك دخی فرضدر وکذلك ادا ایدجك واجب
بیلمك مقداری اوکرنمك ویاخود نفلك مکروهلرینی ودخی وقتلك کراهیتی بلمك دخی واجبدر
زیرا واجبه وسیله اولان شئ دخی واجب اولور وان سنة فسنة وان نفلا فنفل وکذلك
الامر بالمعروف والنهی عن المنکر ودخی سنن ونوافلك معلومی معلوماتنه تابعدر امر
بالمعروف والنهی عن المنکر ودخی سنن ونوافلك معلومی معلوماتنه تابعدر امر بالمعروف
والنهی عن المنکر علمی دخی تحصیل ایتمه سی واجبدر خصوصا سلاطینه کالزرنده اولان
مسلمانلره امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایتمه سی ودین اسلامده حادث اولان منکرلرك
بدعتلرین کیدرمسی ورسول علیه الصلوة والسلامك شریعتنك وسنتنك احیا
ایتمه سی علمی بلمك واجبدر نتکم روایت اولدی که حرث بن هشام حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه زماننده واعظ ایدی برکون حضرت عمر رضی الله تعالی عنه دیدیکه یا عمر سنك
مرسلین اوزرنده حقك نه در که سکا خلوص اوزره دعا ایدهلر وسنك انلرك اوزرنده
اولان نعمتك شکرینی ادا ایدلر اما خلقك دخی سنك اوزرنده حقلری واردر سکا
لازمدر که انلرك دین ودنیالرین ضررلردن صقنه سن زیرا بودکلك ایتمك فقراء
حراست ایتدوکك حقنده ایتمزسن بدوکك حلال دکلدر حضور مزلق اختیار ایتمیه

خلق سایندە راحت اولیماز کو حضرت سائر الانبیا راحت انام ایچون انواع الالام اختیار
اتمشلردر اکرمال وعاقبتە الاخری تفکر ایدرسن سکا حضور حرام درا کر تفکر اتمزسن
دنیاده بقاء دولت ونه اخرتده راحت بولورسن سکا فرض عیندر که ایل ایچون بلی اختیار
ویسقرا روبی راحت اولرسن دیدکلرنده امیر المؤمنین حضرت عمر رضی الله تعالی عنه
بو نصیحتدن حظ ایدوب الله تعالی رحمت ایتسون اولمؤمنکه بکا عیبی ارمغان
کتوره وقیامت رسوایلغندن بنی قورتره دیو بیوردیلر رضی الله عنهم عن آبائهما علی
سَبِیلِ الکِفَایَةِ وَالأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْیُ عَنِ المُنْکَرِ دخی اگر چه مامور به ومنهی عنه تا بعلردر
لکن فروض کفایه دندر وَعِلْمُ الحَالِ عَلَی سَبِیلِ العَیْنِ بلکه کشیه فرض اولان علم حالدر
اوصول دین کبی انوک اوزرینه فرض اولور صلوتده وعقایدنده لازم کلن شئ
بلمک بولیله فرض عیندر زیرا هر بر علی طلب اتمک فرض اولماز علم حالدن غیری جمله
علملرک افضلی علم حالدر وعملرک افضلی حفظ الحالدر وَمِنْهُ بو فرض عین اولان
اِعْتِقَادُ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالجَمَاعَةِ الَّذِی سَبَقَ ذِکْرُهُ وَتَنْوِیهِ بِالاِسْتِدْلَالِ لِلْخُرُوجِ عَنِ التَّقْلِیدِ
ورتبهٔ تقلیددن تخلیص ایچون اهل سنت والجماعت اعتقادینی بطریق الاستدلال علم
قبلمقدن اولدوغنک ذکر اکنجی بابک اوکلی فصلنده روشن بیانیله ذکری سبقت اتمشدر
الصِّنْفُ الثَّانِی ایکنجی صنف فی فروض الکفایة وهو ما یتعلق بحال غیره اعنی الفقه کله
فرض کفایه بیاننده وفرض کفایه اول علمدر که انی بر ولایتده بر کشی بلورسه فرض بونه
کلور قلان کشیلره فرض اولماز واگر غرسه کناهکار اولماز اما هیچ بر کشی اوکرنمسه جمله
کناهکار اولورلر بوندن معلوم اولهکه بوراده علم حالدن مراد انسانه عارض اولان امور ایمان
وصلوة وزکوة وحج وصوم کبی زیرا مکلف کندیدن غیریه متعلق اولانی تبقن فرض کفایه در
مثلا قرآن عظیمی حفظ ایلمک علی طریق الکفایه فرض اولانلر دندر اما فقهدن کندو به
لازم اولانی تعلیم فرض عیندر اما فقهک کلیسنی بلمک فرض کفایه دن بر قطعه سید ذکر تخصیص
الی ایده لی قورتار در جمیع شدتلردن طریق مستقیمده ومناقبده مسطوردر که امام ربانی
محمد بن حسن الشیبانی حلال وحرامده ایکیوز بیک مسئله استنباط واجتهاد ایلدیکه تا کی ناس
ایچون انلری بلمک لابددر وَعِلْمُ التَّفْسِیرِ وَالحَدِیثِ وَالأُصُولَیْنِ وَالقِرَاءَةِ یعنی مکلفینک
کندویه تبقن متعین اولاندن ماعداسن واصول فقه وتفسیر وحدیث وکلام قرآنی
بلمک فرض کفایه در وَأَمَّا الحِسَابُ فَیُحْتَاجُ فِی کَثِیرٍ مِنَ المَسَائِلِ وَأَمَّا علم حساب چوق مسئلهلرکا
احتیاج لازم کلدک ایله فرض کفایه دن عد اولنور خصوصًا الفرائض ولذا قالوا هو ربع
العِلْمِ لِأَنَّهُ نِصْفُ عِلْمِ الفَرَائِضِ فَلَا یَبْعُدُ أَنْ یَکُونَ فرض کِفَایَةٍ وَصَرَّحَ الغَزَالِی فِی الإِحْیَاءِ
خصوصا علم فرائضیک احکامنه حساب لازم اولمغله علم حسابدر ربع علمدر دیدیکم علم

فرائض

فرائض دخی علمنک یاریسی اولمغله علم حساب دخی ربع علم اولوب فرض کفایه دن اولمق
لازم کلدکده امام غزالی رحمة الباری احیاء علومده تحریر اندوکی اوزره علم حساب بلمک
فرض کفایه دندر دیو تصریح اتمشلردر وَأَمَّا عُلُومُ العَرَبِیَّةِ فَفِی بُسْتَانِ العَارِفِینَ
اعْلَمْ أَنَّ العَرَبِیَّةَ لَهَا فَضْلٌ عَلَی سَائِرِ الأَلْسِنَةِ فَمَنْ تَعَلَّمَهَا أَوْ عَلَّمَ غَیْرَهُ فَهُوَ مَأْجُورٌ لِأَنَّ اللهَ تَعَالَی
أَنْزَلَ القُرْآنَ بِلُغَةِ العَرَبِ فَمَنْ تَعَلَّمَهَا فَإِنَّهُ یَفْهَمُ بِهِ ظَاهِرَ القُرْآنِ وَمَعَانِیَ الأَخْبَارِ انتهی اما
عربیت بلمک علم معلومدر تابعد داصل سابق اوزره فروض کفایه دندر نتکم بستان
العارفینده صاحب ابو اللیث سمرقندی رحمة الله تعالی علیه لسان عربک غیر لسانلر اوزرینه
فضیلتی واولی اولدوغنده بهترین کتاب ومهترین رسل بولسان اوزرینه در بوبر
کسه بو دلی اوکرنسه مقابله سنده ثوابلر حاصل اولور انشاء الله تعالی وبو دیلک
بیلمدن ایلوکنه بو دلیل کافیدر که حق جل وعلی قرآن عظیمی بو دیل اوزره
اندروب غیر دیل اندورمدی اسدی لسان عربی تعلیم ایدنوب اوکرهنن کسه تحقیق
قرآن عظیم الشانک ظاهر معناسی متعین اکلر ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
جمله حدیث شریفنک معنای شریفندن خبردار اولور دیمکدر بو تمام ایتدی سوزی
وَالَّذِی یَقْتَضِیهِ الأَصْلُ انجلین اول سبقت ایدن علملرک اصلیله عرب دیلک بلمکه
مقتضا ایدر اعنی إِنَّمَا یُتَوَسَّلُ بِهِ إِلَی الفَرْضِ فرض یعنی شول شینکه انوکله اولنور
فرض طور غور سفه اول شی دخی فرض اولور وَکَذَا فِی الوَاجِبِ وَغَیْرِهِ کو بیمما فروض
کایه کرو بو مذکور کبیدر اما واجبه وسیله اولان شی دخی واجب اولور بو نلردن
بر یه متعلق اولان فرض کفایه در دلالة العلوم الشرعیة زیرا علوم شرعیهنک اصول فقه
وتفسیر وحدیث کبی علم بلمک متوقفة علیها علم عربیته توقفی اوزره بلکه واضحدر
النَّوْعُ الثَّانِی ایکنجی بابک اوچنجی نوعینک ایکنجی نوعی فی منهی عنها اولان علوم بیاننده در
وَهُوَ مَا زَادَ عَلَی قَدْرِ الحَاجَةِ مِنْ عِلْمِ الکَلَامِ وَعِلْمِ النُّجُومِ معلوم اولکه علم کلام ایله علم
نجومدن کندویه اهم والزم اولدوغی مقدار اوزره اخذ ایلیه یعنی علم کلامدن دفع
خصم واثبات حق ایده جک قدر وعلم نجومدن دخی قبله احوالین بلجک قدر بیله جائز
بوندن زیاده چالشمق جائز دکلدر تعلم مناظره سی منهیدر وَأَمَّا الأَوَّلُ فَقَدْ قَالَ فِی
الخُلَاصَةِ تَعَلُّمُ عِلْمِ الکَلَامِ وَالنَّظَرِ فِیهِ وَالمُنَاظَرَةِ وَرَاءَ مِنْ قَدْرِ الحَاجَةِ مَنْهِیٌّ عَنْهُ انتهی
واول علم کلامدن حاجتنه کفایت ایده جکدن زیاده مکروه اولدوغنی فقها تصریح اتمشلر
جملهدن بری صاحب الخلاصه تحقیق ایدیکه علم کلامدن حاجتی قدر کوره زیاده سنک
تعلم ومناظره سی منهی عنه در دیو سوزی اخر اولدی وَقَالَ فِی البَزَّازِیَّةِ وَدَفْعُ
الخَصْمِ وَإِثْبَاتُ المَذْهَبِ یُحْتَاجُ إِلَیْهِ وصاحب بزازیه دیدیکه علم کلام دفع خصم

Copyright © King Saud University

ومذهب حقی اظهار واثبات ایچون وباطل ابطال ایچون بیلمکدر ولقدر کا احتیاج
اولنور وفی التاتارخانیة وفی النوازل قال ابو نصر رحمه الله علیه بلغنی ان حماد بن
ابی حنیفة کان یتکلم فی علم الکلام فنهاه عن ذلك ابو حنیفة فقال له ابنه قد رأیتك
تتکلم فی الکلام فما بالك تنهانی عنه قال یا بنی کنا نتکلم علی غایة من الحذر وکل
واحد منا کان الطیر علی رأسنا مخافة ان تزل وبونده امام اعظمدن اظهر روایات
بودرکو صاحب تاتارخانیه وصاحب نوازل فقیه ابو اللیث روایت ایدرلرکو ابو
نصر رحمه الله تعالی علیه ایدیکه بوکون حماد بن ابی حنیفه رحمه الله تعالی علیهم بو مکانده
علم کلامدن مذاکره ایدر وکن کوروب سراج دین مبین محمدی حضرت امام اعظم رحمه الله
تعالی علیه اوغلی حمادی تکلم علم کلامدن نهی صددنده ایتدی ای اوغول نهار علم
کلام مذاکره سندن صقنه سن اگر چه علم کلامده تکلم ایدردك اما اعتقاد صحیحك خلو
برشیء وقوعندن خوفنا اول مرتبه ده ایدیکه کویا باشمزه وستنده طیر ایدر دوار ایدی
دیدیلر وانتم تتکلمون الیوم وکل واحد یرید ان یزل صاحبه وکل واحد اراده ان یکفر
صاحبه ومن اراد ان یکفر صاحبه فقد کفر قبل ان یکفر صاحبه سز ایسه هر بریکوز
دیلرکه بو کلام ایله سؤال بی فائده دن بوکون دغدغه غلطاتدن هفوات لسان
دوشوب کندوکز ممدوح ناس اولدسز واکر مرادکز الی یاکلدوب کفره سوقتدر
ایله کافر اغلك ایسه تحقیق کندوکز اول کافر اولورسز بو معنا ممنوعدر دیو
نهی ایدیلر وعن ابو اللیث الحافظ وهو کان بسمرقندی مقدما فی الزمان علی الفقیه
ابی اللیث رحمه الله علیه فقیه اوزره اولان صاحب تنبیه الغافلین وبستان
العارفین فقیه ابو اللیث زماننده اول کلن محدثیندندر دیار بخاردن شهیرلرندن
سمرقندی ابی اللیث حافظ روایت ایدر قال من اشتغل بالکلام محی اسمه
عن العلماء دیدیکه بر کیشی علم کلامی حاجتندن زیاده اشتغال ایدن کیشینك آدی
زمره علمادن محو اولور یعنی شول کسه که الله تعالی حضرتنی بالکز علم کلام ایله
طلب ایده تحقیقا اول کیشی زندیق اولور زندیق فارسیدن معربدر داعی دنیا
یعنی شول طائفه یه که صورت اسلامده سنی ایدوب اخرتی حشر ونشری منکر
اولوب دهرك بقاسنه ودوامنه قائل اولور معرب الکفره امام ابو اللیث دن نقل
اندوکی اوزره زندیق آخرته ایمان کتورمیوب ووحدانیت خالقی انکار ایدن ندندتکلم امام
ابو یوسفدن رحمه الله علیه مرویدر که انشتدوکن نقل ایدن کیشی بلاتجید وکیمیا ایله
مال طلب ایدن کیشی فقیر وبیچاره اولور وعلم کلام ایله دین طلب ایدن کیشی زندیق
اولور خطر عظیم درصقنه سز دیمکدر عن ابی حنیفة رحمه الله علیه قال یکره الخوض

فی الکلام

فی الکلام ما لم یقع شبهة فاذا وقعت شبهة وجب ازالتها وامام اعظم رحمه الله علیه دیدیکه
کیشی علم کلام شبهه وقوعنده اشتغال اتمك مکروهدر اما بر خصوصده شبهه
واربایه دوشسه حقی اظهار ایچون وباطلی ابطال ایچون فالقوب انوك ازاله سن
دفع اتمسی اکا واجبدر نتکم حق تعالی قرآن کریمنده وجادلهم بالتی هی احسن وبرایت
دیه ولا تجادلوا اهل الکتاب الا بالتی هی احسن بیورمشدر واکر بر امری فرقه
ضلالت ایله حجت تشمك ایه مضطر قلورسه سؤال ایدیجی اولسون وانلره
سؤال اتمکه تمکین وقدرت وبرمیه نتکم حضرت خلیل الرحمن ابراهیم علیه السلام ملك
نمرود بن کنعان ایله مباحثه سنده واقع اولدوغی کبی بونك اجمالی نمرود دعنودك
شرقا وغربا دنیاده حکومت ایدنلردندر حضرت ابراهیم علیه الصلوة والسلام
انوك زمان سلطنتنده وجوده کلوب بعد ازلك بوتلرینی کسر ایتدکده ویاقتن
وقتده نمرود ایله مکالمه ایتدکده نمرود حضرت ابراهیمه ربکسندن سؤال ایتدکده
حضرت ابراهیم علیه السلام ربی الذی یحیی ویمیت دیدکده نمرود امر ایلدی ایکی
قتله مستحق اولان محبوسی کتوردیلر برین قتل ایدوب برین صالیوردی زعم فاسدنجه
کاندا احیا واماتت ایلدی پس ابراهیم علیه السلام ایتدی ان الله یأتی بالشمس من المشرق
فات بها من المغرب دیدکده اول کافر بدایتن مبهوت اولوب زیرا کفرق ضال صکره ظهور
ایتکین هر بر فرقه ظهور ایتدکجه انلروك اقاویل باطله لرینی ابطال لازم کلمکله علماء
کبار منقرض اولدقدنصکره لازم کلمشدر علم کلامه اشتغال مکروهدر لکن بکون
علی شاطئ البحر ینبغی ان لا یوقع نفسه فی البحر وان وقع وجب علینا اخراجه انتهی
ومثال کتوروب تهلکه اولدوغن اعلام ایچون ایتدی اکا لایق اولان بودرکه کتوروب
نفسی اول صویره اغوب هلاك اتمیه واکر کتوروب کندو سن اول صویره اقسه
چالشوب نفسنی اول تهلکه دن قورترمق اول وقت انك اوزرینه واجب اولوردیو
سوزین اخر ایتدی اول افاده ایتد فرض کفایة ودخی ایدر بر شبهه وقوعنده کفایت
مقداری ازالدسی لازمدر بیوردقلری علم کلامده فرض کفایه اولماسی افاده ایدر
لکن لا ینبغی ان یعلم او یتعلم الا زکی سدیدین مجد ومعلم ومتعلمدن هر بری زکی وسلیم الزهد
اولوب امر دینی ضبط ایدوب ورع وتقوایه زیاده اولمقدر بو ایله اولمیان علم کلام
اشتغال اتمسی لایق دکلدر نتکم امام اعظم رحمه الله علیه حماد بن سلیمان حضرتلرینی
استادلغه تأمل بسیار وتفکر بیشمار دنصکره اتدی حماد حضرتلرینی حلم ووقار وصبر الامید
متصف بیر کامل بولدم دیدوکی کبی اوله والا یخاف علیه المیل الی المذاهب الباطلة
واکر بو صفت ایله متصف اولمیانك مذاهب باطله یه میل اوزره اولمسی خوف

King Saud University
Copyright © King Saud University

احتمالی اولماسنك شرط اولماسنی افاده ایدر وَاَمَّا الثَّانِی فَفِی سُنَنِ دَاوُدَ
ایکنجی قسمی علم نجومدن منهی عنه اولدوغنك بیاننده رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم خبر ویردکلری ابو داود مراسلنده واحمد بن حنبل وابن ماجه صحیحلرنده
روایت ایلمشدر عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللهُ تَعَالَی عَنْهُمَا مَرْفُوعًا مَنِ اقْتَبَسَ عِلْمًا مِنَ النُّجُومِ
اقْتَبَسَ شُعْبَةً مِنَ السِّحْرِ زَادَ مَا زَادَ وعبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنهما بو حدیث
شریفی روایت ایدوب بیوردیلر که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
بیوردیلر که برکشی علم نجومدن برنسنه زیاده ایلسه یعنی بو نجوم علمنك تأثیرین اوکرنسه
اول کشی تحریمی معلوم اولان سحردن بر قطعه اوکرنمش اولور بوندنصکره جمله اجزایه
استغراق بولندن بیورمش هر بار که علم نجومدن زیاده ایلسه کاهی انکچون زیاده اولور
بوندن معلوم اولدیکه علم نجوم سحردن بر نوعدر مواقیت صلوة و قبله بلجك قدر
زیاده اشتغال ایتمك حرامدر زیرا کثرت معرفت نجومه توغل ایدن سحر ساحره توسل ایدر
دیمکدر وَقَالَ فِی الْخُلَاصَةِ وَتَعَلُّمُ عِلْمِ النُّجُومِ قَدْرَ مَا یُعْلَمُ بِهِ مَوَاقِیتُ الصَّلٰوةِ وَالْقِبْلَةِ لَا بَأْسَ بِهِ
وَالزِّیَادَةُ حَرَامٌ انتهی وفتاوای خلاصه صاحبی دیدیکه علم نجومی قبله بلجك مقداری
و نماز وقتلرینی بلجك مقداری اوکرنمکده نسنه لازم کلمز اما بوندن زیاده سنی اوکرنمك
حرامدر دیو سوزینه نهایت ایردی وَفِی بُسْتَانِ الْعَارِفِینَ وَلَوْ تَعَلَّمَ عِلْمَ النُّجُومِ مِقْدَارَ مَا یُعْرَفُ
بِهِ الْحِسَابُ فَلَا بَأْسَ بِهِ وَلَا یَزِیدُ عَلَیْهِ و بستان العارفین صاحبی ابو اللیث فقیه ایدی که علم
نجومدن قبله و مواقیتدن هر برین احوالین بلجك قدر اوکرنه و کونلرك و آیلرك حسابن
بلجك قدر تحصیل جائزدر بوندن زیاده اوکرنمك جائز دکلدر اِنَّمَا نَتَعَلَّمُ مِقْدَارَ
مَا یُعْرَفُ بِهِ الْقِبْلَةُ وَاَوْقَاتُ الْحِسَابِ یعنی علم نجومدن کونلرك و آیلرك حسابن بلجك
قدر تحصیل ایتدکدنصکره زیاده سی منهی عنه دربونده حسابدن مراد نمازین اوقاتنی
معرفتی و تجار معامله لرینی و شوارد حسابی اکتفا ایدجك مقدار بلدکدنصکره زیاده سی
منهی عنه در دیو سوزی انتهی اولدی زیرا جمیع احوالده لازم کلنك علی طعام منزلنده سنده که
هرکشینك انسز اولماز و بعض زمانده واقع اولانك علی دوا منزلنده سنده درکه کیشی اکا
بعض وقتده محتاج اولور وَفِی تَعْلِیمِ الْمُتَعَلِّمِ وَعِلْمُ النُّجُومِ بِمَنْزِلَةِ الْمَرَضِ وتعلیم المتعلمده درکه
علم نجوم مرض منزلنده سنده در اکا مشغول اولان مریض اولور فَتَعَلُّمُهُ حَرَامٌ لِاَنَّهُ یَضُرُّ وَلَا یَنْفَعُ
پس امدی علم نجومی تعلیم حرامدر زیرا که ضرری مقرردر فائده سی یوقدر وَالْهَرَبُ مِنْ قَضَاءِ
اللهِ تَعَالَی وَقَدَرِهِ غَیْرُ مُمْکِنٍ انتهی وحق سبحانه وتعالینك قضاسندن قچمق ممکن
دکلدر یعنی علم نجومی تعلمدن غرض امور مستقبلدن خبردار اولقدر امور دائنه دن نکاه
اولمق ایسه ممکن دکل اکر علم ازلیده مقتضی و مقدر خلاص منصور اولمازسه اول امر

تکری

تکری تعالیدن عفو و عافیت استه که حق تعالی حفظ ایلیه بلالردن و عاقبتلردن زیرا حدیث
شریفده کلمشدر قضادن تابلمز الا دعا و اجلی اوزاتمز الا صدقه و احسان ارتورر
عمرینی ایکی وجه اوزره معنادر برسی حکم ویرر معدر برینك صدقه و دعا ایله دفع
قابلدر اما برسینك ردی قابل امکان دکلدر و بعضیلر قولنجه انوك دخی دعا ایله تسلی
ممکن اولدوغندن دعا ایتمك مرتبه سنده در دیمشلر تعلیم و تعلمك بو سوزی آخر اولدی
وَاَمَّا الْحَرَامُ مِنْ عِلْمِ النُّجُومِ مَا یَتَعَلَّقُ بِالْاَحْکَامِ کَقَوْلِهِمْ اِذَا وَقَعَ کُسُوفٌ اَوْ خُسُوفٌ
اَوْ زَلْزَلَةٌ وَنَحْوُهَا فِی زَمَانِ کَذَا سَیَقَعُ کَذَا وَکَذَا یعنی علم نجومك نماز و قبله بلجك قدر
زیاده سنك توغلی حرامدر اول زیاده سی منجمین طائفه سنك اول باطل قوللریدرکه
علم نجومدن متعلق احکام ایچون فلان کونش و یا آی طوتلسه و یا خود یر دپرنسه و یا شنی
و یا کر علامتلر ظهورینك احکامی و دلالتی ذکر اولنسه اکا خود ایتمکدن احتراز کرکدر
زیرا فلان بلدده فلان برجده طالع اولدوغنده باران یغار دیو حکم قطعی ایتمك و امر تقدیر حقه
و نجوم علامت حرمتندر چوق واقع اولور که اول بلدده و دیدکلری بر وجهه واصل
اولدوغنده یغمور یاغمز و طلوعندن برنسنه حاصل اولماز کل منجم کذاب مفهوم
معلومی اولوبکه لابد بوجهتدن فضل و فیض یزدانه شایسته حرامدر که تأثیری
کواکب درخشاندن بلورلر اسری بو دوران و حرکت سعد و نحوست امر جناب
عزت ایله دیلدکلرینی دنیا کوکی زینت ایچون و بولجلره یول بلمك ایچون و شیاطین
رجم اولنمقدن غیری برنسنه اعتبار یوقدر زیرا حق سبحانه و تعالی خلق ایندوکی و ایده جکی
نسنه لرك کیفیتی اصلا بر فرد بلمز تمشدر اول تقدیرجه معاینه سز خبر صادق
خبر ویرمك سوزك بعض خصوص اولاجغنه دعوای علم ایدنلرك اقوالی باطل
اولدوغی انکچوندر که منجم فالجی کبی اولوب و فالجی ساحر کبی اولوب و ساحر کافر
کبی اولوب برنسنه دن خبرلری اولمدوغی و جمله قوللرینك کذب محض اولدوغی
بلا ریب ثابت اولدوغنده شنك بوقدر جمله هدایت الله دن اولمق اوزره اعتقاد
ایتمك واجبدر بو منجم سوزی دکل چونکه واقف غیب بیجه بلور دیرسه کافر اولدی فلان
اولسه کرك نتکم حضرت عمر رضی الله تعالی عنه علم نجومدن یردقرار و قوماسنده
بولنه ایکن مداین کسری او قیصر و سدن نیجه بنك شهر و قصرین فتح ایلدی و کذلك
حضرت علی رضی الله تعالی عنه نهروانه کیدرکن برمنجم دیمشکه یا علی فلان یردن کتمه
فلان جانبدن وار تا که کارن اسانی اولی جواب ویرمشکه بن بو سنك دیدوکی سلطان
انبیادن استماع ایتمك اکر طیره بو نسنه اولسه سرور انبیا اَللّٰهُمَّ لَا طَیْرَ اِلَّا طَیْرُكَ
بیوردی امدی پس منجم معاینه سز خبر صادق اخبار ایده بیلمز بر بعض نسنه علم

وَلَا خَیْرَ اِلَّا خَیْرُكَ

King Saud University
Copyright © King Saud University

نجوم ایله عالم اولدق دیدکلرینه اعتماد اولنماز زیرا اهل سنت والجماعتك اعتقادی
بونك اوزرینه درکه ذکر اولنان بروج ونجوم وشمس وقمر ایچون وسائر نیریك
جمیعسی مسخر اتدن اولوب انلر ایچون نه بردن بر نسنه یه قادر اولمیوب عامهٔ
امورك مدبری الله تعالیدر دیدیلر وامّا معرفة القبلة والمواقیت فیحصل بالعلم المسمّی
بالهیئة واما معرفت قبله ومواقیت صلوتکه وظیفهٔ علم هیئت تسمیه اولنور
بونك دخی اسبابك بلجك قدر تحصیل اتمك لازمدر زیرا هیئت بر علمدر که اجرامی
بسیطهٔ علویه وسفلیه سنك احوالی واشکالی واوصافی واوضاع
مقادیری وابعادین بیان ایدر فلمّا کان شرطاً لاداء الصلوة لزم معرفتها بالتحری
والامارات وهذا العلم من جملة اسباب التحری والقرینة فجاز الاشتغال به وقتاً
علم هیئتك لازم اولان شرطی نماز اداسنك وقتلرینی بلمك واستقبال اتمك
اسباب تحری ندن اولمغله متحریدن براکسنك معرفتلرین بلمك ایچون علم هیئته
اشتغال اتمك جائزدر وامّا ان یجب فلا اذ لا انحصار للاسباب فیه ولا یلزم الیقین
فیهما بل یکفی الظن واما علم هیئت اکر قبله وسواقیتك هر برنده یقین لازم اولیوب
غلبهٔ ظن کفایت اتمکله اسبابده انحصار اولمامغین واجب عد اولنماز زیرا هیئتك
احوالی فقر کی دکلدر وانه یحتاج الی ذکاء وقوة حدس وخیال وجد کبیر واما
بو علم مذکوره طالب اولمغه ذکی عقل اولوب ادراکی سرعتله زحمت ومشقت
چکوب اول امورده چوق سعی اتمکه محتاج دکر علمنده خطا اتمیه فلا یقع التکلیف
لکل احد لانه لا یکلف الله نفساً الا وسعها وهر آدم بو علم هیئتك تکلیفی واقع
دکلدر یعنی تحملنه بشر طاقت کتوره مدوکی تکلیفات شاقه بعض قتنده جائز
وبعض قتنده عدمی جائزدر لکن حق تعالی هر کشیده طاقت کتوره مدوکی تکلیفی
اتمز طاقتنجه بیورر وایضا یحتاج معرفة القبلة الی معرفة عرض کل بلد وطوله
ولا یمکن ذلك الا بتقلید من لم یعرف عدالته فلا یوجب العمل کوکبین کبی معرفهٔ
مذبوره قانون هیئت اوزره طول وعرض بلدی معرفته متوقفه در اول ابلده
عدالتی معروف اولمیانه توقف ایدوب موجبی ایله عمل اولنماز اسلا قسطنطنیه
نك طولی التمش درجه وعرضی قرق درجه واون بش دقیقه در اطوال نهاری
اون بش ساعت واقصر نهاری طقوز ساعتدر وانحراف قبله سی جنوبدن
اولان خط نصف نهاردن شرق طرفنه قرق ایکی درجه در اما مکه شرفها الله
تعالی اقلیم ثانیدندر قسطنطنیه ایله مابینی طرفنه قرق ایکی درجه در بیك بوز
سکسان یدی بچق میلدر ویدی یوز اوتوز ساعتلك یولدر و[illegible]

ودخی اطوال

ودخی اطوال نهاری اون اوچ ساعت واوتوز بچق درجه در واقصر نهاری اون
ساعت واون بچق درجه در وقبلهٔ عاسدر لفظ قبله اولا ضیرنك اسمیدر
بنانك دکلدر حتی بناء کعبهٔ مکرمه نك آخره تحویل اتسه لر استقباله جائز دکلدر
بلکه استقبال نفس ارضیدر سیدر بس امدی بوکننی کرمکهٔ مکرمه ده اولان قبله
عین کعبه یه کورکدر حتی ایکی کوزلوندن بر خط چکلوب مثلثك سیاقنی منزلسنده
دماغه طوغری کیدوب دماغده مجتمع اولسه کعبه اول ایکی خطلرك اراسنده واقع
اولورسه جائزدر خارج قلورسه جائز دکلدر کذلك امامین رحمهما الله تعالی
نقلنده هر اقلیمك طولن وارضین بلوب دائرهٔ هندیه سیله قبله چقاروب هر
مسجدك محرابك اول خط اوزرینه کورکدر شویلکم بو رق طوغروسندن بر خط
چکسلر دوس طوغری واره کعبه نك طوغروسنه وادمی کورکدر شویلکم اوغریز
نمازی جائز اولماز وکعبهٔ مکرمه نك قسطنطنیه دن دائما نصف نهاری بر ساعت
ایکی درجه اول اولور وطول نهارده شمسك طلوعی دورت بوچق درجه و
غروبی بر ساعت واون دورت بچق درجه اول اولور واقصر نهار برابر اولدقده
طلوعی وغروبی بر ساعت وایکی درجه اولور واقصر نهارده طلوعی بر ساعت و
اون دورت بچق وغروبی دورت بچق درجه اوّل اولور اکر بر آدم صحراده ایکن
قبله کندویه مشتبه اولسه ایکی آدم قبله بودر دیو خبر ویردکاو [illegible]
ایسه انلرك سوزلری ایله عمل ایلیه اکر انلر دخی مسافر ایسه کندو تحریسی اوزره
عمل ایلیه اول مسافر ادمك قولنه اعتبار اولنمیوب کندو تحریسنه اعتبار اولنور
اکر تحریسز صلوته شروع ایلسه جائز اولماز قبلیه اصابت دخی ایدرسه زیرا
مشتبه اولان جهت تحریدر دینلدیکه اجتهادسز نماز قلسه صلوتی جائز اولمان
حتی ابو حنیفه دن رحمة الله علیه روایت اولندیکی دینی استخفاف ایلدوکی
ایچون اکفار اولنور وکیسه قصداً قبله دن غیری یره توجه ایلسه قبله سی
کعبه یه سوافق دوشمسه امام اعظم رحمة الله علیه قتنده کافر اولور واما سـ
سائر العلوم الفلاسفة واما علوم فلاسفه نك سائرندن یعنی باقی علمدن
هر برفندن کفایت ایدجك مقداری کندو اهم والزم اولدوغی مقداری اخذ
واستفاده ایلیه که انکله سنت اقامت اولنور ویا بدعت هدم اولنور فا
المنطق داخل فی الکلام ومنطق علم کلامده داخلدر اما مقصود بالذات
دکلدر حتی کتاب وسنته تشبث ایدوب قواعد اسلامیه رسوخ واستحکام
بولدن علم منطقه شغلی علماء رحمهم الله تجویز ایتدیلر اسکندریه فتحنده نجد

بیك جلد بولنان كتابلری حضرت عمر رضی الله عنه یاقدردیکی ضلوا ازاله
مشغول اولوب سائر مهم اولان علوم شرعیه و معارف دینیه دن غفلت
اولنمیه و بو علم منطقه هایت مقدارندن زیاده سنه علما رحمهم الله منع ایدوب
عظیم سوزلر کوستردیلر بو جمله دن مرادلری غرض تحصیل و اعتقادات صحیحه در
وَالْمَسْدَسَة مُبَاحٌ و علم هندسه نك تعلیمی مباحدر یعنی فعلنده و ترکنده ثواب
ولوم و عقاب یوقدر و عبادت مباح شان اهل لغتده اباحه ای احلّه دیدکلری
کلامدن ماخوددر شرعده محصورك ضدیدر سائر علوم فلاسفه کبی بوکا نهی جاری
اولمشدر نهایت فعلی شروع اولماسی اذن شرعك ورودی اعتباریله در انجق
انوکله هر اقلیمك طولك و عرضك بلوب دائره هندسه ایله قبله معلوم اولجك
مقداری هیئت دخی علم هندسه یه موقوفدر وَالْإِلٰهِیَّاتُ مَا یُخَالِفُ مِنْهَا الشَّرْعَ
فَجَهْلٌ مُرَکَّبٌ لَا یَجُوزُ تَحْصِیلُهُ وَالنَّظَرُ فِیهِ إِلَّا عَلٰی وَجْهِ الرَّدِّ و دخی الهیاتك شرع مخالف
اولانك تعلم و تحصیل ایتمك جاهلکدر اصلا تحصیلی جائز دکلدر مکر ابندا انجق رد
ایتمك اوزره اولمق ایچون اکا نظر ایتمك جائزدر طالب حقه معلوم اوله علم الهی متعلق
موجود کرك معدوم مجهول مطلقدر اول جانبه ذهن توجه ایلمز موجود دخی مطلق
ماددن مستغنی اولورسه اول مقوله امور متعلق مباحثه علم الهی دیرلر بندا
اولانی و علم فاسدا و لانی ضلالتدر و شوردر احترازا اوزره اولمق لازمدر وَقَدْ اشْتَغَلَ
فِی الْکَلَامِ وَمَا یُوَافِقُهُ فَدَاخِلٌ فِی الْکَلَامِ أَیْضًا و حال بو که الهیاتك شرعه موافق اولانی
علم کلامه داخلدر کوکجلین هیئت و هندسه و منطق کبی اولنلر کذلك وَالطَّبِیعِیَّاتُ
مَا خَالَفَ مِنْهَا الشَّرْعَ مَبْنِیٌّ عَلَی الْإِلٰهِیَّاتِ وَقَدْ عَرَفْتَ حَالَهَا و تحقیقا اگر بونلرك حالك
دیلرسن علم طبیعیات حکمتك شرعه مخالف اولانی الهیاته ملحقدر وَمَا لَمْ یُخَالِفْ لَمْ یَمْنَعْ
فِیهِ و شول نسنه کر طبعیات حکمتك شرعه موافق اوله اندن منع اولنمز زیرا علم طبیعی
بر علمدر که موجود و هم خارجده و هم ذهنده مطلق مادیه محتاج اولسه اول مقوله
امور مباحثه علی طبعیدر اول ایکی قسمه منقسمدر بر قسمی اگر اول موجوده بزم اختیار
و قدرتمزك مدخلی اولمیجق اولورسه حکمت علمیه دیرلر و اگر قدرت و اختیارمزك
دخلی اولمیجق اولورسه حکمت نظریه دیرلر بو جمله حکمت نظریه اقسامیدر اما ایکنجی قسم
دخی علمیه متعلق اولمغله اکا حکمت علمیه و علم اخلاق دیرلر بو جهتدنکه افعال نفس انسانیه نك
نفسی محمود مرضیه در که اکتساب اوله و نفسی مذموم و ردیه در که اجتناب اوله بس
بو علمده هر شخصك علی حده احوالی اعتبار اولنوب اهل منزلدن و اهل مدینه دن
کسنه نك اصلاحی جهتندن اولان احوالی اعتبار اولنماز بس بو علم مفرد منزلرسنده و علم

سیاسة الذکر انلره شخصك سائر ابنای نوعیله اختلاط و معاملهسی معتبردر
بونلر مفرد مرکب اوزره طبعا مقدمدر بس علم اخلاق دخی علم تدبیر المنزل و سیاسة
المدنیه اوزرینه وضعا تقدیم اولندی زیرا بودر که قلبك اولا فانك بخاراتندن متکون
اولور و نفس روحك مرکبیدر که موم ایدنلغنده فتیله بکزر و اخلاق ردیه نفسك
صفاتیدر عناصردن اولمغله و اخلاق حسنه روحك صفاتیدر نوردن اولمغله
و صفات قبیحه کیدر دینجه صفات جیده حاصل اولمز تحصیل کلام اهل سنت و جماعت
اعتقادین تصحیح ایتمزدن اول علم حالك غیری علم تعلیم ایدنلر علی الخصوص فلسفیاتك
شرعه مخالف اولانی بر نفیس طعامك ایچنده بر درهم زهر قاتدیغی کبی مبتدی
اولانی و علمی فاسد اولانی ضلالتدر و شوردر زندیق ایدر العیاذ بالله تعالی بو اعتقاد
ایله عقائده متعلق اولان کتابلری اهلندن اوقمغیله حاصل اولورسه سائر علومك
اولنمسی جائز اولمق بو اعتقادی و اخلاق حسنه تحصیلندن صکره در نلبیسات ظلمك
مجلسندن صاقنوب تفسیر و احادیث نبویه استماع ایتمدن خالی اولمیه سن دیمکدر
وَأَمَّا السِّحْرُ وَالنِّیرَنْجَاتُ وَنَحْوُهُمَا مِنَ الشُّرُورِ وَالْمَعَاصِی فَیَجُوزُ تَعَلُّمُهَا لِلِاحْتِرَازِ عَنْهَا
کَمَا قِیلَ عَرَفْتُ الشَّرَّ لَا لِلشَّرِّ لٰکِنْ لِتَوَقِّیهِ و اما سحر و طلسمات و یاخود طالع مولود اوکرنمك
کهانتدندر و سیمیا و بوکا بکزر افسون و خاصه لی طاش کتورمك کبی نسنه لر
شرور معاصیدندر تعلمی مشغول اولنلر مکرندن احترازا ایچون جائزدر تنکم دینلدی
شری بلوب اندن صاقنمق ایچون اوکرنمسی اولمز اما عملی العیاذ بالله شرکدر
حرامدر ساحر اوچ نوعدر بری شول ساحردر که اندوکی ایشه کندو یی
خالق اعتقاد ایدر بو ایله ساحر کافردر ایکنجی یاد بخاتدر یعنی طلسمات ایله عمل ایتمکدر
اوچنجی سیمیا کبی خیاللر کوسترمکدر بو ایکسی معصیتدر و کبائرك اشدیدر
بس ساحر اختیاریله دونوب سحره توبه ایدوب جمله نك خالق الله تعالی ایدر
دیسه قبل الاخذ توبه سی قبول اولوب قتل اولنماز زیرا کافر ایدی مسلم اولدی
اما اگر بعد الاخذ توبه ایدرسه قبول اولنیوب قتل اولنور زیرا رجوع معلوم
اولنماز اگر سحری مشهور اولوب انکار و اقرار ایتمدن مبرا ایسه الکورد کده
قتل اولنوب اندن توبه استنماز غالبا بر قچ کره سحر عملك ایدوب و عملك ایدرن
بردخی قلبنی اصلاح کوجدر شرع شریعت ظاهره حکم ایدر وَمَنْ لَمْ یَتُبْ یُوقَفُ الشَّرُّ
یَقَعُ فِیهِ کنکه کندو سنه ضرر ایدن شرلری بلمیه اونده اول شره واقع اولور
وَأَمَّا الْمُنَاظَرَةُ وَالْحِیَلُ فِیهَا فَفِی الْخُلَاصَةِ التَّمْوِیهُ أَمَّا بر کمسه بعض مسائل
مشکلله خصمك الزام ایلمك ایچون حیله ایدوب ذلت سنی استمك جائز دکلدر

پس خلاصه‌ده ایدر خصمی الزام ایلمك ایچون تلبیسلك ایله مجادله ایلمك مکروهدر
زیرا بو ایله مباحثه‌دن حسد و عداوت ایراث ایدر وایجلك فی المناظرة ان تکلم
متعلما مسترشدا او تکلم علی الانصاف بلا تعنت بکره اگر مرادی خصمك ذلتی ایسه
دیلیوب انی منقهر و شورمك ایسه و بو ایله مناظره حیله ایله انصافدن اولور
و تعلم استرشاد وجهی اوزره اولورسه مکروهدر وکذا اذا تکلم متعلما غیر مسترشد
لکن علی الانصاف بلا تعنت وکرو بوندکی برنسنه سویلمك اگر استرشاد
وجهی اوزره اولورسه بلا تعنت الخصم مکروهدر وان تکلم مع من یرید التعنت و
یرید ان یطرح ولا یکره بونلردن مرادی محضا کندونی گوسترمك وخصمی الزام
ایلمك اولمسه همان دیلدوکی اوزره خصمی منهتی دفع وطرح اولورسه مکروه
دکلدر ویحتال کل حیلة یدفع عن نفسه لان الحیلة لدفع التعنت مشروعة
ومناظره محض اظهار حق وصواب ایچون اولوب کندی نفسندن ذلتی شنیع
دفع ایچون اولمق لا باس در قال سمعت القاضی الامام یقول ان اراد ان یخجل
الخصم یکفر وصاحب خلاصه دیدیکه اشتدم قاضی الامام دیر اگر بر کیشی خصمین
الزام ایدوب تخجیل ایتمك اولورسه کفردر زیرا علماء بحث ایلیوب مجادله ایتمکی گوچ
گورمشلردر بو خصوص ایچون ایات قرآنیه‌دن واحادیثدن دلیل گتورمشلر قال
رایت فی موضع اخر وعندی لا یکفر وصاحب خلاصه دیدی بر اخر یرده گوردم
وبنم قتمزده دخی کفر ایجاب ایتمز اما وبال عظیم ایدیکی ظاهردر ویخشی علیه الکفر
انتهی بکرانك اوزرینه کفر قورقیسی واردر دیوب صاحب خلاصه سوزین
تمام ایتدی والاولی فی زماننا ان لا یناظر احدا اذ قلما یوجد من یرید اظهار الصواب
اما اکثر علمانك قولی بودر که برکیسنه‌نك بحث ایتمکدن مرادی اظهار حق وصواب
ایچون اولوب محض کندونی گوسترمك وخصمی الزام ایلمك اولمیوب همان باطلی
ابطال ایچون اولورسه بحثنده کراهت یوقدر بلکه ثواب واردر که تکم حق تعالی
قرآن کریمنده بیوردی وجادلهم بالتی هی احسن لکن وجه مزبور اوزره بو ایله بحث ایله
مناظره ایتمك فی زماننا قلیل ولعل ترکی اولیدر دیمشلر زیرا علماء اکابر منقرض
اولدقدنصکره فرق ضاله ظهور ایتمکین هر بر فرقه ظهور ایتمکه انلرك اقاویل باطله
لرینی ابطال تقییدیله مناظره ایله حد کثرت واشتهارده اولمشدر قول صحیح دخی
بودر که تکم اکثر فتاوی‌ده بیان اولنمشدر النوع الثالث کتاب طریقت محمدیه‌نك
ایکنجی بابنك ایکنجی فصلنك اوچنجی نوعی فی المندوب الیها ومکروهاتها وفروض
الکفایة فیما وجد القائم بها بو اعمالك اجر جزیله سنی ونافله لرینی وسنتلرینی

ومکروهلرینی

ومکروهلرینی بلمك لازمدر دوا ایدر کسه بولنمدقده فروض کفایه‌نك احکامنی
بیلنلره تعلیم اولنوب علمك تحصیل ایتمك اجر عظیم وثواب جزیله مقرردر زیرا اتمام
واقصدنصکره نافله درحضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمك ظاهرینه
وباطننه واقواله واحواله واکلنه وشربنه ولباسنه وسائر احوالنه
استطاعت حسبیله اویمقدر واتباعا کمالی نوافل ایله عملدر محبت ووصلت بولیدر
تکم حدیث قدسیده بیوردی بنوم مؤمن قولم نوافل سببیله بکا تقرب ایتمکدر دائم
ولور تا کا محبت ایلینجیه دك تحقیق ومقرر اولدیلر بو محبت بودر سلیم طریقده
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتیدر غیری دکلدر اگر الله تعالی تقرب
کثرت معارف ایله اولیدی ابلیس وبلعم باعوره غایتله مقربندن اولورلردی
واگر ولایت خوارق ایله اولیدی ابلیس ودجال واسنالی اولیانك رئیسلری
اولورلردی واگر الله تعالی یقین اولمق مشاهده روحانیات ایله اولیدی
بعض وسامری وابن صیاد کاس وکشیشلر جمله‌دن زیاده مقرب اولورلردی
الله تعالی یه تقرب وولی الله اولمغه محبت اولمغه رضاء حق رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلمك سنتیله عمل ایلیوب سلیمه داخل اولمغله اولور والتعمق
والتوغل فی ادلة فروض العین والکفایة ووجوهها وسنن نوافلك عملی فکرنده
باتق مکروهلردن ایراغ اولمق احکامنی بلمك وفروض عین وکفایه‌نك دلیللرینه
ودلیللرینك وجوهنده فکر مستحبدر ومنها الطب مثلا علمی طبی بلمك کبیکه او کونك
کتبده مستحبدر قال فی البستان العارفین یستحب للرجل ان یعرف من الطب مقدار
ما یمتنع عما یضر بدنه انتهی وبستان العارفین صاحبی دیدیکه برکیسه علم طبدن بدنی
ضررلردن صاقلیه جق قدر بلمك گوزلدر تکم حکما دیمشلرکه بدنه ... واز یکدن
گوزل نسنه یوقدر و طعام اشتها ایله یبوب ویکدن بر مقدار اشتها وار ایکن
چکلمکدر واشتهاسز یمك ضرردر وغداسن یدکدنصکره بو مقدار ارکزمك نافعدر
دیو کلامی تمام اولدی ولا یجب لان التداوی لا یجب ضادا اولندن احتراز
مستحب اولدوغیچون واجب دکلدر مستضرر اولانه علاج ایتمك واجب اولدوغیچون
قال فی الخلاصة رجل استطلق بطنه او رمدت عیناه فلم یعالج حتی اضعفه ومات
لا اثم علیه وصاحب خلاصه دیدیکه برکیشینك اسهالی اولسه ویاخود
گوزلری اغریسه مثلا اولسه اکا علاج ایتدیرمیوب اندن ضعیف اولوب
اولسه اثم اولمز تکم حسن بصری رحمه الله ایدر حق تعالی رحمت ایلسون
شول قومه که هلیلجی وبلیلجی بلمزلر یعنی خسته اولدقلری وقت کندولره دوا و

وعلاج اتمیوب کندو حالنه قورلر شفا وصحتی جمله الله تعالینک محض لطفندن
اوموب امدرهمه مشغول اولمزلر بدر اما اکثر علما دوا جائز کوروب کراهت بوندن
دیدیلر زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشدرکه حق تعالی بر درد خلق
اتممشدرکه اکا دوا و درمان یاراتمیه الا الموت ایله بیر لکده بوایکی درده علاج اولمز
ویند خبرده کلمشدرکه خسته اولیجق دوا ایلک بر درد خلق اولنمش دکلدر اکا شفا اولیه
دیو بیورمشلر بوندن ماعدا طبه متعلق نیجه احادیث شریف ونیجه کلمات منیفه صادر ا
اولدوغندن قطع نظر مشکات نبوتدن طب نبی دیمکله مشهور برکتات مستطابده دخی
رفع نقاب ایدوب امت محمدی ضعیفه سنک ادیانی نیجه اصلاح بیوردیسه ابدانی
دخی اصلاحه سعی بیورمشلر بوندن معلوم اولدیکه صحت بدن اولمینجه طاعت وعبادت
قوی ولیاقت متصور اولمدیغیچون علم طب تعلم لازم لوازمدن اولدوغی مقرردر وفرق
بین هذا وبین ما اذا صام ولم یاکل وهو قادر حتی مات یأثم بوایکی مسئله نک آراسنی
فرق ایچون انلرک جوابی مثلا برکیشی صائم اولوب اکل قابل ایکن طعام یمیوب اجلقدن
هلاک اولسه کناهکار اولور والفرق ان الاکل بمقدار قوته فرض لان فیه شفاء بیقین
فاذا ترک کان متلفا لنفسه اوکه مسئله نک ابرسی ایچون ایدرکیشی بدننه بر مقدار قوت
اولوب اجلقدن اولمیجق قدر طعام یمک اکا فرض اولدوغندندر زیرا کندینک یقینی واره
طوقلق ایله ازاله ضرر ایدن اشیادندر واجلق نفسک تلفنه سبب اولدوغنه بناء کناهکار
اولور وکذلک المعالجة لان الصحة بالمعالجة غیر مظنون ودخی کروبونلیجه دردمریضه علاج
اتمسی زیرا معلوم دکلدر خسته نک اول علاج ایله صحت بولسی وبولمجغی وفی الباب
فصول العمادی اعلم ان اسباب المزیلة للضرر تنقسم الی مقطوع به وفصول عمادی
صاحبی دیدیکه یقینا سن بلکه حفظ صحتک ایچون اسبابک ضرری ازاله سی
تقصیر اوزره بدنده اول ضرری کیدرمسی اوچ حالنه منتشر قسم اولکی کالماء المزیل
لضرر العطش والخبز المزیل لضرر الجوع صوسوزلغی کیدرمسی ینه صوایچمک
ایله ضررین دفع ایدر کذلک اجلقک دفع ضرر اتمکی یمک ایله اولدوغی کبی اجلق
وصوسوزلغه توکل ایدرم دیو بو قسمدن اولان علاجی ترک اتمک توکل دکلدر زیرا
عادت الله بویله جاری اولمشدر یعنی بندکه طویمغی وصوایچدکده قنمغی جادت
اولسنی طویدن اتمک دکلدر اکر طویمغی وقنمغی بر غسیدی اوطولوسی طعام
یسک وصوایچسک طویمازو قنمازایدک وبالجمله غیر مؤثر بو قدرت الله تعالی حضرتی
صفات ثبوتیه یلمنک معناسی بودر والی مظنون کالفصد والحجامة وشرب المسهل
وسائر اسباب الطب اعنی معالجة البرودة بالحرارة ومعالجة الحرارة بالبرودة ایچی

قسم

قسمی ازاله سی بلینمزلر مثلا فاندن ظهور ایدن امراضه فان الق وحجامت اتمک
تنقیه بدن واستفراغ کلیدر اما امراض بلغمیه وسائر اخلاط ایچون مسهل ایچمک
کبی زیرا بو علم طب ایله تنقیه ایدن اولا اخلاط اربعه وانلرک طبایعی بلوب
هر شیئک ضدیله مکشوف اولدوغی کبی علاجی دخی ضدیله اولمق کرکدر مثلا
علتک ماده سی بارد ورطب ایسه اکا حار ویابس ایله معالجه سی بو قسمدن
اولان علاج توکله مانع اولمز لکن ترکی ممنوع دکلدر وهی الاسباب الظاهرة فی
الطب بو ذکر اولنان معالجه لرک جمله سی طبک ظاهر اسبابندندر والی موهوم
کالکی والرقیة واوچنجی قسم اول دوا ایله سیرلنمش اولان شیلردر مثلا حصول
شفا ایچون یعنی بر درده علاج بولنمسه اول دردک اوزرینه طاغ اورمق کبی نتکیم
رسول اکرم علیه السلام کی منع اتمز لکن انی کربه کوردیم ایکیچون آخر الدواء الکی
بیورمشلر وضمد جمع رفعه رطلسم کاغذی معناسی فهم اولنماز حمائل صقولر سیله
وغلیجقلرک باغنه تعلیق ایدرلر کوز دکسون دیو وبعض عورت اربنه کندو
شرین کوسترمک ایچون سحر متعلق ایلدوکی شیلر شرکدر انواعندندر
زیرا بغیر قرآن واسماء حضرت یزدان رقیه جائز اولمدوغندن دیکربنا ایدر
اما المقطوع فلیس ترکه من التوکل بل ترکه حرام عند خوف الموت وبو قسمدن
کسلش اولان علاجی ترک توکل دکلدر بلکه حرام ایدر هلاک خوفی قتندره واما
الموهوم فشرط التوکل ترکه اذ به وصف رسول الله صلی الله علیه وسلم المتوکلین
بو اوچ شیئک اسبابو موهومدر اولمدیه توکل ایدنلر وحضرت رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم و توکلک شرطندندر زیرا بو قسمدن اولان علاجده شرط
توکلدر زیرا بویله توکل ایدنلر حضرت رسول اکرم علیه وسلمی وصف ایتدیلر
هر شیئه اعتمادی واتکال الله تعالی حضرتنه اندوکندن اعتقاد ایدنلردر وذلک
فی حدیث بلغنا عن رسول الله علیه وسلم فیما رواه ابن مسعود رضی الله عنه
انه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم قال رأیت ونقل ایدر شول حدیث شریفده
کلدیکه رسول الله علیه السلام حضرتلرندن ابن مسعود رضی الله عنهما
روایت ایدر تحقیقا حضرت رسول اکرم دیدیکه باالبنا للمفعول یعنی بن کوردم
الامم بالموسم فرأیت امتی قد ملأ السهل والجبل فاعجبنی کثرتهم وهیئتهم فقیل لی
ارضیت قلت نعم قال ومع هؤلاء سبعون الفا یدخلون الجنة بغیر حساب
یعنی موسم حجده انبیا کروهین امتلریله امرور دکاد ایله بکا عرض اولنوب اینده
صورت کوردکی کبی کوسترلدی کوردم که بو امتلردن برامتم طاغ وصحرا

طبطلو اولمش بونلرك چوقلغين وصلاح حاللرين كوروب عجب ايليوب
كلوردر ديو جبرائيل عليه السلام سؤال ايتدكده بونلر سنك امتلرندندر
راضيسين ديو سؤال اولندقده راضيم ديدكده ديدكه بونلردن يتمش بيك
كمسنه حسابسز وعذابسز داخل جنت وفائز رحمت اولور دينلمن هم يا رسول الله
قال الذين لا يكتوون ولا يسترقون ولا يتطيرون وعلى ربهم يتوكلون اصحاب كرين
رضوان الله تعالى عليهم اجمعين سؤال ايدوب انلر كيملردر دينلدكده حضرت
رسول اكرم عليه وسلم بيورديكه انلر شول كمسنه لردركه انلرك توكللري وعنايات
الله اوزرينه درغيريدكلدر كيدن ورقيه دن ودخي متطير دكللردر زيرا طيره نوع
شركدر توكله منافيدر اول زمان جاهليتده بر كمسنه سفره كيتملي اولسه خانه
سندن چقوب بر جانبه روان اولسه يولده بحر وشجر باشنده اولان طيري
اوچوروب اكر صاغ طرفندن پرواز ايدرسه حصول مقصوده بالدندر يوب
چكلوب كيدر ايمش واكر صول طرفندن اوچرسه متطير اولوب قالمر ايمش
كذلك ديو كروا ويرر كلور ايمش انكيچون حضرت رسول بو اوچ شئي ترك ايدنلري
بغير حساب جنته داخل اولنلردن ايتدكلرنده فقال يا رسول الله فقام عكاشه
رضي الله عنه عكاشه رضي الله عنه ايتدي يا رسول الله بنم ايچون بر دعا ايله
جناب جليل جبار بني دخي انلرك زمره سنده قلوب انلر ايله بله جنته ايلته
ايده ديو التجا ايتدكده حضرت رسول اكرم ايتدي بنم اللهم عكاشه يي اول متوكل
قوللرك ايله بله جنته كيرنلردن قلور ديو دعا ايتدكلرنده برسي دخي قالقوب
خطيب بغدادي مبهم سنده ايد اول صكره قالقان سعد بن عباده ايدي رضي الله
عنه ايتدي يا رسول الله بكا دخي دعا ايله كه حق تعالى بني انلردن قيله ديدكده حضرت
رسول ايتدي بو دعا ايله عكاشه سندن اول سبقت ايتدي ديو بيوردي
وصف رسول الله المتوكلين بترك الكي والرقية والتطير وترك الكي
ترك ايدوب توكل ايدنلري حضرت رسول اكرم مدح ايدوب بيان بيورديلر
واقواها الكي ثم الرقية والطيرة آخر درجاتها والاعتماد عليها اليها غاية التعمق في ملاحظة
الاسباب بو مذكورلرين اسبابنك اقوا اولاني اغرسي اوزره طاغ اورمقدر
نبي عليه السلام امتي نهي ايتمشدر بوندن صكره معناسي تفهيم اولنميان طلسم
كاغدلرين كتورمكدر وايچمك حرامدر كفر اولمق احتمالي واردر وبر نسنه ده سوق
واردر بو فال اعتقادي ايتمك ايسه كفردر شوكه بونلر ايله اولان علاجين ترك
شرط توكلدر زيرا بو ذكر اولنان شيلر اوزره طيانق واكا حاصل اولان شفاي

بو اسبابدن

اسبابدن ملاحظه ايتمك غايتله دريندر توغله جرا ايدر عنايت حقه مظهر اولميوب
عقل سليم وذهن مستقيم اوزره مرزوق اولميانلر ضلالته دوشور بو تطير
ايسه اصلا جائز دكلدر واما الدرجة المتوسطة وهي المظنونة كالمداواة بالاسباب
الظاهرة وعند الاطباء ففعله ليس مناقضا للتوكل واما بو ايكي درجه اره سنده
علاج يقين ايله خوف اولميوب اول دوا ايله شفا ظن اولنمش واطبا قتنده اول
مريض تجربه لري كچمش بو طبيب نسنه علاج ايتمكله توكله مناقض كلمز هلاك
خوفي قتنده اوله علاجي ترك ايتمك حرامدر توكله مانع دكلدر بخلاف الموهوم و
تركه ليس محظورا اما فعله مناقض اولوب بغير حساب جنته كيرمكه مانع اولان
توكل بو مذكورك خلافنده اولان توكلدر بو خصوصه اطبا قتنده سزلمش وامتحانلري كچمش
دوا ايله علاج ايتدرمسي حرام دكلدر بخلاف المقطوع بردوا ايله اولان شفا شبهه سنده
توكل بوندن بعض زمانده اول دوانك تركي افضل اولور بل قد يكون افضل من
فعله في بعض الاحوال وفي حق بعض الاشخاص فهو على درجتين الذي جثين
ايتي بلكه كاه اولور بعض احوالده توكل ايدوب بر دوا ايتمدن تركي افضل اولور
ول علاج طبيعتك اقبالي اوزره اولمدوغيچون اني كيدرمك ممكن اولمز زيرا امر علاج
وجوبه ايله حرمتي ماننده بر طبقه ايله ايكي مرتبه سنك تفصيل بودركه توكل كه
الله تعالى يه تفويض امردر ايكي قسمدر سوزك انتهاسي اقول مراده بالتوكل
كالذي سليه فرض عماد الدينك ظاهر كلاميدركه بوندن مراد اصل توكلدر كه
فرض هر مؤمنك اوزرينه حق تعالى يه توكل ايليه تنكم قرآن عظيم الشانده بيورر
وعلى الله فتوكلوا ان كنتم مؤمنين يعني توكل ايدك مؤمنلر سكوز هرشئ حق تعالى يه
بالكلية هر اشده اعتماد حق تعاليه قلمقدر وهو يعتقد ان لا خالق ولا مؤثر في شيء
الا الله تعالى واول اصل توكلك بر قسمي هر شيئه خالق ومؤثر الله تعالى اولوب هر حالده
وكل امورني الله تعالى يه اصمرلوب اكا توكلده اعتقاد ايليه فالشفاء ليس الا منه
تعالى وان جرت عادته تعالى على ربط المسببات بالاسباب وشفا غيريني اولميوب
وعادات الهيه اشيانك مربوطا ولسي اوزره جريان ايتديكنه اعتقاد در
بر قولي علم طبده ايلين كونش جدل قلما يدخر اولخاموش سبب اجزاء دوانك
صاحبي حق فواجزا انك امرينه مطلق فالتثبت بالاسباب على هذا الاعتقاد لا ينافي
هذا التوكل مظنونة او موهومة بو اعتقاد اوزره تمسك ايدوب اول دردك علاجي
اسبابنه مباشرت ايله ياپشمق دردينه درمان ايچون علاج ايتمك انك توكلنه
خلل كلمز كرك اول علاجك اسبابي طلبله اولسون وكرك اطبانك تجربه لري ايله

King Saud University
Copyright © King Saud University

سرلنش اولسون علاجلری اعتقادی توکلی کال اوزره اولدنر بومندکور علاجلر
اکاضرر ایتمز ولو لم یعتقد هذا بل اعتقد ان الشفاء من الدواء فالمظنون بل المتیقن
مناقض لهذا التوکل ایضا واکر اول مریض شفا اندوک علاجدن ظن ایدوب بو له اعتقاد
ایدرسه توکل ایتمش اولمز کرو کچنلین بلکه بوندن اوتوری انک توکلی اکسک اولور
زیرا سبب مؤثر کلدر هیچ سببه دور شیه هر نسنه حق تعالیدن بیله مثلا تحیل
اکسن اکا بتورمک قوه تک ویرن الله تعالیدر تخل بندوکنی بغور یاغدوغندن بلمسن
توکل ایتمش اولورسن اکر یغور یاغمغیه تخل بتمز دیوا اعتقاد ایله سن بو کفردر بس ایدی
تخلک بندوکنی ودردینه شفا علاجدن بلیوب حق سبحانه وتعالیدن بلمک کرکدر
اول سببدن ظن ایتمک توکل ویلمازیمکدر واما کمال التوکل والاعتماد والاتکال علی الله تعالی
بلا استقصاء ولا تعمق فی ملاحظة الاسباب ودخی بری کمال توکلدر هر شیده انجق
الله تعالینک عونته طیا اعتقادر یعنی اعتماد واتکال الله تعالی یه ایدوکندا اعتقادر ویونک
اسبابنه جهد ایدوب غور ینه ایرمک غایتله دریندر بو مجلسده عمادینک توکلدن
مرادی قسم اولدر ولمغله محال بوقدر والاعلاج موهوم سببه تشبث قبلندن اولوب
اصل توکله مناقض اولمغله ترکی توکلک شرطی عند اولنمق صحیح اولماز مرادی قسم
ثانی اولمق متعین اولوب علاج موهوم تشبث کمال توکله مناقض اولمغله ترکی شرط
توکل ولمغله محال اولور فهذا مستحب بناقض التشبث بالتسبب الموهوم فترک الکی والرقی
وامثالها مستحب لا واجب بوندن اوتوری بونلره دال اولان نقوش مستحب اولنه موقوف
علیه واقع اولمغله مستحب اولور واجب اولماز قال فی بستان العارفین واما الاخبار التی
وردت فی النهی فانها منسوخة بوستان العارفین صاحبی ابو اللیث رحمه الله دیدیکی
کی وامثالی حقنده وارد اولان نهی خبری منسوخدر یاخود شفا وعافیتی الله تعالیدن
بلیوب دوادن اولمق اعتقاد ایدن حقنده در عندکدر الا یری الی ما روی جابر رضی الله
عنه ان النبی علیه السلام نهی عن الرقی وکان عند ال عمران بن حزم رقیة یرقون بها عن
العقرب فاتوا النبی علیه السلام فعرضوا علیه الصلوة والسلام وقالوا انک نهیت عن
الرقی فقال ما اری بها باسا من استطاع منکم ان ینفع اخاه فلیفعل وحدیث ...
جابر رضی الله عنه دیر اسنادی صحیح ایله حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم رقیه دن
نهی ایدرلردی وعمران بن حزم قتنده بر رقیه وار ایدیکه عقرب صوقنلر ایچون یازوب
ویررلردی کلرنده بعون الله دفع اولوردی مضرتی کیدردی بر کون حضرت رسول اکرم
حضور شریفلرینه کتوردیلر عرض ایتدیکلرنده حضرت رسول اکرم بیوردیکه بن رقیه دن
نهی ایدردم اما خیر ایکن اولدر که خلقه منفعتی دکه قادر اولورسه ایشلسون بیوردی

امدی رقیه

امدی رقیه دیو بعض کلمات حسنه اوزرینه اوقیمغه اوفورمکه دیرلر یاخود کاغده یازوب
کوتورمکه دیرلر ایکی قسمدر بر قسمی اولدر که کتاب الله دن اندن اسم الله اوله عربی کرک
فارسی کرک غیری لسان اولسون دعوات مأثوره حکمنده در رطب روحانی دیکله
سرو قدر هر کیمکه صفای دل وصدق نیت وحسن ظن توسلیله ایله ایتدره
کار اولور ایکنجی قسمی اولدر که اندن اسم الله اولمیه اولدخی ایکی قسمدر بر قسمی معناسی
معلوم اولان لا باسدر زیرا نبری من عند الله در حکمتی نامعلومدر اما ایکنجی قسمی
معناسی نفهیم اولمیان طلسم کاغدیکه والی دفع مضرت عیون ایچون اطفال اوزرینه
تعلیق اندکلری وخاتونلر زوجه شریرن کوسترملری ایچون ایلدوکی نسنه لر شرکدر
نعوذ بالله انلردن احتراز لازمدر زیرا بغیر قران واسماء یزدان رقیه اولدیغی بیاندر
واکا اولکز دیو تنبیه در ویحتمل ان النهی عن الذی یری العافیة فی الدواء من نفسه
رقیه دن اولنها سنده احتمال وارکه شفا وعافیتی الله تعالیدن بلمیوب اول رقیه دن
ولن اعتقاد ایدن حقنده اوله زیرا حقدن غیریدن امید منفعت قلمق هما سوا بدن
اب اتق کیبدر واما اذا عرف ان العافیة من الله تعالی والدواء سبب لا باس به
رما انجق شفا وعافیتی الله تعالی حضرتندن بلوب هر شیده خالق ومؤثر الله
تعالی اولوب شفا غیریدن اولمیوب وعادات الهیه اشیانک اسبابنه مربوط
اولسی اوزره جریان اتدوکن اعتقاد ایدرسه رقیه دوا ایله علاج ایتمک اکا
لا باسدر یعنی اعتقادن ضرر کلمز ورقیه دن بو نسنه لازمه کلمز دیمکدر وقد جاء
الاثار فی الاباحة الا تری ان النبی علیه السلام لما خرج یوم احد داوی جرحه
بعظم قد بلی تحقیقا مشهور اولان اثارلرده کلمیدر که پیغمبر علیه الصلوة والسلام
دن دخی اصحاب کرامدن وسلف صالحیندن نقل اولنان سوزلرده درلو بس
امدی بونلر ایله علاج ایتمکین فعلنده وترکنده لوم عقاب یوقدر نتکم روایت
اولندیکی حضرت پیغمبر یوم احدده مجروح اولدقلری زمانده چوروش کیک ایله
یارهلرینه علاج ایلدیلر اکر مکروه اولسه پیغمبر علیه السلام کندولره علاج
ایلمزدی وروی ان رجلا من الانصاری رمی فی الحکلة بمنقص فامر به النبی علیه
السلام فکوی مسلم روایتنده جابر بن عبد الله انصاریدن سعد بن معاذ رضی الله
عنه احزاب کونی اوق ایله مجروح اولدقده تمرنی یا رسی ایچنده قالوب سلطان
انبیا چوروش کیکی یا قوب یاره سی اوزرینه قودیلر واصحابه دخی کندولره علاج
ایدرلردی اکر مکروه اولسه ایلمزلردی پس صحیح بودرکه دواده کراهت یوقدر
وروی ان النبی علیه السلام کان یرقی بالمعوذتین ورقیه نک مکروه اولدوغنه د

King Saud University
Copyright © King Saud University

دیلیدکر روایت اولنورکه پیغمبریمز علیه السلام سوره قل اعوذ برب الفلق وقل اعوذ برب
الناس ایله اکثریا علاج قصد ایلیوب بو ایکی سوره مبارکه خسته لکلره و زحمتلره اوقور
لردی والآثار فیه اکثر من ان تحصی انتهی ودعا وسائر معالجات حقنده وارد اولان آیات
کریمه واحادیث شریفه وسلف صالحیننک نیجه کلمات حکمت غایات منیفه وارد وصادر
اولمشدرکه بونده ذکر اولنمقدن چوقدر زعدکلمز زیرا حضرت رسول اکرم امت ضعیفه
لرینک ادیاننی نیجه اصلاح ایدرلر ایسه ابدانلرینی دخی اصلاح ایدرسعی بیورمشلردر
عبادینه کلامی منتهی اولدی ثم ان عد الکی من الموهوم لیس بکل بل قد یکون من
الظنون بل من الیقین و عمادینک کی اسبابی موهوم دن عد اندوکیده کلی دکلدر کاه
اولورکه ازاله ضرر امتی یقینا معلوم اولیانلردن اولور فلذلک امر بالجسم فی
قطع السارق لئلا یفضی الی الهلاک کاه ازاله ضرر اغلبی متیقنه اولنلردن اولور
سارقک الی کسلدوکی هلاکه موددی اولمق ایچون طاغلق کبی وعد التطیر من الموهوم
بوهم الجواز بینه بل هو حرام اختلف فی کونه کفرا ذکره قاضیخان وغیره کذلک تطیری
دخی کی ورقیه یه قرین ایدوکی انلرکبی بونکده جوازینی ایهام ایتدوکیچون مناسب دکلدر
زیرا فخر الدین قاضیخان فتواسنده وسائر فتواده اظهر روایت بودرکه قوش اوجمه
فال طوتمق حرامدر بلکه بعض علمانک اکثری کفر اولماسنه ذاهب اولمشلردر
فظهر ان الطب لیس بفرض بل هو مستحب عندنا بو محلده کلینجه ذکر اولنان دن بوم اعزیز
فتنه طیبک ذکر اندوکی علاجلر فرض کفایه اولیوب مستحب اولدوغی ظاهر اولور
وقال الغزالی فی الاحیاء انه فرض کفایة واما امام غزالی رحمه الله احیاء علوم
الدیننده ذکر اندوکی اوزره علم طب فرض کفایه در دیدی حضرت رسول اکرم
حدیث شریفلرنده بیورمشلر خسته اولیجق دردلردن بر درد خلق اولنمش دکلدرکه انکا شفا
اولیه دیو بیوردقلرنده دلیل کافیدر فاذا فرغ السالک عن فروض العین وقد
یقوم بفروض الکفایة او لم یوجد فضله ایضا فله الخیار ان شاء اقبله علی العبادة
وان شاء اقبل علی العلم المندوب الیه فهذا افضل من الاول پس فجین سالک راه رشد
وسداد اولان فرض عینی ادا ایدوب و فرض کفایه یی دخی ادا ایدکسندن بولنمدوغی
وقتنده ادا و تحصیل ایدوکندن صکره عبادته اشتغالدن علم مندوب الیهیه
اشتغال ایدوکی بو اولکیدن اعلی بیان ایدر دیات طریقه ستطیمنده ذکر اولنان ایاتدن
بری حق تعالینک بو قول شریفدر وعلم آدم الاسماء کلها عند المفسرین معناء
شریفی بودر حق سبحانه و تعالی مخزن اسرارنده اولان سر حکمتی ملکلره طوبدیکه
یریوزنده خلیفه قسم کرکدر ملائکه اشدر و خلیفه ندر دوانک یریوزنده کاری

و ابنای و اشباعنک روش رفتاری ند ردیدیلر بری برلرینه بغض حسد
و عداوت وخصومت فسادی ایجدو دائما جنک وجدال و منقل حرب قتال ددبوب
بوردی دید یلرکه یا رب العزت یر یوزنده اهل فساد وقاتلر دوکجی خلق ایدرسن
حال بو که بزسکا تسبیح و تحمید ایدر دوز دیدیلر اولذات بیچون بیوردیکم سز بلمدیکمز
حکمت واردر بن عالمم و دعویه انانیت ایدنلردن منتقم دیدی وقتا که زمان ظهور حکمت
قریب ونفخ روح نصیب اولدی حضرت حق جل وعلا آدم علیه السلام مرجمله
اشیانک ادلرینی کل سن براوغور دن اوکرتدی دیمکدر ثم عرضهم علی الملائکة اندنصکره
ملائکه اوزرینه عرض ایلدی اول اشیانک آدلرینی فقال انبؤنی باسماء هؤلاء ان
کنتم صادقین حق سبحانه وتعالی ملائکه قوللرینه بکا خبر ورک جمله خلق ایدکم اشیانک
ادلرینی کوراورب وجوده کتوردم اکر سوزلرکزده کرچکلردن اولدیکزایسه ق
قالوا سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم ملائکه دیدیلرکه بزم بلمزبوتده
الا سول نسنه کم سن بزه بلدوردک تحقیق حکمتایله بیجسین و حکمتایله اشلرسن
دیدیلر قال یا آدم انبئهم باسمائهم فلما انبأهم باسمائهم قال الم اقل لکم انی اعلم غیب
السموات والارض واعلم ما تبدون وما کنتم تکتمون وقتاکه حق سبحانه وتعالی
آدم علیه السلامه امر ایدوب دیدیکه یا آدم خبر ویر ملائکه لره حیوانلردن وغیردن
براندوغم مخلوقاتک ادلرینی وجمله اشیانک اسملرین خبر ویردکنده الله سبحانه
وتعالی ملائکه یه بر ایتدی بن دیمدمی سزه کم تحقیق بن بلورم کوکلرک و یرلرک غیبنی
واسرارینی و بیلورم شونیکه اظهار ایدرلردکز وشونیکه کزلردیکز بوندن مراد آدم
پیغمبر علیه السلام اطاعت ایدر ودخی ابلیسک شقاوتیدر و بونده سوره بقرده آیات اخر
بوردر ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا یعنی شول کسنه که حکمت ویرلدی اکا
چوق خیرلر ویردی حکمت ایسه لغتده عقله و حقه موافق طوغری سوزسو
بلکه دیدیلر عرف علماده اقتباس انواع علوم نظریه برله نفس انسانی تکمیل
وقدرتی یتدکجه اعمال فاضله ملکه تامه تحصیلدر و سوره آل عمرانده وما یعلم تأویله
الا الله الایة یعنی بو کسنه انک تأویلنی بلمز الا الله تعالی بلور دیمکدر دایت شریفک
اخرینده وینه آل عمرانده ایت اخیرده بیورر شهد الله انه لا اله الا هو والملائکة و
اولوا العلم یعنی طانقلق ویردی الله تعالی بو خلقه براقدن اوکمیدن کرشان
بودرکه معبود بر قدر الا اولدر و فرشته لر دخی طانقلق ویر دیلر و علم صاحبلر
دخی طانقلق ویردیلرکه عدل ایله طوروبن معبود بو قدرکه الله تعالی در اول
عزتلو و حکمتلو پادشاه درد روایت اخرایده ینه آل عمرانده بیورر ولکن کونوا

Copyright © King Saud University

رَبَّانِيِّينَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ سيد المفسرين ابن عباس
رضي الله عنهما قولنجه معناى شريفي بودر كه حق سبحانه وتعالى عبادينه ايدر
بكا قوللر عبادت ايديجي اولك اول حضرت دير شول سببدنكه كتاب اوكره درسز
وشول سببدنكه اوقورسز ديمكدر وسورهٔ طه ده بيوررر وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا يعني
معناى منيفي ذكر اولنان سورهٔ مباركه ده واقع اولان امر كه قل لفظدر اول رسول اكرم
حضرتلرينه دعا تعليمي ايچون خطابدر يا محمد سن دعا ايده دي يا رب فضلندن وكرمندن
زياده ايله علم بونتدن دبو دعا طلب ايدمامور اولمسيد دحال بوكه اول حضرت
عارف بالله اولنلرك اعرفيدر واحكام الهيه بلكده دخي جمله دن اعلم واكمل ايكن
بنه الله ايندي يا محمد علمك ارتقلغين استه كل دبر ذيرا الله ايله بلمين برابر دكلدر
تنكم حق سبحانه وتعالى آدم عليه السلامي ياراندي اكا علم دوزى قلدي برزده طاعت
قلمش ايدي اما ملائكه لر نيجه بيك يل طاعت ايدركن حق تعالى آدمي ملائكه يه عرض
قلدي علم جهتدن كامل وآراسته اولمش كورديلر وملائكه نك علمي اكسلكي اولدوغيچون
آدمه سجده قلك ديدي بو تشريف سجده سببدر زيرا علمسز طاعت اولماز ونوافل
عبادتدن علم چالشمق افضلدر وسورهٔ عنكبوتده بيوررر وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا
يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ وعند المفسرين حق تعالينك نظم كريمك معناى شريفي ديمك اولور كه
بو مثللو لري كتو دورز وبيان ايدرز ناس ايچون واكله مزلرانك ثمرهسني وفائدهسني مكر
عالم ودانا اولنلر انلركه تدبر ايدرلر حقايق اشياده ديمك اولور وآيت آخرده بيوررر
ان في ذلك لايات للعالمين بو آيت سورهٔ زمرده بيوررر ايدر تحقيقا كر السنه والوانكي اختلاف
باوجودكه براتادن وبراناادن متولد اولمشلردر نشانلر واردر قدرت وحكمتدن جمله عالميانه
يعني هيچ بر عاقل بلكدن وانس جندن مخفي دكلدر بو اختلافده كل حكمت منه رجعدني الواقع
بر وجه اولمسيدي امتياز بين الاشخاص مشكل اولوردي ومهمانلرن غيرلسنه معطل
قالوردي وحفظ كسر لام ايله اوقودي يعني بو دلالت دانا ايچوندركه انه نظر ايدرلر وغورنه
ايريشه لردبمكدر ونيه سورهٔ فاطرده إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ يعني حق تعالينك
قورقمز الا عالملر قورقار زيرا قورقمق بلمك ايله اولور بو آيتده اشارت واركه هر كنيده
كم قورقو يوقدر اول كسه جاهلدر كفردخي جهلدناولور پس الله تعالينك عالملره
قوردوغي كبي كمسه قورقمز سؤال ايدرسن نيچه عالملر واركم تكري تعاليدن قورقوب
بيوردوغن دوتمز اكر قورقسه بيوردوغن دوتردي جواب بودركه الله تعالى حضرتنك
بيوردوغن طوتميان عالم دكلدر شيطاندن چوق بيلور ايكن اولیه الله تعالى حضرتنه عاصى
اولدوغيچون علمك فائده اولمدي آدي دخي عالملر دفترندن چقروب شيطان اولدي

حضرتندن

حضرتندن ونيجه جاهللر واردركه دينه اتمي ايدن وزيان ايدن ندر بلمز وبلندن دخي
اوكرنمز وعلم طلب ايلمز شويله جاهل بودركوكلنده الله تعالى قورقسي وخوف آخرت
اولماز ايچون رسول اكرم ايندي الله تعاليدن بنندن زياده قورقر كمز يوقدر ديدي
زيرا حق تعالينك اولفك وعظمتن كم ارتق بلورسه اول ارتق قورقر سورهٔ زمرده بيوررر
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ يعني ايت يا محمد يا برابر اولورمي انلركه بيلورلر
توحيد مالكي دباب فضائلكي وانلركه بيلمه لر حقك حكمتلريني اصحاب رذائلكي وسورهٔ
مجادلده بيوررر يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ سيد المفسرين
عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما قولنجه الله تعالى سزدن مؤمن اولنلرك درجه لرين
ترفيع ايدر علم وعطا اتدوكي مؤمنلرك درجه لريني انلردن زياده ترفيع ايدر زيرا عالم
اولان مؤمن افضلدر اول مؤمندن كه علمي اولميه ديمكدر كشف الاسرارده ابن مذكور
رحمه الله روايت ايدر امام اوزاعي واقعه ده كوردم ديدمكه بكا خبر وير بر عملدنكه
احسن اعمال اوله تا انكله تقرب ايدم ايندي هيچ علما درجه سندن يوجه
درجه كورمدم پس ايندي علم ايله عمل ايدن علمانك درجه لري اعلا درهم
دنياده وهم عقباده اكر جاهل ايسه طريقت معرفت وعبادتي جهل ايله بنيام
وجودي وعدمي يكسان وآخرتده مقر وسزلي نيران اوليسردر العياذ بالله تعالى
الحديث تنكم اسناد صحيح ايله حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن روايت
اولنان خبرده يعني بو معنايه دلالت ايلر حديث شريفلرنده ثابتدركه دت
ترمذي صحيحنده وابو داود مراسلنده روايت اولنمشدر عن كثير بن قيس
رضي الله عنه روايت اولنوركه مدينهٔ منوره دن بر كمسه علم تحصيل ايچون ابو الدرداء
شامده ايكن علم عطاسي اوزره ابو الدرداء ارضولبوب كلدي فقال ما
اقدمك يا اخي قال حديث بلغني انك تحدث عن رسول الله صلى الله عليه وسلم ابو
درداء رضي الله عنه ايندي اي بنم قرنداشم بو قدر سفر زحمتن چكوب بونده
كلمكه باعث ندر ديو سؤال اتدكده اول كمسه جواب ويرديكه سندن رسول
اكرمك حديث شريفلرندن حديث اوكرنوب وقتنده اولان حديثلري
اوكرنمكه كلدم ديدي قال ما جئت لحاجة قال لا ابو درداء ايندي حديث
شريف طلبندن غيري بخصوص دنيا اوسدندن اوتوري بر ايش حاجتي
ايچون مي كلدك ديدكده اول كمسه ديديكه خير كلدم الا سندن اولان حديث ايچون
كلدم ديدكده قال ما قدمت لتجارة قال لا ابو درداء ايندي بو سفرندن اول
قصد تجارتمي وار مدر ديدكده بو قدر ديدي قال ما جئت الا في طلب هذا الحديث

عن كثير بن قيس رضي الله عنه [illegible]

Copyright © King Saud University

چونکه کلمکدن مراد بن بو حدیث شریفدن غیری برنسنه دکلدر قال فانی قد سمعت
رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول من یسلک طریقا یبتغی فیه علما سلک الله تعالی به
طریقا الی الجنة ابو درداء رضی الله عنه ایدی تحقیقا بن حضرت رسول اکرم صلی
الله علیه وسلم حضرتلرندن اشتدم که برکسنه دنیاده طریق علمه سلوک ایلسه الله
سبحانه وتعالی اول علم سببیله اکا طریق اسهلی سهل قلوب ودنیاده اول آخرت
ایچون عمل صالحه موفق وحصول مقصودنی مقرر ومحقق ایلر وجنت اعلایه
من غیر صعوبة وزحمة طریقی سلوکی مقرر وروز قیامتده خیر ایله مجازاتی بیشور
ایدر آدمی غفلت ایلمکه تحصیل علم ومعرفت دنیا وآخرتده دولت عظیم وسعادت
کبیردر دیدیکه وان الملائکة تضع اجنحتها رضا لطالب العلم ودخی علم شریفک طالبنه
سکان الارض اوزره اولان ملکلر تحت اقدامنه توقیر وتعظیم ایچون جناحلرین
فراش ایدرلر وان العالم لیستغفر له من فی السموات ومن فی الارض حتی
الحیتان فی الماء ودخی عالم عامل اولان ایچون کوکلرده اولان ملکلر ویرلرده
اولان مخلوقات وبحرلرده اولان بالقلر ایکیچو دعوت کثیر البرکات اولنور دوّر
قیام الساعتده دکین حتی دریاده اولان بالقلر ایچون استغفار ایدرلر بوجهتدن
علمانک فوائدیدر که ناسه علم تعلیم ایدرلر هر حیوانی رفقله طوتکز دیو ناسه
نصیحت ایدرلر حضرت حق بودوام دخی جمیع اشیایه اعلام والهام ایتمکله
علما ایچون استغفار ایدرلر مکافاتا لهم علی ذلک دیمکدر وفضل العالم علی
کفضل القمر علی سائر الکواکب بونده فضلدن مراد روشن نهادلر وزرینه ثواب
کثیر زیاده سیدر یعنی عابد اوزرینه فضل عالم عامل قمرک نور وضیاسی سائر کواکب
اوزرینه اولان فضلی کبیدرتا اولقدر انوار وروشن ومنوردر دیمکدر ان العلماء
ورثة الانبیاء علیهم السلام وان الانبیاء لم یورثوا دینارا ولا درهما انما ورثوا
العلم فمن اخذه فقد اخذ بحظ وافر ودخی ظاهر بودرکه میراث اقربه منتقل اولور
ونسب دینده اقرب اولان علما بو فضیلتلردر بوجهتدنکه دنیادن اعراض ایدوب
آخرته اقبال ایدن علماء انبیا علیهم السلام وارث اولدقلری علوم وارثلردر یعنی
انبیا علیهم السلامدن برآلتون وبر کومش میراث ترک ایتمدیلر علمدن غیری انک
انک علمنه وارث اولان علماء عظام تحقیقا انلر اولدقلری علمدن زیاده سیله
سرور ایدوب اول علمدن حظ ایدنلردر دیمکدر طب بو حدیث شریفی طبرانی
روایت اولنمشدر عن ابن عمر رضی الله عنهما عبد الله بن عمر روایت ایدر که انه قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم افضل العبادة الفقه وافضل الدین الورع رسول الله

دیدیکه

دیدیکه بیننده فهم وفطانت وعین الیقیندن انکشاف غایه اشاندر که افضل عبادت
اولان فقه تحصیل ایتمکدر عبادتدر وبعضلر قولنجه اشتغالدن عبارتدر اسمی فقیه
اولنلر بیلنلردر وبیلدکلری عمل قلنلردر وعمل قلنلر هدایت بولنلردر ودینک افضل اولنلر
حرامه وقوع بولمسون ایچون هر شبهه‌دن خروج ایدوب هر طرفه وخطره نفسنی محافظه ایدر
یعنی ورع وتقوی سرمایه مردان خدادر دفع امراض ایچون مرد وانک اصلی پرهیز
اولدیغی جهتدن نور ورع قلبه غنا ودوحه صفادر طط طبرانی معجم اوسطنده
روایت اولنمشدر که عن عبد الله بن عمر رضی الله عنه عبد الله بن عمر روایت ایدر
عن رسول الله صلی الله علیه وسلم انه قال رسول الله قلیل العلم خیر من کثیر العبادة
حضرت رسول محترم علیه وسلمدن روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم بیوردیکه علم
ایله اولان عبادت منفعت بولنندن کثرت اوزره در بوجهتدنکه تصحیح عبادت
علمله میسردر اما جهل ایله اولان عبادت کثیر ضرر بولنندن اکثردر بلکه جمله سی
ضرر محضدر زیرا بلمیک ایله عملک فاسد ایدر دیمکدر طط طبرانی اوسطنده
اخراج اولنوب روایت اولنمشدر عن عبد الله بن عباس رضی الله عنهما انه قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من جاءه اجله وهو یطلب العلم لقی الله تعالی ولم یکن
بینه وبین النبیین الا درجة النبوة بو حدیث شریفی عبد الله بن عباس رضی الله
عنه روایت ایدر که تحقیقا رسول الله علیه وسلم بیوردیکه حق سبحانه وتعالی
بیندنجنی ورضا سیچون اجلی کلنجه علم طالب اولنلک انبیا علیهم السلام ایله انک
آراسنده فضیلت بولنندن انجق نبوت درجه سی زیاده وار دردیمکدر زیرا علماء
دلیل راه هدایتدر وزبانلری مفتاح سعادتدر وعلمک ثمره سی فوائدی وفاتندن صکره
دخی صحایف روزگارده ذکر جمیل علم نافع سببیله روز قیامته دکین باقی قالوب
موجب حیوة ابدیه ایدوکی بی دیبدر عن ثعلبة رضی الله عنه انه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم یقول الله عز وجل للعلماء یوم القیامة اذا قعد علی کرسیه لفصل
عباده انی لم اجعل علمی وحلمی فیکم الا وانا ارید ان اغفر لکم ولا ابالی ثعلبه رضی الله عنه
روایت ایدر تحقیقا رسول الله حضرتلرینک بیوردی حق جل وعلا قیامت کوننده عبادی
آراسنده مظلوملک حقنی ظالمندن الماق ایچون فصل اتدکده بو حدیث شریف جمله سنی
بیاندر حق تعالی دنیا پادشاهلری کبی تخت اوزرینه اوتوروب حکم ایتمکدن واوزرینه
برشی وجهندن وزمان ومکان جهتندن منزهدر بو نه تمثیل ایچون کرسیندن
مراد قوللری مابیننده فصل ایچون اولان حکمیدر اول وقت علمیله عامل اولان علمایه دیرکه
تحقیقا بن علومی وحلومی سزه ایچون عطا اتدمکه دیلرمکه بو کون سزی مغفرت ایدم

Copyright © King Saud University

ایله پرلغر بوب وجمله خطا ایله اولان عیوب لوکیزی پاک قیلورم دیمکدر زیرا الله تعالی
قتنده افضل برشی بوقدر شول علم کمی حلمی لی تزیین ایله حلمی ترک حدت وتحمل شدندر
عبارتدر نبی علیه السلامک اللهم اغنی بالعلم وزینی بالحلم ایله دعا اتدوکی مرویدر
زیرا علم انی راه صواب صرمهتدی یدکذلک علم دخی عمل متابعت اندوکندن جهت امداد و
اعانتدن کوز ینور اندکی ای سرهنکان باده ذنوب وتشنکان ادویه کروب شربت
شفای مغفرتدن و سرچشمه زلال رحمتدن مایوس ومبعوس اولکز بیکز کر بیدر
ورحیم رضیمون بلن مجرملره عفور رحیمدر دیمکله اشارتدر اما آخرمدینده کلور که حق تعالی
روز جزاده علمادن عفو ایتدوکی تقصیری جهلادن عفو ایدر اولکی دیمی فوید زیرا جهلا
لشنه بلمز انلر عدم علم معرفتدن دور دور اما عالم هواسته مرتکب اولوب علیله
عامل اولمدوغندن مناقشه اولنور وعذاب قلنور معاصیدن احتراز لازمدر التی علکی
ازمقدنا و پادشاهلری ظلمدن صقن صف اصفهانی سنکدن اخراج اولنمشدر عن امامه
رضی الله عنه انه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یجاء بالعالم والعابد یوم
القیامة فیقال للعابد ادخل الجنة ویقال للعالم قف حتی تشفع للناس تحقیقا نبی محترم
سعادتله بیوردیکه قیامت کوننده عالم ایله عابد جمع اولوب عرصاته کلدکده عابده
جنته کیرن دینلوب وکی وقت علمایه سن طورون کتمک تا اهل بیکزدن ودوستلریکزدن
کمی دیلرسکز شفاعت ایلک دخی جنته اولوب کیدک دینلور صف اصفهانیدن اخراج
اولنمشدر عن عبد الله بن عمر رضی الله عنهما انه قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فضل
العالم فی الجنة علی العابد سبعین درجة ما بین کل درجتین حضر الفرس سبعین عاما
وذلک لان الشیطان یبدع البدعة للناس فیبصرها العالم فینهی عنها والعابد یقبل
علی عبادة ربه لایتوجه لها بو حدیث شریف عبد الله بن عمر رضی الله عنهما روایت
ایدر تحقیقا حضرت نبی محترم بیوردیکه جنتده عالملر درجه سی عابدلر درجه سندن
یتمش درجه ارتقدر وهر بر درجه دن بر درجه وارنجه ارسی ات سکردیسیله یتمش
یللق یولدر دیو بیوردیلر زیرا شیطان ضلالت نشان خلق جهان ایچون وضع بدعت
قلور عالم انی کوروب نهی ومنع ایلر عابد ایسه کندی عبادتی اوزرینه مقبلدر سائر
ناسی قیرمزاغی وجودنی خلاص ایده بلوردیمکدر قطن هق بو حدیث شریفی دار قطنی
وبیهقی صحیحلرندن روایت اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه عن النبی علیه السلام
ما عبد الله بشیء افضل من فقه فی دین الله تعالی بو حدیث شریفی ابی هریره رضی الله عنه
حضرت رسول اکرمدن روایت بیوردحق سبحانه وتعالی حضرتنه عبادت ایتمک
فقهدن افضل بر علم بوقدر دینده زیرا بو علم فقه دلیلدر طریق مستقیمه کرادای عبادت

معرفت

معرفت فقه اوزرینه موقوفدر زیرا جاهل جانب امر وجنابه نهینی تقاکر ایدر بلمز وصورت
سهو وخطاسنی کورمز و فقهدن مراد معرفت احکام شرعیه دیمکدر پس بر کسنه الله
تعالی حضرتنه امر ونهی اوزره عبادت ایلسه واول امر ونهی برخونچه تدبیرو دینی
نفسه رضای رب ایچون سالک بو وادی طلب وجوینده نقود علم وادب بولنسه
ولکنی عبادت خالصه دن محظوظ در اما برکسنه امر اولندیغی شینک ذنبی کورمسه
ونهی اولندیغی نسنه نک شبهه سندن اکاه اولمسه اعماده زیرا فقه کوروب بن کسنک
علمی بصیرت اوزره در بو سببدن حمد و شکر بسیار اولور و نقد طاعتی شکر شوقونیاز ایله
شکوک بولنور و کفقیه واحد اشد علی الشیطان من الف عابد و بر فقیه ورع و تقوی ایله
متصف اولسه شیطانه اشد در بیک عابد غیری عالمدن زیرا که عالم متقی عباد اللهی
طریق هدایته دلالت و شیطانه وهوا وهوسنه عدم متابعت ساعی و داعی اولوب صوم
تقوی سببیله نفسی مؤثر وهر حال ایله شیطانه متحیر قلبی مقرر در اما عابد غیر عالم غالباً
مدایبه مقارن اولدیغی صورتده ابجی رونق وجودینی دریای حیرتده غرق آب اولمقدن
خلاص ایده بلوردو کاه اولور که خیالات شیطانه گرفتار اولور و رشته حیله شیطنت سررشته
انضمام وانتظام بولور لکن بیلمدکندن انی عین طاعت وکمال کرامت صانور بالجمله شیطانک
براحتبالک دام دانه مکر وحیله سنه عقول فحول رجال ایرشمز لکن فقیه تقوی شعار ایله باش
چقمز دیمکدر و لکل شیء عماد وعماد الدین الفقه ودخی هر شینک دیرکی وار در دینک
دیرکی علم فقه تحصیل ایدوب بلمکدر زیرا سقف بیتک قوامی واستحکامی دیرک اولدیغی
کبی دینک دخی مستحکم اولمسی علم فقه ایله در که بقاسی احیای شریعت وحفظ معالم
ملت اولدیغیچون بو علم فقه به تعلیم دیرک تخصیص ایدنی فور تاریر و جمیع شدتلردن
وقال ابو هریرة رضی الله عنه لان اجلس ساعة فاتفقه احب الی من ان احیی لیلة القدر
ابو هریره رضی الله عنه بیوردیکه قدر کیجه سن احیا ایتمدن بر ساعت علم فقه مجلسنده اوتورمق
بکا سوکلودر زیرا فرضدر واجبدر نصکره علم سعی ایلمک کبی ثوابلی عمل ولمز جمیع نافله
عملردن فقه اوکرنمک اولی اکثر علما قائللر ومثللردر بقاسنده احیای شریعت وحفظ
معالم ملت اولدیغی بیلنک وشبهه در وعلم ایله ازجق عمل حقیقتده قلیلدر دیمکدر
وفی لیلة الصباح بونده روایت آخره ایدیکه صباحدک احیا ایتمدن بر ساعت اوتورب
فقهه نظر ایتمک بکا سوکلودر علم فقه سعادت دارین جامع اولدوغنه بناء ت
بو حدیث شریفی امام ترمذی صحیحندن نقل اولنمشدر عن ابی امامة الباهلی رضی الله عنه
انه ذکر لرسول الله صلی الله علیه وسلم رجلان احدهما عابد والاخر عالم فقال علیه السلام
فضل العالم علی العابد کفضلی علی ادناکم ابی امامه رضی الله عنه روایت ایدر که تحقیقا

بركون حضور رسول اللهده ايكى كشينك برى عالم اولان ايله برى عابد اولنلرك فضيلتنك
فضلى زياده اولديغنى ذكر ايدكلرنده حضرت رسول اكرم سعادتله بيوردى شرف عابده
نسبت شرف عالم نيجه در بلك استرسكز ادناى شرف صحابه اوزرينه فضل و
شرفم نقدر ايسه اول فرق معتبر اولدوغى مقرر در ديمكدر خبرده ثم قال رسول
الله عليه السلام ان الله تعالى وملائكته واهل السموات والارض حتى النملة في جحرها وحتى الحيتان
في البحر يصلون على معلم الناس الخير اندنصكره پيغمبر سعادتله بيوردى تحقيقا الله
تعالى حضرتى عظمت شانى وملائكه آسمان وزمين وزمان حتى تحت ارضده قرنجه ايليننه
كروب چقدقجه وبالقلر دريالرده عامل وعالم ومعلم الخير ايچون دعا واستغفار ايدرلر
بوجهتدن كه عالم خيرخواه تعليم مستفادى درياده اولان حيتانه بله سارى وسارى
انلره احسان وبذل نان ايلكز بالق بلمز ايسه خالق بلور ديو ناسه نصيحت ايدرلر وفي
رفقله طتكز درلر حضرت حق بردوام دخى الهام اتمكله معلم خيرخواه ايچون استغفار
ايدرلر مكافاتا لهم على ذلك مح بو حديث شريفى ابن ماجه صحيحنده روايت اولنمشدر
عن عثمان بن عفان رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال يشفع يوم القيامة
الانبياء ثم العلماء ثم الشهداء حضرت عثمان رضي الله عنه بيورديلركه حضرت رسول الله
دولتله بيورديكه روز قيامتده اوچ بولك طائفه اقمه شفاعت ايدرلر اندرك برى
سلطان رسالتدر اندنصكره عليه عامل اولان علما عند الله اظهار رتبه شفاعت ايدر
يوم قيامتده منتسبه تعلق ايلدوكى كسيه شفيع اولورلر اوچنجى طريق حقده شهيد
اولنلردر اصول وفروعنده وزوجات متعلقاتنده يتمش كشيه شفاعت ايده جكدر
بوندن مراد تكثيردر تحديد دكلدر طب بو حديث طبرانينك معجم كبيرده روايت اولنمشدر
عن معاوية رضي الله عنه انه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول يا ايها الناس تعلموا
رضي الله عنه روايت ايدر اشتدم رسول اللهدن ديديكه اى آدم اوغللرى انما العلم
بالتعلم والفقه بالتفقه ومن يرد الله به خيرا يفقهه في الدين وانما يخشى الله من
عباده العلماء يعنى علم تحصيل اولنمز الا استادك تعليمله اولور زيرا علم وصول تواضع بوتلمه
اكا سعى وملازمت اتمك اسنى ظلمت جهالتدن خلاص ايدوب حيوة علم بخشيدر نيچه
امثالده ديلدى شول كمسنه كه برشى طلب ايلسه وطلبنده جد واهتمام ايلسه البته
بولوب اكا نائل اولور وشول كمسنه كه برمراد قپوسنى قاقسه واقدام واهتمام ايلسه
اول بابه داخل اولور زيرا تعليم علم ايچون اولان سؤال عنايت حق متعالدن سبب حصول
مالدركه خزاين علمك مفتاحى سؤالدر بو بابده دورت كسيه اجر وثواب واردركه
انلر معلم وسائل ومستمع اولنلر انلر ايچوندركه ذلك علم فقه تعليم وتفكر وتدبرايله

حاصل

حاصل اولور زيرا امر فهم فراسته عطيۀ جزيله جناب عزتدندر نتكم حق تعالى برقوله خير
كثير مراد ايلسه انى مبينده فقيه ايلر واسرار امرشناسه عدلى خبردار قلور وعلوم عقليه
ونقليه دن آگاه ايدوب امر بالمعروف ونهى عن المنكر اتدر ور وغبار ظنوندن اكا
اعتقادين پاك وطاهر ايلر ودائما امر ربا وسنت رسول يزدانى اوزره ثابت وبرقرار
وربندار خوش بار قلور ديو بيوردقدنصكره بو آيتى اوقيمش انما يخشى الله من عباده
العلماء معنى شريفى يعنى حق تعالينك قوللرندن عالملر قورقدوغى كبى كمسه قورقمز زيرا
حق تعالينك اولولغنى وعظمت جلالنى هركيم اريق بلدى قورقدوغى زياده خوف ايدر ايچون
حضرت رسول عليه السلام ايتدى الله تعاليدن سزدن زياده قورقريكز بن قدر ديدى
بدى معلوم اولدكه علم نافع علامتى جناب جليلدن خوف خشيتده مادامكه خوف وخشيت
ولمدى علم نافعدن علامت بولنمز زيرا فقيه اولنلر بلنلر دروبلنلر عمل قلنلر بنهايت بولنوردر
بر تمام علمك شانى وآثارى ونشانى خوف خشيت جناب يزدانى دربر عالمك الله
تعالدن قورقمق جميع اشيادن قورقر بو حديث شريفى ابن عبد البر عليه الرحمة صحيحنده
روايت اولنمشدر عن معاذ بن جبل رضي الله عنه انه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
تعلموا العلم فان تعلمه لله خشية وطلبه عبادة ومذاكرته تسبيح معاذ بن جبل رضي الله
عنه روايت ايدر حضرت رسول اكرم بيورديكه علم اوكرنكز زيرا كرسنين علم اوكره
نوب وسائر خلقه اوكرتدكلرده حق تعاليدن قورقو حاصل ايدر ونافع اولان علم
شرعى طلبنده اولمق نوافل اعمالدن افضل عبادتدر نتكم عبدالله ابن مبارك رحمه الله
سؤال ايلديلر كه نوماندر شغل طلبنده اولورسن ديدكده بلمم جايزدركه شول
كلام شريف كه انده بنم نجاتم واردر هنوز ايشتمامش اولم وعلمك مذاكره سى تسبيح
وتهليل اتمك كبيدر زيرا مذاكره صواب اولانى ظهوره كتورمك ايچوندر ديمكدر والبحث
عنه جهاد وعلمده بركمسنك بحث اتمكدن مرادى كلمة الله عالى ودين الله ايچون نصرت
اظهار اولوب محضا لله اولدقده كوستورمك وخصمى الزام ايلمك اولمسه بحثنده كرامت
وقدر بلكه بلك غزا اتمكدن ارتوق ثوابى واردر اكثر علما رحمهم الله قتنده طلبنده
اولمق كاريله جهاددن افضلدر زيرا بونده جهاد اكبر كبى المه بالنفس در وجود در
بر ثواب ايسه تعب ومشقتك مقدارنجه ويريلور وتعليمه لمن لا يعلمه صدقة ودخى
بلمين كمسنه بر مسئله تعليم ايدن صدقه وير منقبه ثواب ويلور وهر مسئله بلنلر
با عتقنلور ايچون تكرى تعالينك بركنى علمده بلنور وطاعت دخى عملده قلنور وبذله
لاهله قربة ودخى اهلندن منع اتميوب بركمسنه خلقه علم نافع تعليمى ايچون خانه سندن
طشره چقسه وتحمل افاستده نيتى جناب جليل قصد تقرب ايچون اولسه عبادت

King Saud University
Copyright © King Saud University

ثوابنه نائل اولور هر بر کونی بر بیلو طاعتدن افضل اولور دیمکدر لانّ تعلّمه الحلال والحرام ومنار سبیل اهل الجنة زیرا کر حلال ایله حرامی بلدرن علمدر او اسه جمله دنیا
سز ساتر حیوانلر کبی اولوب حلال حرامی بلمزدیکز پس بوندن ارتق مرتبهٔ علیا
اولورمکه حلال وحرامی بلدرن وعملن عامل اولان علما بر یوزنده مصابیح مشکوة
نشان فضائلدر انلک انوار ضیا سیله ظلمات جهالتدن خلایقی هدایته رهبرلق
ایدرکر اول اهل جنت بولیدکه هر شی بر طریق وصلت قونمشدر اما جنتک طریقی موضع
شرعی اولان علم نافعدر سعادت داریننی جامع اولدوغنه بناء وهو الانیس فی
الوحشة والصاحب فی الغربة والحدیث فی الخلوة والدلیل علی السراء والضراء واول
تحصیلنده اولدغک علم سنی یالکز قویوب کتمز هر حالنده سنک مونسک اولان
بولنمشدر حیاتنده ومماتنده وقبرنده علیله نفسک تسکین اولوب سنی راه صلاحه
مهتدی اولور ودخی علم راغب اولوب اکا چالشمق ایله یالکزلغنده مصاحب اولوب
ویار غاردر سنی انواع دردلو حکایتلره دلیل قلور زیرا هر خلیل قرین مفارقدر مقدبدر
ووفاتندن صکره اول علیله ذکر جمیلی صحایف روزکارده باقی قلوب اکا علم عبادت ایدر دیمکدر
بیدر ودخی علم شرعی تحصیل اوزره اولان فقر مستولی اولمقدن اکا نجاتدر دیمکدر
ضیق وشدتده وحال غنا وفقرده واقع اولان مرضه علاج ایچون علم سبب دورلکرمنه
وسرورنده قلور انکله مهتدی اولوردیمکدر والسلاح علی الاعداء ودخی علم بیننده
اولان دشمنلر دفع اتمک جنک آلتیدرکه اولی باس تقید یددر انکله دفع خصم قلور
سز زیرا بو علم بر قلعهٔ حصین حصیندرکه تحصن ایدنی جمیع شدتلردن کیدنسبطه
قورتاردر والزین عند الاخلاء ودخی دوستلرینک اکا سبیل ایلمسی وتحجتی زیاده اوله
جمله سنک قتارنده شرف قدر صاحبی اولور زیرا علم آدمده زین زینتدر اهلنه
یعنی عالمه دیمکدر یرفع الله به اقواما فیجعلهم فی الخیر قادة وائمة یقتص اثارهم
یقتدی بفعالهم وینتهی الی رأیهم ودخی حق تعالی علیله عمل ایدن علمانک درجهلرینی
سائر ناسدن زیاده بوجه ایدوب قلدردی نتکم سورهٔ مجادلهده حق تعالی
بیوردی یرفع الله الذین امنوا منکم والذین اوتوا العلم درجات یعنی الله تعالی جل وعلا
مؤمن اولنلرک مرتبهلرینی بوقاری قالدوروب بوجه قلدی دیمکدر وعلم اهل القدر
مؤسنک مرتبهلرینی انلردن زیاده بوقاری قالدوردی دیمکدر بوندن معلومدر
علما دینک درجهلری بلند درجهده نباده مرتبه وشرف ایله وانبیا علیهم الصلوة و
السلام وراثتی ایله وهم عقباده فضل وقدر واصفا ایله زیرا اول علم سبیله انلر ناسی
خیر جانبینه چکوب احکام شرع الله ایدلر تابع اولدقلری ائمهٔ دینک طریقنه اول مشهور

اولی

مشهور اولان حضرت رسول اکرم علیه وسلم حضرتلرینک اشلدوکلری ویا
عمل اتدکلری امر ایلدکلری احکام شریعتی ناسی تابع اتمک ایچون ترغیب ایدرلر علم مکانند
دیو اعملن رضائی غایته وبر حد منتهی اولمقدن اکثر دربو سقامک تحصیل اصول فقه کتابلرند
بیننده تحب الملئکة فی خلتهم وباجنحتها تمسحهم ودخی ملئکه رحمان طالب علملرد وستلق
علملر ایچون طلبنه راغب اولوب اکا تعظیم یوزندن تواضع قراوان قلوب قناتلریله ارقه صیغوب
دخی سعادتلکاد بووجه رضا تحسین ایدرلر وتیسیری ایچون معاونت کوسترلر یستغفرله
کل رطب ویابس وحیتان البحر وهوامه وسباع البر وانعامه ودخی روز قیام ساعته
یکین طالب علم ایچون هر یاش وقوری اوتلر حتی دریاده اولان بالقلر وجه بوزنده
اولان بر بجی حیوانلر وقوشلر وساتر حیوانلر ایچون رب العزتدن طلب مغفرت ایدرلر و
عنایت دکه جمیع حیوان واشیای جهان عد دنجه انلک او زرینه نون آ استغفار مقبولیدر لر
بوع علم شریف عالم منوطدر وانک ایله طیر وحوتدن انا وجفا اندیرلر زیرا عالم اسقر کبر
ثمو فائدن بونسبت ظلم اولمیه بلکه جمیع حیواناته نظر مرحمتله بقادرلر وخلقه نصیحت ایدرلرکه
حیواناته جفا عنف وقهر ایله طوتمیه ویجاعی انلرک کوزینه قرنو بلیه وطاغده مجرو نجو
کنلره وصید وشکار ایدنلر دخی کذالک رفق غفلت ایله طوتکز دیو سپارش قلورلر
زیرا انلر وان من شیء الا یسبح بحمده مظمونندن عارف واکاه وعالم بالله در یعنی معنای
نظم کریم بودرکه یعنی اشیادن بر شی بوقدر الا الله سبحانه وتعالی حضرتنه تسبیح باک
ایدر لکن سز انلرک تسبیحک ادراک ایلمز سز دیمکدر لان العلم حیوة القلوب من الجهل
ومصابیح الابصار من الظلم زیرا عالم معرفتی دلال مقالی مجاری سطورده جاری اولدکجه
خسته خاطری اولان قلوب علیله حیات جان بخش بغشلر ودل تشنه دن موجب استفای
اتش عطش اولوب علم نافع سببیله نفسند جهلی کیدهرد زیرا علم عمل تصحیح ایلر ناس عالمه
نور شمس رشاد وسداده واصل اولور وجهل ایله ضلالته دوشر زیرا عبادتک
اساسی جهالتله ممکن ومعلوم اولمز وشروط اجزاسی بلمز حتی قراکو لقدن علم چراغیله
کوزلرک اچمجه وعلمه راغب اولدقی حالده کیجه لرده علم چراغیله نه حالله قلورده نور ایله
هدایت بولوب ظلمات وادیلرندن قورتولور یبلغ العبد بالعلم منازل الاخیار والدرجات
العلی فی الدنیا والاخرة ودخی شرف علمله بر قول بیوک درجهٔ عالیه یه واصل اولور مالک
عساکر کثیر اولان ملک ودولت صاحبی عزت علمله معزز اولنک مرتبه سنه نائل اولور
ایرشمز زیرا اول قول دین ودنیاسنده شرف علمله کامران اولوب اشتغال احوال
دنیادن قورتلور فکرا مور اخرته دوشوب حفظ شریعت وضبط قواعد سنت قلور
دیمکدر والتفکر فیه یعدل الصیام ومدارسته تعدل القیام ودخی بر طالب علم

علمك غرائبنه طالوب استخراجی ایچون بران تفكر ایتسه جمله نافله اوروجلردن خیرلودر
كذلك اخوان ایله بله مذاكره علم طلبنده اولمق تجدیلیلكا ملردن خیرلودر لكن مراد
لوجه الله اولان علم شرعیدر زیرا علم شریفك فوائد بسیاری و عوائد بیشماری نافله
صلوة صیام وحج وجهاددن افضلدر كه علم دلیل راه هدایتدر بر بوصل الارحام
ودخی بو علیله بلنور خصملر بربرینه خصملق ایتمسنك فضیلتی اولدوغنی و به یعرف الحلال
والحرام ودخی حلالك حلاللغی وحرامك حرامسلغی بو علم شریف ایله بلنور دنیراولاد
وعیالی ایچون كسب حلال و بونك كبی تحصیل حلاله قیام وحصولنه اقدام واهتمام
علیله اولور وهو امام العمل والعمل تابعه واول مذكور اولان علم شریف عملك امامیدر
واول عمل امامه تابعدر نتكم رسول اكرم حضرتلری حدیث آخرده بیوردیكه علم نقلی
عمل نقلندن یكا سو كلیدر بر علم كه بعمل اولدر صاحبی اوزرینه حجت و ذلل وانتباه خلاله
وجناب عزتدن حصول منفعت علیله عمله متابعدر دامدی عملك بو غیسه علمك ایله
سرور اولمه زیرا فوائد علم عمله مربوطدر یس چالش چمن كلشن علمك خزانی
بیعملدن بوندن و برمورده اولیه ونفسك ینی اب حیات علم قتنده عطشان ایله موت
بولمیه دیمكدر دخی مبارك كتابكز جمیع كتاب ایجنده شب چراقدر نصایح بوتندن
یلهمه الله السعداء ویحرمه الاشقیاء ودخی حق سبحانه وتعالی شول قولنه كه رشد و
صلاحی الهام ایلر علم شرعیی بلمكی اكا مهم ایدر ور دیر امر دیده فهم وفراست
عطیه جزیله جناب عزتدر نتكم حق تعالی نظم كریمنده بیوررو ففهمناها سلیمان یعنی
داود وسلیمان علیهما السلامك ایكسنده بله علم وحكم ویرمشوز دیدكدن صكره فهمی
حضرت سلیمانه تخصیص بیوردی بونده شرف علم وفضل علما یه اشارت واردر
امدی دینده تفقه علامت حسن خاتمیدر وحصول مزید درجات بونده بشارت واردر
ودخی جناب عزت بركسنه یه توفیق وهدایت مراد ایلسه اكا علما اولان تقصیرن
فهم ایدر و رب اخلاق دینی وطبایع ردیه‌دن اجتناب ایتمكی خاطرینه كتوررو انی دینده
بیننده فقیه ایدوب امر بالمعروف ونهی عن المنكر ایدر ردیمكدر ح بو بابده بن
ماجه مرموزنده روایت ایدر عن ابی ذر رضی الله عنه انه قال قال رسول الله علیه السلام
یا اباذر لان تغدو فتعلم آیة من كتاب الله تعالی خیر لك من ان تصلی مائة ركعة ولان
تغدو فتعلم بابا من العلم عمل به او لم یعمل به خیر لك من ان تصلی الف ركعة بو حدیث
شریفی ابی ذر رضی الله عنه روایت ایدرلر كه بر كون حضرت حبیب الله ابی ذره
غفاریه خطاب ایدوب دیدیكه یا اباذر صباحه داخل ولدوغنده كتاب الله دن
برآیت تعلیم ایلمك سكا یوز ركعت نافله نماز قلمقدن خیرلودر وكذلك صباحه

داخل

داخل اولدغنده علمدن بر باب تعلم ایتمك اول علیله كرك احتیاج حسبیله عمل
ولنسون كرك احتیاج اولمق ایله عمل اولنمسون بیك ركعت نماز قلمقدن خیرلو
ایدوكی محقق دیمكدر و بالجمله علمك فضلی وشریفلك بنجرابات بینات وبنجه
صحیح ومشهور حدیثلر واردا اولدیكه بزانلرك ذكرینه مشتغل اولمدق حتی طول كتاب
اولمسون ایچون كذلك ائمه دیندن دخی بر نیچه اقوال ذكر اولنه ان شاء الله تعالی اقوال
الفقهاء ائمه دیندن نقل اولنان سوزلری بیان ایدر فی الخلاصة سئل ابو بكر
رحمه الله عن قراءة القرآن للمتفقه هی افضل ام درس الفقه بونده ابو بكر ایدر صاحب
خلاصه سؤال اولندیكه بر كسنه قرآن عظیم الشانی اوقومغله فقه درسنی اوقومانك
تنفعی افضلدر و افضلیته تصریح اولنمشدر قال یحكی عن ابی مطیع البلخی رحمه الله
انه قال النظر فی كتب اصحابنا من غیر سماع افضل من قیام اللیل وجوابنده صاحب
خلاصه دیدیكه ابی مطیع بلخیدن حكایت ایدوب دیدیكه بزم ائمه مز قرآن عظیم
الشاندن استخراج ایتدكلری فقه شریف كتابلرینه بر طالب علم بصدق
اوزره باقوركن بنفسه تجدیلیلكا ملدن افضلدر بر روایتده نقش بل
نافله طاعت ثوابی بوله و یاخود بر غیریدن التسیر یعنی علما عظام درسنده
وارب دینلسه نورا اوزره نوردر اما شول كسنه بغیر سماع علمدن بر شی
كلم ایلسه بلا احسنا ناره داخل ولمغه بو جزء كفایت ایدردیمكدر و عن الامام
ابی بكر محمد بن الفضل البخاری انه سئل عن الفقیه هل یصلی صلوة التسبیح
فقال تلك طاعة العامة فقیل فلان الفقیه یصلی صلوة التسبیح فقال هو عندی
من العامة انتهی فقهانك كبارندن اولان ابو بكر محمد بن الفضل البخاری علیه رحمة
الباریدن فقیه تسبیح نمازی طاعت عامه در بو جواب لری نقل اولنمشدر
جواب مزبوردن مراد تسبیح نمازی سطالعه كتب فقه وتدریسنه قادر اولمیانلر
نمازیدردیمك اولور بونده فقهای جلالت شانی وفقیهك عزیز الوجود ورفیع
القدر ومشار الیه اولدوغنه اشارتدر خلاصه سنك كلامی بو اراده اخر
اولدی وفی التجنیس الرجل اذا تعلم بعض القرآن ولم یتعلم الكل فاذا وجد
فراغا كان تعلم القرآن افضل من صلوة التطوع لان حفظ القرآن علی الامة فرض
كفایة وتعلم الفقه اولی من ذلك انتهی بونده تجنیسده مسطوردر كه بر كسنه
قرآندن بر مقداری تعلیم ایدوب فراغ بولدقده افضل اولان علم فقه اشتغالدر
زیرا كه قرآن عظیمی حفظ ایلمك جمیع علی طریق الكفایه فرض اولانلردندر اما فقه ذكر
كندوسیله لابد اولان تعلیم ایلمك فرض عیندر حتا نده علم فقهك جمیعی لابد ولازمدر

مناقبده مسطوردر که امام ربانی محمد بن حسن الشیبانی حلال و حرامده ایکیوز بیک
مسئله استنباط و اجتهاد ایلدیکه ناس ایچون انلری حفظ ایلمک ثابتدر
اما فقرا ایسه قرآن عظیم الشأنک آیاتنی تدبر و تفکر ایدوب معناسی اوزره واقف
اولمقدن اوتوری علم فقه شریفی تعلیم ایتمک نفعی عام اولدوغی جهتدن قرآن
ازبرلمسندن اولیدر زیرا ماکولات و ملبوسات و مشروباتدن حلال و حرامک
معرفتی اوکرنمک علم فقه ایله اولور اکا اشتغال نفعی عام اولدوغیچون فقه
اوکرنمک افضلدر وفیه ایضا طلب العلم والفقه والعمل به اذا صحت النیة افضل
من جمیع الاعمال الذی لقوله علیه السلام ما عبد الله تعالی بشیء افضل من فقه
فی الدین وکذلک بنه تجنیس مزیده ایدر طلب علم فقه و موجبیله عمل تصحیح نیته
قادر اولدقده جمیع اعمالدن افضلدر زیرا حضرت رسول الله حدیث شریفلرنده
بیوردیکه الله تعالی حضرتنه عبادت ایتمکده علم فقه کبی دینده افضل بر شی یوقدر زیرا
ادای عبادت معرفت فقها اوزرینه موقوفدر انکچون که جاهل امر جانبی و نهی
جانبندن اتقا ایچون کوکدر بلکه صورت سهو و خطاسن کورمز و فقهدن مراد
معرفت احکام شرعیه اجتهادیه ده در قولنجه بوندن مقصود معناسی لغویه دکل
اولفهمدر یعنی برکمسنه الله تعالی حضرتنه امر و نهی اوزرینه عبادت ایلیوب
اول امر و نهی برخوشنجه تدبیر و اذعان قلسه اول کمسنه عبادت خالص محضدن
محفوظ در اما برکمسنه امر اولندوغی شیئک ذمنی کورمسه و نهی اولندوغی نسنه
نک شهرسندن آگاه اولسه اول اعما در ولانه اعم نفعا لان نفعه یرجع الیه والی
غیره ونفع غیره من الاعمال یرجع الی العامل خاصة زیرا که علم دین عبد ایچون اندوکی
اشیا فائدهسنک افضلیدر مراتبدن زیرا که صاحبنک حیاتنده و مماتنده دخی
فائدهسی کندویه عائد اولور یعنی بوندن مراد اولنان علم آخرتدر زیرا مساجد
و کبری کبی علم فقهک فوائدی کندوسنه عائد اولدوغندن ماعدا عموما جمیع
عامه اولور خاصه اول علیله عمل ایدن کمسنه یه بو علم سببیله مظهر غفران و محض
رضوان اولور بو مقامده دینلدیکه کشی طلبی فرض ولازم اولان علم اوچ نوع اولور
برسی علم توحیددر حضرت رسول اللهک رب العزت قتندن کتوردیکی حق ایدوکنی
تصدیق ایتمکدر ایکنجی علم قلبدر بعضلر بو نوع علمه سر تسمیه ایلدیلر زیرا که اخلاص
عملکر عملک ریا و عجب و غیری لری کبی مفسدلردن خلاص اولسیدر بوندنی
عمل ایله معلوم اولور اوچنجی علم احکام شرعیه در طهارت و صلوة و صوم
و حج و سائر کتب فقهیه ده مسطور اولان علم معامله کبی نسنه لری بیلمکدر زیرا

علم سعادت

علم سعادت دارین جامع اولدوغی بناء فوائدی جملهیه راجع اولوردیمکدر
قال عبد الضعیف عصمه الله تعالی یعنی عبد الضعیف محشیی صاحبی الله تعالینک
کاملرین دن حفظ امانتنده محفوظ ایلیه دیدیکه الاشتغال بالزیادة بعد ما
یتعلم قدر ما یحتاج الیه افضل اذا کان لا یدخل النقصان فی فرائضه وهو التصحیح
فی قلنا بو مذکور فرائضه نقصان ترتیب ایتمیوب و تصحیح نیت ایچون اولیجق فقهک
محتاج مقدارندن زیادهسنی تعلمک دخی افضلیتی تصحیح اولنمشدر زیرا که علمک فوائد
کندویه و غیریه عائد اولدوغی اولنلر بری دینلدی ایدی وصحة النیة ان یطلب به
وجه الله تعالی والدار الاخرة ولا ینوی به الطلب الدنیا و نیتنی تصحیح الله تعالی ایچون
خالص ایلیوب متعلم علی طلب ایله دار آخرتی نیت ایلیه اما که ناسک کندویه توجهنی
و دنیانک جلب و جمعی و سلطان و سلطانلرک غیری یاننده معزز و مکرم اولمغی
نیت ایلیه وقلبه اذا اراد ان یصح نیته ینوی الخروج من الجهل ومنفعة الخلق واحیاء
العلم انتهی و تحسنده دینلدیکی کبی برکمسنه دیهکه نیتنی تصحیح ایده اکا لازمدرکه
اول کندی نفسندن و سائر جاهللردن جهلی کیدروب منفعت خلق ایچون دینک
بینک احیاسنی و اسلامک بقاسنی نیت ایلیه زیرا اسلامک بقاسی علم ایله
اولور زهد و تقوی صحیح اولماز جهل ایله دیو کلامنی اخراندی وفی بستان العارفین
فاذا لم یقدر علی تصحیح النیة فالعلم افضل من ترکه لانه اذا تعلم العلم فانه یرجی ان یصحح
العلم نیته و بستان العارفین ده فقیه ابو اللیث رحمه الله ایدر که طالب علم ابتداء
طلبنده تصحیح نیت داری اولمزسه دیه کیدرک شرف علم لطف حق ایله سبب تصحیح
نیت اولمق رجاسی میسر اولور قال المجاهد رحمه الله طلبنا العلم وما لنا فیه کثیر من
النیة ثم رزق الله تعالی فیه التصحیح للنیة انتهی تابعیندن اواسطندن اولان جابر بن جبیر رحمه الله
دیدی بزدن چوغی نیتنی تصحیح ایتمدین علم شروعندن صکره حق تعالی مرادینک کیدرک نیتنی
تصحیح ایتمک روزی قلوب مرادینک نهایتی اولور زیرا بهرحال علمک ترکندن سعی ایدب
جانشینی اولیدر وفیه قال بعضهم تعلمنا العلم فابی العلم ان یکون الا لله تعالی و بستان العارفینده
سفیان ثوری و بعضلری دیدیلرکه علمی ابتدا طلب ایلدیکمزده لوجه الله طلب ایتمدک
بعده علم لغیر وجه الله حصولدن ابا ایتدی دیدیلر مرادی تصحیح نیت احسان ایتدی
والظاهر ان مراده العلوم الاخرة بدلیل قوله فیما سبق ظاهر بوندن مرادی شول علمدرکه
انی تعلمدن آگاه اولنلر حضرت باری تعالی جانبنه توجه ایدر و هم علم نصیب ایتدی و هم تصحیح
نیت احسان ایتدی دیو شکر نعمتدر و شکر نعمت رب مجید ایتمکدر یعنی بونک ذکری اول
نعمتدر واذا اخذ الانسان حظا وافرا من الفقه ینبغی ان لا یقتصر علی الفقه ولکن ینظر

في علم الزايد في كلام الحكماء وشمائل الصالحين فان الانسان اذا تعلم الفقه ولا ينظر في
علم الزايد والحكمة قسا قلبه والقلب القاسي بعيد من الله تعالى انتهى وفقه بركيفيه
علم فقهي غام تكميل ايلدكدنصكره علم زهد وحكمته دخي بر مقدار نظر ايليوب وعلما متقدمينك
ومشايخ عظامك زهدى وتقوى سنى وحسن خلقلرينه دخي نظر ايليوب تحصيل
ايليه بونلردن فقط بركسنه برشى كوريبوب مجرد فقه اوكرنوب زهد وكلام حكمته وسلف
صالحينك حاللرينه نظر ايتمسه اول كمسنه نك قلبي برك اولور وقلبي بويله برك اولنلر
الله تعاليننك رحمتندن ايراق اولورلر ديكدنتكم شرعده مسطوردر شول كمسنه كه مجرد
فقه ايله الله تعالى حضرتنى طلب ايليه فاسق اولور زيرا كه زهد وتقوى وصلاح دخي
لازمدر كه انكله اخلاص حاصل اوله اما بلا علم زهد ايله يالكز حق تعالى طلب ايليه مبتدع
اولور زيرا كه احكام عبادات عقل وقياس ايله بلنمز الا فقه ايله بلنور پس امدى علمك
شرف وعزتى ديكلدر الا تقوا ايله وسبيله وسبب اولدوغى جهتدن دراجلين تقوى
صاحبى مستحق ونائل اولورانك سببيله حق تعالينك قتنده كرامته دخي سعادت ابديه
ومرادينك تقوى اسمدر يعنى كمال مرتبه احترازو اجتناب ايلمكدر محرمات ونامشروع
اشيالردن وشبهاتدن پرهيز ايتمك ورعده بونلر متعلق بالاح كلمات كثيره مرور ايتمشيدي
فاذا كان الحال هذا في الفقه فما ظنك بسائر العلوم غير الزاجرة پس امدى بسنا العارضده
مذكور اولان تقوى سنت تأبيددر وتعليم علم افضل ونفعي عبادت اكملدر لكن زهد سز نفعي
اوليمز باسين نرظن ايدرسنكز علم النجوم ومنطق وسائر دنيا ايچون اولان علوم تحصيل
تقرب ايتمك حاصل اولدبلكه الله تعالينك ايراق ايتجيدر يعنى غضب وبغضينه غيرى سنند
زياده ايلمز وفي التجنيس رجل تفقه ثم اشتغل بالعبادة وامتنع عن التعلم فان كان الناس
استغنوا عنه بغيره اجرنا كما فعل داود الطائي فانه تعلم العلم عن ابي حنيفة رحمه الله ثم اشتغل
بالعبادة واعتزل الناس ولم يشتغل بالتعليم نتكم علم فقهدن تعليمى جمله علمدن افضل ونفعي
عبادته واختيار عزلتدن اوفرو اكملدر لكن داود طائينك حضرت امام اعظمدن
تحصيل علم ايتدكدنصكره عزلت كزينى اولوب اختيار عبادت ايتدوكى كثرت فضلاء
معلمين ايله كندودن استغنا حصولندن ناشي تجنيس مزيده مسطوردر وهذا الاشتغال
اخذ بالفاضل وان كان التعليم افضل لان نفعه اوفر فلذا يكون بر باس انتهى بو علم
وبونلرك خصلتلرى ايله عامل اولق سالك طريق اخرته لازمدر پس امدى علم فقهي تعليم
ايتمك عبادتدن افضلدر زيرا كه فائده سى كندويه عايد اولدوغندن ماعدا غيرلره دخي
نفعي چوقدر اولا عازنده واقع اولان لازم كلن فسادلرى بيلمك وفرضي اداايده جك قدر
اصلا تحصيل ايتمك علم ايله اولدوغيچون علمك زياده سنده بأس يوقدر زيرا مرادينك نائى

اولا علم اولور والحاصل ان العبادة المتعدية الى الغير افضل من القاصرة حاصل كلام عبادتكه
نفعي عابدك غيريه عام وشامل اوله نفع انجق عايده مقصود اولان عبادتدن افضلدر
بان خير الناس من ينفع الناس زيرا كه بو حديث شريفى جابر رضي الله عنه حضرت
رسول اللهدن روايت ايدركه ناسك افضلى ناسه فائده سى اولاندر يعنى مواسات
واحسان ايدندر بالجمله خيرلردن حقه سوكلو اولان عمل ناسه منفعت قلاندر فقرى
بنلر اغنيا كبى غنايه راغب اولمزلر وبقاسز اولان نسنه يه كوكل بغلمزلر بيلك وجاه وعلمدن
حضرتدن ايلينيدر ثم المتعدية نوعان اخروي وهو افضل من جميع اعمال البر اذ هو عمل
الانبياء وبر فضلوا بوندنصكره نفعي عام اولان عبادتده ايكى قسمدر برى اخرويه دركه
اول انبياء عظامك ما به الامتياز لريدر يعنى امتلرك كفر ضلالتدن چقاروب
ايمان نورينه قيوب وغضب اللهدن قورتاروب رضاء الله واصل ايتكلريدر بيلى
بو منصور ديلمينك روايت اولنمشدر عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه عن
النبي عليه السلام انه قال من تعلم بابا من العلم ليعلم الناس اعطي ثواب سبعين
صديقا بو حديث شريفى عبد الله بن مسعود رضي الله عنه روايت ايدركه رسول
الله حضرتلرندن بر كسنه علمدن بر بابى وياخود بر مسئله اوكرنسه وغيريه اوكرتسه
حق تعالى اكا يتمش صديق ثوابى ويره ديدى انك اجرونوابى جنابى رب العزت
درونقيامتده دكين زياده قلور وكندوسى موت ايرشوب فوت اولسه
اول ثواب لا ينقطعدر اكا ايرشنوردعلمدن بر باب اوكرتمكده بو قدر خير وثواب
وموهبة وها واردر وكذا في التجنيس اذا تعلم رجلان علما علم الصلوة وغيره
احدهما يتعلم ليعلم الناس والاخر ليعمل به فالذي يتعلم ليعلم الناس افضل لان
منفعته اكثر للناس وابلغ في امر الدين انتهى كذلك تجنيس مزيده صاحب
ديديكه فقه ايكى كسنه علمه راغب غاز وسائر علوم دينى تحصيل ايدوب
اوكرندكده انلرك بريسى شول كمسنه دركه علمى اوكرنوب وغيرسنه دخي اوكرتمكدر
ايكنجيسى اودركه علميله ستلزم عمل اولور لكن غيرلرى كندودن وعلمندن
نفع وفائده كورمز انجق كندو علميله عامل اولور پس امدى بونلرك افضلى
اولكى امر ديدى كه ناسه منفعت يتشدور وب مسلمانلره سبب توفيق تحصيل علم
اولاندر دربو سوزى نهايتدر اخروى ودنيوى كالصدقة والاعانة والدلالة والشفاعة
وبناء القناطر ونحوها وتسوية الطريق واماطة الاذى عنها وبر دنيويه دركه صدقه كبى
وشفاعت حسنه ايتمك ومظلوملره ياردم ايتمك نتكم شرعده بيان مسطوردر
حق تعالينك برنجه قوللرى واردركه انلرى همان خلقك خير مصالحنه بولنسون

Copyright King Saud University

وخلقه خيري دكسون بو خلق ايلمشد ركه عباد الله اعانت ايليلر وبناء قناطر
وخانلر يا پوب وبونك امثالي خيراتلر ايله لر و بونلري دونه دوب بول اوزرنه
اولان طاشي ودكن كبي اولان نسنلر بكه اذا اسلميندر اندن ازاله ايتمكدر فهذا
مُتَوَسِّطٌ بَيْنَهُمَا دُونَ الْأَوَّلِ بو قسمده نفع دنيوي ايله اخروي عبادت بيننده
اوسطيدر زيرا دينده وهم مالنده فائده حاصل اولور ونفعي عايده مقصور اولميوب
خلقه سنفعيدر دكن خلقك خيرلوسي اولدر اولورهر ندوجهله اولورسه عابده منحصر
مقصور اولان عباداتدن افضلدر وفوق القاصرة كالصلوة والصوم والذكر والدعا
وعبادت قاصره ايسه صاحبي اوستنه تجاوز ايتمز وكيجون ايكنجي نوع عبادت قاصره
دن افضلدر دعا دخي اوريج والله تعاليك صفاتلريني مدح ايتمكده وعاقلق ايسه
بو مثلرك سلاحيدر ودينك فوائددندر عباداتدندر دعادن مقصود قولدن
عجز اظهار وكندينك احتياجن اقرار ايدب الله تعالينك قادرلغنه وغناسنه
اعتراف قلمقدر انكيجون هيچ برنسنه يوقدر كه الله تعالى قتنده دعادن مكرم
اوله زيرا بو دعاده عجز داعي بولنور واظهار شكر نعمت كورينور ودخي باعث
رد قضا وموجب تحصيل رضادر كه قول مولي قپوسنده دوروب تملق اوزره
خدمت كوستروب اكا يلوارمغله حاجتن ديلك غايتده محبوبدر دعا كم اولمغه
سبب بودركه بيت دعانك وار تاثيري بليغ الى نفي ايلراولكم وار ضلالي
فَلِذَلِكَ كَانَ الْاِشْتِغَالُ بِاَمْرِ النِّكَاحِ وَالْكَسْبِ لِاَجْلِ التَّصَدُّقِ اَفْضَلَ مِنَ التَّخَلِّي
لِلْعِبَادَةِ بومذكور يعني اولنمك وتصدق نيتي ايچون حلالدن كسب ايتمك و
تجارت وزراعت اشتغال ايتمك بر خالي يرده عبادته اشتغالدن افضلدر زيرا
عبادتك فائده سي ومنفعتي انجق كندويه عايددر اما اول حلالدن كسب
ايدوب تصدق قلمق ويا خود علم تعليم اولسي كندويه وهم خلق خدايه فائده و
منفعت يتشدردكله اول كمسنه اجر جزيله نائل اولور افضليتي بو جهتدندر
فَعَلَيْكَ اَيُّهَا السَّالِكُ بِالْجِدِّ وَلْكُوا ظَبَتِ فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ فَلَا تَضَعْ اِلَى تُرَّهَاتِ جَهَلَةِ
الْمُتَصَوِّفَةِ فِي زَمَانِنَا يَقُولُونَ الْعِلْمُ حِجَابٌ پس سالك طريق آخرته لازمدر
تحصيل علوم شرعيه اهتمام سوسنزل وصود سعي بليغ اوزره على جهد ايدب
اوكرنكه جميع فرائض وواجبات وسنن ومحرمات ومكروهات علمدر معلوم اوله جهله
متصوفه بو زمانده خلقي علمدن منع وعلمي اوكرنمدن اعراض ايدن قرآن اوقيمق وعلم
اوكرنمك طريقندن چابدردين ملاحده زنادقه سوزلرين استماع ايتمك كه انلر دين
اسلامك هدمنه سعي خلقي زندقه دوشورورلر نعوذ بالله تعالى بونلرك
بوقولي

بوقولي جمله شرايعي تكذيب قدماء زنادقه قوليله عمل ايتمكدر فرعون ونمرود كمالي
بو قولده اولمغله ربوبيت دعواسن ايدوب معجزات ظاهره ايله كلن انبيايه تابع
ولمديلر نفسلرنده تصرف وار ايكن پس امدي بو كلارك اول ظهوري اي طالب
حق ايدنلر ايكي صنفدر بري شول كمسه لردركه انلر انبيادن برينك ملتنه اتباع
ايدوب وصفنه اتباعي التزام ايدينوردلر بونلره متكلم يعني اهل كلام ديديلر ايكنجي
صنفي مجرد عقللري وهوالري ايله مقتضاسنجه بو ديبوب واكا تابع اولورلر
بونلره حكماء مشائيون دينوردلر شوكا بناء كه افلاطون الهي اسكندره تعليم ايچون
كندكده يا نجه كدوب تعليم ايدرلردي حكمتدن وصف تاثير سالك اولنلر يعني مجرد
مقتضاء عقل وهوالر ايله عمل ايدنلردخي نظر استدلال ارباب كبي فرقه اولوب برفرقه
سنك رياضتلري احكام شريعته موافق اولنه صوفيه در لر وايكنجي فرقه سيكه هوالر ايله
عمل ايدنلردر انلره اشراقيون دردلر ديديلر وذكر اولنان دورت فريقدن نيچه فرقه
واقع اولمشدر كه اسلامت يتمش ايكي فرقه ضاله سنده خارجدر ذفي زماننا صوفيلق
نامله مشهور اولان ايكيدر يعني اون ايكي فرقه اولوب همان برفرقه سي اهل سنت
وجماعتدندر كه انلر سلف صالحينك عابدلريدر سالم بن عبد الله وفضيل بن عياض
ومعروف كرخي وجنيدي بغدادي كبيلر رحمهم الله تعالى وبونلرك امثالي كبيكه رسول الله
حضرتلرينك شرع شريفنه اتباع ايلمشلردر اما اون برفرقه سي جاده شريعتدن
وحكم قرآن وحديثدن خارجلردر بونلردن ماعدا نيچه فرقه جبنه دخي واردر قلندريه
وحيدريه كبي ضالي چوقدر على الخصوص بو زمانده اهل بدعت كندولره صوفي نامن
ويرلر انلر زمره معلومدر كه تعداد وتقريره حاجت يوقدر وَاِنْ تَحَصَّلَ بِالْكَشْفِ فَلَا
حَاجَةَ اِلَى الْكُتُبِ فَاِنَّهُ كَذِبٌ وَضَلَالٌ وَاِضْلَالٌ پس امدي جهله متصوفه نك سلوكه
علم پرده در باطنه كوشش ايدنه علوم كشف اولور تحصيليچون كسب اشتغال قلب وسفر
ترك اختيار ووسيله اوستاد روزكار اولمغه حاجت يوقدر ديدكلرينك كذب وضلال
واضلال اولدوغنه اعتقاد ايدهروز اهل ضلالتدر انلره متصوفه تعبير اولنور خلقده
مشهور كه انلري وارد شرع شريفه مخالف تأويلات باطله مشتمل اولدوغندن
شرع شريفي مبتديلر بريسي كوستررلر اما اسطلاحات مزخرفه والفاظ مستحسنه الله
سطوردر مثلا بر نفس طعام ايچنده بر درهم زهر قاتل كبيدر ديمشدي اولاني وعلم
فاسد اولاني ضلالته دوشوررنجه سني اعاندن چقاررالعياذ بالله تعالى زنديقي ايله
زيرا زره شرع شريفه وسنت مطهره زياده كه نظر ايليوب سنتدن غيري مراتب
عاليه وار دربوا اعتقاد ايلمك كفر صريحدر وزندقهدر قرآن عظيم الشان مخالفدر جمله

Copyright © King Saud University

اهل اسلامت اجماعیله شرع شریف جمله مراتبه جامعدر و علمك فضیلتی حقنده
بشر بیك سكز بوز حدیث صحیح وارد اولمشدر زیرا فان العلم فرض بونلردن علم اوكرنمك
ایسه هر كسنه دینده و معاشنده محتاج اولدیغی نسنه لرك علمك بیلمك فرض عیندر
جمله دن معرفت صانع و نبوت رسالت و كیفیت صلوة و بونلره متعلق اولنلر جمله
علم ایله بلنور و انما بالتعلم قال علیه السلام پس امدی تحصیل تحقیق و استاذ
عللك تعلیل اولور زیرا علم وصول و ملازمت بونلردندر نتكم بونك معناسی
معاویه رضی الله عنه روایت اتدیكی حدیث شریفده مرور اتمشدر و ان ماخذ
كتاب الله و سنة حبیب الله لما بینا سابقا و علمی دخی محلنه مراجعت اولنوب الله عز
قران عظیم الشان ایله سنت رسول الله در نتكم بو محلك بیانی دخی بوندن اول
فصل الاعتصام بالكتاب والسنه دن ذكر اولنمشدر و ان الصحابة رضی الله عنهم اجمعین
خیر هذه الامة و افضلها و انهم اجتهدوا و اختلفوا و استدلوا بالكتاب والسنة و لم
یقل احد منهم انهم الهمی ان هذا حرام او حلال او غیر ذلك تحقیقا اصحاب كرین رضوان الله
علیهم اجمعین بین الانام بو امتك جمله دن خیرلوسی و افضلی ایكن بونلردن برسی بكا
الهام اولندی دیمیوب هر حینده برمهم ایچون اجتهاد و اختلافده كتاب الله و سنتدن
استدلال ایدوب برسی بن بو امرده ملهمیم دیمشدر فان ادعوا انهم كوشفوا و وصلوا
الی ما لم یصل الیه الصحابة فهم مبتدعون خارجون عن مذهب اهل السنة والجماعة
تحقیقا اول طائفه مذموم وصول مراتب علمده اصحاب امتیاز دعواسن ایدرلر ایسه
مبتدعدر زیرا انلر دیدكلری كه بز واصل اولدق و عمر كشفه اصحابه اكا واصل اولمشدر
دیدكلری ایچون مذهب اربعه دن خارج و مراتب زندقه داخل اولدقلرندن ماعدا
دنیاده مردود خلق و اخرتده مطرود حق اولوب مذهب اهل سنت و جماعتدن
خارجلردر و لو سئل احدهم عن الاخلاق المذمومة مثل الریاء والكبر والعجب والحسد
والحقد و عن علاجها و اكر انلرك بریسنه اخلاق ردیه و علاجلرندن سؤال اولنسه
مثلا ریاجی اولمك و بیوكلنمك و كندوسن كورب اولونمق و بر كسنك نعمتك
زوالن تمنا اتمك و كین طوتوجی اولمق كبی نسنه لرك كدرمسی نه ایله ممكندر
دیسه لر اصلا جواب ویره قادر اولمزلر او عن الاخلاق الحمیدة مثل النیة والتوبة والتوكل
والصبر والشكر والرضاء بالقضاء او عن طریق تحصیلها او تقویة تضعیفها ابهت اك
تحیر و غلط فی كلامه و تكلم بالشطح والطامات و یاخود انلره اخلاق حمیده دن
نیت اتمك طریقی و كناهدن توجه ایله رجوع ایدرسن و توكل نیجه اعتماد اولنور
اولورسن و نفسكی جزعدن و فزعدن حبس اتمك بولنی و الله تعالی نك احسان

اندوكی

اندوكی نعمتلر بونجه حمد و ثنا اولدیغی و حق سبحانه و تعالینك قضالرینه
نوجهله رضا اوزره اولمسنده و بونلرك حدلرینی و سببلرینی و دخی قلبك صحت
حفظنك و صحتك قوتی زیاده اولمسنك و اخلاق حمیده نك قوتلری زیاده
اولمسنك علاجلرینی و طریق تحصیللرینی سؤال اولنسه مبهوت اولوب خلط
كلام ایدرلر احكام شرعیه رد اتمك ایچون ادنی باطل كتوردكلری نر شطح طامات
صوفیه دیو اكا درلر كه خلق علمدن و تعلیمدن نهی ایدوب قران مجید طریقنك قوا
نجمنك اشعاریدر دیو قدماء فلاسفیه تابع اولور بونلر مرتدلردر نكاحلری
فاسددر و نكحلری نجسدر پس امدی امام غزالینك شطح طامات صوفیه
دیدوكندن مراد صوفیه نك شول بدعتلریدر كه انی حفظ اتمك مرادیدر
كسنیه اول باطل اشلرین و سوزلرین بلمك لازمدر تا كیم شطح طامات
صوفیه دن اجتناب ایده بیله زیرا جاهل جهلی اوزرینه قالمق و عالم بلدوكنی
كسنیه اوكرتمك حلال دكلدر بل لو سئل عن فرائض الصلوة والوضوء
والاستنجاء تحیر واضطرب بلكه بونلره اكر نمازك و ابدستك و طهارتك فرضلرندن
سؤال اولنسه حیرت وارب اضطراب ایدوب شرطلر قطعا اشناجقمزلر و تعدیل
اركاندن بیكانه لردر بل بعضهم لم یصح اعتقاده بعد و یظن ان الله تعالی فی
السماء وانه علی صورة و بعضهم یعتقد ان الله تعالی لا یرید القبائح والمعاصی
و بعضهم یعتقد انه موجود لفعل بلكه انلرك بعضسنك اعتقادی صحیح اولمدیغندن
ماعدا حاشا الله تعالینك مكانی و طوداغی كوكده ظن اتدكلری ایچون كافر
اولورلر زیرا الله تعالی بر مكانده متمكن دكلدر یعنی الله تعالیه مكان اولمز ایكنجی
هر نسنه كه مكانده اوله انك اجزاسی مكان اجزاسنه منقسم اولور الله تعالی
ایسه انقسامدن منزهدر عن ذلك علوا كبیرا و انلردن بعض زعم الله
تعالی حضرتی بر نسنه اوزرینه تمثل ایدر كه حاشا صورة هیولی اولدی یاخود
وجودلندن سائره حلول ایدر الله تعالی خود بو خرافاتدن منزهدر و
بعضلری دخی اعتقاد ایدرلر الله تعالی قبایحی و كناهلری دیلمزدرلر و بعضی
اعتقاد ایدر كه فلاسفه كبی الله تعالینك وجود ماهیتیله بردر زیاده دكلدر
دیرلر بو ذكر اولنان احوال شول متصوفه نك بیان حاللریدر كه انلر جاده شریعتدن
و حكم قران عظیم و حدیثدن خارجلردر و اكثرهم یصلون بلا تعدیل الاركان و لا
تجوید قران بونلرك چوغی نماز قلدقلرنده تعدیل اركان رعایت اتمزلر و قران
عظیمی ترتیل اوقیوب سرعت تقتیله اوقیوب تجویده دخی رعایت اتمزلر

Copyright © King Saud University

بو یله نماز قلنلر شریعت حکمنده نقدر کبیره ارتکاب ایتمش اولور و سع هذا القضا
یع یدعون انهم واصلون مکاشفون فهیهات هیهات بو یله اعتقاد صحیحدن
بی نصیبلر لکن نه قباحتدر بونلر ادعا ایدرلر که مکاشفه مرتبه سنه ایرشمشلر و رب
حضرت رب العزته نیجه واصل اولدیلر هیهات هیهات ایرشمشلر انلردن بو مرتبه
قچی ایراقدر زیرا ذره قدر شرع شریفه وسنت مطهره یه نهایت ایله نظر ایلیوب
سنتدن غیری مراتب عالیه واردر دیو اعتقاد ایلمک کفر صریحدر نعم واصلون
الی الشیطان یا ما نیتر علیلون بوساوسه بلکه کور شیطانه واصللردر وسواس
شیطانت ایله عملری حسبیله مغرور اولوب شیطانک دللودرلر وصنعتلرینه الدانوب
مکرینه واصل اولورلر ولا بعد ان یقع لبعضهم کشف لبعض الاشیاء او نحوه من
خوارق العادات بمقتضی الریاضة او بارادة الشیطان مکرا او استدراجا من الله
تعالی و ایراق دکلدر که انلرک بعضلرینه واقع اوله مکر شیطانیه و استدراج
بعض کفره مرتاضینه اولدوغی کبی خوارق عادات امور حسیه انکشافی کرامت
ظن ایدوب شیطانک تصنعلرینه الدانه لر شیطان بونلره کاه خضر علیه السلام
صورتی کبی بر صورته کیروب بونلره ایله مصاحبت ایدر و نیجه سنه همت
ایدر معرفتی و مکاشفاتی زیاده اولور وصایا قدسیه رساله سنده ذکر
ایتدوکی کبی و کاه فرشته صورتنه کیرور و کاه جبرائیل علیه السلام صورتی
کبی بر صورته کیرور و کاه بونلره تجلیات ناریه کوستریر تجلی حقدر دیو
و کاه سموات و عرش کبی صورتلر کوستریر و کاه بونلره هوا ایرا وجدور و کاه
افاقه و یاخود نفسلرینه ندا ایدر ندا حقدر دیو کوستریر و کاه بونلره درلو
لو الهام ایدوب معارف منقول زخرف القول غرورا وحی ایدر کاه بونلره خلق
بیننده اثار حسنه و افعال محموده اظهار ایدوب خلقی بونلرک سببیله ضلاله
دوشوررلر خصوصا صاغلمق کبی و زهد و ترک دنیا کبی کندیلره القا ایلدوکی
کبی شیطانک انساندن مطلب اعلاسی عقیده سنه خلل ویرمکدر بو ادمک
عقیده سنده فساد اولوب شیطانک دوستلغنه ریاضتی شتا ایله کندیلره
کاهنلر کبی عالم روحانیاته واصل و مکاشفات شیطانیه مظهر اولدقلرنده الله
تعالی بو یله دوشمنلرینک حاجتلرین قضا ایدر استدراجا ازغونلقلری زیاده
اولسون ایچون حتی اشد عذابه مستحق و عقوبتلری ارتق اولمق ایچون زیرا انلر
بو حاللری کندو اولوغندن صانوب فسادی زیاده ایدرلر و شیطانه اولد
ایتی کندو یه ولی ایدینور زهد ترک ایله دیو امر ایدر خلقه مرشد کامل کوستریر

زیاده

زیاده تفصیل طالب اولان دلیل لازمدر نظر ایلسون کما نقل عن بعض الکفرة المر
تاضین فیظنون انه کرامة فیعتزون بر تکم کفره مرتاضیندن نقل اولنان کبی نیجه
خوارق عادات و مکاشفات شیطانیه استدراجا ابن صیاد کاهنده خوارق عادات
و دجالک تجاهر زماننده شیطانلر انلره نچه قصه لری وانلردن صادر اولان احوال کر
کبی و کاه اولور که شیطانلر انلر ایچون رایش کوستریر یعنی باطل صورت حقده اظهار
ایدوب فیوضات الهیه و واردات غیبیه در دیو تصور ایدرلر که بو کرامات کندویه
مخصوص و ثابت مرتبه سی ظنیله مغرور اولوب کندولر خود فاسد خلقی دخی
افساد ایدرلر حب و جاه و ریاسته مقتدای عوام اولمق ایچون انلری صراط مستقیمدن
منع ایدر وقد سمعت سابقا قول سلطان العارفین ابا یزید البسطامی علیه الرحمة
الباری لو نظرتم الی رجل اعطی من الکرامات حتی تربع فی الهواء فلا تغتروا به
حتی تنظروا کیف تجدونه عند الامر والنهی وحفظ الحدود واداء الشریعة انتهی
مال و کر ایکیوز التمش بر تاریخنده وفات ایدن سلطان العارفین ابا یزید بسطامی
رحمة الله علیه روایت اشدلمشدر که بر کمسنه هواده متربع اوتوردیغنی کورسکز امتثال
اوامر و اجتناب نواهیده و حفظ حدود اللهده و رعایت شریعت محمدیه ده نیجه در
بلمدکجه مغرور اولوب کرامتی اعتقاد ایده اولان بیوردقلری تقریر سابق دلیل بزرک
محض صدق ثواب اولدوغنه دلیل متین دین دیو سوزین آخر ایتدی فنعوذ بالله
تعالی من شرورهم واقوالهم وافعالهم شیاطین الانس وقطاع طریق الله تعالی
وحصاء حبیبه علیه السلام اول قوم بدکرداران انسانلک شیطانلری و مسالک
سلیمک بامر الله تعالی سلوک ایتدکلری مامور اولدقلری طریق مستقیم شریعتک قاطعلری
و رسول اکرم حضرتلرینک دوشمنلریدر انلرک شرور و افعال و اقوالرندن
استعاذه لازمدر زیرا بونلر نیجه دردمندی بیچاره طریق اسلامدن چقاروب اغوا ایتمکله
ضلالته براقوب ایمانسز کتمکه سبب اولورلر دنیاده کچن جهل غفلت ایچون عذر
اولمز نقود او فانی جهالته صرف ایدوب جاهل قالمکز علم و معارف ایله تحصیل علمده
قصور ایتمکز دیو تنبیه در اول کون لازم اولمیحق صلاح و مداد در پس اسی دعامز
بودر که حق سبحانه و تعالی امت محمدی بو یله باطللرک و جاهللرک القا و اغواسندن
محفوظ ایلیوب شرع شریف محمدی و طریق منیف احمدی برنده مستقیمه ثبات
ایلیوب عباد المهتدین ایلیه امین یا رب العالمین الفصل الثالث فی التقوی باب
ثالثدن اوچنجی فصل تقوی بیاننده در وهو ثلثة انواع و اولکه فصللری کبی بودخی
اوچ نوع اوزره منقسمدر النوع الاول فی فضیلتها نوع اول فضیلت تقوی بیاننده در

اعلم اولاً انی اردت ان اورد جمیع الایات الدالة علی فضیلة التقوی فوجدتها تجاوزت
مائة وخمسین ووجدت صریح الامر بها فیها اکثر من اربعین سن بلکه مؤلف رحمه الله
علیه ایدر صیغهٔ امر ایله مزید تنبیه قصد ایدب هرکاه کر طالب علمك تقواسی
زیاده اوله علمنك نفعی زیاده اولدوغیچون علمه نصکره تقوانك فضلنه شروع ایدب
در معلوم اوله کم قران کریم الشانده تقوایکی کثیر الخیر کثیر الذکر کثیر الثناء بر خصلت حمیده
بوقدر یعنی تقوانك لفظی قلیل اولدوغی نقدر جه بر کلمهٔ جامعه در حقوق
حق وخلقه شامل در قران عظیم الشانك تقوانك فضیلتنه دال اولان جمع ایتمکدن
دیلدکمکه معتمد ایات قرانیه دن بوز اللی ایتدن متجاوز در بوقدر ایات کریمه ده تقوایه
خالص امر ایچون وارد اولان فرق ایات کریمه متجاوز در فاقتصرت من المکررات
علی واحدة ولم اراع ترتیب المصحف کما راعیت فیما سبق تقریبا للمناسبة المعنویة
وایات کریمه نك مکرر وتکرار کلنلرینك بری اوزره اختصاری مراد اولنور
تقرر سبق ترتیب مصحف اولنمیوب معنای منیفی اولی کوریلوب تقدیم وتاخیر
اولنمشدر معناسنك مناسبتی ایچون ایات مزبوره دن فضیلت تقوی ایچون
اولان ایات بیناتك اجمع واشملی وسورهٔ حجراتده الله تعالینك بو قول شریفیدر
ان اکرمکم عند الله اتقیکم عند المفسرین معنای شریفی سزدن الله تعالی قتنده
مکانت ومنزلتجه نقدر زیاده نفیس اولانکز اللهدن خوفی وحذری زیاده او
لانکزدر دیمکدر یعنی کناهدن پرهیز ولطفله اولوربس شرف عزت وکرامت
ورفعت تقوی وطاعت برله اولور مال وبا منصب علی وحسب ونسب
برله دکلدر ایکنجی ایت سورهٔ مائده ده بو قول شریفیدر انما یتقبل الله من المتقین
یعنی تحقیقا عبادت الله تعالی متقیلردن قبول ایدر یعنی تقوا ایله معروف
اولنلرك طاعتلری عند الله مقبول اولور دیمکدر نتکم علماء عاملیندن عامر ابن عبد
قیس دائما اغلردی اصحابندن بری نیچون بو قدر اغلرسین دیدکده ایتدی بکم عبادتی
تقوا ایله می قلدم یاخود غفلت ایله می قلدم بکا بو ایت قتی تاثیر ایتدی ایکیچون اغلرم
دیدی پس ایدی دائما توبه ایدوب کیجه وکوندوز تقوا ایله عبادت ایدنلر
قورقوب بو قدر اغلایجی مغرور اولوب کناهه مشغول اولنلر نیچون اغلامیه
دیمکدن عبارتدن کنایه در اوچنجی ایت سورهٔ انفالده بیوردر ان اولیاؤه الا المتقون
یعنی دکلدر انلرك صاحبلری الا اللهدن قورقنلردر که انلر الله تعالینك ولیلری
وحبیبلری اهل تقوادر دیمکدر دردنجی سورهٔ جاثیه نك اواسطنده بو قول شریفیدر
بیوردر والله ولی المتقین واولکه الله تعالینك دوستلری وپرهیزکارلر بدر انلری

بالجمله

بالجمله سندخی سوره دیمکدر بشنجی ایت سورهٔ توبه ده بیوردر ان الله یحب المتقین یعنی
تحقیق الله تعالی حضرتی متقیلری سودر دیمکدر التنجی ایت سورهٔ نجمده بیوردر
فلا تزکوا انفسکم هو اعلم بمن اتقی معنای شریفی اولدر که کندی نفسکزی بیکنا
ملمغله واوصافیله اوکمکله ستایش اتمکز که حق تعالی اول علمده زیاده در بلور شول
کیمسه که تقواسی وار علمنده اول مخلص اولانی بلور دیمکدر یدنجی سورهٔ بقره ده وسورهٔ
توبه ده بیوردر واعلموا ان الله مع المتقین وبیلك تحقیق الله تعالی تقوی ایدن متقیلر
ایله در دیمکدر سکزنجی سورهٔ طه ده بیوردر والعاقبة للتقوی سرانجام پسندیده
تقوی صاحبلری ایچوندر یعنی عاقبت خیر لطفی الله تعالیدن قورقنلر
ایچوندر دیمکدر طقوزنجی ایت سورهٔ اعرافده والعاقبة للمتقین یعنی دنیا
واخرت خیری حضرت اللهدن قورقان متقیلر ایچوندر دیمکدر اونجی ایت سورهٔ
زخرفده بیوردر والاخرة عند ربك للمتقین یعنی اخرت نعمتی که جنتدر که رب
الله تعالینك قتنده انك حکمنده پرهیزکارلر ایچوندر که شرکدن خوفدن ومعاصی
نعمتدن احتراز ایدوب مشغول وبو جهانك تمتعاتندن انلر متقیلردر بیت
لشکر دوندیرو نکی دنیده دار فنا عقبائی طلب قلکلر اودر ملك بقا واون
برنجی ایت سورهٔ ص ده بیوردر وان للمتقین لحسن مآب یعنی تحقیقا کناهدن
احتراز ایدنلر ایچون ایو مراجعت ایدجك یردر متقیلره یعنی جنت انلر ایچون
اعدا اولنوبدر دیمکدر اون ایکنجی ایت سورهٔ ال عمرانده بیوردر وسارعوا
الی مغفرة من ربکم وجنة عرضها السموات والارض اعدت للمتقین یعنی
ای قوللرم بربریکزدن ایو یشلك تکری تعالیدن مغفرت ورحمت طلب ایلك
ایله یکجك یعنی ایلك وزیکردن رحمت طلب ایلك تا جنته واصل اولسن اویله
جنتك انك اینی یرلردن وکوکلردن زیاده بوکدر پس امدی اول جنت صالح
اولان متقیلر ایچون حاضرلنمشدر هرکسه ویرلمز اون اوچنجی ایت سورهٔ
مریمده بیوردر تلك الجنة التی نورث من عبادنا من کان تقیا یعنی بو وصف
ایلدکمز جنتدر که بوکا وارث اولنلر قوللرمزدن متقی اولنلردر بو ایکیلردن بیلنکه
ایکی جهانك سعادت تقوی یده سندرجه در امدی سندخی تقویدن نصیبکی
قوت ایله اکر ایکی جهانده سعادت کورکسه ودخی بیلکل که عبادت امرنده معتبر
اولان اصول ثلثه کبرسی توفیق طاعت بریسی اصلاح عمل بری قبول عبادتدر
جمیعسنه تقوی جامعدر نتکم بیان اولندی اون دوردنجی ایت سورهٔ زمرده
بیوردر وسیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا یعنی سورهٔ لر انلرکه دنیاده

Copyright © King Saud University

زكمن الله تعالیدن خوف ایدیلر و عذابندن کاملردن پرهیز ایتدکلری اچون جنت
جانبنه لطف عنایت ایله سورملك و چیله یعنی ملائکه تشنا و تعجیل ایدرلر
انلره بو دیمکده کوره کوره انلرك مراتبی تفاوتی نوجنجها مل بهشتك ات
مرکبلرینی سوره لر که متقیلری سواد ایدب جنته الوب کیدرلر الایتین
بو ایکی ایت دی حتی اذا جاؤها و فتحت ابوابها و قال لهم خزنتها سلام علیکم طبتم
فادخلوها خالدین چون سعادتله جنته کلدلر جنتك قپولری انلره کشاده اولور
و جنتك خازنلری انلرا اوزره سلام ویروب ملائکه دیرلرکه دنیاده معاصیدن
پاکیزه اولدیغکز اچون پس امدی کریکز جنته جاویدان اولیجلر سز انده دیمکدر
اون بشنجی ایت بو سوره زمرده بوردر قوله تعالی و قالوا الحمد لله الذی صدقنا
وعده و اورثنا الارض نتبوأ من الجنة حیث نشاء فنعم اجر العاملین یعنی مؤمنلر
چون جنته داخل اولدلر الله تعالییه حمد و ثنا ایدوب اول الله صدق ایلدی کندی
وعده سنی ثوابه و بزه میراث ویردی جنت ارضنی هر نره دیلرسکز اولورکز
و ایو عمل ایدیجیلرك اجرنی و یریز یعنی فرمان براولنلرك ثوابی اکا بویله جنتلر
احسان اولنور دیمکدر اون التنجی ایت سوره یوسفده بوردر و لدار الاخرة خیر للذین
اتقوا افلا تعقلون یعنی اخرت اوی بکرکدر شونلرك الله تعالی دن قورقدیلر
پس انجون اکلامزسنز دیمکدر اون یدنجی ایت سوره یوسفده و لاجر الاخرة خیر
للذین امنوا و کانوا یتقون و اخرت ثوابی یکرکدر شونلرکه ایمان کتوردیلر و
متقیلردن اولدیلر دیمکدر اون سکزنجی ایت سوره شعراده بوردر و ازلفت
الجنة للمتقین بو کونکه کون یقیندر کناهدن صاقنانلر اچون سوت حالنده
جنت کوره لر و متقیلر کندولرك منازللرك مشاهده سنده سرورده اولورلر دیمکدر
اون طقوزنجی ایت سوره محمدده بوردر مثل الجنة التی وعد المتقون یعنی جملا اول
تنسلردنکه سکا ذکر ایده رز جنت صفتیدرکه متقیلره اول جنت وعد اولنمشدر
انکلادیمکدر یکرمنجی ایت سوره نحلده بوردر و لنعم دار المتقین جنات عدن یدخلونها
ودر الله تعالی دن قورقنلرك اوی عدن اوجماقلریدر یدخلونها تجری من تحتها
الانهار و لهم فیها ما یشاؤن کذلك یجزی الله المتقین یعنی کیردلر اکا کرا و جنتلرك
تحتی التندن ارمقلر اقر و انلره هم جنتد انجنده هر نه دیلرلرسه وار در سعادتدن
ایله عوض ایدرلر الله تعالی کندودن قورقنلره دیمکدر الذین تتوفاهم الملائکة
طیبین یقولون سلام علیکم ادخلوا الجنة بما کنتم تعملون یعنی شونلرکه ملائکه
جانلرین قبض ایتدی شرکدن پاك اولدقلری حالده ملائکه انلره دیرلرکه الله

تعالینك

تعالینك سلامی سزك اوزریکزه اولسون کیرك جنته اشله دیکز عمل سببیله
دیمکدر الایتین بو ذکر اولنان ایکی ایتدر یکرمی برنجی ایت سوره الدخانده بوردر
ان المتقین فی مقام امین تحقیقا کناهدن صاقنانلر امن محلنده در لر یعنی
بر مقامکه انده افات و مخافات اولمز فی جنات و عیون جنت بوستانلرنده و چشمه
لرنده یلبسون من سندس و استبرق متقابلین کیردلر نازك حریرلردن
و قالین حله لردن اول حالده که متقابل اولدلر مجالسلرده بربریله کذلك و زوجناهم
بحور عین بو مجلین بو حالده بو ذوق اوزره اولورلر بلا تغیر و لا تبدیل و قرین
ایدرز متقیلره اق چهره لو خاتونلر ایله کوزلری کشاده و اختلاف واردر بو
یرده که بو نلر دنیاده که کندی خاتونلریدر یا خود حور جنتیدر دیدیلر یکل واکهه
امنین ویرورلر جنتده هر میوه لر دنکه ارزو ایدرلر اول حالده که ایمنلردر ضررندن
و زیانك انقطاعندن لا یذوقون فیها الموت الا الموتة الاولی و وقاهم عذاب الجحیم
اون متقیلر طاتمزلر اخرتده موتی اولکی موتدن صکره که دنیاده ذوق ایتدیلر و
چون معهود خلق قتنده بودرکه هر حیات و زنده کانك بر موت عقیبنده اولور
حق سبحانه و تعالی خبر ویردکه جنت حیاتنده موتی یوقدر و صقلر حفظ ایدر الله
تعالی و دخی انلردن دفع ایدر جهنم عذابنی فضلا من ربك ذلك هو الفوز العظیم
فضل و کرم بو زندکر و قوع بولور سنك ربکدن اول عذاب صرف و ابدی
نجات بهشتده اولدر اولو نجات فضل باریدن و دستکاهلك دیمکدر یکرمی ایکنجی
ایت سوره طورده بوردر ان المتقین فی جنات و نعیم تحقیقا کناهلردن صاقننلر
متقیلر جنت انجنده نعمتلرده در فاکهین بما اتاهم ربهم و وقاهم ربهم عذاب الجحیم
شادمان و لذت بولیجیلر جنت میوه لرندنکه الله تعالی عطا ایتمشدر انلره جاویدان
کرلتلردن و انکله حفظ ایتمشدر انلری انلرك ربلری جهنم عذابندن و جنت
خدامی انلره درلرکه کلوا و اشربوا هنیئا بما کنتم تعملون تناول ایدك جنت طعاملر
ندن و ایچك انك طاهر شرابلرندن بو اکل و شرب هضم اولنمش تخمه سز و امتلا سز
و بو جزاء و عوضدر سیزه اولنسنه نك سببیدکه دنیاده صالح عمل ایدر دیکز امام
زاهدی رحمه الله تفسیرنده درکه هر نره دکلو وعد بنده نك عملیدر اما فضل الهیدر و
لا یزم افعال و اعمالمزك اجرتیدر اولسه کرکدر متکئین علی سرر مصفوفة و زوجناهم
بحور عین یعنی متقیلر جنتده تکیه ایدرلر و یانن یانه تورلرالتون ایله اوریلمش تختلر
اوزرنده و جفت ایدك انلری جنت حور یلرکه کوزلری اچق دیمکدر یکرمی اوچنجی
ایت سوره مرسلاتده بوردر ان المتقین فی ظلال و عیون حقا که پرهیزکارلر شرکدن

Copyright © King Saud University

وعصياندن بريلر جنت اغجلری سایه سنده اولورلر وچشمه لر بنلك كنارنده و
وفواكه مما يشتهون ومیولری جمعنده اولنسنه لرو نکه ارزوایدرلر وملائكه انلره
دیرلر كلوا واشربوا هنيئا بما كنتم تعملون يعنى اكل ايدك بو ميوه لردن واچك بو صولردن
اولیمك واچمك مزاجه موافق ومضی سريع اولور اول سبب ايله كه ايدر ديكز
عمل صالح دنیاده انا كذلك نجزى المحسنين تحقيقا كه بز بو وجهله جزا وعوض
وبريرز اعمال حسنه سی اولنلره ديمكدر ديكرى دردنجى آيت سورهٔ نباده بيوررر
ان للمتقين مفازا تحقيقا بزكنا هدن صاقنانلر ايچون عذابدن خلاص وار دركه
اول فوز فلاحدر حدائق واعنابا اول باغلردركه ايچنده ميوه دار اشجار لر واوزم
چبوقلری تخصيصله تفصيلده وكواعب اترابا وانلر ايچون اناروبستان فوقلو
جلسى همزارلر بر سنده در واغلب تفاسيرده مذكوردركه جمله جنت اهلى عورت
ورجالدن اوتوز اوچ ياشنده اولسلر كركدر وكاسا دهاقا وانلر ايچون انواع
درلو شرابلردن مملو كاسه لر وار در لا يسمعون فيها لغوا ولا كذابا اشد مزلر مقبلر
جنتده بيهوده سوزلرو باطل سوزلر وبر دروغ جزاء من ربك عطاء حسابا
جزا ويردى انلره بونوع جزاسنك پروردكارندن كندى وعده سى مقتضاسنجه
وعطا اندى انلره كندو فضلندن بو نوع عطا وافى وكافى پسنديده ومرغوب
انلرك عملارى حسبنجه ديمكدر ديكرى بشنجى ايت سورهٔ بقره ده بيوررر وتزودوا فان
خير الزاد التقوى واتقون يا اولى الالباب واذق لنك اخرت ايچون تحقيق زيغلده جيو
الهدن فقورقد بس امدى قورقك بندن اى عاقل صاحبلرى ديمكدر ديكرى التنجى
ايت سورهٔ اعرافده بيوررر ولباس التقوى ذلك خير من آيات الله لعلهم يذكرون
يعنى تقوى لباسى بكدر دائم اول لباسكى زيرا اولطونى كين سلامت بملامت
جنت كيربيور در اول لباسلركه ذكر اولندى حق تعالى ايتلر ندندر اولا كم اوكت اولور
دبو اول نعمته شكر ايدهلر زيرا نيجه سعادت كبراى حق تعالى تقويده قيوبدر ومتقيلر
وعده ايلدى بنم عنايتم ونصرتم دائم متقيلره دردبو بيوررر ديكرى يدنجى ايت سو
حجراتده بيوررر اولئك الذين امتحن الله قلوبهم للتقوى يعنى اول كروه انلردركه
امتحان انمشدر حق تعالى انلرك كوكللرينى تقوى قبولى ايچون كشف الاسرارده ايده
پاك وطاهر الله تعالى انلرك كوكللرينى وامتحان پاك ايتمك معناسنه در شويله كه التون
خلاص كوره سنه قورلر تا غشلرى ينار ووذر خالص قالور دير بوندن قال اولنور
امتحان اولنمشدر ديكرى سكزنجى ايت سورهٔ الحجده بيوررر ومن يعظم شعائر الله
فانها من تقوى القلوب يعنى هر كيم تعظيم الله تعالى نك نشانلرى كرچ مناسكه

باهدا

باهدا وهدايا تعظيمى اولدر كه قربان سمزو عيبسز اولهو بهاسى چوقجه اولور فكر ايتمكه
حق تعالينك رضاسيچون در تحقيقا كه هر شيئك حدودندر انلك تعظيمى معتبر طوتمق
كوكللر تقواسندندر يعنى تقوا اصحابنك وقلوب اربابنك افعاللرندن وكوكللر تقواسى
مقاصد غضب الهى موجباتندن ديمكدر ديكرى طقوزنجى ايت سورهٔ توبه ده بيوررر
من اسس بنيانه على تقوى من الله ورضوان خير شونكه بنيادى تقوى اوزرينه
الله تعالى دن قورقوب رضاسى اوزرينه اولمقى ايكدر فكر ايله ديمكدر اونونجى ايت
سورهٔ اعرافده بيوررر ورحمتى وسعت كل شيء فساكتبها للذين يتقون يعنى رحمتم قپلادى
ورسنه جن بو ايت كريمه كلدى شيطان سونندى زيرا اولدخى شيدندر صكره حق تعالى
فساكتبها ايتى انددى يعنى رحمتى يازارم شونلرك ايچونكه يكرى تعالى دن قورقرلر
بو بيورجون شيطان مغبون ومحروم اولدى اون برنجى ايت سورهٔ بقره ده بيوررر
هدى للمتقين يعنى الله تعالى دن تقوى طوتى بولدر ازمغر قو نزحرامى حلالدن
عنلرى ديمكدر اون ايكنجى ايت سورهٔ ال عمرانده بيوررر وموعظة للمتقين يعنى
قران كريم اوكوتدر متقيلره ديمكدر اون اوچنجى ايت سورهٔ انبياده بيوررر وذكرى
للمتقين يعنى قران عظيم الشان نصيحتدر متقيلره كه كناهدن صاقنانلره بس هدى
متقيلر ايچون منفى درلركه كندولره برانزاو لمبليرى نزلنا ايدرلر برانزه موذى اولور
وحذر ايدرلر اون دردنجى ايت سورهٔ بقره ده بيوررر يا ايها الناس اعبدوا
ربكم الذى خلقكم والذين من قبلكم لعلكم تتقون يعنى اى آدم اوغللرى ديكر عبادت
ايدك قوللقده ثابت اولك شول اللهه قوللق ايدك كيم سزى يارادى وديخى
شونلرى يراندكيم سزدن اوكدن كجديلر اولكيم سز صقنه سز تقوى ايكين طوتو
كناهلردن وشرع شريفه مخالف ايشلردن احترازايده سز ديمكدر اون بشنجى
ايت سورهٔ بقره ده بيوررر واذكروا ما فيه لعلكم تتقون يعنى انلرك شونيكه قران عظيم
الشان ايچنده در ثوابدن وعقابدن اولكه سز قورقه سز كه عمل ايتمك قولاى اوله
ديمكدر اون التنجى ايت سورهٔ بقره ده بيوررر ولكم فى القصاص حيوة يا اولى
الالباب لعلكم تتقون يعنى الله تعالى سزك ايچون وار در قصاصده كه دريرا
طوالى كوردلر عبرت طوتارلر ايرقكمسنه اولدرمزلر عقل صاحبلرى اولكه
قورقوسز قصاصده وادم اولدرمكده صقنه سز ديمكدر اون يدنجى ايت سورهٔ
بقره ده بيوررر يا ايها الذين امنوا كتب عليكم الصيام كما كتب على الذين من قبلكم
لعلكم تتقون يعنى شونلركه ايمان كتورديلر يازلدى سزك اوزريكزه رمضانك
اوروج طوتمكى شونلرك اوزرينه كه سزدن ايلروكجدى آدم پيغمبر عليه السلام

دورندن تا محمد عليه السلام دورنه كلنجه سنا ثر وفائده اولا كيم قورقوب صقنرسز
بكدن وبجكدن وجماعدن صباحدن اقشامه دكين ديمكدر اوتوزسكزنجي ايت
سوره بقره بيورر كذلك يبين الله اياته للناس لعلهم يتقون يعني بو بجلين
بيان ايدر الله تعالى حضرتي ايتلريني خلق ايچون بيان ايتدي اولا كيم كناهلردن
احتراز ايدب صقنرسز ديمكدر اوتوزطقوزنجي ايت سوره انعامده بيورر وانذر
به الذين يخافون ان يحشروا الى ربهم ليس لهم من دونه ولي ولا شفيع لعلهم يتقون
حضرت رسول الله ايچون خطاب ايدر قورقوت سن انكا وحي اولنان ايله شونلري كيم قورقرلر
حشر اولمقدن ربلرندن وانلري پرادندن غيري دستكيرلري يوقدر انلرك كريدن
غيريدن يار ودوست يوقدر وشفاعتجي اولا كم قورقلر ديمكدر قرقنجي ايت سوره انعامده
بيورر ذلكم وصيكم به لعلكم تتقون معناى شريفي بودر كه الله تعالى حضرتي
وصيت ايلدي انك كبيك قورقرسز يعني كناهي ترك ايدب دائم عبادت وطاعته
مشغول اولورسز بوندن معلوم اولديكه تقوى براولو سعادت ايمش كه حق تعالى
قوللرينه امر ايلدي اول سعادتي حاصل ايدب ابدي راحته ودولته واصل اولالر
ديو قرق برنجي ايت سوره مائده ده بيورر اعدلوا هو اقرب للتقوى يعني عدل
ايدكز ينه بيورر وان تعفوا اقرب للتقوى يعني الى التنده اولنلرك بعض
صوچلرين عفو ايدكز تقوايه يقين رقدر يعني سز ترك ايتديكنوز ارويا عورت
بري برينك صوچلرين بغشلمق تقوادندر ديمكدر قرق ايكنجي ايت سوره بقره ده
بيورر ولو انهم امنوا واتقوا لمثوبة من عند الله خير واكر انلر ايمان كتورسلر الله
تعاليدن قورقسلر بر ثواب كه الله قتنده در اول خيرلورك بكركيدر ديمكدر
قرق دردنجي ايت سوره ال عمرانده بيورر وان تصبروا وتتقوا لا يضركم كيدهم
شيئا يعني اكر صبر ايده سز والله دن قورقرسز ديراصبر وتقوا ايدنلره دشمانلرك
مكر وحيله لري هيچ ضرر ايلمز شرلرندن صقلر دائم حفظ ايدر حراست ايچنده
قالور ديمكدر قرق بشنجي ايت سوره ال عمرانده بيورر بلى ان تصبروا وتتقوا ويأتوكم
من فورهم هذا يمددكم ربكم بخمسة الاف من الملئكة مسومين يعني بتر سزه اكر صبر
ايدرسكز والله دن قورقرلورسه منشركلر الله تعالى سزه بوار القده مدد ايدر بش
بيك ملائكه ايله كه علامتلنمش اولدقلر حالده علامتلري الاجه اتلري وصاده
دوكلندلري اولوب اوجلري ياغرلرنده اولور بوامداد ايله بشارت سزلره ايچون
تا قيامته كوكلو كز مطمئن اولسون وامداد الله تعاليدن قورقنلره غزالرنده كلور
ديمكدر قرق التنجي ايت سوره ال عمرانده بيورر وان تصبروا وتتقوا فان ذلك

من عزم

من عزم الامور عند المفسرين معناى شريفي اكر سز صبر ايده سز والله دن
قورقرسز تحقيق صبر ايله تقوى حقايق اموردر معظمات مهمات جمهوردندر
اول نسنه قصد ايده جك ايشلردندر ديمكدر قرق يدنجي ايت سوره نساده بيورر
وان تصلحوا وتتقوا فان الله كان غفورا رحيما يعني اكر اصلاح عمل ايدرسكز الله تعاليدن
قورقرسكز تحقيق الله تعالى غفور رحيم اولدي يعني قوللرينك كركلو نسنه لري
اظهار ايدب هيچ نسنه لري ستر ايدب رحمتندن ديمكدر قرق سكزنجي ايت سوره مائده ده
بيورر ولو ان اهل الكتاب امنوا واتقوا لكفرنا عنهم سيئاتهم ولادخلناهم جنات النعيم
عند المفسرين ديمشلر كه اكر تحقيق كتاب اهلي ايمان كتورسلر وتكريدن قورقسلر البته
بوبيوردك انلردن كناهلريني وانلري جنت ونعيم اوجماقلرينه داخل ايدردك ديمكدر
قرق طقوزنجي ايت سوره اعرافده بيورر ولو ان اهل القرى امنوا واتقوا لفتحنا عليهم بركات
من السماء والارض يعني اكر تحقيق كويلر اهلي ايمان كتورسه لر وقورقسلر الله تعاليدن
اچاردق انلرك اوزرينه كوكدن بركاتلري ويردن ديمكدر اللنجي ايت سوره انفالده
بيورر ان تتقوا الله يجعل لكم فرقانا ويكفر عنكم سيئاتكم ويغفر لكم اكر الله تعاليدن
قورقرسكز سزك ايچون ايدردي وكيدررردي سزدن كناهلركزي ويارلغردي
سزي زيرا الله تعالى اولو كرم اسدر ديمكدر اللي برنجي ايت سوره نورده بيورر
ومن يطع الله ورسوله ويخش الله ويتقه فاولئك هم الفائزون يعني هر كيم الله تعاليه
ورسولنه مطيع فرمان پذير اولوب هر نكه بيورديلر طوته وخوف ايده عقاب الهيدن وكناهلرندن
پرهيز ايده انك خشيتندن قورقوب معصيت ايشليه كلجك زماننده پس امدي اول كروه انلردركه
قورتلمش بولمشلر نعمه وكنشاقه كتورسندركه سلوكدن بري برايت التماس ايتديكلر
عمل ايدب ايات اخره محتاج اوليه على زمان بوايابتي اتفاق ايتديلر في الواقع قورتلمق
حصولي فرمان بردارلقدر وخشيت وتقوادن غيري ايله متصور دكلدر بيت
بودر يول اكر مقصد اقصى دلسك • بودر عمل اكر رضاى مولا دلسك • اللي ايكنجي ايت
سوره الطلاقده بيورر ومن يتق الله يجعل له مخرجا ويرزقه من حيث لا يحتسب
سيد المفسرين ابن عباس رضي الله عنه قولني معناى شريفي هر كمكه خوف ايده خدادن
وترك ايليه مناهيه يعني شول كمسه كه ربيچون ترك ذنوب ايتمكله تقوا ايده الله تعالى
اول كمسه غمدن وغصه دن قورتاررديجي اومادوغي يردن رزق ويرر بيت كجه سبيلردن
من ابت تقوا طلب • تا سكا روزي قلاحقوبي سبب • شركانك ايده اكا نه خيال
حق بغشلايه سكا رزق حلال • زيرا هر كم تقوى عملنه مباشرت ايده حلال رزق
بولور اخرايتده ومن يتوكل على الله فهو حسبه ان الله بالغ امره قد جعل الله لكل شئ

قدر وهر کیم توکل ایده الله تعالی یه وکندو ایشنی اکا حواله ایلیه پس خدای تعالی
کفایت ایدر کامهم حصولنده تحقیقا که الله تعالی ایرشدر ایجید ر کندی مرادینه هر بر
محلکه اراده ایدر یعنی اولنسنکه حق تعالینك مرادیدر انلدن فوت اولماز فقر
وغنا تجاوز ایتمز وبر مقدار زمانده بکه تقدیم وتاخیر دوشمز کلور وبو ایتك سبب
نزولی بودر که عوف بن مالك اشجعینك اوغلنی مشرکلر اسیر ایتدیلر عوف بن
مالك حضرت رسول الله حضورینه کلدی دیدیکه یا نبی الله اوغلمی کافره اسیر
اولدی اناسی جزع وفزع ایتدیکندن ماعدا فقر وفاقه نهایته ایرشمشدر که قابل تعبیر
دکلدر دیو نیاز ایتدکده حضرت رسول اکرم بیوردیلرکه تقوای شعار ایله صبر ایله
سن واناسی چوق چوق ماشاء الله کان لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم دین دیو
بیوردقلرنده عوف اشجعی اوینه کلوب خاتونیله بوکا مشغول اولدیلر از زمانده عوفك
اوغلی اهل شرك قیدبندندن خلاص دوت بیك قیون ویخربوه بیله کفاردن
سوروب سلامتیله مدینهٔ منوره یه کلدکده بو ایت کریمه نازل اولدی هر کیکه تقوی
علمنه مباشر اوله حلال رزقدن ضمیر وغك بردن کلوب یتشور حق سبحانه وتعالینك
کرمندن وابوذر غفاری رضی الله عنه روایت ایدرکه رسول الله بیوردیکه بن
بر ایت بلوردم اکر جمیع بنی ادم بو ایتك قرائتیله عمل قلسلر بلتیا دنیا یه وشدایدن اخره
کفایت ایدر رحاجتی قضا اولنوردیوب ومن یتق الله ایتنی اوقودی وبنجه نوبت اعاده
ایلدی زیرا بو ایتدیناسی تقوی وتوکل اوزره اولمقدرکه جمیع خوف وحذردن حصن
حصین وهر خائف ایچون امین وامان وسبب اطمینانندن نتکم محاضراتده بر سوز
صادق ومعتمددن روایت اولنورکه بر وقت دریا سفرینه عزم ایدوب بر کمیه کیروب
کیدرکن ناکاه هاتفدن اواز کلدیکه هر کمکه اون بیك التون ویره اکا بر نیجه کلمات
اوکردیکه هر نه دردایچون اوقورسه درمانی اوله وغم وغصه دن او قوسه شادمان
اولدیجك کبی خلق ایچنده بر کیچی باشلو یکیت وار ایدی که اون بیك التونه مالك ایدی
اولایتدی ایها القائل یعنی یا هاتف دیدکك بها بن الوم ثمنی حاضردر دیدکده
هاتفدن ینه اواز کلدیکه اکر راست ایسن اول التونی قصور دریایه برق درحال اول
یکیت التونی قصور دریایه براقدی براوا زاشتدیکه چون التونی قیدك جانی قبالك
اندی بو جوهره قولاق طوت هر کاهکه بر یرده عاجز اولوب بیطاقت قلسك بالشئه
بر شدایدکلسه ومن یتق الله یجعل له ایتنی اخرینه دك اوقودی وساکت اولدی
اول کبی خلق اکا لوم ایدوب نقدیکی باد هوا ایرویردك بوقرانده وار در یوبی جوقدن
بلوردز اول کشی ایتدی بو بازاری غنیمت بلوردم وبو ایاتك سعادتی رجت بلوردم

رودکرنه مشغول اولدی بر قاچ کون کچدکدنصکره ناکاه مخالف روزکار اولوب
تلاطمدن کمی پاره لنوب اول کشیدن غیری بر کمسه قالمیوب صویه غرق اولوب
هلاك اولوب نجات بولمادی بو ایت برکاتنده بر تخته اوزرینه کلوب موج دریا
انی بر جزیره یه براقدی اول جزیره اوزرنده بر کوشك کوروب اکا واروب ایچرو
کردی انك ایچنده بر قیز وار وانواع درلو جواهر کوردی واروب اول قیزه یوبیره
نره دن کلدك دیو سؤال ایتدکده قیز ایتدی بن بصره ده بازرکانك قیزی ایدم واتام
ایله سفر ینه بله کدردی کیمز غرق اولوب بز بر تخته اوزرنده قالوب موج دریانی
اوب بو سرایه کتوردی دکزدن دیو کبی بر شخص پیدا اولوب بو سرایه کتوردی
هفته ده بر کره دریادن چقوب بنمله اولور انا ماوطی مباشرت ذخمتی ایتمز و بر هفته در کر
دور بو کون کلجك کونیدر اول کلمدن کتنك اکر کلوب سنی کورر سه هلاك ایدر درکن
دریا طرفندن اول پلید پیدا اولوب کلوب هلاکنه قصد ایدیجك اوزرینه هجوم ایتدکده خو
ومن یتق الله یجعل له ایتنی اوقومغه مشغول اولدم هنوز ایت تمام اولمشدی پلید یرم
اید دوشوب هلاك اولدی نجاتم ایچون سجدهٔ شکر ایدوب اندن صکره اول جواهر
ی یوسنی الوب اول قز ایله ساحل دریا یه کتوروب بر کمیه منتظر اولدق ناکاه بر کون بر کمی
ظاهر اولدی کندی مزانلره بلدردك بزی اول جواهر ایله بله اول کمیه الدیلر نجاتیلدن
صکره بصره یه ایرشدك اول قزاوترینك نشانن خبر ویردی وارب اقربالرینه خبر ایتدم
شرعیله نکاح ایدب ویردیلر اول جواهری سرمایه ایدندم بو کون اهل بصره ده بندن
بای وغنی کمسه بوقدر بو ایت برکاتنده دیدی زیرا شول کمسه که حق تعالی رضا ایچون
زنادن وب اتکه تقوی ایده اول کمسنه الله تعالی غمدن وغصه دن قورتارر ودخی وتمادونی
یردنکا رزق ویردیمکدر اللهی او صحی ایت ومن یتق الله یجعل له من امره یسرا یعنی هر کیم
الله تعالیدن خوفی ایچون وانك احکامی حدودنی رعایت ایدر اظهار ایدر الله تعالی متقی
ایچون انك ایشندنی بر اسانلق یعنی اندن مهمنی سهل واسان ایدر دیمکدر اللهی دردنجی
ایت سورهٔ طلاقده بیوردر ومن یتق الله یکفر عنه سیئاته ویعظم له اجرا یعنی هر کیم
پرهیز ایده عذاب الهیدن وانك فرماننه مطیع اوله سترایده الله تعالی اندن انك برامر لغی
عفو ایده وثوابنی زیاده بیوك ایده دیمکدر اللهی بشنجی ایت سورة الاحزابده بیوردر یا ایها
الذین امنوا اتقوا الله وقولوا قولا سدیدا یصلح لکم اعمالکم سید المفسرین ابن عباس
رضی الله عنه معناسی شریفی ای شول کمسنه لرکه ایمانه کلدیکز اللهدن خوف ایدك
سوزیکزی طوغری سویلن اعمالکزی اصلاح ایلسون سزین ایچون قبول صلاحیتن
ویره بونك رضاسنی طلب ایده لر وجامع قبول بو بابده بودرکه قول سدید بر سوزدرکه

وبونده اشارت ایدر امرك وجوبنه وبونده حقك واجبنه وامر واجبی كلدی وحق
واجبی نسخ ایلدی زیرا حق سبحانه وتعالی بنده كر مطالبت ایدر واجب امریله تا انك
فعلی عفو دائره سنه داخل وعمل صالح اوله دیو ابن عباس رضی الله عنه قولنجه
نسخ دكلدر لكن حق تقاته سبیل حقده جهاد ایلك ما استطعتم طاقتكز اولدوغی قدر
حق تعالی مؤمنلره طاقتلری قدر وقتلرینه كوره تكلیف ایدر بر كمسه كوج ایلمز یعنی
كوج نومدی دیمك اولور **وتقوی فضائلنده** وارد اولان ایات كریمه قابل بیان
دكلدر دنیانك وعقبانك خیری بو خصلت حمیده نك ایچنده در فما من خصلة
من خصال الخیر اكثر ذكرا وثناء علیها فی كتاب الله من التقوی معلوم اولدكه قران
شاننده تقوی كبی كثیر الذكر وكثیر الثنا اوزره اولان خصلتلردن برایو خصلتدر فقال
بها كثیا من الایات الكریمة اكر تامل ایله قران كریمك ایات بیناتنه نظر ایلسك تقوی
ایچون اون ایكی ایو خصلت جیده بولنور كه انلر حمد وثناء واعدادن حراستدر
ونصرتدر وشدایدن نجات ایله رزق حلالدر واصلاح عملدر وكناه یارلغمقدر
وكالله تعالینك محبتیدر وقبول عبادتدر واعزاز واكرام دروموت حالنده
بشارتدر ونار جهنمدن نجاتدر وجنت وارث اولمقدر بو مذكورلردن بلندیكر
ایكی جهانك سعادتی تقویده سندرجد دامدی سندخی تقوینك نصیبكی فوت
ایله ایكی جهانده سعادت كركسه كیف كان للتقی اكرم عند الله تعالی ومقبول الطاعات
ووليه وحبیبه پس نیجه تقوی ایله معروف اولنلرك طاعتلری عند الله مقبوله
اولور وانلر الله تعالینك ولیلری ودوستلری اولمشدر كور كلا وكیف كان الله
تعالی ولیا ومحبا ومزكیا وناصرا ونیجه انلر یعنی اهل تقوی الله تعالینك ولیلری
وحبیبلری اولوب وحضرت باری تعالی انلرك علو شاننه مزكی وهر حالرنده
باری نجی اولمشدر تامل ایله كور وكیف كان ذا العاقبة والاخرة وحسن مآب پس نیجه
اولدی متقیلرك روز جزاده آخر كارلری ومراجعت ایده جك یرلری جنتدر بیل
وكیف اعدت للجنة واورثت وازلفت ووعدت وكانت دارا ونیجه جنت انلر ایچون
اعداد اولنور وارث اهل تقوی اولدخی رحمت غفرانه یقین ومكانلری جنت
باغچه لری اولدوغن كور وكیف كان التقوی للاخرة زادا ولباسا پس نیجه ولدی
اخرته تقوی لباس كیوب وحاضر ایدنلر سلامت بیله ست جنته كیره لر و
وكیف اضیفت الی الرئیس الاشراف وامتحن بها ونیجه رئیس قلب نور ضیا ویرب
وحق سبحانه وتعالی انلرك امتحان پاك معناسنه دركه پاكیزه ومطهرا عشنددر
دخی وكیف جعلت سببا للخیرة وكتابا للرحمة ونیجه تقوای خیره سبب قلدی

صدق اولكذب اولمیه صواب ولد خطا اولمیه خالص ولد فریشق ولمیه پس بو وجهله
سوز سویلمك یكدر كه بن التی التنجی ایت سوره بقره ده بیوردر واتقوا الله لعلكم تفلحون
یعنی قورقك الله دن اولاكم قورتولدسز التی یدنجی ایت سوره ال عمرانده بیوردر واتقوا الله
لعلكم تشكرون یعنی قورقك الله تعالیدن اولدكم شكر ایده سز كری تعالینك نعمتلرینه
یكرمی كوندوز ویرورالتی سكزنجی ایت سوره حجراتده بیوردر واتقوا الله لعلكم ترحمون یعنی
قورقك الله دن اولدكم رحمت اولنه سز دیمكدر التی طقوزنجی ایت سوره مائده ده بیوردر
وتعاونوا علی البر والتقوی یاردم لشون عبادت اوزرینه دیمكدر زیرا حضرت رب العالمین
مؤمنلری معرفت واحده وشریعت واحده اوزرینه جمع ایلمشدر تاكم بربرلرینه یاردم ایده لر
بربرلرینه الفت طوتوب دشمنلری اوزرینه دجل واحد كبی اتفاق ایله یكدل ویكجهت اوله لر
تقوی ایله عبادتده بر كمسنه خوب دجمانده سنفرد اولسه شیطان انكله سنفرد اولور واضلال
اغوا ایله عذاب خالقه كرفتار اولور یعنی كرفتار قلور وبالجمله جماعت مسلمیندن اجتناب
ایدی جامع كل الخیر بیدر التمنجی ایت سوره اقرا ده بیوردر او امر بالتقوی یعنی یاخود بیوردی
اللهدن قورقك وكناهلردن صقنك دیو پرهیزكارلغه انی منع ایتمك اولوری اذن دیمكدر
اللمش برنجی ایت سوره النساده بیوردر ولقد وصینا الذین اوتوا الكتاب من قبلكم وایاكم
ان اتقوا الله یعنی تحقیق وصیت قلدم سزه وسزدن اول كدبن كتاب كوندردیكم امتلره
وسزلره كم حق تعالی حضرتنه تقوی ایلن امدی حق تعالی قوللرینه اصلح اولان اسوره كندو
ترنده اعلمدر ودخی افصح وارحمدر اكر عالمده تقوادن اوز كه بر خصلت دخی اولسه قوللرینه
انك وصیتنی ایدردی چونكه بو خصلت شریفه ایله وصیت قلدی معلوم اولدیكه تقوی
بر اولو سعادتدر اللمش كم حق تعالی قوللرینه امر ایلدی اول سعادتی حاصل ایده لر وابدی رضا
ودولته مستحق اولدلر اللمش ایكنجی ایت سوره مائده ده بیوردر قال اتقوا الله ان كنتم مؤمنین
یعنی كم مؤمنلر ایسكز قورقك تكرزدن دیو بیوردی حق تعالی یعنی هر نه مكانده اولورسن
نه مجلسده بولنورسن حق تعالینك امتثال امری واجتناب نهیسندن خوف حذرده وصولی
نفسندن كذرده اولرسن زیرا مؤمنه تقوی كار اولمق افیدر اللمش اوچنجی ایت سوره ال عمرانده
یا ایها الذین امنوا اتقوا الله حق تقاته یعنی ای ایمان كتورن مؤمنلر قورقك الله تعالیدن شول
كركدر دیمكدر تفسیر بغویده ایدر حق تعالیه عاصی اولمق ایدوكی حقیقدر وكمال طاعتله
طاعت ایدوب عبادت ایتمكلو وترك معصیت قلمقدر ذكر شریفك اونتمقدر وشكر اولوب
كفران نعمت اولمقدر التمش دردنجی ایت سوره تغابنده بیوردر فاتقوا الله ما استطعتم عند البعض
معناسی بودركه خوف ایدك حق تعالی عذابندن وپرهیز ایدك انك موجباتندن ولمقدار كه قادر
اولدسز دیمكدر روایت اول حكمك ناسخیدر كه فاتقوا الله حق تقاته دخی كشف الاسرارده كوند

بوندنصكره

والدایجون تقوای رحمته لایق اولنلره یازدی تأمل ایدیبل وکیف خص بها کون
کتاب الله تعالی هدی وموعظة وذکری نجه بناء عالیدر تقوا ایله اولنق کورکجق
سبحانه وتعالی کتاب کریمنده اهل تقوی هدایت ایله نصیحت ایدب ذکر ایدر کورنز
شرفدر تقوی وکیف جعلت غایة للعبادة والذکر والقصاص والیقین والا
والوصیة والعدل والعفو حق تعالی نجه قلدی هر عبادتک وتلاوتک ثوابی وهر
نسنه نک اخری واو روحن اخری نظر قلوب تأمل ایله کور باری تعالی نک عذابندن
قورتو واولون واخرون تقوا ایله وصیت اولنمش ولو رعدنا ایمک وصوصون عفو اتمک
بوجمله سنک بانئی تقوی ایله اولدیبل وکیف کانت شرطا وسببا للفوز و
ودفع الکید والامداد ونجه علامت اولنمشدر اول تقوی سببیله بونجه ثواب وصو
ودشمنلرک ضرر مکرندن دفع ایدب اکا نصرت ایله نجه یاردم ایدر کور تأمل ایله و
بیان ما یجب العزم علیه والمغفرة والرحمة ودخی ادامی واجب ولازم اولان انسانک
انک اوزرینه انسان کلک وحق تعالی گناهلرینی بار الغیوب مغفرت ایله رحمت ایدر
اهل تقوی یدیکدر وتکفیر السیئات وادخال الجنة وفتح البرکات وحق سبحانه وتعالی
دنیاده اهل تقوا ایه خیر کثیر قپولرین اچوب واخرتده صوچلرین ستر اتمک ایله جنته
ادخال اتمکدر والتفریق بین الحق والباطل وتقوی مقتضای ایمان اولدیغنه بناء
بالطلاره سنده ایرماغله ظفری ستقیلردن ایدر والفوز والخروج من المضایق
وجمله مرادلری ایله ظفر بولور دنیا واخرت طارلغندن چقروب خلاص ایدر والرزق
من حیث لا یحتسب شول کمسنه قورقدنوب اتمک ترک ایدر الله تعالی وقتاده دخی
یردن اکا رزق ویرر والیسری واعظام الاجر واصلاح العمل والفلاح والتکثر واسانی
معنی اسان وثوابی یبونی وتقوی سببیله عمل اصلاح اولور علی وجه التعظیم مدح
وثنا اولنمشلردن اولوب عند الله ممدوح لردن اولمشلردر وکیف امر بالتعاون علیها
ومدح الامر بها ووصی بها الاولون والاخرون ونجه تقوی ایله بری برینه اوزرینه یاد
دهلشلک دیو بو برق ایله مأمور لرواعانتلری حسبیله عند الله محمد وحضری اولوب
اولوب اولون واخرون تقوی ایله وصیت اولنمشلردر تأمل ایله کور وجعلت مقتضی
الایمان وامر بتحصیل حقیقتها وکمالها بقدر الاستطاعة وتقوی مقتضای ایماندر
واتقه حمد بقدر استطاعت حقیقت وکمال تحصیلنه بیورق اولدقلرینه مأمور
لردیبل فیا ایها الطالب للاخرة والسالک طریقها ان کنت صادقا فی دعواک
اثبت علیها وصرت عاشقا منشتهرا لها بحیث لا یعوقک عنها عائق اصلا ولو
اجتمعت الانس والجن علی ذلک ولکن یضل من یشاء ویهدی من یشاء بیده

الخیر

بیده الخیر وهو علی کل شیء قدیر پس ای طالب اخرت وسالک راه عاقبت محمده اگر
دعواکده صادق ایسک عزیمت تقویده ثابت قدم اولوب تقوا ایله بر وجهله عاشق وحریص
اولق گرکسنکه اگر انس وجن جمع اولوب سنی سعی واهتمام اتسلر دریای عزیمت
وجهتکدن بر قطره ناچیز و نقصان اولمیه کر سعادت دنیا واخرت بوکسنه ایله فوز
ونجات تقوا ایله میسردر ولکن حق تعالی ضلالتده قور هرکیمی دیلرسه وهدایت
بولین کوسترر هر کیمی اراده ایدرسه خیرانک قدرتنده در عطا ایدر هر کیم استرسه
زیرا اولنسنه اوزرینه قادر اولور کمال قدرتنه نهایت یوقدر بو قدر ایات بیناتدن
بلندیک تقوی خصلتی جامع جمیع خیرات دنیا وعقباده کافی وشافیدر حق
تعالی قوللرینه امر ایلدی اول سعادت حاصل ایدب ابدی راحت دولته مستحق
اولدلر حضرت مبشر الامال اول خصلت حمیده ایله فیض فضلندن جمله مزی موصوف
بیه ابن یارب العالمین الاخبار حضرت رسول اکرم نبی محترم صلی الله تعالی
علیه وسلم تقوی فضیلتنده اتتن وبرد کلری خبردرلر کذلک فضیلت تقوای
نطقنده ذکر اولنان احادیث نبویه دن بری حد امام احمد بن حنبل مسندلرینده
روایت اولنمشدر عن ابی ذر رضی الله عنه ان النبی علیه السلام قال له انظر فانک
لست بخیر من احمر ولا اسود الا ان تفضل بتقوی ابی ذر غفاری رضی الله روایت ایلدی
تحقیقا فخر عالم علیه وسلم بیوردیکه اکا نظر ایدب کور کز تحقیقا سز اک سیاه اولا
کز ایله قرمزی بکزلو اولان اصنافکز بری برندن خیرلو دکلدر الا بری برندن خیرلو
اولدکز تقواسی زیاده اولاندر دیمکدر زیرا حق تعالی قران کریمنده وفرقان عظیمنده
بیورمشدر ان اکرمکم عند الله اتقیکم اندی لایق اولان بودر کر کمسنه نظر احتقار ایله
کلنده وکوزده شرف وفضیلت کورمیه سز غایت اولدیغی حقارت ایله باقدوغکز
تقواسی عند الله سزک عملکزدن مقبول وافضل اوله وجهره خضوع وخلوص
کاربوز نیاز خشوع مخصوص بولنسه بو جهتدن خلق خدا احتقار کا زمردان دکلدر
حق بو حدیث شریفی امام بیهقی سننده روایت اولنمشدر عن جابر رضی الله
عنه انه قال خطبنا رسول الله علیه وسلم فی وسط ایام تشریق فقال یا ایها الناس
ان ربکم واحد جابر بن عبد الله رضی الله عنه تحقیقا روایت بیوردیکه رسول الله
ایام تشریق وسطنده یعنی بیرام ایکنجی کوننده منبره چقوب اثناء خطبه لرنده بیوردیلر
ای ناس تحقیقا ربکز بردر شریکی یوقدر الا لا فضل لعربی علی عجمی ولا لعجمی علی عربی
ولا احمر علی اسود ولا اسود علی احمر اکاه ومتنبه اولنکز حسن اعتبار ایله بر بریکزدن
ورجحان دکلدر یعنی عربک عجم اوزرینه فضیلتی یوقدر ونه عجمک عرب اوزرینه کذلک

Copyright © King Saud University

فضیلتی بوقدر ولون اعتبار ایله دکلدر نه قزیلك سیاه اوزرینه ونه سیاهك قزل اوزرینه
افضلیتی بوقدر روان آباکم واحد لا بالتقوی تحقیقا جملکزك باباسی بردر یعنی
حضرت ادم علیه السلامدر دیکرکم فضیلتکز تقوی وصلاحیت ایله در سزنکم حق تعالی
نظم کریمنده بیورر قوله تعالی ان اکرمکم عند الله اتقیکم یعنی سزك الله تعالی قتنده اکرم
تقوینده زیاده اولاندر دیو بو ایة کریمه ی تلاوت اتمشلر الا هل بلغت قالوا بلی یا رسول الله
قال علیه السلام فلیبلغ الشاهد الغائب بوندنصکره تأکید ایچون تکرار اعاده بیورب
دیدیکه بو موعظه سزه ایرشدیمی وکلامم فهم اتدیکزمی واکاه اولدیکزمی دیو خطبه لر
خطاب اتدکلرنده اصحاب نعم یا رسول الله دیو جواب ویردکلرنده امدی بونده حاضر
اولنلر بکز غائب اولنلره بو موعظه خبرن ایرشدرسن دیو تنبیه بیوردیلر زیرا تقوی
ظاهرده لفظی قلیل برنسنه در لکن دنیا واخرت خیرین شاملدر دیمکدر هق طط
بو حدیث شریفی بیهقی مرفوعنده وطبرانی اوسط صغیرنده مستخرج اولنمشدر عن
ابی هریرة رضی الله عنه انه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا کان یوم القیمة امر الله تعالی
منادیا ینادی رواة اخبار وثقات ابراردن ابی هریرة رضی الله عنه حضرت رسول
اللهدن ایراد خبر قلوب دیدیکم شفیع روز جزا حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم فی الملاء الاعلی
تحقیقا دیدیکم چون قیامت کونی اوله الله تعالی بر منادی یه ندا ایراید بو مفعول ایچون بناید
اولدی یعنی الله تعالینك امریله ندا قلورکه الا انی جعلت نسبا وجعلتم نسبا فجعلت اکرمکم اتقیکم
فابیتم الا ان تقولوا فلان بن فلان خیر من فلان ابن فلان فالیوم ارفع نسبی واضع نسبکم
این المتقون یعنی اکاه اولوکز دیو تنبیهدر تحقیق بوکون حق سبحانه وتعالی قاتی عزت
وکرامت تقوای سبب قلدی هرکنکم الله دن قورقوب کناه اشلمکی ترك ایدب
وطاعته مشغول اولسه الله تعالی قتنده اول مقبول اولوب عزت وکرامته نائل اولور ودنیا
اولان نسبلرك بوکون الله تعالی کیدردی یعنید ایدیکز بو فلان اوغلی فلاندر یا خود
فلان بن فلاندن خیرلودر دیو مال ومنصبی ایله فخر اتمکله دائم اهل دنیایه تعظیم وتکریم
قلدیکز الله تعالی نسبلری قلدردرکند وبیچون اهل تقوای نسب قلدی بوکون کرامت
وعزتی اهل تقوایه ویرر دنیاده سزك قاتکزده هرنقدر ذلیل وحقیر ایسه حق تعالی
بوکون حقارتی وذلتی اهل معصیته ویرر دنیاده هرنقدر عزیز ومکرم ایسه اخرت
دولتندن محرومدر بوکون قتنده درستی اولنلر دیو ندا اولنسه کرك تقوی سببیله
حق تعالی قتنده کرامت وعزت بولوب سلامت بعلامت جنته کیررلر دیو بجرده
حساتلر ودرجاتلر اهل تقوایه وعده اولنوب درزیرا الله کبرائی سعادتی تقوایه قیوده
اولی که اهدن بخنلردر حد احمد بن حنبل رحمه الله سنندن اخراج اولنمشدر عن

عن ابی ذر رضی الله عنه ان النبی علیه السلام انه قال ستة ایام اعقل یا ابا ذر ما یقال
لك بعد ای ذر یعنی غفاریدن روایت ایدرکه برکون حضرت رسول الله بکا خطاب ایدب
دیدیکه یا ابا ذر التی کوندنصکره برحدیث سویلیم بم اول کلامی زبان دسیله تعقل ایدب
ای برخوشجه حفظ ایده سن دیو هرکون بو وجهله تنبیه بیوررلردی فلما کان یوم السابع
قال اوصیك امرك وعلانیته وقتا کیدبجی کون اولدقده دیدیکه یا ابا ذر اول سکا
صیتم بودرکه کیزلو واشکاره امرنده حق تعالینك اتقا هر ایشنده خوف وحذر ایده سین
زیرا تقوی دنیاده سلامت وعقباده کرامتدر هر کمکه الله دن قورقسی اکثر در انلك تقواسی
نوید روانا اسأت فاحسن وقچنکه برفعل قبیح سویلیه سین اکا احسان ایده کور ویا
خود برخطیئة اشلیه سین اکا برحسنه تابع ایلیه کور زیرا ان الحسنات یذهبن السیئات
وارد اولمشدر یعنی سندن برکناه صادر اولسه سیئهٔ حسنیه تابع ایلیه کورکه انی
بو ایدر یعنی کراما کاتبین دفترنده ثابت اولمش ایکن ابتغاء بر کوزل خیر عمل اشلکله
حسنیه تبدیل اولور زیرا امراض ضدیله علاج اولنور هلاك ایدرلر انکچیی بودرکه
سبباتی دخی محو ازاله قلور ولا تسئلن احدا شیئا وسقام توکل ترقی ویکوبر
کمسنه دن رجای دنو نعمت والتماس منصب ونشر ایله وان یسقط سوطك
واکر راکب ایکن النده اولان قمچین دوشرسه برکمسنه قمچیمی الویر دیمه ولا تقبض
امانة ودخی برکمسه قبض ودیعت واخذ امانت ایمه اکر حفظندن عجز وقصورك اولور
اول مقوله نسنه سکا الویر امدر قبش امام قشیری رحمة الله علیهدن مستخرج
اولنمشدر عن ابی سعید الخدری رضی الله عنه انه جاء رجل الی النبی علیه السلام
فقال یا نبی الله اوصینی بو حدیث شریفی ابی سعید بن مالك بن سنان الخدری
رضی الله عنه روایت ایدرکه بنی النجاردن ایله بر بورجا اندکده فقال علیه السلام علیك بتقوی
الله فانه جماع کل خیر حضرت پیغمبر بیوردیکه اوزرینه تقوای التزام ایله خیراتی
جمله دن زیاده جامع اولان تقوادر دیدیلر زیرا الله تعالیدن قورقو وقایه نار وفوز
دار قرار در ووقایت اول تقوا ایله حاصل اولدیغی اشکاره دربس امدی وقایتی وسمت
استقامتی کندیه طریقت ایلیوب اول سواء سبیلدن انحراف وانصراف ایله و
خیرات تقواده مقالات کثیره واردر واجب التقوی شرکدن اتقادر ودخی عقوبت
حقدن طاعت ایله تحرز در ودخی معاصیدن وسیئاتدن صاقنقدر ودخی شبهاتدن
پرهیز قلمقدر نتکیم روایت اولنورکه ابراهیم ادهم رحمه الله اخربصاره دکن اجرت
ایله اوراق بجرمش واجرتن وبردکلرنده الندن الوب نظر ایدرمش واصحابنه دیر
ایمش کربن قورقرمکه صاحب زراعك مرادی اوزره خدمته بذل مقدوری

سنى اغدم پس بو اجرتى بكا حلال ايلكدن بو ترك واولكيجه وارب طاى جيعات
يانورمش زيرا انلر قتنده هر عملده حضور حلالدر دلالت ايچون شرطدر ج بو حديث
شريفى ابن ماجه صحيحنده روايت اولنمشدر عن ابى امامة رضى الله عن النبى عليه
السلام انه كان يقول ما استفاد المؤمن بعد تقوى الله خيرا من زوجة صالحة الى الاخر
رضى الله عنه رسول الله حضرتندن روايت ايدر تحقيقا سلطان الانبيا بويورديكه
انسان دنياده فائده بولمشدن فائده ليسى تقوادن صكره اكا خيرلوسى خاتونى عفيفه
وامينه وجميله زوجه سى اولمقدر زيرا بو مقوله زوجهٔ صالحه جناب عزتدن فائده عظمى
ونعمت جسيمه در ان امرها اطاعته كر بر نسنه امر ايدرسه اول خدمتى يرينه كتوروب
تمام ايدر وان نظر اليها سرته اكا نظر ايتدكده انك حسن خلقندن وخوب لطفندن يا قنجه
شاد وخندان اولوب سوينور وان اقسم عليها ابرته ودخى ارينك نيه اندوكندن احتراز
ايدوب امرينه امتثال ايدر خاطرين صيانت ايدوب خدمتى اوزره اولور وان غاب عنها
نصحته فى نفسها وماله واكر ارى بر يره كدوب غائب اولسه بونده نصيحت نفسنى
زنادن منع وصيانت ايدر وارينك مالنى حفظ وحراست ايدوب يوق يره اسراف
اتمز بو ايله خاتون ذى عصمت زنادن ارينه سبب علتدر نصف دينى اكمل كامل
اولور زيرا دينده عظيم بلا قادح بطن شهوت فرجدر ونصف ثانيسى كرا اول شهوت
بطندر اندن دخى كركدر كه حرامدن اتقا ايده كه كامل اهل تقوى اولور طب بو حديث
شريف طبرانى سننده روايت اولنمشدر عن ابن عباس رضى الله عنه انه قيل نبى
الله تعالى عليه السلام غزاة او سرية عبد الله بن عباس روايت ايدر كه حضرت
رسول الله ايله غزادن وياخود بر لشكر تعينت كوسترده كه سرور كائناتك كندى اراده
اولبوب سر عسكر ايله بر مقدار جيش تعيين ايدكلرينه سريه اسميله تسميه ايدرلر
السرية فتح سين وكسر را وتشديد يا ايله لفظ سريه دن مشتقدر اصل اطلاقى شيئه
سكامده بخير اولنان مبارزلره ايدى كيدرك مطلقا اخراج اولنان عدد قليل اطلاق اولندى
خليل بن احمد الفراهيدى سريه درت يوزه دك اطلاق اولونور دير رسول الله حضرتلرينك
خير السرايا اربعمائة ديدوكى دليلدر زيرا حضرت رسول الله هدهده يكرمى كره مشتمل بر انداز
لواى غزا اولوب فرق بدى دفعه روايت افراز سريه ايدا اولمشدر بو لهٔ بر جيش ايله عسكر بيش
توجه ايدوب كلدكده انذر عشيرتك الاقربين ايت كريمه سى نازل اولدى وعنده بو خوف
وبو خطابا خاص دراول حضرت بيورركه تخويف ايله حق تعالى عنابندن كندينى يقين
اقربالرى بو ايتك نزولندن صكره صفا طاغى اوزرينه چقوب فدعى فاطمة رضى الله تعالى عنها
يا فاطمة اشترى نفسك من الله تعالى فانى لا اغنى عنك من الله شيئا وقال لبنى اقربائه مثل

ذالك و

وقال مثل ذلك لعشيرته بر بر ندا ايلدى چونكه جمع اولديلر جمله سنه اول حضرت فاطمه
رضى الله تعالى عنها ايتدى يا فاطمه نفسكى خلاص ايدوب چقارك ناردن تحقيق بن
سزلر ايچون مالك دكلم حق تعالى دن نسنه يه يعنى قادر دكلم استمديكيكز نسنه لرى تيام
كوتنده سزدن دفع ايدوب كيدرمكه اكر الله تعالى سزه عذاب اتمك ديلسه پس جد وجهد
ايله عمل صالح ايشليكه وجمله خاتونلرينه دخى بونك امثالى ديدى ودخى جد اقربالرينه
بونك امثالى ديدى ثم قال يا بنو هاشم يا اولى الناس بامتى ان اولى الناس بامتى المتقون
بوندن صكره اهتماما وتأكيدا تكرار ندا ايدوب يعنى انلر بنو هاشم ناسك يكرك بنم امتمك
قرب وخيرلوسى دكلدر تحقيقا ناسك بنم امتمدن اقرب واوليلرى متقيلردر ديدى ودخى
متقيلره انكيچون متقى درلر كه كندولره يارامز اوليانلرى ترك ايدرلر يرامزه موتى ولى
بوفورقلر ولا قريش يا اولى الناس بامتى ان اولى الناس بامتى المتقون ودخى قريش
قوى سائر ناسك خيرده اقرب واولا متقيلردر انما انتم من رجل وامرأة وانتم كجمام
الصاع ليس لاحد فضل الا بالتقوى بوندن غيرى دكلدر كه سز حضرت آدم عليه
السلام ايله حضرت حوادن ظهوره كلديكز سزوك شانكز بودر كه برشنك طولى
بغداى دانه سنه بكزر سوكر بريكز برندن فرق يوقدر سز دخى انجلين بر بركزدن زايد
فضيلتكز وشرف خدمتكز دين ديانت وصلاحيت ايله ان اكرمكم عند الله اتقيكم
نوا سيجه عامل اولدكسيه نظر استحقار واستكراه ايله باقميه سز وكنديكزده
عجب وكبر ايله ناس اوزرينه شرف فضيلت كورميه سز ديمكدر والاحاديث
فى هذا الباب كثيرة جدا تقويه وارد اولان احاديث شريف بو بابده وتقوى
ترنده غايت چوقدر زيرا ايكى جهان سعادتى تقوادهدر جدد والعقل ايضا دال
على فضيلة التقوى وعقلده سائر طاعاتدن تقوانك فضيلتنه مطاوع
وشاهددر من غيرها من الطاعات وعبادت بدن ايله وقول ايله وفعل ايله
اقدام اتمكدر تقوى لان التحلية بعد التخلية والتزيين بعد التطهير فالاول بدون
الثانى لا يفيد وعكسه يفيد زيرا تحليه كار طاعتدر تخليه دن صكره در وظيفه
تقويدر حقا كبر بوضعى پاك نظيف اولمزدن مقدم تزيين غير مفيد اولدوغى
بالبداهه تحصيل اولوب محتاج وكسب نظر كلدر فهى بو تقوى الاساس
لجميع خصال الخير فخذها بقوة وامر قومك يأخذوا باحسنها فان فيها سعادة
الدارين ودخى بلكه كمال تقوا بر عالى اصل بنادر كه دنيانك وعقبانك خيرى
وبركتى اهل تقواده جمله جمع اولوب بو خصلت حميده نك ايچنده سندرجدر
پس امدى قوتله تقواى اخذ ايدوب وقومكه دخى احسن وجهله طوتمه

King Saud University
Copyright © King Saud University

سن ایده سن تحقیقا انده خیر دارین وسعادت عظمی واردرکه قابل بیان
دکلدر والفوز بالحیاتین دنیا واخرت ویکیسنده بیله فوز ونجات تقوا ایله میسردر
بشرنا الله تعالی وایاکم انه هو البر الرحیم والجواد الکریم حضرت میسر الامال اول حصلت
حمیده ایله محض فیض فضلندن جمله مزی دنیا واخرت میسر ایده تحقیقا الله تعالی
جود کرم ایله موصوف رحمان دنیا ورحیم اخرتدر اهل تقوایه موصل اولمغه نظر
کرمندن میسر ایلیه بحرمة النبی الکریم الامین واله وصحابه اجمعین النوع الثانی
فی تقسیمها فصل ثالثدن ایکنجی نوع تقوی تقسیمنده در پس امدی بزه واجب
اولدرکه تقوانك انواع اقسامنی ومراتبنی وشرایطنی علی وجه التفصیل بیان ایده وز
تاکه تقوای عمله کتورمك وحقوقنی رعایت اتمك میسر اوله وهی فی اللغة من
وقاه فاتقی والوقایة فرط الصیانة بر تقوانك لغت عربیده صقنمق درلر وقایه معنا
فرط صیانتدر وفاکه عابدلر ترك معصیت اوزرینه تصمیم نیت اتسه لر بر معنا
اوزرینه مقرر اولسه لر تحقیق نفسلرینی معصیتدن صقنه لر صفت تقوا ایله متصف
اولوب متقی اولورلر بو تقدیرجه معنای تقوی قلوبی ذنوبدن بری قلمقدر اصلها
وقی قلبت واوها تاء کما فی تکلان وتجاه وباءها واوا کما فی تقوی اصل اشتقاقی
وقی یقیدن اولوب لفظ واو تایه دند ردیلر نتکم وکلانك واوینی تایه تبدیل ردیلر
تکلان اوقورلر وتجاه تاسی واودن واوی یادن مقلوبدر والکل الثابت
لقوله تعالی علی تقوی من الله حق سبحانه وتعالینك بو قول شریفی که تقوی من غیر
تنوین الف تانیث ایچوندر الحاق ایچون دکلدر وعدم انصرافی جلی ونکره
اولسه جوندر وفی الشرع یعتریها معنیان عام وشرع عنده ایکی معناسی واردر
بری اولدرکه وهو الصیانة والاجتناب عن مضر فی الاخرة واول اخرتده مضرت
ولان اشیادن اجتناب ایتدر وله عرض عریض یقبل الزیادة والنقصان ادناه الاجتناب
عن الشرك المخلد فی النار بو تقوینك طول وعرضی عام اولان وصف تاکیدیدر بو
معنا اوزره تقوی اعمال البر وخیرك زیاده سیله زیاده ونقصانی ایله ناقص اولور
اقل مراتبی تخلید ناره سبب اولان شرکدن اجتناب ایتدر واعلاه التنزه عما یشغل
سره عن الحق والتبتل الیه بشراشره وتقوانك اعلا مرتبه سی قلبی ربدن
اشتغال ایدن اشیادن اجتناب ایدوب ضرر اولان نسنه لردن جمیعسندن احتراز ایلکدر
وهو التقوی الحقیقی المراد بقوله تعالی واتقوا الله حق تقاته واول قوای ظاهر
وباطن طرفندن تدبیر توجه ایتکله ما سوای الهیدن انقطاعدر که تقوای حقیقی بودر
حتی خواطر قلوبنده حق تعالینك ذکرینه مانع اولاندن احتراز ایدنتکم حق تعالی حضرته

سنذه

حضرتنك واتقوا الله حق تقاته قول شریفنده شرح اولنمشدر الله تعالیه عاصی اولمق
یدوکی محققدر وذکر شریفك اونتمقدر وشاکر اولوب کافر اولمقدر بر کمسنه کم
نفدن اتقا ایلسه حق تعالی اول کمسنه ایچون مخرج قلور اما مخالفت وهواسنه متابعت
ایله شقاوت ومشقتده دوشور زیرا جمیع فتوح تقوی ایله ورزهد اقوائه دوخا
رهو المتعارف فی الشرع المراد عند الاطلاق وعدم القرینة اعنی صیانة النفس
عما یستحق به العقوبة من فعل او ترك وبری دخی خاصدرکه شبهاتدن ومباحاتك
اسرافندن حذر وفعل ترکندن هر بری موجب عقوبت اولان اشیادن اجتناب ایدر
اهل شرع قتنده متعارف اولوب اطلاق اوزره تقوی ذکر اولندقده متبادر
اولان معنادر فاجتناب الکبائر لازم بالاتفاق وحصول تقواده کبایردن
اجتنابك لزومی جمله اعتد دین قتنده متفق علیهدر واما الصغائر لا لانها
مکفرة عن مجتنب الکبائر فلا یستحق العقوبة واما صغایردن اجتنابك لزومنده
بعضده خلافی واردر ذلك البعض کبائردن اجتناب ایدنه صغایر مغفوره ده
یجاب عقوبت اتمزدبو عدم لزومه ذاهبدر وقیل نعم لان بعض المفسرین حملوا
الکبائر فی الایة الکریمة علی انواع الشرك فلم یتعین التکفیر دیسل بکرا ایله در زیرا
بعض مفسرین لزومه حمل ایدوب مجتنب کبیره دن اعتقاد ای مغفرت صغیره
قطعید ظنید رمحل خلافدر تفصیلی وتحقیقی بودرکه تقواده صغیردن اجتنابك
لزومنده اولان خلافك منشأیدر شرح جوهرة التوحیده ذکر اولندی وعلی
اوزره فقها وبحذین اهل سنتدن ومعتزلیدن بعض اعتقاد مزبورك قطعیته
اهل سنت ومعتزلد ذلك البعضدن غیر بلرکه قطعیته ذاهب اولنلر حق جل
وعلانك ان تجتنبوا کبائر ما تنهون عنه نکفر عنکم سیئاتکم ایت شریفیله احتجاج ایتدیلر
معنای شریفی سزه نهی اولنده وعکرانیانك کبائرك دن اجتناب ایدرسکز سزدن سز
سیئاتکزی عظمتمز ایله تکفیر ومغفرت ایدهرز دیمکدر مذهبلرینه استدلال ایتدیلر
ظنیته ذاهب اولنلر صغیره نك وکبیره نك اجتنابیله عقوبتنك مشیة الله متعلق
وتقیله جوازنی کبیره دن اجتناب سز عقوبتك جوازی کبی حق جل وعلانك ان الله لا یغفر
ان یشرك به ویغفر ما دون ذلك لمن یشاء قول شریفیله اثبات ایدوب وایت اولینك مقاصد
ایت ثانیه قرینه سیله نهی اولندیغکز کبائردن اجتناب ایدرسکز صغائرکزی مشیئتمز
ایله عفو ایدرسز تکفیر وعفو ایده رز دیمکدر حمل ایدوب وبعض مفسرین کبائری ایت کریمه ده
انواع شرك ایله تفسیر ایتمشلردر ایله اولسه تکفیر عن الصغایر بو ایتده متعین
اولموب دلیل ظنیتدن تنزل ایدر وقد تسبق ان العقاب علی الصغیرة جائز ولو مع

Copyright © King Saud University

اجتناب الكبائر عند اهل السنة حال بوكه تصحيح الاعتقاد بيانكه بونك ذكري سبقت
اعتشدركه اهل سنت وجماعت قتنده تحقيقا حق تعالى دن مجتنب صغيره صاحبنه
عقاب ايتمك جائزدر اكر توبه سز اولورسه الله تعالينك مشيئتنده قويلمادلكه
شركدن غيريدر رحمهم الله تعالى جمله مزه توبه توفيق ويره طريق قرآن ارشاديله
واتصالم بنت صغائر هما بالذات كروبوبله دركبيره ايله صغائر بري برينه مخالف
اولمق بالذات مسلم النبوت دكلدر بلكه ذنوبك صغيري وكبيري فرق ايتمك اولنلر
اضافت ايله در مثلا اكبر كبائر شرك واصغر صغائر حديث نفس وشول كلمه لردركه
كجوك كناهلر بيوك كناهلره سبب اولور يعني كبيره كناهلر كفرك الجسيدر يعني
كناه هرنقدر كجي ايسه بر قاج اولنجق بيوك اولور نتكم ايكي كجي نقطه برين كلسه بيوك
اولور اكر درت نقطه اولسه اول قدر رفقه دخي زياده اولور ودخي شول افق بيوك
سيللر اولوجو يغمور قطره لرندن جمع اولوب نجه معمور يرلري خراب بيت سيلهاء
روانكرد بيني جمله از قطره هاي باران نيست زيرا قجن برمؤمن برصغائر كناه اشله
انك كوكلنده برقره نقطه حاصل اولور صا اولنجق كوكلني قبلادر واول كوكلده ظلمت
پيدا اولور طاشن كبي قتي اولور پس امدي بودرده علاج استغفار ايله اولور طب
روحانيدندركه نتكم حديث اخرده كلوركه لا كبيرة مع الاستغفار بوندن مراد توبه
صحيحه دركه انار خطاياي كبيره اولدوغي تقديرجه محو ايلر ولا صغيرة مع الاصرار
زيرا اول صغيره يه كثرت مواظبت ايله كتدكجه كبيره و ذنب صغيره عظيم اولمغه بولنور
امدي استغفاردوي عجز واعتنا رو توجه قلب انكسار ايله مؤمن صداقت تمامله
كبيره قومازواصرار ايله كرفتار ذنب عظيم اولقدن قورتولمز بووجهتدن بعضلر كبره مته
كنني معترف اولمق طاعت بين اولمقدن يكدر بوندن بلنديكه تقوي ايچون اوچ منزل
واربريسي شرك باللهدن تقويدر وبريسي بدعتدن تقويدر وبريسي معاصي فرعيدن
تقويدر وعلى التسليم لم يعلم يقينا عدد الكبائر بووجه اوزره كبيره دن ماعدا كل اولان
منهياتك جمله سندن اجتناب ايله منصور اولوب طاقت بشريه دن بيرو اولوركه
محل نظر درتبوني تسليم اولسه دخي كبائر يقينا قاج اولدغي معلوم دكلدر قيل تتبع وتحقيق
وتتبع اياته وغير ذلك ودينلديكه عدد كبائر بعض يديدر وبعض يتمشدر وبعضلري
يدي يوزدر واول غيريلري دخي اون ايكيدر وبعض اون التيدر بو اختلاف انشلردر وفد
قال عليه الصلوة والسلام فيما اخرجه ت وحسنه وح وصححه عن عطية رضي
الله عنه بوحديث شريف غايتله صحيحدر حاكم روايت ايتدي وابن ماجه وامام ترمذي
سننكدن اخراج اولنمشدر حديث حسندر عطية ابن عروة السعدي روايت ايدركه

تحقيقا

تحقيقا نبي عليه الصلوة والسلام بيورديكه لا يبلغ العبد ان يكون من المتقين حتى يدع ما لا
باس به حذرا مما به باس يعني عباد اللهدن برعبد مسلم درجه متقينه بلوغ ايتمز شايدكه
حرامه وقوع بولميه يندن ديو تا فضول حلالي ترك ايتمجه ويا خود اجتنابي لازم اولان شيئه تودي
ايلديو قورقوب لازم اولميان شيئي ترك ايتمجه اصحاب تقوادن عد اولنمق مرتبه بالغ اولمز يعني
اهل تقوانك درجه رفيعه سنه وصول ميسر اولمز ديمكدر وبونده ورع المتقين درلر
زهاد ورعلا درجه نائلدر يقول العبد الضعيف هذا الحديث نص في لزوم اجتناب
الصغائر لانها بعد الاعراض ومساعدة الخصم فيما لا باس به يعني بو عبد ضعيف صاحب
الطريقة محمديه رحمة الله عليه ديديكه بو حديث شريف صغائردن اجتناب لزومنده نص
قاطعدر زيرا بوندن صكره خصمك استدلالندن برنسنه لازم كلمز بل نريد ونقول كل ما غاتر
كل ما فيه احتمال الحرمة والافضاء الى الحرام كعموم ما الثابتة الحرام واما الحلال الخالص عن
الشبهة فلا يتناولها عرفا وان تناول لغة يالكه ما بونده زياده قلنديكه زيرا ما لا باس به كه
ما عامدر حلال خالصه شاملدر ديو سؤال اولنورسه بونده ما حلال خالصه عرفا
يعني عرف شرعده شامل دكلدر مثلا انما حرم عليكم الميتة آيتنده ما عام اولوب لغة
جميعن بعد حضرت پيغمبر عليه الصلوة والسلامك احلت لنا ميتتان بيورماريله عمومنده
داخل ايكن اخراج اولندي يعني بو مثالده دخي شبهه خالص اولان حلال صرف لغة ما نك عمومنده
داخل ايكن عرفا خارج اولور زيرا كلام رسول عليه الصلوة والسلام عرفا وزرينه مبنيدر
فرج حم نتكم بو حديث شريف دخي دلالت ايلر امام بخاري ايله مسلمدن اخراج اولنمشدر
عن النعمان ابن بشير رضي الله عنه انه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول ان الحلال
بين والحرام بين وبينهما مشتبهات لا يعلمهن كثير من الناس بو حديث شريف نعمان ابن
بشير رضي الله عنه روايت ايدوب تحقيق بيديكه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه و
سلمدن اشتدكم ايديردي حلال اولان اشياء ظاهره ايله بيان اولنمش ظاهر وواضحدر
شبهاتدن كلدر وحرام دخي بين الانام واضحدر حرمتي كزلو دكلدر حدودي نص قرآن ايله
بيان اولنمشدر واجماع امت ايله ثابت وظاهردر اما بو ايكيسي ارهسنده شبهات بولنندن
نجه نسنه لر واركه مشكوكدر نه بله سن حلالدر ونه بله سن حرامدر برنسنه بر اراولد
بر طرفنده رجحان اولميه اول نسنه شبهه لودر حرامه بكزر حلاله بكزر حال مشتبه اولنغي
اجلدن بلنميه سن انكا شبهه لودر لر زيرا حلي وحرمتلري محل شكوك وشبهاتده در
اكثر ناس اول شبهاتي بلمزلر وحل حرمتين اكلمزلر بو جندكر بياني تصريح
اولنمشدر ايكسي بري برينه مطابق دشمندر ويا خود اول بابده نص شريف غايتده
خفي واقع اولمشدر فمن اتقى الشبهات استبرأ لدينه وعرضه پس بركمسنه شبهاتدن

Copyright © King Saud University

اجتناب ایلسه ذم شرعیدن برئ وعرضی معرا ومبرا قلور وورع ایله وقوع شبهه‌دن
صقنور نتکم روضة الاخبارده روایت ایدر که امام اعظم رحمة الله علیه کاری تجارت ایدی
بر شریکی وار ایدی اوبنی بشیر درلر ایدی بر زمان بشیر مصره تجارته ایکن ابو حنیفه
رحمة الله علیه کوفه‌دن بمقدار عدد قماش کوندردی ومکتوبنده اسمار لدی که فلان رنک
قماشک شویله بر عیبی واردر زنهار انک عیبک دیمیجه صاتمیه‌سین دیو تنبیه
ایتمشدی بعده بشیر ابو حنیفه کلجک اول عیبلو قماشی ایلی صاتدک دیو سؤال
اتدکده بشیر ایدی انلری برکزدن صاتدم عیبک دیمک خاطریمه اصلا کلمدی دیدی
ابو حنیفه کندو مالنی ایروب اندن اوتوزبیک اقچه فقرایه تصدق ایدوب بو ریکه
بو جمله مال شبهه‌لو اولدی بویله مال بکا کرکمز ایدی بوندن بزه عظیم حضر واردر آخرت
ایچون چالشانلر کورندی مرتبه صاقنورلر با خصوص قصدله اولمش دکل در حرامده شبهه
دخی واردر ومن وقع فی الشبهات وقع فی الحرام یعنی اسور شبهاتدن حذر اتمین اکا
وقوع بولجقدر واکا وقوع بولان حرامه کرفتار اولجقدر وقصد اتمدوکی تقدرجه
محرمانده دوشجکدر زیرا شمدی کوبر درهم حلال امر محال کبیدر بو سببدن صاحب ترجمه
ایدر فی زماننا حلالدن حصول درهم فی مشکل اولدی بولنسه والیم کوسه خستره شکسته
اولان مرضا مزه انکله دوا واستشفا ایدردک نتکم عبد الله ابن عباس رضی الله
عنهما فضیلت اساس قولنجه کسب حلال ناسه وسوء تقوی اساسه بر جبل جبل
نقل اتمک کبیدر دیمشدر دوا بو بکر الصدیق رضی الله عنه شبهاتدن نفسنی حمایت
ایدوب دفع احتمال شبهه ایچون یتمش باب حلالی صدد وارد ایلردی اولزمانده
بویله ایکن شمدی نیجه اولمق کرکدر کالراعی یرعی حول الحمی یوشک ان یقع فیه
شول چوبان وحافظ حیوان کبی کرشول اوتلقدکه صاحبنه حرام بوندن
کسه انک حولی سندن کجمز واشجار سبزه زاردن نسنه اولمان اول کسنه
حمایتنده اولدیغیچون انرن سرعت ایدر اول سقولمره اده قیونک وصغیرک
اوتلمق دروبو کستاخلغی جهتندن اول حمانیک صاحبندن معاتب ومعاقب
اولمقدر اسدی حرامه سلوک ایدن کسنک حالی علی التوالی بونک مثالیدر الا وان لکل
ملک حمی الا وان حمی الله محارمه اسدی اکاه اولیکز کر ملوک زماننده هر بر ملکک
بر حماسی واردر ناسدن حمایت ایدرلر انک سطوت سلطان جلالندن خوف وحذر
اتدکلرندن کمسه اول یره قریب اولماز وایچنه کوزمز واکا قریب اولنلره عقوبت
ایلرکذلک ملک الملوک سلطان السلاطین اولان رب العالمین حضرتنک حماسی
دخی معاصی ومحارمی دیر بر کمسنه اول حول حمایه اولشوب ایچنده بر الفداد تکاب

ایلسه

ایلسه شنک بو قدر کرفتار عقوبت اولور وقهر غضب حقه مستحق بولنور زیرا
بنده احتیاطی اولان کسنه خطایه قریب اولماز وسوخته جهنم غضب رب بولمز
الا وان فی الجسد مضغة واکاه اولکز تحقیقا سنک جسدک بوغازینده الوب مضغ
ایده جک قدر قطعه لحم در اذا اصلحت صلح الجسد واذا افسدت فسد الجسد کله
یعنی اول جسدده اولا پاره لحم صالح اولورسه جمیع جسد صالح اولور وجمیع
جوارحی کندویه تابع ومطالع قلور زیرا انلرک جمله سی بوکا متبوعدر واکو مظیفه
فاسد اولورسه جمیع جسد فاسد اولور زیرا انلری منکراته استعمال قلور و
الا وهی القلب اکاه اولکز کرا اول قلب انساندر زیرا قلب مبداء حرکات بدنیه وارادات
نفسانیه‌در اکر ارادتی صلاح وصواب اوزره اولورسه بوندن حرکت صالحه
صادر اولور صادر اولور واکر صالح اولمز ایسه فسادی ظهوره کلور زیرا اول
مملکت بدنده پادشاه‌در عقل اکا وزیر اولوب سائر جوارح اعضا انک حکومتنده
رعایادر وایضا کرو کجلین تقوانک تحقیقنده صفا بردن اجتنابک لزومنی
ترجیح ایدر المعنی اللغوی مرجح فی الشرعی ما امکن تقوانک معناسی شرعیسنده معنای
لغوسی بر حال رعایت اولنور وفرط الصیانة تقتضی الاجتناب عن الصغائر
والشبهات ایضا وفرط صیانتک ایسه صفائرک حلالدن وشبهاتدن اجتنابی مقتضی
اولدیغی کجلین واضحدر لکن الاحتراز عن جمیع الشبهات لا یمکن فی هذا الزمان علی ما سیجیء
ان شاء الله تعالی لکن فی زماننا جمیع شبهاتدن احترازه مجال یوقدر اول سلوکک
تفصیلی یقینده کلور ان شاء الله تعالی الحرام یقین اولان شبهه‌لرک ماعداسنک غیری
شبهه‌لو اولدیغی جمله سندن اخراج اولنماسی غایتله مشکلدر طاعات عبادت فاقمقدر انجق
درلر بو زمانده هر نسنه کالتله تقیش اولنسه اقل مرتبه شبهه‌دن خالی نسنه بولنمز بو
تقدیرجه امر متعسر اولور بو جهتدنکه ناسک حالنه حرام قرشمشدر بر درهم حلال امر
محال کبیدر اهل ورع ایچو بر نسنه قالمشدر ایسه دجله ونیل مبارکده صو ایچمک اولمشدر
اولدیغی کندو کتف دستیله ایچرسه درباخود سلف صالحین کبی نیجه کمسه لر طاغلرده
ودرلرکوشه سنده خالی یرلرده بتن عشلردن وشول اوتلردن که انلر شائبه شبهه یوقدر
اکل قلعت ایدرلر زیرا اذا ذلک خیرلوسی تقوادر اما ورع بابنک ادنا مرتبه سی اولدر که
طوتله مصاحبت ایدوب خدا اموده بر مقدار استقبال ایله اکتفا ایله ذبایه حب
ورفقت انمیو دخی مراتب ورعده بر مقدار استفسار ایله مرتبه‌در فتعین لزوم اجتناب
کل حرام ومکروه تحریما فی تحقیق التقوی پس تحقیق دیدکلری حرام وهر حرام یقین
اولان مکروها تحریمیه‌دن اجتناب اولدیغی متعیندر دکر شبهه‌لی اولانسه لردن

[illegible] حلال [illegible] الکرام [illegible] الطاعات [illegible]

King Saud University
Copyright © King Saud University

ال چكگدر تنكم ابو بكر صديق رضي الله عنه بيورمشكه باب حرامدن بر نسنه يه دوشمين ديو
باب حلالدن يتمش درلو نسنه قورقدن ترك ايلدم پس اسدى تحريما مكروه اولان ابو
حنيفه ايله امام ابو يوسف قتنده حرامه اقربدر زيرا دليللرى متعارضدر و امام محمد قتنده
هر مكروه اولان نبي حرامدر يعنى امام محمد مكروه قتنده نص قاطع بولمدغى لفظ ايله تلفظ
ايلمدى اما كراهت تحريميه اولان مكروه امام محمد قتنده شول حرامدن عبارتدر كه دليل ظنيله
حرمتى ثابت اولمش اوله و حرام دليل قطعيله حرمتى ثابت اولاندر پس اسدى مكروهك حرامه
نسبتى واجبك فرضه نسبتى كبيدر بو خصوصده فضلادن چوق كمسنه امام محمد ايله
امامين بيننده واقع اولان خلافك ثمره سنى بولمشلردر لكن بعضيسى ديمشدر كه ثمره سى بيننده
ظاهر اولوب مثلا بر كمسنه حرام اشليه ييم ديو يمين ايلسه و كراهت تحريميه مكروه بر فعل
اشلسه امام محمد قتنده حانث اولور امامين قتنده حانث اولماز اسدى حذر ايله بحرامه
قريب و هر كراهت تحريميه يقين اوليه قندفالديكم اشليه رسن ديمكدر هذا ما عندى والعلم
عند الله تعالى بونلرك قتنده دركه انمه ديمشدر جميع علم كا ليله الله تعالى حضرتنك قتنده در

النوع الثالث في مجاريها اوچنجى فصلك اوچنجى نوع تقوانك جريان ايتدوكى مواضع بياننده در

اعلم ان التقوى لا تحصل الا باجتناب المنكرات والمنهي عنها واتيان المعروف والمأمور بها اذ ترك
المأمور به مما يستحق به العقوبة ولكن المبادرة بها ومن الذنوب في قول استماع الوجوديات
كالزنا وشرب الخمر الا لعدميات معلوم اولدكه عالم نحرير و علامه خطير مؤلف رحمة الله عليه
تقوانك جميع اقسامنى جامع اولان تعريفنده اعلم كل سيد تصطير ايدب تقوانك علته زيادة
اهتمام قصد ايتمكين علم اجمالى حاصل ايدب انواع فوائدينه واصل اولور زيرا تقوانك تحقيقى و جميع
اقسامنى جامع اولان تعريف بودركه تقوى تحصيل اولنمغه امور دينده احتمال ضرر اولان
منكرات و منهياتك جميع سنده اجتناب ايتمك ايله تحصيل اولور كه انده افعال فضيحدن و اقوال قبيحدن
بر نسنه قليل بو محتمل ضرر اولنلر ايكى قسمدر برسى معصيت صرف و حرام محضدر ايكنجيسى
مشتبهات و فضولى مباحاندر زيرا كه بونلره حرص كوستروب مشغول اولمق حرامه و عصيانه
يتشدرر نفس اماره نك طغيانندن سببدر و دخى اداء فرض الله يعنى فرض و واجب و سنت
و مستحباتى ايتمك و عمله كتورمك ايله اولور و منكراتدن و منهياتدن تقوى ايلمك بونلرى
ترك ايدن سبب عذاب و باعث عقابه مستحق اولور جميع كناهدن تقوا ايلمك فرضدر زيرا كه
سبب عذابدر مشتبهاتدن تقوى ايلمك مندوبدر تقوانك موجب ثواب و تركى موجب
مورث عقاب فضول مباحاتدن تقوا ايلمك خير محضدر تركى سبب حساب و قيامت كوننده
حبس مديده باعث اولور بونلردن بلنديكه عند الاطلاق مباد اولان وجودى اولنلردر زنا ايلمك
و شراب ايچمك كبى عدمى اولنلر دخى كلدر مثل ترك الصلوة والصوم فكذا لم يعد من الكبائر مع كونه

اكبر الكبائر

اكبر الكبائر بر ترك صلوة و اوروج كبى بو جهتدندر كه ايكسندن برسنى ترك ايتمك كافردن ايكن كبيره
عد اولنماز فلنذكر الوجوديات مفصلا ثم العدميات مجملا پس بوندن مناسب اولان اولا
وجودى اولنلرى تفصيل اوزره ذكر ايدب عدمى اولنلرى تأخيرده اختصار بوندندر فنقول
لكن انما المخصوص بعضو معين اولا بر ايدرو ذكر اول منكرات وجودى اولنلرده يا عضو معينه
مخصوصدر يا د كلدر والاول في الغالب ثمانية اول بونلك بياننده مخصوص اولدقلرى عضولرى
بحسب تغالب علماء آخرت و فضلاء بصيرت سكز عضودر اعضاء رئيسه دن كيفيت تقوى
بيان ايلديلر بو بيان اولنان اعضانك اولكيسى قلب اذن عين ولسان ويد وبطن وفرج
ورجل چونكه قلب جمله اعضانك رئيسى اولوب سائر كه اعضا قولاق و كوز و ديل و اليلر
و اياق دركه و قلان اعضالر و جوارحلر نقد دوا رايسه قلبك فرماننه تابع اولوب اطاعت
كوسترلر هر نه امر ايلرسه انى اشلرلر مثلا كوزه امر ايلسه آچ ديو آچر و اياقلره امر ايلسه حركت ايله
ديو حركت ايدر و ديله امر ايلسه سويله ديو سويلرلر فعلى السالك ان يحفظ كل عضو من كل معصية
ونى منكر يخوط في سلك المتقين فلا بد من تتبع اصنافها اى سالك تقوا بو اعضادن هر برينى
حفظ ايتمك اوزره اولدر زيرا جميع معاصيدن بونلرى حفظ سالكه ملكه راسخه اولمدقجه سالك
تقيد اولمز و مسلك اولمز و اعضاى معين مخصوص اولان منكراتك اولا وجوديات
ثانيا عدمياتى سكز صنفده اولنيا بر صنفده بيان اولنمق اوزره و نوع ثالث طقوز صنف قلنوب

الصنف الاول في منكرات القلب وآفاته اولكى صنفى قلبك منكرات و آفات بياننده در اعلم
ان صلاح الكل من كل شيء اذ هو ملك مطاع نافذ الحكم والاعضاء رعيته وخدمه كرسين
بلكه تحقيقا ابدان ايچنده قلوب انسان عساكر كردون مأثر ايچنده سلاطين زمين زمانة
اولوب سائر اعضا و اركاناتك رعيت و خدامى اولمغله فرماننه تابع اولوب اطاعت
كوسترر پس چونكه سلطان صلاح اوزرينه اولسه رعيت دخى صلاح اوزرينه اولور متبوع
اولنلر اوزرنده مستقيم اولسه لر تابع اولنلر دخى انكچون مستقيم اولورلر و كذا قال
عليه الصلوة والسلام الا وان في الجسد مضغة الحديث تتكم رسول الله بيوردى كه
تحقيقا بدن ايچنده بر پاره ات وارددر قچنكه صالح اولسه بدن دخى صالح اولور قچن فاسد
اولسه بدن دخى فاسد اولور بو حديث شريفك بيانى بوندن اول اكاه اولك ديو ذكرى
مرور ايتمشدر و اصلاحه تخليته عن الاوصاف الذميمة وتحليته بالاوصاف الحميدة
نفسك صلاحى قلبى اوصاف ذميمه دن خلاص ايتمك و اوصاف حميده ايله بزه مك ايله تزيين
تكميلدر زيرا نفس بودركه قلبده اولان قانك بخارندن تكون اولور و بو نفس روحدن
تركيبدر و مومن ايدنلغنده قيد بكزر و اخلاق ردية نفسك صفاتيدر عناصردن الحاق
و اخلاق حسنه روحك صفاتيدر نوردن اولمغله و صفات قبيحه كدر ديمجه صفات حميده

Copyright © King Saud University

حاصل اولمه و نیچون اصلاحی سالکه لازم اولمغین ولابد من قسمین بونک بیانی ایچون صنف
اولکی قسم قلوب القسم الاول فی تفسیر الخلق و بیان منشئه و تقسیمه الی المذموم و الممدوح
قسم اول خلقک تفسیرنده منشائی بیاننده و مذموم و ممدوحه تقسیمنده در و طریقه
ازالته الاول و علاجه اجمالا و خلق مذمومک ازالسی طریقنک و علاجنک اجمالا بیاننده در
و تحصیل الثانی و ابقائه و حفظ صحته و تقویته الا ایضا و لکن بکی الکنجی قسمی خلق
ممدوحی تحصیل و ابقانک صحتنی حفظ و تقویتنک بیاننده در فنقول الخلق ملکة تصدر
عنها الافعال النفسانیة بسهولة من غیر رویة برایده روزکه خلق ردیه و فکرسز افعال
اختیاریه مصدر اولان کیفیت راسخه درکه بو ملکه درکه انک سببیله نفسدن افعال
سهولتله صادر اولور و فکر و رویته محتاج اولمز و یمکن تغییره لورود الشرع به و
اتفاق العقلاء و التجربة ورود شرع مطهره و اتفاق عقلا و تجربه ایله تغییری ممکندر
و یختلف الاستعدادات فیه بحسب الامزجة اشبو اختلاف استعدادات امزجه حسبیله
مختلف در و منشاؤه قوی النفس و هی ثلث و منشائی نفسک ادراکات اظهار و عیانی
اوج مقام ایراد اولنندی و هر مقاصده نجه امور مهمه و فوائد نافعه مندرج قلندی
النطق و هو قوة الادراک فاعتداله الحکمة و هی ملکة النفس تدرک بها الصواب من
الخطاء اول نطقدرکه عقل ایله معبر اولان قوه ادراکدر اعتدالی حکمتدر نفسک صوابی
خطادن تمییزنه مصدر اولان کیفیتدر و افراطه الجربزة و هی ملکة ادراک تدعو الی التطلع
مالا یمکن معرفته کالمتشابهات و بحث القدر اکر قوه ملکی حد اعتدالدن اولوب افراط و تفریط
میل ایلمزسه اول حکمتدر اکر افراط اولورسه اکا جربزه دیرلر که دلیلندر بنظم الجیم والباء
معناسی لغوسی نفسک فساده ساعی اولدوغی و قوه عاقله بحیل و تزویرات و مضاحکه
و مسخره لق امورنده عجایب احترازه کمکه صرف ایلیه نفس متشابهات و بحث قدر کبی
اطلاعی ممکن اولمیان اشیایه راغب اولدوغی بیلمک کرک مراتی وجودلی دوشندن
پاک و مجلا اولمه و یصدر بها افعال یتضرر الغیر بها یا خود غیرک متضرر اولدوغی افعال
صدورینه داعی اولان کیفیتدر و تفریطه البلادة و هی ملکة بها یقصر صاحبها عن ادراک
الخیر و الشر و تفریطی بلادتدرکه اول نفسک خیر و شرک ادراکیله تمییز ایتمکدن عاجز
و افعال محموده افعال مذمومدن سیچوب فرق ایتمکه قادر اولمیوب ملکه سی قصوریله
سبب اولان کیفیتدر و الغضب و هو حرکة النفس دفعا للمنافی و بری نجی غضبدر که
بو نفسک کندو یه نا ملایم مؤذی اولانی دفع ایچون حرکتیدر فاعتداله الشجاعة و هو
موذب اولوب افعال معتدله سبب و منقاد اولورسه اکا شجاعت درلر که قوه
القلب اولمقدر و هی ملکة بها یقدم علی امور ینبغی ان یقدم علیها اول ملکه که نوبتنه

تفسیری

تفسیری اولدرکه ملکه هیئات نفسانیه راسخه درلر زیرا کیفیت نفسانیه ایکی قسمدر
بری حال و بری ملکه در زیرا سریع الزوال و غیر راسخ اولورسه حالات و ضحک کبیکه
کا مالهدرلر اکر بطئ الزوال و راسخ اولورسه سخا و شجاعت کبی اکا ملکه درلر پس
و خلقک تعریفنده ملکه ذکر اولندی بو کا بنا اکر نفسک اقدامسز اواره اولان
وری اوزرینه اقدامنه سبب اولان کیفیتی ایچون و افراطه التهور و هی ملکة بها
یقدم علی امور لا ینبغی ان یقدم علیها افراطی تهوردرکه فکر ایتمدن و صوکی نجه اولود
دیمدن براش اوزرینه شروع ایتسه درکه نفسک اقدام اوزره اولان عمله یعنی امورده
بیهوده کلدرانک اوزرینه سبب اولان کیفیتدر و تفریطه الجبن و هو هیئة راسخة
بها یحجم عن مباشرة ما ینبغی و بونک تفریطی جبندرکه نفس نا محل اولان امورده قورقق
اولقدر شول لایق اولمیان اموره مباشرتدن منع سبب اولورنده بو محللرده
نل اولمقدر بو هیئة راسخه در و الشهوة و هی حرکة للنفس طلبا للملائم و بردخی
شهوتدرکه نفسک کندو یه اولانی طلب ایچون حرکتدر فاعتدالها العفة پس اعتدالی
نفسی محارمدن و مناهیدن منع ایتمکدر و هی ملکة بها یباشر المشتهیات علی وفق
الشرع و المروة اول ملکه ایسه نفسک مشتهیاته شروع شرع و عقل تجویز و تحسین
ایدوکی مأکول و مشارب و مناکحده اعتدال اوزره تصرف و تناول مباشرته سبب
اولان کیفیتدر و افراطها الشره و افراط نفسک طعامه زیاده حریص اولدیغندن
مزو حرمتی بقیوب حددن تجاوز ایتمکدر و الفجور و هو ملکة بها یتناول المشتهیات
مطلقا و فجور درکه بو دائره شرعدن و عقلدن تجاوز ایدوب محرمات و مکروهات
تناول و فواحش و قبایحدن تمتع و تلذذ ایدوب بیباک استعماله سبب
اولان کیفیتدر و تفریطها الخمود و هو ملکة یقصر عن استیفاء ما ینبغی من
المشتهیات و بونک تفریطی خموددرکه خمود اولدرکه بالکلیه نفسک ترک شهوات مباحه
ایدوب یا هلاک بدن یا انقراض نسله مؤدی اولوب تناکحوا و تکاثروا حدیث شریفنه
مخالفت قلور مشتهیاتدن جائز و سزا اولنلرینی استیفاده قصوریته سبب اولان
کیفیتدر مثالی بودر شهوة و الاوسط تحصیل باستخدام الاول الاخرین و اقسام
ثلثه نک اوساطی اولان حکمت و شجاعت و عفتدن تور بازوی شرع
و ... طرف افراط و تفریط طرف مقبولا مالدر و کندو مقتضاسی اوزره استخدامی
ایتمک اولوب اطرافنی تحصیل عکس مذکور ایله اولور و الاطراف باستخدامها ایاه فالا
طراف مطلقا و الاوساط لنوب بها عرض فاسد و زائل و اطرافنی تحصیل عکس
ایله خدمت ایتمکدر یعنی اطراف مطلقا ایله غرض فاسد شائبه سی اولان اوزره

Copyright © King Saud University

دوایله رذائل زائل اولوب یرینه خصال عفتی تحصیل ولمعلوا اولور فکل خلق مذموم ناشی
عنها منفردة او مجتمعا بعضها او کلها هر برندن و یا کلنك یا بعضك اجتماعندن ناشی
اولان هر خلق قبیح و مذمومدر و علاج الحد الکلی و الاجمالی معرفة حقایق الامراض و عوالمها و
اسبابها و اضدادها و فوائدها فانك علاج امراض قلبك عوائل اسبابنی بلوب معلوم
اتدکده قانون صناعی اولدرکه اولا مرضك اجناسی قاچدر و جنسنك سببی و علامتی
ندر ایله مندفع اولور تشخیص اولندقده معالجیه مشغول اولوب علاجات معینه استعمال
اتمکله مرض دفع اولنور پس طب جسمانیده اولدیغی کبی طب روحانیده دخی بو قاعده
مقرردر بو اسلوب اوزره علاج مقدد و میسردر علاج بابنده مهم اولنلر اصول
و فروعی امراض قلوبه شافی و نجوقدر اجمالا معرفت حقایقك بیان ایدهلم بعون الله
تعالی ثم معرفة وجود الامراض فی نفسه بالتفتیش و التامل بوندن صکره امراضك اصلی
کندو نفسنده وجودنی تفتیش و تامل ایله اطلاع قصد ندهاولر و اطلاع عده نقدر
اسباب اهتمام و دقایق حیله قادر ایسه تقصیر و تهاون اتمیه که اکثری بنی آدمی راه
فضائلن سعادتدن القیوب شقاوت و جهالتده قیوب کندی احوالنه و افعالنی
بلمیوب دقایق عیوبندن غافل و وساوس نفس اماوسندن زائل اولدیغیدر پس
عاقل اولانلار ندرکه کندو عیوبنی بیله که تدبیر ایدوب هر صفت ذمیمه انك ضدیله
علاج ایلیه و اختبار من ینبه علی عیب من الصدیق الصدوق و بر عاقل و دانا و صادق
دوست قراوب عیبنه تنبیه ایدن دوستندن اختیار ایده یعنی عیوبنی اندن سؤال
ایده هر نقدر که سندن عیب یوقدر دیسه مقید اولمیوب ابرام ایده و بعض عیوبنه
اشارت ایدنجه تمام سرور و نشاط کوستروب طاهر و باطنده شکر و سپاس اظهار
نکته روایت در اسکندر ذوالقرنین برکون خواصلرندن برسنه دیدیکم بو قدر زماندن
کندیکی بره مخلص خاص عرض ایدرسین و سنك حقنده تربیت و انعام اولنمشده
اما سن هیچ بر دفعه شول خدمتکه لایق خدامدر اتمدك دیدر دیدکده مخاطب اضطراب عظیم
طاری اولوب پادشاه جهان بیورسنکز تقصیر اتدیکم نه خدمتدر اسکندر ذوالقرنین
ایتدیکه سن دائما اخلاص تلبیس ایلدك زیرا بر کره بکا بر عیبمه تنبیه اتمدك ندیم ایتدیکه
حضرت پادشاهك محاسن و فضائلی مجلادر جو ذره قدر عیب ناپدیدر دیدی
اسکندر اصلا قبول بیورمیوب ایتدی بنم نفسم عیبدن خالی دکل ایدوکی مقرر و محقق
و انی انکار ایتدیکك یا احمقدر و سندخی فی الواقع بنده عیب کورمزسن احمق و نادان
ایمشسن و اکر کوروب بو خدمتی ایدرسن منافق و فتان ایمشسن دیوانی شرف صحبتندن
مردود ایلدی و اکر دوستلردن بر منفعت حاصل اولمزسه باری بو جهتدن دوست صحبت

نظری

و نظری و هنرلرینه منحصر و انك مشاهده سنده دوستنك معایب و مطاعنی تجدید و
تفحص قول اعدائه فانهم ینظرون الی عیوبه ویذکرونها ناظر اولان دوشمنك قول اعتبار
ایدوب کندو عیبنی اعداسندن تفحص و طلب ایلیه زیرا تحقیقا انلر سنك عیبك
کوزه درسانواسه اظهار و اعلام اتمکده اهتمام ایله جهد ایدرلر عیبنی انلردن تجسس
ایدوب کورهسن و النظر الی الناس فانهم مرآت و تذکرة لکل طالب ملتمس و دخی
احوال ناسه نفسك حوالده انظار ایدوب هر طالب مستبصر ایله قورقوب تذکر ایدهسن
زیرا نفس کندو قبایحن کندوده ادراك اتمکده سستدر اما غیرینك قبایح و ربانك
ادراك فلقیه چالاك و جستدر پس بو مقوله تدبیرات و حیل ایله معایبنی ادراك
و سن بعد اول مقوله افعال ایقاع اتمکدن امساك اتمك سیره زیره کان جست و تیمدی
مبصران چالاکدر ثم تمیز اسبابها بوندن صکره مرض اسبابنی ایرمق ایله علل
معالجات اولنه تدبیرات صناعیة ایله ثم ازالة الاسباب و ارتکاب الفضیلة المقابلة
و التکلف فی تحصیلها بوندن صکره نفسنی خو و طبق اسبابلی خلق ذمیمه نفسندن کیدره رك
و انك مقابلی اولان فضیلتك تحصیلنه سعی بلیغ ایدوب یرینه خلق حمیده ایله هواء
شرعه اعتصام ایله تبدیل ایلیه سن ان الامراض تعالج بالاضداد کما ان الصحة تحفظ
بالانداد و اذا الدعلت رفع مرضدر و دفع مرض ایسه ضدیله علاج اتمکله اولور
نکه امراض حاره ادویه بارده ایله علاج و امراض بارده ادویه حاره ایله معالجه اولنوب
تبدیل مزاج اولنور پس طب جسمانیده اولدیغی کبی طب روحانیده دخی بو قاعده ایله
صحت مطلق میسردر ثم التعنیف بالتعییر و التوبیخ فی السر و العلانیة بوندن صکره لازم
اولدیکه نفسمزه کزلو و اشکاره عیوبن باشنه قاقوب سرزنش ایدوب عارلندره
ایله تربیت و تقویت قلاوز بردرجه که بو نکله صفات ذمیمه و خصال قبیحه دن نفرت
ایدوب خلوص بوله ثم الرزیلة المقابلة فلیحفظ حتی لا یتجاوز الی الطرف الاخر بوندن صکره
صفات ذمیمه نك ازالهسنه و انك مقابلی اولان خصال حمیده تحصیلنه سعی بلیغ ایله حفظ
و انفاسی ممکن و ظاهردر تا صفات ذمیمه بر اخر طرفدن متجاوز اولمیه زیرا بو صحتك
حفظنه و فضیلت نفسك بقاسنه بوندن افضل سبب یوقدر که دائما معارف
معاشرت و اصدقا فی تحصیل فضائل اتمش و عیوبی و رذائلی ترك اتمش خیر و فضائل
کسنلر ایله اولوب تحصیل فضائل اتمش و معایب رذائلندن کیتمش کسنلر صحبتندن
دخی اجتناب ایله تبدیل و قلوبك صلاحته مدار اولور ثم الریاضة الشاقة کالنذر
و الایمان و العهود علی التزام الاعمال الشاقة حتی تدعن ما هو اهل منها بالطیب و سهولة
بوندن صکره رذیلت غایتده متمکن و شهرستان بدنده مدت مدید و متوطن

King Saud University
Copyright King Saud University

اولمغله علاجات مزبوره ایله دفع اولنمیجق منعتن اولسه نفسه تحمیل عبادات شاقه
وتکلیف ریاضات صعبه ایدوب تا فعل مزبوره وخلق مذکوره رجوع اتمامك ایچون عهده
سندن خروج اندیسی منعسر نذرلر ونقضا وفسخی قابل دکل عهدلر ایده که نفس عبادات
وریاضات انوارندن صفا واعانت نذور ومواثیق عهوده سبیلا اول خلق مذمومدن
راه رها بوله نتکم طب جسمانیده اعضایه طاغ وعروق قطع وکی ایدرلر تا کم اول عروق
مواد فاسده یه مجرا واعضایه انك طرفندن اخلاط ردیه منصب اولمش ایدی بالکلیه
مسدود اولوب سهولتله علاج اولنه بکی صحت بدنیه یه اهتمام لازم ایسه حفظ صحت
نفسه اعتنا دخی لازمدر بلکه بو دخی اهم واقدم وبوکا اهتمام اتم والزم در زیرا نفسك
خباثتی وحماقتی برمرتبه ده درکه قچن برشهوت ویا برمعصیته عزیمت ایلسه ان منع
اتمك قصد ایلسك دکه علاج ایله فوت ایلمز اکر برکون اعمال شاقه التزام ایدوب طعامی
قطع ایلسك وقتنده غداسی ویرمسن شهوت ساکن اولور اول معصیتی ترك
ایدر هیچ اتمکدن متأثر اولدوغی کبی برغیری نسنه دن متأثر اولمز نتکم حکماء هند
مرضا یه اهتمام نسخ احمالیله علاج ایدرلر دوا ایله علاج اعزلر خسته اولسلر بر قاچ
کون یمکدن واچمکدن پرهیز ایدرلر صحت بولورلر زیرا خسته نك علاجی ایکی قسمدر
بری دوا بری اهتمام پرهیزدر اکر دوا ایله اهتمام جمع ایلسك خسته شفا بولور
بو سببدن دوادن اهتمام اولی در اکر اهتمامی ترك اتسلر دوا نافع اولمز اما وقت
اولور که دواسز اهتمام نافع اولور نتکم حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
بیورر اصل کل دواء الحمیة یعنی بونك معناسی بودر که اهتمام ایله دوادن استغنا حاصل
اولور دیمکدر طب روحانیده دخی بو قاعده مقرردر واستماع ما ورد فی ذم سوء
الخلق اجمالا وتفصیلا وذم سوء خلقده طرف شرعدن وارد اولانلری استماع اتمکله
اجمالا وتفصیلا بیان اولنسه کرکدر والثانی یجی فی القسم الثانی ان شاء الله تعالی
ذم خلقك بیانی ایکنجی تفصیلی کتابك ایکنجی قسمنده یقنده کلور الله تعالی بیسر ایلدکده
اما الاول فمنه ما اخرج صف عن میمون بن مهران رضی الله عنه اونده اولانك
اول سوء خلقده وارد اولان بو حدیث شریفك راویسی اصفهانی سنندن
اخراج اولنوب میمون ابن مهران رضی الله عنه روایت ایدر انه قال رسول الله صلی
علیه وسلم ما من ذنب اعظم عند الله من سوء الخلق تحقیقا حضرت رسالت
پناه سعادتله بیوردیکه عند الله سوء خلقدن بیوك برکناه یوقدر یعنی برامر خلق
صاحبی کبیدر دیمکدر وذلك ان صاحبه لا یخرج من ذنب الا وقع فی ذنب یعنی اول
سوء خلق صاحبی اولان ایچون اندن توبه متصور اولمز یعنی توبه اوزدینه ثابت

وبرقرا

وبرقرار اولمز بلکه اول کسنه اصرارده قالور مصر کبیدر برکناهدن توبه ایلسه اندن
بجی قبیح شرو شوره رجوع ایدر دیمکدر وخرج طط بو حدیث شریفی طبرانی
اوسطنده روایت اولنمشدر عن عائشة رضی الله عنها انها قالت قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم الشوم سوء الخلق وعائشه صدیقه رضی الله عنها روایت ایلدی تحقیقا
شان بودرکه حضرت رسول الله بیوردیکه خلق قبیح اولان کسنه ده شوملق واکا مناسب
بنی شوملق در ویا شوم دیمك خیرسز کسنه دیمك اولور بو صفت مذمومه اندن شوملدا اولور
ر غضب دکلدر زیرا ابرام سنکرا وزرینه دالمق وفی الجمله اظهار غضب قلمق انبیا ایله
واقع اولور بوجهتدنکه هر زمانه وضع کستاخ نادان تحمل ونماز وزلالت کوستروب ارشاد
عنان قلمز زیرا الغیرة من الایمان ایدوکی ظاهر وعیاندر ططصف بو حدیث شریفی
طبرانی اوسطنده واصفهانی سننده روایت اولنمشدر عن عائشة رضی الله عنها عن
نبی صلی الله علیه وسلم حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها روایت ایدرکه رسول الله
ما من شیء الا له توبة الا صاحب سوء الخلق فانه لا یتوب من ذنب الا عاد فی شر منه یعنی
شیادن برکناه یوقدر الا اول کناهك توبه سی واردر مکر یارمز خلق شوملغنك توبه سی اولمز
تحقیق شان بودرکه اول توبه ایلمز ایلدوکی تقدیرجه توبه سی اوزرینه ثابت اولمز برکناهدن
توبه ایلسه اندن قبیح وشری زیاده برکناهه دخی عود اتمکله توبه متصور اولیوب برکناهه دخی
ایلر بیکدر بو تقدیرجه توبه قلمق طبیعت اولمش پس امدی صفات قبیحه کیدر مجید
صفات حمیده حاصل اولمز طکطهق بو حدیث شریفی مجمع کبیرنده واوسطنده وامام
بیهقی سننده روایت اولنمشدر عن ابن عباس رضی الله عنهما روایت ایدرکه انه قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم الخلق الحسن یذیب الخطایا کما یذیب الماء الجلید والخلق السوء
یفسد الاعمال کما یفسد الخل العسل حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه صوقاری
ووزی نجه ایدرسه خلق حسن دخی کناهی اویله زائب ونابود قلور وخلق قبیح دخی
عملی فاسد ایدر نتکم سرکه عسلی افساد اتدوکی کبی دیمکدر امدی جمیع ضرانده وانصای
غایاتده بلوغ محاسن اخلاق ومکارم استحقاق ایله در وهب قولنجه برکسنه فرق صباحه
دکین برخلق ایله تخلق اولسه جناب عزت انی اول کسیه طبیعت قلور زیرا صفات
ذمیمه دن تخلیه وصفات حمیده ایله تحلیه هر مؤمنه فرضدر قال الله تعالی قد افلح من زکیها
وقد خاب من دسیها یعنی نفسنی پاك ایلین مطالب علایه واصل اولدی ونفسنی ذنوبله
ظلمانیه ترك ایلین سعادت ابدیه ده زیان ایلدی والحاصل خلق ذمیمه نفسدن
کیدروب برینه حمیده ایله تبدیل ایلمکدر والاوساط الخالیة عن الغرض الفاسد فضائل وکل
خلق محمود ناشی منها منفردة او مجتمعا بعضها او من مجموعها المسمی بالعدالة وعرض فاسددن

خابى اولان افراط ايله تفريط اورتاسنده فضائل ولمغلا هر برنده و يا كلنك و يا بعضنك
اجتماع عندن ناشى اولان هر خلق محمود در وعدالت ايله تسميه اولنور نتكم امام ربانى
مرشد كامل حجة الاسلام ابو حامد محمد الغزالى حضرتلرى كتاب احياء علومنده
بو اسلوب اوزره ايراد ايلدى ومع هذا ابديلركه عدالت خلق حكمتدر وعفت وشجاعت
اجتماعندن حاصل اولور زيرا بو اوچ خلق مجتمع وممتزج ومتسالم اولنجق اوچنك تركيبندن
بر حالت متشابه حادث اولور اول فضائلك كمالى وتمامى اولور اكا عدالت تسميه اولنور
وبو اوچون مجموعنه عدالت درلر بر شخصده توفيق الهى ايله مجتمع اولور بو اوچون مجمع
اولور اول شخص عدل اولور ومن حصل له بكسب او طبع فليحفظ بملازمة اهل وعدم مجبة الاشرار
پس امدى خلق حميده نك تحصيلى طبعا ياخود كسبا تخلق اولنر وبونلك حفظنه
بوندن افضل سبب يوقدر كه دائما اهل صلاح خدمتنه ملازمت وصالحلره يولداش
اولمق ايله حاصل اولور زيرا صحبت مؤثردر طبيعت دخى او غيرندن ادملر خويني كسوب
اخر خوى حاصل قلمق حذاقتده قابلدر نفس غايتله مكاره در وشيطان اكا مساعد
انسانه تلبيس ايدر صفات ذميمه صفات حميده كبى كوسترر وبو بابده لازمدركه تلبيسات
ظلمه صحبتندن اتش سوزاندن ايدر كبى كوريزان اوله واياه والاسترسال فى الملاهى
والمزاح والمراء وبو صفته اشرار ايدركه دلر ايله صحبت كنلقلرى ممنوع اولدوغى كبى مجرد
استماع كلام غيره اعتراز والات لهو ايله لغو ولطيفه نافرجاملرى دخى ممنوع ومحرمدر
طالب فضائل ومجتنب رذائل اولنلره ضرر محض واجتنابى واجب ولازم اولنلردندر
وليروض نفسه بوظائف علمية وعملية فتح وباضم را ايله علوم رياضتكه ذكرى مرور ايتمشدر
نفسنه تحصيلى امر ايليه كه ذهنى جميع مسائلده قطع يقين مرتبه سنه معتاد اوله وجهل
ونقصانلره هاويه ذل وخذلانده نفسندن كيدرمكه همت ايده نفسنى تكميل ايتمكل متعلق اولان
علم ايكى قسمدر برقسمى علم اعتقادات صحيحه ومعرفت حق جل وعلى وتفكرايات حضرت
ملك معبوددر وبر قسمى دخى بدنه متعلق اولان علميه وعمليه كربش وقت نماز وصيام
رمضان ووقوف موافق احترام نفسى رياضتدر ومنقاد ايده وحلالى وحرامى ومكروهى
بلدرر بو علمك ايكى قسمى دخى علم طريق اخرتدر بمكدر ولينذكر جلالة وبواعر وصفاته
حقارة الدنيا وزوالها ونكدها وبو خلقت جليله نك جلالت ودوام صفاسنى وبنالك
حقارت نكدنى يعنى خيرسز اولدغنى ذكر ايدوب بلسن بو دنيانك قلت بقاسنده
كثرت عناسنه وخيرسزلرينه كفايت ايتمدوكنه واقف اولورلك زيرا مجموع دنيا خوق
قندن نعمت عقبانك ادناسنه نسبت برسور سكك قنادى قدر دكلدر نتكم ابوحازم
صوردلركه يا اباحازم دنيا ندر بو جواب وبردكه كچمش دوشنه در باقى قلانى ارزودر

كمنى

كمنى شرة وفساده سوق ايدر وباستماع ما ورد فى حسن الخلق اجمالا وتفصيلا وحسن
خلقك مدح ونماسنده طرف شارعدن وارد اولنلرى استماع ايده كه مسائلك تحصيل وهر
اجمالى بالغ وزماننده كوره تفصيلى وارددر وانا نه سنجى ان شاء الله تعالى حق تعالى ميسر ايدرسه
بوندن ايكنجى قسمنده تفصيلى كلور ومن الاول قول الله تعالى وانك لعلى خلق عظيم واجمالا وابتدا
برى سورة نساده حق جل وعلانك بو قول شريفيدركه شانى رسول اكرم صلى الله عليه وسلم
بكرم وتسليم بيور رمعناى شريفى تحقيق يا محمد سن خلق عظيم اوزره سن بر سوله حسن
خلقك امثالك تحمل ايتمدوكى امور سن تحمل ايدرسن اولنسنكه هيچ كمسه انك تحمله قدرتى
يوقدر بو قدركندو قومندن تحمل ايدرسن وبو حسن خلق كسبى اولمسندر ديمشلر مراد قرآن
ايدر حق سبحانه وتعالى اكا ارزانى ايتمشدر نتكم حضرت عائشه رضى الله عنهادن سؤال
ايتدیلر حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلمك خلقندن وانك كيفيتندن بيوردكه اول
حضرتك خلقى قرآن ايدى واول حضرتك حقايق اخلاقنده بر شمه مرات الصفا فى صفات المصطفى
رسالسنده مسطوردر وقول النبى صلى الله عليه وسلم ودخى حضرت رسول اكرم عليه السلامك
بو شريفلريدر بيوردر فيما اخرجه طك عن انس رضى الله عنه انه قال قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم بو حديث شريفى طبرانى معجم كبيرندن اخراج اولنمشدر واسناد صحيح ايله انس رضى الله
عنه روايت ايدوب بيوردر تحقيقا رسول اكرم سعادتله بيوردر ان العبد ليبلغ بحسن خلقه عظيم
درجات الاخرة وشرف المنازل تحقيقا بر عبد حسن خلقى سببيله اخرتده درجات عاليه واشرف
منازله بلوغنه ايرشور زيرا محاسن اخلاق شيمكه خصال اهل كرمدر خطايا زائل وذاهب قلور
ثواب نهار قارى وبونى نجه زائل قلور سه امدى كولر بوزو طتلو سوز خلق خطاياى
ريخش اولوجهله ايدوب محو ايدوب انى جنته ايرشدوردر وانه لضعيف العبادة وتحقيقا
ولكن ضعيف العباده اولنلرده وانه ليبلغ بسوء خلقه اسفل دركة فى جهنم وتحقيقا خلق
قبيح اولان كمسنه اول سوء خلقى سببيله جهنمك اسفل سافلينه نزولنه بلوغى داخل اولور زيرا
خلوف قبيحه سى انك كوزلرندن قپار صواب وصلاحى كوسترمز اگر بر كامدن توبه ايلسه اندن
اخر برشر قبيحه مرتكب اولوب شر نار قباحته قالور بر درزه منتفع اولمز سركه عسلى نوجهله
فاسد ايدرسه بد امر خلق دخى عملى اويله فاسد قلور زيرا بد اخلاق اولمق شوم وميشومدر
ومحبنده وغيريه باعث شرو شور اتدوكى معلومدر دنياده واخرتده ايكيسيون سوء خلقه مبتلا
اولان عذابه حدمق حك بو حديث شريفى افاضل محدثيندن امام احمد بن حنبل وبيهقى
وحاكم مستدركنده صحيح شرط مسلم اوزره اخراج اولنمشدر عن ابى هريرة رضى الله عنه
انه قال عليه الصلوة والسلام بعثت لاتمم مكارم الاخلاق ابو هريره رضى الله عنه روايت
ايلديكه تحقيقا رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورديكه بز بو عالمه زمره مجموع بنى ادمه

Copyright King Saud University

تکمیل مکارم اخلاق وطاعت خلاق ایچون ارسال اولندم ویاخود بعد التفرق انی جمع ایدکه بعث
اولندم دیمکدر سلطان سریر لولاك مصداق مشرفهٔ وما ارسلناك مفخر عالم صلی الله علیه
وسلم انما ایچون مبعوث اولدوغی صفت جلیله‌لك عند الله منزلتٔ شانی نه مرتبه بولندا اولدیغی
بوندن معلوم اولور نتکم حضرت علی رضی الله عنه بر کیشی کلوب ایتدی یا امیر المؤمنین بکا
رسول اکرمك خلقندن خبر ویر دیو سؤال اتدکده حضرت علی ایتدی سن دخی دوکلی دنیانك
نعمتلرندن خبر ویر دیدی سکا خلق رسولك شان شریفلرندن خبر ویره‌یم دیدی اول سائل
ایتدی یا امیر المؤمنین بکا اول نیجه ممکن اوله که فهم اولنمز دیدی بیوردیلر که پس متاع دنیا
حقنده الله تعالی قلیل دیدی و رسول علیه الصلوة والسلامك شاننده انك لعلی خلق عظیم
دیمشکن سن بکا ذره قدر اولاننی خبر ویرمزسن یا بن سکا عظیم اولاننی نیجه خبر ویره‌یم
دیو بیوردیلر بیت وصف خلقی کیمکه قرائت خلقه نعتی انك نه اسکاندر طب ز بو حدیث
شریفی امام طبرانی و بزار سندلرندن اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله عنه انه قال علیه الصلوة
والسلام ذهب حسن الخلق بخیر الدنیا والاخرة انس رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا حضرت
رسول الله بیوردیکه جناب جلیل عزتدن برکیسه حسن خلق مرزوق اولسه خبر دارنده سعادت
عظمایه و دولت کبرایه نائل اولور دنیاده و آخرتده عالی رتبه و منزلته ایرشدر حسن خلق
بر جوهردرکه هر معدنده بولنمز سلطان انبیا هر بار کرمشرکون بدکردار بد دعا ایلکز دیدکده
بن خلقه رحمت کوندرلدم عذاب کوندرلمدم دیدلر ابتش طط بو حدیث شریفی طبرانی‌نك
اوسطنده روایت اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم
یقول ما احسن الله خلق رجل وخلقه فیطعمه النار ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدرکه
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن اشتدم بیوردی بو حدیث شریفك معناسی
وصف ظرید درکه انسانه بونه احراق ایچون استعاره دروم مبالغه در انسان طعام نار اولملق
و نارانی متغذا بولنمق لطف و کرم حقدن بعید در شول بنده خالص الجنان که انك خلقی
احسن و مستحسن ایتمش اوله و کرم حضرت طاعتی مبنا جانبنه نقلش بولنه و بعدنی غدای نار سوزی
ایلیه بو معنا کرم بی منتهای خدادن مبعود در زیرا اول سلطان اذلك باب رحمت مغفرتی غیر
مسدود در خصوصا وما ارسلناك الا رحمة للعالمین بیوردوغی سید المرسلین حضرتنك
امت و سعادت قرین اوله لر پس امدی بونده جواب محذوف قدر تقریر کلام بر شخصکه
الله تعالی احسن خلق ایله تخلیق ایله الله تعالی کرمندن اولکسنه نار ایده رمز یعنی نار ادخال ایتمز
حسن خلقی سببیله مغفرت ایدر هق بو حدیث شریفی بیهقی سننده اخراج اولنمشدر
عن ابی هریرة رضی الله عنه ابی هریرة رضی الله عنه دن روایت ایدر انه قال قال علیه الصلوة والسلام
یا ابا هریرة علیك بحسن الخلق تحقیقا شان بودرکه برکون رسول الله حضرتلری ابو هریره یه

دیدیکه یا ابا هریره کوکجك خلق سنك اوزرکه اولسون انی بر ایو جه مقصود و مرام
جمیع اوقات ایتمده التزام ایله قال ابو هریرة رضی الله عنه وما حسن الخلق یا رسول الله
ابو هریره سؤال ایدوب ایتدی حسن خلق ندر یا رسول الله جوابه منتظر اولدقده قال
علیه السلام تصل من قطعك وتعفو عمن ظلمك وتعطی من حرمك حضرت رسول الله سعادت
بیوردیکه یا ابا هریره حسن خلق اولدرکه هر کیسه که سنکله منقطع اولور سن او وصلتن
انقطاع اختیار ایدرسه سن راه وفادن و صورت صدق و صفادن اکا واصل اولورسن
وفادار اولدوغك قدر بذل عطا و کف اذا و ترك جفا ایدوب خاطرینه طقنمیه‌سن و بری
بر بودرکه سنك نفسنه و عرضکه و مالکه ظلم ایدن کیسنه‌نك صوچندن کچه‌سن بری
دخی بودرکه سکا عطاسنی دریغ ویاخود مودت موقتدن منع و محروم ایدن کیسنه‌یه سن
ویره‌سن و اکا احسان و کرم قیله‌سن اشته بو اوج خصال حمیده هر کیمده که اوله انك بو قیدکه
خلق عظیم و حلم کریم ایله موصوف اولور دیمکدر فعلیك ایها السالك بتخلیة قلبك عن الرذائل وتحلیتها
بالفضائل فان التصوف عبارة عنهما ای راه روان شریعت وای سالکان طریقت بیلورسنك
وار ایکن لازمدرکه ذمیمه نفسنی کیدروب برینه خلق حمیده فضائل ایله زینت ویره‌سن بونلره
تصوف دیدیکری بو ایکسنه عباره‌دن ایدی قیل فی تفسیره هو الخروج من کل خلق دنی
والدخول فی کل خلق سنی اول تصوف ایچون دیدیلرکه هر بر امر خلق لری ترك ایدوب و هر بر
ملکه دخول ایله مفسردر والحاصل صفت ذمیمه انك ضدیله تبدیل ایله در زیرا بو خلق اولانه ایمانك
شرطلری بولنور پس امدی اول امر خلقلردن صفنه‌سن و بو خلقلر ایله خلقلنه‌سن حق
تعالینك فضیله دوستلرندن اوله‌سن القسم الثانی فی الاخلاق الذمیمة و تفسیرها و غوائلها
و علاجها تفصیلا ایکنجی قسم اخلاق ذمیمه‌نك خلق قبیحه لری بخل و جبن و خفت و سائرلری
کبی و بونلرك تفسیری و غوائل و مفسده‌لری علاملری و علاجلرینك بیاننده در اعلم ان تتبعها
بوجدها سیأتی معلوما اولدکه بن اخلاق ذمیمه تتبع ایدوب النفس عددده بالغ بولدیم الاول الکفر
والعیاذ بالله تعالی منه و هو اعظم المهلکات علی الاطلاق و اولی و اعظم مهلکات کفردر نعوذ بالله
تعالی کفرك سببلرندن زیرا بر کیسه اعتقادی فرض اولانی اطلاق اوزره فرض دکلدر اعتقاد
ایلسه یاخود عملی فرض اولانی انکار و جحد ایدوب ترك ایلسه رکن ایمانك استخفاسیله کافر
اولورسن امدی ایمانی بلوب و ایمان ایله متصف اولمق واجب اولدوغی کبی کفر دخی
بلوب اندن اجتناب اتمك واجبدر فنقول وبالله التوفیق ایدرم بز بو موفق اولمز نعم دکلدرکه
الله تعالی حضرتنك معونتی و فضل و کرمی ایله در هو عدم الایمان عمن شأنه ان یکون مؤمنا اول ایمانی
بو قلغیدر مؤمن اولمق شاننده اولاندن ایمان یوقلغیدر والایمان هو التصدیق بالقلب
بجمیع ما جاء به محمد علیه الصلوة والسلام من عند الله تعالی و ایمان حضرت رسول

Copyright King Saud University

عليه السلامك حق جل وعلى جانبندن نزكتوردیسه ومبداء معاد واصول معرفت واعتقاد
دن هر نه بیوردیسه جمله سنی قبیله تصدیق ایلکدر یعنی قبول وتسلیم اولمقدر والاقرار
عند عدم المانع حقیقة او حکما فقط ودليلا اقرار وتصدیق قلبنه موافق اعتبار ایده وبو ایکی نسنه
هر مکلف واجبدر شویله که برنسنه اهمال وایماننده اخلال ایلسه اخرتده عذابدن خلاص اولمیه
حق جل وعلی قتنده درجات بولمق بوقدر مکرم اقرار باللسان اتمکده عذری حکمی اوله مثلا دلسزلکده
ضروری اوله دلسز کبی یاخود تکلم ایدرسه کفر قتل اتمک مقرردر یاخود یا اکراه حکمنده صبی
وجنون کبی اتعراض اوله بو عذر ایله اقرار لسان ساقط اولور انجق واما تصدیق جنانی بر
حال واجب ولا عذر وانک سقوطنه عذر اولمق متصور وملایم دکلدر وتفسیر الكفر
بالانكار لیس بجامع لخروج الشك وخلو الذهن عنه الكار ایله تفسیر اولنسه شك
وخلو ذهن خارج اولمغله افرادی جامع اولمز کفر ایمان بیننده فعلى الاول منهما تقابل العدم والملكة
تعریف اول اوزره عدم ملکه تقابلی اولور وعلى الثاني تقابل التضاد یعنی اوزره بربرینه
دشمنلق قبول اتمکده تقابلی واردر والكفر ثلثة انواع وکفرك انواعی اوچدر اول کبی الله تعالی
دن غیره عبادت ایلمک کبی معصیتدر بو کیمسه مطیع اولمق اومجوس ربا دراول کبی کفردر
ایکنجی اوچنجی معصیتدر جهلی وسببه عدم الاصغاء والالتفات والتأمل في الآيات والدلائل
ککفر العوام وکفرك انواع ثلثه سندن نوع اول کفر جهلیدر که سببی ایات ودلائلی اصغا وتأمل
اتمکدر کفر عوام کبی والجهل هو الثاني من آفات القلب وجهل ایسه اوچ نسنه دن اولان
ایسه افات قلبك ایکنجیسیدر وهو عدم العلم عما من شأنه ان یکون عالما وجهل عالم اطلق
شأننده اولاندن عدم علمدر وهو نوعان بسيط خلو اصحابه كالانعام لفقدهم ما به يتميز
الاشياء عنها بل هم اضل نوع جهلها نحو كالانعام واول ایکی نوعدر بری جهل بسیطدر که بو نوع علم
اولمیوب واول نه کندوی عالم صنمه وجهل بسیط ابتدا ده مذموم دکلدر زیرا جهل
بسیط او محنت تعلم واکتسابه سبب اولمق ممکن دکلدر اما اول مقاصده قلمق جهل علمه وا
فلمق مذموم در که اصحاب انسانك حیواندن مابه الامتیازینی فاقدا والا ربله انعام کبیلر
بلکه حیوانك کندوکالات جانبنه توجهی جهتندن انعامدن من حيث الضلالة اشد لردر
فما وجب علی ما سبق حوم جهل ومالا فلا وعلاجه بعد معرفة غوائلها وفوائد العلم ما سبق
في فصل العلم النعلم وعلاجی اولدر که انسان وسایر حیوان احوالنه نظر وهر نوعك خواص ومابه
الامتیاز لرینه کذ زبده تا یقینا معلومی اولا انسانك سایر حیوانات شرف ومزیتی شرف
علم وکوهر نطق وتمیز ایله غوائل جهل وفوائد علم بیله که نصکره تعلمه ننکم بونده بیانی فصل تعلمده
کچمشدر وقد یحصل بسبب تعارض الادلة العقلية جهل يسمى حيرة وشكا وترددا وتوقفا
حال بو که ادله عقلیه تعارضندن ناشی اولوب حیرت وشك وتردد وتوقف ایله مسمی

اولنان

اولان جهلك معلولی اوله فعلاجه ممارسة القوانين العقلية كالمنطق وغيره حتى يطلع على
شرط اعماله اوعتبره ولم يكن يعتبر الا في احد الدليلين فيزول التعارض والحيرة اما علاج حیرت
ولدرکه اولا بر قصد بديميه تفكر وتذكر ایده اجتماع وارتفاع اتمکه عازم مقدمات مذبوره
یقین اندکده نصکره قواعد منطقیه وضوابط میزانیه عرض ایدوب احتیاط بلیغ وتدقیق
ایله قوانین عقلیه یه ممارسه ایدرحتی دلیلده اهمال اولنوب یا احد دلیلنده اهمال واخرده اعتبار ایدیلد
کی بالطلاع تمیز وترجیح وحق محض تعین اطلاع تعارض وحیرت زائل اوله وتعارض الادلة
الشرعية فقد لا يمكن دفعه بان لا يعلم التاريخ وامتنع الترجيح بالاسباب المرجحة فيوجب الشك
والتوقف وادله شرعیه ده اولان تعارضك تاریخ عدم اسباب موجحه ایله ترجیح عدم امکان
یره کاه اولور دفعی ممکن اولمیوب شك وتوقف واجب اولور فلذا توقف بعض المجتهدين في
مسائل كما عينا الثلثة في سور البغل والحمار تنكم دفع ممکن اولمیوب مجتهده دخی شك وتوقف
واقع اولور اعتنا ثلثه نك سور بغلده وحمارده اولدغی کبی وابي حنيفه رحمة الله عليه في اطفال
المشركين ووقت الختان والدهر منكر وحضرت امامك اطفال مشرکین ووقت ختان ودهر
منکر توقفلری کبی زیرا امام اعظم والمجتهد لا قدام رحمة الله عليه حضرتلری ولا توقف مالیس
له به علم نظم کریمنده احترازا اکبر للعارف لا ادری اوزره کال علمندن سکز مسئله ده توقف
اتمشلردر که توقفلری شانه دینیه لرندن ایدی اول مسائل ثمانیه نك بری اوغلندن سنتی قاج
سنده اولور ایکنجی حمار وقاترك ارتوغی طاهر میدر نجسمیدر اوچنجی ملائکه وانبیا ومرسلین
فضیلتیدر دردنجی دهر منکر معناسی بشنجی ختنای سنك ایکنجی کلب وخنزیر نجس عینمیدر دکلمیدر یدنجی
اطفال مشرکینك احوالیدر اولجقده سکزنجی بقره ودجاجه جلاله مسئله سیدر تفصیلی مطولات
فقهیه ده مسطوردر نفس الامره بلوب اعتقادی لازم اولیان مسائلده مادام که دلیل قاطع بولنمیه علمی الله
حواله ایدوب سکوت اتمك اولیدر وهو مرکب هو اعتقاد غير مطابق ایکنجی جهل مرکبدر که برنسنه یی بلمیوب
نابلدوکی دخی بلمیوب کندوسنی انی بلور اکلمقدر وجهل ایکی کره اولور هم بلمز وهم بلمدوکنی
بلمز اولدوغیچون جهل مرکبدر دو تسمیه اولنمشدر اول ایسه واقعه مطابق اولمیان اعتقاددر
وهو شر من الاول واول ایسه اولکیدن شردر زیرا اولکی علاج قبول ایدر اما بوهر کز علاج
قبول اتمز مرض مزمن وبر مرض مزمندر که اطبای اجسام تدبیر ازاله سنده متحیرلردر کذلك
اطبای نفوس دخی بو مرض مزمنك علاجنده عجزه معترفلردر فلا یقبل العلاج لان صاحبه
یعتقده انه علم وكمال وجهل ومرض فلا يطلب ازالته وعلاجه چون نفس کندینك جهلنی احتمال
ویروب عالم ایدوکنه جازم اوله علاج قبولی ممکن اولمز که صاحبی کمال اعتقادنده اولوب
نه طلب علم وازاله مرض جهل اتمکله متصف اوله وبو سببدندر که حضرت عیسی علیه

استلامك سقولدر ذكر بيوردلراعتن اصم وبكم معالجه سند بعون الله تعالى قادرم اما قو
علاجنده عاجزم وقاصرم الا ان يطلع على فساده بغتة بعناية الله تعالى مكركه فساد اوزره
اولدوغن الله تعالى عنايتيله اكسزدن جهلنه مطلع اولوب ظلماتندن نور حقه برطبيب حاذق
شناس قدر تغيير مذاق غفلت ايده برخوش كوار شربت انتباه ويره كه في الحال تخلص
بيترولوب صحيح المزاج فضل وكمال حقيقى اوله والنوع الثاني ايكنجى نوع كفرك انواعك بيانايده
كفر جحودي وعنادي وسببه الاستكبار وسيجئ انشاء الله تعالى كفر جحودي وعناد بدر
وبونلرك ثواب نلنرسندن سببه اقل اولنقدر انشاء الله تعالى بيان كلور ككفر فرعون وملائه
فرعونك وقومنك كفرلرى كبي كه كقوله تعالى فاستكبروا وكانوا قوما عالين وقالوا انؤمن
لبشرين مثلنا وقومهما لنا عابدون سورة المؤمنده بو قول شريفنده حاللرى حكايت
بيورلمشدر معناى شريفى يعنى فرعون وقومى استعلا وقهر غلبه لريله اولوقوم حسيل
كندولرين موسى عليه السلام ايمان كتورمدن عالى قوم عذابت استكبار سركشلك اتديلر
بس بو بديلر ايمان كتورهلمى يعنى كتورمزايكى آدمه كه بزه ماننددلردر بشريتده صفتلرنده وحالا
انلرك كروهى بنى اسرائيل بزم فرمانمزده بنده لردر ديو اول تكذيب سببيله ايماندن محروم اوق
اخر غرق اولديلر قولنم بحرنده ديمكدر وسورة النمله بر قول شريفنده بيوردر وجحدوا بها
واستيقنتها انفسهم ظلما وعلوا يعنى منكر اولديلر اول معجزه لره بيكان بلودلركن بو انلر
الله تعالى قتنده اولدوغنه بكن ستنكارلق يوزندن اولنلر ايچون سركشلك ايدرلر انكار
ايدرلر بس كوركه صكره نجه اولديلر اول فساد ايچيلرك حاللرى واخركارلرى كه دنياده صو
غرق اولديلر واخرتده اتشده يانسلر كركدر ديمكدر وخوف عدم وصول الرياسة او زوالها
ككفر هرقل ايكنجى سببى رياست عدم وصولى وياخود زوالى خوفدر هرقلك كفرى كبى ملوك كفرهدن
قسطنطنيه بكم مالك اولورسه هرقل درلر وحب الرياسة الدنيوية هو الثالث من امراض القلب
ورياست دنيويه محبت اتمك ايسه اول امراض قلبك اوچنجيسيدر وهي ملك القلوب وتسخي
جاها وشر وصيتا ورياست قلوب ناسى تملك دراكا جاه وشرف وصيت دخى درلر وصيت
مراد ذكر جميل انتهاى بدر ومحبت مرقومنك ضررينى متضمن ذكر اولنان احاديث نبويه دن
بري بودركه ت س امام ترمذي ونسائي سننندن روايت اولنمشدر عن كعب بن مالك
رضى الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال ما ذئبان جائعان ارسلا في غنم بافسد لها من حرص
المرء على المال والشرف لدينه بو حديث شريف كعب ابن مالك رضى الله عنه حضرت رسول
اكرم صلى الله عليه وسلمدن روايت ايدرلر بو خبر ماده بابنده زانده ادر انشد فسادا لها بو عبارتده
جيئت اعتبار ايله مؤنثدر بونده شرفدن مراد منصب وجاهدر معناسى بركسنك مال وشرفه
حرصنك دينى افسادى قيون صالبوريلن اج قورد دك قيونى افسادى اتمدكلرندن زياده

دبرا

بر منصب وجاه بربيكرنالدن فتنه بوتندن اعظمدر شول ايكى اج قورددنكه قيون اوزرينه ارسال
اولنورلر اندن زياده درضرر بوتندن امدى دركاه حق وبارگاه مطلقدن مال وجاه استمكدن
يه ذنوب سالفه ايچون مغفرت وايام اتيه ده طلب عصمت وتوفيق حسن طاعت استمك
حالدن اعلا واحسندر حق بو حديث شريفى امام بيهقى سننندن اخراج اولنمشدر عن
انس رضى الله عنه قال عليه الصلوة والسلام حسب امرء من الشر الا من عصمه الله تعالى
ان يشير الناس اليه بالاصابع في دينه ودنياه انس رضى الله عنه روايت ايدرلر تحقيقا
رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى كه بركسنه يه دين ودنياسنده خلقك اليله
اشارت وكوسترلمك شرندن كفايت ايتسه ديمكدر كه اول صفت ايله متصف اولمقدن الا الله تعالى حفظ
وحراست ايده ديمكدر ديلمى بو حديث شريفى ديلمى سننندن روايت اتمشدر عن ابن عباس
رضى الله عنه انه قال عليه السلام حب الثناء من الناس يعمي ويصم عبد الله ابن عباس رضى الله
عنه روايت ايدرلركه تحقيقا رسول عليه الصلوة والسلام بيوردى كه بركسنه خلقك كندويه دعا
وثنا اتمدكلرين محبتى اولمق عيوبنى كورمكدن واشتمكدن مانع اولور يعنى طريق رشددن اعمى قالور
واستماع كلام حقدن صاغر قالور ديمكدر وسببه ثلثة بونك سببلرى اوچدر احدها التوسل
بالجاه الى ما حرم من مشتهيات النفس ومراداتها وهذا حرام وحب رياستك اسباب ثلثنك
بري منصب وجاهى نفسنك مشتهيات ومراداتنه وسيله اتخاذ اتمكدر اول ايسه حرامدر
وثانيها التوسل به الى اخذ الحق وتحصيل الكرام المستحب او المباح او دفع الظلم عن نفسه
والتفرغ للعبادة ايكنجى جاهى اخذ حقى المق ايچون ومستحب ومباح بر مرادى تحصيلنه
وياعباد اللهدن دفع ظلم وفراغ بالله عبادته اشتغال ايسه او الى تنفيذ الحق واعزاز الدين
وياتنفيذ حكم شرعى واعزاز دين اولور واصلاح الخلق بالامر بالمعروف والنهى عن المنكر
وامر بالمعروف ونهى عن المنكر ايله اصلاح خلقه وسيله اتخاذ اتمكدر فهذا ان خلا من
المحظور كالرياء والتلبيس وترك الواجب والسنة فجائز بل مستحب بو جمله كه ريا وتلبيسدن
وواجبى وسنتى تركدن خالى اولورسه مباحدر بلكه مستحبدر دوايسه جائزدر قال الله
تعالى حكاية وجعلنا للمتقين اماما صلحادن اولنلره حكايت وجدنا اوزره واخر سورة
الفرقانده بو قول شريفده معناى شريفيله بزى پرهيزكارلره قوللرينه شنوا يعنى بزه
وزكلو پرهيزكارلق ويره كه متقيلره امامتينه لايق وصالح اولوز ديو دعا امر معروف
ونهى عن المنكر اوزره طلبكارلر اولدوغى ديمكدر وكذلك فلا لان النية لا تؤثر في المحرمات
والمكروهات واكر خالى اولمزسه بو ذكرى سبق ايدن خيرلره نيت ريا وامثالى كبى حرام
حلنده مؤثر اولمدوغيچون حرامدر وثالثها التلذذ بر نفسه وظن كماله وهذا
حب المال التسع والتلذذ وجنسى نفس جاه ايله تلذذ اولوب كمال عد اتمكدر

دبو جهتدن ونلدز ایچون اولان حب مال کبیدر فان خلا عن المحظور فلیس بحرام
ولکنه مذموم لکونه صاحبه مقصوده انهم علی مراعاة الخلق اکر شرعا ممنوع اولماسه‌لر
خلا ایسه دکلدر لکن مذمومدر زیرا جاه جیننک متی اکثرتا جلب مال ایچون مراعات خلق مضمون
اولدیغی جهتدن وخوف التأدی الی الریاء لاجلهم والنفاق باظهار ما لیس فیه من الکمالات
لاقتناص القلوب والتلبیس والخدعة والکذب والعجب ونحوها ومراعات مرقوسنك
خلق مداهنه قیلارن صید ایچون منافقانه اعمال وتلبیس وکذب وعجب وحرمانه دن
وبونلرك امثالی مؤدیدر اولمسی خوفندن مذمومدر پس بو اوج نسنه قدر طبعه
شرین دخی کلورسه دفعنه سعی اتمك کرك اندن اولان مضرت فکر ایتمکله و بو حلاوت
عاقبت برلات مؤدی اولجغنی ذکر ایتمکله زیرا قول طاعتی بینهاندن ایقبوب خلقه ارا ایدب
کوسترمکدر دکر انلردن کندو یه بعض نفع تعظیم وتکریم کبی ومدح وثنا ومنصب ومال
وغنا حاصل اولمسی بو فقیرکی غرقه دریای عیوب ومعاصیکه قولی فعلنه مطابق
وظاهری باطننه موافق اولمغله عاصیدر خلاصی اولمق احتمالیدر رغبات بولمق متصوریدر
بالله العظیم نه ایدیکم معاصیدن اکثریله متصوفوندن وبو مقوله ترجمه‌نك قطعا اهل
دکل ایدوکم مقرر ومعترفیز ولکن شاید عفو الهی ووجود نامتناهی ایله یازدیغم یا بکا ویا
غیره فی الجمله نافع اولوب انلری بابنی دخی حضیض نقصاندن بر مقدار دفع اوله باب
دینده نظر صحیح و حوض صریح بودر وعلاجه ان یعلم ان التلبیس بکمال حقیقی لفقانه وکندوزنه
ومعرفة غوائل المذکورة چون معلوم اولدیکه ریا موجب حبط اعمال وموت مقتو
بعض خدای ذو الجلال در واسبابات کبائره دن معدود وشقاوت حقیقیه اندن موجوددر
پس ضرورینی عین یقین ایله مشاهده وازالسنده تحمل مشقت ومجاهده ایله علاجی
حب ریاستنك فنا وکدورتنی وکمال حقیقی دکل ایدوکنی بلدکدن صکره مذکورلرکی کو
ریانی قلع وقمع ایتمکدر وان یفعل ما یسقط الجاه عن قلوب الخلق من الامور الخسیسة المباحة
مباح اولوب جاه اسقاط ایدر وخلقك قلبلری بعض عمل خسیسه اشتغال ایدکا
روی ان بعض الملوك قصد بعض الزهاد فلما علم بقربه منه استدعی طعاما وبقلا واخذ
یاکل بشره ویعظم اللقمة فلما نظر الیه الملك سقط من عینه وانصرف فقال الزاهد الحمد لله
الذی صرفك عنی نتکم روایت اولنورکه بر پادشاه بر زاهدك زیارتنه قصد ایدب
یقین کلدکده زاهد طعام استیوب وکتوردب عظیم حرص کوستره رك وهر لقمه‌یی اغنا
ایدرك یکه باشلدوغی کبی پادشاهك نظر اعتبارندن دوشوب کلدوکی کبی
اولوب اراذل ناس ایچون دیوب کندکده زاهد حمد اولنمولا کیم بنی صرف اتدی دیو
لطف الهیه بید شکر ایده قالدی واقوی الطرق فی قطع الجاه الا عتزال عن الناس الی

موضع

الی موضع الخمول وحب جاهك محبتی قطعك اکا قوی سببی بر کوشه‌یه چکلوب عزلت اختیار
ایلیوب بو زمانده لسانکی صقلدمکانکی نا امرلردن بکادخول انسونلر قلبکله جمیل حق تعالیه یوغیدن
نشه نه ایدوکن ترك ایله و بو خلقك بالکلیه طمع قطع ایلسك دیانك دفعنه سعی اتمك اولور ولما
ای بلا حب له ولا حرص علیه للذة العاجلة فلیس بمذموم ودخی بونده محقق در کم منصب جاه
محبت وحرصی اولیوب عاجله بر لذت دنیویه مدار عد اولنمدوغی صورتده مذموم دکلدر
فوی ماء اعظم من جاه الانبیاء والخلفاء الراشدین انبیاء عظام علیهم الصلوة والسلام وچهار
یار کزینك رضوان الله علیهم اجمعین جاهلرندن زیاده جاه متصور دکلدر لکن کندولرنده قطعا
محبتی اولیوب ولذائذ دنیویه‌دن بر لذته مدار اتمك احتمالی بالکلیه برطرف اولمغله اوصاف حمیده‌
لرندن در بخد فتوحلره موصول اولوب خزانه‌لرنده یاجوج و ماجوج سدندن وهند و سنان
وعمان وکرمان ومصر وشام ومغرب انلرك حکمی منسوب عالی طوغنی ایکن هرکز خاطرلرینه
بن ایچون مداهنه ومدارا قبوب اجرای احکام بیننده ذره قدر خطا ایدر ضالری یوغیدی
بلکه انلرك ملکنه سالك واول محاسن اخلاقه مالك اولنمز زیرا انلر قبلری قابل تحریر دکلدر
والسبب الثالث للکفر الجحودی اوچنجی سببی کفر جحوددر یعنی عنادنده مصر ۴ کفر انکار
ایلمکدر من خوف الذم والتعییر ککفر ابی طالب خلقك ذم وملامت اتدکلری خوفندن
وبوری ابو طالبك کفری کبی وهو الرابع من منکرات القلب وخوف ذم ایسه امراض قلبك
در نجسیدر والخامس من حب المدح والثناء بشنجسی خلقك کندوسنی مدح وثنا
ایتسنلر بخشیدر وهما حب الریاسة سببا وحکما وعلاجا عین ان السببین الاولین فی الاول عدم
التوسل وبو ایکسنده نهر بری سببی اوج اولمده وحکم وعلاجنده هر بری دخی ایکی اولمده
حب ریاست کبیدر یعنی اولوق سومك واولنمقدر لکن بونك ایکی سببی بری
یقین اولدوغی کبی خوف ذمك ایکی اولکی سببی عدم توسلدر یعنی بر بریله یقین اولمه‌دن
والثالث التألم بشعور النقصان وعدم ملك القلوب والحشمة فیها واوچنجی سببی خلقك
کندوده اولان نقصانه وخلقك قلوبنه مالك اولیوب وقلوبده قدر ومنزلتی اولمدوغنه شعوردن
ناشی اولان تألمدر یعنی غصه چکمکدر وعلاجه تحضر قلبك ان الذم ان کان صادقا فقد عرفنی
وذکرنی ونبهنی علی عیبی فان کان تمکن الزوال فاجتهد فی ازالته وعلاج ذم ایدن کسنه
اکر سنده صادق ایسه ذم اندوکنی عیبنه تنبیه ایتمش اولور و ذم اولنان کسنده عیبنك
ازالسی ممکن ایسه ازالسنه سعی ایدوب جهتنده تقید ایدر فهو نعمة توجب الفرح والحب والثناء
والمکافات لمقطها بوندن اوتوری ذم مزبورك سرور فرحی و ذم ایدنه محبت ومکافات
ایجاب ایدر بر نعمت عظیمه اولدوغن ملاحظه ایدب اول فاتر انعام واحسانی ایده ولو انه قد
وطنه ایدینه لا تؤثر فیها ولا تخرجها من ان تشفع لی واکر ازالسی ممکن اولیوب یاخود ذم ایده‌ن

Copyright © King Saud University

مرادی فرح وطعن ایسه کندوده دخی خود معایب وار ایدوکی مقرر در واول معایب
ذکرندن ندن مکرر اولور پس خلق ذکر معایبنه تحریص ایتکدن نه فائده وار انی بنجون مساوی
ایلیم بوندکر کرکدر بل تزید بصیرورة تمدح لمزّا وغیبة فیکون مهدیا الی بعض حسناتی
او منتقلا الی عن بعض ذنوبی فیضاعف النعمة فان الالم یلک کندوده اولان نقصان وخطا
غیبتن ایدنک حسناتندن بعضنی ذم اندوکی کسیه اهدی ویا خود انک سیئاتندن
بعضنی ذم ایدنه تحمل اندوکی نعمتی ملاحظه ایدب فکر ایله حسن بصری برکسنه ایتدیکه سن
بنی غیبت ایدرمش سن حسن بصری رحمة الله علیه ایتدی سنک بنم قتمده اول قدر عزت
ورغبتن بوقدرکه حسناتمی سکا هبه ایدم اگر غیبت انامی وبابامی غیبت ایدرمم زیرا
چونکه حسنات اخره وبریلو باری انلره وبریلور دیدی نتکم حسن بصری یه حجاجک
ظلمنی تذکیر ایدب دعتده حرص ایتمک جانبنه تحریک وتیسیر ایلسلر موافقت ایتیوب ابدی ذر
احتما الدرکه اول توحید ایله نجات بولدی وحسن غیبت وسساوی سویلمکدن ایله هلاک اولدی
ایدی حجاج ظالم کبی کسنه نک ذکر وسساوسنده سکوتی رای حسن اولمغی ملاحظه ایتکیغز
ذلات مبتلا اولان غیبت نجرا اولور وغیبت اولنان کمسه بونده نه الم وار که بخی گناهی کدب الله تعالی
زیاده اولور وان لم یکن ذو ایحصل لی النعمة الثانیة واگر ازالسی ممکن اولمزسه اکا صورت اولدیه
حاصل اولان نعمتده ایکنجی مرتبه نعمت زیاده اولمغین ملاحظه ایتمکدر وان کان ذنبا فقد تمنی ضرر
نفسه وحصل لی النعمة الثانیة اکثر واعظم من الاولی واگر ذمنده کاذب ایسه تحقیق اکا بهتان
اتمش اولور بو ایسه اولکندو نفسنده ضرر ایتمش اولور ذم ایدوکنه ایکنجی مرتبه نعمت اولیه حاصل
اولان نعمتده زیاده واول نعمت حاصل اولمغی ملاحظه ایدب خلقک ذمندن متألم اولمدن نفسی
تخلیص ایکدر تاکم کندو دنیا وآخرتنی تعبنده خلاص ایلیه فالالم من الذم انما یحصل لمن
قصر نظره علی الدنیا پس امک عند التحقیق ذم ناسدن متألم اولان نظرنی همان دنیایه قصر ایدن
طرف آخرتدن تغافل ایدنلر دکر خطا وصوابن بیلمیندر واما طالب الاخرة فالحاصل له الفرح
والنشاط واما طالب اخرت اولانلر ذمدن حاصل اولان سوینک وشادلق وسرور وزوال السبب
الثالث فی حب المدح التلذذ بشعور النفس الکمال بتعریف المادح او تذکیره فی الصدق
واوجحنک بری مادحک مدحیله کندونک کمالنه شعوردن ناشی اولان تلذذدر که
مدح دعوای محبت صدق واقعه مطابق اولمغی دیای محض اولور مثلا زاهدده
واهل ورعده دیمک زیرا حقیقت زهد وورع برکسنده محقق اولدوغنده علم متکلدر
افراط مدح ایسه کذبه موئدی اولور وتشعوریها ملک قلب المادح وتسبیبه لملک قلوب الاخرین
وحسنیها وبری مادحک قلبنه مالک اولوب وحب مدحنه ایکی اولکی سببی منونش اولنه
مالک اولمغه غیرلرک قلوبنده مالک اولدوغنده وقلوبنه قدر ومنزلتنه شعوردن ناشی اولان

نفسده

نفسنک تلذذ دندر زیرا مدح استماع ایدیجک کندوده اول صفتک تحقیقی مقرر اکلیوب طلب
زیاده ایچون مدح جد وسعیدن فتور وکسل کلور بو ایکی سببک درکه جناب رسالت پناه
حضورنده برکسنه آخری مدح ایدیجک قطعت عنق صاحبک یعنی هلاک ایتدک اول سوینکی
زندقسکت بونک کسدک دیدیلر وعلاج الثانی سبق بونک ایکنجی علاجنک بیانی مقدم
بیان اولنمشدر والاول لکن کان الکمال دنیویا فکالثانی بونک علاجی تلذذ اولک علاجی اگر مذکور
اولدوغی کمال دنیوی ایسه بلا فرق حب ریاسنک ایکنجی سببنک علاجیدر نتکم امام غزالی
رحمة الله علیه ایدر مدحه النی افت وارد ر دوردی مادحه ایکی ممدوحه عارض اولور
ن اول افراط مدح کذبه موئدی اولور وان کان اخرویا فالعلم والعمل فقط وخیرتهما وتضعها
موقوف علی استجماع الشرایط کالاخلاص والعمل واگر مرادی اخروی ایسه علاجی علوم شرعیه
شغلدر موجب علم ایله عملک اجر ونفعی جمیع شرطلرک جمع ایتمکه اویره مشروطدر اخلاص وعدم عمل احتیاط
الکفر الی الموت کبی یعنی جمیع شرائط اولمزسه وعلم عملدن هر بری شر ودخی ضرر منقلب اولیوب
خلوص قلب وحین موتدک اندوکی عملی لغو ایدر شیلردن اجتناب برمقرون اولورسه خیردر
والتنقلب شرا وضرا وقوعها الیم وحزنا ولا اشره وضرر منقلب اولورسه موری الم
وحزن کدر ایجاب ایدر وهی مجهولة مشکوک بل عدمها مظنون غالبا لان النفس لامارة بالسوء
والشیاطین الانس والجن صارفة عنها واول خلوص مقارن اولمغه مجهول ومشکوکدر
بلکه خلوص قلبه عدم مقارنتی غالبدر زیرا نفس اماره هر جنسده امور قبیحه مائل اوکو
شغالبلنک امرینه مخالف الملک حبت اندرد وبونده کفر ونفاق وفسق داخل اولور شیاطین
جن ابلیس درونلرندن تخییل وشیاطین انس پرتلبیسده هواسنه تابع اولغیلرو تزیین
اضلال وتسوید ایدب ضعفای انلر عقایدلرین افساد ایتمکه توصل ایدرلر وتثبیته بهما
بالخشیة والوجل اولی واقرب منهما الفرح والامن عند سالک طریق الاخرة پس راه آخرته
سلوک قصد ایدنک فتنده علم وعملدن خشیت التهئید سببا ولسی فرح وامن سبب
اولسندن اقرب اولیدر فلذا قال الله تعالی انما یخشی الله من عباده العلماء یعنی الله تعالیدن
خوف ایدن علما در دیمکدر وفسر رسول الله صلی الله علیه وسلم والذین یؤتون ما اتوا
وقلوبهم وجلة بالذین یعملون الصالحات سوره مؤمنده بو آیت کریمه یعنی اول کسنه
وبررلر صدقات وزکاتندن اعطا اتدکلری بر وخیری انلرک کوکلری سخط اللهدن خشیت
وخوفا ورزناکاه اعطا ایتدیکلری خیری مردود اولیه دیو خوف وقوده در دیمکدر وخیر الله تعالیدن
خوف ایدرک انلری نبی علیه الصلوة والسلام عمل صالحه اشتغال ایله تفسیر بیورمشلر
وبعنایه دیلر دو نشید وتبیینی ضرر المدح فی افات اللسان ان شاء الله تعالی ومدح ضرری
افات لسانده ان شاء الله تعالی بیانده ذکر اولنور **النوع الثالث** کفر حکمی وحجی نوع کفر حکمی بیاننده در

وهو ما جعل الشارع امارة التكذيب اول ايسه علامات تكذيبدن عد اولنان شيدر كه استخفافدر نحو
تعظيم من الله تعالى وكتبه وملئكته ورسله واليوم الآخر وما فيه والشريعة وعلومها مثلا
الله تعالى وكتابلرينى وملائكه‌لرينى ورسللرينى ويوم قيامتى وقيامتده قطعية الثبوت اولان
وشريعتى وعلم شريعتى وبونلرك امثالى واجبة التعظيم اولان اشيايى استخفاف ايتمك
اولور كيشى بونلردن برينى انكار ايلسه باسهل كورسه اولولمزسه يا خود مسخره لنسه
الثالث كافر اولور والرضا بكفر نفسه مطلقا وبكفر غيره استحسانا كذلك بالاتفاق ومطلقا عند
البعض ونفسنك كفرينه رضا بالاتفاق كفردر استحسان وجه اوزره اولسون كرك اولمسون
اما غيرك كفرينه استحسان وجه اوزره رضا ويرمك كبى وبعض علما غيرك كفرينه رضانى مطلقا
كفردر بعض لر قتنده كفره استحسانا رضا كفردر اما ظلمندن وفسقندن اوتورى عذابه
وشدتنه اولسون ديو رضا ايلسه كفر دكلدر والتكلم بما يوجب ظاهره من غير سبق اللسان عالما
بانه كفر بالاتفاق وجاهلا عند عامة العلماء وكذلك بالاتفاق كفر ايجاب ايدر ايدوكنى بلدوكى كلمه‌يى
حين سبق لسانه انكسرين اختيار ايله تكلم ايتمك كزى قتنده كفر ايجاب ايدر اكر كفر ايجاب ايدوكنى
بلدن سويلسه صحيح بودركه كفر ايجاب ايدوكنى بلمز ايكن تكلمده بيلوركن تكلمى كبيدر عند علمود
زيرا جهلى عذر اولماز تكلم اعلى بلوب وايمان ايله متصف اولمق واجب اولدغى كبى كفرى دخى
بلوب اندن اجتناب واجبدر بونلره سوزلردن زياده حذر ايده لر وكذا الفعل و لو هزلا وعزما
اعتقاده مدلوله مع اعتقاد خلافه فانه يكفر عند الله تعالى ايضا فلا يفيده اعتقاد الحق
وكذلك كلمه كفر ايله معناسنه عالم اولدغى حالده كفر ايجاب ايدن فعلى بوجهه معتقد
اولمايوب بلكه خلافنه معتقد ايكن قصدا طريق خوارق ولطيفه وجه اوزره ده اولورسه اسلمك
وتكلم ايدن كسنه تحقيقا جميع علما قتنده كافر اولور وانك اعتقادينه اعتبار اولنماز بو مقوله
فعل شنيعك فاعل قضاء كافر اولدوغى كبى عند الله ده كافر اولوب قلبى اعتقاد حق اوزره
عدم كفرينه مفيد اولماز وقلبنده اولان اكا نفع ويرماز اولا عندنا وعند الله كافر اولور
قصد الاظهار الظرافة والبلاغة وايتان الاثر الغريب وتطييب المجلس واضحاك الحاضرين
بالهزل والهزء والمزاح وكفر حكمنه سببى اكثر ظرافت اظهار ايدوب تصديقيچون مجلس اراتق
ولطيفه غريبه كوره نك ايدرم زعميله خلقى كولدرمك مطالبه ايدوب وبعض خفيف
اوضاع واطوارينه تقليد ومسخره لق لغولق ايله لطيفه ايتمكه دكر انده حاضر اولنلرى كولدرمك
مكارات نفس اماره سنه وصول بولوب ومزاح اوتمش كسنه نك خاطرى منكسر اولور ده
منعدم وبين الرفيق اساس عرض في الجملة منهدم اولمق مقرردر بو مرتبه ابتدا مؤمن اولمق
ومنوع دين اسلام اولمديو عندنا غيرى اخوان اقران اراسنده عداوتلر حدوثنه سبب اولور
اوشدة الغضب والضجر وبالجملة الخفة والشره على الكلام والحكايات وعدم المبالاة بالمعاصي

الذين

الذين وبا مور كفر حكمنه برسببى دخى اكثر دينده مبالات اولمامق حيث غضبى فالله يعلم
وغفلته بنى لكندن وحرصى برامزلقدن مجلس اراتق قصد ايدوب خرافت سوز اوزره
حكايات غريبه كولدرمك ايدرم زعميله هرزه خورلق ايتسيدر وعلاجه ان يعرف اولا افات
الكفر بعد الايمان من حبط الطاعات كلها وبونك علاجى اولا كفرى بلكدر ثم قائلنه برسهل
سوزله ايمان واسلام دوننى ويرلنكن كافر اولور زيرا بركيشى ايمان كتوروب جميع فرض
وواجبى وسنت اولان عمللرى اشلدكدنصكره اختيار ايله بركره كلمه كفر سويلسه كافر
اولوب جميع اعمالى باطل اولور ايكيچون افات كفرى بلمك لازمدر واندن اجتناب واجبدر صفنده كه
بنه خلل برشدرميدر وذهاب النكاح وحل دمه وحرمة ذبيحته والعذاب المخلد في النار نوعمات
يدن ثبوت كلمه كفر تكلم ايدن كسنه عورتى بوش اولور واكا تجديد ايمان وتجديد نكاح
لازم اولور وقتلى حلال وذبيحه سى حرام وتوبه سز فوت اولورسه اوزرينه غازى فى جهنم
ابدى ونارده عذابى تخليدا ديمكدر بلوب انلردن دائما احتراز ايتمكدر وثانيها افات اللسان
ما يحسن ان شاء الله تعالى كفر افاتنك ايكنجى تفصيلى التمس عدده بالغ اولان كلمات قبيحه در اولكسى
عياذا بالله تعالى كلمه كفردر بيان افات لسانه عن قريب كلور ثم ملازمة الصمت والسكوت
وندنصكره سوء تكلمدن سكوته ملازمت ايدب اعضا ولسانى حفظ ايتمكدر زيرا طغيانى بوندن
ضمانت اعظميدر دينكم سفيان بن عبد الله رضى الله عنه حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
زياده خوف ايدجك نه نسنه در ديو سوال ايتدكده حذر ايده يديوجك مبارك برسفله لسان
شريفنه يا بشوب بودر ديو جواب ويرديلر وحفظ اللسان والاعضاء والجد و
ترك الهزل والهزء ونحو ذلك من الاسباب والدعاء والتضرع لله تعالى ان يحفظ من
الكفر خصوصا الدعاء الذى رواه ابو موسى الاشعرى رضى الله تعالى عنه واعضا ولسانى
حفظ وهر بر دجدو ملازمت ايده ولغو ولطيفه ايله ومسخره لغو لطيفه مثللو كفره سبب
اولان اشيايى ترك ايدوب بعده دركاه سبحانيه كفردن حفظ ايچون تضرع ودعايه مشغول
اولوب على الخصوص شركدن حفظ ايچون ابو موسى الاشعرى رضى الله عنه روايت ايلدكى
دعا بودر بعض محدثين روايتى اوزره كوندز اوچ كره اوقويه كه خرجه حد طب بو حديث
شريفى امام احمد بن حنبل ايله طبرانى مسندلرندن اخراج ايدوب روايت اولنمشدر قال
خطبنا رسول الله صلى الله عليه وسلم ذات يوم فقال يا ايها الناس اتقوا هذا الشرك
فانه اخفى من دبيب النمل فقال له من شاء الله ان يقول وكيف نتقيه وهو اخفى من دبيب
النمل يا رسول الله عليه السلام قال قولوا اللهم انا نعوذ بك ان نشرك بك شيئا نعلمه ونستغفرك
لما لا نعلم وخرجه ابو يعلى من حديث حذيفة رضى الله عنه وزاد يقول كل يوم ثلاث مرات
حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بركون عموم اوزره حاضر اولان جماعته خطبه ايلدى

Copyright © King Saud University

خطاب ايدوب ديديكه اى ناس بو شركدن خفى اولان نسنه لردن قورقوڭ تحقيقا بو شرك خفى
اورتنسندن كزنوب يورر سزدر بلمزسكز برسياه قرنجه بر قرا كوكجه ده قره طاش اوزرنده يوروركى
كورندوكى كبى شرك زياده كزلودر ديو بيوردقلرنده اصحاب كرامدن رضوان الله عليهم اجمعين ايتديلركه يا رسول الله
اندن حق تعالى صقنمسقن قرنجه يا اغندن نجه زياده كزلو اولانسنه دن نجه صقنالم ديدكلرنده بيور
ديلركه هر بار كه شعب شركدن قلبكزه بر شعبه مختلط اولور بو دعاى ديوڭز و حق تعالى
حضرتنه استعاذه ايدڭز شركك خفيسندن ولورسز واندن خلاص اولوب قوت واقتدارله
بولورسز ديديلر اول دعانڭ معناسى يعنى ديمكدر يا رب بن سكا صغنورم شرك اولان
شيلردن بلديكم خطايه واقع اولاندن رجوع ايلدم و بلمديكم نسنه لركه تفريط و تقصيرنكه
انلرى سن بلورسن استغفار ايلدم يارلغه بنى كه كناهلرى سندن ارتق يارلغيجى بوندن
ديمكدر ابو يعلى موصلى مسندنده بو زنده اخراج اتدوكى اوزره بو حديث شريفى حذيفة بن
اليمانى رضى الله عنه روايت اوزره بو دعاء كونده اوچ كره اوقيد ديو زياده ايتمشدر يكى
مداومت ايده نڭ لسانى الله تعالى كفر و شركدن حفظ ايدوب صقلير بو دعانڭ كا تنده و
لسانى قبل الجرم وكثير الجرم بوندن اعضانڭ اعظمى يددر نتكم سفيان ابن عبد الله رضى الله
عنه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضورنده ديلركه يا رسول الله زياده خوف ايده جك
نسنه در كه اندن حذر ايده يم ديو جناب مبارك بر مقبله لسان شريفى ياپشوب بودر بيورو
ويرديلر وغائلة الكفر العظمى حرمان دخول الجنان والعذاب المؤبد فى النيران و كفرسويلين
كشينڭ اعظم ضررى دائم عذابه مؤبدا اولوب نار جهنمده مخلد قالوب جنته كيرمك اكا حرام
اولور العياذ بالله العظيم نجه كسنه كلمه كفرى سويلرلر و نه دوكن خاطرينه كلمز كه اندن رجوع ايده
توبه ايده نعوذ بالله تعالى شقاوت ابديه قالق كورينور بو شكلك چاره سى اولدركه كفر
ايجاب ايدن الفاظى ضبط ايدوب انلردن احتراز ايده لر و مسلمانى كافر اولمز على نك انسانلرى
نسنه ايله كافر اولوتوديدكلرى تهويل وتخويف ايچوندر حقيقت كفر ايچون دكلدر دينلرك
سوزلرينه نفاق طوعيدسز بو مقوله سوز سويلين كشى ضال ومضلدر و كلام فاسدلرى
عقايد صحيحه مخالدر بو قدر ذكر ايلدكلر انكچون در كه اهل اسلام اسنده برامرا اعتقاد ليلرنى
ايدوكن بلوب بونله بوسى او غيرلرندن اسلامدن نجه كه فرارايدب انلرك مجلسلرندن اجتناب
دوراولدلرهر صباح و اخشامده ذكر اولنان دعاء اوقيدلر كه اكر ماضيده كفر كلمه سى لساندن
جارى اولديسه ا نحو ايدب توبه و استغفار اولور و مستقبلده كلمه كفردن حفظ اوله
لسانى حفظ ايلر و سبب الايمان النظر والتأمل فى الآيات الدالة على وجود البارى تعالى واتصافه
باوصاف الكمال وتنزهه عن صفات النقصان و ايمانڭ سببى الله تعالينڭ وجودنه و اوصاف
كماليله متصف اولوب صفات نقصاندن تنزيهنه دلالت ايلكدر الله تعالى صفاته اسما سبيله ازلى

وايدر

وابديدر يعنى ابتداسز و انتهاسزدر ذات پاكى جملة حوادثندن و تغيراتندن و مخلوقلرى صفاتندن
وتاثراتندن منزهدر و كريم صفاتندن و اسماسندن مخلوق صفاتندن و باسمه كه
بر نسنه كافر اولور و على نبينا محمد عليه الصلوة والسلام ويتقن التأبيد فى النار ان مات على الكفر
وانكارى نبى عليه الصلوة والسلام بوتنه اعتقاد و جميع حق تعالى ديدكتوردوكى اوزره نقيا يديد
كفر اوزره فوت اولنك جهنمده مخلد اولمسنه اعتقاد ايلكدر و رجاء دخول الجنة دار
قرار و بو سنلك دار القرار جنته دخوللرى رجاسنه دلالت ايدن ايات بينات نظر و تأمل
ايلكدر و فائدته العظمى النجاة من التأبيد لمذكور والفوز بالدخول المذكور ورزقنا الله واياكم
بكرمه الغفور وايمانڭ اعظم فوائدى آب حيات ابد ترياق اكبردركه اندى سن كفرڭ اعظم غوائلك
بكسم فائده كفرڭ ضررى اولان خلود فى النار دن نجات و كفره نك دخولندن محروم اولدقلرى
رحمت شرف دخول وخلوديله فوز ذراو جنتك وصولنى حق سبحانه و تعالى لطف ازلى
ذكر وعد وفا صاحبى اولوب و بوجه و مبالغه ايله مغفرت ايدجى بار شاهدر محض فضلى
ايله دينى اولوب نعمت جليله ايله متنعم و مسرور بيوره امين يا رب العالمين والسادس عقاد
البدعة وامرض قلبك التجسى عهد نبوتدن نصكره حدوث اولان بدعتى حق اولق اوزره اعتقاد
ايدوب مذهب اتخاذ اتمكدر و سببه اتباع الهوى والاعتماد على العقل والاعجاب بالرأى والتقليد و
سببى نفسك هوا و مقتضاسنه عقلى اوزره اعتماد ايدب خودپسند و خودرأى اولمدن لازم
كوردن امرنده الله تعالى مخالفت ايليوب مخلوق طاعت ايلمك شركدر بدعتده هم تقليدهم
شيطانده هم تقليد ايلدوكى آدم مطيع او لمقدر بو بدعت ايسه كبائرڭ اشد بيدر طريق
محجوب طريق شيطاندر ديمكدر فاما اتباع الهوى فهو التابع من آفات القلب واما بركنسى
نفسك هواسنه تابع اولق ايسه آفات قلبك بد تجيد روتباع هوا ونهيه دلالت ايدن ايات
سوره نساده بو قول شريفدر بيوررفال الله فلا تتبعوا الهوى ان تعدلوا يعنى نفس هواسنه متابعت
كاتابع اولق تحقيق نفس هواسنه متابعت ايدنلر حق وصوابدن تجاوز و عدول ايتمش اولور
ديمكدر سورة ص ده بيورر فلا تتبعوا الهوى فيضلك عن سبيل الله يعنى يا محمد قضاكده
مقتضاى نفسه اتباع ايتمه تاكم مذبور سنى طريق مستقيمدن اخراج اتميه يعنى تابع اولمه نفس
هواسنه وار زولرينه كه كمراه ايدر سنى هوى حق تعالى يولندن ديمكدر روايت اخرده سورة النازعات
قول شريفدر بيورر واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى فان الجنة هى المأوى
يعنى الله تعالى دن خوف ايدوب نفسى هواسندن منع ايده نڭ مكانى جنت اولور ديمكدر روايت كه عمر كسنه
نازل اولدى كه برمعصيته طولنده قصد ايليه واكا قادر اولكن الله تعالينڭ خوفندن نفسنك
منع ايليوب اول معصيتدن الحكوب بو سعادت كبرايه اول نائل اولور و سورة الفرقانده بو قول
شريفدر بيورر ارايت من اتخذ الهه هواه يعنى باكوردكى اول كسنه كه تخذ ايتدى كندى هواسنى

Copyright © King Saud University

یعنی آرزوسنی معبود ایدندی مفعول ثانی تقدیمی اهتمام کثرتی جهتیله در چونکه کویا که اصل هواء
والکسه باطله جمله انک فرعیدر انلر یچون هوایه مخالفت جنته الماوایه وصوله سبب در وسو
اعراضه بودر واتبع هواه فمثله کمثل الکلب یعنی شول کسنه که دنیایه میل ایدوب آخرتی دنیایه ...
قلدی انک مثلی شول کلب کبیدر دونکه اکرجه قلوب زدایدرسن دیلنی چقره قرو اکر قولار
ایدرسن اغزن آچوب دلین چقره اوسته نجهیم ایدر بونک فائده‌سی او که احسان ایلکوکده کر
سن ولکوکی اتوب سیب قوب وکرک سبوزن دیلکه براغ ور اول کلبک قندر بر
اعدی اول بنده خسیس الهمت شول کلب دکلیدر دیمکدر و آخرینده سوره الکهفده بو قوله شریفه
بودر واتبع هواه وکان امره فرطا یعنی هوای نفسنه تابع اولاندر کم اول بنده امر حق او زره
اولمز تغییر ایدوب صراط حقی وراءظهرینه قوب تبدیل ایتمشدر دیمکدر و سوره رومده بودر بل اتبع
الذین ظلموا اهواءهم یعنی هوای نفسنه تابع اولانلر دن اضل یکسندر دلیبوب کندولرینه شرکا
ادنولرن طاپارسز دیمکدر سوره قصصده بو قول شریفنده بودر ومن اضل ممن اتبع هواه
دانش وجحسنز کیدر زیاده کمراه اول کسنه کیم کبر اولور کندو هواسنه هر ورد نمون وبنا
هواسنه تابع اولندن اضل یکدر و بالجمله هوانک زینته و تابع اولدنک قبح ضلالته متعلق
آیات بینات ایکی چوقدر کی ازدن چوغلسندلال ایله بو قدر اختیار اولنمشدر و فن چونکه
هوای باطل جهلی انکه نشر کبیدر وربای بوذیله وبردی شهوتی کوذیله وبردی شری قول
وبردی بالانی دلنه وبردی کندوزینی کورمکلکی کسنه وبردی حسدی قرنده ظلمی بلنده وبردی
خرسزلغی النده وبردی مردارلغی فرجنده وبردی فسادی ایاغنده وبردی شرکه بلنده بو فرو سنده
اندن حق تعالی هوایه وعده ایلدی ابتدی فرشتهلوم هر کیم بیودوغم قبوب نفسنه و یار سبب
طامویه قودم دیدی پس امدی خیانت هوادن شهوات بی نهایته دخی و لقد جذ ایلدیر بو معنا
متضمن ذکر اولنان احادیث بنویه بردن بری بودرکه خرجه عن انس بن مالک رضی الله عنه
عن النبی علیه الصلوة والسلام انه قال فی آخر حدیث طویل واما المهلکات فشح مطاع وهوی متبع واعجاب
المرء بنفسه بو حدیث شریف بو حدیث طویلک آخریدر برار سنده اخراج اغشدر انس رضی
روایت ایدر بودر که تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردکه آخرت عذابنه و عزتنه
بخیللقدر انسانی خوض فراوان ایله کا تابع اولور واو زرنده حق الحق وحق الخلق ادا اغزبوبه نجره تو
نفسنده مهلک دیدیکم دیلر اکر مطاع اولور سه مهلک دیر بو بودیلر بل آدمک نفس انسانه بو لیس اکر
اطاعت بونسه جوقلنسنه لازم کلمز زیرا اول لوازم نفسنه ندر وجیلی اولان سرشت وزنده
سیمندرو ترایده قبض انسانه اولدغندن مقتضای حال بودرکه فی المجلد نفوس بخلندن خالی اولمیه بت
همت اوله که انک تنزل بوزدن متابعت اغنی و بخل ایله وجودینه تنزل ویرمیه ترجه ام الزمان علی
واحسانه مباشرت ایده و دخی هوایه تابع اولقدر و نفسنده کمال ستغشا ایله باقوب مقبوله

وضل

وضل ونعت خالقی فراموش قلمقدر و بو نلرک اردنجه اولور بریت کنوز مدر ایچونکه شمک کما هد
در دخول ناره سببدر و خرج دنیا بو حدیث شریف دخی دلالت ایدر ابن ابی الدنیا سننده اخرج
ایلمشدر عن علی رضی الله عنه انه قال علیه الصلوة والسلام ان اشد ما اخاف علیکم خصلتان اتباع الهوی
وطول الامل حضرت علی رضی الله عنه روایت ایدر که تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه بن سز
اوزرکزه زیاده قورقدیغم ایکی نسنه در بریسی عمر اوقندر و ایکنجیسی اتباع هوادر حقلرنده و سبب اولوردیمکدر
عبارتندر فاما اتباع الهوی فانه یعدل بک عن الحق اما هوایه تابع اولمق حقدن اعراض ایندرر و اما طول الامل
فانه یحبب الدنیا و دخی طول امل که بو شیئه طولدر امیددر تمنی عبارتدر محبت دنیای دلنیده سبب
اولسبدر و خرجت بو حدیث شریفی امام ترمذی صحیحنده روایت ایلدیلر عن شداد بن اوس
رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه السلام قال الکیس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت والعاجز
من اتبع نفسه هواها وتمنی علی الله تعالی بو حدیث شریفی شداد بن اوس رضی الله عنه روایت ایلدیکه
تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم موت عاقبت امور دنیا در پس عاقل و مرد کامل اولدرکه
نفسنی و آخرت فکرنده اولدوبعدالموت کارنه کوکجده عملی تدارک قیله و عاجز ذلیل و ناچار و رذیل
اولدرکه هوای نفس سرکشنه تابع اولوب انی شهواتدن و مفاسددن محرماتدن کف و منع ایلیه
و تماسینا و غفلاتنه وحظوظ شبهات ایله برام خیالاتنده تضییع اوقات حیات ایلیه و ننادن
و اما بندرکه جمع امنیه در یعنی طاعات خالقده تفریط و تقصیرین و اتباع شهواتن
ایله وکندی غیری اولمز نسنه لری تمنا سندن اولدوطلب عفو و رجاده قله و نفس حریص
وارتکاب صنوف شدایده و متاعب دائما لایق حصول مقاصد و مطالب ملاحظه سنده
ولا تابع هوای مقتضای احمق اولدوغندندر فالهوی مصدر هواه یهواه من باب علم ای
واشتهاه و هوی علم بابندن اولان هوا یهوادن مصدردر مشعر بدر معنا بو شیئی تحبت ایلمکدر
والنفس بالطبع مبالة الی الشر اماره بالسوء و نفس دائما شره زیاده مائله و اشیای سیئه
زیاده راغب اولسبدر فاتباع هواها یودی فی الهلاک لا محالة و هواسنه اتباع اکثر ما حدنی مخرج
اولور سه هلاکه و دخول ناره سوق اولسیدی اشتباه حدر امان فی غیر الباحات فظاهر و اما فیها
فعدکوصف البهیمة و رکونا الی الدنیا الدنیة وشغلا شاغلا عن الطاعة وزاد الآخرة و مفضیا
الی المحظورات وجارا الی الشرور و مودیا الی الفجور و محل الحرام وماوی الآثام و الاثام وصاحبه
لئیم رذیل بکخنزیر الشهوة و خادم مطیع و عبد ذلیل اما مباحاتدن غیریده حرام اولنلودن ایسه ترتیب
وزره و آخرتده عقابه واردر مباحده اولوب و اصرار او زره او لور سه حیوانلرکبی میل دنیا و لوم
و رذالت و خادم خنزیر شهوت اولدوغندن قطع نظر شر و محظوره مفضی اولمغله قبیح و مذموم
در و او طغیور دیکه دائره شرعدن و عقلدن تجاوز ایدوب محرمات و مکروهات تناول
و فواحش و قبایحدن تمتع و تلذذ قلمقدر بو فعل صاحبی ایسه حد نفسنده دنائت و ذلیل

وخبس الحقد بلكه حزن كه نفسك اسيرى وشهوتنك عبدى ذليل اولمشدر وانشدوا
الهوان من الهوى مسروقة فصريع كل هوى صريع هوان وشول عاقل كه نفسنك مغلوبى اولوب
هواسنه متابعت ايله دنيا واخرتده خوار وحقير اولوب سعادت سرمديه دولتندن محروم اولور
نتكم شرح خطبه ده حسن بصرى رحمة الله عليه دن منقولدر كه ديمشلر على انه عفونتى
موت قلبدر موت قلب ايسه دنيانى اخرت عمليله طلب اتمكدر بونك سببى ايسه نفس هواسنه تابع
اولمقدن ناشيدر ومقابلة المجاهدة واتباع هوانك ضدى اولان مجاهده نفسدر كه هواسنه
متابعت ثبوب امر حقده اطاعت قلمقدر وهى فطم النفس عن المالوفات وحملها على خلاف هواها فى عموم
الاوقات واول مجاهده بودركه نفسنى عادت اولمش شيلردن قطع وشهوتيلرندن زجر ومنع ايده
وجملة اوقاتنده نفسنك هواسى خلافى اوزره اولمسنه حمل ايده زيرا نفس اوچ قسمدر بر نفس
اماره دركه حق تعالى نك امرينه مخالفت ايلمكه محبت ايدر وبوكا كفر ونفاق وفسق داخل اولور
بر نفس ملهمه دركه الله تعالى حضرتنه اطاعته محبت القا ايدر اوچنجيسى مطمئنه دركه طاعتده ساكن
اولوب غيريه التفات اتمز وانا الواصلين وراضيه ومرضيه جمله مطمئنه نك صفاتيدر بو نفس اماره
اصلاحنده ائمه دين اوچ وجه بيان ايلديلر برسى بودركه مرادينى منع ايدوب ارزولرينى قطع
علاقه اتمكله مطيع ومنقاد ايده لر نتكم بر حمار سركشلك ايلسه علفنى از ويرمكله زبون ايدرلر
ايكنجى بودركه زياده يوك اوره لر نتكم بر مركب بر طوربا يوكنى ارتورسلر ذليل خوار اولور
اوچنجى اولدركه حق تعالى حضرتنه تضرع ونياز وزارى قيلالر تا كه سكا عنايت ايليوب معاونت
ايدب نفسنى منقاد ايدى ويره بر كسنه بو اوچ امر اوزرينه مداومت قلسه اول كمسنه نك نفسى
مطيع اولور هواسنه تابع اولمز امدى سعى ايله كه كندو نفسكه مالك اولوب ضررندن ايمن
اولهسن زيرا الله تعالى لوامه ايله قسم بيوردى غايت مرتبه ده اولديغيچون اهل تفسير ايدرلر
لوامه كندويه لوم ايدر حالى كه خير وعدن غايتنده ايسه امدى مطمئنه اولمق لازم بلكه مطمئنه
نهايتيدر وراضيه ومرضيه مطمئنه نك اكى صفتيدر زيرا اطمئنان رضايه سسلنمدر ورضى
نهايتيدر وهى بضاعة العباد ورأس مال الزهاد ومدار صلاح النفوس وتدليلها وملاك
تقوية الارواح وتصفيتها ووصولها واول مجاهده نفس ايسه طاعت ايچيلرك سرمايه سى
اندوكى فائده سيدر دنيادن اعراض ايدن زاهدلرك بو تقوا ايسه باش سرمايه سى ونفسلرى
اوزره اولان اصلاحه در زيرا روى لرى رام اولورسه انلر دخى نفسلرين رياضته رام اولان
اوكنده چراغيدر وكندولرين دنيا كوزندن ومحبتلرندن نجى ايدب نباتنه سبب ومقام عزه
يتشدوروب تصفيه ارواح اتمكلر در دنيا وعقبانك خير وبركى بو خصلت حميده ده
بحنده در زيرا تقوى بر كنز مخفيدر فعليك ايها السالك بالتشمر فى منع النفس عن الهوى وحملها
على المجاهدة ان شئت من الله تعالى الهدى پس سالك طريق اخرت اولانلر اوزرينه لازمدر كه نفسنى

هواسندن

هواسندن منع ايدب ارزولرندن صقنمق ودائما الله تعالى نك طاعتنده اولمق ومجاهده
اوزره اولا اكر الله تعالى نك طريق هدايتى طلب ايتمك ديلرسه خواب غفلتدن بيدار اولوب كندو
نفسلرينك اصلاحنه مشغول اولورلر نتكم سوره عنكبوتده حق تعالى نك بو قول شريفى قال الله تعالى والذين
جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا يعنى شول كمسنه لركه بزم يولمزده مجاهده ايدرلر انلره هدايت ايدرز
طوغرى يوللريمزى قوللاو نلرووز وان الله لمع المحسنين وتحقيقا كه حق تعالى عملرى كوزل ايدن اولنلر ايله در
يعنى مجاهده لر ايله نصرت واعانت ايله مجاهده ايراد ايلدى اطلاق طريقيله تا شامل اوله
جهاد ظاهر وباطنى انلركه جهاد ايدرلر بزم يولمزده دين دشمنلرله ونفس هوا عدو وسيله كوسترر
زيرا انلره بقا دولت وصولنك يوللرينى ديكدر وسوره العنكبوتده ايت اخريده بيورر ومن جاهد
فانما يجاهد لنفسه ان الله لغنى عن العالمين يعنى شول كمسنه كه جهاد ايده كفار ايله ياهوا نفس
عدولرله مجاهده ايدر كندو نفسيچون سعى ايدر حق تعالى جميع عالملردن غنى مطلقدر هيچ
بر وجهله احتياجى يوقدر جميع نقايصدن منزهدر عبادت تكليف عباده انلرك احوالى صلاحى
ايچوندر ثم اعلم ان المذموم فى اتباع الهوا فى المباحات الاصرار عليه طبع البشر لا يحتمل المخالفة
الكليه بوندن بلكه كه تحقيق نفس هواسنه تابع اولمق شرعا مذمومدر وصول فوز نجاح
نفس هواسنه خلاف اولندر اما مباح اولان اكر اصرار وجه اوزره اولمزسه بالكليه مخالفت
نفس مقتضاى طبيعت بشريه اولوب ملال ايراث اتمكله عبادات عدم مداومته سبب
اولغين مذموم دكلدر ولانه يؤدى الى الغلو والافراط وقد مر فى فصل الاقتصار انتهى عنه
ولكن اصراره مؤدى اولورسه دائره شرعدن افراط ايله حدندن تجاوز ايدرسه تحقيقا اندن
نهى اولندوغنك بيانى بركره دخى فصل اقتصارده بحث اولندى بيورت الملالة والسامة الموجبة
لعدم المداومة المذموم جدا فى العبادة زيرا كه افراط ايله رياضتده اولنجه ملال ايراث اتمكله هر كيجه
قائم ايكن صكره ترك ايندوكيچون حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم يا عبد الله اول كمسنه مثلى
كبى اولمه دبو بيوردیلر واكر اول كمسنه نك عبادتنه افكى كبى مداومتى اولمغله جدا مذمومدر
بلكه مقتضاى حديث شريف بودركه قال عليه الصلوة والسلام يا ايها الناس خذوا من الاعمال
ما تطيقون فان الله لا يمل حتى تملوا معناى حديث شريف بودركه بخارى ايله مسلم اتفاق اخراج
ايتمشلردر ابو هريره رضى الله عنه حضرت رسول اكرم بيوردى كه اى ناس اعمالدن شول
نسنه اخذ ايدك كه انك اوزرينه دوام وثبات ومداومت اوره ايله حفظ اوقات بولنه واول
وفائده توفيق حضرت صانع ايله باب موانع حضور قلب مسدود اوله وانده انبساط بولنه
مادامكه سزده نشاط طاعت وصفاى عبادت اوله تحقيقا جناب حضرت عزت سزدن
اعراض ايلمز وثوابكزى قطع ايلمز وان احب الاعمال الى الله تعالى ما دام وان قل تحقيقا درگاه
عزتده انسانك زياده سوكلى عملى دوام اتنا يعنى محبوب اولان اعمال صالحه دن ثابت اولوب

King Saud University
Copyright © King Saud University

نوبی اولنور ذیرا بعد الشروع ترك عمل كالمعرض بعد الوصل كبیدر بالجمله قلیل دائم
كثیر المنقطعدن خیر ودر بعده منقطع اولمقدن ایسه آهسته آهسته صفا ایله اداولنق
اولی واحسندر ملال ایله چوق اولمقدن خرجه خ م عن عایشة رضی الله عنها و فی
روایة خذوا من العمل ما تطیقون فوالله لا یسأم الله تعالی حتی تسأموا امام بخاری
ایله مسلم رحمة الله علیهما تخریجنده حضرت عایشه رضی الله روایتنده عملدن و عبادتدن
قادر اولدوغكز قدر نسنه اخذ ایدوب مداومت ایله كز كه حق تعالی ایله بنده معاملاتیكز
اولدیغی سزكله اولیه معامله قلوبلا تشبیه سلاطین جهاندن بریسی كورسكز
كندویه خلوص تام و اهتمام ایله خدمت قلسه الی خلعت التفات ایله مرتبه سن عالی
قلورلر كذلك توفیق حضرت كردكاره دخی عبادت یولنه قدم ایدنلره داظهار سلامت و بطالت
ایدنلره دكلدر مادامكه و سعكز اولدوغی قدر عمله قدم ایله كز ملال ایله عمله اقدام ایلمكز
فنكر سز شكری فراغت و سلامت كلفقود ایلكز ملال ایله عمله قدم ایتمكز دیمكدر وعن علی
رضی الله عنه انه قال روحوا القلوب فانها اذا كرهت عمیت و علی رضی الله عنه تحقیقا بعض
اوقاتده عبادتدن و مشاق طاعتدن و صفادن قلوبكزه راحت و صفا ویرك تا كه رحتلو
و منفعتلو اولوب صكره ملول و غمناك اولوب قلبیه طاعتنده عقاب و ثواب بولنمیه بو ایله
اولورسه بر مقدار فواید قوت و بدن قلوبه مسرت و بهجت كلور دیمكه اشارتدر وعن ابی
الدرداء رضی الله تعالی عنه انه قال انی لاستجم نفسی باللهو لیكون عونا علی الحق ابی داود
روایتنده ابو درداء رضی الله عنه روایتنده تحقیقا دیدیكه نفسمی اصلاح ایتمك ایچون لجام تقوا
ایله ملجم قلوب مباح اولان لهو ایله كه اتك شمقی واوقی اتق و زوجم ایله مكالمه كی كلار اوینادرم كوتا
نفسم استراحت كلوب حق اوزره عبادت ایتمكه استعانت و جهد ایدرم دیو بیورمشدر بو خلاصه دنی انجیا
اندیناول من التنعم بالمباحات استراحة و عباداته قیامه و قوت و عدم ساده ایچون ترقیق قلب
و تحریك نشاط ایدب بو نیت ایله نفسنی تناول مباحات و نوم فراخ كاه هو رخصت بادامكه
هوایه تبعیت اولیوب نشاط اوزره عبادته نفسنی ترغیب ایتمكدر فلذا قال الامام حجة الاسلام
رحمة الله علیه لو سكن نشاطه و ضعف رغبته و علم ان الطرفة بالنوم و الحدیث و المزاح
ساعة یرد نشاطه فذلك افضل من الصلوة مع الملال تنكر بش یوز سنه تاریخنده اواسط
جمازی الاولاده جنان باغنده عازم اولان حجة الاسلام لقبیله مشهور اولان محمد بن محمد الغزالی
رحمة الله علیه و رحمة واسعة امام الحرمیندن اخذ علوم ایدوب صكره نظامیه مدرسه سنده
درت ییل مدرس اولوب اندن حج شریفه كلوب ادای حجدن صكره اون ییل مقدار ی شام
ارام ایلدكی ایامده احیاء العلوم نام كتاب مستطابی انده تألیف ایندی بعده قدسه و
مصره و اسكندریه یه اندن وطن طوسه وارد قده بقیه عمرنی كتب نافعه صرف اوزره عمرینی

في الفتور عن النشاط [illegible] عن العبادة
اوزره نشاط

عزتلری التی بش سنه ایرشمش اولدیدكده و بر كشینك حضور قلب ایله اولان سرور
كسنه عبادتدن غنی زائل و اكاكسل ایله قساوت قلب حاصل اولوب بونك علامتی انك
معده سنده یبوست ومشفق و رطوبت عارض اولمغله بخاری دماغه ایرشوب واندن اكاكسل
و ملال ایله اویخو غلبه ایدر پس امدی علاجی بودر كه بر ساعت شرعه موافق قراعة الله
و لطیفه سویلشمك سبیله دفع بخیره و كبیرة حاصل اولور نتكم حدیث شریفده وارد
اولمشدر كه انا امزح و لا اقول الا حقا بو لطیفه اول ملال كسلی دفع ایدوب بر بنده شاز لق
و سرور قلب كتوررا اول ملالدن خلاص بولوب مسرور اولمغله نماز قلق افضلدر قساوته
نماز قلمقدن ایسه بو مباحدر بلكه مستحب و مندوبدر اما لطیفه افراطنده آفت چوقدر اول
صاحبنك حشمت و وقارینه مانعدر ثانیا مساخره و ضاحك مرتبه سنه نازل اولدر حق
اولورقی الحقیقة هذا اتباع للشرع لا للهوی المحض و دخی بحسب التحقیق بو ایله لطیفه
ایسه محض هوایه تبعیت اولیوب بو اتباع شرعه راجع اولمغله رتبه استحبابه رو ایجب
یحبی ان شاء الله تعالی و كنتی كندویی بكمك اوصافنده ان شاء الله تعالی قریب بیانی كاور
و انا التقلید و هو الثامن من افات القلب و اعتقادده بدعت سببنك بری تقلیددر
افات قلبك سكزنجیدر و هو الاقتداء بالغیر بمجرد حسن الظن من غیر حجة و تحقیق بوا ایسه
حجت قطعیه ایله برشیئك حقیقتنی بلمدن مجرد غیره ظن ایله اقتدا ایتمكدن عبارتدر و لا یجوز
فی العقاید بل لا بد من نظر و استدلال و لو علی طریقة الاجمال بو ایسه اعتقادیاتده دلائله
نظر و استدلال ایله اجمال طریقیله اولورسه جائزدر دكلدر و بو معنایه دلالت ایات كریمه
سوره یونسده حق تعالینك بو قول شریفیدر قال الله تعالی قل انظروا ماذا فی السموات و الارض
یعنی یا محمد سن دی كافرلره كوكلرده و یرلرده اولان غرایب و صنایعه نظر ایلك بونلرك
جمله سی وحدانیت حقه دلالت ایلر عجایبات عظیمه وارددر سزه اول ایات و علامتی كورسز
دیمكدر و الایات فیه و فی ذم المقلدین فی الاعتقاد كثیرة جدا و الاجماع منعقد علیه مقلدین
مذموم اولدقلرینه دلالت ایدر ایات احادیث جدا چوقدر قابل بیان دكلدر و بونك اوزرینه
اجماع عقایدده متواتر اولمشدر فالمقلد فی الاعتقاد اثم و ان كان ایمانه صحیحا عندنا مقلدك
ایمانی اعتقادیاتده حضرت حقك وحدانیتنی اثبات ایتمكه غیریدن استماع ایدوب تقلید ایله مؤمن
اولورسه انك ایمانی صحیحدر نهایت و معرفت صانعه استدلال ایدیجك اشیاء عالمده طوبطلو
یكن استدلال اندوكیچون عاصی و كنهكار اولور رب كریم دلرسه استدلالده اهمال اندوكی
جورمی اكا بغشلر و دلرسه استحقاق قدر عذاب ایدر حاصلی ایمانی مقبولدر تعذیب اولنورسه
ابدی ناره مخلد قلمز عاقبت جنته كیرر و بو معنایه درت مذهب متفقلردر و اما التقلید فی
العمل فجائز لمن كان مجتهدا عدلا عقاید بنده تقلید جائز اولیوب انجق اعماله مجتهد عدل اولنه

Copyright © King Saud University

تقلید جائزدر ولکن لما انقطع الاجتهاد من زمان طویل اخصر طریق معرفة مذهب المجتهد المقلد
فی نقل کتاب معتبر متداول بین العلماء اتفقت مصحح لمن قدر علی مطالعته واستخراجه لکن زمان
مدیده‌دن برو اجتهاد منقطع اولمغله وتقلید اولنان مجتهدك مذهبنی بیلمك اغوی مذاهب ائمه تحریر وتکمیل
اولنوب اجماع مسلمین ایله هر مذهبده مذاهب اربعه‌نك تصنیف اولنان کتب شرع شریفه اصحیحه
واول مذهب خلقه اتباع واجبدر علی الخصوص مذاهب ابوحنیفه مذهبی ابوحنیفه‌دن
اولان فتاوی قاضیخان وخلاصه وهدایه متلقی بین العلماء تتبعنه منحصره‌در زیرا فقهاء عظام
احادیث شریفه محکمه عمل اتمشلردر ووجوه تفاسیره باقوب قولاینی استخراج ایدوب طوتمشلردر
واخبار عدل موثوق فی علمه وعلمائه کیمکه علماء عمده‌سی صادق اولوب صلاح شرعا ثابت اولمیانك اخبارینه
اعتماد اولنمز کما انلری علمای مجتهدین تصنیف ایتمشلردر فلا یجوز العمل بکل کتاب ولا بقول کل من
تزیا بزی العلماء وهر کتابه وزی علما ده هر نا قبولك قولیله عمل جائز دکلدر زیرا شول عالمك که
صاحی شرعا اوله ثابت اولسه اکا اطاعت ایتمه واوردبنده خبر ویردکی وقتده خبرینه اینانمق و
مجلسنده حاضر اولمق شرعا جائز دکلدر ومقابل اعتقاد البدعة اعتقاد اهل السنة والجماعة
واعتقاد بدعتك مقابلی اعتقاد اهل سنت وجماعتدر که باب اعتقادده رسول علیه الصلوة
والسلام حضرتنك ظاهر طریقلری اوزره اولوب وذکر اولنان طریقه سالك اولنلره اهل سنت
والجماعت دیو تسمیه اولنور وسببه التمسك بالسنة وما علیه الصحابة واجماع الامة وترك الهوی
والعجاب بالرای مع النظر والاستدلال سببی بودر که هوای نفس وخودپسندلکی ترك
ایدوب نظر واستدلال حسبیله سنت سنیه ومعتقد صحابه طریقلری اوزره اولوب واجماع
امته تمسك ایتمکدر والتقلید بصاحبه ولو مع اثم یاخود نقل واستدلال صاحبنه [illegible]
تقلید ایتمکدر والتاسع الریاء وفیه سبعة مباحث واقف قلبك طقوزنجیسی ریادر بو ریانك
تفاصیل احوالنی بیان ایچون یدی مبحث قلندی المبحث الاول فی تعریفه وتقسیمه مبحث اول
ریانك تعریفی وتقسیمی بیاننده‌در آیات قرآن عظیم واحادیث نبی کریم تقبیح خلق ریای ذمیم
حقنده ایچون قدر هو ارادة نفع الدنیا بعمل الآخرة اودنیا ایله اول ایسه کوزتمکدن مستقدر
عبد طاعتنی پنهان ایتیوب عمل آخرتی باعمل آخرتنده دلالت ایدر رتبتنی ایله خلقه ارادت
کوسترمکدر او اعلام احد من الناس من غیر اکراه ملجئ ویا خود عمل آخرت ایدوکی
خلقك بیلمسی دل خواهی اولمدن مضطر وغیرنك اکراه ایلمکسزك عمل ایتمکدر والباعث
علی قصده ونفسه اوزرینه باعث اولسون ایچون تجرد اعلام ایچون عمل ایتمکدر وضده
وریانك ضدی وخلافی اخلاصدر که طاعتلری اخلاص ایله قلمق فرضدر نقیضی
اخلاص ایله اولمیه حق تعالی قبول ایتمز وریادن حذر ایدوب اخلاصده سعی واهتمام ایده
وهو تجرید قصد التقرب الی الله تعالی بالطاعة عن نفع الدنیا والا علام التابع وارد

اخلاص

واول اخلاص ایسه منفعت دنیویه واعلام خلق قصدندن عملی تجرید ایدوب وطلبی
یعنی تقرب درکاه رب العزت اولوب نفع دنیا اوزرینه عطف ایده یعنی هرکاه کندوینی
حضور رب العالمینده بیلمك وجهی اوزره عبادت ایتمکدر نتکم ریا تعریفنده بیان اولنمشدر
وتمام الاحسان اولدر که کلسی مبادی آخرت ومتمم احسان التمهیددر وهو ان تعبد الله تعالی کانك
تراه یعنی عبودیتده مجد ونیتده مخلص اولوب عملنی الله ایله ومشاهده انوار تجلیده کندوزنی
اول طرفه ملاحظه قلوپ پاك بارکاه عزته نور الیقین ایله مشاهده قلورسن زیرا سن انی کورمزسن
اول سنی کورر سمیع بصیر سنك حالنه اول خبیردر اندن بر شی مخفی ومستور دکلدر نتکم سلاطین
ظاهره باننده مقام عبودیتده اولان خدام ذوی الاحتشام نوجهله مقام خشوع وادبده وخوف
وحذرده واضطراب اوزره ایدکلری اولو الالبابه اقتنده معلومدر که برقاج روز فانی دنیاده مسافر
ومالکی دنیدن عاریت ملاحظه ایله جاه دنیایه ونعمت ودولت بی بقاء الدنیه بر ظل سریع
الانتقالدر کندینی دنیاده بر غریب مسافر شکلنده اکلیو یکا اشارتدر وقد یطلق الریاء علی حب المنزلة
وقصدها فی قلوب الناس باعمال الدنیا وهذا ریاء اهل الدنیا بو کاریا اطلاق اولنور حب جاه
ومنزلت جاه منزلتدن مرادی خلق قتنده مقبول معزز ومکرم اولمقدر قصدی ناسك عمل ایله
دنیا قبلر سوکرمکدر بو ایسه اهل دنیا ریاسیدر والاول بقسمیه ریاء اهل الدین وریاء اهل
دین ایسه اول ایکی قسمدر والقسم الاول ان لم یقارنه ارادة نفع الآخرة فریاء محض فقسم اول
که منفعت آخرتی قرین دکلسه ریاء خالصدر وان قارنه فریاء مخلط اما غالب او مساو او
مغلوب واکر مساوی ایسه یا اکثری غالب اولمق اوزره یقین ایسه ریاء مخلوطدر دفا
فجملة خمسة بالجمله ریانك انواع بشدر والمراد منه نفع الدنیا اما خالق او مخلوق یعنی نیتوبنده
خالی دکلدر مرادی محضا عبادت عرض نعم دنیوی ورؤیت مخلوق ایچون اولوریا ایکی غرضکه
رضا وقبول خلقدر موجود اوله ونفع الدنیا اما جاه او مال وقضاء شهوت اودفع ضرر یسیر
ونفع دنیا ایچون اولان ریا ومنصب ومال یا قضاء شهوت یادفع ضرر یسیردر پس هر
عبادت اظهار عبادت مقصود اولدی اول ریادر وکل منها اما التوسل الی عمل الآخرة اولا بو ترتیبده
کرك مخلوقدن مطلوب اولسون یا عمل آخرته یقین اولمق ایچوندر او ریا دکلدر والاول من
الخالق تعالی لیس بریاء بودر وصلوة الاستسقاء والاستخارة والحاجة ونحوها لیس ضرر
نایبدن ریاء تخلیطك اقسامی اون التی اولدوغی ظاهر اولور واقسام مزبوره منفعت
دنیویه‌نك خالقدن مطلبی اولوب هر قسمی آخرته توسل ایچون اباته ایتمك کرککه صلوة استسقا و
استخاره ودفع فاقه ایچون سوره واقعه مثللو اخبار مأثوره‌دنده مطلب دنیا دکلدر بلکه قوت
قناعت وعبادته عدة وتعلیم وتعلم قوت ایراد اولمقدر حکایت اولنور که ابن مسعود رضی الله
عنه اولادینه مال ترك ایلمدی حتی جمله اموالنی حق یولنه بذل ایلدی عتاب ایلدیلر که اولادك

Copyright © King Saud University

فقیر قالدی جواب ویردیکه انلرک ایچون واقعه سوره سین ایلقودم کفایت ایدردیدی
بو اجادلنک اخرت ایچندر بو خصلت جاری اولدی اوقات عصرنده تلاوت ایدرلر بالافق
بونلر کبی ایله عمل اخرتی نفع اخروی ایچون اراده اتمکه راجع اولمغله ریادکلدر وغیره
کله ریا مذکوردن ماعداسی جمیعا ریادر وان کان اعلام الغیر باعتنا علی تجرد الاظهار
للاقتداء ونحوه من النیات الصالحة الدالة علی نفس العهد فلیس بریاء امدی پس اهل دینک
قسم ثانی سنیکه عمل اخرویده جمعه کوراوزره ملقه اعلام ارادة ایدوب نیات صالحه
ایچون اولورسه ریا اولمز زیراکه عبادته استطاعت طلب ایلمک حق تعالینک لطف
معاونت استمکدر بوکا نیت خیردیرلر اعمال اخرتده ریادکلدر اما نیت خالصه ایله اولمیه
ایچنده بادئی اولمیان فوق کبی اولورنقدر اعتباری اولورسه نیت خالصه ایله اولمیه
عبادت دخی اولقدر مقبول اولور ننکلو جهد ایدوب ریادن حذر و حراست خیرنه
اتمام لازمدر البحث الثانی فیما به الریاء ایکنجی بحث ریانک موادی حصولی بیانندهدر وهو
خمسة الاول البدن بوریا ایسه بش نسنه دروزی وقول و بدن و عمل و اتباع اولکم بدن
جهتندن اولان وذلک باظهار النحول لیدل علی قلة الاکل وشدة الاجتهاد فی العباده وغلبة
خوف الاخرة وشحوب بدن ریا ایسکه اظهار خلق ایچون قصد ایدوب قلة اکل و عبادتنده اجتهاد
وخوف اخرت غلبه سنه دلالت اتمکله اظهار صلاح ایدن اهل دین ریاسیدر وریاضت
ایله اهل اجتهاد کورنمکدر واظهار الاصفرار لیدل علی سهر اللیل کذلک کیجه لرایله اویومایوب
ندکلو فکر احوال اخرته دلالت ایدن صونک ضعف و یوزنده صارلق اظهار ایتدکو ستردرکه
وکثرة الحزن فی الدین وکذا وسن ین قیغوسی ایچون ضد سرور کبی غم و قساوت
کوستورر وذبول الشفتین و دخی طودقلری الچلمش کبی کوسترر وخفض الصوت لیدل علی
الصوم وضعف الجوع ووقار الشرع و توقیر شرعده دلالت ایدن ضعف جوعکه اوج وذه
اوندو نی خلق اعلام واوازن دخی الحق ایلر ریا ایچوندر وحلق الشارب واطراق الراس
والهدو فی الحرکة ونحو ذلک و بیق قرقمق وارخاء راس ووقار اوزره حرکت بدن تقربیله
حصول بولور جملهسی ریای اهل دیندر وریاء اهل الدنیا باظهار السمن وصفاء اللون
واعتدال القامة وحسن الوجه ونظافة البدن ونحوها وریاء اهل دنیا بدنک سمین نظیف
وچهرهسی صاف و لطیف واعتدال قامت و یوزینه زینت ولطافت بدنک مثلا اولری
اظهار اتمکله ریا ایدرلر والثانی اول ریانک بش موادی حصولنک ایکنجیسی الزی کلبس الصوف
وتشمیر الثیاب الی قریب من نصف الساق یعنی لباس ایله هیئت بزه بوب صفقمو نا خلقه فی تحسیل
الکثیت عنای اعتبار اولق ایچون انجه صوفدن بادی بالدیرینه بقین بر قصه اثواب کیمک
کبی وغلیظ الثیاب والرقع والطیلسان لیظهر انه متبع للسنة سنت سنیه یه اتباع اظهاری ایچون

قالبین

قالبین وغلیظ اثواب یا برمرقعکه پاره لی قفتان دیرلر کیوب طیلسان صارقدوب برتشکل
غریبه کیرمک کبی نتکم برصوفیه دیمشلرکه مرقعک بزه و برصوفی بیلنسکه صیادلشکه بو
ثوبه و بر بجک یا نه ایله صید ایلر دیمش اول سبیدندر ائمه سلف لباسده ایکی شهرتدن
احتراز ایلمک دیو نصیحت ایدرلر ایدی بری غایتده تنفیس اولمغله شهرت اهل دنیا و
بریسی دخی غایت ایله خسیس اولمغله ریا ثوبی ازدیاد اتمک مسنوندر و ینصرف الیه الاعین
بسبب تمیزه بللو اولق سببی ایچون خلقک کوزینه غریب اثواب ایله کورنمسی ریادن خصلتدر
ولبس الثیاب المخرقة والوسخة لیدل بها علی استغراق الهم بالدین و یاخود مهمات دینیه مستغرق
اولدرمکه و یاپیقه مغر بروقت اوزره فارغ بولمامغی بالقصد پاره لی و کرلو قفتانلر کیمکدر دنیات
اهل صلاحدر زاهد لر استنا بنولک میرخور خدمتنده بر درویش اهل مرقع خرقه پوش سلسله
انباع ایدنلر کرمک استمش بو رمشلر که درویشم بو مرقع خرقه کیدکسکا برجوق الیور سونیلر
والتزم طریقه زده بوکا تجویز ورخصت بوقدر درویش اتمش سلطانم بر مرقع شکرایدرب
کسده دن طلب مال حلال و حرام اتمزم میرخور اتمش درویش کرچه سن استمزسن و
لکن بو مرقع استر خوب بیورمشلر زیرا مرقعات دام سؤال و شبکه جمع مالدر خوف
اخرت ایچون دکلدر وعدم التبرع للخیاطة والغسل وخرقه سینک کرین بوسفدن
وبرتق اولانک دککدن خالی اولدوغی بوقلوجهتندن اولمیوب بالقصد کیرلی وبرتق
کیمک دخی ریا قسمندندر او علی التواضع وکسر النفس والفقر والزهد یاخود تواضع
اوزره کسر نفس وفقری وزهد الدرمکه دیر بری برتمق وکیرلی ثوبلر ایله کزمک
ولو کلفوا ان یلبسوا ثوبا وسطا نظیفا لکان عنده بمنزلة الذبح لخوف ان یقول الناس
رغب فی الدنیا ورجع عن الزهد وجنه لباسک اولان بوسقولدی محض بدکرد ایله
رثوب لطیف اورتربجک کیمک تکلیفی زهدن رجوع ایدوب مائل دنیا وزیاده
حرص دنیا اولدی دیلری خوفندن قتنده ذبح ایله سو تبرابردر ومنهم من
یرید القبول عند اهل الدنیا من الملوک والاغنیاء وعند اهل الصلاح والزهد
بعض طوایف دخی غایت خشین طون کیمکه نفس راضی اولمز نافلو بملوک واغنیاده
واهل صلاحده حسن قبول اراده ایدرلرقلرنده انلرده نفرت اتمیو حقارت نظریله باقمیه واهل
صلاح قتنده دخی مقبول اولدرلر فلولبس الخلقة والوسخ ازدرته اهل الدنیا و لو لبس الفاخرة
ازدرته اهل الدین ولا یعلم زهده وصلاحه واکر لباس فاخره کیرسه اهل دین ردیدر و
کیرلی لباس کیرسه اهل دنیا رتبیده باعث و نوربس امدی انلر دنیادن نوجهله
اعراض ایدوب وصلاحیتجه تحصیل اولدوغنی بلمزلر فیطلبون الاصواف الرقیقة
والاکسیة الرفیعة مما قیمتها قیمة ثیاب الاغنیاء وهیئتها هیئة ثیاب الصلحاء فلیلتمسو

Copyright © King Saud University

القبول عند الفريقين وبعض طائفه دخى ثياب صلحا ميشتلرندن طالب اولوب اغربهالو
اسبابك اغنيا قفتانن بهاسندن زياده اولور كرابجه لطيف مربع صوفلردن ذكلت اولان
خفتانى كيمك ايله ايكى طائفه قتنده حسن قبول الناس ايدر ولو كلفوا لبس خشن
او وسخ لكان عندهم كالتزيّ خوفا من السقوط من اعين الملوك والاغنياء واكرفالك
وكبرلى اسباب كيمك تكليف بونلرك قتنده نظرى ملوك اغنيادن سقوط وهميله مونر
براز اولور ولو كلفوا لبس ما يلبسه الاغنياء لعظم عليهم خوفا من ان يقال رغبوا فى الدنيا
واكر بونلره ثياب اغنياء تكليفى دنيايه رغبت اندى ديو خلقك ملامت اوزرينه خو
اتمه لرندن ناشى امر دشوار كورينور زيرا اهل صلاح زينتندن چقمق لازم كلور وان لا يعلم
انهم اهل الدين والصلاح والزهد بو ذكر اولنان جمله اهل صلاح ودين اهل رياسيكه
زيادنيا به اهل زهدك تحصيلى نيله در وعمل صالحك اصلاحى نوجهله اولدجغندن
انلر غافللردر بلمزلر ورياء اهل الدنيا بالثياب النفيسة والمراكب الرفيعة والمساكن
الواسعة يلبسون ويبون بهم الثياب الخشنة ولا يخرجون بها اما اهل دنيا رياسى جارشوده
چقدقده اوندكيدوكى قفتانى چقروب اخر قفتان نفيسه كيوب وايوانلره نوب
وبيوك اولرنده قيمتلو خاليلرده سريرنشين نازونعيم ايله موجب نخوت ونشره
اولمغله در والثالث رياتك اول بش موادى حصولنك اوچنجيسى القول كالوعظ
والنطق بالحكمة والاخبار والآثار لاظهار الغزارة العلم ودلالة على شدة العناية باحوال السلف
آثار رياى قول اولدركه اصحاب وعظ وتذكير ومحافل وكراسيده نقل تفسير وحديث
وقيوب ومعارف وحقايق ومسائل دقايق سويليلره عارض اولور كه غرضى
نصيحت وبيان واقع ارشاد محضات دكلدر بلكه مجرد علوم وسعت مولويت وفقه
وفقه وحديث ولغت جريت وتواريخ اخبار وآثار ومحاضرات وامثال واشعار
قوة تقرير واملا وقدرت سجع وانشا كندوده موجود اولدوغن اظهار وبيان وعامه
ناسه فضل وكمالى ايله امتيازين عيان اتمكدر وبو ريادن افاضل علما اكابر مشايخ وكبار
جهد تمام ايله خلاص اولورلر وتحريك الشفتين بالذكر والامر بالمعروف والنهى عن
المنكر بمشهد الخلق وخلق يوزنده اظهار علم اتمكدن مرادى عالم وفاضل كسنه ديو شهادت
التسونلر ايچون ذكر الله ايله طوداقلرين تحريك وامر بالمعروف ونهى عن المنكر ايدر تحصيل
دنيا ايچون ايدر واظهار الغضب للمنكرات ومنكراته غضب اظهار اتمك واظهار الاسف
على مقارفة الناس للمعاصى وناس يوزنده اكا مختشيدن اولان شى كريه كوردوكدن
معاصيه منتك اولنلره اوزره وحزن اظهار اتمك كبى وترقيق الصوت بقراءة القرآن ليدل
بذلك على الحزن والخوف وقراءة قرآن اندكده حزن وخوف كوسترمك ايچون سوزنك

كوكلده

كوكلده سويلمك اوزره دلالت ايدر رعايت مخارج ونقل قراءة سبعاتسى دخى ريايه
داخلدر والادعاء حفظ القرآن والحديث ولقاء الشيوخ حتى حفاظ ادعاسى حفظ قرآن
وحديث ولقاء شيوخ اتمسى دخى ريايه داخلدر وذكر ما فعل من الطاعات وطاعات
سلفى اتمك كبى والرد على من يروى الحديث ببيان خلل فى نقله او صحته او حفظه او
لفظه ليعرف انه بصير بالاحاديث وعلم حديثنده تفوق اظهار روايت حديث ايدنى صحت
نقل ولفظنده رد وخطا به نسبت اتمك ايچون بالكلية ايله بلهلركه علم حديثنده ماهر خلقدر
تا بونى عيان اتمكدر والمجادلة على قصد افحام الخصم ليظهر للناس قوته فى العلم والدين
وكوندلك وعلم ودينده قوة اظهار ايچون الزام خصم قصدينه مجادله يعنى خصومت اتمك
كبى دخى بوكا بكزر نسنه لرده ريا قولى چوق قدر حتى بو مقام هائل سببيله اكثر محققلر كندولرندن
دخى وعظ وتذكيرى نفعى وغيريلردن دخى منع اتمشلردر امام غزالى ايدر عزيزلردن
بر نسنه نقول علدن بر عالم سؤال ايلديكه بن وعظ نقل حديث تذكر ايدرم نيتيله ايدر
يورسنك چيفا معصيت ايدرمش سن معصيته نيت مى اولور نيت ايدرسن ايله
دخى نقل ايدركه جمله دن بر عزيز شيخله ملاقات ايدوب ومعارفدن چوق كلمات ايلديلر اخر مجالسده
ول عزيز بو مجلسدن برچوق نفع اومار وز ديو جك شيخ يوردى كه بز بو مجلسك چوق ضرريندن
قورقرز ايچون ايله درسن دينلدكده يوردى كه سن قصد ايدوب معارفك احسننى
سويلمك استدك دخى بن قصد ايدوب معلومات ومعارفك احسنك سويلدم بوندن
رتق ريا وتصنع اولوردى ديو يوردى بونلر اهل دين رياسيدر ورياء اهل الدنيا بالاشعار
والامثال واظهار الفصاحة والبلاغة ورياء اهل دنيا ومثال انشا ايدوب وبلاغت اظهار ايله
روشن اولمق ايله در والرابع حصول مواد رياتك دردنجيسى العمل كتطويل المصلى القيام
والركوع والسجود وتعديل الاركان واطراق الرأس وترك الالتفات واظهار الهدوء والسكون
وتسوية القدمين والبدن عملدركه خلق باننده كثرت صلاة وتطويل قيام وركوع وسجود
نماز قلدقده تعديل اركان ارخاى رأس وسكون واظهار وقار وتسويه بدن ايدوب ايكى
باننده باخصوص ووقار ايله كتمك حتى بعض مرائيلر تنها كتسه لر حاجتنه سرعت ايله كيدرلر آدم
كورسه باب باب وقار ايله كتمكه باشلر وسائر افعال خير هر نه ايسه كه اظهارندن مقصود نفع
دنيوى وغيرى اولدريادر زيرا الله تعالى ايچون اتميوب خلق صالح كسنه در ديو حال وصدق
ورسونلر ديو ايدوب حق تعالى بونك مقابله سنده بكا اجر ويرسون ديمك زيدك اوندن ايش
ايشليوب عمردن اجرت رجا اتمك كيبيدر بو معلوم دركه كمسه لايشن اشلديسه اجرتى اولدر
غيرك ايشنك اشلهندن اخر كسنه اجرت ويرمز ديمكدر فى حضر الناس دون الخلوة وفتور عليها
سائر العبادات وخلوتده تكاسل اتميوب خلق كوردكده قلدوغى صورتده خلافى اتمك

Copyright © King Saud University

وستار عبادتی دخی بوکا قیاس اولنور هرنه ایسه ریای اهل دیندر و ریاء اهل الدنیا بالتبختر
وریاء اهل دنیا صاغر وصولده صالینرق یوروییو عظمت کوستر مکدر والاختیال تکبر ایله
یورمک وتقریب الخطا ایکی ایاغن اراسیکه اکا ادم در لر ادیملرین بربرینه یقین اولوب
یورمک ایله والاخذ باطراف الزیل ونحوه و دخی اطرافندن غلاملرا اتکن طوتوب فالدرمقلق
شیلرکه موجب شهرتدر اهل دنیا ریا ایدرلر والخاسس الاصحاب والزائرون وریانک موادندن
بنجنجیسی واخرندر اصحاب زوارد کثرتدرکه خلق ارشاد وکمال صاحبیدر دیو بیسونلر اچون ندیمکه نوح
بکثرتهم ومنهم طلبه عند ذهابه الی الجمعة اوالدعوة ویباهی بهم ولا یذهب وحده لیقال انه
مرشد کامل له اتباع کثیرة شونلرکه کثرت احباب وخدام مباحات ایدب جمعیة و یا دعوته کیدرکه
تنها کیتمیوب جم غفیر معیتنده محفوظ اولمز بالکرکثیر مریدنه چوق اولدوغی اظهار ندن مقصودی
وانلرید ترکه تحقیقا مرشد کاملدر دیملری ایله افتخار ایتمه سی تقع دینلری قبول غیر اوله اولی
دخی ریاء اهل دیندر وریاء اهل الدنیا لیقال انه ذو قدرة وثروة وعبید وخدم کثیرة وریاء اهل
دنیا خلقک وکثرت خدام وغلامه راتفکه صاحب مشکل وکثرت مالدن ناشی برجلیل الشانکسنه در
دیملرندن محفوظ اولمقلدر المبحث الثالث فیما اجله الریاء اوجنی مبحث اندکه ریانک نشنه در
وهو الجاه واستمالة القلوب اما الذاته واما للتوسل به الی معصیة او مباح او طاعة فی اعتقاده
واول ریادن غرض یا نفس جاه واستمالة قلوبدر ویاخود معصیت ومباحات واعتقادنک
اوزره ویا طاعتده هر برینه جاه ایله یقین اولمقدر وقد یکون هذه الثلثة اعراضا من الریاء
بغیر توسط جاه فتلک اربعة کاه اولورکه بو جاه وساطتنه امور ثلثه مذکوره اغراض ریا
اولور وجاهه التماملری اقسام ریادرت اولور ولکل یقع الریاءات وهر بری اچون
وریانک ایکی نوعی واقع اولور اما الاول فکمن یقصد بعبادته ان یشتهر بالزهد والارشاد و
کثرة المریدین والاحباء اما ریانک اولکی نوعنک اولی ریاء اهل دینک نفس جاه اچون وقوع
زهد وارشاد وکثرة مریدن ایله مشهور افاق اولمق اچون عبادت ایتمک کبی وسرعته
حرکت اوزره ایکن خلقه مطلع اولدقده اهل بی وقار دیملری اچون حرکت بطیئه اعتماد بیورک
کبی ولمن یمشی فیطلع علیه الناس فیترک العجلة کیلا یقال انه من اهل اللهو والسهو لا من
اهل الوقار بو مقوله نادان مرائیلر تنها کتسه سرعتله حاجتنه کیدر برآدم کورسه تانی
وقار ایله کتمکه باشلر و شیق اچون درلو درلو مشقت تمام جکر کندن ماعدا احیا الهمد
وخوف النهب اولمغله مظهر ناس اهل لهو وسهو دیملری اچون ریاسی مکرر اولوب مظهر خسران
دنیا واخرت اولور ومنهم من اذا سمع هذا استحیا ان یخالف مشیته عرای من الناس فیتکلف
نفسه للمشیة الحسنة والخلوة ایضا حتی اذا رآه الناس لم یفتقر الی التغییر ویظن انه تخلص
من الریاء وقد تضاعف برزیاوه اولردن هر قچن برسوز استدکه وناس کوردکه اولکی

بغیوب سکون ووقار ایله یورر شویله کد کورسه اصلاح باایله کتمز ایدی غایت ریای
تجدد کورویکلرین محضر خلقده وتکلیف محتاج اولیم دیو تنهاده حرکت بطیئه کذلک اوکرکو مشقت
قبرانمز شویله ظن ایدکه وریادن خلاص اولور تحقیقا ریاسی مکرر اولوب مظهر خسران دنیا
واخرت اولور فانه انما یحسن مشیته فی خلوته لیکون کذلک فی الملاء لا لحیاء من الله تعالی اسره
الله وارادت بو ریعسی بونده تنها خلوتنده ایله یورمز اولوردی کبر و بویله جد خلقک
وریسی وحق سبحانه وتعالیدن اوطنمق اچون دکلدر بلکه خلق ایله وصالح کسنه دردیو اعتقا
ایدب وتحصیل دنیا اچون ایدرسه ریای مجدد و کذلک سبق منه الضحک او بدر منه المزاح
فخاف ان ینظر بعین الاحتقار بو منوال اوزره دمظهر ناسده ضحک ولطیفه ایدرکن نظر حقارة
واعتبار وهم خاطرینه کلدوکی کبی ریا اولور فیتبع ذلک بالاستغفار وتنفس الصعداء
ویقول ما اعظم غفلة الادمی عن نفسه والله تعالی یعلم منه انه لو کان فی خلوة فما کان
یثقل علیه ذلک فعل مزبور تنهاده دلخواهی وشبانروزکار وپیشه سی اولدوغی حالده
عمر واتهی ایدوکی بیلورکن رجوع واستغفار وهزاران آه جانسوز ایله بنی ادمک آلوده
غفلت اولدوغنی حزن اظهار ایدر اکر تنها سنده اولسه اولقدر اتعوب وایننه بدر بت
وزر اولمز سه انک اوزرینه خوف کفر احتمالی اکثر دردو انما یخاف ان ینظر الیه لا بعین التوقیر
وانک بویله اتسی اوطنمق اچون در کرناس ان خوف وحقیر نظر ایتمیه لردیو قورقوسندن
یدر و بخسه ناسک تعظیملری اچون دکل وکالذی یری جماعة یتهجدون او یصومون
او یتصدقون فیوافقهم خیفة ان ینسب الی الکسل ویلحق بالعوام وکذلک بندر ریا اولور بر جماعتله
برابر بیله ویا تلدقده انلری تهجد قلدر کوردکده اولدخی قلقوب انلر ایله تهجد قلمق یاخود
نافله اوروج طوتمق عادتی وینا کسنه معتاد اولنلر ایله بر بر صدقه قلدقده اولدخی مزبورلره
موافقت ایلمک ویاخود نافله صدقه ایدنلره موافقت ایتمسی کندونه بخل وکسل ادی
بیلملری خوفی اچون بو نلری اکرتنها سنده اصلا اونده برعبادتی اتمیه غایت ریای مجدد
وکالذی یعطش یوم عرفة او عاشوراء فلا یشرب خوفا من ان یعلم الناس انه غیر صائم
وکاه اولورکه عرفه کونلرنده عاشورا اهل ریا ناس کندویی اوروج طوتنا صانسونلر اچون
صو ایچمکی ترک ایدب ضعف جوع وذبول الشفتین کوریتور تحقیقا بوکونلرده اوروج تکلف
دیملری خوفندن بو دخی کذلک تجدد دیر الله تعالی قتنده سنه یوم اولان خلوتنده همه وقتی
اولدن نه فائده که عاقبت پرده اچلور وقبایح نهانی اولدر بوزینه صاچلور وان اضطر الیه
تقسم عذرا تصریحا او تعریضا ودخی اوروج طوتیوب صو ایچمکن کندو یه عذر
اظهار ایدب سوزین اورتلو سویلر اخلاصدن کورینور حال بوکه ریادر یا ان یتعلل بعرض اقتضی
فرط العطش ودخی مرضمک حرارتی زیاده اولدوغی اچون صو بصبر ایدمم دیو عذر ایدب

King Saud University
Copyright © King Saud University

علتی ذکر ایدر او یقول افطرت تطییبا لقلب فلان ویاخود عذرین ظاهر اتمک ایله
فلان ضیافت اتدکلرنده تطییب خاطرلری ایچون صایم اولمیوب بوکون افطار اتدم درو فقد
لا یذکر ذلک متصلا بنشر بدیکلا یظن انه یعتذر ریاء ولکنه یصبر ثم یذکر عذره فی معرض حکایة
کاه اولورکه بو وجهله عذرین تعریف امرده ایم صوفی ایچون ناس عندنده ریا اولدوغن
ظن انسونلر دیو برمقدار صبر ایدب اندن صکره اورج اولمدوغنک سببن بلدرمک ایچون
حکایتلر ایله تمثیل کتورب عذرین ناسه عرض ایدر مثل ان یقول فلان للاخوان شدید
الرغبة فی ان یاکل الانسان من طعامه وقد الح الیوم علی ولم اجد بدا من تطییب قلبه مثلا شوندن
کبی ایدب عذرلرین تقریر ایدرکه فلان کسنه عجب محب طعامی یسنه عظیم رغبتی وجوقدر
ابرام والحاح ایدب ایچون بوکون خاطری خوش اولسون دیو طعامنک ییوب اوروج بوزدم
عذر ایلر مثل ان یقول ان امی ضعیفة القلب مشفقة علی تظن انی لو صمت یوما مرضت فلا تدعنی
ان اصوم وشونک ایله تمثیل کتورب درکه تحقیقا بن بونسنده بلمزم قلبم ضعیف اولمغین
بدء شم اسرکرم اکر ضعیفلق ایله اوروج اولورسم انک اوزرینه ظن اولنور که غایت خسته
اولمه سبب وباعث اولدی بو بوکون اوروج اولمدم وسائر افعال خیرده دخی بویله عذرلر
مقصود نفع دنیوی وقبول غیری اولمه مذکورلرک جمله سی ریادر واما المخلص فلا یبالی کیف
نظر الخلق الیه فان لم یکن رغبته فی الصوم فقد علم الله تعالی ذلک منه فلا یرید ان یعتقد
غیره ما یخالف علم الله تعالی فیکون ملبسا واما خلوص دل صاحبی او لا خلقک نظری [illegible]
قیدنده اولمیوب اداء واجباتدن صکره اکر بر عبادتی استرسه ایدر ونیتی علم سبحانه
اولمسیله قناعت ایدر غیره اعتقاد امرنی علم الله مخالف اولان شیلرده اراده الله حوالدر
ایدوب عبادی اوزره اولانلر رغبت ایدب عین تحمل معصیتدن مستریح اولور وان کان له
رغبة فی الصوم قنع بعلم ولم یشرک فیه غیره الا ان یخطر له ان فی اظهاره اقتداء غیره به
فیظهر یعنی اکر نافله صومه رغبت ایدرسه انجق اکتفا ایدر علم الله تعالی ده اولمسیله
قناعت ایدب علم غیری تشریک اتمز زیرا اکا مرادی اوزره یول ظاهر اولور عین نیت خیر
اعمال اخرتده ریاکار دوخی خلقه اظهارنده مقتدای ناس اولسن ایدنسه مذهب
عین حق اوزرینه موثبا اولمق ایچون ودخی علمده کثیر علم اغلك ایچون که اهل بدعتک مذهبی
رد ایدب خلقی اهل سنت والجماعه قندرمق ایچون بونلری اظهارنده شرف نفس غرض
دنیا ایدنسه بونلرک کلسی ریاکارلرد ریالکرینت حمده وارادت محمود در زیرا مقصد
حسن عاقبت ومبادی اخرتدر ولمن یرید اظهار الشجاعة وحسن التدبیر للامارة
والوزارة ونحوها وریاء اهل دنیانک نفس منصب ایچون وقوعی امارت ووزارت
مثللو اشیا ارادسیله شجاعت وکارکاه وحسن تدبیر اتمکدن مرادی خلقه قتنده

معرز

معرز اولمقدر واما الثانی ایکنجی نوعی ریانک شول ریادرکه معصیته وسیله اولمق
ایچون ورع اظهار ایده ایکی مثال بیان ایدر فکمن یرائی بعبادته ویظهر التقوی والورع والامتناع
من الاکل الشبهات لیعرف بالامانة فیولی القضاء والاوقاف ومال الایتام وربا اهلینک جاه ایله
معصیته توسل ایچون تقوی ایله ورع وقوعی وشبهاتدن امتناع اظهار ایله خلق قتنده امانت
ایله معروف اولمغی قضایه ومال اوقاف ومال ایتام وعدو دیعت متولی ووصی اولوب اخذ واکل
عدتنده کی او بو ورع الودایع فیاخذها ویجحدها ویاخود اهل امانتدر دیو حج افندیسن الیوب زوج
ج اندمسلر وامانت قسونلر عاقبت اجلیچون صورت صلاحنک کورنسور احکام شرعیه قیام
ایچون بلک قضاء شهواتندن اوتو ریدر ومن یظهر زی التصوف وهیئة الخشوع وکلام الحکمة
علی سبیل الوعظ والتذکیر لیتحبب الی امرأة وغلام لاجل الفجور دیجور کرلبوب خلق بانندکنه ولرین
علم اهل تصوف وتواضع بونندنکال صلاح صورتنده خلقه نصیحت وحکمت ووعظ سوزلرین
سویلیوامنا بوندن مرادی نازه اوغلانلر وخاتونلر کندویه محبت ورغبت ایدب زنا ولواطه فجوردن
وسیله دردیو ایدر ومن یحضر مجلس العلم وحلق الذکر لملاحظة النسوان والصبیان وشونک
کبی ریادرکه علم مجلسنده وتلاوة قرآن اولان یرلره عازم وحاضر اولورلر شوندن اوتورکه
نا عورت ونازه اوغلانلر اولدوغی غرضیچون واردر بونلره نظر خوب حرامدر احتراز ایلیه لرانه کیبلردن
ونسرلق حرامیلق ایدب ودخی صلاح عبادتنز بوقدر فساد ومعصیت اوزره بوز ندامت وتخبیه ینکلر
یکدر زیرا اکثر انلرکه ظاهرین بلوب بشیمانلق اوزره اولورلر وهیچ برکسنه انلرک افعالنه التیوب
ورلرمازلر اغرا رتکاب ایلرامابو ایله صالح شکللو مرائیلر زنا ولواطه وسائر حرام اولانلردن
ورنا معقول وضع ایلسه جهلادن بعض کسنه بو فعالرن نسنه یوغمش کر بونک کبی صلحا ومتدین
کسنه اشلدی دیو کفرلرینه سبب اولورلر العیاذ بالله تعالی اول فعلدن اجتناب ایلیوب والکلیه عمل ایدر
جمله دن بری بدعت قبیحه اولان توتون دخی بو قسمدندر بو مذکورلک جمله سی اهل صلاح ریاسیدر
تا اهل دنیا ریاسی ایسه ومن یظهر الشجاعة وحسن السیاسة والضبط لیصل الی ولایة او
وصایة ونحوهما فیتمکن من المحرمات والشبهات بویله ریادرکه وشونک کبی جاه ایله معصیته توسل
ایچون وقوعی مشتبهات محرماته وصوله وسیله وشجاعت وحسن سیاست وضبط اظهار ایدر
وصایت وسائر بونک کبی نسنه لر امنالندو وسیله عداتمکدر واما الثالث واما وجهی
نوعی اولمباح اجلیچون اولان ریانک واقع بیاننده در فکمن یرائی بعبادته لیبذل له الاموال ویرغب
فی نکاحه النساء ویسارع فی خدمته وحاجته الناس وشول ریاء اهل دینک جاه ایله مباحه
توسل ایچون وقوعی وخلق خدمته مسارعت ایدب ومالرینی بولنلرمنه ایدب ونسا نکاحنه
رغبت ایچون زهد وعبادت اظهار اتمسی ومن یخفف الصلوة ویترک التعدیل والاداب
فی الخلوة ویطیلها ویراعی التعدیل والاداب فی الملاء فرارا من ایذاء الناس بمذمته وغیبته

Copyright © King Saud University

لاطلباً للمدح منهم ولا ثواباً من الله تعالى وشونلكبيك خلوتده تخفيف صلوة ايدركن خلق حضرنده
قصد ثواب وطلب مدح ايموب بلكه انجق مذمت وغيبتلرندن قجوب تعديل اركان وكثرت صلوة
وطويل قيام وركوع وسجود امر حقی بريند كتوره يم ديو الله تعالى ايچون قلمز بلكه خلق صالح و
ابو كسند در ديو اعتقاد ايدوب تحصيل دنيا ايچون قبلار رايله اولان كسنه توبه پشيمان زودان
ايلمز سه مقامی جهنم اولمق احتمالی اكثردر ولكن يصلى او يقرا او يهلل لاخذ المال والتلذذ به
وشول كسنه كه مجرد اخذ مالدن تلذذ ايچون نماز قلوب تسبيح وتهليل وقراءة قران عظيم الشان
ايلمك كبی بومذكور لرك جلسی اهل دينده در وكالمثال الاخر الثانی يصل الى المشتهيات من المباحات
وجاه ايله مباحه توسليچون وقوعی شجاعت وحسن سياست وضبط اظهاری كی مشتهياته
وصول وسير عنايتمك ريای اهل دنيانك ايكنجی اخر مثالدر **واما الرابع** فكالمثال الثانی
للثالث واماريانك دردنجی نوعی همان ايكنجی واوچنجی نوعنك مثاللری كبيدر اذ كان غرضه
صيانة الناس عن المعصية بالغيبة والذم وريای اهل دينك جاه ايله اعتقادی اوزره طاعت
توسليچون وقوعی خلوتده تخفيف صلوة ايدركن مذمت وغيبت معصيتندن خلقی صيانت ايچون
حضورلرنده تطويل ايتمك كبی وكالتعلم يرائی بطاعته لينال عند المعلم رتبة يتعلم منه علماً نافعاً
ومتعلم معلم قتنده بر رتبه ايله تحصيل علم ايچون ارادت طاعت ايتمك كبی وكالولد يرائی بعمله ليميل
اليه قلب ابويه فيكون باراً لهما وولدك والدينه قلبلرينی محبته ميل وامالرايله بار اولمق
ايچون ارادت عملی اتمسی ريادر ولكن يرائی عند الاغنياء لينال منهم مالا يتخذ عدة للعبادة
وشول كسنه كبيك عبادت وتضرع ايدركه اغنيانك احساننه دوش اولوب انك قتنده
بر مقدار مال نائل اوليم ديو ريا ايله اصلاح كوردنور ويرائی عند الامراء والوزراء والقضاة
لينال منهم جاهاً ومنصباً يتفرغ به للعبادة ودفع الشواغل والظلم اولينفذ به قوله فی الامر بالمعروف
والنهی عن المنكر وياخود عبادته تفرغ ودفع ظلم وامر بالمعروف ونهی عن المنكر امثالی ايچون
ووزرا وامرا وقضاته ارادت طاعت ايتمك كبی عبادته مشغول اولدم ديو بوذكر اولنان
نصيب انواع ريادر ولكن بعطی لددراهم مسماة عنها واقف وغيره ليقرا جزأ من كلام الله
تعالى كل يوم او يصلی ركعة كذا او يهلل او يسبح او يكبر او يصلی علی النبی صلى الله عليه وسلم ويعطی
للمصلی اولاحد ايو يد وشول كسنه كبی اجزاء شريفه تلاوتيچون نماز قلمق ويا تسبيح چورلك
ويا تكبير كتورمك ويا رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتنه صلوات شريفه كتورمسيچون وقف
اولان نقودك معامله سندن بر مبلغ طمع ايدب حل مال ماخوذ وواقفه وصول ثواب ويا
ارتك بری دوچيچونه هركون تعيين اولنمسنده دوريت دولو فساد كه شرع شريفده
واردر اولا فی وقف اتمك اغذيين قتنده صحيح دكلدر امام زفردن بر قول ضعيفه
جواز بندر اما اول دخی لزوم وقفه قائل دكلدر اكر وصيت طريقيله كرسه ورثه انتقال

دیلمنده

يلمنده ايكنجی بحث معامله سندن فی حذر كوكدر زيرا معامله نقت اولنمسنده اوچنجی
ومعامله نك جواز ايچون فتاوی بر صورت ايتدكلريدر دردنجی اكل بالدين وابتدال قران
عظيم الشاندر سبب اولور قران عظيم الشانی خورلوق ايله زماننده جوخ نلری كبی سبب او لدقلو
دور بايدو اجرت ايله عملی دنيا ايچون اشلمك سبب اولور بو جهتدن دخی اثم اولور لراجراز
عبادت اعتقاد ايتمكلر فيفعل ذلك المسكين تلك العبادات طمعاً للمال ليجعل عدة وقوة للعبادة
ويظن انه حلال وانه نواب يصل الى الامر وانه فی طاعته مذكور عبادتلری اشليده اولفقير
ومال سببنده طمع دوشوب كندو ويه واهل عياله قوت قوتی اجليچون قبلوب ريا
بلكه تخفيفا اول مال اكا حلالدر وامر ايدر و وقف صاحبنه ثوابه نائل اولور ووصول
ويورظن ايدر و عبادت اعتقادنده اولورحال بوكه اخرت عملی بر كسنه دنيا ايچون اشلسه
ايچون اخرتده اصلا نصيبی يوقدر ديو اخبار صادقه وارد اولمشدر ولكن يصلی و يهلل
في الملأ لمجرد ارادة الناس ليقتدوه ويتعلموا منه كيفية العمل ويصير سبباً لطاعتهم
ولم يره الناس لم يفعل وشول كسنه كبی كه خلق بكا بوكسنه ديسونلر ديو خلق بانلری
الاور تبليه چوق نماز قلوب تهليل ايدر مجرد خلقه كوستر ايچون ايدوب بلمينلر اقتدا
ايلرند وسيله اونلرك طاعتی سبب قلورو اكر تنها اولسه وناس انی كورمسه اول
عمل ايلمك مقرر اولدر بودخی اول كرد كی مستحق بغض حقدر **وهذا ايضا** بودخی صوری
مذكوره كی ريادر بخلاف مالو كان قصد الاقتداء باعثاً علی تحری الاحداث فانه ليس بريا
بل هو مستحب اما خلافنده ملابس اولمسه لكن باعث اظهار مجرد اقتداء ناس قصديچون
ريا اولموب بلكه مستحب اولور وريای اهل الدنيا باظهار الشجاعة ونحوها ليصل الى الولاية
لينفذ احكام الشرع ويصلح الناس ويرفع الظلم والمنكرات وريای اهل دنيانك جاه
ايله اعتقادی اوزره توسل ايچون وقوعی تنفيذ احكام شرعية واصلاح ناس ورفع
مظالم ومنكرات ايچون ولايته وصول اظهار شجاعت وسيله عد ايتمك كبی **والبحث الرابع**
فی الرياء الخفی وعلاماته دردنجی ريای خفی وانك علامتلری بياننده در اعلم
ان الرياء قد يكون خفياً الى ان يكون اخفی من دبيب النمل فيحتاج من معرفته الى علامات
معلوم اولدكه ريا كاه اولوركه كيجه ظلمتنده قره طاش اوستنده قره قرنجه نك حركتی
خفی ونهان ايسه ريای خفی دخی اول وجهله پنهان اولمق دنبه سنه بالغ اولمغله علامتی
معرفته احتياج ايتدر منها ان يسر باطلاع الناس علی طاعته ومدحهم من غير ان يلاحظ
قدامه غيره بواطاعتهم لله تعالى فی مدحهم ومحبتهم للمطيع ليس رياء خفی علامتندن بری
خلقك كندوية اقتداء لرينی ومطيع محبت ومدحيله الله قصد ايتدكلرينی وكندونك
عبادته موفق اولمسيله خلقك اكا محبت ومدحنده سرور رايسه ريادر اويستدل به

علی حسن صنع الله ونظر الحیث ستر القبیح واظهر الجمیل فیکون فرح بجمیل نظر الله لا بحمد
الناس وقیام المنزلة فی قلوبهم ویاخود کند ونك عبادته موفق اولمسیله نظر عنایته
ایله منظور اولمسنه استدلال اتمکی وتنشیط اخرویه دخی تشنیع اولیه قیاس اتمکی ناس ایچون اولمیوب
عملنك اوزرینه بو عملك اظهارینه ملاحظه جهتندن اولیه بو عملرینه فرح وسرور کبی تلبیس السروره
اولیجق ریا اولماز فیبك اصلاح مبتلا سنده اولور اکر احوال کندا رضا طریق اولمیوب ایچون سرور حصه
بجز کندینك طاعتنه اطلاع علرینه وکندوبی مدحلرینه محصور اولمق اظهارنده عنر صحیح
بو غلبسه کلی خوف دکدر ریا اولور زیرا مقتضای قیاس بودر که عمل اولدی صحیح اولدقده نصکره اظهار
ضرر دائمید غایتی اظهار ایچون معاقب ولد سفیان ثورینك حکایت اولنور که برتاجر انلره …
یدب اثنای دعوته خدمتکارینه بر طبق کتور دیو امر اتدکدنصکره اولجه کتوردکه طبق …
دیو ایکی حج اشعار اتمکین الشیخ بجك امام اصحابنه یا ثوب مسکین سوزیله ایکی حجك بله ابطال
ایلدی دیدیکی بوکا محمول یعنی عملنه دخی ریا اولمق اکلامز پس بو تقریراتدن ظاهر اولدیکه
عمل الزم ایمش واخلاص اکا مدام اولمق ایمش انکیچون بعض سلف درلرایدیکه عمل اتمکدنسه
اندکدنصکره حفظی کوجدر وقد قال الله قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فلیفرحوا تحقیقا …
کتورب انکله عمل قلنلر حقنده سوره یونسده حق تعالینك بو قول شریفی یعنی ایت یا محمد …
مؤمنلره که الله تعالینك فضیله سزه اسلام ورحمتیله قران انعام قلدیکی بونلردن اولو نعمتی بوقلر
مسرور و فرح قلورسکز ایمان وقران نعمتی ایله فرح قلك دیمکدر او یستدل باظهار الله تعالی
الجمیل وستر القبیح فی الدنیا انه کذلك یفعل به فی الاخرة کما جاء فی الخبر ویاخود ایچون استدلال
ایدرکه الله تعالی دنیاده افعال قبیحه لرینی اورتوب ایو افعاللرینی خلق اتدکاره ظاهر قلدیغی
کبی تحقیقا اول ستار دخی اخرتده ستر ایدر نتکم خبر صحیحده کلدیکه بر مؤمن ناکاه بر ذنبه …
ایدرونداملر ایلر استغفار ایلر وجرم خطاسنه معترف اولسه الله تعالی انی دنیاده ستر ایدیکی
اخرتده دخی عیب عارینی بورتر او رماز وذنبه مصر ومعترف اولدقدن خجل دوشورمزقات
السرور باحد هذه الاربعة حق لا یدل علی الریا ولکن کثیرا ما یدخله تلبیس فلیکن علی بصیرة تحقیقا
شاد وسرور تحلی بودرکه ذکر اولنان دورت نوعك بری ریا اوزره دلالت اتمز لکن بو درت …
یرده تلبیس ریا کیرر غایت حذر وبصیرت اوزره اولمق اهم ومهماتدندر زیرا نیکه …
عملنده ریا ایدب اخرت ثوابندن وعزتندن محروم قلنر ومنها ان یحب ان یوقره الناس ویثنوا
علیه وان ینشطوا فی قضاء حوائجه وان یسامحوه فی البیع والشراء وان یوسعوا له فی المکان
وبری دخی خلقك کندویه ثنا وتوقیرلرینه وحوایجی المسندة وصحت سنده مسامحه لرینه …
مجلسه کالدکده تعظیما یر ایدی وبرملرینه محبت ایتمکدر فان قصر فیه مقصر ثقل علی قلبه
ووجد لذلك استبعادا کان نفسه تتقاضی الاحترام علی التی اخفاها پس اندی

اکر بونلردن برنده قصور اولسه نفسه اغر کلوب استبعاد اتمکدر مذکور عبادات خفیه نفسنه
عنا سنی کوسترمدن خالی دکلدر ولو لم یکن سبقت منه تلك الطاعة لما کان یستبعد
ذلك ومهما لم یکن وجود العبادة کعدمها فیما یتعلق بالخلق لم یکن خالیا عن شوب خفی من
ریا اکر عابد اندوکی عباداتی قبول خلق ملاحظه سی رضای ارادتنه غالب ایسه عمل معتدبردر
واکر عرض مساوی اولوب فساد وباطلان ایسه قابل دکل عمل ایسه صدقه قرائت کبی نیت خیریه
ثواب ونیت وجهیله معاقب اولور زیرا سبق طاعت اولنجه استبعاد اولمز عبادتك ایسه
خلقه متعلق اولان امور مذکوره ده وجود اولوب اولمامده برابر اولیوب اندن خالی ایسه قادح سبق
ولان ریای خفیدر ومهما ادرکت نفسه تفرقة بین ان یطلع علی عبادته انسان او بهیمة
ففیه شعبة من الریاء الا ان یقارنه الملاحظة والاستدلال السابقان وقلیل ما هم اکر امور مذکوره
وجود وعدمی وعبادته حیوان ایله انسانك اطلاعی برابر اولمیوب عابدك ریادن تخلصنده
خلل اولمز مکر ملاحظات صحیحه سالفه دن بری قرین حالی اولدی اول ایسه محال قریبدر ولکن علی
حذر من التلبیس فان الناقد بصیر لا یخفی علیه قلیل ولا صغیر تحقیقا از وکوجك ولندن الله تعالی
رسنه کزنو اوزره اولمز جمیع نقایص ومعایب اندن مخفی دکلدر پس سالکه تلبیسات نفسانیه دن
تیقظ وبصیرت اوزره اولمق اهم ومهماتدندر زیرا ریانك وعجبك مجراسی خفی وتأثیری قویدر
فریا انلر کسه مطلع اولماز الا شول کسلر اولور که امور عبادتده فائق وبصیر وعلوم دینیه ده
عالم نحریر اوله جاهل وغافل اولنلر بونك کیفیتنه واقف اولمزلر نتکم روایت ایدرلر که نیشابورده
عطارین سلی بر ثوب دوقودی تحسیننده سعی بلیغ کوستردی بازاره کتوروب تجاره عرض ایلدکده
تاجرلردن بری صاحب بصیرت ایدی عیننه مطلع اولدی عطا اغلمغه باشلدی تاجر اظهار
عیب ایلدوکنه نادم اولدی عذر ایلیوب ایندی کتوا اولمغه الاین بکا خاطرین قالسون
عطا ایدیکه سن ظن ایلدوکك اغلمم بلکه ثوبك اصلاحنده جمیع معایبندن سالم اعتقادیله
اخر تاجر بصیره عرض اولندقده عیبی ظاهر اولدی اغلدیغم اولدر که اخرتده احوالمز نیجه
و نور معایبمز خود الله تعالی یه مخفی دکلدر بز غافلر بوستاعك عیبندن غافل اولدیغمز کبی زیرا
بوورط دن ریا خطراتندن حذر اوزره اولمق ایله اولور ومنها انه لو کان لرصاحبان غنی وفقیر
فوجد عند اقبال الغنی زیادة هزة فی نفسه لاکرامه الا ان کان فی الغنی زیادة علم او ورع او صلاح
سابقة ونحوها ریای مذکورك بری دخی کندو برحقوق سابقه سی اولوب واولمامده
وعدمنده برابر اولوب لکن ایکی دوستندن غنی اقبال خاطری فقیره اقبالندن زیاده او
لسی در مکر اول غنی اولدن اسکی دوستی اوله ویاخود صلحادن اهل ورع اوله وبیجون
کراوله بوسنکورلر ایچون اقبالی زیاده اوله غنی ریا دکلدر فمن کان اسر واحه الی مشاهدة
الاغنیاء اکثر بدون ماذکره فهو مرآء پس اسی اغنیادن برن کوردکده راحت اولوب نشاط

ونورنكم بونك ذكر سبقت ايتشدر عملده ووعده اولنلر كبي اول ايسه ريا علامتنه
ومن العلامات المختصة بالواعظ والعالم والشيخ انه لو ظهر من هو احسن منه وعظا
واعزّ علما والناس اشد له قبولا ساءه وحسده ريانك خفيتك علامتلرندن بري دخي
علمك اظهار وبيان وعامّة ناسدن فضل وكمال ايله امتيازدن عبارتدر كه اسبده نقل حديث
وتفسير معارف ومسائل ودقايق سويلمك مرادي فلان واعظ سائر واعظلردن حسن
وعظ ايدر بوكنده وبي كثرت علم ومزيد ايله مشهور اولمسيله افتخار ايتسيدر نتكم
امام غزالي رحمه الله عليه روايت ايدر بر عزيز شيخ ملاقات ايدب حقايق ومعارفدن
جوق كلمات ايلديلر مجالسه اول عزيز بن بو مجلسده جوق نفع اومارين د بوجلك شيخ سويلديكه
بن بو مجلسك جوق ضررندن قورقرم نيچون ايله ديرسن ديدلدكده بوردیكه سن قصد ايله
معارفك احسني سويلمك استدين وبن قصد ايدب معلومات ومعارفك احسني
سويلدم بوندن ارتق ريا وتصنعي اولوردي ديلر بونلرك مرادي ناسك رغبت اندكلري
تعليمز حسدن ندرنتم لا بأس بالغبطة بركسنك علمي وسائر ايلكني كوروب كندنك الك
كبي اولمسي تمنا ايتمكدن اكا برنسنه لازم كلمز زيرا بو شرعا لا بأس اولان غبطه مرتبه سندن
تجاوز ايدن حسددن ناشي خاطرلرينك اعتبارندن يحي اولدو ومنها ان الاكابر اذا حضروا
مجلسه بغير كلامه عما كان عليه تصنعا واستمالة لقلوبهم وريانك بري دخي مجلسده اكابر
حاضر اولدقلرنده تصنع واستمالت قلوب ايچون سوزن تغيير ايتمكدر نعم لو نادة ما يتعلق
بلطف ورفق يستدرجهم الى التوبة والصلاح لحسن ذلك ولكن محل تلبيس لكن رفق
ولطفلق قلرين تدريجا توبه وصلاحه اماله ايچون زياده سوز سويلمك ريا دكلدر
اما محل تلبيس ولمغله تنبيهدن خالي دكلدر فان اشتبه عليه فلينظر الى الخلق بعين ...
پس اكر مخلص ... اولوب خلقه بر كوز ايله بقمقدر و واعظ وعالم وشيخه
مخصوص اولان علامات ريا كندولرندن وعظ جهتنده اكثرا ولنلر اذ ادرسي محتاج مجاهده
اولور **المبحث الخامس في احكام الرياء** بتبغي بحث ريادن ايله محكم اولدوغن بيان
ايدرز اعلم ان الرياء بعمل الدنيا لا يحرم ان خلا عن التلبيس والتزوير ولم يتوسل به الى الشيء
عند اولا معلوم اولكه اعمال دنيويه ده ريا تزوير وتلبيسدن و ... عند بر امره وسيله
اولمدن خالي اولورسه حرام اولمز ولكن ان كان للحظ العاجل فمذموم والا فمستحب لما بينا
في الرياسة لكن حظ دنيوي ايچون اولديغي مذمومدر وحظ اخروي ايچون اولدقده
مستحب اولور نتكم بيانى حب رياسته ذكر اولنمشدر واما الرياء بالعبادة فحرام كله
بل ان كان في اصل العبادة واما عباداتده ريا كركه وصف علوتنده اولسون وخلوتنده تخفيف
صلوة ايدب محضر خلقده تطويل قلمق وكركه عباداتنده اولسون خلوتنده ترك صلوة ايدب محضر

خلقده

خلقده قلمق كبي بونلرك جمله سي حرام اولوب اجر ثوابدن نصيب اولوركن يصلي الفرض
عند الناس ولا يصلي في الخلوة يكفر عند البعض شويله كه فرض نمازلري تنهاسنده
قلوب خلق كوردكده قلر اكثري قتنده كفرينه ذاهب اولمشلردر قال في التاتارخانية وفي التتمة
نقلا عن ابراهيم بن يوسف بتيمه فتواسنده ديديكه ريا ايله قلنان نمازده ثواب وعمل بالكلية
فوت اولدو عندنه غيري كنهكار اولوب مستحق غضب وبعض حق ولمسي مقرردر وقال
بعضهم يكفر انتهى وبعضلري كافر اولوردبديلر تاتارخانيه كلامي اخر اولدي وممن قال يكفر
الفقيه ابو الليث رحمه الله ذكره في تنبيه الغافلين واغلظ فيه حتى جعل منافقا ناشئا في الدرك
الاسفل من النار مع آل فرعون وهامان حتى مثال ثاني سد اولي مرتكب اولانلك كفرينه فقيه ابو الليث
سمرقندي تنبيه الغافلينده ديديكه اهل ريا منافق تام اولوب آل فرعون وهامان ايله درك
اسفلده نارده اولمسي تحرير ايتمشدر وكون غرضه من الطاعة كصيانة الناس عن الغيبة و
تحصيل العلم النافع وترك الدين بالمال بجعله للعبادة وقوة عليها وتفرغا لها ودفعا لما ينافيها واعراض
ريانك ما نوسن دفع اعتداد ايچون طلب حال ايله قلبي معاش شغل ايدب عبادت اوزره اولمغه
قوت بدن لازمدر تحصيل علم نافع وترك الدين وضلع غيب ومذمت ومعصيتدن وتخلص كبي اولوركه
ذكرلري سبقت ايتمشدر والباه كذلك فبعد تسليم صدقه ولا يفيد ولا يجعل حلالا لانه تلبيس
وكذب فعلي وصورة استهانة واستهزاء بالله تعالى ومنصب ايچون خلقه طمع ايدرن كوزن دخي
نول اوزره درقانه قلمز زيرا تلبيس وكذب فعلي اولوب وحاشا حق جل وعلا استهزا وشرع
شريفي تحقير ايتمك صورتنده اولمز اما اجلال ريا اعظرلديلر حال بوقدر بخلاف ما لو كان قصده
من عبادته وطلب المال والجاه المذكورين ابتغاء من الله تعالى ولم يرد اراءة الناس واستمالتهم
فانه حلال لا رياء كما سبق لانه تلبيس فيه تلبيس وصورة استهانة اكر ابتدا درگاه حقدن اخرويه
ايچون مال ومنصب طلبنده عبادتي وسيله حق ايدب خلقه ارادت قصد ايتمزسه تلبيس يعني
حق سبحانه ايدوب خورلقدن سالم اولمغله بو ايكيسي متضمن اولمز صورت سابقه نك ضدي وخلافي
اولمغين ريا اولمیوب حلال اولوردر نعم لو كان مقصوده منهما الحظ العاجل فرياء لا يحل بو صورتده
اكر مرادي طلب مال وجاه منفعت دنيويه ايچون اولورسه حلال اولمز لانه جعل عبادة
الله تعالى آلة ونسبكة الدنيا وقد وضعها الله تعالى لنفع الآخرة منافع اخرويه ايچون موضوع اولان
عبادتي دام تزوير ونسبكه يعني طوزق مرادات دنيويه ايدب وقلب موضوع ايتمكدن ناشي
ريا حرام اولوب ابتدا درگاه رب العزتدن طلبدن ناشي ريا حرامدر وفيه قلب الموضوع فلا يفيد
كون ارادته من الله تعالى الا من الخلق ابتدا درگاه رب العزتدن طلب ايتمسي حلال اولمسنه مفيد اولمز زيرا
ريا ولمدن حقدن وحلال دخي اولمز نتكم سورة الشورىده حق تعالينك بو قول شريفنده بيور تعالى
الله تعالى ومن كان يريد حرث الدنيا نؤته منها وما له في الآخرة من نصيب معناي شريفي بوردركه

Copyright © King Saud University

یعنی شول کمسه که دنیا اکتنی استر دیلر وکندی دنیاده زیاده ویریر اخرتده نصیبی یوقدر
ودخی بونجه یرلرده حق جل وعلی کلام قدیمنده بیوردی ومن کان یرید الاخرة ومن کان یرید العاجلة
ارادت ذکر ایدر سائرنی ذکر اتمز کرکه ارادت مهم اولوب سائرنی مستلزم اولدیغیچون
زیرا هرکیم اخرت طلب ایدر دنیادن نصیبی آتور وعقباده زیاده دن زیاده بولور وهرکیم ترك
طلب دنیا وتفریقی جمع ونذر بنده مداومت وملازمت قلسه مرجودر که حضرت رب العزت
فضل وکرم بیوره ترك ارادت دنیا دیمکده مبشر ایلیه امین واما تأثیره فی الطاعة فالقلیل
ینقص اجرها ولا یبطلها وکذلك بو صورتده منفعت دنیویه قصدنده عبادتده ریا مغلوب
اولوب ینقص اجر عبادتدر ایدر ابطالنده تأثیر اتمز والغالب والمحض یبطلها لعدم النیة
شوندن خالی دکلدر که محضا عبادت غرض دنیوی ورؤیت مخلوق ایچون اوله یاخود ایکی
غرضکه رضای حق وقبولی موجود اوله اما بری غالب اولسه یا مساوی اولسه بالکلیه
ثواب عبادته مدار وشرط اولان خالص نیتك انعدامی سببیله کلی نیتله ثوابی احباط وعملی
ابطال ایدر وهی شرط فی کل عبادة من حیث انها عبادة لقوله علیه السلام انما الاعمال بالنیات
ولکل امرئ ما نوی رواه عمر رضی الله عنه بو نیت ایسه هر عبادتك شرطندندر که فعل
قلبیدر فعل لسانی دکلدر زیرا امرك اوزرینه قلبك انبعاث وتوجهندن عبادتنده ریا ایله
مخلوط اولوب ثوابی ناقص ویا محو اولمیه تکم حق سبحانه وتعالی قران عظیم الشانده بیوردیغی
قوله تعالی مخلصین له الدین اسدی اخلاص خالص ولمز الا نیت ایله اولور زیرا حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم حدیث شریفلرنده بیوردیغی قولیدر معنای شریفی اعمال عبادك
صحت وکمالی واستقامت افعالی نیت ایله هرکسنی ایچون واردر عملنده نیت اندوکی
دیمکدر الی اخر الحدیث که راویسی حضرت عمر رضی الله عنه در یس امری برکسنك
بلادی کفردن هجرت وانتقالی الله ورسولی ایچون اولسه الله تعالینك رحمتنه ورسولنك
شفاعتنه کرمش اولور ودخی ارزوسی دنیاده اولتمز اولسه حق تعالی ایرشدردکم
نیت ایدرسه مرادینك نهایتی اول اولور حاصلی اعتبار نیتده در وهذا الحدیث مشهور ذکر
الائمة الستة الامام مالك رحمه الله علیه بو حدیث شریفی کتب ائمه حدیثنك التیسنکر امام البخاری
ومسلم وابو داود وترمذی والنسائی وابن ماجه ده مسطوردرکه ومحدثین قتنده صحیح
مشهور اولان حدیثدر جمله نك اتفاقیله استخراج اولنمشدر اما امام مالك بن انس
موطائ سننده مخرج دکل والنیة ارادة التقرب بالعمل ونیت تقرب الی الله وسیله اولان
عملی تحصیل باعث ارادتدر الباعث علیه المتصل به ولو حقیقة او حکما اول نهارده صوم
نیت اتمسی کبی ویاخود تیممده یوزینه مسح اولدیغی متصل وزده باعث اولور ریادن
حذر ایدهی ایلینده اخلاص ایله خیر نیت اهتمام اتسید والارادة احتراز عن مجرد التلفظ

وحدیث

وحدیث النفس وارادت ایسه تقرب ریادن احتراز در که احباط ثواب ایدن تقرب الی الله
اولمز زیرا ارادت قصد قلبی در مجرد لسان ایله تلفظ یا بر فعلی تحدث دکلدر والتقرب عن
الریاء المحض وریاء خالص ایله الله تعالی یه تقرب اولنماز زیرا ریا اکی قسمدر برسی
ریای محضدر ریاء محض اولدر که عمل اخرت ایله دنیا طلب ایلیه ارتق نسنه ایلیه غایت ریاء
ایکنجیدر وبرسی ریای مختلطدر ثواب عمل بالکلیه فوت اولدر وعندنده غیری مستحق غضب وبغض
حق اولمسی مقرردر قول صحیح در که کتنی الله تعالی حضرتی بیلن کشیدن ویوم اخرته اعتقاد
بلسه اندن ریای محض کلمز اما ریای مخلوطك عمله تأثیری بودر که حسن قبوله مانع
اولور ثواب موعوده نقصان ویریر والباعث عن القصد المساوی والمغلوب وعمله باعث
اولدر یعنی رضای حق وهم قبول خلق قصد ایلیه اکر قبول خلق جانبی غالب اولوب
تنها اولسه عملی اشلمك مقرر اوله بو دخی اولکی کبی مستحق بغض حقدر اما اکی غرض بربرینه مغلوب
اولدیغندن ثواب دخی بوغیب وبعض دخی اولیه زیرا بو اس لا علیه ولا اولورمقدور
والفصل عن الامل ونحوه فان من اراد جزما صلوة الظهر غدا ونحوها فامل وان شرط الصحة
والاستثناء فغیر امل وعبرنا وایضا حتی لا یجوز شیء مما ذکر بتلك الارادة وکذا بعد الشروع
وارادة متصل املدن ونیتهدرندن احترازدر وبو مقاصده املدن مراد بو کوندن ارتنك عبادتنی
نیت اوبه نمازی جزم وقطع طریقیله اراده در ونیتهدرندن مراد صلاح بدن شرطیله یا بوی
برند ضم اتمك طریقیله چوق یاتمغی سومکدر واستثنا طریقیله عبادت قدیلی ارادهدرکه
واملك عبادتدر سنلك کلور زیرا ایدر که زمان چوقدر بو کون عبادت ایلیه مسرف اولمز
یارین ایدرم او برکون ایدرم دیمکله عمری غام اولور بو سقوله ارادهلر اولا عبادات
عدم جوازده بعد الشروع لاحقا اولان ارادتله عبادت کبیده در واوحکا ایدخل فی نیت
زکوة عند العزل والصوم بعد الغروب الی نصف النهار فی رمضان وارادتده حکمی اعتباری
شرع ارادهنك اولنده حکم اتدوکی عباداتك دخولی ایچوندر که زکوة ویرنلر ویاویرکی
بالنلدن افراز ایدرکن نیت قلق واجبدر اکر نیت اتمدین ویرسه جائزدر کالدر زیرا که زکوة
عبادتدر عبادتده نیت شرطدر نیت اخراج وقتنده اولان ارادیه مستحق اتصال حکمی ویرلدکی
کبی وصوم رمضانده اوروج طوتمق ولدر که حق تعالی عبادت نیت ایتسه صبح صادقدن
کونش طولنجه بیان اجیر وجماع ایلمکدن متکلف اولان رمضانی اوروج طوتمق فرضدر
والندر معین والنفل الی طلوع الفجر فی غیرها ونذر معین ونقلده کیجه دن یارنده سی
وقت زوالدن اقل نصف نهارده اولان ارادهدر حین غروبده اتصال وبونلرك غیرنده طلوع
فجره اتصال حکمی ویرلدکی کبی قضا ایرفلمش رمضان ودخی کبی والصلوة الی الرکوع عند
الکرخی علی وجه ونمازده امام کرخینك بر روایت اوزره رکوعه دکه اراده اولنماز نیت

Copyright © King Saud University

اتصال حكمى ويرمكدر والامل وهو انعا شر من افات القلب جوق باشمقى سومك ايسه قليلك
وصلنك او بخيسى در ارادة الحيوة للوقت المتراخى بالحكم اعنى بلا استثناء ولا شرط
صلاح وغوائلا ابعد وصلاح بدنى شرطيله واستثنا طريقيله زمان آتيده حيوة ارادة سنده
عبادتده زيرا طول امل ايدنكز صفت براولوا فندركه نفوسنده ملاوت طاعتى سلب ايدر وهميشه
شر وفساده سبب ايدر ودخى برفتنهٔ عظيمه دركه خلقى انوع بلياتده واصناف سيئاتده
سوق ايدر شول سببدنكه بركسه طول امل قلبه اندن دورت نسنه ظهور ايدر الكسل فى
الطاعة وتاخيرها وتسويف التوبة وتركها واول دورت نسنه بودركه عبادته ترسستلك
كلور زيرا ايدركه زمان جوقدر بوكون ايلمدم ايسه فارين يا دين ايدرم اوايدرم ديمكله
كاهلك ايدنده عمرى تمام اولور ايكنجى توبه نك تاخيرنده وتركنده مانع وباعث اولور زيرا
طول امل قلبنده ايدركه كم واردر زمانم جوقدر سعى ايديم مال معاش كسب ايدب
برقاج كون ذوق صفا سوره يم اندن صكره توبه ايديم عمل صالح قلالم ملاحظه سيله
اجل يتشور محروم ومغبون قالور زيرا طول امل حرمان سعادت جاودانيه مقضى و
وباطلان مرادات دوجهانيه مؤدى بدر رابات قراينهٔ نائل اولنسه جملو اصعدهٔ درجات
جنان فاخره وفوز سعادت دار اخرت سعى واجتهاد وعمل ايله كه ترك بطالت و
كسلان وعده بيور مشدر ودخى وقسوة القلب بعدم ذكر الموت وما بعده اوجنجى
اولدركه قساوت قلوب ونسيان ذنوب حاصل اولور ودخى اخرته غفلت ويررزيرا كه
فجن عيش طويل فكر ايلسك كما هى اكا ز اولورسون موتى وسوند نكره اولجق احوال
برزخ واخرتى ملاحظه ايلمز اولورسون سنك اكثريا فكرك وذكرك حديث دنيا
وانسان صفا ومؤنت معيشت وخلقله مصاحبتدر بو جمله سبب غفلت اخرت وقساوت
قلوب ونسيان ذنوب حصولنيدر زيرا كه كشينك قلبنده رقت ودروننده صفوت وتوبه يه رغبت
وانديشهٔ اخرت حاصل اولمز الا ذكر وثواب طاعت وفكر عقاب عذاب معصيت وتامل
احوال اخرت وملاحظهٔ شدايد موت ايله حاصل اولور والحرص على جميع الدنيا والاشتغال
بها عن الاخرة دردنجى اولدركه فكره عمل اخرتدن اشتغال اتمكه مورث سنده اولان دنيانك جمع
اوزره حريص اولوب برنسنيه طمع اتمكدر يعنى هواسنى اجرا اتمك ايچون تحصيل مال ايچون
واهتمام وجهد اتمكدر فلا يزال الامل يشتغل بجميع الدنيا وتكثيرها خوفا من الشيخوخة
والمرض ونحوها وعمل صاحبى بر حال حريص ايله مال جوغلتمه سى شغلنده لازائل اولمز زيرا
ايدر شمدى قدرتم وقوتم وار ايكن كسب ايدب ذخيره ايدلم برقاج كوندن صكره بيرلك
يتشور ضعيف اولورم كسب مال منال ايده مزم فقر وفاقه غلبه ايدر يركده يعنى الق
كوج اولور صاغلق وصحتده بزم ايچون ذخيره وقتنده كيمك قپوسنه وارهم خور وحقير

وذيل

ذيل اولور بو بونك كبى خوف افكارلرى ملاحظه سيله اجل يتشور اولور اوقاتى ضايع اولور
كسب ايلدوكى مال بونده قالور وبالنى بوكنوب بيلل الور كيدر ابد الآباد ندامتله باقى قالور
ومنهم من يهيئ كفاية عشر سنين ومنهم خمسين سنة ومنهم اكثر ومنهم اقل اولاردن بعضلرى
اون ييلق مقدار ادخار يده واولاردن كى اللى ييللق قدر كفايه ادخار ينه بعضيسى ازو بعضيسى زياده
قدر كفايه ادخار ينه اشتغال وانهماك ايله اخرتى فراموش اتمك اولمز طول امليكنده بجا ايدار دوكلى
هنى ايلرو حاصل اتمكه اولور قال مشايخ الصوفية من اعدّ كفاية سنة لعياله لا يلام ولا يخرج
من التوكل لما روى النبى عليه الصلوة والسلام ادّخر لازواجه قوت سنة فلهذا قال بعض
الفقهاء انه من الحوائج الاصلية لا يعتبر فى الغنى لكن مشايخ صوفيه دن بعضيسى ديديكه
بركسنه بر ييل مقدارى كفايت ايده جك عيالنه ادخار ايله ملام اولمز وتوكلندن خروج ايتمز
زيرا انكى قوتا ايچون بر ييللق ذخيره خانه سنده حفظ وحراست قلبه اطمينان بولور
ووسوسه دن قورتلور خصوصا شول اهل سلوك استكمال يقين اتمش اولا انلرك
خانه سنده كفايت مقدار قوت اولسه وبالنرنده بر زخرملق بولنسه شيطان كلوب
نه اولور رسن نيجون معاش تدارك نده اولمازسن ديو اغوا كوستردكده اكا ظفر بولمز وضرر
وفسادى كادكير اولمز وبعض فقها كفايه سنهٔ بى حوايج اصليه دن عد ايدب غناده اعتبار
اتمشلردر زيرا كه پيغمبر عليه الصلوة والسلام ازواج مطهرات ايچون قوت سنه ادخار بيورملريد
رو عيال اولدنك قوت ادخار يله ملام اولمسى كبى وان كان الاصح ان ما زاده على قوت
شهر يعتبر فى الغنا پس اسدى قول اصح بر آيلق قوتدن زياده سنك غناده معتبر اولمسيدر
والسيد رواما من لا عيال له فلان يدخره اربعين يوما وان ادخرها زادا عليه خرج من
التوكل ودخى دو عيال اولميانك فرقى كونك كفايه سندن زياده لى ادخار ايله نقل اولنان
توكل دائره سندن چقر ديمشلر زيرا توكل هر نسنه ده اعتماد واتكال الله تعالى يه ايدب وكذا اعتقاد
واسبابه نظر اعتباردن اسقاط در اقول مرادهم التوكل الكامل النقل لا اصل التوكل الفرض
لا ينافى فضل العلم مراد بوندن مشايخ صوفيه نك توكلندن خروج ايدر ديدكلرى قوتنك
تفصيلى مقام بودركه توكلك الله تعالى يه تفويض امردركى قسمدر اصل توكل كه بيرى
فرضدر هر نسنه خالق ومؤثر الله تعالى اولوب وشفا عيرى اولوب وعادت الهيه
اشيانك اسبابه مربوط اولمسى او زره جريان اند وكذا اعتقاد دراكنجى قسمى كمال توكلدر كه
سنجيدر اسبابه نظر اعتباردن اسقاط ايدوب هر نسنه ده اعتماد الله تعالى يه ايدوب وكذا اعتقاد
بو بحارده عمانينك توكلده مرادى قسمى اولى اوليه مجال يوقدر مرادكى ايكنجى قسمدر تكم فضل
علمده بيان اولنمشدر واما ارادة طول الحيوة بالاستثنا وشرط الصلاح لزيادة العبادة
فليس بامل مذموم بل هو مندوب اليه واما هو فى باشمقى صلاح بدنى شرطيله واستثنا

Copyright © King Saud University

طريقيله زياده عبادت ايتمك ايچون اراده سنك احلمدنوم اولمبوب بلكه مستحب اولديغي
متضمن ذكر اولنان احاديث نبويه بري بودركه امام ترمذي سننده اخراج اولنمشدر عن
ابي بكرة رضي الله عنه ان رجلا قال يا رسول الله اي الناس خير قال من طال عمره وحسن عمله
قال فاي الناس شر قال من طال عمره وساء عمله ابي نقيع حارث الثقفي رضي الله عنه روايت ايدر
ديديكيم سلطان انبيايه بركسه كلوب بروجه استفتا سؤال ايدوب ديديكيم يا رسول الله خير الناس
كمدر رسول الله بيوردي كه ناسك خيرلوسي شول كسنه دركه عمري اوزون اولوب ايو عملي
چوق اولندر زيرا ازدياد عملده درجات سبب اولان ازدياد اعمال عمرده زيادهله قربت
حصول اولمسني بيان بيورب اكثار عبادات ايچون طول عمري تمنا ايتمكه تحريص بيوردي بعده كرا
اول سائل سؤال ايدوب يا ناسك شرليسي كمدر يا رسول الله ديدكده بيوردي كه شول كمسنه دركه
عمري اوزون اولدي عملي قبيح اولاندر ناسك شرليسي ديمكدر زيرا اوقات حيات رأس مال اهل
تجارت كبيدر اما راس مال كثير اولانك ربحي وفائدهسي چوق اولور وهدرا اولنمشدر صرف
اولنان اوقات يوق اولور حد حق عن جابر رضي الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
لا تمنوا الموت فان الهول المطلع شديد بو حديث شريفي امام احمد بن مالك وبيهقي مرموزلرنده
اخراج اولنمشدر وكذلك بزار وابو يعلى وحاكم دخي سننلرنده ذكر ايتمشدر جابر رضي الله عنه روايت
ايدركه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردي كه موتي تمنا ايتمك كه امور اخرته اطلاع محلندن اولان
احوال شديده وفوبيدر كسنك عمري اوزون اولوب حق جل وعلانك محض فضل وكرمي ايله جانب زياده
بركره خلوص قلب وصفاي خاطر ايله لا اله الا الله محمد رسول الله ديمك افضلدر زيرا تمناي موتده
ازاله نعمت حيات واردر وفوت فوائد واستثناي ازدياد عمل وعوايد اولديغي ظاهردر وان من السعادة
ان يطول عمر العبد ويرزقه الله تعالى الانابة زيرا عمر اوزون اولنمغله حق جل وعلانك محض فضل وكرمي ايله توبه
رجوع وانابت رزقله مرزوق ايتمك سعادت ابديهدن معدوددر ديمكدر عمر اوزون اولمق دنياده
جناب رب العزتدن طاعت اوزرينه امداد واعانتدر كه زياده عبادت بولنور وجنتده درجات
عاليات وسلميات دن اولور وبعض صالحلر تمنا ايتدكلرندن مرادي حق تعالى حضرتنك سخط وغضب
ايدوكي برنسنه يدر وقوع اولمام وقهر حقه دوش بولميام ديو خوف نفوسلريندن دركه نتكم عطاي
سلمي دائما موت تمنا ايدر ايمش عطاء ازرق اكا ديمشكه سلطان انبيانك نهي ومنع ايتدوكي شيئي نيچون
استرسك عطا جواب ويرمشكه حيات دنياي اولكتي استمزكه كون بكون خيراته واعمال حسناته زياده اولمق
اناسنك ونعم كبيلره حيات دن ممات وليدرا اخرادر س عن عمرو بن عبسة رضي الله عنه انه قال سمعت
رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول من شاب شيبة في الاسلام كانت له نورا يوم القيمة بو حديث
شريفي نسائي وبيهقي وترمذي بروجه اتفاق اخراج ايتمشلردر عمرو بن عبسة رضي الله عنه روايت
ايدوب ديديكه تحقيقا بن ايشتدم سلطان الانبيا صلى الله عليه وسلم بيوردي دين اسلامده

صاج

صاچ وصقالي اغرده انلر ايچون قيامت كوننده ظلمات صراطده نور اولور وصاحبي انوكله هدايت
بولنور شيب اگرچه كسب عبده كلده ركن اجتهادنده وطاعتده حق تعالى حضرتندن خوف وحذر
واقع اولديغين منزل وخيره نازل اولور واندن استمداد فيض نوري باري كورر د عن عبيد بن
خالد رضي الله عنه ان [illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم بين رجلين فقتل احدهما ومات الاخر
بعده بجمعة او نحوها فصلينا عليه فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما قلتم قالوا دعونا له وقلنا
اللهم اغفر له والحقه بصاحبه فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم فاين صلاته بعد صلاته وصومه
بعد صومه تلك شعبة في صومه وعمله بعد عمله فات بين هما ما بين السماء والارض بو حديث شريفي
ابو داود سننده وامام احمد بن حنبل ونسائي وطبراني سننلرنده اخراج اولنمشدر عبيد بن خالد
سلمي رضي الله عنه روايت ايدر ديدي كه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم اصحابندن
ايكي كسنه اخوت قرنداشي ايدب بو ايكي قرنداشك بري جمعه كوني وبري برغزاده شهيد اولوب
بدي كوندنصكره وبر جمعه كوني اول بري دخي مريض اولوب وفات ايتدكده رسول اكرم صلى الله عليه
وسلم استفهام طريقيله سعادتله بيوردي لر او بر قرنداشندن بونك عمري يدي كون زياده اولدي وغنيمت
فضيلت بودركه ايندكدن بو قدر فريضه غازلر قلمشدر وبنجه نافله غازلر ايله اوروج طوتمشدر
وعمل صالح ايدن ظهور ايتمشدر مغفرتي ايچون درت تكبير دعا ايدن بو دعانك معناسي اي بم اللهم
سن بني مغفرت ايله يارلغو وميت ايچون روحي وراحتي مخصوص قلبو بردي بودعا ايتمكدر واول زياده
اتكلري اعمالي ضايع اولمبوب اجرين بولور تابعين محدثيننك شعبه رحمه الله عليه حضرت نبي عليه
السلام ديدي بخشر عملي ديدكي بو شنك ايتمشدر لفظ نبوي صوم ميدر بخشه عمل سيدر اول
ايدلنان يكس بيله ذكر ايدر بس امدي ميت اول ايله ايكنجي ميتك تفاوتي يرايله كوك اراسنجه
واردر بو ازدياد درجات سبب اولان ازدياد اعمال عمرده زيادهله قربت حصول اولمسني بيان
بيورب اكثار عبادت ايچون طول عمري تمنا ايتمكه تحريص بيوردي لر وسببلر من حب الدنيا
والغفلة عن قرب الموت والاغترار بالصحة والشباب واملك سببي حب دنيا وقرب موتدن غفلت وصحت
شبابه مغرور اولمقدر وعلاجها ازالة اسبابها وعلاج اسباب مذكوركيدر مكه اما حب دنيا
فسيجيئ انشاء الله تعالى اما حب دنياي ازالة سنك طريقي عن قريب انشاء الله تعالى ذكر اولنور واما
البواقي فبالمداومة على ذكر الموت وقربه ومجيئه بغتة على غفلة واما ما عداسنك ازاله سن غفلت
اوزره ايكن موتك قربنك انسيز بغتة سكا كلمسي ذكرينه مداومت ايتمكدر زيرا شول كمسنه كه
انلر اجلك سرعتني كارلر طول املر اعراض ايدرلر وان الصحة والشباب لا يمنع لان موت
الشباب اكثر من موت الشيوخ كما ان موت الطفل اكثر من موتهما وصحت شبابك موته مانع
اولمدوغي ملاحظه سبيلا اولوركه اكثر نازه لرك موت پيرلردن زياده اصابت ايدر صبيان
اصابتي خود دخي زياده در وكم من صحيح يموت ويبقى المريض بعد سنين وبنجه كمسنه خسته لقدن

Copyright © King Saud University

زبون وضعيف المزاج اولنلر صحت بولوب نيجه بللر صاغ اولديلر امابدنى قوى المزاج ايله صحتده اولنلر اكسوزين فوت اولدقلرينه نهايت يوقدر اولدكر بنده على الغفلة فوت اولام امدى حدكم قبل ام الآخرت تداركك كوريم صحته مغرور اولميم ديسك طول املدن وافعلوندن خلاص بولورسون زيرا هوى علاجه ماورد فى مدح ذكر الموت وذم طول الامل وطول امك اقواى علاجى مدح ذكر موته وذم طول امله وارده اولان اخبارى كوش جان ايله استماع اتمكدر مدح ذكر الموت ومدح ذكر الموت متضمن اولان احاديث نبويه بريدر كه ذكر اولنور دنيا عن انس رضى الله عنه انه قال عليه السلام اكثروا من ذكر الموت فانه يمحص الذنوب ويزهد فى الدنيا بو حديث شريفى ابن ابى الدنيا سنندنده ذكر اولنمشدر انس رضى الله عنه روايت ايدر حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى كه تحقيقا كشى موت چوق ذكر اتمك تحقيقا كناهى زائل قلور ودنيايى خور وحقير كوسترر زيرا تيغ خوف موت ايله بناى اساس غنا وهدم ايدوب فقر وفاقيه رضا كوسترر ومضايق طلب دنيادن قورتلور وذنوب كرويى طاغيدر وتفويض نوكى بوزكوستروب ظلماتدن قورتلور ج عن البراء رضى الله عنه قال كنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم فى جنازة على شفير القبر فبكى حتى بل الثرى ثم قال يا اخوانى لمثل هذا فاعدوا بو حديث شريفى ابو ماجه صحيحنده اخراج اولنمشدر براء ابن عازب كه صحابه دن در رضى الله عنهما روايت انشا ديلر ايله حكايت ايدر كه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بزم ايله برآدمك ميتنه حاضر ودفنه اولنمسنه منتظر اولوب وقتا كه امر دفن تمام اولدقده رسول اكرم صلى الله عليه وسلم اول قبرك اوزره باشنده اوتوروب شول قدر اغلديكم مبارك كوزينك ياشى اول قبرك اوزرنده اولان طپراغى تم ايلدى اندنصكره بزه خطاب ايدوب بزه ديديكه اى بنم قرنداشلرم كندونفسكزى بو مجلسده اصحاب قبردن صاين وبو اولمش ميت كبى دنيادن كتمش تصور ايلك ومستعد بوملادن خالى اولمن دائما نفسكزى اموادن محسوب ومعدود ايده كورك بو وسائل ايله چوق نسنه سزه اولور زيرا عاقبت منزل انسان وادئ خاموشان وقبور نام ونشان در پس ماضيه ايرشلمز واستقباله وصول بولنمز اجل غرورى املدن سنى صرف ومنع ايلدن وطاقت جسمكه خاندسى قيامت كار آخرت جانبنه اچلوب منازل آخرت اولان قبره دخول ايچون اعداد عمل صالح ايلك بو دنيادن انده حاضر اولنلره بو وجهله نصيحت انديلر وبعض لر قورتلديلر بو حديث شريف جوامع الكلمدن طب عن عمار رضى الله عنه ان النبى عليه الصلوة والسلام قال كفى بالموت واعظا وكفى باليقين غنا بو حديث شريفى امام طبرانى مسندنده اخراج اولنمشدر عمار بن ياسر رضى الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى كه موت عاقله وعظ ونصيحت بونده كفايت ايدر زيرا بو كون دنياده ويارين قبورده اولان صياننده مغرور ومسرور اولنلر نتكم فضيل بن عياضه بر كمسه كلوب بكا نصيحت ايله ديدكده جواب ويروب سنكم بابان اولمشدر نسنه فصل انى بايندن قورتش باباسى فوت اولان آدم نصيحته نه لازم در ديدى امدى موت كبى واعظ وقو

موعظه ولمزاجر چوقدر لكن موجود بو قدر انان بابان كوديكا فارشوجان ويره ترسن نصيحت ناسه محتاج اولمق وكار آخرته بيعمل بولنمق كار نادان واحمق ايدوكى محققدر وسكون نفس نشانه سى عند اهل الله اولان المراد يقيننده حاصل در ومرتبه يقينه واصل اولمق بيلوركه جناب عزتنك عنايت اولمرسه حركتنى سفعتدر بونى بويله بلدكدنصكره قلبنه سكون كلور وامرى قضايه رضا ايله تسليم قلور ووجه مشروح اوزره كبريت احمر وكنز غناى اكبره واصل قلور ديمكدر حب بو حديث عن ابى هريرة رضى الله عنه انه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اكثروا ذكر هادم اللذات يعنى الموت فانه ما ذكره احد فى ضيق الا وسعه ولا ذكره فى سعة الا ضيقها عليه بو حديث شريفى ابن حبان صحيحندن اخراج اولنمشدر ابو هريره رضى الله عنه روايت ايدر كه تحقيقا رسول اكرم صلى الله بيوردى كه سز لذاتى اوزمك موتك ذكرنى چوق ايلكز اكثر اوقات ذكر ايدك بر كمسه موتى هنكام ضيقده ذكر ايدنلر ضيق معاشلرنده وسعت بولورلر وبر كمسه نى وقت وسعتده ذكر اتمكده تضييع وسعت ايلمز معيشتده مضايقه چكرلر ديكده امام غزالى رحمه الله عليه قولنى ذكر بونده عارفه ايكى فائده وارد بريسى دنيادن نفرتدر وبريسى لقاء الله لقاى حقه شوق ومحبتدر دنيا طعن بو حديث شريفى ابن ابى الدنيا والطبرانى فى المعجم الصغير نده اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رضى الله عنه انه قال اتيت النبى عليه الصلوة والسلام عاشر عشرة فقام رجل من الانصار فقال يا رسول الله من اكيس الناس واحزم الناس قال اكثرهم ذكرا للموت واكثرهم استعدادا للموت اولئك الاكياس ذهبوا بشرف الدنيا والدنيا وكرامة الآخرة بو حديث شريف عبد الله بن عمر رضى الله عنه روايت ايدر ديديكه بز اون نفر ايدك بر كمسه كلوب يا رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضورنده طوردقلرنده ايچلرندن برى قالقوب ديديكه يا رسول الله ناسك عاقلى كيدر وكنتى نيله خبر عمل اتمكه ايرشور ديو سؤال انلدكده حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم جواب ويروب بيوردى كه شول عاقل ودانادر كه امور عواقبه ناظر ومستبصر در دنياده هر حالده ذكر موتى تذكر وتكراردن خالى اولميان در زيرا موت چوق ذكر ايلمك انسان معصيتدن زجر ايدب طاعته داعى اولوب اكيس واضبط ناس انلردر كه عاقبت وآخرت فكرنده وبعد الموت كاره كلجك عملى تدارك قلدو بوندن مقدم استعداد بودر كه تقصير طاعتده اعتذار واستغفار وسيئاتنى حسناتك ايله استتار قلوب طاعت بسيارددن خالى اولميسن زيرا موت وصول بولمادن تدارك كندن اولنمسه بعد النزول عذرك قبول اولنماز زيرا دنيا شرف ايسه دنياده طاعت وزهد اوزره اولنمقله اولور بر قولده شرف موسن كيجه لرده تهجد قلمقله اولور وآخرت كرامتى تقوا ايله حاصل اولور وتقوى حق تعالينك امتثال امرى واجتناب نهيندن خوف وحذرده وهواى نفسندن كذرده اولمقدر نتكم ابراهيم ادهم حضرتلرى ولايت بلجذن

قالقوب شهر بغداده كلمش اندن برخرابه اولوب بركيجه كندويه شوق الهى غالب اولوب
نصف الليلده طشره چقوب بغدادك سوقاقلرنده كذركن والى بلده راست كلوب دوردى
عباديوب طتوب باريندسى هارون الرشيدك اوكنه كتوردش شوخرسزى بوكيجه
شهرى كذركن طوتدم ديمش اول محلده هارونك اوكنده طعام قالقمش بالوزه برابيش
ابراهيم بن ادهم تقصير نعقل واحساسندن نظاره اولوب باقوب ديمشكه بوكشنك اوزرينه خرسزلق
روشنمز بونك چمن دل وشجرده جاننده بوده ملوص صداقت وار درصوباشى انى طوتوب
سويلندوكنده خرسزدكولم دوستان خدادن بردرويشم دلريش كسنديم ديدكده صوباشى
بلدن سويلدك ديوا كابر اكى سلله اورمش ابراهيم بن ادهم انمشكه نظرشاهانده بووجهله كسنه
دوكمك ترك ادب دكليدر هارون صوباشيه نيچون اوردك ديو عتاب وعقاب ايتمش واوكنده
برطبق پالوزه ابراهيم بن ادهمه كوندروب قوشنده اوتوروب اكل ايله ديمش ابراهيم بن ادهم اجتناب
ايليوب قبول اتمامش هارون ديمشكه بن نفسمه زهرلو مجاهده ورياضت ايله اچى نسنه لر
يديروب ضبطنه قادردكلم قنده قالدى حلويات وپالوزه شكرى نبات يدوردم بالجمله هارون
انى مصاحبته چكمش واحواللندن سؤال اتمش سنك عقلك وار ذكاك وفهمك يكندم
كل بنى وزير ايدئم ديدكده ابراهيم جواب ويرب ايتمشكه يا اكرصوجم يوسك نباردن هارون
باتنده بونيغ برضع انتتاتى واراتمش نيا سندن چكوب چقرمش اشده شونك ايله كسرايدم
ديمش ابراهيم ديمشكه ياسكا خدمت ايده جكيم ربنه طاعت ايليسمه كركوندهبيك ير عبيد كوردر
بوذخيره اوريز عفو ايدر هارون ديمشكه امدى بوننده طلب ايله سكا وير احسان ايدئم جواب
ويرمشكه خزانه احسان بردان بى عوض وبى بدل ولكن بغرض وعلل دواميد ورجامز انك
موهبت عالية سند وعنايت سامى ربت سنيه سندمو توقدر وخزينه كرم حق ايله غبرنمدن
مستغنى اوليانلر عوائق حرماندن ملصوقدر هارون ديمشكه بنى زياده عالى همت شايسته
سعادت وكرامت كوردم وخرقه قناعته شاه بى تاج وكمر بولدم واغصان بستان سفالندن نسيم
نسيم ازهار كلزار معرفت آلدم شول الله حقيچون كه انك دركاهنده انتسابك واردر بنى حالندن
اكاه ايله وطوغرى سويله سن كمسين ديو سؤال اتدكده جواب ويرمشكه اولبلخ پادشاهى
ديدكلرى شهسوار ادهم فقر وقناعت وطالب دولت عزت آخرت ديدكده هارون يرندن
قالقوب صدرنده ن واتتفات ايله انى اوپوب قوجمش وجواهردن بعض يادكار تكليف اتمش
وعالم سياحتنده شايدلازم اولور ياننده بولنسون ديمش ابراهيم بن ادهم قبول اتميوب كتمش صوكره
دنى واربلند اباغنه دوشوب سنزى بلمدم ديو عذر تقصير اتمش بس امدى آخرت كوزلستند
بو يله زهد وتقوا ايله ناشى اولور زيرا كثيبنك بوقدر كمال زهد وصفاى تقوى انسانى
علمده وبنده راسخلردن قلور ذم طويل الامل طول امل افقلرينك ذم بياننده طول امل دينكز

صفت براولو افتدركه نفوسندن حلاوت طاعت سلب ايدر همیشه خلقی شر وفساده
جلب ايدر ودم طول املى متضمن ذكر اولنان احاديث نبويه بودر كه دنيا حق ابن ابو دنيا وبيهقى
مرموزلرندن اخراج اولنمشدر عن ام منذر رضى الله عنها اطلع رسول الله صلى الله عليه
وسلم ذات عشية الى الناس فقال يا ايها الناس لا تستحيون من الله تعالى قالوا وما ذلك يا
رسول الله قال تجمعون ما لا تاكلون وتاملون ما لا تدركون وتبنون ما لا تسكنون ام منذر
انصاريدن سلمى بنت قيس رضى الله عنها بو حديث شريفى روايت ايدر كه بركون اويله وقتنده
حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم چقوب بزى كوردكده استبعاد وتعجب طريقيله اى
ناس منبر واكاه اولون اللهدن استحيا ايدك بيوردیلر اوندا اولنلردن برى جواب ويرمشكه
مباسزلغه موجب اولور سبب قبايحدن برافعاليمز بوقدر اللهدن قورقوب وحيا ايدر وزيار رسول الله
ديدكلرنده رسول الله بيوردیكه ناس الله تعاليدن استحيا اتمزلرميكه يمدكلرينى جمع ادراك اتمدكلرينى
اميد وسالم اولمدقلرينى بنا ايدرلرديدى بو حديث شريفده چوق نصيحتلر واشارتلر واردر
اشارت بوكه صباح اولنجق كيجه يه ارشم وكيجه اولوب ياتيجق صباحه چقم ديمك طول امل اولور
بر اكرچى اونوزيبل عمرى اولمق تصور ايتمز دوشمز دنيا طيب نعم حق عن ابى سعيد رضى الله
عنه قال اشترى اسامة بن زيد رضى الله عنهما وليدة بمائة دينار الى شهر سمعت رسول الله
يقول الا تعجبون من اسامة المشترى الى شهر ان اسامة لطويل الامل بو حديث شريفى ابن ابى دنيا
دنيا وطبرانى مسند لرنده وابو نعيم وبيهقى مرموزلرنده اخراج اولنمشدر ابى سعيد الخدرى
رضى الله عنه روايت ايدركه اسامه رضى الله عنه براى ورنيه بو زالتونه وليده ادلو برجاريه سفيدين
ملكدن اشترا اتدوكنى رسول اكرم صلى الله عليه وسلم اشتدى اشتراسينى طول امل عد ايدوب
بندى اى قوم عجب لمزمسز اسامه دكه براى وعده ايله ورسيه الور براى صاغ اولمسن
اومار والذى نفسى بيده ما طرفت عيناى الا ظننت ان شفرى لا يلتقيان حتى يقبض الله روحى
ولا رفعت طرفى فظننت انى واضعه حتى اقبض ولا لقمت لقمة الا ظننت انى لا اسيغها حتى اغص
بها من الموت شول نفسم يدى قدرتنده اولان رب العالمين حقيچون كوزم اچيجق اويمازم ديرى
ايكن كرو يوميام ونظرم تعلق اتدوكى شيدن نحل اصلن عود ايدنجه روحم قبض اولنماز ظننده
ويباغم بردن قالدريجق اتمازمكه حياتده ايكن بره قويم واغزمه چيندم ديكم لقمايى اتمازمكه
ديرى ايكن يودم موت غصه سندن خالى دكلم ديو بيوردى ثم قال يا بنى آدم ان كنتم تعقلون
فعدوا انفسكم من الموت والذى نفسى بيده انما توعدون لآت وما انتم بمعجزين بوندن مفكره
ديدكه اى آدم اوغللرى اكر عقلكز وار ايسه كندنكزى اولمش بيلك وموته عد ايدك شول الله
حقيچون كه بنم نفسم انك يدى قدرتنده در تحقيق شول آدمكه وعده لوكز وعيد ايتلرى ايله بيانلنديكه
البنده موعود بكز اولان موت سزه اصابت ايده جكدر سزده ارشمكده منع ايده جك دكلسنز زيرا

King Saud University
Copyright © King Saud University

برنسنه کلجکدرانی جهان کلمش کبی بلمك کرکدر زیرا اولدن قورتولمش بو قدر معنای حدیث
شریف بودر بوندن غیری چوق درلو معنالر اکلنور زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بجبلر
سنز اسامی دیدوکیلر بونی بلدردیکی کبی کندودن اولومی ایراق کورمك فی عجب سنی ایلمش
پس امری اولومی دائما حاضر بلمك کرکدر بو فکر اوزرینه برقاج کون مداومت کوسترمك تحقیق
طول امل سندن زائل اولوب یرینه قصر امل حاصل اولورمش انکیچون حضرت رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم بیوردیکه کوزم اجوب یومنجه دکلو اکا اعتمادم یوقدر دیو بیوردوغی بوکا اشارتدرکه پیغمبرلر
کوز اجوب یومنجه قدر اولمدن غافل اولمق طول امل اولورمش نتکم فلان کشیلر برکون اولمدن غافل
اولمق طول امادر دنیا عن الحسن رضی الله عنه انه قال علیه الصلوة والسلام اکلکم یحبون ان یدخل
الجنة قالوا نعم یا رسول الله قال قصروا الامل واجعلوا اجالکم بین ابصارکم واستحیوا من الله تعالی حق
الحیاء بو حدیث شریفی ابن ابی الدنیا مرحوم زنده اخراج اولنمشدر تابعیندن مرسلا حسن بصری
رحمة الله علیه اصحاب رسولدن روایت ایدرکه تحقیق رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اصحاب
کرین رضی الله تعالی علیهم اجمعین خطابا بیوردیکه کلنوزدن بری جنته دخول محبت ایدرسکز
املکز قصر ایدك واواخری اوقات حیونکزی نصیب عین ایدوب اجلی کوزك اوکنده
بیلك وحق جل وعلادن حیا ایله حیا ایلك دیمکدر وحیا فعل جمیله وترك قبیحه باعث اولان خلقدر
واهل حیانك جمله علامتندندرکه حیاء محل چکیلجك موضعدر وار مزجای ذم وغیبتدن بو تمیز زیرا
عاقل رشید عارف سعید دائما موته مستعد اولور خوف موت ایله نفسك مدبوع ومحروق
قلور فالامل ان کان للتلذذ بالمحرمات فحرام والا فلیس بحرام ولکنه مذموم جدا ولو کان لتکثیر الطاعة
للاوقات السابقة الحاصل امل محرماتدن تلذذ ایچون ایسه حرامدر واکر طاعات عبادات چوق
اشلمك ایچون ایسه بونك افاتی اول مرور ایتمشدرکه حب دنیایی فریب غفلت وشائبه غرور
منلو افات ایله آلوده اولمق احتمالی غالبدر ولانه یستلزم الطمع المذموم وهو ارادة الحرام
للتلذذ او الشیء المخاطر عن النوافل والمباحات بالحکم زیرا کو طمع مذمومی استلزام ایدوکی جهتدن
مذمومدر طمع ایسه بو حرام لذیذ شیء اراده ایدوب مراد ایتمکدر ویاخود دائما ضرر اولان نوافل
ومباحی مراد ایتمکدر حکم ایله ایراده ایتمکدر عبارتدر وهو الحادی عشر من افات القلب واول
طمع ایسه افات قلبك اون برنجیسیدر حدیث عن سعید بن ابی وقاص رضی الله عنهما
جاء رجل الی النبی صلی الله علیه وسلم فقال یا رسول الله اوصنی قال علیك بالایاس مما فی
ایدی الناس وایاك والطمع فانه الفقر الحاضر وصل صلاة مودع وایاك وما یعتذر منه
بو حدیث شریفی بیهقی وحاکم سندلرکندن اخراج اولنمشدر سعید بن ابی وقاصدن
اوغلی مالك بن وهب دیدیلر رضی الله عنه روایت ایدرکه برکشی کلوب رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم دن وصیت طلب ایلدی وطلب ایتدکده بیوردیکه سنك اوزرکه اولسون

ابادی

ابادی ناسده اولان اشیادن قطع امید ایتمك زیرا ایاس ضد رجادر یعنی دست ناسده
اولان دنیا وارلغنه نفسکی مأیوس ایده کور کسه نك النه بقمغی کندوکه الزام ایله وقطع
حصول حرام ایده کوردوکی حرص وطمعدن حذر ایله که اول فقر حاضر ایدوکی ظاهردر بو
درسنده بشلرکه دینك حلاوتی طمعدر بیت قناعتدن مخیر فقره دوشدی بلا زنبورلری
یالنته اوشدی طمع نارینه طورماز ایتلورسن بو اتشدن جمیع دنیا طوتشدی ودخی
دنیای صلوة علم حیوة وداع ایدن کسنك اهتمام ایدوکی کبی اهتمام ایله ودخی سنی عذره
محتاج ایدن سوزی سویلمکدن احتراز ایله دیو تنبیه بیوردیلر زیرا کبو نطق وبیان قفس
جاندن پرواز ایدیجك بردخی انی طوتوب قفسه قومق وخاطرینی طوقند وغنی کسیلرنك
بیلر معذور طوت دیمك فائده ویرمز سوزینی تدبیر وتدارك ایله سویله که پشیمان ویرمنا
اولیه سن دیمکدر واکا اشارتدر قطع الحرام والطمع المخاطر لیس بحرام ولکنه مذموم جدا یسر
شیء حرام طمع ایتمك دخی حرامدر وخطر ناك اولان شیء حرام دکلدر لکن اول طمع جدا مذموم در
واما الطمع الطمع من الناس وهو ذل ینشأ من الحرص والبطالة والجهل بحکمة الله تعالی فی الخلق
ال التعاون وطمعك غایت قبیح ناسدن طمعدرکه حرص وبطالتدن تعاون وتفاضره
منباجی ظنندن خفیف اولان حکم واسرار الهیه یه جهلدن وضد الطمع التوفیض وهو ارادة
ان یحفظ الله تعالی علیه مصالحك فیما لا تأمن فیه الخطر اعنی النوافل والمباحات وطمعك
ضدی وخلافی تفویضدرکه جمیع مصالحی الهك فضل حفظنه اصمرلقدر وضرر اولان نوافل ومباح
اراد ایتمکدرکه دیابله قرینق اولان عملیدر فان کان فیه صلاحك یسرك والا منعك پس فخکم
برنجی حق تفویض ایلسه ایتسنکه یا رب بنم ایچون صلاح وخیر ندایسه انی تیسیر
صالح ایدوب خطر ناك اولان امورددن حفظکار فرمای جهان اولان پروردکار دیدیر بو اعتقاد
ایسه ایچو هر نه قبض اولورسه خیر محض ونفع صرفدر الله تعالینك لطفیله سلامت غنیمتدر
قال الله تعالی حکایت وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد فوقیه سیئات ما مکروا انکم
حق تعالی حضرت موسی علیه الصلوة والسلامدن حکایت بیورر سوره مؤمنده معنای شریفی
مدلولیله فرعوندن مؤمن اولان ایچون فرعون امر ایدوکی اخی قتل ایدرلر اول مؤمن الله تعالیه
تفویض ایتمکله فرعون الندن خلاص اندی روایت ایدرلرکه فرعون بنی اولان یعنی موسی پیغمبره
ایمان کتوربین فرعون علیه اللعنه امر ایتدکی انی جار میخ ایدب قتل اینه لر اول محبوب طاغه
محبوب ایتدیلرکندو وسطینی
الله تعالی یه تفویض ایدرم تا بنی سزك شرکرزدن صقلیه
تحقیق الله تعالی سباع لشکرینی حضرایلدی اتانك اطرافنی احاطه ایلدی باسیبا تلف ایلدیلر
وتفویض تجربی اکا ایرشدی کشف اسرارده کتورمشدرکه فرعون علیه ما یستحق کندو
مواصلنه برجمعی کوندوردیکم انی طوتوب کتوره لر وسیاست ایده لر انلر اکا ایرشنه لرکه اول

Copyright of King Saud University

اول نارنه مشغول وسباع يعنى ارسلانلر حفظنى مشاهده ايدب يقين واردر خوف
ابليلر وفرعون عليه اللعنه قتنده كلوب صورت حالى ايند يلر فرعون انلرك جلسنى سباتك
اترى وهلاك اترك بو سوز خلق ايچنده فاش اولميه الله تعالى انى حفظ ايلدى دو شمنلرك
مكرندن اسدى بو ايت كويه نظر ايدب كوركه تفويض عقبنجه اعدا مكرندن نجه خلاص ايلدى
ودخى اعداسى نجه قهر ايدب مرادنى حاصل قلدى انظر كيف عقب التفويض بالوقاية وهو مقام
شريف يدل على حسنه العقل ايضا كو وكچنلرك معناى مذكوره دليل ستير اولدوغندن ماعدا
نظر ايله كوركه تفويض عقبنجه قبول ايمان اعتبارلرك مكوردندن وفاة التهيه اولدوغنه دلالت ايدر
اول مقام شريف اوزره امرا حسننه عقول سليمه متكفلدر المبحث السادس فى امور مترددة
بين الريا والاخلاص والحياء يدخل فى كلا الجانبين تلبيس ابليس التنجى مبحث ريا ايله اخلاص بيننده
وياخود ريا ايله حيا بيننده متردد اولان امور بياننده در بين معلوم اولديكه ريانك ايكى جانبندهر
برنده تلبيس ابليس كوزه مكلر سمت تقوايه سالك اولانلر طرفنه دفعى بياننده در فلنقدم فى دفع الشيطان
وحيله نستتدلها الحاجة فى التقوى فى جميع مجاريها خصوصا فى الاخلاص فنقول وبالله التوفيق
وبعض امور كاهى اشياء ثلثه متردد اولوب وكاهى اشياء ثلثه بر امرده تساوى وجا اوزره
ياخود ريا غالب يا مغلوب اولق وجها اوزره جمع اولنقه اولوركه بونلك احكامى اوائل مبحث ريا ده بيان
اولنمشدر طرف ريادن هر برينده تلبيس ابليس كرمكله سمت تقوايه سالك اولانلر طرفنه دفعى بيان
اهم اولمغين حيل شيطانيه دفع ايچون على الخصوص اخلاص بيننده اولان حيللرك الله تعالينك
توفيق ايله بيان ايدوب ديدم المذهب المختار فى الجمع من الاستعاذة والمحاربة وحيل شيطانيه
دفع ايچون تحرير اولنان مذاهب اربعه دن مذهب مختار ملعوننك شرندن استعاذه ايله محاربه
دقت ضرورنده جمع اتمكدر فنستعيذ بالله تعالى اولا من شره كما امر الله تعالى به فان الشيطان كلب مسلط
علينا فعلينا الرجوع الى ربه ليصرفه عنا نص شريف موجبنجه اولا كلب مسلط شرينى اوزرندن دفع ايچون
اللهه صغنوب شرندن خلاص اولوب دفع اتمكه استعاذه دن غيرى نسنه ايله ممكن دكلدر زيرا
كربر كلب عقور درحق تعالى يوم اوزره عرجوالدو مسلط المتسد راولابودركه صاحب كلبه مراجعت ايدوب
كلبنى منع ايليه ثم نستخف بدعوته ونتبعها كلما اقبلت عليه ولغ بك ولج وان اعرضت سكت فانه ان يكن
بر تغلب علينا على انه ابتلاء من الله تعالى ليرى صدق مجاهدتنا وقوتنا بوند نصكره شيطانك
دعوتنه ملتفت اولميه وقلبنى اول طرفه متوجه قلميه زيرا كه شيطانك فعلى شول ديوانه كلبه بكزر
كه كوررسه اوزره سكوت اولورسه سيى كره فراغت ايدر واكر سؤال اولنسه كه شيطانك
مكرى وحيله لرى نه وجهله در معلوم اولوربيان ايله جواب ويريلور كه شيطانك وسوسه لرى
نفس اماره نك خاطرلرينى بلمينلر اكلديلر وحيله لرى واردر طرف متزلزلنه خلقى منع
ايلر شيطان وسوسه لرى واردر كه انساننك اوزرنده هر زماننده اوقيى باغدور دوغانلر

هر دورلو

هر دورلو اولدن كلوب انكله خلقى صيد ايلر بوبى بلمزلر ميكه قلوب انسانه نوجهله دخول ايلر
معلوم ايده لر بس امدى وسوسه مخالفت اتمكدر بعضلر قتنده طريق عدل واسلوب اسهل اولدر
استعاذه دن صكره اوزرينه غلبه ايدرسه بلوزكه حق تعالى طرفندن بزم اوزريمزه ابتلا واقعدر
ولمشدر يعنى بزم مجاهده مزك صدقنى وصبر عزمى ودين بابنده اهتمامنى تجربه ايچون كما ان الله تعالى
سلط علينا الكفار مع قدرته على كفاية امرهم وشرهم ليكون لنا حظ من الجهاد والصبر نيتكم كافرلرى
بعض اوقاتده اوزريمزه مسلط ايلر دفع اتمكه قادر ايكن بزه جهاد ثوابنى وصبر درجه سنى وشهادت مرتبه سنى
نصيب ايدب ذنوبمزدن ارتفق ايچون بو تقديرجه تسلط اعدا معنا عنايت عظيمه وفضيلت جسيمه در
ايدى ظاهرده مشقت شديده كوريندكده كما قال الله تعالى ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما يعلم الله
الذين جاهدوا منكم ويعلم الصابرين نيتكم حق تعالى قرآن كريمنده اواخر سورة بقره ده بيوردى
يعنى شول بلى صانورسز سزلرك اوزريكزه فرض اولان جهادى برينه كتورمدين كوه سز
تكميل ايله امر اتمكه سوزى تجربه ايده رزناكه دين بولنده مجاهده قلاننى وبلايه صبر ايدنلرى كلوردر
بوزوزحمت برنده كوروثواب وحسن مآب نصيب ايده وزيد مكدر وايضا قد يتسلط علينا
ماهو لاندرى انه شر من الشيطان او خير من غيره فعلينا المحاربة والقهر والدوام على ذكر
الله تعالى باللسان والقلب والمعرفة وساوسه ومكايده كذلك قلبنده كاهى الله تعالى جانبندن
بلغه خيرنى وشيطاندن اولمغله شرينى ناسعلوم بعض خواطر منسوخ انده كه خيرى
شردن تميز اتمك ايچون خواطر مرقومنك علامتلرينى بلمك وسالكه بالضرور كه محاربه
وذكر الله اقبال ايله ذكر الله مداومت اوزرينه اولق زيرا كه حكم انسان حق تعالى حضرتلرينى ذكر ايليجك
شيطان كوروطوررده اعراض ايلر غفلت ايليسه كلوردو وسوسه ويرر ملعوننك القاندوكى
وساوسه اولق لازم زيرا كه انسان حق تعالى حضرتلرينى ذكر ايليسه شيطان كوروطوررده
واعراض ايلر غفلت ايليسه كلوردو وسوسه ويرر ملعوننك القاندوكى وساوسه امتنانى
نونى امتحان اولدوغنى بلورسن ذكر الله مداومت لازم كلوردو فلابد اولا من معرفة منشأ
الخواطر وتميز خيرها وشرها ودخى علماء آخرت وفضلاى بصيرت ابليسك منشأ بليهسنك
اكثرى خواطر قلوب ايدوكنى بلديلر اول اجلدن خواطر قلوبك ماهيتنى وانواع احكامنى
خيرى شردن تميز ايچون مفصلا علامتلر ايله بيان ايلديلر بيانلرى معرفتنه دخى اهتمام
ايدوب انلرى بحدثها الله تعالى فى قلب العبد تبعثه على الافعال والتروك اما ابتداء فيقال للخواطر
نقطه اولحوجل وعلنك قلب عبده ابتدا بلا واسطه خلق واحداث ايدب فعل وتركه اشبايه
باعث اولان ايشوكه اكا خواطر اطلاق اولنور بر اثرلردر انكچون خواطرلركه حادث اولدوغى
زماننده اضطراب ويررزيرا كه خاطر اضطرابدرلكه اكر بو خواطرك حدوث حقيقته
حق تعالى ايدندر لكن بعض واسطه سز وبعض واسطه ايله اولدوغى جهتندن قسمه

Copyright © King Saud University

منقسم اولمشدر اکرچه خاطره جمله سنك اسمیدر لکن مشایخ رحمهم الله تعالی اصطلاحنده واسطه سز
حاصل اولان اثره خاطر دیرلر و علامتی کوندر قویا مصمما وفی الاصول والاعمال الباطنة ونادرا
فی حد ذاته قوی و باعث اولدوغی فعل و ترکدن هر برنده قطعا تردد احتمالی اولمیوب و عقب
و اخلاقه متعلق اولمسیدر وان یکون خیرا عقیب اجتهاد وطاعة اکراما فیسمی هدایة و توفیقا
و لطفا و عنایة یعنی طریق اولدرکه اکر حدوث خواطر عبدك اجتهاد وطاعتی عقبنده اولورسه
حق تعالیدندر عبد مجاهد مطیعه اکراما خیر اولوب اکا هدایت و توفیق و لطف عنایت تسمیه
اولنور نتکیم سورهٔ عنکبوتده بیورر قال الله تعالی والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا یعنی شول
کسنهلر کیم بزم دینمز یولنده مجاهده ایدرلر انلره بولیری قولاغوزلرز و مجاهده ایراد ایلدیکی طاعة
طریق ایله نامتناول ولجهاد ظاهر و باطن پس انلرکه جهاد ایدرلر بزم یولیمزده دین دشمنلری
ونفس وهوا ایله وسیله کوستروز انلره بقاد ولتنك اولان وصولنك یولنی وسورده
ایت لرده بیورر والذین اهتدوا زادهم هدی یعنی شول کسنهلرکه هدایت بولدیلر انلرك
هدایتنی ارتوروز دیمکدر واو شرا عقیب ذنب اهانة وعقوبة فیسمی خذلانا واضلالا
اوچنجی طریق اولدرکه اکر قلبکه کلن خواطره کناه عقبنده حادث اولدیسه مذنب عاصیه
حق تعالی طرفندن اولشاده وکی کامدی شومیلو عندندرکه حق تعالی اکا اهانت وعقوبت
ایدوب قلبنه القا اولنان خاطر شر اولوب خذلان واضلال تسمیه اولنور وانك بواسطه ملك
موکل من الله تعالی علی ابن ادم جاثم علی اذن قلبه الیمنی یقال له الملهم ویدعونه الهاما ولایکون
الا فی خیر دردنجی قسمی ملك واسطه سیله حادث اولان خواطردرکه حق تعالی ادم اوغلانی
خلق ایلدوکی حینده انك اوزرینه بر ملك موکل ایلدی اول ملك عبدك قلبنك صاغ قولاغی
اوزره جلوس ایله مامور اولوب اول ملکه ملهم دعوت ندرلر اول ملك خیردن غیری نسنه یه
دعوت اتمز دائما خیره دعوت ایدر و علامتی کوندر متردد او فی الفروع والاعمال الظاهرة
ومالا سبق طاعة او معصیة فی الاغلب و علامتی باعث فعل و ترك برنده متردد اولوب
واحکام شرعیه یه واعمال جوارحه متعلق اولوب و بحسب الغالب طاعت و معصیتدن برینك
عقبنده اولمقدر یعنی شروط اولمسیدر زیرا خاطره ابتداء حادث اولورسه بالذات خوفه
حضر ندرر واکر فروعده و اعمال صالحده اولورسه ملکدندر زیرا اکر جمهور علی الاتفاق ایله
ملك اعمال باطنه معرفته قادر دکللردر پس امدی بو خواطر مذکورهنك اقسامی بر بریله
مکرر واجدر که فی بحث مشرندنر بلروز اندن اجتناب ایدهوز او بو واسطه طبیعة مائلة الی
الشهوات یقال لها النفس ویدعونها هوا ولا یکون الا الی شر یا خود خالق وانر ملك واسطه سی
اولمیوب بلکه شهواته مائل اولوب نفس تعبیر اولنان طبیعت وساطتیله اولورسه اکا
هوا اطلاق اولنور والبته شر اولور و علامتی کوندر مصمما دائبا علی حالة واحدة وقلعا

باعث

باعث اولدوغی فعل و ترکدن هر برنده قطعا تردد احتمالی اولمیه بر قرار اولوب وان لا یضعف
ولا یضعف بذکر الله تعالی یعنی ذکر الله ایله قلت وضعف قبول اتمسیدر زیرا هوای نفسدن دخی کلن تقرر
و ثبوت اوزره در حکمتی بودرکه بونك هجومی واقدامی شیطانك هجومندن قویدر بطلان اوزرینه
اقدامی زیادهدر بو اجلدندر علماء راشدین رحمهم الله تعالی نفس اماره قپلانه بکزه درلرکیم
هجوم ایدر رسد قلع وقمع اتمنجه ترك اتمز و دخی دین دشمانی بکزه درلرکه جمیت بر اوزرینه
هجوم ایدرلر یا اولور و یا خود اولدرر اما شیطانی قورده تشبیه ایدرلر بر طرفدن فرار ایسه
دور بر طرفدن کلور ردوری جنك ایلمز او بو واسطه شیطان مسلط علی ابن ادم جاثم علی
علی اذن قلبه الیسری یقال له الوسواس الخناس ویدعونه الوسواس یا خود خلق اثر نفس
مسلط اولمیوب بلکه عبدك قلبنك صول قولاغی اوزره اوتورر وسواس خناس
تعبیر اولنان شیطان مسلط بیننده متردد اولوب اول شیطانه وسواس دیرلر و دخی
وسوسه دیرلر اطلاق اکثریا دعوت شردر و علامتی کوندر متردد او مضطربا بلا سبق
ذنب فی الاکثر و بو خاطرنك علامتی بودرکه وسواس خناس تعبیر اولنان شیطان مسلط
اولندن متردد اولوب و ذنب عقبنده واقع اولمغله غالب اولمقدر اکثریا وان یقل ویضعف
بذکر الله تعالی و ذکر الله قلت ضعف قبول ایدوب و کون خیرا مقصود لا یمنع عن الفاضل او یجر
الی ذنب عظیم و بحسب الغالب خواطر شر اولمسیدر و کاه اولورکه خاطر خیر شیطاندن
واقع اولور فقط اوز رجوع اولنی اولورسه اخیری راجح منع اتدوکیچون خیر مرجوح اولور یا خود
کناه عظیمه مودی بر خیر اولور و علامتی کون قلبك قبض مع نشاط لا مع ضیق و مع تحیر
مع ثبات و مع امن لا مع خوف و مع عمی العاقبة لا مع بصیرة و برایکی وجه اوزره اولان خیرینك
علامتی بودرکه وقت اولورکه قلبنده وسوسهنك ظهورندن ناشی قلبنده نشاط اولوب خفیت
اولمیوب و عجله اولوب تانی اولمیوب وامن اولوب خوف اولمیوب و عاقبت امرندن عمی و جهل
اولوب بصیرتی و فکر عاقبت اولمسیدر بو مفاسده ایکی حدیث شریف بوکا دلالت ایدر بیان اولنور
نص عن ابن مسعود رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم انه قال فی القلب لمتان
لمة من الملك ایعاد بالخیر وتصدیق بالحق امام ترمذی ونسائی صحیحلرندن اخراج اولنمشدر
ابن مسعود رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه هر
بنی ادم اوغلانی طفلنده حق تعالی اکا بر ملك مقارن قلور و دخی شیطاندن بر شیطان مقارن
قلور اول شیطان انسانك صول قولاغنده اولور و ملك صاغ قولاغنده اولور دائما قلب عبده
خطور ایدن خطرات خیرك ملکدن اولوب اول دائما حق نصیحت ایچون خیردن غیری نسنه یه
دعوت اتمز و لمة من العدو ایعاد بالشر و تکذیب بالحق ونهی عن الخیر یعنی وقت اولورکه عدو
انسان شیطانك قلبنه نزول ایدوب وسوسه القا ایدوب سنی خیردن نهی و حقی تکذیب ایدوب شره دعوت

Copyright © King Saud University

نفث ايچون دنيا عن انس رضي الله عنه انه عليه الصلوة والسلام قال ان الشيطان واضع خرطومه
على قلب ابن ادم فان ذكر الله تعالى خنس وان نسي الله التقم قلبه بو حديث شريف ابن ابي دنيا صحيحنده
اخراج اولنمشدر انس رضي الله عنه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن روايت ايدر
عقيقا رسول الله بيوردیلر كه شيطان قلب انسانه خرطومني وضع ايدب وانك اوزرنده مستولي
اولور بوندن مراد قلب انساندر زيرا قلب انسان رئيس بدن وامين تندر جميع جوارحك افعال اندن وارد
صادر اولور اگر حق تعالى حضرتني چوق ذكر ايدرسه منقبض ومتأخر اولوب خرطومني كندويه چكر
وغفلت حقی اونودرسه شيطان انك قلبني التقام وبلع ايدر ديمكدر زيرا تلاوت قرآن هر نقدر
ملازمت ومداومت قلسه شيطان انك يانندن بعيد اولنور بر انسانك نتيجه‌سی رسق شيطانی
ذكر قرآندن اوليجه ايدر ديمكه اشارتدر واما علامة خاطر الشر مطلقا واما شول خاطر كه مطلقا شر
علامتی بودر كه دائما شر واغونلق اولور هيچ خير اولمز وعلامة خاطر الخير كذلك فلمعرفتهما
موازين مرتبه وعلامتی خيرك باعث اولدوغی فعل وتركك هر برنده قطعا تردد اولماز بو موازنه
بونلرك معرفتلرنی بيلك وخاطر خير ايله خاطر شرك بر برندن فرق ايتمك استرسن قلبه گلن خطور
ايدن كرك رحمانی وكرك ملكی خاطر خيرك وكذلك كرك نفسانی كرك شيطانی خاطر شرك علامتنی بيلك
ايچون بعض اورديه مرتب اولان درت ميزانه كه علماء آخرت وضع ايلدی وكذلك بر وسيله وزن ايله تاكه
بر برندن فرق اولنه الاول عرض على الشرع فان وافق جنسه فخير وان ضده فشر ميزان اول شرع شريفدر
شول خاطر خطور ايدن خاطری شرع محمدييه تطبيق ايدوب انی شريعت ترازوسنده قويرسن اگر موافق
گلورسه خيردر واگر مخالف گلورسه يا موافقتدن شبهه اولورسه شردر انی ترك ايله زيرا كه ضد
مخالف شرع اولان البته بدعت وضلالتدر والثاني عرض على عالم من علماء الاخرة ومرشد كامل ان
وجد فان قال خير فخير وان شر فشر ايكنجی ميزان علماء عاملين ويا مرشدين كاملين دن بريسنه اگر بولنور
سؤال ايتمكدر اگر خيردر ديرسه خيردر والا شردر ديرسه شردر والثالث عرض على الصالحين فان كان
من فعل اقتداء بهم فخير وان بالطالحين فشر اوچنجی ميزان صلحايه اقتدادر اگر خاطر بنك كلن اعمال صلحا
اقتدا ايسه خيردر واگر فاجرلره اتباع ايسه شردر زيرا سير صالحينه تطبيق ايتمكدر اگر اقتداء متضمن ايسه
خيردر والا شردر والرابع عرض على النفس والهوى فان تنفر عنه نفرة طبع لا نفرة خشية من الله تعالى
فخير وان مالت اليه ميل طبع لا ميل رجاء من الله تعالى فشر اذ النفس اذا خليت وطبعها الامارة بالسوء در
ميزان نفس وهوايه نسبت ايتمكدر اگر نفسك تنفری خشيت الهيه دن ناشی اولميوب مقتضای طبيعی
اولور ايسه خيردر واگر رجای اجر وثوابدن ناشی اولميوب طبيعی اولور ايسه شردر كه نفسك كندی ...
فونه بو حال شرح راجيدر نفسك ديلمدوكی اگر الله تعالى دن قورقوسه خيردر والا مرادی ...
ايسه شردر زيرا نفس خيره بالطبع ميل ايلمز ايسه انی دخی ميزان شرع ايله وزن ايله تاكه ...
شر ميدر زيرا نفس اماره الله تعالينك بودوغی اولدر اجرودن ايلمكه جهت ... الله تعالى

ان النفس

ان النفس لامارة بالسوء ديو بيوردوغی اولدر درونی دشمانندر واما حيل الشيطان ومخادعاته في الطاعة
فهی سبعة اوجه واما شيطان حيله‌لرينی بيلمكلك انسانه وسوسه قلوب عبادتنی باطل قلمغه ضبط ايلديكی
يدی طريق اوزرنده در اولها ان ينهاه منها طريق اول اولدر كه عبادت طاعتدن انسانی نهی ايدر
فان عصم الله تعالى رده بان قال اني محتاج الى ذلك جدا اذ لا بد من التزود من هذه الدنيا الفانية
لبقی دار البقاء لها مظهر عصمت الهيه اولان اول وسوسه رد ايدوب ايدركه بنم بو دنيايه گلدوگم
عمل آخرت ايچون كورمكدر هر كونك بر عملی مقرردر بو كونك عملنی ارتبه قورسم ايرتنك عملنی
زمان ايديرم اجلم المديه گلكده تدارك مافات ايدم بو تقدير جه ترك عمل ايتمك بكا خسران عظيمدر
ديو رد ايدر ثم يأمر بالتسويف ايكنجی تأخير طاعت اغوا ايدوب بوندنصكره ايدركه بر قاج گون
وعاملك صفاسنه مشغول اول دنيا ادزوسی قالسون صكره توبه قل ديو تأخير طاعته امر
ايدر فان عصمه الله تعالى رده بان قال بيس اجلي بيدي على انی ان سوفت عمل اليوم الى غد فعمل
غد متى اعمل فان لكل يوم عملا مظهر عصمت الهيه قرين اولان اهل عرفان جواب ويروب ايدر
بو ايچون دكلدر وقت اولا كعباده يتنعم اولم فرض ايدلكه يارينه تسويف بو كونك عملی
يارين اشلديك يارينك عملنی نه وقتده اشلرم بنم ايچون خود هر كون بر عمل فرض اولمشدر وسوسه
شيطانی رد ايدر ثم يأمره بالعجلة فيقول لم لا تستفرغ لكذا وكذا بوندنصكره اوچنجی طريقی بودر كه
وسوسه قلوب ايدر عبادته سعی ايله بو عملی تمام ايت بريند دخی بشله فرصت فوت اولمدن
بو خيرلری كسب ايله حق تعالى قتنده تقرب زياده اولسون دخی نتيجه بو بخليلر مباشره اولالم
عمل ايله امر ايدر فان عصمه الله تعالى رده بان قال قليل العمل مع التمام خير من كثيره النقص اگر
عصمت الهيه قرين صاحب هدايت اولنلره بو وسوسه دخی دفع ايدرلر وايدرلر كه از عمل
سلوب تمام ايلمك خيرلودر چوق عمل شروع ايدوب ناتمام قومقدن ايسه ديو رد ايدرلر ثم
يأمره باتمام العمل مع المرايات بوندنصكره دردنجی طريقی وسوسه يه باشلر ايدركه عملی گوزلجه
وشرطنی واركاننی رعايت ايله سنی گورنلر عمالده قصور ايتسونلر بلكه سنك عبادتكه
تابع اوله‌لر بوندن سكا ايكی ثواب حاصل اولور بری عبادت ثوابی وبری اقتدا ثوابيدر غرضی
عملنده رياء خلط ايدوب ابطال ايتمكدر طاعتی خلوصدن ارادت ايله امر اغوا ايدر فان عصمه الله تعالى رده
بان قال الناس لا يقدرون على نفع وضر افلا يكفيني رؤية الله تعالى النافع الضار پس قرين
عصمت اولان اهل اخلاص بو اغوای دفع ايدرلر وديرلر بزم طاعتمز حق تعالى ايچوندر خلق ايچون دگلدر
وسترمكك زيانمز فائده مز دن ارتقدر طاعتمزی بری گوردوكی يرده خلوت بنجه اعتقاد ايدرسه
نه ضررم وسبزغرضا لقدنندر خلوقدن دگلدر ديو رد ايدرلر ثم يوقع في العجب فيقول ما
اعقلك واعقلك تنبهت لما لم تتنبه لغيرك ويشبهي طريقی بوندنصكره صاحب الطاعته
تيقظ وعقلنه وغيرلر متنبه اولدقلرنه تعجب ايله وكبر القاسنه دخول ايدركه زهی وگه

اخلاص ایکر سن قادرك حق تعالی قتنده اولو مرتبه کسب ایلدك مخلص مقامنده وصدیقلر درجه
سنه یتشدك دیو عجب القاید رعجب عملك وعبادتك کندودن کورب الله تعالینك ولده غفر
بلمکدر فان عصمه الله تعالی رده بان قال المنة لله تعالی فی ذلك دونی فهو الذی خصنی بتوفیقه
وجعل لعملی قیمة عظیمة بفضله ولولا فضله لما کان له قیمة فی جنب نعمة الله تعالی وجنب معصیتی
مظهر عصمت الهیه اولان اهل بصیرت بو وسوسه رد ایدب ایدرلر کم منت الله تعالی یه کم
بزه توفیق عمل نصیب ایلدی بو دخی مولامزك فضل عظیمی ولطف کریمی بزه قوت وقدرت
ویردی عبادتمزی بو آفاتدن صقلادی ودخی طاعتمزه کندو فضل وکرمیله قدر وقیمت ویردی
الا بزم قدر وقیمتمز طاعت وعبادتمز انك ویردوکی نعمتلره نسبت اول مرتبه دکلدرکه بتکده برینك
شکرین بربینه کتوره مکه صالح اوله ودخی قدر وقیمتمز معصیتمز بوزنکه برسنه نکارت واسدی
حق تعالی حضرتی بزم عبادتمزی مجرد قبول اتمك اولو سعادتدر وبونکله رفعت درجه وازدیاد
مرتبه توجهله طلب قالدی بلکه حقیقتده حق تعالی عز شانه حضرتنك کندو روز قیامت کوننده بن
مذنبین نجه عرض ایدییم غریق عصیان ومظهر انعام بیکران ایکن محض فضلیله عملی کرانقیمت
انتك دیو رد ایدرلر ثم یقول اجتهد انت فی السر بان تعالی سیظهره ویجعله شریفا خطیرا بین الناس فی ازاله
بذلك ضربا من الریاء الخفی بوند مکره النبجی طریق بودرکه بر مکره دخی اغوی اغاز ایدر ایدرکه
عبادتنی بو خلقدن اخفا ایله بهر نسلرسن ستر ایله انسانه کیمسه مطلع اولمسون زیرا مخلصلر عملی
بو وجهله ایدرلرکه حق تعالی دن غیری کیمسه واقف اولماز بوندن غرض بعض علمانك اشکارا عملک
لازم کلوردانلری ترك ایدب عملنی اخفا ایدر ایله دیکه خلق تعبدی مشهور ایلکدر ریانك غایت پنهانی
سنلدر بوندکسه مطلع اولمزمکه حق تعالی نور بصیرت ویره بونك اشکالنك حکمی بودرکه ریای
سابق خلقه عملنی عرض ایکدر بو ریا خلقه اخلاص عرض ایدب بین الناس سنی اشعار ایدر بو ریای
خفی القا ایمسیدر فان عصمه الله تعالی رده بان قال انما انا عبد الله تعالی وهو سیدی ان شاء اظهر
وان شاء اخفی وان شاء جعلنی خطیرا وان شاء جعلنی حقیرا وذلك الیه ولا ابالی ان اظهر ذلك للناس
اولم یظهره فلیس بایدیهم شیء واکر مظهر الهیه عصمت قرین اولورسه بودرجده حق تعالی
هدایت قلدوغی صدقلر بو وسوسه دخی دفع ایدرلر وایدرلرکه ای ملعون شیمدیه دکین
عملی افساد ایدردك شیمدی قصد ایلدککی بیم دخی افساد ایده سن معاذ الله انکی بن حق تعالی
حضرتنك برادتی قولیم اول بیم بتمدر دلرسه عبادتمی اظهار ایلسون ودیلرسه اخفا ایلسون
ودخی دیلرسه بنی حقیر ایلسون ودیلرسه شریف ایلسون حکم انکدر بن انك الدنده یم
بو خلقك الندنه نه وارددرکه انلردن طوبه وعندن وباطوبه وعندن نه اندیشه دوشورسن
ضعفانس بدلونده بو واردرکه عملی انلردن ترك اظهار واخفا ایتدیره برابردر بو اول یدر ثم
یقول اخرا لا حاجة لك الی هذا العمل لانك ان خلقت سعیدا لم یضرك ترك العمل وان خلقت

شقیا

شقیا لم ینفعك العمل فلم تجتهد وتترك راحتك وتضر نفسك بوند مکره اول العین
مکار وحسود حیله کاره زور بازو ید کتورب یدنجی مکره اغاز ایدر قضا وقدر مسئله سیله
بو بحر عمیقده وطریق مظلمده دوام ماضیه مشترك اولنلرك مبدانه درحص مبدانه کتورب
ایدرکه بو عملدن سکا نه فائده حاصل اولور سن ازلده سعید خلق اولندك ایسه ترك
عمل اتمك سکا نه ضرر اکر شقی خلق اولندك ایسه قلدوغك خیر عمل سکا نفع اولمز بس
اتعاب نفس وترك راحت لغو محضدر دیو اغوا القا ایمسیدر فان عصمه الله تعالی رده بان
قال انما انا عبد وعلی العبد امتثال امر سیده والرب اعلم بربوبیته یحکم ما یشاء ویفعل ما یرید
قرین عصمت اولان اکر عنایت حق جل وعلی یه مظهر هدایت اولورسه یعنی میسر اولورسه
توفیق عصمت بو ورطه عظیم وعقبه مشدیدن الله تعالی خلاص اندوکی صدیقلر لعینك
اغواسنی رد ایدب جواب ویرب ایدرلرکه تحقیق بزدخی ترك قوللریوز بزه خدمت بیوردکی
مصلحتده قوللق وکمخدالق اتمك بیوردیکی بزه واجب اولان اولدرکه سوزنك امرینه
امتثال ایده وز بیوروغنك بربند کتوره وز حضرت خلاق عالم ربوبیت اسرارینی واقو
طواردینی کندو بلور قوللرینه نجه دیلرسه ایله ایدر فعال لما یختار وجلیل جبار دور
دیلدوکی ایشلر کمسه نك زهره سی یوقدرکه اعتراض ایده استدوکی حکمی ایدر اسرار
سلطنتندن اولان عواقب اموری عباد ادراکندن عاجزدر ولان ینفعنی العمل کیف ما کنت
ان کنت سعیدا احتجت الیه لزیادة الثواب وان کنت شقیا فکذلك لئلا الوم نفسی ودخی
جواب ایدرکه اکر سعید اولدم واکر شقی بهر حال بکا عمل صالح اتمك ورعیت بیوروغ
طوتمق نافعدر زیرا اکر سعید اولورسم عبادتمی جنت وازدیاد ثواب ایدنورم زیرا عمل
صالح قلنلر کندو فضلك ایله ثواب جزیل وعده ایلدی اول وعده کریمی مقتضاسنجه
فضلکله وکرمکله منزلت میسر ایده سن واکر شقی اولورسم باری قیامت کوننده بر قیره
لوم اتمکدن خلاص جسمدن نفعی مقرردر اولوب اکر دنیاده عاصی اولمسك بو بلاید کرفتار
اولمازیدك دیو سطعون اولمیم ثم علی ان الله تعالی لا یعاقبنی علی الطاعة بکل حال ولا تضرنی
ودخی الله تعالی حضرتنك طاعتی اوزرینه اولنلر هر حالده عذابدن نجات ندر زیرا امرینه امتثال
ایدن عبدنه عقوبت ترتیب اندوکی جهتدن ضرری اولمه ودخی تحقیق ولدوغندن
قطع نظر اخرنده سنك رضان اوزرینه یم کرك جنت ال کرك جهنمه ایکی جهانده بکا سعادت
بو سنك رضان اوزرینه اولام علی انی ان دخلت النار وانا مطیع احب الی من ان ادخلها و
انا عاص علی الخصوص بویله قدرت وعظمت صاحبی کریم الشان بر پادشاه اهل قدر
عبودیتی ادراك سعادتنه نائل اولان عبد عیوق ره بی ادبانه وضاع ایله کرمکدن
امتثال ایله جهنمه کرمك بیك کره اولور فکیف ووعده حق وقوله صدق وقد وعد علی الطاعة

Copyright © King Saud University

بالثواب فمن لقى الله على الايمان والطاعة لن يدخل النار البتة ودخل الجنة لوعده الصادق و
ثبوت كسلكه حق سبحانه وتعالى حضرتنه ايمان ايله وطاعت ايله اولنلر البته جنته كيررو وعده
مقتضاسنجه تخلفا ممتنع اولنلرك طاعت اوزره جزا اولنلره ثواب وحسن مآب قلمشدر
حاشا وكلا كه انك وعده كرمسنده تخلف وقولنده خلاف اوله ولذا تنكم تنزلنده سعيد
اولنلرك احوالندن الله تبارك وتعالى حكايت ايدوب سورة زمرده بو قول شريفنده قال الله
تعالى وقالوا الحمد لله الذى صدقنا وعده واورثنا الارض نتبوأ من الجنة حيث نشاء فنعم اجر
العاملين يعنى مؤمنلر چون جنته كيردكلرنده ديدلركه حمد وشكر اول الله تعالى حضرتنه در كه بزه
وعده قلدوغنى يرينه كتوردى يعنى بو عمل ايدنلرك اجرينى وفرمان براولنلرك ثوابنى وردى
ديمكدر وان الله تعالى مسبب الاسباب وقد جرى عادته فى الدنيا والاخرة على ربط الاشياء باسبابها
ظاهرة كالغيث للنبات والجماع للولد والصيف لينع الثمار وتحقيق الله تعالى حضرتلرى عادت
اشيايى اسباب ظاهره يه ربط اوزره جريان ايتمكله بولودى يغموره ويغمورى نباته واولتمكى ولده
ويازين كونشى يمشلر پشمسنه سبب ايتدوكى كبى اعمال صالحه دخى دخول ووراثت جنته سبب ايتدوكى
نص قرآن ايله ثابتدر نتكم سورة الزخرفده ولان ايت بوكا دلالت ايدر وقد قال الله تعالى وتلك الجنة
التى اورثتموها بما كنتم تعملون تحقيقا حق تعالى بيوردى كه يعنى بو وصف ايدلديكم شول جنتدر كه بوكا
ميراث ويرلديكز كه كوره صالح عمل ايتدوكز سببيله دنياده انواع طاعات وخيراتدن جزاى ميراث ايله
باد ايلديكز خالصا روا استحقاق عمل ايله اله كيردى ديمكدر نتكم سورة ص ده ام نجعل المتقين كالفجار
يعنى صالح عمل ايدن اهل تقوى متقيلرى جزاده وعطاده برابر ازفعل ولان نابكارلر كبى ديمكدر فان قيل
بل هذه الوسوسة بامثال هذه الاجوبة ويقول بان الاعمال ايضا مقدرة فلا نقدر على خلاف تقدير
الله تعالى بس نفتال وجوابه اوزره الله تعالى بيورمدى اولان داخل دار نعيم اولمغى محل ريب اولماز ذوب زايده
واكر شيطان لعين وسوسه سى بو ذكر اولنان مذكور ايله زائل اولماز سه امتثال مقدر ايسه تركنه قدرت
اولماز زيرا اول كجنلدن اعمال مقدرك خلافنى اوزره اولمغه والله تعالى تقديرينك خلافنه قدرتمز
قدرتمز يوقدر فان قدرلنا الاعمال الصالحة والسعى لها والقصد اليها حصلت للنجاة وان لم يقدر تعالى
وجودها فنحن مجبورون على العمل والترك فلا يفيد القيل والقال واكر امتثال مقدر ايسه كلسه وجودى
مستحيل ايله عبد عمل اولوب تركنه ايكسنده بله مجبور اولمق متعين اولور ديو قيل وقال ايله
مفيد اولمق محالدر زيرا علماء محققيندن وفضلاء مدققيندن اهل سنتك مذهبى قدريه ايله
جبريه دن فرق اولمق ايچون تفصيل اوزره بيان ايتمشلردر پس امدى اولكسه كه عبادك افعال
تقديرا اولماديغى بو قدريه انكار ايلدى اكا قدريه درلر وشول كمسه كه انسانك استطاعتنى وبركه
وار در بو عبدك فعلنى نفى ايدوب اختيارينى انكار ايلدى اول دخى قضا وقدره ايمان كتورمشدر
اكا جبريه درلر اكيسى دخى بدعت وضلالتده در اهل هوانك سبيلدر زيرا سبيل حقدن كوزلر

اهل حقه

اهل حقه طريقيدر انلردن نفرت ايدوب طريقلرينى طريق واهلنى رفيق ايتمزلر اما سبيل اهل هوى
كوردكله كه اهل ضلالتك طريقيدر انلره تابع اولوب دينلرينى اهل رفيق ايدينورلر بويله اهل هوانك
تعالى حقده محجوب باطل تابع اولمقدر طغروسى بو فرقه لرك ايكسنده دخى مخالفت ايتمك انسب الحال
واسلوب المقال اهل سنت والجماعتك قولدر كه اعمالمزى حق تعالى خلق ايلر وبز كسب ايلرز واختيار
ايلكدن مختارلرز اختيارمز وار در فعلمزده مضطر ومجبور دكلز ديدلر فقل ان الله تعالى وان كان خالق
افعال العباد كلها وغيرها لا خالق غيره لكن للعباد اختيارات جزئية وارادات وارادة قلبية فابدا
التعلق بكل من الضدين الطاعات والمعاصى ودخى جواب ايدلدى كرچه الله تعالى دن فعل عبدى وسائر
اشيانى خالقى بو قدر لكن طاعات ومعصيتلرى هر برينه تعلقى قابل اولور عبدك اختيار جزئيسى و ارادة
تبديسى اولوب جميع افعال عباد وحركت وسكون وسائر فعللرى كندى كسبلريدر وحقيقده
كسب ديمك قوللرك ارادتى وقدرتى صرف اولنمقدر الله تعالى جميع افعال عبادى برادر وبرايجيده
قولك انجق كسب واردر غيرى نقل يوقدر وليس لها وجود فى الخارج حتى يحتاج الخلق وتعلق
بها الخلق ايجاد معدوم فما لا يوجد لا يكون مخلوقا فلا يكون مريدها خالقها وقد جعلها الله تعالى
شرطا عاديا لخلق افعال العباد واختيارمز قوتك خارجده وجودى اولمغله مخلوق اولمغه
صالح اولمدو يعنى جهتلرانى اراده ايتدن خالقى اولمز انجق فعل عبده خلق شرط عادى در كه عبد
فعلى اراده ايتدكده عقب حق جل وعلا اول مرادى خلق ايدر وكون افعال العباد بعلم الله تعالى
وارادته وتقديره وكتب فى اللوح لا يستلزم كون صدورها من العباد بالجبر يعنى بو جميع افعال
عباد حق تعالينك علمى وقضاسيله در بو تقدير اوزره فعل عبد الله تعالينك تحت علم واراده
وتقديرنده اولوب ولوح محفوظده مكتوب اولمسى عبدك فعلنى جبر طريقيله صدورينى مستلزم
اولمز زيرا حق سبحانه وتعالى قوللرى اوزره اختيار ايله اشليجكلرين مجموع قبل الوقوع فعللرين بلوردى
وهر برينى كسب ايله بولمجقنى بلوردى لا جرم اول وجهله تقدير ايدوب لوح محفوظه يازدى
لكن قوللرم بويله اشلرلر ديو طوغرو واولكى كتسون ديو حكم ايله يازمدى بلكه قوللرم بو بيله ايشلر
ديركه ردر بو وصفله يازدى نتكم امام اعظم رحمة الله عليه حضرتلرى كتب بالوصف لا بالحكم ديو بيوردى
كما اذا علم زيد جميع ما يفعل عمرو يوما من الايام فاراده وكتب فى قرطاس فهل يكون عمرو فى فعله مجبورا
من زيد فهل يكون ان يقول لزيد فعلت ما فعلت لعلمك وارادتك وكتبك نتكم زيد ايله عمروك بركوننده كى
فعلى بلوب ومراد ايدوب وبر كاغده يازسنده عمروك فعلى مزبورى جبر طريقيله
لازم كلمز اختيار ايله زيدك كندو اراده ايتدوكى فعلى اولورده ان عمروا فعل باختياره وارادته الا انه
علم زيد وارادته كتب فلا يتصور فيه الجبر فكذا فيما نحن فيه فتدبر وكن من الشاكرين زيرا كه تحقيق
عمروك فعل مزبورى جبر طريقيله لازم كلموب اختيار ايله اتدوكى كبى بو صورتده دخى عبد فعلنده
مختاردر دعواى جبر باطل ديوب الزام تبكيت ايدوب تعليم جميل ايله تدبير ايله تا حق تعالينك شاكر

فخرلرندن اول وهذا الجواب هو الحاسم لهذه الوسوسة ومعنى قول السلف لا جبر ولا تفويض
ولكن امر بين امرين بو جواب باصواب اهل سنت وجماعتدن سلف صالحيندن قاطع جوابدركه
بو ايكى مذهبك اورتاسنده اعتدال بر ميانده واقع اولمش بر پاكيزه اهل سنت وجماعت مذهبيدركه
جبردن برى وتفويضدن آريدر فعل عبده مؤثر يالكز خلق الله دكلدركه جبر اوله و يالكز اختيار
عبد دكلدركه قدر وتفويض اوله تفويض بر بوينش كسيه اصر لمقدر بلكه مؤثر خلق الله ايله اختيار عبد
مجموعيدركه بين الامرين بر امردر ديدكلرينك معناسى در واما على قول الاشعرى بالجبر المتوسط
اعنى كون افعال العباد باختيارهم لا بالاضطرار كما يقول الجبرية فانه جبر محض ولكن الاختيار من الله تعالى
بالجبر والاضطرار فنحن مختارون فى افعالنا مضطرون فى اختيارنا واما قول ابى حسن الاشعرى
حضرتلرينكه اهل سنت والجماعتك بر امامدر جبريه ايكى قسمدر بر قسمى خالصدر و بر قسمى
متوسطدر جبريه متوسطه شونلردركه قوللرك فعللرى مضطر دكلدر لكن اختيار ايچون اختيار
لازم كلوب دور وتسلسل اختيار اتمه مؤدى اولمسندن ناشيدر ديدلر فهذا معنى الجبر المتوسط فلا
تخيص من هذه الوسوسة ومعناسى جبر متوسط درعلى بونلردن خلاص ايدب افعالرينك
احترازكرده بو وسوسه لرى شيطاندن وارده در زيرا عصياندن ايله معذور اولمق باينده اكر
اقل قضا وقدر ايله مثبت الهى تحت طوتوب كندوسنى مجبور بر ينه قيوب فبما اغويتنى ديوب
ربنسبله عفو ايله سويله شك ابليس لعين ايدى و اندن صكره هركلين متكبر طريقنى طوتوب
كفر وعصياندن اوزره ثابت اولمق باينده مشيت الهى تحت طوتوب انبيا ايله مجادله ايديلر وهو
مخالف لقول السلف انه لا فرق بينه وبين الجبر المحض فى الحقيقة فاى نفع فى وجود اختيار مضطر
بو قوللرى سلف صالحين اقوالرينه مخالفدر زيرا جبر متوسط تسميه ايدوكى مذهب تحقيق
تفصيلى سبقت ايدن منصور سلف مخالف اولوب وسوسه دفعنده حاسم دكلدر ذكر اضطرارى
اولان اختيارك جبر محضدن تخلصده نفعى يوقدر بلكه ايكسنك مآلى بودر وتماثولد فيلزم
ان يكون للاختيار اختيار فيدور او يتسلسل فنقوص باختيار الله تعالى فجوابه جوابه واما
ابو حسن الاشعرى رحمه الله عليه قول اختيار ايچون اختيار لزومى واجب الوجود حضرتلرنده
فاعل بالاختيار وسيله منقوصدر وحل قصده اختيار اولان نبى قصدا اصالت وما ولنده
مختار اولورسه سبقى ومغاير اختيار بالضرورة واقع اولور دور وتسلسل لازم كلور تعاسى مختار
تبعيت والتزام وجه اوزره اولورسه اختيار عين اختيار اولور عند وجدان شاهددر
دبو وبرلك جواب ما نحن فيه جواب اولور وحل ان المختار وان كان قصدا واصالة
فلا بد له من اختيار مغاير له سابق عليه بالضرورة سؤال مقدر جوابى بودركه حال قصده
اولان نبى اكر قصد بر بر نيه اولنديمق وجه اوزره مختار اولورسه سبقى مغاير اختيار
بالضرورة واقع اولوب دور تسلسل لازم اولور واما ان كان ضمنا وتبعا فلا يلزم اختيار

المقصوم اختيار النفس ضمنا والتزاما كما يشهد له الوجدان اما عبد فعلى خالق الله تعالى در
واختيار جزئى مقصودى اختيار بنفس اختيار اولدو عند وجدان شاهد عدولدركه
عبدك الذه در وعبد اختيار رسالت امرنده نفعى اولور و ياخود هدايت امرنده بو ايكيدن
غيريده عبدك اختيارك مقرردر وكاسبدر فاعل حقيقى حق تعالى در پس امدى بركسنه
بر اوكسنه نك قفسندن مرغنى قيمت كبوترين يعنى بلبل اطلاق ايلسه و ياخود لخوردين
حيوانك اطلاق ايدوب برينه مترتب هلاك اولسه اطلاق ايدنك اوزرينه امام اعظم رحمه الله
عندنده زمان لازم كلمز واكر بركسنه بر اوكسنه نك بر مشك ياغين و ياخود كوكم ككلرى
بر اوكسه بوصورتده اول دوكن كسبه زمان لازم كلور زيرا اول حيوان وكوكرچين ذى روح
اولدوغيچون انلرك اختيارى وار در انكچون زمان لازم كلمز اما ياغ ايله كلابك زمانى لازم اولور
اختيار يوقدر بو جواب اولور والترجيح بلا مرجح جائز عند المتكلمين فى الفاعل المختار وممتنع
ولان وجهان مرجحدركه بو شئى بلا تمكن بلا موجد اولماز الا فاعل مختارك برشئى ارادهسيله
تعلق ايدب ومرجح وداعى يوغيكن اول شئيك وجود بولسى متكلمين قتنده جائزدر ولما
منع الترجيح بلا مرجح فيجوز ان يتعلق الارادة بشئ بلا مرجح وداع وانك صدورى سببدنك
صدورندن تعلق اولنسه صحيحدر بو معنا ايله عبدك فعلنه الله تعالى نك قدرتنك تاثيريدر
بنك جائزدر و تاثير قدرت عبد دخى جائزدر وفعل بو ايكى اثر ايله غار اولور
معلوم اولاكه اصول دينده بوندن اهم بر بحث يوقدر بو قدر بو ندارقيق بر محل دخى يوقدر
زيرا علمانك اقوالى كثيردر امتنع اولان رجحان بلا مرجحدركه بر شئ ممكن اولمق والا فاعل
مختارك بر شئ ارادهسى تعلق ايدب مرجح وداعى يوغيكن اول شئيك اولمسى متكلمين
قتنده جائزدر فلا يرد ان تعلق الارادة لا بد له من مرجح فان كان من خارج يلزم الايجاب
وان من نفس المريد ينقل الكلام عليه انه بالاختيار او بالاضطرار پس اشعريك مرجح
خارجدن ايسه ايجاب واضطرار لازم كلور واكر نفس مريددن ايسه كلام انكده اختيارى
بالاضطرارى اولسه قائل اولنشدر فيلزم اما الدور و التسلسل والايجاب لازم كلوركه
اول سببه بر سبب اخر دخى واول سبب اخره بر سبب دخى الى غير النهاية ضميمه اولا بونده
پس تسلسل لازم كلور واكر سبب اول سبب ثانيه وسبب ثانى اوله محتاج اولورسه
يا دور يا تسلسل يا ايجاب لازم كلور ديدوكى سند فع ومضمحل اولور فاذا تمهد هذه
المقدمة فلنشرع فى المقصود پس امدى بو ايكى مذهبك اورتاسنده بين البين واقع
اولان اهل حقك مذهبى بودركه ذكر اولندى و انلرك مذهبلرى انلردركه اهل حقك
قوللرى رد ايلدى ومسئله جبر وقدرده مذهب حقى تحقيق وما عداسى ابطالدن
صكره بو مقدمه دن مقصود ريا ايله اخلاص بينده متردد اولان اموره بياننه شروع

ابدلم فيقول من التّرددات بين الرّياء والاخلاص ان الرّجل قد يبيت مع قوم فيقومون
للتهجد كل الليل او بعضه وهو ممّن لا يقوم اصلا اولكر ريا ايله اخلاص بينده متردّد اولان
امورد نبرى تهجد قلقدر عادتى اوليان كسنه متهجد اولنلر برده بيوتت ايديجك تهجده
كلسين وياخود بعضيين معتاد اولنلر ايله بر يرده قلقدقده تهجد مزبورلره موافقت ايتمك اولى
تنهاسنده يالكز اولدوغى حالده اصلا قلقوب قلمز بو موافقتك رياء عدمنده اخلاص صورتى
واردر او يقوم قليلا من قيامهم فاذا رآهم انبعث نشاطه للموافقة حتى يزيد معتاده وياخود
يالكز ايكن تهجده قيام اذا ايدركن تهجده معتادى اولنلر ايله بر يرده قلدقده مزبورلره
موافقت ايچون معتادندن زياده تهجده قيام اوزره اولوب وموافقت قلبنده سرور ونشاط
انلره اقبال وتوجه ذكر موافقتده رياء عدمنده بونده دخى اخلاص صورتى واردر وكذلك
قد يقع في موضع يصوم اهله تطوعا فينبعث له نشاط في الصوم فربما يظن انه رياء يعنى بو منوال
اوزره درصوم نفل عادتى اوليان كسنه معتادى اولنلر ايله اولدقده صومده مزبورلره موافقته
سرور واقبال وتوجه بونده دخى موافقته رياء عدمنده اخلاص صورتى واردر وان الواجب
ترك الموافقة ودخى مذكور اولنلره موافقت ايكى ترك انسى واجبدر وليس كذلك على الاطلاق بل
تفصيل كذلك مزبور ترك فعلى انلره موافقت ديكلدر كه رياء اطلاق اوله بلكه انلره موافقت تفصيل اوزره در
فان كان نشاطه لزوال الغفلة بمشاهدة الغير وقد اقبلوا على الله تعالى واعرضوا عن النوم والاكل واندفاع
العوايق والاشغال التى فى بيته مثل تمكنه على فراش وثير وتمكنه من التمتع بزوجته واستريح
بويله وقتده اكر سرور ونشاطى نوم واكل ترك ايدوب ربنه متوجه اولنلرى مشاهده ايتمكله كندى
اولان غفلتك زوالندن ناشى اولورسه وياخود انده بو مشق دوشكده ياتوب جاريه سى واهل
بيتيله مشغول اولمق مثللو والمحادثة باهل واقاربه اولاشتغال باولاده وحسابه ومعاملته يا
خود خاتونيله وخصملريله وياخود اوغلر اشتغالى ايچون وبعض الوب ويرجك حسابنده اشتغالدن
اولورى ايسه سرورى او المفارقة النوم لاستنكاره للوضع او بسبب آخر فيغتنم زوال النوم بالحق
تهجده مانع سبب آخر اسبابندن غيريله نوم زائل اسنده وقورسه سرورى وفي منزله ربما يغلبه
النوم بونده معناى نوم اولدوغى برده اراده سيله وارد قده تهجده قيامنده نوعى غلبه ايدرسه و
قد يعسر عليه الصوم فى منزله ومعه اطايب الاطعمة فاذا اعوزته تلك الاطعمة لم يشق عليه حال يوكدا
نفس وزرندا اوج طوتمق مرتبه سى كوچ كلديكى ايچون انلره موافقت ايدوب بيله صوم اوزرنده وق
نفسك مفارقتى ايچون پس فقير ايچون صوم مشقت ولمز فهذه واشالها ليس برياء فعلت الموافقة
بومذكور اولان علامتك منالرى ذكر اولنمغى رياء دكلدر سنك اوزريكه اولسون اول قومده علامت
موافقت ايتمك والشيطان عند ذلك ربما يصد عن العمل ويقول لا تعمل ما لا تعمل فى بيتك فتكون مرائيا
وصوم تهجدن عوق ايدر علاقته انتفاعندن ناشى اولورسه شيطاً اوندن انده وكذا على انكم

كندو نزد

كندو يفيد و يرمك ريادر ديدوكنه قولاق طوتيوب بر ندن شيطان لعينك غرضى بو در كه عملى
ترك ايتدرمكدر بو دخى ريانك بر مشكل قسمدر وان كان نشاطه لطلب المحمدة منهم اوخوفا من ذمهم
ونسبتهم اياه الى الكسل لا سيما اذا كانوا يظنون انه يقوم بالليل ويصوم تطوعا فلا تسمح نفسه بسـ
ـى حالات مذكوره دن ناشى اولان سرورى نفس الامرده ريا اولدوغى جهتدن موافقت ايتمك
ـندر واكر سرور ونشاط مرقومك خلقك كندو يى ذم ايدوب وكسل صاحبيدر ديمه لرندن خوف
ـدب ومدح وثنالرينى اراده ايتمكدن ناشى اولورسه وياخود تهجد قيام ايله وصوم صلوة نفله
اشتغال ايله معروف اولمقين اسمكدر بانك سقط من اعينهم فيريد ان يحفظ منزلته فى قلوبهم
كر خلقك نظرندن دوشمك اراده ايتمكدن ناشيدر ذكر قلوب حفظ ايچون ايسه ريادر وعند
ذلك يقول الشيطان صلّ فانك مخلص وانما كنت لا تصلى فى بيتك لكثرة العوايق على [illegible]
كندر ريادر بو صورتده شيطانك مخلصين اويكده علايقك اولدوغى نوافله رعايت
ايدرسن شيمدى فرصتدر ايله بو صورت صلاحده مكر ده اولور لازم اولان وسوسه ومكر
بودر بر بوبيت فع ايدلر فلا يجوز ان يزيد على معتاده لانه يعصى الله تعالى بطلب محمدة الناس
ودفع ذمهم وسقوط منزلته عندهم بطاعة الله تعالى لانه رياء محظور حالات مذكوره دن ناشى اولان
سرور نفس الامرده ريا اولدوغى جهتدن فيمى معتادن زياده جائز دكلدر زيرا ناسك مدح
ثناسى ايچون ايسه الله تعالى يه عاصى اولوب محل خوفدر ياخود خلقك كندويى ذم خوفندن ايسه
الله تعالى نك طاعتى مرتبه سندن دخى دوشمك در بو ايسه رياى محضدر العلامة الفارقة
بينهما ان يعرض على نفسه انه لا يرونه لو رأت هؤلاء يصلون ويصومون من حيث لا يرونه
ومن وراء حجاب هل كانت تسخو بالصلوة والصوم فالاخلاص بو افقهم بونك علامتى بودر كه
ـكى نشاطك بنتى فرقا ايتمك طريق نفسه عرض ايتمكدر مثلا ودا مجاهده اولمغ كنديى كورمسلر
ـورج طوتوب عبادتده كلرنده قبلك موافقت نشاط حاصل اولورسه اخلاصدر اكر بنى
كورمديلر ديو اشتغال عبادتدن اولورسه ريادر واولا تسخو او تثقل لعدم اطلاعهم عليها
فرياء لا يزيد على المعتاد بودمدن ناشى سرورا اوزره اولدوغى نفس الامرده رياجهتدن
كندو كندويه اظهار ايدرسه اظهارندن غيرى صحيح غرض يوغيسه محل خوفدر احباط عمل
اولمقدر وابن مسعود رضي الله عنه قتندنه بر كسنه دن كيجه بن سورة بقرة قرأت ايتدم ديو
ابن مسعود بيوردى سنك اندن نصيبك هما بودر ديدوكنه يعنى ثواب بو قدر بو دخى
بر كسنه جناب رسالت پناه حضورندن بن دون صوم ايتدم ديديكى بيوردیلر كه لا صمت ولا
افطرت يعنى صايم اولدفكده ثواب اولورسن ونه افطار ايله بكر دنياده رحمت الهيدن
اظهار ايتمكده بويله ريا اولمق اكلاندوغندن اولورسه اول معتادى اولدوغى اوزره نافله
عملدن زياده ايتميه ومن ذلك الاستعفاء والاستعاذة عند الناس فقد يكون لخاطر خوف

وتذكر ذنب وتندم عليه وامور متردده دن بری دخی خلق یاننده استغفار ددکمز خوفدن
وجرم بیشنسه ندامت اوزره اولمقدن ناشیدر وقد یکون للمرائیات فراقب قلبه وبیز
بینهما بالعلامت السابقة وامثالها فان كان لله تعالى فامض والا فاحذر كاه اولورکه ریادن ناشی
اولور بوایله برنه ایکنده یعنی فرق ایتمسنده علامتی بودرکه طریق ثابت مثالکولر ایله فرق
ایدب استغفار اوزره ثابت اولوب باترک ایتمک لازمدر زیرا ریانك بو اصول عروق اوچ
نسنه دربری حب جاه منزلتندرکه مرادی خلق قتنده معزز اولمقدر ایکنجی حب ثنا ومدح
ونفرت ذم قدحدر اوچنجی خلقك النده کن طمعدر پس بو اوچ نسنه نقد طبعه شیرین
کلورسه دفعنه سعی ایتمك کرکدر زیرا عظمای فکر ایلامتك کرکدر و بو حالت نعماء
مرادینه سودی اولاجقین ذکر ایتمکلا نتکم عسل شیرین زهرناك ایدوکی معلوم اولسه البته
تناول ایتیوب صبر اولنور پس ریانك صوکنده اولان عذاب الیم ومقت حق کریم ملاحظه
ایلیه ومن ذلك اظهار الطاعات فان الباعث عليه قد يكون قصد الاقتداء فيكون افضل من الاخفاء
وامور متردده دن بری دخی بر عمل ایشلسنده تفکره خلقه تحدیث واشاعه ایتمکدر کرکه حکمی بعینه
عملی کندوینه اظهار حکمیدر اکاه اولورکه نیتی خلقك اول عملنه اقتداسینی قصد ایدرسه
اول وقت اخفا ایتمسندن اظهار ایتمك افضلدر زیرا تجرد عمل ایله سرور ایسه ضرر ایتمز اکر عمل
اولدیغی ارادت ایسه شویله که بو ارادت ریاسی اولمسه عملدن فراغت ایتمك مقرر اولدعمل
حبط اولور مقتضای قیاس بودرکه عمل اولدر صحیح اولدقده تفکره اظهار ثانی مجرد لقید غایت
اظهار ایچون معاقب اولدبو ندن ظاهر اولدیکه اخفای عمل الزم لازم واخلاص اکمل اوله
ولق ایمش انك ایچون بعض سلف درلوك عمل ایتمکدن ایسه اندکه تفکره حفظی کوچدر
عن ابن عمر رضي الله عنهما ان النبي عليه الصلوة والسلام عمل السر افضل من عمل العلانية والعلانية
افضل لمن اراد الاقتداء بو حدیث شریف امام بیهقی رحمة الله علیه مرموزندن اخراج اولنمشدر
عبد الله ابن عمر رضی الله روایت ایدرکه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه
عملك خفیه سی اشکاره سندن افضلدر زیرا بونده ریادن وسمعه دن سلامت وخیر منفعت وار
درکه کاه علم وعلمده مقتدای ناس اولغله کندویه غیرك اقتداسی قصد ایدنه اشکاره سی
افضلدر بو دسلر ایله اخفادن اشکاره سی اولوردیمکدر وهذا لایکون الا فی المقتدی به بو
خلقك کندویه اقتدالرینی اراده ایتمه دن ناشی اولور وقد یکون الباعث الریاء والتلبیس
تلبیس فی کلا الجانبین کاه اولورکه ریادن ناشی اولور وایکی طرفه تلبیس ابلیس ایله اولور
اولق جاریدر فعلك انتفظ فانه اشتبه علیك فعلك بالاخفاء فانه لا ضرر فیه البته الا ان
یکون الاظهار واجبا اوسنة مثل الجماعة سنك اوزیکر اولسون دیه بکر رنسنلردن
اکاه اولوب غفلت ویخوسندن اویانق مجاده اشتباه اولورسه لازم اولان اوزره نقا

سنك

سنك اوزیکر اولسون یکر اخفاده ضرر اولمزیکر اکر اظهاری واجب اولدر یاخود سنت
ولد جماعت ایله نماز قلق ومن ذلك التحدیث بما فعله من الطاعات بعد الفراغ ودخی
اخلاص ایله ریا بیننده متردده دندر بر عملی تمامنده تفکره خلقه تحدیث واشاعه ایتمکدر
وحکمه حکم اظهار نفسه الا ان اذا تطرق الیه الریاء لم یؤثر فی افساد العبادة الماضیة بل یکون تحدیثه
معصیة جدیدة حکمی بعینه عملك کندویه اظهار حکمیدر بونده شوقدر فرق واردرکه تحدیث
کرریادن ناشی اولورسه عمل سابقی افساد ایتمز ایکنجی تحدیث ایله بر ایکی معصیت قزنمش اولور
وبالجملة الاخفاء فی العبادات التی لا یلزم اظهارها افضل من الاظهار الا عند التیقن بقصد
التعلیم والاقتداء فالاظهار افضل من الاخفاء وبالجمله عبادتده اخفا عمل که اظهاری واجب اولمیه
اخفاسی افضلدر انك اظهارندن مکرکه تعلیم قصدیله مقتدای ناس اولمغله کندویه اقتدا
لرینی قصد ایدنه اشکاره سی اخفادن افضل اولور وقس علی هذا امثالها وریانك سائر
سالکلری دخی بوکا قیاس درنتکم تعلیم واقتدا قصدینه یقین تحصیل ایتمین کسنه یه اظهاری لازم
طاعاتی اخفا افضلدر ومن مکاید الشیطان ان الرجل قد یکون له ورد معین کصلوة
الضحی والتهجد فیقع فی قوم لا یفعلونهما فیترکهما خوفا من الریاء فهذا غلط ومتابعة الشیطان
[illegible] مکاید وتلبیسات شیطانیه دن نهایت بوقدر ومکرندن امین اولمق کوشندر بیاده
ماجد رجلك بر صلوة ضحی وتهجد وردی کسنه یه ضحی وتهجد قلمیانلر ایچنده واقع اولسه
[illegible] زیاده یا بر باعث شرع اولمدیغی ریا اولمسندن خوف ایدب قوشلق نمازیله
[illegible] نمازی معتادی ایکن قلمیق غلط وشیطانه متابعت غرضنی تحصیل ایتمك کبیدر
ابدا ومنه السابقة دلیل علی الاخلاص تجرد وقوع خاطرة الریاء فی القلب بلا اختیار وقبوله
لیس بضار ولا ریاء ولا تخل بالاخلاص فترك العمل لاجله موافقة للشیطان وتحصیل لغرضه
لکن صلوة ضحی ایله تهجده مداومت ایدن سابقه سی دلیل اخلاص ایکن وریا کندوده اختیار
وقبول یوغیکن تجرد خاطره کلمسی ریا اولیوب واخلاصی مخل دکل ایکن ریا ظنیله سندن
خوف ایدب ضحی وتهجدی وردی معتاد ایکن قلمیق بودخی غلط وشیطانه متابعت
وغرضنی تحصیل ایتمکدر نعم علیه ان لا یزید علی المعتاد ان لم یجد باعثا دینیا کوجه اویلدر
وذکر اولنان معتادی اوزرینه زیاده اولمز ایسه ذا احوال دینیه دن باعث اولمدن
زیاده ترکی ورده باعث اولان اوزره بولنماز وقد یترکهما لا خوفا من الریاء بل خوفا
ان ینسب الی الریاء ویقال انه مراء حال بوکه اکر قلبی ریایه نسبت اولنمق خلق نظرندن
دوشمکدن خوفندن ایسه اول خوف اوکیدن اشد عین ریادر وسلبی سوء ظندر اولدن
خوف عین ریادر ایدکسنه یه مرائی درلر وقد یقع الشیطان فی قلبه ان ترکها لاجل صیانتهم
عن معصية الغيبة للفرار عن ذمهم وسقوط منزلته عندهم وهذا ايضا سوء الظن

Copyright © King Saud University

بهم وكاه شيطان القاسيله قلبه وسوسه قلور ترك ايچون كه خلقى غيبت معصيتندن صيانت
ايسه اول دخى كذلك كوركجنبن مسلمينه سوء ظندن وصيانت الغير عن المعصية انما
يحسن في ترك المباحات لا المستحبات والسنن ومن هذا القبيل ترك السواك والطيلسان
والمشى حافيا وركوب الحمار ونحوها صيانة لالسنة الناس عن الغيبة مع ذلك صيانة نوقوعه
مباحات ترك ايدسه لر والاستحباب وسنت اولان سواك وطيلسان ويالن اياق يورمك وحمار
بنمك وبونلر كبى ترك ايتمك استحسان ايتمك كبى وفيه ترك السنة وسوء الظن وعدم
الندامة على ترك السنة بل استحسانه وعدها عيبا ونقصانا اوندن سنتك وسنتى عيب ونقصان
واتنك عدم ندامت اوزره اولمق بلكه ايدب وغيبت ونقصانك كوزلمق تركلرينى استحسان
ايتمك وهذه الاشياء يكفى لزجر العاقل مع ان الاغلب ان تركه ناش من الرياء وقوله كذب فنفاق
فنعوذ بالله تعالى منها بو ذكر اولنان شيلرك هر برى عاقل زجر ومنعده كافى اولان امور مقتضى
ولغليبچ ومذموم در زيادن ناشى اولور كذب ايله نفاق قوللرى نعوذ بالله تعالى ريا وشرك
صغردركه حقدن غيرى غرض اخر بلاحظه ايتمكدر وقد يتردد بين الثلاثة الرياء والاخلاص
والحياء حال بوكه اوچ بيننده متردد اولان امور دن يعنى ريا ايله اخلاص وحيا بيننده ولندن
برى دخى كه رجل يطلب منه صديقه قرضا ولا يستحى ابا قرضه الا انه يستحى من رده ويعلم انه لو سأل على
غيره لا يستحى ولا يقرض ولا لطلب الثواب بركيسه اجاب اتدوكى صديقى عرض احتياج ايدب
قرض بر مقدار مبلغ رجا ايدركه مساعده ايدب اعطا ايتسه در ثواب ايچون فله عند ذلك
ان يشاف بالرد الصريح فينسب الى قلة الحياء اكر ذلك الاعطاء صديقى ردى يوزى دوكمدن ناشى ايسه
حيادر او يتعلل بكذب او تعريض فيأثم وسنى الا ان يوجد حاجة الى التعريض فيباح ياخود تعلل
ايدب سوزك تحفيفى ايسه كذب سبيده بوسقوط لرك اكثرى ريا اولوب حيا اولمزكه شرمسار
اولمق اكثر تابع ذنوبدن اولور ياخود مرادى تخفيفه حاجتك اولمق اولمدوغى صورتده
نفر يقصد او يعطى لمجرد الحياء او ليهيج خاطر الرياء ياخود ناسدن مجرد حيا ايدوكيچون
عطا ايدب ويرسه وياخود ويرمكدن مجانبت مضطرب اولوب ويرسه مذكور اولانلرك
جمله سى ريادر انه ينبغى ان يعطى حتى يثنى عليك ويحمدك وينشر اسمك بالسخاء فخفيه
لايق اولان بودركه اول دوستنه ويردوكى ناتك اوزرينه مجرد حب ثناسن ديلبوب ويره
وياخود كرم ايله ناس بيننده شهرت بولسن قصد ايدب ويرسه اوخى لا يدنك ويبده
الى البخل ياخود ذم وحب مدحدن ناشى وكندويه بخلق ذم ونماسن منع ودفع ايچون
ايسه ريادر الحذر او ليهيجان باعث الاخلاص ان الصدقة بواحدة والقرض عشر واكرمه
طرف التهيدن اون مسندة احسان اولنق وقرضا اون سكز حسنة احسان اولنمق حضرت عايشه
صديقه رضى الله عنها دن مروى اولوب اجور كثيره احراز اتمك ارادسندن ناشى اخلاصه

وامام

١٥٤

وامام ترمذى رحمة الله عليه ذكر اتدوكى اوزره قرضه اون سكز حسنه احسان اننده حكمت بودركه
غنى وفقيره تصدق واقع اولوب صدقه مقابله سنده ويريلن بر ثواب كه مجموع عشره در
قرضه ضعفا اولوب اول حساب اوزره قرض مقابله سنده ويريلن ثواب على التضاعف
مقتضا مجموعه اكى عددن سقوطندن ناشى اون سكز اولور ديمكله راجعدر رفيقه اجر
عظيم وادخال سرور على قلب صديقه ويرمه دوستنه اودونج ويرمك ايسه غايت
ثوابدن ناشى تصدقدر زيرا اول دوستك قلبنه ادخال سرور ودفع حاجت منظور اولمغله
زياده تصدق اجرينك برى اكى اولوب بر حسنه ايدننه مقتضاى نص قران اوزره برى
حسنه عدل ضعف اولمق اوزره حسنه ويرمك حسبيله بر كره اقراض ايله دفع حاجت ايدنه
يكرمى حسنه ويريلوب حسنه عدل كنديو بدمالى يند عودت ايتمكله ساقط اولوب اون سكز
حسنه باقى قالور وبس امدى دوست حقيقى اولدانك انبساطى بو صورتدن ازدياد بولور
نوع نوصلى رحمة الله عليه بر دوستنك اوى قبوسنه كلدى اول اوده حاضر دكلدى
كيسه سنى جاريه دن طلب اتدى واكى درهم الدى وباقيسنى جاريه كيرو ويردى چون
خواجه اوه كلدى وواقعه صورتنى جاريه دن اشتدى اول انبساط شكرانه سنه اول جاريه دن
ازاد اتدى بيت ديدم بركنجه برجود خدايه كه اعتنش تكيه كه كنج رباطى تلذذ دن رجهانده جمله
جوش ديكم دوسته ايدن انبساطى وعوارف المعارفده ايدر بركسنه دوستندن بيده كه
على بن مالك واودخى جوابنده ديسه كه كم تريد دوست اولمغه لايق اولمز زيرا دوست
مالى بكدر مالى فايده دن زيرا انك عسرتنى يسرته تبديل وفرح ايله اندن دفع طرح
تلانك الله تعالى و زحسرته ظل رحمانده مستظل وكرب اخرتدن قورتارر وقد يجتمع هذه
الثلاثة او اثنان وحكم التساوى والطرفين قد بينا تحقيقا ريا وحيا واخلاص بيننده متردد
اوچ امور بوندن برامرده جمع اولنسه در وياخود كاهى بونلرك ايكسى برامرده حكم تساوى
وجه اوزره ايكى طرفدن بر طرفه غالب يا مغلوب اولمق اوزره جمع اولنمغله اولوركه احكام اوائل
بحث زياده بيان اولنمشدر ومن ذلك ترك الذنوب الخالية فانه قد يكون لله تعالى واوچ نسبيه
مذكوره بيننده متردده اولان برى دخى ذنوب ماضيه ترك وعدم معاوده در كه تحقيقا كاه
اولور قوت دينيه سى اولان التهيد حياى ناسدن حيا اوزرينه ترجيح واختيار ايدر الله تعالى
نك اجلالى شاننه تعظيما وعلامته تركها في الخلوة ايضا علامتى بو دركه ترك بالكلية خلوتده
ايجنه اولوب خلوته دخى اولورسه خشية الله دن ناشى اولمغله اخلاص در وقد يكون
للحياء من الناس وكاه اولوركه ميان خلق خصوص اولورسه وقد يكون لئلا يقتدى
به غيره فيعظم الحد كاه اولوركه ترك غيرك اقتدا اقتسيله ايتمك عظيمى خوفدن ايسه اولندى صغر
وغيبت فلا يقتدى به ولا يقبل قوله فيحرم عن ثواب الاصلاح وياغيرك نظرنده حقير اولمغه

Copyright © King Saud University

اقتدا الیوب ونصیحتی قبول ایتمك خوفندن ناشی ایسه اول ناس بیننده بونلرك هر بری برنوع اصلاح
ایچون اولورسه ده وقد یكون لئلا یقصد بشر او لئلا یذم الناس فیعصونه وكاه اولوركه بر كار شروه
استخدام اولنمق خوفندن ویاخود ذمك اغیرلری ایله كناهكار اولملری خوفندن اولورسه وعلامتی انكركه
ذمهم لغیرهم ایضاً بوندن علامتی ایسه اول كمسنه غیری ذم ایتمك ایستدیكی ذم كبی ذمی كراهت ایلدكده
برابر اولمقدر او لئلا تنازع طبعه بذم الناس فان فیه الشعور بالنقصان وتألم القلب بالذم لیس بحرام وانما
یحرم اذا دعاه الی مالا یجوز ویاخود دكنده نقصانی شعورندن ناشی خلقك طبعنه كوچ كلمكندن ایسه كرچه خلقك
متألم خلق كندینكه ذم ایتمسنه باعث اولمغله ارتكاب حرام لازم كلمدكچه اكرچه حرام لكن شان كمال بودركه
نفع وضری الهدن بیلوب خلقك ذم ومدحی یاننده برابر اولمسیدر انما ذم ایتمسنه قصد ایتمك جائزدر كلام
نعم كمال الصدق فی ان یزول عن رؤیة الخلق فیستوی عنده ذامه ومادحه لعلمه ان الضار والنافع هو الله
تعالی لكن شان كمال نفع وضری اللهدن بیلوب خلقك ذم ومدحی یاننده برابر اولمسیدر كمال صدقه
كرچی مدح وذمدن فارغ اولمقچون اولوردرس كبار مشایخ وانقیادی برزكنده ولرده ذم وغیبت او نسنه
تمام حضور اولور بو ایسه بز طبیعتده كوچ كلمكن بعیددر ولكن اول مرتبه تكلیف اولنمز ملاحظه ایدرلر
وان العباد كلهم عاجزون وذلك قلیل جدا ودخی بو مرتبه نهایت مراتب سلوكدر اولمغله اهلی جدا ازدر
ازدر عباد ایسه جملهسی عاجزلردر او لئلا یشغل قلب الفارغ بذمهم فلا یتفرغ لبعض العبادات فان بعض
الناس قد یفعل بعض الذنوب ولا یترك بعض الطاعات وان كان نفلا وقد یكون لئلا یظهر المعصیة
فتضعف ویاخود خلقه ذم اشتغالده ارتكاب ذنب موحظ سبی اولیوب مجرد بعض نافله عبادتی
قلور فارغ اولمزوناسك بعضیسی دخی كاهی اشلر وبعض عبادت نافله ایسه ده ترك ایتمز
كاه اولوركه اول قلدوغی طاعات ترك ایدر ضعیفلغك سببی قلور انما اشكاره یعنی كناهی اظهار ایدر
خ م بو حدیث شریف بخاری ومسلم اتفاق اوزره اخراج ایتمشلر عن ابی هریرة رضی الله عنه كل امتی
معافی الا المجاهرین ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدركه حضرت نبی علیه الصلوة والسلام بیوردی
هر امتك اعلان ایله معصیت ایدنلردن غیریلری عفو رب العزته قریبلردر دیو بیوردیلر قلرندن
اعلان ایله ذنب صادر اولمق خوفندن ایسه یعنی معاصیده اشلدكلری كناهی وجرملری اظهار ایدب
خلقه سویلینلر وبز شویله بویله ایلدك دیو صورتی افتخاردن حكایت ایدنلردر او لئلا یهتك
ستر الله فیخاف ان یهتك ستره فی القیمة ویاخود حق سبحانه وتعالی حضرتنك ستر ایلدوكی عیبی
صباح اولنجه اندوكی افعال قبیحه وشنیعهسنی خلقه خبر ویرمسی ستر الله اوزرینه خیانتدر و خوفی
اولنوركه قیامت كوننده اندوكی كیزلو كناهلری اشكاره اولوب عقاب اولنه م بو حدیث ترغیب
امام مسلم رحمه الله علیه صحیحنده اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه مرفوعا ما ستر الله علی
عبد فی الدنیا الا ستر علیه فی الاخرة ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت اولنمشدركه حضرت رسول اكرم
صلی الله علیه وسلم بیوردیلركه حق جل وعلی دنیاده عیبنی ستر ایتدوكی عبدینك اخرتده عیبنی ستر ایدر

بو زملرين

بو زمرلرین مرادی شول مؤمن خالص الفؤاددركه ناكاه برذنبه سقوط ایدوب ندامتلر چكوب استغفار
ایلر وجرم ظاهرسنه معترف اولدوغندن خجل دوشر مزید یكدر وقد یكون لیری الناس انه ورع خائف
من الله وبس كذلك فهذا ریا محظور وكاه اولوركه نفس الامرده قلبنده خشیة الله اولمیوب مجرد خلقه
ورع والله تعالیدن خشیتنی كوسترمك ارادهسندن ناشی ایسه ورع دكلدر بلكه بو فی الحقیقه ریا ونفاقدر
وسقط كونه جائز لیس بریاء وحكم الممتزج معلوم مما سبق ودخی بوندن اول ذكر اولنانلرك جملهسی جائز ایسه
ریا نكلدر انما عمل الاخره ریا قوشلمش اولسنك حكمی ایسه معلومدر كه بیانی اول سبقت ایتمشدر ذكر اولنه لازم كلدكده
وستر الذنوب الماضیة وعدم ذكرها علی هذه الوجوه واول اندوكی كناهی ستر ایدب ذكر ایتمك دخی بو وجه
اوزرهدر زیرا ذنوب ماضیه ستر ایدب لسانه المامسنده حكمی بعینه تركنده حكمی كبی اولدوغی بعد ذنده
ومن التردد بین الریاء والحیاء ان یمشی رجل علی العادة فیری واحدا من الكبراء الی الهند وربما ایله
یاننده متردد اولان امورده بری دخی بودركه بر كمسنه عادتیله كیدركن كباردن بریسنی كوردكده
السنه فراغت ایتدكده یعنی كوتیوب ایسم اولمسیدر بو مقولهدر اكثر ایكیدر ایكسی دخی ریا اولوب
ریا اولوركو شرمسار اولمق بونلرك یكسنده بیله اكثر قبایح ذنوبدن او نوكسی معانیه بحیره
ملاعنه ایجاب ایتمك ایسه خصال حمیدهدندر ایكی ناس كوردكده اولورسه وسبحی ان فیحیا
نعیا والواجبات فمذموم جدا ویسمی عجزا وضعفا وخورا لكن تستحی من الوعظ والامر بالمعروف و
نهی عن المنكر والامامة والاذان ونحوها واما واجبات سنن مندوباتدن اولان وعظ وامر بالمعروف
ونهی عن المنكر وامامت واذان مثللولردن حیا وحجاب ایتمك مذمومدر جدا زیرا كه عجز وضعف
وخور ایكی قبح ایله ضعف فی الدین اولمسیله خور تسمیه اولنور فالقوی یؤثر الحیاء من الله علی الحیاء
من الناس وقوة دینته سببی اولان الله تعالیدن حیای ناسدن حیا اوزرینه ترجیح واختیار ایدر
البحث السابع یدنجی بحث ریانك علاجی بیاننده دركه ریا موجب حبط اعمال وموجب مقت
وبغض خدای ذو الجلال وامهات كبایردن معدود شقاوت حقیقیه انه سوجوددر وذلك یتوقف
علی معرفة اسباب وغوائله ومعرفة اسباب ضده وفوائده معلوم ولكه مرض ریانك علاجی
اسبابی وغوائلنی بلمك وضده وخلافی اولان اخلاصك اسبابی وفوائدنی بلمكه موقوفدر اما اسباب
الریاء فقد علم مما سبق انها حب الجاه والمنزلة فی قلوب الناس حتی یمدحونه ولا یذمونه اما بالتلذذ
سابقا ذكر اولندوغی اوزره دوردر سبب اولی جاه وقلوب ناسده قدر ومنزلت محبت
وخلقك مدحلرینه وذم ایلمرینه طبیعتده اما الذاتیه والتوسل به الی غیره باذاتنده یا مراد بنوید
وسیله ایتمك حسنندن تلذذ والطمع فی اید الناس ایكنجی سبب خلقك الندن اولان طمعدر بودخی
مذمومدر والفرار عن الم الذم والجهل اوچنجی سبب خلقدن تألم واحترازدر ودردنجی سبب
جهلدر واما غوائله فقد قال الله تعالی ولا یشرك بعبادة ربه احدا ودخی ریانك ضرری غوائلی حصر
اولنوب باساوی اولدوغی یرلرده عذاب الیم استحقاق ایله ابطال عملدر مغلوب اولمغی

Copyright © King Saud University

برلره نقصان اجر عمله روزدن نهى مطلقدر سورة الكهفك اخرنده ايات كريمه دن دلالت ايدن
ذكر اولنان حق جل وعلانك قول شريفك معناى شريفى يعنى ربندن حسن ملاقات رجاسنده
اولان عبد رضاى شريفنه موافق عمل ايدب وعبادتنى ربك بطيله قناعت ايدب خلقدن بلكه غيرى
ارادسنى اكا شريك اتمزديكدر بس امدى بكم ديلرسه الله تعالى قتنده ابدى سعادته ايرشمكى عملى
اخلاص ايله پاك اتسون وخرج بعلى بوحديث شريفى ابو يعلى وعبد الرزاق وبيهقى مرموزلرنده
اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضى الله عنه انه قال عليه السلام من احسن الصلوة حيث يراه
الناس واساءها حين يخلو فتلك استهانة يهان بها ربه تبارك وتعالى عبد الله ابن مسعود رضى الله
عنه روايت ايلركه تحقيقا رسول اكرم حضرتلرى بيورديلركه خلقك كوزنده قرشو غازطول قيامى ولدم
تعديل واركان ايدب خضوع وخشوع برلداليلسه تنهاده اداب وسننندن برينه رعايت ايتمو
سرعت اتمك حق تعالى حضرتنه استهانت اولنمشدر مشابهدر راندن مرادى جناب جليله استهانت
ايسه العياذ بالله كفردر حد بوحديث شريفى امام احمد بن حنبل رحمة الله عليه باسناد جيد ايله ابن ابى
دنيا وبيهقى سننندن اخراج اولنمشدر عن محمد بن لبيد رضى الله ان النبى عليه السلام قال
اخوف ما اخاف عليكم الشرك الاصغر قالوا وما الشرك الاصغر يا رسول الله قال الرياء محمود بن لبيد
رضى الله عنه روايت ايدركه تحقيقا رسول الله صلى الله عليه وسلم اصحابه خطاب ايدب بيور
ديلركه زياده خوفم سزدن شرك اصغردر ديو سؤال اتدكلرنده ريادر ديو جواب دنصكره
بيورديلركه يقول الله عز وجل اذا جزى الناس باعمالهم اذهبوا الى الذين كنتم تراؤن فى الدنيا فانظروا
هل تجدون عندهم جزاء يعنى يوم قيامتده حق جل وعلا عباده جزاء اعمال اتدكده مرائيلره دركه وارك
جزاء اعمالكزى كوسترمك قصد ايدكلريكز كسلردن طلب ايدن كورك قنده جزاء بولوربيلور ميسز بويور عنه
ايدب جزاء اعمالى اصحابندن محروم ايدرديمكدر بلكه غالبا رياسى معلوم اولوب عند الناس دخى
مردود ومنصور اولديكى سنه لردن محروم اولمق مقرردر اولدنيا بوحديث شريفى ابن ابى الدنيا بوندن
اخراج اولنمشدر عن جبلة اليحصبى رضى الله عنه عن النبى عليه السلام انه قال عليه السلام انه قال ان المرائى ينادى
يوم القيامة يا فاجر يا غادر يا خاسر ضل عملك وحبط اجرك اذهب فخذ اجرك ممن كنت تعمل له جبلة اليحصبى
رضى الله عنه روايت ايلركه الله رحمتى رسولنه اوزرينه اولسون سلام تحيه اول رسول حضرتلرى
بيوردى قيامت كوننده مرائيلره درت اسم ايله ندا ايدرلر يا كافر يا فاجر يا غادر يا خاسر سعى وعملك
اولدى اجرك باطل اولدى عملندن سكا نصيب يوقدر ديرلر يا مخادع كيمك ايچون عمل اتدك اجرينى اندن
طلب ايله ديو خطاب عقاب اولنسيدر ز عن الضحاك رضى الله عنه انه قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم ان الله تبارك وتعالى يقول انا خير شريك من شرك معى شريكا فهو لشريكى يا ايها الناس اخلصوا
اعمالكم فان الله تبارك وتعالى لا يقبل من الاعمال الا ما خلص له بو حديث شريفى ضحاك رضى الله عنه
روايت ايدركه حضرت رسول اكرم عليه الصلوة والسلام دنعمرو بيد كه حق جل وعلا نك يوم جزاده

شريكك

شريكك خيرليسى ذاتكيمدر عملنده غيرى بكا شريك ايدن انك الغيره ايچون عمل نفس اولور بيوردى مسند
وعمى فالصدن غيرسى مقبول دكلدر اولمغله انك اوزرينه مثاب اولمز ديو بو حديث شريفى بعضلر
نسك تسلر ولا تقولوا هذا لله وللرحم فانها للرحم وليس لله منها شئ ولا تقولوا هذا لله ولوجوهكم
وجوهكم فانها لوجوهكم وليس لله منها شئ حضرت نبى عليه الصلوة والسلام امتنه اعمالده خلوص ايله
توصيه بيوروب وشو عمل الله ايچون وفلان عزيزم ايچوندر وشو صدقم الله رضا ايچون ولنسر وفلان
رضا ايچوندر ديمكله عمل وصدقه دن هر برى رضاء الله ايچون اولمش اولمغين قبول مز بوردن
نهى بيورديلر زيرا عمل ريا ايله اولدوغيچون الله تعالى قتنده مقبول دكلدر والايات والاحاديث
فى ذم الرياء كثيرة جدا لا حاجة الى ذكرها ههنا الحاصل رياى خلق مذموم ووصف قبيحدر بوكا
دليل ودلالت ايدرايات قران عظيم واحاديث نبى كريم تقبيح رياى ذميم حقنده اولنلك يايانى يوقدر
انصار اختيار اولنوب بومقدار ذكر اولندى حالبوكه قليل كثيره دليلدر جمله ذكر اتمكله
حاجت يوقدر وفيما ذكرنا كفاية لمسلم العاقل بل العقل يهتدى اليه بقليل التفات وبزده بونده
مسلم عاقل ايچون كفايت مقدارى ذكر اتدك حضرت رب العالمين تعظيم ايچون موضوع
اولان عبادات صلحاء خلوقدر بوينه تقرب وسيله اتمك قبحى عقل سليم صاحبى ادنى
توجهله ادراك ايدر الرياء جعل عبادة الله الموضوعة لتعظيمه والتقرب اليه وسيلة الى غيرها
زيرا عباده مقصود ايدب انك ايله خلقه تقربه وسيله عد اتمك مرايايدر رياء بو معناى
فاسدير درلوفيه قلب الموضوع وعكس المشروع اوند ايسه رياءنك قبحى الله تعالى يه
عبادت صورتنده خلقه صلاح كوسترمكدر الله تعالى دن غيرينه تعظيم ايچون اولان عبادتى
تركى توجد اولنمشدر زيرا الله تعالى ايدكى بعده سبب اولوربلكه اوليله وقنده بونته امكانده
بالكليه قلق كبى بونك عكسى مشروعدر انك ايچون بعض سلف درلوا يكرعملى اتكدن ايسه
اتدكدنصكره حفظى كوچدر وتلبيس باعدام الناس انه يقصد بالعبادة تعظيم الله و
التقرب اليه مع انه ليس كذلك بل يقصد بها التقرب اليهم والتحبب لهم وتلبيس بوندن
عبادتده قصد ايدكى ناسه بلدرمك ايچون يعنى ابدر الله تعالى يه تعظيم يوزندن قربيت حاصل
اتمك مقصودى كلدر بلكه انك ايله ناس يانده اول طاعتى بوينه تقرب اولمسيچون ايدر
فلو علموا انيته لمقتوه وهجروه والله تعالى عالم بها فهو بالمقت اولى والله تعالى يه عبادت
صورتنده خلقه صلاح كوسترمكدر ايدن جاهل ابليس مسخره سيدر تلبيسى بيلن اول
برحيا يد الله ايچون بغض ايدر وجميع اسرارى كوندن عالم اولان قهار ذو الجلالك بغض خود
دخى اقويدر وفيه استهانة بالله تعالى العياذ بالله تعالى منها اوندنه حق تعالى حضرتنه استهانت اولمغه
مشابهدر راندن مرادى جناب جليلر خو راستهانت العياذ بالله تعالى كفردر واقل ما فى الرياء
صورة تلبيس وعبادت لغير الله تعالى فهذا كاف فى التحريم فلذا حرام كلدر رياءنك اقل ايسه

Copyright © King Saud University

صورة عبادتده علی امرت ایله دلیوب طلب ایله و عبادتی اظهار عباد مقصود اوله بو اثنا تلبیس
مرتبه سکز اوّل مراتب ریادر جمیع افرادنک حرمتنده کافی اولوب بونلرک کلیسی حرامدر اما تفاوت
اعاد في غلظة التحريم وخفته وبو تفاوت انجق بعض افرادک بعض افرادی جرمی حقیقده وعظم
غلیظ اولمسنده در وفائدة الرياء استحقاق العذاب الاليم وابطال العمل ونقص اجره اما ریانک علّت
کیفیتی بودر که اتفاق علی الاطلاق موجب حبط اعمال و مورث مقت و بغض خدای ذوالجلالدر و عدو
اولان ثوابه ضایع و زائل اولور و غیرندن غیری مستحق عذاب الیم اولمسی مقرّردر یاخود مخلوقک
رضاسنه تابع اولمسدر مجموع قلوب الله تعالی حضرتی سندن منصرف قلوب خلقی سکا دشمن
ایدر موانع مزاحم قلوبدر مرادک فوت ایدر خلقک مبغوضی و حق تعالینک مستحق غضبی اولورسن العیاذ بالله
تعالی نتکم حسن بصری رحمة الله علیه روایت ایدر که بر کشی وار ایدی عهد ایلدی که حق تعالی حضرتنه
بو وجهله طاعت و عبادت ایده که بو عالمده مشهور اوله مسجده جمله ناسدن اوّل واردی جمله دن صکره
چقاردی مسجدده ایکنده ای دائما غازه کوررلردی کوندز طعامنی یمزدی و علم مجلسندن خالی اولمزدی
بونک اوزرینه سنه‌لر دی ای کجدی بو کشی بر خلوتده بره واردی نفسنی ملامت ایلیوب عبادت ایله شهرته
قصد ایدردک ریا ایله مشهور اولدک عهد ایلدی که عبادتنده خالص و نیتنده مخلص اوله حق تعالادن غیری
نسنه دیلمیه عبادتلرنده زیاده قلدی یندا و لکن طاعت اوزرینه مداومت کوستردی خلق انی کوردکده
دیمکه باشلدیلر که حق تعالی بو کشینه رحمت ایلسون خیر اوزرینه طغرلدی مخلصلر مقامنه قدم باصدی
دیو اولدیلر وانما سبب الاخلاص والایمان ووجوبه وتوقف قبول کل عمل علیه وانما ریانک ضدّی اولان
اخلاصک اسبابنده سبب الله تعالی حضرتنه ایمانکدر و اخلاصک وجوبنده و هر عملک اخلاصه
توقفنده یقین ایمکدر وثنا فوائده وقد قال الله تعالی وما امروا الا ليعبدوا الله مخلصين له الدين ولنا فوائده
اللهک رضاسی و عمل قبولی و آخرتده عذاب ناردن نجات و نعیم جناته فوز و فلاحدر وجوبی تخصیص
ذکر اولنان آیت کریمه‌دن سورة البینه‌ده حق تعالینک بو قول شریفی معنای شریفی مکلفونک مأمور اولدقلری
انجق اتمکلری عبادتی الله تعالیه تخصیص ایدوب اول عبادتنده غیری شریک ایتمکدر که عبادتلری خالص
الله تعالیه اولمیه کمدر و سورة الزمرده بیوردی الا لله الدين الخالص بیلکز که عبادتده خالصه استحقاق الله
تعالیه مخصوص صدر زیرا که طاعتلری شرکدن و ریادن خالص اولور دیمکدر و کذلک بو معنای متضمن
ذکر اولنان احادیث نبویه‌دن بری بودر که حك بو حدیث شریفی ابن حبان و حاکم مسندلرنده مرویدر
اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله عنه عن رسول الله صلی الله علیه وسلم انه قال من فارق الدنيا
على الاخلاص لله تعالى وحده لا شريك له واقام الصلوة واتى الزكوة فارقها والله عنه راض بو حدیث شریف
انس بن مالک رضی الله عنه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدر که دنیادن افتراق
اوزره کیده نک طریقی بودر که الله تعالی بر کیمسه و شریکدن منزه اولدوغن بیلوب و بشق وقف عبادته
سنن و آداب ایله قبله و زکاتی و بره الله تعالی حضرتنه ملاقات ایتدکده راضی و رضاء شریفنه

مقرون

مقرون اولدوغی حالده ملاقات ایدر دیمکدر حك بو حدیث شریفی حاکم مسندلرنده اخراج
اولنمشدر عن معاذ بن جبل رضی الله عنه انه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم قال حین
بعثنی الی الیمن یا رسول الله اوصنی قال اخلص دینک یکفیک العمل القلیل بو حدیث شریفی معاذ بن
جبل رضی الله عنه روایت ایدر که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم یمنه کوندردکلرنده وصیت
بیورمزمی دیجک بو حدیث شریفی بیوردیلر یعنی طاعتنده الله تعالی حضرتنه خلوص اوزره
اول خلوص ایله اولان عملک قلیلی عاقبت محمده حصولنده سکا کفایت ایدر بالجمله ریا ایله عمل
کثیردن خلوص ایله عمل قلیل یکدر دیمکدر دینا اولدی که مخلصده ریا اولمز و صادقده عجب نقص بولنماز
زیرا مخلص اولدوغی یرده صدق و نور وصدق اولدوغی یرده اخلاص بولنور که وصفی اکسیکدر
تعالی و منفعت اولمز لو حق بو حدیث شریفی امام بیهقی رحمة الله علیه مرویلرندن اخراج اولنمشدر
عن ثوبان رضی الله عنه انه قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم يقول طوبى للمخلصين
اولئك مصابيح الهدى يتجلى عنهم كل فتنة ظلماء حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک
خدمت شریفلرنده اولان ثوبان رضی الله عنه روایت ایدر که رسول الله صلی الله علیه وسلمدن
ایشتدم بیوردیلر که سعادت شول کمسه‌یه که عملرین شوایب ریادن خالص ایتمشلردر و ملاحظه
غیرندن صافی اولوب اختصاص قلمشلردر انلر توفیق هدایه آخرتده طیب و راحت مظهر اولمسنه
و باطنلری و رأی ثاقب و فکری صائبدن شیطانه شهاب ثاقبدر پس جمیع فتنه ظلماء و ظلمت
دنیویه‌دن انلردن منجلی اولور طب بو حدیث شریفی طبرانی مرویلرندن اخراج اولنمشدر عن ابی
الدرداء رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قد افلح من اخلص قلبه للايمان وجعل قلبه
سليما ولسانه صادقا ونفسه مطمئنة وخليقته مستقيمة وجعل اذنه مستمعة وعينه ناظرة ابی
ذر الغفاری رضی الله عنه روایت ایدر که تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که فوز
و فلاح ایماننده اخلاص اوزره اولوب قلبنی امراضدن سلیم و امر الهیه حافظ و لسانی کذبدن سالم
و نفسی جانب حقه متحمّل و طبیعتی مستقیم اولوب و اذانی ماء الحیوة استماع آیات ایله مملوه
و عین نور بصیرت ایله عجائب مصنوعاته ناظره اولنلر فلاح بولوب نفسی مطمئنه‌سن اصلاح
ایتمشدر دیمکدر فاما الاذن فقمع والعين مقرة لما يوعي القلب پس قولاق شول چناق مثال الجسد
باغ و اشربه و یا اکا بکزر نسنه قونیلر اکا مشابه که عزیز التدر دمک و سائر حیوان اوزرینه فضیلت
و شرفی معرفتی ایله در حق سبحانه و تعالی انی قلب قلوب الت ایچون خلق ایتمش هر نه حاصل اولور
ایشتمکدن دخی اولور زیرا اول سوزی قبل القا قلوب انده قرار ایدر پس مثلا انسان استماع مالا یعنی
کلامدن حفظ ایدب قلاوف چناغی ماء الحیوة استماع آیات ایله طولدرمسه و کوزینی نور بصیرت
ایله عجائب مصنوعاته نظر قلوب انده عبرت پذیرا اولمقدرکه قلبه راحت کلوب ذکر اولنان رضای
مظهرندن خلاص اولور نعوذ بالله تعالی وقد افلح من جعل قلبه واعيا تحقيقا آخرتده فلاح بولور

Copyright © King Saud University

مقصود ترینه نائل اولنلر شول کسلردر کہ انلر قلبنی وسوسۀ شیطانیه دن حفظ قلنلردر فقائدة
الاخلاص رضاء الله تعالی وقبول العمل والنجات والفلاح یوم القیمة فاذا تمهد هذا پس فی نکم مذکور فوائد
اخلاصک ثمرہ سی اولوب حیرانه سابق الله تعالی رضاسنی و عمل قبولی و اخرتده عذاب ناردن نجات و نعیم
جنانه فوز و فلاحدر بو مذکورلرک جملہ سی اخلاص ایله اولور فعلاج الریا علی ضربین و علاج ریانک
ایکی مقام اوزره ضرب اولنمشدر قطع عروقه واستیصال اصوله مقام اول اصول ریانک اعضای اندن
منشعبدر قطع و قمع اتمکدر و ذلك بازالة اسبابه و تحصیل ضده اول ریانک ضدی کاملی اخلاصدر
الی تحصیل انسی لازمدر و اهم مهمات دیندندر زیرا اخلاص سز عملدن فائده اولماز همان زحمت
قالور و ریا به سبب اولان اسبابی دخی ازاله ایتمک جهد ایدوب محتاج مجاهده لازم اولور و اصل
اسبابه حب الدنیا و اللذات العاجلة و ترجیحها علی الاخرة وهذا غایة الحماقة و نهایة البلادة و اصل
اصول عروق ریا اسبابی اوچ نسنه در برسی دنیایه محبت ایلکدر مثلا لذت دنیایی آخرته ترجیح
ایسه نهایت حماقت و غایت بونلکدر زکا نک ضدیدر و اسباب ریانک اصل اصلیدر فان الدنیا کذا
سریعة الزوال والاخرة صافیة باقیة والخلق کلهم عاجزون لا یقدرون علی شیء ولا یملکون نفعا و لا ضرا
پس سالکه بونلردن لازمدر کہ اولا سریع الزوال اولان نیه دن ایلک بازمینی کی صولار و خاب
خیال کبی کلمسی هر عاقلک معلومی و هر عاقل عاقلک مفهومی در کہ دنیا دار غرور کہ راحتی کلفت
و صفاسی کدورتدر و انده کلفت و کدورتدن حذر ایلمک هر مؤمنه لازمدر و اخرت نعیمی ابده
اولور تلمیش لذیذ نعمتدر هرگز زوالی یوقدر اولمیوب باقیدر خلق ایسه برکسنه اوزرینه فائده و یا ضرر
ایرشدرمک مالک دکللردر رفدرنلری ایرشمه زجلسه عاجزلردر فعلیک ایها العاقل ان تقنع بعلم الله تعالی
عبادتك ولا تطلع علم غیر الیس الله بکاف عبده ای عاقل کامل اوزرینه اولان سالکه لازمدر کہ اولا سریع
الزوال اولان لذت عاجله خاطردن اخراج اتمکی سرمایۀ حیات ابدیه بلوب و عبادتنی الله تعالی حضرتنه
بلسیله قناعت ایدوب غیری کسنه نک بلمسنی طلب ایتمیه زیرا عبدک عبادتنی الله تعالی حضرتنک بلمسی
دکلمیدر غیری عبادتنه شریک قلسون ریادن طاعتنه پاک ایدوب جناب باریننک بلمسی کفایت ایدر دون
تذکر و تکرر علی قلبک غوائل الریاء و فوائد الاخلاص المذکورتین و ریانک ضرری عین یقین ایله بیله کہ
موجب حبط اعمال و مورث مقت و بغض خدای ذوالجلالدر و اشهاث کبائردن معدود و شفا و ثبت
انده موجود اولدوغنی ملاحظه ایلیه اخلاصک فوائدینی دائما تذکر ایلیه کہ تکرار تکرار قلبک اوزرینه عرض
ایدوب مذکورلرک ایکسنی بیله تفکر ایدنسین و العلاج العملی اخفاء و اغلاق الباب الا ما لزم اظهاره
و ریا علاجک علاجی ایسه اظهاری لازم اولمیان عملی اخفا ایدوب کشف و اغلاقی قپوسنی ققل سبب اولوب ریاءه
اخلاص سعی و کوشش ایدوب ریانک عرقنی قطع ایدوب کوکنی کسمکدر و الضرب الثانی فی دفع ما یخطر
من الریاء فی الحال و رفع ما یعرض منه فی اثناء العبادة و ریانک ایکنجی ضربی هر حالده قلبنه کلدیکی فی
الحال رفع ایدوب و بر عبادته شروع اتدکده عارض اولور فعلیک فی اول کل عبادة ان تفتش قلبک

وتخرج

وتخرج عن خواطر الریا و تقرره علی الاخلاص و تعزم علیه الی ان تتم لکن الشیطان لا یترکك بل یعارضك
بخطرات الریاء و سنك اوزرینه اولسون بر عبادته شروع اتدکده قلبکی اخلاص اوزره تثبیت و تقرره
سعی بلیغ ایده کہ عبادت عابد مال خواجه تاجر کبیدر و شیاطین حرام راه زن منا لنده در سعی
الدوام قصدی اخذ و نهب اتمکده بو طرفدن منع دفع اولنور سنی فی الحال طرف اخردن کلور انشکار
قطع طریق ایدر مرسبه بنها نه نجه ایام معنا سی اولمش مالایعنی خاطره کتوردر فکیف کہ تحلی
عبادت اولور تنبیه اولدر وهی ثلثة مرتبة اول خواطر ریانیه ایسه اوچ مرتبه در جمله دن
بری العلم باطلاع الخلق او رجاؤه اول کیشی خلقک قبولنی تذکر و تفکر ایدوب اطلاعی رجا ایتسه
دوشومکدر ثم الرغبة فی حمدهم و حصول المنزلة عندهم بو ندنصکره ایکنجیسی قبول مذکوری
مدط ایده و یا انلرنده قدر و منزلت حصولنه رغبت القا اتمکدر ثم قبول النفس له والرکون
الیه و عقد الضمیر علی تحقیقه بوندنصکره اوچنجی قلبنده القا اتدوکی اشیایه تمام میل و رکو
نبره اهتمام اوزره بو رغبت قرار طوتوب حصولنده مصمم اولمقدر فعلیک رد کل منها
ای سالك مستمد سنك اوزرینه لازمدر بو اوچ مرتبه نك خواطرینی بلك و هر برینی
رد اتمک اما الاول فان قال ما لکم وللخلق علموا او لم یعلموا ان الله تعالی عالم بحالك فای فائدة
فی علم غیره جواب اول اولدر کہ عابده دخی الله تعالی نک بلدوکی کفایت ایدر خلقک بلمسی
نیه مفید اولور دا و لکی خاطر رجانی دفع ایدر و اما الثانی فیتذکر آفات الریاء فی تعرض مقت
الله تبینه کراهة فی مقابلة الرغبة تدعوا الی الاباء فی مقابلة القبول و اما ایکنجی خاطرنی
کہ هیجان رغبت اطلاع خلقدر اول دخی کلور سه سابقا ذکر اولنان اطلاع الناس ملاحظه
ریا جانبنه میل و رغبت ویردکی کبی آفت ریای ملاحظه اتمک دخی نفرت و کراهت ویررزیرا نفس
البته اقوای ضده نه متابعت ایتمز الله تعالی نک مقت و بغض شدیدینی تذکر اتمکله نفسک رغبت
مرتبه دن استکراه و امتناعنه باعث و نفسنده قبول ضا یجد و رغبت بیدا اولوب و النفس
بالحالة اطاوع اقوی المتقابلین فلا بد فی رد خواطر الریا من امور ثلثة پس بو ایکی خاطره
دفع اولنمق او جنجیسی دخی کہ بو نلر مرتبه دن منع اولوب ریانک دفعنده سو ثره اولان اوچ امور ثلثه دخی کہ
بعض الهی معرفتیله استکراه و نفس کلور للمعرفة والکراهیة والاباء و نفس معرفتیله
ریانک ضررین و اخلاصک منافعنی بلوب ریادن کراهت ایله نفرت و قبول اجتناب دیله
عمل اتمک ایله اخلاصه عزیمت قلوب زیرا معرفتیله استکراه نفسده رجوع اتمکله ریادن خلاص
اولور و قد یشرع العبد فی العبادة علی عزم الاخلاص ثم یرد خاطر الریاء فیقبله بغتة و لا
یحضره واحد من وجوه الرد بسبب استلاء القلب بحب المدح و خوف الذم و استیلاء
الحرص علیه فیعزب عن القلب آفات الریاء فینساها فلم یظهر الکراهیة لانها ثمرة المعرفة
حال بوکہ عبد عزیمت اخلاص ایله شروع اتمش ایکن خاطره ریا غلبه ایدر بوندنصکره

King Saud University
Copyright © King Saud University

نفس اى ردّ ايجوب قبول ايدر سببى بودركه انك نفس حبّ مدح و خوف ذم ايله مملو اولدوغندن
لابد حرص سبيله افات ريانك كراهيتى وسوء عاقبتنده اولان مقت وثمرۀ اخلاصك فائده سين
خاطره كلمز زيرا كاسب بر قبول زياده يه محتمل دكلدر كه معرفت مذكوره يه محل قلمز لابد اصلا خاطره كلمز
وقد يتذكر فيعلم ان الذى خطر له خاطر الرياء هال بو كه ريا موجب حبط عمل اولدوغنى تذكر ايدب
بلدكده نصكره جهد ايليوب خاطرۀ ريايه كيدرب اخلاص اوزره عمل اتمك شروع اتمكله ريادن
خلاص اولور وانه يعرّض لسخط الله ولكن لا يحصل الكراهية لشدة شهوته فيغلب هواه
عقله ولا يقدر على ترك لذة الحال فيسلّذ بالشهوة فيسوف بالتوبة وياكر عابد ريانك بعض
شدّت الهيه يه باعث اولدوغنى علم وادراك قلبنك حبّ شهواته ابتلاسندن غايتله
شدّت حرص دن و هوانك عقله غلبه سندن ناشى نفسك خواطر ريادن استكراه ولقتى غير
مجال اولميوب هواى نفسك لذتى ترك اوزره قدرتى اولمزكه تائب اولوب شهوات غلبه سندن فارغ
اولدوقنه شاغل عن الكره فى ذلك لشدة الشهوة فكم من عالم يحضره كلام لا يدعوه الى قول الاكراه
وهو يعلم ذلك منه ولكن يستر عليه ولا يكرهه فيكون الحجة عليه اوكد وياخود ريانك ضررينى
فكر ايليوب استكراه اتمدوكى شهواتك غايت غلبه سندن ناشى وخلقك مدحنى رجاسندن
اولدوغنى نا معلوم مداكر يرتبه مقبول اولورنجه سنه مذموم اولمق وار بلكه غالبا ريا بى معلوم
اولدوغى صورتنده بيله اولدريا اوزره اولدوغندن استكراه اتمز اوزرينه هر نقدر رغبت ايله الزام اولنه
سنده انه يقبل داعى الرياء مع علمه به ويعمل عمل ريانك اول بيان سفدم اولمشدر اكريله ريا اولدوغى
بلمز اسه و بلدوكى صورتنده امتناع محال ولو وقد يحضر المعرفة والكراهية معا ولكن لا يحصل
الاباء بل يقبل داعى الرياء ويعمل به لكون الكراهية ضعيفة بالنسبة الى قوة الشهوة والرغبة حال بوكه
خاطر ريايه كراهيتله معرفت اكسبى بيله جمع اولور لكن نفس لى ردّ ايجوب قبول ايدر طبعى لكن نفس
ريا و كراهيتدن اجتناب اتمكى تحصيل اتمز بلكه خاطر ريا غلبه ايدر و طبعى اكا ميل و رغبت ايتدوكى
هواسنه تابع اولدوغندن انك عمل اتمكه عزيمت قلور بو نفسك شومليغى عاقبت كفره يودى اولور
شهواته رغبت اتمكله العياذ بالله تعالى وهذا ايضا لا ينتفع بكراهيته اذ الغرض منها صرفه من الفعل
فاذا لا فائدة الا فى اجتماع الثلثة بو ريانك كراهيتنده انتفاع اولنماذكر و بجندين هر انى نفسك خواطر
ريادن امتناعنده قادر اولميوب اتمام عبادت ايدمز قلبنده جاه سينى اولورسه دفع ريايه موفق
اولوراوج امور مذكورۀ جامع اولمغله ريادن خلاص اوليوب اخرتده حال خراب اولور فاذا اجتمعت
هذه الثلثة فقد برئ من الرياء پس ريانك دفعنده مؤثر اولان اوچ امور كه اول معرفتله استكراه
نفس و اباء ديو اوچين جمع اتمك ايله ريادن خلاص اولور تجرّد خطور الرياء وميل الطبع اليه وحبّه له
ومنازعته اياه لا يضر اذا لم يكن منه قبول وحسن اختياريله ريانك دكونى اولمدقجه تجرّد قلبنده ريا
خطورى وطبع نفسانى سنكده اكا ميلدن ناشى منازعه سى ضرر ويرمز بلكه بو محض اخلاصدر

ودكون

ودكون بالاختيار اذ ليس فى وسع العبد منع الشيطان عن نزغاته ولا قمع الطبع حتى لا يميل الى الشهوات
ولا ينزع اليها وانما غايته ان يقابل شهواته بكراهيته واباء وعدم اجابة استفادها من علم الدين
واختيار ايله ريايه ميل ولمدقجه شيطان وساوسنى منع ونفسنى شهواتدن قلع ايدب قوپارمق
ونهايت خوروذيل اتمك وسع عبدده دكلدر بلكه الله تعالى نك تحت قدرتنده اولان علوم دينيه دن
استفاده اتدوكى اوزره نفسك شهواتنى كره عدّ ايدب ابا وعدم اجابت ايله مقابله اتمكدر كه مأمور
بها اولدوغى غايتيدر فاذا فعل ذلك فهو الغاية فى اداء ما كلف به پس مذكور لر كه معرفت ايله استكراه
نفسدن امتناعى فعل كتوره اكا اول ريادن نفرت ويردى زيرا حق تعالى هيچ بر نفسه كوجى يتمدوكى
تكليفى اتمز بلكه هر نفسه طاقتنه كوره تكليف ايدر ثم اذا فرغ فعليه ان لا يتحدث به ولا يظهره الا اذا
امن من الرياء وقصد اقتداء الغير به فى مظنته وعابد عباده دن فراغندن صكره لازمدركه ريادن
امين وياخود غيرك اقتداسى قصدى اولدقجه علنده ريا خفى دخول دن خوف ايدب عباده تحدث
واظهاردن حذر اوزره اولدو ويكون وجلا من عمله خائفا ان يدخله من الرياء الخفى ما لم يقف عليه
يكون مردودا ممقوتا الله تعالى خوف مز بور ابتدا شروعنده اولماز بلكه رياى خفى شائبه سنده
نوف خلوصنده يقينى اولمق وجه اوزره شروع عمل بر لحظه بحد كه داخل اولان ريا ايسه نفس امرده
مردود و بغض شديد بالتهديد باعث اولور ويكون هذا الخوف فى دوام عمله وبعده لا فى ابتدائه
لكن ينبغى ان يكون متيقنا فى الابتداء انه مخلص ما يريد بعمله الا الله تعالى بوحد النية وعبادتده ابتدا
ابتداء شروعنده مخلص اولوب اول عبادتله الله تعاليدن غيرى ارادة اتمدوكنه يقينى اولدقجه
شك واقع اولوب ثبت بولمدوغى جهتدن بو خوف مز بور ابتداء شروعده اولماز اذ هى العزم المصمم
باعث فلا تجتمع مع الشك والاحتمال زيرا بو ريادن پرهيز ايدوب صافيق ايسه اخلاصى محكم اولمسى
باعثدركه اخلاص ايله شك جمع اولمزلر زيرا اخلاص شانندندر شك ايسه عين ريا بو كلمكده
پس شكدن امتناع ايدب وشدت تحصيل اتمكدر فاذا شرع على اليقين ومضت لحظة يمكن فيها الغفلة
والنسيان جاء الخوف عن شائبة خفية من رياء او عجب پس عبد اخلاصده يقينى اولمق وجه اوزره
شروعدن بر لحظه بحد كه اولور ريا وتمكن دركه غفلت ايله بر شئ اهمال التسيله كزلجه ريا اولور
وياخود كشى كندوسنى بكمكدن ناشى اولان ريادر وانما اولونه غلبة الخوف على الرجاء والعكس
وانما عبادتندن فراغندن صكره عبادتنده دخول وياخود ريادن سلامتى رجاسنه غالب اولمق
اوزره مى اوليدر ياخود اولويت عكسنده ميدر فقد اختلف اقوال المشايخ فيها حال بو كه انده
مشايخ رحمهم الله اختلاف ايدب قال بعضهم ينبغى ان يغلب الرجاء لانه استيقن انه دخل بالاخلاص
وشك فى زواله بعضلر ايتديلر لايق اولان بودركه عبد خوفندن رجاسى غالب اوله زيرا
رجا يداميدايله عمل ايدب اخلاصده يقينى اوله مشكى زائل اولور ديديلر فن قواعد الشرع
ان اليقين لا يزول بالشك فبذلك يعظم لذته فى المناجات والطاعات وخوفه لاجل ذلك

Copyright King Saud University

الشك جديربان يكفر خاطر اثرنا ان كان قد سبق عنه وهو غافل عنه يس امدي قواعد شرعيه
بقيسله شكده بر حكم ثابت اولمز بر ايقيند شك بولنمز نظري اعتماد ايدر زوال اخلاص اوله بو
طاعتده مناجاتدن لذت اولوب صفا ايله اخلاص ايله اخلاصك بقاسن دبوب استغفار ايده
اولمق اهم در كه نوجه اخلاصه سبب اولور خاطره دياني كيده رد اكرچه سبقت ايدن خاطرده
غافل ايسه ده والمنقول عن اكثر المشايخ غلبة الخوف حتي نقل عن رابعه رح حين قيل لها بم ترجين
انها قالت بأياسي من جل عملي اكثري مشايخ اولوب خوف مذهب اولمشلردر حتي رابعه عدويه
رضي الله عنها نه مقوله عمل ايله مغفرت رجاسن ايدرسن ديو سئوال اولندقده اكثر اعمالدن ياس ايله
رجائي غفران الهي ايدرم ديو جواب ويرمسي منقولدر والذي عندي اختلاف ذلك باختلاف
الاشخاص والاحوال صاحب الطريقه رحمه الله عليه ايكي اختلافك بيننده حاكم ايدوب ديمشدر كه
خوف ورجادن هر برينك اولويتي غلبه سي اشخاص والاحوال اختلافيله مختلف اولمق طبايع بشريه
نك كال توصه واقبال ايله استقبال ايدنلر ابرامر مستحسنيدر فان للمبتدي ومن فيه بقية من
اثار العجب والامن والغرور والبطالة ينبغي لهما غلبة الخوف ولغيرهما غلبة الرجاء والساوات
والعلم عند الله تعالى بونلردن مبتدي يه عجب وامن وغرور وبطالت حصه سي اولنلره لائق
اولان غلبه خوفدر دما عدايه لايق اولان غلبه رجا ويا خود مساوات بين الخوف والرجادر ديمشدر
جمع علم ايسه الله تعالى حضرتنك قتنده در والله المستعان وعليه التكلان باردم طلب اولنجق الله
تعالى حضرتلريدر و دخي توكل انك اوزرينه اولمقدر ويا خود ايمانك دليلي ايسه خوف ايله
رجاده سنده ايكسني جمع ايتمكدر لكن كبائره توبه ايدنيسه رجاسي غالب كركدر اقدر ديسه خوف
غالب كركدر بو خوفك دورت مقدمه سي واردر برسي ذنوب سابقه سني ذكر ايتمكدر ايكنجي
عقوبت شديده فكر ايتمكدر اوچنجي عقوبت عدم طاقتي ملاحظه قلمقدر دوردنجي حق تعالى
سكا عذاب اليم قلمغه كمال قدرتني وسنده نجات خلاص يوق اولدوغني ادراك ايتمكدر رجانك
حق تعالى نك فضلني وكرمني ورحمتنك وسعتني فكر ايتمكدن حاصل سرور رابتهاج دركه اولا حق
تعالى حضرتنك فضلنه وكرمنه وكمال رحمتنه اعتقاد ايلدكدن اكر سكا ابليس هجوم ايدب دفعنه
قادر دكل ايسك اوله رجده رجا فرض اولور سائر زمانده نافله در بو رجانك دخي دوردنده
برسي حق تعالى نك سنك اوزريكه اسمدين وير كسده شفاعت قلدن اوارد اولان نعملرني
فكر ايتمكدر ايكنجيسي حق تعالى نك انك ايچون فضل عظيمنه عمل قليله ثواب كثيره وعد قلدوغني
واستحقاقك يوغيكن دنياده وعقباده كرامتلر ويردوكني ذكر ايتمكدر اوچنجيسي اموردنيده
سكا هدايت ايدب علم ومعرفت ايله وخدمتنه لياقت نصيب ايلدكني ملاحظه قلمقدر دوردنجي
حق تعالى نك رحمتي غضب اوزرينه اسبق اندوكني بلمكدر رنجنكم بو ايكي نوع اوزرينه مداومت
قلسك خوف ورجا صفتني استكمال اتمش اولورسن زيرا بونلر بريرندن منفك اولمزلر والا

امن ويأس

والا امن ويأس اولور خوف ورجا اولمز لكن كشينك صحت وزماننده خوف جانبي غالب
كركدر نفوسك خوفدن تأثيري زياده در زيرا اول زمانده مريض وضعيف اوله عبادته
قدرت وطاقت قلميه جانب رجا غالب كركدر زيرا اول دمده خوف سابق ورجاء لاحق
برله قلب منكسر اولوب مولاسنك كرمنه منتظر اولمق اوليدر اما خلقك اكثري رجا ايله تمنايه
فرق المزلر غلط ايدرلر اميدي رجا شول اميده درلر كه برامله مبتني اوله تمنا شول اميده دركه
برامله مبتني اوليه ايكيلرمز رعه لريني سورسلر اصلاح ايلسه ر حق تعالى نك كرمندن اول
اول مزرعه دن بر مبلغ معين اميد ايدرلر بنسه لر اول اميده رجا درلر اما شول كشيلر كه اكمزلر
تخم سولمزرعه بوز ر سنه او غرامزلر فولابلرنده كوزلرلر بر مبلغ اميد ايدرلر بنسه لر اكرچه حق
تعالى قادر در لكن عادة الله جاري دكلدر معطل اولدقلري ايچون انك كبي اميده رجا ديمزلر
تمنا ديرلر زيرا اكر بر اصل ابتناسي يوقدر بو نقصير خطادر بونك ايچون دخي توبه استغفار
كركدر بو محلده مذكور اولنلر ريادن عد اولنوب بونك ورطه سندن خلاص
بوميلكده استخلاص بولمق حضرت رب العزتك عنايتنه ورحمتنه مختصدر
طريقه محمديه نك ايكنجي بابنك اوچنجي فصلنده ريا ايچون اعدا اولنان بدي مبحثك
تمامي ميسر اولوب ان شاء الله الرحمن بوندنصكره كبر ايچون اعدا اولنان بش مبحثك
ذكرنه مبحث ترجمه سنه مباشرت اولندي بعون الله تعالى المبحث الاول في تفسيره

الثاني عشر من افات القلب الكبر وافات قلبك اون ايكنجيسي كبردر كه نفسك غيريندن اولو كورمكدر

المبحث الاول في تفسير الكبر وضده ومناسبهما وحكمها اول كبر مبحث كبرك وضدينك وهر
برينك اسبابنك تفسيرنده وجمله نك احكامنك بياننده در وقد حصته بش مبحثك
اولكي مبحثي كبرك ضدينك وهر برينك اسبابنك تفسيرنده وجمله احكامنك بياننده در الكبر
هو الاسترواح والركون الى رؤية النفس فوق المتكبر عليه فلا بد له من معلوم اولا كبر
كبر كشي كندوي غيرندن فوقنده كورمك وملاحظه ايتمكدر يعني حق ظاهر اولدقده غرورنخوتندن
مطيع اولميوب سركشلك قلوحق جل وعلينك قوللرينه حقارت واهانت ايله نظر ايلمكدر بخلاف
العجب والكبر حرام وهو رذيلة عظيمة من العباد وعجب كشينك انجق كندو ذاتنه وعملنه اعتقاد
عبارت اولور غيره تفوق ملاحظه سنك وجود وعدمندن اعم اولدوغي جهتله كبردن مفارقدر
وكبر صانع عالم اولان ذات لم يزل متعال الهيه لايق ومخصوصدر عباددن خصلت رذيله در حرامدر
وضده التضع وكبرك ضدي كشي كندوي غيرندن اجق ملاحظه ايتمكدر وهي الركون الى رؤية
النفس دون غيره اول ايسه كشي كندوي ادنا انجق كورمكدر وهي تفضيل عظيمه سوء الخوف
اول ايسه عبادك فضائل حسنه سندن عظيم فضيلتدر واظهار الكبر موجود او معدوم حقا او
باطلا بقول وفعل تكبر كبرك سبب علتي تكبردر كه نفس الامرده موجود يا معدوم اولوب

نفس الامرده حق باباطل ودن کبری اکشی فعلیله یاخود قولیله اظهار ایتمکدر والاستکبار تعظیم
بالباطل فهذا لیوصف الله به بخلاف المتکبر اولنمقنا بحق نفس الامرده باطل اولان کبری اظهار
ایتمدن عبارتدر ولهذا ذات باری جلت عظمته تکبر ایله موصوف اولدوغی کبی استکبار ایله موصوف
دکلدر والتکبر حرام تکبرایسه بلاضرورت حرامدر الا علی المتکبر فانه قد ورد فیه انه صدقة والا عند
القتال وعند الصدقة وکبرلی منکبره صدقه اولمسی دخی چنکه دغیری یرده جائز دکلدر دیلکله ایکی
یرده جائز اولدوغی کی دجرأت کوستروب قتیلارینده مهابت دوشورمک ایچوندر حین تقابله
وفقراء استنان دخی خوفسزینه باك کلوب جمع اولسونلر بو مال حقیر عدایدب ثروت وغنا کوسترمک
ایچون حین تصدقده ممدوح اولمسی مداولدر حدیث نبوی علیه السلام ونفس الامرده کبر
قصدی یوغیکن خلقه اسباب احتشام کوسترمکله تکبر تنزیها مکروه در بو مذکورانک
غیرینده بلاضرورت حرامدر بو حدیث شریف ابو داود مرموزندن اخراج اولنمشدر عن جابر بن عتیک
عن ان رسول الله صلى الله عليه وسلم کان یقول فاما الخیلاء التی یحب الله فاختیال الرجل
نفسه عند القتال واختیاله عند الصدقة بو حدیث جابر بن عبد الله رضی الله عنه حضرتلری
رسول اللهدن روایت قلمشلردر تحقیقا رسول اکرم صلى الله عليه وسلم دیرایدیکه تکبرکوزه برجلدت
وضخامت کوسترمک ایچون حین مقابلهده وفقرا کلوب جمع اولسونلر بو مال حقیر عد ایدب
غنا سن اظهار ایتمک تکبرلی منکبره بو ایکی یردن غیری یرده جائز دکلدر دیمک اولور بو ایکی یرده جائز
اولدوغی کنار جرأت وهیبت کوسترمک ایچوندر وفقرا حین تصدقده ممدوح اولدوغیدر
تکبر سبب ورود حدیث شریف بودرکه اسحاق رحمة الله علیه دیرکه رسول الله صلى الله عليه وسلم بر قلجی
مبارك الینه الوب دخی اصحابنه خطاب ایدوب ایدی بو قلجی حقیله کیم الور دیدیکده برقاچ کمسنهلر کلوب
الوق استدیلر ویرمدی اندن ابو دجانه رضی الله عنه بانه وارووب یا رسول الله بونک حقی ندر
دیدی بونک حقی اولدرکه چاق ایکی فات اولنجیه بونکله کافرلرک صورتنه چالسن دیدی اول
ایدی یا رسول الله بن بونی حقیله الورم دیدی اندن رسول الله قلجی اکا ویردی زیرا حذاقته غایته
شجیع ودلاور کمسنه ایدی جنکه کوننده بیباکانه صالنی صالنی یوردی انک رفتارینه اشارت ایدب
ویو نوع یورشنده دکه حق تعالی بوکا بغض ایلر الا بوننک کبی یرده دکل دیو بیوردیلر ولعل المراد بالاختیال
عند الصدقة اظهار الغنا وعدم الالتفات الی المال واستصغاره واستقلاله لیقصده الفقراء
بنشاط وامن من المن والاذی حین تصدقده تکبر ایتمکدن مرادی فقرا بنشاط ویرمک ایچون
غنا سن اظهار ایتمکدر ومالی حقیر عد ایدب وغنا ایدب مالنه التفات ایتمیوب همان فقراده اضرورت
دنلرندن دفع ایدب عسرتی یسر تبدیل ووفرحیل اندن دفع طرح قلمقده قصدی اولور تکبرا ولمز
زیرا المحسن ومتفق قبول احسان وانفاق ایدیجی کمسنهدن افضلدر دیو امدیکه هنر فواید علیا ید مالکدر اولور
بالکبر ویرمکده المقیده دکلدر والا التکبر یالمرایات باسباب الدنیا بدون الکبر فانه لیس بحرام ولا کان

مذموما وقد مر وسیجیء ان شاء الله تعالى ونفس الامرده کبر قصدی یوغیکن خلقه اسباب احتشام کوسترمک
تکبرانک دکلدر سابقا بحث زیاده مرور ایتمشدر بس مهدی اسباب احتشام کوسترمک ایله تنزیها
مکروه در ومذکوراتک غیرینده بلاضرورت حرامدر نتکم بیانی بقینده کلور ان شاء الله تعالی
واظهار الضعف بما دون مرتبته قلیلا تواضع محمود وان کان کثیرا فتملق مذموم الا فی طلب العلم وضعفنک
معناسی بالفتح خورلق وذلیللکدر معناسیبی تواضعدرکه کشی غیرینه دونلکی قلت اوزره اظهار
ایتمکدر بوایسه ممدوح ومحموددر ودخی تواضع وملایمتی چوق اولندنه صقنوب انک نشر مکرنداندن امین
اولمق کرکدر زیرا تملق ونشاط رذیل بر اخلاقدر اولدوغندن مذمومدر مکر علم طلبی ایچون اولان
تملق مذموم دکلدر عدی بو حدیث شریف ابن عدی مرموزندن اخراج اولنمشدر عن معاذ
وابی امامة رضی الله عنهما مرفوعا لیس من اخلاق المؤمن التملق الا فی طلب العلم معاذ بن جبل وابی
امامة الباهلی رضی الله عنهما مرفوعا روایت اولنمشدرکه خواجه عالم وکزیده بنی آدم حضرت رسول
اکرم صلى الله عليه وسلم بیورمشدر معناسی تملق کثرت تعلق یوننده دیلکو ایتمکدر ودلیق
ولسانندن زیاده اظهار مودت ایتمکدر واندن استخراج مراد وحصول مقصود ایچون حددن
زیاده اظهار موالات ومصافات قلمق اخلاق مؤمن دکلدر الا که علم طلبنده تملق مذموم دکلدر
وفی تعلیم المتعلم مذموم الا فی طلب العلم فانه ینبغی ان یتملق للاستاذ وشرکائه لیستفید منهم انتهی
وامام برهان الاسلام الزرنوجی رحمة الله علیه ایدرکه تملق نرکیجه یلتقلنمقدر امدیکه جمیع
احوالده تملق مذمومدر الا که علم طلبنده مذموم دکلدر بلکه ممدوح ومطبوعدر لیس طالب العلم
بانفده رکه استاذینه وشرکالرینه تملق ایلمک حتی انلردن استفاده ایده تعلیم المتعلم سوزی
تمام اولدی وان اکثر فقد لزم حرام الا لضرورة وهو انه انت عشر من افات القلب واکر کثرت
مرتبهده بلوغ رتبه سنی تجاوز ایدرسه تحقیقا ذکر افات قلبک اون اوجنجیسی وضرورت
حالنده غیرنده حرامدر کالعالم اذا دخل علیه اسکاف فتنحی له عن مجلسه واجلسه منه ثم تقدم
وسوی له نعله وعدا الی باب الدار خلفه فقد تخاسس وتذلل بر عالم ذی قدر اوزره ارباب
حرفتدن بر شخص داخل مجلس اولسه وبریندن اوتورمق کبی وکندکده پاپوجین چورمک کبی حال
ایکی اول کندوکی دناءت ایله تحقیقا ایتمشدر کرا اول تذلل در واما تواضعه بالقیام والبشر
والرفق فی السؤال واجابة دعوته والسعی الی حاجته بو سوظن ایتمیوب بر عالمه ارباب
حرفتدن بری کلدکده قیام ورفق کوستروب وحاجتنی وارسه دفع ایدب اوینه دعوت
ایدرسه اجابت ایدب وبالجمله تواضعانه معامله ایتمک مرغوبدر وان لا یری نفسه
خیرا منه ولا یحقره ولا یستغفره واکر نفسنی انی صغیر کورسه ودخی انی حقیر کندو
خلیرطن ایتمزسه واندن خیرلو کوریوب بلکه کندوسنی اذل ذلیل واقل قلیل ایدوکنی تحقق
ایتمک ایله لشکر شیاطین کبر وطغیانه تملکت وجودنده تفریق ایدر وسنه التسوال لمن لا

Copyright © King Saud University

فوت بوم لنفسه وسيجئ ان شاء الله تعالى فى آفات اللسان وتلذذ ندر فوت بو ميتيه مالك اولان
نفس ايچون ناسك بو منفعت . نيو بر جراءتك ضرورت اولمد فخر امكافات لسانده بجيا
بقيند الله تعالى بيشر ايدرسه كلورد ومن السؤال الاحداء قيل له ضد كثير كما يفعل فى دعوة العرس
والختان ولكن بريد اتخاذ ختم او نحل قيل فيه نزل قوله تعالى ولا تمنن تستكثر ودخى سنت واولمك
كونى ايدن وياخود قيون وآدى قوانى جمعك دليوب اشياء كثيره جمع وتحصيل ايچون اشناء
وبيكانه يوم وهلالكى اشياء قليله توزيع واهدا ايتمك كبى كه بعض مفسرين سوره المدثرده
ولا تمنن تستكثر نظم كريمك نزولنه بو ماده سببدر ومعناى شريفى اشياء قليله اعطا سببله
اشياء كثيره مطلوب ايتمكه ديمكدر ديمشلردر ومن الذهاب الى الضيافة ووضيت الميت بلا دعوة
وتذكره ندر ضيافته وميت دعوتنه وصيتنه دعوتسز وارمق كبيكه پيغمبر عليه الصلوة والسلام نهى
ايتمشلردر بو حديث شريفى ابو داود بر موزنده اخراج اولنمشدر عن عبد الله ابن عمر رضى الله
عنه انه قال النبى عليه وسلم من دعى فلم يجب فقد عصى الله ورسوله ومن دخل على غير دعوة دخل
سارقا وخرج مغيرا بو حديث شريفى عبد الله ابن عمر رضى الله عنهما روايت ايدوب ديمشدر كه
رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى شول كمسنه كه دعوت اولنه قبول ايتمه تحقيقا اول
شخص الله تعالى حضرتنه ورسولنه عاصى اولور وهر كم دعوت اولنمدين بو كمسنك مجلسنه ويا
ضيافتنه وارسه خرسز كبى كيرر وغارتجى كبى مضطرب وپريشان چقر پس هر مكانه كير ومتخير
كلور كم بن اعلنك انباه ودعوتيله كلوه واجازتيله كيده ديمكدر ومن الاختلاط الى القضاة
والامراء والعمال والاغنياء طمعا لما فى ايديهم بلا ضرورة وتلذذ ندر ضرورت بو غيكن بخود
حرص وطمعدن اوتورى قاضى القضاة وامراء كبار وعمال وتجار ايله واغنياء اعيان ايله اختلاط
ايتمك كبى ومنه السجود والركوع والانحناء للكبراء عند الملاقات والسلام ورده والقيام
بين يدى الظلمة وتقبيل ايديهم ونيابهم واكابره ملاقاتنده وسلام ويردكده ورد السلام ايتدكده
ركوع وسجود وانحنا كبى بليني اكمك وظلمه نك الن واتكن اوپوب وقارشولرنده قيام ايتمك
تذللدندر انشيده وليس منه مباشرة الاعمال البيت وحاجاته ككنس البيت وطبخ الطعام وحمل
المتاع من السوق الى البيت ولبس الخشن والخلق والمرقع والمشى حافيا ولعق الاصابع والصحفة
بركمسنه قالن واسكى عبا واسبابى كيمك ومسكنت ايله يوريمك واحوال بيتى ايله مقيد اولوب
چارشودن الدوغى طعامى بشروب اوينى كنديسى سپورمك وبعد الاكل صاغى بسانيله لعق ايتمك
بونلرك جمله سى ممدوح اولوب تذللدن دكلدر واكل ما سقط على الارض من الطعام ولقمة
دقاق الخبز ونحوه من السفرة والحصير والارض وكذلك براوزره دوشن طعامى قالدوروب
يمك واتمك قرنفلرينى سفره وحصير وارضدن دوشورسلك نيشلو تذللدن دكلدر بل نفعا
لسترة المساكين ومخالطتهم وانواع الكسب من البيع والشراء وانواع كسب حلاله مباشرت

وفقراء

وفقرا اوسابكين ايله مجالست واختلاط ايتمك تذلل دكلدر واجارة نفسه للاعمال المباحة
كرعى الغنم وسقى البستان والكرم وعمل الطين والبناء وحمل الحطب على ظهره وبركمسنه نك
قيونى كوتمك وبستانى صوارمق وبنا سن ياپوب بالچقين اصلاح ايتمك واروقسيله
اودون كتورمك مثللو مباح اشلر ايچون نفسنى ايجار ايتمك كبى نسنه لرك جمله سى تذللدن
دكلدر فان كل ذلك وامثاله تواضع فعله الانبيا عليهم الصلوة والسلام والاولياء رحمهم الله
واكثره صدر عن سيد المرسلين عليه وعليهم صلوات الله تعالى عليهم اجمعين بونلرك جمله سى
تواضعدندر فعل انبيا عليهم الصلوة والسلام حضرتلرندن ودخى اصحاب كرامدن واوليا
سلف صالحيندن رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرينك اكثرينى حبيب رب العالمين وقائد
الغر المحجلين وسيد المرسلين صلوات الله عليه وعلى سائر الانبياء وعلى اله وصحبه اجمعين
ايتمشلردر والتجنب منه والتأنف عنه كبر من اخلاق الجبارين ولكن كثيرا من الناس جهلهم
يعكسون الامر مذكورلردن تجنب واستنكاف متكبرين وجبارين كاريدر العياذ بالله
تعالى ولكن ناسك چوغى جاهللكلرى سببيله بوندن غافللردر بونك ضدن ايدرلر
المبحث الثانى فى اقسام الكبر والتكبر وافتهما كبرك ايكنجى مبحث كبرك هر برينك اقسامى
وآفاتى بياننده در رفتى بو في العوج الجملى قد عرفت انه لا بد لكبر والتكبر من متكبر عليه
يجدلركنده تكبرلك بو قصور بللرلو امدى نشانن ديديكك واردى بو قتى بلرسن وبلملك
لازمدر كه علاجى اجماليده ذلك البيانده سفهيم اولور معلوم اولدكه معظم علاجى اولدركه
كندوده كه عجز وذلت وحقارت ومسكنتى وكبرياء وعظمت حق وجبروت قهار مطلق
ملاحظه قلوب كندوسى اذل وذليل واقل قليل ايدوكن تحقيق ايتمكدر لشكر شياطين
كبر وطغيانى مملكت وجوددن تفريق ايليوب هر برينك مدلولى اوزره تفوق ملحوظ
ولان غير مقتضى در اما الله تعالى واول ذلك الغير ده بالله يا رسول الله يا سائر خلقدر
وما شاء اللهدر تكبرا افحش كبيده وهو افحش انواع الكبر مثل نمرود حيث حدث نفسه ان يقاتل
رب السماء عز وجل ومثل فرعون حيث قال انا ربكم قال انا ربكم الاعلى واما رسول الله صلى الله
عليه الصلوة كبعض الكفرة حيث قالوا اهذا الذى بعث الله رسولا لولا نزل هذا القرآن على
رجل من القريتين عظيم لا جرم بو ظلو اقبح وافحش انواعى كبيده رو نمرود وفرعون
كاريدر كه هر برى سمايه مقاتله عظمت ايدوب برى دخى سنزك رب اعلاكزك ديمشدر
منذ لهم الله تعالى ورسول اللهه تكبر متوكين ومستكبرين كاريدر كه منصب نبوت
عظيمدر عظيمه لايقدر اكر محمد عليه السلام نبى اولوب واكا نازل قرآن اولسه مكه و
طائفدن برنده اولان عظمامزدن وليد بن مغيره وعروة ابن مسعود ثقفى كبيلو بحو
نازل اولمازدى ديو فرقان كريمك قرائتنده اعتراف قبللرى واراكين محمد عناد

Copyright © King Saud University

واستكبارا حاشا حضرت محمد عليه الصلوة والسلام حضرتنى استحقارا زهلريجه
سحت استدلال وسلوك ايدب انكار اتمشلر در بصيرتلرى نور توفيق هدايتله تنوير
اولنميله منصب نبوتك رتبه روحانيه اولوب فضائل وكمالات قدسيه ايله تجليه اولنمش
جسدن عظيم شان تحصيل اتمشدر بر نفس مدبرا استدعا اتدوكى بيلميوب زخرفات دنيويه يه
ترجيح عظم وكمال ظن ايتدكلرندن ناشيدر ره هى نقصان نظر وانسا وا الخلق وغائلة الكبر والتكبر من
العبد المملوك العاجز الضعيف الذى لا يقدر على شئ الله الملك المالك القادر القوى على كل شئ
فى صفة لا تليق الا بجلاله تعالى والتاديه الى مخالفته تعالى فى اوامره ونواهيه واما تلقين كبرياء الله
الملك القوى شانندن اولان صفت خاصيه عبد مملوكى عاجز لوك منازعه سنى ايدب ومتابعت
ابليس اولدوغندن ماعدا الكثر احوالده اوامر ونواهيه الهيه يه مخالفته مؤدى اولدوغى بياندندر
مستفيد در كابليس قال ءاسجد لمن خلقت طينا انا خير منه خلقتنى من نار ابليس عليه اللعنه نك
حضرت ادم عليه السلام سجوددن ابا واستكبار ايله مردود اولمغه متعلق سورۀ اسراده اولان
قرآنيه دن حق تعالى نك بو قول شريفنده كه معناى شريفى بودر كه حق تعالى بيوردكه جونكه امر ايتدم
فرشتهلره ديدكه آدمه سجده ايدك جميع فرشتهلر سجده قلديلر الا ابليس امتناع ايدب سجده قلمدى
ديدكه بن سجده مى قلايم بركمسيه كه انى طبراقدن براتدك وسورۀ اعرافده ايت اخرده كذلك حق
حق سبحانه وتعالى بيوردى كه يا ابليس جون بن بيوردم ادمه سجده قلسن نه نسنه سنى منع ايلديكه
ادمه سجده قلمدك ابليس لعين ايتدى انكجون سجده قلمدم كه بن اندن يكم بنى اوددن براتدك جونكه
ابليس بو قياس فاسد ايله الله تعالى حضرتنه عاصى اولوب سجده يى ترك ايلدى حق بيوردى كه اى
لعين بنم جنتمدن وكوكلرمدن اشغه طور وحقير اولوبن ديمكدر فاذا سمع الحق من المتكبر على استنكاف
من قبوله وتشمر لجحده ويكفيك به قوله تعالى ساصرف عن اياتى الذين يتكبرون فى الارض بغير الحق
پس اندكى تكبر خلقه تحقير ايله نكاه واهانت ايله نظر ايدب وكندوده اهانت وعظمت
تصور اتمكله حقوق شرعيه دن تجاوز اتمكدر مثلا بر حق سوز اشتدكده تكبر اوزره اولدوغندن
قبول اتميوب عنادندن يا قوب طورمق وشرع ايجاب ايتدوكين انكار اتمك غايت جهلدندر نعوذ
بالله تعالى كار تكبر حق سبحانه وتعالينك بو قول شريفى متكبر اولنلره زجرا سورۀ اعرافده
بو ايات كريمه كفايت ايدر عند المفسرين معناى شريفى بر بو نده بغير حق تكبر اتك ايدب
اولو لنديلر عمل قبحلرى مقابلسنده بو ترتيب ايدب ذات كريم ايله قائم اولان اوصاف كماليه
ادراك نعمتندن صرف ايدركه من بعد حقى فهم ايدب وقبول اتمك شانلرندن اولميوب كوكلرنده
دونديروب مظهر حيرانه مبين اولولديمكدر روينده سورۀ مؤمنده بر قول شريفنده بيوردى
وكذلك يطبع الله على كل قلب متكبر جبار ديبدبو تعلمين در حق جل وعلانك هر متكبر جبارلك كوكلنه
ضلالت اورمسندكر كندوبى اخرلردن يوكسك طوت روايت اخيرده سورۀ بقرده بو قول شريفنده

ابى واستكبر وكان من الكافرين وابليس عليه اللعنه نك حضرت ادم عليه السلام سجوددن
ابا واستكبار ايله مردود سجده اتمدى كافرلردن اولدى امدى بو سجده نك اصلى ومعناسى
لغت عربده بركمسيه ميل ايله تواضع قلمقدر پس بو سجده كه ادم پيغمبر عليه السلامه قلديلر سلام
وتحيت سجده سى ايدى اكرام يوزندن عبادت سجده سى دكلايدى كه ادم انلره معبود اولوب
انلر عبادت قلديكى بلكه طاعت الله تعالى حضرتنه قلديلر كه امر الهى يى بريرنه كتورديلر ادم انلره
همان بر قبله ايدى ديمكدر بو معناى متضمن ذكر اولنان احاديث نبويه دن بودر كه د ابو داود
ترسلنده اخراج اولنمشدر عن ابى هريرة رضى الله عنه انه قال عليه السلام قال الله تعالى الكبرياء ردائى
والعظمة ازارى فمن نازعنى فى واحد منهما قذفته فى النار بو حديث شريفى ابو هريره حضرت
نبى محترمدن سعادتله بيوردر الله جلت عظمته بيوردكه كبريا وعظمت ذات كريمه اختصاصده ردا
وازار صاحبنه مختص اختصاص كبى انلر بنم ايكى صفات خاصه مدر بندن غيريه لايق دكلدر بو ايكى
صفات جليله جميله مك برسنى بندن نزع وجذب مراد ايلسه وخلقه كبريالق وعظمت قصد
ايتسه انى جزاء عظيم ترتيب ونار القائم محققدر بو بيورمشلردر زيرا اول صفاتلر واحد قهار
جليل جباردن غيريه لايق دكلدر ديمكدر اخبار دوعلما ايدرلركه هر ذنب وعصيانك عفوسنى
حق تعالى تكفيرنى دار اخرته تاخير اتمك جائزدر الا جرمه كبر وغروركه صاحبى دنياده معجلا معاقب اولق
مقرردر ونظر معتبرلره عبرت مقرردر م ت امام مسلم ايله امام ترمذى رحمهم الله مرموزلرندن
اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضى الله عنه ان النبى عليه السلام قال لا يدخل الجنة من كان
فى قلبه مثقال ذرة من كبر بو حديث شريفى ابن مسعود رضى الله عنه حضرت رسول اكرمدن
روايت ايدب ايدركه تحقيقا رسول اكرم بيوردكه جنته كيرمز شول كمسنه كه انك قلبنده ذره
قدرى كبر اوله اول اراده حاضر اولان اصحابك بعض جناب حضرتدن سؤال ايدب فقال رجل
ان الرجل يحب ان يكون ثوبه حسنا ونعله حسنا يعنى ديديكه تحقيق كشى كيدوكى قفتانى جميل ونعلى
يعنى اياغنه كيدوكى نسنه دخى جديد اولدوغنى استر قال ان الله جميل يحب الجمال الكبر بطر الحق وغمط
الناس رسول اكرم عليه وسلم بيوردى تحقيقا الله تعالى جميل الافعال در و قولنك تحليه سوز
كندودن غيريه اظهار حاجت اتمكدن ناشى اول كبر دكلدر حب جمالدر والله اعلم بركمسه نك
بدننى تجمل اثواب ايله زيب اولمق نسا حالندن اشارتدر خلقه محتاج اولمسندن لكن بطر حق وغمط
ناسدر بطر فتح باوطا ايله سركشلك در كبردن ناشى اولور معناسى حق تعالينك امرلرينى
ونهيلرينى ضايع ايدب التفات اتممكدر وبعض علما ديمشدر كه بطر حقدن مراد اغو نلق در عند
النعمه ودينلمشدر بطر حقدن مراد بو ارادۀ حق باطل ايدب وحق ظهوره كتورمه مه متحير اولوب
حقى حق كورمكدر غمط فتح غين وسكون ميمله تحقير واهانتدر معناى كبر اولدركه حق
ظاهر اولدقده غرور ونخوتدن مطيع اولميوب سركشلك قله وحق تعالينك قولجغزلرينه

حقارت و اهانت ایله نظر ایده اما ادم کندینك ملابسنی حسن وجمیل و اسبابنی متعرسنی فی
تجمل ایو اولدوغنی استمك تکبر تحتنده داخل و غرور حدیثنده واصل دکلدر دیمکه اشارتدر ت
عن ثوبان رضی الله عنه انه قال رسول الله علیه وسلم من مات وهو بری من الکبر والغلول والدین
دخل الجنة بو حدیث شریف ترمذی صحیحنده روایت ایدر تحقیقا حضرت پیغمبر سعادتله بیوردیلرکه
بر کیشی کبر وخیانت وحقوق ناسدن بری اولدوغی حالده فوت اولان جنته داخل اولور
دیمکدر حق عن انس رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه ان فی النار یجعل فیه المتکبرون
فیقفل علیهم بو حدیث شریفی امام بیهقی رحمة الله علیه مرموزندن منقولدر انس بن مالك
رضی الله عنه روایت ایدر حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردیلرکه جهنمده متکبرلر ایچون
اعداد اولنمش تابوتلر واردرکه عذابلرینك اشتدادی ایچون ایچلرینه قونلوب واوزرلرینه
قفل اوریلور دیمکدر طب عن عبد الله ابن سلام رضی الله عنه انه مر بالسوق وعلیه حزمة
حطب فقیل له ما یحملك علی هذا وقد اغناك عن هذا قال اردت ان ادفع الکبر بو حدیث شریف طبرانی
سننکدن اخراج اولنمشدر عبد الله بن سلام رضی الله عنه دفع کبر ایچون بر بیوك اودونی
ارقه سنه یوکلنوب صو قافدن کچرکن احبابلرندن بری بوارقان اوزره اودون کتورمك الله
تعالی یه شکر منت احتیاجك یوقدر غنان کمال مرتبه واردر دیدکده ایتدیکه تحقیقا کندی
کبرم کیدرمك ایچون ایدرم سمعت رسول الله علیه وسلم یقول لا یدخل الجنة من فی قلبه
خردلة من کبر رسول اکرم علیه وسلمدن اشتدمکه دردیکه برکمسنك قلبنده مقدار خردل کبر اولسه
جنته کیرمز دیو بیوردیلر م عن ابی هریرة رضی الله عنه انه قال رسول الله ثلثة لا ینظر الله الیهم
یوم القیمة ولا یزکیهم ولهم عذاب الیم شیخ زان وملك کذاب وعائل مستکبر بو حدیث شریف
امام مسلمدن رحمة الله علیه اسناد صحیح ایله اخراج اولنمشدر ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدرکه
تحقیقا حضرت رسول الله سعادتله بیوردیلرکه اوچ کمسنه قیامت کوننده حق سبحانه وتعالی حضرتلری
رضاسی یوزندن کلام سویلمز وسرور ودلشاد اولمزلر نظری لطف ورحمتیله بقمازلر ونوبه ایله
تطهیر ایلمز ویاخود انلرك اوزرینه ثنا ایتمز رحمتدن نوامید اولوب زیانده غوطه بنلر کلردیار رسول
الله دیدکلرنده سعادتله بیوردیکه بالاده مرور اندوکی اوزره اوچ کسیه عذاب موجع عظیمی وبیمده
شدید والم واردر انك اولکیسی شول شیخ زانی وپیر فانی زانیدر ایکنجی شول ملوك جهاندرکه کذب
ضرورت واحتیاجلری یوغیکن بلا دنی اختیار وارتکاب ایتملریله جناب جلیلدن مستوجب
عذاب وعقاب اولملریدر اوچنجی شول فقیردرکه نفسی سرکش کبریدر زیرا استکبار عیبا
اولان مال وجاه دردولت بد افعال اولدوغندن استقامت حال وفکر عاقبت یوغیکن
جنت شایسته عذاب ومستوجب عقاب دیمکدر دجیفا اولمسندن کبر بو اوچ نسنك
منعندن قاصردر حك حاکم مستدرکندن اخراج اولنمشدر عن طارق بن هشم رضی الله عنه

اخرج

اخرج عمر الی الشام ومعنا ابو عبیدة رضی الله عنه طارقدن منقولدر حضرت عمر بن الخطاب
رضی الله عنه خلیفه ایکن شامه سفر ایدوب شامه قریب اولوب اهل شام ایله ابو عبیدة ابن
الجراح رضی الله عنه استقبال اندکلرنده دفع کبر ایچون فاتوا علی مخاضة وعمر علی ناقة له فنزل
وخلع خفیه ثم وضعهما علی عاتقه واخذ بزمام ناقته فخاض فقال ابو عبیدة یا امیر المؤمنین
انت تفعل هذا ما یسرنی ان اهل البلد استشرفوك حضرت عمر رضی الله عنه دوه سندن
ایتوب وچیزمه سین چقاروب عبیدة الجراح سوزینه سلام اولوب ایندی یا ابا عبیده اگر
وکلامی سندن غیری بری سویلسه ایدی اکا بر عذاب ایدردم کلن نحن قوم اذلة یعنی یا ابا عبیدة
ول بز ذلیل وحقیر قوم ایدك الله تعالی بزی شرف اسلام ایله مشرف ایدوب عزتلندردی
بس امدی عزت وشوکتی الله تعالیدن طلب ایدرو زاکر عزت وشوکتی اللهدن غیریدن
طلب ایتسك بزی اولکیدن زیاده ذلیل ایدر دیو بیوردیلر ت عمرو بن شعیب رضی الله عنه
عن ابیه عن جده بو حدیث شریفی ترمذی مرموزندن منقولدر عمرو بن شعیب باباسی شعیبدن
ولدخی باباسی محمد بن عبد الله بن العاص رضی الله عنهمادن جده جدی سندیله روایت
ایدر انه ان رسول الله علیه وسلم قال یحشر المتکبرون یوم القیمة امثال الذر فی صور الرجال
یغشیهم الذل من کل مکان یساقون الی سجن فی جهنم یقال له بولس یعلوهم نار الانیار یسقون
من عصارة اهل النار طینة الخبال حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه یعنی
دنیاده کبر ایله متکبر اولنلری حق سبحانه وتعالی روز قیامتده ادم شکلنده اوفاجق قرنجه
ندر طرق حشر ایلیوب اهل محشر ایقلری التنده ذلیل وحریر ده خور وحقیر اولدوغی حالده
جهنمك دیبنده بولس دریلر انبار اتشله بوراولوب بر جهنم زندانینه قورلر اندن بیوب ابدکری
طامو اهلینك کوده لرندن اقان قان ایرن وصاری صو بوتنده انلرك کبرلرینه موافق جزا
ولورم عن محمد بن زیاد رحمه الله قال کان ابو هریرة رضی الله یستخلف علی المدینة فیأتی بحزمة
الحطب علی ظهره فیشق السوق وهو یقول جاء الامیر وفی روایة طرقوا للامیر حتی ینظر الناس
الیه بو روایت صحیح مسلمدن اخراج اولنمشدر محمد بن زیاد رحمة الله علیه روایت ایدرکه امیر
المؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله عنه حضرتلری مدینه منوره اوزره امیر نصب
اندیلور کون بر بیوك اودونی ارقه سنه یوکلنوب چارشو ایچنه ناس اولان یره امیر کلز
کلیور دیو چاغیرکندی روایت اخریده یول ویرك امیر کلدی دیو چاغیرردی حتی ناس کوره
یا بونده مرادی دفع کبر ایچون الله تعالیه تواضع ایله نوایر نائل اولمقدر والله اعلم خ عن
ابن عمر رضی الله عنه ان رسول صلی الله تعالی علیه وسلم قال بینما رجل ممن کان قبلکم یجر ازاره
من الخیلاء خسف به فهو یتجلجل فی الارض الی یوم القیامة بو حدیث شریفی صحیح بخاریدن
تخریج اولنمشدر عبد الله بن عمر رضی الله تعالی عنه روایت بیوردر تحقیقا حضرت عمر رسول

Copyright King Saud University

اکرم صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدوب بیوردیلر شونلر کم قفتانلرین وفراجلرین اوزون
ایدوب طوبوقلرین تجاوز ایلیوب یره سوریندوکلر نار جهنمده اکا عقوبت نسنامت استکبار
کندویه بلدوررلر یعنی فعل خیلادن اسباب ازدحرام اولوب بو شخص مسرور وجاهل بوید
کاربدر سزدن مقدم کلان قوملر بری افتخار ایتدی ازارینی اوزون ایدوب خرم خندان کبر ایله خرامان
اتدوکیچون مستوجب قهر اولوب حق تعالی حضرتی انی ارضه خسف ایدوب قارون کبی یره بوندی
قیامت دکین اول متحرک اولوب دخی یرک قعرینه کچوب کتمکده در دیمکدر لیس امده سلانده تحریم
کشنک ثوبی طبقلرندن اشغه اولورسه ویاخود طبقلره برابر اولورسه اول قفتاننده واول فراجه
خیر یوقدر تحریم شرعیدن خارجدر اکر قفتانی واکر فراجه نصف ساقه دکین کورکدر باری طبقلری
تجاوز ایلیه دیمکه اشارتدر ت عن جبیر بن مطعم رضی الله عنه انه قال یقولون فی التیه وقد رکبت
الحمار ولبست الشملة وقد حلبت الشاة بو حدیث شریفی امام ترمذی مرحوم ذکر اخراج اولمشدر جبیر بن
مطعم رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا ایدر بکر برکسه قیون بغلسه صاغسه وملبوساتی ایدن خشن
وضیق اولنلری بوشیده اوله یعنی شمله دیو شول کلیم اولان برودیه دیرلر که جمله بدننی شامل اولوب
کیمکه قابل وسوقاقلرده حماره سوار اولوب کزنه اثار کبر واستکبار رفع ازبور دیلر وقد قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم من فعل هذا فلیس فیه من الکبر شیء حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلر
ومذکور اولان اوچ نسنه اشلینده کبر وعجبدن بر نسنه قلمز واکا متکبر دیمک صحیح اولماز بو شیلر
صاحبی کبر وعجبدن کالدر زیرا سلطان الانبیاید وبونلردن تواضع کسبنه وبرلما مشد بویله لکن بو
مذکوراتی چوق ایدر دی البحث الثالث فی اسباب الکبر والتکبر اعنی ما به الکبر والمتکبر والعلاج
التفصیلی اوچنجی بحث کبر وتکبردن هر برینک اسبابی وتفصیلی علاج بیاننده وهی سبعة باعتبار الجهل
المقارن بها لانها فی انفسها اسباب تامة وعلی موجبة فسببیتها فی الحقیقة راجعة الی الجهل اول کبرک
اسباب مشهوره سی یدیدر اول کبی علم معرفت ایکنجی عمل طاعت اوچنجی اصل ونسب دوردنجی حسن و
جمال بشنجی مال ومنال التنجی قوة بدن وشدت بطش یدنجی منصب وجاه در بونلر معلوم اولان اسباب
سبعه دن هر بری جهل انضمامسز مقارن اولمق اعتباریله جهل وانضمامسز سبب مستقل اولمغه صالح
اولمدوغی جهتدن کلسینک سببیتی جهله راجعدر فعلا جهل ازالت وسببیته انشاء الله تعالی الاول العلم
کبری ازاله نسنک علاجی انشاء الله بیان اولنور جمله دن کبر وتکبردن هر برینه سبب اول علاج
جهتندن ضعیف اولان علمدر وهو اعظم الاسباب واشدها واصعبها علاجا لان قدر العلم عظیم عند الله
تعالی وعند الناس واول کبر اعظمک اسبابی یدی صفتدن سفلی ممکن اولماز علاجی غایتله اشد
واصعبدر الا انلرک اصعبدی اولان صفتلری بلمک ایله ممکن اولور اکا ایسه علاج کبردن خلاص
علم الانسدر وانک نفعی خلق اکثردر وامردینده بلغدر وعند الله علمانک افضل نسنه بوندروادر
نتکم اکا نص قران دلالت ایدی وعلما افضل اشیا اولدی وعند خدانک حبیبی وفقارت زاده عما

قول شریف

قول شریفی دلالت قلدی اکر علمدن افضل بر نسنه اولسیدی حق تعالی رسولنه انک طلبیله امر ایدردی
وردی ناس قتنده علیل عامل اولنلر ظهر وجهل مرغوب بدر خیر الناس من ینفع الناس وقد سمعت ما ورد
فی فضل والحث علی تعلمه وکونه فرضا فلا مجال لقلعه من اصله وترک تعلمه فاما علاجه بمعرفتین و
علم تعلیم اولندوغی اوزره اولان فضیلتی واکا تحریص ایدوب وقند رمق ثوابی حقنده وارد اولان ایات
واحادیثک بیانی ایکنجی بابک ایکنجی فصلنده دینلمشدر علم ایسه اوچ نوعدر بر نوعی منهی عنهدر
وبر نوعی مندوب الیه در نوع اول ایکی صنفدر صنف اول فرض عیندر واول علم حالدر بر مسلمانک
وارزه کندو حالنده واقع اولان نسنه نک علمی فرض اولور نماز وزکات وصوم وحج علمینی بلدکده
تکرر هر نه حالده ایسه علمنی بلمک فرض عیندر زیرا اول حال فساددن خالی دکلدر زاهدکه اولدغی
علک حالک بلوب فساد ونقصانی وحرام وشبهه لو ومکروه وریا وغبن فاحش وغبن یسیردن
خالی دکلدر علم حالک بلمک کرکدر تاکه ملاحی شرع شریف اوزره سلوک ایلیه ذکر اولنان ندن
برین ترک ایتمیه رخصت اسکان یوقدر واصلنده نجیح وجهل برین قوروب برندنکیدر دیمک کسنک
نمالرزیرا فرض اولندوغدن برشینی ترک ایدن ابدی جهنم عذابنده قورتولمز انلرینک کافر اولور
وترک تعلمه عذر یوقدر بویله کلمکدن احترازایله که تکبرک ایله علم حاصل اولمز نتکم سیل یو
کلکبر قرار اتدوکی کبی علم دخی متکبر ایله جمع اولمز بونک ایکی معرفتن اسبابی بلمک ایله حاصل
اولور دیمکدر معرفتان ضده انما هو عفارته النیة الصالحة والعمل به ونشره لله تعالی بلا طمع
عوض من الناس واخذ مال علیه والا فینقلب علیه فیصیر احسن مرتبة من الجاهل واشد عذابا
منه علی القول الاصح فکیف یتکبر به علیه اوکی معرفتن سبب علاجی جهتندن ضعیف اولان
علیه رعند التحقیق سببیتی عالمک تعلیمی طمع دنیوی ایچون اولیوب بلکه نیتی عمل صالحیه
مقرون اولوب متعلم علی طلبیله حق تعالینک رضاسی وکندو نفسنده وسائر ناسده جهلی
کیدرملیه نیت ایلیه اما نشر وتعلیمی طمع دنیوی ایچون اولوب ونیت صالحیه وعمل مقرون
اولمینه علمک فضیلتی اولمدوغنده بوسقوط علمک رتبه سی جاهلدن دون اولوب وبو قوت
صح اوزره عذابی دخی اندن اشد اولدوغنده اندن علی منتظم اولمیه زیرا عالم فاسق
وعابد جاهل عالمده فتنه عظیمه شول کسنه ایچونکه باب دینده بونلر ایله متمسک اولدبونلر
تابع اولدو یدل علی هذا ما خرج ت بوکا دلالت ایدن احادیث نبویه بری امام ترمذی مرحومدن
اخراج اندوکی حدیث شریفیدر عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم انه قال من
تعلم علما لغیر الله تعالی او اراد به غیر الله تعالی فلیتبوء مقعده فی النار بو حدیث شریفی عبد الله بن
عمر رضی الله عنه روایت ایدر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمدن بیوردیلر که برکمسنه
دنیا وتحصیل جاه وجلالت ایچون علم اوکرنسه اوکمسنه نارده اتخاذ منزل ایلسون زیرا نار
الکافر محلدر ولفظ روایت ترمیدیه علی رضاء الله غیری ایچون طلب ایده احمق

Copyright © King Saud University

كمسنه نك حضرت جل وعلا مسكنى نار ايدر ديمكدر بو حديث شريف ابو داود مرموزندن
اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله عنه انه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من تعلم
علماً مما يبتغى به وجه الله تعالى لا يتعلمه الا ليصيب به عرضاً من الدنيا لم يجد عرف الجنة يوم القيامة
يعني ريحها بو حديث شريفي ابو هريره رضي الله عنه روايت ايدر حضرت رسول اكرم صلى الله
تعالى عليه وسلم بيوردیلر كه بر متعلم تعلم علمي رضاء الله ايچون اولميوب تعلمدن مقصودی جلب
دنيا وناسك كندويه اندن تحصيل مال وجاه جلالت اقبالين ديلرسه متعلم قيامت كوننده
اول متعلم جنت قوخوسن استشمام اتميه جنت قوخوسی خود بشيوز يللق يولدن قوخولور ايكن
اكا جنت قوخوسن الماغ بيله نصيب ميسر اولميه ديمكدر طك بو حديث شريفي طبرانينك
معجم كبيرندن اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضي الله عنه انه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
علماء هذه الامة رجلان رجل اتاه الله علماً فبذله للناس ولم يأخذ عليه طمعاً ولم يشتر به ثمناً فذلك
يستغفر له حيتان البحر ودواب البر والطير في جو السماء بو حديث شريفي عبد الله بن عباس
رضي الله عنه روايت ايدر حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم دن بيوردیلر كه بو امتك
علماسي ايكي قسمدر بر قسمي الله تعالينك كندويه اعطا اتدوكي علمي ناسه بذل ايدوب مقابله‌سنده
تعليمه مونه سنده نسنه اجر طلب ايدوب غيريدن اخذ ثمن طمعنده اولميانلردر كه انلر ايچون قيام ساعته
دكين درياده بالقلر و برده حيوانلر و هواده اوچان قوشلر درگاه حقده طلب مغفرت
ايدر بو جهتدن كه علمانك فوائدي ارشادي و ناسك تعليمي مستفادي درياده اولان
حيتانه بيله ساريدر انلره احسان و بذل نان ايله كذبانق بلمزسه خالق بلور ديو ناسه
نصيحت ايدرلر و هر حيوان و اشياء جهلني رفق ايله طونك دردلر حضرت حقی بر دوام دخی
جميع اشياء يالهام ايتمكله علما ايچون استغفار ايدرلر مكافاتاً لهم على ذلك ديمكدر ورجل
اتاه الله علماً فبخل به عن عباد الله واخذ عليه طمعاً وشرى به ثمناً فذلك يلجم يوم القيامة بلجام
من النار وينادي مناد هذا الذي اتاه الله تعالى علماً فبخل به عن عباد الله واخذ عليه طمعاً وشرى به
ثمناً وذلك حتى يفرغ من الحساب و بر صنفي الله تعالينك اعطا اتدوكي علمي كتم ايدوب عباد الله
بذل و تعليمده بخل ايدوب واخذ ثمن طمعنده اولنلردر كه انلرين اغزينه يوم قيامتده ناردن لجام
اوريلوب و بر منادي ندا ايده كه بو اول متعلمدر كه حق تعالينك كا احسان ايلدوكي علمدن
دنياده بخل ايدوب بر كسنه‌يه تعليم علم اتمدی و هيچ اندن نكسنه فائده لنمدی ديو عصاندن
ندا ايليه تا طول حسابدن خلو فارغ اولنجه قهر جلال عظيمدن اكا بو وجهله عذاب ايرشورلر
علم شجره و عمل ثمره كبيدر بر شجره كه بيثمره اوله مستحسن المنظر اولدوغي تقديرجه
مقبول نكاه دنشايسته نار شول اشجاردر كه اثماردن اولمقوله شجره بيثمره انصاب
سطر ايچون لايق دكلدر امدی تعليم درس اهل نظره بر اشارت ايدوكي مقرردر

بوقدر

بوقدر زنكلر اردن مراد كوش هوشلر قبول كلام نصيحت اولديغكدر رخم بو حديث
شريفي امام محمد البخاري ايله امام مسلم رحمهم الله تعالى عليهم بر وجه اشتراك اتفاق اتمشلردر
عن اسامة بن زيد رضي الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول يؤتى بالرجل يوم القيامة
فيلقى في النار فتندلق اقتاب بطنه فيدور بها كما يدور الحمار في الرحى فيجتمع اليه اهل النار فيقولون
يا فلان ما لك الم تكن تأمر بالمعروف وتنهى عن المنكر فيقول بلى كنت آمر بالمعروف ولا آتيه وانهى عن
المنكر وآتيه بو حديث شريف اسامة بن زيد رضي الله عنه روايت ايدرلر رسول اكرم صلى الله
عليه وسلم حضرتلرندن اشتدم كه نهانی منكرات ايله اولوب ظاهرده فلاح فروشلق
ايدنلر قيامت كوننده سوروب نار جهنمه براغلر شدت عذابندن قرنی ياريلوب بشكا قدن
بغرسقلري طشره چقوب نارده دكرمان كبي دونه رايدوب دونرلر بونلره اوزرينه جهنم اهل
جمع اولوب ديرلر كه دنياده ايكن خلقه امر بالمعروف ونهي عن المنكر اتمز ميدك بو نه شديد
عذابه كرفتار اولمشك ايدك بلي امر بالمعروف خلقه ايدردم لكن كندم اول امر بالمعروف
ايله عمل اتمزدم و خلقي منكراتدن نهي ايدردم اما منكري كروب اشلردم اشته اول سببدن
شمدي بو كا مبتلا اولدم ديو جواب ويره امدي ذلت عالم بر عالمه ضرردر مثلا بدعت
بحي اولان دخان ايكن عالمي سائر خلق بو فعل جائز اولمسه بو عالم انی اشلمزدی ديو
بحد لوسه ضلالته سبب اولورلر اندن اوتوري بو نه عذابه كرفتار اولورلر ديمكدر
نار تندر وزاده في رواية مسلم قال واني سمعته عليه السلام يقول مررت ليلة اسري
بي باقوام تقرض شفاههم بمقاريض من نار قلت من هؤلاء يا جبرائيل قال خطباء امتك
الذين يقولون ما لا يفعلون وابي الحسين مسلم بن الحجاج القشيري رحمه الله عليه روايتنده
ابن عباس رضي الله عنه روايت ايدر كه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم دن اشتدم كه
ليلة معراجده بر قومه طوغدقلرين انلرين مقراض ايله كسلور كوردوم كه جبرائيل عليه السلام
سؤال ايدوب ديدم كه يا قرنداشم جبرائيل عليه السلام جواب ويروب ايندي يا رسول الله بونلر
سنك امتنك خطيبلريدر كه خلقه ايلدكلري نصيحتي دنياده عملري موافق اولميوب
ديدكلرين كندولري اشلمزلردي ديو جواب بيوردیلر طقطنم بو حديث شريفي
طبراني و ابو الحسن بن علي بن عمر الدار قطني و ابو نعيم رحمهم الله مرموزلرندن اخراج اولنمشدر
عن انس بن مالك رض عن النبي عليه السلام انه قال الزبانية اسرع الى فسقة القراء
منهم الى عبدة الاوثان فيقولون يبدأ بنا قبل عبدة الاوثان فيقال لهم ليس من يعلم كمن
لا يعلم بو حديث شريفي انس بن مالك رضي الله عنه روايت ايدر حضرت رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم دن بيوردیلر علمله عامل اولميانه عذاب ايتمكده زبانيلر اكا عباده

Copyright © King Saud University

اصنام ایدن مشرکین عذابندن بونلره مقدم عذابه مباشرت اتدکلری وقتده بونلر زبانیلره دیرلرکه
بز اصل قران ایکن بوندن طپار مشرکیندن اول بزه عذابه نیچون مباشرت ایدرسز زبانیلر انلره جواب
ویرلرکه انکیچون سزلره عذابه اول مباشرت اولنورکه بلینله بلمین برد کلدر سز اوقودوغکز
قران ایله عمل ایتمیوب دنیاده فسقه مباشرت اتدوککز ایچون بوکون سزه انلردن مقدم عذاب
اولنور دیه لر دیمکدر حك بوحدیث شریف غایتله صحیحدر حاکمك مستدرکندن اخراج اولنمشدر
عن انس رضی الله عنه قال علیه الصلوة والسلام العلماء امناء الرسل علی العباد مالم یخالطوا السلطان ویدخلوا
فی الدنیا فاذا دخلوا فی الدنیا وخالطوا السلطان فقد خانوا الرسل فاعتزلوهم بوحدیث شریف
انس بن مالك رضی الله عنه روایت ایدر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه علماء
عباد خدا اوزرینه امناء رسلدر زیرا رسل انبیاده شریعتلرین علمایه ودیعت قومشلردر وخلقه تعلیم
تکلیف قلمشلردر علم وعملی انلره سپارش قلمشلردر بوسببدن علما امناء انبیادر مادامکه انلر ارباب دولته
اختلاط اتمزلرسه واکر ارباب ملوکدن حظوظ اولوب دنیاده اظهار انبساط ایدرلرسه وجبابره
ملك ایله اختلاط اوزره اولوب عباد الله جور ظلملرین مشاهده اتدکده جاه ومنصبی خوفندن
نهی جبل ایله منع ودفع اتمیوب رسول الله خیانت ارتکاب ایدوب هوای محبت دنیایه تابع
اولمشلردر انلردن خوف حذر ومصاحبتلرندن اعتزال ایدوب شر شوملرندن مجتنب اولکز زیرا
اکر انلر سعادت علم انبیادن حصه مند اولسلر واصداق بحر فضائله ایرنسلر ابواب سلاطین
ووزرایه وارمزلردی باب امرایه وارمقدن مرادلری مالکرینی طمع بوننده انلرك هواسنه متابعت
وخون احسانلرینه میل ومذلت وشرف تقوی ایله مشرف اولمدقلرندندر شعر انا کان العلم
من دون التقی شریف لکان اشرف خلق الله ابلیس ت بوحدیث شریف بزار مسندندن اخراج و تخریج
عن معاذ بن جبل رضی الله عنه قال تعرضت او تصدیت لرسول الله صلی الله علیه وهو یطوف بالبیت
فقلت یا رسول ای الناس شر فقال رسول علیه السلام اللهم غفرا سل عن الخیر ولا تسل عن الشر
شرار الناس شرار العلماء بوحدیث شریفی معاذ بن جبل رضی الله عنه روایت ایدر حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم کعبه مکرمه طواف ایدوب مقام ابراهیم قربنده قرار اتدکده بن قرشوسنه
طورردم دعوی بونده شك ایدوب درکه سروری انبیا علیه السلام تعرض یاخود تصدیق ایتدم
دیو سؤال ایدوب دیدمکه یا رسول الله ناسك شریرسی کیمدر سعادتیله بیوردیلرکه یا معاذ الله
تعالی مغفرتیله یارلغه سن خیردن سؤال ایت شره متعلق اولاندن سؤال ایتمه دو افراد عوته
زیاده شرلو اولنلری علمانك شراریدر بیوردیلر زیرا علما علملریله عامل اولمدقلرندن تبع
تقالید عاصی وکرفتار معاصی اولمشلردر وعلم ایله ولا معصیت جهیله اولاندن بنجد مرتبه ابعد
دیمکدر طص هق بوحدیث شریف طبرانینك اوسطندن وبیهقی سندلرندن اخراج اولنمشدر
عن ابی هریرة رضی الله عنه انه قال رسول الله صلی علیه وسلم اشد الناس عذابا یوم القیمة

عالم لم ینفعه علمه ابو هریرة رضی الله عنه روایت ایدر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه
قیامت کوننده اشد عذاب ایله معذب اولان علیله عمل ایتمیندر پس علمندن عصیانا اعظم جرم
وافحش اتمشدر بو جهتدندرکه منافقلر جهنمده درك اسفلده درعلمنده نصکره جاحد ومنکر
معاند اولمدقلرندن اوتورلر دیدر حذ هق امام احمد بن حنبل وامام بیهقی سندلرندن
اخراج اولنمشدر عن منصور بن زاذان رحمه الله قال نبئت ان بعض من تلقی فی النار یتاذی
اهل النار ریحه فیقال له ویلك ماکنت علما فلم انتفع بعلمی منصور بن زاذان رحمة الله علیه
خبر ویرلرندن روایت ایدرکم علیله عامل اولمیان عالم اطلاقی صحیح اولمیوب جهنمه القا
اولندقده رایحه سندن اهل نار متاذی اولوب دیدیلرکه الله تعالی عذابندن ارتوسك سن
نه عمله ایدنکه بویله عذابه مبتلا اولدك بزم عذابمزی تشدید ایدیکه سنك بویله مهمل
رایحه مبتلا یوزیدکلرنده اول دیدیکه دنیاده عالم ایدم علمله عمل ایتمیوب فائده اتمزدم
دیمکدر هق حب عن ابی الدرداء رضی الله عنه انه قال لایکون المرء عالما حتی یکون بعلمه عاملا
بیهقی وابن حبان رحمهم الله تعالی عنه روایتلرنده وارد اولمشدرکه ابی درداء رضی الله عنه روایت
اولندیکه برکسنه عالم اطلاقی صحیح اولمز حتی علیله عامل اولمینجه دیمکدر حك بوحدیث شریفی
ابن حبان رحمه وحاکم اسناد صحیحله سندلرندن اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله
عنه انه قال علیه السلام یکون فی اخر الزمان عباد جهال وعلماء فساد بوحدیث شریفی انس
بن مالك رضی الله عنه روایت ایدر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه عباد
نعم ونشید بدلر جمع عابد در یعنی اخر زمانده عابدلر جاهل لکده فاوب علمانك اکثری
فاسق اولدلر وقراء فاسقها انلردرکه علم وعملدن اهل دنیا ایلر واسقیالر ایله فسق وفجور
ایدرلر بونلرك ظهوری اشراط ساعتدندرکه قیامت یقین اولمسیدرکه بونلر دین ودنیا ایتدیلر
زخرف وقماش شرح شریفی ابطال ایدنلردن عمل اخرت ایله طالب دنیا اولمشلردر وصورت
زهد وصلاحدن دانه ایچون دام بادام کرفتار اولوب قلمشلردر زیرا عالکه علیله افتخار ایله
ول کرفتار دام واستکبار اولور هوی وشیطان قرین بولنور پرتو نور علم وعرفاندن مجعود
اولور دیمکه اشارتدر مج بوحدیث شریفی ابن ماجه صحیحندن اخراج اولنمشدر عن ابن سعید
قال علیه السلام من کتم علما مما ینفع الله به فی امر الناس فی الدین الجمه الله یوم القیمة بلجام من نار
بوحدیث شریف ابو سعید رضی الله عنه روایت ایدرکه حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم
بیوردیلرکم برعالم شرعی اولان علمی شریعی طالب اولان علمه معرفتده کتم ودریغ یعنی بولکه
بخل ایله بوسوقه ایچون بنادر الجمه الله دیمکدر یعنی حضرت رب العالمین بردوام انك اغزینه
ناردن لجام اوریلوب روز قیامتده قهر جلال عظمتنی اکا بوجهله عذاب ایرشوردیمکدر
طط بوحدیث شریفی اوسط طبرانیله بزاردن اخراج اولنمشدر عن عمر بن الخطاب رضی الله عنه قال

Copyright © King Saud University

رسول الله صلى الله عليه وسلم يظهر الاسلام حتى يختلف التجار في البحر وحتى يخوض الخيل في سبيل الله
عمر بن الخطاب رضي الله عنه روايت ايدر حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلمدن روايت ايدر كه اسلام
دينى اطراف عالمى مشرقدن مغربه وارنجه طوتلو اولور بو حديث شريف جمله معجزات سيد الكائنات
دندر كه بيوردقلرى كبى ظاهر اولدى وجميع عالم شوكت اسلاميله طولدى حتى بازركانلر كيلر
كيروب ولايتدن ولايته تجارت وسفر ايدوب فائده حاصل ايدرلر حتى استعدادلى غزا ورباطه
يعنى سرحدلرى حفظ ايچون واعداى دينى قهر ايچون اتلر صقلسلر جهنمه يورده اولدیلر اول زمان
ايله اولان غزانك ثوابنى بيلكدر جميع اعمال حسنه مقابله نسبت ايله دكلدر بر درين بحره بر
پاره توكوك كبيدر ثم يظهر قوم يقرؤن القرآن يقولون من اقرأ منا من اعلم منا من افقه منا اولئك
منكم من هذه الامة واولئك هم وقود النار وبونلردن صكره بر قوم ظاهر اولسه كركدر كه كندى
نفسنى بكنمكدر كندويه اوتوكورمكدر فخرلنمقدر بو كار شيطان مكار رغداصفت وفعل نفس جبل
كاردر حتى بر عالم عليله معروف ومشهور اولمق استر اول شيطاندن اشر در بو اشقدن اوليه اولنلر
اخرتده جهنم اتشنك اودونى اولنلر اول طائفه در ديمكدر طب طبرانينك مرويدندر اخراج ايتدى
عن مجاهد رحمه عن ابن عمر رضي الله قال لا اعلمه الا عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال من قال اني عالم
فهو جاهل ثم لحديث امام ابو حنيفه رحمة الله عليه طريقنده تابعيندن مجاهد بن جبير رحمة الله عليه
عبد الله بن عمردن رضي الله عنه روايت بيوردلر وبر عمرفوقدر كلدكدن كه رسول اكرم صلى الله عليه
وسلمدن منقولدر حديث شريفدر بويوردیلر پيغمبر عليه السلام بيورديلر كم بر عالم متكبر
علم ايله افتخار بويندن بن عالمم ديسه پس او عالم ماننده جاهلدر ديمكدر يعنى جاهل اولنلردن
خيرلودر زيرا متكبر نفس قالدر وبوربن نيشير روصفاين صغار مرتبه ومنزلدن كوزلر
وكسيد منقاد اولمز دماغنده مرغ كبر وهواء نفس طغيان ايدوب انا خير ديو اشياء كبردن تفاق
حماقتى التنده قوه اتنك كبى جاهل قلندر روانى كندويه نام ناموس بلندر واكر ورع وتقوى
سن بركسيد علمدن فائده كورسه ضلالت نشان كوردى ديمك انشاندر ولا ارى عالما منصفا
انا نظر وتامل في احواله واعماله حكم لنفسه انها برئ من هذه الآفات بل الظن انه يحكم عليها بها او
ببعضها فتكبر بالعلم جهل محض اندى معلوم اولسونكه عالم نزديده منصف وتلق كوركدر انصافيله
كور وكندويه تكبرلك نشا وارى يوقى بيله في حتى كه اعمال احوالندن عبرت وتامل نظر ايده نفسنده
اولان تكبر اقتدرى نشانى اولدركه دنيا غفلتى اوزره اولدوغيله حكم اولنور ودخى بو صفاتدن
ظن يقين اولان ثمنده اوزرنده حكم قلنور ويا خود علمى وار ايكن كاهى نفسنك بعضيچين كوزلر
جاهل محض صفتلر متصف اولمغ قالور خلاصه سعي لازم وثابته للعرفين ان يعرفان كبر
من العباد حرام وهو مكلف معرفته لازم اولان معرفتنده التخصيص كبر ايله تكبرك اندن عباده حرام
اولدوغك بلمكدر وانه لا يليق الا بالله تعالى وانه صفة مختصة بر تعالى تكبرك كسبيد باقي نكلادر

الا الله

ان الله تعالى بولا يقدر كبر حضرت اللهك شاننه لايق صفتدر وتو سلم ان عالم برئ من الآفات
المذكوره واكر عالم مذكور اولان كبر آفتلرندن سلامت اولمغ الله تعالى نك توفيقى مقتضا علمى دوب
ونك تعلمي فضلا نعليه بورث خشيت من الله تعالى انما يخشى الله من عباده العلماء ودخى علمله موصوف
اولان كبرياء عظمت حقى مدحظ اندكره الله تعالى نك فوقنده عارض اولدوغ عند الله تعالى نك
قول شريف دلالت ايدر ومعناى شريفى حق تعالى نك فوقنده الا عالملر فوقنده يعنى الله تعالى نك
عالملر فوقنده كبى كسنه فوقنده ديكدر الله تعالى حضرتنك اولولغنه كنكرارتق بلورسه
اول ارتق قورقر وتواضعا لا جرأة على الله واستنادا وكبرا على عباده وعجبا فكذا صار الانبياء
عليهم السلام متواضعين خاشعين لم يكن فيهم كبر ولا عجب وحقيقة الحال بودركه كبر وعجبدن
تنزيه فيه وكمال خضوع وخشوع اوزره دوام استمرار انبياء عظام عليهم السلام شانلرى
وعلملر عالم منصفدن حالنى حالتي بند تطبيق ايتمكله كبر وتكبردن هر بريته افاتندن بوات
واسند كورجه حالدر لكن حقى عبوديت رعايتنى ايكندنبرنده تجنب واحتراز كركدر حتى
لينا لا يتكبر على احد پس انده فولك قول اوزرينده حقى بودركه هركسه كوزينى يعنى اوزرنده
صلاح تكبرلك التيبوب خور كورمكدر فان نظر الى جاهل يقول هذا عصى الله بجهل وانا عصيته بعلم
فهو اعذر مني واكر بر جاهلي كوردكده بو اللهه جهيله عصيان ايدرسه بن عليله عمل ايتيوب عصيان
ايدم ديوب وان نظر الى صغير يقول اني عصيت الله قبله واكر كندودن سنى صغري كوردكده
بر كبرن اللهه بوندن اول عصيان ايتدم ديوب وان نظر الى كبير منه سنا يقول ما به اطاع الله
تعالى قبلي واكر كندودن سنا بيوك نظر ايدوب كوردكده بو اللهه بندن اول عبادت ايتدى ديوب
وان نظر الى مساو سنا يقول انا اعلم بحالي ولا اعلم حاله والمعلوم اولى بالتحقير من المجهول
واكر سنا برابرينه نظر ايدوب كوردكده ديسه كه بن كندو عملم حالنى واقعالنى بلورم انك عملى حالنى
وجهل اولدوغى معلوم دكلدر دواولى اولان كندو عملك حقير كوروب انى خطر ظن ايتمكدر زيرا انك
عملى نشانسز وبليرسزدر شايد اول خالص اولوب بن نادم كيدم ديو تفكر ايتمكدر وان نظر الى
عالم يقول هذا عالم ما لم اعلم فكيف اكون مثله واكر بر عالمي كوردكده بن بونك بلدوكنى بلمم كندوى بوكا
نجه نظير عد ايدرم ديمك كبى يعنى نفسك حقير كوره وان نظر الى مبتدع او كافر يقول ما يدريني
لعله يختم له بالاسلام ويختم لي بما هو عليه الآن واكر مبتدع ديو اهل بدعتدن دلو ويابر كافرى كوردكده
بعضلر ينه طرف الهيدن قاسور ايكن باغضب اولمغ كندى نفسك ناجيه والكرى هالك اولدوغند
جهلندن خفايای ذنوبنه رب العالمين سنك اطلاعك يقيندر تابشى شايد بونلرك عاقبتى خير
اولوب سنك عاقبتك شر اوله ديو كمال خوف وخشيتله طلب عفو وغفران ايتمك كبى وان نظر الى كلب او خنزير
او حية او عقرب او نحوها يقول هذا لم يعص الله تعالى فلا عتاب ولا عقاب عليه وانا عصيته
فانا مستحق لهما واكر كلب خنزير ويلان وعقرب مثللولرى وياخود سائر حشرات كوردكده بونلره

Copyright King Saud University

تكليف نهى اولماغز اللهم عصيانلرى اولدو عندنا عقابه استحقاقلرى يوق اما بنم عصيانم و عقابه
استحقاقم وارد ربو خائف اولمدن خوف ايدب هرچند قلبنى عيوب ايله اشتغال ايتمكدر مكي
مصروف الهم الى نفسه مشغول القلب بعيده لخوف لعاقبته من عيب غيره غافل اولدركه هر حالده نفسنك
عيوبى كورقوسندن خوف اوزره اولوب اخرك عيبنه نقيوب كندى عيبنه نظر ايليوب نفسنى عجب
وكبردن وغرور خصلتلرندن خلاصى سببنه مشغول اولوب كندو قلبنده اولان عيوبنى فهم ايدوب بو
جهلى كيدرمك ممكن ايسه او خصلتى كندودن كيدرمك وعلاجنه سعى وجهد ايليه زيرا بو كسدن
عيبنه سويلسه اول كمسنه جاهلدن زياده اولوب جهل حماقته منسوب قلنور فان قلت فكيف ابغض
المبتدع والفاسق فى الله وقد امرت بروكيف انهاهما عن المنكر مع رؤيتى دونهما واكر سؤال ايدوب
اهل بدعتى فاسقى رضاى رحمان ايچون بغض ايتمك اهم ايكن نيجه ردير انلرك ايكسنه دخى بغض ايتمك
الله تعالى امر ايتمشدر ايچون اهل بدعتى فاسقه بغض اولنور وانلرى منكردن نوجهله نهى اولنور كه
اول نهى ايدن وكركمنكرى كندى نفسيمزده مشاهده ايدوب بلورديكن درسن قلت تبغض وتنهى لمولاك
اذ امرك بهما لا لنفسك وانت فيهما لا ترى لنفسك ناجيا وصاحبك هالكا بل يكون خوفك على نفسك
بما علم الله تعالى من خفايا ذنوبك اكثر من خوفك عليهما مع الجهل بالخاتمة جواب ويريرز كه اهل بدعتى
فاسق اولان بغض ايتمك وانلرى اول بدعتلرندن وفسقلرندن نهى ايتمك الله تعالينك امر ايتمسيله در كندى
نفسى ايچون نهى دكلدر كه كندى نفسينى نجات اهلندن وانلرك نفسينى هلاك اهلندن كورمش
دكلدر بلكه كندى نفسينى جهل اوزره اولان كونلوكنا هلرندن دركه اكر قورقوسى خائف امردن
خوف ايدب هرچند قلبنى عيوب ايله اشتغال ايتمكدر زيرا عاقبت كار حكم سابقه بر وردكار
بنجه در معلوم دكلدر احتمال ادركه بو ايش اشليه عاقبت بندن بيك اوله ديو كوزلكدر فكونوا
كغلام ملك امره بمراقبة ولده والغضب عليه وضربه مهما اساء فيغضب عليه ويضربه عند
الاساءة امتثالا لامر مولاه وتقربا لربه بلا تكبر عليه تنكم بر پادشاه بر قولنه اولادنى كوركونت
ديو امر ايدب دينسه كه اكر سنك سوزنده تجاوز ايدب ادبسزلك ايتسكه انك اوزرينه غضب
ايدب ضرب ايله ديو سپارش ايلسه اول قول دخى پادشاهه تقرب قصديله ايچون پادشاه
او غلنك اوزرينه غضب ايدب وهم ضرب ايتسى اكا تكبرلك ايچون دكلدر بلكه پادشاهك
امرينه اطاعت ايچون ايدر پس امك نهى ايتدوكوموز نفسيمزده كوردكمز بيندرزه لازم اولان
رب العزتك امرينه امتثالا فاسقى فسقندن واهل بدعتى بدعتندن نهى ايتمك بو سؤال ورده
بو ملازم اولور بل هو متواضع لربه فى قدره عند مولاه فوق قدر نفسه بلكه اول قولك
پادشاه زاده يه ضرب ايتسى انديشنك او غلى اولدو غندن او تورى تواضع ايچوندر دخى
پادشاهك قتنده قدرى عالى كورمك ايچون ايدركه امر صاحبنك اراده ايتدوكى ايكى
ير بند كتوردكده مرادى كندى نفسى ارادسى دكلدر فكذلك عليك ان تنظر الى المبتدع

والفاسق

والفاسق ونقول ربما كان قدره عند الله تعالى اعظم لما سبق له من حسن العاقبة بيرا اهل بدعت
وفاسق اوزره نظر ايتدكده ديه كه شايد بونلرك عاقبتى احتمالدركه بو ايش اشليه عند الله
بندن بيك اوله وبنم عاقبتم شر اوله ديو كمال خوف وخشيتله طلب عفو وغفران ايتمكيچون زيرا
هر كسنه امر عاقبتى بنجه اولسه كورك معلوم دكلدر فاسق فسقندن او تورى خوف ورجا
بينه ايدب وعاقبتنى انديشه قلمه سن وان غافل عنه فتغضب وتنهى لحكم الامر يجب تحولا كه
لزجرى ما يكرهه مع التواضع لمن يجوز ان يكون اقرب منك عنده فى الآخرة امرينه تواضع اولحقنده
دكنى غافلدر زيرا حكم سابقه بر وردكار بنجه در معلوم دكلدر فاسقى فسقندن
او تورى وبدعتلر بدعت اشلره ارتكاب ايتدكلرى ايچون اول مكروهلردن انلرى نهى ايتمك
غضب ايتسى حضرت مولينك تحقيق ايچون امرينه امتثالدن او تورى تواضع ايچوندر
كندو نفسى اول فاسقك نفسندن عالى شريف كوردكى دكلدر الله تعالى قتنده اخرتك قرب
مقوى تحصيلى ايچون انلره بغض ايدرديك اولور والثانى المحبس كبر وتكبر اسبابلرك
سببلك بيان ايدر العبادة والورع فان العابد الورع قد يتكبر على الفاسق بل على من لا يعمل
مثل عمله من النوافل والاحتراز عن الشبهات وفضول الحلال وهذا ايضا من الجهل عبادت وورع
كه هر برينك كبرى نفسنه ساعى اولوب ونوافله اشتغال ايتموب وشبهاتدن احتراز ايتميلر
اوزرينه تفاخر وتكبر سببينى تكبرك حرام اولدو غندن وعبادت وورعك هر برينك فضيلتى
وتقوى واخلاص نيت ونيتى صادقه سى مقارنت شرطيله اولدو غندن جاهلدن ناشيدر
ودخى الجاهلين فعلاجه ايضا معرفتان بس علاج حرمت تكبرى ومزبورلرندن هر برينك
فضيلتى وشرطنى بيلمك ايكى معرفته مربوطدركه انلر ايله جهل مزبور زائل اوله سيندر معرفت
ان فضل العبادة الورع انما يكون باستجماعها الشرائط والاركان معرفت اول عبادت وورع
ايله ايتمك الله تعالينك قتنده فضل مرتبه سى عالى اولغل ثوابى چوق اولسنك بيانكدر
والكل عبادتده اولان اركانك جمله سى جمع اولوب هر برينك فضائلنى شرطنى بيلمكدر
ايله جهل مزبورى ازاله ايدر دوقعا بيتهما المفسدات والمكروهات وسقادتها النية الصالحة
والاخلاص والتقوى وصونهما عن المحبطات والمبطلات وحصول هذه باسرها من امثالنا
بر عبادتك تقوى وورع ايله اولمبدانك هر جانبندن عملندر ريا كيروب عبادتك هباء
منثور اندن خالى اولمازوا كر مكروهات داخل اولور سه عملنك ريا كيروب ثوابى ناقص
ايدر پس ايتدكلرى وجهله عبادت وورعدن هر برينك فضيلتى تقوى واخلاص ونيت صافيه
مقارنت شرطيله كوركدر حتى عملى حفظ ايتمك ايسه منهياتدن صاقنمق ايله اولور تاكه عادتك
صحتى باقى اولدوغندن كوراتك حصوننك جهلسنده صاحقق غايت مشكلدر متعسرة بل
لا بتها الاخلاص والتقوى بو اسور غايتله كوجدر بلكه كوجدن كوجدر لابد مفسده اله

King Saud University
Copyright © King Saud University

مكر وصانن نه خالص تقوى لازمدر فلذا قال الله تعالى فلا تزكوا انفسكم هو اعلم بمن اتقى
بو آيت كريمه سورۀ نجمده بو معنا ايله در يعنى سز كندى نفسلريكزى ستايش ايلمكز سزك اهل تقوى ايله
و غير خالص ايله واوصاف ايله كه سزلره اوصاف كره واحوالكزه الله تعالى اعلمدر مبدأ خلقتده
اهل تقوى اولوب عبادة مخلص اولانلر كمدر اول بلوردر ديمكدر تفسير لبابده كتورمشكر هر
كاهكر بو دكل بو طائفه اولسيدى برلر ديكر بو صديق در حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم
انسيدب بديكم بودى كذب ايدرديجى مولود بو قدر كه انا قرننده الا اول يا شقيدر و يا سعيدر
بواندن آيت كريمه نازل اولديكه اول حالكزه الله تعالى اعلمدر اول بلور مشيرا بان تزكية النفس انما
تكون بالتقوى پس آدمى كشى كندى نفسنى مدح ايدوب تفخر ايدرسه ايو عملى وتقواسيله
تفخر ايتمك كركدر زيرا عبادت امرنده معتبر اولان صونكدر كه مرتبسى توفيق طاعت الهيه على
او وجهى قبول عبادتدر جميعسى تقوا جامعدر وانها لا يعلم كنهها وحقيقتها وانلرك عاقبت
احواللرى حقيقتى كه بيلندر اولدجفين بركسنه بالمرسعيدميدر شقيميدر اخرندنه توجه ايله
حشر اولنورلر الا الله تعالى بلور والمعرفة الثانية مثل ما سبقت فتذكرها ايكنجى معرفتك ذكرى
بيانى اولنور مثل سبقت اتمشدر والثالث انساب كبرك او وجهيله الحسب والنسب اصل ونسب بفتحتين
جمع انساب كلور وحسب بفتحتين اصل شرف جمع احساب كلور كسنك قرابتى واصلى وذرياتى
مراد اولنور والكبر بهما ناش عن الجهل ايضا كه انلر تعزز بكمال غيره كبر نفسه نسبى اوليا انلر اوزرنسه
تعزز وتكبر سببيلرى غيرك كمالنه افتخار ومباهات ايلدوكى في الحقيقه غيرت وجمتى اولان
فتنه غيب وعار در ممكن ذات اولدقلرى جهلدن ناشيدر ولذا قيل لئن فخرت بآباء ذوى شرف
لقد صدقت ولكن بئس ما ولدتم كندوسى فضيلتندن مجرد عارى آبا واجدادى مناقبيله
وفارى اولنلر حقنده ديمشلردر كه اكر آبا واجدادك شرفيله فخر ايدرسن لكن اجدادنده اولان
شرف تحقيقا كوكبردر آتا اوغلى بره نازلمى سبيلندن اول شرفلكى عار ايدرسين پس علاجى تزيين
ذات ايلدن كمال ذات اولوب عارض اولان كمالك وجودى وعدمى برابر اولديغين بلمك ايله جهل مرتفع
ازالة سيدر رحم امام مسلم نه روايت واخراج اولنمشدر عن ابى هريرة رضى الله عنه حضرتلرندن
روايت ايدر عليه الحج سيبيله جنت وصولده بطوء تأخر كسنك شرف نسبى اسانلق وسرعتله وصوله
سبب اولمدوغى مدلول حديث شريفدر انظر الى ابن آدم عليه السلام قابيل وابن نوح عليه السلام
كنعان هل نفعهما نسبهما نظر ايله اكر شرف نسب فارح وكمال اولسه حضرت آدم اوغلى قابيل ناقابيل
وحضرت نوح اوغلى كنعانه اولوردى بونلرك ايكسى دخى اولو العزم پيغمبرلرك اوغللرى ايكى
نسبلرى فائده ويرمدى دخى اوزره ولدقلريچون حضرت نوح اهلمدندر ديو نجات رب العزتدن
دعا ايلدكده حقنده انه ليس من اهلك بيورلدى يعنى اول سنك اهلكدن دكلدر زيرا بن ولدن
ايمان كتورميلر غرق اولمق كركدر ايدوكنى دخى بلدرمشدى بوندن صكره ديلدوكيچون عتاب

ايلدى

ايلدى بكا سؤال ايلمه شول نسنه كه علمك يتشمز خطابه كلدكده نوح عليه السلام ايدى
خداوندا صغنورم سكا سؤال ايتمكدن شونكه علمم يوقدر ديو تضرع ايدوب اوغلى كنعان سائر كفره
ايله معا غرق اولوب تعذيب بيورلمشدر انبياء عظام عليهم السلام نسلندن اولمق دنيوى واخروى
عذابدن نجاته سبب اولمدوكى اول ايكسندن اولوردى بوندن نجات بولنلر شقاوت شرع مبينه رعايت
واحكام دين مبينى حمايت ايدنلردر ثم انظر الى نسبك الحقيقى فان اباك القريب نطفة قذرة
وجدك البعيد تراب ذليل فكيف يليق بك التكبر بالنسب بوندن صكره اصل ونسبى حقيقى اولان
بابانله افتخار ايدرسنك بر نظر ايله كور كه اولى انك نطفۀ ناپاك ومستقذره يعنى قذر ناپاك
بكار علقه مستقذره در واجدادك ايسه طبراق التنده حقير وذليل حشرات اعضاسنى كل وحمأ طين
پرسنده شارب هزار زحمت ايله بر وردة اندوكى بدنى دهن زنبن اولمشدر بويله اولان نسبك
ايله بونجه افتخار وتكبر ايدرسن بر نظر ايدوب كور والرابع الجمال وذلك اكثر ما يجرى فى النساء
سبب كبردن دردنجيسى حسن جمالدر اول كوزلك ايسه خاتونلرده اولور وهذا ايضا جهل اذ هو
فان سريع الزوال لا تنظر الى ظاهرك نظر البهايم انظر الى باطنك نظر العقلاء دخى كوركيجكى
جهلدن ناشيدر سبب جمالدر كبر وتكبردن هر برنك سببيتى جمالك سريع الزوال اولدوغند
وظاهرينه حيوانلركبى نظر ايدركبى بلكه عقلا اونلركبى باطننه نظر ايليه كوره بنى آدمك
كيفيت خلقتى پس علاجى اوّلك مذرة خرجت من مجرى البول ودخلت فى اخر واصلحت
باخرى وهو دم الحيض ثم خرجت منه مرة اخرى پس انسانك اولكى مجراى بولدن جقوب
موضع اخره كيروب بول ودم حيض ايله مخلوط اولان نطفۀ نجسه اولوب اندن صكره انار حمنده
جفنسن ايه واخره جيفة قذرة وانت بينهما حمل العذرة الرجيع فى امعائك والبول فى مثانتك
والمخاط فى انفك والبزاق فى فيك والوسخ فى اذنيك والدم فى عروقك والصديد تحت بشرتك
والنتن تحت ابطك وتغسل الغائط كل يوم دفعة او دفعتين بيدك وتردد فى الخلاء كل يوم
مرة او مرتين وكل هذا سبب الضعف والذل والحياء فضلا عن الكبر والخيلاء واخرى جيفة و
نجس مستقذر وسن بو ايكى حال ارسنده بطاقت وحول حامل ناپاك نجاسته وبول اولدوغى
بلمك جهل مرقومك ازاله سيدر وهر كون ايكى دفعه بيت الخلايه وارمغى وسنك خروج ايدن غائطه
ايله تطهيرا احتياجى وبورندن وقولاقدن واغزندن وبالجمله بدنك ظاهر وباطنكدن آنا فانا
حدوث ايدن ملوثات درست فكر ايدن عاقلك خاطرينه كبر وخيال كلمك تذلل وحياسى زياده اولمق
اولمق مقرردر زيرا كندى كبى عجز وذلت وبو حقارت ومسكنتى وكبرياى عظمت حق جبروت
تهادطلفى ملاحظه قلوب كندوسى اذل ذليل اقل قليل ايدوكين تحقيق ايله كمال تشكر
شياطين كبر وطغيانى علكت وجودندن تفرق ايليوب سور مكرمه علاجدر والخامس
القوة وشدة البطش فوتك هجوم اولمغله زوال بزيرا ولمسنى بيانن ايدر والتكبر بهما جهل

ايضا اذ الحمار والبقر والجمل والفيل ذلك اقوى من الانسان واى افتخار فى صفة سبقت البهائم فيها
ثم انها تزول بحمى يوم ونحوها فلا تقدر على حفظها ولا على تحصيلها بل هى كظل زائل ونوم نائم
كبر وتكبرك ايكسى بيله نفس الامرده اغنيايه صالح برشى اولمدوغندن جهالتى ناشيدر تجملين
ودخى اقبح خصائل واشنع رذائلدر بوتقديرجه قوتك سرعت زوالنى وحمار وصغير ووره
وفيل بونلرك كلسى قوتده انساندن قويدر زياده بولنان وصفك سبب ابتهاجى اولمغه عدم
صلاحيتى بلمكله جهل مركبدن ناشيدر **والسادس** المال والتلذذ بمتاع الدنيا [illegible]
مال ومنال دنيا اسبابيله افتخار ايدن اندن حظ اتمك مذمومدر زيرا دنيايه رغبت ايدن
وانك تحصيلنه مشغول ايكن عبادتدن قالوب ظاهر طلبيله اولوب وباطنى ارادتيله
مشغول اولورامدى بر كمسنه ظاهرى وباطنى دنيايه مشغول اولسه عبادتده كاهل
اولور بونلر غفلت اولدن فكرى دنيايه قوماملش دللرنده خوف عقبا وباجلد دنيانك فانيه
رجيفه جيفه بر تلبيسدر نخالدن خبرى وار وندمالنده خبرى وار كورمزميسنك طعامى
اولان نجس ولباسى بلاس اولور وعقارى اولان خراب ودوابى اولان تراب اولورو
حكم حكومتى شرف وغيره كوكى زائل اولور عاقل اولان كيشى بونك مائلى اولور وهواى نفسه
خوش كورينور رنكى دنياده باقى قالور غافل اولنلر ظاهرينه نظر ايدرلرده مغرور اولورلر
وعاقللر باطننه نظر ايدوب دنيادن اعراض وهر شيئه نفرت ايدرلر زيرا مال حق تعاليك
حق تعالى قتنده قدر وقيمتى بوقدر اكر اولسه ابدى كافرلره يهوديلره كه دشمنانيدر بر اميه صوو برن
دى وبنى كافرلره طلوسى لعل ودر ومرجان الوان كومش بيروزه ووبرمزدى بونلرى بيلن مال ايله
تغو لبوب كندويه كورمز زيرا صوفى خراولوب لك بوشى افتخار ايتمكدر اعتقادى اولوب عقلا اولنان
بوقدر تنبيه ونصيحت يتر **والسابع** الاتباع من البنين والاقارب والعيال والجوارى والتلامذ
والتقرب الى السلطان وولاته وقضاته اسباب كبردن يدنجيسى اولاد اتباع وجواريله افتخار
وسلطان وحكام وقاضيلره تقرب ايتمكدر وهذا من اقبح انواع اسباب الكبر لان التكبر بما هو
خارج من ذات الانسان سريع الزوال والانقلاب يشترك فيه اليهود والنصارى لو هلك ماله
واتباعه او عزل او مات سنده كان اذل الخلق واحقرهم بو ايسه كبرك انواع اسبابنك
اقبحيدر وهر برينك سببيتلرى سريع الزوال اولوب يهود ونصارى مشترك
اولدقلرى امور اولدقلرى ايله رديد ومستقبح اولدقلرندن جهلدن ناشيدر بس خارج
اولاد واموالا دوهلاكى واو لجمع ايدب حلالدن وحرامدن بريكن مالدى وملكلرى ومولترى
وجاريلرى دوكلدى قالدى واو اتخاذ اتدوكى سند دعزل وموتى عزتندن شكرى
شياطينك كبر وطغيانه تمكنت وجوبندن بكتنده انقلابه احضانى مرحظ قلوب كندو
اذل ذليل افقر فقير اولدوكى تحقيق اتمك ايله لشكر شياطين كبر وطغيانه تمكنت وجودنده

تفرق

تفرق ايله فائق لشرف يسبقك به اليهود واقل لشرف ياخذه السارق فى لحظة بو بر كلمه دروقف ملائكة
تلفظ ايدرلر صورو ان اولوب سنك سبقت ايدن شرفك كندنده سيلك افتخار ايدرسن ولاسه
ضبقده غيرك كالبه افتخار فى الجمله غيرت وحميتى اولان كمسنه قتنده عيب وعاردر اكرمال ومنال
شرف ايچون ايسه يهود ونصارى مشترك اولدقلرى اشيا حقيقتده خسيسدر سارق الماسيله
واندا ضايع اولور وزائل اولدوغنى بلمك جهل مركبدن ناشيدر ثم ان للتكبر فقط ثلثة اسباب اخر
وندن تكبر اكبر وتكبردن هر برينك ذكرا اولنان سببيدن غيرى تكبرك كندويه مخصوص اول سببى دخى
واردركه بيان اولنور الحقد كالذى يتكبر على من يرى انه مثله او فوقه ولكن قد غضب عليه
بسبب سبق منه فاورثه حقدا ورسخ فى قلبه بغضه فلا تطاوعه نفسه ان يتواضع له ويحمل على
رد الحق اذا جاء من جهته اتك برى دنيا ايچون مؤمنلره بغض ايدوب محبت اتموب عداوت
اتدر يعنى كيشى كندو مثلى يا فوقنده ملاحظه اتدوكى كمسنه ايله بينلرنده شكراب وقوعندن ناشى
وانفعل معامله قادر اولميوب سركشلك ايدوب حق كلامى سنوح اتدوكى ايچون رد ايدوب حقارت
حقارت واهانتله نظر ايده او على الانفه من نصح وحق اوزره اولان نصيحتى قبولندن عار ايتمك حسبيله
اعراض ايدر عارندن متكبرلردر وعلى ان يجتهد فى التقدم عليه وهر چنده اكا تقدم اوزره اولمق
توحد سعى واهتمام اتمكله تكبردن ناشيدر اسبابك الخامس والحسد فانه يدعو الى جحد والتكبر
على المحسود مع معرفته بفضله عليه حسددر كيشى محسودينه كندى اوزرينه فضل وغلبه سى
بلدوكى ناشى اندن صدور ايدن حقى حسددن انكار اتمك تكبردن ناشيدر وعلاج التكبر بهذين ذاتها
وسيجى ان شاء الله تعالى وبو ايكى سبب ايله وقوع بولان تكبرك علاجى عن قريب بيانى اولور ان شاء الله
تعالى واسباب كبرك اوچنجيسى والرياء ريادر عمل اخرته يا دليل ايله دنيا فائده سن ديلمكدر حتى
ان الرجل ليناظر من الناس من يعلم انه افضل منه وليس بينهما معرفة ولا حقد ولا حسد ولكن يمتنع
مع قبول الحق ويتكبر عليه خيفة ان يقول الناس انه افضل منه ولو خلا معه بنفسه لكان لا يتكبر عليه
كيشى كندويه فضلله غلبه سن بلدوكى كمسنه بر مجلسده مناظره اتدكده بينلرنده سابقا حسد
وعداوت يوغيكن مجرد اصحاب مجلس غلبه سن بلمينلر ديو اندن صدور ايدن كلمات حقه دكلميوب امتناع المتكلم
تكبر اوزره اولدوغندن ناشى در اما حال مناظره ده كز لوجه نفسنده اولوب ناسدن امتناع ايده
رياء تخشنده داخل وغرور حدينه واصل اولماز وانك اوزرينه تكبر علامتى بوقدر وقد يكون
الباعث على التكبر المرايات باسباب الدنيا كمن يلبس فى بيته ما لا يلبس عند الناس ويستنكف من
حمل حوائجه بين الناس ويحمل فى الليل وحيث لا يراه الناس كاه اولوركه رياخلقه ارادت ايچون
ظلمه چقدقده اونده كيدوكى ثوبه كيموب وحوائج بين الناس كتورميوب كيجيله خلق
كورمدوكى وقتنده كوتورمكله اسباب اظهار حشمت تكبردندر **البحث الرابع** فى علامات الكبر و
التكبر دردنجى مبحث كبر وتكبرك علاماتى بياننده در اعلم ان الكبر قد يخفى على صاحبه حتى يظن انه

Copyright © King Saud University

يرى منه فلابد من بيان اخلاق المتكبرين حتى يعرض كل سالك نفسه عليها فيميز الخبيث من الطيب
فلا يغره الغرور آكاه اول كه اخلاق كبرى بلمكه محتاجدر حتى كشي اخلاق خبيثه طيبه دن تميز ايدوب
تلبيسات شيطانيه مغرور اولميه نشانلرين بيلمكه وارمي يوقمي بيله پس نشانلرى اولدر كه كندودن
الحق مرتبه لو كمسنه كندونك اوست ياننده يجد وكنه وياخود كندونك لباسى جديد او
كهنه لباسيله اولان كمسنه اوست ياننده يجد وكنه وياخود اوكنه يجد وكنه ملول اولسه
ويا بركمسنه دن بر نسنه ديلسه ويرسه وكندو جنسه وياخود بركشي نصيحت اتدوكنده قبول
ايدوكنه قاقسه وياكوجنسه وياخود بركمسنه علم وياغير سوز سويلنسه كندو سوزى
اثناسنه قالدوغنده ملول اولسه ودكه لباسى وطعامى بكنمكده جمله سى غروردندر ومنها ان يحب
قيام الناس له او بين يديه تعظيما لنفسه بلا وجدان كراهة من نفسه لهذا الحب بل بقبول
وركون اليه فان وجد كراهة وعدم اجابة في نفسه فميل طبيعي ووسوسة لا يضر ان ذكرنا في آفات
اول اخلاق مرقومه دن برى دخى بودركه برمجلسه كلدكده خلقك اياغ اوزره قالقوب قيام و
اقبالارين كوردكده اكر قلبنده كراهت بولورسه وسوسه در تكلم ديانتده ذكرى سبقت
اتدوكى اوزره ضرر ويرمز ومنها ان لا يمشي الا ومعه غيره يمشي خلفه وتكبرك برى دخى برين كندوكه
خلقك كه تعظيما اردنجه يورملرينه محبت وفخر ايتمكدر ديلمي حديث تكلم بو حديث شريفي
وامام احمد بن حنبل وابن ماجه رحمهم الله تعالى سنن صحيحلرنده اخراج اولنمشدر عن ابي امامة الباهلي
رضي الله عنه انه عليه السلام خرج يمشي الى البقيع فتبعه اصحابه فوقف وامرهم ان يتقدموا ومشى خلفهم
فسئل عن ذلك فقال اني سمعت خفق نعالكم فاشفقت ان يقع في نفسي شيء من الكبر بو حديث
شريفي ابو امامه رضي الله تعالى عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بركون
بقيعه توجه ايدوب اصحاب كرين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين اردلرنده مشي اتدكلرى حينده
توقف ايدوب انلرى صوت نعالكزى استماع ايله قلبمده نوع كبر وقوع بولمغندن خوف اتدم اوكمه
يورينك ديو بيوردیلر ديمكدر كبر علامتلرندن برى دخى غيرى زيارته خير ملاحظه ايدركن نعى زياده
ايتمكدر وياخود غيرسين الله زيارته فائده كبره تحصيل واريكن تواضعا على الجيوب تكبرا ضديتند
ملازمت ايدر ومنها ان لا يزور غيره وان كان يحصل من زيارته خير له او لغيره من تعليم التواضع ومنها
ان يستنكف من جلوس غيره بالقرب الا ان يجلس بين يديه علامت كبردن برى دخى صدر نشين
مجلس ايكن آخرك كلوب ياننده اوتوردوغنده وياخود اوكنده يجد وكنه عار ايدوب ملول اولمقدر ياخود قالقوب
كتمكدر ومنها ان يتوقى مجالسة المرضى والمعلولين ويتحاشى عنهم ومنها ان لا يتعاطى بيده شغلا في بيته
اسباب كبرك علامتلرندن برى دخى خسته ومجروح وصاريله اوتورمدن عار ايتمكدر كبر علامتلرندن برى
دخى اوينده كندى اليله بر ايشه مباشرت ايتمكدن عار ايتمكدر ان لا يحمل متاعه الى بيته وكان رسول الله
صلى الله عليه وسلم يفعل هذا النفيا علامت كبرك برى دخى متاعى بيتنى بازاردن اوينه كتورمكدن

كتورمدن

كتورمدن عار ايتمكدر بو منكرات پيغمبر عليه السلام عز وشانه بو تقليه امتثالا ومنها ان يستنكف
عن لبس الدون من الثياب وقد قال عليه السلام فيما خرجه وبر دخى اثوابك الخشن كيمدن تحاشيدر رسول
اكرم صلى الله عليه وسلم عز وشانه بو تقليه اسكي وقالك اثواب كيردى د ابو داود بو موزنده اخراج
ولنوب پيغمبر عليه السلام حديث شريفنده بيوردیلر عن ابي امامة رضي الله عنه ومنها ان يستنكف
عن دعوة الفقير لا عن دعوة الغني والشريف اسباب كبردن برى دخى غنى اولانك دعوتنه واروب
دعوت فقيردن استنكاف ايدوب وارمقدر ومنها ان يستنكف عن قضاء حاجة الاقرباء والرفقاء
في السوق خصوصا في شراء الاشياء الخسيسة كالصابون والكبد والكرش والحناء والنورة وللصابون
والمشط وكبر اسبابنك برى دخى خصملرينك يولداشلرينك مصالحلرين چارشودن صابون
وبكر وبوبر وحنا وخرض وصاقر وطارق كبي اشياء خسيسه ايبو برمكلر حاجتلرين قضا اتمدن
عار اتمكدر ومنها ان يثقل عليه تقدم اقرانه في المشي والجلوس بحيث ان مشى او جلس باحدهم مشى
خلفه ويجلس تحته متصلا به فان اتفق بذلك فاما يذهب ويفارق فلا يمشي ولا يجلس او يبعد عنه
في المشي والجلوس بحيث يكون بينهما اشخاص ممن يعلم كل احد انهم ادون منه ليظهر انه اختار التواضع
اذ لو كان متصلا مؤخرا عنه لظن انه ادون منه وعلامات كبردن برى دخى اوتورسه ويورومه ده
تقدم اقرانه اوزره اشتغال ايدوب بركشي كندينك اوست ياننده يجد وكنه ياخود يوردكن اوكنه يجد وكنه
وكندودن الحق مرتبه لو ايدوكن بلدرمك ايچون خلقك معلومي اولان كمسنه بريني ماينند توسط
ايدرلى الحق لمق ايچون خلقه تواضع اظهارين كسترر حركات وسكناته اظهار ضمنانه اسه كبردن
ناشيدر اذ لو كان متصلا مؤخرا عنه لظن انه بحيث كانه ادون منه فحين بويله اولورسه مؤخر يوريدكده
وياخود بر مجلسده اوتوردقده انى حقير كندوسنى خطير ايدر ومنها عدم قبول الحق عند مناظرة الا
قران من صاحبه وعدم الاعتراف بخطائه والشكر له واسباب كبرك علامتلرندن برى دخى تأمل ايتمكدن
عناد ومكابره سمتنه سلوك ايتمدن ناشي كندنه كلامنى حق اولوب وحقه موافق اولدوغن انكار ايدر
اما لعدم الاصغاء والتأمل في كلامه احتقارا له او استصغارا له وعنادا او مكابرة اما عن قبول العيوب
انفاع وتأمل اماملا عناد وانى خو لقه حقير كورمك وبلدوكنه عناد ومخالفت ايتمكدر فكل هذه ان
كان مع الملا فقط فرياء وان كان فيه وفي الخلوة فكبر وبو ذكر اولنان امورك جملسنك وقوعى اكر محضر ناسده
خصوص ايسه ريادر شبهه سز المبحث الخامس كبر وتكبرك بشنجى مبحث ضدى اولان تواضعك بيانندر
في اسباب الضعة والتواضع وفوائدهما وتواضعك اسبابى وفوائدى بياننده در اما الاولى فهو معرفة
نفسه من اين الى اين ومعرفة عيوبه وغوائل الكبر وفوائد التواضع وفضائله من كونه من اخلاق
الانبياء والاولياء والعلماء والصالحين اما اولى اولدركه تواضعك اسبابى كشى كندينك اوّلى
ندن حاصل اولوب وعاقبتى امرى نيجه اولجغى وعيوبنى وكبرك غوائلنى وتواضعك فضائلنى
انبياء عظام عليهم الصلاة والسلام واولياء وعلماء وصالحين رحمهم الله تعالى عليهم

البذاذة من الايمان اسكي اثواب كيمك عادتدر بو حديثي ابو داود ابو امامه رضي الله عنه

Copyright © King Saud University

رحمهم الله تعالى عليهم اجمعين حضرتنك اخلاقنده اولوب محمود عند الله تعالى اولوب سبب
الرفع الدرجات في اعلى عليين عند الله تعالى محمود اولوب وسيله ارتقاء درجات جنت اعلا او
اولدوغنى بيلمك اولور ودخى حق سبحانه وتعالى اكا بنجه مرتبه لر ويره كه كوزلر كورمدك وقولقلر
اشتمدك وكوكللره كلمدك اوله وكان القياس ان ينزل العبد نفسه لا دونها ولا فوقها صاحب كتاب
ذكره لايق اولان كشى رتبه حق قبرسنك التنده واوستنده كورمكدر طبيعت نفس هرچند علو
مائل اولمغين احتياطا اني رتبه حقيقيه سندن نوع تنزيل ايله فضيلت تواضعى احراز ايتمكدر كالشجاعة
بين التهور والجبن شجاعت كبى ودخى شجاعتك ضدى وطرف افراطى تهور دركه اقدام وهجوم
ايتمك معقول اولمين اموره اقدام ايتمكدر وما بينكده اولان طرف تفريطى جبندركه خوف جائز اولمين
مواضعده خوف وبليغ وجزع بى محل ايتمكدر والعفة بين الشره والخمود عفت ايسه سوزين سوز عقل
سويلمكدر عفتك طرف افراطى فجور وشره در تناول مشتهيات فانيه واستعمال لذائذ حسنه بعض
اعتدالى تجاوز ايدوب شرعا عقلا جائز كورديكى مرتبه لر تعدى ايلمكدر وطرف تفريطى خمود دركه
شرع وعقل اباحت ورخصت ورديكى لذائذ مشتهياتدن بالكليه اعراض ايدوب يا ضرورتدن
ويا ضرورتدن قوى يا انقطاع نسل وعقبه مؤدى اولمقدر والسخاء بين البخل والاسراف سخا
اولدركه نفسه بذل وانفاق ومال منال ايتمك سهل واسان اوله شويله كه لايق وواجب اولان
مقدارى محل ومناسب اولان مواضعه صرف وايصال ايتمكدر وسخا ما بينكده اولان طرفى
واسراف ايله بخلدر حقيقتده سخى اولدركه نفسنى رذيل بخلدن طاهر قلمقدر فان
خير الامور اوسطها بونلرك هر امورك خيرلوسى افراط تفريطك طرفينك بيننده متوسط اولان
حالات اولمقدر لكن لما كان النفس مائلة بالطبع الى العلو كان الاحوط والانسب حطها عن مرتبتها قليلا
اذ ربما لا يدرى مرتبتها فينزل نفسه فوقها غفلة العلو اذ حب الشئ يعمى ويصم لكن لايق اولان كشى نفسنى
رتبه حقيقيه سنك فوق وتحتنده كورمك ايكن طبيعت نفس هرچنده علوه مائل ايمه احتياطا اني رتبه
حقيقيه سندن نوع تنزيل ايله تواضع احراز ايتمكدر زيرا بعض بركشى برنسنه يى محبت ايدرسه اوسه
اندن غيريسن كورمز واشتمز اولور ديمكدر مضمون حديث شريفدر هذا في التواضع واو ايسه
تواضعدندر تواضع اولدركه نفس جاه رفعتده كندودن اشاغى اولنلره اكرام ايتمكدر اما انلر جلب
نفع يا دفع ضرر ايچون ايدجك اكا منعت درلر تواضع ديمزلر زيرا تواضع ايسه اكابرا عالىدن صحيح
واما في الضعة فالاولى ان يرى نفسه ادنى من كل مخلوق وهذا ادب السلف الصالحين وانما انده
اولمقدر نفسنك عيوب عظيمه وخبائث كثيره سنه نظر ايتمكدر تا نفسيله هر مخلوقدن الحق عند
ايتمكدر سلف صالحين ادابلرندندر نوحيني قال الشبلى رحمة الله عليه عظم ذلى ذل اليهود تنكم بنونك بطح
رحمة الله عليه ديمشكه ذلى يهودى غالبدر نعوذ تعطيل ايتمشدر وقال ابو سليمان الدارانى رحمه الله لو اجتمع
الخلق ان يضعونى ادنى مما في نفسى من الضعة ما قدروا عليه فان اختلج في قلبك انه كيف يتصور ان

اذ يرى

اذ يرى الانسان نفسه ادنى من فرعون وابليس وابو سليمان دارانى رحمة الله عليه ديمشكه نفسم مراتب
ذلدن بر برينه خور لنوب بالغ اولمشدركه خلق عالم جمع اولسه لر انى اول مرتبه دن ادنى درجه تنزيله قادر اولمز
ملازردى قلبنك غريبت اشكال بوجه اوزره تصور اولنوركه كيفيه فرعون ابليسدن ادنا كورمكه فرعون ابليس دنات
وفساتلرى سببيله ايكسى دخى مغفرتدن غايت ايراق ومحروم ابديدر فالمشار بر سؤال وارد اولور
نعم ان الله تعالى خذلهما واضلهما فوقعا فيما وقعا ووفقنى وهدانى للايمان والطاعة فلو عكس لعكس جوابنده ديكم
كبر وكبرى نفسنك كدرملك ايچون در نفسنى فرعون وابليسدن ادنى عد ايدوكى تحقيقا الله تعالى امرينه فرعون
وابليسك مخالفتلريله عصيانلرى قضا وتقدير كبر وعجب سببيله اولمشدر طرق هدايتدن محروم اولوب
ضلالت اضلاللرينك قضا وتقدير حق تعالينك حكمتيله در كيشى نفسنك مظهر توفيق هدايت وايماندن اولمسى
موافق اولدوغى عند الله تعالى حمد وشكر ايده ضد اولان كفر ومعاصيدن دونوب نجاتنى محض فضل الهى
بيلمكدر واجتناب نفسى ثم فعلاه عن ذاتها بل من عناية الله تعالى نفسك اجتنابنى عاقبتى امرينه در كفر و
معاصى تركى ايچون ذكاندن ذاتنده بلكه هدايت وايمان ايسه الله تعالينك فضل وعنايتى دركه كفر ومعاصيدن
اجتناب ايدوكيچون وانا اعلم من نفسى من الخبائث الكثيرة والعيوب العظيمة ما لا اعلم منهما والمعلوم ادنى من المشكوك
والمجهول ولا اعلم كيف اموت ويحتمل العياذ بالله تعالى ان اموت على الكفر فاشار كما في العين المخلد بين انجى كندى
نفسمك عيوب عظيمه وخبائث كثيره سن بلورم فرعون وابليسك شقاوت حالترى معلومدر اما بنم كندى
حالم مشكوكدر غيبى الله تعالى بلور بن موتمك نه حال اوزره اولدوغنى بلمزم عياذا بالله تعالى بن قورقرمكه
كفر اوزره اولوب فرعون وابليس معا بندخى جهنمده ابدالاباد قالام وعاقبت كار وحكم سابقه يوردر
بجه در مفهومى معلوم دكلدر نتكم محمد بن يوسف عليه الرحمة حكايت ايدركه بر كون وبر كيجه سفيان ثورى عليه
رحمة البارى بره اولدم اول كيجه اولندن آخرينه دكين اغلادى بن صوردم كه نه حالدر انجق نه اغلادسين
ديدكده بردن برصمان چوبن قلدردى ايتدى كناهلر قورقسى ايمان قورقسنك يانند اشبو چوب قدر دكلدر
بن قورقرم الا ايمانسز كيتمكدن قورقرم ديدى ولنذكر ما ورد في فضائل التواضع وفضائل تواضع متضمن ذكر اولنان
حديث نبويدر د ابو داود موسوزدن عن عياض رضه عن النبى عليه السلام ان الله تعالى اوحى الى ان تواضعوا حتى
لا يبغى احد على احد ولا يفخر احد على احد بو حديث شريفى عياض رضى الله عنه رسول الله صلى الله عليه
وسلم بيوردكه الله تعالى بكا وحى ايديكم امتمك تواضعيله مامور اولديلر حتى كندو اوزرينه بركمسنه حقير
كورمك ودخى بركشى شرف فضيلتله بركمسنه نك اوزرينه كبر وتكبر ايلمسونلر فخر لق لايق دكلدر وبالجمله
مراد احتقار نعمت واحتقار ناس در صحاحده دخى بويله درلرا روايت مسلمده عباد خدايه خورلقدر وكندويه
بخمكدر معناسى بره ذكر وغروردن حذر ايدوب بربريكز اوزرينه مسكنت وتواضع اوزره اولك ديمكدر
اشارتندر طب طبرانيدن اخراج اولنمشدر عن ركب المصرى رحمه الله قال رسول الله صلى الله عليه وسلم طوبى
لمن تواضع في غير منقصة وذل في نفسه من غير مسكنة ركب مصرى رحمة الله عليه وابن عباس رضى الله عنهما
روايت ايدر رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردى بلكه طوبى فعلا وزننده جنتده براغاجك آديدر وهم لغتده

Copyright © King Saud University

جنتده درلو وايلك جنتده اكا راحت حاصل اولوب سعادت عظمى اكا ديمكدر زيرا تواضعك مقصود بقاء عزت
دين ايله مؤمنين ايچون حفظ الجاحدر وحقك وخلقك حقنى ضايع قلما مقدر وكندى نفسنى بكوز
وكمسنه خور وحقير كورمكدر وبن دولتمدار غيريلر فقيردر ديمكدر وهر كمدن اولورسه حق سوزى قبول
ايتمكدر وعروة بن زبير رضى الله عنه نقل ايدر بر كون حضرت عمر رضى الله عنه كوردم مبارك ارقه سنده بر
صو القش كتورر بوبيرزن ضعيفك كوبك وبر طغين طولدردى بن ديدمكه يا امير المؤمنين بو سزه لايق
دكلدر جواب ويروب ديديكه كوردم بنچه يردن سامعين ومطيعين الجيلر كلدى نفسمده كبر وعجب
يول بولمغه استرايستديكه نفسمك بورننى قيرم وشوكت رياسينى كسر ايده طاغدم اولاجلدن زاريم
انصاردن بر طولجه خاتونك كوبون وير داغن طولدردم بعض اظهار كبر چاه افعال رجال دكلدر حق
كبر وعجب مذموم در وتواضع محمود در وناسدن بركسنه اظهار ذلت مسكنت بولنه اولورسه مقبول
اهل شريعت در لكن علما قتنده علم شريف قبول ذلت انمز وكمسيه اضلال نفسنه رخصت ويرميز بو كوزه
دلم دلنه كبره كرفتار اولملردر وتكبر تعون عزت وتواضعك وصيانت علمك معدود ومحسوب قلنمشدر
وتحرينا الاسم واضلال تحوابدوكندين اغماض ايتملردر وانفق مالا جمعه في غير معصية ودخى جمع وتحصيل
ايتدوكى مال حلالدن وحوطاعت بوننك صرف وانفاق ايليه وطريق حرامده صرف ايجيد ورحم اهل الذل والمسكنة
ودخى دشمنلر ومسكنلره مرحمت وشفقت ايليه وظلال نعمت وذا فقندن مواسات بوننك نظرينى الله
معطوف وسفدورنى مصروف قلد وخالط اهل الفقه والحكمة زيرا علما واهل حكمت باب كمال فضل معونده
انلر ايله مخالطت ومصاحبت اولنمش قلوب احيا قلور وشمايل خصال كرى طبع انسانى جهالتدن نورانار ردقوى
لمن طاب كسبه وصلحت سريرته وكرمت علانيته وعزل عن الناس شره وسعادت شول كمسيه كرو
حلالدن كاركسبنى طيب ايليه ودخى صفاى قلبه حضرت حق جميلك وعدى مديدنه واثق اولوب قلبه
غل غشدن پاك ايليوب كمسه رنجيده ايتميوب افات شر شوردن خلق خدادن منعزل ومنصرف قلوب
لمن عمل بعلمه وانفق الفضل من ماله وامسك الفضل من قوله ودخى سعادت اوشخصكه علم عامل اولوب اخرته
على كنديننك سؤ اعمالنه بحث اوليه ودخى حاجتدن زياده معنا ومالا يعنى سوز سويليه زيرا كلام
مرغوب لمن مخلوب كى مطلوبدر وذكر اولنان حديث شريف غايتده لطيفدر وفوائد عظيمه ولا
كريمه مشتملدر عاقله لازم اولان انى حفظيدر ومعناى مقتضاسى اوزره عمل ايدر حب بو حديث
شريف ابن حبان رحمه الله اسلنده اخراج اولنمشدر عن ابى سعيد رضى الله عن رسول الله صلى الله
عليه وسلم انه قال من تواضع لله تعالى درجة يرفعه الله تعالى درجة حتى يجعله في اعلى عليين ومن تكبر على الله
درجة يضعه الله تعالى درجة حتى يجعله في اسفل السافلين بو حديث شريف ابن سعيد رضى الله عنه
رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن روايت ايدر بيوردر كه شول كمسنه كه الله تعالينك قوللرينه وحق سبحانه
تواضع ايلسه حق جل وعلى تواضع ايدن قولنى اعلاى عليين ترفيع ايدر وشول كمسنه كه عباد الله اوزرينه
تكبر ايده انى حق جل وعلى اسفل سافلينه تنزيل ايله تذليل ايدر ديمكدر انكچون روايت اخريده كلور كه

بوسنده

بوسنده بكى زنجير وار در بر زنجيرك اوجى يدنجى قات كوكده در وبر زنجيرك اوجى يدنجى قات يرين
التنده در الى كوكسنده اولنك زنجيرين يوقارو چكرلر خلق ايچنده اول قولك قدر ورفعتى واعتبارى
زياده وعالى قلور وهر كيم كه تكبر ايدرسه زنجيرى اشغى چكرلر خلق ايچنده خور وذليل اولور طب
وحديث شريف طبرانى اوسطنده اخراج اولنمشدر عن ابى هريرة رضى الله عنه انه قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم من تواضع لاخيه المسلم رفعه الله تعالى ومن ارتفع عليه وضعه الله ابى هريرة
رضى الله عن حضرت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمدن روايت ايدر بيوردركه حق جل وعلى اوج
مسلمينه تواضع ايدن قولنى ترفيع ايدر زيرا تواضعده اولان كمسنه قلوب انسانده مكان اتخاذ ايدر
على اولور وقلادۀ كردن اعتبار جواهر مدح وثنايله لايق بولنور وكذلك اوج مسلمينه ترفع ايدن
ذليل وخور وحقير ايدر ديمكدر امدى كى تواضع براولو نعمتدر وكبر جهل محنتدر وبو اشارتله كنايت اسناد
ايتدر وقد يكون سبب التواضع السخرية والنفاق والرياء والطمع والخوف فيكون ذيئا يجب الفرض
بكونه فعليك بصيانته عنها وكاه اولور تواضع مسخرلق ونفاق وريا وطمع وذم ناس خوفندن
اولان تواضع مذموم در عاقله احتراز لازمدر زيرا انلر جلب نفع يا دفع ضرر ايچون ايديجك كا
صنعندر لكن تواضع ديدكلرى تواضع ايسه اكابر واعياندن اولورسه معتبر ومستحسندر فقرادن
اولورسه انك اعتبارى يوقدر زيرا تواضعى ضروريدر بو وجه اوزره اغنيادن تواضع احسندر
وكبر غايتده اقبحدر خصوصا بو منصبه واصل اولانجه هنك بر حصير لقيرى مالك اولملرى دولتلرينه
ظهار كبر ايله رنجيده ايدوب واهل تواضعك خود حق جل وعلى حضرتى قدرينى دنياده رفيع وذيشان
ايدب ولحقته تكبر ايچون رايليه ماجور وجزا ويرر رحمت تواضعك بوقدر فوائدى كنايتدر زيرا مقام
بسط كلام اقتضا ايدردى بو قدر ايله اكتفا ايلدك تواضع حقنده ايسه انواع فضايل ايات كريمه
شكانه واحاديث نبى رحيم متوافردر **الرابع عشر العجب** وافات قلبك اون دردنجيسى عجبدر
كشى كندوسنى بكنمك وعملنى كورمك واوصاف وافعالنى ايو اعتقاد ايتمكدر وهو استعظام العمل
الصالح وذكر حصول شرف بشيء دون الله من النفس او الناس اوكشى اندوكى عبادتنه نا مظهر
اولدوغى نعمت عظيم عذابدب شو مقولى سعى وكوشش ايله نفسيله ويا فلان كمسنه نك سببيله
حاصل اولدى ديوب عبادت ونعمتك حريرنده موفق ولمسنك وهر بنك شرف وجلالت قدرينه
واجر وثوابه بيك حصولنه محض فضل سبحانه اولدوغنى ياد ايميوب فراموش ايتمكدر وقد يطلق على
مطلق استعظام النعمة والركون اليها مع نسيان اضافتها الى المنعم حال بوكه طلاق اوزره نعمتك
كنديه اضافتى جهتندن اولوب همان ميلى كندوده اولان نعمتك وجودى ايچون اولوب حق اولوا
كندينك عزتى ومحض عطاى حق ايدوكن نسيانى سببيله ترك ايلسه اولكمسنه عجب تحقق اولور
وضده ذكر المنة وهو ان يذكر انه بتوفيق الله تعالى وان الذى شرفه وعظم ثوابه وقدره اكرم تعالى
ربانيله حصولنى تذكر ايدرسه اكا منت ديلور وعجبك ضدى منتدر فيده تحقيق اولنمه لى

قدرتنك اجر و ثوابنك حصولى ضل سعيني اولدوغى بلمكله عجب طغياني وجودندن كيده رو هذا اذكر
فرض عند دواع العجب بوبله ذكر ايتمك بعضلر قتنده فرض در زيرا تذكر بر قوم عجبدن اولمغه
دفع ايتمك عظيم دواسيدر و سبب العجب فى الحقيقة الجهل المحض او الغفلة والذهول و عجبن سبب
حقيقتى محض جاهلق در زيرا اهل سنت والجماعت مذهبى اوزره هر شيئك خلق واراده
الهيه ايله اولدوغندن ادراك سز اولوب غفلت ايتمكدر فعلاج الجهل معرفة ان كل شئ بخلق الله
تعالى وارادته عجبك معظم علاجى اولدركه هر شيئك معرفتى بلمكله اولور كندوده كه عجز و ذلت
وحقارت ومسكنت وكبريا وعظمت حق جبروت قهار مطلق تفكر ايله خلق تقسيم الله تعالينك ارادتيله
اولدوغنى ملاحظه قلوب كندوسى اذل ذليل واقل قليل ايده وكين تحقيق ايتمكله عجب طغياني
مملكت وجودندن تفريق ايده و ان كل نعمة من عقل وعلم وعمل وجاه ومال وغيرها من الله وحده
وهر نعمت كرك عقل وعلم وعمل وامثالى نعمتلره حضرت حقك هر بيرى عون خلق وتوفيق
واعطاسيله نائل اولدوغنه هزار شكر ايتمكدر والتنبه والتيقظ بذكره واخطاره بالبال سالكه
لازم اولان علاجى غفلت مرقومه دن منتبه اولوب اويانقدر ذكر او لسان علاجلرينى تذكر ايتمكدر
قلبك خالى اولور عجبك عظيم دواسى وسبب حقيقتى در غصه و قيغوسندن خلاصنه سببدر
وفى الظاهر اسباب الكبر السبعة السابقة فى علاج التفصيل يعرف مما سبق واسباب ظاهره سى
كرك سبقت ايدن يدى سببدر و علاجى تفصيلى كبرده اولنجن يدى علاجدر بلمكدر
زيرا كبرك سبب علتى عجبدر پس عجب مرتفع اولنجه كبر دخى مندفع اولور فعلى السالك الشكر على
كل ما وجد فيه من النعم من علم وعمل وغيرها پس سالكه لازم اولان عقل وعلم وعمل وامثالى
نعمتلر اوزره شكر و منت بينهايه قلمق فرض عين در بو معنا يه موجب اولان ايكى امردر بيرى بو كه حاصل
اولان نعمتك بقاسيدر ايكنجيسى زياده اولسيدر اما حمد و شكر موجب دوام نعمت اولدوغنك
وجه بودركه شكر و منت قيد نعمت و نعمتدر شكر ايله مقيد اولان نعمت صاحبندن غيب اولمز اكر شكر
تقصير اولسه نعمت تغيير كلور زيرا بنده دجون حقك نعمتى موجود اولدى علم وعمل وفضل وكمال وماله
وجمال كبى وعلى توفيق الله تعالى وعونه و نصرته وخلقه واعطائه اياه لر حضرت حقك كندويه اولان
نعمتلرى الله تعالى الى طوغرى يول اوزره دلالت و يارديمله ويا نقسيله و ير وسيله حاصل اولدى
هزار شكر ايتمكدر زيرا فكم الله تعالينك رقولى ويردوكى نعمتك شكرينى برينه كتورسه اول قولنى زياده
لاوكوردو احسانى ارتورر اما نعمت حقنى رعايت ايتيوب شكرينى برينه كتورمسه اول عزتى ذلته تبديل
ايدر ومن اقوى العلاج معرفة افاته وهى كثيرة و عجبك معظم و قوى علاجى اولدركه عجبك ذاولالافاتى
كثيره سين بلمكدر اول افات ايسه چوقدر و يكفيك انه سبب للكبر ونسيان الذنوب ونعم الله تعالى التى
والتكلن والامن من مكر الله تعالى وعذابه وان يرى ان له عند الله منه وحق باعماله التى هى نعمة من نعمه
وعطية من عطاياه ويدعو الى ان يزكى نفسه ويمنعه من الاستفادة والاستشارة و عجبك افاتى كثيره در

هذا علاج العجب الناشئ عن الجهل بذلك
وهو علاج العجب هو احد

بالبال اى بالقلب

بكوه

كبره سبب اولنلرك كناهى بتر زيرا شيطان عليه اللعنه يه كبرى كفره سبب در بوندن بلنديكه كبرك علاجى
علمو هندسى صاحبى كافر ايلمكدر نعوذ بالله تعالى اما ادنى مرتبه سى دورت درلو افتدر سبب اولمقدر
برسى حقدن محروم اولوب اعمى اولمقدر ايكنجيسى متكبر اولانى الله تعالى سومز اوچنجيسى حق تعالى كافرلق
ويرر دردنجيسى اخرتده جهنم اودنيله معذب اولمقدر پس بلنجيسى لازم اولنلركه صاحبنك اخرتده
جهنم اودنيله معذب اولمقدر پس اسد كبره دوشوب و ذنوبى اونوتوب و سخط عذاب الهيدن امين اولوب
وعطاياى ربانيدن اولان عمل ايله حاشا جناب بارى اثبات منت ايدوب و قوت كفرينه اعتقاد
ايتمى عمل علم ايله عملندن فائده حاصل ايده ميوب شناور ايده ترك المسيئه كبره سبب اولنلرك حديث
شريفده كلور زهق بيهقى و بزار عليهما الرحمة سنتلرنده منقولدر عن انس رض عن النبى صلى الله عليه
وسلم انه قال ثلث مهلكات شح مطاع وهوى متبع واعجاب المرء بنفسه بو حديث شريفى انس رضى الله عنه
روايت ايدر حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيورمشلردر كه اوچ نسنه فاعلنى هلاك
ايديجيدر اخرتده عذابه كرفتار ايديجيدر بيرى بخيل القدر كه كوكلدو شر انسانه حرص فراوان ايله
كالتابع اوور زنده اولان حق حق وحق الخلق ادا ايتمز بو ند تجردنى نفسنده مهلكدر ديمسى بولركه مطاع
اولورسه مهلكدر ايكنجيسى نفس اذ ذولرينه دكشى انى يرينه كتورمك ارنجه اوله زيرا نفس
هواسى كوكلدو شهبنى اولمازما انك اريجه اولوب يرينه كتورمك ايجون دشمنك اولوركا هدر اوچنجيسى
انك نفسنده كمال استحسان ايله بقوب فعل نفسى غيريلر ذرينه مقبول ومستحسن كورمكدر وفتنه لر انتويه
ولدوغى نقد برجه مطلوب ومرغوب بلمكدر وبالجمله انسان كندو نفسنى بكنمك وعلم فضيلتنه مغرور
ومسرور اولمق وفضل نعمت حقى فراش قلوب عجب ايتمكدر و حديث اخرده دخى بيوردر عن انس بن مالك رض
عن النبى صلى الله عليه وسلم انه قال لو لم تذنبوا لخشيت عليكم ما هو اكبر من ذلك العجب العجب انس رضى الله
عنه روايت ايدركه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردركه عجبنى مهلكاتندن عذاب واصحاب
كرامه رضوان الله عليهم اجمعين بلكه عموما امته خطاب ايدوب جميعكز كناه اشلرسيكز بن جميع كناهدن
اعظم بر كناه اشلكوزدن خوف ايدرم اول كناه عجب در بو كلمه عجبى تكراردن مراد زياده تنفير ومبالغه
ايدر در زيرا عجب كرفتار معاصى اولنلر ذنب نقصاننده معترف و بكا عندارندن معترف اولور
كريان ونيسان اولور توبه يرنقلور اما علم عملنده مغرور وكثرت طاعتنده مسرور اولور و بو مقوله كثرت طاعتنه
سرور اولنلردن توبه بعيددر واقبح العجب العجب بالرأى الخطأ فيفرح به ويصر عليه ولا يسمع نصح ناصح بل ينظر
الى غيره بعين الاستجهال عجبك غايت قبيحى اولان كشينك راى فاسدنده عجب ايدركه صاحبى ايدوكى
راى صواب ظن ايله كلام حقه قولاق ايتيوب اول راى ايجون فرح لنوب بركشينك پندو نصيحتنى قبول
ايتمز بلكه سائرلره ضم و تحقير و تجهيل ايله نظر ايده سبب عجب اذا اندوكن كندوسندن ظن ايدر واخى بحض
ضلاله كيدوب دفع عجب ايله عجب سبب اولور نتكم ابن مسعود رضى الله عنه فو الهلاك ايكى نسنده در
بريسى قنوط دركه حقدن ناامد اولمقدر بريسى عجب كبردر ابتلا اولمقدر يعنى بو نمقدرده انو

Copyright © King Saud University

جهتندن طالب رحمت و راغب سعادت و مغفرت دکلدر دوکبی جکوب جهنم قپوسندن بلی اعتقادندندر
ونجب تکبردنی نکا اشلدکلری لایق عذاب سزاوار عقاب اولام برجنت کریم مجیدنی کم کرسه کوکد ریبوبوزنی
فتن فتنی وترکوفتادان ذنوبه کولرکمی کسرو یکمی بحر شیطانه صفلق چالوب صفالرینه قلرلو معفو یعجب
استکبار دن بعیدا ولق کوکد ریس بوندن اکلنورکه عجب سائرلرکا هلرندن اولوا ایش تکم سورهٔ فاطرده
بوآیت کریمه دلالت ایدر قال الله تعالی افمن زین له سوء عمله فراه حسنا یعنی الله تعالی بوردکه برکسه کندو قبیح
عملی اکا خوش کلدکی سبیله عملندن براولمقی حق اولقبیح عملی ایو اولورمی اولکسه تمیز ایدم حسن
قبیحدن و هر برینی کوره بوصفتله عمل قبیحی اکا تزیین اولمراکا اولکیسه کسنزیلور هدایت بولین طوترا اولد
اکا بکورمز دیمکدر و بو آیت اخری سورهٔ الکهفده وهم یحسبون انهم یحسنون صنعا یعنی شونلرکه رأیلرنه
عمل بولنده سعی ایدیلر عجبلرندن اومارلریدیکه اندن انلره ثواب و درجات اولد بلکه انلره حقا حاصل اولدی
شول یازرکان کیبکه متاع الذی فاتنه امیدیله جوروب زبان ایلدی وجمیع اهل البدع والضلال انما
اصروا علیها لعجبهم بارائهم و اهل بدعت و ضلالت اولنلرک جملسی عجبلری اوزره عنادو
وراهٔ ضلالتده ثبتلری در نتکم خرازل اسجدوا امرک طوتیوب کندی رأییله نص کریمی فوتوبو
انا خیر دیدوکیچون مردود ابدی ابلیس ولعین ابدی مخذول اولمشدر کذلک اهل بدعت و ضلالت دخی
عجبلریله بالکلیه ابلیس لعینک بین الناس قائمقاملری وخاص بندهلری اولوب عمرلرینی هوا و ضلالت
صرف ایدرلر و علاج هذا العجب اعسر و اصعب اذ صاحبه یظنه علما لا جهلا و نعمة لا نقمة و صحة لا مرضا
فلا یطلب العلاج و لا یصغی الی الاطباء و هم علماء اهل السنة والجماعة کشینک رأی فاسدنده بو عجبی
دشوار و صعب العلاج دروجه بودرکه صاحبی اندوکی رأی صواب ظنیله کلام حق کوش ایتمیوب فالمند
ضنم وتحقیر و تجهیل ایله نظر ایدب اطبا علماء شریعتدن خذا فتنه مراجعت ایدب خطاسی موضعلاری
ایله تقیید ایمه خاطرینه کلمز و کندیکه حرضی مشتد اولوب بربرا ولمز فلمق ایله هلاکنه موتی اولوردیرا
برکسنه خسته اولوب کندودن علاج طلب ایتمیه و علاج ایدیم دین طبیبه مطیع اولوب رضا ویرمیه
بلکه اندن دشمنلیله انک کبی خسته قلک دخی ارتوب هلاک اولدیس عجب تکبر مرضلرنده مبتلا
اولنلر دخی بونلر کیبیدر انلردن صحت قلب فوت اولوب بونلر عجز و ضعف فتور حاصل قلوبرینه ضلر
عاقبت هلاک ابدی نجات و سولما زمکرکه خدا لطف و عنایتیله من غیر قصد انلرک فسادنی
اوزره مطلع اولوب فی الحال کندینک عجز و قصورینه تذکر و اول نعمت محض عطای حق وکندیسی همان نظر مطلق
تذکر ایدب و تفکر ایتمدکجه عجبک سرور غرور باطلندن استعاذه ایلیه **بیت** حسن حالکا لا یوبه
صفالنده عجب اولکه حسن حال بودر عزم واردکه حق اولدرکه لا نقصانلکی کاه بودر پس علاج
عجب هرسنه ذکر کندوینی کوروب اولنسنده کندودن بوقوه و کثیره بقدر و کندوینی اکا نسبت اورور
و قصورینه تأمل ایلمکدر **الخامس عشر** الحسد و آفات قلبک اون بشنجیسی حسد بیانندهدر
حسد الله تعالینک و یردوکی نعمتک برکسنهدن کیتمسین استمکدر یا خود بکا کلسه یا بکا کلمزسه

یاری اندن دخی کیتسه دیو فکر ایتمکدر و فیه اربعة مباحث بوندهٔ حسدک نچون دورت مبحث قلنمشدر
اول حسدک تفسیرنده در ایکنجی غوائل بیاننده در اوچنجی علمی و عملی بیاننده در دردنجی حسدک
علاج قلعیدسی بیاننده در **المبحث الاول** فی تفسیره وضده و مناسبتهما و حکمها اولکی مبحث حسدک
و ضدنک و هر برینک فی العمل قریب اولرنک تفسیرنده و حکم احکامنک بیاننده در الحسد ارادة زوال النعمة
الالهیة عن احد مما له فیه صلاح دینی او دنیوی من غیر ضرر فی الاخرة معلوم اولکه حسد الله تعالینک
نعمتنک زوالن برکسنهدن کیتمسین استمکدر راویه کسنه انک انده دینیسی اولدیا اخرتنه ضرری
ولمدق اصلاح دنیویسی اوله انک زوالن فکر ایده او عدم وصولها الیه وجبه من غیر انکار لوقوعه
نعمتک عدم وصولنی کسنهنک اراده ایدب و زوال عدم وصولدن هر برینه محبت ایتمش اراده و محبت
برنوبنده هر برینه انکسنه مقرون اولق سزلک وقوع بولمقدر ولو وقع فی قلبک من غیر اختیار
وودت الانکار لوقوعه فیه فلا بأس به بدبالاتفاق واکر قلبینه انده اختیارسزلایح اولان کسنه اکرقلبنده
حسد وقوعنی انده ایسه بسنده لازم کلمز بالاتفاق اکا حسد دیمزلر فان لم یجد او وقع باختیار و اراده
زوال او عدم وصول بونلردن اکر انکار بولمزسه ویاخود مجرد قلبنه اراده اختیاریله لایح اولوب نعمتک
اندن زوالن استمک ویا اول نعمتک وصول بولمسنه اقبح مراتب حسددر فان عملت بمقتضاه او ظهر اثره
فی بعض الجوارح فحسد حرام بالاتفاق وان لم تعمل بمقتضاه ولم یظهر اثره اصلا وکان الوجود فی القلب
فقط فحسد اختلفوا فی حرمته و کون صاحبه آثما بونلرک مقتضاسیله عمل ایدب و بعض جوارحنده
اثری ظهور ایدرسه بالاتفاق حسددر حرامدر واکر قلبنده اراده و اختیاریله لایح اولسه غیری عمل و اثردن
بری موجود اولمزسه حرمتنده و صاحبنک کناهنده اختلاف ایتمشلر و مختار الامام الغزالی رحمه الله حرمته
وعند هذا الفقیر عدمها لقوله علیه السلام ثلث لا ینجو منهن احد الظن والطیرة والحسد و سأحدثکم
بالخروج من ذلک اذا ظننت فلا تحقق واذا تطیرت فامض واذا حسدت فلا تبغ امام غزالی رحمة
الله علیه حرمتنی اختیار ایتمشدر لکن مؤلف کتاب علیه الرحمة پیغمبر علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک
وحدیث شریفیله احتجاج ایدب بودر اوچ نسنهدن برکسنه نجات بولمز و اندن نجات
ولان اقل قلیلدر انک برسی بدظندر که بر برلرینک حقلرنده ایدرلر و بعضلرینک کاهلرینه
کبرا ایکنجی اهل جاهلیت سفره بار مصلحته مبادرت ایتدکلرنده قوشلر کوزدرلر اکر صاغ جانبندن
اوچارسه سفری ترک ایتمزلر و اکر صول جانبندن اوچارسه اول سفری ترک ایدرلردی شرع
شریف بوندن نهی بیوردوغندن والی ابطال ایدب نفع و ضرر ایلدانک تأثیری اولیوب و اولمدوغندن
خبر ویردی زیرا حاسد ذکر فاسد اولدوغندن حاسددر حضرت حقه واحد و شریکیسنی حاسد
اما حسد بیورمش و بوندن خلاص نیله بیشتر اولور سزه خبر ویره یم دیو منضعیفینک افلا
سعی بیورلک یا رسول الله ایتدیلر سعادتله بیوردیلر که بو خصوص حسده ظن دوشوب لکن کره تحقیق
وتدن کرجکدر دیو ظنه تابع اولمق بلکه توقف ایله عمل ایلمیون و فخنکه بر الشیه منتظر اولسک

Copyright © King Saud University

بولندن قلمه فعل جاهلیت کبی عودت ایلمکه انك دفع ضررده ونفع خیرده اثری یوقدر چونکه
برکمسه حسد ایدسین وقلبنده حسده متعلق بر نسنه بولنسن کوکدر که انکار عمل اتمیه زیرا حق
تعالی علیمدر وصرف عبادتده حکیمدر جناب جلیله اعتراضی ترك ایدب توبه دن خالی اولمیه دیمکدر
خرجه دنیا بو حدیث شریف ابن ابی دنیا علیه الرحمة صحیحندن اخراج اولنمشدر ونه حسد حقنده
ابی هریره رضی الله عنه راویسیدر وحمل الامام الغزالی رحمة الله علیه هذا علی حب الطبع لزوال
نعمة العدو مع الکراهة من جهة الدین والعقل غیر موجب امام غزالی علیه رحمة الباری ذکر اولنان
حسدی تحریم اولنق اوزره حمل اتمشدر بو نفسك تحت طبیعیسی ایله دشمنانك نعمتی زائل
وامر اخرته کیتمکه راجع اولدوغنی استرلیس عداوت ضعف اخذ انتقام مقارن ویجری
حسد متولد اولور واکر قلبك کاتحت نفس الامرده دین جهتی حرمتنه متعلق کراهتی کلوب وعقل
دخی حسد اغذه بر فائده تحصیل اولنمز بلکه یقین اوزره بیلسنکه سکا دنیا واخرتده ضرر عظیم اولمسنه
سبیدر اذ الحسد حقیقة فی الارادة التی هی ضد الکراهة فلا تجامعها کما لا یجامع الشهوة اعنی
الطبع ضدها الذی هو النفرة زیرا قلبك حسد برضده تحقیق ماهیت وکیفیت حصولندن سنك
نعمتی زوالن طلب واراده سیدر واول حسدك ضدی ایسه اندن کراهت ایتمکدر نفسنده شعور
ایدجك مهما امکن ظاهره چقرمیوب قلبده اولدوغنده خاطره کلدوکنه کراهت کلوب دنی
ولمامق حسد مذموم مرتبه سنده ومرازتکم حسد تحقق اولمغه اولمامق بوبرده جمع اولندی
بکی کذلك شهوة نفسك تحت اتمك ایله اتمك بر برده جمع اولمازلر بربرینك ضدی کاملیدر واو الطعام
هوای نفسندن نفرت المسیدر بخلاف کل من الاولین فانه یجامع کلا من الاخرین بونلرك
جامعی ایکی اولنك خلافیدر زیرا عملی ولمدمق ایله حسد اقتضا ایدر ووجودندن نفی اثری
ظهوره کلمز تحقیقا آخرلرنده کراهت ونفرت جمع اولورلر والاولیان اختیاریتان والاخریان اضطراریتان
لا توصفان بالحل والحرمة ایکی سببلرك اولنرنده قلبنده اراده واختیار ایله حسد ایدب اولمدن غیری علاو
اثردن تحت تکلیفه داخل اولمغله حرام وحلال صفتیله وصف اولنمزلر بو حدیث شریفله استدلال اولندی
وقوله علیه الصلوة والسلام ان الله تجاوز لامتی فلا یتبع من البغی الذی هو فعل الجوارح حضرت نبی مکرم
علیه الصلوة والسلام حضرتلرینك بو قول شریفلری دلالت ایدر که حسودك ازغونلوغیله جوارحندن
حاصل اولان فعلیله بر بنده ظلم وتعدی اتمیه وحسدك مقتضاسیله عمل اتمیوب اظهار اتمدکجه مؤاخذه
اولنمز خطا ونسیان ندر عارض اولان صوچلرین الله تعالی عفو ایدر دیمکه حمل اولنور وسئل الحسن عن الحسد
فقال غمه لا یضرك ما لم تبده نکم حسن بصری رحمة الله علیه حسددن سؤال اتدکلرنده حسن بصری دیدیلر که اشتغال
هموم وافکار فاسده در قول وفعل ایله اظهار اتمزسه ضرر ویرمز سؤال ایتدکلری حسدی عمل کتورب ظاهر اتمیه
بو جواب ویردی وقوله علیه الصلوة والسلام ان الله تجاوز لامتی عما حدثت به انفسها ما لم تتکلم او تعمل به
خم خرجه بخاری ومسلم عن ابی هریرة رضی الله عنه مرفوعا قول شریفلرینك معناسی امتمدن

هرکسه قلبنده شرع شریفه مخالف فکر کلسه مادامکه لسانده کتوروب سویلمیه لکن کلسه وبکنه وجود
ویرمه فکر ایده واکثر عمل اتمیوب اظهار اتمدکلرنجه مؤاخذه اتمیوب عفو ایدر دیمکدر بو حدیث شریفك
راویسی ابو هریره وعمران بن حصین رضی الله عنهما دن روایت اولوب امام بخاری ومسلم اتفاق اخرج
ایلمشلردر رحمهما الله تعالی وحمله الامام الغزالی رحمه الله علی میل الطبع بالاختیار مردود من اربعة اوجه
الاول ان غیر الاختیاری لا یدخل تحت التکلیف فلا ذنب فیه فلا عفو وتجاوز مع ان بعضا عفا امام
غزالی رحمة الله علیه حمل اتدیکه حسدکه طبیعتك میلی اوزره بالاختیار قلبنده ظهور ایدر سه حرمتی جانبنی اختیار
ایتمکه حمل ایدب صاحب الطریقة علیه الرحمة حمل اتد وکین دورت وجهله رد ایدب جواب ویرمشدر اولکی وجه
اولدر که اکر حسد اختیاریله اولمیوب ومقتضاسیله عمل اتمزسه تحت تکلیفه داخل دکلدر حق جل وعلا حبیب
اکرم علیه الصلوة والسلام تشریفا وتعظیما اول قولنك عزتی متضمن ناشی اولان اثم وجرمنی رفع ایدب مظهر عفو
ویتوان اتمك بعید اولمز والثانی ان غیر الاختیاری لا یؤخذ به امة من الامم فلا وجه للتخصیص حینئذ بقوله لامتی ایکنجی
وجه اولدر که غیری اختیاری اولان حسد ایله امم سالفه دن پیغمبرك حدیث تفضیل جناب عزتدن تنزلنده
اولنمز لکن امتی قولنده وجه تخصیص بولنماش اولور والثالث ان ذلك الحمل انما یصح علی روایة رفع النفس
واما علی روایة نصبها فلا اذ الرفع دال علی الاضطرار والنصب علی الاختیار اوچنجی وجه اولدر که امام غزالی علیه
رحمة اولغیر اختیاری اولان حسدك حرمتی جانبنه حمل اتدوکی اوزره اکر حسدکه کندی نفسندن فاعلدر دیجون
به روایتی صحیحدر اما نصب روایتی اوزره غیری اختیاری اولان حسدك حرمتی صحیح دکلدر زیرا حرمتنه رفع
بد مضطر اولوب چاره سز اولمق اوزره دلالت ایدر ونصب اولنجه اختیاریله حسد اوزره اولمغه دلالت ایدر
والرابع ان اخر الحدیث المذکور ینافی ذلك الحمل لانه یفید معنی الغایة فتقدیر الحدیث عفا الله عن امتی
کما حدثت به انفسها الی ان یظهر اثره علی الجوارح اما بالتکلم او بالعمل فیدخل فی العفو الهم والعزم بالقلب
بعد میل الطبع دردنجی وجه اولدر که آخر حدیث شریفده مذکور اولان اوزره حمل اتمکه اراده نك آخرنده
فائده حاصل در تقریر حدیث بودر که الله تعالی بو امتی اجابتدن کیم نسنه دن عفو ایلدی شول نسنکه وسوسه
بونلدن شرع شریفه مخالف فکرلر خاطرلرینه کلسه مادامکه لسانه کتوروب سویلمیه ویاخود جوارحیله عمل ایدب
اظهار اتمدکجه حق الله تعالی مؤاخذه اتمیوب سهو ایله اولان صوچلرین بغشلر دیمکدر صاحب الشیخ علیه الرحمة حمل ایدب
صورت مذبوره ده عدم حرمته ذاهب اولمشلر زیرا قلبنده قصد اتمکدن صکره طبعك میلی ظهور ایدر که خاطره
بو نسنه ی اولور اذا لم یتکلم ولم یعمل به مادامکه کنی فکر ایدب وجوده ویرمیه واکثر عمل اتمیه وسوزیله اظهار
ایدب سویلمیه والمراد بالتکلم تکلم ما هو اثر من اثاره ومقتضی من مقتضیاته کالغیبة والقدح والسب فی المحسود
وسوء الظن سوزدن مراد اولنان شول سوزدر که نعم حسد حقنده وارد اولان حدیث نبی علیه الصلوة والسلام
دخی حسد مقتضاسی ایدرا اثری ظهور ایدر مجالسده لکن نقص وذم وغیبت وطعن وشتم وحسد مؤمنلرك شیوع
بونعد بر عبد مسلم وامثالی کبی قبح محسودده اولان تنقیصه ذم قدحی مثللو بر عمل قبیح سببله اولندن ثانی
وکذلك المراد بالعمل ذکر بویلجه در عمل مراد اولنان ضرری محسودك اوزرینه عائد اولور فان قلت ان مجرد الغفار

Copyright © King Saud University

الكفر والبدعة حرام لا يعفى فلم لا يكون مجرد سوء الظن والحسد ونحوهما كذلك مع ان كلا منهما فعل قلبي
بينهما پس آندكي كفر ايله بدعت مجرد اعتقاد اتمك حرامدر بونلر اوزره قائم اولنلر عفو اولنماز ايكن مجرد
ظن وحسد وبوكا بكزر نسنه لر امثالي دخي مجرد اعتقاد مذكورده فعل قلبيدر بونلرك ايكي اولكي كفر ايله بدعت
حرام اولوب سوء ظن ايله حسد كبيلر دخي فعل قلبي ايكن كفر وبدعت كبي بونلر دخي نيچون حرام اولميه جمليسي فعل
وايكسي مابيننده فرق نه جهتله در ديو ذكر اولنيوب بياني ايله در سن قلت الاولان قبحهما وحرمتهما لذاتهما وقبح
نحن فيه وحرمته لسببيته العمل القبيح فاذا تجرد عنه ولم يفض الى العمل بعد ان يقع عند الحرمة والاثم لا ينبغي في امر
حرام تشريف حبيبه وتكريم صفيه جواب ويروب دركه اول ايكي اولكيلر كه كفر وبدعتدر بونلر ذاتلري
جهتندن قائم اولدقلرندن اوتوري حرامدر اما سوء ظن ايله حسد اولنلر قبحي محسود اولنلر شخصلرنده
وقدح منتهي اولور عمل قبيحه سبب اولدقلري ناشي اولوب كفر واعتقاد بدعت كبي قبحي لعينه اولنلردن اولمين
بل طبعيدر صكره عزيمت معتبر ايدر لكن لسانندن كوروب ومقتضاسيله عمل اتمسه في زماننا كبريت احمر
مقبول ايدر حق جل وعلا حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتنه تشريفا وتعظيما اول قولنك عزيمت وتصميمندن
ناشي اولان اثم وحرمتي رفع ايدر بعظيم عفو وغفران اتمك بعيد اولمز ديكه دينلر قصد المعصية وهمها لا يبقى
العزم للتصميم فما يوجد بدون الاثر على الجوارح كرچه بويله در اما قلبي كناهه ميل ايدوب جوارحنه علامتي
علامتي واثري ظاهر اولورسه كناهكار اولور عفو اولنماز جزاسين بولور ولا كلام ايضا ان الكمال التخلي
الانسان قلبه عن العزائم الفاسدة والصفات الخبيثة وتحليته بالنيات الصالحة والصفات الحميدة پس سالك
راه خدايه لازم اولان اولدركه هر سوزي ذكري كبي تحليندن مراد اتمندر لكن سوزنك كمال اولدركه هر كسنه نفسني
اوصاف ذميمه دن وصفات خبيثه دن منع اتمك ونيات صالحه ايله تزيين واني فضائل ايله مزين قيلوب اقلا دخي ايله
تحليه اتمكدر زيرا صفات قبيحه كيدرمينجه صفات حميده حاصل اولماز بو قلب صلاحيته نيچه سبب دنكم [illegible]
الرحمة روضة التقديس نام كتابنده بيوررركه جسد قلب قنديل سراج كبيدر وقنديل درت نسنه يه محتاج
بري نار دري بري باغدر بري سرج قنديلدر دردنجي مانع اولمقدر ذكر قنديلك اوزرنده نش اولمسه
انك نوري اولمز واكر انك اوزرنده نش اولوب باغي اولمسه نوري خوف طورميوب سونر والتنجي [illegible] سد اولور
لكن قنديل ناپاك اولورسه شعله اكسك اولور واكر قنديل پاك اولوب لكن روزكاره مانع اولورسه سونر
واكر روزكار ايلك اولمز نور منحرف اولوب ايلر اول قنديلك نوري كامل اولمز بو اشيا مجتمع اولدقده الله
نوري كامل اولوب اوطه منور اولور وبخنده اولنلر نفع وضرر اولان نسنه ده سني فرق ايدرلر پس قلب
انسان قنديل كبيدر روح صدركه وعاء عقليدر سرچ كبيدر وامره امتثال باغ كبيدر روح دنيا واكل حرام خمر
حسد وعداوت وارتكاب منهيات سرچدن [illegible] كبيدر واعتقادات فاسده روزكار كبيدر [illegible]
بالكلية اطفا ايدر واعتقاد بدعت اولورسه نور ايماني بالكليه سوندرمز لكن ناقص ايدر [illegible]
ايچون نار انسان ايمان ودهن امتثال وامر [illegible] اولمايان نسنه دن احتراز سرچ وصدرده محفوظ اولوب
قلب كامل اولور بو تحقيق حقيقت اشيا ظاهر اولوب اعمال مجتمع اولور نور قلب كامل اولوب اولكي

ويجده

ويجده مهلكدر بونلر پس منجيه نافعه اشلر وضاره مهلكه ترك ايدوب بو حسددن صلاحيتده بو صلاح
قلب اصلاحنده نيچه سبب دركه اكر بو شرطده تأثيري اكسك اولورسه قلبي قرار دروب صدقه قرانلق ايدر
وكيني اعمال قبيح اولوب جيد مهلكه دن [illegible] اولور كه جميع اعمال حبطا ايدر حسدك [illegible]
وراء فساد قلبك نيچه سبب در انتهى كلا واما الرياء بطاعة او دليلها فلا ينفك عن عمل بمقتضاه فان
الاجتناب عن بعض الشبهات ليرى الناس انه ورع كف الجوارح عنها وهو عملها اما خلق بيننده كرزه
باثت بعده وياخود سائر احوال وافعال خير هر برسه دليل اولمسندن مقصودي نفع دنيوي وقبول
غير اولدقلري ديادر مقتضاسيله عمل اتمك حرامدر حتى نيچه مرائيلر وارادركه كورسه بعض شبهاتدن اجتناب
ايدر كور [illegible] ورعدن دبسونلر ديو جوارحله بر عمل ايدر لكن بركمسنه كورسه اول اشدن ساكت اولور
واجزائي جوارحدن ايلكي اوزره عمل ايدرلر نيچه راهبلر قد كوهده مدت مديد ساكن اولوب قطعا
بركه ايله اختلاط وملاقات ايلمزلر اما مرادي بو له دنيا ايله قلوب ناسده محبتي ثابت وبتحر اعتقادلر اهل
عبيد ثابت اولمقدر اكر خلق كنزوده بر جرم اكليوب اعتقادلرين كيدوركن بلسه بركون اولغارده مقيم
ورزي اما حسد ريانك خلافنه ملابسدر بواسطه سؤال مقدره جواب ذكر ريا ايله حسد اره سنده
والفرق بوجه اولنور كه ريا مطلق حرام اولوب حسد اولمسنك حكمتي ندر ديرسه والذكر الفعلي و
تفكر عمل قلبي وكلاهما عمل بمقتضى الرياء كوره قلب وذكر جاري اولان عمل سوز ايله اولسون وكرك
تأمل [illegible] اولدو [illegible] عملندن اولسون تفكر بوندن بريهاسنده بونلرك ايكسنده بلا ظاهر
مقصود نفع دنيوي وقبول غير اولديا اقتضا ايدر واما كف المحسود الجوارح فليس يعمل بمقتضى
حسد بل عمل بضد مقتضاه وتما امتناع محسودك قلبنده اولان رياكي كلدر حاد اكر جوارحيله عمل اتمديجه
حسد اولمز بلكه مذكوردن امتناع ضديله عمل مقتضي اعتكار اثم اولمز زيرا حسد محسودك زوال نعمت
محسودي تمنا [illegible] حسود المز بلكه هر نعمت بو زمانده وهر دولتين بر معين مقداري وارد اولور زمان
تمام اولنجه نعمت زائل وبحم سعادت داخل اولمز واما الكبر والعجب فمن قبيل اعتقاد الكفر والبدعة والله تعالى اعلم
واما كبر وعجب بونلردن اولكي اولان اعتقاد كفر وبدعت هر برينك ذاتلري قبيح اولدقلرندن تا جوارح اوزره
اثرلري ظهور ايتمجه ومقتضاسيله عمل اتمسه الله تعالى اول قولنده جرمنه مظهر عفو وغفران اتمك بعيد اولمز
[illegible] الكلام حقيقة الحال الله تعالى ابو بلور وان لم ترد زوال النعمة ولكن اردت لنفسك مثلها فهو غبطة ومنافسة
ليس بحرام بل مندوب في الدين وحرص مذموم في الدنيوية وسيجيء ان شاء الله تعالى واكر كشي نعمت اول
شخصدن زوالن طلب ايتميوب بلكه كندينك دخي انلك كبي واصل نعمت حصولن طلب وتمنا ايدرسه اكا غبطه درلر
حسد ديمزلر وبو طلب وتمنا ايدر غبطت ايلمك ايسه دينيه ده حرام دكلدر بلكه محبوب ومندوبدر واكر امور
دنيويه ايسه حرص مذمومدر بونك بياني انشاء الله تعالى عن قريب كلور وان لم تكن في النعمة صلاح
لصاحبها بل فساد ومعصية فاردت زوالها عنه او عدم وصولها اليه فذلك ناش من غيرة المؤمن
لله تعالى بل مندوب ايدر واكر نعمتن صاحبي صلاحدن اوليوب اول نعمت ظلم وفساد ومعصيته صرف

ایدرسه اولنعمتن اندن زوالی یاخود عدم وصولک اراده اند وکه نعمت دنیویه اخرویه عاقبتلرک
ضرری بولدن ایسه حسد دکلدر بلکه قوت دیانت وغیرت اعاندر بو مؤمنی ارتکاب ذنبدن صاقنمق
مستعید بو جهتدن حق تعالی فواحشی حرام وانک اوزرینه اعظم عقوباتی مقرر و محقق قلمشدر زیرا
غیرت حق رضا وبر مؤمن اولان محرمات ارتکاب اتمز بو حدیث شریفی ثقات ائمه اسمعوندن ابو عبد الله محمد بن
اسمعیل البخاری علیه الرحمة سندلندن اخراج اولنمشدر خ عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله
قال ان الله تعالی یغار وان المؤمن یغار وان غیرة الله ان یأتی المؤمن ما حرم الله تعالی ابی هریره رضی الله تعالی
عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که حق جل وعلی غیور در وایمان نصیب اولنمش
عبدی دخی غیور خلق اتمشدر وغیرت الله عبد مؤمنی فواحشه اقدامدن منع ایدر بو رسول امدجناب
عزتک سنک غیرتک جکنمز غیرتسز لکدر کسنده غیرت وحمیت اولمیه قلبنده طلب سمت رضا بولنمیه
والغیرة فی الاصل کراهیة مشارکة الغیر فی حق من الحقوق وغیرتک معنای لغویسی کسنک حقوقنه
بو حقده اخرک کندوبه مشارکتنی کوره عدم اتمسیدر وغیرة الله تعالی منع عبده من الاقدام علی الفواحش
لانه فیه مشارکة الله تعالی بان یفعل ما یرید من غیر تعبد وتقید باوامره ونهی عبد مؤمن امر ونهی قیدندن
مطلق اولوب کندوکنی اشتیاه رب العزته وصف خاص اولمهده جناب شانه مشارکتده صورتی اولمغله معنای لغوی
وشرعی بینلرنده مناسبت واضحه اولوب نبی علیه الصلوة والسلام حضرتلرنک غیرت الهی وجهنه سنده
اوزره تفسیر ایدوب بیوردقلرینه حکمی نمایان اولور وغیرة المؤمن لنفسه هیجان وانزعاج
من قلبه یحمله علی منع التحریم من الفواحش ومقدماتها لانه فیه کراهیة الاشتراک وهذه واجبة ومؤمنده
وجد الله غیرتیکه رضاء الله موافق اولیان عملی کوره عدم اتمسیدر واجبدر و مؤمنک کندو نفسنه
غیرتی قلبنده حرمتی فواحش ومقدماتندن منع وزجره باعث اولان طارلغدن اضطراب وقوعه درکه
عند التحقیق غیرک اشتراکنی کوره عدم اتمکدن ناشیدر وغیرت سابقه کبی بو دخی واجبدر م تکمله
مسلم رحمة الله علیه سندلندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه انه قال سعد بن عبادة رضی
عنه یا رسول الله لو وجدت مع اهلی رجلا لم امسه حتی اتی باربعة شهداء قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم نعم ابی هریره رضی الله عنه روایت ایدر بر کون رسول الله علیه الصلوة والسلام
حضرتلرینک مجلس شریفلرنده حاضر ایدم سعد بن عباده رضی الله عنه انصارک سیدیدر دیدی
یا رسول الله اکر اجنبی ایله اهلمی بر برده کورمکی فرض ایتسم یعنی حقا وروده بعث ایدنجناب کبریاده
معامله فاحشه درت شاهد شهادتیله توقف غیرت وحمیتم تحمل ایتمیوب قتلنه مبادرت ایدرم
دیو رسول الله حضرتلرینه عرض ایتدکده انکار ایتمیوب اویله در دیو بیوردیلر قال کلا والذی بعثک
بالحق ان کنت لاعاجله بالسیف قبل ذلک قال یا رسول الله اسمعوا الی ما یقول سیدکم
انه لغیور وانا اغیر منه والله تعالی اغیر منی وروایت اخریده اکر اهلمی بر فساده کورمکه فرض
ایتسم سنی بعث ایدن باری حقیچون غیرت وحمیتم تحمل ایتمیوب شاهدلر شهادتنه وانلری محلنه ایلتمکدن

کورمکه

نعی ایدردم دیدکده رسول اکرم سعد بن عبادتک جوابن انکار ایتمیوب انصار حضورنده خطاب رضی الله عنهم
اجمعین اکاه اولکز سعد سوزین اشتدیکز و غیرتنه تعجب ایلک اهلنه وسائر مؤمنلری لایق اولمیان اقوال
وافعالدن حفظ ایدر عظمت باری حقیچون بنم غیرتم سعددن زیاده در غیرت الله بندن زیاده در دیو
بیوردیلر وفی روایة خ وامام بخاری روایتنده قال علیه السلام اتعجبون من غیرة سعد والله لانا اغیر
منه والله اغیر منی لا احد اغیر من الله من اجل ذلک حرم الفواحش ما ظهر منها وما بطن بیننده روایت اخریده
رسول الله صلی الله علیه وسلم اصحابه خطاب بیوردیلر که سز سعدک غیرتنه تعجب ایلک عظمت باری حقیچون بنم غیرتم
سعددن زیاده در والله تعالینک غیرتی بندن زیاده در و غیرت باریتک زیاده بر مخلوق بو قدر که ظاهر و باطن
فواحشی تحریم ایتمه باعث بادی غیرت الهیه جملدن اکثروافواه اولمسیدر دیو بیوردیلر مؤمنده کندی نفسیچون
غیرتک وجوبنه استدلال اولنمشدر بو جهتدن حق تعالی فواحشی حرام ایلمشدر وانک اوزرینه اعظم عقوباتی مقرر
و محقق قلمشدر زیرا غیرت حق رضا وبر که مؤمن اولان محرماتی ارتکاب ایلیه دیکه اشارتدر وقد یطلق
الغیرة علی کراهیة المرأة اشتراک الغیر فی بعلها وهذه مذمومة وغیرت کاهی بر خاتونک اری اخر خاتونه ایلد
تزوج اتمسنی کوره عدم اتمسنه اطلاق اولنور که بو غیرت ایسه مذموم در م تکمله بو حدیث شریفی الجامعین
مسلم بن الحجاج رحمة الله علیه قشیری مرموزنده اخراج اولنمشدر عن عایشة رضی الله عنها ان رسول الله صلی الله
علیه وسلم خرج من عندها لیلا فغرت علیه فجاء فرأی ما اصنع فقال مالک یا عایشة اغرت فقالت ومالی
لا یغار مثلی علی مثلک فقال رسول الله لقد جاءک شیطانک قالت یا رسول الله او معی شیطان قال نعم قلت ومعک
یا رسول الله قال نعم ولکن اعاننی الله علیه حتی اسلم حضرت عایشه رضی الله عنها روایت ایدر که حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم بر کیجه حضرت عایشه صدیقه رضی الله عنها قتندن خروج اتمکله غیرت جکدیکم کلوب
سؤال ایتدکده ایتدی یا رسول ذات شریفک کبی وجود مکرم ایچون غیرت جکمدن اولمز دیجک سنک غیرتک
شیطانک کلوب القاسی وسوسه سندن بوردقلری مذمومیت غیرت مرائیه استدلال اولنوب بوندنصکره
یا رسول الله بنم شیطانم وارمیدر دیدکده وار در دیو بیوردیلر بعده یا نبی الله سنک شیطانک وارمیدر
دیدکده وار در ولکن الله تعالی بکا مدد ایلدی انک اوزرینه بکا اعانت ایلدی اعانت سبحانیه اوله
شیطانم مسلم اولوب خیردن غیری بر شی امر اولدیکه حمل ایدب اسلامنی معجزه رسول الله عد
اولنمشدر وغیرة المؤمن لله تعالی کراهیة المعصیة وما لا یحبه الله تعالی وهذه واجبة ومؤمنک بو جهتله
غیرتی که رضاء الله موافق اولیان عملی کوره عدم اتمکدر بو وابسه واجبدر هر کیمسنه که معصیت وفساددن
کندو منع ایدب وجوارحنی دخی معاصیدن استعمال الغیرة وضده الحسد والتصنع والنصیحة وحسد لکن
ضدی وخلافی نصح ونصیحت ذکر جیه بو موجز و مختصر لفظده دانا معناسی کثیر در کلام عربده بو لفظ
لفظ جامع دخی بو قدر پس مؤمنده لازم اولان بودر که دنیا و اخرت سعادتنه وسیله اولان
معنالری جمع واحاطه ایدکک لغتده نصیحت معناسی خالص الخالص وصافی وسلیم وظاهر و
باطنی ایلک وظاهر اولق درغل غشدن وحقد و حسددن وکبر وعداوتدن اولیه هر حالده مخلوقه

Copyright © King Saud University

خیر خواه اولمقدر وهی ارادة بقاء نعمة الله تعالی علی احد مما له فیها صلاح اوحد و نهاون نستعین
ارادة الخیر للغیر واول نسبه و کندنک آخره خیر صفادن ناشی نه دنده بقاسی مستحسن اولان نعمتلرک
ویاخود نعمت بر قومه وصولنی اراده ایتمکدر و هر کسک اصلاحنه سعی ایدره اولمقدر و هی واجبة و عبرت
سابقه کی اولدخی واجبدر و نبی علیه الصلوة والسلام قوام دین شریفی نصیحه تعلیق بیوروب
و بر روایتده بو معنایه دلالت ایدن کلمه شریفی اوچ کره تکرار بیورمشلردر رم نتکم بو حدیث شریفی مسلم
رحمه الله علیه صحیحنده اخراج ایتمشدر عن تمیم الداری رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال ان الدین
النصیحة قلنا لمن یا رسول الله قال لله ولکتابه ولرسوله ولائمة المسلمین وعامتهم تمیم داری رضی الله عنه دن روایت
ایدر رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی دین اسلام الله تعالی ایچون نصیحتدر خبر دلالت در صحیح و
الله ورسول الله و کتاب الله و امام حق و عامه مسلمینه نصیحه اشتغال ایتمین مسلمین کلیدر
نصیحة اتمام بیوردملریله وجوب نصیحه استدلال اولنمشدر بونلرک تفصیلی اولدر که نصیحتدن مراد الله
تعالی ایه ایمان و عبادتنده اخلاص و اوامرینه امتثال و نواهیندن اجتناب در و رسول الله ایچون نصیحه ذات رسالت
پناهلرینی طرف سبحانیدن کتورد کلری احکامده تصدیق ایتمکدر و کتاب الله نصیحه قرآن عظیم الشانک حقیقت
لیان و تلاوتنده رعایت تجوید و مواعظندن اعتبار و عجایبنده تفکر و متشابهاتنده تسلیم و احکام شریفه سیله
عمل در و امام نصیحه امور معروفنده اطاعت و غفلتده تنبیه در و عامه مسلمینه نصیحه امور دینیه ده بیلمدکلرینی تعلیم
و حق و ثواب ارشاد و بونلرک خیر منفعت بوله مکارم محاسن اخلاقدن معامله ایلمکدر دنیا دین بابنده
خلق خدایه قصد منفعت بوله دنیانک عمار و قوام و مزید استحکامی دولایده نتکم اسکندر ذو القرنین
زماننده خلقی توحید حقه دعوت نامه لرینی اطراف عالمه ارسال و ایصال ایتدکی نامه کوریب عین
توحید اولمغله بو محلده تحریر و مناسبت اولمغله تسطیر اولندی نظر ایدن اخوانه بو حیحه عمل ایله و عبرت
الله سبحانه وتعالی بیستو مقدرابیه ترجمه دعوتنامه اسکندر ذو القرنین ملوک و طوایف عالمین
لعبد الله سبحان الله یا قوم کلکز خواب غفلتدن انتباه بولک و حقیقت حالندن آگاه اولک که الله تبارک
و تعالی بودر جمله موجودات لسان حال و مقال ایله حقک وحدانیتنه مقر در لر انما الله اله واحد مضمونی بو سوزه
مقصود در وجمله موجودات بر ایتدر و سما سبع الطبقات و نجوم مسخرات و سائر ارض فسیح الجهات و جبال
و بحار ظاهرات و انهار نباتات و جمیع باردات و کائنات فاطر و مبدعی در نظم زهی صانع که حرف نون کافی
قلوبدر کائنات اوزره کافی . چو موجود ایلدی کونین جودی . دلیل وحدت ایتدی هر وجودی . و دخی حضرت
حق محض فضلندن معرفتی بنم قلبمده القا و ایتان و خوف خشیتی انده اسکان ایدب حکمتی بکا الهام و القا
قلوب عبادنده دلالت ایتمشدر و حضرت واجب الوجود کبی کنج نابوددن منصه شهوده کتورد
انلردن بعضیسینی انبیا و اصفیا اولسنی بلاموجب اختیار و اصطفا ایتمشدر و بنی دخی آب وکل
تخمیر اولندقده زمره نوع بشردن تصییر ایتمشدر تا اول دمدنبرو جناب الهی فرح فیضنا
و رسم اخلاص عبودیت لوح ضمیره تحریر و نابتدر و بو حضرت حقله حسن وضع [illegible]

حامدو

حامد و شاکریم و بنده کال کومندن اول انعام خیر ایله اتمام ایتمشدر راغب و ناظرم قطعه شکور در انعام
باقی مولی جان دماغندن اولدی شیر و شکر وار امیدم جناب حضرتندنکه اولام الطف
الحق مظهر یا قوم تحقیق بلورسکز که آبا ضلالت ایتدکی اغوای شیاطین لعینیله رب العالمین
درکاهنده وضع جبین ایله اخلاص عبادت کوزین و موحدین و مخلصین اولیوب اساطیر الاولین اوزره
جهلی جبلی و تقلید مضاکری حسبیله غیر اللهه عبادت ارتکاب ایدب قرین ضلالت مبین اولمشلردر حال
بوکه ماسوی الله ضره و نفعه برابر بر ایش ایده لر و نه کوررلر و نه ایشیدرلر و عاقله لا یفقه [illegible] راه
وجه دن صید و نفع ضره قادر اولمیانلره طبد و انلردن اصنام استیحق فهورین اوبه کلن بابا [illegible]
باطله ترک ایتدکز او قوم شوم هم ضال و هم مضل لر در ای قوم توحید مرقوم اولنلره تابع اولنکز بونلر
و نلر هم قوم لا یشقی جلیسهم مقتضاسنجه کرا اهلی و دلیل لر و قرب راه مقصد در که ماسوی الله عبادتندن
رجوع ایلک و ترکزی توحید ایدب انجق الله عبادتنه رجوع ایدب شروع ایلک حق تعالی معبود بالحقدر و حمدن
جاندن حق و رب معبود اتخاذ ایتمکز او نیدر او الله تعالی که محض لطفندن بنی انجق کندینک عبادتنه تخصیص و ماسوی
عبد طاعتدن تخلیص ایتمشدر او متعالی درکاهنده تضرع و ابتهال ایله سؤال ایدرکه بخششی سزه فلکزه ملقی و
مقدر و طالعکزه صدوریکزه مثبت و مقرر ایده و بنی سزک ذکر اصلاحنده واسطه و کافیه و مصالحکزه انتظام
رابطه و افیه قیله و بنی شهوات نفسانیه و لذات فانیه دنیویه بیرا اشتغال ایله سزک اصلاح حال و فراغ
بالکزدن اشتغال ایتمیه انتهی ترجمه نامه اسکندر ذو القرنین الحمد لله الواحد الاکبر و منقولدر که امم
و ترک دنیا و عقبا خصوصنده امور صلاحلری ایچون نصیحت ایتمکدر روایتدر که عروة بن هشام حضرت
عمر رضی الله عنه خلافتنده واعظ ایدی برکون اثنای وعظنده دیدیکه یا عمر هر کیم بار سلطنت اتندکره اختیار ایله
بلای عظیم تحمل ایتمش اولور یا عمر اکر مآل عاقبت امری تفکر ایدرسن سکا حضور حرامدر اکر نفسکی خزنن
زیاده بقاء دولت و نتا اخرتده راحت بولورسن سکا فرض عیندر که ایل ایچون بی اختیار و بیقرار و بیراحت
اولسن بو وکلت ایتمه فقرای حراست اند و کلت [illegible] اکر اتمزسن بو وکلت حاصل دکلدر حضور شریف
اختیار ایتمه خلق ساینده راحت اولنمز حضرت رسالت پناه و سایر علیهم السلام راحت انام ایچون انواع
آلام اختیار ایتمشلردر یا عمر اکر [illegible] آلام دنیا و محو [illegible] صفرا و بیضا اولوب داود حمولده [illegible]
و [illegible] اضطرار [illegible] جرم و خطا سبیله سوء عتاب بلکه عقاب [illegible]
فرزند صالحی [illegible]
[illegible] الدنیا مع القائم القائم لا مع النائم دیدکلرنده امیر المؤمنین بو نصیحتدن حظ
ایدب الله رحمت ایتسون اول مؤمن که بکا عیبمی ارمغان کتوره [illegible]
رضی الله عنه روایت ونور که هشام بن عبد الملک ابو حازم مکیدن رحمة الله علیه استفسار ایلدیکه نتایج
سلطنت و مصالح رعیت کلی مصلحتدر دنیا و آخرت بونک سؤالندن بعده خلاص [illegible]
ویردیلر که هر ایشی حصولی طریق شرعه موافق و مصارفی امر حقه مطابق کوره هشام بن عبد الملک دیدیکه

Copyright © King Saud University

بوكا كيم قادر اولور ابو حازم مكي بيوردبلر كه هركسه كه انلك دوزخدن كوزي ونعيم بهشته جوقنا اولدجرم اورتان دوت
نتائج طالب رضاي حقدن اولوز تكم علما رحمهم الله تعالى تصريح ايتمشلركه طول سلاطين نعم نعيم اسماعيل عمر مسعود
زيرا تعظيم قرآن كريم وحديث باعث عمر دولت جاويداندر طب وحديث شريفي طبراني سوزندن اخراج ايتمشدر
عن حذيفة رضي الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من لا يهتم بامر المسلمين فليس منهم ومن لم يصبح ويمسي ناصحا لله
ولرسوله ولكتابه ولامامه ولعامة المسلمين فليس منهم حذيفة بن يمان رضي الله عنه روايت ايدركه حضرت
رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بيوردبلركه امور مسلمينه اهتمام ايتمين مسلمينلردن دكلدر وكيجه كوندوز اماحق تعالى
مسلمين كتاب الله ايله وحديث رسول ايله نصيحت اشتغال ايتمين كيمسه بنلدن دكلدر ديو امر نصيحته اهتمام بيوردبلر

المبحث الثاني في غوائل الحسد ايكنجي مبحث حسدك ضررلري بياننده درشو بيلنكه علاج الاجمال واول حسد
قلبه مرض عظيمدركه انلك علاجي اجمالي ذلك البياندن مفهوم اولور دواسي علم وعمل ايله اولور وهي غاية
اول ايسه كرتسنه يعني بلمك ايله اولور الاول فساد الطاعات اوكيمسه ابطال اعمال وافساد احوال ايدر يعني
طاعتي افساد ايتمسيدر د تكم بو حديث شريفي ابو داود سننندن اخراج ايتمشدر عن ابي هريرة رضي الله
عنه ان النبي عليه الصلوة والسلام قال اياكم والحسد فان الحسد ياكل الحسنات كما ياكل النار الحطب وقال ابو هريرة
رضي الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردبلركه حسددن حذر ايلكز كه حسد كشينك خيراتني
يبوب زائل وذاهب قلور نيتكم اتش اودني يدوكي كبي حسد دخي خيرلتي واعمال حسناتي ضايع ايدر بيوردبلر
والمراد اكل الاضعاف اذ لا حبط بالمعاصي عند اهل السنة اونا يندالي الكفر معاصي طاعتي حبط ايتمك مذهب اهل سنت
ولمعتزله مرادي حسنات فضلي اكل ايدوكي حسنات عدي اكل ايدر يا لكلية احباط عمل ايدر ديمكدر ديو ايكي وجهله
حديث شريفي تاويل ايتمشلردر حبط لفظيله عنب لفظنده نسك اغتملردر عنب بالفتح والضم مع السكون باش
اوندر قور وسنه حتي تيش درلر جمع اعناب كلور يعني اتشك خاصه سي بودركه طاشندن اغاجندن ونه
هر نه بولورسه يقر جونكه جكي نسنه بولميه كندو نفسني براخر كندو سوز كذلك حسد اهلي اولمكدن كرونه
اما اول اتش حقيقت كندو ايجون يقر غيري ايجون دخي يا نرنتكم بو عربي بيتده ديمشلردر بيت اصبر
على حسد الحسود * فان صبرك قاتله * كالنار تاكل نفسها * ان لم تجد ما تاكله * يعني حسودك حسدينه
صبر ايله كه اوكبي بيجه نسنه بولمه كندو كندويني يرديمكدر ت امام ترمذي عليه الرحمة بو حديث شريفي
اخراج ايتمشدر عن الزبير رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال دب اليكم داء الامم قبلكم الحسد
والبغضاء وهي الحالقة اما اني لا اقول تحلق الشعر ولكن تحلق الدين زبير بن عوام رضي الله عنه روايت ايدركه
رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردبلركه سيزدن اولكي امم سالفه نك عادتي ومرضي بد عيبي كرسيزه اوشمش
اولدي حسد وبغضدركه انلرك معايب ومثالبندن سيزه تاثير ايتمشدر بونده داء ايساله ندن مقال
نقل بيوردبلر بو وجه استعارت اولدر دنيادن اخرته تحويل قيلديلر سؤال ايتمشلر كه خالقه نه روح
ورمشلر كه دينك تراش ايدن كيم روبيدن قامقدر بخش صحيحين تراش ايلك دكلدر اوسنه في الحديث
ايدرسه بعض دخي دين النساي اوريه قطع ايلر يعني بغضك ضرري حسددن دخي اشد در غافل اولمه

والذي

والذي نفسي بيده رسول اكرم بيوردبلر الله حقيچون كه محمدك قدرت تصرفنده در لا تدخلون الجنة حتى تؤمنوا
يعني حق تعالى حضرتنه ودخي سلطان الانبيانك كتوردوكي علم شريف مادامكه ايمان كتورميه سيز وخلوص ايمانندن
سنعظم ولنعيم سز جنته كيره مز سيز ولا تؤمنوا حتى تحابوا ودخي تحابوا لنكز كامل اولمز حتى بر بريكزي سوه سيز و
موالات مضافات كسب ايده سز زيرا كمال ايمان مؤمنلك بري برلرينه محبت ومودتلري بدر الا ادلكم على ما تحابو
يعني سوه بر شي خبر ويرب اكاه ايديم كه انى اشلكله بري بريكزي سوه سز واظهار محبت قلسز اصحاب
كرام رضوان الله تعالى عليهم اجمعين ديمشلر كه يا رسول الله اول نه نسنه در بزه خبر ويرك ديديكلرنده بيوردي مشكوركه
افشوا السلام بينكم وسبب محبت حين ملاقاتده سلامي افشا واعلام ايتمكدر ان بلوب بلمدوككزه اعلام
ايله كز زيرا سلام بورث تحابب ومصباح قلوبدر ديمكدر والثاني الانضاء الى فعل المعاد اذ لا يخلو الحاسد
عن الغيبة والكذب والسب والشماتة عادة غوائل حسدك معاصيه مؤدي اولمسيدر بحسب العادة
شنه بوندركه حاسد محسودك غيبت كذب وسب واكا شتم وخشنه ايتمشد وكندنشاد اولمقدن خالي
اولمز بلكه قاتلي دوكك ومالي تلف ايتمكه ساعيدر بوايسه اخرتده اخذ حسنات اولنمغي مظالمدر طب
بو حديث شريفي طبراني سننندن اخراج ايتمشدر عن ضمرة بن ثعلبة انه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
لا يزال الناس بخير ما لم يتحاسدوا لا يزال الناس بخير ما لم يتحاسدوا وضمرة بن ثعلبة رضي الله عنه روايت ايدر
رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردبلركه ميدانده ناسده حسد جاري اولمغچه هر حال كاد خيرده
اولوب بيوردبلر در والثالث حرمان الشفاعة حسدك اوچنجي ضرري اخرتده شفاعتدن حرمانيدر
والسيد طب بو حديث شريف طبراني بو سوزندن اخراج ايتمشدر عن عبد الله بن بسر رضي الله عنه عن النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم انه قال ليس مني ذو حسد ولا نميمة ولا كهانة ولا انا منه ثم تلا رسول الله صلى الله عليه
وسلم والذين يؤذون المؤمنين الاية عبد الله بن بسر رضي الله عنه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن
روايت ايدر بيوردبلركه حسود اولنلر وقوجيلق ايدن افساد ايدنلر وفالجيلق ايله سحر ايدنلر بزم اهل
سنتمزدن وبر دخي انلردن دكلدر يعني اوچ صفته متصف اولنلر بنلردن دكلدر دوبن دخي
انلردن دكلم ديو بيوردبلر صكره سورة الاحزابك اخرنده مذكور اولان ايت كريمه اوقويب تفسير بيوردبلر
وبعضلر ديديلر كه بو ايت عامة مؤمنلري اذا ايدنلر بيوك كناه ارتكاب ايتمشلردر ديمك اولور زيرا
بو مذكور اولان صفت رذالت وفعل اشخاص بزنكبه حذر ايدنوز ديمك عبارت اشارت ايتدي بولنه
والرابع دخول النار اما حسدك وغوائلك دردنجيسي جهنم اتشنه كيرمكه سبب اولمسيدر دلمي
بو سوزندن اخراج ايتمشدر عن ابن عمر وانس بن مالك رضي الله عنه انه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ستة يدخلون النار قبل الحساب بسنة قيل يا رسول الله من هم قال الامراء بالجور والعرب بالعصبية
والدهاقين بالكبر والتجار بالخيانة واهل الرستاق بالجهل والعلماء بالحسد عبد الله بن عمر وانس بن مالك
رضي الله عنهم روايت ايدرلر رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردبلركه التي طائفه قبل الحساب
التي نسنه ايله جهنمه كيرر اصحاب كرام سؤال ايتديلركه اول التي طائفه كيملردر رسول اكرم صلى الله

عليه وسلم بيوردشلركه اوانظله وموداليه عربا تعجب ايله دينلو وكتحد اوكبر ايله وتجاوز حيات ايله
واهل قريه جهليله وعلما حسد ايله بونلر علم ومعرفت وار ايكن ازل اسنده عاجزلردر سائر ناسك
حالنى بونلردن قياس ايله ديمكى اشارتدر وبوجملهنك سبب حب دنيا وما فيهادن طالب علمك
علم تاجر تاجره دلال دلاله حسدى زياده ايدر نتا طالب طالب على سپاهيلر وتاجرلر ولفقد ايلمز بلكه
هر صنايع كندى طائفه سنه حسدى ارتوق وزياده ايدر وبو سببدندركه بنى عم واخوان
راسنده اولان حسدك علاجى پذير اولمز والخامس الالتجاء الى اضرار الغير فان امر الله تعالى
بالاستعاذة من شر الحاسد كامرنا بالاستعاذة من شر الشيطان اما حسدك ضررلرينك
بشنجيسى حسدك ضررى غيره مؤدى اولميدر نتكم حسد اهلنك شرندن ورمازلغندن حق تعالى
صقنودمر بيوردر شيطان وساحردن بيوردوغى كبى حق تعالى بو اوچ نسنه دن استعاذه قلمغى سوره
فلقده بيورمشدر كه عبد الله بن عباس رضى الله عنه بيورمشلر كه اكر علاجى حسد شرندن
بر نسنه بيوك كناه اولميدى بو سوره انكله ختم ايدرولنماصل حد استعاذ لرك افضلى معوذ
تيندر وحسد ايسه صفات ذميمنك غايتيدر يه بزى درحاسد وشيطان شرلريندن الله
تعالى استعاذه ايله امر بيوردى وقال عليه الصلوة والسلام استعينوا على قضاء الحوائج بالكتمان
فان كل ذى نعمة محسود خرجه طط دنيا عن معاذ بن جبل رضى الله عنه مرفوعا يعنى پيغمبر
عليه الصلوة والسلام بيوردى كه نعمت صاحبى البته محسود اولور وحاجتلريكزى اتمامنده
كتم واخفا ايله اعانت ايدوكك وقوف طالعندن حذر ايديكز بيورمشلر بو حديث شريفى
معاذ بن جبل رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدب تخريجى طبرانينك اوسطنده وابو دنيانك سننده
زيرا قبل الحصول ضررى موصول دكلدر بو سببدنكه حصول مقصوددن صكره حسدك ...
اولمز والسادس التعب والهم من فائده بل مع وزر ومعصية قال ابن السماك رحمه
الله لم ار ظالما اشبه بالمظلوم من الحاسد نفس دائم وعقل هائم وغم لازم اما حسدك ضررلرينك
التنجيسى حسدك بلا فائده تعب ومشقت ومدام غم وغضب چكمك سبب اولميدركه بو موجب
خطيئات ومورث سيئاتدر نتكم محمد بن ... ابن سماك رحمة الله عليه ديمشدركه حاسد كبى مظلوم شبيه بالظالم
كورمدمكه هر ادم حيران مغموم ايكن يديله اذرجا ايمدن خالى اولمز بر امسودك نفسى خايب
عقلى جائر غصه سى متواتردر ديمشلر والسابع عمى القلب حتى لا يكاد يفهم حكما من احكام الله
تعالى قال سفيان رحمه الله عليه لا تكن حاسدا تكن سريع الفهم اما حسدك ضررلرينك يدنجيسى
حاسدك كوكلنك كوزى كور اولمقدر بو وجهله كه حق تعالينك حكمندن بر نسنه درست فهم
بصيرتله ادراك ايتمدن قلور نتكم سفيان ثورى عليه الرحمة بركسنه يه حسد ايتمدن ...
فهمى اولدر سن ديعنمدروتى ايدر اهل ورع اولق استرسك صامت اول حافظ اولق ...
دنيايه حريص اولمه خلقك ... قورتولمق استرسك حسود اولمه والثامن الحرمان والخذلان

فلا يكاد

فلا يكاد يظفر بمراد او ينصر على عدو فلذا قيل المحسود لا يسود اما حسدك غو انلنك سكزنجيسى
حسدك اعدا اوزرينه ظفر ونصرتدن حرمان وخذلانه سبب اولميدر زيرا نفسنه غير ايلوده كه نعمت
طمع تام وحريصتها اولميدى پس معلوم اولديكه حسد خلقدن متوكد وانلرك نفسيه غلبه سيندن
نابد ايمش وچون مطلوب حسودكه نعمتك اخردن زوالى وانتفاسى واحسان حقك خلقدن انقطاعى
وانتهاسيدر حقك نعمتى موجود منقطع وفيض احسانى قپوسى خلقدن سد اولنمق ممتنعدر پس حسود
متصل غم والم دنهى ومادة غيض وغضبى نامنقطع ونامنتهى اولمق لازمدر المحسود لا يسود دكلرينك
معناسى بودر مثل مشهوردر والوده ذل حسود اولان بالغ رتبه سياده اولمز ديمكدر والبحث الثالث فى العلاج
العلمى والعملى اوچنجى مبحث حسدك علاج عمليسى بياننده در الاول ان تعلم ان الحسد ضرر عليك فى الدنيا و
الدين وانه لا ضرر فيه على المحسود فيهما بل ينتفع به فيهما اما ضرره لك فى الدين فلانك بالحسد سخطت قضاء الله
وكرهت نعمته التى قسمها لعباده وعدله واستنكرت ذلك وغششت رجلا من المؤمنين وتركت نصحه و
نفش حرام والنصيحة واجبة اوكسى معلوم اولسونكه حسدك دواسى علم وعمل ايله اولور سابقا اشارت
اولنان كبى تحقيق قدسن ويقين بيلهسن كه حسد كه برمسلمانه موجب خيانت ايلهك ونصيحت عادته
مؤمنين واجب ايكن سن ترك واجب قالدك وانبيا واوليا وعباد اللهكه عادتلرى اهل ايمانه وعانيه خيرصا
ويلك لو استمكدر ديو سنده منفصل اولدك وابليس لعين وطائفه كافره كه ارادتلرى مؤمنلره بلا ونكبت
ارشمكدر فرقه سنه منظم ومتصل اولدك حق جل وعلانك ارزاق عبادى قسمت ايدوكنى حالنا كوريدك الله
ونعمت صاحبنه غش وخيانتى متضمن اولمغله ضرر دين اولدوغى عيان وظاهردر كه حسد دنياده واخرته
ضرر عظيم ومحسودكه دنياده واخرته بالكليه ضرردن عارى بلكه حسدك سببيله انك جانبنه دنيا واخرته
منفعتلر سائره سايددر وشويله بلورسنكه حسد ايتدوكك كمسنه يه الله تعالى راضى اولدوانك سن همانكاهى
مالى اولديسن ايكى وجهله حسدك ضررى كندى اوزرينه عايد اولدوغنى تفكر ايده واما فى الدنيا فهم
وحزن وضيق نفس اما دنيوضررى دخى اظهردركه محسودك احوالى منتظم اولدقجه سنى قولنجى مضطرب
مضطرب ومتالم وعقيم ومحزون وضيق الصدره مبتلا اولورسون وانه لا ضرر على المحسود فيهما ظاهر لان النعمة
لا تزول عنه بحسدك ولا يأثم به وانتفاعه فى الاخرة فهو انه مظلوم من جهتك لا سيما اذا اخرجك الحسد الى القول
والفعل بالغيبة وهتك ستره والقدح فيه ونحوها فهذه هدايا تهديها اليه فينتفع بها فى الاخرة اما التحقيقا حسد
انكلا محسودك اوزرينه ايكى جهتدن ضرر اولمزيجهكه انلرك حسد وتمناسى سنك نعمتين باطل ايتمزسنك
حسدك محسودك نعمتين زائل ايلمز بلكه هر نعمتين بر زمانى وهر دولتين بر معين وقتى واردر اول زمان تمام
اولنجه واول وقت كلنجه نعمت زائل ونجم سعادت افل اولمز زيرا رزق خزاين مقسوم حتى قيوسكه كافر
اولجقدر قبول المسدان اكا ستم وجفا وعدم رضا ايله اولدوره مكلردر پس حسد اندنيشه سنده
دوشمك ندنلازم رحق تعالى مؤمنلره وردوكى نعمتى حسودلر تمناسيله زائل قلمازو دخى مطيع قوللرينه
قيوب كندنبنده ربوبيتنده وحكومتنه طعن ايدنلره يار دم ايلمز اما حسد محسودك دين ودنياسنه نافع

Copyright © King Saud University

اولدوغی وانمه سبب اولمغله دنیوی انتفاعدن محرومیتی جهتندن مظلوم اولوب بلکه حاسدک نعم
وذکری مساوی وعیبی جهتندن صدبای اخرویه نائل اولمغله اخروی انتفاعی کوردوکی فی الدنیا
فلان اتهم اعراض الخلق مساءة الاعداء وغمهم ونفع دنیوی بودر که هر کسنه دشمانک معذب اولدوغی استر
حسود کندوسی محسود ایچون عذاب الم واضطراب ایله بیزار اولوب عامه خلق اهل حسد اولدوغندن
اعراض ومساویدن بو اجتناب ایدرلر زیرا حسد اثام اخرویه وتبعات کثیره دخی مؤدی اولور مثلا اندن
عداوت متولد اولوب اذای مسلم ضرب قتل نهب مال وشتم کبی نسنه لر حاصل اولمق مقرردر پس عاقل بو
معنای ملاحظه وتفکر وذکر اولنان مقدمات مقبوله وسائره عقلیله تذکر ایدجک حسدک ترکنه دوا علمی حاصل
اولور باذن الله تعالی والعلاج العملی ان یکلف نفسه نقیض مقتضاه منه العلاج اما علاج عملیسی اولدر که
چون حسد اکثر قلوبده مذکور وغالب طبایعده مجبولدر تکلف ایدب نفسی مقتضای حسدک خلافنه
معتاد ایتمکدر فان بعثه علی القدح فیه کلف لسانه المدح له عاقل ولا کندوده حرکت حسدی احساس ایدیجک
همان مقتضاسی اولان قول وفعلک مخالفنی ایتمکه عزیمت ایده مثلا محسودک قدحنه مدحنه تبدیل کانتا
ومدح ایتمکه باشلیه وان حمله علی التکبر علیه الزم نفسه التواضع له والاعتذار ایده واکر تکبر اوزره داعی
اولورسه سنک نفسک اوزرینه تذلله دکر مخالفین تذلل وتواضع ایتمکله عذر ایده سن وان حمله علی
کف منع الانعام علیه الزم نفسه الزیادة فی الانعام واکر ترک انعام وابطال احسان اوزره اغوا ایدر
سن انعام احسانی فزونه تبدیل ایتمک نفسک اوزرینه الزام ایده وان حمله علی الدعاء علیه دعا بزیادة
النعمة التی حسده فیها اکر سنک زوالنه وغنتنه دعاء علیه ایدرسه سن انک ازدیاد نعمتنه دعا ایده سن مقبول
اولنجه اکر نفس عداوت وحسد ایتمکه تمایوس اولوب یوما فیوما اناده محبت ومودت مانوس اولمغه یوقیه حسود
حاسده بو لطف کرامتندن غرق اولمق لابد اولنه دخی محبت ظاهر اولوب تبدیل اخلاق ایدر البحث الرابع
فی العلاج القلعی دردنجی مبحث علاج قلعیسی بیانندهدر وهو یحتاج الی معرفة اسبابه فاذا
اول حسدک اسباب موجبه وعلل مستقلسنی بلوب ازاله ایتمسندن محتاجدر وهی سبعة اولیسی التی نستدعید
الاول التعزز او کیمسه غیرک کندی اوزرینه رفعتی ثقیل عد ایتمکدر وهو ان یثقل علیه ان یترفع علیه غیره اذا
اصاب بعض امثاله ولایة او علما او مالا خاف ان یتکبر علیه اعنی اول محسود اولان کمسنه جاه وولایت یا علم وحکمت
یا مال صاحبی اولسه حاسد انک تعزز وترفع ایتمسنی ملاحظه وتامل ایدب انک اوزرینه تعزز وترفعنه
تحمل ایدهمیوب غیرتکند واوزرینه تکبری ویا تکبر فوقنی احتماله مندفع اولدر وهو لا یطیق تکبره ولا تسمح
باحتمال سلفه ومفاخرته علیه فلیس غرضه ان یدفع کبره ویرضی بمساواته وزیاده علیه من غیر تکبره او غیره
تکبری کوردکده وکما تضمنه ان دکلدر غرضی حاسد اوزرندن دفع تکبر محسوددر غرضی بلکه صورت تساوی دخی
راضیدر حتی اوزرینه تکبر التمیه فان اراده عدم وصوله الی تلک النعمة او زوالها مقیدة بالافضاء الی التکبر علیه
بحسد البته واکر کفی اخرودن اولنعمتک زوالنه یا اخرک عدم وصولنه اراده اندوکی نعمت دنیویه اخرتی افضله
ضرر وبرلدن اولوب انی تکبر اتمزسه حسد دکلدر اکا منافسه یعنی نعمته رغبت ایتمکدر لوتنکم ذکر اولوندی

وان مطلقا

وان مطلقا فهو لعدم لیتیقن بالفساد والامکان التقیید واکر عدم وصولدن هر بونی مطلقا کانسر فساد اراده
ایدرسه حسددر فلهذا علاجی تعززی تواضعه تبدیل ایله ازاله در والثانی التکبر فان من فی طبعه التکبر
علی انسان واستصغاره واستخدامه فاذا نال نعمة خاف ان لا یحتمل تکبره ویترفع عن متابعته وخدمته ویتمنی
زوالها وعلاج سبق ایتدیکمزی ایکنجی کبردر که کسنک حقیر عد ایدب اوزرینه تکبر ملاحظه اندوکی کسنه نعمت
کندی اوزرینه ترفع وتکبر نفسنه کوران کلمک انک زوال نعمتنی ویا نعمته عدم وصولنی اراده التمسید
ویومورنده مرادی کندی تکبر ایتمکدر صورت سابقه مذکوره اولان مساوات راضی دکل زیاده متقاضیدر
علاجی کبرو تحلیلی ازاله کبردر والثالث سببیة نعمة الغیر لفوت مقصوده اوچنجی کسنه فوت مقصودی
بر نعمت سبب اولسنی ملاحظه ایتمکدر وذلک یختص بمتزاحمین علی مقصود واحد فان کل واحد یحسد
صاحبه فی کل نعمة یکون زوالها عونا له فی الانفراد بمقصوده فهذا الحسد یکون بین الامثال والاقران اول
حسدک سببی اکثر احوالده بر طائفه اراسنده رابطه ومشارکت ربق اولدقده حسد ومنافست دخی ارتق
اولور مثلا اهل مشرق اهل مغربه حسد ایلمز بلکه بر ولایتده اولسه حسد ارتق اولور اکر بر شهردن
اولسه دخی زیاده اولور اکر بر محله دن دخی قوم برکه اولور وهر برینه حسدی زیاده ایدر وحاسدک
علامتلری بودر که سنی کورنجه دلکی کبی تملق ایدر غایب اولسه غیبت قیلور وسکا بر معصیت
اصابت ایلسه شندان اولور بو جهتدنکر هر کیمسه ارضا ایتمک قابلدر اما حسدی ارضا ممکن دکلدر
مقصودی ورضاسی غیرک زوال نعمتنی یا نعمته عدم وصولنی مراد ایدر بو سبب له حسد اولنسه
امثال اقران ما بینکده چوق واقع اولور کالضرات والاخوة یتحاسدون للزلفة فی قلب الزوج والابوین
وبو جنسدن واحدی حوائنک ضرات طلاق اولنور کمال محبت وترجیح زوجلرینده مزاحمه ایدب محاسد ایدرلر
وقرنداشلر دخی اکثر احوالده ابوینک قلبنه کیرمک قصدیچون اولان تحاسد بو قسمدندر
حتی طفل رضیع طفل اخره متولد اولوب ارضاع وسائر رعایت واستاعد کندو یر مشارکت
تهم ایدجک حسد اوله رغلبه رکد مریض اولور وبعضنک هلاک اولدیغی اولور واقع اولور
وتلامذة استاد واحد ومرید شیخ واحد وندماء الملک وخواص ووعاظ بلدة واحدة وطلاب
ولایة وقضاء تدریس وتولیة اوقاف وجهة من جهاتها ومآله حب المال والریاسة بو مقوله حسد
وندما مقربان ملوک سلاطین یاننده وقوعی کثیردر وبر ولایتده غایت جاه عظیم صاحبی اولدن
اصحابی اتدسن کندویه مساوی اکلدوغی نسنه لره حسد ایدر وتلامذه استادان سلاطین
وبر شیخک مریدلری وطالب علم طالبی علمه وقاضی قاضیه ومدرس مدرسه ومتولی متولیه وتاجر تاجره
ودلال دلاله حسد کندو طائفه سنه ارتوق ایدر زیرا ذکر اولندیکی اسباب عداوت وتعزز وتکبر وطلب
ریاست ومراد واحد اوزره مزاحمت ارتق اولور اکثر احوالده مشارکت اقران اراسنده اولنن
حسدک علاجی کبر ونقصان ندیرا اولمزو بو جمله نک سببی حب وریاستدر علاجی حسد ترتب
ایدوکینی تذکر ایتمکدر سبب مرفوعی ازاله در والرابع حب الریاسة در دردنجی مال وجاه

وعلم كبى كمن يريد ان يكون عديم النظير فى فن من الفنون ويغلب حب الثناء فاذا سمع بنظير له فى اقصى
العالم ساءه ذلك واجب سوبر زوال الشوق التى بها يشاركه فى المنزلة من شجاعة وعلم وعبادة و
صناعة او جمال او ثروة اول مواقع اولدركه يوكسه تجرد علم كال وجاه جلال وثبات مالده عدم نظير
اولق سوداسى استر يعنى اتباتى نوعندن كمنه ويه مشاركت واول تفوراته عاالدوكى دائره مدة
نهم ايسه اندن اول نعمتك زوالى وفنا وكندو شجاعت ايله ويا خود علمده وعبادتده ويا خود
صناعتده ويا مالده انفراد بينظير تقدير تفرد وبقا استر لاجرم طلب زوال نعمت مذكور فلنده
حاصل وحسو حيثندجرسنه واصل اولور وبونده هر كز عداوت وتعزز وتكبر وخوف مطالب
وغوبر تفكر اولنمش دكلدر بلكه سببى محض نفاست وعين حب رياستدر وعلما اره سنده اولور
حسد بو قسمنده علاجى حب رياستى ازالهدر **والخامس** حب النفس وشحها بالخير لعباد الله
تعالى فانك تجد من لا يشتغل برياسة وتكبر وطلب مال اذا وصف عنده حسن حال عبد من عباد الله
يشق عليه ذلك واذا وصف له اضطراب امور الناس وادبارهم وفوات مقاصدهم فرح به
فهو ابدا يحب الادبار لغيره ويبخل بنعمة الله على عباده الذين ليس بينهم وبينه عداوة ولا رابطة
اسبابه صددن بشنجى خبث نفس ولوم طبعندر انلر دخى وقوعى كثيردر زيرا بعض اراذل ناسه
كوربعض اعالى افاضلا عن غنى بغض حسد ايدب مجالسنده انى نقضى ميله يادايده
زوال نعمتندن فرح وشادان اولور انكله اراده هركز عداوت يا تعزز يا تكبر يا طلب مرادنده
مشاركت احتمالى يوقدر بلكه محسود ايله رؤيتى اتنا ومشاهده ايله دخى اصلا دينك كثر نظرى رونما
اولمامشدر كه محض خبث لئيم لوم ودنائت طبع خبيثندندر وبو مقوله نفوس صاحبى داءما
معذب ومحن وسائر كمسنه لو عزيز ورفيع اولدقجه بو ذليل محنتده در زيرا حق تعالينك نعمتى علاوة
وكرم نامتناهى بخل وشح ايدب بركمسنه نعمت ميسر وعزت ورفعت مقدر اولمسنى بوتحت غيركفاد
اولوركه عالم خود ارباب جاه ونعمت واصحاب دولت عزتدن خالى اولدقى دكلدر وهذا حبث
الحسد واعسره ازالة وعلاجى ازاله تبديل طبيعة وجبلة يكادر يستحيل فى العادة زوالى بو نوع اسباب حسدك
علاجى عسير وبو مقوله مزاجن صاحبى دوائيذير دكلدر زيرا سببى ذاتيده خبث نفسنده
ناشيدر عارضى دكلدركه سبب بينك رفعيله برتفع ومادةسن دفع ايتمكله مندفع اولمغله
صعب الازالة ايسه بو علاجى صحيفه خاطردن محو وازالهدر **والسادس** الحقد اسباب
حسدك التجسس سونلره كين طوتمق وبغض ايدب اودنيا اجلجون تجنب ايتمكدر عن قريب
تفسير ذكر اولنور واسباب سابقده كبى كنى غيرك زوال نعمتنى يا نعمته عدم وصولنى اراده
ايتمك سببيله علاجى ازالة حقددر وهو السادس من افات القلب وفيه ثلث مقالات **الاولى**
فى تفسيره وحكمه وحقدافات قلبك اونتجسيكه وبباحثنى متضمن اولاوج مقالتن
اولكى مقالاسى حقدك تفسيرنى وحكمنى بيانندهدر وهو ان يلزم نفسه استشغال الاحد

والنفاد

والنفاد عنه والبغض واراده الشر معلوم اولدكه كنك اخرى اشتغال ايدوب وانده تستقر ايدب
وكاه بعض ايدب شرينه ساعى اولمسيدر وحكمى ان لم يكن بظلم اصابه منه بل بحق وعدل كالامر بالمعروف
والنهى عن المنكر فحرام يس اندن اكر اول كمسنك كاظلمى يوغيسه وكلى اوليوب بلكه انه حق وعدله مغضيند
منع ايتمك ايجون اخرك امر بالمعروف ونهى عن المنكر اندوكيجون ايسه كا بغض ايتمك حرامدر وان
بظلم فليس بحرام واكر بغض كاظلمى ايجون ايسه حرام دكلدر فان لم يقدر على اخذ الحق فله التأخير الى
يوم القيامة والعفو وهو افضل واكر اول كمسنه ظالمك جاه سببيله مقتضى المغتد قادر اولميوب مظلوم
دنيا حقندن كجوب عفواتمسى اخرته تاخير ايتمسندن افضلدر وكيفى متضمن ذكر اولنان ايات كريمهدر كه ذكر
سورة البقرةده حق تعالينك بو قول شريفيدر كه بيوردى وان تعفوا اقرب للتقوى يعنى قبل الدخول تطليق
ذكر نسالريكزك صداقلرينى عفو ايدب كامل وردسكز تقوايه اقربدر وعفوده تقوايه اقربيتى الطلاق حصيله
صداقتده وغيريده اولمسيدر مشهوره درونت ايت اخريده سورة اعرافده بيوردى خذ العفو يعنى يا محمد
مريدن سيرطو نقل عفو ايتمكله بوامر قتال بيوردلمزدن ايلرو وايديكر عفوايدب مقيد اوليا بيدى ايلى بن كعبدن
روايتده كه اول وقتكه اول ايت نازل اولدى رسول عليه السلام معناسنى جبرائيل عليه السلام بيوردى بكه
بيرور اول حضرته عرض ايدب كالدى ديدى كه يا محمد حق جل وعلا سكا سلام ايدب بيوردكه سكا ظلم ايدنلره
سن عفو ايدسين وسندن قطع ايدنلرن واره سن وسنى محروم ايدن حاجتنى ويرسن محروم
نلمز وبره سن حاجتنى يرينه كتوره بيكه روايت رسول اكرم عليه السلام تعليم اخلاق قدر وسورة العمران
دخى حق تعالينك بو قول شريفيدر والعافين عن الناس معناى شريفى نبى عليه الصلوة والسلام وامتى نازل اولديده
ولا منعوالرنى عفو ايله استحسان وحدا اوزره مأمور اولدو وغيرده وسورة نورده بو قول شريفى تعاليدر وليعفوا
وليصفحوا الا تحبون ان يغفر الله لكم يعنى كوكده ذكر عفوايدنلر وسوكلركه انلره واقع اولمسندن انتقامسندن
وزجوره لو سزلرك سوم ميسرنكز الله تعالى سزى بارلغيه وايت دلالت قلورلكم كتى مسلمك اسانتدن
تماز عين وعفو ايدب احسان ايله معامله ايدنلر مغفرت الهيه به مظهر اولورلر وتفسير احقاف صاحبى بو ايتدن
ابو بكر صديق رضى الله عنه حضرتلرينك فضلنه استدلال ايتمشدر وتفسير حسين الواعظ بو فارسى بيتى حكم
سنابندن نقل ايتمشدر كه حفيرز حمدسن تحريرانه ام **بيت** اولدو غيجون كرامت وفضلى بولدى صديق
جا ذو الفضل صورت وسيرت ايدى • جون جان اولدى جشم عوام ندن نهان • اولدى جونكم خلوص ايدى كه كان
ثانى اثنين اذهما فى الغار • وبو معنايه متضمن ذكر اولنان حديث شريفدرى **م ت** امام مسلم وترمذى
سندلوندن اخراج اولنمشدر عن ابى هريرة رضى الله عنه عن النبى صلى الله عليه وسلم قال ما نقصت صدقة
من مال وما زاد الله عبدا بعفو الا عزا وما تواضع عبد الا رفعه الله تعالى بو حديث شريفى ابو هريره رضى الله
عنه رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن روايت ايدر بيوردركه صدقه ويرمكى سبيله مصدقك مالنه برشى
نقصان ويرمز بلكه انكله زائده درما نقصت صدقة مالا اوصدقة نقصت يه كه ديمكدر صدقه دنياده
بركندر مالده ضرر ونقصان ويرمز بلكه مالدن دفع مفسدت واخرتده سبب جزيل اولور زيرا دنياده ازديا

Copyright © King Saud University

وعزت واخرتده نزيد درجه وزينت ويرر حق جل وعلا عفو مقوف ايدن عبده بنده وبركمسنه دنياده عفو ايله
معروف وكظم غيظ ايله موصوف اولسه قلوبلرده عظيم الشان اولور وتواضع ايدن عبدنه رفعت بخش اولنور
ايدر ديمكدر زيرا تواضع بر نعمتدر كه انك اوزرينه حسد اولنمز وكبر بر محنتدر كه صاحبي اوزرينه شفقت
ورحمت قلنمز پس عزت ديمكلري تواضعده دوانى طلب ايلين كبردن بولنمز امدي تواضع اولدركه حق ايچون
خصوصنده اولدوكا منقاد بولدسن وحق سوزي قبول قلهسن ومشهوردر كه حق سبحانه وتعالى جبار وكي
اتمش سنردن بر يكزين اوزرنده انبيادن بر مرسلنه تكلم اولسم كركدر ديمش جميع طاغلر متطاول اولمش ويلود
سينا كندو كندوده قيمت مقداري كورمدوكندن تواضع ايلمش انك تواضعي جهتندن حق تعالى حضرت
كليمه اندا سويلدي واول حضرتده انده مناجات اولندي امدي تواضع دنيا واخرتده سبب عز ورفعتدر
وان قدر فالعفو ايضا وهذا افضل من العفو الاول كوظالمه حقنی المغه قادر اولنك عفو اتمسي
صورتی اولدر اولان عفودن افضلدر والانتصار اي استيفاء حقه من غير زيادة وهو افضل من
العفو وهو العدل المفضول لكن يكون افضل من العفو بعارض مثل كون العفو سببا لتكثير ظلمه
والانتصار لتقليله او هدمه ونحو ذلك وان زاد فجور وظلم اكر دسك يارده انتقامده عدالت
من غير زيادة الى ويرمكدن عبارتدر اول ايسه عدلدر لكن كاه اولوركه عفو اتمك افضل اولور
شول مثللو ظالمه حقنی مع زياده اخذ اتمسكه جور وظلمدر حق جل وعلا سورة الشورى ده بو قول
شريفي بيورر ولمن انتصر بعد ظلمه فاولئك ما عليهم من سبيل الى الامور يعني ظالمدن ظلمنه مظهر
اولدقدن نصكره اخذ وانتقام ايدب حقنی بالتمام المغه اكتفا ايدنلر ايچون عتاب وعقاب يوقدر نيكه
وسورة المائده ده بو قول شريفده ولا يجرمنكم شنآن قوم على ان لا تعدلوا يعني كفره ومشركين
سوقلري ايله عدالت خلافنه سلوك اتمك هر بار رعد ووصيتدر عدل اوزره اولون ديمكدر

المقالة الثانية في غوائل ايكنجي مقالده مقدمده اولان ضررلري بيان ايتدده وهي احد
عشر الاول الحسد اول حقدن ايسه اسباب موجبه وعلل مستقلسي اوندر اول حسدك
ذكري سبقت ايتمشدر **والثاني** الشماتة بما اصابه من البلاء اي الفرح والسرور والضحك
ايكنجيسي شماتتدر اول فرحده وسرورده وكولمكدر دشمنه ويا بر مؤمنه بلا اصابت ايتدكده
وهي السابع عشر من افات القلب اول ايسه افات قلبك اون يدنجيسيدر بو حديث شريفده
دن منقولدر عن واثلة بن الاسقع رض ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا تظهر الشماتة
باخيك فيعافيه الله تعالى ويبتليك واثلة بن الاسقع رضي الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى
عليه وسلم زجر بيورب بيلكزده اخوة دينيه اولان مؤمنلره بر بلا اصابت ايتدكده اظهار
شماتت ايدرسكز بونده شماتت رعداوت اوزره اولدوغنكسنه انك حال مصيبتده اظهار مسرت ايدرسكز
حق جل وعلا اول بلادن اني تخليص ايدب سزي كرفتار ايدر زنهار انك اول حالني كورب سونمن حق تعالى
حضرتنه حمد ايدركه عاقبت ورحمت ايدوب سنى مبتلا ايلمدي قلهده ديو بيوردي فالفرح بمصيبة العدو

ومذموم

ومذموم جدا خصوصا اذا حملها على كرامة نفسه واجابة دعائه بل عليه ان يخاف ان تكون مكرا والمخزن
ويدعو بازالة البلاء وان يخلف الله خيرا مما فات وكنسنه عدوسي بر بلايه كرفتار اولسه كندويه
مكر اولمق خوفندن مقتضاي عقل محزون اولوب وزوالنه دعا اتمكدر ايكن اظهار فرح وسرور جدا مذموم
خصوصا صورت صلاحده اولوب كندنيك كرامتنه واستجابت دعوتنه نسبت ايدر مذموم وفي وقت
الا ان يكون ظالما فاصابه بلاء يمنعه من الظلم ويكون لغيره من الظلمة عبرة ونكالا فيفرح بزوال الظلم
مكر بر بلا اصابت ايدن كمسنه ظالم اولوب وابتلاسي ظلمنه مانع سائر ظالمه موجب عبرت اولدوغو
تقديرجه اندن سنه فرح وسرور حقيقتده ظلمك زوالنده اولوب مذموم اولمز زيرا اهل اسلام اوزرنه
وظالم اهل بدعتده كمسنه ناسك انك فسادندن خلاص اولوب كويا فتح عظيم اولمشدر انده بو قدر
فوائد كثيره واردر **والثالث** هجره وعداوت اوچنجي هجردر كه بركمسنه عداوتدن ناشي مكالمه ترك
اتمكدر وهو الثامن عشر من افات القلب اول هجر ايسه افات قلبك اون سكزنجيسيدر بر مؤمن
ايله ايچون قرنداشي بر مؤمن اوچ كوندن زياده هجر اتمكدر دنيا ايچون زيرا اخرت ايچون ومعصيت ايچون
ونابيب ايچون هجر اتمك جائزدر دائما امر دنيوي ايچون ايسه حديث شريف مقتضاسنجه حرامدر وزوال
دخول ناره سببدر بو حديث شريف ابو داود رحمة الله عليه سننندن اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة
رضي الله عنه قال عليه الصلوة والسلام لا يحل لمؤمن ان يهجر مؤمنا فوق ثلث فاذا مرت به ثلث فليلقه وليسلم
عليه فان رد عليه اشتركا في الاجر وان لم يرد عليه فقد باء بالاثم بو حديث شريفي ابو هريرة رضي الله عنه
روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردي كه بر مؤمنه غضب بوندن حضور ولسن يعني مفارقت
بلسك كوكده كه اول مفارقت اوچ كونه تجاوز ايتمه ماينلرنده ترك ماضي ايدب تكراردن بارش كورش
ولقد اوچ كوندن صكره غضبي بر طرف قلمقدر لكن اكر ايام ثلثدن مادون اولورسه جائزدر كه
زيرا انسان غضب اوزرنده مجبوردر اوچ كوندكين غضبي ذاهب اولمغله عفو نامولدر پس لازم اولان
اوچ كوندن تمامنده محقور عليه ملاقي اولوب قطع ايچون سلام ويرمكدر اكر رد سلام ايدر ايسه اجر
سلامده شركت اولورلر الا ترك واجب اتمكله اثم اولور بو زاده في رواية فمن هجر فوق ثلث دخل
النار بو حديث شريفي ابو داود سننندن وبو روايتي زياده منقولدركه اوچ كون تجاوز ايلمسي
مستقلدر وتجاوز ايدني اكر امر دنيوي ايچون ايسه دخول ناره سببدر ديو بيورمشلر هذا محمول على الهجر
لاجل الدنيا واما لاجل الاخرة والمعصية والتاديب فجائز بل مستحب من غير تقدير ديو هجر اوزره اولنور
اكر امري دنيوي ايچون ايسه حديث مقتضاسنجه حرامدر واكر امر اخروي ايچون ومعصيت وتاديب
ايچون ايسه مدت تعيين تقدير بن تنسز جائزدر بلكه بونده مستحبدر بو روده هجر النبي صلى الله عليه
وسلم والصحابة رضوان الله تعالى عليهم اجمعين دن واقع اولمشدر **والرابع** الاستصغار وهو التكبر
وردن دردنجيسي بركمسنه حقير كورمك وتحقير ركه ذكري تكبر بحثنده مرور اتمشدر تكرره و
والخامس اضافة الى الكذب عليه ينبغي محقور عليه وحقنده يالان ايله افترا ايدوبدر

Copyright © King Saud University

اولمیدر کد قبایح ذنوب و فواحش عیوبدر والسادس الی غیبة قبایح آنی مغفور
علیهك غیبتیدر کسندنك مساویسنك یعنی اشتدوکی تعذرجه انجمیسی محمل اوله
سوزی سویلکدر والسابع الی افشاء السر بدیخی افشاء سر ایدنه متنبه السر و متنبه المرو لنك
افشاسی جنایتدر والمجالس بالامانة دخی بودر والثامن من الاستهزاء سکزنجی آفت
برکمسه یی مسخره ایدوب خاطرین محزون و قلبنی خون اتمکدر والتاسع الی الایذاء بغیر حق
او کزنمنه طقوزنجی افت بغیر حق ایذا سند با مستحق واله و غندن زیاده اذا سند مؤذی
اولمیدر والعاشر الی منع حق من صلة رحم و قضاء دین ورد مظلمة اوننجی افت محظور
علیه قرببیه صلة رحم قطعی و قضاء دین منعی و مظلوم ایسه اوزرندن ظلمنی دفع اتمسی
رده و منعه مؤدی اولمیدر والحادی عشر منعه عن مغفرة صاحبه اون برنجی افت
صاحبی مغفرت الهیه دن محروم المسیدر حقد بو سوزدن متولد اولان اعراض و اکا مترتب اولان اعراض
ذکر اولنان ذنب بو معنایه دلالت ایلر احادیث نبویه دن بو قول طکر طبرانینك معجم اوسط و کبیرندن
منقولدر حدیث شریفده عن ابن عباس رضی الله عنه قال علیه السلام من لم یکن فیه واحدة منهن
فان الله یغفر له ما سوی ذلك لمن یشاء من مات لا یشرك بالله شیئا و من لم یکن ساحرا
من السحرة و من لم یحقد علی اخیه بو حدیث شریفی عبد الله ابن عباس رضی الله عنه روایت ایدر
رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بیوردی اوچ خصلت مذمومدن بری اولیانك ذنوبی حق تعالی
کنهو او بورسه حق سبحانه و تعالی انی عفو ایدر اول خصال ثلثه نك بری بودرکه شرك اتمیوب
و سحره تابع اولان ساحرلردن اولمیوب کندو اوکنوب برکمسه یه دخی اوکرتمسه و عمدکنورسه
و برقرنداشنه حقد حسد ایلمدوکی حالده فوت اولانك قولنی حق جل و علی منتبه اتقلوید
مغفرت ایدوب جنت و رحمت واصل ایدر دیمکدر طط بو حدیث شریفی طبرانینك اوسطندن مسوق
اولنشدر عن جابر رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه و سلم قال یعرض الاعمال یوم الاثنین و الخمیس فمن
مستغفر فیغفر له و من تائب فیتاب علیه ورد اهل الضغائن بضغائنهم جابر رضی الله عنه روایت ایدر
رسول الله صلی الله علیه و سلم بیوردیلر که عبادك اعمالی اثنین و خمیس کونلرنده درگاه رب العزته
عرض اولنور قنده استغفار ایدن اولان توبه سی قبول اولنور انکیچون بنی مکرم دخی ایدر بکا
زیاده سویلکیدیکوز بو کونلرده صایم اولان عمللرده انا اصحاب حقده توبه ایدنکار بخیر موجود اولورلر دیمکدر
طط بو حدیث شریفی طبرانی اوسطندن اخراج اولنمشدر عن معاذ بن جبل رضی الله عنه عن النبی علیه
السلام انه قال یطلع الله تعالی الی جمیع خلقه لیلة النصف من شعبان فیغفر لجمیع خلقه الا المشرك او
مشاحن معاذ بن جبل رضی الله عنه روایت ایدرکه رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بیوردیلر حق
جل و علی شعبانك نصفنده اون بشنجی کیجه سی جمیع خلقه رحمت و مغفرت ایله نظر ایدوب هاناکیم بی
کرمندن شریك قوشانله بر مؤمن قلوبنده شحنا اولنه و غیرندن غیری لاجل الدنیا بر مؤمن قوند

کبی

کبی و عداوت بغضاسی اولنلردن غیریلرك جملهسنی مظهر عفو ایدر دیمکدر و فی روایة بیهقی عن عائشة
رضی الله عنها و یؤخر اهل الحقد امام بیهقی روایتنده حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها روایت
وارده بو مؤمن حقد ایدنلر دخی مشرك و مشاحن کبی مغفرتدن محرومدر بو روایت المنذر المقالة
الثالثة فی سبب الحقد و هو الغضب فانه اذا لزم کظمه لعجزه عن التشفی فی الحال رجع الی
الباطن و احتقن فیه فصار حقدا اوچنجی مقاله حقدك سببی بیاننده درکه غضبدر کیمکه اندوکی
کسندن اخذ انتقام اتمکله شفای صدر حصولنه مانع حیلیله عاجز اولدقده غیظ و غضبنی
کظم اتمسی لازم کلدکده اول باطنه رجوع ایدوب قلبنده حبس اتمکله حقد اولور و فیه خمس مقامات
و غضبك احوالی بیانی ایچون بش مقامات اعداد اولندی المقام الاول فی تفسیر الغضب و اقسامه مقام
اول غضبك تفسیری و اقسامی بیاننده در اعلم ان الغضب و هو غلیان دم القلب لدفع المؤذیات قبل وقوعها
و طلب التشفی والانتقام بعد وصولها لیس بمذموم بل هو امر لازم به یحفظ الدین والدنیا سن بلکه غضب
بو مؤذیاتك وقوع و وصولندن اول دفع اتمك و وصولندن صکره اخذ انتقام اتمکله شفاء صدر تحصیل
اتمك ایچون کلنك صنوبریسندن اولان قانك رقیق قیناییوب غلیان اتمسیله حاصل بدننه منتشر اولمسندن
حاصل اولان حالت مذموم دکلدر بلکه اول ذم اولنان امر درکه دین دنیا حفظنه مدار ایدر و منه الشجاعة
الممدوحة عقلا و شرعا و عرفا و انما المذموم طرفاه التفریط و ضعفه المسمی بالجبن انه ندر عقلا و شرعا
و عرفا ممدوح اولان شجاعت منشاسی اولدر و غضبك مذموم اولان طرفینده برکبری تفریط
و ضعیفدر و جبن ایله مسمادر قورقق اولمق و عورت اوزرده و اقربایه غیرت و حمیت اولمقدر بو ایسه نفسند
منشعبدر و هو التاسع عشر من افات القلب و لا بسه افات قلبك اون طقوزنجیسیدر و ذلك مذموم لانه
ینتج عدم الغیرة و قلة الحمیة علی الزوجة و الاقرباء و خسة النفس و احتمال الذل و الضیم فی غیر محله و شول
عدم غیرة زوجه و اقربا اوزرینه قلت حمیت منبع اولمغین ذلیل حقیر و ظلم ایله مکر اتمکدر انده سنن و الجود و السکوت
عند مشاهدة المنکرات و ضعفی منکرانده رفع مسامحه و سکوت تحمل اولمغین جدا مذمومدر بو معنایه دلالت ایلر
ایات کریمه اشاندن سوره توبه ده قال الله تعالی و لیجدوا فیکم غلظة یعنی اشول کافرلر که سزلرده بعنکرزده در ایلرك
اوزرینه بیکرزده غایت شدت غضب ایدن حقیقت بلکه الله تعالینك ضربه دشمنلری اوزرینه کلمدر منتظردر
ورنده مطیع اولان مؤمنلر ایله درد دیمکدر روایت اخرینده سوره نورده بیوردر ولا تأخذکم بهما رأفة فی دین الله ان کنتم تؤمنون
یعنی زانیه ایله زانیه حد اقامتنده اول ایکسنه کوکلنوزده رأفت شفقت اتمك کم الله تعالینك حکمنی ضایع ایدرسز
و سزدن شفقتلو قوللرین حق تعالی دکر برادوب و اوقدر حصوجلرنه دنیاده برحد قویدکه انکله آخرت
عقوبتندن قورتولسونلری سهل عقوبت ایله اسرکیوب رحم اتمکه آخرتده بیوك عقوبته اوغررسز اکر سزلر الله تعالی
و آخرت کونینه اینانور ایسکز دیمکدر بو امرده شفقت اتمیوب الله تعالینك حکمنی برینه کتوره سز دیمکدر ایت
اخریده سوره فتحده بیوردر اشداء علی الکفار رحماء بینهم یعنی مؤمنلر کفار اوزرینه اشداء و اغلظه و انلره ظاهر
غضب اتمکله یعنی کافرلره قتی یوره کلو و قتی غلیظ سوزلو ایلر اما بربرلرینه مهربان و شفقتلولر اولورلر

حضرت قرآن ناطقدر بو معنایه ذکر اولنان احادیث بونلك برسی **هو طط** بو حدیث شریفی بیهقی وطبرانی
رموز اوسطنده اخراج اولنمشدر عن علی رضی الله عنه عن النبی علیه السلام انه قال خیار امتی احداؤهم
حضرت علی رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیلر که بنم امتمك خیرلیسی
شرعه مخالف اولنلری منعده صلابت دینیه لری حدید کبی اولانلردر استقصا بیوردیلر وقد مر ما ورد
فی الغیرة فینبغی ان یعالج نفسه بایقاعها فیما یخاف ویقترب منه بتکلف مرة بعد اخری بو حدیث جناب
رسالت پناه علیه الصلوة والسلامدن وارد اولوب ذکر بیورلمشدر پس امدی مؤمن لایقدر که جبن
مذمومدن متولد اولان امراض نفسك علاجنده کمال مرتبه تقید ایلیه زیرا جبن مضرت جسما وروحا
بحسابدر خوف اولنور قاج کره تکلیفیله باطنه رجوع ایدر علاج مشکل اولجین ابسه آدمی کندی منفعتندن
اخراج ایدر پس معالجه سنه مشغول اولوبجین رفع وسببنی دفع ایدرسکز واسماعها غوائل الجبن
وفوائد الشجاعة وتذکیرها مرارا وکرارا حتی یزول ویقوی غضبه سالکه لازمدر که غوائل جبن
وفوائد شجاعتی بیجه کره تکرار تکرار تذکر ایتمکله اورینده صلابت وشجاعت اوزره اولوب وتحذیره
اعمال غضب ایدبجین مذموم ازالسنه سعی ایده وافراط وزیادتنه وغلبته وسرعته وشدته
المسمی بالتهور وغضبك طرفنك بری دخی افراط وزیاده سیدر تعجیل ایدن ومکمده تهور ایله مسمادر
وهو العشرون من آفة القلب وثمر الحدة والعنف اولنهور ایسه آفات قلبیه دندر مخبثه غضبك
افراط وغلبه سی وزیاده سیله شدتیده وحدت عقلی انتاج ایتمکله ایدن مذمومدر وضده الحلم وهو
ملکة الطمأنینة عند متحرکات الغضب وعدم هیجانه الا بسبب قوی وتمکن دفعه عنده بلا تعب وضدی
خلافی حلمدر که تحرك غضب ایدنلی کسنه نك وجودی فقدنده نفسنك طمانینت وسکونی وغضبك هیجانی
اغلوب قبادغمسنه رسوخ بیدا ایدیب زحمتسز غضبنی دفع قدرت تحصیل ایتمسیدر وثمرة اللین والرفق
غرسی رفق ولینده کا والتهور مرض عظیم الضرر وصعب العلاج فلا بد من شدة مجاهدات کثیره به
محتاج اولمغین بقوب طورمق اولمز زیرا امراض مهلکه دن هائلنی اولدی وغمدنی غیری بجد امراض مؤسنده
دتیریدر دخی سبب اولمقدر بونك علاجلرینه اعتنا ودفعنه اهتمام اتم اولمق کرکدر وعلاجه باربعة
بالعلم والعمل وازالة السبب وتحصیل الضد فلنبین کل واحد منها بمقام علی حدة مقامات خمسه
دردی تهورك درت نوع علاجنی بیاننه تخصیص اولنمشدر زیرا قانون صنایع اولدکه اولا مرضك علاجی
ندر وسببی نه ایله مندفع اولور معین قلالر پس مرضك بو احباسندن قنقیسی ایدوکی
علامتلریله تشخیص اولندقده نصکره سببی دخی معلوم اولمش اولور پس معالجه سنه مشغول
اولوب علاجات معینه استعمالیله مرض دفع ایده لر **المقام الثانی** فی العلاج العلمی وهو نافع قبل
الهیجان بالتذکر والتذکیر لم یستنتج جدا ایکنجی مقام تهورك علاج علمیسی بیاننده در که تهورك آفاتی وفائده وغیرنی
بوغمسنك ثواب فوائدینی بلمك معرفتیدر ومعرفت مذبوره نفعی تهورلکده وقوعندن اول ویا خود وقوعی
بولوب هیجان ایدب قبادمسنده نصکره واشتدادندن اول اولدقده در والا فلا یفید بل قد یضر وکو

کالوقود

کالوقود بو وقتده مشتد اولدقده صکره آفات وفوائد مرقومیتنی تذکر نفعی اولمز بلکه اننی اشتغال
ایدر دو بو معرفته آفاته وفوائد کظم الغیظ واول تهورك علاج علمیسی معرفت آفاته بامکان اولور که ذکر
کنی فائده وغیر بوتوق فائده سن واجر ثوابنك بلمکله وتفکر ایتمکله علاج علمیسی تحصیل ایده اما آفاتها
اربعه اما تهورك مهلکی وضرر اولنلری دردر الاول افساد رأس الطاعات اولا شدت غضب کنیه
کفر بجیه ایدر شبهه لقالدوکی جهتدن رأس طاعات اولان ایمانی افساد ایدر **هو طط** امام بیهقی سننده
وطبرانی معجم کبیرنده مستخرج اولنمشدر عن بهز بن حکیم عن ابیه عن جده عن النبی علیه السلام انه قال
الغضب یفسد الایمان کما یفسد الصبر العسل بهز بن حکیم باباسی حکیمدن روایت ایدر اول دخی جدی اولان ذیبی
معاویة بن حیده دن روایت ایدر که رسول حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که تهورلر غضب مؤمنك
ایمانی فاسد ایدر نتکیم صبر بالی فاسد ایتدوکی کبی صبر دیدکلری بر آجی اجزادر که بر ذره سنی بر چنق
بال ایچنه القدقده عوب دونه دوب ملا وتتی بالکلیه ذاته تامتیر افساد ایتدوکی کبی غضب
دخی کسنه نك ایمانی شویله افساد ایدر دیمکدر المراد الغضب فیما لا ینبغی او صدوره فیما ینبغی
علی وجه لا ینبغی فهو التهور وحدیث شریفده غضبدن مراد تاحقل شرعه مصادف اولمیان
غضبدر که تهوردر وکثیرا ما یطلق الغضب علی ما اصل الغضب لما مر انه امر لازم وقد صدر
من النبی علیه السلام مرارا غضبجله وجوق اولور که محل اولان اصل غضب دکلدر که لازم وممدوح
ونفسدر بنی علیه السلامدن بیجه کره واقع اولمشدر وغضب ذکر اولنوب افرطدن مرادی اولان تهور
زیاده اولنوق بلغ ما بلغ بیننده شایع ومستفیددر ووجه افساد الایمان انه کثیرا ما یصدر عن شدة الغضب
قول او فعل یوجب الکفر اما ایمانی افساد ایتدوکی بیوزدندر که کتب واقع اولور فعلی ویا خود قولیله
کفره ایجاب ایدن شیئه الفاسی صفتلر ایسه غضب اوزره تهوره کالک بیننده حاصل اولور **والثانی**
خوف المکافات من الله تعالی فان قدرة الله تعالی علیك اعظم من قدرتك علی هذا الانسان فلو امضیت
غضبك علیه لم تأمن ان یمضی الله غضبه علیك یوم القیامة ایکنجیسی حق جل وعلانك مکافاتیدر
که کسنه غضب ترتیب جزا ایتدکده حق تعالینك غضب صاحبی اولانه قولنه مکافات وجزا اوزره
جزا ترتیب ایتمکه قدرتی زیاده در غضبی اوزره مستمر اولان کمسنه یوم قیامتده غضب الهیه تکه
مستمر اولندن خوف ایدب غضبنی دفع ایتمك لازمدر **والثالث** حصول العداوة فیتشمر العدو
بمقابلتك والسعی فی هدم اغراضك والشماتة بمصائبك فتشوش علیك معاشك ومعادك
فلا تتفرغ للعلم والعمل اوجنجی مغضوبك عداوتی حصولیدر که غضب صاحبیله مقابله
ومجادله یه شروع ایدب تشویش خاطرینه سبب اولمغین فراغ بالله علم عمل چالشمق زمانی
قالمز **والرابع** قبح صورتك عند الغضب ومشابهتك للکلب الضاری والسبع العادی واما
فوائد کظم الغیظ فسبعة **الاول** اعداد الجنة قال الله تعالی والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس
دردنجی غضب صاحبنك شکلی قبیح کودب کلب عقوره وشیره شکاره سباع ضاره یه دو

موزیرکی مقتضای عقل ایله تجاوز ایدب کبره دمشیدر زیرا غضب ابن قافدو غین بوقه سینک بکوندن
اعلا جنتدر کرحق تعالینک سوره آل عمرانده بیوردی دار القرار جنت غضبلرینی امساك ایدوب ناس
اوزرلرنده اولان حقلرینی عفو ایدنلر ایچون اولنمشدر **والثانی** التخییر فی حور العین یعنی حور
عینده تخییردر پیغمبر علیه السلام حدیث شریفلرنده بیورمشدر **دت** بو حدیث شریفی ابوداود
سننندن و ترمذیدن اخراج اولنمشدر عن سهل بن سعد رضی الله عنه انه علیه السلام قال من کظم غیظا وهو
یستطیع ان ینفذه دعاه الله تعالی یوم القیامة علی رؤس الخلائق حتی یخیره الله تعالی فی ای الحور شاء
سهل بن سعید الانصاری الساعدی رضی الله عنه روایت ایدر رسول الله صلی الله علیه وسلمدن
بیوردیلرکه حق سبحانه وتعالی اهل محشر میداننده غضبنی تنفیذ ایدر و اجرایه قادر ایکن
کظم حفظ ایدب امساك ایدن قولنی مخصوص دعوت ایدب حور عیندن قنقیسنی استرسن دیو تخییر
ایدب اسند و کذا اعطا ایدر دیمکدر **والثالث** دفع عذاب الله تعالی یعنی الله تعالینک عذابنی دفع ایتمسیده
طط بو حدیث شریفی طبرانینک معجم اوسطندن اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله عنه انه قال علیه الصلوة والسلام
من دفع غضبه دفع الله عنه عذابه انس بن مالك رضی الله تعالی عنه روایت ایدب ذکر رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه کظم غیظ غضب ایتمکله مکافات بولندن حق تعالی اندن عذابنی
دفع و صرف ایدر زیرا رضای حق و وصول جناب مطلق ایچون نفسنه قهر ایلمشدر غضب خالقدن
امین اولمق استین ترك غضب ایله سیین و حق تعالی قتنده رضای طلبی ایچون امساك غضبنه
اجر ثوابی زیاده هیچ بر عمل یوقدر **والرابع** عظم الاجر یعنی اجرینك ثوابی عظیم اولمسیدر **مج** بو
حدیث شریفی ابن ماجه صحیحندن اخراج اولنمشدر عن عمر رضی الله عنه انه قال علیه السلام ما من جرعة
اعظم اجرا عند الله تعالی من جرعة غیظ کظمها عبد ابتغاء وجه الله عمر رضی الله عنه روایت ایدر رسول
اکرم بیوردیلرکه حق جل وعلا قتنده امساك غیظدن چوق عظیم ثوابلی بر قطره یوقدر بونده جرعه غیظی اکثر
وداوننده ذکر ایدب نوشیدن اولمغی جرعه ماء تشبیه ایدر پس جرعه غیظ و غضبی اودن چکوب جرعه ایدر لکن
و حرارتی شدتی ابا حلم ووقار ایله طلب رضای حق ایچون منتفی قلنلری و نفوسلرین جسن اینلیکلری
حق جل وعلا سرور و صفی نور ایمان وعرفان ایله مالامال ایلر دیمکدر **والخامس** حفظ الله تعالی
یعنی حضرت حقك بلایادن حفظ ایدر **والسادس** رحمته ومحبته تعالی النبی ویدیجی حق سبحانه وتعالی
کظم غیظ غضبنك امساك ایدن قولنه قیلندری رحمت و محبتی القا ایدب اکا محبت ایدر **طك** بو حدیث
شریفی حاکمك مستدرکندن اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضی الله عنه عن النبی علیه السلام انه قال
ثلث من کن فیه آواه الله تعالی فی کنفه وستر علیه برحمته وادخله فی محبته من اذا اعطی شکر واذا قدر
غفر واذا غضب فتر عبد الله بن عباس رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
بیوردیلرکه بر نعمت واصل اولدقده شکر ایده و غضبنی تنفیذ اجرایه قادر ایکن صوچلنی عفو
ایلیکدر و غضبی کالدکده غضبنده فتور و ضعف کلن قوللرینی حضرت حق جل وعلی محض فضل

کوسترن

کوسترن حفظ ایله محفوظ ایدب وفات حمایت قلوب وعیونی ستر ایدب و رحمت ادخال ایدر دیو
بیورمشلر هذا الفوائد بمجرد الکظم و بونلر اولان ایچون کظم غیظك ذکر اولنان یدی فوائد بیدر واما اذا عفی معه
واکثر و اعظم فانك اذا عفوت مع عجزك و احتیاجك فالله تعالی اولی ان یعفو مع قدرته و غناه و اما یعنی
عفو مقرون اولسه فوائدی اعظم و اوفر اولمسی بو انتساب هر عبد عجز و احتیاجی عفو ایدیجی قدرت
زائد و غنای کامل صاحبی اولان مولای تعالی عفو و مغفرت اولدوغی محل کلام اولمدوغی و بدر علی قولی
تعالی ولیعفوا ولیصفحوا الا تحبون ان یغفر الله لکم سوره نورده حق تعالینك بو قول شریفی دلالت ایدر دیو
بو بکا مغفرت الهیه مظهر اولمغی محبت ایدرسز صوچلرین کوره کالدکلرکزی عفو ایدیك واساءتلرین
منع اعراض ایدب مقابلده احسان ایدیکم مطلب مرادیکزه نائل اولورسز دیمکدر بو ایسه دلیل تامدر
المقام الثالث فی العلاج العملی بعد الهیجان یعنی مقام تهوردن هیجان اولدوغی وقت مخرجنك
اولدوغی صکره علاج عملیسی بیاننده در وهی اربعة اشیاء **الاول** التوضؤ اولیسه درت شی
نك اعدی اولی ایدستله مباشرت ایدن نار غضب سیوندرمکدر **د** ابو داود علیه الرحمة سننندن اخراج اولنمشدر
عن عطیه بن عروة رض قال علیه السلام ان الغضب من الشیطان وان الشیطان خلق من النار وانما یطفئ النار
بالماء فاذا غضب احدکم فلیتوضأ عطیه بن عروة رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه
نفس شیطانك القا سیدر و شیطان ناردن مخلوقدر زیرا شیطان ضلالتك منشاءدر قوم جاندر تکم حضرت سبحانه وتعالی
والجان من مارج من نار بیورمش ابلیس انلرك جمیعسنك اعیدر حق تعالی حضرتنه عاصی اولمغله شیطان
اولمش ایچون سزدن بریکز غضب کلسه ایدست ایلکز زیرا آتشی سیوندرن صودر اوله ایدست دخی وارامسه
تجدید وضو ایتمك مندوبدر و یاخود غسل ایتسون دیو خبر ویرمکده کلمشدر امدی حال غضبده وضو سنتدر سیما
غسل ایتمك افضل و اکملدر **والثانی** الجلوس والاضطجاع یعنی غضب طاری اولنلر کر طور رایسه اوتورسون
واوتورر ایسه یانه اوزانسون تا که غضبی ساکن ایدر **د** ابو داود سننندن مستخرج اولنمشدر عن ابی ذر رضی الله عنه
انه قال لنا رسول الله اذا غضب احدکم وهو قائم فلیجلس فان ذهب عنه الغضب والا فلیضطجع منه نفسه بو حدیث
ابو ذر الغفاری رضی الله عنه رسول اکرم صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدر یعنی سزدن بریکزه خصوصیله غضب کلسه
قائم ایسه غضبی حالنده اوتورسون اکر غضبی زائل اولمزسه یانی اوزرینه یاتسون دیو بیورمشلر زیرا ایاقده قائم
والکنسن اخذ انتقام ایچون حاضر در اما قاعد بوندن ابعد در و یانی اوزرنه یاتان کمسنه ایکی مرتبه اشاغیده در
پس بوندن مراد ممکن اولدوغی قدر دنیویدن حذر ایدب غضب جرأت قیلمسیدر **والثالث** الاستعاذة
یعنی پر عوذلردن الله تعالی حضرتنه صیغنمقدر **خ م** بو حدیث شریفی امام بخاری ایله امام مسلم صحیحلرندن اخراج
اولنمشدر عن سلیمان بن صرد رض انه قال استب رجلان عند رسول الله صلی الله علیه وسلم ونحن عنده جلوس فاحدهما یسب
صاحبه مغضبا قد احمر وجهه سلیمان بن صرد رضی الله عنه روایت ایدر ایکی کمسنه حضور رسول الله ده
بر برینه سب ایتدکده انلردن بری احمره غضب ایدب چهره لری قزاروب و انداملری لرزان اولدقده فخر رسول الله
انی لاعلم کلمة لو قالها لذهب عنه الذی یجد لو قال اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ذهب عنه ما یجد رسول اکرم صلی الله

عليه وسلم بيورديكه بن بر كلمه بلوردم انى سويلسه لر غضبى زائل اولور او كلمه اعوذ بالله من الشيطان الرجيم معناء
شريفى يعنى صغنورم بن الله تعاليه اول سورلمش شيطاندن اغوا لرندن كه بنى اذدرمغه سعى ايدرلر زيرا
شيطانلر آدم اوغلانلرينك دشمنلريدر دوسائر اسلوندن بر كشى غضب ايلدوكده مسند اغواسى دخى زياده در روايتده
ديرلر كه سراج اهل ايماندر انكله رفع قبل امكانلر ديه بيلمك بياننده در **والرابع** دعاء مخصوص در ديعنى رفع
غضب ايچون پيغمبر عزتك دعاء مخصوصى اولدوغيدر **سنى** بو حديث شريف ابن السنى مسندنده منقولدر
عن عائشة رضى الله عنها قالت دخل على النبى عليه السلام وانا غضبى فاخذ بطرف المفصل من انفى فعركه ثم قال يا عويش قولى
اللهم اغفرلى ذنبى واذهب غيظ قلبى واجرنى من الشيطان عائشه صديقه رضى الله تعالى عنها روايت ايدركه
نبى عليه الصلوة والسلام بر كون كلوب بنى غضب اوزره كوردكلرنده مبارك برمقلرينك اوجيله برنومى طوتوب
بعده يا عائشه بو دعايى اوقودى اوندن ذكر اولنان دعانك معناسى يا رب كناهلرم عفو ايت يا عائشه و
قلبمده نشدت وغضبى من دفع ايديب كيدر وخونده اجر و ثواب روزى قيل وزبان برشديجى وغضب كوزلرنى
شيطانلر شوندن بيكا صغنورم ديمكدر **المقام الرابع** فى العلاج القلعى در ديعنى مقام غضبك علاج قلعيسى
بياننده در وهو بازالة الاسباب اوليه اسبابى ازاله ايديب كيدرمكله اولور وهو الحرص على الجاه والتكبر والعجب
وصاحب احد هذه الثلثة تغضب بادنى شىء يوهم نقصانه فما لا يغضب به غيره عادة وعلاجها سبق ونبوه
اسباب موجب وعلل مستقليى اوجدر برى حرص جاهدر ايكنجى تكبر اوچنجى عجبدر هر برنك صاحبى بر شئ مخفيدن
كندويه نقص ورسى وهمى ايله منفعل اولوب غضب پيدا ايدر كه اول مقوله شيدن بحسب العاده غيرلرى
غضب طارى اولمز واول شيلرك هر برينك ازاله سنده علاجى ذكرى مرورالمشدر دواو خلق مذمومه دن
متولد اولان امراضى و كامترتب اولان امراض بونلردر والمزاح والهزل والهزء والتعبير والمماراة والمضادة
والظلم بالقول كالكذب عليه والغيبة والنميمة والشتم او بالفعل كالضرب واخذ المال ومنع حقه وهذه الاشياء
تورث الغضب لاكثر الناس اما مزاح كركه عرفده لطيفه درلر قدر اعتدال كرك سببيله انشراح اولمق
حاصل اولور مباح بلكه مستحب ومندوبدر واندن اوته سى عقلا وشرعا مذمومدر زيرا كثرت مزاحدن
آفتى بو قدر دخى كولشدرمك مطالبه اولوب بعض خلقك اوضاع اطوارينه تقليد ايتمكدر غرضى اهل ديانه
قتده رغبت قبول واثرى كولشدرمك مرادات نفس اماره سنده وصولدر اما هزء مسخره لغه القدر
اما تعبير عولشدرمك مقدر و بنا الكلام اما مماراة خود رط ايتمكدر اما مضادات بربريله ضد اولوب عداوت
ايتمكدر وبخالفت بر كمسنه سكمك دو غيبت وذم ايتمكدر و حقنده كذب وافترا ايتمك وبر كمسنه نك ضرب ايتمك
و ماللرين الوب و حقنى منع ايتمكدر و بو ذكر اولنان اكثر ناسده غضب ايراث ايدر و بونلرك دخى علاجى
امراض كبى تادنى قطع و سببك رفع ايتمكلا اولور فعليك الاجتناب منها الا ان يتقن بحمد وعلمه فيما يأمر
ع عامل منها قليلا و و محمد نك حلال اولديغندن مطلقا اجتناب اوزره اولق كلا زمدر فرلوم
كه حلال اولديه حلم تحمل متيقن اولان كمسنه اقامه مكرو برنسنه لازم ولنا صدرت عن غيرك فلا وجعل
الحلم والعفو انما غيرندن وقوع بولنمى اولان برده حلم و عفوانك وسنك اوزرينه لازمدر

فالصبر

فالصبر والكظم والانتصار اكر اول مجلسده نور اكليوب صبر ايتمكه تحمل ايديب كظم غضب ايدرسه ويا عود
انده انتقام حق المغفرة قادر اولورسه وار وان لم تقدر فلا تذهب ولا تجلس فى مظانها واكر فاقد
و تقدر قادر اولجغنه يقينى درست اولمين مجلسه وار دفعه صكره اكا وارميوب اندن كيده و
ان وقف بغتة ففر فرارك من الاسد واكر احتمال اولميان مجلس وارد فدره صكره فجأى واقع اولور
بر برنجى ارسلاندن بنجه فرسه او مجلسدن اويله فرار ايتمك كركدر واحوال هذه الاشياء سيجىء ان شاء الله
تعالى بو ذكر اولنان نسنه لرك سائر احوالى ان شاء الله تعالى عن قريب آفات لسانه بيانى كلور ومن اشد
بواعث الغضب عند الجهال تسميتهم اياه شجاعة ورجولية وعزة نفس وكبر همة وغيرة وحمية حتى يميل
نفس اليه ويستحسنه نور اسبابك زياده قوتلرندن برى بعض انجاس شدة غضبيه بها در وبر
نفسانيتده كمال عدايديب جهل قتنده شجاعت وغيرت نفس وغيرت حميت تسميه ايدرلر لكن
بو تبديل فاسد وانديشه كاسدر زيرا شجاعت فضيلتدر وخلق نبويدر خور زالتده زيرا اسباب قبايح
وبو قبايحدر وبو سفوره غضب صاحبى دائم معذب اولدوغيندن غيرى اصحاب واحبابندن
بكير ورميه اولور پس امدى شجاعت قوت بدن دكلدر بلكه شجاعت شديد و بهادر رجل اولدر كه
وقت غضبده كام نفس توسنى ضبط عنكام آشوب درياسى خشمده كشتى اضطرابى وسنى ساحل
صبر وارامده رابط اولنلردر مستحسن اولان وقد بينا كذلك بحكايات شدة الغضب من الاكابر وفى
عوض المدح والنفوس مائلة الى التشبه بالاكابر وكاه اولوركه بريده بر بندن وقوعى حكايات فخريه
نفس اكابره بكزه مكى ميل ايدوكى جهتدن قبول ايديب اكثر احوالده نور عادت ايدنور هذا خطاء و
جهل بل هو مرض قلب ونقصان عقل بو نفس الامرده جهل عظيم ونقصان عقلدر بلكه اول مرض قلب
وعقل اكسدر نقصاندن ناشيدر الا يرى ان المريض اسرع غضبا من الصحيح والمرأة من الرجل والشيخ
من الكهل كاه اولوب كوردكه مريض صحيح البدندن و پير اورته ياشليدن و امرد رجلدن تيز غضبناك
اولور ومنه الامر بالمعروف ونهى عن المنكر خصوصا اذا كان بالحدة والانف وعدم الاضافة الى انشاد
بردخى كلنمشك شادى اضافت ايتمكسزين حركات ايله امر بالمعروف ونهى منكر قصد ايدر و فى الملاء
فيظن المخاطب انه من عند المتكلم لا للشارع وانه يريد به التحكم والطعن لا النصح فيغضب لجهله انه اول
مخاطب كرجاهل ايسه ظن ايدوب انى كندودن سويلر صنوب شارع قتندن اولدوغين
بلمز بلكه كندويه عيبلق وقدح ايتمك ايچون سويلر مرادى نصيحت دكلدر صنوب غضب كلور دوغلاجه
المتكلم باللين والرفق والاضافة الى الشارع وفى القرآن امكن وتعليم الشرايع وانه علاجه
اولنه يعنى اللهك امرى و فى نلفتى عذابى سويلميه اسهلدر ابتدا ايده ممكن ايسه سر او كلامه
عايد اولان نهى شارع جانبندن اولدوغين اعلام ايدوب رفق لين ايله اكا شرع شريفك بيان تعليم
ايتمكدر وانما اذا غضب مع العلم من الرياء والكبر والعجب واما فحش مخاطب عالم ايسه غضبى كبر وريادن
ناشيدر ومنه الظن الخطاء وعدم فهم مراد المتكلم بردخى مخاطبك ظننده خطا ايديب متكلمك مرادى

فهم انده سبب در پس تكلمك اوزرینه لازم اولان اولدر كه ظن ایده وكه شیء الكابیاتی ایده تعبیر بنده معناسی
بلده دمكله شهدسنی زائل ایتمكدر والاحتراز عن الاجمال فی الكلام واحتمال الاذی پس تكلمه لازم
اولان مرادینی بیان ایده اجمالدن احتراز ایده جك سوزدن ره جنبش ایده كه دیكو دب تحزون ایده فعلان
صغعفدر وعلى السامع التثبت والتأمل وحسن الظن بالمؤمنين وان اشتبه فالاستفسار لا العجلة
وسوء الظن اول بصحبتی اشیدن اوزرینه لایق اولان حقه وامن تامل ایله یا یشمق ومؤمنلره حسن
ظن ایتمكدر واكر تامل كار كیرا اولمزسه بو كارشناس عالمه سؤال ایده تهور ایله عجله دن حذر ایتمكدر
ومنه فعل الضار الضار خطاء كمن يرمي الى صيد فيقع على انسان او مال فيتلف فعلى التثبت والاحتياط
بریدخی كسنه نك فعل خطا صدور ایدر مثلا بر شكاره اوق اتوب خطاء بر كسنه یاخود ماله اصابت
ایدب هلاك اولسه اتلاف لازم اولدركه اطرافه كوزه دوب حقیقی اوزره اولمقدر وعلى الجنيء عليه
العفو والشرع لا التهور وطوقنانه لایق اولان عفو اوزره اولوب تهور ایتمكدر وان لم يقدر
فالتضمين وفق الشرع لا التهور واكر عفوه قادر اولمزسه شرع مطهر اقتضاسنه كوره اوزرینه
تضمین ایتمكدر تهور كلیوب ومنه حب الدنيا والحرص عليها فان الرجل قد يسأل عن غني شيئا فلا يعطيه
فيغضب ويسعى على حاله ان شاء الله تعالى وبو دخی دنیا محبت وحرصدركه غناسی اولندن بر شی سؤال
اولنوب ویرمك سائله عدم عطا ایچون باعث غضب وعلاجی ان شاء الله تعالى ذكر اولنور فان كان
بمجرد ذكلامه وعدم اجابته فمن التكبر والعجب ليس الا اكر سائلك غضبنه باعث تحقیر تكلم ایتمدر ولنو
شفاعتنه قبحه سی ایسه كبر وعجبدن ناشیدر لكن يغضب عند رد شفاعته في امر مباح او حرام
تكلم بر امر مباحك ویاخود حرام اولان شیء ایچون شفاعت سیدسنی رد ایدكلرنده اونوری ایتدقده
غضب كلمكدر رفوق الحد خشم موضعی ولیا بر اره ده خشم لك غضبك غایت مهلك ومذموم اولناری ذكر
اولنانلرك اوچ قسمیدر ومنه الغدر بری دخی غدردر كه بالفتح نقض عهد وترك وفا ایتمكدر وهو
نقض العهد والميثاق بلا اذن غدر ایسه عهد بیمان ایدوكی كسنه اعلام ایتمكسزین عهدی نقض
بنا فدر ادن نسز **وهو الحادي والعشرون** من افات القلب اولا بسه افات قلبك یكرمی برنجیسیدر
م امام مسلم رحمة الله عليه سننكدن اخراج اولان حديثده عن الخدري رضي الله عنه قال لكل غادر لواء عند استه
يرفع له بقدر غدره ابي سعيد الخدري رضي الله عنه روايت ایدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم
بیوردیلر كه روز قیامتده بين الناس هر غدارك دبری قتنده بر سنجاغی اولور بلنمك ونجفیر
قلنمق ایچون بر علامت وحقارت ایله بدنام اولور دنیاده ایدوكی غدرك قوت ضعفنه
كوره حیل كاذبی شهرت بولور وقباحتی رفع اولوب اهل محشره یانندن تشهیر ودنیاده كذب
وحیل ومكر ایله شهرت وضخت بولوروشول غداردركه قول كفارنده ووعدا قرارنده انادوحسن
وفا بولنماق لایق اولمدوغی اشارتدر وهو حرام وضده واجب واول غدر ایسه حرامدر
ضدیكه عهد وفا ایتمك واجبدر وهو حفظ العهد وعند الحاجة الى نقضه واجب ايذانه اول ضدی

خلاف

وخلافی عهد وپیمان حنثلدركه نقض عهد احتیاج وقتنده اعلامی واجب اولدوغی كی واجبدر ومنه
الخيانة و دخی خیانتدر قولده فعلده اذنسز امانتده قونان شیده تصرفده **وهو الثاني والعشرون**
من افات القلب بو خیانت ایسه افات قلبك یكرمی ایكنجیسیدر وهو ایضا حرام وضده وهو الامانة واجب وخیانت
یكیركی حرامدر وضدی كه امانتدر امانت ایسه واجبدر **حد ط طب** بو حدیث شریفی احمد بن حنبل وبزار
طبراني وابن حبان رحمهم الله تعالى مسندلرندن منقولدر والمسند عن انس رضي الله عنه قال قلما خطبنا رسول الله الا قال
لا ايمان لمن لا امانة له ولا دين لمن لا عهد له انس رضي الله عنه روايت ایدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم خطبه سنده
بیوردیلر كه الا بفتح الهمزة وتخفيف لام ايله حرف افتتاحدر معناسی آگاه اولون دیو تنبیه بیوردقدن صكره وامانتی اولمیانك ایمانی
وعهدینه وفا ایتمیانك دینی كامل مرتبه سنه بالغ دكلدر دیو بیورمشلر زیرا ایمان امانتدر اولدوغی وبرده در مؤمن اولندركه
الله ورقنه حق ایله وحفظ عهد ایسه مقتضای دین ودیانتدر وبجري الامانة والخيانة في القول ايضا امانت
بوندن بری فعلده جاری اولدوغی كبی قولده دخی جاریدر د ابو داود سننده اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رضي
الله عنه المستشار مؤتمن ابو هريرة رضي الله عنه رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن روايت ایدر بركیمسه
بر امری ایچون بر كسنه یه كه امین ومعتمد اولدوغی كسنه ایله مشورت ایتسه ولایق اولان صواب وصلاح
كوردوكی نسنه یی اكا ایدب خبر ویره خیانت ایتمیه ومن افتى بغير علم كان اثمه على من افتاه وكیمكه علمسز
فتوی ویرسه كناهی علمی بولنمیان فتوی ویرن اوزرینه در واما علم ایله جالشوب اجتهاد ایدن كسنه خطا ایتسه صواب اكا اولور
شریعه قادر اولدوغی قدر چالشوب ولا ویحق حق جل وعلی كسنه نك خطاسنه كناه یازمز نتكم سابقا ذكر اولندی
بعض زمانده خطا ایتمك جائزدر زیرا انت خطاسنه كناه یازلمز بس ایمدی بیوض اولوب قلبنده حسدن نقصان
برونوب مشاوره كوكده وبالكز انكله قانع اولیوب مفتی عقلنی استفتا لازمدر خیرده وان افتاء للفنون بو دخی
ومن اشار على اخيه بعلم ان الرشد في غيره فقد خانه وكیمكه بر اخی مسلمینه مصلحتنك خلافی ایده ومعلوم اوله
كه اولا مری دلالت قلبی ویرمسه تحقیقا اول قرداشنه خیانت ایتمشدر علامی مذبوره دلیل روشندر امدی بویابده
قنا وخطا واخوان مكارده بد نهاددن حذر ایدب هر كسك كشف اسرار اولنوب هتك اسرار قلوبنی صدور
الاحرار قبور الاسرار در اهل عرض وعذر اولان بی استناد دكلدر دیو كه اشارتدر ومنه خلف الوعد بر دخی
خیر بو وعد ایدوكی شی بو زمقدر عذر نسز **وهو الثالث والعشرون** من افات القلب اول ایسه افات قلبك یكرمی
اوچنجیسیدر وضده انجاز الوعد والوفاء به قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا لم تقولون ما لا تفعلون كبر مقتا عند الله
ان تقولوا ما لا تفعلون وضده خلافی غیریله وعده ایدوكی شی ایتمكدر اكر مشروع ایسه وعده بر نده كتورمكدر
نتكم حق جل وعلى مؤمنلردن خلف وعد ایدنلری توبیخ وعتاب طریقیله سوره الصفده بیورمشدر اذ قد فرایدبو
نورشریفه كه معنا بیانی اولنور اولكه سز لكزا اتمز كتورمدیكز نسنه یی ایچون دیرسز اول نسنه كه اتمزسز قبح اوتصیم بو دخی
بعض التفسير سبب اولنلر اعظمی اتیدجكنوز شیء ایدرم دیرسز اول نسنه یی اتمزسز وبعض علما اقتداء بو ایت
عبدسناملدر یعنی هر كیم بر سوز سویلسه واتمیه بو عتابده داخلدر وشول عالمكه خلقی خیره دعوت ایدوب
كندو ترك ایدرلر بو سیاست انلره اولسه كركدر حضرت رسول عليه السلام معراج كیجه سی كوردیكه

King Saud University
Copyright © King Saud University

بو سفورلر كسنه لرده طوطقلرینی ننده سفراض ایدكسزلر ب انجحا علم مبو سبیكبهره علم علك بلا عمل
اولمنفی اولورهبا م بو حدیث شریف مسلم بن الحجاج القشیری نك علیه الرحمة سنن صحیحه نك اخراج اولندی
عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله علیه السلام آیة المنافق ثلث وان صام وصلی وزعم انه مسلم اذا حدث
كذب واذا وعد خلف واذا اؤتمن خان ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
بیورمشلر منافقك نشانی اوچ نسنه در اگر اوروچ طوتوب نماز دخی قلارسه ودعوای اسلام دخی ایدرسه بری
بری بودركه نچن سویلسه یلان سویلیه بری خلافی واقع [illegible] بری وصرقچان وعد ایده وعد سنده دورمیوب
خلاف ایده وایسنده بری [illegible] نسنه امانت قوسلر خیانت ایده باخود انی معتمد عد ایدوب امین انسه خیانت
ایده آماعد بو اوچ خصلت ذمیمه هر کیمده جمع اولسه اوكمسه نفاق ایله کذا ایدر وصاف صفات ذمیمه دن
کیمه در بو دلیل ایله حدیث شریفده حمد شروطه اعتقادن [illegible] اوتنشد و فروع برتو معانیه شب تاره کور
بورلره کبی کودنشدکا خ امام بخاری وامام مسلم رحمة الله علیهما صحیحلرنده منقولدر عن ابن عمرو بن العاص
رضی الله قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اربع من كن فيه كان منافقا خالصا ومن كانت فيه خصلة منهن كانت
فيه خصلة من النفاق حتى يدعها اذا اؤتمن خان واذا حدث كذب واذا عاهد غدر واذا خاصم فجر بو حديث
شريف عمرو بن العاص رضى الله عنه رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن روايت ايدر بيوردر كه بو درت صفت
بر كمسنه ده موجود اولسه تمام منافقدر نفاقی ظاهردر واگر بر کمسنه ده بودرت صفتدن بریسی اولسه ینه
نفاق اولخصلت موجود اولورنا ول بر صفت نفاق مادامکه ترك ایتمیه نفاقدن قورتولمز بو درت صفاتك
بری امین طوتلرخیانت ایده بری دخی کذب سویلیه عهد ایده غدر ایدوب خلاف ایده اقرار ایده دورمیه بر
مخاصم یعنی بحث ایدنشتم ایدوب نامشروع سوزلر سویلیه و انك حقنده هتك استار و قصد مضرت ایده
عدول ایدوب باطله مفخر اولور بو معلول خصال بین نفاقدر بو خصال ذمیمه نك ایلکر بو منع وزجردر واهل
عقول سلیمه معلوم در که نفاق ذیلکری افحح فبانحدن دزبر انفاقدر حضرت رب الارواح وعالم الاسرار
بوردکار بن منافقلری نار دکه ادایله عذاب [illegible] دم ونادن درك اسفلده قلورلك دیو بیورمشكه
وبالجمله منافقلر حقنده ایات احادیث کثیره وارد ر اهل نفاق مهجوردر قالوا عن بنية الخلف كذب عمدا
بس کشی اندوکی وعده خلف ایتمك نیتنده قصد ایتمك کذب عمدا اولدوغی جهتدن واما بنية الوفاء فجائز
انه لا يجب عند اكثر العلماء بل مستحب فيكون خلفه مكروها تنزيها اما وفا ایتمك نیتنده وعد ایتسه وفا واجب
اولیوب مستحب اولوب خلف وعده ایتمك مکروه تنزیهی اولوب حرام اولمدوغی عند اکثر علما رحمهم الله جائز ولمسه
ناهب اولمشلردر بیل نو دعلیه السلام اذا وعد الرجل ونوى ان يفي ولم يف به فلا جناح عليه حضرت حبيب اكرم
[illegible] بو روایت اولنان حدیث شریفله احتجاج ایدوب استدلال ایتمشلردر بر کمسنه بر نسنه وعد ایلسه و
وفا ایتمك اولسه لکن فرصت الورمه وکندی تمکن ومیسر اولمسه اثك اوزرینه گناه یوقدر دیمکدر
وفي رواية فلا اثم عليه رواه د عن زيد بن ارقم رضي الله عنه ترمذی وداود مسندنده زید بن ارقم رضی الله
عنه روایت ایتدوکی اوزره وفا نیتنده وعد ایدوب بعده وفا ایده مین کمسنه اوزرینه جناح اولمز بو روایت

فرایه استدلال ایتمشلردر وعند الامام الاحمد ومن تبعه الوفاء واجب وخلفه حرام مطلقا وامام احمد بن
حنبل رضی الله عنه واتباعی علیهم الرحمة مطلقا وعده یه وفانك وجوبنه وخلف وعدك حرمتنه ذاهب اولمشلردر
تنبیه نهینه الخلاف واية النفاق ووعده وجوبنه خلاف شبهه اتمك خود نفاق علامتلرندن بر علامتدر
[illegible] بو [illegible] ایکن وعد ایتسنده وفا ایتمسه اثم اولوب منافق حکمنده بولنور روشن السالك الاجتناب عن
خلاف والاخذ بالوفاق لیس شان سالك لايق جوازنده اختلاف اولنوب نفاق علامتنده عدا اولنان خلف
وعدن احترازو حسننه اتفاق اولنان انجاز وعده دن عدم مفارقتدر وسنر التكلم وعرض الحاجة منقولدر
نهم اوهموم وسغوم اوحزون واسباب تهورك زیاده قوی لرندن بری دخی کثیره برکاره مشغول ایکن و
نهم و باخود تحزن ایکن اخرك عرض حاجت ایتمسنده تهوره کلمکدر ومنهم ما صدر من صبی او مجنون
او حیوان ما يشاذى به كبكاء كثير وشتم وعثار فيغضب بری دخی انك سوز ایتمسندن و بینك کثرت بکاء
زاریدن و دیوانه نك بیهوده کوبلکی ایچون غضب ایتمسندن ضرب وایذا ایتمك وحیوق سوکمك وبلا سبب
شتم ایتمکدر وربما يشتم ويلعن ويضرب وهذا من اقبح انواع الغضب ومنشاؤه خبث الطبع کثرت شدت
غضبدن لعن وسب ایتمکده واقع اولور وبو تهورك انواعندن وغایت قبیحدر که تهورك ظهوره کلمسی
بد بواسطه تراجك مرادلرندن ناشیدر واقبح من هذا من يغضب على جماد بسقوطه او عدم قراره
وعدم انقطاعه او انکساره ونحوه فيغضب ويشتم بل ربما يضربه ويتلفه مع علمه بانه لا حیاة له
ولا شعور وبناءذی دخی بوندن اقبح عد اولنان کسنه نك حیاتی واکلسی اولمیان جماده سقوطندن یا عدم
قرارندن اوتوری غضبندن جماده شتم ایدوب واقع اولور کم جمادات او زمتی دکنده کبکه بعضی جهلهدن
واقع اولور کندو ضربنده ینکند و عضوینه واقع اولور جماده ادراك خود متنا نی اولمز ومن
يغضب على فعل نفسه كالقمار وعدم احسان شيء فيضرب نفسه ويلعنه ويضربه وكذلك كنفسه و
بنی سوروب و باخود مرادی اوزره بر کاره موافق اولمدیسی کبی احوالندن ناشی سب الشکر
كاهی بر عضوینه ضرب ایدر ایجاع ایتمکدر اولور بخلاف من يغضب على نفسه لعصيانه الله تعالى او
کسلا و ترك بعض النوافل فيحمل عليه امور شاقة وربما يحلف او ينذر وهذا حسن و غيره دینیه
واگر عصیاندن اوتوری کندو نفسنی غضب ایتمك بوندن خلافدر علامتدر زیر کندو
سبب باعث اولان عصیاندر و نوافل تکاسلی ایسه ایکسندن هر برینی اتمك یمین ونذر ایتمك خود
غیرت دینیه دن ناشیدر او ممدوحدر و محمود وحسندر واقبح من هذا كله من يغضب على الله تعالى
في اوامره ونواهيه او على الرسول صلى الله عليه وسلم في سننه بو غضبك جمله دن اقبح واشنع
ولنی حاشا الله تعالینك اوامر ونواهیسندن ورسول اکرمك سنن شریفه سندن تهور ایدوب کفر
ما يقع هذا بعد الغضب على شيء وقول غيره له هذا امر الله او نهيه او سنة نبيه عليه السلام فلهذا
قال عليه السلام الغضب يفسد الايمان فنعوذ بالله تعالى من شره واغنيا کشی غضب کلدکده ذکره بو
ولنی شیطاننك وزبنده جوق اولورد که کبی حدیث شریفده بیان اولنمشدر اما غیره

Copyright © King Saud University

دیمکه بوسکا دیمدیکم امر الله تعالی نك امرو نهیدر دیو خود نبی علیه السلام سندینده دیو اعلام
ایتکه غضبك ضررلرین نتکم نبی علیه السلام غضب کلدکده قتی کتنسنك ایمانك فاسد ایدر دیو بیور
مشلردر ذکری مرور ایتدی غضب کتوروب نفسیمزده شرورندن اللهم صغفورم و اما الغضب
عند رؤية المعاصي والمنكرات فمحمود لانه غضب في الله وحمية في الدين ولكن بشرط الاعتدال و
عدم تجاوز الحد المشروع في القول كيا كافر ويا منافق ويا زاني ويا لوطي ويا سارق فان كلها حرام
فيكون نهي زاجر کندی بر معصیتی بر کسده کوردکده فاعلی اول اشدن زجر ایچون اولنکرات درنجی
ایچون غضب دیننك حمایتندندر و بو رایه الله تعالی رضا ایچون اکا غضب ایتمك کوزل محموددر لکن
سنون شرطلر که حد اعتدالدن تجاوز ایتمیه یا کافر یا منافق یا لوطی یا سارق دیو بونلرك جملسی
حرام و ممنوع دین اسلام اولروغندن غیری حد اوتدرجه و تنسبب در و تهوره کلمیه بل
يكتفي بنحو يا جاهل ويا احمق ان احتيج اليه بلکه حد اعتدالده تجاوز ایتمیوب ای احمق ای جاهل
دیمکله اکتفا ایتمك اوزره تهور ایتکدر وفي الفعل كالضرب الشديد والجراح والتلف من بدون ضرورت
یوق ایکن فعل ایله فاعل معصیتی وکوربه ضرب و یا مجروح بدن ایتمیه بل يكتفي بنحو الجذب
والتفريق بينه وبين المعصية الا ان لا يمكن بدون الضرب فيقتصر على قدر الضرورة بلکه ضرورت
یوق ایکن فاعل معصیتی کوربه ضرب و جرح ایتمیوب بلکه چکوب اول معصیتدن اوزاق
اکتفا ایتمك وجدا اوزره تهور ایتمك حمیت اسلامیه دن ناشی اولمغله محمود و حدرو كثير من المحتسبين
يخطئون في هذا فيفرطون في الحسبة فلا يفي خيرهم بشرهم و زمانه محتسبلرینك اکثری امر بالمعروف
ونهي منكر ایتمکده عمیل ایتدکلری حسبینده حد اعتدال غری ایتمیوب افراط ایلر ایتدکلری خیر
کناه دکلدر المقام الخامس في الحلم بشنجی مقام بیانندهدر که تهورك ضدی و خلافیدر هو افضل
من كظم الغيظ لان التحلم بعد هيجان الغضب يحتاج الى المجاهدة كثيرة والحلم عدم الهيجان الغضب يحتاج
الى مجاهدة كثيرة والحلم عدم الهيجان وهو دال على كمال العقل وانكسار قوة الغضب وخضوعه للعقل
واما حلم ولدر که نفسك اسانیده اطمأنینت و قرار و ترك اضطراب اول وجهله که عواصف
غضب و غضبلری متزلزل و قلق کوه وقاردن متدنه ایلمیه که ندو یا طبیعت ایتمکله حلم و غضبك
عدم هیجاننده عبارت اولمغله هیجانندن صکره نفسك سکوننه اعتبار عبادت اولان
کظم غیظدن افضلدر و عقلك کمالنه و قوت غضبیه نك مغلوبیتنه وانقیادینه دلالت
ویرنکه مقاصد و حلم احواله بیان ایچون اعداد اولنان اوج مقاصددن المقصد الاول
في فوائد الحلم وهي اربعة الاول محبة الله تعالى اولکی مقصد حلمك فوائدی بیانندهدر و کلی
حق جل و علانك عبد حلیمی سومه محبت ایتمسیدر صف بو حدیث شریف اصفهانی سنندن
منقولدر عن عايشة رضي الله عنها قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم انها وجبت محبة الله
تعالى على من اغضب فحلم حضرت عایشه صدیقه رضی الله عنها روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه

دنانشم

وسلم ان اشتدم بیوردیکه بر کمسنه غضب کتوروب بخیده خاطر فلر غضب اوزره ایکن حلم ایدب کیده
غضب کتورن کمسنه یه مؤاخذه قلیه اول کمسنه یه محبت الله واجب اولوردر طب بو حدیث شریف طبرانینك مسندندن
اخراج اولنمشدر عن فاطمة رضي الله عنها انها قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله يحب الحيي الحليم العفيف المتعفف
ويبغض البذي الفاحش السائل الملحف بو حدیث شریف حضرت فاطمه رضی الله عنها روایت ایدر رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه ضرورتسز سؤالدن عفت و حلم و حیا صاحبی اولانی حق جل و علا محبت
ایدر سور ایمدی حلم اوزرینه امور دین دنیاده اقوال و افعالده نور ضمیر ثاقب و تدبیر مناسب ایله عالی مرتبه اولور
و امر بالمعروف و نهی عن المنکرده حلیم عالم قدر بولنور و کلیم طبیعت اولوب هرکس قول حکمتدن سویلیوب خیرخواه
اولور و کذلك ضرورتسز اولان ضرورت یوق ایکن سؤالده الحاح و اقدام ایدوب و فحش سویلیوب بی حیا بغض
ایدر بیورمشلر والثاني کوندزینه و مطلوب المجد عليه السلام ایکنجی حلمك صاحبنه زینت بخش اولوب حضرت حقه علی حضرتنده
مطلوب اولمسیدر دنیا بو حدیث شریف ابو دنیا مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابن عيينة رضي الله قال من دعا على
نبي عليه السلام اللهم اغنني بالعلم وزيني بالحلم واكرمني بالتقوى وجملني بالعافية حضرت رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم حضرتی درکاه سبحانه تضرع و نیاز ایدرکه بو دعاء اوقوردی معناسی دیمك اولورکه یا رب العالمین
نفس فیض فضلندن بنی علم ایله اغنا و حلم ایله مزین و تقوی ایله مکرم و بدنمی صحت و عافیت ایله جمیل و حسن ایله
بو دعا ایتمه لری ابن عیینه یعنی سفیان عیینه دن رویدر والثالث کوندرین العلم و مامور ایدر اوچنجی علم تابع
اولسیله عباد المأموره اولمرهدر نتکیم بو حدیث شریف ایله ایراد اولنور سني ابن السني سنننده اخراج
اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله عنه اطلبوا العلم واطلبوا مع العلم السكينة والحلم لينوا لمن تعلمون
منه ولا تكونوا من جبابرة العلماء فيغلب جهلكم حلمكم ابو هريره رضی الله عنه روایت ایدر رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم ایمدی امتنه خطابا بیوررکه علمی طلب ایدك طلب ایدك زیرا الله تعالی قتنده برنجی
و قدر شول علمدر که حلمله تزیین ایلیه حلم ترك حدت و تحمل شدتدن عبارتدر کذلك حلم دخی علمه
تابعدر و کندن حجت امداد و اعانتدر و استادلریکزه رفق ایلیوب و علما ایتدیجترینه تکبر ایدیجیلردن اولمان
تا که غضبکز علمکزه غالب اولمیه دیو بیورمشلر والرابع رفع الدرجات وشرف البنيان دردنجی حلیم
حلیم اولنلر درجات و شرف بنیانی شریف بیوت جلیلده اولمسیدر طب بو حدیث شریف طبرانینك
وابو داودك مسندلرندن استخراج اولنمشدر عن عبادة بن الصامت رضي قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
الا انبئكم بما يشرف الله تعالى به البنيان ويرفع به الدرجات قالوا نعم يا رسول الله قال تحلم على من جهل عليك وتعفو
عمن ظلمك وتعطي من حرمك وتصل من قطعك ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم بیوردی صحابه کرامه خطابا رضی الله عنهم اجمعین خبردار اولك ای اصحابم امتمه سزه خبر ویره یمی شول
نسنه که الله تعالی بنیان شرفکزی زیاده ایدر والکی درجاتکزی نعمت و دار القرارده اعطا اولنان بو نکزا بنیه
شرفه اولمسنه سبب اوله اصحاب کرین دیمشلرکه خبر ور یا رسول الله بیوردیلرکه غضب ایدندن حلم
ایدب و ظلم ایدنی عفو ایدب و سبب حرمانکز اولنان احسان ایدب و قطع صلح ایدندن رحم منزلین اولدوغنی

بشارتدر المقصد الثاني في فوائد ثمرته اعني اليمن والرفق يعني مقصد حلمك ثمرهسی اولان رفق ويمنك فائده
لری بياننده در وهي خمسة الاول حرمة النار عليه حلمك اول فائدهسی بش عدد در اولکسی رفق اوزره اولان
نار جهنم حرام اولمسیدر نتکم رسول اکرم صلی الله عليه وسلم بيورمشلردر ت بو حديث شريفی امام ترمذی
سننندن اخراج اولمشدر عن ابن مسعود رضي الله عنه قال عليه السلام الا اخبركم بمن يحرم على النار ومن يحرم
على النار على كل قريب هين سهل عبد الله بن مسعود رضي الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلی الله عليه وسلم
بيوردلر که خبر ويرهيم سزه خبر ويرهيم روز قيامتده جهنم کیمه اوزرینه حرام اولجقدر سليم نفع وخير قريب
اولوب جميع حوادثده سكون ووقار در طبيعتده سهولت اوزره اولان وكوربوزلو وطتلو سوزلو ومتواضع اولان مؤمن
قرنداشلرين مصلحتنه بوناسی وشرایع شارعك امرلرينه تابع اولوب سكونت ووقار ورفق اوزره اولوب خشونت
اوزره اولميان قولنه حق جل وعلا دوزخ آتشنی اوزرينه حرام ايدب انی جهنمه ادخال اتمز بيورمشلردر والثاني
اليمن حلمك ثمرهسندن ايكنجيسی رفق اوزره اولمغه يمن وبركت اولمسيدر لط حق طبرانينك معجم الاوسطنده
وبيهقی سننندن اخراج اولمشدر بو حديث شريف وبو معنايه دالدر وشاهد حالدر عن عائشة رضي الله عنها
عليه السلام الرفق يمن والخرق شوم حضرت عائشه صديقه رضي الله عنها روايت ايدر رسول اكرم صلی الله
عليه وسلم اندن که رفقده يمن وميمنت وبركت واردر وقطعا خرقده يعني احمقلق ونادانلقده وامورده بطرزلك ايله تصرفده
اولميانسانده لوحرق اولان شيدن خير وبركت كيدر وبالجمله ثناء شارع رفق اوزرينه كيدر روعنفده
شناعت ضرردن غير نسنه اولمدوغی مشيردر والثالث عدم الحرمان عن الخير اوچنجی رفق اوزره اولمسيله
ملازمت ايدن خيردن محروم اولمسيدر نتکم حديث شريفده وارد اولمشدر د امام داود سننندن روايت اولنمشدر
عن جرير رض انه قال سمعت رسول الله يقول من يحرم الرفق يحرم الخير كله بو حديث شريفی جرير رضي الله عنه رسول
اكرم صلی الله عليه وسلمدن اشتدم که رفقدن محروم اولن خيرلرك كلسندن محروم مدر دیو بيورديلر زيرا رفق اولدقده
نفس مطيع ومنقاد اولمقله شرع جهتندن لازم اولان اموره رعايت درلو ارباب حكمتك سرمايه حيا وزينتی
اوقات رفق وحلمدر والرابع زين صاحبه دردنجی رفقك صاحبنه زينت بخش اولمسيدر زيرا رفق ايله نظم
امور وصلاح جمهور ممكن ايدوکی ارباب بصائره مخفی دكلدر رفق اولدوغی شيده زيب وزينت ويرر و
الخامس محبة الله تعالی بشنجی رفق اوزره اولان قولنه الله تعالی محبت ايلمسيدر بونی مؤيد بو حديث شريف صحيح مسلمدن
اخراج اولمشدر عن عائشة رض قالت قال رسول الله عليه السلام ان الرفق لا يكون في شيء الا زانه ولا ينزع عن شيء الا شانه
عن عائشة صديقه رضي الله عنها روايت ايدر رسول اكرم صلی الله عليه وسلم بيوردر رفق بر وجوده اولدوغی كسنهيه
زينت ويرر وعيد اولدوغی كسنهيه عيب نقصان ايراث ايدر خير وبركت كيدر روايتده ان الله تعالی رفيق يحب
على الرفق ما لا يعطي على العنف وما لا يعطي على ما سواه بو حديث شريف زياده روايت اشتدر حق تعالی ولينك
قولنه فعله ملازمت ايدن صاحب رفق وحلم اولان وهر امورده قصد سهولت ايلين بندهسنی سور دنی حق تعالی رفقه
ويردوکی ثوابی عنفه ويرمز دنی مطالبدن رفقه ويردوکی عنفه ودرم يعني غلظه ويرمز رفق سائر خصال
حميدهدن ارتوق ثواب ويرر بكدر يعني حق جل وعلا رغبت ايدر هر اموره رفقی سور وعنف ايله حاصل اولميان نسنه

رفقده

١٩٣

رفقده حاصل ايدر دمدیکی ايدر دائمی مؤمنده دائما ايقی اولان اولدر که خلق ايله معامله رسن رفق ايله ايدب بونلاردن
المقصد الثالث في طرق تحصيل الحلم وهو التحلم اعني حمل النفس على كظم الغيظ مرة بعد اخرى بالتكلف حتى تكون
ذلك وطبعا مسمى بالحلم اوچنجی مقصد حلمی تحصيل اتمك طريقنی بياننده در اول حلم ايسه نفس انسانيه بر بر
نصيب اتحرك قصده طمأنينت وقرار وترك اضطرار اولوجهله که عواصف خشم وغضب اجراسی البدن
كيولوركن انبوب بنجد كره اکا بلك اتمکی كنديه طبيعت اتمك حلم تسميه اولنور بو معنايه دلالت ايدر بو حديث شريف در
طب قحص طبرانی ودارقطنی سندلرنده نقل اولمشدر عن ابي الدرداء رض انه قال رسول الله صلی الله عليه وسلم انما العلم
بالتعلم والحلم بالتحلم ومن يتحر الخير يعطه ومن يتوق الشر يوقه بو حديث شريفی ابو درداء رضي الله عنه روايت
ايدر رسول اكرم صلی الله عليه وسلم بيورديکه كسب علم اوكرنمك وچالشمقله اولور بطالت وكسالت ايله اولور تحصيل
معرفت ايله درون مشتغل بولنديکی علم معتبر انبيادن وائلرك ورثهسنه نقل ايله اخذ اولنور تاکه ثمره فوائدی ترتب
بولوب موافق وصدوری منور ايليه زيرا الله تعالی قتنده افضل برشی بو قدر شول علمدر که علمای زين ايليه وقار
تخصيص معارفده سكون واضطرار نتيجه عقل معيار دندر عاقل اولان مرد فاضل حلمه واصل اولور واظهار نشاط
وانبساط قيلور لكن تحملدن تكاليف وارد اولدقده طبيعت اتمکله حاصل اولور حلم ترك حدت وتحمل شدتدن
عبارتدر پيغمبر عليه الصلوة والسلام اللهم اغنني بالعلم وزيني بالحلم ايله دعا ايدوکی مرويدر بو وفائدهده
يعني بركسنه شروردن تجنب الله تعالی يه صغوب اتقا واحتراز ايلسه حق تعالی دخی صقلر ووقايت قيلور بو معهوده
بيوربنادر يعني بركسنه تحصيل خيرده اجتهاد ايلسه حق تعالی اکا اعطا ايدر وشروردن حذر ايدنی شرور و
غوائلدن حفظ ايدر دیو بيورمشلردر من جد وجد معناسنده در روي عن بعض السلف رحمه الله اني حصلت الحلم
ساكنه منه وربذي الشامة مدة مديدة وكنت اصبر على اذاه وكنت اكظم غيظي حتى ملكه وسلف صالحدن عبد الله
عبد الله بن مبارك عليه الرحمة حلم صفتنی بحد روزكار بدخلو وبدزبان اولان شهوترلر ايله قونشوب وحوزه
وبلكاربند صبر وتحمل ايدر نفسمی زور ايدرك امساك غضبده رسوخ بيدا اتمکله تحصيل ايتدم ديمشدر
وهكذا طريق تحصيل كل خلق حسن كالتواضع والسخاء والشجاعة اعني الممارسة الكثيرة بالتكلف ان يكون
راسخة وتواضع وجود وشجاعت اوليق وبهادرلق كبی هر خصلت حميدهنك تحصيلی دخی اولمدوغی اوزره ممارست كثيره
ايلمك اوزره وجود بولنور وكذا طريق كل خلق شيء كالكبر والبخل والجبن اعني الممارسة الكثيرة على ترك
مقتضاه والعمل بضده الى ان يزول ذلك الملكة الرديئة باذن الله كبر وبخل وجبن كبی ذميمهدن بو كوده
وبذل واجب اولان مالی امساك ايدب صفتی وغيرت وحميت اولماق كبی بو اوچ صفت خبيثهنك جمله صفت
ذميمه متفرع اولور هر خلق ذميمه ازالهسی مقتضاسنجه يعني ترك ايدب هر صفت ذميمهنك خلافنی تحصيل
جد وسعي ايليه وبند ايليه وتبديل اسبابی وعلل منقح اولمغی لابد مستبب ومعلول اولمغی نسنهدن منع
اولور باذن الله تعالی والرابع والعشرون من امراض القلب سوء الظن بالله تعالی وبالمؤمنين بمجرد الوهم و
الشك فانه حرام اذا ثبت قلبك يكرمی دردنجی دعندر ويرادنی اعطا ايتمسندن مايوس اولمق حاشا الله تعالی سوء ظن
ايلدی وبمجرد فسق وشنا وعمل دليل قوی سز مؤمنده سوء ظن اتمك حقيقتا نص قرآن ايله حرامدر سوره حجراتده

حق تعالی بیوردی قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم یعنی ای تصدیق
ایدیجی مؤمنلر کوجی بحیرز ایدک و ترک ایدک کانلری جوغنی تحقیقا که کانک بعض کناهدر دیکدر
زیرا اثم اکا متضرع اولور دیمکدر کویاکه سوء ظن اوج قسمدر اول مأمورده اول حسن ظندر حق جل وعلایه
و مؤمنلره خبرده وارد اولمشدر که ان حسن الظن من ایمانه ایکنجی قسم حرامدر و اول بدکمان و ملقد ظندر
رب العالمین و مؤمنلره و اولدخی موجب اولان اوجنجی مندوب الیدر و اول تحرّیدر قبله جهتی و بنا
وضع ایلکده و غلبهٔ ظن اوزره اجتهاد اولمورنده و امور دینیه یه متعلقات مهماتنده اولان ظن مباحدر
بوندن ماعداسی حرام قبیلندندر اعتقادلر امام مسلم سنندن منقول اولان حدیث شریفده
عن ابی هریرة رض ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال ایاکم والظن فان الظن اکذب الحدیث
ابی هریرة رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردر که اتباع ظندن
و یا خود سوء ظندن حذر ایدک کوز ظن شول تهمتدندر بلا دلیل قلب سبب بولور تحقیقا ظن نفس
انساندن القاء شیطان ایله وقوع بولور بونده حدیث ایله وصف ایلدی اندن ناشی اولمغله مجاز بوندن
ولا تجسسوا ولا تنافسوا ولا تحاسدوا ولا تباغضوا ولا تدابروا وکونوا عباد الله اخوانا کما امرکم
بر مؤمن سوء ظن ایدوب و تهاسنده اولان حالنی تفتیش ایدوب و کا متعلق اولان خفیه بر سوزلری
ایدب و لا تذلیل و تحقیر ایدن و بالجمله بر برکزه مباغضه و منافسه و تحاسد ایلمکز و غیریدن زوال
نعمت و انقراض دولت تمناسنده اولمکز و دخی بربرکزه اسباب بغض متعاطی بولنمکزدن بربرکزه
یولداش و قرنداش کبی حالاتی اولکز المسلم اخو المسلم لا یظلمه ولا یخذله ولا یحقره التقوی ههنا
الی الصدر بحسب امرئ من الشر ان یحقر اخاه المسلم مسلم بربرینه قرنداشدر انک اوزرینه انواع ایذا
و صنوف جفاسی حرامدر بوندن صکره انبیا تمنش یعنی غضب ظلم ایله عرضنه طعن و صوجی یوق ایکن
اذا زرده قلبی خاطرینی یقوب استحقار انکز دونهی بیوروب مبارک کوکسنه اوج کره تکرار تقوا بوده
دردی بو مؤمن قلبی تقوا ایله حل و مأوی ایدر کنایه اشارت بیوردیلر و کل مسلم علی المسلم حرام دمه و عرضه
و ماله ان الله تعالی لا ینظر الی اجسادکم ولا الی صورکم واعمالکم ولکن ینظر الی قلوبکم بو متدادر خبری
حرام یعنی هر مسلمک قانی و عرضی و مالی اخوه حرامدر ناحق یره قانن دوکمک و هتک استار عرض
شان اهل ایماندن دکلدر زیرا مؤمن نفس واحده کبیدر کندو نفسنه ضرر رسیدنده بو قرداشنه
دخی قصد ضیق کورن و اکر غضب و ظلم ایدر رسه کندی نفسنه اتمش اولور حضرت عیسی صلوات الله
علی نبینا وعلیه بو معنادن خبر ویرب بیتده **بیت** عیسی بدهی دیدکه کنند فناده حیران شد • و بکرف
بدندان را کنت • کفتا کران کنند تاکنت شد که باز تا باکجا بکنند شود انکر نکنت • انکشت بکن
بخز بعد کوفتن کس • ناکس نکند بجز نند کرفتن منت • پس سلامت استرسن مقتضای قلب
سلیم و طریق مستقیم ایله کوزدر زیرا قلب هر بر خاطره خطور ایتدکجه رد و اخراج ایکن نظر که امداد قلبکزه در
بخشد صورا اعمالکزه دکلدر یعنی تحقیق حق جل و علی صور ظاهره کزه نظر ایلمز و دخی بر اندن خاص

لان کذب الحدیث لیس الا لانه بعدم مطابقته للواقع
بل بواسطة عدم مطابقته
وما ظن السوء فکانه لذا عد قضایا کذبا

اولان

ولان اموالکز ایله سوی متاب ایلمز لکن الله تعالی سزلرک موضع نظری اولان کوکلکزه نظر ایلر دیکدر و فی
روایة و لا تناجشوا امام مسلم رحمه الله صحیحنده روایت اخرنده زیاده ایتمشدر یعنی مراد اولنان متاع کاسد
بر کمسنه نک بهاسنی کسنه ارتورر ترغیب قصد ضرر ایجون زیاده قلوب بو حرام اولدی و عند حضرت سید الانام
علیه افضل الصلوة والسلام و لا یخطب الرجل علی خطبة اخیه حتی ینکح او یترک و صحیح بخاری زیاده ایتمشدر بو معنا یعنی
بر کمسنه نک نکاحی مراد ایدب بر خاتونی المق ایچون سوز بغلمش ایکن خاتونه قوشنی ایکن نکاح ایتدیرن و ترک
ایتمکوب بوزغون ویکنده ایجون لق و اول خاتون نکاح ایله طالب اولمدن نهی ایتمشلر ایکن خاطب الخطبه اختیار ایله
ترک ایده و یاخود غیره اذن اوله خاتونک خطبه سنه اذن ویرده که تقدیرجه جائزدر بونده نهی تحریم ایچوندر واما
اهل المعصیة والفسق المجاهرین اوزره علما قرار ابن تعبد علیه الظن علینا ان نبغضهم فی الله تعالی فلیس من سوء الظن
فی حق و انا بو مسلم سوء ظن ایتمک اعلان فسق ایتمسلر و یا فسقند غلبه ظن ایراث ایدر سوء ظن
ایلیکز انک اوزرینه بغض فی الله و لمغز واجبدر و یدل علی هذا قوله تعالی فما لکم فی المنافقین فئتین یعنی
وزرینه دلالت ایدر اداک تفسیر ایدرکه حق تعالی سورهٔ النساده بو قول شریفی سبب نزولی بودر که منافقلر زیدی
کلوب بر قاچ کون رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضورنده طوردیلر بعده کلدکلرینه پشیمان اولوب اتفاق
ایلدیلر که مدینه دن دستور الوب کیده لر و اروب کروه ایدیلر منقول اوله لر بو اتفاق ایله رسول علیه
السلام فاننده کلوب دیدیلر که یا رسول بز مدینه نک هواسی خوش کلمدی بزه اجازت و یرکز مکه یه وارالم
رسول علیه السلام انلره دستور ویردی کافر اولدیلر انده نصکره مکه دن شام
طرفنه بازرکانلغه چقوب روانه اولدیلر چون مدینه اهلی انلرک کاروانه اولدوقن اشتدیلر
انلرک کافر اولدقلرینی علاجه ایدب مالکزین بعضیسی ایتدیلرکه مسلمانلردر انلری قتل ایتک
ما لکزین الحق روا دکلدر دیو ایکی بلوک اولدیلر اختلاف ایتدیلر پس حق تعالی انلرک نفاقلرینی بیان قلمق ایچون بو آیت
کوندروب بیوردیکه ندر اولدی سزه ای مؤمنلر که منافقلر حقنده ایکی بلوک اولوب خصومت قلورسز بعضکز
بدرلمکه کافرلر و بعضکز ایدرکه مسلمانلر در تحقیقا حق سبحانه و تعالی انلری خوار و ذلیل قلوب کرو اولکه کفرلرینه دوندیلر
اول نفاق ارتداد کفره میل ایتدکلری ایچون دیلر میسز که الله تعالی هدایت ایتدکی چقروب برقدوغی
کروه ارشاد ایدب کتوره سز هدایته سزوینک الله تعالی اضلال ایتدیرقدوغی ارشاد ایدب کتوره سز طریقی ضلالته
سز کا بر طریق بلمزسز که انکله نجات بولوب قورتوله سز علی الاول غیر محرم اذا ظهر اثره علی الجوارح وجد اوزره
بلا دلیل قلبده سبب سوء ظندن غیری سویلرسه شرعا حرامدر قال سفیان الثوری رحمه الله الظن ظنان احدهما
اثم وهو ان یظن و یتکلم به والاخر لیس باثم وهو ان لا یتکلم نکم سفیان ثوری الله تعالی رحمت ایلسون بیوردیکه
ظن ایکی نوعدر بر نوعی اثم موجب مؤمنه سوء ظن اندوکی غیره سویلیکدر ایکنجی نوعی دخی دوهم
سوء ظن ایتمکدر دخی قلبنده لساننه کتورمیه بجرحرام ولم یعلم اختیار ایتمشدرکه اثم موجب دکلدر
هذا هو المختار وقد سبق فی الحسد قول المختار و لان دخی بودر بونک بیان حسدده کچدی در و ضد سوء الظن
حسن الظن بالله و بالمؤمنین اما الاول فواجب و کفی و سعت رحمت الهیه یه وطرق عالیسند حسنی

دوام استمرارنه دبست وهر ضد الطاف بيغايه سنك ابيد واراولنق ايله الله تعالى يه حسن ظن اتمك وشروط لاز
مشرف اولان اخوان مؤمنينه حسن ظن اتمك الله تعاليه و مؤمنينه سوء ظن اتمامك ضد و خلافيدر و واجبدر
اوكنده وجود ندد لالت ايدن احاديث نبويه دن بري م امام مسلم بن الحجاج القشيري سندندن اخراج ايتد
اولنمشدر عن جابر رضي الله عنه قال عليه السلام لا يموتن احدكم الا وهو حسن الظن بالله تعالى جابر رضي الله عنه
رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن روايت ايدر احوال حالاتدن و وفات ساعاتدن فوت اولدوغي وقتده الله
تعاليه حسن ظن ايدجي اولدوغي حالده فوت ولسون يعني رجاسني قطع اتمسون نقدار كناهي چوق ايسه رحمتني
تعالى حضرتنه حسن اعتقاد و حسن ظن اوزره بولنسون و تحقيق بلسنكه حضرت جليل جبار رحمت ايدجي
وكناهلري بارليغيجي غفار و لطف وكرم چوق پروردكار در رحمتندن بر ذره سي كفايتدر و راوي حديثندن
اشتدمكه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بو عالمدن انتقال اتمزدن اوچ كون اول سويلمشدر يعني امتنه ذكر ايتدي
ارحم الراحمين حضرتنه حسن ظن اوزره بولنك سوء ظندن حذر اوزره اولك ديمكدر زيرا رجا و خوف بوتدن اول
حسن ظن اعلاء و مستحسندر اما مريضه اولى و احسن بودر كه مطلقا رجا ايله اولور رجا ايله رضا حاصل اولور حسن
نسلي بو ظاهرده نهي موتدن واقعدر معناده سيئات اعمالني ملاحظه سببيله رحمت حقدن نا اميد
اولمقدن نهيدر و خدانك فضل احسانني رجايه ترغيبدر زيرا اول حالده خوف نافع دكلدر زيرا ثمره خوف
عملدر وزمان عمل فوت اولدي و عمل قلبك اول حاليه كرمه حسن ظندر و انك سعت رحمتنه ميل و رحمتنك
غضبي اوزرينه سبقتيه باقي قالدي ديمك اشارتدر ح م ت بو حديث شريفي امام بخاري و مسلم و ترمذي
رحمهم الله تعالى سندلرندن اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله عنه مرفوعا قال الله انا عند ظن عبدي بي ابو هريره رضي
الله عنه مرفوعا روايت ايدر حضرت جليل جبار لسان رسول مختاردن اظهار و اخبار ايدر بو درشكه بن قولمه
بكا اولان حسن ظني قتندهيم و انك ظني حسبيجه بن انكله معامله قلورم و بنندن اميد اتدوكي نسنه كا ويرورم
مغفرت طلب اتدكده اكا مغفرت ويريرم و كناهدن توبه ايلدكده توبه سن قبول ايدرم و بكا دعا ايلدكده
دعاسني قبول ايدرم و بكا صغيدقده اكا كفايت ايدرم ديمكدن عبارتدر بو حديث شريفي امام ابو داود سندندن
نقل اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال حسن الظن من حسن العبادة ابي
هريره رضي الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيورديلر بوندن تبعيضيه در يس بعض صلحاء
مؤمنين ايچون حسن ظن اتمك جملة حسن عبادتدر يعني اعتقاد خير جمله احكام عبادتندندر ديمكدر حد
حب هق بو حديث شريفي امام احمد بن حنبل و ابن حبان و بيهقي رحمهم الله عليهم سندلرندن اخراج
اولنمشدر عن واثلة رضي الله عنه قال سمعت رسول الله يقول قال الله تعالى انا عند ظن عبدي بي ان ظن خيرا فله
وان ظن شرا فله واثلة بن الاسقع رضي الله عنه روايت ايدر كه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن
اشتدم كه حضرت جليل جبار لسان رسول مختاردن اظهار اخبار ايدر كه بن قولمك ظني قتندهيم ضمير عالم
و انك ظني حسبيجه بن انكله معامله قلورم اكر بكا خير ظن ايدرسه مقتضاي ظني كندويه راجعدر و اكر بكا شر ظن
ايدرسه شر و ردئ ظن اندوكي فعل كندويه عودت ايدر يس معامله ظن اوزره در دوراندن ان خيرا فخير

وان شرا فشر ديمكدن عبارتدر طب طبرانينك سندندن نقل اولنمش حديث شريفدر عن ابن مسعود رضي
الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم قال والذي لا اله غيره لا يحسن عبد بالله الظن الا اعطاه ظنه بان الخير بيده
عبد الله بن مسعود رضي الله عنه روايت ايدر تحقيقا رسول اكرم صلى الله عليه وسلم قسم ايله بيوردي كه اول الله
بحقيچون كه اندن غيري معبود يوقدر الا الله تعالى واردر رحمتي حسن ظن اوزره در اولان عبدك بلد سنيه در انك
ظني اوزرينه معامله قلور و متوقع اولدوغي نسنه ظن كوره اكا ويرر زيرا دوكلي الله تعالينك قدرتنده در اكر بو قولنه
خير و ايدرسه اكا حسن ظن ويرر و طريق رضاسنده استخدام ايتدرر ديمكدر يس امت اكر ظني خير ايسه كوردر
و شر ايسه شر كورر لكن لايق اولان بودر كه جناب عزت ايچون سن ظنكي انواع كمالاتدن قانون تنزيه و تقديسه بولندر
درس وتفكرنه معنوي اولان سعت حسنندن قريب ديوانسانزندر هق بو حديث شريفي امام بيهقي سندندن اخراج
اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله عنه قال عليه السلام امر الله بعبد الى النار فلما وقف على شفيرها التفت فقال اما والله
يا رب ان كان ظني بك لحسن فقال الله تعالى ردوه فقال الله تعالى انا عند ظن عبدي بي ابو هريره رضي الله عنه روايت
ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردركه يوم قيامتده عبادندن بريني جهنمه فرمان اولنور بابه جهنمه وارد قده
ديكه رب العزة توجه ايدر يا رب العالمين دنياده وسعت رحمتكي بلوب لطف شريفكه حسن ظن اوزره دكلميدم
ديو نفس خود محيط دربوب و نيازي ايله رب رحيم رحمتم بكا حسن ظن ايدن قولمدر ديو عفوايله جنته
رسنده مر بيوره ديمكدر واما الثاني فندوب اليه فيما تلك من امرهم ويحتمل الصلاح والفساد وخصوصا
وسلم الظاهر العدالة فالحمل على الفساد حرام وعلى الصلاح مستحب واما ايكنجي مؤمنلره حسن ظن اتمكدر مؤمنين
ظاهر العدالة اولوب فساده حمل اتمك حرامدر و صلاحه حمل اتمك مستحبدر والخامس والعشرون الطيرة
والطيرة موافقت قلبك بكري بيشنجي سوء طيره و تطير در كه بعض اشياء شوم وارد بو اعتقاد قلبك بيانندن
عبارتدر و هو التشاؤم وهو حرام اول شوم طوتمق ايسه حرامدر يعني بر شيئي شوم علامت اتمك حرامدر
و حرمته دلالت ايدن احاديث نبويه دن بري بودركه د ابو داود مراسلندن منقولدر عن ابن مسعود رضي الله عنه قال
رسول الله عليه السلام قال الطيرة شرك ثلثا وما منا الا ولكن الله يذهبه بالتوكل بو حديث شريف عبد الله بن
مسعود رضي الله عنه روايت ايدر رسول الله صلى الله عليه وسلم اوچ كره بيوردي طيره شركدر بو نسنه لرده
شوم اعتقاد ايلمك شركدر يعني حق تعالى حضرتلرينك قضاسندن تجاوز و قالمريه كلري ديو
رجوع قلمق شركدر زيرا و معانده غايت جهالتدن و سوء اعتقاددن ناشيدر يس بر كمسنه الله تعالى
غيري سندن نفع و ضرر وارد ديو استقلال بونندن اعتقاد ايلسه اولكمسنه فقد اشرك ديكمشدر
طيره سوء ظندر و انك حاجي كوفتاري اولدوغندن توكل بونندن عقيده سي درست بولنمدوغندندر
تكه تسليم و تفويض قلوب فانيه فلاكت مادر عودت ايلر بلكه توكل مانع اولا اسباب اعتقاددر
تا ترك نا اسباب شرطا توكل دكلدر حاصلي اشيانك اسبابندن بيلمك جهالتدر و مقدر خير و شر
سبب شركدر اوچ قسمدر اولكي الله تعاليه غير به عبادت ايلمك ايكنجي معصيتده در بركمسه مطيع
ولمق اوچنجي ريا در اولكي كفر ايكنجي و اوچنجي معصيتدر بو حديث شريف خ صحيح بخاريده اخراج اولنمشدر

الحديث الخامس والعشرون

عن ابی هریرة رضی الله ان النبی علیه السلام قال لا عدوی ولا طیرة ولا هامة ولا صفر بو حدیث شریفی ابو
هریره رضی الله عنه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دن روایت ایدر بیوردیلر که بر انسانک ویا بر حیوانک
مرضی بر آخر انسانه یا حیوانه سرایت ایدوب اولشمز تاثیری یوقدر زیرا اطبا بعضی خسته‌لغک
تاثیری واردر دیو سویلدکلری سوزی باطل ایدر بلنسنکه سنک اوزرینه مقدر اولمیان اصابت ایتمز وانده ضرر
کلمز وزن دخی کلمز بو سوز بالکلیه خطا ایدر که اعتقاد و یقینی قوی اولان سببدن نزدنده
خالی بولنور و بو نسبته مرفال النوب اکلمز اولدیغی نظیره اصلا اولدیکه اهل جاهلیت سفره چقمق
ویا خود بر مصلحته مباشرت اتدکلرنده قوشلر کوره درلردی جو و نجو باشنده اولان قوشلری
اورکدوب اوچوردرلرایدی اکر صاغ جانبنه الوب بروازایدرسه انکا تبرک ایدوب سفره چقار
قرین کوره کیدردی وانلره سوانح تسمیه ایدرلرایدی و مصلحتلرینی ترک ایتمزلردی واکر صول
طرفه اوچسه بوشوندن دونرلردی وانلره تشأم ایدرلردی وانلره بوارح درلردی بو معناسنه
حماقت و جهالتدن و سوء اعتقاددن ناشی اولدیغندن رسول اکرم بو فعللرندن نهی ایلدی
ونی ابطال ایدوب نفع و ضرر ایله انلرک تاثیری یوقدر دیو خبر ویردیکی و دخی بایقوش کلوب دام اوزره
یا اوجاق اوزره اواز ایتدکده بو دخی نظیر اتیوب بونک کبیلره وجود ویره‌سی زیرا انسانه وهم
کتوریجی کساری خوفدن ... باعث اولورلسانه عرب بایقوشه بوم و بجفره
درلر بو قوشنده بکجه اوجر و منکر اواز ایدر اهل جاهلیت درلرکه ارواح اموات بایقوش اولور
دخی کورینور روایت اولنور کم عرب ایکی بایقوشه بازاره کتوردوش ضاعفه اکا صورلر یخد
صنارسن عوید در کرا ولوسون بر انجید وکیجی سن اون انجید صنارم دیدکده دیدیلرکه نیچون انجید
انکیچون کیدر دیدیلرکه نیچون ابتدی انکیچون که بوکسندنک شو سلفی ... درلرنک اکسالده در
زعم عرب اشده بو یلدر بونک خود اصلی یوقدر دیو شارع انلری تکذیب ایتمشدر و بو اعتقاد
فاسددن فکر کاسد دیو منع ایلمشدر بو خود بر بارک قوشدر **حکایت** اولنور کم بر کون قوشلر
حضرت سلیمان علیه السلام شکایت ایدوب دیدیلرکه بزم ارامزده بر قوش واردر که اکا بایقوش
درلر و ویرانلرده اوتورر باده کلمز و بنی ادمک طعامندن یمز ایکی اوزون قولاغی واردر ...
اوزرنده اوتورر خلق انی شوم فال طوتارلر و بزلر انلرده طوراق ایدیشوردیدیلر پس حضرت
سلیمان بایقوشی کتوردوب جمله قوشلرک بو رسمی شکایتلرینی سویلدکده بایقوش ایتدی یا سلیمان
امین الله بن انلرک ارهسنده وار یوم تا که انلر بلا و حسدلرندن امین اولم و ادملرک طعامی یمم
زیرا ایدن بنی اورلر واکر بر سمنی اولدوردرلر و قولاغی خلاق عالم اوزون یارانمشدر که اووب
اولمز سوزنی اشتمیم اندن بکا نقل او شمیه وطالر اوزده واویدر سکری واد بو قصر ...
مغرور اولکر بونلری سوزدن الوردیا سزلری بونلردن الورلر و کورستانده اوتورم ابدا که
ای صاحب القصر شهدی صاحب القبر اولدوکز اول وکدن دیدیکم راست بیدی نجس بلا ...

دیدم

دیدم دیدکده حضرت سلیمان ایتدی بو مبارک قوشی اپراق اوشمندرمکزکه بونک چوق حکمتی واردر
بو دیو زیرا عوام ناس اکا حقارت نظریله باقرلر اما خواص ناس اکا حقیقت نظریله دلرزیرا بایقو
ش بر جوانلروخواب کبی اواز ایدر سنده ضرر ایله انلرک بونا تاثیری اولدوغندن خبر ویردی ودخی خیر
بنده ومبارک کونلردن برکونده شومکلی یوقدر نحس یوقدر واکر الله تعالی استقامت اوزره اولوب خبر ایله ... ادرسه
وورسن اول ایله کونک جملهسی کا خیر ایله سعد اکبر اولور واکر عصیان اوزره اولورسن اول ایله کونک نحس
وشوم اولور زیرا ایلرک و کونلرک جمیعسی مسخراتدن اولوب تدبیردن بر نسنده علاقهلری اولدوغندن اهل
طلمات بوکاذهب اولمشلردر و صفرک معناسی نفوسی بفتحتین بوش و خالی شهود عربیه دن محرمدن تصغیر ...
بندر جمعی اصفار کلور دخی عرب زعمی اوزره کشینک قارنی ایچنده دوددر یلانک ادیدر کا حیة البطن
درلر و بجاع الجوع درلر ... اچقسه ادمی قرنی ایچنده اصر و رجین جو مده کشینک قرنی طور در اچقدوغی
زمانده بو زعم بو یلدر انمدیکه بو زعمک اصلی یوقدر دیو شارع انلری تکذیب ایلدیکی بو سوء اعتقادن فکر فاسدن
دیو منع ایلمشدر و زاده فی روایة اخری فر من المجذوم کما تفر من الاسد وامام بخاری بو حدیث شریفی بیلنده
زیادهیه بروایتده صحیح انشدم او روایت اوزره مجذومدن ارسلاندن قرار ایدر که قرار ایلدر دیو بیوردیلر قاری
شوکسنه خطا ایدر که نظر ضعیف و یقینی قلیل اولدیسه نقطع نظر ایدوب اسبابه مربوط بولنان اعتقادینی
جیانت ایچون زیرا سرایت و تاثیری امری حق قدیر الله کان تقدیردن بولمزسه تیرندیر انسانه ضرر
ویرمز قوس قضادن اتلان سهام آلام نشانه خطا ایتمز دیمکه اشارهدن بیورمشلر **د** بو حدیث شریف
وابو داود مراسلنده اخراج اولنمشدر عن قطن بن قبیصة عن ابیه رضی الله قال علیه السلام یقول سمعت
رسول الله علیه وسلم العیافة والطیرة والطرق من الجبت قطن بن قبیصه رضی الله عنه بابا سی قبیصهدن روایت ایدر
تحقیقا بن رسول اللهدن اشتدم که قوش اوچورب اردینجه چقروب چاغرمق وانی تشأم ایدب شوم و بلنز
کورمک وکاهنک یجود طاشلر ویا بقلر ویا قوم ایله فال اچمک اعمال سحردندر ایلدیکی سحر حرام اولدوغی کبی
مذکوراتی دخی حرام ایدکی بیلدی **خ م** بو حدیث شریفی امام بخاری و مسلم سنن صحیحلرنده منقول در کذکرا ولنور
عن ابن عمر رضی الله قال علیه السلام لا عدوی ولا طیرة وانما الشوم فی ثلثة فی الفرس والمرأة والدار بو حدیث
شریفی عبد الله ابن عمر رضی الله عنهما روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه بر انسانک یا بر حیوانک
مرضی بر آخر انسانه ویا بر آخر حیوانه سرایت ایدوب اولشمز و بر شیدن بر امارفال اولنوب شومق اکلمز و تاثیری
یوقدر اکر شوملق اشیادن بر شیده اولیدی اوچ نسنده اولوردی برسی شول اتدر اولوردیکه انک اوزرنده
غزا اولنمز ایکنجی شول سلیطه خاتوندر ویا خود طفور بین عاقره و عقیمه اوچنجی شول جاری قبیحه ولان دار فساد
مدار درکه جنفا اولور مسجده بعید بولنور بونلردن غیری بر شیده شوم و ضرره علامت اولمق یوقدر که اشیاده
وانبیاده وجودی دخی اولور مقصوده وکوزنده اولان انلرک بو ترک حقیقتک وضع ابداع اندوکی
حسبلیدر من حیث الطبع دکلدر و فی روایة فقال ذکروا الشوم عند النبی فقال ان کان الشوم ففی الدار والمرأة و
الفرس و در روایة اخری اوزره سلطان انبیانک بو حدیث مقاسن سنوال اندکلرنده بیورمشلردر یعنی ...

عدوی وطیره بو قدر واکر اشیا مخصوصه برشیئک ضدلرنده عبادت اولان شوملقدن برنسنه وجود اولیدیکی
دارده وخاتونده واتده اولوردی پس اوچ نسنه ده اولوردی بو اوچ نسنه ده اولیجق غیری موجود ده الدی
وجو بوقدر دیمکدر بو روایتده بو حدیث شریف ابو هریره دن مرویدر حضرت عایشه استماع ایلدیکده جواب
ویرمشکه ابو هریره بو حدیث برخو بجه اصلنده ضبط اتمامشدر واولنده دکلیوب بو حدیث اخرینی بتشی مشدر رسول
اکرم قاتل الله الیهود یقولون الشوم فی ثلثة الدار والمراة والفرس معناسی حق تعالی یهودیلری قتل ایلسون که زعم
فاسدلرنجه اوچ نسنه ده شوملق واردر خانه خاتونده فرسده بونلرده شوملق اثرندن برشی اولمدیغنه
اشارت بیوردیلر داود بو حدیث شریف ابو داود مراسلنده اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله عنه قال رجل
یا رسول الله انا کنا فی دار کثیر فیها عددنا وکثیر فیها اموالنا فتحولنا الی دار اخری وقل فیها عددنا وقلت
اموالنا فقال رسول الله ذروها ذمیمة انس رضی الله عنه روایت ایدر بر کمسنه سلطان انبیایه کلوب شکایت ایلدی
شکایت ایلدیکه یا رسول الله ساکن اولدوغم خانه ده اولادو انسابده عدد کثیر و مالیمز وافر ایکن حالا و تحالف
غیری خانه یه وارد قده قبل العدد وقفیر الحال اولوب انلرک جملهسی ضایع وصاحب وذاهب اولدیکده بیکده
حضرت رسول الله انلرک اعتقادلرینی صیانت ایچون انی ترک ایدب اولدن اخراجی امر بیورمشلر
عدد ومال وانقلاب احوال قضای حضرت ذو الجلال ایله درو قتنده اول قضا ظهور ایلدکده جماد ولا خانه
ایدر لرظنلری ضعیف اولدو غدن تشویش خاطره دوشرلر بس امد خسته صحت ومالدار نعمت وظهور عاهت
افتخانه ده وغیریده دکلدر بلکه قضای جناب عزت ایله در ذکر اولنان خانه عبد الرحمن بن عوف رضی الله عنه
فرزندی اولان اسود بن عوفک ایمش بو سوزلریله در سول اید نبی او ایمش اختلفوا فی تطبیق قوله علیه السلام انما
الشوم فی ثلث عموم علیه السلام الطیرة شرک ولا طیرة بو حدیثلر بربرینه موافق اولمسنده اختلاف ایتمشلر
حضرت رسول اکرم قول شریفلر تطبیق ایدوب اکر بر شوم شیئک وجودی فرض اولنسه انده وخاتونده
اولوردی بو اوچ شیده اولوردی طیره دن عبارتدر وبونک اعتقادانده مضرت و کفر و شرکت واردر دیر
قال بعضهم شوم الثلث بطریق الفرض بدلیل روایت الاخری وبعض علما قولیجه انلک اظهر یدر برشئی تجیلیدن
اولماندر و باغر اولماندر واسکی دار اولندر و خاتونک سوء خلقیدر و یا خود مهری اغر اولندر و یا خود
طغورمندر قدر وبعضلر قولنجه بونلرده شوملق عدم موافقتدر دیوب حدیث شریفده شوم لفظیله طیره معناسی
وبر مقصد لاطیرة علی هذا دیمشلر لکن ابن قتیبه وغیریلر دن اکثری جواب عقول وبر مشلر لاطیرة الا فی هذه الثلثة دیمشلر
وبو اوچ نسنه طیره دن عبارتدر وبقوله قوله علیه السلام فی الحدیث لا تخبر ذروها ذمیمة وکون شومها بالذات
تعالی وبخاصیة وضعها فیها کالادویة للمضرة والعین لا بطبعها وحدیث آخر اوزره اول خانه ترک ایله دیو بیوردیغی
والشیاء تلکدن وجودی الدویه مضارده وعینده اولان انلرک موثر حقیقیلک وضع ابداع اندوکنه حیبه
من جهة الطبع دکلدر بو حدیث ابن ابی الدنیا روایت انس ومفتاح دار سعادتده بازمشکه نظر الضرری نظردن
خوف وحذر ایلین کمسنه دن اخوف وخشیت واندیشه مضرت المسنه کانظردن احتمال ضرر بو قدر خصوصا
حال طیره و نشامنده کفارت بودرکه ایته اللهم لا خیر الا خیرک ولا الا غیرک معناسنی دیمه اولورکه بادنبیچ بر

وهو قوله علیه السلام ان کان الشوم ففی الدار والمراة والفرس

الرمنیع عدها

وبعضهم شوم المراة سوء خلقها وشوم الدار ضیقها وسوء جارها وقیل شوم المراة غلاء مهرها وقیل شوم الفرس ان لا یغزی علیها وبعضهم ان هذه الثلثة مخصوصة من الطیرة وتقویه صحح

ونلر نسنه دخی هیچ بر قوش اوچار بوق اوچوران سنسن دخی سنده غیری الده بوق الا سنسن دیمکدر او اعتقادلر
کشی بو مذهبلور وکذا اختلفوا فی تطبیق قوله علیه السلام فر من المجذوم وقوله ولا یورد ممرض علی مصح
اولوندیکدر حضرت رسول اکرم قول شریفلری صاحب جذامدن فرار ایدک ارسلاندن فرار ایدرکبی دیو
بیوروب حدیث اخریده خسته دوه لری صاغ دوه لر اره سنده خلط اتمسون بیوردقلری بحث الظاهر بو اوفق
کورنمکله بعض علما نفی عدویدن مراد بر مرضک بالطبع سرایتی بو قدر تقییده الا الله تعالی اذنی وخلقی ایله
سرایتک جوازی بی اشتباهدر که حدیثلن مذکور دیمشدر فرار ایله امرک وخلطک نهیک محل منافاسیدر بو توفیق
ایلدر در جرخم نکم بو حدیث شریفی امام بخاری محمد و امام مسلم رحمة الله علیهما اخراج ایتمشلردر عن ابی هریره
رضی الله عنه عموم قوله علیه السلام لا عدوی اکثرهم حملوا الاولین علی صیانة الاعتقادکا فی الطاعون ابی هریره
رضی الله عنه روایت اندکلری اوزره حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک بو قول شریفی عموم لا عدوی
نفی بو زنجه اکثر علما اول معناسی اوزره حمل اتمشدرکه خلقک اعتقادلرین صیانت ایچون در نتکم طاعونده کلری
ونی سبقت ایتمجه فکیف غیرها دیمکدر وبعضهم علی ان النفی تعدیه بالطبع کما یعتقده اصحاب الطبیعة وانه
باذن الله تعالی وخلقه یجاوز و بعضلر دیدیلرکه نفی عدویدن مراد بر مرضک بالطبع سرایتی نفی ایدر الا الله
تعالینک اذنی وخلقیله اولا سرایتک جوازی جائزدر زیرا بو باب طب دنده اصطلاح هوای مخالف ایله
اورنده اعوان اشیادندر بو باب عدوی تاثیرندن دکلدر و دار دنیاده خود بر کمسنه باقی و پاینده
دکلدر وطوار وخدمتکار دخی صدد زوالده در خاتونی دخی بالنسبه یا خود بعض کلودنون اوور
نادی دخی فوت اولور یا خود صنار یا فجار بو دنیا بر منزلدرکه انا زل ولان فوا فل عاقبت رحلت ایدیجی
ظاهردر وارتضاه الامام النوری یعنی رحمه لما فیه من التوفیق بین الاحادیث وبینهما وبین قول الاطباء کثیر
ذهبوا الی ان العلل التسع تعدی بالجذام والجرب والجدری والحصبة والبخر والرمد ولا امراض الوبا ئیة
حدیثلرین مذکوردیده فرار ایله امرک وخلطک نهیک اعتقادلرین صیانت ایچون در بو توفیق متاخرلردر
وجه اوزره بر برینه صورتده مخالفلری بولنان احادیث بینی واحادیث ایله اطبانک
امراضدن بعدیکلر موضعه سرایت اتمسنده مذهب اولدقلرینک بری جذامدر سودایه دن مسلتنو
ولمقله حادث اولور پس امرد طبیب بکیجه سبیل لازم کلدیکر بو بدی در جده امراضک
وسائر کلکرده صاحب عذرا ولنلرک لازم کلان تجرب علاجلر عزدن تنی خیله بر فیجی تبر که یابی اید لم
ان شاء الله تعالی قال الفیسونی زاده فی مؤلفه من الطب والطب اتفقوا الاطباء الفارس والروم والهند علی
ان جمیع الامراض متولدة من ستة اشیاء کثرة الجماع وکثرة النوم فی النهار وقلة النوم فی اللیل وحبس
البول وکثرت شرب الماء وجوف اللیل وادخال الطعام علی الطعام ای قبل الهضم حکماء عجم عندلرنده دوم
اتفاق اندیلرکه جمله عموم یعنی امراض مختلفه نکه واردر معلوم اولسونکه کثرت جماع اعدوانک لذتنه
طبع اغریجاو بو کوندوز بیدار اولدن نهار صقین جبس بول اعدضعف بیل و بیجی اویانوب صقین صوایچمه
وبعد اشتهاء عم طعام اوستنه عدنفث تاکم کورمدسبن صقلت حکما بو سوزه فوقائل علیه سوزه اوکو

King Saud University
Copyright © King Saud University

اولور هر سوزه دمان احز ایچه اولیجی صودن ایچمز علم حکمتجه بجه هردر کوش جان طاقتی لز کو هر درد
بعد ایچمز اولور غدایه بدن جان غداسی اولور کلام حسن در بیان معالجه جذام تاکه بر عاجز فقیر کوردکه
جرد عاسنه مظهر اولدی جذامدن ایسه سببی مزاج اعضای افساد ایلدوکیدر جکرده حرارت و یبوستی زیاده اولوب کی
قان محترق یا برود تلریله سودا یچخره اولور علامتی ابتداء الجذام بکزی زیاده قزل اندنصکره قره اولور بجی
دار اولور و بعولتشکی اولور درلسنه حرکتی قوقر و قللر ابجدا اولور دوکلور و قورقلود و شلر کورمکدن
یارنی و بکزی ضعیف وصب اولمقدر علاجی ابتداسنده اکحل طمرندن قان الدیرن اوچ کونده بر کره دکر ایچین در
ایکی طرفندن شاه طمرندن غیری ایکی بیوک طمرلرندن دخی الدیرو سودایه مسهل ایارج لغاذو یا
افتمون ایله تنقیه دنصکره هرکون حمامه کیروب بخور داونیله بوینالروغی الترو ایقلرین
کسدلر و هر بار مقلرین آری بردزایه صره لواندنصکره براوه قیوبجه طشره جقیه و صوق طوقنیه
اوچ کوز صاری لبنک سودین ایچوره لر و صباح براوقیه و بر اخشام و صبح سودن غیری بر نسنه دیمیه
تمام قرق کون طوره جقدرلر اول جذام زحمتندن خلاص اوله بعون الله تعالی دواء اخر جذام ایچون قولیوک
کوا سی جیلی درلو نابته حارتانک یابسده اخلاط غلیظه دفع ایلر مکردن و طلا قدن سودالری دفع
کر فراسیون عصاره سنده هر کون بجه درهم الی کون کامل بر بری اردنجه ایچوب و بدنده سودا
سودای برضدی زائل ایدر صفتی فراسیون تر وحیوانده دوکوب صوین الدلر بر براق تجربه قیلندر
قوام کلنجه اندن حفظ ایدلر مقدار شربت نصف درهمدر دواء آخر بقراط حکیم و ابن وافد و سالکی ایدرلر
طرفانین یعنی العوینی کوکین قزل اودم ایله بر قیناد تجزوم اولانکسا ایسه عون حق ایله خلاص ایلر
تکرار تکرار تجربه اولنمشدر دواء آخر هند حکماسی ایدرلر که برکسنه جذام اولسه بش کون بکین
هرکون دوردرد مثقال صرمسق عسل ایله استعمال ایلسه فائده ایدر اول مرضدن بری اولور بجدی
بعون الله تعالی دواء آخر استفراغدنصکره اون کون ارسلان یحیی فاصل و بر مبوب بر بری اردنجه
هرکون قوتنجه نهری یعنی صوتعدسنی مر حوانده دکوب بکرمی درهم صو ینده بر بجق منقال تریاق فاروق
قیوب اج قرنینه ایچوره لر و جمله بدننه سوره لر یاتوب درلیه الله تعالینک لطف و احساننده صحت
بولوب جذام علتندن خلاص اوله غداسی اوغلق اتی وطاوق و بلبیج ودارجین ایله سبا غود
بیوب غلیظ طعاملردن صقنه لر دربیان اویوز و کیجک انکینی اویوز و کیجک صفرا فقط صفرا ایدقان قرننده
اولور و بعض طوزلو بلغم قان قرننده و غنده اولور اویوز و کیجک انایکجکده داندلر او عازو بوکنده
سببی بزیزو خلطلو و ترم چوق یکمکدن حاصل اولور علاج اول قان للمقدر اندنصکره مطبوخ فا کهدو بو
مطبوخ افتمون ایچدرلر صفقی بو درکه قیا قوروغی و جوز جکی و مرسین پپراغی وزنده برابر اولرلر
قیناد وب اخشام و صباح بر رطلی ان استعمال ایده لر هر نقدر مدتین اولور سه یعنی ازمش ووی
دفع اولر باذن الله تعالی دواء اخر نفت یا غنی کول یاغلر قار شدرو بر ایکند طوزقتوب بدننه سوره لر
دعال ساکن اوله و دخی قیناد صو سر براوج طوز قتوب بدننه سوره لر دعال ساکن اولدو غنده

سبجز اوانی و اسفناج بدور لر غلیظ طعاملردن پرهیز اولنمق کرکدر و معالجه جچک و قوباجق
او صچی چیک دردرد ینجی قولنج دربو ایکی مرض نقاطات جنسندندر زیاده بره موزی قوه و
نفسندر نکمنده اولان دوانده و بشل و قزل و صاری و اق اولندرسابرلرندن اق اسلمی بخصوصا
بول و لتو قلیل العدد اولوب خروجی اسان و کوب حماسی زیاده اولمیه بولندن اسلمی اول حما ظاهر اولو
صکره جچک و قزامق حادث اولمقدر اما اکر اول جچک و قزامق جقدقدن اندن حما طوتسه یوکا در اکثری ایلات
یازین حار و رطب شهرلرده و اغلجقلرده و یکنلرده عارض اولور قوجه لرده نادر در زیرا فرمنو صفراوی
جچک بوی در علامت ظهور ندحمای مطبقه اولمق و بورک بکجمک و ابورکن قورقولو دوش کورمک و بلی و بلنی
مرضی و کوزلری اغرمق و قزل اولمقدر علاجی قان المق قابل اولوب کوجک دکلسه ظاهر اولمزدن اول قوتنه کوره
زیده قزمق ظاهر اولدقدنصکره قان المق و یا حجامت اتمک جایز دکلدر حذر ایده لر جاسوس اطبا اولان طبیبلر
دخی دریر اطبیعی حالده قوتوب استفراغ و تلیین اولمز سه ماده دماغه چقوب سرسام مرضی حادث اولمق
احتمالی وار در مکو سبیله علاجی جمیع ماده تحریک اتمیه لر طبیعته بیت و رمکدن حذر ایده لر خصوصا بدی کوندنصکره
سهل ضرر در اکر ماده تحریک سببنجه اعضا دراسه بنشوب هلاک اولمقدر بو مرضده اکثیرلردن سرکنجبین و غیر
بنفشه شربتلرین ایچورمکدن حذر ایده لر اکر عطش غالب اولور سه سودزیاده یا قرپوز صوین ایچوره لر و خیار
زیادی بدوره لر و قونده باقی اینمکدن حذر ایده لر که ضیق نفس و افراط اسهال و قان اشمک عارض اولمیه و
یاغ یورسنده زنهار او غرامیه لر حما فانک غلیانک دفع ایلین شربتلر نقوع حلوا بالشکر و شراب عناب و نیلوفر
و برلر و کوشراب کاری الدکیر رسه بالمی صیت نافعدر کذلک خرما شرابی جمتندن نافعدر و اکر حرارت زیاده
ایسه کافور اضماج اولنور و غدالردن نبوغ جقنشر مرجمک و باقلا و عناب بزدن و بره لر و لحوم تعند
بدن اکر جچک و یا قزامق ترلیور سه و یا خود باطننه رجوع اتمکده خوف اولنسه انجیری دار زیانه ایله قیناد و ب صوین
ایچوره لر طبیعت حفظ ایلر طشره جقره و کرفس صوین شکر ایله ایچورمک دخی نافعدر بو ایکی مرضده بدنده
انجی طمق و یاد لردن صفقی کوکدر و طبانی التندهنا او دلو و صماق ایله اصلد ب والدن سوزب کوزینه طمزوق
اکدر ناکم کوزینه جچک جقمیه اکر او ازی طوتلمق واقع اولور سه طوت شرابیله غرغره ایده لر و اندصونی استعمال اولنه
و اکر جچک و قزامق تبجیج بولنده اتی توزیچه بلفین اغاجین قیناد و ب صوینده کلاب و توز قتوب اعضاسنه سوره لر
نافعدر و یغ و طاری و بقلا دار و هر قنقسی اولور سه مفرد اکر مرکب اوزنده یاتوب اوبومق نافعدر اوزنده
و بین د کوب والدوب اوزرینه یاتوره لر و حمامه صاقنه لر غایت مضردر معالجه ایجه تم بشنجی غرغجوسی
بیاندر اکثر اغرغجوسی اولور قوتده اولوراما دبش انلرنده اولور سه دبش اتلری کوشک اولمغه بلنور
و با سطح قدو یا معده ده و یا دشلرده اولور و دخی دبش متاکل و رنکی متغیر اولمغه بلنور اکر صفرادن اولسه اغزینک
جیلغی و زیاده صوسزلق و اشتهانک قتل بلنور و اکر بلغمی اولور سه اغزینک دیقی زیاده و عطشی قلیل
و تفل بلنور و ازاولورکه دیلنده و نواحیننده اولور تکم سلمه واقع اولندوغی وازاولورکه جمیع بدنده اولور حماء
و باننده واقع اولدوغی کبی علاجی اولدرکه اکر اغزغجوسی دبش اتلرنده اولور سه انک دواسی اطصو

غانی سوکر ایله مضمضه ایده لر و دیشلرین پاك اوده لر و دوداقلر و یوسکر ایله قلب طاشن جمع ایدب برایچنه قیو
شربت توکلدی بحکم اوولور براعفونتی زائل ایدب تازه ات بتوردر واکر سببی معده ده و یا سطح فمده
غلبه سندن اولسه معده نك حرارتن کیدرمکدر اینار صویله شکر وسو سکنجبین ایچه لر یا تمور هندی سکنجبین
یاخود دردالوی خوش آب ایله طبخ فاکهه ایله صفراتی استفراغ ایده لر واکر بلغمی اولورسه شراب لیمون ویاس
سکنجبین رمانی ایارج فیقرا ایله مقوی اولمش اطریفل بلغمی استفراغ ایده لر و بربیچ کون اطریفل صغیر ایله
تنفس خمرسن یمکی عادت ایدب یمشلری ترك ایده لر و مرسین یپراغن جکردکی جفتش قزل اوزمله وزنه
برحواندیقوب یحکم دوکه لر تمام خمیرکبی اولدقده نکره نخوددن بیوجك حبلر ایدب ایکی دانه اخشام وایکی دانه
صباح بر مقدار اغزنده طوتوب مکره یوتسونلر اغزی قوقوسن اولدن کسوب خوش قوقولر غایت مجربدر
در بیان معالجه رمد العین التبخی رمد العین کوز اغریسیدر باشی و رمد کرطبقه ملتحمه ده حادث اولور ملتحمه کوزك
اقیند درلر کوزدن جمیع اجزاسن ستر المشلودر انکیچون بدن انسانده کوزدن لطیف نسنه ولمز ایکی کوزلك اتصالی
طقوزدر ولو امراض وارد اقانده اولورا ولمزنسنه ایدر علاج ایمیه لر غایت حذر ایده لر غلیظ اطعمه واشربه دن
و بیاض نسنه لردن بر اسد و صرمسق و صوغان و اندن دخی احتراز اولنه و شول نسنه لر که ضعف ایله کوزه
اغرسی عارض اولنلره خورمادن و طتلودن یاش اوزمدن و قاوندن و بادنجاندن و قوزدن رمد حاصل اولدقده
ولور مشامله منسد اولدقده و اسطه ایله و جماعدن و یکجه ابراننده دن صکره اویومادن زیرا یومق کوزه صاغنق
حالنده بد کوزه ضرر ویرر نسنه لردر واکر کوز اغریسی و بوللندوغ کسنده بو روم مکدن کوزه هیجانکلوب اغرسه
قیون قوقولیوب وسو ایله ازوب کوزه قبانی اوزره طلا ایده لر واکر اود یاننده جوق اوتورمقدن عارض
اولورسه حمی عقبنجه شلقلو آتشلر بیدرنا فعدر کتاب شامله ده ثابت حکیمدن نقل اولنور که هرکه شلغم یکسه
بلسه کوزه جیدر و کوز بنمش اولسون کوزی اکارده اولنه اکر کوز نعوذ بالله ذهاب قریب اولمسه دخی دفع
و هلیلج کابلی سورمه ایدب چکمک صنعتی بودر که هلیلج خبره قیلیوب تنوره کرمیه اوزرنده نافع ایدر بتوره
اندن هلیلج چقروب قابن الدلر برینه زعفران قیوب محکم سحق ایدوب کوزه چکه لر همان اول ساعت اولور
باذن واکر لسه بر کشنك کوزینك اغرسی و یوللندوغی برانده ساکن اولدی بر مقدار صافی صوقباندن
اول صودن بر کاسه صوالوب و اوزرینه بر ذره صوق صوقیوب ایچه لر و اول اشی صودن بریزی اصلاح
کوزا اوزره قویه اغرسی اول ساعت ساکن اولور بعون الله تعالی. در بیان معالجه طاعون بر نجی طاعون
براسی و رمدکه قولتوق ارندنده و قولتوقده و بوده اکثر ظاهر اولور کوذکی جقر بعضسی جقرکرو یا توغضو
افساد ایلر اطرافنده اولان اعضایه تغیر ویرر کوکلی دونر قوصر خفقان و غشی واقع قلبه کیفیت ردیه
واصل اولدوغی سببندن کر اغراض مشتد اولورسه قاتلدر اعضاء راسه قریب اولدوغی سبب
سلمی احمراندن اصفر اولندر اولکم باشل و یا قره اولسه تیز قتل ایلر علاجی بودر عند طبیب ابو نجیب
سمرقندی ابتدا فصد اغنیه لکم اغولنسنه لر اسرسه فصد المزوری تاکه سمیه جمیع بدنه انتشار
احترازایچون بلکه تدبیر صواب اولدر که جمع غایت ایله قلبه صرف اولنه تقویت اولنه و کیفیت سمیه کارها

طاعون حکایتی

ولقدن حفظ اولنه هر صباح شراب حماض و شراب لیمون و شراب رمان هر قنغیسی بولنورسه اون
درهم الوب واون درهم کلاب سلطانی و سکوت یپراغنك صوین ولسان ثورصوین اون درهم قیوب ایچه لر و
شمومادن کول و کافور و صندل استعمال ایده لر و تریاك فاروق ایام وباده شربا و طلاء نقعلی مشهوردر
و دیلینوس حکیمدن مرویدر که ایام طاعونده زعفران و مرسکی و صبر سقطری هر برندن برابر الوب کلاب
ایله قفلو نخوده قدر حبلر ایدب اوجر دوردر باشنده اولنلره اوجر حب ویره لر اون اون بش یاشنده اولنلره
بشر حب ویره لر و دخی بویوکلرده یدیشر یا اوتوز حب ویره لر و یا خود بر درهم استعمال ایده لر زیرا مقدار شربتی
بر درهمدر اوج کوندن بری بر ی اردنجه غایت نافعدر ایدر که هیچ براحد کورسه مکر بو دوا استعمال
ایده طاعوندن ضرر کلدیکی ثبت و ما لایسعد ابد رطبن ارمنیك بر قوم ایچمسنی عادت ایتدکلری سببندن
طاعون نشونك امیننده اولدیلر و دخی اوزرینه طلا اتمك دخی فائده ایدر دیدیلر و عند سی قباق و یا قوروقی
واسمافطی و یا سرکلی ترجمه یمك غایتده نافعدر و صوده یبرو قوری صوق صویه براوغوردن ایجد
و ترشی ماروله یمك و دوکوب صوین صقوب مطبوع ایچورمك نافعدر و شیخ ابو علی سینا ایدر
تنفسی ضبط اخراج ایدر وقت متحمل اولوب ایجاب ایدرسه یعنی قوت وفا ایلرسه اول ظهورنده تحقیقت
تحقیق مقام تبیین مرام ایدب دیدیکه طاعون چقرن کمسنه نك فی الحال قان الوب بعده نعل ایکی قرداش
بر درهمین دوکوب اوتوز درهم شکر و اوتوز درهم کلاب قیوب ایچوره لر تجربه در و نیجه کسلره بو دوا ایله
علاج ایتدك همان اوج کمسه تخلف ایتدی اولده مانکده بجهت ایله الله اعلم و یا نزهری بلکو بدرب
سبب طاعون قبل نابترامزدن اول ایچمك دفع طاعونده قوی علاجدر بفضل الله تعالی و طائفه
اتراکده حکایات اولنور که طاعون بلوردوکی بچاغله اویوب چقدوب یانوب بعون الله تعالی
صحت بولور ایمش بنکم اطباء رومدن بری روایت ایدر که ابناء ترکدن بر دانشمند دوستم واردی
طعونه اولمش کورمکه واردم صحتنه بولدم سببنی سوال ایتدم ایدیکه حین ابتدا ده عادت قبیمز
اوزره کسدم ایتدم کسلی قطع دنکار ننه اولوب بر اوزرنده حرزینه صحیح دیدوب بنده باره اوتوتی
ایچون بعض مرهم استردی بفضل الله تعالی افاقت بولدی و بعض اتراك بشه بو بقرلردی خوش اولوردی
طبیب ابو النجیب سمرقندی بو بابده فصد و اسهالی انکار ایتدی و کیمی اتراکده بیباك دخی انکار ایتدی
تابعضلر اول ظهورنده فصد و اسهالی و نشتر ایله یاروب نشتر چکوب ماده یا بجد یا بجد نافعدر
و اتراکده بیباك وشیوه جالاکی یباند اتفق ممانك ذکر ایدیلر لکن بو زمان اهمال اولنوب عادت بد
اولدقدن صکره بونلرده هیچ بر نسنه فائده سی یوقدر بلکه ضرری وار در همان اول زماننده تقویت تدبیر
بلکه قلب تقویت ایده لر تاکه قلبی باتمیه اکثر بو تعفن مشغول اولوب و اطرافده جوق فریونر قویه
و سکوت یپراغی و ضو یپراغی و نیلوفر و بنفشه کبی نسنه لر ایله اقا طاعون چقن موضعه باده طلا
ایدلر بلکه طاعون چقوب چقمق طاشنی اوداوزرینه قیودوب اندن برخیار قیوب اشنی اکی طاعونك
اوزرینه بز ایله دکوره لر نجه دفعه تکرار ایدوب بکلده لر الله تعالی نك فرمانیله طاعوندن

خوصی ویرنجه لو تجربه ایله بغازسنی بوندیلو یا خود طاعونه عود طرصروسنی اورب قوروتمغه تخته لغان
تا فعدو فترجی سیوندسك ایچون شکر ایله بنفشه براغنی دوکوب اوزه لوردخی مرد دایلك بیدکلری
شکر ایله دوکوب مرهم کبی اوندفده اوزرینه اوره لر بوکون مقداری دوره مهرسنی الوب کیدره غایتده مجربدر
ودوا تمصی ایده مرضی زیاده ایدر مفرآتدن برحیز ایلیوب مرضه بالکلیه خلاص ویرمجی ادویه لر
استعمال لازم اولدوغی کبی دواء دوعاینه دخی لازمدر مترجم حقیر ایدر بوکتب اسماء حسنی دن
خواص العلم اسملرینی یازوب کتورسه باذن الله تعالی اکا طاعون اصابت ایتمیه وطعن طاعوندن
محفوظ وبادن امین وسالم اوله بعون تعالی پس امدی علی طریق الاختصار ذکر اولنان یدی امراضك
علاجی کتب متقدمین ومتأخرین استخراج قلنوب ومحلّ درج ایتمکدن مراد بو درکه حین احتیاجده
سقام موثبتك وامراض مسلمینك صحته سبب اولمغله امیدر که باعث رحمت ربّ مجید و
مستوجب غفرانی غنی حمید اوله انشاء الله تعالی زیرا بو ذکر اولنان مرضلرك بر برینه اولسه سی بو قدر علاجی
مذکور اولان علاجلره مشغول اولورلر نتکیم ابو هریره رضی الله عنهدن روایت اولنور که مدینه منوره ده
ایکی طبیب وار ایدی صحابه کزیده لر برنسنه علاج ایچون رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اول طبیبلره دیدیلر که
یا رسول الله بو زمان جاهلیتده علاج ایدردك اما دین اسلامده توکل رب الانامدن غیری نسنه
یوق نیجه علاج ایده لم دیدکلرنده رسول الله بیوردیکه درد خلق ایلدی دواسنی دخی خلق ایلدی سز درمان
علاج ایلین دیو امر بیوردیلر انلر دخی علاج معتادلری نه علاج ایتدیلر اول خسته شفا بولدی
بو حدیث دلیل روشندر که ادویهٔ معتاده مظنونة الشفا ایله تداوی شرعا جائز بلکه مستحسندر
رجعنا الی کلامنا اطبانك ذکر اولنان مرضلرده سرایت وار دیدکلری بینکی جمع تطبیقه مجال
اولمغله وجه موهوم امام تورپشتی علیه الرحمة ارتضا ایدب اختیار ایتمشدر اخبار نفیدندر بو نسبه
بر شبهه شو ملق وصاحب مرضدن غیری کیمسه اول مرضلرن اولنمق وتأثیر وسرایت بو قدر یوق
طبایعونك بو سوزلری باطل اولدوغنه اشارت بیوردیلر زیرا بر نسنه کرسنك اوزرینه مقدر
اولمیه اصابت ایتمز واندن سکا ضرر وزیان کلمز بو شول اعتقاده قوی اولوب هیچ خاطرینه تشویش
کتورمیوب بونك کبیلره وجود ویرمیه دیمکه اشارتدر وضدّ الطیرة الفال وهو مستحب وطیره ضدیدر
فال دکو اول فاله نظیر که اکر خیرده وشرده تأثیری یوقدر لکن اول جائزدر بلکه حسندر زیرا اندن حسن
ظن واردر وتطیر بویله دکلدر اولا جلدن رسول الله تفأل ایدردی اما تطیر ایتمزدی ح م بو حدیث شریفی
امام بخاری ومسلم اتفاق صحیحلرنده اخراج ایتمشلردر عن انس بن مالك رضی ان رسول صلی الله علیه
وسلم قال لا عدوی ولا طیرة ویعجبنی الفال قالوا وما الفال قال کلمة طیبة بو حدیث شریفی انس بن مالك
رضی الله عنهما روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه بر کمسنه بر اخر کمسنه یه رضی عزو
اتمز واولنمزدی بر شیئه بو مرض اونوب اکا یوز یوجی برکمسنه بر عضوی سیزده که یا خود بولدق
ویا اوازانسنده که بو ایو فالدر مکدر دو تطیر اتمیه سز اما دها ناسدن مراده موافق بر سوز

بکی نر

نسنه ایله فالی تعجب کتوردیسوردقده انده حاضر اولان اصحاب سعادت رضی الله عنهم دیدیلر که یا
رسول الله اول فال نه شکل فالدر سؤال ایتدکلرنده بیوردیلر که کلمهٔ صالحه ایله تفسیر ایتمشلردر یعنی فا حسن
یا محمود بو ایشی ولورا ولمزی یا بو کارده خیر وفلاح واردر دیو دها ناسدن بر مفرح سوز ایشتمکه دیمشدر
اولا جلدن رسول الله بویله تفأل ایدردی وتطیر ایتمزدی ونفع وضرر ایله انك تأثیری اولمدوغندن خبر ویردی
ت امام ترمذی صحیحنده اخراج اولنمش حدیث شریفدر عن انس رضی ان رسول الله صلی الله علیه وسلم کان یعجبه اذا خرج
لحاجته ان یسمع یا راشد یا نجیح بو حدیث شریفی انس بن مالك رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
بیوردیکه بعض برحاجت ایچون کندی مکانندن طشره یه خروج ایتدکلرنده ای رشد صاحبی وبخت صاحبی خطابی کبی
بر مفرح سوز ایشتمك واکی فالنده مبارك عد ایتمك فال حسنی بغایت تعجب کتوردی یعنی بو کارده خیر وفلاح واردر
بو کارده منفعت وفلاح واردر دیو همان ناسدن بر بوینده جواب ایتمز موافق اولان فعل کتوردی ویا خود ترك
ایتمسی اولدوغنه اشارتدر د بو حدیث شریفی ابو داود مراسیلنده اخراج اولنمشدر عن عروة عامر رضی الله ذکرت
الطیرة عند رسول الله علیه السلام فقال احسنها الفال ولا ترد مسلما بو حدیث شریفی عروة بن عامر رضی الله عنه روایت
ایدر رسول الله علیه وسلم قتنده طیره ذکر اولندقده بیوردیلر که طیره نك اعتقادنده مضرت واردر احسن
والی فال حسندر که مسلم اولانی اکر دا اتمز بو فالدن مقصود یا حسن یا محمود بو ایشی ولورا ولمزدها ناسدن
بیوردیلر واذا رای احدکم ما یکره فلیقل اللهم لا یأتی بالحسنات الا انت ولا یدفع السیئات الا انت ولا حول ولا
قوة الا بالله وانده حاضر اولان اصحاب دیمشلر که یا رسول الله اکا بر علاج وار سه دکلمی دفع ایده دیدکلرنده بیوردیلر مشکوك
اکر سز فوش وحسنده واز اعدسنده برنسنه کوره سز سزه خوش کلمسه بو دعا اوقیه سز نفعی چوقدر
بو دعا قرائتنی امر بیوردیلر معناسنی بیلمك اولور که یا رب بو نسنه لری کتورن سنسن کمنسنه لری کیدرن
کیدرن الا سن دخی دکلدر وب حرکت ایتمکه یوق وقوت یوق الا قوی سنسن قوت ویرن سن یعنی حرکت ایتدرمك سندندر
بلکه کیمسنه اعتقادینی موحد قلوب پس وجه مشروح اوزره اولان فال الله تعالی جانبندن بشارتدر وخیر
محض مرادلرندن غیری غایبه حکم ایتمك کبی قانون شرعه مخالف بر شیء اولمغله محموددر فظهر ان المراد بالفال
المحمود لیس الفال یفعل فی زماننا مما یسمونه فال القرآن او فال دانیال ونحوهما بل هی من قبیل الاستقسام بالازلام
وبوندن ظاهر اولدیکه فی زماننا قرآن فال ودانیال فالی تسمیه اولنان فال غیبدن اخبار ری وحاشا قرآن عظیمه نصیری
بو وجهله مساغ شرعی یوقدر ونص قرآن ایله حرامدر نتکیم قاضی ابو بکر رحمه سورهٔ مائده نك تفسیرنده مصحف شریفدن
فال ایتمك حرامدر دیو یازمش لکن شافعیه دن اکثر وهدا رضا کوردن ابن بطه مباحدر دیمش وحاشا قرآن عظیم
انك ایله تطیری متضمن اولوب واستقسام ازلام قبیلندن اولدوغی اجلدن جهت استعمالنده بر وجهله اذن شرعی
یوقدر ومعنای استقسام وازلام اقلام بر امری خیری طلب ایتمکدن عبارتدر ونص قرآن ایله حرامدر و
عادت جاهلیتدندر که اول زمانده بر کمسنه بر امره قصد السفر او تزوج قیلمق استینده بکا ربم امر ایلدی یازیلدی
وبرنده نهی ایلدی یازیلدی وبرینی خالی قوب بعد کیف ما اتفق ایچندن برینی الوردی اکر امر یازیلان
قلم چیقرسه مقصودینه شروع ایدردی واکر نهی یازیلان قلم چیقرسه شروعندن امتناع ایدردی

واكر خالى قلم چقوب سه امرونهیده بری چقمی عمل سابق ایله تکرار تکرار ایدردی فلا یجوز استعمالها ولا الاعتقاد
حقا کیف وان فیها الخبر عن الغیب والطیر بالقران العظیم نعوذ بالله وشول فالجیلر علم غیبدن خبر دارز
دیو خلقه دعوای باطل ایدرلر انلره وارمق وعلوم غیبیه دن خبرلرینه طلب تعریف قلمق وسوزلرینه اعتماد و
اعتقاد ایتمك حرامدر خصوصا قرآن عظیم الشانله فال ایچون نازل اولمامشدر استعمال ایدرهر وجهدن شرعی یوقدر
بو مذکورات ایله فال اصلا جائز دکلدر زیرا استخفاف وکاهنلره وبعض جیلره الحق و یردیب سوزلرین تصدیق
ایتمك اکبر کبائردندر سحر حرام اولدوغی کبی بونلر ایله فال ایتمك دخی حرامدر واما الفال التیمن والتبرك بالکلمة
الموافقة للمراد لما قال علیه السلام کالرشید والنجیح ویحققها دوت الصالحین والایام الشریفة ونحوها
فاردکلدر الا مراده موافق سوز اشتمك دراوندن طشره به خروج ایتدکلرنده ای نجاب ای فلاح صاحبی
وای رشد صاحبی خطابی کبی سوز استماع ایتسه دوب شاد اولور وکوکلی فال عدایدب کوبا که عالم
غیبدن بر کوکلی خبری معتبردرکه اندن خوف حذر احتمالی یوق واندیشه خیال ضرری یوق ویاخود صلحادن برینی
کورمك یا ایام شریفه دن بر برینه ایرشمك کبی لری وآثار بوتك امثالی کبی یا حسن یا محمود دیو ایشتلور
ولمز ویاخود کلور ککلمز ویاخود بو کارده خیر وصلاح واردر دیو کیده منفعت وفلاح واردر دیو
ایشتدوکی جوابلری اکر نیته موافق دوشرسه انی فعل ایتور مدیسه یاخود ترك ایتمك صواب در حضرت رسول
اکرم بو فالی حسن عد ایدیلر زیرا اکا صالح ایله تفسیر بیورد بوتك کبی خطابی استماعدن خاطر شریفلرینه فرح
وسرور حاصل اولوب وشروع اولنان عملده طیره سببیدر تکذن نهی بیوردیلر فلیس فیه الحکم علی الغائب
بل مجرد طلب الخیر ورجاء الحصول المراد والبشارة من الله تعالی غایب اوزره حکم ایتمك دکلدر بلکه بر خیر
اشده طلب مراده ایرشمك رجا ایتسه دراولمقدر بس وجه مشروح اوزره اولان فالده حق سبحانه وتعالی
جانبندن بشارت وخیر حصول مرادطلبندن غیری غایبه حکم ایتمه و نظر ایتمك کبی قانون شرعی مخالف بر نسنه
اولمامغله محمود در زیرا سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم فال حسن بیوردیلر استخاره کبی السادس والعشرون
البخل والتقتیر وافات قبیحه کرمی التنجی بخلدر و بخلك زیاده مذمومی بیان ایتدیدر وهو ملکة امساك المال
حیث یجب بذله بحکم الشرع او المروة وا و بخل بر ملکه در که حکم شرع ایله و مروت ایله واجب اولان مالی صاقلمق
زکات واضحیه ونفقه وصدقه کبیلری ادا ایتمدن واقارب و غیری فقرا اولنلره مضایقه لری قدرینده
ینفق دفع ایتمدن مالنی امساك ایدوب بذل ایتمکدر وهو نزك للضایقه والاستقصاء فی الحقیرات اوله اسد
اقارب جیرانلر فقراء صلحا انده ضرورتلرین طاره لقلرین کیدروب فواضل نعمتلرین انلره ویردن ابا ایدوب
ویرمسه اکرچه زکات شرعا ویرسه اولکسنه بخیل بخل داخل و وعید بخل واصل ومتواصل اکر
نم بخلده واردا ولان اثار ذکرا اولنوب ایراد اولنسه تطویل حد دن بیرون انلردن فراغت ایدوب بخلك
بیان ایدلم و ذلك یختلف باختلاف الاشخاص والاحوال من الاقارب والاجانب والغنی والفقر ونحو
ذلك ذکر اولنان اول مذکورات ایسه اختلاف اشخاص واوزمان حالات ایله مختلف اولور اکری مثلا بعض
عظیمه فادر اولوب اقارب اهل عیالی شدته اولمسیل معاش ایدوب فواضل نعمتلرین بونلره رغبت

و باخود بوکا بکزر ارتکاب ایده بخلك نوعندندر چوقلغی اعتبار لکن اصح اقوال بودرکه بخل شرعا واجب یا مروت بوزندن
مناسب اولانی عطا ایلمدن قادر اولوب امتناع ایتمکدر زیرا بخلق کوکلده ممکن عارض اولوب صفات ذمیمه دن غایت
زکات صدقه کبی نك بخلی از الایدر کندی ملك ایچون انا احتیاجی اولان فقیره جزئی نسنه اسراف ایتمك مروت مانع اولماز
اما غنی ایسه الغد بو ایسه ذوق سلیم و عقل صحیح ایله معلوم اولور کرچه شرعا مانع مروتدر غریبه دکلدر بس بر کمسنه
زکات مفروضه ویرمسه یا مالنك اوسط نوندن ادا ایتسه ویرمسه اول کمسنه افحش بخل ایله بخیلدر واشد البخل الامساك
عن نفسه بان لا یسمح ان یاکل ویلبس ویتداوی قبل یستنی التنجی و بخلك زیاده مذمومی کافی تعبیر اولنوب کنی
کندو مالنی جاننه دریغ ایدوب یباسه و زمانه مرضنده علاج ایتمز مبوب عمرونه ثنی خون جکر ایکو
والحمدلری اوزره دخی مرض زیاده قلوبخلی سببنده تداوی وصرف ایتوب عمرك اه واه ایله کوروب یکد اول
دربله اولوب کیدردی بکدر والسابع والعشرون الاسراف والتبذیر بو قسم مضرتی بکرمی
یدنجی اسراف وتبذیرلری بیان ایتدیدر وهو ملکة بذل المال حیث یجب امساکه بحکم الشرع او المروءة فان قبلك
بکرمی یدنجی اسرافدر او اسراف ایسه بر ملکه درکه حکم شرعی و مروت ایله امساك واجب اولان یرده مالی
ویاخود مروت ایجاب ایدوکی جهته بذل ایتمکدر باعث ولا حالة وهی رغبة صادقة للنفس فی الافادة بقدر
بالکن والفتوة اخص منها وهی کف الاذی وبذل الندی والصفح عن العثرات وستر العورات وهما فی
مخالفة الشرع حرام اولسه بو رغبت صادقه در نفس ایچون افاده ممکن اولدو فی مقدارلی وفتوت
عبارتدر وفتوت ایسه عموه احسان بذل واذادن کف نفس ایدوب وغیرك ذلتلرن اعراض وعیبلرین ستر
ایتمکدن عبارتدر والنفقه اولوب مروتدن اخص در و بخل واسرافدن هر بری کوشرع ایجاب ایتدوکینه خلاف ایتدی وافع اولور
مکروه تنزیهیدر وفی مخالفة المروءة مکروها تنزیها وضدهما وهو التوسط بین ذینك الطرفین التقریط والافراط
مع المیل الی البذل السخاء والجود وایکسنه هر بریك ضدی وحالی سخادر که شئ فی ایرنا ایدیلی و فضیلت
بورلکی احراز ایدوب ورذالت بخلدن خلاص اولمق ایچون اسراف رتبه سنه بالغ اولمق وجه اوزره یعنی
غلو تفریط وتجاوزه ارتکاب ایتمکدر مالنی بذل ایتمکه باعث اولان حالتدن عبارت اولمغله ایکسی بینده متوسط
ایتمکه باعث بو فضیلت محمود حمیده بو ایکسنك مذکورلری ایکسی اره سنده متوسط اولان سخاوکرمی اختیار
ایتمکدر فهو ملکة بذل المال علی الواجب نیل الثواب وفضیلة الجود وتطهیر النفس عن رذیلة البخل لا لعوض اخر
مع الاحتراز عن الاسراف واول سخا ایسه بر تصرفدر که واجب اوزره زائد مالی بذل ایتمکه نوابه
نائل اولمق و نور و سخاوتك رتبه جنتنه عالی بخلی نفسندن اخراج ایچون ایثار ایدرکه کندی محتاج ایکن
اخره احتیاجی مشاهده ایدوب اکا بذل وصرف ایلیه وکندی صبر وتحمل ایلیه بو عظیم فضیلتدر انا یر
اخره عوضی یوق ایکن جومردلك اله وجودین تطهیر ایدوب واکسنك هر بری بخل ایله اسرافدن احترازدر
عظیم الشانده ایکسنك ایله حذر ایدوب بینهماده متوسط اولان سخاوکرمی اختیار ایدوب مواضع مناسبه سنده
علی وجه احسان او بو یخفی تفضیل و نوب و ایکسنك هر بیرندن احتراز ایتمك سوء تدبیرکه صفیل

لازم نادم اولمیه نصرح اولنمشدر سخا ایله ایثارك مدحنی و بخلك ذمنی متضمن اولوب ذکر اولنان ایات
کریمه‌دن سورهٔ بنی اسرائیلده بیوردیغی قال الله تعالی حق سبحانه و تعالینك قول شریفنده ولا تجعل یدك مغلولة
الی عنقك ولا تبسطها كل البسط فتقعد ملوما محسورا یعنی حضرت الله جل شانه قرآن عظیم الشانده روایت کریده
حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرینی طریق اقتصاده ارشاد ایچون ایراد بیورب اسرافدن زیاده
حذر لازم ایدوکنی بیان بیورمشدر سبب نزول ایت کریمه حضرت جابر رضی الله عنه روایت ایدر جناب
رسالت پناه صلی الله علیه و سلم مجلس شریفلرینه مشرف ایکن براوغلنجق کلدی دیدیکه والدم سزدن بر کملك
استرحام ایدر رسالت بیوردیلر شیمدی حاضر یوقدر کلور سه دوره لم دیدی اغلاندی کیدوب هم کرو کلدی دیدیکه
یا رسول الله والدم ارقه کزده کی کملکی رجا ایدر دیدی کیده اول کان سخا مبارك ارقه‌لرندن چیقروب ویردی
کندوسی کملکسز قالدی بلال حبشی اذان اوقودی نمازه کیتمکه مجال اولمیجق حضرت الله عظیم الشان
بو ایت کریمه‌یی انزال بیوردی که حبیبم رسولم سن ورمکدن ممسك و مغلول شول الی بوینه باغلو کبی اولوب النده کنی
بالکلیه ورمه‌یوب و یا که عریان قالسن نمازه چیقمغه قدرتن بیله و یله عطا ایتمکده مرتبهٔ اسرافه وارمه حال اعتدال
ملازم اولکه عدالت ده بو بیوردی مفسرین دیمشلر که خلایقه بخشش ایتمکده بیلمك دلو سلا القبوابت
کریمه نظر ایله کورلکه حق تعالی حضرتلری رسولنی ممسك و بخیل اولمقدن نهی ایتمشدر ابا لیکه بو برادن نهی بر
بلیجك ملد و غذا عتاب ایتدی و اندن ذکر نهی ایلدی یونی بلدردیکه افراط و تفریط مذموم و مطرود نحو
اولدیکی کبی خدمدن اسراف ایله یونده امساك ایدوب بخل ایله لا اسلوبن خیرلوسی اعتدال اوزره اولمقدر
دیمك اشارت در الله تعالی حمد یری اعدل طریقه سالك و اسراف یونده هالك ایلیه امین یا رب العالمین و
سورهٔ فرقانده دخی ذکر اولنان ایت کریمه بیوردی والذین اذا انفقوا لم یسرفوا ولم یقتروا و کان بین
ذلك قواما سید المفسرین عبد الله بن عباس رضی الله عنه قول شریفنده معنای منیفی یعنی انلر اول
کسلردرکه نفقه ایتدکده اسراف ایتمزلر حددن تجاوز ایتمزلر یعنی معاصی محرماته صرف
ایتمزلر و وقف مضایقه ایله دخی طعن ایتمزلر اولوب بخل ایتمزلر یعنی حق الهی سخطنده منع
ایتمزلر بلکه امساك ایله اسراف اره سنده مقام وسط مستقیم اختیار ایدرلر رسول اکرم بیورمشلر
خیرلیسی اوراطه در کرکی کناهك اره سنده یعنی بر کناه اسراف در و بر کناه امساك در یعنی بخل ایله کفایت
نسنه سبب معیشت خرج ایتمه اهل و عیالی احتیاج ایله دکی و دی عذر در که اسرافدن ادر که معصیت اولمیجق نسنه‌یه
خرج اولنان خصوصا الدنیایه خرج اولنان قلیل و کثیر اسرافدر اما اقتصاد اولدر که حق الهی منع ایتمیه
کندویه دیق اوله حق بر یونه خرج ایتمیه و ذو مقام اولدر که اصحاب رسول الله اختیار ایدیلر ایدی و کلری
طعام تنعم ایچون یولر دی و کیده و کلری لباس زینت ایچون کیمزلر دی لکن طعامدن شول قدر یرلر
ایدیکه اجلقلری دفع اولوب طاعت اوزره قوت بولورلر طوندن شول قدر کیرلردیکه ستر عورت اولنوب
صووقدن حفظ ایده یعنی اعتدال طریقنی بر یر تجاوز ایتمزلردی و کر طرفیندن مذموم در احتراز کوسترلر دی
بیت وسط حق کوزد انده هر حکم خیر الامور اوسطها کتب اسراف شول قدر بر نکر نفسك اشتها ایندی کی

بعد سلام و علی السخاء الایثار و هو بذل المال مع الحاجة و سخانك اعلی درجه‌سی ایثار در که کیشی مالنی کندو
محتاج ایکن بذل ایتمکدن عبارتدر انصار قومی نفسلرینه حضرت مهاجری تقدیم ایتملری قرآن عظیم الشانده ذکر اولنوب
مدح و ثنا ایله وصف اولنمشدر رضی الله عنهم و سخا ایله ایثارك مدحی بیاننده سورهٔ الحشرده حق تعالی بیوردیکه قال الله
تعالی و یؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة و من یوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون معنای شریفی حق سبحانه و تعالی
انصار شانده بیوردیکه و انلر یعنی انصار احتیاجلری وار ایکن ایثار ایدرلر و تقدیم قلورلر مهاجرلری کندو نفسلری اوزرینه
یعنی کندولردن اقدم طوتارلر ویررلر اولسا انلره حاجت و ایثار ایتدکلری نسنه‌یه اسبابی در و لا عبد الله بن عمر
رضی الله عنهما دن منقولدر که بر بریان اولمش قیون باشنی صحابه‌دن فقرا اسنك برینه هدیه ایتدیلر انی کندودن
محتاج بر اخر فقیره ویردی و اول دخی بر غیریه ایثار ایتدی بو وجه اوزره طقوز نفر فقرا انی بر برینه ایثار ایتدیلر
کریمه الذین شاننده نازل اولدی حیکا یونده اوندر بنده دلوکه اول التی خصلت ذکر جود مشتملدر اکا ایثار صفتی اظهار و
ایثار اولدر که برکسنه بر نسنه‌یه محتاج اولوب اخری اکا مستحق کوروب اکا بغشلیه و هر کیم حفظ ایدوب نفس اوله
بخلدن انلر نفس منع مالدن جفندن و انفاق بغضندن پس اول کوهدر سعادت بولنلردن دنیاده ثناء عاجله اخرتده
ثواب اجر و بو معنایه دلالت ایلر حدیث شریفده بویله بیوردیکه حب شیخ ابن حبان و ابو الشیخ مسندلرندن اخراج اولنمشدر
عن ابن عمر رضی الله عنه قال قال علیه السلام ایما امرئ اشتهی شهوة فرد شهوته و اثر علی نفسه غفر له بو حدیث شریفی عبد الله بن
عمر رضی الله عنه روایت ایدر رسول الله صلی الله علیه و سلم بیوردیکه هر کیم طعام و امثالی نسنه‌یه مشتهی اولسه اشیادن بر شیء
حضار اولنده فره یدوب محتاجه بر یعنی نفسنه تقدیم ایدرسه او قولی حضرت باری تعالی مظهر عفو غفران ایدر دیمکدر
هق امام بیهقی مراسیلندن منقولدر عن عائشة رضی الله عنها قالت ما شبع رسول الله صلی الله علیه و سلم ثلثة ایام متوالیة
و لو شئنا لشبعنا و لکنه کان یؤثر علی نفسه حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها بیدرکه شبع تحصیل قادر اولدیکن
ایثاری نفسه تقدیم ایتدن ناشی رسول اکرم حضرتلری ایله معا اوچ کون شبع تحصیل اولمزدی بو بیوردقلری متعلقدر
کندی نفسلری اوزره فقرایی تقدیم ایثار ایتدکلرندن قطن بو حدیث شریف دار قطنی عن ابن عمر مسندلرندن اخراج اولنمشدر
عن عبد الله بن عمر رضی الله عنه قال قال علیه السلام طعام الجواد دواء و طعام البخیل داء بو حدیث شریفی عبد الله بن عمر رضی الله
عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بیوردیکه مردان سخاوتمندن طعامی کو نیوز و طعام سودا مرید بیوردیکه
دوا شفا در اما بخیلك طعامی عیری نفس بد و در دیکیچون مرض طعامنده اجابت لا یقدر و طعام
بخیله وارمیان مردان فاروقدر دیک انلر بونده شفا و اردکر یمك مجتنب در مرض وارد بخیلك نعمتنده
نبغ بو حدیث شریفی ابو الشیخ مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن عائشة رضی الله عنها قال علیه السلام ما جبل ولی الله الا
علی السخاء و حسن الخلق حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها روایت ایدر که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم
بیوردیلر سخا اخلاقی اکتساب ایتدی اولوب و ولی الله اولان البته سخا و خلق جمیل اوزره مجبول اولور دیمکدر قطن
بو حدیث شریفی ابو الحسن علی بن عمر دار قطنی مرموزندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال علیه السلام
السخاء شجرة فی الجنة فمن کان سخیا اخذ بغصن منها فلم یترکه ذلك الغصن حتی یدخل الجنة و الشح شجرة فی النار فمن کان
شحیحا اخذ بغصن منها فلم یترکه ذلك الغصن حتی یدخل النار بو حدیث شریفی ابو هریره رضی الله عنه دن روایت ایدر

Copyright King Saud University

حضرت رسول علیه السلام بیوردیلر که سخاوت اشجارکی اوجنتده بتوب شعبه‌لری دالی و بداقلری دنیایه صرقمشدر هر کیمکه اول
اول بداقلردن برینه اخذ ایده اول بداق انی جنته چکر و بخیل جهنم اغاجلرندن بر اغاجدر اول اغاجک دخی بوداقلری دنیایه صرقمشدر
هر کیمکه اول بداقلردن برینه اخذ ایلسه اول بداق انی جهنمه چکر دیمکدر ت بو حدیث شریفی امام ترمذی سننلرنده اخراج و نقل ایتمشدر
عن ابی هریرة رضی الله عنه عن النبی علیه السلام قال قال السخی قریب من الله تعالی قریب من الناس قریب من الجنة بعید من النار سخاوت
صفتیله موصوف اولان اوادم الله و ناسه و جنته قریب اولوب ناردن بعیددر والبخیل بعید من الله تعالی بعید من الناس بعید
من الجنة قریب من النار و بخل ایله موصوف اولان کمسنه الله تعالینک رضاسندن و اقربالرندن و خلقدن و جنتدن اوزاق جهنمه
یقیندر والجاهل السخی احب الی الله تعالی من عابد بخیل و جومرد اولان جاهل بخیل اولان عابددن خدای تعالی سوکلودر پس بوندن
معلوم اولدیکه سخاوت ایله اولیکه بعده جود و بعده ایثاردر بر کمسنه مالنی ویرسه و بعضسن ابقا ایلسه و یکن صاحب
سخادر اما مالنک اکثرنی بذل ایدوب نفسیچون ابقا ایلسه اول کمسنه صاحب جوددر اما بر کمسنه انلر بونلره کرسنه کندوسی محتاج
ایکن انی جقوب بر فقیره و یرسه اول کمسنه صاحب ایثاردر لکن علما دیمشلر که سخا ایله جود معنادده بر ایکیدر فرق بونده دیدیلر که
قادر اولورسه هیچ بر کمسنه طلب ایلدوکی حاجتندن ابطال ایلمه اولکی نفسنده بر کرم کیمسه عوضی ثناءیا تمنی ایتمش اولورسه
و کرمیله اندن کنده عوضی حیثیت فلورین و بعضلر دیدیلر سخا جوددن اتم و اکملدر و بخل جودک مقابلنده ایسه سنده در
و شح سخا مقابلنده در اولیکه بعده تفصیل بیان اولنمشدر و حق تعالی حضرتلری سخا ایله موصوف دکلدر بلکه جود ایله موصوفدر
الا اخبرکم من الجود بحصر تلرینه وارد اولمشدر تخ بو حدیث شریفی سنن‌لرنده نقل و تخریج ایتمش حدیث شریف بودر عن ابن عباس
رضی الله عنه قال سمعت رسول الله یقول السخاء خلق الله تعالی الاعظم عبدالله ابن عباس رضی الله عنه روایت ایدر که
رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرندن اشتدم بیوردیلر سخا جناب کبریانک اخلاق اعظم صفات عظماسندندر
پس هر کیم سخا ایله متخلق اولورسه حق تعالینک صفاتندن بر صفتله متخلق اولور اما بوکه فقرایه عطا و انفاق افضلدر
رجال ذوی الاستحقاقدر صف اصفهانی مسندلرنده نقل و تخریج حدیث شریفدر عن ابی هریرة رضی الله عنه
قال الا ان کل جواد فی الجنة حتم علی الله تعالی و انا به کفیل الا وان کل بخیل فی النار حتم علی الله تعالی و انا به کفیل ابی
هریره رضی الله عنه رسول اکرم صلی الله علیه و سلمدن روایت ایدر اکاه و متنبه اولون یعنی اهل ایماندن جومرد
اولانلر جنتده در و انلرک جنته کرمسنه بنده کفیلم و سزه خبر ویره‌یم اهل نار کیمدر هر بخیلدر که الله تعالی
سبحانه اونی جهنمه ضم اولنور بنده ایر بخیلک جهنمه کرمسنه کفیلم بیوردیلر قالوا یا رسول الله من
الجواد و من البخیل اصحاب حاضرون سؤال ایتدیلر یا رسول الله جومرد اولان کیمدر و بخیل اولان کیمدر دیدیلر
قال الجواد من جاد بحقوق الله تعالی فی ماله و البخیل من منع حقوق الله تعالی و بخل علی ربه و لیس الجواد من اخذ حراما
و انفق اسرافا یعنی جومرد اولان حقوق الهیه رعایت ایدندر و بخیل اولان رعایت ایتمیوب بلکه جومرد اولان
دکلدر که مال حرامی اخذ ایدوب انفاقنده اسراف ایده حقوق الهیه دخی منع ایدندر دیو مسلوب الحکم صرف ایدوب اسراف
دنیاده و اخرتده فائده سن کورمیوب دنیاده بخیلک اتمامی حفظ و حراستی المق کوروب و اخرتده حسابنده تفکره عذابنه
غیری فائده ایلمز دیو اشارتدر و اما البخل ففیه مبحثان المبحث الاول فی غوائله و سببه و آفاته و بخیلک احوالی بیان
ایچون اعداد اولنان ایکی مبحثدر اولکی مبحث بخیلک غوائلی و سببی بیانندهدر اما الاول فقد قال الله تعالی اما بخیلک افاتنه اولکی

هو سبحانه

من یبخل فانما یبخل عن نفسه سورة آل عمرانده بو قول شریفده و لا یحسبن الذین یبخلون بما آتاهم الله من فضله هو خیرا لهم بل هو شر لهم سیطوقون
ما بخلوا به یوم القیمة لایه معناسی مبنی سید المفسرین عبدالله بن عباس رضی الله عنهما قولنجه خصوصا شو نلرکیم بخلق
ایدرلر بو نسنده که حق جل و علی محض فضلندن عطا اندوکی مالده بخلق ایدوب شرع ایجاب اندوکی حقنده انفاق ایلمزلر
و مقدارنده زکات و صدقه فقرایه ویرمزلر بو عادتلرینی کوره‌لر اول بخل انلره خیردر الله خیر اوله خصوصا بلکه انلره بخلق شردر
زیرا حق تعالی بیورمشدر که سزدن ادتن مالی سز دنیا فقیرلره زکات و مسکینلره صدقه ویرمیوب دعوی ایدر پس بخلق ایدیکی مالی
حق تعالینک حبیبی بن کنهکار اولمش اولورسون اوجی مالی اندن جقوب کیدر و عذابه او عذره سبطوقون بیوردی و بو کاشاد ایدر
یعنی بخیلک کاهی لازم اولد عذابن چکیجه قورتولمیه دیمکدر ت بو حدیث شریفی ترمذی صحیحنده اخراج و نقل ایتمشدر عن
ابی سعید الخدری رضی الله عنه قال قال علیه السلام خصلتان لا یجتمعان فی مؤمن البخل و سوء الخلق ابو سعید الخدری رضی الله عنه روایت ایدر که
رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بیوردی یعنی کامل الایمان اولان مؤمن خالص‌ده ایکی صفت جمع اولمازاول ایکی صفتک بری
بخلدر و بری بد خلقدر ت بو حدیث شریفی امام ترمذی سننلرنده نقل و تخریج ایتمشدر عن الصدیق رضی الله عنه عن النبی علیه السلام
لا یدخل الجنة خب و لا بخیل و لا منان ابو بکر صدیق رضی الله عنه روایت ایدر که رسول الله صلی الله علیه و سلم بیوردیلر که
مالنی منع ایدن خسیس و نفاق صاحبی و احسان ایدوب منت ایدیجی یعنی منت ایدرو ویردوکی ضایع ایدن کمسنه که ویردوکی
نسنه بر خلق منت ایدوکیلر دوزخ الیمه جهنم عذابندن دهرها اهلی قورتولمیه د ابو داود سننلرنده منقولدر عن ابی هریرة
رضی الله عنه قال علیه السلام شر ما فی الرجل شح هالع و جبن خالع ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر رسول الله صلی الله علیه و سلم
بیوردیلر که بر کمسنه‌ده شر ویره مازلق تنه سنک زیاده لکی حرص و جزع سببیندندر و جرئتدر و یاخود زیاده بدن
و کرم طریقنه مانع اولور بو صفتلر علامت شردر و بو صفت ذمیمه ایله موصوف اولان شخص ایلنده اشرار سیندندر
طب طبرانی مسندلرنده اخراج و نقل ایتمشدر عن عبدالله بن عمر رضی الله عنه قال علیه السلام صلاح اول هذه الامة بالزهادة
و الیقین و هلاک آخرها بالبخل و الامل عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت ایدر رسول الله صلی الله علیه و سلم
بیوردیلر که زهد و توکل امتک صلاحی اولدوغیکی و یقین ایله جمع مؤمن و شاکر اولوب ایمانه حق تعالی حضرتلرینه تفویض
و جمع کارلرنده جناب جلیله توکل ایدوب و لنور یا محمد تحقیق و یقین صاحبی اولان زاهد دنیادن وارلغی و بو قلنی
بکساند و بعضلر فوقنده زهد دیدکلری استصغار دنیا و عدم التفات و ما فیها در بو وجهله که انک اثارینه قلبنده
بقا اولمیه و نفسنده هر کس انکلا اشتغال بولنمیه بلکه فقر و فنا اول مرد بر اشوا قده دولت دنیا دونعمت عالمه
قادر هوا دریتبرده اولی و مقبول مستحسن اولدو بو امتک صلاحی اوله زهد و یقین اولدوغیکی آخرده هلاکی
بخل و امل ایله در بو ایکی خصلت ذمیمه عمرک و جودک ضایع قلور دب سندلرطنی فتح بلرو نلرده ملهو المالی
طول و درازلق ایدر و سرور نشاط ایله مغرور و مسرور دیلر دیمک اشارت بیورمشلر و اما البخل فی المال ملحقات
ربوام البدن و اقامت الواجب اما تامل و لتفسر سبب بخل عین مال بخیل انکدر نکم بعض کمسنه مالی بوقدر
و حوائج مکوری و لقدر و بوکه صلا فقر و احتیاج اضالی بو غیکن بند مالی محبت و نقش دینار و درهم غنی
ایدب زکات و اجبه بر حد و تصدق قلمند و بدن برفلس حق وبرد بلکه کند و حفنده اقل قلیل ایله اقتصار
و نان جوین ایله اکتفا ایدب اسواتی تحت الارضده و یا بر تحزنده دفن حفظ ایلیوب مصارف شرعیه دن برینه صرف

اتمك مالى حفظ سببى محبت ايدى امدى اتمك بخل سببيدر وهو الثامن والعشرون اول حب مال ايسه
آفات قلبدن يكرمى سكزنجى سببدر وهو الحرام حرام والحلال لا ولكنه مذموم قال الله تعالى واول الحرام محبت ايسه
حرامدر و حلال محبت مذموم در كه حق تعالى امت خطابا سورة الانفالده بويله بيورر انما اموالكم واولادكم
فتنة والله عنده اجر عظيم معناى منيفى حق جل وعلا امته خطابا بيوردى كه بيلك اى مؤمنلر تحقيق سزك ماللر
واولادلر ونز فتنه در و كناهه سبب در كه انلرك وجهندن الله تعاليه ورسولنه خاين اولوب دنيه كو فساد و ارتكاب
ايدر كو الله تعاليه مطيع اولوب معصيتلردن صاقنه سز الله تعالى سزى دوكلى طاعتلرك جزاسن ايدر الله تعالى
قتنده در او بو عوض كرخنددر ط بو حديث شريفى طبرانى مسندندن اخراج اولنمشدر عن عبد الرحمن بن
انه قال عليه السلام قال الشيطان لن يسلم منى صاحب المال من احدى ثلث اغدو عليه بهن واروح اخذه من غير حقه وانفاقه
فى غير حقه واحبه اليه فيمنعه من حقه عن عبد الرحمن بن عوف الزهرى رضى روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى كه
هر امتك اضلالنه سبب وار در بنم امتمك اضلالنه سبب مالدر ديكجه وكوندوز اغواى شيطان محبت ايدرب
منصوف شويه دستصرف ايمدن منع ايدر ديمكدر ت بو حديث شريفى ترمذى صحيحنده استخراج اولنمشدر عن ابى
هريرة رضى انه قال عليه السلام لعن عبد الدينار لعن عبد الدرهم وفى رواية ابو هريرة رضى الله عنه روايت ايدر رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم بيوردركه دنياده حرص ايله دينار و درهمه عبوديت ايدن ملعون مطرود در لعن بوندن طرد ونفى
معناسنه در يعنى الله تعالينك رحمتندن ايراق اولا اول كمسنه دركه جمع دينارا و سنده اولوا اول حريص دركه جمع
دراهم ايدر و بعده حسرت حرمانده قالور ديمكه اشارتدر كه بو رسنه لر ت امام ترمذى مسندندن
اخراج اولنمشدر عن كعب بن عياض انه قال سمعت رسول الله يقول ان لكل امة فتنة وان فتنة امتى المال
حديث شريفى عياض الاشعرى رضى الله عنه روايت ايدر رسول الله صلى الله عليه وسلم دن استماع بيوردى كه
هر امتك بر ضلال و معصيتى و فتنه و بدعتى وار در بنم امتمك فسادى مالدر قيام طاعت خداى متعالدن
كندولرى مشغول ايدر آخرتى فراموش قلدرلر و دنيانك زينت زينبنده نورلرى مال ايدركلرى
انسانى فكرى مالدن اليقور فان انسان و منشى حجاب بوندندر المبحث الثانى فى سبب حب المال وعلاجه وقد قيل
ننده الاول حب الاولاد والاقارب ايكنجى مبحث حب مالك سببى و علاجى بياننده در سبب بخل ايسه اوج نسنه در
انى بيان ايدب طريق علاجن عيان ايدرلم بخلك اوكيمسى سببى اولاد و اقاربه محبتدر و علاجى بلنكور
ان الذى خلقهم خلق معهم رزقهم وكم من ولد لم يرث عن ابيه مالا وحاله احسن ممن ورث انهم ان كانوا اتقياء
فيكفيهم الله تعالى سبب معلوم اولدو غندن صكره هر نسنه نك ضديله علاج اولنور حب شهوات قناعت ايله
تحصيل اولنور و طول امل تذكر موت اقران امثال ايله ومعارف آشنالر ذكريله اولور كه هزاران زحمت
و تعب ايله جمع مال ايديلر آخر قوت حسرت و ندامتله كتديلر و مال انلردن يادكار قالدى اولاد وبقالرينه سبب
الآن مال الدين غيرلر تصرف ايتمكده و انلرنك ايچنده تحزن و تأسف ايديلر و اولاد ايچون حرص و بخل
غايت جهل و حمق قدر انلرى خلق ايدن رزاق پروردكار و اولاد انلرى دخى او بخيد روزكار مالندن بيرو ورد
مو تقدير ايتمشدر بخل كسبيدر ذى ماد زندن بر حبه ميراث انتقال ايلمز بلكه فضل حقدن او لقدرك

ومالا

ومالا و اولور كه آبا و اجدادى عمر و مالن بيهوده كورمش ايدى و نيجه كسنه پدر مادردن اموال و اسباب
ميراث انتقال ايتدكده زمانده اولادلر بسيار تلف ايتدكلرى قوت بويله سنى افلاس قلور و كندى فقير و ذليل اولور
بس وارث ايچون خزينه دارلق خيال باطل و اولادى مال اصعر لقدر احمق و جاهلدر نيجه حكايت اولنور مشهور
كه محمود غزنوى خاننده بر خواجه مالدار وار ايدى كه كثرت مال قارونه و خزينه دار ايدى چون خواجه عمرن قارون كبى فناى
اجلهم لا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون اولدى و غلو يروز بكرى بيل عمر تقدير ايدب هر كوننده بيك التون
خرج و تعريض ايدب مبلغ حاصل تحرير و نخزاين و صايايه تسليم اندكده تمكين كندى و بى اولاد دخى بريرى ايدى سفرده
ضميمه ايدرچون او غلى مبلغ زياده و اصرار و اموال بيپايانى دست تصرفنده حاصل اولنجق اسراف بى انصاف و تبذير
بى نهايت ايله برباد ايلر حتى نقل اولنور كه كاغذ كره بوشنكار بند ايتدكو سيم و زر ايله دريايه توغ ايلر انلرمش و هميان پردر
انفاق ايدب بجك كندى فهمنده ايله خندان اولبجق هميان آخر درمبادى اى ذخى اصحاب اخذ و انتهاب و اختطاف انفاق ايدب بجك
زهر بحسب ايدب بركونده نيجه صندوق تهى و هميانلر منتهى اولدقده چون جوان وارث اموال انفاق و افلاس سبيله
كلخان زماده اولمش بو قضيه سلطان محمود عليه الرحمة استماع ايلدكده خواجه نجر صفت ايرسال فمعرفى و لقمه جوان
سرة دعوت ايدب بند راس مال بخشش ايتمك استيجك ديدكلى شرط حق كذارى و بنده بو نذرى ودادى و احسانى و نجا
كذرى حمين دركه پادشاه جهان پناه بيوردى اقابوسنده فقر و فنادن غنايه چقو تمكن مقدور دكلدر زيراكه
و فقير بدركه حق ذو الجلال اصراريوب مال ناسنه اصرار لمش در حقه غيريد امر لنان ذليل اولور و غضب خداده غيريسى نوع
فيلهده بيك بس ايمدكى او علوم اجلچون كند وسيمن هلاك و دائمين عصيت و هتى خداغير بوندن كيلره نهايت بونده مع
اكر او غلى صالح فقير ايسه و متقيلرى بردن رزق ايرى عطايد كرم رزاق متكفلدر وهو يتولى الصالحين بيوردى
كى انه ضايع ايلمز وان كانوا فسقة يستعينون بماله على المعصية ويرجع مظلمته عليه او علو وانكر فاسق ولورسه فاسقلرك
انصارى چون مال ادخار ايتمك معصيتلرينه شريك اولمق وجه معقولدر عزيزلردن بريند فسقلرينه بلورسه خود انفاقلر
بعش بيك درهم واصل اولوب جملتى صدقه ايديجك ديمشلركه بو مقدارين اولادلرك ذخيره ايلسه اولمزمى ديندكلرده ديشلركه
بلكه مع بن الله تعالى قتنده نفسمه ذخيره ايدم و الله تعالى حضرتنه اولادمه ذخيره قلورين يعنى الله تعاليده كرمندن ايلم
درس و مقدمات تذكر و سائر بخيلانك احوالى و عند الله و عند الناس مذموم ولد قارينى تفكر ايلدب و عليه عمل الدوشند
صلاح بولور و تحصيل علاج ايلر و الله الموفق والثانى التلذذ بوجود المال ورؤيته وتقليبه وقد ترى عليه فلا تسمح
نفسه بان ياكل او يتصدق منه ايكنجى سببى محبت ايتمكدر وجودندن و رؤيتندن و ايلر فرشدرمدن وبالجمله قدرت مالندر حيى
او نقدرد كه اصلا فقر و احتياج و احتمالى يوق ايكن ينه عين مال محبت ونفس دينار درهم عشق بولوب ايدب يلديكه
واجدندن بر حبه و تصدق ايمدو يدن براقمه ويريكه كندى تصحيح صفندده دخى اقل قليل ايله اقتصاد سبب اهلان ايلدكنه
ايدب انوانى براق ايچنده دفن ايلر و بعض موتنت ايدر ضايع و فنى اختيار و بعض وارث مبغوضنه انتقال التيلدكا
نالنده سوركاه آه جان افكار و بو مفقود اشخاص روزكارده بى نهايت بولنور و تقريبه احتياج يوقدر و عز مرض
قلب غيرلى العلاج و بغا فى كبر السن بو ايسه قلب مرضلرندن اولدو غى سبيله نهايت علاجى مشكل و ضيق خصوصا كه
بدرلرده ماندن فادق فيل العلاج فبكثرة التامل فيما ورد من ذم البخل والبخلاء ونفور الطبع عنهم وذم المال و آفاته وكر

King Saud University
Copyright © King Saud University

وكوجب العادة بونك علاجى غايت صعبدر زيرا علاجندن اول بخل وبخيل اولنلرك ذمنده وماله حرص ايله محبت لذتى
افاتى حقنده وارد اولان ايات قران عظيم الشانى واحاديث نبى مختارى تامل ايدب ومقتضاسيله عمل ممارست كثير ايدب حتى كوزى طوعا
ومالى محبت اتمك دنياده واخرتده ضرردر بونى تفكر ايدوب بخل مذموم مدن اكراه ايله كما طريق علاجى ميسر اوله ومدح السخاء
والزهد والبذل تكلفا حتى يصير طبعا كذلك مدح وسخاوت وزهدك مدحنده وورود بولنان ايات واحاديثى تامل
ايدب ومقتضاسيله عمل ممارست كثيره ايدب حتى كنديه طبيعت ثانيه اولنجه علاجده مجال اوله والثالث حب الشهوات واللذات
العاجلة قبل الموت التى لا وصول لها الا بالمال [illegible] سبب مال قوتيله موتدن اول وصول ممكن اولان لذائذ عاجله يه محبتدر
وهو المسمى بحب الدنيا اولا بسر انكچون حب دنيا ايله مسمى در والتاسع والعشرون مع طول الامل وافاته قبله ذكرى
طقوزنجى حب دنيادر اوكرامادن اول لذات عاجله وشهوات سويكدر اولدر لذات عاجله كه مشتهيات ده بيله طول امل
شقرون اوله اكا ايسه وصول بوقدر الامليلردر وعلاج طول الامل كثيره ذكر الموت وعوائده وقد سبق جونكه علاجى بيلدى
ذكر سبق [illegible] تفكر طول امل علاجى هر شيئك ضدى ايله علاج اولنور حب منتهيات قناعت ايله تحصيل ايدلور دوطول
امل ضررلرين تفكر ايدب تذكر موت اقران وامثال ومعارف اشنالرى ذكر ايدر اولوركه [illegible]
اخر قبوب كثير حسرت ايدر مال الكرده اجليو نه نصكره بقالرينه سبب اولدوغن تامل ايله واما حب الدنيا فان كان الحرام
وان كان من الحلال فلا ولكنه مذموم جدا وبند مقالتان الاولى فى ذمه وغوائله قال الله تعالى انما الحيوة الدنيا لعب ولهو
اما لذائذ دنياده حرام اولنلره محبت اتمك حرامدر وحلال اولنلره محبت مذمومدر وحب دنيانك ذم وغوائلى بياننده اعداد
ايكى مقالات اولكى مقالت حب دنيانك ضررلرى ذمى بياننده دركه سورة الحديده بو ايت ايله بيوررلر يعنى اى دنيا طالبلرى
بو دنيا دركى اوغلانجقلر اويونجقدر دنيا [illegible] نصكره منقضى جكر دنيا شغلندن حق تعالى
فى الغفلة [illegible] نصكره حسرت وندامتلق حاصل اولور نتكم غافل اوچقلر اوينكدن فائده اولمز همان [illegible]
برنده قلدى فالور بس بو دنيا [illegible] وقليل النفع وسريع الزوال امور خياليه در بو
تحقيريدر امور اخرته تعظيم ايدب وشدت عذابنى بيان ايتمكله امور دنياويه انهماكده الاخرة فراموش ايتمكدن قلوبى تنفير بيورر
بو حديث شريفى امام ترمذى مسند ندن نقل اولنمشدر عن ابى هريرة رضى الله عنه قال سمعت عليه السلام يقول الدنيا ملعونة وملعون ما فيها
الا ذكر الله وما والاه وعالم ومتعلم ابو هريرة رضى الله عنه بيوردى كه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم دن اشتدم دنيا ملعوندر [illegible]
وجهدن مشروح اولمزه مطرود [illegible] دنيايه ميل ايدنلر درگاه حقدن سورلمش [illegible] مطرود در
نفس سركش دنيا لذتنده الذنوب [illegible] ماسوايه ميل قلولريكم [illegible] تابع عمليله اولور عالم ومتعلم بولنه بو
نافعدركه طريق حقه دلالت قلور بولرده غيرى متروك ومبعوددر زيرا اعمال اخرتده [illegible]
ديكدر بو حديث شريفى امام ترمذى مسند ندن اخراج اولنمشدر عن سهل بن سعد رضى الله قال عليه السلام لو كانت الدنيا تعدل
عند الله جناح بعوضة ما سقى كافرا منها شربة ماء سهل بن سعد الساعدى رضى الله عنهما بيوردى دنيا ومافيها نظرده [illegible]
حقارتده درجه سى دنيانك [illegible] سيوك قنادى مقدارى اعتبارى [illegible]
الله عند اكر اعتبارى اولسه دنياده كافره [illegible]
دن جناب حقه [illegible] منع ايله [illegible]

بلكه

بلكه الدنيا [illegible] دنيا ايله [illegible] بو دموقت [illegible]
وزنكى منور ايلمشدر بو حديث شريفده اولان اشارت دنياى تحقير وحقارتندركى بو شهيدا على حقارتها دنيا بكدر
دنيا ابن ابى الدنيا مسند ندن بو حديث شريف اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رضى الله قال قال عليه السلام لا يصيب عبد من الدنيا
شيئا الا نقص من درجاته عند الله تعالى وان كان كريما عبد الله بن عمر رضى الله عنه روايت ايدر حضرت رسول اكرم عليه
الصلوة والسلام سعادتيله بيوردى كه بر قولك دنيادن مال ومنالدن بر شيئى ارشمسه دكلدر الا اندن حق جل وعلا قتنده درجاتندن
كمالك سبب اولور اكرچه خلق اليه محبوب اكا نصيب مالدن فقرايه كرم اوزره اولوب [illegible] دنيا [illegible]
مكر عنايت حق ايرشه بس بو دنيا [illegible] معناسندنى بو [illegible]
حم بو حديث شريفى امام احمد بن حنبل مسند ندن وابن حبان وحاكم وبيهقى مسند لرندن اخراج اولنمشدر عن ابى
موسى الاشعرى انه عليه السلام قال من احب دنياه اضر باخرته ومن احب اخرته اضر بدنياه فاثروا ما يبقى على ما يفنى ابو موسى الاشعرى
رضى الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى كه كيم اخرتنى سوه دنياسنه ضرر ايدر وكيم دنيا
سو اخرتنه ضرر ايدر بس باقى اولانى اخرتدر فانى اولانى اوزرينه ترجيح ايدركز حاصلى ايكسنك اجتماعى جائز وممكن
[illegible] اخرت اوزرينه ترجيح [illegible] اوزرينه ترجيح ايتمك اولمز دنيا ايله اخرت
ضدلردر [illegible] رسول الله دنيا ايله اخرتى [illegible] وبيوردى كه هر
[illegible] فلسك [illegible] بو دنيا فانيدر اخرت باقيدر باقى
[illegible] اشارت هق امام بيهقى سنن ندن نقل اولنمشدر حديث شريفده رعن انس انه عليه السلام
قال من احد يمشى على الماء الا ابتلت قدماه قالوا لا يا رسول الله قال كذلك صاحب الدنيا لا يسلم من الذنوب انس بن
مالك رضى الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى كه دنيا [illegible]
[illegible] اصحاب كرام [illegible] اصابت ايدر ديديلر
رسول الله بيوردى كه [illegible] دنيايه محبت ايدنلر [illegible] ذنوب [illegible]
صوبه [illegible] اهل دنيا [illegible] ذنوب وخطايه سقوطدن [illegible]
حديث شريفده ناسه تحذير واردر [illegible] زهده [illegible] حم بو حديث شريفى امام احمد بن حنبل مسند ندن
نقل اولنمشدر عن عائشة رضى الله عنها قال عليه السلام الدنيا دار من لا دار له ولها يجمع من لا عقل له حضرت عائشه صديقه رضى الله عنها
روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى كه دنيا اوى [illegible] اوى دار دنيا اوله
انك اوى [illegible]
ولذات دنيا ايچون جمع مال [illegible]
[illegible] دنيا [illegible] جاه ومال واولاد وعيال [illegible]
ورد دنيا [illegible] اخرت [illegible]
[illegible] هق دنيا بو حديث شريفى بيهقى
وابن ابى الدنيا مسند ندن اخراج اولنمشدر عن حسن البصرى رحمة الله عليه انه قال عليه السلام حب الدنيا راس كل خطيئة

وترك الدنيا انتك عبادت حسن بصری رحمة الله علیه روایت ایدر که تحقیق رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
بیوردیکه دنیای سومك محبتی جمیع خطایالرك باشیدر و محبت ترك دنیانك جمیع عبادتلردن [illegible]
القا ایدب بعده محرماته دوشور کذلك ان ترك املك فوق عبادتلرك باشیدر دیمکدر بیت عجب دنیاسنی عقبای بیلر
یا عقبا استین دنیای بیلر هق دنیا بو حدیث شریف بیهقی ابن ابی الدنیا سنکدن اخراج اولنمشدر عن موسی
ابن یسار انه ما ان الله تعالی لم یخلق خلقا ابغض الیه من الدنیا وانه منذ خلقها لم ینظر الیها موسی بن یسار رضی الله عنه
روایت ایدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیکه حق تعالی حضرتی کندیه دنیادن ابغض بر نسنه خلق ایتمدی
دنیای خلق ایدلدن برو نظر التفات قیلمشدر دنیاده مظهر رحمان اولان امید ذکر لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم
بیورمشدر امدی بو عندنده لازم اولان نظر اعتباردن اسقاط ایدب رب الوزنك اولونو حیسنك ذکرینه اشتغال اتکدر
زیرا دنیا جناب عزتدن بغضه سبب بودر که اولباسی ذلیل طوره اجنابی کندو بر منفول ایدر و وجوه عبادتدن
کندیزنی غیره متصرف قلور و رهزن مردان خدا اولوب بو جهتدن دنیا حقدر ابغض خلق کوریبور ولدر عبید
حکره کافرلر و فاسقلری دخی شمایلدر بونلرك دنیاده شمعی اولدی و شور جمیعندن زیرك بونلرك مکروحیلسی دنیا
طوندی استدرج ایله اندردی انلر دخی کجلصانوب بودنیاده برمراد اولوب کوا استرتشندر صندیلر و حالبوکه
عاصی وکافر اولدیلر مغرور اولوب محروم مفلس کتدیلر دنیا اوحقدر و جمع ایدب حلالدن و حرامدن بوکیلدن
ونده دوکولد قالدی حکره بنیمانلق کتیبد فایده ویرمز دیکه اشارتدر هق دنیا بو حدیث شریف امام بیهقی دنیا ابن ابی الدنیا
سنکدن منقول اولنمشدر عن علی رضی الله عنه قال الدنیا حلالها حساب وحرامها النار حضرت علی رضی الله عنه
ایدب بیورکنلات دنیا ایچون جمع مال ایدب عمرونی جودوروب بیعقل اولنلر کاریدر که رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم بیوردر اول بجه دخمیل جمع اندکری مال و کنوز دینار بفنده تارمار اولوب میراث خورلره کیدر کندوسی
واروب حلالندن حساب حرامندن نار جهنمده عذاب ایده چکر دیو بیوردیلر ط طبرانی موسوندن اخراج اولنمشدر
نورفده عن عبد الله بن مسعود انه قال قال ادم من بنی فوق ما یکفیه کلفه ان یحمله یوم القیامة عبد الله بن مسعود
رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه کیمسه نفس و عیالی ایچون وجدانه یفندن زیاده
دنیا بنیادینه [illegible] اول بنیاده صرف ایتمك الله تعالی اراده ایتسه تعلق ایتمك علامتدر و بونلرك قدر
کفایتدن دنیاده سی یوم قیامتده بانیه تحمیل اولنور انلرها رجالدن عنوان ایچوینك رفیع الارکان بردار اتمه اولنلرك
حالکرین بوندن قیاس ایدسن دنیانك بو بوندن شهوت و بنانك بلسن واخرتده عین مغفرت و محض ندامت
اکلیه سین دیمکه اشارتدر ط بو حدیث شریف طبرانینك اوسطنده روایت اولنمشدر عن ابی بشیر الانصاری
قال اذا اراد الله بعبد هوانا انفق ماله فی البنیان ابی بشیر یعنی محمد بن بشیر رضی الله عنه انصاریدر ایدر که حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه حق جناب عزت بر کیمسه ذلت و حقارت مراد ایتسه انی کرفتار ذلت و هوان
ایدر و مالنی طاش و طپراغه صرف ایتدردیکه بو اول زمانده اولورکه بنا تحصیل رضای رحمان اولمیوب فخر و
شهرت [illegible] بونمیوب فعل حرام ایچون اولمیه اکوبرادی اتند زمانده منظور عیون اعیان اولمق قصد
شهرت و استعلا مراد ایلرسه بلمش اولسونکه حضرت سبحان منتقم سلطانی انی کرفتار ذلت ایدوب حقیر ایدر

اشارتدر زوالها وکونها عدوة الله تعالی جیفة ملعونة وصادة عن عبادة الله تعالی ومفضیة الی الکفار والنار وحظ الدرجات
ونزول الجنات بل العذاب فی الاخرة ودنیا افاتی ایسه غایت چوقدر انکدن حاصل اولور دنیا خود حق تعالی بغض ایدوکی نسنه
[illegible] انه شنیدی بوقدرکه مردود اولوب لعنت غضب حقه لایق اولوب وناس خناس اساسی بولنور بر انتفای
[illegible] مفسدینك عوارض قلوب دنیا محبتندن میل اولدوغندن نیجه مناهی ارتکاب انکار سبب واخرت امرینه کاهل اولوب حق
[illegible] عبادتدن مانع اولوب منع ایدر اخرت درجاتنه واصل اولمسی اخر دنیاده التزند [illegible] مرادلری [illegible]
[illegible] دخی محروم قالدیلر و اخرتده [illegible] حسابدن [illegible] بعد غذاب [illegible] فایده ویرمز
[illegible] فنائها وکثرة عنائها وسرعة فنائها وخسة شرکائها دنیا غنا [illegible] نفعلری قلیل وزوالی سریع [illegible]
[illegible] صور سین اما اول بودر و اکی بودر کی کوره مرسین بر زوقتدن کوردسوکم [illegible]
[illegible] صور [illegible] کوره مرسین [illegible] دنیاده
[illegible] زحمی وزبانی چوقدر بر سوزی بونك ایچره الکی اوچ [illegible] افسادندن [illegible]
منصب اوزرینه حرص دینی دخی زیاده افساد ایدر [illegible] تقصیرات ایدوب [illegible] لازم اولان [illegible]
[illegible] فتنه فساده سبب اولور زیرا الله تعالی اوچ [illegible]
[illegible] منافقلره [illegible] کافرلره وردی [illegible] دنیادن اخرت [illegible]
منافقلر [illegible] ترك ایدوب [illegible]
[illegible] ایچون و دنیا زینتلرندن حریص اولوب [illegible] باقی قیوب فانیه طالب اولمق [illegible] علامت [illegible]
[illegible] زوال ایمانده العیاذ بالله تعالی [illegible] دنیاده [illegible]
[illegible] مقاله اولوب مقاله ثانیه شروع اولنور انشاء الله تعالی المقالة الثانیة فی
ذمها ونعتها وضده ومدحه وفیه مقامات المقام الاول فی ترک محبة الدنیا و دنیانك محبت ضررینی و کندینك
[illegible] و مدح ضدینك بیانکده [illegible] ایچون [illegible] اولنان الکی مقامدن مقام اول حب دنیانك
بیانکده در اعلم ان حب المال وطلب الدنیا یورث الحرث المذموم وهو الثلثون معلوم اولکه مال و دنیا محبت
[illegible] حرص مذموم [illegible] قلبك [illegible] وهو یورث التشمر واستغراق الاوقات لتضاعف
والتجارة والقطع [illegible] وهذا اشد من الاول وقد سبق تفسیره و ضده [illegible] دنیا [illegible] حرص [illegible]
[illegible] و جمیع [illegible] انواع کسب تجارت [illegible] کوناکون اموال [illegible] جلب واخذ و صرف [illegible]
[illegible] حب دنیا [illegible] معدود [illegible] مذموم [illegible] ایچون [illegible] تحصیل [illegible]
[illegible] نبی علیه السلام [illegible] ت امام ترمذی بو حدیث شریف نقل [illegible] عن انس رضی الله عنه قال
علیه السلام من کانت الاخرة همه جعل الله غناه فی قلبه وجمع علیه شمله واتته الدنیا وهی راغمة ومن کانت الدنیا همه
جعل الله فقره بین عینیه وفرق علیه شمله ولم یاته من الدنیا الا ما قدر له انس بن مالك رضی الله عنه روایت ایدر که
رسول الله [illegible]
[illegible] دنیا [illegible] نصیب [illegible]

Copyright © King Saud University

احوالی برکمده و برنسنه ایدوب نسب روزی فقر واحتیاج ایکوردوفدر کفایه‌دن زیاده دنیا طلب ایلمک حقیقتده هلاکدر
اخروی طلب ایدر بیورمشلر وزاده فی روایته فلا یمسی الا فقیرا ولا یصبح الا فقیرا امام بزار سنکدن بو حدیث شریفی زیاده
ایلدی معناسی منبع بودر که دنیا جمعنده رغبتی وحجتی و الا کسنه صباح ایلمز الا فقیر و ذلیل و خلقه محتاج اولدیغی حالده اول
ورد صباح ایلر کذلک اول راغب دنیا جمعنه اخشام ایلمز الا اینه خلقه محتاج فقیر و ذلیل اولدیغی حالده اخشام ایلر
بیورمشلر بر حدیث آخرده دخی ز مسند ندن اخراج اولنمش حدیث شریفده عن انس رض عن النبی انه قال یاتی منادی ینادی دعوا الدنیا
لاهلها ثلثا من اخذ الدنیا اکثر مما یکفیه اخذ حتفه وهو لا یشعر انس ابن مالک رضی الله عنه روایت ایدر حضرت رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که هیچ دنیا کونلرندن برکون یوقدر که اندن منادی هر کون عالمی اوج کره دوران ایدوب برملک منادی ندا قلور ایدر
ای مؤمن اولنلر موت کلوب ایرشمدن دنیایی و دنیا اهلنی ترک ایدک دنیایی کفایه تندن زیاده راغب اولنلر اولوم تروتنی
بلمکسزین کسب ایلر اصلا انسز کلور مکر ایشبو انلق فائده ویرمز بو دنیایه الذنوب مغرور اوقده بو دنیا ایلریبو رمشلر خم بو حدیث
شریفی امام بخاری امام مسلم علیه الرحمة والغفران سنن صحیح لرندن اخراج اولنمشدر عن انس رض ان النبی صلعم قال یهرم ابن ادم
ویشب منه اثنان الحرص علی المال والحرص علی العمر انس ابن مالک رضی الله عنه روایت ایدر که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
دائم الزمان بنی آدم پیر و اختیار وضعیف و مبتلا اولدقده مال و عمره حرصی قوی اولوب و تازه اولور بو ایکی خصلت قلبنده
ثابت و مستحکم اولور شبابنده اولان قوت شبابک کبی قوی بو نلور انلرین بری شول حرص مذمومه‌در که طلب مال و منصبه
و برعمر و حرصدر بو ایکی صفت کنده ویه میل ایدر اول قوجالنجه بونلر تازه جوان شکلنده کورینور دیمکدر خم امام بخاری
و امام مسلم رحمهما الله اتفاق اتفاق اولنمشلردر عن انس رض عنه انه قال قال ع م لو کان لابن ادم وادیا من مال لابتغی
الیهما ثالثا ولا یملأ جوف ابن آدم الا التراب ویتوب الله علی من تاب بو حدیث شریفی انس ابن مالک رضی الله عنه روایت ایدر
تحقیقا حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که بنی آدم ایچون ایکی دره طلوسی مال اولسه انی تبغی غیر ینی ایدر
طلب معناسنه دربعنی او ایکی دره طلوسی التونه دانی و مطلوب قناعت ایلمزبلکه اوج اولسه دردی انسان حرص
فرا واننده حاصل امکانی یوقدر تا که فوت اولنجه مبتلای حرص و طمعده دراما موت ایله فوت اولنده نفس ادم
اوغارینک قارنی طولدر من الاطراف ایله قبرینه کوزی تپه اونور طولدر بعنی بنی آدم مالا اولمرتبه حریصدر که
اگرکند وایچون ایکی دره طلوسی مال اولسه انکله کفایت ایلیوب زیاده طلب ایدرا اول ایکیسه او حجی وادی ضم ایدر اکرا وجی
حاصل اولسه دردنجی طلب حریص اولقدن کنده بتراولوب زائل اولمز اونود وب قبرده طراق ایله طولدر نجیه دک او بو
دعلذموادنجیو اعتبار ایلیه رجتنده و دخی حرص مذمومه‌دن تائب اولنلرین حضرت الله وعلی توبه‌لرین قبول ایدیجیدر و
غیرکنا هلردن شوعا مذموم اولان شیاره توبه ایده‌نک توبه‌سنی قبول ایده‌دخی بوبر دربو بعضلر قولنجه جان و دلدن تائب
ولنلره بوجه تحقیق رفیق ایلر دیمکدر بو حدیث شریفده انسانک طول املی زیاده حریص اولقدن توبه املیه تمدد
ولمقه دلالت ایدر المقام الثانی فی ضد حب الدنیا وضد الحرص ومدحهما ایکنجی مقام حب دنیا و حرصک هر بر لری
ضدی و مدحی بیاننده‌در و ضد الاول الزهد اعنی کراهة الدنیا و برودتها علی القلب معلوم اولدی حب دنیانک ضدی زهد
هر حنده دنیا و مزخرفاتنی قلبی اوزره کرسه و باردو نا چسبان اعتقاد ایلمکدر زهد حب دنیا ایسه رأس خطیئاتدر
و مذموم دروانده زهد و اعراض ممدوح دار امام احمد بن حنبل رحمه قولنجه زهد اقسام ثلثه اوزره در بریسی ترک

دنیا درکه

دنیا درکه او زهد عوامدر و ایکنجیسی حلالدن ترک فضوللردر که اول زهد خواصدر که او چنجی الله تعالادن سنی مشغول
ایدن نسنه دن ترک ایلمکدر بو زهد العارفین در عارفلر و بیلردیمکدر و ضد الثانی القناعة وهو الاکتفاء بالیسیر من الدنیا
بلا طلب الزیادة دخی حرصک ایکنجی ضدی قناعتدر که قدر حاجتدن زیاده بر شیئی طلب ایلیوب امر یسیر ایله اکتفا ایلمکدر دنیالره کمک
زهددن ادم اورسه و خلقه وعظ و نصیحت ایلسه و بنده انلردن بر نسنه ابتدا ایله اولسه حق تعالی اول کسنه قلبنده
حکمت اخراج ایدوب غفلت و ضلالت فرردیکنلره کبو کسنه دنیا ده صدق زاهد اولسه حق تعالی لطفنده انتها
سنده اکا بر ملک موکل قلور دو قلبنده غرس ایلر سا خساره دنیان وعضین لسانتدن میوه باغ و بهار حکمت و نوباوه نهال
رحمت دوکلور و زهد و قناعت مدحنده وارد اولان احادیث نبویه‌دن بری بودر طب امام طبرانی علیه الرحمة الباری
سننکدن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رض انه قال علیه السلام الزهد فی الدنیا یریح القلب والجسد ابو هریره رضی الله عنه
روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که دنیاده زهد یعنی دنیادن اعراض ایلمک قلبه راحت ویرر
زیرا دنیا بر میل و رغبت وامید و منفعت قلب و بدنی مستجلب تعب و مشقتدر و دنیانک نفعی مضرتنه کوره بکرده
ولنلر وقدرکه کمال زهد وصفا و تقوی انسانی دنیاده و علم و دینده راسخلردن ایدر و قلب ایچون افسد اشیا اولدیغی
دن حصین موادنی قطع ایلر دیمکدر دنیا بو حدیث شریفی ابن ابی الدنیا سننکدن منقولدر عن الضحاک رضی الله عنه
قال اتی النبی علیه السلام رجل فقال یا رسول الله من ازهد الناس قال من لم ینس القبر والبلی و ترک زینة الدنیا و
آثر ما یبقی علی ما یفنی ولم یعد غدا من ایامه وعد نفسه من الموتی بو حدیث شریفی ضحاک رضی الله عنه روایت ایدر
بر رجل کلوب سؤال ایتدیکی یا رسول الله ناسک زیاده زاهدی کیدر بیوردیلر که کمال ایله موصوف اولان کسنه
زهد صاحبیدر و قبرده اجزاء بدننک اضمحلالنی فراموش ایتیوب و کوشه قناعت اولمغله زینت دنیایی ترک ایدوب
نعیم باقی اختیار ایدوب فردای ایام حیاتدن عد ایتیوب هرکاه کندینی موتای ملاحظه ایلکدر خم امام بخاری
و مسلم رحمهما الله تعالی اتفاقا اخراج ایتدکلری حدیث شریفده عن عمر الفاروق رض ان علیه السلام قال لیس الغنی
عن کثرة العرض ولکن الغنی غنی النفس حضرت عمر بن الخطاب رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
بیوردیلر که غنای حقیقی اموال و ارزاق کثرتندن دکلدر بلکه غنا نفس غناسیدر یعنی نفسک قسمت مقدر اوله
قناعت و متاع جهاندن فراغت کلیه‌سی کثرت عرضدن غنی بولمز و توسنده کوشه ایله متسلی اولمز و حرص طمعدن قورتولمز م
بو حدیث شریفی امام مسلم سننکدن نقل اولنمشدر عن عمرو بن العاص رض انه علیه السلام قال قد افلح من اسلم ورزق
کفافا وقنعه الله تعالی بما آتاه عمرو بن العاص رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر تحقیق
مطلوبنه فائز اولدی و نائل اولدی و زینت مقصودی بولدی و اجدی شول کسنه مسلمان اولدی و کفاف ایله رزقلندی و حق تعالی
مسانده قانع اولدی کفاف اختلاف بعضلر یدیلرکه زیاده و نقصاندن شول نسنه‌در که حاجتی منع و ضرورتی دفع ایده و بعضلر
بدیلرکه حاجتنی کفایت ایده و اکثر استعمال غنی ایله فقراده سنده و اسط اولان نسنه‌در یعنی کفاف و اصل اولان کسنه‌نک امر
معاشنی تمام ادوارکند و یه نافع اولان نسنه‌نک تحصیلنه قادر اولور و کفاف صبر ایله فقرده و شکر ایله غنا ده افضلدر
برکسنه بو حدیث شریفله احتجاج ایلرم بو حدیث شریفی صحیح سننکدن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رض انه قال
علیه السلام اللهم اجعل قوت آل محمد کفافا رسول اکرم بیوردیلر که عوام خواصه نافع و اصلح اولدیغی بیانده بو حدیث شریفی

Copyright © King Saud University

جمیع ناسه داخل اولور زیرا قوت سندرمق ایچون محتاج اولدیغی اولان نسنه دن عبارتدر بو جهتدن بیلکرکه اسراف
اکثرا اولیه وناس مختلفدر بعضیسی انکار مفاد لوردر وبیلورلر که اکل اغزلر ایسه اکا ضرر لاحق اولور پس اول
کسنه نک قوتی اول وقتده نفسنه ضرری دفع اولمق شخص مفادندن زیاده طلب ایدرسه انک حقنده اسراف اولور
اولمزلر اولینه کسنه نک حقنده اسراف اولمز کذلک عیالی دخی مختلفدر بعضسنک عیالی آزدر پس هر کسین قوتی عیالی
اوزره اولور واندن محمود اولان کسب طاعت اوزره قوت ویرندر ومذموم اولان طاعتدن منع ایدندر و بو قدر
قوت لایموت ایچون جناب باری تعالی یه دعا در ت بو حدیث شریفی امام ترمذی سننده نقل و تخریج ایتمشدر عن ابی
ذر رضی الله عنه قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول لیست الزهادة فی الدنیا بتحریم الحلال ولا اضاعة المال
ولکن الزهادة ان تکون بما فی ید الله تعالی اوثق منك بما فی یدیك وان تکون فی ثواب المصیبة اذا اصبت بها ارغب منك فیها
لو انها ابقیت لك ابی ذر غفاری رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم بیوردر زاهدلك حلال اولان نسنه دن فراغت
ایتمك دکلدر الله اولان مالی بوق یره ضایع ایتمکده دکلدر زاهدلك اولدر که دنیانك جمله سنده مالك اولورسك بیله الله
اولان الطاف غیوبیه جمیع امورنده الله تعالی یه توکلك زیاده ایتمکدر و بیدنده اولان اعتمادا نیوب لطف الهیه اعتمادك محکم
قدرسن زیرا لطف حقه اعتمادی اولمیه زاهد اولمز ترك دنیا اولماز بوندن معلوم اولدیکه زهد بیدکلری مال الله تعالی
ابر تجنب دکلدر بر نسنه نك واری یوغی سنك قتکده مساویدر ومصیبتی حضور و راحتك اعلا و احسن
دیو رحلت وفلاکت بنده رحلت انفسیده بکلدر زیرا کافی اولانی سنك تواندر غنی بقاسنده رغبتك زیاده در
دیو بیوردیلر مراد امتی زهده ترغیب در و محبت دنیادن تزهید در ظ هر کیم ایده توکل وصبوری دائما زهدی
زیاده ایلر • کنج قارونه اولسه مالك • بنده اعتمادی اللهه ایلر • ولنذکر ما ورد فی مدح الفقر فان سماعه من جملة
اسباب الزهد وفقیرك مدحنده وارد اولان احادیث نبویه نك استماعی زهدی ... امام ترمذی علیه الرحمة الهادی سننده
تخریج ایتدوکی حدیث شریفده عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال علیه السلام یدخل الفقراء الجنة قبل الاغنیاء بخمسمائة
عام نصف یوم ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم فقرا اغنیادن بش یوز ییل اول جنته کیرر
ایام آخرتده بر کونك نصفیدر یعنی نصف کون جزیرا خود حوادث قیامت کونلرینك نصفیدر خم بو حدیث شریفی
دخی بخاری و مسلم اتفاق سنن صحیحلرندن نقل و تخریج ایتمشدر عن ابن عباس رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
اطلعت فی الجنة فرأیت اکثر اهلها الفقراء واطلعت فی النار فرأیت اکثر اهلها النساء عبد الله بن عباس رضی الله عنه روایت
ایدر رسول کونین صلی الله علیه وسلم بیوردیلر بن شب معراجده لقاء اللهه مشرف اولدیغمده جنت اوزرینه مشرف واحوال
اهل جنته اطلاع ایلدم اکثر اهلنی فقیر کوردم و جهنمه نظر ایتدم اکثر اهلنی نسا طائفه سی کوردم بیوردیلر مدت
فقیره مناع مقبولدر ابراهیم ادهم رحمة الله علیه باننده بر فقیر فقرندن شکایت ایلدکده بیوردیلر کوفقر
بر جناب جنت مآبدر کرسن غایت مفت بولمشسن قدر و قیمتنی بلمیورسن بنی کور کیم بلخ پادشاهلغنی
فقره دکشدم و تحصیلی ایچون نجه کوندوزجا اشدم هنوز مملکت فقری دینه دانشده کوریدم دیو فقیر
صالحك مرتبه سی حق تعالی قتنده غنی صالحدن اعلادر ج ابن ماجه سننده تخریج ایتمشدر عن عمران
ابن حصین رضی الله عنه قال علیه السلام ان الله تعالی یحب الفقیر المتعفف ابا العیال ابی سعید الخدری رضی الله عنه

روایت

روایت ایدر نبی علیه السلام بیوردی طب عن ابی سعید رضی الله عنه قال علیه السلام لبلال الق الله فقیرا ولا تلقه غنیا
حضرت بلال رضی الله عنه فقیر الحال اولدیغی فقرایسه مونتدر کفایه دن زیاده اشتغال بریت و زنده
منهی اولدیغیدر زیرا فقرا دنیاده خلق اره سنده قبیح ومذموم در اما دوز قیامتده حق جل وعلی قتنده بن مقبولدر
حکم رسول الله فقر ایله افتخار ایدوب الفقر فخری و به افتخر بیوردی کذلك غنی اولدیغی حالده بنده اشتغال اولوره
یوغیدی سن کرد روز شب روز حواره حسابنك اسانی اولدی بیوردیلر طط بو حدیث شریفی طبرانی صغیرنده واوسطنده
اخراج اولنمشدر عن ابی الدرداء رضی الله عنه انه لم یکن ینخل لرسول الله الدقیق ولم یکن له الا قمیص واحد ابی ذر
رضی الله عنه روایت ایدر رسول علیه السلام انتمکنی اوننی و بر قمیصندن غیری قمیصی یوغیدی طب طبرانی مرموزندن
روایت اولنمشدر عن عائشة رضی الله عنها قالت ما کان یبقی علی مائدة رسول الله من خبز الشعیر قلیل ولا کثیر عائشة
رضی الله عنها روایت ایدر رسول الله علیه السلام صفره سنده اردن جوقدن ارپه اتمکندن بقیه قالمق اولمازدی
بنلر ط موطأ امام مالك رضی الله عنه مرموزندن اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله عنه قال رأیت عمر وهو
یومئذ امیر المؤمنین وقد رقع بین کتفیه برقاع ثلث لبد بعضها عن بعض انس بن مالك رضی الله عنه روایت
ایدر حضرت عمر رضی الله عنه ایکی اومز قالرینده بر وقت دولتنده ایکن ارقه سنده برکهنه صوفدن پلاس کوردم
بر بر اوزرنه کیرامش و کیدوکی پلاس بیقمق لازم کلسه غیریله عار ایدی لباس اولمش معه هذا هیبت و غلغل
اندزعالم ومهابتی دعشت بنی آدم ایمش و پادشاه روم وعجم انك خوفندن بر کیجه بیدکلری اوتلان ایدیلر و اطراف
ممالکی فتح و فتوحه موصول اولوب ممالك انلره عزت و انکار شهرت طوتمش هر کسی خاطرنا سی ایچون هذا منخن
ایتمش و بر یوز و بر سوز لو اولدوغندن نفاق بلمز ایمش شرع عدالتده بای و فقیر صغیر و کبیر بلمز ایمش و امور
احکام دیده و سیاست مقتضای شریعته بروجه مساهله اتمز ایمش اجرای احکام دینده قبل قدر خطا ایده
رضا ویرمز ایمش ایکی ... قیصر روم وساسانیه کوره بیلشوم انك سیف نصرتنده امان بولمیوب باج و خراج کوندرد
بکلرنی غیری انك ایام خلافتنده التی بیك التیوز التمش التی شهر و قصبه فتح اولنمشدر بو مقدار عدد
بات قرآن جلیل البرهانده بو سفاتیح جلیل تاریخ فتح علیه مصراعیده بوبدیله ایکن ظاهره کدا صورت و باطنده
سلاطین سیرت ایدی قیصر روم و شاه عجم الجیلری بر کونده کلوب مسجده جمع اولدقلرنده حضرت عمر رضی الله
عنه مسجده بر قرید اوب و عیون ناسه فرشو و اروب صوکتو دوبی انصاردن و طولجه خاتونکنسنك
کوفی یوسانش دیمشلر یا امیر المؤمنین سن خلیفه رسول الله سن بزلره بو کار لایق اولمدوغی اندن کا ده کلر زده
جواب ویرمشکر ایتدی فلیمدی صورت اسنیکمدن کلامیم بن نفسمی استحقار ایچون بو صفای اختیار ایلدم بر تحصیلی
و بجمیع زمانه ... فتنه ده یوز دیکولرمش و عدالتنده و طریق سلوك انك کرکی اودن مسکر ساللك اولدقده منقبت
قابل دکلدر ت امام ترمذی سننده اخراج اولنمشدر عن ابی طلحة رضی الله عنه شکونا الی رسول الله الجوع ورفعنا
ثیابنا عن حجر حجر علی بطوننا فرفع رسول الله عن حجرین جلیل القدر صحابه طلحة بن زید بن خالد رضی الله عنه
روایت اصحاب کوبندن بعض رسول علیه السلام کلوب قارنلرنده بر حجر اسیدلر کوستردیلر بعده بو طالقار
ضرها دیدی قارنده دفع جوع ایچون وحصول طعام ایچون دعا استیدار اند کلمندن مبارك فارنلرنده ایکی

Copyright © King Saud University

ایکی طاش اظهار بیورمغه شدت فقره تحمل اجر عظیمه اشارتدر و حالت قربده اوزره استمرار دخی بیورلردی
بیورمشلر خ امام بخاری و امام مسلم رحمهما الله اتفاقیله اخراج ایتدیلر عن عائشة رضي الله عنها قالت كان يأتي علينا الشهر
ما نوقد فيه نارا انما هو التمر والماء الا ان نؤتى باللحيم حضرت عائشه صدیقه رضي الله عنها دن روایتدر که حضرت
بیت شریفده ایکی اوقانده صو و خرمادن غیری برشی بولنمزدی بعض وقت جیرانلر بزه لحم پارسی کلیجه
آنی پیشرر ایدک بو روایت ایدیلر و فی روایة ما شبع آل محمد من خبز البر ثلاثا حتى مضى سبیله
اخرایده رسول اکرم علیه السلام تا آخرته انتقال ایدنجیه دک آل محمد اوچ کون برابر بغدای اتمکندن
واقع اولمش دکلدر دیدیلر و فی اخرى ما شبع آل محمد من خبز شعیر یومین متتابعین حتی قبض رسول الله صلی الله علیه وسلم
کذلک بر روایتده خواجه ذکر اولنمشدر که پیغمبر حضرتلرینک روح پاکلری دار آخرته روان اولنجیه دکین اولاد و ازواجی
ایکی کون بربری اردنجه متوالیا ارپا اتمکیله قارینلری طویوم مقلغی بولنمش دکلدر [illegible] آنلر ایچون دعالرنده بویوردیلر
یارب آل محمدک رزقلرینی [illegible] انلری [illegible] و سؤال انلری ذلیل [illegible] و رزق زیاده لکی اسراف حدینه
دو قوت لا یموت ایچون حقلرنده دعا ایدوب [illegible] انسونلره بو اشارتدر ز بو حدیث شریفی بزاری مسندنده
منقولدر عن ابی الدرداء رضی الله عنه قال [illegible] ان بین ایدیکم عقبة کؤدا لا ینجو منها الا کل مخفف ابی درداء رضی الله عنه
روایت ایدر رسول الله اصحاب کرامه خطابا اوکوزنه بر عقبه صعبه واردر انده ضعیف الحال اولوب فقیر اولنلردن
غیریسی نجات بولمز بیورمشلر و اما الاسراف ففیه خمسة مباحث و اما اسرافک احوالنی بیان ایچون اعداد اولنان
بش مبحث اولکی مبحث اسرافک ذمی و غوائلی بیاننده در ایکنجی مبحث اسرافک مذمومیتنک سببی بیاننده اوچنجی مبحث
اسرافک ظاهر اولدیغی احوال بیاننده بشنجی مبحث اسرافک اوج علاجی بیاننده در **البحث الاول** فی ذمه و غوائله
اعلم ان الاسراف حرام قطعی و مرض قلبی و خلق ردی اولکی مبحث اسرافک ذمی و ضررلری بیاننده در معلوم اوله که
اسراف بخل کبی حرام قطعی و مرض قلبی و خلق ردیدر و لا تظنن ان الذنب اکثر من البخل بسبب کثرة ما ورد فی ذمه
الاسراف لان ذلک بسبب کون اکثر الطباع مائلا الى الامساك فاحتاج الى كثرة الزواجر و بخلک زجر و منعنده وارد
اولان نصوصک اسرافدن حقنده وارد اولانلردن زیاده اولمسی امساکک مقتضای طبیعی بشریه اولدیغی
بو اسراف بخلک مقابلیدر اندن ایچون اسرافک حرمتی بخلک حرمتندن دون اولدوغنه دلالت ایتمز بعض عقلا
لوم ایدوب لا خیر فی السرف دیدیلر اول دخی مقابلنده عکس ایدوب لا سرف فی الخیر دیدی و جنس ملبوس و مرکوب و مسکن
اساس بیت بو وجهلرده اسراف ممکن و واقعدر ثیاب تحسین جامه و رجاله حریر زربفت شرعا حرام عقلا اسرافدر
دخی بو کا قیاس اولنه و قرآن عظیم الشانده اسرافدن منع و تبذیردن تحذیر بیورلمشدر [illegible]
و نجاسته اشد من الخمر کما صرح به الفقهاء مع انه لم یرد فیه ما ورد فی الخمر و لم یشرع فیه حد [illegible]
خمردن زیاده ایکن خمر طبایعک میلانی [illegible] زجرنده وارد اولنان اثار زیاده در [illegible] حقنده خمرک
شرعی یوقدر خمرک ایسه حد شرعیسی [illegible] ایکی آدم شرب ایتدیکنه شهادت ایلسه یاخود کندوسی اقرار ایتسه
اقرار ایتسه امام یوسف قتنده ایکی دفعه اقرار ایلسه سکسان دکنک [illegible] ضرب اولنور
ضرب اولنمز شرابک قطره سنده حد مقرر در سکره حاجت یوقدر و حسبک فی الاسراف قوله تعالى و لا تسرفوا انه لا یحب

المسرفین و اسرافک دنیاده ذل احتیاجی و ندامت سبب اولدوغندن قطع نظر آخرتده دخی عذاب و عتابه سبب حقنده
وارد اولانلردن بری سورة الاعرافده حق جل و علانک قول شریفی کافیدر دیمکدر کفایت ایدر معنای شریفی حق جل و علا
حلال قلدوغی اکل و شربی حرام قلمقدر اسراف ایتمک اولدر که حلال اولیان نسنه لری یا خود حاجت مقدارندن
زیاده یه لر تحقیق حضرت الله جل و علا مسرفلری سومز پس مسرف اولدر که الله تعالی حلال قلدوغنی کندی
حرام قلمیه پس الله تعالی حلال قلدوغی و غیر حرام قلدوغی حرام قلدوغی و غیر حلال قلدوغی بونلر دیمکدر اکا حکم ایدن
منازعدر فلفقدر بو عظیم اولوب جحد و کفردر نعوذ بالله من ذلک و آیت اخرایده سورة بنی اسرائیلده و لا تبذر
تبذیرا ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین و کان الشیطان لربه کفورا یعنی مالکزی الله تعالینک رضاسی اولمدوغی
یره انفاق ایتمکه دکر اول اسرافدر روایتدر که عثمان بن اسوددن اشتدم بیت الله طواف ایدرکن مجاهدن
بن ابی قبیس طاغنده بکا جوره نظر ایدوب دیدی که اکر بو کشینک بر طاغ قدر التونی مالی اولوب جمیعسن الله تعالینک
یولنده انفاق ایتسه اول اسراف ایدنجی اولمزدی اما اکر بر درهم الله تعالینک رضاسی اولمدوغی یره انفاق ایدرسه
مسرفلردن اولور شول کمسنه لرکه مالکرین معصیت اولدوغی یرده خرج ایلدیلر انلر مسرف و مبذر اولور ظاهرا
اید شیطانلر قرنداشی اولوب شیاطینک معاونلری دیمکدر که اکا تابع و اکثر مصاحبلرینی شویلکه اولر اخوان
الله تعالینک نعمتلرینه کافرلر کما تابعت ایدیکه اطاعت ایتدکلری شیطانلر قرنداشی اولوب شیطان
ایله جهنمده قال العیاذ بالله تعالى بو کا اشارتدر و اخ الشیطان شیطان و لا اسم اقبح من الشیطان فان ذم ابلغ من
هذا بوندن اقبح اسم یوقدر که انسان شیطان قرنداشی اولوب [illegible] بو شیئی لازم [illegible] مقاصدیدر
بدی اولمغله شیطانک جبرسی طوراغنی [illegible] کیدرک اول فعال [illegible] نعوذ
بالله تعالی حق جل و علانک امرینه امتثال و نهیندن اجتناب ایتمکله شیطانه مخالفت ایدوب توبه ایتمک مبشر اوله
و نهی الله تعالى عن ایتاء المسرفین اموالهم معبرا عنهم باسم من اقبح الاسماء و هو اسم السفیه سفیه اسمی اولان
مسرفلرک مالنی حفظ ایدن مادام که عقلی قوی اولمیوب رشد اولمیه مالکری آنلره تسلیم ایتمکدن حق جل و علا نهی ایتدی
نتکم سورة النساده بیورر قوله تعالی و لا تؤتوا السفهاء اموالکم معنای شریفی [illegible] سفیهلره
ویرمیه لر [illegible] و بعض مفسرین دیمشلرکه بونده مراد اولنان مالکزی عورتلر و اوغلانلر
اولدوغی [illegible] انلر تصرف ایدرسز [illegible] سز حاجتکز اولدیغی سوه بولنمیه
مالکزی [illegible] تصرف ایدوب [illegible] فرعون
مرورنده و ذم فرعون بقوله تعالى و ان فرعون لعال فی الارض و انه لمن المسرفین و فرعون مسرف اولمسیله ذم اولندی سورة یونس
فی سبحانه و تعالی بو ذکر اولنان قول شریفده که معنای شریفی فرعون بر یوزنده طاغی و متکبر و زیاده مسرفلردن
ایدی [illegible] کفر ایله [illegible] حضرت موسى علیه السلام
الی دعوت [illegible] بو ظالملر [illegible] قوم لوط بقوله تعالى بل انتم قوم مسرفون
و مسرفین [illegible] سورة الاعرافده حق جل و علانک بو قول شریفنده که بیوردی بل انتم قوم مسرفون
معنای منیفی بو اشارده مسرفلر سزکه شهوتکزی [illegible] و معصیته خرج ایدرسز نسلکزی قطع ایدرسز

فوقت الله هدن كمسنه عذابي كلور ديمكدر وورد في الصحيحين ان النبي عم نهى عن اضاعة المال وكثرة السؤال
ماخرجه تحم يحيحندن وارد اولان حديث شريفلرندن بخاري ومسلم عليهما الرحمة اتفاق ايتدكلري
اوزره كيشي مالني اسرافدن نهي اولندوغي نته جه صرف وانفاق ايتدوكندن سؤال اولنجغي احاديث شريفده
بيوريلمشدر لولا اتندن برده ترمذي مسندندن اخراج اولنان حديث شريفده بري بودر عن ابي برزة رضي الله عنه قال
لا تزول قدما عبد يوم القيامة حتى يسئل عن اربع عن عمره فيما افناه وعن علمه ما عمل به وعن ماله من اين اكتسبه وفيما انفقه
وعن جسمه فيما ابلاه ابو برزه رضي الله عنه دن روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم يوم قيامتده حضرت [illegible]
اولنجق جل وعلا قوللري دورت نسنه دن سؤال اتمجه بر قدم جنت وجهنم جانبنه زائل اولمزلر اولكي سكا بوقدر عمر
ويندن صحت ويردك اول جوادي عبادتمي ويا خود نفسك هواسنده مي صرف ايتدك ديو سؤال ايدلجكي [illegible]
نه كيفيت ايله كسب ايلدك ونه جهته صرف انفاق ايتدك ديو سؤال ايدر اوچنجي سكا بو قدر علم ارزاني
قلدق اول علمي نته نيلكي عمل صرف ايتدكندن وعلمك زياده سندن سؤال اولنور دوردنجي سكا بو
مدت عمر ويردك اني وقت بلوغدن برو نيه صرف ايتدوكندن سؤال اولنجقدر اكر انلري رضاي حق
اولدوغي يرلره صرف ايتمكز ايسه فائده ومغفرت بولورسوز بو دورت سؤاله [illegible]
ولوقت انكار ايدوب بن بيورمدوغم يرلره وارمدم [illegible]
جميعي حب چاقروب طانقلق ويروب [illegible] اعضاي جوارحم حقيقته طانقلق ويرجك
اول وقت حالمز نجه اولور بو حال باشنه كلمزدن بونك قيدين كوروب اول وقتي براغك كورمك كركدر
ومن الدلائل على مذموميته حكاية حرمة الربوا الذي هو من الكبائر اذ علتها في الحقيقة صيانة اموال الناس عن النقصان
انما يتحقق عند اتحاد العوضين صورة ومعنى مع زيادة احدهما والاول باتحاد الجنس چون مصنف رحمه الله عليه
اسرافك مذموميتني دلائلندن ذكره بري دخي ربانك احكامني اسرافدن عد ايدوب انك بياننه شروع
ايلدي ربا كسر راء ايله اصطلاح فقهاده شول شيدر كه كندو جنسيله متفاضلا بايع اولنسه زياده كه
ايلمك حرامدر مثلا بغداي بغدايه والتوني التونه وكوموشي كوموشه بيع ايلمك كبي ربا اولدوغي اجلدن اكي
عوضك اوكيسي جنس واحددن اولسه زياده لك حرمتيدر كه كناه كبائردن دخي مؤمنه لايق دكلدر كه حق
تعالى قرآن كريمنده ربا معامله سن ايدنه عقوبت عظيمه وعدا ايتدوكي معني خزانة المفتين ده حق جل وعلا انك سوره بقره ده
الذين يأكلون الربا ايتدكه لا تظلمون ولا تظلمون ايتدكه كلمتي ربا جيدنلي يرده كفر حكم ايتدكه تعالى سوده ربا و
[illegible] وعده قيلدي ربايي ينلرده اول مقبر [illegible] قرآن عظيم الشان ده حوده
الذين يأكلون الربوا لا يقومون الا كما يقوم الذي يتخبطه الشيطان من المس معناي منيفي شونلر كه حالا كوز
ربا يبرلر انلر قيامت كوننده قبرلرندن طوردقلرنده الا شول كمسه لر كبي طورلر شيطان وجن اكا مكر ويرشدوروب
مصروع ومجنون قلمش اوله اغزلري كوپكلنوب [illegible] كبي كندولرندن بيخبر اولورلر الكبي حالي باطل اولورلر قرآن
كريمده بيورر يمحق الله الربوا يعني ربانك بركتني باطل ايدوب كيدردر ديمكدر [illegible] حق جل وعلا سوره بقره ده
صوات ايتمك كيبيدر تنكم قرآنده كلور فأذنوا بحرب من الله ورسوله معناي منيفي يعني بو فعلكز الله تعالى ورسوله

رسول الله ايله محاربه قلمقدر ديو وردي الله تعالى سوم تنكم كتاب كريمنده بيوررلر يمحق الله كل كفار اثيم يعني
الله تعالى حضرت سوم شول كمسه لركه ربانك حرامليغني انكار ايدوب اول فعله كتوروب اندن بر دكلمز سنيني
طاعتنده ابد تنكم بيوررفا ولئك اصحاب النار هم فيها خالدون معناي منيفي هر كيم توبه دن صكره ربايي
دكل كوروب اشلر اهل ناردندر كه مخلد قاليجقدر بوندن معلوم اولدي كه ربا اعظم كبائردن اولوب اولدي نه
كشي والده سيله زنا ايتمك كبيدر وبعضلر قولنجه رباخورلق سوء خاتمه اوزرنه علامتدر تنكم [illegible]
ربوا ايدنه لعنت ايلدي اكر سوال اولنور ايسه [illegible] كاتبلري [illegible] ذكلري اجارت
لعنت مستحق اولديلر اما مديون مضطر اولسه فائده ايله اخذ كسب الزائدي ضرورتده خود حرام مباح
ايدي نه دركه مديون مضطر دخي لعنته مستحق اولدي دخي ديلورسه جواب ويريلور كه بو معناي مبالغه
وبرروز اشارتدر يعني الله تعالى ورسول قتنده ربوا جرم غليظ وعزم عظيمدر كه ضرورت سبب اولدن
ملوث اولمه قياس ايله اخبار ايله ربوا ايدن رضا ومباشرت ايدنه [illegible] شقاوت وعقوبت حذر وحصر [illegible]
بادر رباخور معامله شرعيه سز فائده ايله [illegible] حلال ديو اعتقاد ايلدكه [illegible] لعنت مستحق
اولنش اولدي بو حضرت رسول اكرم بيوردي [illegible] خلق اوزرينه بر زمان كلسه كرك [illegible]
[illegible] تولده شاهد اولدوغندن اونوري ويا خود [illegible] دوغندن اونوري ويا [illegible]
وتوري يعني [illegible] وكندن اونوري بيوردي [illegible] حقيقة [illegible]
عديده چوقدر تفصيل محل اولدمغين قصر ايلدك ربوا حقيقته حرمتك علتي اضاعت مالدر افهام [illegible]
سوسهولت حصولي ايچون فقها رحمهم الله علت حرمتي قدر وجنسدر ديمشلر والثاني اتحاد القدر اعني
الكيل والوزن ايكنجيسي مكيلاتده كيلدر وموزوناتده وزندر شول شيكه كيل اولدوغي جنسدن اندر بوا
نده تحريمنه نص وارد اولمش اولسه كيلدر بغداي وارپه وخرما وطوز كبي شيلر وشول شيكه وزني اولدوغي
جنسندن ربوانك تحريمنه نص وارد اولمش اولدي اول وزندر التون وكمش كبي اكرنا [illegible] متعارف
[illegible] نص وارد اولدوغي اوزره دورلر نص عرفدن اقوي در ضعيفي ترك اولنمازقو
العلة الجنس والقدر [illegible] ديشلركه ربوانك علتي كيلدر ووزندر جنسيله برابر اولسه [illegible]
[illegible] اولسون ايچون تنكم رسول بيوردي [illegible] التوني التونه وكمشه كمشه مثلا بمثل [illegible] زياده
حرامدر بغداي ارپه ده خرما ده مثلا بمثل يد بيد كيلا بكيل ده زياده وير سه ديا زياده السه تحقيق ربا
الان دخي وزن زياده برابر دركه [illegible] احتراز ايده لو زيرا [illegible]
ايچون اولسبب [illegible] صباح [illegible] نعوذ بالله واستعلم
عن الفرية التي تفسيرنده [illegible] حق جل وعلى [illegible] ربوا ايدرلر [illegible]
مشاركة الشيطان وفرعون وقوم لوط وعدم محبة الله تعالى وغضبه عليه [illegible]
العذاب في الآخرة والذلة والاحتياج والندامة في الدنيا واسرافك ضرري دنياده ذل احتياج وندامت سبب
اولدوغندن قطع نظر آخرتده دخي عذاب وعقابه سبب دركه مسرف [illegible] مظهر عذاب الهيه اولدوغندن

نسبطلريله معاً اولوب وقبح اسما اولان سفيه اسميله مسمّى يعنى عقلى ضعيفى وخفتى وسخافتى وركاكتيلر مسخ اولور
وفرعون وقوم لوط مسرفين اولملريله اول مسرف دخى انلريله ذم اولندقلرى نصوص قرآنيه ده مسطوردر

البحث الثانى فى السر والسبب الاصلى فى مذموميته ايكنجى مبحث اسرافك مذموميتنك حكمتى وسبب اصليسى

بيانندهدر حوان المال نعمة الله ومزرعة الآخرة اذ به ينتظم المعاش والمعاد وبه صلاح الدارين وسعادة الحياتين
اولديغى معلوم اولديكه معاش ومعاد وصلاح دنيا وآخرت وقوام بدن وعبادته اقتدار جملسى مال
حلال ايله اجرلرينه نائل اولنور وبه الحج وبه يجاهد الكفار زيرا حج ثوابنه كيشى مال ايله واصل اولور وجهاد
فضيلتنه ايرشيلور وبه قوام البدن وقيامه الذى هو مطية الفضائل والطاعات زيرا طاعاته تقويت سبب
مال ايله اولور اياق اوزرينه نماز قلمغه قدرت تحصيل ايچون بقاء بدننك اسبقاسى يوقدر اداء قوت
قدرت وسائر نافله وتهجد فضائلنه قوت بدندن انكله حاصل اولور التدر بركيمسه هلاك اولنجه اكل وشربى
ترك ايلسه عاصى اولور زيرا طاعات اوزرينه تقويتك سببى اولان طاعاتدر اذ به يحصل الغذاء واللباس
والسكن وبه يصان عن ذل السؤال زيرا سبب مال ايله كيشى ذل سؤالدن خلاص اولوب ييجك وكيجك ومسكن
اولدجق خانه جملسى مال ايله حاصل اولور وبه ينال درجات المتصدقين وبه يوصل الرحم وبه يدفع حاجة الفقرا
ويقضى ديونهم ويذهب غمومهم وهمومهم وبتسلية قلوبهم وصدقه ايديجيلرين فضيلتى مرتبه سنه ايرشمك مال ايله
تحصيل اولور وصلهٔ رحمه واصل اولمق مال ايله اولور وفقرانك حاجتلرين بتورمك وكيشى بورجن ويرمك
وغم وقساوتن كيدرمك وقورقولرين دفع ايدوب قلبى تسلى بولمق بونلرك جملسى مال ايله اولور ديمكدر
وبه يحصل نفع الناس ببناء المساجد والمدارس والرباطات والقناطر وسد الثغور وخير الناس من ينفع
الناس ومال ايله حاصل اولور ناسه فائده لى اولانلر نيتى بنا ايتمك مسجد وخانلر وكوپريلر وسبيل واقفه اولان
يرلر سدلر بنا ايتمك وبونلرك امثال حسنات جميعاً مال ايله حاصل اولور زيرا ناسك افضلى فائده سى اولاندر مال
وجاه علمى حصه مند ايلمكدر زيرا جميع خلق عيال الله در وخلقك سوكلوسى اولان عيالنه منفعتى اولاندر
ودنيا آخرتك اكنلكيدر مال بر نردباندر آدم اولوركه نردبان ايله فوقه آدم اولور نردبانله كوككه
چقر ايسه بو مال خيرلودر خيرلو يره صرف ايدوب آجلرى طويوره وچپلاقلرى كيوره ويورجلولرى بورجندن قورتاره
انجلين آدم آخرته بو وجهله مرتبه لره وعالى مقاملره ايرشدورور وقد سبق ان الكسب لاجل التصدق افضل من التخلى
للعبادة وبه يحصل افضل النافلة دنياده تصدق ايتمك ايچون كسب ايتمك نافلهٔ عباده دن افضلدر زيرا فضلك منفعتى
بر كيمسنك كندوسنه در وكسبك منفعتى كندوسنه وهم غيريه در بو يرلده مال ايله كيشى جنت درجه لرين حاصل ايلر
ومنازل ابراره واصل اولور ت بو حديث شريفى ترمذى مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن ابى كبشة الانمارى
رضى الله عنه قال فى حديث طويل عبد رزقه الله مالا وعلما فهو يتقى فيه ربه ويصل فيه رحمه ويعلم فيه حقا فهذا بافضل
المنازل ابى كبشة الانمارى رضى الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بر اوزون حديث شريف تفصيل ايله
حق جل وعلى كرم واحسانندن نعمت اولنوب ديكه مال ايله عالمك قدرين بيلوب تعظيما شكرين يرينه كتوروب اول مال
على الله تعالينك رضاسى اولان يرلره صرف ايدوب انكله حق الهى ادا وصلهٔ رحمه اولنلوه واصل اولوب

جز

جز وعلى حضرتلرينك حقك بيلوب ويرديكى طعام ايله فقرا وايتامى طويروب كاسه لريله مطبخلرنى غريب
ومسكينلره بوكون امر صابر ايدر طعامى بنهايده بيوردلمشلر وفقرانو ايدوب كتجدو جنت درجه لرينك افضل
منازلنه نائل اولمشلر اشارتدر خم امام بخارى ومسلم اتفاقى اخراج ايتمشلردر عن ابن مسعود رضى قال لا حسد
الا فى اثنين رجل آتاه الله الحكمة فهو يقضى بها ورجل آتاه الله مالا فسلطه على هلكته فى الحق عبد الله بن مسعود رضى الله عنه
روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيورديكه حسد اصلنده غيرك نعمتنك زوالنى ايستمكدر وبه اتفاقى
ان الحكه وادر بو معنا ايله مذمومدر اصلا جوازى يوقدر وجه بوقدر كاه اولور غبطه اوزرينه اطلاق اولنور غبطه اولدركه
كيشى غيريده اولان نعمتك مثلنى كندو ايچون تمنا ايده لكن انك اندن زوالنى تمنا ايتميه بو معنا ايله حسن ومرضيدر اكر نعمت
كه ايله تقرب اولنه شى اولنسه وخلق ارشادى ايچون وحديث شريفده حسد مذكوردن مراد غبطه در لا فى اثنين
لفظنك معناسى الا فى خصلتين اثنين ديمكدر رجل رفع ايله خبردر مبتدا محذوف بو مضاف تقديريله احدهما خصلت
رجل ديمكدر وبعض روايتده الا فى اثنين واقعدر تقديرى الا فى شيئين ديمكدر وبعضلر ديديلر كه اوثق روايات فى اثنين در
روايت اوزره رجل خبريه يعنى بر كيمسه غبطه اولنمق جائز دكلدر الا ايكى خصلت اوزرينه اولمقده بيرى اولدركه
حق تعالى بر كيمسنه حلال مال ويره اولدخى بخيل وكوزده انفاق ايدوب صدقه ويره اوزرينه لازم وجوه خير مصرف ايلمكه
ولدوا ايكنجى اولدركه حق جل وعلى اكا علمين ارزانى ايله كه انكله عمل ايله مشغول اولا واوكره نوب ناسه تعليم ايده قال عليه السلام نعم
ما نعم المال الصالح للرجل الصالح نكم حديث شريفده عمرو بن العاص رضى الله عنه حضرت وجه حلالدن حاصل
اندوكى مال رضاء الهى وفق اوزرينه صرف ايده وكى اجلدن رجل صالحك مالى نه كوزل صالح مالدر ديو مدح
وسخاى بيوردى پيغمبر عليه السلام حضرتلرى ودعا لانس رضى وكان فى آخر دعائه اللهم اكثر ماله وولده وبارك له فيه
وانس بن مالك رضى الله عنه خادم رسول الله صلى الله عليه وسلم كثرت مال ايله وولد ايله آخر دعالرنده بارك له نسك
ابن جوف ايدروا وعلى بن جوف ايدر وبونلرى انكيچون مبارك ايدر بيدى وقال الكعب رضى امسك بعض مالك فهو
خير لك حين اراد ان يتصدق كله وكعب مالك الانصارى رضى الله عنه جميع مالنى تصدق ايتمك ديلدكده بو مالك بعضنى
امساك ايله سكا خيرلودر ديو بيورمشلر وكل هذه فى الصحاح بو ذكر اولنانلرين كليسى صحاحدن نقل اولنمشدر
وقد سمى الله تعالى المال واحتن على حبيبه عليه السلام بحيث قال الله تعالى ووجدك عائلا فاغنى اى بمال خديجة
رضى الله عنها او وجوه حق جل وعلى قرآن عظيمده ماله خير تسميه بيوروب وحبيب اكرمنه مقام امتنانده خطاب
ايدوكى ماله نام ويارانكن رب العزت سنى مال خديجه ايله اغنا ايلدى انكله تجارت ايلدك كذلك سكا غلبه نبوتيله
ملكت ويروب وقرآن ويروب وبو نجد قبائل وشهرلر سكا فتح ايدوب كفار غنائملرين ويردى بو وجوهدن
اول مال ايله سنى اغنا ايلدى بيورمشلردر وقال سفيان الثورى رحمه المال فى هذه الزمان سلاح وسفيان ثورى
رحمه الله عليه ايتدى زمانمزده مال سلاح كبى در بلا ايدر سبب تجارته رغبت ايتمشلردر وقال سعيد بن المسيب رحمه
خير فيمن لا يطلب المال ويقضى به دينه ويصون به عرضه فان مات تركه ميراثا لمن بعده وكبار تابعيندن
رحمه الله عليه ايتدى بونى قضا ايدوب وعرضنى صيانت ايچون ووارثلرينه ميراث قويمق ايچون
طلب مال ايتمين كمسنده خير يوقدر وقال ابن جوزى رحمه من صح القصد فجمع المال افضل من تركه بلا خلاف

Copyright © King Saud University

عند العلماء الحمد لله بن ابي جوزي رحمة الله عليه ايدر زينب صحلر حلال وجهلر جمع مال ترك كنن افضل ايدوكنه
اتفاق واردر وما ورد في ذم المال والدنيا راجع الى صفة الضارة في الاطغاء والانسا والالهاء عن
ذكر الله وعن الموت والآخرة ومال ودنيا ذمنده وارد اولان اثار كثيره صاحبنك طغياننه وذكر الله اخرتي فراموش
اتمسنه سبب اولمغله مضر يعني ضرر وزيان اولدن مال حقنده در وهذه الصفات غالبة عليه فلا ينفك صاحبه عنها
فلذلك كثر الذم بو ذكر اولنان صفتلر ايسه كثرنده باعث اولان وجه مشروح اخيارينك غالب اولمسيله صاحبنه
اول اجلدن مال ايله دنيا چوق ذم اولنور ديمكدر فلما ان جهتان متضادتان خير وشر فالمدح والذم حقان مال ايله دنيا
خود ايكي جهتدن بر مدحه وذمه برابردر لكن بونلرده هر برسنك جهتي حقلرينك تجلي واردر مدحه وذمه بوني
بلنديكه خيره خرج اولان خيرلودر مسجد وچشمه وكوپريلر واج وجبالق وبودجلولري بوجند فقيره وضعيفه
وطولتري كوزده دنياده بو بخلين مال صاحبي جنت ونوچه مقاملره وعالي مرتبه لره ايرشدرر اما شره خرج اولنن
مال ايسه اشني جهنمه اليور نعوذ بالله تعالى فاذا ثبت كوند نعمة عظيمه كشي مالني مصارف شرعيه دن غيريه صرف
اسراف ايتمكله الله تعالينك بو بر نعمة عظيمه سنك شكرك ايدن ايسه مالنك يدنده ثبات وار دنيادن سببيد نعمه
چوق اولور بيسا اولسون فقراء ايد بذل ايدوب خيرلر واحسانلر ايد يلك اخرتده بو نجه مرتبه لر حاصل اولور مالحا
اول اسي دني صالح اولديك اولور فالاسراف استخفاف لنعمة الله تعالى واهانتها واضاعة وكفران بها وترك شكر
ومال مصارف شرعيه دن غيريه بذل واسراف ايدن مستحق اولدوغي نعمة اللهي خور وحقير اتمكله مذموم اولوب دنياده
انده اولان مالنك نزع وازالسنه سببيدر كفران نعمت اولوب شكرني ترك ايندوكيچون فيستوجب المقت والبغض والعقاب
والعذاب واخرتده الله نك غضب ودشمنلكنه باعث اولمغله عذاب وعقابنه مستحق اولور من معطيها ونيلها
وازالتها عن محلها لعدم معرفة قدرها وعدم رعاية حقها لكن حق جل وعلا اعطا ايدوكي نعمتك قدرين ورعايتني بلميه
كند واسراف ايتمكله چكوب جفر مدوغي ازالدسن بلمكرنه نانشيده اما اول نعمتك قدري بلوب رعايتله حقن
يربند كتوره كسند محل اسراف كندوسنده ازالتمكل منازل حقك افضلنده اسكان اولنور ديمكدر ايمان شكرها
نعماء كثيره سنوجب نباتها وزيادتها قال الله تعالى لئن شكرتم لازيدنكم نتكم حضرت وهابك اعطا ايدوكي نعمتلري
طاعاتده شكر ايتمكله اول نعمتي مقرر ايدر و دني زيادة ايدر و سبب دولت دو جهان اولور ذكري سبقت ايدوكي اوزره
حق جل وعلا ذكري شكر بكز مقابلند وورد بو معنايه دلالت ايدر اذ لدي قوله دن سوره ابراهيمده حق
جل وعلانك قول شريف معناي شريفي بن ويريكم نعمتلره شكر ايدرسكز بن سزه نعمتي ارتوردم ديمكدر
دن صحابه ايدر هركيم شكر ايدر ويرديكي نعمتلره شكر ايلسه اول نعمتي حق تعالى ايكي جهانده اكا نعمتي ارتوره دوكيم
شكر ايلميه اول نعمت اندن كيده زيرا فقيق كشيكم ديلي برله شكر ايلسه وكوكلي برله الحمد لله سوك كشيه بكزر كوا
وارانه ايلنجر صلاق ووردحق تعالى بز قولنري نعمتي اوزره شاكر دن ايليه امين المجلس الثاني في اصناف الاسراف
علم ان الاسراف هلاك المال واضاعته وانفاقه من غير فائدة معتبرة بها دينية او دنيوية فباخذ معلوم اولدكه
اسراف ايدكلري كشي مالني يوق يره تلف ايدوب كرك دنيوي كرك اخروي بر فائده سي ظاهر اولميا مباح كبي
نستلره خرج ايدن انفاق ايتمك دني اسرافدن ناشيكه بعضا ظاهر مشهور كالقاء المال في البحر والنهر

ونحوها مما لا ينتفع به بعدوجه قد وكسره وقطعه بحيث لا ينتفع به اسراف اندر اشكاره مشهور اولنلر ندر بري
دريايه القي ويا قيويه القي ويا اتشه القي ويا خود نوبني بالكلية اتقاعد فوستق اوزره قطع وبر نوع كي نسنه لر
وكعدم اجتناء الثمار والزرع حتى تهلك وتفسد ودخي اشجار او زرنده اولان ميوه سنك واكينن ضايع اولوب فساد
بولنجه دك شوربوب ويجمه دخي اسراف در وعدم ايواء المواشي والارقاء دار او نحوها في موضع يخاف فيه و عبيده و
حيواناتك نور قولردن اوينه ياخود برايين بره كتور دمك اسرافندندر وعدم الاطعام او الالباس حتى يهلك من
الحر او البرد او الجوع اسبدن وصوقدن وجوعدن هلاك اولنجه اطعام والباس اتمك اسرافك ظاهر اولنلر
ندندر ومنه ما في نوع خفاء محتاج الى تنبيه وتذكير بعدم تعهده اسرافك كشي خرجك بلمسي يوق لعقدندي
الى اعلام اتمك كوكد ركه اسرافك اول نوع كزلو ضررلرين بلوب كندوي اسرافدن حفظ اتمك ايله اندن
اولر لعدم جمعه وحفظه حتى يتعفن بنفسد او بوصول رطوبة وبل ونحوها او باكل السوس او الفارة
والنمل ونحوها واسرافك مشهور اولنلر ندندر كشي تعفن قبول ايدن اشيا سندن وياخود طوباني اولوب
چوريكه ويا كوويه و قوردو فاره وقرنجه بياجق اشيا سندن هلاك اولنجه اعراض اتمك اسرافندن درد
ومثالو هرندوار ايسه واكثر وقوع هذا في الخبز واللحم والمرق والجبن ونحوها وفي الفواكه الرطبة كالبطيخ والبصل بونلر چوق واقع اولمسي اتمك ايله اتلردن وبينر جنسلردن وقوتش دريلرده اولوردني
وكابكز نسنه لرو ياخود يا شن يمشلرده اولور قاوون قادون وصوغان كبي شيلرده اولور چوق كي
اسراف ايدوكيد ضايع اولور وقد يقع في اليابسة كالتين والزبيب والمشمش كاه اولور كه قوري
يمشلرده اولور چوريك وقورد لنمق واقع اولور اسراف اولور وقد يكون في الحنطة والشعير
والعدس ونحوها وكاه اولور كه عفونتلي قورد لنمق بغدايده واربه و مرجمك وسائر بو كابكز دنيلرده
في وافع اولور وقد يكون في الثياب والكتب وكاه كيجك اتوابده وكتابلرده دخي اسراف اولور ومكانده طور معلر
فاره وكوده دوشمكله هلاك اولمغه باعث اولور اسراف اولور وكقصعه ما فضل من الطعام ونحوه وطعامك ارتانني
دوكك وغيري بوكابكز كيبلري دخي اسرافندر وكغسل القصعة والملعقة واليد قبل اللعق والمسح والاكل
وطعام قراغندن صكره بو مقدله صحانه وچناغي ديلبله يالمدن وياخود اليلر يالمدن اتمك يا درسيلسيكوب بعده
اكل اتمدن غسل اتمك اسراف خفي اولور رتيبه محتاج اولنلردندر وعدم التقاط ما سقط من كسرات الخبز وغيره
من ايدي الصبيان وغيرهم على الارض او على السفرة وطعامدن يره وسفره دوشن اتمك پاره لري وغيري
بوني اشالي او غلنجقلر النددن دوشن طعامي قالدوروب ضايع اتمك وسائر بوكابكز نسنه لري اسراف ندر
نكم پيغمبر عليه الصلوة والسلام بيوردي م امام مسلم صحيحنده اخراج اولنمشدر عن جابر رضي الله عنه ان
انه امر بلعق الاصابع والصحفة جابر رضي الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم اسراف اولماق
ايچون طعامدن صكره اوزرندي نظر بونده سنت اولدوغنه اشارت ايدر وفي رواية قال ان الشيطان يحضر احدكم عند
كل شيء من شانه حتى يحضره عند طعامه فاذا سقطت لقمة احدكم فليأخذها فليمط ما كان بها من اذى
وليأكلها ولا يدعها للشيطان فاذا فرغ فليلعق اصابعه فانه لا يدري في اي طعامه البركة واخر روايتنده

Copyright © King Saud University

اسناد صحیح ایله روایت بیوردیلر که شیطان وقت اکل طعامده بیلیرسنز که حاضر اولور حتی حالت اکلده الیکزدن بر لقمه
دوشسه یرندن بوناشمه اوزرنده اولان طپراغی وغیریدن تمیز ایسه بیکز دوروب اول لقمه اکل ایلیسون الندن شیطانه کونررمیز
بیانده مسنون وباخود غیره سندن دورسون لکن کندوسی عجلت ایتمسون دوانی شیطانه قومسون وشیطان ایچون ترک
ایلمسون وطعامدن فارغ اولیجق پارمقلرین یالاسون زیرا اول کشی برکت طعامک قنقسنده ایدوکن بلمز اهتمام ادعکز برکت اول
دوشن لقمه ده اوله ابدوبیده یاخود صحانده اولنده بیدر یعنی اصابعی یلامسنده کم بو حدیث شریفی امام مسلم
مسندنده اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله عنه کان عم اذا اکل طعاما لعق اصابعه الثلاث انس بن مالک رضی الله عنه روایت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم طعام مبارک تناول ایتدکلرنده مبارک اوج پارمقلرینی یلرلردی وهر حینده طعامدن فارغ اولنورلر
اصابع شریفلرندن باشش پارمق وشهادت پرمق واورته پارمقلرین مبارک لسان شریفلریله یالارلر ایدی فنی اللعق واخذ
الساقط فوائد الاحتراز عن الاسراف ودفع الکبر والریاء واحتمال وصول البرکة والاقتداء بسید المرسلین والامتثال لامره ورد العبید
وجلب المحبة بوندنده دوشن لقمه یی یکنک و پارمقلرین یالامهنک فوائدی اسرافدن وتکبردن صاقنمق ایچوندر وسید المرسلین حضرتلرینه
اقتدا وامر شریفلرینه امتثال وشکر نعمتدر که سابقا ذکر اولنده وعی اوردسبب ازدیاد نعمتدر ومنه عدم التقاط ما سقط من اللقمة
والمص ونحوها لاسیما عند الغسل حتی یرمی ویکنس واسرافک بری ولقلرندن یرمی ونحو کبی شیلر دوشدکده قلدرموب
وباخود غسل ایدرکن بیانده اوب ضایع ایتمکدر ویاسپور که ایمه مسبوق مکیده فان الطعم کبوات الخبز ونحوه الدجاج والشاة وللهو
او النمل او الطیر لا تکون اسرافا بس احدی امته بارهلرنی طاوقه وقیونه وصغره ویا قوشلره وسائر قوشلره ویرمک اسراف
ومنه عدم حفظ العمامة واللباس والنعل عما یبلیه او یحرقه وکثرة استعمال الصابون فی الغسل والدهن والشمع فی السراج و
اسراف خفیفک بری دخی صاریغی وکیجیلی انولنی وایاقفابنی اسکیدن شیلردن صاقنمیوب برینی غسل ایدرکه صابونی چوق قویوب
وچراغ یاقدقده قندیل یاغنی زیاده استعمال ایتمکدر اسراف ومنه البیع والاجارة بالنقصان والشراء والاستئجار بالزیادة علی
القیمة ان لم یضطر ولم ینو الصدقة ونحوها واسرافک اولکیلردن بری دخی مضطر اولمدن بیع واجاره قیمتندن نقصان
ایله بیع ایدوب الدقده استعارایی زیاده ایتمکدر بوشیلرده زیاده ونقصاندن هربری اضطراری اولیه وباخود صدقه قصد ایتمیوب
اولورسه اسراف اولماز وان کان بطریق الغبن فقد ورد المغبون لا محمود ولا ماجور واکر غبن طریقیله اولورسه خلق فقد ورد
محمود ومقبول عند اولنجق شی اولماز ومنه الزیادة فی الکفن کما وکیفا وفی الوضوء واسراف خفیفک بری دخی کفنلرده ایجاب ایدن
حیثیتدن زیاده وباخود ادم ایله اوچ عدددن زیاده اولمسی اسرافدر وابدست الدقده صویی چوق استعمال ایتمکدر
نتکیم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک حدیث شریفلری بو معنایه دلالت ایدر حد احمد بن حنبل رحمه الله علیه مسندنده اخراج
اولنمشدر عن ابن عمر رضی ان رسول الله مر بسعد رضه وهو یتوضأ فقال ما هذا السرف یا سعد قال او فی الوضوء سرف قال نعم و
کنت علی نهر جار بو حدیث شریفی عبد الله بن سعد رضی الله عنه روایت ایدرلر که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم سعد بن ابی وقاص
رضی الله عنه اپندی ابدست الورکن کوروب ای سعد ندر بو اسراف بیوردقلرنده سعد ایتدی یا رسول وضوده دخی اسراف
اولورمی دیجک پیغمبر علیه السلام بیوردیلرکه بر اقیجی صودن ابدست الورسن اسراف مقرردر بیوردیلر ومنه الاکل فوق الشبع لا
لاجل الضیف حتی یخجل او لصوم الغد اسرافک بری دخی طوقلقدن زیاده شبع حصولندن صکره طعام ییمکدر اوروزه قوت
قصد ایدرسه زیرا اول اضاعت مالدر وضعتدر وتبذیر واسرافدر واکر انکله برنده بی صائم اوله وباخود قونقدن ایچون دخی

مراد

ایدرسه حرام اولمز زیرا ادای نوافل صلاة ضعیف اولنجه اکلی تقلیل ایتمک جائز دکلدر ومنه الاکل فی یوم مرتین اسرافک بری
دخی کونده ایکی کره طعام ییمکدر وحضرت رسول الله بو حدیث شریفی بوکا اشارتدر هق امام بیهقی سنندنده اخراج
اولنمشدر عایشة رضی الله عنها قالت رأنی رسول الله صلعم اکلت فی الیوم مرتین فقال یا عایشة اما تحبین ان یکون لک شغل
الا جوفک الاکل فی الیوم مرتین من الاسراف والله لا یحب المسرفین حضرت عایشه صدیقه رضی الله عنها روایت ایدر حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بنی طعام یرکن کوردکده بیوردیلرکه یا عایشه ایکی نوبت طعام یمک اسرافدر حق جل وعلا
مسرفین سومز بیوردیلر ومنه اکل کل ما یشتهی واسرافک بری دخی کشی هرنه اشتها ایدرسه اونی یمکدر مح هق نیا بو حدیث
شریف ابن ماجه وبیهقی وابن ابی الدنیا سننی صحیحنده اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله عنه قال علیه السلام من الاسراف ان
تأکل کل ما اشتهیت انس بن مالک رضی الله عنه روایت ایدر رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه کشی هرنه اشتها ایدرسه یمک اسرافدر
وینبغی ان یکون المراد من هذا الحدیث الاکل فوق الشبع او قبل الهضم والجوع اذ اتفقوا ان الاکل مرتین فی بیاض النهار لاسیما فی
الایام القصیرة خصوصا لمن لا یعمل اعمال الشاقة بالجوارح لا یکون جوع صادق وان اکل کل ما اشتهی فی مجلس واحد یفضی الی
زیادة علی الشبع ویجوز ان یراد التشدید لا التحریم وفی هر کتبیره لایق ذکر اسراف اولدقدن احتراز ایده اسراف ایسه اکثریا
خصوصا قصه کونلرده طعامدن ایکنجی نوبتی جوع غیر صادق وهضمدن اول واقع اولوب واشتها ایده وکیم ییمک اطعمه نک بعض بعضی
اوزری طوقلق حصولندن صکره واقع اولور پس کونده ایکی نوبت یمک وهر اشتها ایتدوکنی یمک اسراف اولدوغی حکم بیوردقلری
بو حدیث شریف اره سنده واقع اولان بر بننت جوع وهضمدن اول واقع واخری طوقلقدن صکره واقع اولمسی اعتقاد
اولنق ظاهر حال اولوب ویاخود مراد شریفلری ایکسی بر اسراف کبیدر دیمک اولمقده جائزدر ومنه الاکل فی ثبات حاجت
لا عند الحاجة بان یمل من یاجد فیستکثر حتی یستوفی من کل نوع شیئا فیجتمع قدر ما یتقوی علی الطاعة بری دخی
اسرافک حاجتی یوق ایکن بر قاچ درلو طعام پیشوردمکدر مثلا طعام حاضر پیشوره کم کسنه عبوس بیاندن دکل بلکه
هضم اولیوب امتلای معده ده مرض تخمه موذی اولور اما طعام معده یه جایبعد دوزی اولیجق نقدر چوق پیشوردر سه
اسراف ومنه یوم الفرح لکم بعض استحبابدر لوم ایدوب لا حجر فی الشرف دیدیلر اولدخی مقابله عکس ایدر ولا سرف فی الخیر
انابرکسنه هر نه طعام پیشوروب مشتهاسی اولدقده تناول ایلسه مسرفین دن اولور اما طاعات اوزره قدرت تحصیلی ایچون
نیت ایله اکل ایدرسه ماجور علیه اولور زیرا طاعاته اوذرینه تقویه سبب اولنده طاعاتندر واما ضیافتلرده شهرت
وافتخار ایچون ایلیه که هم مالی کیدوب وهم ثوابدن محروم اولیه او قصد ان یدعو الاضیاف قوما بعد قوم الی ان
یأتوا الی آخر الطعام فلا بأس به کذا فی الخلاصة وغیره وباخود احبابک برطاقمی بعد کیدو صکره آخر طاقمی دخی ایده دعوت
ایچون ولحمد ضیافت بنتی فاسد احتمالنسز لذذ وتنعم ایچون اکثار طعامده برشنی لازم کلز لا بأس دیدیو
فتاوای خلاصه وسائر کتب فتاواده بو نی اختیار ایتمشلردر وینبغی ان لا یحمل کلامه علی الحصر الحاجة فی شرب
باتمیم ارادة التلذذ والتنعم من غیر ضیاع ونیته فاسدة لقوله تعالی قل من حرم زینة الله التی اخرج لعباده والطیبات من الرزق
پس اشبو آیة لایق اولان بودرکه ظاهر خوانده زیاده تکلیف حاجت تحمل ایتدوکی اوزره احضار ایدوب بو ضیافتی فاسد
احتمالنسز لذذ وتنعم ایچون اوقواطعمه نک جوازینه دلالت ایلر آیت کریمه الشان ده سورة الاعرافده اولنده قوله
حق جل وعلانک قول شریفلرینک معناسی منیفی بودر که ایت یا محمد کیم حرام ایلدی اول رزقلک طیبات مؤمنلر ولبسوک کافر

Copyright © King Saud University

كاقولوا انذنه نصيب بوقدر دخى قورقن الله تعالى حضرتندن سوزه حلال قلدوغنى حرام ايلمك الله تعالى ايدسوزكرچك بومقولة
وبندايت اخيرنده سورة مائده ده بيوردى يا ايها الذين امنوا لا تحرموا طيبات ما احل الله لكم ولا تعتدوا ان الله لا يحب المعتدين
اى اندكر ايمان كتوردكلر يعنى حق جل وعلانك مؤمن قوللرينه خطابا الله تعالى نك سزه حرام قلدوغى نسنه لرى سز كندوكزه
حرام قلمك وسوزكزله اولدن حلال قلدوغى انلر حرام قيلور وحرام قالدوغى حلال قلورلر الله تعالى ايدسوز كوچك
بومسكر حلال اولدى استعمال ايتمك بر نسنه لازم كلمزه حق جل وعلى حدندن تجاوز ايدنلردن راضى دكلدر وقد صح جواز
التفكه بانواع الفواكه مستدلين بالايتين ودونه الحذ فقهاء رحمهم الله تعالى تصريح ايتدكلرى تلذذ وتنعم بحذو
طعام بنسوب وبوبخد دو ميوه لرى كورك باش وقورولر استعمال اغلى ايچون جمع انمك جوازنى بو ايكى ايتدكه ايله
استدلال ايتمشلردر وصحابه كرام رضوان الله عليهم اجمعين نقل صحيح اوزره دولت المشلردر عن النبي عليه السلام ولا فرق
بين جمع الفواكه والباحات وپيغمبر عليه الصلوة والسلام حديث شريفى روايتى اوزره انواع درلو طعاملر اله تلذذ وتنعم
جوازينه دلالت ايدر بار جانب تقوى معتنا فا وسيدن معتبرنك ايچون ايتدكلرى وشوربا لره درلو ما يتقدمه بحذ درلو
ميوه لر جمع انمك فرق اولدر ذكرى سبقت اندوكى اوزره اكوضياع وبنت فاسده احتمالسز كنار طعام وبحذ درلو عشلر
جمع انمك بر نسنه لازم كلمز لا بانسدكه انا شهوت تحريمه ولذات فحج صرفا اولنمدو واندن انواع مباحاتده اسراف شرعا حرام و
عقلا قبيح غايت ايله سرف ومذموم مدح خ بو حديث شريف صحيح بخاريده اخراج اولنمشدر انه قال ابن عباس رضى الله
كل شئت والبس ما شئت ما اخطائك سرف ومخيلة عبدالله بن عباس رضى الله عنه بيوردى كه بر كشينك كبر واسراف
اولمدقجه طعامى ييوب استدكى انوابى كيسون بونلردن حدندن تجاوز ايتمكز عظمتدر وزننده جبلا معنا استدكه بيوردن
كما قال الله تعالى ان الله لا يحب كل مختال فخور يعنى استكبار واقتحار ايدنلرى الله تعالى سومز والذين اذا انفقوا لم
يسرفوا ولم يقتروا واسراف اولبوب انفاق اوزره اولانلردن سور وعين عنايت رضا ايله نظر ايدر ديكه
اشارتندر بيورمشلردر ومنه الاكل ما انتفخ من الخبز او وسطه مع ترك جوانبه ان لم ياكلها احد وان كان تجان ياكلها
غيره فلا باس بدكذا في الخلاصة وغيره واسراف بر دخى اتمك قبوغنى ياخود كنارينى بيا اوروتسنى ييمه
بعضيرى ترك اتمك اسراف ايدندر لكن اكر اندن غيرسى يرسه اسراف دكلدر فتاوى خلاصه وسائرده نقل
كتابلرنده بوبلجه ذكر اولنمشدر ومنه وضع الخبز على المائدة اكثر من قدر الحاجة كذا في الاختيار واسرافك بر
دخى سفره اوزرينه قدر حاجتدن زياده اتمك قومقدر وفضله لرينى اضاعت اتمكدر شرح مختارده اظهر روايته بو منوالله
اوزره واقع اولمشدر وينبغى ان يحمل هذا ايضا على ان تضيع ما فضل من الكسيرات ولا ياكل احدا وعلى ان تضخه التريا
والسمعة والشهرة والافلا اسراف فيه امدى بانى اولان اسراف وافع اولدنك اكثرنده احتراز اوزره اولمقدر كرك
بحلين سفره فالان اتمك وقعلرين غنب بره ضايع اتمك اسرافدر واسراف حرامدر وباسفره ده فلان اتمك اوتعرين
بر كسنه بولنور ايسه عنب بو كبى ضايع اوليد وبالجمله ضياع وبنت فاسده احتمالسز تلذذ وتنعم ايچون
وريا وسمعه قصد ايتمقزونيا ولبحق ولو رسد قول صحيح اوزره اسراف اولمز واما اكل النفايس من الاطعمه ولبس اللباس
الفاخرة والرفيق وبناء الابنية الرفيعة ونحوها مما لم ينه عن الشارع تحريما فالصحيح انه ليس باسراف اذا كان
من حلال ولم يقصد به الكبر والفخر وان كان شبهات وبعض مندرجا زاكا او مكروها تنزيها اودخى بو محل درلو علم

بيوب

بيوب وثياب رفيعه كيوب بو كسك او يا كشك بنا اتمك قدر حاجتدن زياده نسبيل شرع نهى ايتدوكى وابنه بالغ
ولبوب بوركا يكرزنسنه لر سقرون ولبحق اصح روايت اوزره اسراف دكلدر لكن اسراف منسابهدر
ياسى طالب اخرتندر وشركا اولمز مفلز مكروه تنزيه سيده تحصيل كلام مكروهدن تركنده ثواب وفعلنده عقاب يوق
وارددان الاتيق بطالب الاخرة ان يقنع ويتصدق لان الاخرة خير وابقى زيرا طالب اخرت اولنلره يقدركه ما حى منع
وضررى دفع ايده جك مقدارى ايله اكتفا ايدوب زياده سين وجوه خير ايده كوك نقل اولسون كرك واجب اولنسون
صدقه ايچون صرف اتمكدر تنكم حق جل وعلى قرآن كريمده بيوردى اخرت يكرد بقاسى باقيدر دنياكه فانى
كلر بو كفايت مقداردن زياده سيله خير لو يرلره مسجد وكوپرلر ياپد واجلر طو بوده وچيلاق كيدوره
وبو جلولرى بورجندن قورتاره ويتيملرى ومسكنلرى وطوللرى كوزده احسان ايليد سزلس خير لوسبيل
خزانه اقبوزلو بولوب يوجه مرتبه لره وعلى مقامله ايرنسوب وصول بولور وقور قولردن قورتولورانده كى
خير لوسبيل ومن الاسراف كل ما صرف الى المعاصي والمناهى وكوناهلر ارتكاب ايدنلروتى اولنان مناهيه صرف
اولنان كلسى اسرافدر وسنه بوده جارى اولوب اوله سى بيانندهدر **المبحث الرابع** في ان الاسراف من يقع في
ننه دوردنجى مبحث صدقه يه جارى اولوب اولمسى بيانندهدر روى عن مجاهد رح انه قال لو كان ابو
قبيس ذهبا لرجل فانفق في طاعة الله تعالى لم يكن مسرفا ولو انفق درهما او مدا في معصية الله تعالى كان مسرفا كما يعيدن
ابن جبير رضى الله عنه روايت ايدركه كشى معصيته بر درهم ويا بر مد نسنه صرف اتمك اسرافدر اما مكروه مرتكب صايع
اولنده اولان ابو قبيس طاغى قدر التون بر كسنه نك مال اولوب لوجه الله صرف وانفاق ايلسه اسراف اولمز واكر
انفاق ايدسه سنك اوزرنه دخى انفاق اولنور زيرا زكوة وصدقه كشينك بخل ازالة ايچوندر وبخل ايسه
صفات ذميمه نك اشنه ندر تنكم كريم صفات حميده حدنك اصلندندر وصفت حميده ايسه الله تعالى
قوللرينك قبلرينه شفقتدر يعنى اسرافك وبرمك خيرسى ايدكلرين دكلدر وفي هذا المعنى قول حاتم قبل ان لا خير في
سرف فقال لا سرف في الخير فظن بعض الناس من ظاهره وان لا يصرف في الصدقة مطلقا وهذا فاسد بل
فيه تفصيل حماددن ان شاء الله تعالى بونده صدقه ده اسراف اولمزديد كنك ظاهرنه نظر ايدوب وجوده وسيحاده علم
اولنا مالم طانيه اسرافده خير يوقدر دلر جواب وبر ديكه خيرده اسراف اولمز كلام مجاهده موافق عد ايدوب
صدقه ده على الاطلاق اسرافك جريانى انكار ايدنلر فساد مذهبلرى واضح وبو وجهلر اعتماد ايدرضلح الاقلاده
احكام تفصيل بيان اولنور ان شاء الله تعالى قال الله تعالى تكم سورة بقره نك اولنده حق تعالى بوقول شريفيده
ومما رزقناهم ينفقون قال الزمخشرى والقاضى والرازى وغيرهم ادخال من التبعيضية عليه للكف عن الاسراف
المنهى عنه بعد اتفاقهم ان المراد من هذا الانفاق صرف المال في سبيل الخير ذى زمخشرى وقاضى بيضاوى و
امام فخر الرازى واكثر مفسرين رحمهم الله عليهم اجمعين حق جل وعلانك بو قول شريفنده كلمه من تبعيضيه
ومنهى عنه ولان اسرافدن امتى كف ومنع ايچون ادخال اولنمشدر انفاقدن مراد في سبيل الله صرف مالدر ومعناسى
شويله قوى صفتيله موصوف اولنلر غيب ايمان كتوروب اقامت صلوة ايدوب عظمتيز اله احسان انده وكرم ما الزرقهم
بعضى اسراف ايتمكسزين تصدق ايدنلردر وسورة انعامده ايات اخرده بيوردى وقال الله تعالى واتو حقه يوم

يوم حصاده، ولا تسرفوا انه لا يحب المسرفين باغ باغچه كوزدوب اولان عشلردن بيك ولكسوب وبچوب كتوردكلرزودن
حاصلدن نوننذ كوزديا التمام عشورين ويا نصف عشورين صدقه ويرك واسراف ايدوب حاصلكزي كلي ويرمكله اهل عيالكزي
نفقه سز قالديروب اننك سبب نزول حقنده مفسرين ديمشلركه ثابت ابن قيسك بشيوز اغاچ خورماسي وار ايدي كلمسنه دوشدي
بركونده جملهسين فقرايه تصدق ايلدي اخشام اوينه الي بوش كلدي اهل واولادي ايچون برخورما القومدي بو ايت كريمه انك
نازل اولدي بوردي كه كلي واربن صدقه ايدوب واهل عيالك اچ قومه كم بو اسرافدر الله تعالى مسرفلري سومز بو ايتدن حكما
اولدي بعضلر دركه اسراف بودركه كوجكي معصيت اولان خرج ايده ابو قبيس طا عبد النون وكومش صدقه ايتسه
تعالى ديلدوكي يره اسراف دكلدر مسرف دخي اولماز واكر برنجه معصيته صرف ايتسه اسرافدر الله تعالى سومز ديديلر جواب ثابت
بن قيس انصاري رضي الله رضا ايچون جمله خورماسين ويروب رضاء الله فلنسه پس انه اسراف طوتوب نهي ايلديلر اكا جواب
ويريزكه الله رضاسي انداديكي اهل وعيالنك نفقهسن كفاف قدر ويرنده فضلهدن زياده قلورسه تصدق ايدر
زيرا صدقه مستحبه اما اهل وعيال نفقهسي فرضدر وواجبدر پس فرضي ترك ايدوب مستحبي ايشلمك كتورمك الله قتنده
خشنودلو نقل دكلدر اهل عيالن اچ قيوب محتاج قلق معصيتدر اول بر اوبحق اول صدقهسي معصيت اولمش اولور پس
اندن ايچون اسراف اولور ديمك اشارتدر قال النسابغون اي ولا تسرفوا في الصدقة لما روي عن ثابت بن قيس انه حرم خمسماة
نخل ثم قسمها في يوم واحد ولم يترك لاهله شيأ فنزلت ولا تسرفوا اي ولا تعطوا اكثر نكم ذي تحشر وساير مفسرين دخي
ذكري اوسبق اندوكي بنده ذكر اولنمين احسن كورلمشدر تاكه ناسه تنبيه ولا تسرفوا قول شريفنده معناسي مالكزين
كلسني تصدق ايدوب كندوكز فالفقراء صدقه ده اسراف ايتمك ديمكدركه كوچكي ثابت ابن قيسك بشيوز خورما اغاجي واريدي
دوشروب كلسني فقرايه بركونده تصدق اندوكنده فكر شول اهل وعيالنه بوش كيسه كتوردن كمسنهكه اهل وعيالنه بودن
خورما اليقومادي بو ايت كريمه انك حقنده نازل اولدي يعني جمله حاصلني تصدق ايدوب اهل وعيالكزي محروم واچ قيوب بوخود
اسراف ديمك اشارتدر وروي عبد الرزاق عن ابن جريج دخل قال جذ معاذ بن جبل نخله فلم يزل يتصدق حتى لم يبق منه
شي فنزل ولا تسرفوا ورواية اخرى مفسرينك عبد الرزاق رحمة الله عليه جريجدن روايت ايدركه معاذ بن جبل رضي الله عنه
برخورما باغچهسي وار ايدي خورمهسن كسدكده فقرايه تصدق ايلدن خالي اولمزدي حتى اهل وعيالنده ويرمكه اوده خورمادن برشي
باقي قالدي كلسن فقرايه تصدق ايلدي بو ايت كريمه انك حقنده نازل اولدي بو بيوردي جمهوردن نقل اولنمشدر علماء شرع شريف ايتديلر
مادامكه بركمسنه مديون اوليوب وصدقهدن فضل قالدي مال اداء دينده وياصبره تحمل ايدري اوليان عيالنك كفايتي اولوب وياخود
كندونك مضايقه سنه صبر ايتمسه توقف اولنه وصورتلرينه صدقه اسرافدر تحقيق وجريانتي اثبات ايتمشلردر كلي حاصلني
صدقه ايدوب هم كندو محتاج وهم اهل عيال اچ قوميهلر كه بو اسرافدر مسرف اولنبنلر اولوردي ديمكدر وقال السدي ولا تعطوا اموالكم
فتقعدوا فقراء كيارمغينه تسند رحمة الله عليه تفسيرنده سورة النسا اولنده بو معنايه اشارت ايدي صانومراد الطيبن سفهاء
مالكزي كركي ويرمك وبعض مفسرين ديمشلركه بوندن مراد اولدركه مالكزي عورت اوغلانلره ويرمك فلتعلم انلر تصرف ايده سز كندوكز
انلره محتاج قرسز حاجتكز ولدقده سز بولميدوب فقرا اوتورسز شول جاهلركه مالكزي خرج ايدرلر
خيره نفقه ايانلرنده برشي يوكلمز خسارلر دركه تكلم سوره بني اسرائيل اولنده حق سبحانه وتعالى بيورر قول شريفي دلالت ايدر وقال الله
تعالى ولا تبسطها كل البسط فتقعد ملوما محسورا معناسي شريفي يا محمد سن ويرمكده ممسك اولمغله شول الي بوينه بغلي

كلّ

كلري بالكليه الندهكي ويرمه شول عريان اولوركه غازه چقمغه قدرتن بهمه ويك عطا ايتمكه مرتبه اسرافه وارمه حال انكه الله
ملازم اولمكه عدلدر بو وبعض علماء ديمشلركه رسول الله استثنا تاكيديه بر عطا بيورديكه جميع الندهاولاني براوغلانه ويره
كروفلان اوغلانكي محروم قدرتي حق تعالى رسولنه منع ايلدي انده كه انده اولان واربنك كلني اعطا ايدوب بر سكينه ويره اوبري
محروم قاله ديمكه اشارتدر قال جابر وابن مسعود رض جاء غلام الى النبي عم فقال ان امي تسئلك كذا وكذا فقال عليه السلام
ما عندنا اليوم شي قال فتقول لك اكسني قميصك فخلع عم قميصه ودفعه اليه وجلس في البيت عريانا حضرت الله عظيم الشان
وايدكوري رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه طريق اقتصاده ارشاد ايچون انزال ايدوب اسرافدن زياده حذر
لازم ايدوكي بيان بيورمشدر سبب نزول ايت كريمه جابر الانصاري وعبد الرحمن ابن مسعود رضي الله عنهما روايت ايدرلر
جناب رسالت پناه حضرتلرينك مجلس شريفلرينده اوتوروردق ناكاه براوغلانجق كلدي يارسول انام سوزدن بركوملك
رجا ايدر رسول الله بيوردي كه شمديكي حاضرده بوقدر دكلسون ويره اما اغلانكدوب وكلدي ديديكه يارسول الله ارقهكزدكي كوملكي
رجا ايلدي اول كان كرم لطفي محروم كوندرمهيوب مبارك ارقهلرندن كوملكي چيقاروب اوغلانه ويروب كندوسي عريان قالدي
اني روايتده جابر رض فاذن بلال للصلوة وانتظروا رسول الله يخرج واشتغلت القلوب فدخل بعضهم فاذا عار فنزلت هذه
ويند كذا ذكره النسابغون داوي جابر الانصاري رضي الله عنه بلال اذان شريفي اوقيوب اصحاب كرام رضوان الله تعالى عليهم
جم اولوب حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم چقماسنه منتظر اولوب كوهر بيتده قلبي برملال اولدي رسول اكرم صلى الله
عليه وسلم عريان اولمغله نمازه كلمكه چالي قلدي اصحابلر انكار ايتديلر بر نيچه سنه سازدن رسول الله ايلر حجرة شريفه كروب سلطان
دنيا شويله عريان اوتورر سنز ايدكدن انواب يوقمكه انكلر غازه چقه كوديلر اوله حضرت الله جل شانه بو ايت
انزال بيوردي حبيبم رسولم يامحمد سن اني اعطا ايتمكده ممسك اولمغله شول الي بوينته بغلو كي ودخي النده كلني بالكليه
ويرمكله عريان قالوب وغازه چقمغه قدرتك اولميه اندي بو ايت تنبيه ديعني زيا عطا ايتمكده مرتبه اسرافه وارمه حال
انكه الله ملازم اولمكه عدلدر بو بيوردي وبعض مفسرين ديديلر كه بخيلي تخويف ايچون تشنه دركه دبلرسك انسبو ايده نظر
بركرحق جل وعلا رسولنه خطاب ايدر اولا ممسك وبخيل اولمغدن نهي منع ايلدي اكر براوغوردن ويروب يالنجق
قالدو غرضناب قلدي اندن دخي نهي ايلدي بو بيورردي افراط وتفريط مذموم در طريق محمود اولدركه نه حدندن
تجاوز ايدوب نه مسالاه ايده ونه بخيل اوله اسراف بن خيرلوسي اعتدالدر ووزن اولمقدر ديمكه اشارتدر حق سبحانه
وتعالى جملهمزي اعدل طريقه سالك واسراف بولندهها الذي امين حم بو حديث شريفي امام محمد بخاري وامام مسلم
تسبرلي بجهلرندن اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رض انه قال عم خير الصدقة ما كان عن ظهر غنى ابو هريرة رضي الله عنه
روايت ايدر رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورر صدقهنك افضلي اولدركه تصدق ايدوكي شي كندونه احتياج
اولميه پس نفسنه اولصدقه ايلدوكي نسنه بيحاج اوليحق ظهر غنادن ويرمش اولور وبو نده غني تعظيم
ايچون نكره ذيرا صدقهنك خيرلوسي نفسنه غني عيالندن زيادهسي صدقه ايلدكي صدقهدر ديمكدر مج بو حديث
شريف ابن ماجه وامام بغوي عليهما الرحمة الهادي صحيحلرنده نقل اولنمشدر عن ابي هريرة رض انه جاء رجل الى النبي عليه السلام
فقال عندي دينار فقال انفقه على نفسك فقال عندي اخر فقال انفقه على ولدك فقال عندي اخر فقال انفقه على اهلك فقال
عندي اخر فقال انفقه على خادمك قال عندي اخر فقال انت اعلم ابو هريرة رضي الله عنه روايت ايدر بركشي نبي عليه الصلوة

Copyright © King Saud University

والسلام مکتوب یا رسول الله بم تمد بر التون وار اکر انفاق ایدیم پیغمبر علیه السلام بیوردیکه کندی نفسک اوزرینه نفقه
ایله دیدی اول کشی ایندی بانمده بر غیری التون وار دیدی رسول الله اولادک اوزرینه نفقه ایله دیدی اول کشی ایندی اندن
غیری بر التون دخی وار دیدی رسول الله بیوردیکه اهلک اوزرینه نفقه ایله دیدی بر التون دخی وار دیدی رسول الله ابندک خدمتکار
اوزرینه نفقه ایله دیدی اول کشی بر التون دخی وار دیدی رسول الله بیوردیکه سن بلورسن کوکلک که شفقت ایدرسه اکا ویر دیکر
اشارتدر بو حدیث شریفی امام مسلم مسندنده اخراج اونمشدر عن جابر رضی الله عنه قال علیه السلام ابدأ بنفسک فتصدق علیها فان
فضل عن اهلک شیء فلذی قرابتک فهکذا وهکذا جابر بن عبد الله الانصاری رضی الله عنه روایت ایدر رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردرکه جهت مؤنتنده صدقه اول کنده و نفسی قیروب وتقدیم قلوب اتک اوزرینه اولان
تصدق و ترفق کوستره زیرا منعمک سنک اوزرینه اولان نعمتنک اولی و مخصوص سن اکا نفسک ایچون احتیاجدن
صکره اهلک ایچوندر زیرا خاتونک لزوم نفقه سنه ملزم سن مضی زمان ایله سنکن ساقط و اکر خاتونندن فضله
بر شیء قالورسه قرابتک اولنره تصدق ایله بو جهتدنکه اول قرابت حقیقتسنده ندر واول انسانک انسابندن
ومعنا تطوع اوزره عمل اولنور جمیع قریبه شامل در واکر واجب اوزرینه محمول اولورسه اختلاف مذاهب اوزرینه
واجب اولنه مخصوصدر واکر قرابتدن فضل قالورسه فهکذا وهکذا دیو اشارت شریفه بیوردیکه تصدقات وتنویع جهات
عبارتدر یعنی یمین وشمالنده و قدامنده ابتغاء لوجه الله ومرضاته صدقه بونلردن بذل وصرف ایله دیمکدن کنایه در زیرا
اوزرینه مؤنتی لازم اولان خاتوننک و قرابتنک و مالک اولدوغک ذی روحک باشلیوب ابتدا ایله و وجوبا
بونلری غیری اوزرینه صدقات وخیراتنک تقدیم ایلکوز دیمکدر وقال رح ومن تصدق وهو محتاج او اهله محتاج
او علیه دین فالدین احق ان یقضی من الصدقات والعتق والهبة رد علیه و کشینک کندوسی و اهلی محتاج ایکن
یا خود دینی وار ایکن دفع احتیاج ایدوب و ادا دینی اقدم اولی اولدوغنده امام بخاری سنن صحیحلرنده تصریح
و بیان ایتمشدر و دخی مدیون اولان سفیهک یا غشلیوب باغشلیش اندوکی و یا صدقه اندوکی و یا قولنی
ازاد اندوکی سفیه یا جاهل اولدوغیچون حجر اولنور مقبول دکلدر روایتی اولان مالی اکا دفع اولنمز ما دامکه رشید
اولمسه مشاهده اولنمیه بو نده کوردره تصرفی صحیح اولماز قاضی کیرو رد ایدر و اکر قولنی ازاد ایلسه ابا ایدن قنده
نافذ و صحیح اولور لکن صکره اول قول کندو قیمتنده سعی ایدوب قزانوب حسن خاط ایله ادا ایده بدر بو بابده قاضی
حکم ایدر دید لوین انلرک اوزرینه دینی ایدرح فلیس علیه ان یضیع اموال الناس بعلة الصدقة و بعضلر دیدیلرکه
جلیلی ایلی محلنه تصدق ایده بو ناسک مالنی الوب اسراف برله ضایع ایدنلک اوزرینه حرامدر بو اولیه مسرف
سفیه اولنک حکمی نافذ و تصرفی صحیح دکلدر ما دامکه رشدی ظاهر اولمیه نتکم بو نک بیانی کعبدن روایت اولنان
حدیث شریفده مرور اولمشدر قال الفقیه ابو اللیث رح فی تنبیه الغافلین عن ابراهیم بن ادهم رحمه الله لا ینبغی للرجل
اذا کان علیه دین ان یتصدق بالزیت او بالخل مالم یقضی دینه فقیه ابو اللیث رحمه الله تنبیه الغافلین ده ابراهیم بن
ادهمدن روایت ایدوب دیدیکه بر کشینک بورجی اولسه اکا لایق دکلدر که بورجی وار ایکن انکیین زیتی یا
خود سرکه ایله ثواب قصد ایده بو نک ادائی اولنجه دیو بیوردی وقال ابن حجر علیه
علی ان المدیان لا یجوز له ان یتصدق بماله و ترک قضاء الدین و حافظ ابن حجر العسقلانی رحمه الله علیه وشارح البخاری

بخاری و ابن بطال المالکی احمد وسائرلری دیدیلر که دینی اولنده نافذ تصدق اتمک جائز دکلدر دیلکه بو رخصت
اناسی ایچون تصدق فی ترک ثمن اولنه دیدیکه وقال الطبری رح وغیره قال الجمهور من تصدق بماله کله فی صحته
وعقله حیث لا دین و کان صبورا علی الاضاقة ولا عیال له او له عیال یصبرون ایضا فهو جائز تحدیثنده امام طبری
رحمه الله علیه و سائر جمهور محدثیندن نقل اتکلری علماء شرعیه دیدیلر که بر کیمسه مدیون اولیوب و صحیح البدن
اولوب و دینی و عیالی اولیوب و عیالی اولدوغی وجه اوزره انلرین و کندینک مضایقه یه تحمل ایدرلرسه و نوع اولدوغی
حالده جمیع مالنی تصدق اتمک جائزدر دیدیلر و کیمی فان فقد شیئا من ذلک کره و اکر اول کیمسنک اوزرینه
اناسی واجب بو دخی اولسه و یا خود صبر تحمل اولیان عیالی اولدوغنده جمیع مالنی تصدق اتمک اکا حرام و مکروه در
وقال بعضهم هو مردود و بعضلر قتنده اول تصدق اندوکی کرواکاره اولنور حکم نافذ اولماز سفیهه اولنلرکی
وروی عن ابن عمر رضی ظهر ان السرف یقع فی الصدقة ایضا اذا کان مدیونا ولا یبقی ما فضل من الصدقة له دینه
او کان له عیال لا یصبرون ولم یترک لهم کفایة او کان محتاجا لا یثق بنفسه الصبر علی الاضاقة دیو و کیمی کیمی اسراف
مدنده واقع دخی مدیون اولوب و صدقه دن فالامسک ادا دینند و یا خود صبره تحمل ایدری اولمیان عیالنه کفایت
قلوب و یا خود کندینک مضایقه صبر اتمسه توقع اولیوب واولکه خصوصلرده صدقه دن اسرافدر تحقیق
بر بانی انشلر در صرف قدده علی الاطلاق اسرافدر جریانی انکار ایدنلرک فساد مذهبلری واضح و بو وجه اغنیاء ایده
صلح تکلیف **البحث الخامس** فی علاج الاسراف ینبغی بحث اسرافک علاجی بیاننده در وهو ثلاثة علاجی و
اول اسرافک علاجی اوچدر اول کم علاجی علمیه در وهو معرفة غوائله السابقة واستماع ما ذکرنا واثناسی
بر وله اولوم علی التذکر اسرافک سابقا ذکر اولنان غائله لرینی بیلوب دانلره تاکیدر **والثانی** علی الیکی
عملی اولان علاجدر و هو التکلف فی الامساک و نصب رقیب علیه یعاتبه و یذکره افات الاسراف اذا اسرف
اسرافدن زجر و منع ایده بر کیمسنه کند و یده و مالنه ناظر نصب اسرافدن اکاه ایلیه **والثالث** قلعی و جبی علاج
اسرافدن قویارمق در کنده و دن قلع ایدوب اولوب و هی سته **الاول** وهو الغالب السفه اسرافک اسبابی السنده
بعد ازالتمکدر بو ایسه عقلک ضعفی و خفتدر و هو **الحادی والثلثون** اول ایسه افات قلبیدن اولنور بر خسبه و هو
ضعف العقل و خفته و سخاوتنده دکلدر اول ایسه افات قلبیه و عقلک ضعیفلغندندر واذکر ایلکندندر و غایت خفیف
تعدیله وضده الرشد و هو قوة العقل بلوغ و کمال و ضده کامل رشد در اکر عقلک کمال قوتندن عبارتدر و ضدی
اولدوغی سورة النساءده اذ قرائیده دن قال الله تعالی فان آنستم منهم رشدا فادفعوا الیهم اموالهم معنای شریفی
خفیف العقل اولنلرک مالنی حفظ مأمور اولنلر بکزبر بو رشید دشک کامل حصن ایمدیجه مالنی بیسه تسلیم ایتمک دیمکدر
واکثر التلف طبیعی و تنظیم الیه ما یفوت علی الاقدام علی الکثرة الاسراف وسفیه اکثر طبیعی اولوب و ناز و نعیم ایله پرورش
و مالدن حظ و صل اولمش احتیاج عمیقنه بحجر میراث بدیدی ناز بخیلیده واقع اولور و هو عدم المال بغیر کسب و تعب و جهت
جا اندلی الانفاق و تسعیرهم عن الامساک لیأکلوا ما ورثنا حذو فلهذا نهی عن مجلس السوء و اول مالی جالشوب کسب کلدی
اندن رحمتی میراث سعید بیل مالک اولدقلری مالی اسراف ایدر اولوردی یا انلرک مالنی اکل ایتمک ایچون بیهوده بر لره قتلی
ترویج ایدر بدر قرنلر بولنوراسه خود سفاهت طبیعتلری قوت بولوب زمان قلیلده مفلس و نکبت اعتبار اولور

Copyright © King Saud University

بوجهتدن ذکر قلندی شرع مبین نهی ایدوب وبعض عارفین دیمشلردر که یار بد بدتر بود از مار بد معنابدسیه صاحبلر
ضرری بریلان زهر نانك ضررندن زیاده در دیمکدر وهذا النوع من الاسراف یکثر فی الاولاد الاغنیاء وبو مقوله سفاهت
اسراف اکثر اولاد علما وامرا ومشایخ مثللولرده چوق اولور وقد یحصل السفه او یزید برعایة الناس وتعظیمهم
وتعزیزهم وثنائهم کما فی اولاد الکبراء من الامراء والقضاة والمدرسین والمشایخ ونحوهم وکاه اولور که سفیهلك سفاهتی
طبعی اولمیوب خلقك اعزاز واکرام وثنالرین کوروب معارض اولور تکم بو مقوله سفاهت اکثر اولاد امرا ومدرسین
وعلما ومشایخ مثللولرده اولور الثانی الجهل بمعنی الاسراف او ببعض انواعه فلا یظن سرفا بل یظنه سخاء کما شاعت
فی بذل غیر الواجب او بحرمته وضرره ایکنجی سببی اسرافك مفاسدنی بلمیوب ویاخود بعض جنس اسرافی اولدوغنی
ادراك ایتمیوب سخاوت ظن ایتمکله واجب غیری اشیالری ظن ایتمز ویاخود حرام ومضر اولدوغنی بلمکدر علاجی
نقلدر والثالث الریاء والسمعة اوچنجی سببی ریادن ناشی فرشو فعل ایله ابدر علاجی مبحث ریاده ذکر اولنمشدر
والرابع الکسل والبطالة دوردنجی سببی کسل وبطالتدر دوام آخرته تکاسل مثلا صلاتده وصومده ونقلمده
زن ایتمکدر علاجی جد وسعی اربابیله معاشرت ایدوب کسل وبطال اولانلردن اجتنابدر والخامس ضعف النفس
وهو الذی یسمیه العوام حیثا بشنجی سببی ضعف النفسدر هوایه تابع اولمقدر اولکه شرعه مخالف اولان یرده نفسه تقیید
واول ابده عوام شیطنت دیرلر علاجی مجاب اولنجق انجق شدید العقاب اولدوغنی جلالت عنوان الهی اولدوغنی
تأملدر والسادس ضعف الدین فلا یهتم در علاجه اما السفه الطبعی فزواله عسیر جدا التنجی سببی ضعف یقیندن
ناشی ماندر عدم اهتمامدر اما سفه طبیعی علاجی مشکلدر مرضی زیاده درسعی ایتمك کرکدر علاجی [illegible]
نهی الشارع عن ایتاء المال لدوامهم بحجره فان اکثر الفقهاء ذهبوا الی وجوب حجر السفیه المسرف مع ان [illegible]
بالحیوانات العجم والجمادات بوایسه یعنی سفیه طبیعی علاجی مشکل مرض اولمغله شرع سفیهك الندن مالنی تسلیمدن نهی ایدیسه
اکثر فقها بالکلیه سفیه اولانك ادمیتی باطل ایدوب انلری حیوانات وجمادات یولنه ایرشدرمشلردر [illegible]
ضمان سفیه داخیعده فان قیل العلاج فبالمنع عن جلساء السوء والزامه بمجالسة العقلاء والحکماء واستماع عما ورد فی
آفات الاسراف وحجر علیه تکلف الامساك ولو بالعقاب والعقاب واکر علاجه محال قرنآه سودن اعتزال ومجالس حکما وعقلاء
مداومت واسراف حقنده وارد اولان تشدید العتاب وعذابی استماع وامساکه تکلف ایتمکله علاج اولنور مذکورلرك
مذکورلرك علاجی اهل ورع متمسك اولوب [illegible] قوی اولنلرك بر لنجاسد وضعیف الدین وفساق ومداهن مجانبه
ایراق اولمقدر واما الجهل فیزول بالتعلم وعلاج الریاء سبق واما جاهلك علاجی تعلیم ایله زائل اولور [illegible]
جهت علمدن علاجی ضدینی تحصیل علم وعمل ایتمکدر که طریق تبدیل اخلاق وتحصیل فضائل ایتمکدر طریق حکما وعلما در علاجی
ربا مبحثنده سبقت ایتمشدر واما الکسل والبطالة وهو الثانی الثلثون واما بطالت اغز لقد ذکر ابراحزنده تکاسل
مثلا غازده اوراد ونوافله تکاسل ایدر اول ایسه آفات قلبك اوتوز ایکنجی سببیدر مذموم جدا او صیبك [illegible]
تقا وجدا مذموم ومنهیدر دیر [illegible] حق جل وعلانك سورة النجمده بو قول شریفی کافیدر وان لیس
للانسان الا ما سعی معناسی شریفی کتبید دنیاده اتدوکی سعیدن غیری اخرتده نفع ویروب برنسنه یوقدر دیمکدر
واستعاذة النبی عم رواها خ م عن عائشة رض وانس رض حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دائما [illegible]

کسلك

وبطالتك وضعیف بدندن سنك عودی ولطفنه صغنورم دیرلردی تکم بو حدیث شریفی ینقلان امام بخاری
بیله مسلم علیه الرحمة والغفران صحیحلرنده اخراج اولنمشدر حضرت عائشه صدیقه رض وانس بن مالك رض دن روایت
ایدلمشدر بو دعا ایدیکه اللهم انی اعوذ بك من الهم والحزن واعوذ بك من العجز والکسل والهرم واعوذ بك من الجبن والبخل
واعوذ بك من غلبة الدین وقهر الرجال یعنی یا الله تحقیقا بن سکا صغنورم غصه دن وعاجزلقدن وعبادتده
تقصیرلقدن صغنورم سکا بو دکنزلکدن یعنی قورقودن وبخیللکدن دخی سکا صغنورم بورجدن ورجالك
بوزندن یعنی غالب اولمسندن ومغلوب اولمق شرندن بو دعای ایدردی وبعض روایتده واعوذ بك من عنت فی شدة
ومن فی غفلة یا ارحم الراحمین بر واقع اولمشدر اکسیکه کسل ایله مخلوق ایلین کرکدر دکدر که علك سعادتنه منسل اوله
وجمله مرادنده خائب خاسر قلور زیرا کسل مانع تحصیل علم وعملدر وبالجمله بطالت وکسالت هیئت انسانیه باطل
نوربیت ای بسر سعی ایت کر یوردی خدا • وان لیس للانسان الا ما سعی • سعید رکاری جهد عاقلك •
بایندر کاهل اولمق جاهلك • سعیدن بو نور سعادت بجهان • کاهلك اولمقدر شفا و دردن نشان ه
کون مقتضاه عادة النفس والبدن وکونه تشبیها بالجماد والبطالة الکمکه مقتضاسنك مادة النفس وجماد الحوق
وبطالتکه اولمدوغیدر والعلاج العلمی للکسل مجالسة ارباب الجد والسعی ومجانبة الکسالی والبطالین وعلاج
عملی اولدر که جد وسعی اربابنه معاشرت ایدوب کسالتدن وبطال اولنلر یعنی اولیوب انلردن اجتناب
ایتمکدر والضعف یعالج بالتأمل فی ان النجاة من الله تعالی حق وعذابه اشد عبادت عملنده کاهل وضعیف اولنلر
جهت علمدن علاجی بطال اولمدن اجتناب ایتمکدر مالومفاسدینی تفکر وسعینده وارد اولان ایات واحادیث
واثار علما وحکمای تذکر ایدوب ناسدن حیا ایتمدن حق جل وعلا حضرتندن حیا ایتمك اولی وعذابی شدید العقابدر
وبالجمله حیا کبی ممدوح وحیاسزلق کبی مذموم نسنه اولماز زیرا حقدن حیا ایدنلکسنده علامتی بو در که
اوزرینه فرض اولان اموردن اهمال ایتمز وکناه ایشلمز دیلر بن محمد دم ومشاهد فضل صبر ایدن ومجالسة الاقویاء
وذوی الصلابة فی الدین والاحتراز عن مصاحبة الفساق والمداهنین والضعفاء فی الدین ومجالسة اهل
ورع ایله ومتقیلر ولنلر ایله اوتوروب طوده وصلحا بولوکندن ایرلیه وبونلدن اولکر سعادتنه واصل اولورو
ضعیف الدین اولان اهل بدعت وایکی یوزلو فاسقلر صحبتندن ایراق اولوب اهل هوا ایر بولندیغی واثاره مصاحب اولمقدن
صاقنه زیرا صالحلر ایله اولمق سنی صالح ایلر فاسق صحبتنده اولمق سنی فاسق ایلر صحبت موثره در طبعیت [illegible]
کنند حلا مصاحب بولدنشدن معلوم اولور پس کندی دلنا صالحلر مجلسنده ایرلق ضعیف الدین اهل هوا وفساق ومداهنه
مجلسلرندن اعتزال واحتراز ایتمکدر فعلیك بالتشمر والسعی البلیغ فی ازالة صفة الاسراف فانه خلق ذمیم قبیح جدا ومرض
مزمن عسیر العلاج الا ان یتدارك الله تعالی بتوفیقه فانه میسر کل عسیر نعم المولی ونعم النصیر ای سالك راه آخرت سنك
وزیرکا اولسون اسراف صفتلرنی بلوب وکندیدن سعی بلیغ ایدوب وانی زائل ایدوب کیدرمك زیرا اسراف شرعا
وعقلا قبیح وعلاجی مشکل مرض مزمن اولمغله علاجی محال اولور مکر اسراف حقنده وارد اولان ایات کریمه واحادیث
شریفه تذکر ایدوب اسرافدن اجتناب ایدر امان وعقده خضیر اعمال ایتمکدر حق جل وعلانك معاونتی وفضل کرمیله هر شیء
رفیق سهولتله اسان ایدیجی وای جل یاردمجیلرك یاردیمجیسی وجمیع ناصرلك خیرلوسی پادشاهم الیبو ضعیف قولنه معین

ظهیر اولوب اسراف ایله زیاده حفظ ایلیوب حریفت محمدیه نک ترجمه سنک اتمامنی نصرتکلرینی اوله امین
یا معین **الثالث والثلاثون** العجلة آفات قلبك اوتوزاوچنجیسی عجله در وهی معنی الراتب فی القلب الباعث علی
حصول المرام بسرعة واول عجله درکه کشینک بر مراده معروف ایله تیز حاصل اولمسنه باعث اولان حالتك وجودینه
یا بر معنای مراتبه اوعلی الاقدام علی شیء باول خاطره دون تأمل واستطلاع ونظر بلیغ اوعلی الاتمام بدون توقف
کل جزء حقه ویاخود خاطره کلن امر فکر عاقبت اوزره فکر ایتمیزین رهادن شروع واقدام باعث اولان حالته نیه
تفتیش صحت وفساد ایتمدن سزین وقف نفوذ ایتمک کبی ویاخود شروع اولنان امرک جزئنک تمام حقنی ویرمکسیزین
اتمامنه باعث اولان حالتك ثبوتیدر شروع اولنان نمازینی اتمامده عجله ایدوب فرایض وواجبات وسنن مستحبا
رعایت ایتیوب واذکارینی مواضعنده نقل تحریر ایدوب وافعال واقواله سبق ایله امامه مخالفت ایتمک کبی وقتده
العجلة مطلقا الاناة وعجله مطلقانک ضدی تانیدر یعنی عجله ایتیوب تانی اوزره اولمقدر وضد الاول من
الانتظام وتفسیر اول اوزره اولنک ضدی حصول مراده وحرص اوزره انتظار در وافتی یا فتور یا انقطاعدر که
عجله اولنان وقتده قریب حصوله اولمیجق یا اراده سنده ضعف ترتب ایدوب حصولندن مأیوس اولور ویا حصولیچون اتعاب
نفسده افراط ایتمکله بطافت اولوب ضروری فراغ وانقطاع فراد ویرور وضد الثانی التوقف والتثبت حتی یتبین له
رشده وتفسیر ثانی اوزره اولانک ضدی خاطره کلن اوزره امرده رشد وسدادی متبین اولنجه توقف وتثبتدر
وضد الثالث التانی والتودة حتی یؤدی لکل جزء حقه قال الله تعالی خلق الانسان من عجل الایة وتفسیر اوچنجی اوزره
اولانک ضدی رفقدر یعنی نفسه مطیع ومنقاد اولمقدر شروع اولنان امرک هر جزئنه علی الکمال حقنی ویره
تمهل وتأخردر روایت کریمه نک معنای شریفی یعنی امرده عجله نوع انسانک شانی واکثر کاری اولمسیدر گویا که عجلدن
مخلوقدر دیمکدر وبر آیت اخرده بیورر قوله تعالی ولا تعجل بالقرآن من قبل ان یقضی الیك وحیه الایة معنای منیفی
یا محمد امین الوحی اتمام وحی ایدنجه قرائته عجله ایتمه دیمکدر ت امام ترمذی سننده منقولدر عن عبد الله بن
سرجس رض ان النبی عم قال السمت الحسن والتودة والاقتصاد جزء من اربعة وعشرین جزءا من النبوة عبد الله بن
سرجس رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله بیوردیکه سکون ووقار وگوکچک حیثیت تعجیل نفسده طریق
حسنی اختیار وشروع اولنان عملك حقنی ایفا ایدنجه تقدیم وهر امورده افراط وتفریط بیننده توسط علم نبوتك یکرمی
دورت جزئندن بر جزءدر انلره اقتدادن غفلت ایتمیه سز اخلاص بو فضائل محموده یه اقتصاص صدق اخلاق ذمیمه دن
خلاص وارد روا اکثر محققین اجزاء نبوتك یکرمی دورت اولمسنك حقیقتنه اعتقاد اولنوب وکیفیتنك استعلام و
استخبارندن توقف وتحفظ لازمدر دیمشلر وافة الاولی الفتور والانقطاع عن عمل الخیر وعدم حصول المرام و
عجله نك اولکی آفتی یا فتور یا انقطاعدر که عجله اولنان امر اراده اولنان وقتده قریب حصوله اولمیجق یا اراده سنده ضعف
ترتب ایدوب حصولندن مأیوس اولور بان یقصد مثلا مرتبة فی الخیر ویعجل فی حصولها فاذا لم تحصل فاما ان یفتر
او یفتر فی الجهد وتعب النفس فینقطع فان المنبت لا ارضا قطع ولا ظهرا ابقی واکر اول کسنه امرینه قصد ضمیرینده نیه
اولورسه عجله ایتمکله اول امر حاصل اولمزسه تانی ایله حاصل اولور حد اعتدالدن تجاوز ایدن مشقتدندر کا حصول
اولمیجق اراده سنده ضعف ترتب ایدوب حصولندن مأیوس اولور ویا حصولیچون اتعاب نفسده افراط ایتمکله

بطافت

٢

بطافت اولوب ضروری فراغ وانقطاع فرادویرور اویدعوا الله تعالی فی حاجة ویستعجل الاجابة فلا یجدها فیترك
الدعاء بالکلیه محروم مقصوده ویاخود حق جل وعلادن دنی حاجتنی دیلدکتکم دیلکز اجابت ایدرم بیوردکم بکا دعا قیلك بن اجابت
ایدیین هر کسنه که حق جل وعلادن دیلمسه حق تعالی اکا غضب ایدر ودخی حاجتی ایچون استعجال ایلیدوب دیوبکی
وقتنده دعا ایدرین قبول اولمدی دیمك عبادت قبولندن محروم اولمقدر پس اندر مصلحت تیز بیلمدوکیچون اعتقادین
وزیده مراد حاصل اولنجه چالشدر زیرا بعض قول الله تعالی ایله تضرع ودعا ایلدوکنی حق تعالی بیوردی دعاسن تاخیر
ایلر قول اولان کسنه هیچ بر زمانده تضرعدن ودعادن خالی اولمیه بودکلی وقتده دعالرم قبول اولمدی دیمه
زیاده دعا ایلین کسنه اینده دورت ایلکدن خالی دکلدر اولکی حق جل وعلی انك دعاسن قبول ایلیوب مراداتن ویرر
ایکنجی انك دعاسن آخرته ادخال ایلیوب آخرتده ویرر اوچنجی اول دعا مقابلنده بر عظیم بلایی اوزرندن دفع ایدر
دوردنجی ایندوکی دعا برا اولوب کناهنه کفارت اولور والحمد لله الذی بنعمته تتم الصالحات پس دعا مکرم اولمغه سبب
اولور وافة الثانیة فوت التقوی والورع لان اصل النظر البالغ والبحث التام فی کل شیء وهو بصدده واصابة مکروه
بالعجلة فی شروع امر فیه ضرر بلا تأمل او کان فی بلیة فلا یتحملها فیدعوا علی نفسه فیستجاب وعجله نك ایکنجی آفتی
نقوص قلبك قوتنی احتمالندن قطع نظر نفسده ویا غیریده مکروه اصابتدر وتقوی وورع قوتیدر که لازم اولان
هر شیده نظر صحیح وهر شیئك احوالندن بحث وتفتیش وتنقیحدر عجله ایله تأمل ایتمکسزین ویاخود ضننده تحمل
ایدمیوب اولادنه ومالنه شر هلاك ایله دعا قلور رزق ومغفرت دیلدوکی خیر دعاسی قبول اولدوغی کبی شر
دعاسی دخی قبول اولنسه هلاك اولور حضرتنك خود دعاسی اجابت قریبدر نتکم بیورر سورة الاسراده حق
تعالینك بو قول شریفی دلیل اکا بیدر قال الله تعالی ویدعو الانسان بالشر دعاءه بالخیر وکان الانسان عجولا معنای
شریفی بنی آدم اوغلانی کندوسنی اوزره واوغلی وقزی ومالی اوزره لعنت وهلاکیله دعا شول رزق ومغفرت
ایلدوکی کبی اندن قبول اولنسه تحقیق هلاك اولوردی دیمکدر او لغیره بان یظلم مثلا فیعجل فی الانتقام والانتصار
ویدعو علیه فیستجاب وربما یتجاوز عن الحد فیقع فی معصیة وخوف فوت النیة والاخلاص ویاخود بیتك صحیحیندن خوف
قلبك قوتی احتمالندن فوت فکر ویاخود غیریده مکروه اصابتیچون انتقام ایتمده انسان عجول ایدر کاحددن تجاوز شر دعا ایتمکله
اوزره دعاسی قبولندن استعجال ایلسه مباحدر کامعصیت قسمنده بر جزو واقع اولور وافة الثالثة نقصان العمل
وبطلانه بفوت آدابه وسننه بل واجباته وفرائضه مثلا من عجل فی اتمام الصلاة فربما یفوت منه تثلیث تسبیحات
الرکوع والسجود وتغییر الاذکار وینقلها من محالها فیحصل فی غیرها وعجله نك اوچنجی آفتی شروع اولنان یعنی
نماز طلانی یا نقصان ایدر ویاخود شروع اولنان امرك هر جزئنك تمام حقنی ویرمدن سزین اتمامنه باعث
اولان حالتك ثبوتیدر شروع اولنان نمازی اتمامده عجله ایدوب فرایض وواجبات وسنن ومستحباتنه
رعایت ایتیوب واذکاری مواضعنده غیریده نقل وتحریر ایدوب رکوع ایله سجودی بیننده مثلا رکوعدن تسبیحات
رکوعده تمام ایتیوب رکوعدن قیام قلقدقده تمام ایتمك وسجودین تسبیحاتین جهدسی ریده ایکن اتمام ایتیوب
بری بیانکسی جلسه ایتمك مکروه حدد زیرا بونده ایکی کراهت واردر بری اذکاری محلندن ترك ایتدوکیچون
ولدووچیون مکروه حد وایکی سجده بیننده سبحان ربی العظیم وسجده ده دخی سبحان ربی الاعلی اوج کره اولدو

Copyright King Saud University

حالده بو تسبیحلری دیمك كمال دنما سبیدر یعنی بش كره یایدی كره یا اون بر كره دیسه دخی اكمل و مكمل اولور لكن
مسنون اولان عدد وتر اولمقدر واقل سالامدر ركوع ایتدكلرنده اللهم ركوع بك دینور فسبح باسم ربك العظیم
ایت كریمه‌سی نازل اولیجق حضرت رسالت پناه اجعلوه فی ركوعكم بیوردی تسبیح ركوع سبحان ربی العظیم اولدی
سجده‌ده سبحان ربی الاعلی اولدی وربما یخالف الامام فی الافعال والاقوال بالسبق والتقدیم و افعال امامده
سبق ایله امامه مخالفت اتمك زیرا امامدن اول كندین ركوع السه ودخی امام ركوعدن قالقمدین مقتدی
باشن امامدن اول قالدرسه ركوع جائز اولماز هو وجهل مقتدینك امام سائر افعالده متابعتیدر صحیح اولان
وربما یفوت تعدیل الاركان والتجوید ویقع ذلك مفسدة للصلوة ولا تظن ان الاناة بمعنی التاخیر والتسویف و
شروع اولنان نمازك مفادی شرع اوزرینه تعدیل اركانی وسائر واجبات وسنن برلو برینه تمام اركانیله وهر
حرفی مخرجندن اخراج ایدوب هر كلمه‌نك حقی ادا اتمكله نماز صحیح اولیجق مقداری قرآن عظیمی بیلمك فرضدر وقرآن
عظیمی بیلمك تجویدینی بیلمكله اولور تا كه هر حرف تلفظ اتدكده اون ثواب بلكه دخی زیاده ایرشور نماز صحیح اولیجق
مقداری ونمازینده احتراز اتمك گركدر و تعدیل اركان دیو نمازین جمیع اركانلرین برینه كتورمكه دیرلر یوندن
یوندن خلقك اكثری غایت غافلدر ذكر اولنان نمازك سكز شروطندن بری ترك اولنسه نمازی ایجنده قضا اتمكی لازم اولور
قضا ایلیه ممكن اولمزسه نمازی فاسد اولور دیو خلاصة الفتوی‌ده وكتاب فروع علی جمعسنده بویله تحقیق و
تصریح اولنمشدر ونا ایكیه براولك اداسی اوزرینه فرض ویا واجب دراول عملی تاخیردر **وهو الرابع و**
الثلثون اول ایسه تسویف عمل اوزرینه اداسی فرض یا واجب اولان عملی تاخیر اتمكدر وافات قلبك اوتوز
دردنجیسی در فانه مذموم جدا فی العمل الاخرة وضده المسارعة للبادرة والمسابقة قال الله تعالی یسارعون فی
الخیرات وسارعوا الی مغفرة الایة تحقیقا برامرو فتنده تاخیر اتمكدر وعمل اخرویه جدا مذموم در وضدی
مسارعه ومبادره‌در كه حق جل وعلا سورة ال عمرانده خیراته مسارعه ایله موصوف اولان عباد مؤمنینی مدح بیورب
وذات كریمنده مغفرته مسارعت اغدلرینه امر بیورمشدر **مج** بو حدیث شریفی ابو ماجه سننكدن اخراج اولنمشدر
حدیث شریفده عن جابر رضی الله عنه قال خطبنا فقال یا ایها الناس توبوا الی الله قبل ان تموتوا و بادروا بالاعمال
الصالحة قبل ان تشغلوا وصلوا الذین بینكم وبین ربكم بكثرة ذكركم له وكثرة الصدقة فی السر والعلانیة ترزقوا
وتنصروا وتجبروا جابر انصاری رضی الله عنه روایت ایدوب دیمشدر كه رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی
خطبه‌لرنده عاشه امته خطابا ای ناس اكا اولور قبل الموت عصیاننكزه توبه ایدوب طاعة الله رجوع ایدكز
پیر فانی وشیخ عاجز ناتوان اولمدن فرصت زمانك غنیمت بیلوب عمل صالح ایلدوا اول هوم سقامت بناء اولمدن
لكده فوت صحتی وفقردن اول غنائی واو سوردینه شغلدن اول فراغی وموتدن اول حیاتی فرصت و غنیمت
عد ایدوب اعمال صالحه‌یه مبادرت وسارعه ایدك بیوردی فی الواقع مبادرت اعمالدن غفلت و اوزمهرند
غایت سبب ندامت ایدمذكور اتدن بری ظهور دایمدرین وبا د صرصر مصائب زمان سنی پریشان قلدن دمن
اوقات حیاتی غنیمت واولونم بیلوب عمل صالحده تقصیرات ایله دیو تنبیه بیورمشلر زنكر كطاعی
ولمقرافبال نام ایلكز وكیز لو واشكاره صدقه‌یه مبادرت ایلكز حتی انكلر حق جل وعلا مغفرتنده واصل اولورلر

تقرب

تقرب حاصل ایدر احتیاجی اولنه احسان ایدوب واعداسی اوزره اكا یاردم اتمكله بو اوج خیراته تصدق
سبیله رحمت ومغفرت واصل اولور دیمكه اشارتدر **ت** بو حدیث شریفی امام ترمذی رحمة الله علیه
سننكدن منقولدر عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال علیه السلام هل تنتظرون الا غنا مطغیا او فقرا منسیا او مفسدا او
هرما مفندا او موتا مجهزا او الدجال فالدجال شر غائب ینتظر والساعة ادهی وامر ابو هریره رضی الله عنه
روایت ایدر تحقیقا رسول اكرم صلی الله علیه وسلم بیوردی اعمال صالحه سبب طغیان وغنا واخرتی انسا
ایدن فقر وعملی افساد ایدن مرض امثالی موانعك وقوعندن ویاخود انسردن اولمك ایله ویاخود دجالك
ظهوری یعنی دجال چقوب حاشا ثم حاشا انكری بنم دیوب صانع یانده جنت صول یانده جهنم كوسترمه
سندراج ایله شرلوك ظهوراغزدن اول یعنی قیامتك اول بو اوج علامت ظاهر اولنسه بلكه قیامت
بغتة بونلرك وقوعندن اول مبادرت ایدوب امور مذكوره‌نك وقوعنه تسویف وتاخیر اتمك بیورمشلر
رباعیات ابن ابی الدنیا سننكده وحاكم مستدركنده روایت اولنمش حدیث شریفده عن ابن عباس
رضی الله عنه قال علیه السلام لرجل وهو یعظه اغتنم خمسا قبل خمس شبابك قبل هرمك وصحتك قبل سقمك وغناك قبل
فقرك وفراغك قبل شغلك وحیاتك قبل موتك سید المفسرین عبد الله بن عباس رضی الله عنه روایت
ایدر كه حضرت رسول اكرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلر كه بش نسنه‌ده بش نسنه‌دن اول فرصت غنیمت بیل
وقبل الحصول بش اشیاء فعله كتوردیكده اول بش نسنه‌نك اولكیسی بوندن مقدم تقع حیاتی غنیمت بیل
مقتنم اول وفاتكه بالذات اولان سموم لذات حیاته الداغدن بوا بعد الموت فرصت الدوشكی فوت اولور
ولكن كی منقطع اولور ایكنجیسی عرض وضدن اول حالت صحتی فرصت غنیمت بیلك كركس وكاهی او
دورت مرض كی بعض مانع وسد انع ووقوعه هائرده قواطع ظهوره كلور او جنجنسی احوال قیامت و مضایق
نبرو اخرت ایله مشغول اولمدن دنیاده حال فراغت وفرصت عاقبتی كندونزا او لو نعمت حلال حفظ
دردنجیسی ایام شبابكی تازه‌لك وجوانلك ایامیدر وهرم وشیب كلوب باصمدن وصاحب
صفرلك اغرمدن وكوجك قوتك كیتمدن فعل طاعت ومزید عبادته چالش ودرش بخسه بیرلك هجوم
اتدكده نشكره قطع عقبات طاعات ووقایع عظیمه‌در قوچاقلقدن شكا وكچی تازه‌لك زماننده حسرت
چكوب درسن **بیت** یالیت الشباب یعود یوما فاخبره بما فعل المشیب بشنجیسی مالك سبرماله
عمرك كبی ضایع اولمغدن اول ولسوك عسره مبتذل اولمزدن مقدم غنیمت بلكه وصدقه وصفه بیانه
سلوك ایدوب صرآفان بازارده انس قبول كتوره جك اعتبار خلوص خصوص قلوب فقرا ایده
ذل وایثار فلغز شایسته متاع ایلیه اكر بو تجارت ایده بلور سك فواید بسیار كورسن والا ایندن
دربند دنیا ایدالیبرسن وواه فاقر عمری اوردرسن پس بو بش نسنه‌نك قدر زوالنده تفكره
معلوم اولور بو بش موانعك وقوعندن اول مبادرت ایدوا او بو رمذكوره‌نك وقوعنه تسویف
وتاخیر اتمك دیو بیورمشلردر **والخامس والثلثون** الفظاظة وغلظة القلب وافات قلبك
اوتوز بشنجیسی فظاظتدر بومنه اذی وخوف نتیجه‌دن رحمت واحسان دركر بدخلق اولمقدر وقلبك

قسوت وغلظتی تنفیر قلوبه سبب اولدوغی سورهٔ آل عمرانده قال الله تعالی ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا
من حولك حق جل وعلانك بو قول شریفی دلیل قطعیدر یا محمد اگر سن بر امر خلقه جفا ایدیجی کوکلی غلیظ اولسیدك
بو ناس سنك قاتندن طاغلورلردی دیمکدر زیرا حق جل وعلا بر قولنك خلقی کوزل اولسه انی سور وسودوکی قلبنه
محبتنی قلوب عبادنه القا قلور دیمکدر وضدها اللین والرفق وهی التأذی عن اذی یلحق الغیر والرحمة والشفقة
وهی صرف الهمة الی ازالة المکروه عن الناس وضدی قلبك لین ورفیق کرکدر کشنك قلبنه غیره لاحق اولان
اذا وجفادن ناشی وکدر اولمسنه فی رحمت وشفقت ایدوب اصابت ایدن اذانك ازاله سنه صرف همت ایتمکدر
نتکم ذکر اولنان نص قرآن کریم واحادیث شریفه ناطقدر خ م امام بخاری ومسلم اتفاقی سندلی صحیحلرندن
اخراج اولنمش حدیث شریفدر عن ابی هریرة رضی الله عنه قال عم من لا یرحم لا یرحم ابی هریره رضی الله عنه روایت
ایدر رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشلر که قلبنده خلقه مرحمت اولمیانه حقدن مرحمت اولمز یعنی الله تعالی اسیرکه
مز شول کمسنه که آدم اوغلانلرینی اسیرکمیه دیمکدر ت امام ترمذی مسندندن اخراج اولنمش حدیث شریفدر
عن ابی هریرة رضی الله عنه قال سمعت ابا القاسم عم یقول لا تنزع الرحمة الا من شقی ابو هریره رضی الله عنه روایت
ایدر که غفقنا رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن اشتدمکه دردی شقی وغلیظ القلبلی اولان رحمت الهیه دن محروم
اولور بیورمشلر زیرا رحمت خلق ایجده رقت قلبه رقت قلبده رقتی علامت ایماندر پس بر کمسنه ده رحمت قلبیه
اندن بونور ایمان بولنمز اندن برقت ومرحمت اولان اهل شقاوتندر دیمکله اشارتدر **السادس والثلثون**
الوقاحة وضدها الحیاء وهو انحصار النفس خوف ارتکاب القبایح وضدی حیادر اول ایسه قباحت عنداولنور
شئ نفسك قبایح ارتکابندن ناشی صقنلوب اوتانمسیدر ت بو حدیث شریفی ترمذیدن نقل اولنمشدر
عن ابن مسعود رضی الله عنه قال عم استحیوا من الله حق الحیاء عبد الله ابن مسعود رضی الله عنهدن روایت اولنمشدر
بر کون رسول الله صلی الله علیه وسلم اصحاب کرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ایدن حیاء تام ایله استحیا ایدن
دیو بیوردی قلنا انا نستحیی من الله تعالی حق الحیاء یا رسول الله الحمد لله اصحاب دیدیلر که یا رسول الله بز الله تعالی
حیا ایدرز الحمد لله دیدکلرنده قال لیس ذلك ولکن الاستحیاء من الله حق الحیاء ان تحفظ الرأس وما وعی رسول
الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه سزك حیا ظن ایتدیکگز بو امر ایتدیکم حیاء تام دکلدر دیدیکم حیاء تام کامل اولمق
انسانك خواطر ظاهر وباطنی جمع اندوکی نسنه لردر بو قلبده داخل جوفده اولنلردر ما وعی اشارتدر دکدکده
تراس شوکدن تتوقهر دلالتدر اندن حفظ ایدیکز دیمکدن عبارتدر والبطن وهوی یعنی قوتکزی حرامدن وبکجدی
حرامدن حفظ ایدوب وتذکر الموت والبلی یعنی اولدجکنی وقبرده کزو تراب اولدیغنی ذکر ایلیسوز وحرامدن اعضاوی
رحن صاقنسون زیرا اهل حیانك علامتلرندندر کو حیاء وحجاب جکیلجك بو صعدو ارزو جای ذم غیبنده بولنمز
واقع اولان اجو الثوبه تفکر ایتکدن حالی اولمز ومن اراد الاخرة ترك زینة الدنیا واثر الاخرة علی الاولی فمن فعل ذلك فقد استحیی
من الله حق الحیاء بر کمسنه که نعیم آخرت وفیض مغفرت استر زینت دنیادن ابلر وسیم وزر وکوهر وجواهردن اثانه
بر اوتوروب نعیم ابدی وبونده اولی سریع الزوال بیوفا دنیانك لذائذنه مرجح ایدرسه حق تعالیدن حقیقة استحیا ایدوب
دیمکدر ت بو حدیث شریفی ترمذی مسندندن نقل اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه ان رسول الله علیه السلام قال الحیاء من

الایمان

من الایمان والایمان فی الجنة والبذاء من الجفاء والجفاء فی النار ابو هریره رضی الله تعالی عنه روایت ایدر تحقیق رسول
الله صلی الله علیه وسلم بیوردی حیا خود جنته سبب اولان ایماندن ناشیدر زیرا معاصی وعصیانندن انسانی منع ایدر کذلك حیا
ایمان گبی اولوب جهلدن منع ایدر وبذکیجیلکدن عبارتدر ناره سبب در وسبب اولان غلظت قلبدن ناشیدر یعنی جفادن
وارد سبب ازار اولان مقابر فساددر مذبله وفتور سه طرد واعراض ونزلك صلا بوتنلر اولان انقباض خلق لیسباکی
ناره دوشورن خصایلدندر سبب بر حدیث اخرده در ت امام ترمذی سنندن نقل اولنمشدر عن انس رضی الله عنه ان رسول
الله قال ما کان الفحش فی شیء الا شانه وما کان الحیاء فی شیء الا زانه انس رضی الله تعالی عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله
بیوردیکه فحش وحیا جماده تقدیر اولنسه حیا صاحبنه زینت بخشیده ونور وفحش ارتکاب ایدنه ترغیب ونقصان ایراث
ایدر بیورمشلر زیرا فحشیات شول کنیده اولور که انده ادب حیا اولمیه لمتند فحشه مائلدر حیا سوزی ادب
یوغیکنده اولکا توفیق ربب دیمکله اشارتدر وافضل الحیاء من الله تعالی ثم من الناس فیما لا معصیة ولا کراهة فیه وانما
ما بد احدهما کالحیاء وافضل اولان حیا جناب کبریادن حیا ایدر بعده خلقدن حیادر لکن حیادن ناشی معاصی ومکروهاتدن
بری ارتکاب لازم کلمامك شرط فضیلتدر فی الامر بالمعروف وفی النهی عن المنکر وترك السنن کالسواك والطیلسان
وتصغیر اللقمة وترفیقها والمشی حافیا ورکوب الحمار والاکل ولعق الاصابع والقصعة واکل ما سقط علی السفرة او
الارض من الطعام والجهر بالسلام ورده والاذان والاقامة ونحو ذلك فمذموم جدا واول امر بالمعروف ونهی عن المنکر
ایدوب وسواك استعمال ایدوب وطیلسان صرف ایدوب وقصد اثواب کیوب وبالی ویالن ایاق وحماره بنمك کبی وطعامدن
صکره اصابعی وصحنی دیلله لعق ایدوب ویا بر لقمه یارسیله نسبتلو بعده اکل ایتمك کبی وجهر ایله سلام
ورد سلام ایدوب واذان ویروب واقامت ایتمك کبی شیلردن بونلرکبی ارتکاب لازم کلور سه حیادن مذموم
دیکه بونلرده ترکی حقیقةً جبن وضعف فی الدین اولور زیرا امور مذکورهنك بریسی ترك ایتمك فی
الحقیقه ضعفه دین یا خود ریاده ویا خود کبردن حیا کلدرد و بوسلم الله حیاء فالحیاء من الناس ووقاحة لله
ورسوله وجرأة علیهما واکر حیا اندوکی تسلیم اولنسه وغی تقدیر اوزره ناسدن حیا در والله ورسول الله اوزرینه
وقاحتدر یعنی حرکت قباحه ارتکاب ایتمکدر والله ورسول الله احق بالحیاء من الناس فما حال من لا یستحیی من
خالقه ورازقه وهادیه ومنجیه بترك الاوامر والسنن ویستحیی من المخلوق العاجز بطلب ثنائهم ورضاهم وحظاهم
ویفر من تعبیرهم ولا یفر من العذاب الالیم ولا من حرمان الشفاعة فنعوذ بالله من ذلك حضرت باری جل عظمته و
رسول علیه السلام استحیا ایدنه ناسدن احق واولی ایکن کشنك وجود بخشی خلق ایدوب ورزقنی اعطا ایدوب وهدایت
ویروب دنیا واخرتده محن وبلایادن نجات لطف ایدوب مولاسنك اوامر جلیله سنی وحبیبنك سنن شریفه
سنی ترکدن حیا ایتیوب عاجز مخلوقك تعبیر استهزالرندن حیا ایتمك عذاب الیمه وحرمان شفاعته سبب اولور
زیرا بر امر شنیع ایدوکی بیاندن مستغنیدر **والسابع والثلثون** الجزع والشکوی وافات قلبندن وتوز
یعنی صبرسز اولوب مصیبتلره تحمل ایتمیوب شکوی ایتمکدر وهو عدم تحمل المحن والمصائب واظهارهما
قولا وفعلا تعجز اولمسیدر محن ومصائبه بر کمسنه کرفتار اولدقده تحمل ایدمیوب فریاد زاری ایتمکله ویا خود
یوزین یرتب صاچ صقالین یولوب اثوابین یرتق وکوکسن ودزین دوکك ویا اعراض صحبت اضطراب ایتمکدن

Copyright © King Saud University

عبادتدر وضد الصبر وهو حبس النفس عن الجزع وضد صبر درکه بر مصیبته اوغرادقده کندوینی ضبط ایده
امور مذکوره دن برینی اظهار ایتمکدن عبارتدر وخصلت جلیله درکه قال الله تعالی انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب
حق جل وعلا سورة الزمرده بیورر معنای شریفی اینت بالجمله الله تعالی جانبندن کلن بلایه صبر ایدنلره اجرلرینی
کرم الهیدن بحساب اجر جزیل احسان اولنور دیمکدر بو تفاضلن بلندیکه انکی جهانک خیری مصائبه صبر ایتمکده در ط
بو حدیث شریفی طبرانینک سننده اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضی الله عنه قال علیه السلام من اصیب بمصیبة
فی ماله او فی نفسه فکتمها ولم یشکها لاحد کان حقا علی الله تعالی ان یغفر له عبد الله بن عباس رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا
رسول الله بیوردیکه بر کسنه بر مصیبت اصابت ایتسه مالنه ویا خود نفسنه ویا اولادنه ویا اقرباسنه اول اصابت
ایدن بلایی الله تعالی ایدن بیلدیکی کتم واخفا ایدوب غیره شکایت ایتمین عبد صابری اکرم الاکرمین لطف فرموده
لایق اولان مظهر عفو وغفران ایتمک بتکدر دیلم بو حدیث شریف شیخان ودیلمی مرموزلرنده اخراج اولنمشدر
عن انس رضی الله عنه عن النبی علیه السلام قال الایمان نصفان نصف صبر ونصف شکر وافضل الصبر ما عند الصدمة الاولی بو
حدیث شریفی انس بن مالک رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردی ثمرات ایمانک نصفی
صبر ونصف اخری نعم الهیه به شاکر اولمقدر وجمیع دینی بو ایکیسنک ایچنده در بعضی صبر وشکر ایمانک نتیجه سی
ایدوکندن بیاندر وصبرک ایسه رتبه سی کمال بالغ اولانی مصیبته ابتلانک اول وقتنده صبر وتحمل ایتمکدر
فجاءة بغتة واقع اولان شی مکروهک اول وقوع وصدمه سنده صبر ایتمکدر زیرا قلب انسان اول حالده شدت
اوزره بر نشان بولنور بس مراد انلک اودر که اول زمانده واصبر وما صبرک الا بالله مضمون علی قرین دیمکدر
اشارتدر والصبر اصل کل عبادة وکف عن معصیة وصبر هم عبادة اولوب طبیعت اشتها ایتدوکی
معصیته نفسه زجر ومنع ایتمکدر **الثامن والثلثون** کفران النعمة وافات قلبک اوتوزسکزنجیسی کفران نعمتدر
کشی مظهر اولدوغی نعمتی انکار ایدوب وستر ایده مذکور دم مقامنده اولدقلری عبارتدر قال الله تعالی حق تعالی نعمت
انکار ایدنلره سورة نحلده بیوردی فکفرت بانعم الله فاذاقها الله لباس الجوع والخوف بما کانوا یصنعون
معنای شریفی خوف ومضایقه امن واطمنان اوزره اولوب وهر برینه رزقلری وسعت اوزره کلور دکن انکار
نعمت ایدن اهل قریه حق سبحانه وتعالی اول فعللری مقابلنده انلره عقاب ایدوب بدکی بیل اوزرلرینه اجلق
حوادثلری اول اجلق وقحط انلری شول لباس کبی قپلدی دخی رسول علیه السلام شکری قورقوسی
اوزرلرنده غالب اولوب جانبنه علی وجه الکمال ذوق وادراک ایتدرب علیا ید باعث اعتبار اولدی دیمکدر
وضده الشکر وهو تعظیم النعم علی مقابلة نوع علی حذو نوع عن جفاء النعم وضدی شکردر کشی قدر نعمی
بلوب مقابله نعمته منعمه لایق اولان وجه اوزره تعظیم ایتمکدن عبارتدر وقیل موقف النعمة ودیلمشدر که
اثر نعمت موقفنی شکر ایله اظهار ایتمکدر واجب نعمت اولدوغی جهتدندر هر مصیبت بوقدر که انلر جنسندن
بحر نعمت ولیه بو تقدیر جر لازمدر که نفس مصیبته ایچون صبر ایتمک قارن اولان نعمت ایچون ایلیه ازدیاد
نعمت سبب شکر بیورر قال الله تعالی سورة ابراهیمده حق جل وعلی بیورر لئن شکرتم لازیدنکم معنای شریفی
اکر سز نعمته شکر ایدر سکز دنیاده نعمتکزی زیاده ایدرز دیمکدر زیرا شکر نعمت ازدیاد نعمته سببدر

روایت

روایت اخری سورة النساده بیورر ما یفعل الله بعذابکم ان شکرتم وامنتم معنای شریفی حق جل وعلی
ایمان صفتی ایله موصوف اولوب شکر نعمت ایدن قولنه مقتضای کرم شانی الهی عذاب ایتمکدر یعنی
حق تعالی سزه عذاب ایلمز اکر تکره مؤمن ونعمته شاکر اولور سکز دیمکدر بو حدیث شریفی امام ترمذی
سنن صحیحنده اخراج اولنمشدر عن ابی هریره رضی الله عنه ان رسول الله علیه السلام قال الطاعم الشاکر بمنزلة
الصائم الصابر ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردی بر کسنه یسه ویدد
ونفسه شکر ایلسه اول کشی صائم وصابر ایله نیل منشغول اولنلر مرتبه سنده در زیرا صومک ایچون
فائده سی ونفعی کندی نفسنه عاید در اما طعام وشاکر ظاهر بودرکه شکر رزاق قادر مطلقدر وغیری
غیری بحر فقیر محتاج ومسکین ویتیم واج کشی طعام لندر ب حمد وشکره باعث ویادی اولور فقرا
وایتام صباحدن مطبخه کلوب کاسه لرین طولدروب کتوردکلری بوکون امیر صایمده مطبخده طعام
حد بو حدیث شریفی امام احمد بن حنبل رحمة الله علیه مسندنده منقولدر عن النعمان بن بشیر
رضی الله عنه قال علیه السلام من لم یشکر القلیل لم یشکر الکثیر ومن لم یشکر الناس لم یشکر الله والتحدث بنعمة
الله تعالی شکر وترکها کفر والجماعة رحمة والفرقة عذاب نعمان بن بشیر رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیق رسول الله
علیه السلام بیوردی شول کسنه که نعمتک اوزرینه شکر اتمیه چوغنه دخی شکر اتمز وناسه شکر اتمیت
الله تعالی یه شکر اتمز زیرا حق جل وعلانک ظهور احسانی ایچون خلق عالمی بر بریله واسطه وسبب قلمشدر
والا نعم ومعطی اولدر شکر ایدکلری نعمتی نعمت صاحبنه اضافه قیدر و خلوص بونلردن اظهار واستکثار
رغبت نعمی اهل کور مدکده بونعمته بودولته لایق دکلایدم ربک کرم وفضلندن لایق کوردی دیمکدر زیرا شکر
حقیقتی محسن اوزرینه ثنادر ونعمت استکانت ایله نعمتی خالقه اعتراف ایدوب حق تعالینک اوامرینه اطاعت ایله متنعم اولوب
اداء شکرین قصیده صائم کبیدر یعنی صائم صابر کبیدر ونعم الهیه هرکاه یاد ایدوب تذکر ایتمک شکردر وفراموش ایتمک
کفردر یعنی کفران نعمتدر ولزوم جماعت مسلمین خیر زیاده لکیدر ویا خود سبب رحمت حقدر زیرا حضرت رب العالمین
بونلری معرفت واحده وشریعت واحده اوزره جمیع ایلمشدر انلر بر بریله الفت طوتوب دشمنلری اوزرینه بک دیل
وبر رجل واحد کبی بس برکسه حزب رحمانیدن منقطع ومنفرد اولسه شیطانک بر منفرد اولور واضلال واغوا ایله عذاب
خالقه شایسته وسزاوار قلور وذکری صدد نده اولدوغی حدیث شریف مضمونی اوزره برکسه ذکر نعمت وعطاء
کوره شکر ایده غافل وزائل ولیه واما شکایت ایدر ایسه دعاسی بارکاه قبولده مقبول دیمکه اشارتدر **التاسع**
والثلثون السخط بعدم حصول المراد وافات قلبک اوتوز طقوزنجیسی مرادک عدم حصولنده یعنی اولمدوغنده طارلمقدر
وهو ذکر غیر ما قضاه الله تعالی بانه اولی بر واصلح لرفعها لا یستیقن صلاحه وفساده والتضجر مما قضاه الله وضد الرضاء
ان ایسر کشی الله تعالینک قضا وقدرندن تضجر ایدوب حالا کندویه اصلح اولمیان اکا مقدر وتمنی ایتدوکی تعالی سنین
قضاسنه طارلمقدر وضد رضادر یعنی حق جل وعلانک امرینه خشنود اولوب بکنمکدر وهو طیب النفس بما یصیب
ویفوته مع عدم التغیر والتسلیم وهو الانقیاد لامر الله تعالی وترک الاعتراض فیما لا یلائم طبعه اول یسره طیب خاطر ایله کشی
قضا وقدره والله تعالینک امرینه انقیاد وتسلیم اولمقدر وطبیعته ناسزا ایم اولنرا اعتراف ایدوب هر حال متفرقه ولیدر

عباد ندر طب حب بو حدیث شریفی طبرانی معجم کبیرندن و ابن حبان صحیحندن نقل اولنمشدر عن ابن هند الداری رضی الله عنه قال
علیه السلام قال الله تعالی من لم یرض بقضائی ولم یصبر علی بلائی فلیلتمس ربا سوائی ابو هند الداری رضی روایت ایدر تحقیقا
رسول علیه السلام بیوردی حدیث قدسیده حق جل وعلا بیوردی شول کمسنه که بنم قضامه راضی اولمیه و بلامه صبر ایلمیه ترک ایله
عزتمه عبودیت مقتضاسی عمل ایتمین کمسنه ذات کرمدن غیری رب التماس ایلسون یعنی بو بیورمقدن بوندن تحصل معنا بودر که
بنم ربکم حکمه راضی اولمیانلرک کناهنی عفو ایلمز عاقللر قندیر بوندن ولو وعید بوندن اوزکه نه ایدر اولمز و بو حدیث آخرده
حد حاکم مستدرکنده نقل اولنمشدر عن جابر رضی الله عنه قال علیه السلام احب ان یعلم منزلته عند الله فلینظر منزلة الله عنده فان الله
تعالی ینزل العبد منه حیث انزل العبد من نفسه جابر رضی روایت ایدر حق جل وعلانک قتنده منزلتنه نظر ایلسون قلبنده قضا
اللهیه رضا نه مرتبه ده ایسه رب العالمینک ده کندیه رضاسی اول مرتبه دردر بو رسول الله بیورمشدر و الشرور والمعاصی مقتضی
لا قضاء فلا یرد ان الرضاء بالکفر کفر و بالمعصیة معصیت و شرور و معاصی اللهیه قضاء تقدیر یلر اولمغله قضاء اللهیه رضادن
شرور و معاصیه رضا لازم کلوب و رضاء معصیت و رضاء کفر کفر اولمق قضیه مسلمه سی اوزره لزوم برقوم دخی ارتکاب
معصیتی استقباح ایتمکلر صاحب الطریقه دیمه شرور و معاصی قضاء ازلی مقتضاسیدر قضایه رضادن مقتضیاته رضا لازم
کلمز کر تحد و منکور کلر دو نحو و مقام و نبیین مراد اتمشدر **والاربعون** التعلیق و آفات قلبک قولجیسی تعلیقدر کرکه
بدنیدر سی قوام و علامتی اللهیه تعلیق غیریه ایلکدر وجود کر قوام بدنینک عن شئ دون الله تعالی اول ایسه تعلیق
قلبدر یا اسباب قلب تعلیق بدنک قوامی الله تعالی نک غیر سبیله ذکر ایتمکدر و ضده التوکل و ضدی توکلدر وجود کر قوام بدن
من الله تعالی اول توکلی کتیر قوام بدنی اللهیه ینسبلکدر و قیل کلة الامر کله الی مالکه و التعویل علی وکالته و بعض علمادن
دندیکر من امری الهی تفویض ایدو و هر کارده لطف اللهیه اعتماد ایتمکله تفسیر ایتمشلردر کر دنیا حق تعالی نک
تصرف ایتمکدر و کلا طریقی اوزره در شول جهتدن کر انلردن سره انتقال ایتمکدر و عن قریب سوزدن دخی صکره کلنلره انتقال ایلریدیکر
اشارندر و قیل ترک السعی فیما لا یسع قدرة البشر اعنی للمسببات فلا ینصرف النعی فی الاسباب و آخر ولنده دیسلر یکر قدرة بشریه
تحت داخل اولمیان سببیاتده سعی ترک ایتمکله تفسیر ایتمشلردر کر بو تفسیردن تحت قدرت بشریه داخل اولان اسباب ظاهره ده سعی
توکله ضرر ویرمدیکی فهم اولنور قال الله تعالی حق جل وعلا سوره عنکبوتده بیوردی فابتغوا عند الله الرزق معناسی شویله
طلب ایدرسکز ارزاق عباده مالک اولوب شریک و نظیردن منزه و احد حقیقی اللهیدن طلب ایدک دیمکدر روایت اخرایده سوره الطلاقده
بیوردی ومن یتوکل علی الله فهو حسبه معناسی شریفی هر کم توکل ایده حق جل و تعالی یه کندو واثق اکا حواله ایلیه الله تعالی کافیدر اکا
اکا مهم حصولنده دیمکدر زیرا توکل اولدر که کندی امورنده قلبی حق جل وعلا ایله متعلق قلوب سائرلردن قطع تعلق ایتمکدر
للمنشی بیج سببلردن سن ابت تقوی طلب • تا سکا روزی قلدرق حق سبب • ندکالک ایوه اکا ندر خیال • حق یعنشیدر سکا رزق حلال
و بر روایتده سوره زمرده الیس الله بکاف عبده یعنی حق تعالی متوکل اولان بنده سنه جمیع امورنده کفایت ایدیجی کافی دکلمیدر
یعنی حق تعالی یتری قوللرینک حاجتلرین بتورمکه دیمکدر و بر آیت آخرده سوره آل عمرانده حق تعالی بیوردی و توکلی شریفه ده بیوردی
و علی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین حق جل وعلی حضرتلرینه توکل ایدک اکر مؤمنلر سکز دیمکدر توکل بابنده بوندن ایتدکری
نادرندن اولمشدر ذکر اولنان توکلی قلوب دنیایه مشغول اولمیانلر یو بنبیه بیورمشدر **طب** طبرانی سننکدن اخراج اولنمشدر
حدیث شریفده عن مغیرة بن شعبة رضی الله عنه قال علیه السلام لم یتوکل من استرقی واکتوی و نادر سبق مغیره رضی

رضر روایت

رضر روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردیکی شول کمسنه لر که تلرسنه توکل ایدوب رقیه و افسون اغزلرینی و ضیاع کیدر
رقیه دن نهی ایدر رسیر توکل اتمش اولمز بونده تأویلنک بیانی اول توکل بابنده محقق بر دفتردن نهی اولمز انده احتمال وار کر
شفا و عافیتی حق جل وعلادن بلمیوب اونلرتیبده اولق اعتقاد حقنده اولور زیرا حقه غیریدن ابیدو منفوت قلق
و نسوانه اب تعلق کیبیدر توکل اتمش اولمز دیمکدر **ت** بو حدیث شریفی امام ترمذی سنندن اخراج اولنمشدر عن عمر رض
انه قال علیه السلام لو انکم تتوکلون علی الله تعالی حق توکله لرزقکم کما یرزق الطیر تغدو خماصا و تروح بطانا عمر رضی روایت
ایدر تحقیق رسول علیه السلام امتنه خطابا بیوردی اکر سز حق تعالی نک درکاهنه حق توکل ایله سکز ایدیکی اولسه سزین
رزقلریکزی ویرردی نیجه قوشلره رزقلرین ویردوکی کبی انلر یوواسندن صباح اوجدقلری آج او
ولدقلری حالده بلمزلرکه رزقلری قنده اولور یرکیره و قوشلر قنده طپوره لر حق تعالی بلدکلری یردن انلرک قوتلرین
طپوره افشام اولنجق کروب یوالرینه کلورلر کیجه یتدکلری بله الوب کلمزلر و صباح بیدجک قیدلرک کوتورلر تغدوا
خماصا و تروح بطانا قولنک معناسی تذهب اول النهار جیاعا و ترجع آخر النهار شباعا یعنی خماص جائع کسنه یه
بطین اجلر معناسیدر بطان ایله بطین کسی شباع دیمکدر لطفلری معناسیدر و بعضلر قتنده حدیث بودکلدر دیر
بر قوشلر اوجوب رزق اسحق ایچون کتسه توکل اتمش اولمز بلکه اول قوش مراد قوزغون یاوروسیدر کر طیرونده
بچیجی بیاض چقار قوزغون انی اولدیغی بچه قورکیدر بسیدر قراوادی اولدیغی اجر حق تعالی قومش کیدر وسکا
ویرکلورلرکی اغزینه کیرلر کودکجه بوطرانکار قرنه طویاد رزق کوندرنک نوبینی فراد رحق جل وعلا قوزغون یاوری
کد ورد کلور کوررکر کندوکی قرا رمش صکره بسلمک قیدندن اولور بو تقریره اشارت انده وکیا اوزره اوکلی تأویل
حدیث شریف معناسی ولمغر یا درا ما بو توکل خاصه اشارت علیه السلام الی ان حق التوکل و اعلی کمالان لا یجاوز
طلب الرزق کفایت الیوم الی کفایة الغد و لا یدخر فیجعل هذا علی نفسه لا عیاله اذ ثبت انخاره علیه السلام لازواجه
قوت سنه و کنی نفسیچون بر کونلک رزقدن زیاده طلب ایتمدک توکلک اعلا مراتبی اولدوغی حدیث شریفده اشارت
واردر و عیالیچون زیاده طلب و ذخیره ایتمک مانع توکل اولمدوغی رسول الله علیه السلام بیلق ذخیره ایتدکلرندن
ذکری مرور اتمشدر عن ابی الدرداء رضی الله عنه قال علیه السلام ان الرزق یطلب العبد کما یطلبه اجله ابی الدرداء رضی روایت
ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردیکر کنی تقدیر اولنان رزقی اجلی طلب ایتدوکی طلب ایدر زیرا رزق مقدر
سکا واصل اولجقدر اما مقدار اولمیجق دستیم و زوال اولسک تحصیل مالده برجیه قادر اولمزسن با الجمله رزق ایچون
ماتیجه رنج و قناعت کبی کنج اولمز بر نسنه ایله کم ازل آزلده حق جل و علانک سکا یازمشدی و اکر سکا یازنسه
انه ضرورت اوزرسن جمع اولسه لر سکا ضرر ایدمزلر الا اول نسنه ایله کم ازل آزلده حق تعالی سنک اوزریکه
تقدیر اتمشدر اولدحق اولور انده تبدیل تغییر یوقدر دیمکدر اشارت ندر **حب هق** ابن حبان و بیهقی سننلرندن اخراج
اولنمشدر عن عبدالله بن عمر رضی ان النبی علیه السلام رأی تمرة عائرة فاخذها فناولها سائلا فقال اما انک
لو لم تأتها لاتتک عبدالله ابن عمر رضی روایت ایدر پیغمبر علیه السلام یرده طبرا اغر بولنمش برخورما فالدیروب
بر سائله ویردی و کر ندنه اکر کلمسنه بو خورما سکا واصل اولوردی دیو بیوردیلر **ت** امام ترمذی مسندندن اخراج اولنمشدر
عن انس رضی الله عنه قال علیه السلام اعقلها و اتوکل او اطلقها و اتوکل قال اعقلها و توکل انس رضی روایت تحقیقا بر

کلوب یا رسول الله ناقه‌می عقالیه‌یم می توکل ایده‌یم دیدکده بیوردیکه دوه‌یی برکه بغلده واندن صکره توکل ایله
وتندن حضرت حقه اعتماد ایله زیرا انسانک مالنی و راکب اولدیغی حیوانی بغلمق توکله مانع دکلدر اما دوه‌نک قچمسی بلوب یا
توکلدن چقار یکن کو انلری حق تعالیدن بلوب دوه‌نک بغلمسی سبب بلورسه توکلدن چقمز و توکله مانع ظن ایدوب اسبابی
بالکلیه ترک اتمک نامشروعدر حدیث بمکه اشارتدر فلا و لا تحولان علی اعتقاد القدر ولا خیر علی التمسک بالسبب المأمور به
فلا منافات وحدیثین اولین کتبه امرنی قضا و قدره حواله اتمکه اشارت اولوب وحدیث اخیر سبب ظاهر اولمغه
مفضی اولان شیئه مباشرت اتمک توکله منافی اولدوغنه بوده اشارتدر فظهر ان مباشرة الاسباب الظاهرة لا
المظنونة الوصول الی المسببات لا ینافی التوکل اصلا ظاهر دکر اسبابه مباشرت توکله مانع دکلدر مانع اولان اعتقاددر
زیرا قولک حرکتی حقدن اولمق اننک قولدن طلبینه منافی دکلدر نیجه منافی اولسون حال بوکه اول مأموربه‌در و حقیقت
امر طلبه ننکم محلنده تحقیق اولنمشدر فلذا فرض الکسب للمحتاج ولو سؤالا والاکل لدفع الهلاک وامر باخذ الحذر و
السلاح کذلک اسبابی بالکلیه ترک واهمال اتمک بطالتدر دکلا پاشازاده مرحوم بیوردیکه طلب رزق ممنوع اولدوغنه
خلاف یوقدر روسوزاندر دکر بعض طلب فرضدر داخل وتوری اولمزنی امام راغب صفحاتذریعه نام کتابنده بیوررکه
کسب اکر مباحا اننده غذا ولتور لکن من وجه ممکن دکلدر الاضرورت اذیله سبیل اولمجق ضرورتیات ازالرنی
اولوروبا الجمله خلقک عملندن منتفع اولان کمسنه لازم اولدرکه انلرک عملری مقداری منتفع اولدیسه انلر ایچون
ولمقدار عمل ایلیه تاکه انلره ظلم اتمش اولمیه زیرا ناسدن منفعتلرینی اخذ ایلمک وانلره کندودن برنفع ایرشدرمک
انلره ظلم عظیمدر پس محتاج اولان کمسنه سؤال طریقه اولورسه اتمک وهلاک کرسوندی اولنان جوع دفع ایدجک
اکل اتمک و شرعدن خلاص اولمق ایچون سلاح اخذ اتمک فرضدر والله تعالی اعلم **الحادی والاربعون**
حب الفسقة والرکون الی الظلمة وآفات قلبدن قرق برنجیسی فسقه محققین میل ایله تفسیر اغنیلو درنکم سوره
هودده بو آیت کریمه بیوردی قال الله تعالی ولا ترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار یعنی ظلم ایدنلره میل ایدوب
اونلک و بدعت اهلنک عملرندن راضی اولمک ناسزی آخرتده اود طوتر بحکم اولرده سزی طوتیجی
سزی عذابدن قورتارمغه چاره قیلیه توانلکزدن و قبیله‌کزدن ایرو نصرت بولمیه سز زیرا کهنکی کمکه دوست اولورسه
اول دخی اول طرفه اوزره اولور پس مؤمنه لایق اولان کوکه دکر صالحلر ایله درندکسیلر ایله دوست و یار
اولوب انلر ایله اولورکه صلاح کسب ایدوب آخرتده نور ونجات وسعادت ایله برابر بولمغه واکر ظالملر و فاسقلر ایله
مصاحبت و یار اولورسه انلک کبی ظالم وفاسق اولور آخرتده عاصی اوداولور نجات بولمیه
امام ترمذی مسندنده تخریج اولنمشدر عن بریدة رضی الله عنه قال علیه السلام لا تقولوا للمنافق سیدنا فانه ان یک سیدکم
فقد اسخطتم الله ابی بریده بن حصیب رضی روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام منافقه سیدنا دیمکه
غیر مستحق تعظیم اولورسز وکذب اتمش اولورسز غضب الهیه مظهر اولورسز وضده البغض فی الله تعالی
لکل عاص لعصیانه وضدی بغض فی الله عاصیه عصیانی ایچون عداوت اتمکدر عبادتدر لاسیما
المبتدعین والظلمة لکون معصیتهم متعدیة فلا بد من اظهار البغض لهم ان لم یخف بخلاف غیرهم من
العصاة وعصاتدن نفسلرینه ظلم ایدنلره اظهار عداوت اتمک اگرچه لزوم مرتبه‌سنه بالغ دکلدر

اما مقصدی

ما مقصدلری غیر مجاوز ایدن ظلمی وبستدیوز عدم خوف و قتنده اظهار بغض اتمک مهم و لازمدر **الثانی والاربعون**
بغض العلماء والصالحین وآفات قلبدن قرق ایکنجیسی علما وصلحایه بغض یعنی سومیوب عداوت اتمکدر
و اندن قلبک دندرمکدر وضدی حب فی الله تعالی وضدی بونلره علم وصلاحلری ایچون محبتدر زیرا ایمان
کمال اغراض دنیویه‌دن برغرض ایچون اولمیوب انجق رضاء الله ایچون اولان محبتدر **حل** بوحدیث شریف
ایله کلن مسندلرکده روایت اولنمشدر عن عائشة رضی الله عنها قال علیه السلام الشرک اخفی من دبیب النمل علی الصفاء
فی اللیلة الظلماء وادناه ان تحب علی شیء من الجور وتبغض علی شیء من العدل وهل الدین الا الحب والبغض
حضرت عائشه صدیقه رضی روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردی بو امته خطابدر اینها الامة یعنی یا
حق سزین ایچکزده شرکک خفاسی بیلک ظلمتنده برقره طاش اوزرنده قره قارنجه یوریشنده حرکتی کبی خفی و پوشیده
یسر شوکه خفی دخی اشتم ایچنده اول وجه نهاندر زیرا انظارلری مسببده دکلدر اسبابده در مثلا مطری سحاب
یغدردی ویاخود فلان کوکب یعنی یلدز فلان برجه کلمکله یغدی درلر اینکه حق جل وعلادن غیریسنی و
تخاذ ایلین اسبابده قلور مسبب وهاید ربعیدر اولوروشویله کسنک اعتقادی محکمکه بو ایتلا بالله
بناء اولمز کوردوکه ایدب اسبابه توجه واقبال قلوری حقدن غیری بدحکم وتصرف نحال کوررو نیتکه
دنیاسی ایسبب جورو ظلمه مائل اولان کمسنه سومکدرو عدل و داد صاحبنه بغض و عداوت قلمقدر وماحصل
کلام ناقص وآفاتک سوبه کاملا ذوی الاحترام قصدره مضرتدر بلکه ظلم دراعات و مظلو مراسنه‌ها انقد
بومحلده ذکر اهل جورک احساننه طالب وکرمنه راغب اولوب برکمسنه سوریسک الله ایچون سومک و بغض
و عداوت ایدرسک الله ایچون ایله غیر عوض وعلت بولنمسن زیرا قلبک الله برمحبوب ومطلوبدر علاقه
وارد رغبت تراید ننکم صونهایت روفا زمغلظ عبا الله رقلوبده دخی انا رمحبت بیشتر بر **للنشده**
مردلره ارسک بولنور عشق ذاتی اثر هرطرفا غی کر فاز سه الله دریا چقر سعادت سول کمسنه کر محبوب
محبوب ومعبودی و ایکی عالمده مراد ومقصودی حضرت واجب الوجود اوله دیمکدر قال الله تعالی سورة آل عمرانده
حق تعالی بو قولی بیوردی قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله یعنی ای یا محمد انلره کیم الله
تعالی محبتی بوزدرل اکر سز الله تعالیی کرچک سوررسکز بنم دینمه متابعت قلک کرتحقیق بن الله تعالینک
رسولیم انلره خبر ویر دیکه سوزه ایرشدردم اکر سز متابعت قلوب انلک طاعتنه قصد ایدرسکز انک امرینه
بوینز کنورسکز محبتکز کرچک اولور الله تعالی دخی سزی سورو کناهلرکزی یارلغر کما الله تعالی غفوردر
مغفرتلو دوروحیمدر اسوکرشونلری کرتویه قلوب اذن بکا محبت توجه قیلوروایت کرمدنک سبب
نزولی بو ایدیکیم رسول الله علیه السلام چونکه کعب بن الاشرف اصحابیله اعانه دعوت قلدی انلر دیدیلرکیم
بز الله قتنده شول برتبه ایرشمشز اوغول مرتبه‌سی کبیدر محبت بونلدن بز الله تعالینک محبوبلریوز دیدیلر کوندی
حق جل وعلا بو آیتی اندردی زیرا قولدن محبت الله تعالی و رسولنه امرینه مطیع اولوب محکم دائم اولمقدر و
اللهک محبتی قولنک کناهلرینی عفو ایدوب رحمتی انلک اوزرینه انعام قلمقدر وقولدن محبت کامطیع اولمقدر
دیمکه اشارتدر بوحدیث شریف ابو داود سننکدن منقولدر عن ابی ذر رضی الله عنه قال علیه السلام افضل الاعمال

Copyright © King Saud University

الحب فی الله والبغض فی الله ابی ذر الغفاری رضی روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردی محبت وعداوت
الله ایچون اولدوغی فوی ایمان اوصافدندر وبغض وزینتی اولنمشدر که حق الله تعالی دوستلرندن اصدقاء الله ایچون
سومک واعداء دین الله ایچون عداوت اتمک جمیع عملکرک افضلی اولمغله الهک رضاسنه موافق خصلت جمله دیمکدر
مدطب بو حدیث شریف امام احمد بن حنبل وطبرانی مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن عمرو بن الجموح رضی الله عنه
سمع النبی علیه السلام یقول لا یجد العبد صریح الایمان حتی یحب الله تعالی ویبغض الله فاذا احب الله وابغض الله فقد
استحق الولایة لله تعالی عمرو بن الجموح رضی روایت تحقیقا پیغمبر علیه السلام مدح اشتدیکر ایدرکه ایمان خالص وکامل
اولان اولدرکه کشی سودیکی منفعتی دیو اکا محبت ومودت ایلمسه وعداوتی حق ایچون اوله غرض نفسیچون اولمیه
دنیوی ایچون اولمیه فی حکم بر کشینک محبتی انجق رضاء الله ایچون اولان بغض ومحبت افضل اعمالدر دوستی الله اولمغه
استحقاقه سبب دردیمکدر اشارتدر طط بو حدیث شریف طبرانینک مسندنده وسطنده اخراج اولنمشدر عن
عبد الله بن مسعود رضی الله عنه قال علیه السلام ان من الایمان ان یحب الرجل رجلا لا یحبه الا لله من غیر مال اعطاه فذلک الایمان
عبد الله بن مسعود رضی روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردی تحقیقا ایمان کامل اولدرکه بر کشی بر کشی
صادقانه وخالصانه اغراض دنیویه دن بر غرض وبر اعطا ایچون اولمیوب انجق رضاء الله ایچون اولان محبتدر بو
بوردی تکم بیوردی خبرده کلمشدرکه موسی علیه السلام خطاب ایدی یا موسی بنم ایچون بر عمل اندکمی
موسی علیه السلام ایدی الهی سنک ایچون نماز قلدم واوروج طوتدم وصدقه ویردم وذکر ایتدم دیدکده حضرت
خالق عالم بیوردیکه یا موسی نماز قلدیغک سکا حجتدر واوروج طوتدیغک سکا قلقاندر صدقه ویردیکک سکا
کولکه در محشرده ذکر ایدوب توراتی اوقودیغک سکا نوردر بو دیدکلرک مجموعی سنک ایچوندر بنم ایچون نه
دوبو ردقده موسی علیه السلام ایدی یا رب بکا بلدر دکه فنقی عمل سنک ایچوندر ایدی یا موسی هیچ کمسنه بنم ایچون
دوست ایدندیکی یا کمسه بنم ایچون دشمن ایدندیکی دیو خطاب عزت کلدکده موسی علیه السلام بلدیکه عملکرن کوزلی
سی کشی سودیکی الله تعالی ایچون سومک کرک ایمش کذلک دشمن ایدندوکی دخی الله تعالی ایچون دشمن ایدنمک
ایمش صفحه خاطرنده نقش صورت غرض بولنمیه دیمکه اشارتدر خم بخاری ومسلم رحمه الله اتفاق اندکلری حدیث
شریفدر سنن صحیحلرنده منقولدر عن ابن مسعود رضی الله عنه جاء رجل الی رسول الله علیه السلام فقال یا رسول الله
کیف تری فی رجل احب قوما ولم یلحق بهم قال علیه السلام المرء مع من احب عبد الله بن مسعود رضی روایت ایدر تحقیقا
رسول الله حضرتلرینه بر کمسنه کلدی وایدی که نه بیوردرسز شول کمسنه نک حقنده که بر قوم محبت ایلیه وانلرک عملکرینه عمل
ایلمیه یعنی صالحلره محبت ایدوب لکن عملکرینی عملده تصور ایده نک حالی سئوال ایلدکده حضرت رسول الله بیوردیکه
کشی سودیکی کمسه ایله در وبعض محققین تخریجی اوزره دنیاده ایکی عبد خالص الجنان صادقانه بر بریله الله
وفی الله سوشورلر ایدی وانلرک بری مشرقده وبری مغربده اولسه حق جل وعلا روز قیامتده انلری مابینلرنده جمع ایدوب
بزم ایچون سودیککز اشته بودر دیو بیوررلر که جناب عزت ایچون اولان محبتک فضل اخوت بو بجه اولور تکم دنیاده
بر دوست بر دوستنه خالص نیت ایله زیارته کیدرکن ملائکه ایله دیدیکه ایچون حق جل وعلا بر ملکی انسان صورتنده
کوندردی اکا سئوال ایلدیکه نره یه کیدرسن دیدکده او کمسنه جواب ویردیکه فلان برده بر اخرت دوستم وار

انده

انلری زیارته کیدرم دیدی اول ملک یا بر مرادک واری ایتدی مرادم یوق همان الله ایچون واریب بر کوره یم دیدی ملک ایتدی
بشارت اولسونکم بن ملکم حق تعالی بنی سکا کوندردی بر کمسه که واریب بر دوستنی زیارت قلد حق تعالی اکا حور و قصور
برملق ثواب یازدیوب غیب ایلدی بو حکایتدن مراد کشی صلاح ودیانتی ایچون محبت مهمات دینیه دن مهما امکن
اولنماز ایدوکی کسیده محفی دکلدر الثالث والاربعون الجراءة علی الله تعالی والامن من عذابه وسخطه
وافات قلبک قرق اوچنجیسی امن رالله تعالی اوزرینه جرأت ایتدر وعذابندن وخشم وغضبندن امین اولمقدر معا
ومناهیه تامل وتفکر سزین بیباک اقدام ایدوب بدنبرات مسلمی بر لش شخص مغرور کی قهار ذو الجلالک خشم
وعقابندن امین واستراحت اوزره اولمق عبارتدر وضده الخوف وضده حق تعالی دن خوفیدر فان کان لاستعظام
والهابه یسمی خشیة واکر عظمت وهیبت سلطنت الهیه یه ملاحظه ایدن ناشی اولورسه خشیت تسمیه اولنور وحقیقته
رعده تحدث فی القلب عن ظن مکروه ینالد فی الحقیقة کلبده مقابل سنده بر مکروه اصابتندن قلبده لرزان اولمسندن
عبارتدر وسببه بر ذکر الذنوب وشدة عقوبة الله وضعف النفس احتمالها وقدرة الله علیک متی شاء وکیف شاء
رب عبد ذلیل عاجز محتاج ایدرمن کل وجه وقد خلقک ورزقک وهداک وانت تخالفه وتعصیه وخوفک سبیلری
کشی ذنوبنی وعقوبت الهیه نک شدتنی ونفسنک عدم تحملنی ذکر ایدوب ورب العالمینک مشیتی تعلق ایدوکی امور
جمیعنه قادر اولدوغنی ملاحظه ایدوکند ونفسنک عجز واحتیاج ورب العزت خالق ورازق وهادیسی اولان مالک
الملکه مخالفت وعصیاننی یاد ایتمکدر وضده الحزن وهو حصر النفس عن النهوض فی الطرب والتوجع علی الذنب لما فات
والتأسف علی العمر والطاعة الفائتین وضده لرندن بری کشی طب سرورده نفسنی حبس ایدوب وذنوب ماضیه سنی تذکر
ایدوب دائما آه جانکداز ایتمکدر دخی بیهوده کچن اوقات عمرنا زینه ومالا یعنی یه اشتغال ایله فوت اولان طاعاته تأسف
وتحسر در وهو القیام الغلب بین یدی الحق بهم مجموع بری دخی خشوعدر کشی کندو مرجعنه رب العزته تمکین
جمع حواس ایتدن وقیل تذلل القلوب لعلام الغیوب وبعضلر دیدیلر که درکاه الهیه بر حرمان تذلل ایتمکدن عبارتدر وضده الیقین
وهو عند الصوفیة استیلاء العلم علی القلب فی استغراقه بقلبه حتی یقین لا فاذن للموت اذا لم یتول ذکر علی قلبه وبه یسعد
بری دخی یقیندر که صوفیه اصطلاحی اوزره قلب سالکه علم الهینک شمول واستیلاسندن عبارتدر وطانقدرکه موت
ذکر بوت قلبه مستولی اولماقه مع استعدادی تام تحصیل ایتمکدر سالکلر یقین بولندر دیدیکه اصطلاحی مز بو دیمبیده
والعبودیة وهی ان تکون عبده فی کل حال کما انه ربک علی کل حال وبعضلر دیدیلر که درکاه الهیه بر عرق تذلل ایتمکدن
عبارتدر والیقین وهو عند الصوفیة استیلاء العلم علی القلب واستغراقه بری دخی عبودیتدر که حضرت موینک
هر حالده پروردکار عالم اولدوغی کبی سالکلر دخی مقام عبودیتنه بر دم انحراف رخصت کوسترمه سندن عبارتدر
وهی اتم من العبادة واول رتبة عبودیت ایسه عبادت مرتبه سندن بلنددر ویلزمها التجرید وهی الا یکون العبد تحت
رق المخلوقات ولا یجری علیه سلطان المکونات وملزوم حیثندکه افرادندن تحت رق عبودیتندن وذی بار قید
سندن ولفقد تزهد دنیویه نور غلان حصرمنده اولان نعم عرفانه سنده ظ بر قیود دنیویه دم فتح باب
لی بلی ایچون اولور دیمکدر زمان امور قدرت شامل سنده ولانقادریه ایله اسفا نه علقه سنده بر شیئ
دوی مالیده عجز مخلوق قبولرنده ابتذال ایتمکدر ویلزمها الارادة ایضا وهی نهوض القلب فی طلب الحق بالخروج

Copyright © King Saud University

عن العبادة وعبودیت حرمتی ملزوم اولدوغی یعنی ارادتدی ملزومدر ذکر قلنان عادات ناسدن خروج بالطلب
حقده ثابت قدم اولمیدر وخشیت تمهید مدحی متضمن اولان ایکی آیت کریمه‌نک بری سوره فاطرده قال الله
تعالی قوله شریفده انما یخشی الله من عباده العلماء یعنی عباد اللهدن بنده وجلال سبحانی بسکاه ادراک واستعظام
ایدن ناسی سطوت بطشنده خوف ایدنلر شرف علیه مستعد اولنلردر دیمکدر وآیت اخریده ذلک لمن خشی ربه
وبو سوره بینه‌ده ذکر قرابتدن بحث دخی حق تعالینک بو قوله شریفده یعنی بادالفرادجنت دخول دنب العزتدن
خشیت اوزره اولانلر ایچوندر دیمکدر وکذلک مدحی خشیت متضمن ذکر اولنان اوج حدیث شریفک بری
بودر که دنیا صف ابن ابی الدنیا واصفهانی مسندلرنده اخراج اولنمشدر عن زید بن ارقم رضی الله عنه قال رجل
یا رسول الله بم اتقی النار قال علیه السلام بدموع عینیک فان عینا بکت من خشیة الله لا تمسها النار ابدا زید بن
ارقم رضی روایت ایدر تحقیقا برکشی حضور رسول اللهه کلوب اتدی نرسبب ایله نار جهنمدن خلاص اولورم دیو سوال
ایدنجک حضرت رسول الله بیوردیکه نار جهنمدن کوزلرینک یاشلریله خلاص اولورسک بر کوز که خشیة اللهدن یاشی
کریان اوله ابد الاباد نار مس ایلمز حب بو حدیث شریفی ابن حبان سننکدن نقل اولنمشدر عن ابی هریرة رضی عن النبی
علیه السلام فیما یرویه عن ربه عز وجل قال عزتی وجلالی لا اجمع علی عبدی خوفین وامنین اذا خافنی فی الدنیا امنته
یوم القیامة واذا امننی فی الدنیا اخفته یوم القیمة ابو هریره رضی روایت ایدر رسول علیه السلام حدیث قدسی
بیوردی حضرت رب العزتدن روایت ایدر حق جل وعلی بیوردیکه عزتم وعظمتم حقیچون بر قولده ایکی قورقو وایکی امینلک
جمع اتمم بو اراده دنیاده بندن خوف ایدن قیامتده اکا امن وحضور احسان ایدرم اما بو اخرت قورقوسندن امین
وفارغ اولان عذابمدن خائف قلورم دیمشدر پس اندن حق جل وعلادن قورقمق دائما الله تعالی بر عباده ایدب علی اوله
مقدر زیرا قورقوسنی حرامدن الچکدرر امید نشانی ایلک ایلمکدر قول خوفله رجا اره‌سنده کرکدر ذکر حضرت
ابراهیم علیه السلام قلبک صدرنده فکر عاقبت وذکر اخرتدن خفقانده ایمش یعنی قعقعه عظامی بر میل قدر
یردن ایشیدرلر ایمش امدی ایمان واتقان صاحبی اولان دنیانک غداره الداغز زیرا خائف اولنلر اهل وعد ذکر
اخرت خوفنده علی التوکل دکلدر ادیمکدر ت بو حدیث شریفی امام ترمذی سننکدن اخراج اولنمشدر عن ابی
ذر رضی الله قال علیه السلام انی اری ما لا ترون واسمع ما لا تسمعون اطت السماء وحق لها ان تئط ما فیها موضع اربع
اصابع الا وملک واضع جبهته لله ساجدا والله لو تعلمون ما اعلم لضحکتم قلیلا ولبکیتم کثیرا وما تلذذتم بالنساء
علی الفرش ولخرجتم الی الصعدات تجأرون الی الله لوددت انی شجرة تعضد ابو ذر بن جندب بن جنادة الغفاری رضی الله عنه
ایدر رسول اکرم علیه السلام اصحاب کرامه خطاب ایدوب بیوردیکه سزلرک کوردیکی کورمزسز واشتدوکمی ایشتمزسز
وملکک عابدلرنک کثرت تسبیح وتهلیلندن ناشی سما هر بار حرکت ایدوب بجرد دوره صوت اظهار ایلمکده در وصفحه آسمانده
دورت برمق مقداری یر یوقدر که اکا وضع جبهه ایدوب درگاه رب العزته سجده ایدر وار ایمش ملک مکرم ایدن
حاله اولدر والله حقیچون اکر اخرت بجه هوللرینی ایدوکنی دخی حقیقتی اوزره اکلاسکزدی وسئوال وجوابدن
نیه ملامتی اولیجغی سز تحقیق ایلسکزدی چوق اغلاردیکز واز کولردیکز وفراشلرده اهللکز ایله معاملة ینه
متلذذ اولمزدیکز وکزدیکدن بر لوده دائما الله تعالیه تضرع ونیازده مشغول اولوردیکز واستغاثه ایچون صحرالره

چقوب

چقوب رفع اصوات ایله فریاد وفغان ایدوب نالان وکریان اولوب کاشکه بر اغاج اولیدق دیو تمنا ایدردیکز دیمکدر
وبو بیاندن معلوم اولدی که خوف وحذر رجادن زیاده اولدیرا که عاقبت اندیش اولان اهل عرفانک ایدر
وقوم وجدان اولمق جاهل ونادان غایتله احمق شعار یکاه من الموت وما تردن بجر در کثرت تعلقات
دنیویه ده قلمشدر وبحار امور شغلده تبرطالمیشدر کندوسی اغلق دکل بلکه انلک یاننده حق سوز سویلیوب کریان
ولسن حماقتنه حمل ایدوب سکاکولر بحره اولور خصوصا نعمتسزک کولمکدن تحلیل اغلق اولی ومستحسندر وفی نوادر
ابی ذر رضی قال لوددت انی کنت شجرة تعضد ابو ذر غفاری رضی بو تیدن بوکلمات خیر افوریه استماع ایدنکده
شیم احوال اولنمغله نحو وجود ایلدی بر اغاج قطع اندم دیدوکنی فر حدیث شریفده روایت دعن الفضیل بن عیاض
انی لا اغبط ملکا مقربا ولا نبیا مرسلا ولا عبدا صالحا الیس هولاء یعاینون القیامة انما اغبط من
لم یخلق فضیل بن عیاض رحمه بر ملک مقربه وبر نبی مرسله وبر صالحه قولدر غبطه اتمم زیرا انلر احوال اخرتی
معاینه اتمزلرمی ایجق غبطه عالم وجوده جلوه کاه اغیوب ذاویه نشین عدم اولنلره ایدرم دیمکدر شیمدی
یایی مشاهده اتمکری تصور اولنمز دیو بیدر وعن عطاء رحمه لو ان نارا اوقدت فقیل من القی نفسه
فیها صارت لا شیئا لخشیت ان اموت من الفرح قبل ان اصل الی النار دیو ذکر اتدی عطا بخذه وفات
ایدنکدن ایا بعیدن عطا رحمه بر برده اتش یاقوب وطن التهیده کم کندو یو تقنفرا نار سد شی
محض اولوردی یند کندوی بی پاک اول اتش سوزانه برتاب ایدر ایدیم همان خوفم اتندن واصل اولمز
دن ترحمدن فوت اولوب بندا احوال اخرتی ادراک اتمدن دیو بیورد و عن السری السقطی رحمه الله
قال انا انظر الی انفی فی الیوم کذا وکذا مرة مخافة ان یسود وجهی لما اتعاطاه وسری سقطی رحمه ایدر
ارتکاب ایلدیکم ذنوب سببیله سیاه روی اولمق خوفندن کوندده برقچ کره انفمه نظر ایدوب یعنی بورنمه
نظر ایدرم دیمشدر وعنه انه قال اشتهی ان اموت ببلدة غیر بغداد اذ لا تقبلنی قبری فافتضح ودخی
دفن مونده تفکره قبرم بنی قبول اتمیوب ططره اتوب اوزیده نزول عذاب ظاهر اولمغله اخوان اصدقائم
یاننده رسوای اولمق خوفندن ناشی بغداددن غیری بر یرده اولمکی تمنا ایدرم دیمشدر فیا ایها الاخوان
انظروا الی هولاء الاعلام الکرام والمشایخ البررة الخیرة العظام کیف خافوا وتخافوا ولیس فینا عشر عشرها
ونحن اخوف بها منهم بمراتب لا تحصی ویا نم قرنداشلرم خطا ایجند کنهکار اخوانلرم بونلر برنظر ایلر
کور بجد مجاهدات کثیره ایله معروف ومشهور اولان مشایخ عظامک حضرت جناب کبریادن خشیت و
مجابلری وجد مشروح اولوب وهر ذره مرتبه خوف وخشیت اوزره اولوب بزانلردن احق واحری ایکن خوفلرینک
عشر عشیری بزده اولمق غفلتمزدن ناشی اشتباه دکلدر همان بزه لازم اولان اولا اجرام وخطایامزه اعتراف
ایکدر ولا سبب لهذا الا ان قلوبنا غافلة قاسیة وقلوبهم ذاکرة صافیة فما بقی فینا سبب رجاء لا
ان کفنا اشفاق الیهم واجب وقد قال علیه السلام المرء مع من احب پس بزده عرصالحدن بونلر اولمغله
رجادن غیری بر سبب باقی قلمامشدر انلر صالحلری دوست طوتمق سببیله اخرتده انلر ایله معا حشر اولوب
سعادتلرینه نائل اولمق رجاسی قالمشدر زیرا رسول اکرم بیوردیکه هرکشی سودوکی کسیله دردیو ذکری

مرور ايتمشدر ان كان مجرد المحبة منابدون الاتباع يعتد بها اكر اولورسه تمام صالحلره محبت ايدوب سومك
سبب اولور انلرين اشلدوكن اشلمكه ويري برني خير الذنوب شيئدن منع ايتمكله اولور كه اكا امر معروف
نهي منكر درلر صالحلره يولداش اولمغه حاصل اولور زيرا صحبت مؤثردر طبيعت دخي اوغريدر يولداشلري
خويلرندن اوغرلر اكرچه طبيعت دوشمنسه ده اول دوستك نائل اولدوغي سعادتدن بيله نائل و واصل اولور
ديمكه اشارتدر فيا غياث المستغيثين ويا مجيب المضطرين ويا ارحم الراحمين ويا غافر المذنبين بحرمت
حبيبك المصطفى ونبيك المجتبى عليه من الصلوة ازكاها ومن التحيات اوفاها وجميع الانبياء والمرسلين والملئكة
المقربين عليهم الصلوة والسلام اجمعين صاحب طريقت عفي عنه كتابنك اولنده صلوات وتضرع ايله دعا ايله
ابتدا ايتدوكي كبي اوسطنده دخي بنده انجلين شروع ايدر ديارب سنك كرم لطفكدن يارديمك طلب ايدرز
شول بعو دلوكيه كثير الاثر كبير الخطر ايدر انك ياغني كبي رحمتك ومغفرتك دائم يغديري و بيچاره مضطر
فالشلر در مدد دينلر ايچي وحسابسز لطفلر و كرملر ايدجي و دعالرين قبول ايدجي سنسن و دنياده و آخرتده
قوللريني بالغ ايله اسيركيجي پروردكار سن وكناهلر عفو ايدجي سنسن حبيبك حرمتنه بو حقيري مغفرتكله
يارلغه حبيبك مصطفى حرمتنه بونده مصطفى مختار معناسنهدر نوركيده اوروديلمش درلر حق جل وعلا
پيغمبر صلى الله عليه وسلم حضرتلرني جمله خلقدن اورونده ليوب جميع خلقدن افضل ايليوب كافة انام ايچون پيغمبر
كوندردي نبي معطوفدر على رسوله خبر بدر حق تعالينك رحمت وسلامتي اول پيغمبرلر خاتمي وتمام ايتديكي
قرار واتمامدر وجمله عالمنك نوضيا سيله دنيا و آخرتك رحمته سببي اولان نبيسي اوزرينه اولسون كه عالمنه
رحمت ايچون بعث اولنمشدر ودخي الله تعالينك رحمتي وسلامتي جميع الانبياء والمرسلين والملئكة المقربين اوزرينه
اولسونكه دين مبين اوزره اقدام ايتمشلردر واصحاب حبيبك السابقون رضيت عنهم وهم عنك رضوان
والتابعون لهم باحسان عليهم الرحمة والغفران ارحمنا فانا مجرمون وبالاثام والخطايا معترفون واغفر لنا ذنوبنا وكفر
عنا سيئاتنا وتوفنا مع الابرار انك انت الرحيم الغفار ولعيوب عبادك المذنبين ستار امين امين ويا اكرم الاكرمين
ودخي الله تعالى رحمت ايلسون حبيبك الله واصحابنه اصحاب انلردر كه مسلمان اولوب پيغمبر عليه السلام دن روايت
ايدلر ياخود پيغمبرك مجلسنده آزدن چوقدن اولورلر ياخود رسول اكرمي كوردلر وياخود پيغمبر عليه الصلوة والسلام
انلري كوره معناي لغوسي بركسنه نك يولداشي ودوستي وهمنشيني اولدوغي يار وفاداريدر درلر بهادرين
واصحاب كبيك سرور انبيانك نظر شريفيله زلال چشمه علم رسالتدن تشنه لرين زبان قلد قلريچون الله تعالى اكرك
عملرندن راضي ايلرده زيرلرندن راضيلردر رسول عليه السلام صحبتي بركاتنده الله تعالى انلردن راضيم ديدي
مونلري اسلام اوزره اولمق مقرردر زيرا الله تعالينك علمي هر كسنه نك حالنه محيطدر انلردن برنيسي اسلامدن
طشره اولمق حالده زيرا حق جل وعلانك وعدسي حقدر انلردن راضيم ديمزدي امدي اصحابه كرامك جمله سندن بعض
الله جل شانه راضيم ديمش ايكن روافض فرقه لري بونلر اردن راضي دكلوز ديمكله كافر اولوب الله تعالى بعض
محاربه ايتمش اولور نعوذ بالله تعالى ودخي الله تعالينك رحمتي ومغفرتي اصحابنه اصحابنك اثرلرينه تابع اولنلره
اوزرلرينه اولسون يارب يوم ذلتده جرمري عفو كه غفران ايتمكه كناهلري يارلغي وقوللريني اسيركيجي يا ذا الشأن

رحمته

رحمته مغفرتنه كناهلر عزي وخطالر عزي يارلغه احسانك كرميله كفارت قيل بزي اسلام اوزره اولدورب
صالحلره اولشدرو بكا رحمت ايله غفور رحيم سن وعقبادقاايچ نرك بومنده قلبي غفار رحيمسن يارب دعالريز
قبول قيل كرامت جلالت اسخي عزيز مكرم سين ديو نيازا ايتمكدر **الرابع والاربعون** الياس من رحمة الله تعالى و
الامن قبلك قوف دردنجيسي رحمة الهيدن نااسدر يعني رحمتدن قطع اميد ايتمكدر بيانند در اول ايسه كفر در بس
بوند خوف ورجا ايكي قنات كبيدر برينك تركي اكا جائز دكلدر و حوف كوفوات رحمت وفضل الله تعالى وقطع القلب عن
ذلك اول ايسه كتب كناهي اسكتار ايتمكله الله تعالينك فضل ورحمتدن قطع اميد ايتمكدن عبارتدر وهو كفر كالامن
وضد الرجاء اول ايسه رحمت حقدن نااسدر وضدانك غضبندن امين اولمق كفر اولدوغي كبي رحمتدن
ني مايوس اولمق كفردر وياسك ضدي رجادر وهو ابتهاج القلب بمعرفة فضل الله والستروا صرالى سعة
رحمته اول ايسه حضرت رب رحيمك وسعت رحمتني بلمدن ناشي قلبك شادلغندن وسرورندندر وسبيله ذكر
سوا في فضل الينا من غير عمل وشفيع وما وعد من جزيل نوابه دون استحقاقنا ايا ه وسعة رحمته وسبقها غضبه و
دريالك سبيلدري عبد مؤمنك دريا ي رحمة الهيه نك بي پايانلغي ورحمتنك غضبني اوزرينه سبقتني ملاحظه
ايدوب وكنديلك عملي وشفيعي واستحقاقي يوغكن وستحق دكلكن ثواب جزيل احسان اولنمغه بالفرت وعيني
ذكرنسي در كنا هلق ايدن قولا فوايدينه فيض وكرمي فراوان در بوب اميد عفو ايله بلكه محرومنه نسليت ورحمت
ربنه حق جل وعلا نك لا تقنطوا من رحمة الله بيوردوغي ايت كريمه كمال رحمتندن ولطف وشفقتندندر كه سوره
زمرده اولان ايت اشارتدر قال الله تعالى قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله
يغفر الذنوب جميعا انه هو الغفور الرحيم يعني ايت يا محمد اي بنم قوللرم اويله قوللر كه معاصي ومناهيده
نفسلري اوزرينه افراط واسراف ايلديلر سز الله تعالينك رحمت ومغفرتندن مايوس اولمك وقطع اميد قلمك
زيرا تحقيق الله تعالى جميع ذنوبي مغفرت ايدر تحقيق اول الله جل وعلا مبالغه ايله رحمت ومغفرت ايدجي انجق اولدر
وبالغه مغفرت ورحمت ورحيم اولمق اكا مخصوص ومنحصر در بس قوللره لايق اولان بو در كه معصيتلري نه قدر
زياده اولمغين الله تعالينك عظمتندن بلوب واكرچه معصيتلري كثير و نفسنه اسراف وافراط قلديسه الله تعالينك
لا تقنطوا ايتي اولمجرملره رحمت الهيه دن خبر وير روصا قنده جرم وكناهلري چوقلغندن بقوب تكري رحمت
ومغفرتندن مايوس اولمك حق جل وعلا جميع كناهلري يارلغيجيدر ايچون مايوس اولورسز ديو انلره بشارت
ويرجيدر انكم بو ايتك تفسير جواهر التفسيرده ايدر بيمار لو جرم وعصيان بيمار ستاننده راحت شربتي بو داروي
شفادن غيري حاصل اولمز وهوا ونفس بيابانك سركردانلري نجات طريقنده بو ايتدن غيري مدد دليل وكلاووز
ويداوج نسنه كوركه اول حق تعالينك رحمتنه ايكنجي رسول اكرمك شفاعتنه اوچنجي قيامت كوننده بادي
تعالى نك قتنده سوبليديلك حق جل وعلا عباد مؤمنيني فضل ورحمتدن مايوس اولمدن نهي بيوردمشدر و
سوره رعد ده اولان فقرا يتدن بو ايت بوندر دالتدر ان ربك لذو مغفرة للناس على ظلمهم معناي شريفي
تحقيقا سنك ربك يا محمد مغفرت اسيكه يارلغاد شوندر اكر كفرلرندن وشركلرندن توبه قيلور
ديمكدر كذلك يا اسدن نهي ايچون ذكر اولنان حديث شريفلردن بري بو در كه **دنيا** ابن ابي الدنيا

مسند دندن اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضي الله عنه قال عليه السلام ليغفرن الله يوم القيامة مغفرة
ما خطرت قط على قلب احد حتى ان ابليس ليتطاول رجاء ان تصيبه عبد الله بن عباس رضي الله عنه روا
ايدر تحقيقا نبي عليه السلام بيوردكه قيامت كوننده اهل محشر تصور ايده مدكلري بر مغفرت زياده
مغفرت سبحانيه اول شمول وعموم اوزره اولور كه شيطان بيله رجا ايدر دوشوب صحت اولمق ايدر ايله
بوينني اوزادر ديمكدر خ بو حديث شريف امام بخاريدن نقل اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله تعالى عنه
قضي الخلق كتب عنده فوق عرشه ان رحمتي سبقت غضبي ابو هريرة رضي الله عنه روايت ايدر تحقيقا رسو
اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردي تحقيق الله تعالى ازل آزالده مخلوقات تقدير ايتديسه تحقيق رحمتم
غضبم اوزرينه سبقت ايتدي ديو كلام جليلني عرش اوزره يازمشدر ديمكدر يعني مطيعلره ثواب ويرمكه
ارادتي عبارتدر وغضب عاصيلردن انتقام ايتمكدن عبارتدر پس رحمت ارادت ثوابدر وغضب ارادت
عقابه راجع اولور واراده صفات ذاتيه دندر وصفات ذات بالاتفاق قديملردر بعضيسي سابق وبعضي
غالب اولمق وصفلنمز بو كلامدن مقصود خلق اوزرينه خدانك وسعت رحمتي بياننده در كويا كه اول
اوزرينه نسبتله سابق وغالبدر والا حقيقت صفاتده سبق وغلبه يوقدر وفي رواية تغلب غضبي در
روايت اخرده در كه تحقيق بنم رحمتم غضبم اوزرينه غالب اولدي ديو وغلبه رحمتدندر كه بر كسه رحمته
استحقاق تحصيل ايتمكسزين رحمتنه نائل اولمشدر اما غضبه استحقاق تحصيل ايتمكسزين غضبنه نائل اولمز زيرا
الله تعالينك صفتلري ولي رحمتدر زيرا اگر اولمسه بو عالم موجود اولمزدي ديمكه اشارتدر عن ابي هريرة
رضي الله عنه قال سمعت رسول الله عليه السلام يقول جعل الله الرحمة مائة جزء فامسك عنده تسعة وتسعين وانزل
في الارض جزءا واحدا فمن ذلك الجزء يتراحم الخلق حتى ترفع الدابة حافرها عن ولدها خشية ان تصيبه ابو هريرة
رضي الله عنه ايتدي بن ايشتدم رسول الله عليه السلام بيوردي كه حق سبحانه وتعالى رحمتي يوز جزء ايتدي طقسان
طقوزين كندي قتنده ابقا ايتدي اهل ارضه بر جزء انزال بيورمشدر اول بر رحمتي كوكلر ويرلر مابيني
وخلائق بري برينه مرحمتلري حتى دابه نك شعوري يوغيكن ولدينه رحمت ايدوب اياغن طرناغني
ايلشمسون ديو حذر ايتدوكي باصيدر ديو خوف وخشيتلري رحمت الهيه نك بو جزؤندندر بو نزول ابدن مجرد
نك اثاريدر بو قدر تخصيصدن مراد ادراك بونلردن اشد حيوانلر اولوقدر وغير ناصيبي جملدن خير ايله
موصوفدر وفي روايت م واخر الله تسعة وتسعين رحمة يرحم الله بها عباده يوم القيامة روايت اخرى
نقلنده مسلم زياده روايت ايتمشدر اول باقي اولان طقسان طقوز رحمتي قيامت كوننده جناب عزتك
قوللره رحمت ايدر وبو نعمت عظمى ايله مغتنم ومحفوظ اولور دلوم بو حديث شريف امام مسلم مسنده
صحيحنده اخراج اولنمشدر عن ابي ايوب الانصاري رضي الله عنه حين حضرته الوفاة انه قال كنت
كتمت عنكم حديثا سمعته من رسول الله عليه السلام وسوف احدثكموه وقد احيط بنفسي سمعته
يقول ابي ايوب انصاري رضي الله عنه روايت ايدر رسول الله وقتنده كه فوق بدى تاريخنده عسكر اسلام
ايله كلوب شهر قسطنطينيه محاصره سنده ايكن ايچ اغريسندن خسته اولوب وفاتي زماني قريب اولنده

بس اجتا

بس اجتنابكا غدغانه صحرا سنده چادر بنده دعوت ايدوب حديث شريف اخرجها سنده روايت ايدوب
حالي رعون ولنلردن بري استماع ايتدكه ذنوبه تحريص ايتمسنلر جرأت اتمسي خوفندن بو انلكي حضرت
رسول اكرم صلى الله عليه وسلمدن ايشتدوكم بو حديث شريفي كتم ايدمش ايدم شمدي كتم ايتميوب
بوم ايشتدم رسول الله اصحاب كرامي تسليت بيوروب قلبلرندن شدت خوفي ازاله ايتمك ايچون بيوردي
لولا انكم تذنبون لذهب الله بكم ولخلق خلقا يذنبون فيغفر لهم اگر سز كناه ايتمسه يكز حق جل وعلا سزي كيده روب
ويركزه ذنب ايدنلري خلق ايدردي ديو بيورمشلر زيرا عبادك كاهي ذنوبه وقوعي خالي دكلدر كناه ا
ايلكله مذنب تنكيس رأس ايدوب تخضع ويند معترف اولور وعجب واستكباردن قورتلور داعا جرمني ياد
ايلدكجه دمادم آه جكر كوزي ياشلو وبغري باشلو اولور شويله كه ذنوبه اصرار بولنميه توبه واستغفار
ايله قول رسول مختار اوزره عفو غفار الذنوب وستار العيوب دن مأمول ومسئولدر زيرا حق سبحانه وتعالى
محبه امتاني سورسه مني تجاوزي ايدر سور مغفرت قولدر ديمكه اشارتدر

الخامس والاربعون

الحزن في امر الدنيا وافات قلبك فوق … يعني امر دنيا ايچون حزن ايتمك يعني فساد … ديمكدر نعم دنيويه ترنك
فوت اولدقده تأسف ايتمكدر وهو التوجع والتأسف على ما فات من النعم الدنيوية اولكه دنيا امرينده و
نعمتنده فوت اولان اوزره متألم اولوب اجيق سببيله تأسف چكمكدر وبو امر الفرح باتيانها واقبالها
ولكنها ومتناوله حب الدنيا وتوقع حصول جميع المطالب وبقائها ولازم اولان بوكه دنيانك توجه واقبال
نسنه نشاط سرور حاصل اولور كه مطالب دنيايه اعتنا ايده صالح بر شيئي صواب بقاسن توقع ايتمك
اشبه وهو جهل فليتوجه الى الباقيات الصالحات واول ايسه عقول سليمه اصحابي قتنده دنيا …
طمع وجهانده جهان سالكنه لازم اولان باقيات اولوب فنا قبول ايتمين صالحات اعمال تحصيلنه جهد ايتمك
بوده بونلرنك فوت اولرسنه محزون اولمليوب قرين حصول اولرسنه مسرور اولمغه زيرا كم سورة حديد
قال الله تعالى لكيلا تأسوا على ما فاتكم ولا تفرحوا بما اتيكم يعني منع سوكندن اوليه سز الم چكيه سز اودن
سزه بدلكم فوت اولسه دستكزدن مال وعافيت وصحتدن وشادمان اوليه اول نسنه كوردي سزه
مالدن ودنيا متاعندن ادبارندن ملول واقبالندن مسرور اوليه سز زيرا انلرانك قرار وارد دونر
غباري لمنشه كرمال وبره عاقل نه نسنه ايده فرح • در فوت اوله دكز غم بي بايان • نتكم على رضي الله
عنه دن منقولدر كه جوكم بو ايتك محل ايدر لابد زهدك ايكي جانبنه محيط يعني تمام ورع ايله زاهد اولور بيت
كرماسكا بوز طوتره اوله فرحان • در فوت اولدن دخي اتمه فرياد فغان • بو پند نصيحتي حفظ ايدوب اوكه تكلير •
دنياي دنيك جوق ايده ابادان • زيرا فكر صحيح صاحب جهان فاني نه جاي اسايش عد ايلرونه جاه دولته
دل بسته اولور ديمكه اشارتدر و عاقل اولان دنياي فانيه نك دولت نا استوارينه غني اغنياوتر
ولا فريدن كدر وفا انتر يكد يره وفا ايده ديمكدر اعلم ان الحزن اذا اخرج صاحبه من الصبر الى الجزع والفرح
من الشكر الى الطغيان والبطر حرامان والا فلا ولكن الكمال استواء اتيان الدنيا وفواتها بلكه تحقيق اولور
دنيا ايچون تاسف اكر كشي صبردن فرياده وزاري ايتمكه ايلتوب وفرح وشكردن طغيانه وكبره ايصال

Copyright © King Saud University

ایدرسه بیل حرام درو الامد موعد در وکمال تسلیم ورضا یکی برابر اولمق مقامیدر و هو مقام التسلیم والتفویض
وذلک عزیز جدا واول مقامده سعی ایتمک عزیزدر زیرا ماله نبوینک وجود عدمی برابر در حق جل وعلانک
قضا وقدرینه مطیع اولوب جزء ایتمین اکا اصبرلق در السادس والاربعون الخوف فی امر الدنیا وآفات قلبیه
ترک التجنی امر دنیا ایچون اولان خوفک بیانندهدر وهو انقباض القلب لتوقع ان یصیبه مکروه دنیوی که
اول بر مکروه دنیوی اصابت ایدر بو وهو غیر الحزن لانه مفی والخوف للمستقبل کالجبن والحبس نفس ایچون نه
قورقو ایسه غم وغصه حمل اولنور دکلدر زیرا دنیاده الله تعالیدن قورقو اوزره اولنلر دنیالر قندن الله اجر
واخرتده حزن وغصهدن خلاص اولمغه اشارتندر وغیر الجبن لانه نقصان الغضب ولا یستلزم الخوف وقورقو
فقدن غیرسی غضبک اکسک لکندن ناشیدر که قلبک ضعیف لکندن عارض اولور اما غضبک اکسکلکندن قورقو
عارض اولمق لازم کلمز نتکیم صاحب الفصاحه دن روید رکه قورقق کیشی لابد بخل مقارن اولور کرم شجاعت مقارن
اولدیغی کبی بو ردیلر بوایکی خصلت غایتله مذموم اولدیغیچون خوفدن یعنی بورکسزلکدن ودخی بخلقدن سکا صغنو
ربود انما رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دعا ایدردی واما من الفقر والمرض او اصابة مکروه من مخلوق واول قورقو
دنیاده فقیر اولمقدن ویاخود خسته اولوب قلقدن ویاخود مخلوقدن کندویه وبا مالنه برضرر ایرشمک نوعی ایسه
دفعنه قادر اولمیه زیرا دفع مکروهه قادر اولمیجک تحمل قورقو اولمز بونلرین جملهسی قصور عقل ونقصان فهمدن ناشیدر
اما الاول فمذموم جدا لان الفقر حال نبینا وحال اکثر الانبیاء والاولیاء والصالحین اما ذکر اولنان اولکیسی فقردن
قورقمق جدا مذموم در زیرا فقر نعمت جلیل وعلامت سعادت اخرویه در و سید المرسلین علیهم السلام
واکثر انبیاء عظاملک وعلماء صالحینک حالیدر و بو متاع مقبولدر که بارزکانیا نزد الله کرم نتکیم ابراهیم ادهم
علیه الرحمه فقیر بر فقیر فقردن شکایت ایلدکده جواب ویرمشکه فقری دیدکلری برضاب جنت خاوندکرسن ای مغبن
وننسن انک ایچون قدر وقیمتن بلمزسن بنی کورکه فقره بلخ پادشاهلغین دکشدم وتحصیلی ایچون روزشب دورلو
هنوز سلطنت فقره واصل اولمدم وتملکت فقر دیدهء دانشی ایله کور عدم دیمش فهو نعمة وعلامة سعادة
فالخوف منه غفلة تحنه وبلیة وعلی التسلیم فقید سوء الظن بالله تعالی واول فقر نعمت حق وعلامت سعادت
دارین در فقردن خوف ایتمک وانی بلیه ومحنت عد ایتمک بلکه قبض سعی الهی به عدم شوقندن ناشی رزاق عالم سو
ظن واساءت ادبدر ذیل حکم بو حدیث شریفی بزازی وابویعلی وطبرانینک اوسط کبیرندن اخراج اولنمشدر
عن ابن مسعود رضی الله تعالی عنهما وابی هریره رضی الله عنه ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم عاد بلالا فاخرج
له صبرة من تمرة فقال علیه السلام ما هذا یا بلال قال ادخرت لک عبد الله ابن مسعود رضی الله عنه وابو هریره
رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیق حضرت نبی مکرم صلی الله علیه وسلم بیوردی بلال حبشی رضی الله عنه
اند کلرندن بو یغین خورما کوردی ندر بو دیو سؤال بیوردقلرنده یا رسول الله سزین ایچون ادخار ایتدم دیمش
وفی روایة لاضیافک قال علیه السلام اما تخشی ان یجعل لک بخار فی جهنم وبر روایتده بلال حبشی رضی الله عنه جواب
دیدیکه یا رسول الله ضیافتلر ایچون حاضر لدم دیجک حضرت رسول اکرم بیوردیکه افرنده مسئله ابیدیو
اول بخار جهنم اولمقدن قورقمز مسن بو رمشلر وفی روایة ان یفور لک بخار فی جهنم وبر روایتده

دیمکدر

وبر دوزنده دیمکدر جهنم آتشنک غلیانی بخارندن وحرارتی شدتندن خوف ایتمزمسن وفی اخری انه یکون
لک دخان فی نار جهنم انفق بلالا ولا تخشی من ذی العرش اقلالا وبر غیر روایتده کلورکه سن خوف ایتمزمسن
اوتنده اول سنک ادخار ایتدکک جهنم آتشنک توتونی اولمسندن همان بو خرمای انفاق ایله وعرش اعظم صاحبی
واسباب الارزاقدن نفقه سنی ازاق قیلمقدن خوف ایتمه دیو بیورمشلر وعلاجه الفلق اذا التراب ابدا
دخی تلذذ خوف للموت او المرض من الجوع وخوف فوت النعم المعتاد وحصول القلق منه وخوف الاحتیاج الکسب
والسؤال وفقردن خوفک وقوعی اکا مترتب عروفیکر اندن منبعیدر علاجی انلری قلع وقمع ایتمکدر اول
اوج نسنه سببلریدر بری بر کیمسه معتاد اولدوغی نعمتک فوت اولمسندن ناشی اضطراب ایدر دوشمکدر بری دخی
کسب وسؤاله محتاج اولمقدن خوف ایدر او بری دخی اجلیقدن هلاک اولمقدن و یاخود بر خسته لغه مبتلا اولمقدن خوف
ایتمکدر وطریق ازالتها اجمالا ان کل هذه سوء الظن بالله تعالی وانا مأمورون بحسن الظن به تعالی پس بو خرابلکلرین
ازاله اولنوب اجمالی عینلرلا فهما سن قریب وعوام ایچک ادراک مناسب طریق ایله ازاله اولنسیدر عقد مؤمن
اولان حق جل وعلا به سوء ظن ایتمکدن نهی اولنوب وحسن ظن ایتمکله مأمور اولدوغیدر بلکه دید زیرا معامله
حق اونلرینه دورایدرلر ان خیرا فخیر وان شرا فشر مقتضای غنی کندویه راجعدر و مختار اولان اولدر که
بولدره حال صحتنده خوف ورجا سی مساوی وحال مرضنده رجا خوفدن خالص اولدر نتکیم حضرت رسول اکرم
علیه السلام موتندن اوچ کون اول بیورمشدر که سزین بریکز اولمسون الا اول اللهه ظنی کوکچک اندقی
حالده اولسون وظاهرده نهی سوءنندن واقع در معناده سیئات اعمالی سلاحطرسی ایله رحمت حقدن
ناامید اولمقدن نهیدر وخدانک فضل احساننه رجا ایدر ترغیبدر زیرا اول حالده خوف نافع دکلدر زیرا عمره
خوف عمل ایدر زمان عمل فوت اولدی و عمل قلبلرن اولخدایه کریم حسن ظندر و انک وسعتی رحمتنه میل ایدر
ورحمتی غضبی اوزرینه سبقت ایدر باقی قالدی دیمکدر و تفصیلا ان الموت متیقن وان کل حال اما بغتة او
تالیب مقدردر واما موت ومرضدن هر برینک تفصیلینک بیانی بودر که اکرچه موت جمله آدمه مستولیدر
حال اول موت سکا کلور دایر سؤرانسردن اول سون و کرسبب آخردن اولسون هر حال اوزره ججون حصول مقدر
دروقوعی مقرر اولدو قنندن اول غمی چکمک استعجال غم واستقبال الم در پس عاقل بوزنک غم و خوف
بهودن آیپن قلبن پاک و تحصیل زاد آخرت و تکمیل اسباب سعادت ایتمکدر بوندن الزم اولان باید اطلاع
ویرلکدر اولا معلوم اولسونکه موت فنای محض و انعدام صرف دکلدر زیرا نفس انسانی فنادن
خلاص عارض وفنی محالدر بلکه موت قوای جسمیه چادر دیواری عناصردن مؤلف اولان بدنک فصل
سلطان وجدر منهدم اولمقدر و نفوس فاضله و ارواح کامله فضای رضوانده طاوس کنکرهء عرش
حوالسنده داء اولمشلردر نتکیم بو قاریده عذاب قبری بیان صددنده ذکر اولنان احادیث شریف غرا ده
روح بدندن آیرلوب ملکلر الوری اوزره صوب سمایه ایصال اولنوب کیمنه رحمت وکیمنه لعنت وقبرینده
کیمنه عذاب و کیمنه راحت میسر اولدوغی بیان اولنمشدر انک دفعی و خوفک علاجی اولدرکه
سعی وجد ایلیوب افعال قبیحه واخلاق ردیه وقبیحه که موجب عذاب و مورث عقابدر ترک ایلیو

ونفسنی انلردن تخلیص و اعمال حسنه و اخلاق رضیه کم سبب نجات و نیل درجات در کسب ایدوب نفسنی
انلرکله تخلیص ایتمکدر فان قدر تکون جوعا فلا مرد له وان کان عندك ملأ الارض ذهبا وان فلا اصار
وای فرق بین الموت جوعا و شبعا اکر خوف موت و مرضدن هر بری اجلق سببیله مقدر ایسه روی
زمین طوتسی التونك اولدوغی قدر بر جوعادن بر لقمه طعام بجمیوب مونك اجلقدن اولمق مقرردر
واکر مونك توقلغله مقدر ایسه فقیر و بر بولرمالك دکل ایسنده حق جل وعلا دوستلرکلر شول قدر
نعمت ارسال ایدر دکر هیچ بر فردك خاطرینه خطور ایتمز کن مونك طوقلق ایله اولمق مقرردر پس امدی
مونك اجلق ایله طوقلق اراسنده فرق اولمیز مقدر اولان نه ایسه علاج پذیر اولمیوب دکل ایسه اجلق
مضر اولمدوغی مادام حظر و تذکر اولنمغله معلوم اولور که بونلر موجب خوف و دهشت دکلدر فعلیك الرضا
بالقضاء سنك اوزرکه اولسون قضاء اللهه رضا و بر مکلر اسباب مرقومه ازاله ایتمك وکذلك الرضا
فات والا فلا ولا دخل فیه للغنی والفقیر بل ان الاغنیاء اکثر امراضا من الفقراء کرو بو بخلین در مریض
ولمقدن خوف ایتمکدر اول مرضك سبب وقوعی وعدم وقوعی برابردر پس وقوعی مقدر ایکلو
الم خوف مثلا اولمنك وجهندن بوکه فقیر ایله اغنیانك نه دخلی اولور بلکه فقیردن اغنیانك وقوعی
اولنلری چوقدر بو خاطردن خوف فقری قلع و دفع ایتمکدر و تنعمك و تلذذك سببی ول لا محالة
فکیف یخاف العاقل من تقدیر ایاما فلا بل لو سلم و خوف فقردن اولمیوب اغتباب حاصل اولان نعمت
فوت اولمسی سببیله مرض اولمدن ایسه ازاله سنك طریقی مرور ایتمکدر سابقا دیدیکمز حصول
مقدر وقوعی مقرر اولنك وقتندن اول غمك چکمك استعجال غم و استقبال البلادر عاقل بونك کبی زائل
و خوف بیهوده دن اجتناب قلبك پاك و تحصیل ذات اخرت ایدوب خوف و خشیت نعمتك لذاتی زائل اولمسی بحق
اضطراب و دهشت بیباك اولمقدر زیرا برکسنه کندو بر مقدر اولان نعمتی تمام اتمیجه اولمز دیمکله اشارتدر
والکبر فقد صدر عن الانبیاء والاولیاء والخوف منه انما الریاء والکبر او البطالة و یا خود کسب محتاج
اولمدن خوف ایدرسه کسب سید المرسلین و انبیا و رسل صلوات الله علیهم اجمعین کسب ایدرلردی
وکندو کسبلرندن یرلر ایدی و جهادکرین رضوان الله علیهم اجمعین حضرتلرندن دخی اکثرینك اعمالی ثابت
و اولیاء کرام رحمهم الله تعالی کارلری ایدی و کسبدن خوف و ریا و کبر و بطالتدن ناشی اولدوغی مقرردر
و محمد بن سماع دیدکه امام محمددن اشتدم دیدیکه طلب علم فرض اولدوغی کبی کسب دخی فرضدر دنیا
اقامت فرضه توصل اولمز الا انکله توصل اولنور پس اول دخی فرض اولنور و اداء عبادات تمکن اولماز الا
قوت بدن ایله اولور و قوت بدن عادتا قوتدن ظهوره کلور تحصیل قوت ایسه کسب ایله اولور و طهارت
صو قابنده و نمازده ستر عورت ایدیجك نسنه یه محتاج اولور عادتا بونلرك جمعسی کسب ایله موجود
بولور و اختیارده دیرکه بر جماعت اختیار اتقیاء اولنلرکه کسبك فرضیتی انکار ایدنلر و مسجدلرده
اوتوردیلر و خلقك اللرینده اولان نسنه یه کوزلرین دکدیلر و اللرین اوزاتدیلر و کندو نفسلرینی
تسمیه ایدوب و فی السماء رزقکم وما توعدون قولنی تمسك ایدرلر حال بوکه اول بلاد دکلدر بونلرك

معاسند

معاسنده و تأویلنده جاهللردر زیرا اندن مراد یغموردر اول یغمور نبات دخی سببیدر واکر یغمور اولمز ایسه
رزق سمادن نازل اولمسه ایدی هیچ بری فقیر قالمیا یدی حق جل وعلا اکثر انلرله و اسباب سببیله
اراده دی نتکم امام غزالی رحمة الله علیه احیاء علومنده بیوردکه روایت اولنور عیسی علیه السلام بر شخصی کوردی
نه اشلرسن دیو صوردی اولدخی الله تعالی یه طاعت ایدرم دیدی پس عیسی بیوردیکه و نفقه ضرورتکی
کیم ویریر دیدی قرنداشم دفع ایدر دیدی عیسی بیوردیکه برادرك سندن زیاده عابددر والسؤال
عند الضرورة جائز فان ضر دفعه و اکر سؤال المحتاج اولمدن خوف ایدرسن ضرورت وقتنده
سؤالك جوازینی مضطر اولنلره جائز دراندن سکا ضرر واردر بویله تصور دخی عقلدن دوردر
و باطلدر و اما الثانی فاما الفوت السعی فقد عرفت علاجه واما خوفك بالکلیه حاصل اولان
نعمت فوت اولمسی سببیله مرض اولمدن ایسه تحقیقا ازاله سنك طریقی علاجی بلنوب مرور
ایتمکدر و اما الفوت الطاعة للعبادة و نقص الثواب فجهل اذ ورد فی الخبر ان المریض یکتب له ما اعتاده فی
صحته بل یزید ثوابه ان صبر واکر مرضدن خوف ایدوب فوت طاعت و با نقصان اجره سبب اولور دیو
ایسه جهل محضدر دکر مریض ایچون صحتنده معتاد اولدوغی طاعات کتابت اولنوب بلکه صبر ایدرسه
بو ثواب طاعت صحتندن زیاده اولمسی رسول اکرم حضرتلرندن خبر صادق کلمشدر نتکم وردانه
الاصحاء یتمنون یوم القیمة ان کان یقرض ابدانهم بالمقاریض لما راوا من کثرت المرض نتکم رسول
الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن مشهور اولان اثرلردن کلدیکه قیامت کوننده صحتده اولنلر مریض
اولنلره اعطا اولنان ثوابی معاینه ایدوب کوردکلرنده دنیاده بدنلرینك مقراضلر ایله پاره اولمسنی
تمنا ایدجکلری حضرت رسول اکرم طرف عالیلرندن وارد اولمشدر فعلیك العزم علی الصبر ان وقع و
وان خفت من نفسك عدم الصبر پس امدی سنك اوزرکه لازمدر که مرض وقوع بولدقده صبر ایدرم
دیو نیتك اوزره اولمقدر اکر صبره عدم نفسدن قورقرسه فعلیك ان تسأل العافیة من الله تعالی و دوام
علی دعاء النبی علیه السلام اوزرکه اولسون که حق جل وعلادن حصول عافیت ایچون نبی علیه السلام بیوردو
کوندز اوقودقلری دعاء شریفه مداومت ایتمك د ابو داود صحیح سنکدن اخراج و منقول اولنمشدر عن ابن
عمر رضی الله عنهما قال ان رسول الله علیه السلام لم یکن یدع هؤلاء الکلمات حین یمسی و حین یصبح عبد الله
بن عمر رضی الله عنهمادن منقولدر که تحقیق رسول الله علیه السلام بیوردیکه هر کیمسه که بو کلمات صباح وقتنده
بر اخشام دکین اصلا ضرر ایرشمز و اخشام وقتنده دیرسه صباحه دکین اصلا ضرر ایرشمز بیوردی مثللر
طبرانیده زیاده بونی دورت کره اوقیه دیو روایت قلنمش و هم ثوابنده بیوردیکه هر کم صباح وقتنده بونی
و مسا اولکون انکا ایرشنلك کناهنی حق جل وعلا یارلغیه و هیچ ضرر ایرشمیه اول دعا بودر اللهم انی اسألك
العفو والعافیة والمعافاة فی الدنیا والاخرة اللهم انی اسألك العفو والعافیة فی دینی و دنیای و اهلی و مالی
اللهم استر عوراتی و آمن روعاتی اللهم احفظنی من بین یدی و من خلفی و عن یمینی و عن شمالی و من
فوقی و اعوذ بعظمتك ان اغتال من تحتی صباح و اخشام اوقیمق منتدر اولان احادیث نبویه دن اشبو دعاء

شویغد ذکر معنای شریف الله اعلم بودرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم جناب رب العزته تضرع ایدوب
ای بنم ربم تحقیقا بن سندن دنیاده وآخرتده سلامت دیلرین دیر جمله مکروهدن وآفات بودعانک ایچنده
مندرجدر ای بنم ربم بن سندن دیلرم مکر گناهلرمدن یکوب محو ایده سن ودخی بدنمده وگلی بلالردن وبخوده
سلامت ویره سین بلکه دینمده ودنیامده واهلمده ومالمده اول آفتیکی دائم قلرسن ای بنم اللهم دیلرم سندن
بنم عیبلرمی وتقصیرلرمی عفو ایده سین واورتوب بنی رسوای قلیه سین بوندن مراد عیوب وخلل وتقصیر
درکه انسان انلردن طولیلی مستحیا ایدر یعنی عیبلرم اورتوب بنی خجالتدر وملامتدن وشور مردمکدن دوگلی قور
قورقودن امین قلیوره سین زیرا فخجلت روعت جزع وفزع بونلردن خوف وحذردر یارب دخی دیلرین سندن
شعورو اکسز اولان هرکدن ودخی صاعقه دن وصولیه دن واوکدن واردمدن واوزرمدن بکا توجه ایدن بلالری که
بنی انجیدجک دفع ایده سین دخی صقلیه سین بنیکه ایاغم التندن برخسف اولمدن وسائر نوائب ونوازل جهات
سندن توجه قلدن بلالری دفع ایده ربم دیو باری تعالی حضرتنه تضرع ونیاز ایدرلردی الله رحمله ایلیه سن
مصنف کرپود عالمک شرحنی بیان اتدوکیچون مطالعه ایدنلره آسان اولور **وامالثالث** فعلا جدرکه
السبب ان امکن بلا ضرر دینی والا فالتوطین اذ المقدر کائن والاجل واحد وخوفک اوچنجی قسمی دخی وقوعی
رجحاندر جرسند واصل ولمش اولدوقسم اولدو ثانی خوف ممکن وواجب الوقوع اتخاذ اتمک قسمدن ویدو
کبی بوقسم دخی خوف اگر مرض دن اولمیوب بلکه طرف مخلوقدن برمکر واصابتندن ایسه علاجی اخذدن اصابت
ایدن مکروهه سبب عد اولنان اشیای ترک اتمکدر والا نفسی کوکل تعلقدن فارغ اولوب مقدر اولاندن غیر
برشیئ وجود بولمز کمسه اجل ووفات لزمدیو مکروهدن وقتدن اول غمین چکمک طور عقلدن دوردر ونعیم الدنیا
ظل زائل ونوم نائم فلیس من علو الهمة والمروة ان یتأثر بزوال شئ منه من الخساسة والدناءة ودنیانک نعمتی ظل زائل
مقوله سندن برکولکه یکرز که سن انی دوردر صنورسن اما اول یوررو لکن بورودوکن کورمزسن بردنی
کوررسنکه کتمش پس بودنیانک دخی نعمتلرین جاهل کشی طور صنوربردن کوردکه هیچ اولمش گتمش پس امدی
دنیانک نعمتی کادوش کبی سریع الزوال وخواب خیال کبی کلدیسی هر عاقل دانا کسنک معلومی وهر
علو همت صاحبنک مفهومیدرکه بونک زوالندن چکوب اهتمام اتمک دکل وعلو همت مقتضاسی بلکه در
بلکه دنیا نعمتلرینه محبت اتمک قباحتی قصور عقل ونقصان فهمدن ناشیدر دیو استراحت خاطر ایدا اتکدر
علو همت مقتضاسیدر خوف وخشیتی برمقدار اوردنلو روالله تعالی الموفق وللمعین **السابع والاربعون**
الغش والغلافات قلبک فرق بدنجیی برکشی صاحب متاع عن حلل اتمک لکن قادرسندوب خیانت ایدوب
صائق درو هو عدم المحض النصح بان لایحب اصابة الشئ للغیر وان لم یرده ابتداء وقصد لکن برمتاع
متاع معیب لدیکم عیبه فیبیعه واول ایسه کشی شر اصابت اتمدن اجتناب ایلمز ونصیحت اتمامدن عبارتدر
ومتاعی صائق مراد اندکده عیبنی صقلیوب صاتقدر وهذا غیر الحسد وبوایسه حسددن غیردر زیرا نفی
قبول اتمدن ناشیدر وهذا ایضا حرام بوایسه کبیر ولکن کبیره حرامدر م بوحدیث شریف صحیح مسلمده روایت
اولنمشدر واخراج اولنوب بومعنایه دلالت ایدر عن ابن عمر وابی هریره رضی الله عنهما ان رسول الله

صلى الله

صلى الله علیه وسلم قال من غشنا فلیس منا قال حین مر علی صبرة طعام فادخل یده فیها فنالت اصابعه بللا فقال
ما هذا یا صاحب الطعام قال اصابته السماء یا رسول الله فقال افلا جعلته فوق الطعام حتی یراه الناس عبدالله
بن عمر رضی روایت ایدرلر تحقیق رسول الله علیه السلام بعلا بازارنده بربغدای کوروب مبارک
الینی اول بغدایک ایچنه ادخال اتدکده یوز یاشلق اصابت اتمکله بو یاشلق ندر دیو سئوال بیوردقده اول بایع
ایدی یارسول الله یغمور اصابت اتدی دیدکده حضرت رسول بیوردیلرکه نیچون جملنک اوستنه قومدک که
کوره لر ایدی شول کمسنه نک کاری وفعلیکه بویله عیبن فاحش اولدوغنی بیلوب ستر اتسه ده و
ناسه دیمسه ونفر اصابتندن اجتناب اتمین بزدن دکلدر زیرا اول کمسه که سنتمزله عامل اولمز
شفاعتمزه مستحق اولمز دیو بیوردیلر در فیجب علی کل بایع اظهار عیب متاعه او ان یخبره ان کان خفیا
پس هرکیسه واجبدرکه اسبابنک وسائر متاعنک عیبنی وصقتنی اظهار اتمک کولوایسه خبر ویروب بلدره
وکذا علی کل من علم به من یرید بیعا او اجارة او نکاحا او نحوها ان یخبر بعیب المبیع والمستأجر و
المنکوحة ان علم به وعدم علم الاخذ الا ان یخاف علی نفسه وکذلك اخ بیع واجاره ونکاح مثللولری ارادا اتدکده
بونلر صاحبی مستأجر ومنکوحه دن هر برنک عیبلرینی بیلن کمسنه یه لازمدر که بیلدیره خبر ویرمدن اگر نفسی
اوزره خوف ایدر متضرر اولمیه جغنی بیلمجک خبر ویره زیرا کشی کندو نفسنه صنورسه غیره دخی صائق لازمدر
وبلا اولیعنی تاجرلک برکسنه ایله مابیننده صداقت وقدیمدن علاقه مناسبت اولسه مروت دکلدرکه برشیئ
بیع وشرا ایدن فائده لق وانک حرمتی شخص اجنبی یرینه قومیق بلکه لایق اولان اولدرکه راس مالنه ویرمکه
ویکادم اخلاقدر کوره رکدر ومن الغش الغبن اذا وجد منه التغریر تصریحا او تعریضا مثل ان یکذب فی
ثمنه براسبابک عیبن اورتمکله برین الدامقدر اورتولن عیبی ظاهر اولمغله تادیب اولنور مسکا تابع
متاعنک بهاسندن یلان سویلمک وعیجونه او بمقدار حیث ینقض الربح بقیمته او اقل فهذا غش حرام حتی یخیر
المشتری وان لم یوجد تغریر اصلا فلیس بحرام فلذا لا یتخیر المشتری فی الصحیح ولکنه مذموم ویا خود متاعنی
مدح ایدوب قیمتنه ویا قیمتندن اقربیع ایدر دکبی کوستروب قیمتندن زیاده بیع اتمدن عبارتدر مشتری انک
حیله سنه مطلع اولسه الدانق حرامدر دیلرسه جمله حیله قبول ایدر ودیلرسه رد ایدر مشتری رد وقبول
بینده مخیردر واگر وجه مشروح اوزره تغریر بولنمسه حرام اولمیوب وقول صحیح اوزره مشتری مخیر اولمز لکن مذموم
وانا الخدیعة والمکر وهو ارادة اصابة المکروه لغیره من حیث لا یعلم فان کان مستحقا له فمندوب الیه لو ورد
ان الحرب خدعة والا فحرام لانه غش وترك نصح واجب فمن اراد ان ینجو من الغل والتشهیر بالکلیة فعلیه ان
یحل بما مر صح م واما کشی بربرین الدالق وحیله عقل غیر بیلدوکی جهتدن ضرر ایرشدرمک مراد اتمدن
عبارتدر اگر او ضرره مرقوم غیرک استحقاقی یوق ایسه غش حرامدر قبیلندندر والا اگر استحقاق وار ایسه
مستحبدر دشمنلرله محاربه اتمک کبی که نبی علیه السلام بوحدیث شریفی خندق غزاسنده بیورمش
یعنی جنک بربرین الدامقدر اولور بوجهتدن حیله وخدعه کفاره اوزرینه اتفاق اتمشلر ودشمن دخی صنعت
حیله دن هر نه وجهله ممکن اولورسه اولوردیمشلر واراک اوندر طقوزی حیله در دیو بلدرمشلر لکن

عدوینی بیلندن غیری بر مروت دکلدر پس انکر بعدا وشرده شرع شریفی اجرا لازم اولدوغندن ماعدا مؤمنه
نصیحت لازم ایمش نصیحت بر وغیره خیر قصد اتمکدر کشینک دینی بتون اولمز مؤمنه خیر قصد اتمینجه یعنی
امدی مؤمنینه خیر قصد اتمک ایسه تصور اولنمز تا کندو نفسنه نه صنور ایسه غیره دخی انی صاغنق
لازمدر حتی غبن فاحش تحتنه داخل اولمیه غبن فاحش اولدرکه بر الجه ایدر رشتی ایکی الجه یه صاتق
زیرا زیاده فائده السه مؤمنینه فائده اولمز یعنی نصیحت اولمز ودخی مؤمن اولانه لازمدر حرام ومکروه
ودخی شبهه لو اولانی طوتمیه ولوتر وچیق وبنلیانه صاتق جائز دکلدر معصیت الته اولدوغیچون شعر
بدعت الدرمان عمت ولها العالم ناء • انها نار عذاب فارتقب ثائی • ودخی فاسق وفاجر اولان اهل بدعتیله
الی وصاتی اتمک جائز دکلدر امدی مؤمن اولان معاملهسی اهل سنت والجماعتله اولمق کرکدر فسق
وفجوریله ومحق کرکدر داغما اهل سنت والجماعتله قونشوب فاسقیله قونشمق کرک شرع شریف اوزره
سکوت اتمک کرکدر حتی حال موتنده دخی ایلک وشرع شریف اوزره روح قبض اولنه نتکم حدیث شریفده
وارد اولمشدر دکر سزا ولور سز دنیاده نه ایش اوزره اولدوکز ایسه اولدوکی حالده اولور واول عمل ایله دخی
قالقوب محشر یرینه اول حال اوزره وارر اما دنیاده شرع شریفه خور کوروب اعمالی دینیه محبت ومواتات
وبنادره جهودی مسلمانه اوزره تسلیط ایدکری دین ودولته ضرری بر فتنه عظیمه در امر دینه ودولته
مخالف ضررلری قتیده در امر دینه مخالف مسلمانلره لایق دکلدر کذا فی التبیین وفتاواده بو باده منع کثیر واردر
خصوصا حضرت قرانده ولتجدن اشد الناس عداوة للذین امنوا الیهود دینبودر بونلره مال وباعو ضرر
وبالطبایتدن اولنلره جانک وبدنک اناعق قران عظیم الشان ضعف یقیندن ناشیدر ابن حجر رحمه
شافعیده مفتی ایکن قیتبای مصری بو امورنده جهوده نوع میل ایتدکده بو عمل حرامدر بونلر محبت رسول الله
عداونددر بو فتوی ویردکلرنده قیتبای استماع اتمامش بالاخره یازمشکه السلام علیک یا قیتبای
ولن ترضی عنک الیهود والنصاری یعنی اعتقادا صورة تحبثله بونلره اعتماد اتمک حرامدر مادامکه مسلم
حاشا جهود دلیله بونلر مسلمی سومک وخیرخواهلق امر محالدر وابن همام وغیره حجمدرلر که نصاری جهودی
ابن ایوب دنیا خاطری ایچون عباد الله وامت محمد اوزرینه مسلط اتمکده عظیم خطا واردر درلر و
فضولده مؤمنین اوزرینه کافر وجهودی تسلط اتمک کفر قوسیدر دیمشلر زیرا انلر ایله معامله ایلید
خوف اولنور که اول حال اوزره اولوب محشر یرینه اول حال اوزره واره الله سبحانه وتعالی جمله امت محمدی
شرع شریفدن وصراط مستقیمدن ایرمیه امین بحرمة سید المرسلین هرکه که بالکلیه مذکور اولان غل غش
شبهه سندن خلاص اولمق استین کسنه امام بخاری ومسلم اتفاقی سنن صحیحلرندن اخراج اتدکلری
بو حدیث شریف مقتضاسی اوزره عمل اسون دیمکه اشارتدر اول حدیث شریف بودر عن ابی هریرة
انه قال قال رسول الله علیه السلام والذی نفسی بیده لا یؤمن عبد حتی یحب لاخیه ما یحب لنفسه ابو هریره
رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه الله حقیچون که نفسم انک قبضه
قدرتنده در ایمان کامل ایله سزدن بریکز مؤمن اولمز حتی کندو نفسنه هر نه صنور ایسه اخی مسلمنه

دخی انی صنمیجه یعنی بر قولکه مؤمن اولمز نفسیچون سودوکی نسنهلری خیرلردن وطاعتلردن
وسائر مباح اشیالردن اخرت قرنداشنه دخی سومینجه وبو ذکر اولنانلری اکا دخی اولسون دیمینجه
زیرا اهل اسلام نفس واحده کبیدر کندو نفسنه نه صنور ایسه دینده قرنداشنه دخی انی صنمق
کرکدر اگر اکا ظلم وغضب ایدر ایسه همان کندی نفسنه اتمش اولور نتکم شفیق بلخی رحمه بیوردیکه من
رمضاندن صکره بیلا کلسه انی کوروب کمسه اجیمیه واسر کمسه تحقیق اول کمسنه ظالمدر اگر صلح اکتسی کوروب
انلره صلاح نصرتیچون بالکلیه امرلوندلر پس امدی مسلمانلره خیر صنمق عادت وطبیعت اتمک کرکدر
دیمکدن عبارتدر والناس والاربعون الفتنة وافات قلبک قرق سکزنجیسی فتنه در وهی انقاع
الناس فی الاضطراب والاختلال والاختلاف والمحنة والبلاء وبلا فائدة دینیة واول فتنه بر فائدهء
دینیه سز ناسی بلا ومحنته واختلاله واختلافه واضطرابه القامقدن عبارتدر کان یغوی الناس علی
البغی والخروج علی السلطان کبی خلق اضلال ایدوب حددن تجاوز اذغونلق ایدنلری خلیفه طاعتندن
دعوت ایلیه وسبب شبهه لری کشف اولنه زیرا حضرت علی رضی الله عنه قتالدن اول عبد الله بن عباس
رضی الله عنهمای کوندوروب مخاصمه ومجاهده ایدوب نیجه قوم رجوع ایلملرو اکلوب خلیفهنک
دعوتنه اجابت اتمزلر ایسه ناسی خلیفهیله معا اولنلر قتال ابتدا باشلرلر اذغونلق ایدن طائفه اگر
مجتمعین اولدقلری حالده برمکان اتخاذ ایدرلر ایسه بیت اولو الامره اطاعت اولنمق پس فرض •
که سلطان ظل الله فی الارض • اولو الامره اولان عاصی جهاندر • جزاسی بولور بونده واندن • دخی هرکیم اوله شاهنشه
عاصی • جزاسی یوکه هیچ بولمز خلاصی • چوق واقع اولمشدر که بر دفعه دفع اولمش فتنه کرو پیدا ایلین
بدکندویه لاحق اولوب ضعیف وبیچاره وغاغالرندن اواره اولمشلردر زیرا الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها
مقتضاسنجه اول کمسنه حضرت اللهک لعنتنه مستحق اولور حضرت حقک لعنتنه مستحق اولان کمسنهدن اجتناب
اتمک لازمدر وتطویل الامام الصلوة وکان یقول لهم مالا یفهمون مراده ویحملونه علی غیره وامام نمازی
جماعته ملال ویره جک قدر اوزون اتمک مکروهدر زیرا قومک ایچنده مریض وپیر وضعیف وارد روذی
حاجت اهل ضرورت واردر انلره سبب کلال وملال خاطر حاصل اولور بو سببدن تطویل صلوة تفریق جماعته باعث
اولور خصوصا زمان مشاغل اولدر اوبلر والکندی وقتلری اول اما یشفق قیلان استدوکی قدر قرائت ایدو
غازین تطویل ایلسی مانع یوقدر وهر کسه سوزی فهمی مرتبه سندن یوقری سویلمک معناسی مخالفه حمل
ایدرسه سبب اولمق کبی فلذا ورد کلم الناس علی قدر عقولهم نتکم حدیث شریفده کلمشدر که ناسه عقللری
یتدوکی مقداری تکلم اتمکله حضرت رسول اکرم طرف عالیلرندن بو امت مکرمه مامور اولدیلر ولا یخلطن فی التامر
والمطالعة فیخطاء فی مسئلة او فهو ما من الکتاب فیذکر او ینذکر الناس او یفتی قولا مهجورا او ضعیفا او قولا یعلم
انه لا یعلمون به بر بیلمکرونر اولوب ترکون بسبب طاعت اخری وقاضی اولان فهم مسئلهده تامل واحتیاط اتمیوب خطا
اتمک کبی ویاخود اول خطا ایتدوکی مسئلهنک اصلی فلان کتابدن نقل ایتدیکه بو وجهله ذکری مسطوردر دیو ناسه
خطاسن ذکر ایدوب بلدرمکدر ویاخود مفتی قول ضعیف مهجور ایله فتوی ویرمک کبی ویاخود خلقک انکار

Copyright © King Saud University

انکار ایدوب یاخود طاعت اخری ترك اتملرینه سبب اولان معناسی فاش اتمك وافشا اتمك کبی نسنه لرده
اهلی اولمیجق فتوی ویروب مسئله لری ازدن کناهدر لکن یقول لاهل القری والجبال والاماء لایجوز الصلوة
بدون التجوید وهم ممن یعلم انهم لایقدرون علی التجوید او لایتعلمون فیترکون الصلوة راسا مثلا اهل قرا وبرو وتچ
خاتونلره وامثالی بدیلر اهل قرایه تجویدسز غاز جائز دکلدر دیمك مزبوردینك تجویده قدرتی یوغیکن بوراسا
غازی ترك اتملرینه سبب اولور وهی جائزة عند بعض وان کان ضعیفا فالعمل لاولی من الترك اصلا بعضلر
قتنده تجویدسز صلوة جائزدر دینلرین قولی ضعیف ایسده بالکلیه غازی ترك اتمکدن قول مزبور ایله عمل اولمق
اولیدر دیمشلر فعلی الوعاظ وللمفتین معرفة احوال الناس وعاداتهم فی القبول والرد والسعی والکسل ونحوهما
فیتکلمون بالاصلح والاوفق لهم حتی لایکون کلامهم فتنة للناس پس مفتی وواعظ لازمدر که خلقك احوالنی وسعی کی
اولان کاهلنی رد وقبولده وسعی کسلده عادتنی بیلوب اقبال نصیحه خلقه اوفق واصلح اولانی تحری ایدوب سویله حتی
فتنه ایقاعنه سبب اولمیه لر وکذا الامر بالمعروف والنهی عن المنکر اذ قد یکون سببا لزیادة المنکر واصابة المکروه لغیره فیکون اثما
بو تجلنده سبب لکی منکر کثیر اولورسه امر واجب اولور که ظن غالب اولورکه نهی ایدرسه کندو یره مضرت
لاحق اولمیه ونهی اولنان کمسنه منکراتنی زیاده اتمیه الا تاثیر ایدوب عبث اولیجق انه علم او ظن ان بعضهم وان قل
یقبل ویعمل به او اصابه مکروه لا یتغیره وانه یصبر علیه فجائز وجهاد اکر امر ونهی ناسدن بعضك قبول ایدوب و
موجب عمل اولسه ویاخود امر وناهی اولان کمسنه نك امر ونهی دن ناشی نفسنه اولان ضرره صبر اتمسه یقینی اولورسه
جائزدر بلکه جهاد مقوله سیدر زیرا جهادك افضلی بر ظالم پادشاهك یاننده حق سوز دیمکدر نتکیم حجاج ظالمك
وعبد الملك بن مروانك ظلملرینی ازاله ایچون جمع کثیر تابعینك نفسلرینی قتله عرض اتدیلر علماء دن بری انلرین
اوزرینه اول اشلری انکار اتمدیلر وسلف صالحیندن چوغی بو صفتله متصف اولدیلر پس نصوصدن ظاهر اولورکه
مفسدة عظیمه اکر بو قبیلدن غیرینه اولورسه امر ونهی دن منع ایدر بو قبیلدن اولمزسه منع اتمز وقس علی هذا وحیث
فی افراد الفتنة قوله تعالی والفتنة اشد من القتل وفتنه نك اقتلدن بونك اوزرینه قیاس اتمك سکا یترجل وعلاك
سورة البقره ده اولان بو قول شریفده دیعنی فتنه نك فسادی قتلدن اشد اولمسی نص قرآن ایله مدلول اولیجق فتنه نك افات
عظیمه اولمسندن کافی دلیلدر التاسع والاربعون المداهنة افات قلبك قرق طقوزنجیسی امر دینده ضعیف
وقصوره درلر وهی الفتور والضعف فی امر الدین کالسکوت عند مشاهدة المعاصی والمناهی مع القدرة علی التغییر بلا
ضرر فهذا حرام واو مداهنه کیشی بر کناهی کوردکده کیشنه بر ضرر اصابت اتمکسزین انی تغییره قادر ایکن ضعف دیننده
ناشی سکوت اتمکدن عبارتدر بو ایسه حرامدر رفقدر وردان الساکت عن الحق شیطان اخرس تحقیقا بو حدیث
شریفده وارد اولمشدر حقی سویلیوب سکوت ایدن دلسز شیطاندر دیو خبر ویرمشدر وضده الصلابة فی الدین
وضدی امر دینده صلابتدر دینلمشدر معناسنده در نتکیم سورة المائده ده بو ایت کریم بو معنایه دلالت ایدر قال
الله تبارك وتعالی یجاهدون فی سبیل الله ولا یخافون لومة لائم حق سبحانه وتعالی بیوردی دین اسلام بوجه قلق
ایچون کفار ایله محاربه ایدرلر الله تعالی یولنده وطاعتنده مجاهده قالدرهیچ خلقك ملامتندن قورقمزلر دیمکدر بعضیلر
دیمشلر که صراحا بو ایات کریمه لر حضرت ابی بکر صدیقك حالنه دلالت ایدر زیرا انکیچون رسول الله نك زماننده کوندی

حق

حق جل وعلا حبیبنه خبر ویروب بیوردیکه یا محمد بر قوم سننك صکره مرتد اولوب ایمانلرندن رجوع ایدرلر سن تیز اولکه
حق تعالی بر قوم کتوروب مؤمنلره معاونت قلوب مدد اره کورده بو ایت کریمه حقنده سید المفسرین عبد الله بن عباس
بیوردیلر که شول مرتدلر حقنده که حضرت سلطان الانبیا دار اخرته انتقال ایلدکلرنده بنی حنیفه قبیله سی زکاتلرین ویرمکدن
منع اولدقلرنده حضرت ابو بکر اوزرلرینه واروب جنك ایدوب نا اسلامه کلتردی جهادلری ابو بکر حضرتلرینه وحضرتلرنك
روایت شریفه نجنده بو بیورمشلر وقوم یحبهم کلان قوم ابو بکر اهل اسلامه معاونت ایدوب مدد اتدیلرکه اولری
منهزم قلدیلر ابو بکر صدیق انلری سوزه وانلر ابو بکر صدیقك سوزلرینی مؤمنلره رحم وبو منتهی اولنلر که فی سوزلو
میتلو اولرلر بونجی ارسلان کبی دیمکدن عبارتدر که کمینی امر معروف ونهی منکر اتمکده وساعی اولوب کمسنه نك
لوم اتمسندن خوف اتمکدر وقال علیه السلام قل الحق وان کان مرا بو حدیث شریف امام احمد بن حنبل مسندندن نقل
اولنمشدر ابو ذر غفاری رضی الله عنه روایت ایدرکه رسول الله علیه السلام بیوردی یعنی مخاطب اولمغه
صالح حقی اولان مخاطب ایدوب حق سوزی نقدر اجی ایسده سویله دیمکدر وان کان سکوته لدفع ضرر
عن نفسه وغیره فهو مداراة جائزة بل مستحبة فی بعض المواضع واکر کیشی نفسنه یا غیریه ضرر اصابت اتمك
ایچون کلامدن سکوت اتمك مداراتدر بلکه بعض یرده مستحب اولور الخمسون الانس والوحشة نفر قبرهم
وعدا مذموم وافات قلبك اللیجنجیسی خلقله انس والفت معتاد اولوب دوستلق ایدوب وانلردن فراقیله
توحش ایدوب غریب تشمکدر بو ایسه مذموم مدر فقد قیل من علامة الافلاس الاستئناس بالناس ناسه
مانوس اولمق فقر علامتیدر دیمشلر یعنی اخرت فقرلغندن عبارتدر وکذا الانس لمتاع الدنیا
کالکرم والبستان والرحی والضیعة ونحوها مذموم در املاك وعقار وباغ وبغچه وبستان ودکرمن
وسائر امتعه دنیویه مانوس اولمغی وبونلر ایله مقید اولمغ اخرت امرنده غفلت اتمکدر بل الانس للسالك
الانس بذکر الله وطاعته والوحشة والضجرة عند ملاقات العوام لا للکبر والعجب بل لمنعهم عن الذکر و
الفکر والطاعة بلکه عقل دوست صاحبی اولان سالکه لازم درکه دائما ذکر الله ایله انس ایدوب ذکر و
فکر وطاعته مانع اولان شیلردن توحش واجتناب اتمکدر عوام ایله ملاقات اولدن لکن کبر وعجب ایچون
دکل بلکه فرصت الدن ایکن قدرین بیلوب عبادات وطاعته مشغول اولمق کرکدر حکایت اولندی مشایخدن
برسی مریدلریله کیدرکن بر بوزصاجنجی اوغرلرکه باشنده طبل ایله بوزی کتوروب چاغوروب داعیوا
من یذوب راس مال یا مسلمین دیعنی ای مسلمانلر اسرکن شول کیشیه که سرمایه سی اسن بیلرو
کونش انی اریدر شیخ بوزصاجنجنك بو سوزین اشدیجك اه ایدوب عقلی کیدوب بیخود اولدی مریدلر
الین ابا غین اوپلر واغلشدیلر بر زمان نصکره عقلی باشنه کلدکده انلر یا شیخ اول بوزصاجنجنك
اوازین اشدیجك اه ایدوب تعجب حاله مبتلا اولدیکز دیو سویلدکلرنده جواب ویروب بخه عقل دلنز
اولسکه انك سرمایه سی بوز ایکن اریدی وکذا اغلرم غفلتمزی کوردکون وهفته ای ویبل عمرمزی
فنا دنیانه غفلتله اریده بنجرا ایدو اغلیوب رحم طلب ایکیم دیدی بونده متنبه اولوب بو جهانك ساعتك اولرمانز
بدل قلکم نجات کونلریك زیرا دنیا برساعت در دیمکدن عبارتدر الحادی والخمسون الطیش والخفة

وافات قلبك التي بريجيسي حسد دكر سكون ووقار اوزره اولمق . كلمك وجيل باذا ولمدن عبارتدر وظهر ذلك
في الاعضاء في الرأس والعين والاذن يلتفت وينظر الى جاده وذاهب ومتحرك ويريدان يسمع كل قول خفي ظاهر
اتمكدر بموجب اعضاسي هرجانبه تحريك ايدر فائده ويرميه وديو ترس باشي صالوب كوزيني قلا غيلر امدر فتنه
باقوب وهر سوزي استماع استرمكدر وفي الشيخ بان يكثر الكلام والاستفسار عما لا يهم والاستعجال في السؤال
والجواب ويرمديجي جوق سويليوب ومهمي اولميان صوروب وسؤال وجواب ده عجله ايتمكدر وفي اليد بالتحريك
الكثير وحك العضو وتسوية العمامة واللحية والثوب بلا حاجة وعبثها والنوى ايله جوق حركت ويهوده
اعضاسن قاشيوب صقالين وصقالين واسبابن حاجت يوغكن اويندروب ويعنا بر لوه اعضاسن تحريك
اتمكدر وفي القدم بالمشي فيما لا حاجة فيه وتحريكها سائر الاعضاء بالتمدد وتحريك الكفين ونحو ذلك ناشي
من استغفر وخفة العقل وبيجا بتالين وايا غين وسائر اعضاسن مد وتحريك اتمك وافرسن قاشمق كبي شيلر
اتمك ودخي بوكبي نسنه لرين جملهسي عقل اسكلكندن ناشيدر وضده الوقار والسكون فهو الاحتراز عن فضول
النظر والكلام والحركة فهو علامة قوة العلم والحلم وسيما الصالحين لكن لابد من ان لا يكون للرياء والكبر وطيشك
ضدي وقاردر كركشي باقمه وسويلمه وحركتده قدر حاجتي تجاوز ايده زياده سندن احترازاتمكدن عبارتدر اوزره
وكثرته وقار وسكون اوزره اولمق علم وحلمك قوتي علامتيدر نتكم روايت اولنور داود عليه السلام تعليم ملك
علاملرجيه وموش صنعتنه اشتغال اوزره ايكن لقمان حكيم حاضر اولدي خاطرينه كلديكه بونه نسنه در ديو سؤال
ايليه يينه زرات وقار ايله عامل اولوب سكوت ايلدي جون تمام اولدي حضرت داود عليه السلام ايتدي حفظ نفس ايجون نه خوب نسنه در پس حضرت لقمان انه الصمت من الحكمة بيوردي تا انكله سكوت فراغ خاطر وموجب عبادتدر
وعلامت الاخلاص استواء الخلوة والخلطة واخلاص علامتي هر عبادتي خلقه اطلاع ايلدكي قنده وكرده خلوتده
اولسون على التسويه برابر اوله وخلقك اطلاعي اولوب اولمسي انك قتنده بكسان اوله نتكم حضرت عيسى
عليه السلام حواريون صوردي لركه اخلاص ندر ومخلص كمدر ديديلر جواب ويرديكه اخلاص اولدركه خوجل
وعلا ايجون عبادت ايده لر اول عبادت ايجون كنده وكرين مدح ايلديكرين وبو تعريف رياني ترك ايتمكه اشارتدر
الثاني والخمسون العناد ومكابرة الحق وانكاره بعد العلم به وهو ناش من الرياء او الحقد او الحسد او الطمع
وافات قلبك التي ايكنجيسي عناددر كه كشي حقي بلديكه نفسكه انكار ايتمكدر وسبب حدوثي ريا ويا كين ايجوندر
ويا حسد ويا طمع ايجوندر كه بعني برشي حريص اولمقدن ناشيدر الثالث والخمسون التمرد والاباء وافات
قلبك التي اوجنجيسي تمرددر كه كشي حقدن ابا ايدوب عنادندن مخالفت ايتمكدر وهو عدم قبول العظة والامر
لمن هو فوقه اولكه كندودن يوقرو اولنك وعظ ونصيحتي قبول ايتميوب اطاعت ايتمكدر وسببه الكبر والعجب
والرياء والحقد والحسد والطمع واتباع الهوى بونك سببي كبر ويا عجب ويا حقد ويا حسد ويا طمع يا اتباع هوادر
اسباب مشهوره سي بونلردر الرابع والخمسون الصلف افات قلبك التي دردنجيسي صلفدر كه يا تحريك
مقدارندن زياده تكبر ايتمكدر وهو تكبير النفس واظهار القدرة على الامور الشاقة والاخبار عن
الامور الغريبة نفسي اولمكلوكندن ويه مدح ايدوب اشلره قدرت اظهار ايدوب وامور غريبه دن خبر

ويروب

ويروب وكذبدن وكلام غيري عدم تصديقه دن ميلاني اولمدن عبارتدر وهو ناش عن الكذب و
الجهل ويتشو منه النفاق وهو الخامس والخمسون وبو خلق ذميم بالابله مجهله ناشيدر بونلر نفاق
تحصيل اولنور واول نفاق ايسه افات قلبك التي بشنجيسي اولان نفاقدن نشأت ايدر يعني بريدر ومعناه عدم
موافقة الظاهر للباطن والقول للفعل معناي نفاق دركه كشينك قولي فعلنه وظاهري باطننه اويمدن
عبارتدر السادس والخمسون الجربزة بضم الجيم والباء بين القوم ساعي بالفساد اولوب مكار وحيله اولنلر
دربو علاجه ناش قوله تعالى وما اوتيتم من العلم الا قليلا بري جربزه دركه تفسير مرور اتمشدر وازاله سنك
علاجي حق جل وعلانك سورة الاسراده بو قول شريفك تاملن ايتمكدر معناي منيفي عبد الله مسعود رضي
ايدر بركون رسول الله عليه السلام ايله مدينه نك اكنلكنده يوردك رسول الله عليه السلام مبارك الده بر خرما
داغي وار ايدي الده طيانور دي كلدي بر بهوديلر جماعته اوغرادي كلدي اولجهودلر بربرينه ديديلركه
كلك محمده روحدن سؤال ايدلم ديو بري كلوب يا ابا القاسم روح نه نسنه در ديو صوردي رسول الله سكوت
ايتدي بن ايتدم كه رسول الله عليه السلام وحي اولنور اول حال كشف اولندي مبارك باشك قالدروب بو ايت
كريمه اوقودي حق تعالى بيوردركه يا محمد سكا روحدن سؤال ايدرلر سن ايتكم اول روح بنم ربمك امرندندر
بونك حكمي قضاء مبرمندندر كه اول بلورسوره اندن علم ويرلمدي الا از ويرلدي پس انك ننه لكين كمسنه بلمز الا
الله تعالى بلوردمك اولور لكن بو سؤال اولنان روحده عقلا واصحاب مذاهب ملل وعلماء صلحا خلق ويعني حقيقت
نفس وروحده اختلاف ايدوب اثبات مدعالرا ايجون جوق ادله ومفصل بيان ايلديلر اما اهل سنت وجماعت
واصحاب اتباع حضرت رسولدن غيريلر جملة ضلالتده دوشوب هلاك وامراض افكار فاسده ايله درد ناك اولديلر
اما اهل سنت وجماعت جبل متينه تمسك ايدوب وحقدن استعانت ايدوب ايات قرآن وكلمات احاديث ايله استدلال
ايدوب كندولر سالك صراط مستقيم اولدقلرندن غيري سائر طالبان راه هدايته دليل ودال اولديلر خوض
وعلانك ونفخت فيه من روحي وقل الروح من امر ربي منفحنا فيه من روحنا قول شريفلريله روحك قدمنه
استدلال ايدن زنادقه واهل ضلال تفسيرلري ايدوكي بلميوب ارواح خبيثه لري حالته نكري اولنغي
قرار ودعواي الوهيت ايله مرتبه عزادن كذار ايدر قتلهم الله انباعهم الاشرار فهم انعو لركه حق تعالى قل
الروح من امر ربي ونفخت فيه من روحي ديو روح كاه امرينه وكاه نفسنه مضاف قلمقدن مراد تشريفي صاف
روحي تشريف وتكريم قابل خطاب اولوب بار امانته تحمل ايلدوكيجون ذكر بالتعظيم در نتكم سائر اوقات الله
اولان اشيايه بومعنا اوزره عباد الله وبيت الله وناقة الله ورسول الله كبي روح روح امرندندر ديمك
شيء كن لفظندن ناشي وصادر واول امر منقاد ومطاوعدن ظاهر ومنبادر دردر ديمك اولمشدر كن لفظ
ديمك دكلدر حتى كن لفظي كلام نفسيدر روح وحي كلام اولتجي قديم اولمق لازم اولور ديمك واتمه عليه
السلام روحمدن نفخ روح ايلدم ديمك حاشا روح ادم بنم روحمدن جزدر ديمك دكلدر زيرا الله تعالى جزدن
وكلدن منزه ومبرادر وتبعيض وتقسيمدن بري ولباس خواص مخلوقاتدن معرادر ومع هذا قرآن عظيمده ذكر اولنان
روح كاه روح القدس معناسنه كلديكه جبرائيل امين عليه السلام ومنزل قرآن مبين درکاه الهدن غيري بو ملائكه اعظم

Copyright King Saud University

مناسبت کلدکه یوم یقوم الروح والملائکة صفا تنزل الملائکة والروح فیها باذن ربهم قول شریفلرنده
تعظیم واجلال طریقیله مذکور اولان ملك برعظمت وجلالدن سنوالدر روح انسان قرآن عظیمده عنوان
روح ایله بیان اولنمش دکلدر بلکه عبارت نفسیله ولفظ نفس ایله تسمیه وتعبیر اولنمشدر یا ایتها النفس المطمئنة
ارجعی الی ربك راضیة مرضیة ودخی ان النفس لامارة بالسوء کبی ودخی لا اقسم بالنفس اللوامة کبی ودخی
کل نفس اخرجوا انفسکم کبی ودخی لا اقسم بالنفس اللوامة کبی ودخی ونفس وما سویها فالهمها فجورها وتقویها
کبی ودخی کل نفس ذائقة الموت کبی. بو تقدیرجه حق جل وعلانك قل الروح من امر ربی بیوردیغی روح انسانیدن
جواب اولمزامورندن اولان اولدروح عالیجناب ومعالی نصاب اولوردیرا اضافتی تشریف وتعظیم وتبجیل وتفخیم
ایچون اولوردیدیلر اما سنت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمده کاه لفظ نفس وکاه لفظ روح ایله کلمشدر الحاصل
نوایات کریمه بونفخت فیه قدمیه دلالت ایتمز حاشا روح تکری اولنفخت بو مقتضاسنجه زنادقه ونصاری وملاحده بدبختلر
وبد معاشی خذلهم الله قدمیه ذاهب اولوب حاشا ارواح انسان تکری اولمق اعتقاد ایتدیلر تعالی
الله عما یقول الظالمون علوا کبیرا ایدی معلوم اولسون حضرت ادم علیه السلام حقنده ونفخت فیه من روحی وحضرت
مریم رضی الله عنها ونفخنا فیها من روحنا بیوردوغی نفخ روحدر بالذات بن مباشرت ایلدم دیمك دکلدر بلکه
ملك کوندوردم انده نفخ روح ایلدی دیمکدر زیرا حق جل وعلا حرکت وسکون ومباشرتدن منزهدر عادة
الله بودرکه عموما انسانده جنینك استعداد حیاتی تدریجن اولدقده نفخ روح مصلحتنه موکل ملك متجلی ارسال ایدوب اول
جنینه تجلی روح ایصال ایدر ورزقنی واجلنی وسعادت وشقاوتنه موصل عملنی یازار اما اول ملك مقرب بر روح عظمت
شعاردرکه الله تعالی انی سائر ارواحدن انتخاب ایدوب انلرك تعظیملرینه مدار ایلدی سائر ابدان انساندن نفخ روح ایدن
ملك بو ملکك غیریدر مراد واجب بیننا حضرت ادم وحضرت مریم غیرلردن متعین وممتاز وسردفتر مخلوقات
وسرافراز اولدیلر واول روح ذات بیچونلرینه مضاف قلنمقدن مراد بونك تعظیمی افاده وایجاد دروادلر فوائدندن سورهٔ
آل عمرانده حق تعالینك بو قول شریفنده ذکر بیوردی وما یعلم تاویله الا الله معناسی شرحی قرآن عظیم الشانده واقع اولان
متشابهاتك تاویلنی یعنی برکسنه انك تاویلنی بلمز الا الله تعالی بلور دیمکدر وضرر الاذی واصل علاجی کثیر غیره اذا
اغنك ضربینه تامل ایتمکدر **السابع والخمسون** البلادة والغباوة وافات قلبك الی یدنجیسی عقلی ولیوب ابلد اولوب
فکر وفراست ازلغیدر وضدهما الذکاء والفطنة وعلاجه السعی والجد والمواظبة فی التعلم قال ابو حنیفة رحمة الله
علیه لابی یوسف کنت بلیدا اخرجتك مواظبتك ذکری سبقت ایدن بلادت وغباوتدر وبوایکینك ضدی
فطنتدرکه قوت عقل وسرعت فهمدر وعلاجلری تعلمه جد وسعی درکه حضرت امام اعظم رحمة الله علیه امام ابی
یوسفه خطاب ایدوب دیدیکه سن ابتدای حالنده احمق ایدك علمه مداومتك سنی دائرهٔ حماقتدن چقاردی ایدی
صفتك کسالدن درسه مداومت زیرا تحقیق کسل شومدر وافات عظیمه دندر دیمشلردر **الثامن والخمسون** الشره علی
الطعام والجماع وافات قلبك الی سکزنجیسی شرهدر شره طعام وجماع حرصیدر **التاسع والخمسون** الحقود
فان کان متاهلا اولر مرض فی المعدة فعلاجه الطب وافات قلبك الی طقوزنجیسی حقوددرکه تعریفی متاهل اولان
آدمك طعام وجماعه میلی اولمقدر اکر حرصی وبا تأملدن ناشی ایسه علاجی طبیبه در والا فلا یحتاج الی العلاج

فقد

فقد یکفی مؤنتهما وینجا عن غوائلهما واما تفاسیر هذه الاشیاء فقد سبقت والا متاهل کلیسة یحتاج علاج
ایلدر بلکه کفایت ایدر اولان قوت شهواتیه نك فتور ونقصاننی غنیمت عدایدوب قیود عظیم وغوائل کثیره
دن خلاص اولوب عالم اطلاقده خالی اولورده ذوقین ایدر اما نفس بهیمی نك اعتدالی عقلده درکه شرع و
عقل تجویز ایتدوکی ماکل ومشارب ومناکحده علی وجه الاعتدال تصور وتناول ایتمکدر وبو قوتنك افراطی
فجوردرکه ناتوته شرعدن وعقلدن تجاوز ایدوب محرمات ومکروهات تناول وفواحش وقبایحه تمتع وتلذذ قلمقدر
وبونك تفریطی ایسه خموددر خموداولدرکه بالکلیه ذکری اولنمکه ترك شهوات مباحه ایدوب باهلاك
بدن باانقراض نسل اولمغه مؤدی اولمشدر وبونده مذکور اولان اشیانك بیانی وضررلرینك تفسیری ایسه
تحقیقا اول سبقت ایتمشدر **الستون** الاصرار علی المعاصی والمناهی وافات قلبك التمشنجیسی معاصینك وذنوبك
اصراردر زیرا اصرار ایدن کیمسنه کرفتار ذنب عظیم اولمقدن قورتولمز بو جهتدندر مشایخ جرمنی معترف اولمق طاعت
اولمقدن یکدر وهو دوام قصد المعاصی ولو صدرت فی یوم واحد سبعین مرة هکذا ورد عن النبی علیه السلام
واکر انلرك معاصی بیننده ندامت وانلردن رجوع قصدی ایدرسه اصرار اولمز که حضرت رسول اکرم بیوردی
ما اصر من استغفر وان عاد فی الیوم سبعین مرة یعنی برکناهی بعده استغفار ایلدکسه کونده یتمش کره اول
عودت ایدرسه بیله اکا مصر اولمش اولمز دیمکدر زیرا رحمت حق نهایت یوقدر وغایت یوقدرکه انك عفوی قتنده
ذنوب عالم مثلا شیدر بو حدیث شریفك راویسی ابوبکر صدیقدر امام ترمذی وابو داود مسندلرندن
نقل اولنمشدر اسناده غریب وضرره غنی عن البیان وکیف یجعل الصغیرة کبیرة لو ورد ان لا صغیرة مع الاصرار
ولا کبیرة مع الاستغفار واصرارك ضرری خود بیاندن مستغنیدر وضرری غیرلره عظیم ایدوکی بوندن
بلکه صغیره کبیره قلمسندن معلوم اولور زیرا حدیث شریفده وارد اولمشدر که نبی علیه السلام بیوردی
صغیره اصرار ایله کبیره اولور وکبیره استغفار ایله محو اولور یعنی توبه صحیحه مراد اولنورکه انلر خطایای کبیره
اولدوغی تقدیرجه محو ایلر اما اصرار اوزره کرفتار ذنب عظیم اولمقدن قورتولمز زیرا اول صغیره یه کثرت
مواظبت ایتدیکچه کبیره اولور وضده الانابة والتوبة واصرارك ضدی انابة وکی کناهدن رجوع ایدوب پشیمان
اولمقدر وهی الرجوع عن قصد المعصیة والعزم علی ان لا یعود الیها تعظیما لله تعالی وخوفا من عقابه
توبه ایتمکدرکه کشینك جناب باری تعظیم رجوع ایدوب عقوبتندن خوف ایتمه سندن ناشی معصیت قصدندن
رجوع بردخی ایتمکه عزیمت ایتمسندن عبارتدر وهی واجبة علی الفور قال الله تعالی توبوا الی الله جمیعا الایة واول
کناهلره درعقب توبه ایتمك واجبدرکه امتك توبه خالصه ایله مأمور اولدقلری سورهٔ النورده حق جل وعلانك
بو قول شریفنده ذکر بیوردی ای مؤمنلر جمیعکز توبه قلك تاکه فوز بولنلردن اولهسز دیمکدر زیرا کشف الاسرارده
کورلمشکه حق جل وعلا جملة مطیع وعاصیه توبه ایله امر بیوردی تاکه عاصی اولنلر خجل اولمیه زیرا اکر بیوردسه که
ای عاصیلر سز توبه ایدك انلرك رسوا ایلقلرینه سبب اولوردی وچونکه دنیاده انلرك رسوای اولدقده
ابندرکه اخرنده دخی رسوای ایتمیه امین **لمنتشر** چو فاش ایتمدك بو مجرم جرم وخطا * صحوم بکایه جرسا هو کم
او مرمکده اولیحق خاص وعام * خجیل ایتمه سین نبی والسلام * توبوا الی الله توبة نصوحا قولنده سورهٔ

التحريم. بو معنايه دلالت ايدر معنای لطيفی ای انلر كه ايمان كتوردكز مراجعت ايدك حق جل وعلايه بر خالص
مراجعتله توبه ايدك ويعنی كناهدن رجوع ايتمك ديمكدر عبادتدن. نتكم عبد الله بن عباس رضی الله عنهما روايت
ايتمشدر توبهٔ نصوح دورت دورلو نسنه در اول جميع كناهلرينه توبه در ايكنجی كناهندن استغفار ايلمكدر
واوچنجی جميع انداميله مناهيدن پرهيز ايتمكدر دوردنجی كناهدن صقنوب اغر مكدر وسورهٔ البقره ده يحب التوابين الله
يحب التوابين يعنی الله تعالی شرك ومعاصيدن توبه قيلنلری سوربر وبلاينده برمؤمن كناهندن توبه ايلسه حق
جل شانه اول ولاينك اوزرينه رحمتن بغشوركبی باغيدر وحق تعالی توبه ايدنلره تولاوكی بيده دلو خير وعده المشدر
اول تائب الله تعالی دوستی اولور ايكنجی جهنم عذابيندن ازاد ايتمك وعده ايتمشدر واوچنجی رحمت ايتمك وعده
ايتمشدر دوردنجی توبه سن كناهلرينه كفارت وعده ايتمشدر بشنجی جنته داخل ايتمكه وعده ايتمشدر التنجی
توبه سن قبول ايتمكه وعده ايتمشدر يدنجی توبه سيله كناهلرين حسناته تبديل وعده ايتمشدر سكزنجی
طاعت زهدك نباتی توبه در. حالبدن هر منكرانی توبه دره نجوليدن هر سيئاتی توبه دره جنته
رزانه ولايق قلان مؤمنين مؤمناتی توبه در بوايتك مفهوم منه ما صدق اولورسن سنك ايچون
جزيل وثواب جميل حاصل اولور وكذلك توبه يه متضمن ذكر اولنان حديث شريفك بری هق بو حديث
شريف امام بيهقی سندن روايت اولنمشدر عن ابن عباس رض عن النبی عليه السلام انه قال التائب
من الذنب كمن لا ذنب له والمستغفر من الذنوب وهو مقيم عليه كالمستهزئ برتبه عبد الله بن عباس رض
روايت اولندیكه تحقيقا رسول اكرم صلی الله عليه وسلم بيوردی كناهدن توبه صحيح ايله توبه ايدن هيچ
ايتمن كبيدر امدی معلوم اولاكه كناهدن توبه ايدن ايله ايتمين كمسنه بيننده مساوات اينجق كناهن عذابی
جهتده در رفع درجات ده دكلدر زيرا هيچ كناه ايتمين كمسنه نك درجه سی تائب اولندن بو جهتدر رانكناه
اوزرينه مصر اولدوغی حالده كناهدن استغفار ايدیجی ربنی استهزا ايدیجی كبيدر بو توبه يه منافقلر توبه
درلر حب بو حديث شريفی ابن حبان صحيحنده منقولدر عن حميد الطويل رض انه قال قلت لانس رض قال النبی عليه السلام
الندم توبة قال نعم تابعيندن حميد الطويل رحمه روايت ايدركه تحقيق بركون انس بن مالك رض سؤال ايدب ديدمكه
رسول اكرم حضرتلری كناهدن ندامت ايتمك توبه در ديو بيورمشمیدر جواب وبروب ديديكه اوت بيوردی
ديديلر زيرا ذنبدن ندامت توبه نك معظم مهماتندندر واول قلب جوارحه متعلقدر واكا تابعدر وچونكه قلبده
ندامت وفكر ملازمت كلسه معاصيدن منقطع اولور وانكله جوارح دخی رجوع قلور پس شوع شريفدن
ايرلمه واستغفار وندامت ايدر سه كناهی اوليا وانقرب قلمان كبيدر ديمكدن عبارتدر حد بو حديث
شريفی حاكم سندكندن نقل اولنمشدر عن عائشة رض عن رسول الله عليه السلام انه قال ما علم
الله من عبد ندامة على ذنب الا غفر له قبل ان يستغفره منه حضرت عائشه صديقه رضی الله عنها ردن
ايدركه تحقيق رسول اكرم عليه الصلوة والسلام بيوردی تحقيق حق جل وعلی بر كمسنه كناهندن ندامت
اولدوغنی بيلدكه كناهدن هنوز توبه واستغفار ايتمدين اول مذنبی يارلغار ديركه استغفار ايتمك
مداومت ايليه يعنی دائم استغفار اوزره بنده اولسه الله تعالی اول كمسنه هر طاعتن وهر كوج

اشدن

اشدن حقوق وهو غمدن وغضبدن خلاص ايلرو دخی اتمادوغی بردن حق سبحانه وتعالی اكا رزق ويرر ديمكه
اشارتندر خ بو حديث شريفی ابن ماجه سندندن اخراج اولنمشدر عن ابی هريرة رضی عن النبی عليه السلام
انه قال لو اخطاتم حتى تبلغ السماء ثم تبتم لتاب الله عليكم ابو هريره رضی الله عنه ديمشدركه تحقيق
رسول اكرم بيوردی اكر سز خطا ايله آسمان طوسی كناه ايدوب بعده انده وكی كناهدن پشيمان اولوب تائب
اولدروا اول توبه اوزرينه ثابت اولدنكز توبه سنی حق جل وعلا محض فضل لطفيله قبول ايدر ديمكدر احاديث
توبه يه مدلولاتيدر زيرا توبه وندامت مزيل خطا يا منزلنده در نتكم جناب عزت بو قرآنده ذكر اولنان
ايكی آيتده عبادينه امر توبه ايله امر ايدوب وايكی آيتده دخی انلر قبولنه وعده ايلمش وايكی آيتده دخی وعده
مغفرت ايتمشدر وبالجمله بودارد نياده استغفار سرمايه دار القرارددر ومبعد عن النارددر ومطفئ
غضب جبار در لكن متصل اولورنسه بغير مخالف ومغاير اولوب بالكز استغفار ه استظهار ايلر وانی
مكفر ذنوب در بو غواص بحر خطايا اولمه خصوصا انك شروطی وارددر وبالجمله اهل ايمان داخل اولور
روضهٔ جنان اولنجيه دكين اطمينان بولمازو اندن شر سلامت قلمز پس شرع شريفدن ايرلرو
استغفار وندامتدن على التوالی منفك وخالی اولمه ديمكدر واما كيفيت خروج الطالب التائب عن تبعات
الذنوب والمظالم فقد بيناه في جلاء القلوب واما حقيقتده توبه حق جل وعلادن ايراق ايدن طريقدن
مقبوله اكا يقين اولان طريقه رجوع ايلمكدر لكن صاحب ذنوب اولنلر كناهلری قبحی فكر ايدوب
حق تعالی حضرتنك اهل ذنوبه عذاب عظيم وعقاب اليمی فكر ايدوب كندولرينك قلنلری ملاحظه
ايتمكدر بو معنا ايسه اوقسيمه راولكسی نزده في القضدر دنياده انك نداروكی قضا ايتمكدر ايكنجی عبديله
حق جل وعلا ارسنده واقع اولان كناهلردر بونك دخی نداروكی كناهه ندامت ايليه وتركی او
زرينه تصميم نيت ايتمكدر اوچنجی قسم حقوق عباددر بو جملهدن مشكلدر زيرا بو دخی بنجه قسم
اوزرينه منقسمدر مال ونفس وعرض وحرمت ودين متعلق اولور بو تلرك دخی ندارو كه دنياده
ادا ايتمكدر وباحلال ايتدرمكله اولور بو معنا عصاحب طريقت بركلی محمد افندی رحمة الله عليه توبه سنده
وفدابله بيان ايليوب توبه نك سائر تفاصيلی جلاء القلوب رسالهسنده مولانا ايلدی اما وفقير محمد طيب
مولانا قلدوغی يردن ذكر لابدمهم اولنلردن بعضنی اراده ايلدم وقتا كه توبه نك كيفيت ايله قلق كرك وكناه اولنلر
بنوكن بليكه پس امدی كناهك ماهيتی حق تعالی حضرتنك امر شريفنه مخالفت ايتمكدر قبول اولنه لازمدر كه حق تعالينك
امرينه مخالفت ايدوب هر حالده مواسنه رجوع ايليه نتكم لقمان حكيم عليه السلام وعظ نصيحت ايدوب ديديكه توبه يی تأخير ايليه كه اولوم
كلير اكثريا كلور امدی عاقل اولنه واجبدر كه اولمزدن اول كندو احوالنی تدارك ايليه كناهندن توبه ايليه تأخيرده آفت
وارددر پس امدی هر حالده جميع كناهلرينه توبه ايدهسن اكر تكرار كناه ايشلرسن تكرار توبه ايليه سن كناه ايشلكی بنجه
صنعت ايدنمش ايسه توبه قلمغی دخی ايچلين صنعت ايدين ودخی كناه ايشلدن نيجه كم عاجز لق كتورمزسك توبه قلمقدن
دخی عاجز كتورمه ودخی نيجه كم شيطانه تابع اولدوكك كناه ايشلدوكك رحمانه دخی تابع اولوب توبه ايليه زيرا اكر كناه ارديجه
توبه ايلمك علامت خيردر نتكم حضرت رسالت پناه سعادتله زيرا كه كناه ارديجه توبه ايلمك علامت خيردر نتكم حضرت

حضرت رسالت پناه سعادت ایله بیورر ضیاء کرم کز مغفرتی توابه یعنی سزك خبر کز کثرت ذنوبلر مبتلا اولور
کثرت توبه ایله حق جل وعلا یه رجوع ایلیندر ودخی حق تعالی قرآن کریمنده بیورر ومن یعمل سوءا او یظلم
نفسه ثم یستغفر الله یجد الله غفورا رحیما یعنی شول کمسنه کیم یرامزلق اشلیه وکندو نفسنه ظلم ایلیه اندن
صکره حق تعالی دن مغفرت طلب ایدرا ولمکسن حق جل وعلا حضرتنی کندو ایچون کناهنی اورتیجی واسرکیجی
بولور دیمکدر نووی بخاری شرحلرنده مصرحدر که توبه نصوح ده قول جامع ابو اللیث تعریف اتدوکیدر که قلبله
ندامت ولسانله توبه در ویردخی اتمکه عزم وجزم اتمکدر بو اوچ شرط کر توبه ده بولنه قبول محققدر تزده جائز
دکلدر بلکه تردد اتمکده کفر احتمالی واردر زیرا قرآن کریمده توبوا الی الله توبة نصوحا بیوردی قد نصکو عسی ربکم ان یکفر
عنکم سیئاتکم بیورلمشدر کلمه عسی کلام اللهده تحقیق ایچوندر تزده ایچون دکلدر تردد اتمك لیس عجبا الله تعالی
عهدنه طوغری اولیجق طوغریدر دیمکدر نعم بعض توبه نك قبولی ظنیدر دیمکده دیمشلر مال بوددر بو مقام
ابن حجر رحمه الله مناسکنده تفصیل ایدوب نتنه بیده دلائل ارکان ایلمشدر و بالجمله توبه وقلبکی کناهدن بری ایلسك و تمکن
اولدقجه ارضاء خصماء وقضاء فوائته قلوب سائر امورده الله تعالی حضرتنه تضرع وابتهال ایدرسن تا که عنایت
ایدوب ذنوبنی عفو ایلیه وخزائن لطفنده خصمائی تسلی ایلیه اندن صکره توبه نك صفتی بودر که اولا بر خلوت یره
واره کر اوالت برکسنه مطلع اولیه غسل لباسنی پاك ایلیه ایکی رکعت یا دورت رکعت نماز قیله اندن صکره قبله یه
قارشو یوزنی یره سوروب باشنه طپراق قوی قلب حزین ایله تمکن اولدقجه اغلیه وکندو نفسنه ملامت
ایلیوب سوزه باشلا ایدوب اینکرای یوزی قاره عاصی کناهکار نفس اللهدن قورقمزسین وا رتمزسین
آخرتی انکار ایدرسین واو لدیکنی صانیرسین دخی انصاف کلمزسین نیچه بر معصیت اشلرسن مولا یه مخالفت
ایدرسن عذابنه طاقت کتوره بیلورمیسین دیو بونك کبی غضب اللهدن قورقولغه قادرمیسین بونجه ذنوب ترکیب
سوزلر ایله نفسنی زجر ایده وقیامت کوننه اولان شدتی وعظمتی فکر ایلیوب کندو حالنه بر مقدار اغلیه
دفد نصکره باشنی طپراقدن قالدیروب حق جل وعلا حضرتنه دعا ایدوب ایتکه الهی عبدك الآبق رجع
الی بابك عبدك العاصی رجع الی الصلح عبدك المذنب اتاك بالعذر فاعف عنی بجودك وتقبلنی بفضلك وکرمك وانظر
الی برحمتك اللهم اغفر لی ما سلف من الذنوب واعصمنی فیما بقی من الاجل فان الخیر کله بیدك وانت رؤف
رحیم بو دعانك معناسی بودر که الهی سنك قچقون قولك ینه قپوکه کلدی سنك عاصی قولك ایچون تضرع اتمکه
کلدی ترك عصیان ایدوب اویله مطیع اولمق استرسنك کناهکار قولك اکسکلکین بیلدی عذرین دیلمکه
کلدی جواد مطلقسین ایچومی بغشله فضلکله بنی خدمتکه قبول ایله بنی اسوکه قپوندن رد ایله ایچون کمش
کناهمی عفو ایله باقی عمرمی طاعتکه صرف ایله معصیتلرکا عصمت نصیب ایله جمیع خیر سنك یدکده در تنده
وقبضه اقتدارنده در بجه دیلرسن اویله ایدرسن بکا عنایت ایله رضاکه اوزرینه خدمت میسر ایله
یارب دیوب اندنصکره بو دعاء اوقیه یا محلی عظائم الامور یا منتهی همة المهتمین یامن اذا اراد امرا فانما
یقول له کن فیکون احاطت بنا ذنوبنا انت المذخور لها یا مذخورا لکل شدة کنت اذخرتك لهذه الساعة فتب
علینا انك انت التواب الرحیم اندنصکره تکرار بو دعاء اوقیه تضرع وزاری قلوب کوزیاشنی سبیل ایده و

بوانشغله

وبوانشغله بودعاء اوقیدسن معناسن فهم ایدرك یامن لا یشغله سمع عن سمع یامن لا یغلطه السائل
ولا یبرمه بالحاح الملحین اذقنا برد عفوك وحلاوة مغفرتك اللهم انك علی کل شیء قدیر والحمد لله رب العالمین
الهی سندن بوالتماس بخشش کناهلریمی عفو و کلدیکم کناهلردن صفا عیبیم بودیعه اور … تحقیق ارحم الراحمین سن
بم توبه‌می قبول ایله تا ثابت اولوب توبه‌سی کبی سن توابسین یارب اغفر یارب انامی واتامی واستاذمی وجمیع مسلمین
مسلمات ومؤمنین مؤمنات یارب العالمین دیه حضرت رسول اکرم صلوات کتوره اندنصکره حق تبارك وتعالی
عبادتنه مشغول اولدر بو تقدیرجه انادن طوغمش کبی کناهلردن پاك اولورسن ومحبوب حق اولورسن ودخی
ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین آیتك مفهومنه مصداق اولورسن سنك ایچون اجر جزیل وثواب جمیل حاصل
اولور وتوبه نصوحی جمیع ارکانه وشرائطیله تمام ایدوب برکت اخلاص بلوب جنت ومعصیتك خارجی اولورسن
بتاره واخرتده اخص خواص سلکنه منسلك اولوب نجات بولنلردن اولورسن بعون الله تعالی وتوفیقه ولنذکر جملة
اخلاق السیئة المزبورة والرذائل الردیة التی کوره لیسهل حفظها للطالب و یحترز کلیا فان قلبك اخلاق ذمیمه سنك
نفس عددن تمامیه ذکر اولنوب ولکن صاحب الطریقه رحمة الله علیه طالب اولان سالکه حفظ آسان اولمق ایچون التکرار
حسن مقتضاسنجه جمله اخلاق ذمیمه ورذائل ردیه اجمال طریقیله تکرار ذکر اولنه حسن واردر قلوبده رهبانیه تقرر اولنه
باعث اولور دیو ذکر اتمشدر خصوصا امهات جنایات اولنك اولکیسی کفر بالله در العیاذ بالله تعالی من مهلکات
عظیمه در وکفر عدم ایماندر شول کمسنه کم مؤمن اولمق اننه شانندندر وبونك علاجی ایماندر وایمان حضرت
رسول الله جناب عزتندن کتوردوکی نسنه نك جمله‌سن قلبله تصدیق ولسانله اقرار در ایکنجیسی بدعت اهل سنت
وجماعت اعتقادینه مخالف اعتقاد اتمکدر اوچنجیسی ریادر بو ریا ایکی قسمدر بر قسمی اهل دنیا ریاسیدر و بر
قسمی اهل دین ریاسیدر اهل دنیا ریاسی قلوب فاسده اعمال دنیا ایله مرتبه ومنزلت دیلمکدر واهل دینك
ریاسی عمل آخرت ایله نفع دنیا دیلمکدر ویا خود انی ناسك بر بنده ضرر ونفعی سو یلمکدر وبونك مقابلی اخلاص
دوردنجی کبردر که نفسین غیریندن ایو اولوکورمکدر بشنجیسی عجبدر عملنی وعبادتنی کندو دن کوروب حق جل
وعلا نك توفیقی اولدوغین بیلمکدر وضدی التنجیسی حسددر حسد الله تعالی نك نعمتن برکسنه دن کتمسن استمکدر
وضدی نفع ونصیحتدر یدنجیسی بخلدر بخل شرع ومروت بخیل برلی واجب اولان مالی اساکدر کیری بذل اتمکدر
سکزنجیسی اسرافدر اسراف بر ملکدر که حکم شرع ومروت ایله امساکی واجب اولان بر ده مالی بذل اتمکدر یعنی
هوای باطل اسرافدر طقوزنجیسی جهلدر عالم اولمق شانندن اولان کمسنه نك علمی ولمقدر وجهل ایکی نوعدر
بر نوعی بسیطدر اول صاحبی حیوان کبیدر بلکه بهائمدن دخی اضلدر و نوعی مرکبدر و اول اعتقاد غیری
مطابقدر وبو نوع اوقلدن کدر وعلاجی غیر قابلدر زیرا صاحبی نه علم وکال اعتقاد ایدر وجهلی وضع اعتقاد
ایلمز پس ازالیسی وعلاجی استمز مکر کر خدانك لطف عنایتی ایله سن غیر قصد انك فساداو دره مطلع
اوله اوننجیسی کفران نعمدر کفران نعمة الله یتك نعمتی مقابلنده تعظیم اتمکدر اون برنجیسی سخط للقضاء
الله تعالی نك قضاسنه سخطدر الله تعالی نك قضا ایدوکنه غیریسنی کندویه اصلح اولمسین اکلمقدر ودخی حق
جل وعلانك قضاسنه طارلقدر اون ایکنجیسی جزع وشکویدر واول محن ومصائبه تحمل المتوب قولا وفعلا

Copyright © King Saud University

انلرى اظهار ايلمكدر وضدى جزع ايله بر مصيبتدر اون اوچنجيسى امن ايسندر امن الله تعالى اوزره جرئتدر وعذابندن
وسخطندن امين اولمقدر وضدى خدادن خوفدر اون دردنجيسى يأسدر رحمت حقدن يأسدر وخدانك غضبندن
امين اولمق كفردر رحمتندن دخى مأيوس اولمق كفردر ويأسك ضدى دائما رجادر اون بشنجيسى حب ظلمه و
فسقه سوملدر وظلمه اعانت ايلمكدر وانلر ايله مخالطت ايتمكدر اون التنجيسى بغض صالحين علما وصلحايى سومكدر
مؤمن كامل اولنلر لازمدر كه ظلمه وفسقه عداوت وعلما وصلحايه محبت ايده نتكيم امام بخارى ومسلم
ابن مسعود رضى الله عنهمادن روايت ايدرلركه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضورنه بر كمسنه
كلوب ديديكه نه بيوردرسن شول كمسنه نك حقنده كه بر قومه محبت ايدر وانلرك عملرى كبى عمل ايلمز حضرت
رسول الله بيورديكه كشى سودوكى ايله در اون يدنجيسى تعليق قلب باسبابدر تعليق قلب بونك قوامى الله
تعالينك غيرى شى ايله ذكر ايتمكدر اون سكزنجيسى قلوب بر مالك اولمقدر الا شول قلبكه حق تعالى حفظ ايتمشدر
وبونك علاجى اولدركه منصب دنيوينك كمال حقيقى اولديغن بيله وامور دنيويه ايله مباهاتدن خلقك قلبندن
جاهى اسقاط ايدن نسنه يه مباشرت قله روايت اولنوركه ملوك ماضيه دن برى زهاددن برينك
زيارتنه قصد ايلدى وزاهد پادشاهك يقلشدوغنى بلدكده ييجك استدى وبرديلر يمكه باشلدى و لقمه سنى
بيوك ايلدى پادشاه انك بو شكلى اوزره ييجك يدوكنى كوردكده كوزندن دوشدى فى الحال فالقوب كيتدى
كندى وزاهد بو معنادن خدايه شكر ايلدى اون طقوزنجيسى خوف ذم خوف تعييبدر مثلا اكر بن ايمانه
كلورسم خلق بنى عيبلر ابى طالب كفرى كبى يكرمنجيسى مرحدر حب مدح خلقك ثناسنى سومكدر حب
مدح حب رياست كبيدر حكما وعلاجى قلبنده احضار ايده كه اكر تمدح وتعييب ايدن كمسنه كلامنده صادق
ايسه اول بنى عيبمك اوزرينه متنبه قلدى پس ممكن اولديغى انك ازالهسنى سعى ايده واكر كاذب
ايسه بكا بهتان ايلدى وكندو نفسنه ضرر ايلدى اويله اولديغى مدح ذمدن الم شول كمسنه حاصل اولا فرح
ونشاط در نتكيم سفيان ثورى رحمه الله دن روايت اولنوركه نفسنى بيلن كمسنه يه خلقك مدح وذم ضرر ايتمز يعنى نفسنى
بيلن كمسنه خلقك مدحندن مغرور اولمز يكرمى برنجيسى اتباع هوادر هوايه تابع اولمقدر اولكه شرعده لازم اولان
برده نفسه موافقدر زيرا نفسنى پاك ايلين مطلب اعلايه واصل اولدى ونفسنى ذنوب ظلمتنده ترك
ايلين سعادتى ابديه دن زيان ايلدى يكرمى ايكنجيسى تقليددر واول حجت تحقيقسز حسن ظن ايله
غيره اقتدادر واول عقايده جائز دكلدر بلكه نظر استدلالدن لابددر واكر اجمالا طريقيله اوزره دخى
اولورسه اعتقاده مقلد اولمغه اكثر يانده انك ايمانى صحيح ايسه ده واكر اعمالده مجتهده تقليد لازمدر
يكرمى اوچنجيسى طول املدر چوق ياشمغى سومكدر يعنى استثناسز وشرطسز حالا حصر يكرمى دردنجيسى
طمعدر لذيذ اولان حرامى مراد ايتمكدر يا خود اندن ضرر اولان نوافل ومباحى مراد ايتمكدر يكرمى بشنجيسى تذلل
متذلل عالم اوزره بر نسنه يى داخل اولسه بر نسنه اوتورتمق كبى وكندوكه وقتده بو وجهى چوق ديمك كبى
يكرمى التنجيسى حقددر مؤمنلره كين طوتمقدر ايله بغض ايدوب محبت ايتمكدر امور دنيا ايچون انك سبب
غضبه زيرا فى الحال تنبيهدن عجزى سببيله انك كظمى لازم اولدقده اول باطنه رجوع ايدوب كين

اولور

كين اولور يكرمى يدنجيسى شماتتدر اول فرحدر وسروردر كه كورمكدر مؤمنه بر بلا اصابت ايتدكده ويا خود
شمنده بلا وغم وغصه يتشدكده شاد اولوب سوينمكدر يكرمى سكزنجيسى عداوة دشمنلق ايتمكدر امور دنيا ايچون
اما اخرت ايچون ومعصيت ايچون وتأديب ايچون عداوت ايدوب هجران ايتمك جائزدر يكرمى طقوزنجيسى جبندر قورقق
قورقق اولمق وعورت اوزره واقربايه غيرت وحميت اولمقدر بو ايسه نفسك خستهلكيدر اوتوزنجيسى تهوردر
واكر غضبك افراط وغلبه سيدر وزياده سرعتى وشدتيله فكر ايتمدن وصوكى نجه اولور ديمدن بر ايشه
شروع ايتمكدر اوتوز برنجيسى نقض عهد وترك وفا ايتمكدر ونقض ميثاقدر اذنسز اوتوز ايكنجيسى خيانتدر قولده
نعلده اذنسز امانت قللان شيئه تصرفدر بو ايسه حرامدر وضدى امانتدر واجبدر كه نتكيم حديث شريفده
ايمان امانت اولان يرده در امين اولمين مؤمن دكلدر ديمكدن عبارتدر اوتوز اوچنجيسى خلف وعددر
ويا غيره وعد ايتدوكى شيئ بوزمقدر عذرسز غيبسز ومقابلى وعده وفادر اوتوز دردنجيسى سو
ظندر يجوز وهيچ ويا خود شكر دليل قوى سز مؤمن صالحى فاسق ظن ايتمكدر اوتوز بشنجيسى طيره تطير
وتشاؤمدر يعنى بر نسنه نك شئ علامت قلمقدر وبعض اشيايه شوم واردر دير بو اعتقاد ايتمكدر
بو ايسه حرامدر اوتوز التنجيسى حب مال يعنى مال سومكدر بو ايسه امساك ايتمكدر خيرات وتصدق
واحسان ايتمكدن ناشيدر اوتوز يدنجيسى حب دنيادر سومكدر اولمزدن اول لذات عاجله
شهواتى سومكدر اولمزدن اول عاجلكه انكا وصول بولندر الا مال ايله در حرام اولنلر ينه محبت
حرامدر وحلال اولنلرينه محبت جدا مذمومدر اوتوز سكزنجيسى حرص بر نسنه يه طمع ايچون تحصيل مال
وسعى اهتمام وجد ايتمكدر هواسن اجرا ايچون اوتوز طقوزنجيسى سفههدر اول عقلك ضعفى وخفتى
وتفاوتدر وكا كندن عبارتدر وضدى كاملكدر رشددر عقلك كمال قوتندن عبارتدر قرقنجيسى بطالت
كسل وبطالتدر امور اخرتدن تكاسلدن مثلا صوم صلوة وتعلمده تكاسلك وبطالتدر جدا مذمومدر
رد ومحبتدر دليل حق جل وعلانك سورة النجمده بو قول شريفى كافيدر وان للانسان الا ما سعى معناى
شريفى دنياده اندوكى سعيدن غيرى اخرتده نفع ويرر بر شئ يوقدر ديمكدر رسول اكرم كسلدن
استعاذه ايتدوكى ثابتدر وانك مقتضاسى نفسى وبدنى هلاك ايدر وجماداته لحوق وابطال حكمت او
لدوغيدر وعلاجى وسعى اسبابيله مجانست واصحاب كسالت وبطالت اولنلردن اجتناب ايتمكدر
اى بو سعى ايتمكه بيوردى خدا وان ليس للانسان الا ما سعى سعيدركارى هميشه عاقلك
عادتيدر كاهل اولمق جاهلك سعى ايت بولور سعادت بيكان كاهل اولمقدر تشفاوتدن نشان
قرقنجيسى عجله بر مقصودك سرعتله حاصل اولمسنه قلبك باعث اولان حالتدر بو ايسه دويا خود
خاطره كلن امره فكر عاقبت ايتمكسزين اول وهلهدن شروع واقدام ايتمكدر قرق ايكنجيسى تسويف
عمل تراخى وقتدن تأخير ايتمكدر يعنى عملى اوزرينه لازمسى فرض ويا واجب اولان عملى تأخيردر عمل
اخروية جدا مذمومدر وضدى مسارعه ومبادرتدر كه حق جل وعلا خيراته مسارعه ايله موصوف
عباد مؤمنينى مدح بيوردى وثانيا كرعنده سفيرنزى مسارعت ايتمكده امرى بيوردى قرق اوچنجيسى

Copyright © King Saud University

فظاظة غليظة وكبر الخلق اولان بدخولقدر بو مؤمنه اذى وخوف فتنه ترحمت واجماعدر رضه بيلن ورفقدر
نزف دردنجسى وفاحشدر اوناز لق فتى بوذلولكدر نفسك قبايح ارتكاب خوفندن عدم اعصار دروضدى چيار
فرق بشنجسى حزن فى امور دنيا دنيا امورنه حزندر اول غم دنيويه نك فوت اولمندن تأسف چكمكدر رفق التنجسى
خوف فقر امور دنيا ايچون خوفدر ذكر بر مكروه دنيويه اصابت ايتمك خوفندن اوتورى قلبن منقبض اولوب صقلمسيدر
فرق يدنجسى غش فخر مناعتك عيبك اورتمكدر زيرا غش وغلدر كه كشى شوئه اصابت ايدرسنن اجتناب ايلمز
ومناعتى بيع مراد ايتدكده عيبنى صقلبوب كوسترمكدر رغش حرامدر رفق سكزنجى سى فتنه بر فائده دنيويه سز
ناسى بلا ومحنته واختلاف وبلا ايرا اوغرتمقدر رفق طقوزنجى مداهنه دراحوردينده ضعف فتوره درلر يعنى
كشى بر معصيتى مشاهده ايتدكده كمسنه يه ضرر اصابت ايتمكسزين تغييرنه قادر ايكن سكوت ايتمسى ضعف دينندن ناشئ
حرامدر حتى سويلمنوب سكوت ايدن شيطان اخرسدر بيورلمشدر وضدى صلابت فى الدين دركه كشى امر معروف ونهى
منكر ايتمكده ساعى اولوب كمسنه نك لومه لائمندن خوف ايتممكدن عبارتدر اللنجى انس بمخلوق خلق ايله انس
والفتر معتاد اولوب مفارقتلرندن توحش ايدوب غريب ايتمكدر بوايسه مذمومدركه ناسدن مانوس اولمق
افلاس علامتيدر ديمشلر اللى برنجى خفت اول اعضانك هرجانبه تحريككدر فائده دينيه ودنيويه سز ضدى
وقاردركه كشى يقماده وسويلمده وحركتده حاجتى قدر ايدب زياده سندن احتراز ايتمكدن عبارتدر اللى ايكنجى
عناددر كه كشى حقى بلدكده نفكره انكار ايتمكدر سببى ريا ياحقد وياحسد ويا طمعدر اللى اوچنجى تمرددركه
كشى حقى بلدكده نفكره انكار ايتمكدر يعنى كشى حقدن ابا واجتناب ايدوب كندودن بوقاردر اولدنى وعظ
ونصيحتى قبول ايتيوب اطاعت ايتمكدر سببى ريا ويا كبر ويا عجب ويا حقد حسد ياطمع يا اتباع هوادر اللى دردنجى
صلف صلفدر كه اول تزكيه نفس يعنى كندو نفسنى اوكمكدر وامورنه قادر اوزره قدرتن اظهار ايدوب وامور غريبه دن
خبر ويروب وكذبنى وكلام غيرى عدم تصديقدن مبالاتى اولمامقدن عبارتدر وبو خلق ذميم وعجبدن ناشيدر
اللى بشنجى نفاقدر كشينك قولى فعلنه وظاهرى باطنه اويمامقدن عبارتدر اللى التنجى جربزه در اول براداكه
ملكه دركه معرفتى ممكن اولميان شيئه دعوت ايدر متشابهاتك تفسيرى تفصيل اوزره مور ايتمكدر اللى يدنجى غباوة
فكر وفراستدن ايتمكدر وضدى كبرى فطنتدر ادراكى قوى اولمقدر وعلاجى تعلم جد وسعيدركه حضرت امام ابو
حنيفه رضى الله عنه امام ابو يوسفه خطاب ايدوب ديديكه سن ابتدا حالنده احمق ايدك علم شريفه مداومتك سنى دائره
حماقتدن چقردى امدى صقين كسلدن درسه مداومت ايلر زيرا كسل شومدر وافت عظيمه در اللى سكزنجى
شره شره طعام وجماعه حريص اولمقدر اللى طقوزنجى خمود دخمود اولدركه نفس بهيمنك اعتدالدن كه شرع
وعقل تجويز وتحسين ايتدوكى مأكول ومشارب ومناكحه على وجه الاعتدال تصرف وتناول ايتمكدر وبو قوتنك افراطى
فجوردركه دائره شرعدن وعقلدن تجاوز ايدوب محرمات ومكروهاتى تناول وفواحش ودخى قبايحدن منع ونهيدن
وبونك تفريطى خمود درلر خمود اولدركه بالكليه ترك شهوات مباحه ايدوب ياهلاك بدن ويا انقراض نسل وعقيم اولمغه
مؤدى اولمقدركه تعريفى سبق ايتمشدر التمشنجى اصرار معصيت اصراردركه كشينك هركاه بر معصيتى اشلبدوبا
احيانا ايتمك قصدينك دوامندن عبارتدر زيرا اصرار كشى گرفتار ذنب اولمقدن خالى اولمز بو دخى وجهين دينلكز

اصراردر

اصرارك ضررى بيانندن مستغنيدر وضررى غيرته عظيم ايدوكى كناه صغيره كبيره قلمسندن معلومدركه واصرارك
ضدى توبه وانابتدركه كشينك جناب بارى تعظيم ايدوب وعقوبتندن خوف ايتمسندن ناشى معصيتى قصدندن رجوع ايدوب
بردخى ايتممسندن عبارتدر بوخصالك راه خدايه لازم اولان اولدركه اجمالا طريقى اوزره ذكر اولنان التمش عدد صفات
ذميمه ايكيدروب قلبنى رذائلدن تخليه وفواضل خلاف ردئيه ايله نفسك صفتيدركه عناصردن اولمغيله اعمال الحبث
نوابن كيدروب التسافل اسفل سافلينه رد ايدر بونك علاجى هر صفت ذميمه نك ضدى واسطه سيله تبديل اخلاق حميده فضا
ايله مؤثر ايلمدر زيرا صفات ذميمه قبيحه كيدرمينجه صفات حميده حاصل اولمز تصويف دخى بونلردن عبارتدر كم
شوف تعريف ايدوب ديدى كه تركه هردنى واخذ خلقنك چقوب وسنى وعالى خلقه كيرمكدر وتبديل اخلاق ايسه
موت ايله وموند نصكره واقع اولان ايله نفسنى فوزة متقعدر نتكم حق جل وعلا قرآن عظيمده بيورر قد افلح من
زكيها وقد خاب من دسيها يعنى نفسنى پاك ايلين مطلب اعلايه واصل اولدى ونفسنى ذنوب ظلماتنده
ترك ايلين سعادت ابديه دن زيان ايتدى ديمكدر ومن الاخلاق الحميدة غير ماذكر ضمنا وتبعا الاستقامة وهى
الوفاء بالعهود كلها وملازمة العدل والتوسط فى كل الامور وافات قلبيه ضمنده مذكور اولان اخلاق حميده دن
ماعدا استقلالا ذكر لرى مهم اولان خصال مرضيه دن برى استقامتدر كه كشى عهودات تهد وفا ايدوب وهر حالده
مفارقت ايتميوب وجميع امورده حالت متوسطه تحرى ايتمكدر قال الله تعالى نتكم حق تعالى سورة هودده بيوردى
فاستقم كما امرت يعنى يا محمد طوغرى اول نتكم طوغرى توحيد اوزره والله تعاليه عبادت قلق اوزره نتكم سكا امر
ولندى حضرت رسول اكرم طرف الهيه دن استقامت كامله ايله مأمور اولمشلردر والادب وهو حفظ الحد بين
الغلو والجفاء بمعرفة ضرر التعدى برى دخى ادبدركه كشى غيره تعدى وجورنك ضررينى بيلوب مقدار انده
قرار وتفريطدن حذر ايتمكدر والفراسة وهى خاطر تنشؤ من قوة الايمان تهجم على القلب فينفى ما يضاده بردخى
فراستدركه كشينك قلبنه قوت ايمانيه ناشى اولان امورك هجوم ايتمسندن عبارتدر قش امام قشيرى رحمه نقل وتخريج
عن ابى سعيد رضى ان رسول الله عليه وسلم قال اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله تعالى ابى سعيد الخدرى
رضى الله عنه روايت ايدركه رسول الله عليه السلام تحقيقا بيوردى ضمير كرده اولان عبد مؤمنك فراست واطلاعندن
صاقنوب وايلكز زيرا مؤمن بوحه نور الله ايله كورر وكوكل كوزى نظر ايدر ديمكدر والتفكر فى نفسه هل هى
متصفة بمعصية فيتوب او متعرضها فيحترز او يعذر ان يشكر الله تعالى على التوفيق برى دخى تفكردر كه كشى كندو حالنه فكر
ايدوب معصيت ايتدى توبه ايدوب معصيت عزمت اندیشه احتراز ايدوب لكنند بو عيسه توفيق الهيه يه شكر
ايتمكدر وفى الطاعة ليتدارك مافات منها ويحترز عن تركها ويشكر على توفيق الله تعالى عاحصل منها وياخود طاعت
امرنى فكر ايدوب فوت ولانى تدارك ايدوب وفوتندن احتراز ايدوب وبرينى حصول اولانك شكرين ايتمكده
الله تعالينك توفيقى اوزره اولدوغنه بناء وفى خلق الله تعالى واياته فى الانفس والافاق حتى تزيد وعظم
فيه معرفته عظمة الله وقدرته وعلمه وحكمته فيحصل فيه محبة الله تعالى والشوق اليه والانس به وياخود انفس افاقده
اولان ايات عجيبه فكر ايدوب حق جل وعلانك وجودنده خلق ايلدوكى صنايع وبدايعه نظر قلوب انده عبرت پذير اولوب
الله تعالينك عظمت وقدرت وعلم وحكمتى بيلمكدر ذات باكمالنه محبت صادقه ايتمكدر نتكم سورة ال عمرانده حق تعالينك بو قول شريف

دیل كافیدر بیوردر قال الله تعالى ويتفكرون في خلق السموات والارض يعني كوكلر و يري يوغيكن خلقنده تفكر
ايدنلر ذات باري جلت عظمته خلق عجائبنده تدبير مسترشد اولدقلري نص قرآن مدلوليدر و لوايت كريمه
موجبنجه حق تعالينك بو زمين اوزره خلق ايلدوكي عجايب و بدايعه بقوب انلردن كمال عبرت الدوب بو زنده سير
ايدوب انده اولان غرايب و صنايعه نظر قلوب قدرت خالقي بيله و جناب عزتك مصنوعنده اولان اثارني
و حكمت بالغه سني مشاهده قلوب بو ايتك تفسيرنده كشاف دركه تفكر قلبه مخصوصدر و قلب اشرف اعضادر
اشرف اعضايه مخصوص اولان دخي اشرف در ايچون بر ساعت تفكر بر سنه عبادتدن افضلدر و بو حديث شريفي نقل
اتمشدر والصدق قولنده و معاملاتنده طوغريلق اتمكدر و سوزنده كرچك سويلمكدر و هو في سبع في القول ضده
الكذب اول صدقك اسمه قولنده يدي خصال حميده واردر ضدي يلاندر و في النية الاخلاص بونده سنت اسلامده
الله تعالى ايچون نيتي خالص اتمك و جميل اتمكدر زيرا طاعتلرده اخلاص اوچ وجه اوزره در اول توحيدده ايكنجي عمل صالحده
اوچنجي تخلصي كناهلردن اقلاع ايله استغفار اتمكدر و في الوعد و في العزم قوتهما و خلوهما من الضعف و التردد و في الوفاء
تحقيقه و انجازه عدم و في الوعد و العزم و في العمل موافقه للباطن و عدم دلالته على امر لم يتصف به و في مقام الخوف
و كثرته والصديق من اتصف به جميعا يعني دخي كشي عزمنده و قولنده و وعده و وعيدنده وفا و انجازده
وعده سنه تعجيل اتمكه يبنه كوترب و عمله و خوفنه قوت و كثرتنده صدق خلوص اوزره اولمقدر كه صديق اسميله
سنی اولان لو وجه مشروح اولنلرك جمله حالكري بو خصال حسنه و صفات حميده حالكري ايله موصوف اولنلردر والرباط
و هي ربط النفس في طاعة الله تعالى يعني فتح ميم و كسر با ايله اول نفس طاعة الهيه بش خصلت حميده ايله اراسته
قلوب بغلمقدر و قوت عمل حسنه نفسك قرار بولمسي بر لرين كوزليوب صقلمق و هر كشي كندو نفسي امرنده اهتمام
تمام ايدوب و اصلاحنه اقدام اتمكدر للمشارطة على النفس اولا بترك المعاصي و ترتيب الوظائف و الاوراد في كل يوم و ليلة
اول نفس اوزرينه معاصينك تركني اولا الزام اتمكدر بعده كوندوز و اوراد ينك ترتيبنده مداومتي كندويه شرط
اتمكلرد اتمكدر ثم المراقبة بمراعات القلب للرقيب باستدامة العلم باطلاع الرب و النظر اليه في اثناء العمل
و قبل و بعده هل كفى بالشروط على وجه التام يعني عند بوندن صكره هر حالده اطلاع الهي بلوب هر وقتنده
حدود الهيه حفظ و رعايت ايليوب اول ايشدكلري و صكره ايشدكلري عمل نظر ايديكوره اول عملري شروطي
اوزره مي اتدكلر شروطي اوزره ايده ميوب زائل اولانلري تدارك اتمكدر شو وظيفلري قلبده ترغيب مراعاتدر
عبادتك حد و حدودني حفظ اتمكدر فوت اولنن قضا اتمكدر ثم المحاسبة بعد العمل هل اتم الشروط ام نقص
بوندن صكره اتدكي عملك شروطني اتمام ايدوب محاسبة نفس ايدب نقصان واقع اولدي سه ثم المعاقبة
والمعاقبة ان نقص بنحو الجوع والعطش والسهر والنذر بالتصديق و نحوه حتى لا يرجع ايدر ثانيا بوندن صكره
بر دخي وقوع بولمق ايچون نفسنه عتاب ايدوب نفسيمزه تربيت و تقويت قيلاوز بو درجه يه كتوره كمل
غير اشكله قدرت كلداج و صومه ياخود بندر اتمكلر و صدقه و بعكلردني بوكا بكزر رياضتلر ايله
مرادين منع اتمكلر ذنوب ايده سوكنتكي ترك ايليه بر دخي نقصان طاعت اقرمسنه قلبني على وجه الكمال
طاعت الهيه ربط اتمكدر مجموع ما ذكر من الاخلاق الحميدة تسعة و اصالة ثمانية و سبعون مجموعسي شول

ذكرى

شول ذكر اضداديله بو اخلاق حميده اوزره على وجه الكمال ذكر اولنور ان شاء الله تعالى اولنجس
شكر اخلاق حميده نك اوتكسي ايماندر ايمان لسان ايله الله تعالينك وحدانيته و رسولنك حقيقته
اقرار ايدوب تصديق اتمكدر بو كتابده ذكر اولنانلرين جميعسنه ايكنجي اعتقاد اهل السنة اعتقاد
اهل سنتدر اولكه جميع انبيا و المرسلين و صحابه نك بعينك اعتقاد ايلدوكيدر اوچنجي اخلاص طاعتلر
دنيا نفعندن توب قصده تجريد در يعني حق جل و علا يه عبادت اتمكدر بو وجه كه اول عبادت ايليجك
كندولرين مدح اتدكلرين سومكدر زيرا ريانك قوسي محبت مدحدر اخلاص زياده قل و برن بودر
دردنجي احسان الله تعالى كوردكي عبادت اتمكدر اكرسن انی كورمزسك اول سنی كورر بشنجي تواضع
تواضع اولدركه اظهار قلدر اولكه مرتبه سندن اشفي ولهذا تواضع اكابر و اعاليه سحسندر التنجي ذكر اتمشدر
اولكه عبادة و طاعتي حق تعالينك توفيقيله اولدوغني اتاعقد و عبادتنه ثواب ويرن و قدرتنك عالي
بيدن الله تعالي ايدتجي نصيحة اولدركه غيره خير مراد ايلمكدر نصيحت كرچه بر جوجه كلامدر اما
معاسي كثير كلام عربده بو بلدر بر لفظ جامع و قدرتكم هشام عبد الملك بن داود تابعي حضرتنه بو خادم
بكيدن استفسار ايدوب نصيحت طلب ايلدكده تابعي سلطنت و مصالح رعيت كلي مصلحتدر دنيا
اخرت ونك سوالدن بجه خوص بسورديكه جواب ويره ديلركه هر انچه نك مصوي طريق شرعه موافق و مصالح
رعيه مطابق كوكده ديو جواب ويردكلرنده هشام ديديكه بو كلام قادر در بو حاذقي كي بيوردقلركه هر اولكه
انش روز خذن كوزاق و نعيم بهشت كورمك مرادي اولدحوم اولشان دولت نشاط طالب رضاي رحمان اولور
نصيحت قبول ايدر بيوردقلر زيرا كتب لغتده نصيحتك معناسي هر حالده هر مخلوقه خيرخواه اولمقدر سكزنجي تصوف
اولابسر رسول اكرم طريقنه اتباع جفا طريقندن اجتناب در نتكم تصوف تعريف ايدوب ديديلركه هو الخروج من دعوى
حق عرذني والجي شفقدن چقوب و هر سني وعالي خلق كورمكدر طقوزنجي غيرت مؤمنك لوجه الله غيرتكر لوجه الله
رضاء الله موافق اولميان عملي كوريه تحمل اتمسي واجبدر زيرا غيرت قلبده حرمي قواصي و مقدماتدن منع و
جر باعث اولان اضطرابه و قوعيدر عند التحقيق اشتراكه كرم عدا تمدن ناشيدر نتكم سعد بن عبادة رضي الله عنه
بركون مجلس شريف نبويده يا رسول الله اجنبي اهلم ايله بر يرده كورمكي فرض ايتسم سني حق اوزره بعث ايدن جناب كبريا
حقيچون معامله في حسبه دورت شاهد شهادتنه توقف غيرت و حميتم تحمل ايتمز قتلنه مباشرت ايدرديم بو سوز
الله حضرتنه عرض اتدكده انكار ايتميوب انصاره خطابا سعدك غيرتنه تعجب ايلرمسز عظمت باري حقيچون بنم غيرتم سعدك
زياده در و الله تعالينك غيرتي بندن زياده در و غيرت باديتي زياده بر مخلوق يوقدر كه ظاهر و باطن فواحشك تحريمنه
باعث اولان غيرت الله جملدن اكثر اولمسيدر بو دليل مؤمنك كندو نفسيچون غيرتنك وجوبنه استدلال اولنمشدر
اونجي غبطة في عمل الاخرة عمل اخرتده غبطه در اولكه حق تعالينك معارف علميه و عمليه دن قرينه انعام ايلدوكي
نعمت تمنا ايدر سنكر بنمده بولميجه اولسون ديمكدر عبارتندر اون برنجي سخاوة سخا اولدركه نفسه بذل اتفاق ملائمت
سهل اسان اوله شو بلكه لايق و واجب اولان مقداري محل و مناسب اولان مواضعه صرف و ايصال ايتمكدر نتكم ثواب
نائل اولنه اونوري زيرا مدح استحبابده ايات كتاب كريم متكاثره و احاديث نبي رحيم متوافره در مستقل تاليف كتاب

نفسی زیاده دشمندر بویله عارلق اولدرکه کشی غرایض کندو نفسیله ایده دورشمق وچالشمق ایله نفسین
قهر ایده تحقیق زیاده زاهد واخرته طالب وراغب اولوب خلقدن منفرد واشتغال هوادن منقطع اولمقدر
یکرمی سکزنجیسی تحقیق اولدرکه اول عبرت حجت سز اقتدا ایتمیه یکرمی طقوزنجیسی قصر امل اولدرکه وقت مرتبی
ایچون مجمل حیاتی مواد ایتمیه در واخر اوقات حیاتکزی نصب عین ایده کوزیکز او کندویه بمحل اجل دیتوب زهر
بدلذینکدر اوتوزنجی ذکر موت یعنی دائما انا عقدر غافل اولمقدر دائما موتک طولوبنیدر کلمسین تفکر
ایتمکدر وذکر موته اظهار اکثار ایتمک نظیر دنوب سببیدر اوتوز برنجیسی تفویض یعنی نظر امین اولیاندر بوده تحز
امورینی الله تعالی حضرتنه اصمرلغدر اوتوز ایکنجی تسلیم یعنی حق جل وعلانک امرینه انقیاد وطبعنه ملایم اولیا
برده اعتراضی ترک ایتمکدر یعنی شرایع الهی ونوامیس نبویه برده وارد اولان تکلیفات واحکامی واغدرین طرفندن
وارد اولان رسوم وآداب اسلامی مقتضای طبع بشریته مخالف دخی اولورسه طاقت وجد ورضا قلب ایله قبول
وتلف ایده اوتوز اوچنجی تملق فی طلب العلم یعنی طلب علمده تملق اولدرکه استاذنه وشرکاسنه تذلل وتملق
علم استفاده ایتمک ایچون وتورنجه پاشا قلنمقدر رئیس طالب العلم لابد ذکر اوستادینه وشریکلرینه تملق
ایلمک حتی انلردن استفاده ایلمکدر اوتوز دردنجی سلامت صدر عن حقد یعنی سلامت صدر اولدرکه
برکیمسه قلبنده کین طوتمقدر یعنی اولقدر براحد اشتغال ایتمکدر زیرا نفس اراده مختلفه تصادم
وهواء متخالفه تعارضیدر کن محافظت وشفا فی مجالست ووفاقی ترک ایتمکدر اوتوز بشنجیسی شجاعت اولدرکه
شبهاتی ونفی شرع اوزره ومروت اوزره سیاست ایتمکدر وعند الحرب قوی القلب اولمقدر اوتوز التنجی
حلم یعنی نفس انسانیه برطمانینت وقرار وترک اضطراب واضطرار اوله وجهله که عواصف ضیم وغضب
متزلزل وکوه قاف تنزل ایلیه وغضب کلدکده وقت نفس ساکن ایده وخصمی اسوکیه کناهن عفو ایده کندو جورنه
تحمل ایده کن اولدکه دشمنلکی نجدر سراول دشمنک خیرین کسیه شاید انصاف کلدر دوست اولدریو انتقام
قصد ایتمکدر زیرا حلم غضبک عدم هیجانندن عبارتدر ولمقلی هیجانندن صکره نفسک سکونندن عبارتدر
اوتوز یدنجیسی رفق یعنی رفق نفس مطیع ومنقاد اولمقدر رب العالمینه عبادت وطاعت ایلمکدر اوتوز سکزنجی
انابت یعنی حق تعالینک رضاسنه شرعه موافق اعمالیله عمل ایده شرعه موافق اولمیاندن رجوع وپشیمان او
اولمقدر اوتوز طقوزنجی وفاء عهد اوندیغ عهد ایلدوکی شیئی حفظ ایتمکدر قرقنجیسی انجاز وعد یعنی بر
وعد ایلدوکی شیئی اشلمکدر اکر شرعه ایسه انجاز وعددن عدم مغادرتدر قرق برنجیسی حسن ظن
اولدرکه حق جل وعلا حقنده اعتقاد ایتمکدر که حق تعالی توقرینه فضلیله معامله ایده قوم حقلر مومنلر
حقنده صلاح ظن ایتمکدر مادامکه شرعه مخالف شیئی مشاهده ایتمیه زیرا مومننک ظاهر العدالت اولان
فساده حمل ایتمک حرامدر وصلاحه حمل مسکوک الحال اولوب صلاح وفساده محتمل اولانی صلاحه حمل ایتمک مستحبدر قرق
ایکنجیسی زهد یعنی دنیادن اعراض ایده وزینت دنیانی ترک ایده ونفسی باقی اختیار ایده وفردای ایام حیاتنی
عنداغبوه هرکاه کندی وموتا یرملحق ملاحظه ایتمکدر قرق اوچنجیسی قناعت یعنی نفس ماکل ومشارب وملابس ومشابه
وغیرلری استعمالندن شیئی یسیر ایله که سدرمق ودفع ضرورتدر اکتفا ایدب طلب مزید ایلمیه اما بو اکتفا رضا ایله ولنا

قابلیز

قابلیر براشتباهات جهتندن اولبچه مالر ایچون اولیاندن شیئی ایله اکتفا ایتمکدر قرق دردنجی رشد یعنی مالنی ودینینی
قورکلمک برتلمک کشینک عقلانک قوتیدر وکمال بلوغیدر قرق بشنجیسی سعی اما سعی اولدرکه فعل کسب ایتمکدر وکلالتی
بشمره عدم بطالتدر قرق التنجیسی انادت یعنی اولدرکه اناءت وافاضل وامثلندن اقران وامثالندن صدقه اوزره
بجت ایدوب وبذل مال ونعمت قلوب محبتلرینی اکتساب ومودتلرینی اجتلاب ایتمکدر زیرا انادت تودد معناسنه در قرق
یدنجیسی مبادرت فی عمل آخرة یعنی عمل آخرتده اولنلری ایومک وتعجیل ایله لازم اولان شیئی یعنی عمل آخرتی وقتنده تاخیر
ایتمکدر قرق سکزنجیسی رقت یعنی نفسنده ابنای جنسنه عارض اولان الم ومحنتدن تاثیر وانفعال کلمکدر بشرط
انکه انفعالی قوتلندر اضطراب واختلال کلیوب بلکه مجرد ابنای جنسه احسان وافضال ایتمکه مباشر اولمقدر قرق طقوز
نجیسی شفقت یعنی ابنای جنسنه عارض اولان ملال ناملایم ومتنفر وانلره ایرشن آلامدن متالم ومتاثر اولوب
نصارهمتن ازالسنه مقصور واقصای وسعی ورفع ودفعنه موفور اولمقدر اللنجیسی حیاء یعنی نفسک انقباض وانحصار
کلمکدر شول زمانکه برامر قبیحه ارتکاب ایده وکندو شعوری اولدکندویه مذمت استحقاقی کلمکدر انک کراهتندن
اللی برنجیسی صدق برتبه امور دین اول علوم فنوندر اللی ایکنجیسی انس بالله عظیم الشان ایله انسیت اولوب هیشه عوام
ملاقاتی تشنده الله تعالینک ذکرندن منع اید وکندن اوتوری اللی اوچنجیسی شوق الی الله تعالی یه شوقدر یعنی ذکر
الله ایله طاعتدر زیاده میل ایلمکدر اللی دردنجیسی محبة الله یعنی کشینک قلبنده الله تعالینک ذکرندن غیری برشیئی
اولمقدر وحق تعالینک اوامرنی اداء اوزره ونواهیسندن اجتناب اوزره مواظبت ایلمکدر اللی بشنجیسی وقار یعنی
نفس کسب مطالب طرفنده ملازم ومطلب مقاصده ایتمکه جازم اولدقده اطمینانی زیاده ایله حاصل اوله وسبوت وعجز تامناسبندن
احترازکامل ایده اما بشرط انکه فوت فرصت مودی اولمقدر اللی التنجیسی ذکاء یعنی ذکا بر ملکهدر که انک سببیله مقدمات
استخراج نتایج ومواد اولدلرندن استنباط مطالب سهل واسان اولور بو ملکه مقدماتی متجددن انتاج مطالب ایتمکده
مداومت ایتمکله حاصل اولور اللی یدنجی عفت یعنی نفسنی محارمدن ومناهیدن منع ایتمک ومشتهیاتی وفق شرع ومروت
اوزره مباشرتدر اللی سکزنجی استقامت یعنی اعتقادده ولسوکی عمله اولسون اول حدیده حمل سنده طوغری ایتمکدر
وقارا مورده حمل سنده عدل وتوسط ملازمتیدر نتکم حق جل وعلا رسولنه ومومنلره استقامتی امر ایدوب بیوردیکه
فاستقم کما امرت بالحد طوغر واوب حکم طوغرن توحیدا وزره وعبادت تخلی اوزره نتکم سکا اوبهکدر اللی طقوزنجی
ادب یعنی نفس امورلازمه ومصالحدن ترتیب ملایم وتقدیر مناسب ایتمکه ملکه ایدنه وخلق جفا بینندن مخدحفظ
غیرینک ضوری مع قبیل بلوب معاملتنده افراط وتفریطدن حذر ایتمکدر التمشنجی فراست یعنی کشینک قلبنده
نوت ایماندن نشئات ایدوقلب اوزره هجوم ایدر زیرا مسلم اولان کوکلی کوزیله نظر ایدر انک اطلاعنده صافیقدر
التمش برنجیسی تفکر یعنی کشینی کندو حالنی تفکر ایده وفکر ایله نفس عاصیه بحسب عصیانه متعرضیه بامطیعه حق تعالینک
لطفنده تامل دروایات افاقیه وانفسیده تامل ایدر اکر معصیت اتدیسه توبه ایده واکر طاعت اتدیسه احتراز ایدوب
بکبسه بوغسد توفیق الهیه شکر ایتمکدر وباخود انفس وافاقده اولان ایات عجیبه فکر ایده وحق تعالینک حکمت و
قدرت وعلم وحکمینی ملحکارات باکی انده تجیب صادقر ایتمکدر التمش ایکنجی صدق یعنی کشینی قول وفعل واعتقادنده شرع
موافق اولمقدرکه صدیق اسمیله مسمی اولنوب وجه مشروح اوزره اولنلردر التمش اوچنجیسی مرابطه یعنی کشینی نفسی طاعته

اولقدر اما جودة الفهم فكر ونظرده اولمز غيريده او لوزيرا لوازمدن ملزومات انتقال وقضيه‌دن عكس نقيض و
عكس مستويه انتقال فكر ونظردكلدر زيرا نكم علم میزانده تحقیق ایلمشدر ج اما اوچنجی الذكاء سرعة اقتداح النتايج
برملكه‌در كه اكل سببيله مقدماتدن استخراج نتایج وموادا ولندن استنباط مطالب ایتمكه بر اوله ومداومت ایتمكه حاصل
اولور د اما دردنجی حسن التصور البحث عن الاشياء بقدر ما هی عليه برملكه‌در كه انك سببیله بحثده واستكشاف
مطالب ایتمكده هر ماده به مناسب اولان حد ومقداری حفظ ورعایت ایدوب سویله كه نه واجب اولان نسنه‌ز لده و اهمال وبر
مدخلی اولمیان امده وقبض واستعمال ایلره ه اما بشنجی سهولة التعلم قوة النفس على درك المطلوب بلا زيادة برملكه‌در كه
انك سببیله نفسده حدت وزكاء حاصل اولور كه خواطر متفرقه مانع ودافع اولیوب كلیتی ایله مطلوب جانبنه توجه ایدوب
تحصیل ایلر و اما التنجی الحفظ ضبط الصور للذكر یعنی برملكه‌در كه انك سببیله نفس تعقل ایتدوكی وتحصیل ایتدوكی
صور معقوله یی متخیله یی كما ینبغی حفظ ایلر ز اما یدنجی الذكر استحضار المحفوظات یعنی برملكه‌در كه انك سببیله نفس حفظ ایتدوكی
نسنه‌لردن هر نه زمانده مراد اولسه تذكر ایده ایلر انواع فضیلت حكمت بو داقلری بو نلر در كه شرح اولندی وشعب الشجاعة
تحتنده اولان انواع فضیلت اون ایكیدر ا اولكیسی كبر النفس استحقار اليسار والفقر والكبر والصغر یعنی كبر نفس اولدر كه راحت
وهوانه مبالات ونفقر وغنا ویسار وعسار التفات ایتمیوب بلكه مدح وذم طرفینی فنته دیكسان در دنبوی وطوئف نظر همتنده
متساوی اولوب حر ملایم تحمل قادر ونقلب احوال ومشاهده تفاوت احوال فقر همتنده قصور كلمك لسنه اندن صادر
اولمیه دیكدن عبارتدر ب اما ایكنجی العفو ترك المجازات بسهولة من النفس مع القدرة یعنی انتقام ومجازات بالعقوبة
ایتمكه ومكنت ورایكن ترك ایدوب عفو ایتمكدر وكر مجازات بالاحسان ایدر سه دخی احسن وازین نتكم دیمشلر بیت
بدی را بدی سهل باشد جزا اگر مردی احسن الی من اساء ج اوچنجی عظم الهمة عدم المبالات بسعادة الدنیا وشقاوتها یعنی عظم
همت اولدر كه نفس طلب جمیل حقیقی وكمال ذاتی قلقده نظر عالی ومحل رتبی بلند اولوب جهانك دفع جاه سعادت
وشقاوتی نظر اعتبارندن ساقط اقبال ورفعنده راضی وادبار دولتدن ساقط اولدوغی مرارت ترك تجربدن دخی
تنفر واضطراب كوسترمیه دیمكدن عبارتدر د اما دردنجی الصبر قوة مقاومة الالام والاحوال اما صبر اولدر كه نفس جزعدن
حبس ایتمكدر یعنی نفس مكروهی اولان نسنه كه بلا ومحنت وفراق در ومعصیته متوجه اولدقده جزع قبیح ایتمیوب تحمل ایتمكه قادر اوله
یعنی نفس اماره وشیطان مكاره معاصی واثام طرفنه دعوت ایدیجك قوة مصابره وتقوا ایله دفع ایلیوب راه راستدن جقمیه بو مقامده
تعریف اولنان صبر بودر كه ه اما بشنجی النجدة عدم الجزع عند المخاوف یعنی نجدت اولدر كه نفس مواضع مخاوف واهوال
وهجوم عظام احوالده صبر وثبات وتحمل ایتمكه قادر اولوب جزع وفزع وعرض حیل امورنا مناسب صادر اولمیه و التنجی الحلم
الطمأنينة عند سورة الغضب یعنی حلم اولدر كه نفسه شایسته طمأنینت وقرار ده ترك واضطراب واضطرابدن اوله ملكه
عواصف ضغم وغضب متزلزل وفرار كوه قاف ده نه تعزلزل ایلمیه دیمكدن عبارتدر ز یدنجی السكون الثابت فی الخصومات والحروب یعنی
سكون اولدر كه خصومتلرده ومحاربه‌لرده كه حمایت حمای دین وملت ورعایت دائرهٔ حرمت ایچون واقع اولور خفت
وسبكسارلق كوستریوب سخره دشمن نون ومحل طعن طاعنون اولمیه ح سكزنجی التواضع استعظام ذوی الفضائل ومن
دونه فی المال والجاه یعنی تواضع اولدر كه نفس جاه رفعتده كندودن اشاغی اولانلره ترفع قلمیه وانلردن كندو نفسنه مزیت اعتقاد
ایتمیه كندوده هرنه جاه ورفعت وار ایسه محض فضل وعطاء حق بیلوب كندو نفسنه مدح ایتمیه معدوم مطلقدر دون بونظرله

اولدر تواضع ممدوح در ولهذا تواضع اكابر واعالیدن مستحسندر اما تذلل جلب نفع یا دفع ضرر ایچون ایدیجك كما صنعه دیرلر
تواضع دیمز لر سائللر اند وكی تذلل كبی ط طقوزنجی الشهامة الحرص على ما يوجب الذكر الجميل من العظايم یعنی شهامت اولدر كه
نفس اكتساب امور شریفه وتحصیل مراتب علیه یه حریص اولوب ذكر جمیل حائز واجر جزیل فائز اولمقدر یعنی زیرك عقلی اولقدر
ی اوننجی الاحتمال اتعاب النفس فی الحسنات یعنی احتمال اولدر كه تحمل واعضاسی دروستیكارلكلی ایتمكدن فرسوده ایلمكدر یا
اون برنجی الحمية المحافظة على الحرم والدين من التهمة یعنی حمیت اولدر كه حمایت حمای ملت وحراست حریم نفس وحرمت
ملكده تكاسل وتهاون ایتمیوب اقصی الوسع سعی وكفایت كوستره یب اون ایكنجی الرقة التاذی عن اذی یلحق الغیر یعنی رقت
اولدر كه نفس ابنای جنسنه عارض اولان الم محنتدن تأثیر وانفعال كلمدر بشرط انكه افعال اقوالنده اضطراب واختلال
كلیوب مجرد ابنای جنسه احسان وافضال ایتمكه مباشرت شجاعت تحتنده مندرج اولان ایكی فضائل تمام اولدی العفت
اما عفت تحتنده مندرج اولان فضائل اون ایكیدر ا برنجی الحياء انحصار النفس خوف ارتكاب القبايح یعنی حیا اولدر كه
نفسده انقباض وانحصار كلمكدر شول زمانكه بر امر قبیح ارتكاب اندوكی شعوری اولدكده ویر مذمته استحقاق كلمكدن
ارتعاشندن ب ایكنجی الصبر حبس النفس عن المتابعة الهوى یعنی صبر اولدر كه نفس هوای میل ایتمیوب اسباب هوا یه مقاومت
ومدافعت ایتمكه قادر اولوب تا كه لذات قبیحه كه موجب ذلت وفضیحتدر اندن صادر اولمقدر معلوم اولدی كه صبر ایكی
نوعدر بریسی صبر عن المعاصی والاثام دركه شعب شجاعت تحتنده ذكر مرور اولمشدر ج اوچنجی الدعة السكون عند هيجان الشهوة یعنی
دعت اولدر كه حركت شهوت زماننده نفس ساكن اولوب زمام اقتیاد كندوده اولمقدر د دردنجی النزاهة اكتساب
المال من غير مهانة ولا ظلم وانفاقه فی المصارف الحميدة یعنی نزاهت اكتساب اولدر كه نفس كسب مطالب مكاسب جمیله‌دن
مقاصد حسنه‌یه صرف ایتمكه قادر اولوب مكاسب خبیثه‌دن ووجوه ظلمدن تحصیل ومصارف قبیحه صرف ایتمكدن اجتناب
ایتمكدر ه اولمقدر ه بشنجی القناعة الاقتصار على الكفاف یعنی قناعت اولدر كه نفس مأكول وملابس ومشارب وغیر
سنعمانده زیاده طلب ایتمكسزین اذنی ایله اكتفا ایتمكدر و التنجی الوقار التأنی فی التوجه نحو المطالب یعنی وقار اولدر كه
نفس كسب مطالب طرفنه عازم ومطلب معالی ایتمكه جازم اولدقده اطمینان رزانت ایله عامل اولوب وسرعت وعجله‌دن نا
مناسبدن احتراز كامل ایده اما بشرط انكه فوت صوت تحصیل موذی اولمیه ز یدنجی الرفق حسن الانقياد لما يؤدی
الى الجميل یعنی رفق اولدر كه نفس مطیع ومنقاد اولمقدر نیوع جهتندن لازم اولان اموره و بو منقاد اولمقدر ح سكزنجی
حسن السمت محبة ما يكمل النفس بعضی نسخه‌ده ما يكمل زائد الملكة حسن سمت اولدر كه نفسنك كندوده اخلاق جمیل ایله اراسته ایتمكه رغبتی اولمقدر
ط طقوزنجی الورع ملازمة الاعمال الجميلة یعنی ورع اولدر كه نفس اعمال مرضیه مداومت وافعال حسنه ملازمت
ایدوب نقصور وفتور عارض اولمقدر بحسب ولفقدن عبارتدر ی اونجی المروة الرغبة الصادقة للنفس فی الافادة
بقدر ما يمكن یعنی مروت اولدر كه ممكن اولدیغی قدر غیری فائده‌مند ایتمكه نفسك رغبتی صحیح سنه‌دن عبارتدر زیرا بذل
مال ایدوب وزیاده احسان الغیر وافاده ایتمكله نفس متحلی وسترپن وایصال نفع غیره‌دن همتی مترتب ومتوجه اولمقدر
یا اون برنجی الانتظام تقدير الامور وترتيبها بحسب المصالح یعنی انتظام اولدر كه اموره لازم ومصالح صالحه‌یه ترتیب
ملایم وتقدیر مناسب ایتمكه ملكه ایدینمقدر اما قربت اولدر كه نفس مال مكاسب جمیله‌دن كسب ومقاصد حسنه صرف ایتمكه قادر اولوب
مكاسب خبیثه‌دن ووجوه مصارف قبیحه صرف ایتمكدن اجتناب ایتمكدر مائل اوله یب اون ایكنجی السخاء ما ينبغي لمن ينبغي سخاوت

اولدركه نفسه بذل وانفاق مال ومنال اتمك سهل واسان اولدشو يله كه لايق وواجب اولان مفدارى محل ومناسب وقتلوند صرف وايصال اتمكه لمزمت ملكه محقق اوليه كه وصف سخاوت نفس شروع واعتبار عقلده افاضل فضائلدندر ومدح اسخيادن ايات كتاب كريم متكاثره واحاديث نبوى دخى متواتردر مستقل كتابلركه مدح سخا في الحجم مشتمر اولدر وبو نخته انواع فضائل ومكارم چوقدر مقام بسط كلام اقتضا ايدر دى اما مشهورلرى وهذا مختصر سكز انواع اوبو انواع فضائلكه سخا تحتنده مندرجدر التى نوعدر ا برنجى الكرم الاعطاء بالسهولة وطيب النفس يعنى كرم اولدركه نفع عام وفائده سى تام اولان امورده مصلحت اندوكى اوزره مال بولو بذل اتمك نفسه اسان اوله ب ايكنجى الايثار ان يكون مع الكف عن حاجة اما ايثار اولدركه مال وانواع كندو محتاج ايكن اخوانك احتياجات مشاهده ايدوب الكابذله صرف ايليوب وكندو صبر وتحمل ايده وبو عظيم فضيلتدر ج اوچنجى النبل ان يكون مع السرور يعنى نبل اولدركه اعطا واحسان اتمكله نفس نائل ثواب اولمقدن اوتورى سوينه وصفا بولمق د دردنجى المواسات ان يكون مشاركة الاصدقاء لهامواسات اولدركه ياران واخوان واصدقايه نعمت وحظوظ ومعايش ودخى مصالحلرنده معاونت ومضاهرت ايدوب مال واسبابده مشاركت ومساهمت كوستره ه بشنجى السماحة بذل مالا يجب تفضلا يعنى سماحت اولدركه بذل لازم وواجب اولميانلره دخى حسن رضا وصفاى قلب ايله بذل ايلكدر و التنجى والمسامحة ترك مالايجب تنزها يعنى مسامحت اولدركه ترك لازم وواجب اولميان نسنه لرى نفع غير ورضاى ماسوى ايچون رضاء واختيار واصدقات ترك ايلكدر وشعب العدالة يعنى اول انواع كه حس عدالت تحتنده مندرج اولان شعبلردر اون دردر ابرى الصدق الحمد الصادق بحيث لايشوبها غرض وبونزها على نفسه في الخيرات يعنى صداقت تحت صادقه دركه باعث اولور صديقك جمله اسباب فراغتى واستراحتى مهيا ومرتب قلمه وحقيقت اولدركه احكام شعاير وانيت شرعا وعقلا دخى ممكن اولان مواضعده دفع اولنوب وهر مضرتكه نفس اندن اجتناب صديقى دخى اندن تخليص وابعاد وهر مسرتكه نفس انى ايراد ايلر صديقه دخى ايصال وايراده اولنمقدر ب ايكنجى الالفة اتفاق الاداء في المعاونة على تدبير المعايش يعنى الفت برطائفه نك اراده وافكار واعتقادات وانظارى امور دينيه ودنيويه ده متطابق ومتوافق اولمقدر ج اوچنجى الوفاء ملازمة طريق المواسات ومحافظة عهود الخلطاء يعنى وفا اولدركه احباسنه واقرباسنه وفا ايده ومحافظة وعهده وفا اتمكدر د دردنجى التودد وطلب المودة الاكفاء بما يوجب ذلك يعنى تودد اولدركه افاضل واماثلدن اقران وامثالنه صدق اوزره محبت ايدوب بذل مال ونعت وتجنبلرى الكنا ومودت برنى اجبات ايلكدر هـ بشنجى المكافات مقابلة الاحسان بمثله او زيادة يعنى مكافات اولدركه غيريدن نفسه احسان واصل اولدقده مقابلنده دخى زياده احسان وانعام اتمكى ملكه ايدنه و التنجى حسن الشركة رعاية العدل في المعاملات يعنى حسن شركت اولدركه معاملات ومعاوضات دافع اولدقده انصاف ايله انصاف اعتدال ايله عامل اولوب شويله كه جمله معامله لرده شركاسى استحسان ايده لر ز يدنجى حسن القضاء ترك الندم والمن في المجازات يعنى حسن قضا اولدركه حقوق اخوان وخلايق وسائر نوع انسانى على احسن الوجوه قضا ايدوب منتدن عارى وندامتدن سالم اوليه ح سكزنجى صلة الرحم مشاركة ذوى القرابة في الخيرات يعنى صلة رحم وشاهد جمال اتمكه مقتضاء سنده عالرينى مراعى اوله وشرع احمدى ودين محمدى كه احسن الوجوه اوزره بو خصال مراعاتنه مشروعدر بو خلقك رعايتنه اهتمام تام واعتناء ما لا كلام مشتمل دخى

ضابر رسالت پناه بعثت لتكميل الاصنام ووصل الارحام بيورمشدر واول حضرتدن صلة رحم خصوصنده منقول اولان احاديث خارج حد حصردر ط طقوزنجى الشفقة صرف الهمة الى ازالة المكروه عن الناس يعنى شفقت اولدركه ابناء جنسه عارض اولان ناملايمدن متنفر والمه ايرشن الاميدن متالم ومتاثر اولوب فصارى الهمتى ازالسنه دفع ورفع ايتمكه صرف اوليه ي اونجى الاصلاح هو التوسط بين الناس في الخصومات عايد نفعها يعنى كسنه لر اراسنده عداوت واقع اولسه انلرك خصومتلرينك دفعنه بذل وسعى معين اوله شويله كه اراده بينلرنده قرداشى قوداشه كوكد دكرهو اينكه كندونفسنه هر نه صنور رسه اكا دخى لذت اعانتلرندن تكميل احبابه كافه لر كه حق جل وعلانك برنجى فولرى واردرلرى هم انه طلقك اصلحى مصالحلرنده ونسو الرو خلقه خيرى دكسون دبو خلق ابلمشدر پس منكه اصلاح الحماري ايچون انلرك اراسنده كوسون عداوت خصوسلرك ونسط مالده دفع مضرت اتمكدر يا اون برنجى التوكل ترك السعي فيما لا يسع قدرة البشر يعنى توكل اولدركه قدرت بشريه خارجنده اولميان سببيات سعى ترك اتمكدر ونقديرات ربانيه ده اضطراب بى فائده برطرف ايدوب حوالة امور بالكليه حق تعالى الهيه انمكال واثق ومعتمد اولمقدر يب اون ايكنجى التسليم الانقياد لله واوامره تعالى وترك الاعتراض فيما لا يلايم يعنى تسليم حق تعالى امرينه انقياد وطبعنه ناملايم اولان بنده اعتراضى ترك اتمكدر يج اون اوچنجى الرضا طيب النفس فيما يصيب ويفوت مع عدم التغير يعنى رضا اولدركه كشى طيب خاطر ايله قضا وقدره انقياد وتسليم وطبعنه ناملايم اولان تركنه واعتراض ايدوب هر حالده متغير اولمسدن عبارتدر يد اون دردنجى العبادة تعظيم الله تعالى وامره وامتثال اوامره يعنى توكل اولدركه اول جلد سعودكه فرانى كوكتدن انواع نعم جليه وخفيه واصناف احسان ظاهره وباطنه ايله وجود سعود اتمشدر خدمت وطاعتده سعى وكوشش ايدوب تقصير وتهاون بارگوريه س وسفربان دركاه حق كه رسل وانبيا وملائكه اصفيادر وصلوات وتسليمات ايله شريعتلرينه اتباع وانقياد اوامر ونواهى قبول وامتثال ايله سن دبو فضيلتك متمم ومكمل صفت تقويدركه احسن اوصاف وافضل اخلاقدر واول خود جمله مانهى الله عنهدن اجتناب واتقادر فليسبد مجموع الاصول والشعب خمسة وخمسون اصول شعب اوزره مبنيدر اصدكى اوتكه اصول ايله درت شعبه نك فضائلرين علماء عدد وبيان اتدكلرى اوزره مجموعى الكيدر زيادة تلتبين فضيلة على ماذكرنا يعنى مذكور اولان خصال حميدهدن متقدمين اكثر اخلاق في عبارة اخوان ايله تفسير اتمكلر لكن متاخرين ذكر لرنده حسن وار در قلوبلرنده زياده تقرير لرينه باعث اولور ديو اوز نوعه فضيلت اوزره ذكر اتمشدر فعليك ايها السالك بالاحتراز عن جميع الخبائث المذكورة ودفعها وحفظ اضدادها وباقى الفضائل وازالتها ورفعها وتحصيل اضدادها وسائر الفضائل حتى يبقى او يحصل لك تزكية النفس وتصفية الروح وتصفية القلب وتخلية پس سالك راه خدا ايدن ذم اولان اولدركه خباثت مرقومه نك جمله سندن اجتناب واضدادى اولان خصال حميده اكتساب ايدوب قلبى دنائدن خالى قيله ولا اقصا ايليه الى رب جليل ايلدى زيرا بو خلق خطالرى اريدر صوبوزى ارندوكى صفات قبيحه كيدرمينجه صفات حميده تحصيل اولنماز همان اخلاق حسنه بعامنده كوشش بسيار اتمكله نفسنى تزكيه وروحنى تصفيه وقلبنى تخليه ده تصكره تحليه ايدوب نائل سعادت اخرويه اولمقدر فان التصوف والطريقة عبارة عن هذا الامور خصوصا سبعة من الرذائل فانها امهات الخبائث فعلى السالك ان ينجو منها ان ينجو من غيرها ايضا وهى الكفر والبدعة والرياء والكبر والحسد والبخل والاسراف تحقيقا تصوف وطريقت

Copyright © King Saud University

بو ذكر اولنان اثلردن عبارتدر زيرا تصوف تعريف ايدوب ديديلر كه تصوف هر دنى والتي خلقدن چقوب هر سنى وعالى خلقه
كرمكدر نتكم موافقة الاحوال ولزوم الاداب دعشلردر پس اكا اول ادبلرى خروج اصلح وارد دكر انهات خباثت تصوفدن
خروجدر خصوصا عجايب العلوبدن بدى خصلت تقوسلرفند وقولاً بلندرسى اولادكفر بدعت وكبر حسد وبخل اسرافدر
ومذكوراتدن نجات بولدن سائر خصالا ذميمه دن نجات بولمق ظن غالبدر بل اديد واقول ان بجوت من لا يعتزاول فلعلك
تقوزو تقطع لا بو فى اسبابها او تمراتها او متعلقاتها فروالها بالتمام فيستلزم ذوا هذه الثلث بس بلكه بكهش بين بن دير مكه كور دت
اولكيدن نجات بولا سائر خصال ذميمه دن نجات بولمق اسان ميسر اولور پس معدسنك اوزره كه اهم مهمانددر كه دت اولكيدن
حذر ايتمكدر بر سنده باعث اسبابا وثمره سى دردتدن متعلقه سى زوالى اولدقده اوچنك زجنده حسد وبخل واسرافدر زوالى تمام
اولوب على اسا النفله فى ميسر اولور والاولا ظاهر الفتها بينها الغوا نز غشان عن اللسان والحج والتدلائل والاضرار فدكان الكثر اهتمام
السلف فيها اولكى بكسيكر كفر الديد عندك فساد بوسند اضردرى ظاهردر نتكم دلائل برهانه ابله تحت بيان اولندى نتكم ابو الليث
سمرقندى دمه نفسيرنده بيور مشدركه بشوز اوچ قسمدر اول كبى لله تعالى الله غير يد عباده الملك ايكنجى معصيت دربر كمسنه مطيع اولوب
وجمعى ديادر اوكى كفردر ايكنجى واوجنجى معصيت وبدعت ايسه كبا برك اشد بددهم نفسى هوا سندهم شيطانده هم تقليد
بلدكى واده مطيع اولمقدر اوكى اخرلرى دياو كبردكا اكثر سلف صالحين زياده احتراز ايتدكرى فضلتلر بو ايكسيد وحكى عن ابن عبد الله
نهادلت ما ظهر من الاعمال لا يحية نشا لابعد وبه دمه تحقيقا اعمالده ظاهر ونا عملى بونتيجه عدا ايتدم وعن بعضهم قال
ثلثين سنة كنت صليتها فى المسجد فى الصف الاول وذلك انى تاخرت يوما بعذر فصليت فى الصف الثانى فاعترتنى خجلة من الناس
حيث رأونى فد صليت فى الصف الثانى فعرفت ان نظر الناس الى فى الصف الاول كان يسرنى بسبب استرواح نفسى من حيث لا اشعر
بويزيد البسطامى دمه ايدر اوتوز يل صف اولده نماز قلوب بركون مسجد شريفه عذر سببله كچ كلوب وصف اولده
نماز ايكنجى صفده قلدى ديمه لرينده خجالت طارى اولمغين صف اولده قلدبعد خلقك نظرلرنده فليمث سرور واردايدى كمنه
بلوب مقدم صف اولده قلدوغم اوتوز سنه لك نمازى اعاده ايتدم ديمشدر روايتده حسن بصرى رضى الله عنه واقع اولمشدر وقال
ابو يزيد دمه ما دام العبد يظن ان فى الخلق شرا منه فهو متكبر فقيل متى يكون متواضعا فقال اذا لم ير لنفسه مقاما ولا حالا
وعنه انه قال كابدت العبادة ثلثين سنة فرأيت قائلا يقول لى يا ابا يزيد خزائنه تعالى مملوءة من العبادات اذا اردت الوصول
اليه تعالى فعليك بالذل والافتقار وابو يزيد بسطامى دمه عبد عابد لكر علامه كندودن شركسز وار ايدوكى بيلور متكبردر ديدكه
تخاطبلردن بعض يا ندوقت متواضع اولور ديو سؤال ايدنجك حضرت الله جل وعلا قتنده وناس قتنده كندو ايچون برحال
وبر مقام تصور ايتمدوكى وقتده متواضع اولوردى واوتوز يل عبادتده مشقت چكدم وكندى نفسكره خزائن الهيه ده
عبادت ايله بر نور ووصول ذل واحتقار تحصيلته سعى ايله ديو بر اواز كلدى استماع ايتدم ديمشدر وعن الجنيد دمه انه يقول
يوم الجمعة فى مجلسه لولا انه روى عن النبى صلى الله عليه وسلم انه قال يكون فى اخر الزمان زعيم القوم ارذلهم ما تكلمت عليكم
جنيد بغدادى دمه مجالس وعظلرنده حضرت اكرم سعادتله بيوردى اخر زمانده ناسك ارذلى بنده قومك رئيسلرى
اولاندر بيورمشدر اكر اول ايله بيورسه لرايدى سزه وعظ ونصح مقامنده اولمز ايدم ديمشدر وعن ابراهيم ابن ادهم دمه انه
قال ما سررت فى الاسلام الا فى ثلثة مواضع كنت فى سفينة فيها رجل من المسلمين مضحاك يقول كنا ناخذ بشعر العلج بلاد
الترك هكذا وكان ياخذ بشعر راسى فيهزنى فسرنى ذلك لانه لم يكن فى تلك السفينة احد احقر فى عينه منى بعنى ابراهيم بن ادهم

دمه نك

رحمه الله تاج وتخت اندكده نفكره اكا سؤال اغنيلركبى دنياده فرح شادمان اولدكى جواب وير سنكر دنياده بكا اوچ
برده مسرت وصفا حاصل اولمشدر برى بر كيز كيدركن انى كوردمكه اهل سفينه دن بو رجل ضحك برنده قائم اولوب
ورقى ايچنده بندن حقير الشكل بر كمسنه كورمكله بانجه كلوب ومقالمه باشوب ايتدى بو مرتبه بيان تركينى شويله اولوب
بر بنى واول خلق ارسنده بكو بصار صندكى وصوف حرلتك ايله اظهار تسخر ايتدى زيرا انلك كوزينده اندن خوار وحقير
كيمسه يوغيدى پس بو معنا نفسمه خوش كلدى وكندمدن زياده مسرور اولدم وكنت عليلا فى مسجد فدخل المؤذن فقال
اخرج فلم اطق فاخذ برجلى وجرنى الى خارج بر مسجد شريفده خسته يا تور ايدم كه كوردم كه مؤذن كلدى بكا ايتدى
مسجدى مغلوق قلسم كرك طشره چق ديو ابرام ايتدكده بنده قوت وحركته طاقت اولمغله اظهار اعتذار ايتدم
ايلدى ويرمدكى بنى اياغمدن سوروب طشره اتدى وكنت بالشام وعلى فرو فنظرت فيه فلم اميز بين شعره وبين القمل فسرنى
وجهى بو دركه شام شريفده ايدم او سنده اسكى قبون درسندن بر كوركم وار ايدى اكا بر كون نظر ايلدم كوردم كه ايله
اولوركلك قلتلرينى فرق ايده مدم بو ندن عظيم صفا وسرور حاصل اولدى ديمشدر وعنه ما سررت بشئ كسرورى
يوم كنت جالسا فجاء انسان وبال على وحكايت اخره بازمكه بر خر ابدكوشه سنده ياتوردم خسته وشكسته بر حصير
ياره اوسنده كوردم بر كمسنه كلوب بنى بشى بر مزقوميوب بيت الخلاده اوسته سوير سوير ايتدى بو قدر سرور
ولذت واقع اولدكى ديمشدر امدى ناسك جفا سنده مسرور اولوب صبر وتحمل محاسن اخلاق كريمه دندر وقيل من
راى نفسه خيرا من فرعون فهو متكبر وقدمره وجه وبنلدكه شو لكسنى نفسنى فرعوندن خيرلى كوردمكه السبه
متكبردركه نتكم مروراندى اكر سؤال وار اولورسه بوجهله تصور اولنور كه نفسى فرعون وابليسدن ادنى
كوردمكه انلر مغفرتدن غايت ابراق اولمشلردر ومحروم ابدلمشلردر جوابنده اتكم كبرى وتكبرى كندو
نفسنى كيدرمك ايچوندر نفسنى فرعوندن عدا ايتمك كبر وعجب عصيانلر سبب اولمقدر زيرا نفس هر عندنه
علوه مائل اولمغين احتياطا فى رتبه حقيقه نفسنك نوع تنزيل ايله فضيلت تواضع ايتدردر انما فضيلت صنعى نى
اعتقادكينى نفسك مظهر توفيق هدايت واعانت اولمسينى محض فضل الهى بلوب وعاقبت امرى معلوم اولمغله خوف
وخشيت زياده اولوب عياذا بالله تعالى سوء خاتمه دن الله حضرتنه صغندوقده نفسكره نفسك عيوب عظيمه وخباثت
كبيره سنه نظر ايتمدن ناهر محاوقدن دون عد ايتمكده در كر سلف صالحين دابلرندندر نتكم روايت اولنديكى وقيل
للشبلى دمه تذلى عطل ذل اليهود اوج يوزينده وفات ايدن ابو بكر الشبلى دمه دمشكه ذل نفسم ذل يهودى غالب اولمغله
تعطيل ايتمشدر ديو بيوردى وعن ابى سليمان الدارانى دمه لو اجتمع الخلق على ان يضعونى كاتضاعى عند نفسى ما قدروا
عليه وابو سليمان دارانى دمه ديمشكه نفسم مراتب ذلده بو مرتبه خوار لغه بالغ اولمشدر كه خلق عالم جمع اولسه لرايدى
اول مرتبه دن ادنى درجه تنزيله قادر اولمزلردى ديمشدر وبالجمله من تيقن بان نفسه اعدى عدوه لم يستبعد الفرح
والسرور عند لحوق الذل والهوان وانما من اتخذها صديق احد قائل فيعده ممتنعا ومحالا والحاصل نفسنى عدو
واعداسى بيلن وهوان لحوقنده سرور بال حصولنى امر بعيد عد ايتمز اما نفسنى اصدقا بيلن ذل وحقارت
رايحه سى استشمامدن هلاك اولور زيرا نفسنى باك ايلين سعادت ابديه ده زيان ايلدى پس اكدكى نفسنى موتزله
وبوندن صكره اولان احوالى فكر ايدوب فوفو دوب خلق ذميمه نفسنده ذكيده روب برينه خلق حميده ايله عوادشوعر

Copyright © King Saud University

اعتصام ایله تبدیل ایله مجی و تجلی کیده روب جمله مؤمنلر ایله کند و زنی برابر کوروب ذاتنده زیاده اولان
غفلت ایچون الله تعالی حضرتنه حمد ایتمکدر الصنف الثانی فی آفات اللسان و بحی نوعک اصنافی سعه سندن ایکنجی
صنفی اجمالاً لسانک آفاتی بیاننده در و حو قسمدر اول آفات لسان ایکی قسمدر القسم الاول فی وجوب حفظ و عظم جرم
اجمالاً قسم اول لسانک حفظنک لزومی و صغیر جرمیله جرمنک عظمی بیاننده در و حفظ لسان ایله لزومی بیاننده در آیات
کریمه و احادیث شریفه حد و بی شمار در جمله دن بری سوره ق ده قال الله تعالی ما یلفظ من قول الا لدیه رقیب عتید
یعنی انسانک اغزندن خیر و شر بر سوز چیقمز الا یاننده کتابتنه منتظر اولور ملک حاضر و موجود در دیمکدر پس بو سوز
کتابت اولنور دیوان الهیده قرادت اولنق مقرر اولدیغی جهتدن اجتنابنی قطع نظر قدر ما جندن زیاسندن دخی لسان
امساک لازمدر کو قیامت کوننده حجاب عظیم لازم کلیر و کذلک بو معنا یر دلالت ایلر احادیث نبویه دندر ت امام ترمذی
مسندندن منقول اولمش حدیث شریفدر عن الخدری رضی الله عنه انه قال علیه السلام اذا اصبح ابن آدم فان الاعضاء
کلها تشکی اللسان فتقول اتق الله فینا فانما نحن بک ان استقمت استقمنا وان اعوججت اعوججنا ابو سعید الخدری رضی الله
عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم بیوردیکه بنی آدم صحت و صلاح و سلامت ایله صباحه داخل اولدقده اعضاسی
جمله سی لسانه تواضع و تذلل ایدر بو در لر که بزم حقمزده حق تعالی حضرتندن خوف و حذر ایله زیرا بز سنکله یز
پس اکر سن مستقیم اولورسن بز دخی مستقیم اولورز و اکر سن معوج اولورسن بز دخی معوج اولورز و سکا اقتدا
قیله رز و شوعدن سنک انحرافکله بز دخی منحرف اولورز الهی فورق انحرافکله بزی دخی مظهر عقاب و عذاب ایدرسن دیمکدر
مدی لسانک عضو کی شکلا اصغر در اما ضرری و نفعی اکبر و اکثر در حن امام احمد بن حنبل مسندندن اخراج اولنمش
حدیث عن انس رضی الله عنه انه قال رسول الله علیه وسلم لا یستقیم ایمان عبد حتی یستقیم قلبه حتی یستقیم
لسانه انس مالک رضی الله عنه روایت ایدر حضرت رسول اکرم علیه الصلوة والسلام تحقیقا بیوردی
بر قولک ایمانی مستقیم اولمز حتی قلبی مستقیم اولمیجه و قلبی مستقیم اولمز حتی لسانی مستقیم اولمیجه دیمکدر طص
بو حدیث شریف طبرانینک اوسط و صغیرندن نقل اولنمشدر عن انس رضی الله عنه عن النبی علیه السلام
انه قال لا یبلغ العبد حقیقة الایمان حتی یخزن لسانه انس رضی الله عنه رسول اکرم صلی الله علیه وسلمدن نقل
و روایت ایدر لر که عبد مؤمن مالا یعنیسی لسانی خزینه سنده بر مقبول شی حفظ ایدر که حفظ ایتمدکجه حقیقت
ایمانه واصل اولمز و انک حقایق و دقایقندن خبردار اولمز زیرا ادمک اغزی کنز الخزانه لسان ایله تنادن شیء اولمیجه انالو
اهل ایقا عرفاندن ذنهار اغزی اچقلردن اولمیه دیمکدر عبارتنده طب بو حدیث شریفی طبرانی مسندندن روایت
اولنمشدر عن عبد الله بن مسعود رضی الله عنه انه قال و الذی لا اله غیره ما علی ظهر الارض شیء احوج الی طول سجن
من لسان عبد الله بن مسعود رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم بیوردر وحدانیت الهیه حقیچون یر یوزنده لسان
قدر طول امل دراز زنداندن دهانده حبس اولنمغه حاجتی اولور بر شی یوقدر طب هق بو حدیث شریفی بو شیخ
و بیهقی مسندلرندن نقل اولنمشدر عن ابی جحیفة رضی الله عنه انه قال رسول الله علیه السلام ای الاعمال احب الی الله تعالی
فسکتوا فلم یجبه احد قال هو حفظ اللسان ابو جحیفه رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم بیوردیکر
حق جل و علانک زیاده محبت ایتدوکی اعمال نه دیدکلرنده اصحاب عظام سکوت ایدوب بریسی جواب ایدر فانده

اولدقلرنده

اولدقلرنده بیوردیکه و لحفظ لساندر الله تعالینک زیاده محبت ایتدوکی اعمالدندر بیوردی ت
امام ترمذی علیه الرحمة مسندندن روایت اولنمش حدیث شریفدر عن سفیان بن عبد الله رضی الله عنه انه قال قلت یا نبی الله
حدثنی بامر اعتصم به قال قل ربی الله ثم استقم قلت یا رسول الله ما اخوف ما تخاف علی فاخذ بلسان
نفسه ثم قال هذا سفیان ابن عبد الله الثقفی الطائفی رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرنک صحبتلرنده ایدم ایتدیکه یا رسول الله بکا اسلامده بر قول جامع سویلیکز
کتابت ایده دیدیکز سعادتلو بیوردیلرکه تجدید ایمان بالله ایدوب قلبک و لسانک برابر ناطق و یکز بوندن صکره
مستقیم اولوب عمل طاعتی و ضدی مخالفتی نفسه التزام ایده کور زیرا استقامت ضدی اعوجاجدر طریق عبودیتده
بحسب عبادت طرز لق و قول و فعلده صادق و خالص اولمقدر و دخی سؤال ایدوب دیدیکه یا رسول الله
شبادن قیقی شدیده زیاده خوف اولنق لازمدر دیکرانک او زرینه خوف ایدوب دیدکده مبارک الریله لسان
شریفلرینی یاپشوب اشده زیاده خوف اولنجق بودر دیو بیوردی ط موطاء مالک مسندندن نقل اولنمشدر
عن اسلم ان عمر رضی الله عنه دخل یوما علی ابی بکر رضی الله عنه و هو یجبذ لسانه فقال عمر غفر الله لک فقال له ابو بکر رضی ان هذا اوردنی
الموارد اسلم رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق بر کون صاحب حضرت عمر بن الخطاب رضی الله عنه ابو
بکر صدیق حضرتلرینک سعادتخانه سنه وارد اولدقده چونکه ابو بکر رضی الله عنه یی کوردکده مبارک لسان
لرینی بقیه مقدارکی بر طاشی چکوب اذن تکلم ایتدی حضرت عمر رضی الله عنه ایتدی ندر بو شی سنده
حضرتلرندن جنت ایله بشارت اولنوب مغفرت اولنمش ایکن دیدکلرنده حضرت ابو بکر رضی الله عنه لسانه اشارت
ایدوب ایتدی بنی موضع هلاکه اوغرادن بودر دیو بیوردیلر خ بو حدیث شریفی صحیح بخاریده روایت اولنمشدر
عن سهل بن سعد رضی الله عنه انه قال رسول الله علیه وسلم من تضمن لی ما بین رجلیه و ما بین لحییه تضمنت له
بالجنة سهل ابن سعد الانصاری رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم بیوردیکه شول ایکی ایاقلری
ارسنده اولان فرجنی و ایکی صقاللری یعنی ایکی چکه سی ارسنده اولان لسانی محافظه یه تکفل ایدرسه بن دخی جنته دخولنه
تکفل اولورم بیوردیلر و حفظ اللسان لا یتیسر الا بالاحتراز عن کثرة الکلام و ملازمة الصمت الا فیما لا بد منه بعد التأمل
و الاقتصار علی قدر الحاجة یعنی حفظ لسان کلامی قدر حاجته قصر ایدوب و کثرتندن احتراز ایدوب لازم اولاندن زیاده
یعنی سکوت ملازمت و مداومت ایتمکله میسر اولور زیرا آفات لسان اعظم آفات و اشددر نجات فائده بو معنایه متضمن اولان
حدیث شریفلر بری بودر که ت امام ترمذی مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه ان النبی علیه السلام قال من کان یؤمن بالله
و الیوم الاخر فلیقل خیرا او لیصمت یعنی کیمکه حق تعالینک وحدانیتنه و یوم قیامتک حقیقتنه ایمانی کتوره اول کمسنه یه واجب اولان
اولدر که خیر سویلیه و یاخود سکوت ایلیه زیرا امر مطلق وجوب ایچوندر پس صادق اولدقده انک او زرینه حمل اولنور و سیاق
حدیثده و اقعه من کان یؤمن بالله و الیوم الاخر فانه تهدید لمن لم یخبره و لیصمت یعنی تکلم خدایه قیامت کوننه ایمان کتوردی
شونک کبی و نه بیرکه بر امر حاضر اولدقده اکا واجب اولان اولدر که خیر سویلیه و یاخود سکوت ایده و یوم آخردن مراد قیامت
بر او دنیانک آخریدر و یاخود آزمنه معدوده اتیانک آخرندر و انی ذکر ایتدیکه بو ندر و خدایه و یوم آخره ایمان
اقتصار ایتدیلر و کتب و رسل و غیریله ایمانی ذکر ایتمدی زیرا یوم آخرده اولدوغنی نشر اودر زیرا ایمانک جمله سندن اکا ملتزم

Copyright © King Saud University

زیرا قیامت کوننده حضرت رسول اکرم خبر ویردوکی اوزره ایمانلرک بونلره ایمان مستلزم اولور پس قیامت کوننده علماء هو
علیه ایمان الملوك جل مستند اولور امام نووی ایدرکه بو حدیث نقل صریحدر نتکم حضرت عیسی علیه السلام مدبر ویدرکه
حواریون دمشقده بر نصیحت ایله کرلئ عمر کنور مکالمه جنته کومکه سببدر بو دیکر عو کوز سوز سویلمکز بو دمشقلر و بیز
دکلدرندن بوده مشکورچون اغاز کلام ایده سز یاری خیردن غیری نسنه نطق ایتمکز یعنی دعا خیر سویلیکز شویله منصدکی
و لکن دیمکدن عبارتدر ت بو حدیث شریفی ابی عیسی عمر بن عیسی الترمذی مسندندن منقولدر عن ابن عمر رض ان رسول الله
علیه السلام قال لاتکثروا الکلام بغیر ذکر الله عز وجل فان کثرة الکلام بغیر ذکر الله تعالی قسوة القلب وان ابعد الناس من الله
تعالی القاسی القلب عبد الله ابن عمر رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه حق
جل وعلانک ذکرندن غیریله کلام اکثار ایلمک زیرا ذکر اللهدن غیریله کلامک چوقلغی قلبک قسوتیدر یعنی قسوتی سببیدر و حق
تعالیدن زیاده ابعد اولدیغی قلوب ناسک رحمت الهیدن زیاده اوزاغی قلب قاسی صاحبیدر و یاخود قلوب ناسک رحمت الهیدن
اوزاغی قلب قاسیدرکه نصیحت تأثیر ایتمز قلبنه سببیدر دیمکدن عبارتدر طص نیخ بو حدیث شریف ابو شیخ الطبرانی
معجم صغیرندن نقل اولنمشدر عن ابی سعید رض انه جاء رجل الی رسول الله فقال یا رسول الله اوصنی قال علیک بتقوی الله فانه
جماع کل خیر ابو سعید الخدری رضی الله عنه روایت ایدوب دیدیکه بر کشی حضرت رسول اکرم حضورینه کلوب اوصنی یا رسول الله
دیوب عقبا انکده بیوردیلرکه سنک اوزرکه اولسون تقوای الهی زمتله واندن منفعت اولدر زیرا اول خیراتک و حسناتک جمعیدر
دیمکدر زیرا تقوی ظاهرده لفظ قلیل برنسنه در لکن دنیا و آخرت خیرلرینی شاملدر ودخی حق حقی و حق خلقی جامعدر
تقوی اصلنده وقوی واو یایله قلب اولنمشدر زیرا فعل اسم اولندقده یاسی واو قلب اولنور والف تا ایله ابدال اولنور قاضی بیضاوی
علیه الرحمة بیوردیکه تقوی عرف شرعده نفسی آخرتده اکا ضرر ایدر هر نسنه دن تجنب و هر فعل مأموره اقبالدر و ضرر ایدر
هر نسنه دن محافظه ایتمکدر و آنک مرتبه سی اوچدر مرتبه اولی شرکدن تبریله عذاب مخلددن تحفظدر وحق جل وعلانک
والزمهم کلمة التقوی قول شریفی بونک اوزرینه وارددر ایکنجی مرتبه فعل ترکدن هر کنا هر سیئه اولان نسنه دن تجنبدر حتی
صغایردن بیله تقوی ایله متعارف اولان اولدر ورب العالمینک ولو ان اهل القری امنوا واتقوا قول شریفنده تقوادن
مراد اولان بودر اوچنجی مرتبه سی اولدرکه قلبک حقدن مشغول ایدن نسنه دن بعید ایتمکدر و کلیت ایله الا حق جل اولوب حق سبحانه
وتعالی حضرتلرینک یا ایها الذین امنوا اتقوا الله حق تقاته قول شریفنده مطلوب اولان تقوی حقیقیه وایت اخریده هدی للمتقین
قول شریفی اوچ تقوادن تعبیر اولنمشدر و علیک بالجهاد فی سبیل الله فانه رهبانیة المسلمین بو حدیثده ذکر اولنان
دنیادن ترک تعدیت ومشقتدرکه انلر رهبان نصاری فعلیدر یعنی راهب قره کوهده مدت مدید ساکن اولوب قطعا بر کمسنه
اختلاط وملاقات ایلمزلر اما کرسی بودرکه مرادی قلوب ناسده محبتی ثابت و شجرهٔ اعتقادنک اهل علیلنده ثابت اولمقدر
زیرا قلوب ناس مجرات وارواح عالیه جنتنده مصلحة انلری صید ایدوب تملک ایتمکدن حتی خلق کندو ده بوجرم الکلو غفلت
کندوکن بیلمسزکون اول غاره مقیم اولمق دکی بونلر ایسه رهبان نصاری فعلیدر وانلرک فتنه ده ترقب رهبانیتی بیلمه
افضل ایسه بزم فقرده جهاد اولور وجهله افضلدر و اسلامده رهبانیت جهاد اوزره اولمقدرکه مسلمانلرده اصل اعمال
عبادتدر و علیک بذکر الله وتلاوة کتابه فانها نور لک فی الارض وذکر لک فی السماء بو حدیثدن مراد قرآن عظیم تلاوتیدر تحقیقا
تلاوت قرآن اولمک سنک ایچون یرلرده و کوکلرده نور سرور واردر مراد دعا و ثنادر یرده رحمت و کوکده ملائکه ذکر ایدر دیمکدر

قوربو

قوربوکن ذکر و تلاوت شروطی و ادابی هر وجهله صورت کوسترمک کرکدر زیرا هو مؤمنین ایدر انکر ایرسه راه ادبدن اوکوز
واخزن لسانک الا من خیر فانک بذلک تغلب الشیطان ودخی زبانکی حفظ وصیانت ایده کور اغزنده نطق قبیح چیقاسون اما خیردن
ماعدادن حفظ وصیانت ایلمکدن مراد ذکر و دعادر و علمه متعلق کلمات تعلیم و تعلمدر و اکر بویله ایدرسن یعنی کلام خیردن
ماعدا اسنددن لسانکی حزان و حفظ ایله شیطانه حفظ لسان ایله غالب اولورسن دیمکدر و بو حدیث شریف جوامع الکلامدندر
طب بو حدیث شریف طبرانیدن اخراج اولنمشدر عن ابی وائل رضی الله عنه قال سمعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول اکثر
خطایا ابن ادم فی لسانه ابی وائل شقیق ابن سلمة الاسدی رحمه الله روایت ایدرکه تحقیقا بن اشتدم حضرت رسول اکرم بیوردیکه
ادم اوغلانک خطالرینک اکثری لسانی جهتندن واقع اولور زیرا لسانک اشتغال یوندن اکثر اعضادر و جرم یوندن اعضانک اصغری
اولمغله بوندن اعظمدر دیمکدن عبارتدر ت امام ترمذی مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریره رض انه قال علیه السلام ان الرجل
یتکلم بالکلمة لا یری بها باسا یهوی بها سبعین خریفا فی النار ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدرکه رسول اکرم بیوردیکه دیکر
نطق بیان یوندن بر سوزکه قباحتن فکر ایتمیوب سویلر و انده باس وشدت وضرر بو قدر قیاس ایلمزلر اولیکن وقت
بلازکه بو اخذه فکرنده اولمیمش بیل او سبیل ناره سقوط درشول اوزره دیکر بروجه اغز بوقدر دن غافل اولمشدر
یتن اولکن ناره صعود و هبوط کتان اولمسه کرکدر وسبعین بونده تحدید بیلمچون دکلدر بلکه تکثیر ایچوندر دنیا
بو حدیث شریفی ابی دنیا سندندن نقل اولنمشدر عن ام زینب الحکم رض انها قالت سمعت رسول الله علیه وسلم یقول ان
الرجل لیدنو من الجنة حتی ما یکون بینه وبینها الا قدر ذراع فیتکلم بالکلمة فیتباعد منها ابعد من صنعاء ام زینب حکم
رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا بن رسول الله دن اشتدم بیوردیکه بر عبد مؤمن جنته کیرمکه سکو مقدارنی
ناسی ایکن یعنی قریب ایکن بر کلمه غیر مشروع صدور ایتمکله صنعا اراسی قدر بعید اولور دیو بیوردیلر
نعم ابو نعیم سندندن بو حدیث اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رض انه قال علیه السلام من کثر کلامه کثر سقطه عبد
عبد الله بن عمر رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا نبی علیه السلام بیوردیکه سقطات بیان و خصومت لغو لسانک بینفع
وبیفائده دراکرانده اثم اولمیوب لغو اولدیغی تقدیرجه چوق سوزک سقطاتی دخی چوق اولور زیرا تضییع اوقات
عمرانده که اجل رأس المالدر اولور پس اندن کثرت فساد و عدم صلاح و سداد چوق سویلمکده در ز عن انس رض انه
قال علیه السلام طوبی لمن امسك الفضل من کلامه وانفق الفضل من ماله انس رضی الله تعالی عنه روایت ایدرکه تحقیقا
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه سعادت شول کمسنه یه که حاجتندن زیاده اولان مالنی انفاق ایلیه و قیل وقال و
کثرت مقالدن لسانی حفظ وصیانت ایده و ناسک زاید وناقص کلامندن فضولنی امساک ایده ایچون دیدی طوبی دخت
دیمکدر دنیا بو حدیث شریفی ابن ابی دنیا مسندندن نقل اولنمشدر عن عمرو بن دینار رض انه تکلم رجل عند النبی
علیه السلام فاکثر فقال النبی کم دون لسانک من حجاب قال شفتای واسنانی قال افما کان فی ذلک ما یرد کلامک عمرو بن دینار
رضی الله عنه روایت ایدرکه مجلس حضرت رسول الله ده بر کمسنه کثرت کلام ایلدکده لسانکده اولان طوطاقلرین و دیشلرینی
فضول کلامدن منع ایتمکه هیچ مانع اولمزمی دیو قدر حاجتندن زیاده سویلمکدن زجر و منع بیوردیلر نطب بو حدیث
شریفی زند و طبرانی مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن عبد الله بن عمر رض انه قال علیه السلام من صمت نجا عبد الله بن عمر
رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه بر کمسنه اقوال شرده زبان نطقدن صامت اولسه نجات بولور

صامت وساكت اولسه اولكنی غاب وعقابندن نجات بولور نتكم ابو بكر صدیق رضی الله عنه اوّل ایكی بیلبر كوجك طاشی
اغزنده طوتدی چوق سویلمیه انثاء كلامده بر برا و سوز صادر اولدی دیوا اولوقت كه طاعت ایده و طعام ییدكی
اغزندن چیقوردی فارغ اولدوغی یندا اغزینه اوردی مالا یعنی سوز سویلمیم دیوا احتراز ایدردی اكر صلحا و اغلب حكما صمت
وسكوتی ترجیح و ضرورت اولمیانی موضعده قصر لسانی تصحیح ایلیوب احسن كلام بوندر سویلنان سوزه دیدلر و شول كیمسه كه سوزینی
بوش سویلر بلادن امین اولور دیمكه اشارت ایدوب بیورمشلردر القسم الثانی فی آفاته تفصیلا ایكنجی قسم لسانك آفتلری
جهتنده اولان آفاتك تفصیلا بیاننده در اعلم ان الآفات اما فی السكوت او فی الكلام معلوم اولدكه آفات لسان یا سكوتده
و یا خود كلامده در والكلام علی ضربین ما فیه الاصل المنع والاذن لمعارض وما علی العكس و كلام ایكی قسم اوزرینه
مبنیدر بر قسمنده اصل منعدر و بر قسمنده اصل اذندر و اذن عارضدر و منع بو عارض ایچوندر والثانی اما من العادات
العاملات او من العبادات و ایكنجی قسم یا عادتدندر و یا خود عباداتدندر و اما من العبادات اما ان یتعلق بنظام العالم او انتظام
اولا اما عاداتدن اولان ایسه یا نظام عالمه تعلق ایدر و یا خود انتظام معاشه تعلق ایدر و یا خود دائمدر و اما من العبادات
اما متعدیة او قاصرة فنحصر ستة مباحث اما عبادتدن اولان متعدیدر تعلیم و امر بالمعروف كبی و یا خود قاصره در
تلاوت و ذكر كبی و بو قسمك تفصیلی ایچون اعداد اولنان التی بحثدر البحث الاول فی الكلام الذی الاصل فیه الحظر
و هو ستون نوعا بحث قانون شرع حسبیله شول كلامكه واجب اولور و یا خود سنت اولور اندن سكوت حرام اولور
و حظ شرع اعتبار ضرورتلرندن برینك وجودینه مقصود اولور سكوت جهتنده لسانك آفتی قرائت و فرض ویا
خود واجب و یا سنت اولان تسمیه تعلقی تركدر قرائتك و تشهدك و قنوتك تعلقی تولا كبی و قدرت وقتنده با ضرورت
امر بالمعروف و نهی عن المنكری ترك كبی و قدرتی وارایكن قوتلی ایله مظلومدن ظالمك تركی كبی و بالجمله شول كلامكه اصلنده
منع اولنوب كتابده ذكر اولندوغی اوزره التمش عدد نتربالعد اولادكلات فیجب بیاننده در الاول كلمة الكفر العیاذ بالله تعالی
و حكمه اوّلكه كلمه كفر و سبق لسانی و قوعلنسه اختیار ایله تكلمنده ایسه حكمی عیاذا بالله تعالی ان كان طوعا من غیر سبق لسان
احباط العمل كله ثم لا یعود بعد التوبة فیجب علیه الحج ان كان غنیا و توحج اولا و اكر اختیار ایله كفری تكلم ایدنده حین
تكلمده كلمه اوّلا اعمالی جمله سی لغو اولوب بعد التوبة استطاعتی وار ایسه تكرار حج اتمسی اكا واجب اولور اكر غنی ایسه
كركسه اوّلدن اتمش اولسون و اكر اولمسون و لا یجب قضاء ما فعل وصام و زكی و غازیلك و اورجنك و زكوتك اعاده سی
واجب ولزوم ویجب قضاء مافات منها لان المعصیة لا تذهب بالكفر و اندن فوت اولان تسمیه اعاده سی واجب اولور یعنی
كفر كتنك دننده مقرر اولان عبادتی اسقاط اتمدوكی نشاء مقدم فوت اولان نمازلرینی دخی قضا اتمسنك
ترویمیدر استغفار ایدوب سویلدوكی سوزدن رجوع ایدوب توبه اتدكدنصكره زیرا نمازی ترك اتمك معصیتدر
قضاسی واجب اولور و انفساخ نكاح و لو من المراة بلا طلاق فلا یلزم الحكم بعد الثلث و دخی اهل زوجندن
كلمه كفری تكلم ایله نكاح انفساخ اولسه كه طلاق واقع اولمغین اوچ كره تكلم ایلدیكنجاح اولماز فلو صدر من
المراة تجبر علی النكاح بعد التوبة و اكر تكلم كفر عورتده واقع اولور ایسه اندن بوشنی اولور اما عورت توبه استغفار
ایدوب و شهادت كلمه سین كتوردكدنصكره جبرایله كرو نكاح اولنور و من الرجل تخییر المراة ان تاب و اكر زوجنده
یعنی اندن واقع اولور ایسه توبه دنصكره عورت مخیره اولور دیلرسه دیلرسه وار دیلمزسه وارمز و حرمت

تجدید

تجدید و حل قتل و الاجبار علی التوبة و هی الرجوع عما قال لا بمجرد الشهادتین و الجحود توبة فان لم یتب یجب قتله
بنابدقی الثاری و كفر سویلمینك بوغازلدوغی مردار اولور و حرام اولور و انك قتلی حلال اولور نتكم اندوكه
كلمه ایچمزدن رجوع ایدوب و بعد كلمتین شهادتین كتورمكله توبه اتمسه ضرب ایله حبس اولنوب جبر اولنماسیدر
اكر اول كفری اوزرینه مصر اولوب قبول اتمز ایسه واجب القتل اولوب نارده مخلد اولور و تكلم كفر اندوكنی انكار
ان توبه ددیعنی لو و توبه اتدكدنصكره كروكی مسلمان اولور اول اولان عبادتلری كفر سویلمكله باطل اولدیغی
ایچون توبه اتمكله كرو بر تنه كلمه تكرار اتمك لازم اولور الثانی ما فیه خوف الكفر و حكمه ان یؤمر بالتوبة و تجدید
النكاح احتیاطا ایكنجی انده خوف كفر اولان كلمه در فلان كمسنه بر بدبخت ضا صابت اتدی دیمك كبی بونك حكمی
توبه ایله امر اولنوب مأمور اولمسیدر الثالث الخطاء و حكمه ان یؤمر بالتوبة والاستغفار اوچنجی تكلمنده خطا اولان
كلمه در قول صحیح اوزره الله تعالی غیر یره یمین اتمك كبی و بونك حكمی ایچون توبه و استغفار ایله مأمور اولمسیدر
و تفصیل هذه الثلثة یعرف من الفتوی و اسبابها و علاجها و بو اوچ قسمك تفصیلی احوالی و اسبابی و علاجلری
... فتاوی تتبعی ایله معلوم اولور نتكم آفات قلبیه ده بحثی كفر حكمی بیاننده اسبابی و علاجی ایله ذكر اولنمشدر تفصیل
اوزره پس دین قیدنده اولان كمسنه لره واجبدر كه بو امور اعتقاد و بو امر سوزدن صقنه لر كفر سوزی سویلمكده الله
یاننه قل ایوشدر زیرا اكر ایمان ایله ابدی حیات زیانه اكیودر كل امدی سن كفری دخی بلمك ... نتكم اعلا
بلوب و ایمان ایله متصف اولمق واجب اولدوغی كبی كفری دخی بلوب و اندن اجتناب اتمك واجبدر الرابع
الكذب و هو الاخبار عن الشیء علی غیر ما هو علیه فان لم یكن عن عمد فمعفو بدلیل یمین اللغو و ان یكن عن
عمد فحرام قطعی الا فی مواضع عند البعض و سیجیء ان شاء الله تعالی دردنجی كذبدر و اقیتك خلافنی خبر ویرمكدر
ارقصده مقارن اولمز ایسه یمین لغو معفودر و اكر عمدا اولور ایسه حرام قطعیدر و اكرچه كذبك اصلی حرامدر لكن بعض
یرده جائزدر و اول ضبط اتدكلری امورك اجمالی بیان اولندر كه كلام مقاصده وسیله در و هر مقصودكه
صدق ایله وصول ممكن اوله اندن كذب حرامدر زیرا كذبه حاجت یوقدر و اكر اكا كذب ایله وصول ممكن اولوب صدق ایله وصول
ممكن اولمز ایسه انده كذب مباحدر اكر مقصودك حصولی مباح اولور ایسه و واجبدر مثلا بر ظالم بر مسلمانی ظلما قتل اتمك
و یا خود مالنی المق مراد ایلسه و انده كوزلنمش بر كمسنه اكا واقف اولسه و اندن سؤال اولنسه انی اخفا سبیله كذب واجب اولور
... اكر عوض سویلرسه كناهكار اولور و كذلك ایكی كمسه لر آراسنده عداوت اولسه هر برینه كذب ایدوب عداوتی دفع
مودی اولمق مستحبدر و كذلك اری عورتنه و عورتی اریته اصلاح و سودرمك ایچون كذب مباحدر و بالجمله بونلر
غیر كذبك تحریمنده و اندن تحاشی ذنوبدن و افحش عیوبدندر و غیر دلالت ایلر آیات كریمه دن بری سوره بقره ده قال الله تعالی
ولهم عذاب الیم بما كانوا یكذبون یعنی قلبلرنده مرض نفاق اولنلر ایچون كذبلری سببیله آخرتده عذاب الیم واردر استحقاق عذابه
كذب ایله تعلیل بیورلدیكی كذبك حرمتنده دلالت ایدر و انلر عذابه مختلف دن كذب اوزرینه اقتصار اولدوغی كذبك نهایت قبحنه
اشارت ایدر بیولوریت سبب بری ان اشكاره قدر ... و كذب دیمكده صحت یولوب قورتولمغی طلب اتدیلر روایت اخرنده سوره الحج ده
بیوردی و اجتنبوا قول الزور حنفاء لله یعنی الله تعالی مخلصین اولدیغكز حالده واقع دن منحرف و مصروف اولدیغكز حالده یعنی باطل
سویلمدن و بهتان سوزلردن تكبر بولوب شركا برابر در اجتناب ایدك بو حالدنكم اعلام اهلینا و لدسن دیمكه در و كذلك حرمتی

متضمن ذکر اولنان احادیث بنویه دن بری بودر که حم امام احمد بن حنبل مسندندن نقل اولنمشدر عن ابی امامة
رضی الله عنه قال رسول الله علیه السلام یطبع المؤمن علی الخلال کلها الا الخیانة والکذب ابو امامه رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا
رسول اکرم بیوردیکه مؤمن جمیع اخلاق ایله متخلق اولور یعنی خصال حمیده و ذمیمه دن هر بری اوزره مجبول و مخلوق اولور
الا کذب و خیانت خصلتلری اوزره مجبول اولمز دیو کذب ایدنلر حقنده تهدید بیوردیلر زیرا کذب و خیانت انسانده قبیح صفتدر
و نقصان سبب ذلتدر و مهانتدر دیمکدر یعلی بو حدیث شریف ابو یعلی سننکدن اخراج اولنمشدر عن عمر بن الخطاب رضی
انه قال قال رسول الله علیه السلام لا یبلغ العبد صریح الایمان حتی یدع المزاح والکذب ویدع المراء وان کان محقا حضرت عمر بن
الخطاب رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه کیشی ایمان کامله واصل اولمز
الا مطابق و موافق عقیده صیرادر بونلره حتی لطیفه ویلان وجدال ده محقق ایسه ده ترک ایتمین کمال ایمان ایله موصوف اولمز
بر کمسنه ده هرگز کذب اولمسه خلقه شویله و بویله اولمش دیو نقل ایلمه کندو یرا اول کذب کفایتدر نیجه کره مشاهده اولنمشدر که
جدال مفضی بر مؤدی قتال اولنمشدر و صاحب مزاح غالبا مساخره و مضاحک مرتبه سنه لاحق اولور دیمکدر حب بو حدیث شریف
ابن حبان سننکدن اخراج اولنمشدر عن ابی برزة رضی الله عنه انه قال سمعت رسول الله یقول ان الکذب یسود الوجه فی الاخرة
والنمیمة عذاب القبر ابو برزة رضی الله عنه روایت بیوردیکه تحقیقا رسول الله علیه السلام حضرتلرندن استماع ایلدم کذب تحقیق یالان
سویلمک کیشینک قیامت گوننده یوزینی قره ایدر و قوجیلق و افتنای سرایتمک کیشی عذاب قبره مبتلا ایدر دیو بیوردیلر دیمکدر
ت بو حدیث شریف ترمذی مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رضی الله عنه ان رسول الله قال اذا کذب العبد تباعد عنه
الملک میلا من نتن ما جاء به عبد الله بن عمر رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر کیم قولدن یالان سوز
صدور اتدکده کذبنده رایحه کریهه سندن اعمالی کتابت ایچون یاننده حاضر اولان ملک مکرم کندودن بر میل قدر بعید اولور اول
سویلدوکی کذب قبیحه مرادیده قوقوسندن اوتوری دیمکدر ز بو حدیث شریف امام بزاری سننکدن اخراج اولنمشدر عن عائشة
رضی الله عنها قالت ما کان من خلق ابغض الی رسول الله من الکذب ما اطلع علی احد من ذلک بشیء فیخرج من قلبه حتی یعلم انه قد احدث توبة
حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها روایت اولنور تحقیقا دیدیکه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اخلاق ذمیمه سندن زیاده بغض
اتدکلری خلق کذب اولوب و حضرت رسول اکرم بر کمسنه نک کذبنه اطلاع اولنسه اندن التفاتی قلب شریفلرندن اخراج ایدرلردی
حتی اول کمسنه کذبنه اطلاعی اولنسه اول کذب سوزندن رجوع ایدوب ایدکی توبه ایدیجه دکین الکا اصلا التفات ایتمزلردی دیمکدر
حق بو حدیث شریف بیهقی سننکدن اخراج اولنمشدر عن ابی بکر رضی عن النبی علیه السلام قال الکذب مجانب الایمان حضرت ابی بکر
صدیق رضی الله عنه روایت ایدر حضرت رسول الله تحقیقا بیوردی کذب ایله ایمانینده کمال بعد وارددر دیمکدر و اشد البهتان
کذب ایسه قبایح ذنوب و فواحش عیوبدن اولدوغیچون بهتانن اشددر حم بو حدیث شریف امام احمد بن حنبل رحمه مسندندن اخراج
اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه انه قال علیه السلام خمس لیس لهن کفارة الشرک بالله تعالی وقتل النفس بغیر حق و بهت مؤمن
والفرار من الزحف ویمین صابرة یقتطع مالا بغیر حق ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا حضرت رسول الله بیوردیکه بش
نسنه نک گناهی یوقدر مکفر اولور بر شیء یوقدر ابتداء صاحبی نار جهیمه مستحق ایدر اولکی الله تعالی حضرتنه شریک قوشمق تکم کفار
نار جهیمه مستحق ایدر ایکنجی موجب و گناه بوغیکن قتل نفس ظلما یعنی شول نفسیکه الله تعالی اندن قتلنی حرام ایتمشدر اوچنجی مسلمانلری
نهب غارت ظلم و خسارت ایتمکدر یاخود بر مؤمنه بهتان ایتمکدر دردنجی جائز اولمیان یرده و قتال گوننده کفار ایله معرکه دن فرار

سائر غیر

سائر غیرلر محاربه ده اولوب اول عدودن دونوب قاچمقدر بشنجی بغیر حق بر کمسنه نک مالینی قطع اتمک ایچون یالان یره یمین ایتمکدر
یعنی شونلرده اغلبی مکفر اولور شیء یوقدر دیو بیوردیلر دیو و اشد البهتاندن شهادة الزور و بهتانک زیاده اشدی یالان یره شهادت
ایتمکدر که پیغمبر علیه الصلوة والسلام اشراک بالله برابر دیو بیوردیلر زیرا الله تعالی ایله و رسول علیه السلام افترا دروغ حق تعالی
حضرتنه افترا ایدن فلاح بولمز بیوردیلر د بو حدیث شریف امام ابو داود سننکدن روایت اولنمشدر عن خریم بن فاتک رضی انه قال رسول الله
علیه السلام الصبح فلما انصرف قام قائما فقال عدلت شهادة الزور الاشراک بالله تعالی ثلث مرات ثم قرأ فاجتنبوا قول الزور خریم بن فاتک
رضی الله عنه روایت ایدر که بر کون حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم صباح نمازین قلدقدنصکره اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین
طرفنه اقبال ایدوب بیوردیکه یالان یره شهادت اتمک الله تعالی حضرتنه شرک اتمکله معادلدر دیو ایاق اوزره قائم اولوب اوچ کره تکرار
تکرار بهتان ایدوب یالان یره شهادت اتمک بولمشرکه برابردر دیو بیوردقدنصکره سورة الحج اوسطنده ذکر اولنان آیت عظیم الشانی
و تنبیه عند للفعین یعنی الله تعالی یه مخلصین اولدوغکز حالده هر رجس و نجس اولان مردار و قبیح اولنلردن اجتناب ایدیکز سبب
علیه در قیامت گوننده ودنی اجتناب ایدک اصنامله طعنیه ودنی اول یالان شهادتدن و بهتان سوزلردن که بونلر شرکه برابردر
بو بوه الذین کرا اخرص اهتدن اولورسز هر حالده منحرف اولان قولدن اجتناب ایدک دیمکدر خم بو حدیث شریف بخاری ایله مسلم
تعالی ایله صحیحلرندن اخراج اولنمشدر عن ابی بکرة رضی قال کنا عند رسول الله علیه السلام الا انبئکم باکبر الکبائر ثلثا الاشراک
بالله تعالی وعقوق الوالدین وشهادة الزور الا وشهادة الزور وقول الزور ابو بکرة رضی الله عنه روایت ایدر حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم قتنده بیوردیلرکه اکبر کبائردن آگاه اولکز سزه خبر ویره یم کبائرک بیوکی ولکنرا اوچدر اولکیسی
حق تعالی حضرتنه شریک قوشوب کافر اولمقدر ایکنجی قطع صلهٔ رحم و مخالفتیله پدرندن اناسندن و بابا سندن عاصی اولمقدر
عصیان ایتمکدر اوچنجی باطل یولندن کذب بهتان ایله یالان یره شهادت ایتمکدر که بوندن زیاده ایدیکه وفات ایدر لکن بو اوچی
غایت کبیره جرم کبیردر و بر روایتده قول الزور دیمین خصوص بد ایدیکی بولور که مکفر اولور شیء یوقدر بیوردیلر دد
وکان متکئا فجلس فما زال یکررها حتی قلنا لیته سکت شویله که تکرار تکرار سویلدیکه انکادن فارغ اولوب اوتوردو بر جمع
منبر اولکزدیکه زائل ولمدیلر حتی ساکت اولوب برخیری نصیحته شروع ایتسین تمنا ایدر دک والافترا علی الله ورسوله
یالان یره شهادت ایتمک الله تعالی ایله و رسولنه افترادر اشراک بالله عدیلدر بیوردیلر دروغ لق اره سنده شاهد
زور اولدیغی واشتهار اولنوب قاضی اولان کمسنه اول شاهد زور اولان کیشی اهل سوق ایسه اهل سوقه ارسال ایلیه و
واگر اهل سوق دکل ایسه کندو قومنه و اهل محلتنه ارسال ایلیه که شاهد زوردر بوندن حذر اوزره اولکز دیو تنبیه
ایلیه لر زیرا قاضی شریح رحمة الله علیه ابو حنیفه دن بویله روایت ایلمشدر و امامین رحمهم الله قتلرنده ضرب و حبس
ایله تجاع ایدوب حبس ایلیه لر زیرا حضرت عمر رضی الله عنه بر شاهد زوره قرق سوط ضرب ایدوب یوزینی تسوید
ایلمشدر شرع شریف موجبنجه دنیاده جزاسی بودر و جهیل او بو اخرتده جزاسی خود فلاح بولمز تکم قال الله تعالی
من جل و علا سورة انعامده بیوردی و من اظلم ممن افتری علی الله کذبا او کذب بآیاته انه لا یفلح الظالمون یعنی کیم ظالم
اولمشدر انلردن که ظلم ایلدی الله تعالی اوزرینه افترا قلوب یالان سویلیه اکا بر غیری الهیتنه شریک قوریا خود آیاتی
کتابیه یلان ایله تکذیب ایدر که بو افترا دیکلردر تحقیق بونلر که ظالملر فلاح بولوب قورتلمق دکلدر دار اول آخرت عذابندن دیمکدر
روایت اخرده سورة النحلده بیوردی ان الذین یفترون علی الله الکذب لا یفلحون شول کمسنه لر که الله تعالی اوزرینه یالان

Copyright © King Saud University

دروغ و افترا قلانلر اول حلال فلان وغن حرام فلاندر دیدیلر و حرام فلان وغن حلال فلان دیدیلر انلر هرگز
عذابدن نجات بولمیسرلر دکلدر دیمکدر بو معنای مؤید حدیث شریفدر خ م امام بخاری ومسلم اتفاقی اخراج
ایلدکلری حدیث شریفده عن المغیرة رضی الله عنه قال قال النبی علیه السلام ان کذبا علی لیس ککذب علی احد غیری
فمن کذب علی متعمدا فلیتبوأ مقعده من النار مغیره بن شعبه رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام
بیوردی تحقیق بنم اوزریمه اولان کذب و بهتان مقدم غیری کمسنه نك اوزرینه اولان یالان دکلدر بو کذبك حرام
قواعد دین و شرع شریفده قصد افساده دیر زیرا رسول الله افترا قواعد اسلامیه هدم راجع اولمغله بر غیره افترا
کبی دکلدر خطا بونده دکل بلکه قصده مقارندر کیم که بنم اوزریمه بر کمسنه کذب و افترا ایدر جرأت ایلیه کندو تهیئه نارده
مقعد و مسکن اتخاذ ایلسون و جهنمی کندو یره حاضر و مهیا بلسون بو خبر معناسنده امردر و یاخود تحذیردر بو حکم
و یاخود فاعل اوزرینه بددعادر حق تعالی حضرتلری انك منزل و مصیرنی سعیر ایلسون دیمکدر و تعمد بر تعمید بیوردی
زیرا کتاب و سنت و اجماع امت متوافقدر شونك اوزرینه که ناس ایله غالطك اوزرینه گناه یوقدر معلوم اوله که
بو حدیث شریف عظیم القدردر و صحتی نهایتده واقع اولمشدر حتی بعض علما متواتر اولدوغنی خبر ویرمشدر
بو حدیث شریفی حضرت رسول اللهدن التمش نفر صحابه روایت ایتدیلر و بونلردن غیری عشرهٔ مبشره جمیع
اولمشلردر دیدیلر و بعضلر دیدیلر که بو حدیث شریفی صحابه دن ایکیوز کمسنه روایت ایتدیلر معنای شریفی اولدر که
حضرت رسول اکرم علیه السلام عمدا کذب سویلین کمسنه که اولور جهنمه داخل اولور و اگر حق تعالی لطف و کرمیله
عفو ایدر و اگر جهنمه دخول ایله قطع اتمز و اهل سنت قتنده کفردن غیری اصحاب کبائر ایچون نار دخول ایله واردر
وعید طریقیله بودر جمله سنك حقنده دینور کیم بو انلرك جزاسیدر که اولور انلرك جزاسی اولور و لکن حق تعالی اندن عفو ایدر
و اگر جزاسی نار داخل اولورسه انده مخلد اولمزلر بلکه حق تعالی حضرتلرینك فضل و رحمتیله اندن خروج ایدرلر
و توحید اوزرینه اولنلردن بری نارده مخلد قالمز بو قاعده اهل سنت قتنده متفق علیهادر فی الاثر امام
الله تعالی انه یفتی بغیر علم فتوی ویرمك الله تعالی یه افترادر الله تعالی حضرتلرینه افترا ایلنلر فلاح بولمزلر زیرا
حق تعالینك حکمی بودر بو کذب ایله فتوی ویرد وکنده اکا کوکلرده و یرلرده اولان ملائکه لعنت ایدرلر نتکیم سوره نحلده
قال الله تعالی بیوردی و لا تقولوا لما تصف السنتکم الکذب هذا حلال و هذا حرام لتفتروا علی الله الکذب یعنی بیهوده و
یا مکه اهلی دیلکز وصف ایدوب سویلدکی نسنه لر ایچون سوز مطلق حلال قلدیکم اشیاده بو حلالدر و حرامدر دیو
بو قولی نجه دکیله بلا دلیل بوینه حلال و حرمتده حکم ایتمك انتهی افترا و کذب قلوب بلا دوره سز شونلرکیم الله تعالی
اوزرینه یالان دروغ افترا قیلانلر اول حلالدر و غن حرام فلان دیدیلر و حرام فلان و غن حلال دیدیلر انلر
هرگز عذابدن نجات بولمیسرلر دکلدر دیمکدر امدی بو آیتی کریمه اولنده قاضیلره و مفتیلره تنبیه و اکردر
برها شویله کندولردن حکم ایدوب فتوی ویرمسونلر که اول مقبول دکلدر دیمکه اشارتدر د بو حدیث
شریفی ابی داود سننکدن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رض مرفوعا و من افتی بغیر علم کان اثمه علی من افتاه
ومن الانواع علی الرسول علیه السلام ان یحدث عنه بغیر علم ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر ایشتدیکی
علیه السلام مرفوعا بیوردی بغیر علم و برهان فتوی ویرنه عامل انك گناهی مفتی اوزرینه اولور دیو صالح

وخوابر

وخوابر دلالت ایدر که امرك خلافنده اولدوغی بلوب اشارت ایلدیسه اول قومدن اشدر ظلم و خیانت
ایلمشدر ت امام ترمذی سنندن اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رض مرفوعا اتقوا الحدیث عنی الا ما علمتم
عبد الله بن عباس رضی الله عنهما مرفوعا روایت ایدوب دیمشدر ذکر احوال احادیث و تحدیثدن بلدکم حدیث روایت
ایله رسول الله صلی الله علیه و سلم افترادن کمدن صدور ایتمدوکنی یقین بلنکز اولیا و بنم حدیثلرمدن و حدیثنکم کا
حتی نفی تواتره ابلوغ و ایقاظ طریقنده بلمدیسز و معنای صورت جمالی و جمیلی تحقیق سز اتمید و یاخود ذکر نیز
و اول مقول متضمن شکوك و شبهه اولان حدیثی طرفیندن نقل و روایت ایتمدن و بکا اسناددن حذر ایدوب صاقنك دیمشدر
و بعضلر زعم ایتدیلر که ترغیب و ترهیب اوزره وضع حدیثی جائز کوردیلر بو زعم خطا و جهلدن ناشیدر رسول اکرم
صلی الله علیه و سلم اوزرینه کذبك حرام اولدوغنده احکام ایله غیر احکام بینده فرق یوقدر پس ترغیب و ترهیب مواعظه
جمله سنده حضرت رسول اکرمك اوزرینه کذب حرامدر و اکبر کبائردندر و اقبح قبائحدندر و توبة البهتان بثلث
هو مدعی ترکه و استحلالدن امکن و تکذیب لنفسه عند السامعین و بهتاندن توبه نك اوج طریقی واردر بری ترکیدر
تکذیبکیچی تمکین ایسر استحلال اتمك و ایکنجی بهتانی استماع ایدنلر قتنده نفسنی تکذیب و استغفار ایتمکدر ومن
الکذب الادعاء الی غیر ابیه او الی غیر موالیه و کیشی حقیقت حالنی بلور ایکن نسبنی غیریه نسبت ایدوب و کذلك
بر قول ایتدی سندن غیریه عبودیت دعواسن اتمك کذبدر نتکم حدیث صحیحده وارد اولمشدر خ م بخاری
و مسلم سنن صحیحلرندن اتفاقی اخراج ایتدکلرنده نقل اولنمشدر عن سعد بن ابی وقاص رضی ان النبی علیه السلام
قال من ادعی الی غیر ابیه و هو یعلم انه غیر ابیه فالجنة علیه حرام حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه ابتدای
اسلامده کلنلرك اوچنجیسیدر و ابو بکر الندن اسلام کلنلردندر دوقی اولاد و فاتمق انلره میسر اولمشدر
و عمر زماننده مستجاب الدعوة ایدیلر زیرا رسول علیه السلام انلرك حقنده دعا ایدوب بیوردیکم اللهم سدد سهمه و اجب
دعوته و عشرهٔ مبشره دن اولوب کندولری جمیع عشرهٔ مبشره دن صکره آخرته انتقال ایلمشلردر رضوان الله علیهم
اجمعین حضرت رسول اکرم علیه السلامدن ایکیوز یتمش بر حدیث شریف روایت ایتدی بو حدیث شریفی بخاری
ایله مسلم اتفاقی اخراج ایدوب روایت ایدر تحقیق رسول اکرم بیوردیکه شول کمسنه که باباسی اولمیان کمسنه یا
مدعی اولسه حال بو که باباسی اولمدوغنی بلور ایکن اول کمسنه یه جنت حرامدر یعنی عقوبتدن اول جنت
انا اوزرینه ممنوعدر و یاخود بو زجر و تخویفدر و یاخود اگر استحلال ایدرسه دیمکدر مدحج حب و بو
حدیث شریفی احمد ابن حنبل و ابن ماجه و ابن حبان مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رض
انه قال رسول الله صلی الله علیه السلام من ادعی الی غیر ابیه او تولی غیر موالیه فعلیه لعنة الله و الملائکة و الناس
اجمعین عبد الله ابن عباس رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله صلی الله علیه و سلم بیوردیکه
حقیقت حالی بلور ایکن نسبنی باباسندن غیریه نسبت ایدوب و کذلك عبد مولاسندن غیریه عبودیت
دعواسن اتمك کذبدر ذکر اولنان نعمته کفران نعمتدر کافر دروبکا جنت حرامدر و الله تعالی نك و ملائکه نك و جمیع
ناسك لعنتی انك و مولاسندن غیریی اتخاذ سید ایدن عبدك اوزرینه اولسون دیمکدر خ م امام
بخاری و مسلم اتفاق ایلدکلری حدیث صحیح سننلرندن اخراج اولنمشدر عن ابی ذر رض انه سمع

رسول الله صلى الله عليه وسلم ليس من رجل ادعى لغير ابيه وهو يعلمه الا كفر ابو ذر رضي الله عنه روايت ايدر كه تحقيق بن حضرت
رسول الله عليه وسلم دن اشتدم كه بر كمسنه باباسندن غيري بر كمسنه يي بابا اتخاذ ايلسه بنم بابام فلاندر ديو كمسنه دروغ و كذب ايلسه
حالبوكه اول كشي كندونك باباسي دكل ايدوكن بلوب دورركن كذبا فلانكسه بنم اتامدر ديو دعوى ايلسه اول ديني كمسنه كافر
الا كافر اولمشدر اوله بو بيله دعوى حلال ديو دعوى ايدرسه حقيقت كافر اولور زيرا مستحلدر و اكر اعتقاد اتميوب اولمعدن
نعمتك نعمت نسبته الا كافر اولور و تغيير رو كفر نعمت واصنان ايدوكندن تحذير و نووي فو بعض استثنا واقعدر كه معناد
زيرا وقوع بولمشدر ومن ادعى ماليس له فليس منا وليتبوء مقعده من النار و دخي بر كمسنه كندونك اوليا اسننده ديو دعوى
ايلسه كندونك دكل ايدركن بلدوكي حالده اول كمسنه بزم سنتمز ايله عامل اولوب طريق مستقيمزه سالك دكلدر واول كمسنه مقامني
جهنمده كندويچون اتخاذ منزل ايلسون بو بد دعادر ويا خود خبر معناسنه امردر نتكم بياني كچوب بر كره مرور ايتمشدر ومن
ومن يحدث بكل ما سمع و كذلك كشي هر اشتدوكي صدق و كذبه مبالات اتمكزين سويلمك و دخي كذبدر ديمكدر ومن دعى رجلا بالكفر
او قال عدو الله وليس كذلك الا حار عليه يعني بر كمسنه بر مسلمه يا كافر ويا عدو الله ديسه حال اكر او كمسنه ديدوكي اولمسه اول قول كو
اوزرينه عودت ورجوع ايدر و يعني بر مسلمه يا كافر دنلمسه و نا ديلمه قادر اولمسه اول يا كافر دين كمسنه كافر اولور و نار كفر ايله سوخته
حرمن ايماني بولنور اكثر يعني مرادا بلسه كافر اولمز بس اول فسق و كفره متعلق رجي ايلدوكي كلمه كو قائل اوزرينه مردود اولور ديمكدر
ومنه ما في قصة الرؤيا و كذلك كشي كوردوكي رؤيا يي كورمدوكني دخي الحاق ايدوب كورمش كبي حكايت اتمك دخي كذبدر نتكم اخبار
نبويه ده وارد اولمشدر رح بو حديث شريف امام بخاري صحيحندن اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضي ان النبي عليه السلام من تحلم
بحلم لم يره كلف ان يعقد شعيرتين ولن يفعل عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما روايت ايدر تحقيق پيغمبر عليه السلام بيوردي كه كشي
عالم رؤياده كورمدوكي واقعه لري كوردم ديو كذب ايله خلق مجلسنده ايچون دعواي باطل ايلسه اخرتده ايكي اربه بربرينه وصل
اتمكله تحت فيدنده اوليا شي تكليف اولنور ابه اونلري بو فعله حصول انتظامنه جالشوب قادر اولمديقده معذب اولور
بوانك دوام تعذيبنه كنايه در و عذاب بنجه دكرينه عبارتدر اعني كذب ايله وافعه سويلمك جين شقاوت ايدوكنه دلالت ايدر
ومن استمع الى حديث قوم وهم له كارهون يصب في اذنيه الآنك يوم القيامة و دخي بر كشي بر بولوك مصاحبت اتسه لر
اجنبينك استماعندن كراهت ايدرلر ايكن ما بينلرنده دكلينلنك قيامت كوننده قولاقلرينه قورشون اريدلوب اقيدلور انته كي جماعت محرم راز
اوليه القلوب اجمازدن افواه فولاقي طوتيق وخلاف رضالرنده بولنمق نشانه احمق و بوحتي يراقي ايدوكي تخقندر ومن صور
صورة عذب وكلف ان ينفخ فيها الروح وليس بنافخ و دخي بر كمسنه ذي روح اولان صورتي تصوير ايلسه تحقيق حق جل و
كند وعظمته الا عذاب ايلر حتى اول تصويرلره كه نسنه بر روح ويرمكه تكليف اولنور صورتنده روح ويرمكه قادر
دكلدر اول تعذيب بو حديث شريفك دلالتي بودركه صورت انقد حرامدر زيرا كه بونه اولان وعيد تقييد دخي اعظمدر
كناهه عبارتدر كمسه نك فولي اوزره كبائردندر اكر دينوب دسدكم بو حديث شريف دلالت ايدركه مومن كبيره ايله جهنمده مخلد اوله
بونك انقطاع عذابي محال ايله كه نفع وعيد منفيا قدري حالبوكه اهل سنت قتنده مومن كبيره ايله جهنمده مؤبد مخلد دكلدر بونه
قلوبي منابعده جواب اولدر كه بونك كبي حديث مستحل حقنده واردر ياخود استحقاقه محمولدر ديمكدر ومن الوعد ذكر
في بيت الخلف وقد مر خلف شيئي ايدر دخي كذبدر نتكم امام نووي شرح مسلمده ذكر ايدر بو بابده انسان صدق و كذبه دانشمند
بس اشتدوكي شئي سويلمك كاذب اولور رم بو حديث شريف صحيح مسلمدن اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله قال رسول الله

صلى الله عليه وسلم كفى بالمرء اثما ان يحدث بكل ما سمع والجد والهزل فيه سواء ابو هريرة رضي الله عنه روايت ايدر تحقيق
رسول اكرم عليه السلام بيوردي بر كمسنه آدم لر بلادن بولنندن بيرهر اشتدوكي سويلمك كذبنده بو كندويه كفايت ايدر زيرا بر انسانك
عمرنده بلان سويلمسه ولكن خلقدن جميع اشتدوكي سوزلري سويلسه يالانك و كوجك تحقيق اليوب تمييز اتمدن
كذب بولنور الا كافيدر و قضاي كذب بالغلظي بر بيته انما روايت اتمشدر اوله اولنجق بو معنا كنيه كافيدر كناه بوندن
جمع اشتدوكي سويلمك و حديث شريفده زجر واردر انسان هر اشتدوكي صدق و كذبه مبالات دن سوزي نفوذ
لطف ايله جد و يا هزل تحديث ايدوب سويلمك تا كه حقيقتني و صدقني بلميه زيرا عادت انسان صدق و كذبه اشتيدر
بس اشتدوكي سوي ايچون كاذب اولور زيرا اولمتندن خبر ويرمش اولور مذهب اهل سنتده كذب شيئك ولتكو
نسنه نك خلافي اوزره خبر ويرمكدر واندن تعمده شرط دكلدر لكن تعمد انك كناه اولمسنه شرطدر دينمكله عباد ايدر
ويجوز الكذب في ثلث ومافي معناها و كذب اوج معناده جائزدر تخلف في بيا اولدقدري كافر ايله محاربه ده غالب
اولق ايچون دد ايكنجي ايكي كمسنه اراسنده عداوت اولسه هر برينه كذب ايدوب ظهور ايدن عداوتي دفع موذي
اولمق ايچون در اوچنجي عورت ارايله بيتلرنده اولان عداوتلرين اصلاح ايدوب محبت القا اتمكدر بونلر جائز اولدقده
حديث شريفده استدلال اتدليلركه اول حديث شريف بودر ت امام ترمذي سنندن اخراج اولنمشدر عن اسماء بنت
يزيد رضي الله قال عليه السلام لا يحل الكذب الا في ثلث رجل كذب امرأته ليرضيها ورجل كذب في الحرب فان الحرب خدعة و
رجل كذب بين المسلمين ليصلح بينهما اسماء بنت يزيد رضي الله عنهما روايت ايدر تحقيق رسول اكرم عليه السلام بيوردي
كذبك جمله سي حرامدر حلال دكلدر لكن اوچ احوالده جائزدر اولكيسي بر كشي اهل و عورتنه اصلاح وسويلمك
ايچون وحسن معاشرت قصد ايدوب اكسنده قلبني تطيب اتمك ايچون كذب اتمكدر ايكنجيسي كافر ايله محاربه اثناسنده
غالب اولمق ايچون كذب اتمكدر تحقيق جنك ايسه حيله در و خدعه ايله دشمن ديني صنوف حيلدن نوع ايله تمكن اولور
كفار او سته غالب اولمق ايچون كذب اتمك اوچنجيسي ايكي كشي اراسنده عداوت اولسه هر برينك ما بينلرنده صلح اصلاح ايچون
يالان سويلسه نيت خيره اولدر و عندنده كذب بالشي اولمزدر ديمكدر زيرا اول ضرورتدركه صلح و صلاح مراد ايلدوكي كمسنه
خبرينه سويلر و شره متعلق اخبارينه سكوت ايدر بو حالده كذب جائزدر ديمكدر محمود دو مندوبدر بلكه وجوبه منسوب
ومصحوبدر و بوندن نفي ذات الكذب دكلدر تبليغ خير اعلى و جه الاصلاح كذب اولمزدي ديكه اشارت ردوعن ام كلثوم
والمرأة تحدث زوجها وابو داود سننده بر غير طريقدن بونك اوزرينه زياده ايدوب و علما بو حالده كذبك جوازينه
ام كلثوم برخاتوندر بر بيننده روايت اندوكي حديث ايله استدلال اتدليلر اول حديث بودر والحق بهذا الثلث و بلوح
شي نفي الحاق اولنمشدر كذبك جوازينه اولكيه دفع الظلم الظالم واحياء الحق كما في خيار البلوغ تقوله انها بلغت الآن
وتحت النكاح مع انها بلغت بالليل وبجدده بالغ اولان مرأتك احياي حق ودفع ظلم ايچون كوندوزنده بالغه اولوب
نكاح فسخ اتدم ديو كذب ايلسي كذب مباح محقدر و دخي دفع ضرر مفسدين اولسه كذبي ظالم بر مسلمي قتل اتمك
ويا خود ماليني المق مراد ايلسه واول انسان كوندوزه ويا خود مالنك كوندوزه بر كمسنه اندن واقف اولسه واندن سؤال او
نفقاسيله كذب اتمك مندوبدر بلكه واجب اولور حتى اكر طوغروسني سويلرسه كناهكار اولور زيرا قتل نفسه واخذ
مال سبب اولور وقيل منه الوعد والوعيد الكاذبان اذا لم يرغب في المكتب وايكنجيسي كذبك جوازنده اولان مسائلده د

Copyright © King Saud University

دینلدیکه مکتبده وارمدن بغن صبی برشی وعده ایدوب وباوعید ایدوب قورقوتمق دخی کذب مباح قبیلندندر
او صحیح والانکار لستر الغیر ومعصیته نفسه وجنایته علی غیره لتطییب قلبه وبعض اخوکمی افراد سوزدی وکندینك
معصیتنی وجنایتنی غیرده خاطرنی تسلیت ایتمك ایچون کتم وانکار ایتمك کذب مباحدر محققدر دیمشلردر وهذا من
التحقیق وقیل المباح فی هذه المواضع التعریض بو مذکور وتدرکه جملهسنده کلامی اصلاح مسلمین ودفع ضرر ومفسدت ایچون
خبر ثابت ایله سویلمکدر وبعضلر قتنده دینلدیکه بو ذکر اولنان موضعلرده کذب وتعریض ایله ضرورت مندفع
اولمیجق کذب مباح اولوردیکدن عبارتدر دیدیلر وهو الخامس من آفات اللسان واول ایسه تعریضدر
آفات لساندن بشنجیسیدر وهو ارادة غیر الظاهر المتبادر من الکلام ولا بد من احتمال المراده بحسب اللغة واول
تعریض طریقیله کذبدرکه کشی کلامنك ظاهر معناسن اراده ایتمیوب بحسب اللغة محتمل اولندن اول معنای اراده ایتمکدن
عبارتدر ولا یکفی مجرد النیة حدیث شریف مدلولاتندن ومحققاتندن تجویز اولنان کذب تعریض وجهی اوزره کذبه حمل اولنمشدر
بینکه مجرد اکتفا اعرف وهو جائز عند الحاجة کالصور السابقة عن عمر رضی الله عنه ان فی معاریض لمندوحة واول تعریض
حاجت وقتنده بلا کراهت جائزدر نتکم صور سابقده مرور ایتمشدر حضرت عمر رضی الله عنهدن نزرده معاریض بفتح المیم سوزی
سویلمك دخی برخبری ایتمش مراد ایتمك مندوحه در بو دیکوه بدو اما تعریضه حاجت اولمیجق ایکی حالده دخی مکروهدر
واما الکذب فحرام لا یحل بحال واما کذب صریح بهر حال حرامدر بو حالده حلال اولمز حدیث شریف ملحقاتنده تجویز اولنانلر کبی
ومن التعریض کلام تعریضدن عناوتوب وعن النبی علیه السلام المخرج من الکذب ان یقال ان شاء الله وما شاء الله
ولعل وعسی کذا فی التاتارخانیة تاتارخانیهده اظهر روایت بودرکه بو دورت لسانده قنقیسن ایتدی ابدم سویلمکه
جائزدر اولدکلری فعلی مشیئة الله تعلیق ایدوب والله تعالی میسر ایدرو یاخود اغلب ابتدایده رم ویاخود عن قریب
ایده رم ویاخود الله تعالی دیلرسه اولوردیکدر زیرا بلا سوزی موضعندن خروج ایدوب حقیق بیوردقلریله استدلال
اولنمشدر ومن التعریض ان یقول اشتریت هذا بخمسة مثلا وقد اشتریت بستة لان القلیل موجود فی الکثیر فلا یکون
بو دخی تعریضدندر یعنی برکسنه مثلا وادی اخرنسنه مرادکه کوسترسه جائزدر نتکم برکمسه التی درهمه الدی بش درهمه
الدم دیملکه التیه بش بوجهاو لقل تعریض قبیلندن اولوب کذب اولمز وقد یکون ذکر العدد کنایة عن الکثیرة
فلا یراد به خصوص کما تقول دعوتك سبعین مرة او مائة او الفا فلا یکون کذبا اذا لم یبلغ عدد دعوتك الی حد
هذه ولکن عدت بین الناس کثیرة وکاهی عدد ذکر مبالغهدن کنایت اولوب خصوص عدد مقصود اولمغله
کذب بصدقی کثرت حد تحریبالغه اولان دفعاتی دعوت بعده تمش یا یوز یا بیك کره دعوت ایتدم دیسه کذب
اولمز بو ناس اراسنده چوق واقع اولوردوسنلر مابیننده عدد بو نندن دیمکدن عبارتدر وضد الکذب الصدق
وهو الاخبار عن الشیء علی ما هو علیه وکذبك ضدی وخلافی اولدوغی کبی خبری صدقدر که واقعه مطابق خبر ویرمکدر
خ م نتکم بو حدیث شریفی بخاری ومسلم صحیحلرنده اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضی الله عنه قال رسول الله صلی
الله علیه وسلم ان الصدق یهدی الی البر وان البر یهدی الی الجنة وان الرجل لیصدق حتی یکتب صدیقا وان الکذب یهدی
الی الفجور وان الفجور یهدی الی النار وان الرجل لیکذب حتی یکتب عند الله کذابا عبد الله بن مسعود رضی الله عنه
روایت ایدر تحقیق رسول اکرم بیوردیکه کرچك سویلمك بزی جنته ایلتیر کسب ایلیوب کناهلردن اجتناب ایلمکه بنده

تقید الکلام بلعل وعسی

وکوجك سوزی صاحبی هادیه ده جنته دلالت ایدر و برکمسه دائما کوجك سویلسه شول مرتبه یه وارد که
الله تعالی قتنده صدیق یازیلور وعالم علویده صدقیله شهرت بولور یعنی برکمسنه اقوالنده دائما صدق عادت ایدر
ورکمسنه صدیقلر دفترنده کتابت اولنور دیمکدر تحقیق یلان سویلمك فجوره یعنی فسقه دلالت ایدر تحقیق فجور دخی
جهنم آتشنه دلیل ودخولنه سببدر و برکمسه دائما یلان سویلسه حتی شول مرتبه یه وارد که الله تعالی قتنده کذابلر یازیلور
والکذب شهرت بولور دیمکدر ت بو حدیث شریفی امام ترمذی مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابی الجوزاء رضی الله قال
علیه السلام انه قال قلت للحسن بن علی رضی الله عنهما ما حفظت من رسول الله قال حفظت منه دع ما یریبك الی ما لا
یریبك ابو جوزی رضی الله عنه روایت ایدوب ایدر حسن بن علی رضی الله عنهما تحقیق برکون سؤال ایدوب دیدم که رسول الله
حضرتلرندن نه اوکرندین ونه حفظ ایتدیکز دیدیکده بیوردیکه حدیث شریف بودرد بوب بیوردی یعنی حلت وشك
وشبهه ایتدیکز نسنه یی ترك ایلکز زیرا اول مقوله شبهه لردن خوف وحذر ایتمك واجب دکل ایسه مندوبدر وشول شیئکه
سکا شك وشبهه اولمیه نسنه یه عدول ایله یعنی حلال اولان نسنه یه عدول ایدوب شکی کوردن شبهه دن اتقا ایدیکز
صفنکز دیمکدر زیرا برنسنه حسن وقبیح وحلال وحرام اولمسنده سکا شك شبهه وارن نسنه یی ترك ایله وشول
شیکه اندن حل وحسنده سکا شك کلمز وخاطریکزه احتمال شبهه دوشمز اول مقوله شك وریبه شبهه مسیل ایله دیکز
دیکدن عبارتدر فان الصدق طمانینة والکذب ریبة تحقیق صدقده قلب انسان سکونت واطمینان بولور و یلانده قلب
قساوت واضطراب کلور و اندیشه تشویشه دوشوب برتنا ضاطرف اولور دیکدن عبارتدر [illegible]
حم د بو حدیث شریفی امام احمد بن حنبل وابو دنیا وابن حبان وحاکم مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن عبادة بن الصامت
ان النبی علیه السلام قال اضمنوا الی ستا من انفسکم اضمن لکم الجنة اصدقوا اذا حدثتم واوفوا اذا وعدتم وادوا
اذا ائتمنتم واحفظوا فروجکم وغضوا ابصارکم وکفوا ایدیکم عبادة بن صامت رضی الله عنه روایت اولنمشدر رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم دن روایت ایلدیکی بودر برامته خطابا حدیثکزده التی خصلتی فعله کتورمکیچون نفسکزه کفیل اولکز
فصال اجملی دائما اشلیجك اولورسکز بنده خی سزه داخل دارجنات اولمغه تکفل اولورین اول التی شئلك برنسی بودرکه برسوزی
سویلدکده یلان سویلمیکز کرچك سویلیکز ووعده کزه وفا ایتمکز دخی مطلوبدر اوچنجی سزه اولان امانتی اهلنه طبق ویرین
جنایت ایتمکز دوردنجی فرجکزی حرامدن زنادن ولواطه دن حفظ وصیانت ایلکز بشنجی حرمه نظر ایتمکزدن کوزیکزی بومکز حفظیله
نظر ایتمکدن وشهوته نامحرمه بقمدن اغماض ایلکز التنجی شرعا حرام اولان نسنه یه ال اوزاتمکز وما لکیوناوب دیمکز
وماغیری اخذ وضرب کبیلردن کف منع ایلکز بو التی خصال فعله کتوریجك اولورسکز بن دخی سزه دخول جنته ضامن اولورم
سابقین اوایلنده ولکن ویاخود من غیر سبق عذاب جنته کیره سز بو رسنه الامر ده ادکی باك اولنلره بو نلردو نشه در
السادس الغیبة آفات لساندن التنجیسی غیبتدر برکمسنه نك وسین انسنده وکرچ تعیر بوجه ایجه اولان نسنه یی سویلمکه
دخی ذکر مساوی اخیك المعین المعلوم عند المخاطب او تصالها وتعیینها بالید او غیرها من الجوارح علی وجه السب والتنقیص
ولغیبت ایسه مخاطبه معلومی اولان کمسنه یه بعض نسنه ناشی سبب ایله قصد یله عیوبینی ذکر ایدوب ویاخود
جائز اعضاسیله کالی وبا اوضاعنی اشارت وحکایت طریقیله اولنور بو بابده ضابطی ذکر نسنه کم
نقصانینی ابهام ایدر اولسه اول غیبت ایتمکدن عبارتدر وهو حرام قطعی قال الله تعالی ولا یغتب بعضکم بعضا ایحب احدکم

وذکر عاقبة لا یکون غیبة و اکر بر کمسنه صایم اولسه و نماز قلسه و الیله و دیلیله خلق ایچنده ضرری اولان نسنه ذکر اتمک غیبت
دکلدر زیرا خلقه ضرری اولان شخصک ضرری شخص بر قومه و خلقه ترحم وجهی اوزره ذکر اتمک دخی غیبت دکلدر و لو ان
اخبر السلطان بذلک لیزجره فلا اثم علیه و اکر انده اولان نسنه یی پادشاهه انی زجر و منع ایلسون دیو خبر و یرسه انده
نه اوزرینه کناه یوقدر و رجل ذکر مساوئ اخیه علی وجه الاهتمام لم یکن ذلک غیبة انما الغیبة ان یذکر علی وجه الغضب
یرید السب انتهی و هکذا ذکر فی الخلاصة و غیرهما و بر کمسنه قرنداشنک اهتمام طریقی اوزره مساویسنی سویلسه اول غیبت
غیبت اولدر که غضب طریقیله سویلنه و اندن سب مراد اولنه انتهی مختصر ده و غیرنده دخی ذکر اولنمشدر فذکر الغیبة لتغییر
المنکر و للاستفتاء او للتحذیر من شره او للتعریف کالاعرج و نحوها لیس بغیبة پس تغییر منکر ایچون فاسق کمسنه یی ظالم
ایدی دیو استفتا ایچون و یاخود شرندن مسلمی تحذیر ایچون و یاخود انسانی بر عیبیله که انی اباغی اقسق کبی معروف اوله انی تعریف
ایچون ذکر ایتمک جائزدر و تنقیص اوزره اطلاق حرامدر و اکر غیریله تعریف ممکن ایسه اولی اولدر که غیریله تعریف
ایلیه اولدر زمان عیوبیله ذکر حرامدر مکر که جوازینه ذکر اولنان اوزره اسبابدن بر سبب اوله و لوقت تعریف ذکر عیب لازم اوله
غیبت دکلدر و کذا ان کان یتجاهر بالفسق او الظلم و ذکرهما فاما ان ذکر عیبا اخر فغیبة و کذلک اعلان فسق ایدنک فسقنی ذکر
اتمک دخی غیبت اولمیوب و برودتی اولوب انک ظلمنک و دیانت عاصی اولان کمسنه سویلمک غیبت اولمز تا که انی اذالیه و
بر بنده بر صالح اولان کمسنه اقامت ایلسون ایچون زیرا مصادره ناس ایله و ظلم اموال ناس ناسی جنایت ایله مجاهره اولان کمسنه
اشکاره اولدوغی ظلمیله انی ذکر ایلمک جائزدر و غیری عیوب ایلمک حرامدر نتکم حدیث شریف دلیل کافیدر شیخ ابو الشیخ
سندندن اخراج اولنمشدر عن انس رض ان النبی علیه السلام قال من القی جلباب الحیاء فلا غیبة له انس بن مالک رضی الله
عنه روایت ایدر که تحقیق رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که حیا پرده سن براغان کمسنه هوا صنه مرتکب اولوب و هوای
نفسنه تابع بولنوب اعلان فسق ایده نک فسقنی ذکر اتمک انک ایچون غیبت اولمز و لمنند یحیا اولنلرای سرافراز اولیه
عدوسی چوق و هم عمری از اولور دنیا بو حدیث شریفی ابن ابی الدنیا سندندن اخراج اولنمشدر عن بهز بن حکیم عن
ابیه عن جده رض عن النبی علیه السلام قال اترعون عن ذکر الفاجر حتی یعرفه الناس اذکروه بما فیه یحذره الناس
بو حدیث شریف بهز بن حکیم بابای حکیمدن روایت ایدر اوسط تابعیندن اولدر دخی جدندن روایت ایدر که صحابه دن رسول الله نکر
معاویه بن کعبدر ایدر تحقیق رسول الله علیه السلام بیوردیلر که ذکر فاجردن اوتنور میسز و ضیق و زحمتی چکر میسز امدی بوبلدی بکر
بلکه خلق انلرک قباحت فسقنی بیلدرنک تا که بیلسونلر و فعل شناعت شعارندن اجتناب و حذر ایتسونلر دیو سویلکز و نتیجه
لازم کلیوب غیبت اولمز و الامام الغزالی رحمه صرح حیث لم یشترط التب و لم یلتفت الی الاهتمام ثم ان الغیبة علی ثلثة اضرب و امام
غزالی رحمة الله علیه غیبتک تعریفنده اهتمام و جهی تحقیق سبب شرطنی تضییق ایدر که نصکره غیبت اوچ قسم اولنمشدر
الاول ان یغتاب و تقول لست اغتاب لانی اذکر ما فیه فهذا کفر ذکره الفقیه ابو اللیث رحمه فی التنبیه لانه استحلال للحرام القطعی
قسم اولدر که غیبت ایدکمسنه نه ایچون غیبت ایدرسن دینلدکده کمسنه بن انک غیبتنی اتمم زیرا انده انک موصوف اولدیغی
شیئ ذکر ایدرم دیمک حرام قطعی اولان غیبتی استحلالدر بو دخی و لهذا ابو اللیث رحمه الله علیه تنبیه الغافلینده ذکر اتمشدر که کفر
زیرا حرام قطعی استحلالدر و الثانی ان یغتاب و یبلغ غیبته للمغتاب فهذه معصیة لا یتم التوبة عنها الا بالاستحلال لانه اذاه
فکان فیه حق العبد ایضا و هذا محمل قوله علیه السلام فیما تقدم غیبتک ایکنجی قسمی اولدر که غیبت ایدوب انی معتابک غیبتی اولدوغی

انشدیسه

انشدیسه منادی اولدوغندن ناشی غیبت حق عبده متضمن اولمغله توبه ایسنک تمام منه یالکز استغفار کفایت ایتمیوب
استحلال لازمدر زیرا انده حق عبد واردر انلرک انضمامندن محتاج اولدوغی جهتدن و حضرت علیه السلام قولنک حمل
و تمهید ایتمک اخراج ایده لر دنیا طط ابن ابو دنیا و طبرانی اوسطنده نقل و نشر حدیثندر عن جابر رضی و العنبر
اشد من الزنا قیل و کیف قال رسول الله تعالی الرجل یزنی ثم یتوب فیتوب الله علیه و ان صاحب الغیبة لا یغفر له صاحبه و
ان لم تبلغ یکفیه التوبة و الاستغفار له و لمن اغتاب جابر بن عبد الله الانصاری رضی الله عنه دن روایت
اولنمشدر که غیبت زنادن اشددر دیدکده کاندکیفیتنی اشنا اولوردیلر که بیوردیلر که بر کیشی زنا ایسه اندن صکره پشیمان
اولوب حق جل و علا یه توبه و استغفار ایله رجوع ایلسه حق جل و علا انک توبه سن قبول ایدر و بر ایکی بار اغتیاد
نا غیبت ایدنک توبه سنک تمامنده یالکز استغفار اولماز دخی اول اندوکه غیبت صاحبنک حلال اتمیجه توبه سی
قبول اولمز و اکر اول اچلدن غیبتک بو شدتی زنادن اشد عد اتمکلری غیبتک او جهته یعنی اوچنجی قسمی اولدیکر که غیبت
اولنده اسماع اتمش و نسبه بو قسمده کندو ایچون توبه و غیبت ایلدوکی کمسنه ایچون استغفار کفایت ایدر
دنیا بو حدیث شریفی ابن ابی الدنیا سندندن اخراج اولنمشدر عن انس رض انه قال رسول الله علیه السلام کفارة
من اغتبت ان تستغفر له انس بن مالک رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردیلر که بر کمسنه
نک غیبتنی ایدرسنز سوز سویلیک کرک اشد بجک اندن یحضور اولورانک علاجی و کفارتنک چاره سی بودر که
انک ایچون جناب عزتدن مغفرت طلب ایدوب و استحلال ایچون اظهار اعتذار ایدوب پشیمان اولوب ندامت کوستره سین
زیرا مغتاب ایچون استغفار غیبتک کفارتی بیورمشلردر و هذا التفصیل هو الاصح الذی اختاره الفقیه ابو اللیث
رحمه الله علیه و اصح اولان بو تفصیل در که امام ابو اللیث اختیار اتمشلردر و عند البعض یحتاج الی الاستحلال مطلقا
و بعض علما قتنده مطلقا استحلاله احتیاج مذهب اتخاذ ایدوب حتی عطا قتنده وارد و ب سکاظلم ایلدوکی غیبت اتدم
زیارتک عفو ایله دیلمرسک حقی الدبلنی دیمک لازمدر زیرا امام غزالی بو قولی اصح کوردی بن فقیر ایده رم بن استحلال
اندوکی تقدیرجه دخی زیاده ایچنمن احتمالی و لیق احتمال ایله استحلال اولنمق اصحدر و عند بعضهم لا مطلقا بل یکفیه
التوبة و الاستغفار و بعضلر قتنده مطلقا توبه و استغفار کافیدر و غیبتک کفارتی توبه و ندامتدر که بر دخی من
بعد ایکی غیبت ایتمیه زیرا غیبت اندوکی کمسنه دن صکره تفحص طلب انک حسن بصری قتنده لازم دکل استغفار کفایت
ایدرلر ثم اعلم انه لیس من اغتیب عنده رجل او بیت ان ینصره و یذب عنه یعنی نفسکره معلوم ایت اولسون
غیبت مخاطب اولان کمسنه معتابه و یاخود بهتان اولنانه نصرت ایدوب و غیبت و بهتاننی اندن منع و دفع و رد ایله تقیید ایتمک
لازمدر که منع قادر ایکن اتمسک بلکه حظ نفس ایله دکلیوب اوتورسک غضب حقه مظهر اولورسن زیرا غیبت
و بهتان جمله شیاطین مقبول درونت حقدن مبعود اولنلرک ایلدیکدر دنیا نتکم بو حدیث شریف دلالت ایدر ابن
ابو دنیا سندندن اخراج اولنمشدر عن جابر رضی عنه مرفوعا من نصر اخاه المسلم بالغیب نصره الله فی الدنیا
و الاخرة بو حدیث شریف جابر بن عبد الله رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر یعنی بن اسرا مدد بر قرنداشی
ذم و غیبت اندکلرنده بر کمسنه غائبانه و مشفقانه نصرت ایلسه و کلام حقی قادر اولدوغی قدر سویلیه
و اول مسلمانک حرمتنی رعایت قلسه حق جل و علا دنیاده و اخرتده نصرت قلور یس امدی نصر للمظلوم فاند

اولنلر او سنند قونس کفایه د ذکر بحر مذمت وغیبت ولان احواتی الن اوب خلاص ایده لر دیمکدن عبارتدر شیخ بو حدیث
شریف ابو الشیخ سننندن نقل اولنمشدر عن انس رضه مرفوعا من اغتیب عنده اخوه المسلم فلم ینصره وهو یستطیع علی نصره
ادرکه الله فی الدنیا والاخرة انس بن مالک رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر حضرت رسول علیه السلام بیوردی بر مسلمان
غیبت مخاطب اولان حالده بوکه مقابلک ضررینه قادر ایکن نصرت ایتمز دنیاده و آخرتده اثم غیبتنک جزاسنه اولور دیرلر
مسلمان بلکه حفظ نفسنه دکلوب و نور سنک بو مضمون حدیثک نجتنه داخل و شاملدر و اصل سن دیمکه اشارتدر دنیا بو حدیث
شریف ابن ابی الدنیا مرحومدن منقولدر و اولنمشدر عن انس رضه مرفوعا من حمی عرض اخیه فی الدنیا بعث الله ملکا یوم
القیمة یحمیه عن النار عن انس بن مالک رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر مقابلک عرض حمایه ایدوب یا ردم ایلر مظهر نصرت
اولنمیه اولور و آخرتده نار دن حمایه ایچون بر ملک مکرم بعث اولنور دیرکه جهنم آتشندن حمایه ایدر دیو بیوردیلر حتی شول اولنلرکه
هر بر ملکک حماسی وار در انک غیبلرلردن حمایت ایدرو اکا قریب اولنلره عقوبت ایدرحق جل وعلانک بر یوزنده حماسی حرام
ایلدوکی مساوی غیبتدر که انک حول حماسنه قریب اولدقلری بو قدر اولکنی عقابه مستحق اولمقدن قورتولمز انکه دیمشدر جهنمه
ولانکه نعم وغیبت ایله وطاید قریب اولمز و سوخته جهنم غضب بو لمزدیمکدن عبارتدر شیخ بو حدیث شریف ابن ابی الشیخ سننندن
اخراج اولنمشدر عن ابی الدرداء رضه مرفوعا من ذب عن عرض اخیه رد الله عنه عذاب النار یوم القیمة وتلا رسول الله علیه وسلم
وکان حقا علینا نصر المؤمنین ابو الدرداء روایت ایدر که بر کمسنه بر مؤمن قرنداشنک دفع ودم غیبتدن منع ایلسه بو نده ذب منع
معناسنه دریعنی بر کمسنه بر مؤمن قرنداشنک عرضنی غیبت و ذمدن صیانت ایلسه قیامت کوننده حق جل وعلا انی جهنم عذابندن
دفع ایلر دیو بیوردی بعده تفکره سورة روم ده بو آیت کریمه تلاوت ایتدی بو جابر رضی الله عنه انک زیاده روایت ایتمشدر معناسی
شویله یاردم ایلدیرن انلره که تصدیق ایتمشلر ایدی وبره لایق وسزاوار در مؤمنلره یاردم ایلمک فی الواقع انلره نصرت مستحقلردر
کافرلر او زره غالب اولمغه نصرت قلوب قورتارز دیمکدر السابع التنبیه آفات لسانک بدیعی قوجیلیقدر حتی کشف حالیکوه کشف ایلمک
ضرر ثبوت لوم یعلی ولم یکن دعوه الا بالاعلام فیجب دانتذیع واولو قوجیلیق ایسه کتمی آخره مکروه اولان شینی کشف وستر ازاله فاش
و بعضلر کلامنی بعضلره ایلتدیره افساد جهتی اوزره آخرک تفعی و یا ضرری اصابتنه قلمیچون اولورسه واجب اما
افساد جهتی اوزره آخرک بوزینه عوده کو بیلقارنی نقل ایمکه اطلاق اولنور اکو نقل مرقوم آخرک نفعی یا ضرری اصابتنه قلمیچون
دیدی
اولورسه واجبدر رواه حامد ذکر بر مسلمک عرضنی کسروعیبنی ذکر ایدوب فلان کمسنه سنی سوزسنک حقنده شویله بویله
باسندن امرکه افساد ایلدی یا دنیمانکلمه محبت بنیادی دلمک اسنزدیلسه امام غزالی رحمه ایدر سکا مقابلسنده التی نسنه لازم قودر
اولکی اولدرکه انک تصدیق ایلمیه سن زیرا غماز فاسقدر و فاسق مردود الخبردر ایکنجی اولدرکه انی بند و نصیحت و نمیمه دن منع و
نهی ایلیوب وفعلی انک او زینه قبیح ایلیه سن اوچنجی اولدرکه الله تعالی رضا ایچون اکا بغض ایلیه سن زیرا اول نمامه الله عز وجل
وقتا بغض ایدوکنه بغض ایلمک واجبدر دردنجی اولدرکه غایب منقول عنه اعراض اهل ایمن بعنی انک غمازلغیله اولسی اندن سو ظن ایلمز بشنجی
اولدرکه انک سوزی خاطریه دکلدر تفتیش و تجسس ایلمیه زیرا تجسسدن حق جل وعلا نهی ایدوب ولا تجسسوا بیوردی التنجی اولدرکه
انک غمازلغی هیچ بر کمسنه حکایت ایدوب فلان کمسنه بکا بوکه دیدی دیو سن ذکر ایلمیه سن زیرا غماز اولمش اولورسن انی نه ایله
منصف اولمش اولورسن حکایت بر بنده بر دوستی کلوب فلان کمسنه سکا سو کلدرکه دیمک ایتدکه ای بر دینی زیارت بو قدر
کلمدین ایدی اوچ درلو جنایت ایله کلدن بنم بر دوستمی بغوض ایلدک و قلبم فارغ اکن بنی غم ایله مشغول آلوده قلدک دیمش

بم فائده

بنم فائده ابنی متهم ایلدک و دخی عماد دن برسی بر پادشاهه عمر ایتدیلر پادشاه عالم مذکوره عتاب ایدیجک انکار ایلدی
پادشاه بکا بونی بر معتمد کمسنه نقل ایلدی دیجک عالم ایتدی یا ایهی نمام معتمد اولمازیا پادشاه آنک خوب دد سن بو سوزی
انک سوزندن راضی و نمام ساقط اولدی زیرا بر مسلمک سوزینی بر نیز نقل ایدوب بینلرینی افساده ساعی اولمق نص قرآن
ایله حرامدر انلرکم سوره نون ده قال الله تعالی حق جل وعلا بیوردیلر ولا تطع کل حلاف مهین هماز مشاء بنمیم معناسی شریف
ویمان براولیه هو الذی قسم ایدیجید ایلان بوکه ابو جهل ویا ولید بن مغیره کبی بلان بره جوق یمین ایدرکه و نکته
عیبلری خلقه انک یا طعن او روحی خلقک بوزینه او روحی سخن چین اول و نمام اولمغه خلق ایچنده سعید رنامور
اول کمسنه ویوکه کافر یقیمغه و دوستلری بر بریله دشمن اولمغه یا رب جمیع مؤمنلری سخن چین شرندن امین ایله آمین و سوره
همزه ده حق جل وعلا بیوردیلر ویل لکل همزة لمزة معناسی شریفلری ذکر اول ویل دره سی جهنم انک عذابندن الله تعالی صقنه
دنی عذاب شول کمسنه لر ایچوندرکه همزه درلمزه در همزه اولدرکه بو زینه قارشو غیبت ایدوب عیبلریله اکا طعن ایدر لمزه
اولدرکه اردیجه غیبت ایده کوزیله و قاشیله و طوطاقلریله مسخره یه دوتوب اشارت ایده و دخی غماز لق ایدوب ایکی دوست
اراسنه دو شمنلق براغه بو آیت کریمه الشان ولید بن مغیره حقنده نازل اولدیکه رسول اکرم حضرتنی غیبت ایدوب مبارک
یوزینه قرشو طعن ایدردی آیات کریمه نک حکمی عام اولدی جمیع غیبت و طعن ایدنلرک حقنده عام اولدی حم بو حدیث
شریف امام بخاری ایله امام مسلم اتفاقی او زره مسندلرندن منقولدر عن حذیفة رضی الله عنه قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم
یقول لا یدخل الجنة قتات وفی روایت نمام حذیفة بن الیمان صحابی بن صحابیدر رضی الله عنهما تحقیقا روایت ایدر رسول اکرم علیه السلام
حضرتلرندن اشتدم که قوجیلق ایدن جنته کرمز و بر روایتده نمام اولان جنته کرمز دیو بیوردی نمام در و افشای سر ایدر و
بعضنک کلامنی بعضه نقل ایدن کیمسنه علی وجه الافساد اولانلردر یعنی قوجی اولوب ناسک غیبت وساوسنک سوزیله نندیر بوبکه
ط و حدیث شریف حاکم مسند رکنده روایت اولنمشدر عن ابو موسی الاشعری رضه روایت ایدر تحقیقا رسول الله صلی الله
سعی بالناس فهو لغیر رشده او فیه شیء منها ابو موسی الاشعری رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله صلی الله علیه
وسلم بیوردی که دیمدن ییلنیرن شهدن ناسک غیبتنی طوتمغه سعی ایدن غماز حلال زاده دکلدر زیرا بر سنک سوزینی بر یره نقل ایدوب
ایلنارین افساده ساعی اولمق نص قرآن و حدیث ایله منهی عنه اولوب نکاح صحیحدن تولدیدن ولد نمام اولمز بیورمشلر زیرا غماز
ونمام اولان کمسنه لرک شوی عظیمدر حکایت اولنورکه بر کمسنه کبر قول صاتدقده عیبی نمام قوجیلقدر دیوب بر کمسنه اول
عیبیله اول قولی صاتون الوب بر فاج کوندنصکره افندیسنک خاتوننه ایدرکه افندی سنی سومز ایچق بر چاره بر الوق استر
ایسن خواص نار بخاتده واقفم امدی افندی کیجه یاتوردکن بو غازی التندن بر فاج قیل اولقلریله بن سکا شویلک ایدیم که
ماصدق کلام علم جرجانه و دیدوکی نسنه ایمکه عازم اولدی قول کلوب افندیسنه دیرکه بو سنک خاتونک خارجه میل ایدوب
سنی اولدرمکه قصد ایلمکده کو وقعیتی بیلمک دیلرسن کیجه او یورکبی اولوب حقیقت حاله واقف و نشر نشایه عارف اولورسن دیمکله افندی
سنی ایلیوب اوزره اویورلغه اورکیجه اول خاتون فی الذاوستره الوب کلیجک بر فاج قیل قیل یارمه کی خاتونک قوجه سنک
مقابلنده اوزینه قوجه سنک تنبهه سی قالقوب خاتونی اولدرمکه استردیوب فی الحال بر فنده صیج ایوب خاتونی بوغوب
اولدردی بر خاتونک خصملری کلوب بیوجه قتل محل اقلوب قوجه دخی اولدردیلر و قوجه نک خصملری جمع اولوب کلوب
ایکی قبیله حرب ایله مشغول اولوب ونیچه کمسنه اراده مقتول اولدی پس بر قوجینک سوزیله نیچه لرین قصر و دولتی منهدم و طلبه

Copyright © King Saud University

اقبالی منعدم اولمق لازم کلور غماز سوزینی تصدیق ایدنلر غمز ایدن غمازی لئن فوجیلقدن نهی ایلیکمز بو نهی نهی منکوردن نهی
ایدمومن اسد الله ایچون دوشمن دوستلر کرو جبد دوشمن اولمق واجبدر انلکم حق جل وعلا فاسقک سوزین دکلمیه دیمشدر نبیٔ
بو حدیث شریف ابو الشیخ سنلرندن اخراج اولنمشدر عن العلاء بن الحارث ان رسول الله صلى الله عليه وسلم الهمازون واللمازون
والمشاؤون بالنميمة الباغون البراء العيب يحشرهم الله في وجوه الكلاب علاء بن الحارث رضي الله عنه روايت ايدر تحقيقا رسول اكرم
عليه السلام بيورديكه بو كمسنه خلقك يوزينه قوشو وعيب ايله كاطعن ايدن وياردغي غيبتني ايدب ناسك ذم ومساوييسن
ايدنلرك وعيب اندره اولسون كرك اولمسون قبرلر اولور كعب الاحبار روايت ايدر ايدكه بني اسرائيل قحط ايتدكده حضرت موسى
دفعاتر استسقا ايدوب اجابت ظاهر اولميجق دخي نازل اولدي ايكرده غمام واردر موسى عليه السلام مناجات ايلديكه يا رب نكدر دوه
كلدي يا موسى قوللريمي نميمه دن نهي ايدركن عظمتله نميمه ايليم بس جملهسي توبه ايلدكلر انلر اجابتكر تابع استغفار ووانا ايتدرد
ظاهر اولدي زيرا بو نميمه عظيم معصيتدر كه غيوب ناسي تجسس اوزره اولنلر اخرتده كلاب صورتنده حشر اولورلر بس نميمه نك
كفارتي حل الملعن طلب ايدوب بردخي نميمه ايتمكه عزيمت وتوبه ايتمكدر الثامن السخرية وهي تضمن الاستصغار والاستخفاف
وهي حرام قال الله تعالى انكم كنتم مسخره لغز اولوب خاطريني تحزون ايتمكدر واول ايسه كشي اخري استحقار وعيوبني كوزه دور
ذكر ايدوب مزه تمكدن عبارتدر وايسه حرامدر انكم سورة الحجرات ده حق جل وعلا بو قول شريفده ذكر بيوردركه لا يسخر قوم من قوم
عسى ان يكونوا خيرا منهم معناي شريف حق جل وعلا مومنين ومومناتدن بعض بعضنه مسخره ومزه ايتميه واستخفاف كوسترميه
بر كروه سوزندن وبر كروه اكردن اخرندن اولدوا انلركه مسخره اولنانلر تحذيره ايدنلردن الله تعالى قتنده شايدا اوله اشهرا ايدنلردن ابو فيرلي
زياده اوله وازواج طاهرات بعضي ام سلمه رضي الله عنها يه قصر قامت وياصفيه رضي الله عنهايه بهو ديته عيب اتدلرحق جل وعلا
بيوردسوادكلدكه عورتلري استهزا ايدن عورتلردن شايد اوله انلرك اولا استهزا ايد يجيلردن وثابت بن قيس رضي الله عنه اصحابك
برينك عيبني دبكاندن دخي نهي كلدكه غيبت انكز نفسكزي كندي دينكز اهلني وانفسكز نفس واحد منابرسنده دربس عوكم
اخري بر عيب ايله استهزا ايدركند ونفسيني عيب انتش اولور ديكدر وحضرت رسول اكرم حضرتي خلقي استهزا ايتمكه معتاد اولنلر
ايچون بو حديث شريف بيورمشدر دنيا ابن ابي الدنيا صمتندن اخراج اولنمشدر عن حسن رحمه ان النبي عليه السلام قال ان المستهزئين
بالناس يفتح لاحدهم باب من الجنة فيقال هلم هلم فيجي بكربه وغمه فاذا جاء اغلق دونه فما يزال كذلك حتى ان الرجل ليفتح له الباب فيقال
هلم هلم فما ياتيه وحسن بصري رحمة الله عليه نجه صحابه دن كرمندن روايت ايدر كه نبي عليه السلام تحقيق بيورديكه دنياده عباد الله
مسخره واستهزا ان كمسنه لر قيامت كوننده جزالري عملري بو وجهله اولوركه حق جل وعلا فرمايله جنت قپولري قرشولرينده اچلوب
كل جنته كر بيلدكي اول انده كلنجه چكدوكه شدا ايدندن كال حون وانكسا زيله كومكده جان اوب شتاب انده كه في الحال قپو اوب
سنهزئي دخولدن منع وقطع ايده ايدوب چكلدكده تكرار اچلوب كل كرده دعوت اولنوب بنده كما كان هجوم ايد يجك بند سددد
اولوب قپو اورلي اضطراب بو وجهله ظاهر اولدكلر نسان قلم شرحندن عاجزاولدو وعلى هذا القياس بوكشا يشله مبتلا و اخر قپولدعوت
اولندقده بوندد دخي قپو اغلنده اتدر بو شتاب اتدن فالحاصل بو منوال اوزره مستمر واخره حرمان عظيم ايله مبتلا اولدوليدكم
دبو ضبري مويد وبو حديثي موكدر مستهزئين حقنده نازل اولان ايتده ذكر الله يستهزئ بهم ويمدهم في طغيانهم يعمهون
سورة البقرة ده اولنده بيوردلر انلرك اول استهزالري نداموجچون اجللريني تاخير ايدوب اول ضلالتلري اچنده شو يله
متحير اولوب تردتده قولرلر اول استهزالري عقوبتلري زياده اولمق ايچون ديمه دن عبارتدر التاسع اللعن وافات اللسانك

طعون يعني

طعون يعني لعن انسان يا حيوان يا جماد دن وهو الطرد والابعاد من الله تعالى فلا يجوز الشخص معين بطريق الجزم الا لذي ثبت موته على
الكفر كابي جهل وابليس وفرعون وللحيوان وجماد اولمي السر معين بر كمسنه يه جزم طريقيله جائز دكلدر مكر انك كفر اوزره
اولمي ثابت اوله ابو جهل كبي وحيوانه وجماده لعنت ايلمك جائز دكلدر زيرا لعن ايلمك معناسي بركنسه اتزلك رحمت حقدن دور اولديمك
ديمكدر لعن حقيقت امارت بنوي چوقدر وقد ورد التصريح عن النبي عليه السلام بالنهي عن لعن الريح والبراغيث وانما
يجوز اللعن بالوصف العام للمذموم تحقيقا رسول اكرم عليه وسلم دن تصريحا وارد اولمشدر كه ريح وپره لعن ايتمكدن نهي بيوردي مشدد
تا لعنك جوازي صفت مذموم وعامرله موصوف اولنلره مخصوصدر كه وصف عام مذموم جهتندن لعنت ايتمك جائزدر
لانه ثبت عن النبي عليه السلام انه لعن من ذبح لغير الله تعالى ومن لعن والديه ومن اوى محدثا ومن غير منار الارض زيرا حديث
شريفيله ثابت اولمشدر كه حضرت رسول اكرم عليه وسلمدن روايت اولنوركه جن ذبحده يعني مذالعنت ايلسون شول كمسنه يه كه
الله تعالى حضرتندن غيري ايچون قربان ايدر زيرا بر قربانكه جناب جليل يزدان ايچون اوليه اول قربانك ناحق بره قانك كيده وبكه
ودخي الله تعالى لعنت ايلسون شول كمسنه يه كه باباسنه واناسنه عاق اوله وانلره لعنت ايليه وشتم ايده وقد ذكر اول ملعون
ولعن كند وبر راجعدر ودخي جائزدر كه مجاز اولدر شونديكه اول بر نسنه اشليكه اولنسنه انك باباسنه واناسنه لعنت
ولنفعه باعث اوله وصدالعنت ايلسون شول كمسنه يه كه غيره جنايت ايدن كمسنه يه نصرت وحمايت ايدر واكر دالك فجار اوقود
وه منوع دره بو تقدير جه معناي دعي حمايت ايدنك مظهر لعنت درد زيرا ظلمه رضاوبرن ظالمدر فذا لعنت ايلسون شول
كمسنه يه كه كوراله علامتني تغيير ايليه وصار جمع منارندر كه علامتدر مواد ايكي قونشو بيننده معين ذوي الاستحقاق در واكل الربوا
وموكله وكاتبه وشاهده والواشمة والموتشمة ومانع الصدقة والمحلل والمحلل له والمختفي والمختفية ومن ام قوما وهم له كارهون
پيغمبر عليه السلام بيورديكه حق تعالى لعنت ايلسون ربا ييجي يعني انجه فائض اولانه معامله ايدوب يدورنه وكاتب وشاهدينه دره
المراد انك ربوا اولد وغن بلو درور معصيت باشر اولورلر رواكند ويره سبب ايدنلر و كلاهما اثم دير كه زيرا ربوا يجيد
حق جل وعلا بني نسنه وعيد قلدي اوكي قبرلرندن قلقمزلر الا كما يقوم الذي يتخبطه الشيطان من المس ايكنجي عبادت طاعتي باطل اولدكم بيوردي يمحق الله الربوا اوچنجي حق تعالى ايدركه
زلوب طوربجه ادلدو محاربه قيلمقدير حق تعالى بيوردي فاذنوا بحرب من الله ورسوله دردنجي حق جل وعلا اني سومز زيرا بيوردي
ان الله لا يحب كل كفار اثيم بشنجي طاموده ابدي قالور ومن عاد فاولئك اصحاب النار هم فيها خالدون بيوردب بو بش علامتي يعني
عقوبتي خبر وبردي ورسول اكرم عليه السلام حديث شريفلرنده شريكلا ربوا ايچي اولوب ابواب كبيره سي واردر ايكي
يوزانده بر دردنجي لرو برا خر حديث واردا اولمشدركه ربا هر نقدر عاجلا زياده مالده اولسه ابتده عاجلا وعاقبته
نقص وحرمانه وندامت وخسرانه چقار اولدكثرت عاقبت قلت اولوب بيورمشلردر زيرا ربوانكه ادناسي والده سيله
زنا ايتمك كبيدر بس بو نكه معلوم اولديكه ربا اعظم كبائردندر وبعضلر قتنده ربا خورلق سوء خاتمه اورنيدر علا
حضرت حق جل وعلاده وكرامت محمدي ربا خورلق حفظ ايلين امين ودخي حق تعالى لعنت ايلسون شول عورتلره كه كوده
لريني اكنه ايله دلوب واچنه سوريمه وغيري شي قوه رنكلنيل وسياه شي اولسون ديو دخي الله تعالى لعنت ايلسون شول
عورتلره كه بو فعلي كند وسنه اشلده يعني بر غيري عورتده بكا شو يله ايشله ايله ودخي الله تعالى لعنت ايلسون مانع صدقه
ولنه بو صدقه دن موارد كاندر دخي الله تعالى لعنت ايلسون مزينده ومكو مور يكه نكاح ايله نكاحلدن وكي غيرينه زوالغند اولوري بونولكنه يه

Copyright © King Saud University

برکت خاتونی اوچ طلاق ویشادغنه نصکره وطی ایدوب کوه طلاق ایندرکیچون متزوج اولور مرادی حاصل اولندقده
نصکره بنده اسکی ارینه نکاحی حلال اولسون دیو طلاق ویردکو یکرکا وطی ایله زوج اولدحلال قلور ایله اونسه
سلطان دنیا انلرک ایکسنه دخی لعنت ایتمش بو حدیثدن کمال ایله مروت وقلت حمیت ونفسنه خساست وارددر و دخی حق تعالی
لعنت ایده قبرا جوب کفن صویوجی اره دخی کفن صویجی عورتلره دخی کندودن اسکراه ایدن قومه امامت ایدنلره حق
تعالی لعنت ایتسون بو شول امامه دکه شرعا صفت مذمومه سی اولدوغندن اوتوری جماعت کوه کوروه مثلا دیباغ اوغلو
اوتوری ویا شارب خمر اولدوغندن اوتوری ویا شارب الرشا اولوب زیاده کوه سنه جماعت اسکراه ایدن قومه امامت
ایدنلره حق تعالی لعنت ایتسون بوشول امامه دکه شرعا صفت مذمومه سی اولدوغندن اوتوری جماعت کوه کورمز مثلا دیباغ اوغلو
اولدوغندن اوتوری ویا شارب خمر تعذیب اهل ایمان وتخفیف بیت رحمان علت ححرد نفس هوای اماره ده جولان ایتدرمک
برامر دقیق دکلدر بو حدیثدن علماء دین فضلاء اهل یقین بو بدعت قبیحه دن ممنوع اولمق ایچون مفتی الزمان اسعد افندی رحمه
ویردوکی فتوای شریفه ذکر بعبارته بو محله درج اولندی صورت فتواده شرب دخان ایله مبتلا اولان امامی جماعت عزل ایتدرمکه
شرعا قادر اولورلرمی الجواب اولورلر صورت مزبوره ده بونک امامتلو ولری امام ایدوب عبادت رحمانه تسلیط ایدنلره شرعا لازم
اولور الجواب اثم عظیم بو مقوله تفصیل اولنوب بوکتابه نقل ایدلدی تا فهم ایدوب کندولرینی بدعتلردن حفظ ایده لر یا خود اول
امام تعدیل ارکان ایتمیوب سنت رعایت ایتمز اولسه اول امام لعنت مستحق اولوب جماعت امامت ایتمک مکروه اولور و امرأة
زوجها علیها ساخط و دخی حق تعالی لعنت ایتسون شول عورتلره که زوجنک شرعه موافق اولان یرده رضاسن کوزتمیوب منبره
ولم یجب
رجل سمع الاذان و دخی اذانی اشیدوب جماعته اجابت ایتمین رجله حق تعالی لعنت ایتسون والراشی والمرتشی راشیدن مراد رشوت
ویرندر و مرتشیدن مراد قبول ایلیندر پس کمکه قبول رشوت قیلنلره حق تعالی لعنت ایتسون و مواطن مغفرت و منازل رحمتدن مهجور
ومبعود قیلسون دیمکدر عبارتندر و عاصر الخمر ومعتصرها وشاربها وساقیها وحاملها والمحمولة الیه وبایعها ومبتاعها وواهبها
واکل ثمنها و دخی کندو ایچون شراب صقنر و ایچنر و صاتیلق ایدنره و کتورنره و حمل ایتدرنره و الندن هبه ایدنره و بهاسن ییه نه رسول اکرم لعنت
ایتدوکی روایت صحیح ایله ثابت اولمشدر قال اولی ان لا یصدر اللعن عن المؤمن الم تر ان الله لم یوجب علینا لعن احد ولو ابلیس فحینئذ
عبرة لمن اعتبر پس علماء دین بوردیلرکه اولی اولان اولدرکه مؤمندن لعنت صدور ایتمیه زیرا حق جل وعلا اوزرینه برکمسنه لعنتی ایجاب
ایتمدی بو ذکر اولنان لعنته برکمسنه استحقاق وار ایسه ده ترک لعنت اولویتی فهم اولنور کرشایت بحسب الظاهر لعنه استحقاق ظن اولنان
بحسب الباطن استحقاق اولنیوب لعن قائلنه رجوع ایده مع ذلک شریعتده کفر ایله ختم اولدوغی ثابت ایسه فرعون و ابوجهل و ابو
لهب کبی لعنت جائزدر ولا اکر احیادن ایسه بو وصفی معین کیمسنه جائز دکلدر زیرا کفر ایله ختم اولدوغی معلوم دکلدر
اولیه دشاید ایمان ایله ختم اولنمش اوله خصوصا کرکافره لعنت ایتمکده ثواب یوقدر اقل ما یکون عبث قسمندن اولور حتی برکمسنه ابلیسه لعنت
ایتمسه ترک واجب ایتمش اولمز پس همان شرندن خلاص ایچون جناب جلیله متعوذ اولمق زیرا شیطان بو عالمده کون وفساده قوت صاحبی دکلدر
مراد بو در که دائما انک شرندن بیم دکاهی استعاذه ایلمکدر و انک ضرر و اضلالندن بکا متعوذ اولمکدر دیمکدر پس لعن یرینه تسبیح و تهلیل
ایلسه ثواب بولور بو حدیثک اطلاقنده تنبیه وار در که یزیده لعنت ایتمک دخی بویله در زیرا یزید قتل حسین رضی الله عنه و اهل بیته
امر و رضا ویردوکی مقرر دکلدر اندی ایسه شاید توبه ایتمش اوله و مع هذا حضرت حمزه یی قتل ایدن وحشی ایمانه کلدی و ثابت اولدی بو
اولندی لعنت ایتمکده ضرر یوق ایتمکده خطر وار پس ترک افضل و انک بدلنه تسبیح مشغول اولمقدر بو کلام امام غزالی رحمه بغداده نقل ایتدی

مدرسی

مدرسی و مفتی شافعی ایکن استفتا اولنوب ویردکلری جواب فتوالری واصحاب ذکر ایتدکلری بو درع زمان شرع امت محمد اوزرینه
تشبثلرینه بر تخالف ایتمشدر و عدم ایجابده صحابه بصیرت ایدمکلری بحجت وحکمت بالغه سی وار در بو معنادن جوق احادیث صحیحه
صنف وارد در جمله دن بری خ م بو حدیث شریفی امام بخاری و مسلم صحیح لرنده اخراج ایتمشلردر عن الضحاک رضی الله عنه ان النبی علیه السلام
قال لعن المؤمن کقتله بو حدیث شریفی ضحاک روایت ایدر که تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلردر مؤمنه لعن ایتمک انی قتل ایتمک
کبیدر ت بو حدیث شریفی ترمذی مسندنده نقل ایتمشدر عن ابن مسعود رضی ان رسول الله علیه السلام قال لیس المؤمن
بالطعان ولا باللعان ولا الفاحش ولا البذی بو حدیث شریف عبد الله ابن مسعود رضی الله عنهما روایت ایدر تحقیقا حضرت رسول الله علیه السلام
بیوردیلر بو غرضدن ناسی ذم غیبت ایتمکدن و وقوع طعنده رحمت حقدن بعید اولمق نسبت ایله صریحا و یا خود کنایه و فحش
عقد ایدوب یا خود کنایه ذم و لعنت ایدیجی اولمز ذم قدح ایدر دکلدر یعنی مؤمن خاص الایمان اولان ذم و لعنت ایدیجی اولمز و دخی کلامنده
فحش بولنمز یعنی اقوال و افعال و مجموع احوالی رضای خالقه موافق اولوب دلنده فحشیات متعلق بر نسنه صادر اولمز
مقبول حضرت خالق اولور و دخی حیاسی فاحش اولمز یعنی مؤمن اولان قبیحی دینسه لائق دکلدر عبارتندر م بو حدیث شریف
مسلم مسندنده اخراج اولنمشدر عن ابی الدرداء رضی قال سمعت رسول الله علیه السلام یقول ان اللعانین لا یکونون شهداء ولا شفعاء یوم القیمة
بو حدیث شریف ابی درداء رضی الله عنه روایت ایدر که تحقیق بن رسول الله علیه السلام دن اشتدم که بیوردی تحقیق لعانلر اولنلردر
لعانلرک اولنلر شهداء اولمزلر پس تحقیق اولنلر محروم اولورلر بو منزلتدن و دخی شفاعت اتدکلرنده انلرک شفاعتی قبول
اولنمز رسول الله لعانلر صیغه تکثیر ایله ذکر بیوردقلری دلالت ایدر که بو ذم شول کیمسه یه در که اندن لعن چوق واقع اولور و اما نادر اولور
لعن بر کره و یا ایکی کره صادر اولسه بو ذمه مستحق دکلدر و اکر بیلنور سه لعن کما سبق واقع اولدی تکرار ذکری سبقت ایدی
بو حدیثک الفاظنده واقع اولان لعن الملوک اکا استحقاقندن اخبار در و بو حدیثده اولان لعنتدن مراد انشا طریقی اوزره لعنتدر و یا خود
سببنده اولان لعنتدن مراد مستحق اولمایانه در و شارحدن صادر اولان مستحقنه واقع اولمشدر دیمکه اشارتدر د بو حدیث شریفی ابو
داود سننده اخراج ایتمشدر عن ابی الدرداء رضی الله عنه قال سمعت رسول الله علیه السلام اذا لعن العبد شیئا صعدت اللعنة الی السماء
فتغلق ابواب السماء دونها ثم تهبط الی الارض فتغلق ابوابها دونها ثم تأخذ یمینا وشمالا فاذا لم تجد مساغا رجعت الی الذی لعن ان کان
لذلک اهلا والا رجعت الی قائلها بو حدیث شریفی ابی درداء روایت ایدر تحقیق رسول اکرم علیه السلام دن اشتدم بیوردی برکمسنه بر
نسنه یه لعن ایدوب رحمت حقدن طرد ایتمکی دعا قیلسه اول لعنت سمایه عروج ایدر و ابواب سما اکا ایلیوب قپانور زیرا ابواب سما عمل خیر ایچون
آچیلور انک ایچون بو نیته صعود ایدوب نزول ایدوب ارضین دخی قپولرین قپادرلر بو محلده اکا رجوع قلور و اکر لعنته مستحق دکل ایسه
ارقا ایله اول قائلنه که لعنت ایلمشدر اول لعنت رجوع ایدر زیرا لعنت رحمت حقدن طرد ایتمکدر پس رحمت حق مقامیدر سقوط ایتدی
بو ذوقی لعنت ینه صاحبندن اوری سونلر حذر ایله دیمکدر عبارتندر و فی هذا الحدیث اشارة الی ان الاولی ان لا یلعن شیئا ولو اهلها
و بونده ذکر اولنان حدیث اطلاقنده اشارت وار در که برکمسنه ده لعنه استحقاق وار ایسه ده لعنت ترکی اولویتی فهم اولنور که شاید
بحسب الظاهر لعن استحقاقی اولوب لعن قائلنه رجوع ایده مع ذلک شرع شریفده اولی اولدر که لسانی لعنتدن منع ایده و بر
شی لعنتدن صدور ایتمیه و اکثر تنبیه ایتمکدر نفسنکی بعید ایتمک اولی و اکمل و افضلدر زیرا لعن نه واجب و نه مندوب دکلدر
که قرآنده یا بیلیه رشیطانه لعنت ایلمک لازم اعتقاد فاسد احداث ایدوب خاندان نبوت و اهل بیت رسالته اسناد ایدوب شرع سید المرسلین
حضرت رب العالمینه رفض و اضلال ایدرلر ضلال و مضل اولوب بو جهتدن شرع خارج اضلال ایتدکلرنده حق جل وعلا نیتلرینی

بو مقوله‌لر اعین اغواسندن محفوظ ایلیه آمین بونلر شیعه اشیاعنک کفر و ضلاللرینک ابتدا ظهوری انلرک بولندوغی
سبب اصلی بودر که حضرت فخر عالم بعثتیله دولت اسلامیه ظهور ایدوب دین مبین امورینک تمشیتی طرق اساسی
حکومت و اینی دولت اقتضا ایتمکله کندولری زمان سعادتلرنده نبوت ایله سلطنتی جامع اولدیلر اما خلافت بعد
نلثون سنه تیبور دقلری اوزره اوتوز سنه خلفاء راشدین اجرای احکام شرع دین ایلیوب مدت خلافت تمام
اولنجه بوندن بیلو کا عضوضا فحوا سنجه دولت طالبلری حکم غالبیت قضیه سیله عمل ایدوب حرکت کلدیلر غرض بالامور
بعض امرینده متعلق دعوالره باشلیوب اول بهانه ایله حضرت علی و معاویه‌نک بینجه کره نزاعلر و جنکلر اولوب حتی
قربنده مذکور صفین نام موضعده تقابل فریقین وقوع بولوب مدت اقامتلری یوز اون ایکی اولکه بو اثناده تاریخده
ماه صفرک غره سنده واقع اولدوغی عدد قتالی صفین یتمش بیک ایدیکی بیش بیکی حضرت علی لشکرندن قرق بش بیکی
معاویه لشکرندن ایدی اخر الامر ایکی جانب حکم شرعه رضا ویروب صلح و صلاح اولدیغی رموزی بیان اتمسن تفصیلی کتب تواریخده
مسطوردر اخر شامده بنی امیه دولتی ظهور ایلدیکی بو خصوصده بنی امیه و بنی هاشم اراسنده نزاع اوزره قلوب حضرت امام
حسن رضی الله عنه خلافت دعواسندن فراغت ایدیجک دولت بنی امیه‌ده قرار ایلدیکی لکن بو خصوص بنی هاشم طرفی
عایتکلرن کلوب بکرکاه اولوب حضرت شکل اولنمغله حسینی رضی الله عنه حضرتلرینی مدینه‌دن منوره‌دن قالدروب دولت نوبتی
مصلحتی ایچون عراق طرفه کتوردیلر بنی امیه طرفی اکاه اولدقده اعوان انصاری بر حال عادت اوزره مدافعه قائم اولدیلر
و کربلا واقعه‌سی ظهور ایدوب اول اراده امام حسین و اتباعی شهید اولدیلر و انفر مذکوره هجرتک التمش برنجی یلنده وقوع
بولوب اول زمان شامده یزید بن معاویه پادشاه ایدی بو خصوص بنی هاشم طاغدرون اولوب سیف ایله انتقام
قابل اولمیجق لسان ایله یزیده و اتباعنه شتم و لعنه باشلیوب فرقه فرقه اولدیلر شیعه اراسنده بو ماتم لعن اولنمادن بروقت
اولمشدر و شول یکسنده بر اهل سنت و جماعت طریقنه مخالف اوزره اولوب و انلرک سالک اولدقلری ظاهر سبیله
سالک اولمغی ترک ایدرلر انلر که کیمسنه‌لر اهل بدعت و ضلالت دیو تسمیه ایدرلر اصولتری التی فرقه در اوچنجی
و ایکیسی غلاة و روافض در ایکنجی معتزله بعضی قدریه تسمیه اولنور و دردنجی خارجیه در بشنجی مشبهه در التنجی مرجیه در
و بعده هر برینک فرقه‌سی اون ایکی فرقه اولوب التی کره اون ایکی فرقه اولور بو یتمش ایکی فرقه اهل بدعت حالا اوزره
کثرت اوزره اونشردر که جمله فروعی ایله بر بیوز سکسان فرقه اولمشدر شکم امام فخر الدین الرازی دهمه بریکر جمله فرقه‌دن
امامیه یتمش ایکی فرقه کورمک واقع اولدی دیمشدر بو نلر جمله بر بیرین تکفیر ایدرلر ملت اسلامیه‌دن خارج بر قومدر فرقه
ایکی سوئظن و تنفاوت رسوخ بولوب یرلشوب قالدی بوناوتوز ایکی سنه سنده بنی هاشم آل عباس ظهور ایدوب
بنی امیه استیصال اولندقده سب و لعنی ازوب حالا سب شیخین ایدر روافض ظهور و غرض صدیلر قطع نظر ایدوب
مقولری انتخاص حضرت معاویه بیدر سب لعن ایدوب تمامی ثواب کیمه یلرشیعی ترده اولان کفر بدعتلر خصوصنده
اصحاب و تابعین و مجتهدین جمع اولوب قرآن عظیمدن و احادیث رسولدن جمع ایدوب اجماع امت ایله عقاید اسلامیه تبیان ایدوب
اصول دین کتابلری تدوین اولنوب اصحاب کرام حقنده عامه اهل اسلامه واجب اولان اهل سنت اعتقاد بین النبی ده
اولندیلر که انلر حنفیه و مالکیه و شافعیه و حنبلیه و سفیانیه و ثوریه در اصول اعتقادیاتده النسفی بلزیره و اهل ورده
رسول اکرم حضرتلرینک اصحابی جمله خیر ایله اکاونسی متعلق کلام انلرین حقنده لسانلر کلیه و انلرین جمله‌سن حسن ظن ایده

طعن ایتمیه زیرا انلر رسول الله سوردیکی انلره طعن ایتمک و انلری سومک همان رسول الله طعن ایتمک کیبیدر و رسول اکرم سومک
کیبیدر و انلرده واقع اولان نزاع و جدال خصوصنده دینلمه که انلر مجتهدلردر مجتهد خطا ایدرسه جانی اصابت ایدرسه
ایکی اجر خطا ایدرسه بر اجر واردر عند الله جمله‌سی مثابدر و ماجوردرلر و حضرت علی رضی الله عنه و معاویه خصوصنده
دینلمه که معاویه اجتهادنده خطا ایتدی حضرت علی طرفنده ایدیکی علی الخصوص کندوسی دخی امام علینک لیاقتنی انکار
دکل ایدیکی بو مقامده سنی لا یقبلین بحسنه علی بن ابی طالب لا یقدر دیدکلرنده انلر احق و بندن لا یقدر دیدیکی بانجو فلان فیق
قبول ایدوب بیعت ایلزمسین دیدکلرنده اراده الشهید اولدرحق واردر عنادی عزه باعث اولدرسین حضرت علی حضرت عثمان
رضی الله عنهما شهادتنده نصکره خلافت صدرینه کچوب اهل اسلامه حاکم اولدقده امیر شام اولان معاویه رضی الله عنه
عزلی مراد ایلدکده عبد الله بن عباس مناسب کورمدیکی ایندی یا امیر المؤمنین معاویه بو بحریل در که شامده حکومت
ایدوب خلقی ایله امتزاج ایتمشدر و عمرو بن عاص کبی صاحب تدبیر کمسنه انک یاننده در شیمدیکی انی عزل ایده سز بو کلی
سبب فتنه ظهور دیر باعث مقرر بیله سز دیمشدی لکن حضرت علی ایندی بن انک ایله منافقانه مدارا ایده مزین
بو عزل نامه یازوب کوندرمش ایدیکی بو اختلاله سبب حضرت علینک عبد الله بن عباسک نصیحتین طوتمیوب
معاویه‌نک عزلنده استعجال ایلدوکی سبب اولدی بو اثناده نعمان بن بشیر انصاری حضرت عثمان رضی الله عنه قتلنده
کوملکینی الوب شام شهرینه وارد اولوب معاویه خلیفه رسول الله حضرت عثمانی اوغلی سن و کاتب وحی سن و محرم اسرار
مداسن برحاکم جلیل القدرسن بو بابده حضرت عثمانک قانی دعوی سنک حقکدر دیو معاویه دخی حضرت
علی کندوسنی عزل ایلدوکی تفصیل اوزره سویلدیکی و بنی امیه ایکی بلوک اولوب بر بولکی حضرت عائشه صدیقه رضی الله
عنها یاننده واردی و بر بولکی معاویه یاننده قالوب اخر کار اتفاق ایدیلر ایلیو حضرت عثمانک قتلی حضرت علی
باعث اولمشدر دیو اهل شام حضرت علیدن یوز دوندروب اختلاله سبب اولمشدر و بعض اصحابدن نواصب اولانلر
مخالفتی معاویه اجتهادنده خطا ایتدی حق حضرت علی طرفنده ایدیکی دیدکلرینه شیعه شنیع بو بابده چوق
نکات ذکر ایتمشلر اما اهل سنت و جماعت طرفندن جمله سنه جواب ویرلوب الزام اولنمشلردر زیرا انلرک اقوال
و ضلالتلرینه الدانوب صراط مستقیمدن عدول اولنمیه تکمله ایلدکی منقول اولنمشدر عن ابن عباس رضی
من سب اصحابی فعلیه لعنة الله والملائکة والناس اجمعین یعنی اصحابمه سب ایدنی و یا خود ناسه ایچون تاکید دیر یعنی
کلامه تاکید در الله تعالینک و ملائکه‌نک و جمیع ناسک لعنتی اول شخص ایده‌نک اوزرینه اولسون دیمکدر امدی
اول باطل حرادت ایدن شیعه شنیعه بوندن بیوک زجر و ادکرا اولماز انلرک اصحابه سب ایتمسنی اصحاب کرینه
نعوذ بوق اما حضرت پیغمبر علیه السلام انلره بو وجهله دعاء علیهم هذا غیر عضب الیهیدکه ویلان حضه
شعیعه بو حدیث شریفک اطلاقنده تنبیه واردر که حضرت معاویه‌نک طرفنه سوء ظن و اطاله لسان ایدن
حذر ایدکلر که تا وصیده ندر و بیعت رضوانده بولنوب ایکی اهل اولمشلردر اما یزید صحابیدن اولمیوب یکرمی
سنه سنده طغوب التمش ایکی ده فوت اولمشدر جمهور روافض غرض سابقه مذبوره حقنده لعنی تجویز ایلدیلر
اما اکثر اهل سنت تجویز ایتمدیلر امام غزالی دخی عدم جوازینه مفصل فتوی ویروب منع ایلدی کافره و شیطانه
لعن ایتمک اولیدر دیدیکی و امام سراج الدین علی بن عثمان اوسی دخی اصول دینده نظم ایلدوکی یقول العبد قصیده سنده

ومن يلعن يزيد بعد موت سو الكبائر في الاغراء قال بترجمة بزيده بعد الموت لعنت اتمكز او لكم اغراده غلا يعني زيده براهد
لعنت غدى اغرا يعني لعنت تحريضه غلا اولان مكناره خيرى يعني لعنده صددن تجاوز ايدجى بسياركودن خيرى
دېمكدر يعني ضحاك الله كرمعفور اولدير بنده واتم اولان لفظ سوى غير معناسنه در ولفظ مكنار دكثير الكلام معناسنه در
مراد روض ومعتزله در خذلهم الله في الدارين بو ندفكره خلق اراسنده فوتون كبى سوء ظن وشقاوت بر لشندى فالذين طالبُ
اهل سعادت اولان بغرض اهل سنت عماسى مسلكى اختيار ايدوب امام غزالي فتواسيله عامل واولورنيز اصحاب كرامله خصوص
محبت اوزره جهاد باكمال رسول رب العالمين نقدقلري ومنظور نظر حبيب الله اولدقلرى مهاجرين كبي ترك اوطان ايتدكلرى وابو
غزوتده وسائر احوالده واموالده جانلرين ومالرين جناب رسولدن دريغ ايتميوب فداى مهجا وابونا وامنا ديدكلرنده خيرى
بحبه بجملرى اولمسه بو عملرى كونت طاعتنده افضلدر بو فضائله كنا هديده ولسه قياس ايله مقابله اولمن الصحبة
نبوة حديث شريفي مصدقه اوزره پس مصاحب خدا ايله مصاحب اولق مرتبه دير فكرايله اصحاب رسول الله هر بيلك
مناقب وفضائلنده حق حديث صحيحه وارد اولمشدر اكر جمع ذكر اولنورسه بر قاچ مجلد كتاب اولور اما عاقل بو مقدار كفات
ايدر دخي زياده تفصيله واقف اولق مرادى اولان بو حقيرك درة البرهان اسميله اولان كتابنى مطالعه تفصيل اوزره حقيقت
حاله واقف اولوب عدات الهيه ايله مشغول اولوب ابرار زمرته داخل اولنار مطلوب سعادته واصل اولور وغير حد
وشكوه مشغول اولوب بو حقيرى خيره عادت اونميز كرور مشغول اولور مع ذلك شرعده براهدا ودينه شيطاندن لعن
اتمشدر وعدم ايجاب اصحاب بصيرت اولنلره خفى وار ددر ثواب ولعن اكبر كبائردن ايدوكى بلاكلامدر العاشر
السباق فاسئلت اونجيسى سب اتمكدر يعني شتم اتمك سوكمكدر كا بدنلر دير لربو مقوله سب وشتم كذب ايله جرمدر بو
جرم واثام دركر ظاهردر واما كذب دكلسه دخي بر حال عقلا فقتده مذموم وشرعا حرامدر وصاحبي مذمومدر بو نك سببي
خبث طبيعت ودنائت وخباثت جبلتدر حديث شريفده وارد اولمشدر خ م بخارى ومسلم صحيحلرندن اخراج اولنمشدر
عن عمر رضى ان رسول الله عليه السلام قال لا ضربا كاتر باب بها احدهما فان كان كما قال والا رجعت عليه عبد الله بن عمر رضى عنهما دن
روايت اولنمشدر تحقيق رسول الله عليه السلام بويله بيندر دنسنه يا كافر بو سبب ايسه اكر الفاظ كفر سويلدركه كندن اوكسه
ايسه فيها والا ذنب ايدر وكندن مسلمك كافر اولسنى اعتقاد ايدر سه ايما نكفر ايله حكم ايدن تاثني تكلم ايتدكى كلمك مضمونى
كندو بره راجع اولوب كافر اولور دير يكدر خ م بو حديث شريف بخارى ومسلم اتفاقى اخراج ايلمشلردر عن ابن مسعود رضى انه قال
رسول الله عليه السلام سباب المؤمن فسوق وقتاله كفر بو حديث شريف عبد الله بن مسعود رضى الله عنهما روايت ايدر تحقيق رسول
عليه السلام بيوردى بكوسبين تخفف اسبابه او فسوق وبر مسلمه سب دشنام اتمك لايق اولمان كلامدر وفسوقدن مراد طاعتدن
ورضاى رسولدن طشره چقمقدر پس سبب شرعسز بر مسلمه سوكمك وخاطرين رنجيده اتمك حرامدر ودخى مسلمه او اولدوغى
اجلدن اكا محاربه ومقاتله قلمق حقيقت بوندن كفر حضدد ويا خود كفر براد كفر لغويدر كه حقى ستر اتمكدر واطلاق كفر اتمك
اوزرينه زجرده مبالغه ددر بو حديث اخرده حق جل وعلى الله تعالى بحر حرام اتدي مسلمه بغير حق مالنى اخذ اتمكى دخى حرام اتدى
كشى مالنه قتلده دوكشوب مقتول اولسه شهيددر م بو حديث شريف مسلم صحيحنده منقول اوغنده رضى الله عن ابي هريرة
رضى الله ان رسول عليه السلام قال المستبان ما قالا فعلى الاول بو حديث شريف ابو هريره رضى الله عنه روايت ايدر تحقيق رسول
اكرم عليه السلام بيوردى ايكى مسلم بر بر بنه سب اتدكده بونلر ايتدكلرى دكى سب بر بريه شتم ودشنام وسبه قوال

بتجه

فيجه سويلدكلرى اول سب وشتم جميعندن واقع اولان مقالتلرى وائم متعلق قبلكلرى ايكسنك برسنه باعث وبادى اولان
وزرى در ز بو اختصاص سب ولمشدر لكا راجعدر وفي رواية فعلى البادى منهما حتى يعتدى المظلوم وبر روايتده خبره
مظلومك سبده تجاوزى اولمدقجه اثم اتحق اولى شتم ايدنه اوزرينه او لور مادامكه مظلوم حددن تجاوز اتمه اما اگر حددن
تجاوز ايدر سه اثم بادى اولانه اوزرينه اولميوب بلكه ايكسنك برلرى اوزرينه او لور نتكم حديث اخرده كلور دكه ايكى كسنه بر بربنه
روشنام ايتدكلرى حالده كويا كه ايكى شيطاندر زيرا كه بر برينى تنقيص عرض ناموس اتمكه صاعيلردر وهذا في نحو يا جاهل
ويا احمق مما يجوز فيه المقابلة وبو يا اكرز بادى اولندر جوعيده يا جاهل يا احمق ديمك كبيلرده اولور كه مخاطب دخى مقابله
ايدوب متكلمك كلامنك مثلى ايله خطاب اتمك جائز اولور واما نحو يا زانى ويا لوطى مما لا يجوز فيه المقابلة فكلاهما اثمان ولكن
اثم البادى اكثر واما يا زانى ويا لوطى ديمك كبي مقال جائز اولمنلره مقابله ايتمك اكرچه بادى اولنك كناهى زياده اولور لكن
مقابله ايدنده اثم او لور فعلى الثانى اما الصبر مع العفو والدعوة الى التقوى والمقابلة بنحو يا جاهل وسفاهه ابراعك جائز اولنلرده دخى مسلم
اولان صبر ايدوب عفو اتمكدر ايكنجى حربز سنك اوزرنيكر لازم اولان ويا خود قاضيه دعوت ايدوب موجبنى اجرا اتمكدر
زيرا بر بر يرنك تنقيص عرض وناموس اتمكه صاعيلردير دبلرسكز سنى حضرت مولانكز قد عالم سوكديكز خصوص دوكز
ديمك اعتبار نيدر وقد ورد التصريح بالنهى عن سب الدهر والديك والاموات وتحقيق دهردن شكوى وشكايات واظهار غم
وشكايت بوندن كا سب ودشنام ايتمكدر كه حوادث كنوز او ابداع واختراع ايدن اراده بر وردكار در دهره نسبت وعادتى
وقدر غلط ايدوكى انى دهردن صانمكز پس اكورنج وراحت واكو شفا وسقامت جناب عزتندر دهرك علاقه يوقدر ودخى
صداى خروس سب اتمكدن منع بيورمشلر زيرا خروسك اوازى اهل طاعتى ما نوسه دير صحيح صباحيه قيام ليله قائم فلوب
ونوابه غفلتدن اويانديرر پس اكدكى طاعته معاون اولدى ايسه مذمت مستحق ددر ذم لايق دكلدر اكرم انك صحتى سندن حقيقت
صلات صلاته قرب اوقات اعتبارى بوقدر بلكه انك عادتندر كه فجره قريب اوليجق وكونش زوالده ايجق برقاچ دفعه چاغورد
حضرت التهذيب بر فطرتى انك طبعندن حاصل اولمشدر تا تجربه او لنمشدر صلاتده اكا اعتماد جائز دكلدر اما قاضى حسين ورافع
فتواسى اوزره اوقات صلوته تجربه اولنمش خروسه اعتماد جائزدر سلطان الانبياء حرم محترمنده براق خروسى منقل المرتفش
وتجارب اكرملر بيرسى فخك برجا بندمسافت اتسه تفرق صلاة ايچون يا تجربه خروس منقل المبوب بر يه كتوردر اتمش
نتكم حديث اخرده كلور دكه خروس اوازى استماع بيورلكرده حق جل وعلى حضرتندن فضل واحسانكز سؤال ايدكز فاسئلوا كه
زيرا خروسلر ملكى كورديكلرى صحرا اوردر وخناك اشك افرماسني انسيده سن نعوذ ايد وشيطاندن استعاذه ايلكز زيرا او
شيطانى كوردره چاغوردكه شيطاندن استعاذه ايلك ديو خبر ويرديكه دن عبارتدر بر روايتده حق جل وعلى حضرتنه
براو خروس خلق ايتمش ايكى قنادلوينى ذبرجدويا قوتدن يارتمش او لخروس سحرى قللرنده قنادلرين بربرينه اوروب صيحه
ايدوب ديركه سبحان الله الملك القدوس ربنا الرحمن الملك لا اله غيره ديو اوقدوغى اوتدوكى تسبيحك صداسى بر يوزنده
اولان خروسلره اشدوب چاغورشمغه باشلرلر وخبرده وارد اولمشدر كه حضرت رب العالمين اوچ صوت مقبول ومرغوب
بيورى قارى قرانك اوقوديغى صوت خروس وبرى صوت المستغفرين بالاسحار پس اكدكى بعض بعضي اول خروسه
كندو اوصاحبنه غيرى بعيره خلقدن بدى او ده دكين انك صدا وصيحه سندن شيطان فرار ايدر بو نتيجه فائده لى خروسه سب
اتمكدن منع اتمشلردر بری دخی امت محمد لنبونالرى نه سبب اتكز داخضير تشبيه اتمكدن نفيسنى بعيدايدوسن زيرا انلره

موافقت ایلینلر عند الله نه غازیلری مقبولدر نه حجلری مبروردر کافردن اشد اولدقلری نزد ایل بودر که اکر طائفۀ
جهوده سؤال ایلسلر خیر امت کیدر دوسی و اصحابیدر دیرلر و اکر نصارایه سؤال ایلسلر خیر امت کیدر اصحاب عیسی
علیه السلام مدر درلر و جمله پیغمبرلرک اصحابی اشلرسوه کلمشلر لکن روافضلر جملۀ اصحاب رسول الله سوبوب سب و شتام
ایتدکلری ایچون کافردن اشد اولمشلردر حق جل و علا انلری قرآن کریمده خیر امت ایله وعد ایله وصف ایلرکن الله تعالینک قرآنی
انکار ایچون تکفیرلرینه حکم اولنور زیرا اهل اسلامه مرتاق اولنجق اهل ایمانه دعا و ارواحنه استغفار ایتمکدر سب و دشنام اهل
ایمانه لایق دکلدر بونلرده نهی تحریم ایچوندر دهر یعنی زمانه و خروسه و میته سب ایتمکدن مخصوص نهی وارد اولمشدر
الحادی عشر الفحش والتعبیر عن الامور المستقبحة بالعبارة الصریحة آفات لساندن اون برنجیسی فحشدر که بعض امور مستقبحه
نسنه قولا و فعلا سویلکدر فحش حقیقی اولدر که امور قبیحه الفاظ صریحه ایله ذکر ایلیه مثلا الفاظ جماع و اعضاء تناسل
الفاظ جریمه و القاب قبیحه ایله اهل فساد اراسنده معروف اوله و اهل صلاح اندن اجتناب ایده موصوف در ذکر ایلیوب کنایت
و تعریض ایله سویلیوب بو قبیحه ایچون بوزدن تعبیر ایتمکدر و یجری ذلک فی الفاظ الوقاع و قضاء الحاجة و هذا عند
عدم الحاجة و الادب ان تذکر بالکنایة و هو ادب الصالحین و کذلک بتول و تغوط لفظ صریحی ایله ذکر اولنمق مکروهدر
یعنی فحشدر قرآن عظیمده جماعدن مس و لمس و دخی صحبت ایله تعبیر بیورلدی و غیری بو ادبه رعایت ایچوندر و بو
مقوله الفاظ و القابک اکثریا فحش و شتم حددن ذکر اولنور و بعضی بعضندن متفاوتدر اولیا مکروه و اخری حرام اولمقده
حرامدر و رعایت ادب کنایت ایله تعبیر اولنقده ذکر اول ادب صالحیندر و فحشک سببی یا ایذاء غیردر یا
اختلاط فساق سببیله لسانه فحشک معتاد اولمقدر علاجی فحشک قبحنی تذکر و عقلنده وارد اولان احادیث و آیاتی
تفکر ایتمکدر نتکیم بو حدیث شریفی بوردر **دیباغم** ابن ابو دنیا ایله ابو نعیم مسندلرنده اخراج اولنمشدر عن عبد الله بن عمر
رضی الله قال علیه السلام الجنة حرام علی کل فاحش ان یدخلها عبد الله بن عمر رضی الله عنهما دن روایت اولنمشدر تحقیق
رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بیوردیکه فحش سویلک عادت ایدینه جنت اولمق اندن اوزرینه حرامدر دیمکدر **الثانی عشر**
الطعن و التعییر آفات لساندن اون ایکنجیسی برکیمسنه اینک نسنه خلل و رخنه ایچون عیبلرین ذکر ایدوب ذم و قدح ایتمکدر
عادتدر دمق حرام قطعیدر نتکیم قرآن عظیم الشانده سورۀ الحجراتده حق جل و علا بیوردر و لا تلمزوا انفسکم یعنی بعضکز
بعضکزی غیبت ایتمکز کندی نفسلریکزی یعنی کندی دینکز اهلنی دیمکدر فی الواقع مؤمنلر نفس واحده حکمنده اولدقلری
جهتندن اخ مؤمنه طعن ایدنلر کندو نفسنه طعن ایتمش اولوردر که غیبت ایده سن بنه سکا راجع اولور حق جل و علا
حکم ایتدی و بری برکزی لقبلر ایله ذکر ایتمکز کافر یا ولید مسلم و مسلمانه فاسق و منافق دیمکز تا اسمده برکسنه یا ذلک
فسق ایله یعنی جهود و ترسا دیمک اولکسنه اعانت طلوب اسلام ایله مشرف اولدقده نسکره و هرکیم بو منهیاتدن رجوع
ایدوب توبه ایتمیه سخط الله مستحق اولور دیمکدر عبادنده **رت** بو حدیث شریفی امام ترمذی سننندن نقل و اخراج اولنمشدر
عن معاذ رضی الله قال علیه السلام من عیر اخاه بذنب لم یمت حتی یعمله بو حدیث شریفی معاذ رضی الله عنه دن روایت ایدرکه
تحقیق رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه مؤمن کشی آخری بر کناه ایله و کناه سببیله تعییب ایتسه الله تعالی اول کناهی اشلمیجه
فوت اولمز پس ایتدیکی سوادن پشیمان اولوب و کسینه نظر ایتمه نه حذر و کوکدر تا کر سکاده اول قبیح سرایت ایتمیه دیمکدر
الثالث عشر النیاحة آفات لساندن اون اوچنجیسی میته نوحه ایتمکدر یعنی کندی میتی اوزرینه بوله فریاد و فغان

ایدنلر حق جل و علانک نعمتنه کافر اولوب قضاسنه رضا ویرمینلردر نتکیم حدیث شریفده وارد اولمشدر **صحیح مسلم** ده
اخراج اولنمشدر عن ابی مالک الاشعری رضی الله قال علیه السلام النائحة اذا لم تتب قبل موتها تقام یوم القیمة و علیها
سربال من قطران و درع من جرب ابو مالک الاشعری اسمی کعب بن عاصمدر رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا
رسول الله علیه السلام بیوردیکه میته نوحه ایدوب قبل التوبه فوت اولسه قیامت کوننده اکا قطراندن لباس
کیدیرلوب کوکسی سراپا مجروح اولوب کافر ایچون بر لباس کیدیرلمش کبی اولور اوزرنده جربی درع کبی
اولور جریاره اولان او بوزلکی کلنده جهنمه جرب انک بدنی اوستنده شکلی مجرا اولوب قاشنر قاشندقجه دن پاره پاره
اولور و قطراندن لباس ایتمکدن مراد اکا علاج دکلدر دیلکدر آتش جهنم اکا سریع التاثیر در انلکن ایچنده باتر قلور دیمکدر
بو حدیث شریفی امام مسلم مسندندن نقل اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله قال علیه السلام اثنتان فی الناس هما بهم
کفر الطعن فی النسب و النیاحة علی المیت بو حدیث شریفی ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق رسول اکرم علیه
السلام بیوردیکه بعض خصال ناسده ایکی خصلت دنیله و طبیعت ردیه وارد اول ایکی خصلت مذمومک بری
نسبنه طعن ایتمکدر ایکنجیسی میت اوزرینه نوحه ایتمکدر کفران نعمت ایتمکدر زیرا بوکا نوی و عیکن دفع صوت
ایله فریاد و فغان ایدرلر پس میت اوزرینه بوله نایح اولنلر حق تعالینک نعمتنه کافر اولوب قضاسنه رضا ویر
مینلردر دیمکدر اشارتندر و دخی فرح نسبی اغراض ناسده وقوعه ذکر شرع شریفده جائز دکل ایکی حسب
و نسب ایله فخر قلورلر و منها اتخاذ الطعام علی المیت و الضیافة للمیت و اهل میتک اوزرینه جمع اولوب میت ایچون
ضیافت اتخاذ ایتمک نیاحهدن معدوددر **حج** بو حدیث شریفی احمد بن حنبل و ابن ماجه مسندلرنده اخراج اولنمشدر
عن جریر بن عبد الله رضی الله قال کنا نعد الاجتماع الی اهل المیت و صنعهم الطعام من النیاحة جریر بن عبد الله البجلی رضی الله عنه
روایت ایدر بیوردیکه تحقیق بر میت اوزرینه جماعت جمع اولوب صاحب میت انلره ضیافت ایله نوحه ایتدرملک ایچون طعام ایتدرک
ضیافت ایتمکی بز نوحه ماننده عد ایدرز دیدی بو عادت جاهلیتده اولمغله حضرت رسول الله نهی ایلدی و بونک حرام ایدوکنه اشارت
بیوردی پس وصیت ایلین کمسنه لر دخی کره صاقنه عادت ناسه باقوب شرع شریفه مخالف وصیت ایتمیه زیرا وصیتی تحقیق کفن و تجهیزدن
صکره قضاء دیون ایتدکدنصکره مالنک ثلثندن کبیرک اوزرینه حقوق الله و حقوق ناسدن نسنه اولانلر اوزرینه واجب دکلدر
ایلان واجب دکلدر بلکه مستحبدر شرع شریفه موافق بعض وجوه خیراته وصیت ایلمک اولور کوری و فقرایه و صوکوردیدی
خلفاء اضیا جنه کوره اولور لکن جمله دن افضل حال حیاتنده و کمال صحتنده ایکن فقرایه تصدق ایتمکدر زیرا ابو سعید خدری رضی الله عنه
رسول اکرم حضرتلرندن روایت ایلدیکه بر کیمسه حال حیاتنده بر اقچه صدقه ایلسه وفاتنده یوز اقچه صدقه ایتمکدن خیرلودر دیو بیوردی
پس ثلثندن لازم اولان بودرکه حیاتنده ایکن کندو صاحبی تدارک ایدوب و جمله حقوقی ایرشدرمکه سعی ایلیه دیمکدر فالسلم ایلیامید
ایدکندوسی شرع شریف مقتضاسی اوزره وصیت ایدوب تقدیر جهادر ینه قلانلری شرع شریف مقتضاسنه کوره بونی
محله صرف ایتمکدر لکه حولرینه کوره ایدرلر نتکیم بعض وصیت نامه لرده و اداسی ده قبر قندیلی قبوری و یا بو صغیر قرانلر تمکدن نهی وارد
اولمشدر نتکیم شو حدیثده انس رضی الله عنه دن روایت ایدر دیمشدر که حضرت رسول اکرم علیه السلام لا عقر فی الاسلام بیوردی
عقر بو قبر قتنده بوغزلنان قیون و صغیردر نهی اولنمشدر و دخی وفاتدن نسکره طعام اولسون دیو وصیت ایلیر کرچه دملرینه معتاد
ایسه خلاص ده دیمشلردر مو نمازدن نسکره نانسه اوج کون اطعام اولسون دیو وصیت باطلدر دیمکدر وصیت باطل او کیچی و اطعام ودر

سقيدر لر بو طعامي بر فقيره وير غنيه بلا جائز دكلدر زيرا الخصوص ورثه ده صغير وصغيره اولدوغى فاضيخان فتواسنده مسندد كر
اكر وكشى وفات ايتدكده صكره ماتم ايچون طعام اولسون ديو وصيت ايلسه بو وصيت جائز اولوب ثلث مالدن
جائزدر وصالحدر شول كيمسه لره اول تنك باشنده چوق بكلنش اوله وشول كيمسه لره كه اوزاقدن كلمش اوله لر بونده فقير وغنى برابردر اما
اول كيمسه كه اوزاقدن كلمش اولميه لره جائز اولمز ايمش وطعامدن زياده تنسه ارتارسه وصي ضامن اولور اكر شي قليل ارتارسه
ضامن اولمز ايمش فتاواي بزازيه ده ذكر اولنمشدر كه اولكي كون واوچنجي كون ويدنجي كون وقرقنجي كون ويلنده طعام پشوروب [illegible] مكروهدر
عادت ناسدر بانوب [illegible] مسئول اولور غفلتدن [illegible] وتعلقاتندن [illegible] اولدوغى اولى مرحوم اونوديكلمه
بلكه الله تعالى رضاسي ايچون صدقه ايدب انك دخي رب العالمين حضرتلرندن [illegible] ثوابي باغشليه واكر صدقه ويرمكه قادر اولمزلكه
[illegible] وباغه [illegible] ويركن وهر نه قدر اولورسه ادا ايدوب فقرايه الله تعالى رضاسي ايچون ويره حاصل اولان ثوابي انلره
اول ميته باغشليه لر بونلردن عبرت دنيانك بقاسي يوق ايدوكن فكر ايدب دنيايه كوكل باغليه لر دائما علم نافع وعمل صالح تحصيلنده
اولوب تاكه هم دنيا وهم اخرتده سعادتلر اولوب حسابسز قالميه لر كوره لر حق تعالى جملمزه سعادت دارين ايله مشرف ايليه بحرمت سيد المرسلين
والحمد لله رب العالمين وقد فصلنا في جلاء القلوب صاحب الكتابك جلاء القلوب اسميله مسمى اولان رساله لطيفه سنده تحقيق تفصيل ايله
بيان اولنمشدر مطالعه سنه موفق اولان حقيقت حالدن وجه الكمال تفصيل اطلاع ايدر **الرابع عشر** آفات قلبك اون دردنجيسى مرا
كسر بلو كلام غيره اعتراض ايتمكدر شويله كه منهى مكث مدنيومدر وهو طعن في كلام الغير باظهار خلل فيه اما في اللفظ من جهة
العربية وفي المعنى او في القصد للمتكلم اول ايسه كه اخرى تحقير قصد ايدب كلامنده لفظا ومعنا جهتنده ويا خود مقصودنده عدم موافقت
المتكلم اخره تحقير ايتمكدر بان يقول هذا الكلام حق ولكن ليس قصدك منه الحق من غير ان يربط بر غرض سوى تحقير الغير واظهار مزيت
وهذا حرام وكرچه او يكى نفس الامرده بو كلامنده حقدر لكن غرض مقصودى حق ديمك دكلدر بلكه كندونك كياست وزكاسني اظهار
وبعاني اظهار التكلم اخره تحقيل ايتمكدر بو اسه حرامدر والذي ينبغي للمؤمن اذا سمع كلاما ان كان حقا ان يصدقه ومؤمن اولنه
استماع ايتدوكي كلام حق ايسه تصديق ايدب قبول ايلسون وان كان باطلا ولم يكن متعلقا بامور الدين ان يسكت عنه واكر باطل اولوب
امور دينه متعلق دكلسه امور دنيوى دن ايسه اوله سكوت ايتمكدر وان كان متعلقا بها يجب اظهار البطلان والانكار ان رجاء القبول
لانه نهي عن المنكر واكر دينه متعلق اولوب ومنكرك قبول رجاسي ايدرسه لازم اولان بطلانني اظهار وانكاردر زيرا نهي منكر
دخي ونصيحت طريقي او زره اعلام ايتمكدر وجدال ونزاع طرفنه اقدام ايتميه بعض علماء ديدي بركيمسه بو مجلسده خطا ايلسه يا خطاسو
بالفظ جهتندن يا معنا جهتندن اولسه و مجلسده لر تخطيه و موضع خطاسني بيان وصوابه ارشاد ايليه دير اهم منت تعليم ايدر هم سكاعدد
اولور وچون مرائنك سببي تكبردر علاجي سبقت ايلدي بوكا دخي علاج جدل ومرادن نهي متضمن ذكر اولنان احاديث نبويه در
امام ترمذي مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابي امامة رضي الله عنه قال عليه السلام من ترك المراء وهو مبطل بني له بيت في ربض الجنة ومن
تركه وهو محق بني له في وسطها ومن حسن خلقه بني له في اعلاها بو حديث شريفي ابي امامة رضي الله عنه روايت ايدر تحقيقا رسول
الله عليه السلام بيوردى كه كذب باطل اولدوغى حالده ترك ايلسه ربض جنتده يعني انك خارجنده اطرافنده انكيچون بر اوينا اولنور دخي
وبانك متحللا بنفي بو جنتك خارجنده اولان اطرافيدر من ترك الكذب وهو باطل بيوردى بو حديث مسلم ده تقديم ايلمشدر
دنيا صحيح بو حديث شريفي ابن ابي الدنيا وطبراني وبيهقي مسندلرندن نقل اولنمشدر عن ام سلمة رضي الله عنها قال عليه السلام ان
اول ما عهد الي ربي ونهاني عنه بعد عبادة الاوثان وشرب الخمر ملاحاة الرجال بو حديث شريفي ام سلمه رضي الله عنها روايت ايدر

تحقيقا

تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيوردى عبادت اوثاندن صكره ربك الله اول نهي اولنان بكا شرب خمردر زيرا خمر حرام اولمدن
بكري سنه مقدم مبعوث اولمش وهر كز انك شربنه كندو يرملال اولمش بوندن صكره بردجال ايله مناظره ومخاصمه دن
نهي بيوردى بو عبادتدر ذكر بو سقوط ملاحات ومقالات مجلس خمرده اولور بو اجلدن بني تحريم شرب خمردن وملاحاتدن رجالدن
منع ايلدي بيوردى **دنيا** بو حديث شريفي ابن ابي الدنيا مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رضي قال عليه السلام لا يستكمل عبد
حقيقة الايمان حتى يدع المراء وان كان حقا بو حديث شريفي ابو هريره رضي الله عنه روايت ايدر رسول اكرم عليه السلام رجال
ايله مناظره اولنه وعنه وعيد انده كه مرادحق ايسه ترك ايتمدكجه حقيقت ايمانه تكميل اولمز ديمكدر **ت** ترمذي سننندن اخراج اولنمشدر
عن ابن عباس رضي ان رسول الله عليه السلام قال لا تمار اخاك ولا تمازحه ولا تعده موعدا فتخلفه بو حديث شريفي عبد الله
بن عباس رضي الله عنهما روايت ايدر تحقيق رسول اكرم عليه السلام بيوردى اي مسلم كه خصومت ايليه ومجارت ومجادله
ورزندن كورنه ودخي لطيفه ومزاح بوندن نه لازم اولمز وخاطرين خوش كلميجك سوزي سويلمه زيرا ان زح ومزاح
حضور منقطع قلور ودخي انكا خلاف ايدجكن وعدى ايتمكه ديمكدر زيرا وعديه وفا سنت موكده در بلكه بعضلر قتنده
واجبدر ديمشلر **الخامس عشر** الجدال آفات لسانك اون بشنجيسى بركيمسه مناظره ايتمكدن عبارتدر وهو ما يتعلق باظهار
المذاهب وتقريرها فان قصد تخجيل الخصم واظهار فضل فحرام بل كفر عند بعض وقد مر في فضل العلم واول جدال ايسه
مذاهب اعتقاديه وعمليه اظهار وتقريره متعلق اولان مناظره دن عبارتدر وتخجيل خصم واظهار فضل ايچون اولور
حرامدر بلكه خلاص اختيار اوزره كفردر بو بيانك تفصيلي او زره فضل علمده مرور ايلمشدر نتكم بو معناي بو حديث شريفده
كلور **ت** امام ترمذي سننندن منقولدر عن ابي امامة رضي قال عليه السلام ما ضل قوم بعد هدى كانوا عليه الا اوتوا الجدل بو ابي امامه
رضي الله عنه ايدر كه تحقيق رسول اكرم عليه السلام بيوردى كه اهلك صفتيله موصوف ولكن ضلالتدر نهي ايله
رشيد لر وطريق هدايتدن بعيد ومهجور اولمزلر الا شويلكه خصومت وجدال ويرنشلر او بر بريله عناد ونخالفت
طريقن طوتارلر وباطل يره خصومت ايدرلر انلرك احوالندن اول وقت خوف اولنور كه انلر طريق سنت هدايتدن بعيد
اولملرينه تلا بوندن صكره بو ايتي كريمه تلاوت ايتدي او قوم شلر ما ضربوه لك الا جدلا بل هم قوم خصمون يعني يا محمد
نصارى سنى مخصوصلر و لجاج وجدال حريص ايلدلر انلر دن تنقيصي خير در بو سوال انلر كلري مجرد جدل وخصومت
ايچوندر حق باطلدن تميز ايچون دكلدر بلكه انلر بر كروه طولدر كه جملة امورده خصومت ولجاج ايدجيلردر وان قصد
اظهار الحق وهو نادر فجائز بل مندوب اليه قال الله تعالى وجادلهم بالتي هي احسن واكر جدال اظهار حق ايچون ايسه
جائزدر بلكه مندوبدر نتكم حق جل وعلا سورة النحلده بيوردى رسول اكرم حضرتلرينه خطاب بو قوم ايله مجادله
قلور سن ايات قران عظيم الشان دليلر ايله وحجتلر ايله اولسون كه طبعلرى انلردن نفرت قلميه طرف مجادله رنك احسن اولوب
رفق حسن خطاب وجه اوزره فهم كفاره يسيره مقدماتي بشريه دن بيان عبارات اولان مباحثه ومطارحات مامور لردر ديمكدر
السادس عشر الخصومة آفات لسانك اون التنجيسي خصومتدر زيره وجدال اشد دو زيرا مراء وجدال محضا مجلسده
بر كيمسه نك كلامني رد وسوزينه منافشه در دفيقدن باقي مخالفت يوقدر اما خصومتده قيد ايدن مخالفت ومنازعت وسنمدر
ولور شقا وعداوت كرك مثلا مخاصمي وروافض الاسنده اولان نزاع كبي ويا امور دنيويه ده خصومتلري ونزاعلري
اولوب انكيچون كلامني ومقالهسني تزييف ايتمكدر وهي لجاج في الكلام ليستوفي به مال او حق مقصود فان كان مبطلا او

Copyright © King Saud University

ناصحی بغیر علم واولمیه جلب مال ایچون و یاخود برحق تحصیل ایچون عناد ایتمکله کندو طرفی باطلده اوله وبعض بیلور
اولدی باحق کندیده بیلمز اولدر بغیر علم دعوا ایده وکیل اولمغی عادت ایدینان جاهلیکسه لکیسه دخی بیلدن وکیل اولنلر اونج بالخصوم
کلات موید تلک عن اج ایهما فی نصرة بحجة و اظهار الحق اوکان الخصومة لقهر الخصم وکسره فقصد حرام و یاخود مقتضی یوغیکن
کلامن قوتدوب احتیاجی اولمامسیله یاردم قصدیله اتمیوب خصومتی اظهار حق ایچون اولیوب محضا غلبه و اذلال
خصمی ایچون خصومت ایلمه خصومتی تمام واول انسته کندو ویره واصل اولدقد نصکره قبول اتمیوب اخره اسناد ایلکه بیانه
دخی و القا ایده و مقصودم انکا غلبه در بخسر سال دکلدر بوانتاده خصومتده هرزه گویلک تخلل ایده سه حرامدر وان
خلا عن هذه الامور و هو نادر فجائز و لکن ترکه اولی و جدایله سبیل و اگر بو ذکر اولنان احوالدن خالی اولوب خصومتی ایجی اظهار
حق ایچون اولور سه جائز و لکن اول ایسه وقوعی نادر یعنی از واقع اولور و بونده غیری خصومت ایچون بول بولنمز هر وجهله
ترک اولمیه زیرا بو خلق خبیث وفعل باطل دو جهیده ترفع و تکبر و شنیعت و تجبردر و خصومت دنیاده موجب تشویش خاطر
و تفرق حال و اخرته مؤذی عذاب و نکالدر و ننکا که دارینده حضور و سعادت در تکلم حدیث شریفده وارد اولمشدر خ م
بخاری و مسلم اتفاق سنن صحیحلرنده اخراج اولنمشدر عن عائشة رضی الله عنها قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان ابغض الرجال الی الله تعالی
الالد الخصم حضرت عائشه رضی الله عنها و عن ابیها روایت ایدر تحقیق رسول اکرم علیه و سلم بیوردیکه تحقیق الله تعالینک زیاده سوسیدیکی
وزیاده بغض ایتدوکی شول شدید الخصومت اولندر دیمکدر ت بو حدیث شریفی ترمذی مسندنده نقل اولنمشدر عن ابن عباس
رضی الله عنه قال رسول الله علیه السلام قال کفی بک اثما ان لا تزال مخاصما عبد الله بن عباس رضی الله عنه تحقیق رسول اکرم علیه و سلم دن روایت
بیوردی که سنک خصومتی عادت ایدنسک اثم یعنی کناهی کفایت ایدر دیمکدر زیرا کثرت مخاصمه صاحبی مذموم و بد خلق
و غوغای خلایقده فالمغل درکاه حقدن مبعود بولنور پس اندکی دائما غوغا و خصومت بر طبیعتده بو اثر خصلتلردر
ذوات اهل فساد و رذائل بر عنادکا دیدی بمک عبادتدر دنیاصب بو حدیث شریفی ابن ابی الدنیا واصبهانی سننلرنده
منقول اولمشدر عن ابی هریره رضی الله عنه قال علیه السلام من جادل فی خصومة بغیر علم لم یزل فی سخط الله حتی ینزع بو حدیث
شریفی ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردیکه ومدعی معلوم دکل ایکن مجادله
ایدن مادامکه فارغ اولمیه مظهر سخط الهی اولمقدن خلاص اولماز زیرا تعصب و مرائی استعمال ایلیه و بلدوکی
خصومت ناس ایله دعوای فقل خواص بونلردر و مرض و قیاس خصومتده و غنا دخی الفتده اولسه تاول
حالدن فارغ و مجتنب اولمق و توبه نصوحی ایله تائب بولنمق غضب حقده اولمقدن خالی و زائل اولمز دیمکدر السابع عشر آفات
آفات لسانک اون یدنجیسی شول نورکی و انشاده ذکر کوینده ترنم التکلم یعنی ایدر طرب حاصل اولان صوتک اسمیدر و صاحب
قاموس دخی بویله دینمشدر و اصطلاحده معناسی تغنیات و ترنمات شعرا و قمقده و بعضلر دیدیلر که غنا صوت مطربدر
و جنیت ایلکم تغییر کلمات سوردی اولیجمیع ادیاننده حرامدر کتاب ایله و سنت ایله اما الکتاب قال الله تعالی و من الناس
من یشتری لهو الحدیث بو آیت کریمه سوره لقمانده حق جل و علی بیوردیکه مفسرین قتنده بو نظم کریمک معنای شریفی ابن
مسعود و مجاهد و سعید بن جبیر و عکرمه و قتاده و حسن بصری رضی الله عنهم اجمعین دیدیلر که لهو حدیثدن مراد غنادر
و واحدی واکثر مفسرین لهو حدیثدن مراد انلرک معتقده ذکر مقتدر جاریه لر صاتون الوب خلقی انلرک اصواتی و الحانی
استماع ایله حق سوزی استماع اتمکدن الیقودرلر ای علما دیدیلر کی واحدی کبار سلفدندر پس کلامنه اعتماد و نقلنه استناد

اولنور زیرا حدیث شریفده وارد که مغنیه جاریه صاتون الق و صاتمق حلال دکلدر و انلری الوب صنعتله تجارت
اتمک و انلرک بهاسن یمک حلال دکلدر حرامدر رسول اکرمه سلام الله علیه الیچالدروب دکلمک ایچون صاتون الدوصناتن
دخی سازی ایچون صاتن الدنک و صتانک بهالری مثلیچون وبا انسلیچون اولیه زیرا معاصی ایچون اوزرینه جائز
جائز دکلدر غنا کبی کرکسه اول التمقادن اولسون و کرکسه اولمسون اجاره ایله اجرت لازم کلمز معصیتک عقدیله
استحقاقی تصور اولنماز پس انکا اجر ویرمک واجب اولمز و اعطا اولندوغی تقدیرجه اخذ جائز دکلدر زیرا برکمسنه
بر قول و یا بر جاریه صاتون السه انک ایرلیجی بولنسه عیبلردر که قادردر پس بونک معلوم اولدیکی تغنی اتمک
وشعر اوقیمق عیوب شرعیه دن عدا اولنور کراهته مسطوردر برکمسنه بربره دعوت اولنسه انده غنا بولنسه قادر در
ایسه منع ایلسون واکر قادر دکلسه صبر ایلسون لکن کوکلیله انکا انکار لازمدر دکر رضا ایله معصیته شریک اولمیه
واگر مقتدا ناس اولور سه قاضی و مفتی کبی منع ایلسون و اگر منعدن عاجز اولورسه انده چقوب اوتورماسون
زیرا قدوه ناس اولنلاره محل معصیتده اوتورمق جائز دکلدر زیرا اول مسئله انلرک اوزرینه باب معصیتلرینی فتح
ایدر و کوانده غنا اولدوغنی بلورسه جمیع وجوهده منعه قادر اولسون و کر اولمزسه انده حاضر اولسی جائز
دکلدر زیرا انکا اجابت جائز اولمز اکثر مفسرین بو ایتک سبب نزولی بودر که نضر بن حارث فارس ولایتنه
تجارتده وارد و عجمدن انده بولندوغی رستم و اسفندیار قصه لرنده و قوم عجمک معاملاتلرنده باطلدر نقلیات
کتابلری جمع کتب رسول علیه السلام مصرحتر زیاده عداوت بغلشدکی خلقی فتنیه دوشوروب دردیکه بره
بن رسولم بحر که محمد رسولدر انک کتابی واراسه بنم دخی کتابم وار در بحکم رسول الله اصحاب کرینه انده نغیبی
قصه سندن خبر ورد که اولدخی انبا عنی جمع ایدوب درایدیکه محمد سوز لروکه سوزینی تمام بنم قصه مه درس
پس حق جل و علی بو آیت کریمه انزوب بیوردیکه بو مکر خلقده کمسه لر وار که واردر باطل سوزلری صتون الوب
کتوروب لرا خلقی اوزرینه او قودرلر تا که انلر بو خلق الله تعالی دینندن دوندروب ضلالته براغه لر کندو تغنی
دخی کواه فلو و جهل ایلمدن و دخی اولسوزلری ایله دیلرکم قران عظیم الشان زیرا طوتوب استهزا ایدر ذلیل سوز و تحقیر
اولان کبیلر ایچوندر عذاب طامو دیمکدر و بنه سوره لقمانده ایت اخیرده حق جل و علانک قول شریفده ذکر بیوردی
واقصد فی مشیک واغضض من صوتک ان انکر الاصوات لصوت الحمیر یعنی لقمان اوغلونه نصیحت ایدوب دیدیکه ای بنم اوغل
غلام بخفی سفیدلرکی باغری چاغری و انشکلر کبی باغری بوق سویلیه اولمخفیا اواز لرک قبیحی اشک اوازی
کبی دای عوی ایله باغرمقدر حق تعالی بکلتشبیه ایدوب مثل قوردی زیرا صوت بلند اولمقدن بر فضیلت بوقدر اولدر
اغلب اوازی ایر و صیتی طلبی ایچوندر و یا اخرجمار ایله جنک ایچوندر اولسه صفات بهیمه غالب سینه سنوتدر اولان
فی صلاه نیکم مجلس رسول علیه السلامده برکمسه فریاد ایله اه اندکده سرور انبیا بیوردی فریاد ایدن کمدر
دینلی بو تلبیس ایدن اکرکرچک ریا ایله نفسی مشهور ایدیکه اکر یالان ایسه الله تعالی هلاک ایلسون دیو بیوردی
و کتب فتاواده مذکوردر که عبد الله بن مسعود حضرتلرینه خبر وردیلرکه مسجدده بعض کمسنه لر جمع اولوب رفع
صوت ایله تهلیل و تصلیه ایدرلر فی الحال وارب انلری مسجدن اخراج اتدی و کنز اصحابنک کسنه لا یجوب اتدوکنی سکوت
اتدیلر بو مقوله اجماع سکوتی در لر دیمشلر که علما ایسه قبول ایدوب و بو جمیله علی واجب کورب کتابلرنده

Copyright King Saud University

یازلمشلردر تواتر ایله ثابتدر معتبردر زیرا رسول اکرم علیه السلام واصحاب کرام عصرنده جمعیت اولوب رفع صوت ایله ذکر
بیله اولنمشدر بو تنزه مثل یکره رقص یا دوران اولدوغی زمانه مشایخ عرفانده وعبادتکنده اولنلر بیجه نغمات ایله فالغنی
فالغنی چاغرنلر و یا دوران ده دولو صوات ایله باغرنلره کفر لازم کلمز سردخی اهل سنت وجماعتدن اولملری دوردر
وتخالف وضع ایله اصل طریقتده جد مکلف معبوددر یا زمانه قومنك ادرکنه تداف کلدیکی بو حالت ثالث اکثر مبدیلر و علمانك
سوزین دکلدیلر ضلالت ابتدا و کرفاد و هوا و بدعت اولندیلر طریقی حقی استهزا و دین مبینه اهانت ایدنلر ایچون آخرتده
عذاب مهین واردر دیمکدر دهن ابوداود وبیهقی مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضی عن النبی علیه السلام
انه قال الغناء ینبت النفاق کما ینبت الماء البقل بو حدیث شریف عبدالله مسعود رضی الله عنه روایت ایدر که حضرت رسول اکرم
علیه السلام تحقیق بیوردی که صوجبو یرده بیجه توردسه ونظر بغیر سبب اولورسه تغنی دخی قلب انسانده نفاق بلکه شرنده وتقیا
اوزو جهلی بیوروب شهوت وقوت نفسه تقویت ویرر و بو غنادن مراد هوا ایله متعلق تراند و نغماتدر صوتیله او تلوغته تغنیده سبب ودخی
کبی غنا دخی قلبده نفاقی حادث ولمسنه سبیدر دیمکدن عبارتدر نباطك بو حدیث شریف ابو دنیا وطبرانی کبیرلرندن
اخراج اولنمشدر عن ابو امامه عن النبی علیه السلام انه قال ما رفع احد عقیرته بغناء الا بعث الله له شیطانین علی منکبیه
یضربان باعقابهما علی صدره حتی یمسك بو حدیث شریفی ابو امامه رضی الله عنه روایت ایدر که رسول اکرم علیه السلام تحقیقا
بیوردیکه تغنیه اهنك ایدنلره ایکی شیطان بعث اولنور که شوق و بربك ایچون اوموزلرینه اوتوروب اسیم اولنجه ایاقلریله
اورکسنه نه ادرفرسه و کوکسنه ضرب ایدرلر نکم تغنینك بیاننده تصرفات شیطانیه بیجه حکایت یازلمشلردر تفصیل اقتباس
بوقدر اصلنده معلومدر ابراهیم ادهم بر صاحب وجد و ریاضت چکر بر درویش اشتدکی زیارتنه واردی درویش التماس
ایچون مهمان اولدی کوردیکه درویشده کفایتی وجهت معیشتی وجه حلالدن دکل اما شوق و ذوقی دیدکلرندن زیاده
بولدی بلدیکه والیقن کتا کش شوبلدر ابراهیم ادهم دخی درویش التماس ایدرکه کندو سنده مهمان اولدی اوچ کون
کندو لقمه سندن اکا یدوردی اول درویشده شوق و عشق حالتی زائل اولدی ابراهیم بن ادهم ایتدی سن بکا بیلدیککه ذوق
شوقدن کندی ابراهیم اندی سنده کی او وجه حلالدن دکلدر شیطان سندن سکا دخول ایتمشدر نجیب غرور ویرمك ایچون تصرف
ایدردی شمدی حلال لقمه یدیکن بولدی اول حالت ودر مرادی اوکندی دیو بیوردی نکم حماد شیطانی کوردکده اغرمغه بشلر بوندن
فعل منکرلرینه شیطان اثری اولوب یانغرنغر باشلر قلونده بعض اثری ظهور ایتسه عجب دکلدر بونك تفصیلی مرور ایتمشدر
تاتارخانیده رحمه اعلم ان التغنی حرام فی جمیع الادیان و فتاوی تاتارخانیده اظهر روایت بودر معلوم اولدیکه اصوات و الحان ایله
اولان تغنی جمیع ادیانده حرامدر دیو تصریح ایتمشدر قال فی الزیادات اذا اوصی بما هو معصیة عندنا و عند اهل الکتاب
ذکر منها الوصیة للمغنین والمغنیات و امام محمد رحمه الله صاحب زیادات روایت ایدر که کناه اولدیغندن ایچون وصیت ایله
باطلدر جمله ادیانده غنا ایله وصیت جائز دکلدر امام محمددن نقل اولنمشکه معتبر جماد بر یره برکیه بر دنیا وصیت
ایلسه معصیته مرتکب اولدوغیچون وصیتی اجرا اولنمز زیرا غنادن معنادی امور محرمه دندر محمدده اختلاف یوقدر
جهله صوفیه ابداع ایتدکلری اقوال و استنده لر اعتبار یوقدر بن ادلکه افعالده کوردم و اثاردن بلدم بوندر دفولیدر
بوزهر التاردخی امام عینی رحمه شرح غنا یعنی هدایه ده ذکر ایتمشدر مغنیلری استماعی اعلاخود جمیع ادیانده حرام
وحکی عن ذکر ظهیر الدین المرغینانی علیه الرحمة روایتده در زمانمز مقربلرینك قرائتنی استحسان ایتمك حرام قطعی اولدی

تغنی

تغنی علیل اولدوغی جهتدن کفردر دیو بیورمشلر و وجدان التغنی للناس لما کان حراما بالاجماع کان قطعیا فتحلیله
تحلیل الحرام الکفار اولندوغنك وجه بودر که بالاجماع حرام قطعی اولان تغنیه استحسان ایتمکلر یعنی بکنمك ایله تحلیل
اولدوغی جهتدن کفردر و کذلك کل تحسین القبیح القطعی کفر کرو بو منوال اوزره در هر بیع و بدعت اهللری استحسان
ایلدی دیمشلر و صاحب الهدایه و الذخیرة سمیاه کبیرة هذا فی التغنی للناس فی غیر الاعیاد والعرس و مثلا هدایه و ذخیره
رهاننده کبیره عدا اولنمشدر بیرام کونلرنده و کوکدن کیجه لرنده چالغی سوز طاتیه چالنغلر اولوب غوغا اشعارده
حرام ایدوکی مختلف فیه اولدوغی و مطلق منع اولنمایدوکنه اعلام شریعت قرار ورمشدر بونده غیریده کرك اذانده و خطبه ده
و قرائنده و تسبیحاتده و امین ده و تهلیلده تغنی ایتمك و خطیب حالنده تونلرك تغنی لری جمله سی هوادندر انسان
هواسز ذکر ایله قلبی مطمئن اولمیوب هوایی ذکر و عبادتدن صفا ایدرسه لاجرم حقیقتده هوا ایله عبادت ایدر
دیمکدر و یدخل فیه تغنی صوفیة زماننا فی المساجد والدعوات بالاشعار والاذکار مع اختلاط اهل الهوا والمرد
بل هذا اشد من کل تغنی لانه مع اعتقاد العبادة و زمانمز صوفیلرینك مساجدده اهل هوا و تازه لر اختلاطی
اذکار و اشعارده ایتدکلری تغنی حرام قطعی اولان تغنی قبیلندن اولوب بلکه عبادت نیتیله ایتدکلری ایچون
هر تغنی حرامدن بو افعاللری بیجه مرتبه زیاده اقبحدر نکم نجم الدین روایت ایدر کشف المحجوب اسملی کتابده
اولکتاب علی بن عثمان کدر اولا ایدی اشتدکه شیخ ابا العباس دن نقل ایدر ذکر مجلسنده کوردم شیطان
عریان فلعب لر انلرك اوزرلرینه اقوردلر انلرك او فورسنده وجد اولوردی و شرلری بوندن معلومدر شیطان
فعلیدر مجرا حق صواتر اشبه دنیاده رقص و دوران ایتدکلری قرن اولده اولان اهل تقادن و انلره تابع و تبع
تابعین اولان علمادن صادر اولوب احکام الهیه ده بسط و بیان ایتدکلری اقواللر ایله ثابت اولسه اولدعوالری
صحیح اولوردی اما خلافی ثابت اولوب معالم التنزیل نام تفسیرده الله نزل احسن الحدیث تضاعف
تحقیقده عبدالله بن عمرو و اسما بنت ابی بکر و کریده تابعیندن قتاده و ابن سیرین رحمهم الله علیهم اجمعین
قرآن دکلیوب و اشدوب وجده کلن و کندندن کچنلرین جوغی دخول شیطان ایله واقع اولور و فعل شیطان
ایله صدور ایلر دیو بیورمشلردر حتی قتاده لغت اولیا خوفندن صقلق و ذکر الله ایله سکون بولمقدر
بخشد غفلتی کتمك ایله دکلدر دیمشدر نکم حضرت عمر رضی الله عنه خلیفه ایکن یولده بر کنیسا و غزا دیکر دوشمش
یا نور عقلی کتملك بوکانه اولدیکه عقلسز یا نور دیو سؤال ایتدکلرنده ایتدیلر یا خلیفه بو کیشی قحنه که قرآن عظیم الشان
ویا خود الله تعالی نك اسمك بو کیشی ایشتسه دوشوب عقلی کیدر دیو جواب ویردکلرنده عمر رضی الله عنه
بوردیکه شیطان غلبه ایدر حقدن زیاده خوف ایدر دیو بو عقلی کتمزدی ایلدیلر رحمه عقلی زیاده ایلیوب
وسنت مطهره یه مجد ساعی اولندر شیخ جنید بغدادی رحمة الله علیه اشتدیکه ابو الحسنده وجد حاصل اولدی
یدی کون دیدی و اچدی حیران اولوب الله الله الله دیو ذکر ایدردی دیدیلر حضرت شیخ جنیده خلی الحال دیدی
کوندوب اندی و اکو نماز وقتنده ایلوب دورر نماز قلورمی دیدکده واردیلر کوردیلر نمازین وقتلرنده
دوری کلوب ابدست الوب نماز قلور بیده حیران اولوب الله دیر بو ذکر ایدر دکلدیلر جنید خبر ویردیلر شیخ ایتدی
الله تعالی حضرتنه شکرکم شیطان یول قالدی ابو الحسین تیز دوره کلن امدیکی وارده کم زیارت ایدلم دیوب وجدلرینه

واروبانی زیارت ایتدیلر اما جذبۀ شیطانیه بودرکه عقلی ناقص ایلیه وشرع شریفک حصارندن چقاره اول وجدکه
نماز تلفنه مانع اوله وجد شیطانی اولوب ضلالتدن ناشی بو مذکورلردن معلوم اولدی مجموع سعادت وکرامت وولایت مسلم
رسولک سنتلرین رعایت ایتمکله میسر اولور حضرت رسول اکرم حضرتلرینک ظاهرینه وباطننه وافعالنه اوقع ایله حاصل اولور
حکر کیدوایسه یعنی بو عصرده صوفیلردن مشاهده اولنان بودرکه شهوت وشهرت واردنیوی رغبت ولذت محبت ومریدلرینک
وهواسی بونلری شول مرتبه مغلوب ایتمشدرکه علمایه اقتدا واجب ایکن وکفره تشبهدن صاقنمق فرض ایکن ورقص سماع مساجده
وبقاع شریفه وضیافتده اولمغه شرطا ایکن تکلم عوارفده وشرح منازلده مذکوردر بونلرین بری تقیبوت معانده ومکابره اولدیلر
تشبهی نمولا قلرنده قویدیلر جوامع ومجالس ضیافتی امتلا ایلدیلر ابناء سنت تهذیب ملت واکتساب فضیلت اذ دیاد معرفت ایچون
نکه کسرندن کوکلنه یول بولمشدر بلکه وفات ایدنجه اوزرینه کنبد وباشنه اوجنده طاش اوزرینه دولبند اولمسنه صوفی اولاندن
بروکوندن دانز واسمی شیخ دیدر بیخبر کوکلی رحمت بولمشدر زیرا سجاده نشین تکیه‌لرده شیخ امین اوقافده تصرفی زمین اولمغه
طمع ایدرسه نفسنک مقتضاسنه تمام مساعده ودین ایله دنیانی اشتراء وصفقه‌لی صید جهلا ایدنلردن اولور نتکیم بعض آثارده
کلمشدرکه حضرت یعقوب علیه السلام قورده سؤال ایلدیکه یوسفی سنمی یدین دیدکده قورد جواب ویردی اگر بن انی دیشمه
وطونمغم اول نازک تنی بدمسر آخر زمانک شیخلرندن اولیم بو بابده آگاه اول بر کلمه‌ده که شرعه مخالف بو قدر تحریماته جامع اوله
اول شیخه صالح دیمیه‌سن زیرا شرعه اتباعلری زیاده مخالفدر که کلمۀ توحیدی فسقی تغنی کبی تغنی ایتمک واول ابیاتده اولان تشبیهاتی
مخلوق حقنده صرف ایتمکله اول ابیاتی اوقمق کفر بدعت دکلمیدر برکره تفکر ایدوب کور وکوزینی آچ که حقی بیلسن ودورانک شیخک
مجلسلرنده ایمانی حفظ ایتمک مراد ایلین کمسنه انلرین بدعتلرین بیلمک لازمدر که بونلردن اجتناب ایده دیمکدن عبارتدر اما التغنی
وحده بالاشعار لدفع الوحشة او فی الاعیاد والعرس فاختلفوا فیه والصواب منعه مطلقا فی هذا الزمان واما کشیه معلوم اولدکه
زمانده خواننده‌لری کبی تمدید اصوات والحانله اولنان تغنی وسرور کونلرنده وبیرام ونکاحده وسننده وطبل وغزالده تغنیه دومشتاب
اولدیلر وبرکیشی یالکز تنهاسنده دفع وحشت ایچون اوقودوغی اشعار حرام ایدوکی مختلف فیه اولوب ومطلق منهی اولی ایدوکنه
اعلام شریعت قرار ویرمشلردر بو زمانده منهی اولیه‌دردیمشلر نتکیم سابقا ذکر اولنان نقل بو امره مؤیددر زیرا اهل حجاز غنانک
کراهتنه ذاهب اولمشلردر واهل کوفه تحریم غناده زیاده اهتمام ایتمشلردر وهوکذلک حرمتنده نزاع ایتمشلردر وبعضلر دیدیکه
غنا لهوه مقارن اولمیان مباحدر وحرمتی بعض اسباب عارضه سبب بیلدیلر امام غزالی رحمه بوکا اجتهاد ایتمشدر ودیمشدر که بش
نسنه عارض اولیجق سماع صوت طیب حرام اولور **اولکی** عارض اولدر که صوت صاحبی اجنبیه خاتون اوله ویاخود شهوتی
کسنه اولدر که انک صوتنی استماعدن فتنه احتمالی اوله غلام صاحب جمال کبی زیرا استماع صوتنک تحریک شهوتده تاثیر عظیمی واردر
خصوصا که صوت طیب نغمات موزونه مقارن اوله اولاجلدن فضیل بن عیاض رحمه بیوردی الغناء رقیة الدنیا **ایکنجی** عارض
اولدر که آلات لهو وفسقه مقارن اوله شعار اولنان مزامیر کبی اما مشایخ حنفیه دف بیجلاجل غیری نسنه مباح دکلدر
اوچنجی عارض اولدر که صوتده اشعار وهجو وسب اوله یا عین خاتون ویا غلامه تصریح اولنمش اوله **دردنجی** عارض اولدر که
مستمعده شهوت هوا غالب وهوای هوس طالب اوله زیرا بو مرتبه‌ده اولانلر کسنه‌نک سماع وصوت وترانه شهوتنی
بالکلیه دوب سلسلۀ هوی وهوسی تحریک قلوب وصاحب صوت دخی فتنه باعث اولور **بشنجی** اولدر که عوامدن اولوب
الهی ایله قلبی منور اولمیش اوله اکرچه سماع بونک کبی کمسنه تحریک شهوت واثاره فتنه ایچون لذت مباحه دخی اولور سرانماله

وکذر

٢٦٤

ویکرمی تضییع اوقات وتعطیل مهمات مؤدی اولمغله ممنوع وصاحبی سفیه ومردود الشهاده اولور صغیره مداومت ایله کبیره اولدیغی
مباح دخی مداومتله صغیره اولور اما سماع صوت اوچ قسمدر برنجیسی تجرد الحاندن چقندر ایکنجیسی تجرد جوانک امثالی مزامیر نای
طنبور ناقوس والات ضرب ونحو تصدور ایدر سائر ملل وادیانک اصحابی جمیعسی استعمال ایلدیلر ملت اسلامیه‌ده اهل شرع شریفه بوده
ساده نغمات استماع مطلقا جائزدر دیو تجویز ایتمشلردر ودایره‌ده بعض شروط قیود ایله تجویز ایلدیلر ضرب ونحو استعمالی
ونغماتلری استماع اصلا جائز دکلدر دیدیلر وعلمادن بریسی غنادن سؤال ایتدکلرنده جواب ویرمشکه حق تعالی حضرتی حق ایله
باطلی تمیز ایتدکده غنا قنغیسنده قلور یا خود دار اولوب دیدی خیرلی باطلده قورلر بحسب شرعی باطلده قورلر دیو اکابرسین دیدکلرنده
سائل ایتدی اکر خیرلی باطل قورلر دیسم یلان سویلمش اولورم اکر شرلو باطله قورلر دیسم حرام ایدوکنه اقرار ایتمش اولورم دیو
جواب صحیح ایتدیلر زیرا اکثر علما بونک اوزرینه‌در که ابتدا تغنی ایله ایلیه معلوم اولسونکه غنا ایکی قسم اوزرینه‌در بر قسم
آلت لهوه مقارندر وبر قسم آلت لهودن مجرددر قسم اول ائمۀ اربعه قتنده حرامدر وقسم ثانی دخی ایکی قسمدر اول قسمی تغنیه
حصول لذت ایچوندر وبر قسمی دخی مجرد نفسندن ازالۀ وحشت ایچوندر قسم اول کرک مال مقابله‌سنده اولسون وکرک اولمسون
علمای حنفیه قتنده بالاتفاق حرامدر ایکنجی قسمی ائمۀ اربعه‌دن بر جماعت قتنده مباحدر حنفیه‌دن شمس الائمه السرخسی رحمه الله
عز الدین بن عبد السلام وامام مالکیه‌دن ابن عربی وحنابله‌دن حلالدر دیو بوکا ذاهب اولمشلردر لکن شول شرطله که
منکر اولمیه ونکاله لهو مراد اتمیه دفع وحشت ایچوندر ذکر الله ونعت رسول الله وترغیب وترهیب متعلق استماع جائزدر
وفقهادن بعض اتدی دخی قیل قال ایدوب بو زمانده مطلق منعه اولنمیه دیمشلر واعتقاد ایلاشعار لان التغنی بالقرآن
والذکر والدعاء یستلزم اللحن الحرام بلا خلاف واما التغنی بمعنی حسن الصوت بلا لحن فمندوب ایدوکی تحقیقا ذکر اولنان
تغنی قنده اشعار ایله اولان تغنیدرکه اما قرآن ایله ذکر ایله ودعا ایله اولان تغنی اکر لحنه مقرون اولمق سزین تحسین صوت
مناسبه اولورا اولمسه وبدر زیرا حسن صوت ایله تلاوت ایلمک صلاتده وخارج صلاتده مطلوبدر نتکیم حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردی **رزاق** عبد الرزاق مسندنده اخراج اولنمشدر عن البراء ان رسول الله قال زینوا اصواتکم بالقرآن
براء بن عازب رضی الله عنه‌دن روایت اولندی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه قرآن عظیم الشانی قرائت ایتدکده
اصواتکزی تزیین وتحسین لطائف بحث اخذ ایله کز تمام الحدیث فان حسن الصوت یزید القرآن حسنا تحقیقا قرآن عظیم الشانی حسن صوت
واداب تجوید ایله اوقمق قلوبه انک استماعی فتنه‌تری جرت‌ندن صفا ومالت قلوب ونور آفتاب معانی سندن قلوب اهل ایمان
شعله اهل عرفان کتورر دیمکدر **دس** بر روایتده ابو داود بن سنی مسندلرندن ابو هریره رضی الله عنه بو عبارت ایله
روایت ایتدکلری اشارت اولنمشدر زینوا القرآن باصواتکم بو تقدیر جر معنا بودر که حال قرائتده قرآنی اصواتکزه زینت
ویریکز وجمعیت خاطر ایله قرآنی کوکلک تلاوت ایلکز دیمکدر **خم** بو حدیث شریفی امام بخاری ومسلم صحیحلرنده نقل
اولنمشدر عن ابی هریره رضی الله عنه ان رسول الله علیه السلام قال ما اذن الله لشیء ما اذن لنبی ان یتغنی بالقرآن ابو هریره رضی
الله عنهدن منقولدر که رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه هر بر نبی کتاب نازل قرائتنده وطرف الهیه‌دن تغنی ایله مأذون اولدوغی کبی
بر شیء مأذون اولمشدر یعنی حق جل وعلا برآوازی کوزل قرآن اوقویان بر نبی اوغزندن کم قرآنی کوزل اوقیوب افصاح
واعلان ایده یا خود تغنی معناسی یستغنی معناسنه اولور یعنی قرآن ایله اکتفا اولنوب غیریسندن مستغنی اوله
بیانه تعالی هر سورده کوند وردوکی کتاب الله تعالی رضاسی اوزره اوقودوغی نه سوب استماع ایدر زیرا کمسوانک ال

اوشنور استمع معناسنده اصغا اوزرینه حمل اولنمق بو محلده جائز دکلدر فهو مجاز عن تقرب القاری وقبول قرائتدر دیمکه
اشارتدر وفی روایة لنبی حسن الصوت بالقران یجهر به بو حدیث شریفی ترمذی مسندنده روایت صحیح اوزره
انس رضی الله عنه زیاده بو عبارتله روایت ایتمشدر و تقریر معناده رسول علیه السلام ایتدی الله تعالی هیچ بر نسنه
یه کلمزدی بنیدن دکلدر وکه یعنی نبی علیه السلام قرآن عظیم الشانی حسن صوت ایله اوقوردی اشکاره اوقوردی
دیدی یعنی نبی علیه السلام آوازی کبی قرآن اوقومده هیچ بر آوازی سومزدی زیرا نبی علیه السلامین آوازی غایت
کوزل ایدی ومسموع اصوات انبیاء زیاده سور وبونده قرآن عظیم الشانده لفظ ملک عبادن کتب منزله دن سوالنسه
قرائت اولنور پس انبیانک اصوات حسنه ایله کلام حقی تلاوت اتملری جناب جلیله جمله دن مقبولدر و فی دو
ور روایتده دیلم ابو منصور دیلمی مسندنده بو عبارت ایله روایت اولنمشدر لنبی یتغنی بالقران الذی یجهر به
علیه السلام قرآن کریمی اشکاره وکوزل اوقیوب اعزاز ایدردی زیرا نبی علیه السلام مبارک آوازی کوکجک ایدی تغنیدن
مراد با صوت اولدر یا قرآن ایله استغنا ایتمک اولدر غیریدن یعنی کمسه قرآن اوقوسه غنی اولور بر غیری کتابه دخی
حاجت قالمز دیمکدر صاحب نهایه بو حدیثک معناسنده دکرای ما استمع لشیء کاستماعه وقاضی بیضاوی رحمه الله علیه
درکه استماع قبولدن کنایه در یعنی عند الله موافق قبول اولنمق دخی کبی بر کلام احسن واقع اولمز پس انده منکر جانبنه
فورعی هو تقدیر اتمدیدر وکبی اتمک ایچون دیمکدر خ بو حدیث شریفی امام بخاری سنتی صحیحلرنده اخراج اولنمشدر
مرفوعا لیس منا من لم یتغن بالقران بو حدیث شریفی رسول الله صلی الله علیه وسلمدن مرفوعا ابو هریره روایت ایدر یعنی بزم سنتمز
وطریقمز اهلندن دکلدر شول کمسنه کر قرآنی بلیغ وفصیح قرائت اتمیه چندیکه کلماتی وحروفنی افصاح واظهار اتمدی وبعض
علما ومحققین بیوردیلرکه معنای حدیث بودرکه بزم سنتمز اهلندن دکلدر شول کمسنه کر قرآن کریم ایله کندویه غنا ویر
یعنی قرآن ایله غنی اولمیه وقرآن کریمی اوقومغله غملرین وغصه لرین کشف ایدوب فرح اولوب جانب حقه متوجه اولمیه
نتکم بر کمسنه بر غصه یه دوشسه ابیات واشعار ایله تغنی ایدوب غصه سی دفع اتمک طلب ایدر زیرا مؤمن صادقین غصه لر
وغملر ید وقلبلرنده مضایقه سی دنیا مصالحی الله تعالینک ذکرنده واولجناب علیه متوجه اولوب جلال وجمال
ملاحظه سیله غمنی وفرح اولمق مانع اولمغله قرآن عظیم الشانده خود باری تعالینک صفات جلال وجمالنی تعدید
یعنی جامع وتبیع اذکار جمیعی جامع اولمغله بو منازل جمیع غصه سی دافع ودافعدر زیرا خیر الاذکاردر وبعض شارح معناسی
یعنی بزم سنتمز اهلندن دکلدر شول کمسنه کر تلاوت اتدوکده وننده صوتنی تغنی ایله تحسین وتزیین ایدوب قلب مؤثر وتحزین
اولمدیغی دیمکدر لکن بو وجهله تحسین ایدکده صوتنی قرائتی تابع ایدوب اظهار وتبدیل التجوید حدلرینی ووقوفنی ذهاب
ایده نغمات کثیره ایدوب سامعلر قرائت تحصیل اوزره اشتمکدن مانع اولمیه زیرا مانع اولمق وجه اوزره اسلامده بدعتلر زیاده
شنیعدر نور یعنی دیرکه بو حدیثده تغنیدن مراد تغنی مشهور دکلدر زیرا امت بیننده خلاف یوقدر که تحسین صوت قرآن اوقیان
کمسه منا اولور پس وعید مستحق اولور معنای تغنیده اقوال وارد اولدی ابو اللیث رحمه درکه من لم یتغن قولنک معناسی
من لم یحزن ویخشع وبنابه ید دیمکدر ولیس المراد بالتغنی وهذه الاحادیث المعنی المشهور معتبر بوجوه تغنیدالا قول ان لا
یعنی الاقتران قاری القران مثاب من غیر تحسین من صوت فضلا عن التغنی فکیف یستحق الوعید بو حدیثده تغنیدن مراد تجوید
وتزیین ایدوب وشیخ کبار تغنینک انواعنی اوچ وجه اوزره بیان اتمشلردر وجه اول تغنینک معنای مشهوردر

مقصود

مقصود دکلدر زیرا که تغنیدن قصد نفس تحسین صوت اتمکدر بو قرائت قرآن ایله مثاب اولدن ناشی وعید استحقاقه مقصود
ومقارن شدید تجویه مستحق اولور نتکم بیانی مروری اتدی وهذا الوجه للتوربشتی رحمه وامام توربشتی رحمه الله علیه بو
وجه اقباد اعتماد ایتمشلردر که اشهر روایت بودر والثانی انه نعارض ج ما خرجه الترمذی والحکیم ج عن حذیفة رضی
مرفوعا اقرؤا القران بلحون العرب واصواتها وایاکم ولحون اهل الفسوق ولحون اهل الکتابین فانه سیجیء بعدی
قوم یرجعون بالقران ترجیع الغناء والرهبانیة والنوح لا یجاوز حناجرهم مفتونة قلوبهم وقلوب من یعجبهم
شانهم الیکی وجه معنی مشهور دانا سیل معارض سیل حاصل حسن صوت ایله قراءة اوقیمق مستحبدر شول
شرطله که اول عربک لحون اصواتیله اوله نتکم بخاری صحیحنده وحکیم وترمذی مسندنده نقل اولنمشدر حدیث
شریفده حذیفه رضی الله عنه روایت ایدر مرفوعا حضرت رسول اکرم علیه السلام قرآن عظیمی لحون عرب
ایله قرائت ایدک واوکرکانلرک مخرجندن حروف قلرینی خلل وعلل یوقدر مستوجب نشاط وانبساط مستلزم
اولندر ودخی یهودی ونصاری اولان اهل توریة وانجیل وقرآن عظیمی لحون اهل فسق ایله قرائت ایتمک حرف
زائددن ناقص ایله کندو موضعنده چقاردلر وبخاری لسانلرینده یجری قلودلر بو اجماعا حرامدر رسول
الله حضرتلری بو حدیث شریفی دلالت ایدرکه تخفیفا بندن صکره بر قوم کلرکه انلر قراء ایتمکده اولان صدای اهل مشهوب
ولا یا ازلوروب سازلرکه قرآن اوقورلر بوغازلرندن ایچرو کچماز وانلرک قلوبلرنده صفا وحالت بو نموذیلا
انلرین قلوب نسا وجوان تحجی ایله مفتون اوله لر اول اجلدن محبت قرآن چوق قیلوب داخل اولمزلر بوحالنی بکنوب
مقبول ومرغوب کورنلرین مثال یهماد مکلف انلرین دکلی کبی درهیچ انلردن فرق یوقدر دیمکدر عبارتدر ودا خرج
من حدیث ابی عبس رضی ویجیء فی الدعاء الانسان علی نفسه وبو حدیث شریفی ابن عبد البر مسندنده
اخراج اولنوب ابی عبس رضی الله عنه بیورمشدر نبی علیه السلام بیورکه کشی کندو نفسلری اوزرینه شر دعا
ایلک دعائی کلور ظاهر اولورلر تیمان اولمیه سوزلر امدی نفسکز اوزرینه بر اوغلنی ایلک ملکر او دعا ایلک دیمکدر عبارتدر والثانی
ان الفقهاء صرحوا بکون التالی بالتغنی والسامع اثمین اوجعی وجه ایسه فقهاء رحمهم الله تغنیل قرآن قرائت ایتمک
واستماع ایتمک کناهکار اولدقلرینه اتفاقدر استدلال ایتمشلردر زیرا انلرک سعی ایتمک انک اوزرینه واجبدر نتکم حضرت
رسول اکرم اشهد بین بو مبارک بارمغین سمعته ایلکدر قال الامام البزازی رحمه قرائة القران بالالحان معصیة والتالی والسامع
اثمان وکذا فی مجمع الفتاوی امام بزازی رحمه قرائت قرآنده لحن معصیتدر ومستمعده خلاف یوقدر ولحن ایله قرآن
اوقیان واستماع ایدن اثم اولورلر پس امدی قرآن عظیم عنانک علامی فرقان کریم نتنک اسبابی فارغ اولان کندو
عن وخصاسن بیلمکدر ولسانده واقع اولان ولغیتدر ظاهر اولانلحنی ازالتمک واجبدر اندن احترازی اتمک ممکن اولور زیرا
عن بیلمز احترازی ممکن اولمز شول کمسه لرکه لحن بیلدیلر انلرک بیلدکلری اصلاح عذرلری مقبول اولور دکلدر لحن ایله اثم اولوب
دکلدیلر بلکه کناهکار اولورلر تغنی ایله آوازین تحسین ایدوب اوقیان وقرلوریرلر لحن خود قرائتن دکلدر
اولان تغنیدن معانی قرآن اولیاتی قرائتنده دکلدر راجع اولور دکر وتخیلی مجمع الفتاوی صاحبی امام زیلعی رحمه دخی قول اختیار
وقال البزازی رحمه ایضا اللحن فیه حرام بلا خلاف کذلک امام بزازی رحمه الله علیه دیدیکه قرائت قرآنده لحن حرامدر قرنتی
وعلما بونلک بونده جمع اولدیلر لحن ومن صوت استماع حلال دکلدر دکر فسق نتحال فسق نه غلو اولان تغنیده بسبب

عوجیا

دیمشدر تنکم قال الله تعالی سوره زمرده بیوردر قرآنا عربیا غیر ذی عوج یعنی حق جل وعلا قرآن جلیل الشانی عربی اولمغله عیب سز
وخلل ونقصاندن سالم اولمغله نقصاندن وسلامتیله وصف ایتمش ووقف ساکنه متحرک ادخال ایدوب ومقصوره مد وممدوده
قصر ایدوب ونطقی تمدیله معناسنده اشتباه کلدیکی مرتبه اخفا ایدوب وبالجمله کلمات قرآنیه صیغه‌سندن اخراج وجها اوزره قرائت
قرآن ایتمک قرآن کریمی نهج قویم مستقیمندن طرف اعوجاجه امالدر اولمغله حرام اولمغله تالینی قاری تفسیق اولنوب سامع آثم اولمغله کبار
شافعیه‌دن امام نووی تبیان اسمیله مسمی اولان کتابنده وقاضی القضاة شافعیه‌نک حاوی نام تالیفنده نقل ایتمشدر وقال الزیلعی
رحمه ولا یحل الترجیع فی قراءة القرآن ولا التطریب فیه ولا یحل الاستماع الیه لان فیه تشبیها بفعل الفسقة فی حال فسقهم وهو التغنی وامام
زیلعی رحمه الله علیه دخی دیدکه قرآنده ترجیع وانده تطریب جائز دکلدر وانی دیکلمک حلال اولمز زیرا انده فسقه‌نک حال فسقلرنده فعللرینه تشبیه
وار درانده اولان حال ایسه اول تغنیدن عبارت اولنوردر دیمشدر تنکم سابقده بیان اولنمشدر وقال فی التاتارخانیة التغنی بالقرآن والالحان
ان لم یغیر الکلم عن مواضعها بل یحسن بتحسین الصوت وتزیین القراءة فذلک مستحب عندنا فی الصلوة وخارجها وان کان یغیر الکلم
عن مواضعها یوجب فساد الصلوة لان ذلک منهی عنه وصاحب تاتارخانیه دیدکه تغنی کلمات قرآنیه مواضعندن اخراج تزیین وتحسین ایلک
صلاتده وخارجنده حسن صوت ایله قرآن اوقمق مستحبدر بر نم اکر موهنده شویله ایله کم انده بر حرف بر حرفه وبر کلمه بر کلمیه کرمسه وصفات
حروفده زیاده ونقصان طاری اولمیه واکر اولورسه تجویددن اخراج ایدرسه ولکن کلمات وحروفده مراعات نظمده صرف ایلیوب استحباب کراهته مبدل
اولوب افساد صلوة ایسه نصریح اولنمشدر وقال التورپشتی رحمه الله القرآء علی الوجه الذی یهیج الوجد فی قلوب السامعین ویورث الحزن ویجلب الدمع
مستحب مالم یخرجه التغنی عن التجوید ولم یصرفه عن مراعاة النظم فی الکلمات والحروف فاذا انتهی الی ذلک عاد الاستحباب کراهیة واما ما تورپشتی
علیه الرحمه قلب سامعده حالت بخش اولوب وجد وجع واوات قرن ایدن کلمات قرآنیه تجویددن اخراج ایتمین تغنی مستحبدر دیمشدر و
الا استحباب کراهته مبدل اولور اندن جمیع موقلرک اتقانی وجمله حرفلرک حقلرینک اعطا وجدلرینک عرفانی بیلک سکا لازم وواجبدر
خصوصا قرآن عظیم کلماتیدرسنک لفظلرینی بیلک ونسانیده بر کیفیت اهم مهمات وانم واجباتدندر کرقلمده وغیر نماز صحیح اولمیجق مقداری
قرآن کتابده دوش اولور مقرانم وخصرددن بحثات وفتن معاصیکمکاسادن اولورده لما الذی احدثه المتکلفون وابدعه المتنطعون
بمعرفة الاوزان وعلم الموسیقی فیاخذون فی کلام الله تعالی ماخذهم فی النشید والغزل والمثنویات حتی لا یکاد السامع یفهم من کثرة
النغمات والتقطیعات فانه من اشنع البدع واسوء الاحداث فی الاسلام اما شول دین اسلامده حادث اولان بدعتلری بلکه هر مکلفه انک
انکاری لازم خصوصا موسیقی شناسلرین نشید وغزل ومثنویده اندکلری نغمات وتقطیعات اثبتدن الغامی تمییز ومعناسنی ادراک دن
عاجز اولدیجا اوزره قرائت قرآن ایتمک اسلامده احداث اولنان بدعتلرک اشنعیدر وتری ادنی الاقوال واهون الاحوال ان یجب
علی السامعین التکیر بان یقال هذا منکر لا تفعل وعلی التالی التعزیر وقال النووی فی التبیان قال قاضی القضاة فی کتاب الحاوی القراءة
باللحن الموضوع ان اخرجت لفظ القرآن عن صیغته بادخال حرکات فیه واخراج حرکات منه او قصر ممدود او مد مقصور
وتمطیط یخفی به اللفظ ویلتبس المعنی فهو حرام ویفسق به القاری ویأثم به المستمع لانه عدل به عن نهجه القویم الی الاعوجاج والله تعالی
یقول قرآنا عربیا غیر ذی عوج صاحب الطریقه علیه الرحمه ذکر اولنان شیدیکه علی البعض ایدیکه تغنی اولان بعقلرده داخل ایدر دیو ظن اولنمیه
بلکه کلام سلفدن نجی علما واعلامک دراقی الرشدیکی زمانمزده تغنیده شاتیه اولان مفاسدی کوره اردی زیاده سیله تهدید وتخویف
اونا ینده غنا ده اولان بدعتلرده ضعفادن ذم ایدوب احوال بیلنلره تنبیه وطریق اسلام علی امیل توجیه ایدر دیدی وزرواهی کمال
فعلی عیار شرعیله عیار اولنق معلوم اولدقدنصکره ائمه مالکی صفاتندکوره حکم ویرمک موجب شریعت شریفه مقتضاسیدر

منیفو

منیفو دراغمر صفیده تغنیک قبحنی ذکر ایدوب فارغ اولدقدنصکره ائمه مالکیه وشافعیه وحنابله اولان فقهاء
الحوالتوی اسناوجهله شروع ایدوب کبار شافعیه‌ده امام نووی علیه الرحمه تبیان اسمیله مسمی اولان کتابنده قاضی قضاة شافعیه‌نک
حاوی نام تالیفنده بیوردکه تمطیط فاحش وتغییر ذایدله قرآن اوقمق اجماع علما ایله حرامدر واولا موءذنلر درکه اوقد
شکل تغنی اوزره تلاوت ایدنلری زجر وتعزیر ایتمک واولره اندن توبه ویرمک وسامعینه وهو مکلف انکار ایلک واجبدر
انتهی کلامه زیرا حق جل وعلی قرآن جلیل الشانی عربیه اولمق ایله واعوجاجدن تنزه وسلامتیله توصیف ایتمشدرکن حروف ساکنه یه
حرکت ادخال ایدوب ومقصوره مد وممدوده قصر ایدوب ونطقی تمدیله معناسنده اشتباه کلدیکی مرتبه اخفا ایدوب وبالجمله
کلمات قرآنیه صیغه‌سندن اخراج وجها اوزره قرائت قرآن ایتمک قرآن کریمی نهج قویم مستقیمندن طرف اعوجاجه امالدر ونقل حرام اولوب اوقیان
ودکلین کنهکار اولور لوانه دکلک حلال اولمز زیرا انده فسقه‌نک حال فسقلرنده فعللرینه تشبیه وارکه مکلفلرده دیمشدر فاذا تقرر
هذا فالمراد بالتغنی فی حدیث الوعید انما الجهر والاعلان والافصاح فیما یخالج الیه ویوءده ووعد موقع التفسیر للتغنی فی الحدیث
الاخر لیس منا من لم یتغن بالقرآن شراح کبار قتنده حدیثنی آخرینده واتوننده مراد شریفلری یا تحسین صوت ایله وقت لحنیاجه جهر ایله تغنی اظهار اتمک
سوزینی صاحب بولمکدر ویا خود تجوید وترتیلدر دیوب تغنیک معنای مشهوری مقصود دکلدر وغنا تغنیده قطع نظر تحسین صوت ایله
تلاوت ایتمکدر تلاوت قرآن ایدن مناب اولدن ناشی اولنور وبدر دیراحسن صوت ایله تلاوت ایتمک صلاتده وخارج صلاتده مطلوبدر
ودکر اولنان تغنی اشعار ایله اولان تغنیدر تنکم حدیث آخرده بیان اولنمشدر ابو هریره‌نک حدیثنی بخاری روایت ایدر وسعدنک حدیثنی
امام احمد وابو داود وحاکم وابن حبان روایت ایدر وابو امامه‌نک حدیثنی حاکم روایت ایدر وبعضلر دیدیلرکه معناسی من لم یجهر به دیمکدر
ومدت آخرده انکار مفسو کلدوکی بو معنای تائید ایدر واما الاستغنا بالقرآن عن الاشعار واحادیث الناس وقد ورد التغنی بمعنی
وتأیید ذکر اولنان تغنی اشعار ایله تغنیدر اما قرآن ایله ونعت رسول الله ووعظ ترغیب وترهیب متعلق اشعار ایله بالالحان حسن
صوت معناسنده اولورسه اکثر قتنده جائزدر وقرآن عظیم الشان تلاوتنده غیریده در قرائته تغنی مخارج حروف اسماع وترتیل
وتجوید خلل ویرمک ایله مشروط ومقید اولوب قاعده اصول رعایت لحن موءدی اولمق لازمدر دیلش حدیثده معنای تغنی اقوال
وارده اولدی بو بر خصوص تغنی اولورکه علماء دوار ضلت اوعار من لم یتغن فی القرآن حدیثنده مراد بو تغنیدر سابقا
بیان اولنمشدر انده ... صفاتی حروفده زیاده ونقصان طاری اولمیه وکیفیات حروفده حرکات وسکنات ومدلرده ونسبتلری نفسه
اکسیله واکر اولورسه ... ذیلان اخراج لحن جلی حرامی مستقل اولورسه معصیت اولوب استحباب کراهته مبدل اولور اوالجوبو التز
والتزین للقرآن الاستماع مع حسن الصوت واما فی حدیث ما اذن الله فاحد هذه الوجوه مع زیادة تحسین الصوت بل هو اولی الوجوه فیه
علی روایة حسن الصوت ویا خود تجوید قرآنده مخارج حروفنده رعایت ایتمکله وروشن دیوب عند الله موقع قبوله کتابنده معنی عند الله
وتوغی کبی بر کلام واقع اولمزوا ذن اصلنده متکلم حاضر قولا غی طوتمقدرانک دیدوکه استماع ایچون تغنیک معنای مشهور
مقصود اولمیوب غنا تغنیده قطع نظر تحسین صوت معناسنده اولان تغنی مستحبدرکه حضرت رسول الله قرآن کریمی قرائت ایدنده کرده
اصواتکری تزیین وتحسین ایدک دیو بیوردی والحاصل اولی اولان وجوه اوزره حسن صوت ایله غنا اوقمق مستحبدر دیو بیان
اولنمشدر وهذه الوجوه ذکرها الامام التورپشتی رحمه واکمل الدین فی هذه الاحادیث والله تعالی اعلم بو ذکر اولنان اوچ وجه امام
تورپشتی رحمه الله علیه بو وجهلری بیان ایتمشدر واکمل الدین رحمه علیه وحدیثک تاویلنده بو وجه اوزره بیان ایتمشدر التنقال
مصرلری تبیح ایوردک طوتوشنی بیدیلور الثامن عشر افشاء السر افشای سر لسانک اون سکزنجی آفتیدر آخرده سر افشا ایتمکده
بو حدیث شریفی ابو داود مسندینده تخریج اولنمشدر عن جابر رضی الله عنه ان رسول الله علیه السلام قال المجالس بالامانة الا ثلثة

Copyright King Saud University

سفك دم حرام وفرج حرام واقتطاع مال بغير حق وحديث شريفي جابر رضي الله عنه دن روايت اولندي تحقيقا رسول اكرم
صلى الله عليه وسلم بيوردي كه زنا و بغير حق قتل واخذ مال مجلسلرنده ماعدا جميع مجالس امانتدر [illegible] يعني كمسنه بربره كلوب مجالس
ومصاحبت ايتسلر اول مجلسده هرنه واقع اولورسه امانتدر [illegible] لايق اولان بودر كه انده واقع اولان كشف واسراري كيمسنه [illegible]
كشف اولندقده صاحبلرينه عيب وعار كلور اولسه انكشافي جائزدر كلدر صدور الاحرار قبور الاسرار مصداقنجه [illegible]
[illegible] مكر كه اهل مجلس مياننده [illegible] زنا اتمك مذاكره اولنا و بركمسنه مالني سرقه و يا غصب ايتك و يا بغير حق قتل
مجالس اصحابندن استماع ايدن انلره [illegible] وارماك بيو خبر ويرمك واول سر انلره بلدرمك جائز بلكه مستحب [illegible]
دن غيري اهل مجلس مياننده اقوال وافعالدن هرنه واقع اولورسه انى اجنبيه افشا اتمك خيانتدر د ت ابو داود
و ترمذي تخريجندن منقولدر عن جابر رض ان رسول الله عليه السلام قال اذا حدث رجل رجلا بحديث ثم التفت فهو امانة وحديث
شريفي جابر رضي الله عنه دن روايت اولندي تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيوردي كه قجنكه بركمسنه بركمسنه نك يانندو سوز سويلسه
بعده صاغنه وصولنه باقوب ملتفت اولسه و يا خود اول مجلسدن [illegible] اول سويلديكي سوز سنك قتنده امانتدر [illegible]
بودر كه [illegible] التفات دليل [illegible] كسنه مطلع اولمدن صاحبنك اجازتي [illegible]
زيرا انلك خوف [illegible] خلق فاش اتمك خيانتدر والله لا يحب الخائنين ديمكه اشارتدر حل حاكم مستدركنده اخراج [illegible]
عن ابن مسعود رضه انه قال عليه السلام انما يتجالس المتجالسان بالامانة لا يحل لاحدهما ان يفشي على صاحبه ما يكره عبد الله بن مسعود
رضي الله عنه دن روايت اولندي تحقيقا نبي عليه السلام بيوردي كه ايكي كمسنه اوتوروب [illegible] امانت ايله اوتورورلر [illegible]
نسنه اورزنده [illegible] افشا اتمك حلال دكلدر [illegible] افشا ايدرسه جائزدر م بو حديث
شريفي مسلم سنن صحيحنده نقل و تخريج ايتدي عن ابي سعيد رض مرفوعا ان من اشر الناس عند الله منزلة يوم القيمة الرجل يفضي
الى المرأة وتفضي اليه ثم ينشر احدهما سر صاحبه ابي سعيد الخدري رضي الله عنه مرفوعا روايت ايدركه تحقيق نبي عليه السلام بيوردي
بو حديث الله اعلم بودر كه تحقيق حق جل وعلا قتنده اشر الناس اولان منزلة و مرتبه جهتيله قيامت كوننده شول ادمدر كه خاتو
نيله مباشرت ايده و خاتوني دخي انكله مباشرت ايده بعده [illegible] مابينلرنده قولا وفعلا واقع جماع و بعض استماع ما جرا [illegible]
طشره ده خاتونك سريني شايع ايتمك خيانت عظيمه در زيرا امانتده اعظم خيانت شول ادمك خيانتيدر كه خاتونيله كندو مابيننده اولان
سري فاش ايليه بو مقوله نسنه نك ذكري حرامدر ديمكدن عبارتدر اعلم ان ما وقع او قيل في مجلس مما يكره افشاؤه وان لم يخالف
الشرع يلزم كتمانه وان خالف فان كان حق الله ولم يتعلق به حكم شرعي كالحد والتعزير فكذلك الحاصل معلوم اولسون كه بر مجلسده قول
و فعلدن اجنبي واقف اولمسي [illegible] نسنه وقوع بولدقده [illegible] شرعه مخالف دكلسه [illegible] و غيبت كبي حق الله و حق الله اولوب حكم
شرعي تعلق [illegible] تعزيره مستحق [illegible] كذلك كتمي لازمدر وان تعلق [illegible] الحد [illegible] والستر افضل كالزنا وشرب الخمر واكر زنا و شرب [illegible]
كبي [illegible] تعلق ايدر [illegible] كتم و اظهاري برابردر اما افضل اولان [illegible] فان تعلق به ضرر لاحد وحكم شرعي
كالقصاص والتضمين فعليك الاعلام ان جهل والشهادة ان طلب والا فالكتم واكر قصاص وضمان كبي حق [illegible] وحكم شرعي [illegible]
ضرر تعلق ايدر [illegible] اعلام اتمك و دخي طلب ايدركه شهادت سنك [illegible] لازمدر واكر [illegible] غيبت [illegible] كبي تعلق
[illegible] التاسع عشر الخوض في الباطل [illegible]
[illegible] روايت [illegible] المنكر وهو الكلام في المعاصي كالحكاية عن مجالس الخمر والزنا [illegible] من غير ان يتعلق بها غرض صحيح وهذا حرام
[illegible] اظهار المعصية نفسه وغيره من غير حاجة [illegible] روايت اتمك كبي [illegible] غرض صحيح [illegible] اولمق سوزده

اضار

٦٧

اضار منفق حرام وشراب مجلسلرنده اندكلري فسق و اثام وذكر نغمات كبي و ترهات ملوك ظلمه و جبابره و نوادر لطائف
فسق وزنا اندكلري حكايات اتمكدن عبارتدر بو آفت ايسه حرامدر كه حاجت يوقكن معصيتك و يا غيرك معصيتي علاوه
[illegible] اولمغله حرامدر حديث شريفده وارد اولمشدر دنيا طب وحديث شريف
ابن ابي الدنيا و طبراني مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضي الله عنه انه قال اعظم الناس خطايا يوم القيمة
اكثرهم خوضا في الباطل عبد الله بن مسعود رضي الله عنه دن منقولدر كه رسول اكرم عليه السلام بيوردي كه قيامت كوننده
خطاى جهتدن بيوك اولندوغي كناهلري چوق اولان دنياده كذبنك مفاسدني چوق چوق حكايات اتمكله خوض باطل چوق
ايدنلردر وراوي حديث شريف بالذات رسول اكرمدن حكايت و روايت ايدوب واسطه ترك اتمكدر ديمكدر ابو دنيا
[illegible] عن قتادة مرسلا [illegible] ثلث [illegible] ارسال [illegible] احاديث
شريفه [illegible] مذهب حنفيه ومالك قتنده واحمد بن حنبل [illegible] روايتنده [illegible] مقبولدر قتاده
رضي الله عنه مرسلا روايت اتمشدر ذكر اولنان حديث شريف بونك علاجي ملاحظه اتمكدر كه بر غفلتده [illegible]
[illegible] عمر اولد و غيرندن غيري تحصيل و بال وخطيئات اتمكدر [illegible] خوض باطل چوق ايدنلر حقنده حق جل وعلا بيوردي كنا
نخوض مع الخائضين العشرون سؤال المال والمنفعة الذي يؤتى [illegible] وهو حرام الا عند الضرورة [illegible]
[illegible] شول سؤالدر كه [illegible] اوزرنده حقي اوليان [illegible] مال و منفعت ايچون ذكر اولنان احاديث
بويردن بري خ م صحيح بخاري ومسلم اخراج اتدكلري حديث شريفده نقل اولنمشدر عن ابن عمر رض ان رسول الله عليه السلام
قال لا يزال المسألة باحدكم حتى يلقى الله وليس في وجهه مزعة لحم بو حديث شريف عبد الله بن عمر رضي الله عنهما روايت ايدركه
تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيوردي هيچ بر كمسنه زائل اولمز [illegible] سؤال عادت ايدر حتى قيامت
[illegible] رب العالمين حضورينه كلور يوزنده بر پاره ات اولمدوغي حالده يعني [illegible] علامت اوله [illegible]
ناس بيلوركه تحقيق اول كمسنه دنياده ايكن دلنجيلك ايدرمش ديمكدر د س ابو داود سننده و امام نسائي مسنده
اخراج و نقل [illegible] عن سمرة بن جندب رض ان رسول الله عليه السلام قال المسائل كدوح يكدح بها الرجل وجهه
فمن شاء ابقى على وجهه ومن شاء ترك الا ان يسأل الرجل ذا سلطان او في امر لا يجد منه بدا سمرة بن جندب رضي الله عنه
روايت ايدركه تحقيق رسول اكرم عليه السلام بيوردي كه دلنجيلك [illegible] يوزي [illegible]
لا بد منه [illegible] ضرورت اباحت [illegible] سؤالدن ماعدا جميع مسائل [illegible]
سبب [illegible] حكم [illegible] جائزدر [illegible]
[illegible] عبارتدر طط وحديث شريفي طبراني اوسطنده اخراج اولنمشدر عن علي رضي الله
عنه قال عليه السلام من سأل مسألة عن ظهر غنى استكثر بها من رضف جهنم قالوا وما ظهر غنى قال عشاء ليلة بو حديث شريف
حضرت علي رضي الله تعالى عنه روايت ايدركه تحقيق رسول اكرم عليه وسلم بيوردي كه بر كمسنه مالي چوق اولمغين [illegible] طلب
مال ايلسه [illegible] چوق [illegible]
سبب اوله [illegible] يوم قيامتده [illegible] يا رسول الله غنا اولان
نه [illegible] صباح و اخشام [illegible] مقداري [illegible]

نفس اخذ اندوکه لسندجع اولحقیقت قیامت کوننده انکلا عذب ایدنه نتکم مانع زکاته وارد اولمشدر کرمالی ناردن صفحا اولوروانکلر
ظهورینه تعذیب ایدرلوت امام ترمذی مسندنده اخراج اولنمشدر حبشی بن جناده دن انه قال علیه السلام ان الصدقة لا تحل لغنی ولا لذی
مرة سوی لا یحل لذی فقر مدقع او غرم مفظع او دم موجع ومن سأل الناس لیکثر به ماله کان خموشا فی وجهه یوم القیمة ورضفا یأکلها من
جهنم فمن شاء فلیقل ومن شاء فلیکثر حبشی بن جناده رضی الله عنه روایت ایدر که تحقیقا رسول اکرم علیه السلام بیوردی تحقیق برشی دیلنمک
غنی بره حلال دکلدر مکر که زیاده فقیر اولوب ویا برون کثیر یه مبتلا اولوب ویا عجز کلیده ایکن اوزرینه دیت لازم اولانه صدقه الفید
علی الخصوص صدر والاغناسی اولوب وبدن اولق ایچون سؤال طریقیله تشدد ایلمشدر مالن چوغلتمق ایچون قیاتی کوستنده بوزنی طرنقلر
طرملیوب یوزنی پاره لیوب وجهنمده قزمش طاشلر ایله عذاب اولنوب اکلایدر وبیلورمس عاقبت حالی بوله اولمجغه یقین ایدن
کیفیت مشروح اوزره اولان عذابی دیلرسه ازایلسون دیلرسه چوق ایلسون دیمکدر نتکم حق تعالینک فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر
قولنده واقعدر وقال علیه السلام لابی بکر ولابی ذر وثوبان رضی الله عنهم لا تسألن احدا شیئا وان سقط سوطک وحضرت رسول اکرم علیه السلام
بیوردیکه ابو بکر وابو ذر وثوبانه خطابا رضی الله عنهم اجمعین برکمسنه دن برشی سؤال ایتمه اکر الکدن قمچی کز دوشرسه قمچیلری بیله دوشسه
سؤال ایتمه دیمکدر وکان ابو بکر وثوبان رضی الله عنهم ینزلان عند سقوط سوطهما فی اجمع مایکون من الناس ولا یقولان لاحد ناوله
ناولونی پس انلر دخی رسول علیه السلامک امریله نهی ایتدکلری ابو بکر وثوبان رضی الله عنهما قمچیلری دوشسه جمع ناسده
اولسه برکمسنه یه الی ویرین دیو سؤال وتکلیف ایتموب بلکه انلر اینوب قمچیلرینی الوب بنرسوار اولورلردی فذلک حرمة السؤال لا تقتصر
علی المال بل تعم الاستخدام خصوصا ان کان صبیا او مملوکا للغیر بواسطه لا لک اوزره هونی اوت تحریم اولنماز لکن کراهة تحریم ایله مکروه اطلاق
اولنور امام اعظم وامام ابو یوسف قتنده کراهة تحریم مکروه اولان حرامه اقربدر اما کراهة تنزیهیله مکروه ایسه حلاله اقربدر بو روایت
اوزره سؤال مال منحصر اولیوب خصوصا صغیر اجنبی ومملوک غیری استخدام ایتمک واما الصبی الفقیر فیجوز استخدامه ان کان فقیرا او اراد تهذیبه
وتأدیبه اما فقیر ولد صبی صغیری تأدیب وبابه اقتداء قصدیله تربیت ایچون خدمتلنمک جائزدر والضرورة التی تبیح السؤال ان تقعده
عن الکسب لمرض او الضعف ولا یکون عنده قوت یوم وکشی ضعیف ومرضندن ناشی کسبه قادر اولمیوب وطعام ضننده قوت
یومیه مالک اولمق ایله سائلک نفسنده سؤال ضرورتی زیاده اولسه بو مرتبه ده کثرت جوع واضطراب جدن کندویه شدت
وضعف واقع اولسه سؤالدن الماوزرینه حرج یوقدر زیرا کسبدن عاجز اولان کمسنه یه سؤال جائز اولور یعنی دیلنمک دخی
اکتسابک برنوعیدر لکن مادامکه عاجز اولمیه حلال اولمز نتکم رسول علیه السلام اخر الکسب العبد دیو بیورمشدر یعنی ایچون اکثر مشایخ
کرام عامل ولاة عظام ایچلرنده معتاد اولمشلردر وسؤال الصدقة والزکوة بخلاف حقه من الدین اومن بیت المال
لصرف وصدقه وزکوة ضرورتی اولدوغنده سؤال ایدوب استمداد برابردر اما برکمسنه اخر اوزرینده اولان حقنی طلب ایتمک حرام
اولمز زیرا طلب حق وسؤال حق استمکدر وبیت المالده مستحق اولدوغی یوزندن طلب ایتمک ذکر مصرفی ایچون جائزدر واستخدام
مملوک واجیره وزوجته فی مصالح البیت وتلمیذه باذنه ان کان بالغا وباذن ولیه ان کان صبیا وقولنی واجیرنی وخاتونی مصالح
بیتده خدمتلنمک جائزدر وتلمیذنی بالغ ایسه اذنیله بالغ دکلسه ولیسی ووصیسی اذنیله خدمتلنمک جائزدر دافع السؤال
ماکان بوجه الله تعالی وسؤالک زیاده کم وقبحی اولان فی الله تعالی ایچون برشی استمکدر یعنی لوجه الله سؤال در کذلک الله تعالی
خیر بنده دیو استمک جائزدکلدر طب طبرانی سنندنده منقول اولمشدر عن ابی موسی الاشعری رضی عن النبی علیه السلام قال ملعون
من سأل بوجه الله ابوموسی اشعری عبد بن قیس رضی الله عنه حضرت رسول اکرم علیه السلامدن روایت ایدرکه تحقیقا بیوردیکه

وجه الثانی

وجه الثانی جلب دنیا ایچون وسیله ایدوب الله ایچون برشی سؤال ایدنده رحمت حقدن ایراغ اولمش بو ملعون مطرود ومردود اولوب قالور
دنیا سرقالوریس بوندن سؤال ایتمکسزن اوزرینه تحذیر عظیم ووعید شدید وارد اولمدی قچنکه سائل مخلوقدن ترک سؤال
رضای خالق ایچون اکتفا ایلسه الا من حیث لا یحتسب رزقنی سوق ایدر اکر اولدرق تأخیر ایدرسه بلکه کندو ویردی افندیسنه
تفویض بوسنندن تدبیرکده عبارتدر د ابوداود مراسلنده اخراج اولنمشدر عن جابر رضی انه قال علیه السلام لا یسأل بوجه الله
الا الجنة بو حدیث شریفی جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم بیوردیکه رضای الله ایچون جنتدن
برشی سؤال اولنماز اللهم انا نسألک بوجهک الکریم ان تدخل الجنة دیکدن دعا خود وجه الله ناسدن برنسنه رجا اکز دنیا فلانی
اعطنی لوجه الله دیکز فان الله اعظم من ان یسأل بر دیکدر کذلک الله غیری برنسنه استمک خلاف طریقیدر لکن مشایخ رحمهم الله
بو وجه اوزره سؤال ایدنه برشی اعطا سنده اختلاف ایدوب اکثری والله رعایت ایچون اعطا مستحبدر دیو عبدالله بن مبارک روایتنا
زعم سائلی ایچون برشی اعطا اولنمق کرکدر دیرعلما حدیث اوزره ایدر منتشرع قول ایچون جانز کوکلدن اوج کره حق جل وعلا
دن طلب ایلسه جنت جناب عزتده لسانحالدن بلکه قدرت صفتی دیل مقالدن دیر الهی کریمی یارب اول بنده مشتاقی بکا داخل ویرادینه واصل
ایله دیو دعا ایدر دیو منقولدر ومن استجار من النار ثلث مرات قالت النار اللهم اجره من النار پس ایکسندن بردعاسی مقبول اولمیه
بلکه دومن السؤال المذموم سؤال المرأة الطلاق او الخلع عن زوجها من غیر بأس دیرخاتوننک زوجنده باس وظلم کورمدن طلاق
طلبی وخلع طلبی استمک مذموم در ت ابو داود وترمذی مسندلرنده بو عبارتله منقولدر عن ثوبان رضی قال علیه السلام ایما امرأة سألت
زوجها طلاقها من غیر بأس فحرام علیها رائحة الجنة وقد ورد ان المختلعات هن المنافقات بو حدیث شریفی ثوبان رضی الله عنه رسول اکرم
علیه السلامدن روایت ایدر بیوردیکه بر خاتون زوجندن باس وظلم کورمدن طلاق وخلع طلب ایدن خاتونلره جنتک کوزل قوقوسی حرام
اولدوغنده ماعدا جنتک قوقوسی بله حرامدر دیو واینده مخلوط طالبه اولان خاتونلر منافقاتدن معدوده لردر دیو مشروحدر فی الواقع
خاتونلرده وجاریه لرده ناجنسلر واردر که فسادلری ظاهر اولیحق بو شرعی وصاتبنی دیو فریاد ایدرلر ورجالک کلماتن اصغا
کلمیزلر فلورلرنس لایق بودرکه راحت جنتی بولمیه لر وراحت کورمیه لر اولمیه لر برولدعلار ورجالی که البیرة کرسمز
دوفریانلرو تدر لر ایتوشب وروز دعا اوایدرلر بعد الرجسنده بر عک بطرلاوکو شکرلرن شکایت ایدرلر فلورلرنسی ابلار
لا یجد ریح الجنة اصلا دیمکدر ومنه سؤال العبد والامة البیع من المولی من غیر بأس وقد ذکر فی الفتاوی انه یستحق التعزیر
والتأدیب ودخی سؤال مذموم قبیلندندر قول لر وجاریه لرک افندیسندن صاتوب مدرکورمدن بیع طلبی اتمک تحقیق اقربندن
بورکورمدیکنی صاتدیران قول وجاریه لرک تعزیره مستحق اولدقلری کتب فتاوی ده تربیت امری ایچون جائز اولدوغی مسطوردر
الحادی والعشرون سؤال العوام عن کنه ذات الله تعالی وصفاته وکلامه وعن الحروف هی قدیمة او محدثة وعن قضاء الله
وقدره لا یبلغ فهمهم آفات لسانک یکرمی برنجیسی عوام ناسک ذات وصفات الهیه نک کنهندن ومصاحف شریفه ده مکتوب
اولان حروف قرآنیه نک حدوث وقدمندن والله تعالینک قضا وقدرندن عقللری ایرمیجک مراتبی سؤال ایتملریدر کم بو بحر عمقده
مقلد مظلم اسم فاعل صیغه سیدر اوزره [illegible] کودیکدر پس بو قضا وقدر الله تعالینک سریدر ذکر بونک اوزرینه بر احد مطلع اولمشدر کیفیت
کما ینبغی درک اعتقاد ایتسنده واردو اولان حدیث شریفده دلالت ایدر خ م بخاری ومسلم اتفاقله اخراج ایلمشلردر عن ابی هریرة رضی
انه قال علیه السلام لا یزال الناس یتساءلون حتی یقال هذا خلق الله فمن وجد من ذلک شیئا فلیقل آمنت
بالله ورسله وفی روایة فلیستعذ بالله ولینته بو حدیث شریف ابو هریره رضی الله عنه روایت اولندی تحقیقا بر کون حضرت

Copyright © King Saud University

رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه یا ابا هریره ناس زائل اولمزلر سندن سؤال اتدیه بو کونده نی حق تعالی کیم یاراتدی پس حق جل
وعلانی کیم یاراتدی دیو سؤال ایدنلر کسه ار جملهٔ غریب ایدیلر پس اول الله تعالی دوشمنی اولان معاندلر سن بو یره دی بی
وصفات نقصاندن منزه ومبرا اولوب صفات کمالیله متصف اولان الله تعالی حضرتنه ایمان کتوردم ورسولنه تکذ رسول کورد
اکا اعتقاد ایلدم دیمکدر نتونده قورتلامسن زیرا عقول قاصر اصحاب خلق الله دن بحث وسؤال قیلدلرسند الله تعالینک خالق
کندی سؤال ایتمك خطور ایدجکدرکه اکا ایدرلر بو یلرو قتده لازم اولان الله تعالینك وحدانیتنی وشریك ونظیردن منزه اولدیغی
وذاتکه ندنلک غیری خالق یوق ایدوکی ووجودلنندن اولوب وجمیع عوالمدن مستغنی اولوب وجمله نك خالقی وسیدی ومحتاج
لهی اولدوغنی کتاب الله ده مذکور اولدوغی اوزره تصدیق ایمکدر وبر روایتده واقع اولمشدرکه شیطانندن جاره سی
اعراض ایمکدرو اوستنه استعاذه ایله تشرتندن خلاص ایچون جناب جلیله متعوذ اولمکدر دیمکدر وزیاده د فاذا قالوا ذلك فقولوا
قل هو الله احد الله الصمد لم یلد ولم یولد ولم یکن له کفوا احد ثم لیتفل عن یساره ولیستعذ من الشیطان ابو داود سننکرنده بو قدر
شریف زیاده بورونلتنقل اتمشدرکه انلرین جواب ایلریدینکه سز سؤال اتدیککز الله تعالی بردر نظیری وبکدشی یوقدر وایلدکه
کمال قدرتنه وقوت قدرتنه شاه جمیع اشیاده متفید دوحتاجلر معتددر عجز وایجزویایوب افروزاتمدسی وانتهاسی
وقدر بحلیس سویلیلرود جمیعتدن نوه ومبرادر بر پادشاهی زوالدر والله تعالینك بابا اولمق ویا قومرا اولمق اوزره وکذلك یوقدر
والله تعالی غیرین طوغمری وغیری طوغمدکی والله تعالینك بر کمسنه نظیری واقرانی اولمق یوقدر دیمکدر رسول ایلدکوا اهلرك اعتقاد
باطلرك نقص انتدکی غایت ظهورده اولمش اولوربونده کوه قلبه خطور ایدن وسوسه طبعنك تنریتنی استعار ایچون صول طرفنه توکرد
واعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیمکدر یعنی صیغنورم الله تعالی یه اول سوکلمش شیطانندن اغوا ایدندن یعنی الذ شرندن حفظ ایله
صیغنمقدر حم وحدیث شریف بخاری ایله مسلم سننی صحیحلرندن اخراج اولنمشدر عن المغیرة بن شعبة انه نهى النبي عليه السلام
عن قيل وقال وكثرة السؤال واضاعة المال بو حدیث شریفی مغیرة بن شعبة رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا نبی مکرم صلی الله علیه وسلم
اتتی قیل وقالدن وکثرة سؤالدن واضاعت مالدن نهی بیورمشلردر وقیل وقال بعض اهل لغت تفسیر اوزره شومادره شویله دیدی وفلان
شویله دیدی دیو نکیر کلام اتمکدن عبارتدر وبعضلر دناقیل اعتراضدن وقال جوابدن کنایتدر دیمشلردر کر صدر الافاضل ضرام السقطاتده
بومعنای اختیار اتمشدر ضرام دیواولدیغه طونوب مشتغل اوله نلرده ویاخود اوغاص حق ایچون عناد ایله باطل بوتندی اوله نلرده
جدالدر ووهم وخیال فاسد جهتندن ولا قیل وقال وکفر وضلالت ایودی اولدرحق مقالندن الثالث والعشرون السؤال المشکلات ووقوع
الغلط للتغليط والتخجيل وهو حرام اقالسان یکرمی ایکنجیسی مشکلاتندن وخلقی غلط ایدجك مواضعدن سؤال اولدیکه کوکت اعنی
غلطه دوشوب تخجیل اتمك اولورسه حرام د ابو داود مراسیلندن اخراج اولنمشدر عن معاویة رضه ان رسول الله علیه السلام نهی عن الغلوطات
بو حدیث شریفی معاویة رضی الله عنه دن روایت اولنمشدرکه تحقیق رسول اکرم علیه السلام حضرتلری بیوردیلرکه عالمی یا اکمتمه ایچون
غلطه دوشورب تخجیل اتمك ایچون اولورسه حرامدر زیرا بر عالمی تخجیل وفضیلتی اظهار قصد ایتدکده اول امرده مسائل مشکله دن نهی
اتمشدر نهی بیورمشلردر بوکثرت سؤالی بوندی لجاج عناد ایدنلر وخاطرینی سؤالی بی فائده دن مجروح قیلودلو اسریکدان
طفیغید غلطاندی خلق دیلمند دوشوب خلق ایچنده کنده وبرشهرت طوتوب مدوح ناس اولدیلر بخلاف السؤال عنها التعلم
التعليم واختبار اذهانهم او تشحيذها او حضهم على التأمل فانه مستحب انما سؤالی ذکر اولنان ندنه خلاف فی اید مثلا کرتعلیم یا تعلم ایچون
ویاخود مخاطبه ذهنی امتحان یا تشحیذ ویا تحدید ایچون ایسه ویاخود دخی طبعی غلطه دوشورمك تخجیل اتمك ایچون اولمزایسه الثالث

والعشرون الخطاء فی التعبیر ودقایق الخطاء آفات لسانك یکرمی اوچنجیسی کلامده واقع اولان دقایق خطا وغلطدکه ازین
ادن زنهنده ویا متعسر دروا ایچون بوبر مرده نی تعبیر اتمده خطا اتمکدر بو معنای تأییدم بو حدیث شریف مسلم سنندن اخراج
اولنمشدر عن ابی هریرة رضه لا تسموا العنب الکرم انما الکرم الرجل المسلم وزاده فی روایة عن وائل بن حجر ولکن قولوا العنب
والحبلة بو حدیث شریف ابو هریره رضی الله عنه دن روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه اوزومه واوزوم آغاجنه
کرم دیمسون کرم دیکلر الا مؤمنك قلبی ورسول الله نهی ایلدکی اوزومه واوزوم اغاجنه کرم دیکی وسابقا عرب طائفه سی
زمان جاهلیتده خمرك کرم طبعه باعث اولمسی زعم ایدوب وتوتدن ظهور ایدن اوزم شیره سندن حاصل اولمغله اوزومه وتوکده
هر برینه کرم تسمیه ایتدکلری جهتندن حضرت رسول اکرم کرم اسمیله تسمیه اولمغه لایق اولان عبد مسلمدر اوزومه وتوکده
ویلدن هر برینه کرم ایله تسمیه دن امتی نهی بیورمشلر او ابو داود مرموزندن زیاده روایت بو عباره وائل بن حجر رضی الله عنه
روایت اولنمشدر کر اوزوم عنب وحبوغه حبله دیو اکرم دیمکزنه نهی اولندیغی اکا خمر بوتندن دحرمت خمری تذکر ایچون تدبرا
اوزوم اغاجنه کرم دیوا اوقو مشلردی وحبوغه حبلی کرم حمل ایتدوردیغیچون رسول الله کرم کودبلر بو اسمك اکا اتیان قلبینی وکرمك اصل معناکوشندن
وحبلیه دوجمع اولمقدر ایکنجی انسانك جمیعلی خوبلری اولسه اکاکرم دیلرس ایچون عنب دنلایسه قلبنی مؤمن الکالایق ومستحقدر دیکی عبادتدن
م بو حدیث شریف مسلم مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضه انه قال علیه السلام اذا سمعتم الرجل یقول هلك الناس فهو اهلكهم هذا
اذا قال تعجبا بنفسه مزدریا الغیره ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه قچنکه اشده سکز بر کمسنه ناس هلاك
اولدیلر پس اول انلردن اول هلاکه اوولوجید ریتا اهلکهم لفظی فعل ماضی وزنی اوزرینه اوقنورسه بفتح الکاف وافعل التفضیل وزنی اوزرینه
دخی اوقنور بضم الکاف واکر فعل ماضی اوزرینه واقع اولدیسه معناییك اولورکم قچن بر آدمی کوررسکز ناس هلاك اولدی دیو ناسی اولمقله
نقش اولور یعنی کنهکار دلره سز هلاك اولدی کی حکم کوسترد یسه اول انلری هلاك اتمش اولور الله تعالیدن امیدلرین کسمکده واصحاب درکه
ماعبارته نفسی دیدکم بوتکر جهتیله اوزعبادتنه اعتماد بو معصیت مصر اولدیلر واکر اهلکهم لفظی افعل تفضیل وزنی اوزرینه صادر اولورسه
معنابولداولورکم اول انلردن شدت ایله ارادتق هلاکه اولیجید ریعنی بر آدم خلقی غیبت وتحقیر ایدوب کندو ذاتکو ریب نفسی تکمیل ایله هلك الناس دید
کندودخی هلاك اولور بو افعال قبیحه وافعال غیر مرضیه بر موکب اولمغله هلاکه متحتدر اشدیدر بو بیورمشلردر ولما اذا قال وهو یری نفسه معهم
وهو لنفسه اشد احتقارا من لغیره فلا بأس بركذا فسره مالك رحمه الله وتأویلکه کلام مرتوی عیوب الناس الاوده اولمقده کندوی ناس ایله
منزل ایلکه اثم ملاحظه ایدن کمسنه دیکده باس اولدوغی امام مالك رحمة الله علیه تصریح اتمشدر د ابو داود مسندندن اخراج اولنمشدر عن حذیفة ر
انه قال علیه السلام لا تقولوا ما شاء الله وشاء فلان ولكن قولوا ما شاء الله ثم شاء فلان بو حدیث شریفی حذیفه رضی الله تعالی عنه دن روایت ایدر تحقیق
نبی مکرم علیه السلام اصحاب کرین رضوان الله علیهم اجمعین خطاب ایدوب فلان فعل الله تعالی اینك وفلانك مشیئی تعلق اتدکده ایدیه دوزیینك بلکی الله تعالی
مشیئتی تعلق اتدکده سکره سبب ظاهر خلق اتدوکی عبد بنده مشیئته تعلق اتدکده ایدوه دیو بوتك کنده بنده مشیتی ثم ایرکه تأخیر وتراخی ایچون
موضوعدر نیتکه عبد حبوبیتنه اعتراف وتذکر لازم بنده در انصاف بونور اولکی اداته توهم تساوی تشرك اکل شفاق وهو کذر فی الحمد متقدم
انه نهی ونقل لهما لوله ومن الجامع الصغیر یکره ان یقول الرجل فی دعائه عن بیت اول وکذا بحق خلوق واوریه دن بر بنده فلان علم اوزرینه مرخ
وتو منصور دکلدر اولمغلکنی دعاسنده یارب بنی مکرمت حقیچون یا مالك مکرمتك حقیچون ویا عرش لعظمتك حقیچون کروبحلین درحمه اولدیغك
حقیچون دیمك مکروه ایدوکی جامع صغیرده مصرحدر لانه لا صاحب الهدایه بقوله لانه لا حق للمخلوق على الخالق تحقیق حق جل وعلا اوزرینه
وجوب تخلوقندن برکمسنه نك حقی اولمق متصور دکلدر زیرا الله تعالینك اوزرینه بر نسنه واجب دکلدر فاعل مختاردر بلدوکی اشارلرحمه صفات

Copyright King Saud University

کا ایله متصف دکلدر وکسب تحتاج دکلدر عجزدن بریدر دیمک نقصاندن متوهمدر خود فی البزازی ان یقول بحرمة فلان وبکره بمعقد العز
من عرشك سنقریهم العین او ناخیر بخوز بعد بخوز وتملک حق کلمسی حرمت تبدیل ایدوبی مکرمت حرمتیچون دیمک بلا کراهه جائزدر ولکن
عرشك بمعقد معقد عزك حرمتیچون دیمک مکروه دکلدر مکروه اولمسی فاقد عین اوزینه تغییری وعندنا تاخیری برابردر وفی الخلاصة
وقال محمد رحمه الله اکره ان یقول ایمانی کایمان جبرائیل ولکن یقول امنت بما امن به جبرائیل وانما حیث الحال زیاده ونقصان قبول التزاید کیف یقول
مشابه اولمغ شرتدن ضعف قبول اتمی متفرد اولوب وحضرت جبرائیل علیه السلام اشد واقوی اولدوغی بلا اشتباه اولدیغی ثابت اولمسیله
خوارج ایچون حضرت جبرائیل علیه السلامك ایمانی کوردوکزبندخی ایمانکوز مثل دیمک اولور تشبیه طریقیله ایمانم حضرت جبرائیل ایمانی کبیدر
دیمک کراهت اولدوغی کتب فتاوادن خلاصه ده امام محمددن منقولدر وفی السراجیة یکره ان یدعو الرجل اباه والمرأة زوجها باسمه وسراجیه‌ده اولنور
بی باسمه وخاتون زوجینی آدی ایله کلامده ادبیله خطاب ایتمک مکروهدر دیمشدر خم بخاری ومسلم اتفاقی صحیحلرنده اخراج اولنمشدر
سهل بن حنیف رضی الله عنه قال علیه السلام لا یقولن احدکم خبثت نفسی ولکن لیقل لقست نفسی بو حدیث شریفی سهل بن حنیف رضی الله عنه دن
روایت اولندوغی مشارک اشارت اولنمشدر اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین خطابا حقیقتا رسول اکرم بیوردیکه سزدن برکز البته نفسم خبث
عارض اولدوغی وقتده خبثت نفسی دیمسون ولکن لقست نفسی دیسون بیانی وخبثت نفسی دیمک بر معناسی غثیان اوله ولکن بر معناسی دخی
اولو رطب مقابلنده وطیب دیر او یرده خبث دیو قبیح ویرلو اولدیکی دیمکدر اول ایچون برکسنه نک کوکلی دونوب غثیان عارض اولسه
دیلیله تعبیر ایلمک استر لقست نفسی دیسون معناسی کوکلم دونوب غثیان عارض اولدی دیمکدر خبثت نفسی دیمید دیو نهی اولنمشلر بو امراضك
علاجی قوصق ایله معده‌نی صفرادن پاك ایتمکدر راستی صوایله سرکنجبین ایچوب قوصه باقاون بکردکی کونلو قیلمادوب ایچوب قوصه واکر قوصمغی
افراط اولورسه الما وایوا وصندل وکلاب وکافور وبر مقدار قتوب معده‌یه باقوایدر زرودی بو سفوفدن هرکون بر مثقال الوب ...
وانار وتفاح هر قنغیسی اولورسه اون درهم کلاب ایله استعمال ایدلر سفوف قوللری دیباشیر هندی ایکیشر درهم وروانه چینی وکهربا وعود
هر بوندن بر بچق درهم سماق وعنبر بارس وحب رمان هر برندن بشر درهم وشام فستقی قابوقلی کاشی قید بر درهم جلاسین بر بر بردکی
یوب سفوف ایدوب اوکی دیعلرلر استعمال ایدرلر نافع اولور باذن الله تعالی معلوم اوله کم قوصقده ونهوده وغثیانده معده نك نفی حرکتیدر
بو سنتك انواعیچون اول جقانسنده نك حرکتی دخی معده نك حرکتیدر اما تهوع قوت دافعه حرکتیدر کلکه دیغیر نسنه نك حرکتی معین
دکلدر اما فوله اوکورمکدر اما غثیان معده نك برحالتیدر قوصمغه اولسه اولور کوکلی دونور ومده قوصق عارض ایدر اکر معده
حرمت نقوذ لمش اولورسه تهوع عارض اولور قودی اوکوردر نسنه چقارانر اکرنه اولاو اولن نسنه نك کیفیتی بلنوب اولوب ویا خود مفقود
زیاده اولورسه قوصق عارض وحادث اولور بو قبیح فسادهضیمدر فی ایچون وضع اولنان دوالر قابض اولوب خطوبتی اولنوردر وجمیع دواکر
اشتها ویرنافع فی وغثیان وتقلب نفس وتهوع قیدر اما بو نوع سفوفک سماق وقودی کشنشی وورد احمر وطباشیر هندیدن ترکیب اولنمشدر
قیند بالقدر وهو ایضا ضمادقلق انفع علاجدر اکرفی الطبیعت طوفلیل اولمش اولورسه تهور هندی اصلی ولیمان کافیدر کاه اولور که
رفع فی ایچون اولدکر اولنان ایله معده پاك اولوب فی ساکن اولمیوب علاج قیلورنا کر قوصق ساکن اوله باذن الله تعالی حاوی کبرده ایدر قاتونه
قوصق عارض اولسه تازه صغیر سودین اداجی بر نوع ایله حرمه ایدبی علک ناصید راما اعلا بخیلق فی عارض اولان ایچون اوله قنادب تحیی اولوب
دخی اوصوی سوزب وکلاب بو مقدار کل صوبی قتوب ویرسن نافع اولور انشاء الله تعالی د ابو داود مراسلنده اخراج اولنمشدر عن عائشه رضی الله عنها قال
علیه السلام لا یقولن احدکم جاشت نفسی ولکن یقل لقست نفسی خوعائشه صدیقه رضی الله عنها بو عبارتله روایت اتمشدر که اصحابه خطابا
رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه سزدن برکز جاشت نفسی دیمسون معنا برکسنه نك کوکلی جوشدی غثیان عارض اولدی دیو بلکه دیمسون

کوکلم دونب غثیان عارض اولدی دیسون خ بو حدیث شریفی ابن ماجه سننده اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضی الله عنه جاء رجل الی النبی
علیه السلام فکلمه فی بعض الامر فقال ماشاء الله وشئت فقال علیه السلام اجعلتنی لله عدلا قل ماشاء الله وحده عبد الله بن عباس رضی الله عنهما
روایت ایدر که برکون برکمسنه کلوب حضرت رسول اکرم علیه السلامك حضورشریفلرنده برامرك حصولی مشیت الله ومشیت شریفلرینه
تعلیق ایتدکده الله تعالی حضرتلرینی عدیل ایدرسن بلکه مشیت اللهه تعلیق ایله دیو اصحابه تنبیه بیوردیکه برکمسنه فلان فعلی الله وفلان
مشیتی تعلیق ایدکده ایده ردر دعن بلکه دیو که الله تعالینك مشیتنه تعلیق ایتدکده سبب ظاهر خلق ایتدوکی عبدینك مشیتنه تعلیق
ایتدکده ایدرز دیوك دیو بیورمشلردر زیرا حدیث اخرده وارد اولمشدر که برکمسنه ماشاء الله وشئت دیمسون ولکن ماشاء الله
ثم شئت دیسون کندونك مشیتنی ثم ایله تاخیر وتراخی ایچون موضوع عدد اداتیله عبدك عبودیتنه اعتراف وتذلل لازمدر انسانك بولنور
ذکی ادم توهم متساوی واشترك مقتضی تفاوت وهلاکدر فی الحمر منفهم اولمغین انندن نهی وثلاثی ایله امر اولنمشلردر خم بخاری ومسلم
اتفاقی اخراج اتمشلردر عن ابی هریرة رضی الله عنه قال علیه السلام لا یقولن احدکم عبدی وامتی کلکم عبید الله وکل نساءکم اماء الله ولکن
لیقل غلامی وجاریتی وفتای وفتاتی ولا یقول المملوک ربی ولا ربتی ولکن سیدی وسیدتی فکلکم عبید والرب واحد معناسی
حدیث بودر برکز عبد وجاریه مالك اولان مملوکنه عبدم وقراوشنه جاریم دیمیوب جمله کزده الله تعالینك قوللری سز وجمیع
عورتلر الله تعالینك قراوشیدر والله تعالی بر در بیورمشلر وعن رسول الله علیه السلام اسم عاصیة الی جمیلة وحزن الی سهل
حضرت رسول اکرم علیه وسلم بر امرادلری دکشوب عاصیه اسمنی جمیله وحزن اسمنی سهل ایله تبدیل بیوردیکه عزیز وعتله وشیطان
وحکم وغراب وحرب وشهاب الی سلم عزیز اسمنك معناسی هرشینك اوزرینه غالبدر دیمکدر اول اسم حق جل وعلایه مخصوصدر
اولك بوندن نصیبی کشی کنز ونفسنی عزیز ایلمکدر دیمکدر دخی نفسنی قهر ایلیوب هواسندن منع ایلمکدر عزیز اسمیله مسمی اولانی
رسول اکرم علیه وسلم عبد العزیز اسمنه تبدیل ایلدی وعتله اسمنی عبد الله اسمنه تبدیل ایلدیکه زیرا عتله دیمك شدت وغلظ ودیمکدر
دیمکدر وشیطان حق تعالینك رحمتندن بعید واراق اولمش دیمکدر بو اسم ایله ادی اولانی دخی عتیبه تبدیل قلدی اول اسم عبد الملك
دیمکدر وحکم اسمیله ترکیدی نفسل ولغز انی دخی عبد الله اسمنه تبدیل قلدی وشهاب وحرب اسمیلرینی سلم تبدیل قلدی زیرا بو اسملرینه نظیر
وشامت واحتمال حضرت بولنور دیمکدر عبارتدر وبرة الی زینب فقال لا تزکوا انفسکم وبره لفظی متقی عند اولان ترکیه نفسی
متعر اولور وقال عندنا برة خروج اتدی دیکی کویر کورملری ایله برة اسمنی زینب تبدیل ایلدی بو بیوروش وکانه یکره ان یقال خرج
من عند برة وبالجمله کراهت اشعار ایدن اسامی اسامیه حسنه تبدیل قلمشلردر وحرة الی جویریة ویسمی المضطجع المنبعث مرة
ضم معلو وتشدید دا ایله اچی نسنه دیرلر وبو اسمی اقبح اسما بیوردی اکر جویریه تبدیل اتدیلر ومضطجع یاتندیبا تانکشیه
دیرلر بو اسمی دخی منبعث اسمنه تبدیل قلدی معناسی فخر صومقدوغی یره دیمکدر بو ایکی اسمك صاحبنك برسی مخرین
عبد بدا ایکینجسنك ذکری ثابت اولمشدر وارضاتسمی عفرة خضرة کذلك بر یرین اسمی تغییر ایدوب عفرة ایکن حضرت
تبدیل بیوردیکه وشعب الضلالة شعب الهدی دادی عنده بر طاغك اسمی قبیح لفظی ایکن لفظ حسنه تبدیل ایدب شعب الهدی بوادی دیدیلر
وبنی الزنیة بنی الرشدة دیو قبیله لك ادی بنی الزنیة ایکن اذنی دوزکی ولباس معناسندکلکن کوریب کوریب بنی الرشده دیوب
تبدیل قلدیلر بوبعضاً بدیکی مصلح اولوب فساد اولان جوبری وعق وصولدیکلدر وبنی مغویة بنی رشده دیو قبیلك ادی بنی مغویة ایکن
معنای لغوسی کری اوادی دیمکدر اول دخی کوبر کورملرینی رشده دیو اده تبدیل ایلدیکی معنای لغویسی عقل وادراك قوی اولمقدر
وطوی بولدرلر بعض یا رب بنی هدایتك الطوی هدیة بولین اذنی قلبو بر دیمکدر واصرم وزرعة واصرم قطع کسمك معناسی اولمغز

کوبرکوب انلر دخی غضب تبدیل بیوردی معنای لغوییسی بو مقداردر اکلنش بو نیکدر ومنع عن الکنیة بابی الحکم دابو الحکم یعنی حکم بابلیسی
دیکی کوبرکوردمکله ابو الحکم کنیتی ایله کنیت اتمدن منع بیوردب مطلق حکم الله مخصوص اولدوغنه اشارت بو کنیت لایق دکلدر دیو بوندن تعبیر
نفس وارددر وقال ابغض الاسماء الی حرب ومرة وبالجملة کراهت اسمعا ابلن اسامی اسامیده حسن یر تغییر بیوردی حرب ومرة اسملری شنایع
اسماء تغییر بیورب بونلرک معنای لغوییسی مخصوصا اشقی ودلیل اتمکدر ومرة ضمیم ونشیه بدایله ایجی نسنه جمع برد کلوردان اضع اسم
عبدالله ملك الاملاك ویوم قیامتده الله تعالی قتنده اسماءلرک زیاده ذلیلی ملک الاملاک اسمیدر بیوردی معناسی جمیع خلائقک مالکی وجمله
عالملک پادشاهی الله تعالیدر دیمکدر بو مجموع خلائقک مالکی وخالقی حق تعالی حضرتیدر وغیریلرک مالکی حضرت ملک الملوک
در ونور بس برکمسنه بونک کبی اسم مسمی اولسه حق تعالی رداء کبریاسنی نزع ایتدی واکا قولدر دیمکدر اسنکا فقلور وذلت هولیدرقو تشرد
م بو حدیث شریف مسلم سنندن نقل اولنشدر عن سمرة بن جندب رضی الله عنه قال علیه السلام وقال لا تسمین غلامك یسارا ولا رباحا ولا نجیحا
ولا افلح وبرکت ونافعا فانك تقول اثم هو فیقال لا بو حدیث شریف مسلم سننکده سمرة بن جندبدن رضی الله عنه روایت ایدر ذکر معنای
حدیث الله اعلم بودرکه صقین یسارا اسمیله ورباح اسمیله ونجیح وافلح وبرکت ونافع اسملرنده بریله عبدلرادوره نلر بو اسملرک بریله
تسمیه اولنان غلام شاید طلب اتدوکن وقت بونده میدر دینلدکده یوق دینیله دیو اسامی مذکوره دن بریله تسمیه غلامدن نهی بیوردی سر
راوی روایت ایدر رسول اکرم علیه وسلم بو اسامی انتهم روایته دیتم او ذکر بوندن غیری اسمی زیاده ایدوب نقل ایلدی دیو نهی
بودرکه یسارده بوسعت غنا وصول کرفقلک بعقده درلر ورباح ده بو دیکر درلر ونجیح ده بو ظفر بولجیه درو افلح ده بو مقصوده بیره
وادب تثوب فلاح بولمقدرلر وبرکت ده بو زیاده لك وخیر کثیر جمیع برکات کلور ونافع ده بو هر نسنه نک فائده سنه جسمی
صحتی درلر ضررلره وبرضده ضد یدر وطلق بو جمیع اسملری قولکه دیدو قول ایلاخیر تفاول ایچون اقود فرضا افلح بونده میدر دیو
سوال اولنسه مذکور اولان ادم حاضر اولیوب بوتقاسر جوابنده یوق دیکر افلح بونده یوقدر پس سائلک خاطری منقبض اولور
تفاول ایدب مطیر اولمق احتمالی واردر پس رسول علیه السلام بونلر ایله اولوقومی نهی ایلدکی تفاؤل سببیدندر که انسان سوز وا ایلیه کیسه
کوروب خبرلوردی بو حدیث سبیندن ذکر اولان نهی تنزیهیدر غلامی بو اسملر ایله تسمیه قلق تنزیها مکروهدر الرابع
والعشرون النفاق القولی آفات لساندن بری دخی نفاق قولیدر یعنی قول منافقی واکی یوزلولك ایدوب بیاننده در
وهو مخالفة القول الباطن فی الثناء واظهار الحب واولعنا فقلرا یسه کنشک قلبی زباننه اولیوب بغوضی اولان شخص
ثناء جمیل وعرض محبت اتمکدن عبارتدر ط بو حدیث شریفی طبرانینک مسندندن نقل اولنشدر قیل لابن عمر رضی الله عنهما انا
ندخل علی امرائنا فنقول القول فاذا خرجنا قلنا غیره فقال کنا نعد ذلك نفاقا علی عهد رسول الله علیه السلام وسلم
تصدیق الکاذب بو حدیث شریف عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نك مجلس شریفلرینه دخول ایله کامیاب اولنلردن
بعض اثنای صحبتده دینلدیکه برامرا حضورلرنده ثنا ایدوب طبیعتلرینه موافق سوز سویلیوب طشره چقدقده خلافنی سویلرز ایدک کرده
عبدالله بن عمر بو مقوله رسول اکرم علیه وسلم عهد شریفلرنده نفاقدن عد ایدرلر ایدک دیو بیوردیلر وکیسی احرین قولنده کاذب
ایسه کیمی بلوردکن تصدیق اتمک خود نفاق قولیدندر نتکیم نبی علیه السلام بیوردیلر حم حب بن ت بو حدیث
شریف قول محدثین نقدم اولنوب امام نسئی وترمذی وبزاری وابن حبان واحمد بن حنبل مسندلرندن اخراج اولنمشدر
عن جابر رضی الله ان النبی علیه السلام قال لکعب بن عجرة اعاذك الله من امارة السفهاء قال وما امارة السفهاء قال علیه السلام امراء
یکونون بعدی لا یهتدون بهدیی ولا یستنون بسنتی فمن صدقهم بکذبهم واعانهم علی ظلمهم فاولئك لیسوا منی ولست منهم ولا یردون

علی حوضی ومن لم یصدقهم ولم یعنهم علی ظلمهم فاولئك منی وانا منهم وسیردون علی حوضی جابر رضی الله عنه روایت ایدر کم فخر کونین نبی
مکرم صلی الله علیه وسلم کعب بن عجرة رضی الله عنه خطاب ایدوب الله سنی امارة سفها زمانندن حفظ ایلسون بیوردقلرنده یا رسول الله
سفها امارتی نه در دیو سؤال اتدکده بیوردیکه بندن صکره بر قوم ایله مبتلا اولورسز که سنتم ایله عمل ایتمزلر وانلرک کذبلرینی تصدیق ایدن
ظلملرینه معین اولنلر درو انلر بندن دکلدر وبن انلردن دکلم واخرتده حوضمه داخل وارد اولمز وکذبلرینی تصدیق ایتمیوب وظلملرینه
معین اولمیوب انکار ایدنلر بندندر وبن دخی انلردنم واخرتده حوضمه وارد ایدرلر یا کعب بن عجرة الناس غادیان فبایع نفسه فمعتقها
ومبایع نفسه فموبقها یا ابا عجرة داه اخرته سلوک ایدنلر ایکی صنفدر بر صنفی اعمال صالحه ایله نفسلرینی عذاب الله دن آزاد وتخلیص ایدنلردر
وبر صنفی دخی ترک اعمال واهمال واتباع هوا ایله نفسلرینی اهلاک ایدنلردر دیمشلر وقیل یخلو عن هذا من یدخل علی الامراء والکبراء کالدن
فهم اولنان جابرین ذلک شروردن خوف انلرک اوزلرینه داخل اولنلرک بلا انلرک تصدیق ایدن شرلرندن خلاص اولمق ایچون نعم یجوز للداخل
اکر نوع مدارا ایدر رخصت واردر دیمشلردر لکن اولی کمسنه بالخصوصیت ایله مصاحبتی هر نقدر فاسق وفاجر وعاصی دخی اولورسه کاسوء
وفی بو مشفق سویلنن کوکدر بر حق تعالی حضرتلری موسی ایله هارون علیهما السلام فرعونه کوندردیکی زمانده بیوردیکه فقولا
له قولا لینا یعنی سز فرعونه سویلیجك بو مشفق وملایم سویلن پس دکه موسی ایله هارون علیهما السلام اندن افضل اولیه وسویلکه فاسق
فرعوندن خبیث وبر امر اولیه فرعونه بو مشفق سویلنن امر اولنجه غیری فاسقلره مدارا ایله ملایم سویلک دخی اولی اولور وهی ما یکون
لدفع الضرر والشر ومن یخاف منه اولیث جابر نک ظلمی تعقندن وماله وعرضنه ضرر قورقوسن دفع ایچون مدارا اتمک جائز اولور
وضد المداهنة ونفاق قولنک ضدی مداهنه درکه مسامحه ایچون بو مشفق نقد اولور دیمشدر عدم مبالاتدن عبارتدر وهی ما یکون للتوافق
وعدم المبالاة لامر الدین وقد جرت هذه الثلاثة بواوج نسنه که [illegible] دیمشده عدم مبالاتدن عبارتدر که بکی نفاق قولیدر ایکنجیسی مدارادر او
مداهنه در بونلرک ذکرلری آفات کذب واعانت ظلمه تختص فی زماننا زبده استعاذه ایدر قوبیدر نتکیم حدیث شریفده وارد اولمشدر م بخاری
وسلم نفاق انواع اندکلری حدیثلرندر عن عائشة رضی الله عنها ان رجلا استاذن رسول الله فلما راه قال بئس اخو العشیرة وبئس ابن العشیرة
فلما جلس تطلق فی وجهه وانبسط الیه بو حدیث شریفی حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها دن روایت اولنور برکمسنه آستانه سعادت
پناه درکاه نبوت دستکاهه کلوب دخول ایچون استیذان اتدکده سلطان الانبیاء انک اوزرینه ایشدقده بئس اخی العشیرة دیمش بونده راوی شک
ایدب بئس ابن العشیرة دیمشدر یعنی حضرت رسول اکرم علیه وسلم حضرتلری نظر شریفلری تعلق اتدکده بو عشیرتک قوتاننددر
ویا خود بو عشیره او غنزندن بو دقاری صکره دخوله رخصت اولوب حضور شریفلرینه کلدکده جلوس اتمش حضرت رسول اکرم
علیه السلام اظهار انبساط اتملری مدارات رخصت شو عید اولدوغنه دلیلدر فلما انطلق قلت یا رسول الله حین رأیت الرجل قلت کذا
وکذا ثم تطلقت فی وجهه وانبسطت الیه وقتا که کتدکدن صکره حضرت عائشه رضی الله عنها ایدر دیدم که یا رسول اول رجلکم قبحن کلدکی
ن کوردکده شویله دیر کلوب اوتوردقده کولر یوزدن تکلم ایتدیکز دیدم بیوردیکه فقال یا عائشة متی عهدتنی فحاشا ان من شر الناس
عند الله منزلة یوم القیمة من ترکه الناس اتقاء شره بیوردیکه یا عائشه نه زمان کوردک بنی عهدده کلکلر کویی کلام سویلیدم استفهام
انکاریدر فحش سویلیجی اولام مانا یویله دکلدر تحقیق ادم اولغلرنده غایه شرلو سبب قیامت کوننده حق تعالی عندنده بو بونده
شول کمسنه در که ناس اندن قورقوب تحذر ایدوبن وصعاف فحش ایسی قبیح سویلدوکلرنده وفعلندن ناس اندن اعراض ایدر تخشیتندن خوف ایده و
فی روایة ان من شر الناس الذین یکرمون اتقاء السنتهم وبر روایتده من شر الناس ذی یکرمون واقع اولمشدر معنایک اولدر تحقیق ناسک
شرلوسی شول کمسنه در که قول قبیح اولدوغندن کراه ایچون اکرام ایلیه لر وارد ونی تحلیه ده اوستنده بر کمسنه اولور [illegible] ناس اندن قورقوب تعظیم

صادر اولمشدر حدیث ایدر دین دیمکدن عبارتدر (الخامس والعشرون) کلام ذی اللسانین الذی یتکلم بین المتعادیین کل واحد بکلام
یوافقه افات لساندن بری ذو اللسانین ایکی دللو اولمقدر که ذو الوجهین دیرلر یعنی ایکی دوشمن اراسنده کیدوب هر برینه بر دورلو
سویلمک اساس عداوتی محکم ایتمکدر اوینقل کلام واحد الی الاخر وکان یحسن لکل واحد منهما ما هو علیه من المعاداة او یثنی علیه او یعد کل واحد
منهما ان ینصره وهذا یتضمن النفاق دیو بیلدر و یا خود مثلا قلم ایکی دللی اولدیغی تخصیص کلامیدر که بری برینه عداوتلی اولان ایکی کمسنه نک
هر برینه موافق سوز سویلیوب و یا خود احدهمانک سوزینی اخره نقل ایدوب و یا خود هر برینک اخرینه عداوتنده تحسین و ثنا ایدوب
و یا خود هر برینه نصرت وعده ایده و بو وعده بر قوم ایسه ایکی مسلم بیننده فساد ایدر عداوت و ترباعث اولدوغندن ماعدا هر برینه صداقت اشعار
اتمکله بو نفاقدر کذب بو ناشی نفاق قولی متضمن اولدوغندن منافقلقدر اما بر کمسنه ایکی دوشمن اراسنده صداقت اوزره معامله ایدوب هر برینه
فی المجالس المحاسن اما اخرینه بو سوزلری نقل کلامی هیچ بر یوزینه اظهار و اعلام ایلمسه ذو الوجهین اولماز بلکه بو مدارات معفو دیدی و بعض مشایخ دیمشلر
اکثر تعذر بو سالک و بو طلق ... طرفینک مدارات عالم و هر برینک عداوت و بغضندن سالم و بو درلو اکر ایکی طرفده صداقت
بیننده اولور بو اصدق اولدر که دوشمنی دوشمن اولدرکن ایکی کمسنه بیننده فتنه بعد اوتر سبب اولق نفاق قولیدر نتکم حدیث شریفده (حم جزء)
و ابو داود مراسیلنده اخراج اولنمشدر عن عمار بن یاسر رضی الله قال علیه السلام من کان ذا وجهین فی الدنیا کان له لسانان من نار یوم القیمة یعنی حدیث
شریفده عمار بن یاسر رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم بیوردیلر که کمسنه کمسنه یه تحقیق سوز و غیبته برینه و برینه اخرینه
النده اولدیغی لسانی اولق مثلی دلسوزینه بندر ایدیکی و صفتلر متصف اولمش کمسنه زیاده و اغرقده فضایحه حدیث اولمز وانک صحیفه حالاری بوزدر
کاغد بیددر قبایح و فضایح بو زینه سیاه یوزی سوز ... اولی (بیت) ایکی یوزلو اولدقه عدلجرم بو زینه قاره سوزده قلم مضاعف
ولدر غنچه نلم ایقم • الف اکری دور بالی لام ایغر • بنیاده ایکی یوزلو اولدو صورت نفاقده اولدر جزاسی اخرتده بو وجهله اشکاره اولور
بو اشارت بیوردیلر بو حدیث قرده کلمشدر (م دنیا) بخاری و مسلم صحیحلرنده و ابو الدنیا مسندنده نقل اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله قال
قال علیه السلام تجدون من شر عباد الله یوم القیمة ذا الوجهین الذی یاتی هؤلاء بحدیث و هؤلاء بحدیث ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق رسول
اکرم علیه السلام بیوردیلر تحقیق بیلورسنز عداوت اولان ایکی طایفه دن برینه برکوندن برینه بر کون سوز سویلین ایکی یوزلو اولدر
کفون ظاهر اولور کوروب باطنده نظرت نفاقده اولانلری قیامت کوننده الله عباد اللهک شر ارلرندن بلورسنز دیو بیوردیلر و فی روایة
یاتی هؤلاء بوجه و هؤلاء بوجه و بر روایتده کلمشدر که بونلر شول منافقلردر که ... اولدقلرندن اهل اسلام ...
اعداسنه ... شر الناس اولانلر ... فلانلر بس بونلر ... نفاق ایله دور کارلرین صلح
بعکر اشارت بیوردیلر (السادس والعشرون) الشفاعة السیئة افات لساندن بری شرع محمدیه خلافنده واقع اولان شفاعت سیئه در نتکم
قال الله تعالی ومن یشفع شفاعة سیئة یکن له کفل منها نتکم سورة النساءده حق جل و علی بیوردی هر کیم سعی ایده و بر کناه اولدیغی یرده ظالمک
ظلمنه معاون اوله یا ایله یا دلیله شفاعت سیئه ایچون اخرتده اندن فعلنده او کناه کندو برنصیب اولور دیمکدر (ط حد) بو حدیث شریف
طبرانینک و احمد حنبلک مسندلرنده اخراج اولنمشدر عن ابی هریره رضی الله قال سمعت رسول الله علیه السلام یقول من حالت شفاعته دون حد
من حدود الله فقد ضاد الله عبد الله ابن عمر رضی الله عنهما روایت ایدر که تحقیقا رسول اکرم علیه السلام دن استماع ایتدم بیوردیلر براوکه بعد الثبوت
موجب شرعیسی اجرا اولنمق وقتده حاکمه شفاعت ایدوب اجراسنه مانع اولمش کمسنه احکام اللهک دفعنه ساعی اولوب رب العالمینه حق
خصیم اولور دیمکدن عبارتدر وهی کثیرة منها الشفاعة لتقلید القضاء والامارة والتولیة مطلقا بو دوده انهی عن طلبها او الشفاعة
ایسه چوق درلودر جمله دن بری تولیت و قضا و امارتدر طلب شفاعتدن نهی وارد اولندیغندن ناشی هر برینی اطلبه اولور ... شفاعت الله

سبب

سبب قبلمشلردر ذکر اولنان کتب فروعده شروط قضایه رعایت ایدنمکسزین صورت قضا بلورو کا طالب و ملحق دیمکدر لکن اولدیجی قبلمشلر
زیرا ظلمو تولیت دخی قضا اسمنه کیدر نتکم ابن ... ایدنا اوقاف اوزرینه تولیت طلب ایدنه تولیت اوقاف ویرلمز نتکم قضا طلب
ایلینه تقلید اولنماز زیرا اوقاف اوزرینه تولیت طلب خیانت علامتیدر مال اوقاف اکل و بلع و تخریب اماره سیدر دخی امارت کبی
بکلی اوزرینه حریص اولوب لذتیه رغبتله طلب ایتمک ایسه قیامت کوننده اول حسرت ندامت اولور دیمکدن عبارتدر والشفاعة فیها و
الذی شفاعت ایتمک ایسه شفاعت سیئه در ضمننده بونلردن احتراز لازمدر ومنها الشفاعة لتقلید القضاء لمن لیس اهلا لها او
وبعد من هو اولی بها لتقلید القضاء والامارة والتولیة دخی بونلردن نا اهله شفاعت ایتمک و تولیت و قضا و امارت شفاعت ایتمک
شفاعت سیئه قبیلندندر و اول شفاعت سیئه دندر اما منزه احق و اولی وار ایکن نااهله شفاعت دون ایمکدر وکذا الاذان والتعلیم
والتدریس ونحوها وکذلک اذان و تدریس و تعلیم مثللو لری نااهله شفاعت ایتمک شفاعت سیئه در وسببها الجهل والطمع وحب
الاقرباء والاحباب وحب الله وحب نفس اولی و احق والحیاء من الناس والخوف من الخالق المنع الضار النافع اذ عدم والرحم وارد
نکانین سبب اولان اکثرها جهل و طمع و حب اقربا و حضور احبا و حیا و خوف او نیجه انفی جمیع مکونات قدرتنده اولانه قادر
مطلق ایدوکی ناظر ایدن شفاعت سیئه سببیدر ... والخوف من العداوة واذهاب المنصب والرزق اذا لم
اتفق ان یخشاه و عداوتدن یا خود منصبک و یا رزق الکرندن کمسنه یه خوف ایدر مسکر حق جل و علاه توفیق اولیه
زیرا الله غیری نفع و ضرره قادر دکلدر کشی مولاسنک رضاسی نزدا ایکن خوف ... مخلوقدن تغیر ایدر و توفیق عذا
البعد و ما رسول رب العالمینک شفاعت سبیلی او بیوبابده ایات و اخبار ... حکمتک باعثی حضرت الله
توفیق درنتکم (امام غزالی) رحمة الله علیه احیاء علومنده بیوردیلر که رب سندن زیاده خوف ایدن کمسنه در سندن زیاده عارف
اولاندر یعنی قول هر نه در کلو نفسنک عجز و ذلتنه واقف اولدر و اندیشک قدرت و عظمتنه عارف اولدر او دنلو انک اندن
خوف زیاده اولور وضدها الشفاعة الحسنة و ضدی که شفاعت حسنه در ادآء فرایضدن صکره عملکرک افضلیدر شفاعت
ایلیوب بر کمسنه نک حاجتن کورمکدر حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشلر در که بو ناسک افضل و عمل بو تمدر که
او کیمسنه که ناسه نفعی دوقنه و خلقی حاجتن کوره پس هر بو منزله لایق بود که قادر اولدوغی قدر ناسه بولنه نقد زحمت
ایسه غیره دخی وار شفاعت ایلیه و علما دیمشلر در که انک زکاتی ایچون ویرمکدر و دینک زکاتی شفاعت حسنه در بر کمسنه خیره
دلالت ایله ... نتکم سورة النساءده اشارت وارد اولمشدر قال الله تعالی من یشفع شفاعة حسنة یکن له
نصیب منها حق جل و علی خبر ویروب بیوردیکه هر کیم بر مؤمن قرداشی حقنده شفاعت قلسه شول نیته که دین ایچون کا شفاعت
قلمی روا اولسه شونک کبیکم اول قرداشنک نفسنه و یا مالنه اهل اولادینه ظلم اعتدی دیلرسه او کمسنه انی دفع ایده و یا خود ایکی
کوسلو مسلمانک اراسنده اصلاح ایده او لفعلندن کا حق سبحانه و تعالی قتنده اولو نوابلردن نصیب بقیه اخرتده ثوابلرندن نصیب
عظیم واردر دیمکه اشارتدر (ح م) بخاری و مسلم اتفاقی اخراج اندکلری حدیث شریفده در عن ابی موسی رضی الله کان علیه السلام اذا جاء
بحاجة رجل یسئل فاقبل علینا بوجهه وقال اشفعوا توجروا ویقضی الله علی لسان رسوله ما شاء ابو موسی الاشعری رضی الله عنه ایدر رسول اکرم علیه وسلم
حضورلرینه مجلس شریفده حاضر ایدم بر شخص کلوب رسول اکرمدن بر نسنه سؤال ایتدکده رسول اکرم مبارک یوزینی بزه توجه بیورب ...
جوبجه شفاعت ایدر کره ... اولکز وحی و الهام ایله ازلده تقدیر ایلدیکی نسنه لسان رسول اوزرینه قضا و اجرا قلور دو عطا
دو ماندن مراد الله هر نه ایسه اولور دیمکدن عبارتدر وفی روایة کان اذا اتاه طالب حاجة اقبل علی جلسائه فقال اشفعوا فلتوجروا و دیرلر

ورواية اخرى ده حكم رسول اكرم عليه وسلم حضرتلرى نزدنه كلسه بر حاجت طلب ايچون مجلس شريفلرنده اولنلره اقبال ايدوب بيورديكه
شفاعت ايلكز حدوددن غيرى حالده بر بريكزه توجروا جرلنه جواب امردر معناى شرط متضمندر بس ولات امورنه اولنوب غيريه
شفاعت منه ويدر ده بو روايت اخراجه سنن ابو داودده بو عبارتله روايت اولنمشدر عن معاويه رض قال عليه السلام اشفعوا
توجروا فلقد للرجل الامر فادخره كما شفعوا وتوجروا بو حديث شريفى معاويه رضى الله عنه روايت ايدركه حضرت رسول اكرم
عليه وسلم بيورديكه بر بريكزى شفاعت ايلك الله ماجور اولورسز وحق جل وعلا اول نبى انك اوزرينه اسناد ايلر شفاعت
حسنه اعمالكز ايله اونده اجر عظيم نائل اولورسز تمم حديث شريفك اولنده مرور اتمشدر كه سزلك شفاعت حسنه اعمالكز ايله نوابين
اخرتده ذخيره حاضره بولورسز ديمكدر عبارتدر **السابع والعشرون** الامر بالمنكر والنهى عن المعروف وهى صفة المنافقين
اتى ثبت سائله يكرى يدنجى امر بالمنكر ونهى عن المعروفدر واول منافقين شانى اولدوغى نص قرآن كريم مدلوليدر وضدينك
سبب فلاح اولدوغنه دخى حضرت قرآن ناطقدر ونفسنه ضرر اصابت اتمه سزين تغيير بيد قادر اولنه فرض
كفايه در حق سبحانه وتعالى سورة توبه ده بيورر قال الله تعالى المنافقون والمنافقات بعضهم من بعض يامرون بالمنكر وينهون
عن المعروف يعنى منافق ار ومنافق عورتلر [illegible] شويله كه الله تعالى حكمنه مخالفدر ورسول اكرم ملامت
نماسنه مخالفدر [illegible] حق جل وعلا ورسولى بيورمشدر [illegible]
واشملكدن منع ايدرلر والله تعالى نك رضاسى [illegible] انفاق اتمكدن امساك ايدرلر حق تعالى طاعتن ترك ايدرلر حق سبحانه
وتعالى دخى انلرى [illegible] ترك ايدر [illegible] منافقين الله تعالى امرندن طشره در كه فاسقلردر ديو بيورر
قيد اللامر بالظلم واعانة الظالم على ظلمهم بالقول [illegible] ظلمى اوزره معاونت اولمسى كبى افعال قبيله دن اولسون انكل ظلمده
شريك اولمق داخل اولور نتكم روايت اولنور **جعفر** منصور خليفه بغدادى بنا ايدن اولدر دوانقى دخى دينلور [illegible]
اوزرنه نزاع ايدردى حج واردى دخى سنه [illegible] كعبه [illegible] طوافدن دار ندن چقوب طواف [illegible]
طواف تمام ايدو [illegible] نصكره بر مقامنده رجوع ايدركه انذن [illegible] كلوب كنده وير سلام ويردكده [illegible]
اوقوب اقامت صلوة اولنوب كنده دخى جماعتله نماز قلوردى [illegible] بر عادتى اوزره چقوب طوافه [illegible]
بك ملتزم باشنده [illegible] ديو [illegible] اولان بغى فساددن ظهورندن وناحق ايله اهل حق
راسنده حائل اولان ظلم وطمعدن شكايت ايدر بن ديو مناجات ايدر ابوجعفر منصور [illegible] تمام
ايتدى [illegible] طوافده [illegible] مسجد شريفك بر جانبنه چكلدى [illegible] كوندردى [illegible]
وكلوب كل سزى خليفه دعوت ايدر ديدكده [illegible] ركعت نماز قلوب وحجر اسود استلام ايدوب بعده كلوب منصوره [illegible]
[illegible] ايله بله كلوب منصوره سلام ويردى منصور ايتدى [illegible]
[illegible] اولكشى ايتدى يا امير المؤمنين اكر كا امان ويرسن احوالى [illegible] خبر ويرايم ابن منصور امان ويردم سو
سويله ديدكده اولكشى ايتدى [illegible] سويلدم والا حق جل وعلا [illegible]
[illegible] منصور [illegible] سويله ديدى اولكشى ايتدى [illegible] طمع دخول [illegible]
[illegible] حائل اولوب [illegible] فساد اصلاحندن مانع اولان كمسنه سن [illegible] ابوجعفر منصور ايتدى
بكا طمع [illegible] ايتدى

باامير

بالامير المؤمنين سنكا كوكل طمع وغفلت هيچ كيمسه كورمشدر الله سبحانه وتعالى سنى مؤمنلرك نفوسنى واموالنى وامين اغشنك مصالح
انامده اهمال اوزره جمع مشغول اولوب ناس ايله اراكده [illegible] حجاب [illegible] ابواب دوترسن اعوانك ظالم [illegible] احسان
[illegible] ظلم مراد ايلسك نصيحت مراد اتمزلر [illegible] ناس اوزرينه تسليط اتمشسن [illegible] ظلمدن غيرى
كمسنه كورميدوب [illegible] بر مظلوم كلسه حجاب ايله قپودن دور [illegible] شكايتى [illegible]
سن بساط عشرتده عيش مسند عزتده ناز ونعمت اوزره تعليل ايدرسن [illegible] اموال رعيت ايچون [illegible]
سنكا ايصاله مانع ومرادلرينه موافق اولمين ظلم ايدوب [illegible] نظام عالى دين دولته لازم اولان اموال [illegible]
[illegible] بس بو اموال اخبار بين الناس شهرت بولنجى خلق انلردن [illegible] شرلرين دفع ايچون هدايا نامنه [illegible]
ورمكه قپونلرنه [illegible] هدايا ورغايب [illegible] حلال [illegible] قپونده [illegible]
[illegible] تصرف اموالك [illegible] قبول [illegible] اغنياسى دخى فقراسى اوزرينه [illegible]
عمل موافق ايدرلر بس فتنه وفساد [illegible]
[illegible] ديو شول ايلسك [illegible] اسلامده [illegible]
[illegible] اسكلام [illegible] ايام [illegible]
[illegible] اولمش [illegible] مظلومى [illegible] اولدم [illegible]
[illegible] دولت سعادتده سن [illegible]
[illegible] اولدم الا اعلم [illegible]
[illegible] حقك [illegible]
مظلومك حقك [illegible] احقاق حق ايدرك [illegible] عدالت [illegible]
[illegible] اهل اسلام [illegible] رسول الله [illegible]
[illegible] قضا وقدر [illegible]
[illegible] رسول الله تعالى [illegible]
من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء [illegible]
[illegible] اصلاح وعدل [illegible] دولت [illegible]
[illegible] عالم [illegible] الاعين وما تخفى الصدور [illegible]
عذاب الجحيم [illegible] منصور [illegible]
[illegible] زمانده [illegible] هيچ [illegible]
منصور [illegible] رفع صوت ايله [illegible]
[illegible] امير المؤمنين [illegible]
[illegible] استخدام ايده [illegible] استخدام
[illegible] عدالت [illegible]

روى ذينده واصل اولدرين تحفيلر كه اول قرا رلدن علماء استانكر كلوب امور سلطنتده حسن تدبير ايله معاونت ايده لر بو اثناده موذنلر سرايه
كلوب عادتلرى اوزره سلام عليك يا امير المؤمنين ديديلر منصور دخى انلرك جقوب حرم شريفه كلوب نماز قلدقدنصكره اول عزيز
استماع عظيم تمهيد ايله كندى نصكره طواف ايدركن بولوب دعوت اندى بو اضطراعى ايده وارمدى اوكلرسن بزى هلال ايده ديدى برحاج
اول سزى قتل قادر اوله دروب قونلمش ديرلر كافر حقوردى حمزه شيبانه وردى بونى فونكر قونكر اصلا ضرر كورمزسن ديدى زيرا بوكا دعاء
فرج دركه بو دعاء الله تعالى سعادتلو عباده ترغيب ايدر صباح واخشامده بركتوا وفيالك دعاسى مستجاب اولور واعدا اوزره غالب
ومظفر اولور ديدكده عزيز شريف ايتدى لطف ايله بركوته اوقو سكر مبارك لسانكزدن دكليم ديدى اول دخى تلقين طريقى اوزره دعاء شريفى تمام
اوقودى اول دعا بودر بسم الله الرحمن الرحيم اللهم كما لطفت فى عظمتك دون اللطف وعلوت بعظمتك على العظماء وعلمت ما تحت ارضك
كعلمك ما فوق عرشك وساوس الصدور كالعلانية وعلانية القول كالسر فى علمك وانقاد كل شىء لعظمتك وخضع كل ذى
سلطان لسلطانك وصار امر الدنيا والاخرة كله بيدك اجعل لى من كل هم امسيت فيه فرجا ومخرجا اللهم ان عفوك عن ذنوبى وتجاوزك عن
خطيئتى وسترك على قبيح عملى اطمعنى ان اسئلك ما لا استوجبه منك صرت ادعوك امنا واسئلك مستأنسا وانك المحسن الى وانى المسيء
الى نفسى فيما بينى وبينك تتودد الى بالنعم واتبغض اليك بالمعاصى ولكن الثقة بك حملتنى على الجراءة عليك فجد بفضلك واحسانك على
انك انت التواب الرحيم منصور دخى بو دعايى اوقيوب ورقه يازوب قوينده صاقلادى خليفه ادمكى بنى كلور خبر ويرديلر بو بى
برى اولزكه كلوردى صوبير تنده غضب اتش اولمش ايمانى بى كورجك غضبى ساكن اولوب تبسم ايدر دى حرمى
بلورسن بنى كورجك بو كوندن اولدم ديدى بندكى احوالى بيدم ورقه ايتدى اذ صوندم اولوب شول دكلو بكا ايتدى كرچه بنى
باشقه بعده ايتدى انكم ايده لكن بلادكى نادرم منصور خليفه ايتدى حضور عزيزك دم ديدى دخى بو بكا اون بيك اقچه ويردى وضعنه
فرض على الكفاية عند القدرة بلا ضرر وضعنه سبب فلاح اولدوغنه وتفصيل ضرر المنكرين تغييره قادر اولنلر عليهم ديدمك
فرض كفايه در فرض كفايه اولدوغنه دخى حضرت قرآن ناطقدر قال الله تعالى ولتكن منكم امة يدعون الى الخير ويأمرون بالمعروف و
ينهون عن المنكر واولئك هم المفلحون سورة آل عمرانده حق تعالى بيوردى منكم قولنده من تبعيض ايچوندر امر بالمعروف ونهى عن المنكر فرض كفايه
ايدر ونكى كون نا منذ اولدروب منكم امره متعلق دوباخود ناسند حالدر وامة ولتكن فعلنك فاعلدر ويدعون الى الخير جمله سى
صفتدر تقديرى ولتوجد منكم امة داعية الى الخير ديمكدر وياخود كون ناقصه اولوب امة اسمى ويدعون جمله سى خبر اولور تقديره
ولتكن منكم داعين الى الخير ديمكدر واكا هركس صالح دكلدر زيرا كامل اولمق كركدر فانه عزوجل احكامنه ومراتب احسانه وكيفيت
اقامتنه عالم كركدر زيرا جاهل كاه اولوركه معروفى نهى ايدر ومنكرله امر ايدر وكاه اولور كه كندى مذهبنى بلور وغيرى مذهبى بلمز
پس غيرى منكرى نهى قيلور ومقام ليننده شدت ومقام شدتنده ملاعمت ايدر وانكارى اكا اصرار نه غيرى نسنه لتى محصلا اولو
انكار ايلدى يعنى سوزندن خيرده داعيه معروف ايله امره ومنكرده نهيه براءت يعنى انه اقتدا اولنوب جماعت بولنسون وياخود سوزندن غيرده عموم
ومعروف ايله امر ايدنجى ومنكردن نهى ايلدى جماعت اولسون واو جماعت ذكر اولنان اوصاف فاضله ايله اتصافلرى اعتبار يله كمال
فلاحه مخصوص اولدر وحق تعالى جمله يه خطاب ايدوب وانلرك بعضلرينك فعللرينى مراد ايلدى تاكه جمله نك اوندن واجب
اولدوغى دلالت ايليه حق تعالى اكر بالكليه ترك ايلسلر جمله سى كنهكار اولورلر لكن بعض اقامت ايله سنى ساقط اولورلردن
ساقط اولور وهر فرض كفايه ده حال بويله در وجائزدر كه منكم قولنده من تبيين ايچون اولوب وامر كون ناقصه دن اولوب معناسى
كونوا امة داعين الى الخير ديمكدر وبو معنايه حق تعالى جل ذكره كنتم خير امة اخرجت للناس قول شريفى موافقدر وبو معنا دعوتك

فرض

وتبليغ اولندوغى اقتضا ايلمز زيرا جهاد فرض كفايه در دنبوتى خطابا عامه ايله در وخبردعا اندر بى وياخود دنوى اولدن
منبر دعا عاده جبارندر وامر بالمعروف ونهى عن المنكر اوزرينه عطف خاص وعام اوزرينه عطف قبيلندندر فائده سى انك فضيلتن
اظهاردر كنتم خير امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر كنتم فعلنده لفظ كان ناقص درو اول شيئك وصفيله
زمان ماضيده تحقيق اوزرينه دلالت ايدر وعدم سابقه وياخود عدم لاحقه دلالت ايلمز وبعضلر ديديلر كه كنتم خير امة فى علم الله
تعالى اوفى اللوح المحفوظ اوفى الامم السالفة اخرجت امته مفعد للناس اخرجت فعلنه متعلقدر يعنى تميز الالت ايدى كه اخلوقين
ناس ايچوندر يعنى انلرك ايچون مصلحتى اظهار واخراج اولندى وبعضلر ديديكه الناس خير امة متعلقدر كنتم خير الناس للناس
وبوصريح دركه خيريت ناسه نفع معناسنه در واكر بو معنا ناس ايچون اخراجدن فهم اولندى وبعضلر ديديكه تأمرون بالمعروف وتنهون
عن المنكر قولى استيناف در انلرك خيريت اولدوقلرين بياندر ابن عباس رضى الله عنهما بيوردى كه امة دن مراد حضرت محمد عليه الصلوة
والسلامك امتيدر پس كيم امر بالمعروف ونهى عن المنكره قادر اولور ايسه اول نسنه واجب اولور وترك جائز اولمز واكر ترك ايدرسه اول منكر
ارتكاب ايتمش اولوب عقابه مستحق اولور لكن امر بالمعروف ونهى عن المنكره مراتب شروطى وارد رتغيير منكرك ذكر اولنان حديثنده
بر بودر كه مسلم تخريج اولنان حديث شريفده عن ابى سعيد رضى قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول من راى
منكم منكرا فليغيره بيده فان لم يستطع فبلسانه فان لم يستطع فبقلبه وذلك اضعف الايمان ابو سعيد الخدرى رضى الله عنه رسول اكرم عليه السلام
دن اشتدم بيوردى سزدن بريكز بر منكر كوردكده بونده رأى عليه معناسنده در اقتدر خطاب بوندندر بامعاشر المسلمين المكلفين
اقادرين بعكدر يعنى منكر شول نسنه دن عبارتدر كه انى شرع شريف انكار وتقبيح ايده والله تعالى انك رضاى شريفنه مخالف
اولدوكى افعال قبيلندن اولسون وكرك اقوال قبيلندن اولسون ومعروف منكرك مقابلدر وعند الاطلاق معروف واجب ومنكر محرم
معروف اولورومنكر دره واجب اولان ال ايله تغيير ايلسون اكر ال ايله قادر اولمزسه دلى ايله تغيير ايلسون اكر دلى ايله دخى قادر اولمزسه قلبى
ايله تغيير ايلسون يعنى كوكلى ايله كريه كورسون وقلبى انكاره ثمرات ايمانك اضعفيدر ديمكدر وهذا الحديث نص فى كون الوجوب
على هذا الترتيب على كل شخص وهو قول اكثر العلماء وهو المختار للفتوى وبو حديث مذكوره امر وجوب ايچون اولوب وكلمه
فاء ترتيب وتعقيبه دلالت ايتمكله نهى منكرك هر شخص اوزرينه وجوبى واجب اولان اولدركه انى ال ايله تغيير ايده اكا ال ايله انكار اونده
اقتصار جائز دكلدر واكر ال ايله ودل ايله قادر اولمزسه اكا واجب اولان قلبى ايله انكار ايلسون اكا اكر المدنك كلسه قادر اولسه انى دفع ايدردم
بو نيت قلبده در پس ترتيب وجوب بو منوال اوزره اكثر علما بو قول اوزره حديث شريفده ذكر اولنان ترتيب اوزره در ظاهر روا
وبدافى واقع اولمشدر وقال بعضهم التغيير باليد على الامراء والحكام باللسان على العلماء وبالقلب على العوام وهو المروى عن
ابى حنيفة رحمه الله فلذا اوجب الضمان فى كسر المعازف ان كان لها قيمة من غير اعتبار صلاحيتها للهو بغير اذن الامام وبعض علما ديرلر
ال ايله تغيير امرا وحكام اوله لازمدر ودل ايله تغيير علما اوزرينه وقلب ايله تغيير وانكار سائر عوام ناس اوزرلرينه لازمدر
بو قول زعماء اهل علمشدر وحضرت امام اعظم دن رحمه الله على ظاهر روايتده وبو روايت اوزره بركسنه طنبور مثالى
نى قيمت اولان الات لهوى بوزنى اذن حاكم سز كسر ايدوب قرسه ضمان لازم كلور ولا يشترط فى وجوبه كونه عاملا
بما يأمر به ونهى عنه امر بالمعروف ونهى منكرك وجوبنده امر ونهى ايدنك امر ايتدوكى ايله عامل اولوب ونهى ايتدوكندن
مجتنب اولمسى شرط دكلدر نتكم بو حديث شريف اكا دلالت ايدر طط ص طبرانينك محج اوسطنده وصغيرنده
منقول اولمش حديث صحيحده عن انس رضى الله عنه قال قلنا يا رسول الله الا نأمر بالمعروف حتى نعمل به ولا ننهى عن المنكر حتى

بجتنب كلهم فقال انس بن مالك رضي الله عنه دن روايت اولنديكي بوكون اصحابكزين رضوان الله عليهم اجمعين
تحقيقا حضرت رسول عليه السلام دن سؤال ايدوب ديديلركه يا رسول الله مايعني قوليميزه مطابق اولمق ايچون
برمعروف نهي ايلدكمزه عامل اولوب وسنهي عنه اولندن اجتناب ايدوب اولنجه امر ونهي اتميزمي ديو سؤال ايتدكلرنده
رسول اكرم عليه السلام بيوردي كه بل مروا بالمعروف وان لم تعملوا به كله وانهوا عن المنكر وان لم تجتنبوا كله كرك موف
وانلر كيبي عامل اولوب ومنكرا اولنلر كلسندن مجتنب اولمز سكز ده بنه امر بالمعروف ونهي عن المنكردن خالي اولمكز زيرا منكر
وانده انكاري واجبدر ديكنيز بوسنك تركي وجواب اخر سقوطنه كوره صن قونلجي بوندن مراد شبطا ضلالت بو فضلت ايله
سوء ظنه ولمسون زيرا بوبلوك امورنه فارغ اولنجه كيدورن باب خوف وخشيت حجوم وسدود اولور ومعاصيدن معتصم اولقدن
قلوروكنده علا جامع مجمع بوبوررديكي اشارتدر بو حديث شريف دخي وارد اولمشدر زط بزار وطبراني مسندلرنده
اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضي الله عنه قيل يا رسول الله اتهلك القرية وفيها الصالحون قال نعم قيل بم يا رسول الله قال
بتهاونهم في امر وسكوتهم عن معاصي الله كذا بو حديث شريف عبد الله بن عباس رضي الله عنهما دن روايت اولنديكه
تحقيق رسول الشهداء بجلنده بنلديكه ازمنه ماضيه ضلالتده اتفاق ايدن اهل قريه نن ايچلرنده صلحا واركن جمله سنك
قوم هلاك اولملرنه سبب نه اولدي ديو دكلرنده بيورديكه الله ايله صلحاسنك هلاكنه سبب بودركه خاص وعام دن
كوردكلري منكرات مشاهده ايتدكلري معاصيه حق عز وجل سكوت ايديلر انكاره قادر ايكن انكار ايتمدكلري
ايچون عذابلر ايله معذب اولملرنه سبب اولوب ديو بوردي حد بو حديث شريف امام احمد بن حنبل مسندنده اخراج اولنمشدر
عن عدي بن عميرة رضه انه قال عليه السلام ان الله لا يعذب الخاصة بذنوب العامة حتى يرى المنكر بين اظهرهم وهم قادرون على ان ينكروه
فلا ينكروه عدي ابن عميرة رضي الله عنه روايت ايدر تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيورديكه حق تعالى برنسنه كناهيله بري عذاب اتمز حتى منكري
ومعاصي خاص وعامدن اشكاره كوردكلري منكراته قادر ايكن منع ايتميوب سكوت ايدوب انكار ايتمدكلري ايچون عذابلر ايله معذب اولورلر
ديمكدر عباراتندر خ بو حديث شريف بخاريدن منقول اولنمشدر عن علي بن معبد رحمه عن يحيى بن عطا رحمه عن النبي عليه السلام انه قال جميع اعمال البر و
الجهاد في سبيل الله عند الامر والنهي عن المنكر الا كنفثة في بحر لجي تابعيندن علي بن معبد رحمه الله علي يحيى بن عطا رضي الله عنه دن روايت ايدركه
تحقيق نبي عليه السلام بيوردي جميع اعمال بر وفي سبيل الله جهاد ثوابي امر معروف ونهي منكرك ثوابي يانندده بر بيفع درياي بي پايانده ...
براق قبيلندندر ديمكه اشارتدر بو ... هذا قال الفقهاء الحسبة اكد من الجهاد فانه لا يجوز عند تيقن القتل وعدم التكافؤ للكفرة ويجوز الحسبة
ويكون من افضل الشهداء بو حديث شريف فقهانك امر بالمعروف ونهي عن المنكر جهاددن فضيلتده جسيم اكبر يعني محكم واقوا ايدركه جهاد قتل
تيقن وقتنده جائز اما حسبة جائزدر وحسبه افضل شهدا اولديكلرنده منقولدر وبو معنا متضمن ذكر اولنان احاديث بونلردن ذي
بودركه حب ابن حبان واصبهاني مسندلرنده نقل اولنمشدر عن انس رضه انه قال عليه السلام لا يزال لا اله الا الله تنفع من قالها وترد عنهم العذاب والنقمة
ما لم يستخفوا بحقها انس بن مالك رضي الله عنه روايت ايدركه رسول اكرم عليه وسلم بيورديكه كلمه توحيدك حقني استخفاف اتميني قائليلرندن
عذابدن تخليص ايدر انلردن مراد علماء عامل وديندار دركه امر معروف ونهي منكر ايدرلر حق اوزرنده ثابت قدم اولمقدن تا قيامت قوم ...
انلر انلرم ايچنده زائل اولمزلر ديدكلرنده قالوا يا رسول الله وما الاستخفاف بحقها قال تظهر العمل بمعاصي الله تعالى فلا ينكر ولا يغير واصحاب كرام رضي الله
عنهم ايتديلر يا رسول الله كلمه توحيد حقني استخفاف نه ديمكدر رسول اكرم بيوردركه عبدلك مشاهده ايتدكي معاصي انكار وتغيير
ايتمسه دربو بوردمشلر حك بو حديث شريف حاكم مستدركندن اخراج اولنمشدر عن جابر رضه انه قال سيد الشهداء حمزة بن عبد المطلب رضي

رضي الله عنه ورجل قام الى امام جائر فامره ونهاه فقتله جابر بن عبد الله رضي الله عنه دن روايت اولنديكه اول رسول اكرمدن
ايدر تحقيق نبي محترم بيوردي شهدانك افضلي عبد المطلب اوغلي حمزه در شهدا جميع شهيد سببندن بودركه شهيد اموت اتدنده
روحي دار السلامه حاضر اولور وفردوس بقاي صفاي وسرور ايله مستغرق اولور پس حضرت حمزه حقنده بو معنانك عمومي اختصاص
سائر انبيادن شهيد اولنلردن صكره در زيرا انلرك مقاماتي سنيدلري عاليدر يعني امتدن شربت شهادت ايچنلرك حضرت حمزه سيد بودر
يوم قيامت تخصيص بيورلدي زيرا روز قيامت الحقائقده دخي شول كمسنه دركه ظالم پادشاهك رضا الله طلبي ايچون وارب
اوروظلمندن نهي ايدوب ومعروف امر ايدوب ايچون قتل ايده كمسنه در ورسول اكرم اني افضل جهاددن قلدي وكلدي بيلكي فوق بيوردي
بس كرده اصولده وكوكده فروعده وكوكده كبائردن وكوكده صغائردن اولسون وحجاج ظالمك وعبد الملك بن مروانك ظالملري ازاليجو
كيسرنا بعضدن نفسلريني قتل عوض انبيلر وانلردن خوف كسنه قتل اولنديلر واول فروعده واصولده ذكري وعلمادن بري انلوك ...
... انلري انكار ايتديلر وسلف صالحيندن اهل جد وعزم عيني بو صفت متصف اوليوب بوكا عبارتدر د بو حديث شريف ابو داود مسندنده
اخراج اولنمشدر عن ابي سعيد رضي الله عنه انه قال عليه السلام افضل الجهاد كلمة عدل عند سلطان جائر او امير جائر ابي سعيد الخدري رضي الله عنه
روايت ايدر رسول اكرم عليه وسلم بيورديكه تحقيق جهادين افضلي ظالم پادشاه ويا خود ظالم بك قتنده حق سوزي سويلكدر و
معلوم دراولحق سوزايله نفسني قتل عوض ايتكدر ديو ايله مجاهده خوف ورجا بيننده اما پادشاه ظلام امر بالمعروف ونهي عن المنكر ايلديلر
بونكي نفسه ده بونده غلبه خوف زياده اولندوغندن افضل جهاد در ديمكدر م بو حديث شريف مسلمك صحيحنده اخراج اولنمشدر
عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه عليه السلام ما من نبي بعثه الله تعالى في امة قبلي الا كان له في امته حواريون واصحاب ياخذون بسنته ويقتدون
بامره ثم انها تخلف من بعده خلوف يقولون ما لا يفعلون ويفعلون ما لا يؤمرون فمن جاهدهم بيده فهو مؤمن ومن جاهدهم بلسانه فهو
مؤمن ومن جاهدهم بقلبه فهو مؤمن وليس وراء ذلك من الايمان حبة خردل بو حديث شريفي عبد الله بن مسعود رضي الله عنه روايت
ايدركه تحقيقا رسول الله عليه السلام بيوردكه بندن اول مبعوث اولنان انبيادن بر نبي يوقدر كه الله تعالى انك قومندن اولر واشترين
ايدوب انكوندوردوكي وقت اول نبي ايچون صدقلرو دين نصرت ايدوب ... وتخلص نابعلري ... حقيقلر وار دكلري انلردن
دوستلري دخي وارد اولمشدر سنتي برده دوتارلر ... واقتدا ايدرلر بعده مخلص قوملري اندن صكره ... اولوب خلف ايدوب
فعالرينك خلافني سويلرو مامور اولدقلرينك خلافني ... كسنه ظهور ايتمشدر واول وقتده انلرك ارتكاب ايتدكلري منكرلري
اليلري ويا دليلري مجادله ايدوب انلري اول افعال منكرندن نهي ايدوب تغيير ايلين مؤمندر ويا قليل الانكار ايدوب ديديكم اكر قدرتم يتشمز
ايسه انلرايله مجادله وجدال ايدرم ديو اول دخي مؤمندر وانكار دل ايله ماوراسنده ثمرات ايماندن دانه خردل مقدار ايمانندن نشان
يوقدر يعني مرتبه ثالثه كم اول ظالملرك اندوكي افعالدن راضي اولوب انلره عداوت وبغض ايتمين ايله بيني اليد عطف تغيير
ولو طبيله وبوند نصكره بر مرتبه يوقدر ذكر الايمان ... نعوذ بالله تعالى زيرا بوندن ايلري وكلي ... اصحاب انشو در
بعد اولدوغي كبي بزم رسولمزك دخي بونلرك امثالي اخر زمانده امتنده ظاهر اولسه كركدر پس بر كمسنه انلري كورسه ذكر اولنان مراتب
تنفيذ فتنه نسنه قادر ايسه انكار ايله ايديبر ديو رسول الله عليه السلام بيوردمشدر ت ترمذي سننده صحيحده منقول اولمشدر
عن ابن مسعود رضي الله عنه انه قال عليه السلام لما وقعت بنو اسرائيل في المعاصي نهتهم علماؤهم فلم ينتهوا فجالسوهم في مجالسهم وواكلوهم وشاربوهم
فضرب الله قلوب بعضهم ببعض ولعنهم على لسان داود وعيسى بن مريم عليهما السلام ذلك بما عصوا وكانوا يعتدون عبد الله بن
مسعود رضي الله عنهما روايت ايدر تحقيق بيوردي كه اصحابكزه خطابا رضي الله بني اسرائيل علماسي معاصيدن نهي ايتدوكده منتهي

Copyright © King Saud University

وامدقولر نصکره بنده انلرلریله اسلوب قدیم اوزره معاشرت ومجالسه ترك ایتدکلری ایچون زبور وانجیلده ملعونیتلری ذکر
اولنمشدر انلرك سبب عصیانلری تدمشو وعدوانی وانلرکی ظلم وفجورلری بیوردقلری فجلس رسول الله وکان متکئا فقعد
لا والذی نفسی بیده حتی تاطروهم علی الحق اطرا حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم انلرکلری حالده ایکن جلوس ایدوب
بیوردیلر قسم اولسون که شول الله تعالی جل جلاله حقیچون سزدخی نهی منکر ایتدیکزده منتهی اولمیانلر ذلیل ایدرسز انجق انلرك کناهندن
خلاص اولورسز دیمکدر بو حدیث الشریف انه یجوز المنتهی لا یکفی فی الخروج عن الاثم بل لابد من البغض والغضب والهجر
وعدم الافتکار ان لم ینتهوا بو حدیث شریف نهی ایله مهجور منتهی اولمیانلره بغض غضب وترك اختلاط ایدلمیو راغبیدرنك لزوم دلالت
ایدر دلیل قویدر **الثامن والعشرون** غلظة الکلام والعنف فیه وهتك العرض لاسیما فی الملاء فی غیر محل وتحل الکفوة والبذاءة
والطیره والنهی عن المنکر اذ ینجع الرفق واللین واقامت الحدود والتعزیر والتادیب آفات قلبدن یکرمی سکزنجیسی غلظة کلامدر کیشی خم
عنف بنده قویمه نفق اولیان غلیظ شدید اولوب عرضینی هتك ایدر سوز سویلمکدن عبارتدر وعنف بو محل وجمع غلظه واقع اولور
ومده دانی ومغل قبحی زیاده اولور وجرنی که قوه واهل بدعتی عنف اغلظ ورفق ولین تاثیر اغلدوکی وقتده نهی منکره ایمه عنف اغلظ
تادیب وحد اقامت منکره عنف ایتمك تانحادرننکه سوره التوبه ده بو آیت کریمه دلالت ایدر قال الله تعالی واغلظ علیهم ولیجدوا فیکم
غلظة ولا تاخذکم بهما رافة فی دین الله حق سبحانه وتعالی بیوردکه ان لرسیفلر ومنافقلره اقامت حدود دایله آنلره اوزرینه حدود
اقامت ایدرسن سوزین خشونت ایله انلره غایتله شدت وغضب ایدرك حقیقت بلکه حق تعالینك نصرتی دشمنلری اوزرینه
دکلدر مقبره درودخی که مطیع اولان قوللریدر حضرت رسول اکرم علیه السلام اصحاب کرین رضوان الله علیهم اجمعین کفاره غلظتلری
ایله وعاری مؤمنین ذالی وذلیل حقا فاننده رافت وشفقت ایله کار مامورلردر وفیما عداها یستحب طیب الکلام وطلاقة الوجه
والتبسم ومواضع کلامن ماعداسنده حسن کلام وبشاشت وجه وتبسم مستحبدر ذکر صفت رسول اکرم در **طب** بو حدیث شریفی
دلالت ایدر که طبرانینك مسندندن اخراج اولنمشدر عن مقدام بن شریح عن ابیه عن جده رضی الله قال قلت یا رسول الله حدثنی
بشیء یوجب لی الجنة قال یوجب الجنة اطعام الطعام وافشاء السلام وحسن الکلام مقدام بن شریح اولدخی باباسی هانی بن
اولدخی جدها نیدن روایت ایدرلرکه حضرت رسول الله دیدیمکه یا رسول الله بنی بر عمله دلالت ایله که اولشی اشمکله
جنته کرمه سبب اوله بیدی دیدی کده بیوردیکه فقرا بر طعام ویرمك وبر کمسه ویرمك وکمسه یه سلام وسویلمك وکمسه ایله
حسن وجه ایله موجب جنتدر **صحیحه** بو حدیث شریف طبرانینك مسندنده وحاکمك مستدرکنده نقل اولنمشدر عن عبد الله بن عمر
رضی ان رسول الله علیه السلام قال ان فی الجنة غرفة یری ظاهرها من باطنها وباطنها من ظاهرها فقال ابو مالك الاشعری رضی لمن
هی یا رسول الله قال لمن اطاب الکلام واطعم الطعام وبات قائما والناس نیام عبد الله بن عمر رضی الله عنهما روایت
ایدرکه تحقیق نبی مکرم بیوردیکه اطافتدن ایچندن طشره سی وطشره سندن ایچروسی کورینور بر قصر وار در شفافدن
دیو بیوردقده ابو مالك الاشعری رضی الله عنه سؤال ایدوب دیدیکه یا رسول الله اول مقام کیملر ایچوندر بیوردیکه کلام طیب سویلینلر ایچون ودخی طعام
طعام ایدنلر ایچوندر وکیجه قائم اولوب خلق اویورکن او ایدار اولوب حق تعالی حضرتنه طوروب اوزره قوللق ایدنلر ایچون معدودر
جب بو حدیث شریف ابن حبان مسندنده منقولدر عن ابی ذر رضی انه قال علیه السلام تبسمك فی وجه اخیك لك صدقة ابی ذر غفاری
رضی الله عنه روایت رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه بر مسلمان قرنداشنه کورونبله تبسم ایدرك سلام ویرمکده صدقه ثوابی
بولورسن دخی بو ایکه دلالت ایلدیك صدقه در وشرع شریفده حسن اولان امر بالمعروف ایلمك صدقه در ودخی منکردن نهی قلنا

ابلك

ابلك بولور صدقه در **دنیا** بو حدیث شریف ابن ابی الدنیا مسندندن اخراج اولنمشدر عن الحسن رضی عن النبی علیه السلام
ان من الصدقة ان تسلم علی الناس وانت طلیق الوجه بو حدیث شریف مرسلدر یعنی حسن البصری رحمة الله علیه اصحاب
کرامدن روایت ایدوب دیرکه حضرت رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه شول کمسنه ملاقات اولدقده بر وجه بشاشت ایله مؤمن
بر کمسنه کوربوزل انلرك اوزرینه سلام ویروب سرور قلبی سنك اوزرینه اجر وثواب بولورسن یعنی خیر ومحض ثواب ایدر دیمکدر
اما بر کمسنه بر کمسنه بولوشوب سلام ویرسه اول سلام ورد وکی کمسنه دخی بونك سلامنك الغی واجبدر علما رحمهم الله بوندن
بیلدیلر بعض علما دیدیلرکه سلام ویرمك ثوابنده سلام الانك کمسنك ثوابی ارتقدر زیرا کم سلام ویرمك سنتدر اما سلام الغی
واجبدر واجبك ثوابی سنتك ثوابندن ارتقدر وبعض علما دیدیلرکه سلام ویرمکده ثوابی سلام النك ارتقدر زیرا سلام ویرانلر
امتثالی اولوب ایلکه اوله ایلربرنك اجری وثوابی صکره ایلینندن ارتقدر فقها دیمشلردر اولی بودرکه بو ردینی کمسه او تورنکیه سلام
ویره وکوچك بیوکه سلام ویره واتلو یایا بر واردنکلری اوکنی کیده نره سلام ویره واز ادم چوق کمسنیه سلام ویره چوق سنك اوزرینه
اول سلامی الغی واجب اولور اما ایچلرندن بریسی الماسی کفایت ایدر مثلا بیت غازی کبی جماعتك اوزرینه سلام عام غازین
فرض کفایه در ایچلرندن بعضیسی قبول قالانلردن ساقط اولور وعلما دیمشلرکه بر کمسنه بر کمسنیه سلام ویرسه السلام علیکم ودخی
وبرکاته علیکم الله السلام دیمیه زیرا روایت اولنورکه برکون بر خاتون رسول اکرمك حضور شریفنه کلدکده علیك السلام دیدیکه
پیغمبر علیه السلام حضرت بیوردیکه بو وجهله کلام وردمه بو وجهله سلام اولولره وریلور صاغلره السلام علیکم دنیلور سلام مقدم
لق کوکدو سلام وردمده اولی بودرکه السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته نتکم سلام الانکیه دخی افضل بودر اما بوندن
زیاده دیمك کوکدرنتکم بعض کمسنه السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته ومغفرة الله ورضوانه دیو لایق اولان برکاته نصکره سنتده
زیاده المیوب امدی بر کمسنه بر کمسنیه سلام ویرن والان ایکیسینه دخی صدقه ثوابی بولور **التاسع والعشرون** السؤال والتفتیش عن عیوب الناس
وهو التجسس وتتبع عورات المسلمین قال الله تعالی ولا تجسسوا آفات لسانك یکرمی طقوزنجیسی عیوب الناس سؤال
وتفتیش وتجسس ایتمکدر اول ایسه نص قرآن ایله نهی اولنمشدر نتکم سوره الحجراتده بو آیت کریمه خبر ویروب بیورلدی
یعنی بر مسلمانك ادرك عیبنی اراوب سؤال ایتمك وکمسنه تجسس ایتمکز دیر بو آیتك سوزی ضمنده دکلمك وتفتیش وتفحص وتجسس
ایتمکدن حق جل وعلا نهی ایتمشدر **ط** ابو داود مسندنده روایت اولنمش حدیث شریفدر عن معاویه رضی الله انه قال علیه السلام
انك ان تتبعت عورات الناس افسدتهم او کدت تفسدهم معاویه رضی الله عنه روایت ایتمشدرکه تحقیق حضرت رسول اکرم علیه
وسلم بیوردیکه عیوب ناسی تتبع وتجسس ایتمك خلقك سنك نصکره بلمدکلك نرعیبی قالدیغی من بعد نه اولق احتمالی وار ایدر
دیو نوب صنوره نه عیبی اشکاره ایدوب بلکه اقدام ایده مدکلری نیچه امور فاحشیه جسارت ایدرلر بنا باعث اولمغله معاصی
مضرته متضمن اولور خلقی افساده موذی اولوردیو بیورمشلردر عن ابی ذر رضی الله انه قال علیه السلام یا معشر من قد
اسلم بلسانه ولم یدخل الایمان فی قلبه لا تغتابوا الناس ولا تتبعوا عوراتهم فانه من تتبع عورت اخیه تتبع الله عورته ومن
تتبع الله عورته یفضحه ولو کان فی جوف بیته ابی ذر غفاری رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم بیوردی یا جماعت المنافقین اسلام انجق لسانلرنده اولوب قلبلرینه ایمان کیرمیانلره خطابا ناسك غیبتی
ایتمك وعیوبلرینی تجسس ایتمکلر اخ مسلمینك عیوبینی تتبع ایدنك الله تعالی انك عیبنی تتبع وانك کر عیبینی تفحص
ایله عالم السرائر اول عیبنی سویدای دلدن نهان ایسه ده اشکاره ایدوب مفتضح ایدر دیمکدر زیرا برقرنداشی

برقوقدن اسنك يعني اثناسنده تونك ايدنجك اهل سنافي اده سنده معاصينك اشاعتي تركيدر چونكه زيرا عمل جنسندندر
يعني برقولي برقوتي بيناده سترايلر حق تعالى قيامت كوننده سترايدر عيوبنى خاطرسنى ايجندكى لوالسنده الثالث والثلاثون
افتتاح الجاهل الكلام عند العالم والتلميذ عند الاستاد او اعلم او افضل منه آفات لسانك اوتوزنجيسى جاهلك عالم يانندە
وشاكردك اوستادى يانندە ويا اوكندن اعلم ويا افضل بركمسنه يانندە برسوزه ابتدا ايدرك قال في الخلاصة قال زندويستي
رحمة الله عليه سئلت الامام الخيزرى رحمة الله عليه عن حق العالم على الجاهل والاستاد على التلميذ قال كلاهما واحد صاحب الخلاصة امام زندويستي
رحمة الله امام الخيزرى رحمة الله عالمك جاهل اوزرينه حقى واوستادك شاكرد اوزرينه حقى ندر ديو سؤال ايتدكلرنده بونلر جواب
ويروب بيوردلركه اگر عالمك واگر استادك حقلرينى ايكيسنك دخى بودر ديديلر وهو ان يفتتح السلام قبله واول ايسه حق ادبي رعايت
ياعمل عالمك وشاكرد استاددن اول اندن قتنده كلام شروع ايتمكدر ولا يجلس مكانه دخى يرينه اوتورمقدر وان غاب عنه اگر غائب
دخى اولورسه اوتورمقدر ولا يرد كلامه وكلامنى يعني سوزينى اوزرينه رد ايتميه ولا يتقدم عليه في مشيه ويوريمده اوزرينه
تقدم ايلميه يعني اوكنجه يوريمك جائز دكلدر وفي تعليم المتعلم ومن توقير المعلم ان لا يمشى امامه وامام برهان الاسلام الزرنوجي تعليم
المتعلم مؤلفي رحمه الله ديدكه استاذك توقير وتعظيمندن بعض اوليدركه اوكنجه يوريميه ولا يبتدئ الكلام عنده الا باذنه ودخي استاد
اذن ويرمدكجه اول سوزه باشلميه ولا يكثر الكلام عنده ودخي يانندە چوق سوز سويلميه ولا يسئل شيئا عند ملالته ويراعي الوقت ودخي وقتنده
اندن برنسنه صورميه ووقته رعايت ايليه ولا يدق الباب بل يصبر حتى يخرج ودخي قپوسني چاليب اوندن چيقنجه صبر ايليه فالحاصل انه يطلب
رضاه ويجتنب سخطه حاصل كلام هرحالده استاذك رضاسنى طلب ايليوب غضبندن اجتناب ايليه ويمتثل امره في غير معصية الله عز وجل
انتهى وخداي عز وجل ذكره معصيتندن غيريسنده انك اوامرينه امتثال ايليه تعليم المتعلم صاحبنك سوزى بو محلده مراد بولدى وقصر موافق
الفتاوى يكره ان يقول رجل لمن فوقه في العلم والجاه وقت الصلوة او هو موانصلى او نحوها لانه ترك الادب وتوقير وفتاواده تصريح
ايلديكه بركمسه علمده كندونك اوستندە اولان كمسنه بر نماز وقت يقلشدى ديمك يا نوده نماز قلالم ديمك مكروهدر زيرا اول
ترك ادب وتوقيردر پس بونده علمك وعملك وجوب تعظيمي وتوقيرلرى ثمرتيدر اوله پس قياس اولنور دخي اوستاذك اولاد
واتباعنه تعظيم ايلمك الحادي والثلاثون التكلم عند الاذان والاقامة بغير الاجابة قالوا يقطع كل عمل باليد والرجل والقراءة
حتى التلاوة وان كان في المسجد ويستمع آفات لسانك اوتوزبرنجيسى اذان واقامت وقتنده اجابتدن غيرى ايله تكلم ايتمكدر ديديلر كه اذان
اقامت وقتنده اليله ويا اياغيله ودليله اولان هر عملي قطع ايدر تلاوة قرآن دخي قطع ايدر دمكوكر مسجده قطع اكر خارج مسجده قطع اجابت
ايدركيبى ام ويرمز واماردته فقد اختلفوا فيه ويسعى ويتقيد بالاجابة في الوجوب والاستحباب ووردنده دخي قطع اولنور تحقيق
فقهارنده اختلاف ايلديلر ولكن تاتارخانيه ده ترجيح اولنان اولدركه اولنور كذلك عليا وجوبيله استحبابنده دخي اختلاف ايلديلر
تحفه وبدايعده ذكر اولنمشدر ذكر وجيده وهدايه وغيريده استحباب ذكر اولنمشدر اكثر فقهانك تلقي بالقبول ايتدكلري بوندر بيانى شايانه
تعالى ذكر اولنور الثاني والثلاثون الكلام في الصلوة سوى القرآن في الاذكار المأثورة آفات لسانك اوتوزايكنجيسى اثنا نمازده
قرآن واذكار مأثوره نك غيرى اولان دنيا كلامي سويلمكدر زيرا قرآن اوقومق لكن ذكر كلمات وسكوت ايتمك ظاهر هدايه ده واجبدر
نتكم اموده مذكوردر لكن ديدليكه كرركمسنه ناسك عملك يدر انتعالة فتنه قرآن اوقومق باشلسه كناه اننك اولوردي التاتارخانيه
ما نيرو اذا سلم رجل على الذي يصلي ويقرأ القرآن تاتارخانيه ده ايدركه بركمسنه نماز قلنه ويا تلاوة قرآن ايدنره وي
عن ابي حنيفة انه رد السلام بقلبه بلا حركة اللسان وعن محمد انه يمضي على القراءة ولا يشتغل قلبه كما لا يشتغل لسانه ورعي

فتاوى

وفي فتاوى آهو وعند ابي يوسف يجيب بعد الفراغ امام ابو حنيفه دن روايتدر لسانيله تحريك ايتمكسزين قلبيله رد سلام ايدر
جائزدر وامام محمددن رد سلام ايلر لسانيني اشتغال ايتمدوكي كبي قلبني دخي اشتغال ايتمديسي مروي اولدوغي تاتارخانيه ده
مذكوردر وامام ابو يوسف قتنده بعد الفراغ رد سلام ايتمسي فتاواي آهوده ذكر اولنمشدر الثالث والثلاثون
الكلام في حال الخطبة ولو تسبيحا او تصلية او امرا بالمعروف او نحوها آفات لسانك اوتوزاوچنجيسى اثناء خطبه ده سويلمكدركر
تسبيح وتصليه وامر بالمعروف ايسه دخي جائز دكلدر نتكم حديث شريف دلالت ايدر خ م بخاري ومسلم اتفاقا اخراج ايتدكلري حديث
عن ابي هريرة رضي الله عنه انه قال عليه السلام اذا قلت لصاحبك يوم الجمعة انصت والامام يخطب فقد لغوت بو حديث شريف ابو هريره
رضي الله عنه روايت ايدركه رسول الله عليه السلام بيوردي جمعه كونى امام خطبه ده ايكن يولداشنه سكوت ايله ديسك لغو ايلمش
اوله بدر يعني بركمسنه اثناء خطبه ده يانندە اولان كمسنه يه سوز سويلسه تحقيق انك جمعه سي لغو اولور زيرا ايكي ركعت اويله
نمازينك مقامنه قائم اولوب انده كلام تنزيها مكروهدر وامام شافعي قتنده درت اما اغزلك قتنده تحريمدر ولغو ديدكلري
سوابدن بر واخرا ايدر بلكه بطلان جمعه در زيرا كلام دنيا معصيتدر سويلين حق جل وعلايه عاصي اولور الله تعالى حفظ
ايليه اثناء خطبه ده تكلم ايدنك دخي ثواب خطبه انتفاعي يوقدر بو حديث شريف تنبيه طريقيله حال خطبه ده جميع انواع
كلامدن نهيه دليلدر زيرا قائلك انصت قولي امر بالمعروفدر پس اول منهي اولنجق غيرلري منهي اولمسي اولى بالطريقدر و
الامام يخطب قولي تشريعه دلالت ايدركه خطيب منبره چقوب خطبه يه باشلمزدن اول ومنبردن اينوب تكبير ايتمزدن اول كلام مكروه
دكلدر وحديث آخر رواه حم بز طب امام احمد بن حنبل وبزار وطبرانينك سنن صحيحلرنده اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضي
انه قال عليه السلام من تكلم يوم الجمعة والامام يخطب فهو كمثل الحمار يحمل اسفارا والذي يقول له انصت ليس له جمعة عبد الله
بن عباس رضي الله عنه روايت ايدركه تحقيق رسول الله عليه السلام بيوردي شول كمسنه كه جمعه كونى امام خطبه ده ايكن
بركسه يانندە اولان كمسنه يه سكوت ايله ديسه اول كمسنه نك مثلي اول حمارك كبيدركه كتاب يوكندن انتفاع ايلمدوغي كبي انلرد
رفع يوقدر انلرده جمعه كوننده خطيب خطبه ده ايكن يانندە كي كمسنه يه سكوت ايت ديسه انكچون جمعه نمازينك ثوابندن نصيبي يوقدر
بلكه بطلان جمعه در ديمكدر عبادتندر قال قاضيخان عن ابي يوسف رحمهم الله وهو قول الطحاوي اذا قال الخطيب في الخطبة يا ايها
الذين آمنوا صلوا عليه النبي صلى الله عليه وسلم في نفسه قاضيخان ابو يوسفدن مرويدركه خطيب خطبه ده يا ايها الذين آمنوا
صلوا عليه ديسه مستمع نفسنده سرا تصليه ايتمك مختاردر امام طحاوي رحمه الله عليه اولي بودر ومشايخ بخارا جمهر قالوا انه لا
يصلي على النبي بل يستمع ويسكت لان الاستماع فرض والصلوة على النبي سنة يمكن بعد هذه الحالة انتهى اكثر بخارا مشايخ ديديلركه
صلوات ايلمكز بلكه سكوت ايليه واستماع ايليه زيرا استماع ايتمك فرضدر رسول الله حضرتنه صلوات ايتمك سنتدر تصليه يه اشتغال
زيرا فرض فوت اولور اولتفين سكوت لزوم اختيار اتمشلر زيرا بوحالده تصليه اقامتي ممكن در قاضيخانده كلامي بو محلده نهايت بولدى
وفي التجنيس رجل سلم على رجل والامام يخطب رد عليه في نفسه وكذا اذا عطس حمد الله في نفسه لان رد السلام واجب علي
وجه لا يخل بالاستماع وهكذا قال ابو يوسف وكذلك اثناء خطبه ده اخوه سلام ورمك امام خطبه ده ايكن ويا بو تحليل اثنوه
رحمه الله ديمك في نفسه ردتك كلام اغنى سكوت ايدوكي تجنيسده مسطوردر امام ابو يوسف قتنده اثناء خطبه ده سرا رد سلام
ايتمك وانفسنده سرا حمد ايتمك جائز اولوب والاصوب انه لا يجب لانه يرتحل بالانصات دبر يعني سكوت اولدوغي تجنيس مزيدده ذكر اولنمشدر
ما اختلف ان فطره روايت بودر وبر يعني واقع اولمسنده روي الخانيه ولا يسلم على احد وقت الخطبة ولا يشمت العاطس فيما يفعل المؤذنون

فی زماننا فی الحال الخطبة من التصلیة والترضیة والتأمین والدعاء علی السلطان عند ذکره منکر یجب منعه علی من قدر وفتاوای
تاتارخانیه‌ده مذکور اولان اثناء خطبه‌ده اخوه سلام ورحمه واهرنه رحمک الله دیمیوب سکوت اوزره اولمق اولی ایدوکی
مسطوردر پس زمانمزده موذنلری اثناء خطبه‌ده ایتدکلری تصلیه وترضیه وتأمین وپادشاه ذکر اولندقده دعا ایله موذنلرک
ایتدکلری تغنی بری جمیعاً منکردر قادر اولنلر منعلری لازمدر زیرا موذنلرک تصلیه وترضیه وتأمین ودعا اشتغاللری تعبیری
هوادن دراشتغال هوا استزدعا وذکر وذکر ایله قلبی مطمئن اولمیوب هوایه اولان تغنیلردن صفا ایدرسه لاجرم حقیقتده
هوایه عبادت ایتمش اولور وبونلک امثالی ایتدکلری نامشروعدر زیرا شرع شریف وسنت مطهره‌دن غیری مراتب واردیملک
قرآن عظیمه مخالفدر واجماع ایله شریف جمعه مراتبه جامعدر لکن صاحب طریقه رحمه الله علیه کتابی عقاید دینی ایله تزیین ده
اخلاق حمیده ایله مزین ایلیوب تمیش عن صرافات لسانک وتحلیه کلالدکه خطبه وقتنده سویلمک حرام اولدوغینی بیان ایدوب واما جمعه
نمازینک فضیلتی وشرائطنی عملی کتب شرعیه‌یه حواله ایلمکین بو مقیر فقیر معترف بالتقصیر بو محلده جمعه‌نک فضیلتی وشرائط
فرضیتی وواجبی وسنتی وادابی ومکروه ومنهیلرینی بطریق الاختصار تحریر ومناسبت تمام اولمغین تبرکاً اکثار احواله لازم اولدی
جمعه‌دکانی سالکه تحصیل وتکمیل ایتمکه کافی اولدقی بیان ایدم انشاء الله تعالی معلوم اوله که جمعه نمازی شرائطنی ووجوبی
استکمال ایلیان کمسنه‌لر اوزرینه فرض عین در وترکی جائز دکلدر ومنکری اکفار اولنور وایکی رکعت جمعه‌نک فرضیتی کتاب ایله
وسنت رسول اکرم واجماع امت ایله ثابت اولمشدر اما کتاب الله ایله ثابت اولان قوله تعالی یا ایها الذین امنوا اذا نودی للصلوة من یوم
الجمعة فاسعوا الی ذکر الله تعالی … فاسعوا امردر ومقتضای امر عند الاطلاق وجوب افاده ایدر یعنی حق تعالی قوله مزیدر قرآن عظیمده ایدوب
بیوردی یعنی ای ایمان کتورنلر جمعه کوننده جمعه نمازی ایچنده اذان اوقونسه ذکر الله تعالی نماز قلمق ایچون اندن یکا سعی ایدک اکر جمعه صنعتی ایلدکی
وصتون المی اکدکی انما ایچیل مقصوددر یعنی المی وصنعتی ترک ایدک لا بعلم اولوب چونکه تأکید ایله حق سبحانه وتعالی سعی‌یه امر ایلدی بودر
دبوطانه فلق … ایچون بیع وشرایی ترک جمعه نمازینه سعی فرض وبو محلده ذکر اولنه‌دنی بو جمعه نمازینه وحدیث شریف ایله ثابت اولدیغی
دلیل بودرکه امام احمد بن حنبل رحمه الله سننکده وحاکم مستدرکده روایت ایتمشلر عن ابی جعد الضمیری رضی الله قال علیه السلام من ترک ثلث
جمعة تهاونا بها طبع الله علی قلبه بو حدیث شریفی ابو جعد الضمیری رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله علیه السلام بیوردیکه برکمسنه اوچ
دفعه جمعه نمازینی قصداً حق سبحانه وتعالی انک قلبی اوزرینه مهر اوردیکه انکه … بو جمعه ختوم اولمق الطافندن ممنوع ایدوکی معلوم
ومفهوم اولیه‌ر حدیث اخرده طبرانی مسندندن منقولدر عن اسامة بن زید رضی الله عنه قال علیه السلام من ترک ثلث جمعات من غیر عذر کتب من المنافقین
زیرا جمعه نمازی فرضدر ظهردن موکددر برکمسه عذر شرعیسز اوچ دفعه جمعه نمازینی قیلمازسه غافللردن عد اولنور وجاحد النکار ایدرسه
کفرینه حکم اولنور زیرا حق جل وعلی بوزم ایچون جمعه اذانی اختیار ایتمشدر دوام سابقه‌دن برطائفه کافر بولمشدر وبو مسلکه‌یه
اولمشدر تحقیقاً جمعه نمازی سببیله بعدو برکانه کنود … نجات وبر رد وجناب … دنیا واخرتده …
اجماع امتده افضلیت فکری وقتنده … ومعنا ایله ثابت اولمشی جمعه کوننده برادر بلا نمازینک تکمیلی امر اولدق جمعه نمازینک
قیلمق ایچون اویله نمازی ایسه فرضدر ترکی جائز اولمز اذا اولی فرضدن موکده برفرض ایلمه اولور امدی بو تقدیرجه جمعه نمازی اویله
نمازندن موکده فرض اولمق لازم اولورکه جمعه نمازی اویله نمازی … ذکر جمعه‌نک شرائطی بونلر در … لزومی جمعه
اون ایکی شرطی واردر التیسی مصلینک کندو حقنده ذکر اولنور شروط وجوب دیرلر التیسی دخی جمعه حقنده ذکر اولنور شروط صحت
وشروط اداء دیرلر شروط وجوبک اولکیسی اقامتدر پس مسافر اولنلر اوزرینه فرض دکلدر ایکنجیسی ذکورتدر پس عورت‌لر اوزرینه جمعه فرض دکلدر

اوچنجی

اوچنجیسی حریتدر قوللر ایله عبدلر اوزرینه فرض دکلدر دردنجیسی صحتدر مریضلر اوزرینه فرض دکلدر بشنجیسی
کوزلری والتری وایاقلری صاغ اولمقدر پس کوزسوزلک وکوتوروملک اوزرینه فرض دکلدر اکرچه قائدی یعنی یدن کمسنه‌سی دخی
اولورسه امام اعظم قتنده دردر وامامین قتلرنده اکرید ایدکسه بولورسه اوزرینه فرض اولور التنجیسی بالغ وعاقل اولمقدر پس
صبیلک ومجنونلک اوزرینه فرض دکلدر واوزرینه جمعه نمازی فرض اولمیانلر اکر حاضر اولوب جمعه ادا ایلسه‌لر جائزدر دوالنوه
ویله نمازنی قیلمق جائز دکلدر اما اول التی شروطکه جمعه حقنده اولکیسی مصر اولمقدر یعنی انده قاضی وامیر اولوب احکام
شرعیه‌یی یرینه کتورر زیرا مصردن مراد جامع اطولماسیدر ایکنجیسی انده امام پادشاه یاخود پادشاهک اذنی وردوکی کمسنه
اولمقدر اوچنجی جماعتک اقلی امامدن غیری اوچ کمسنه‌در شول شرطیله‌کیم انلر امامته صالح اولدر پس اکر نساء ویا خود صبیان
اولورسه صحیح اولمز وامام ابو یوسف قتنده امامدن غیری ایکی رجل حر ومقیم لازمدر دردنجی وقتدر ذکر اولیلر وقتنده
جمعه نمازی تمام اولمق کرک مقدم ومؤخر صحیح دکلدر حتی اویله‌نک وقتی چقسه نماز باطل اولور واویله نمازی قضا اولنور
واکر جمعه‌ده ایکن وقت چقسه جمعه نمازینی بوزوب اویله نمازینی باشلمق لازم کلور بشنجی جمعه‌دن اول خطبه در وایکی خطبه ارسنده
اوتوروب دعا ایلمکدر التنجی اذن عامدر حتی پادشاه قصرینک قپوسنی قپاسه وجماعتله جمعه نمازینی قلسه جائز اولمز
زیرا جمعه شعائر اسلامدندر وخصایص دینیه‌دندر پس اشتهار طریقی اوزره اداسی واجبدر واکر قصرینک قپوسنی اچوب
ناسه دخول ایچون اذن ویرسه جائزدر واکر جمعه وقتنده شهرک قپوسنی قپانسه جامع قپوسنی قپانمق کرکدر زیرا جمعه صحیح
اولماز اذن عام بولنمزده … وشمس الائمه سرخسی رحمه الله مبسوطده ذکر اندوکی اوزره امام اعظم ایله امام محمد رحمهما الله‌دن
روایت قولی بو شهردن معتمد بیروده جمعه نمازی جائز اولدوغیدر زیرا بو شهر اوده خلقی بر یرده اجتماعنده حرج واردر
وحرج موضوع عندرلیس امکن ادا ایچون اولانکه حرسی غازه متعلقدر ووجوب ایچون اولانک حرسی غازه قلان صفتیدر اداسی ایله
وصولک مابینده اولان فرق بودر که ادا ایچون شرطک انتفاسی ایله جمعه‌نک اداسی صحیح اولمز اما وجوب ایچون اولان شرطک انتفاسی
ایله جمعه صحیح اولور مثلا اعمی ومریض وقول ایله جمعه ادا ایتسه‌لر جمعه صحیح اولور زیرا اول شرطلر شرط اداء دکلدر نتیکیم
فقیر … اوزرینه حج ایتمک فرض دکلدر فقیر ایکن حج ایلیوب کعبه مکرمه‌یی کوردکده اوزرینه سعی وطواف واجب اولور اول حجی ادا ایتمکله
حج فرض ساقط اولدقدن صکره غنی اولسه تکرار اوزرینه حج ایتمک لازم کلمز حجی صحیح اولور وعند البعض ظهری قلان مصلی جمعه‌یه سعی ایلیوب
حال بوکه امام جمعه نمازندن اولسه ولکن … اویله نمازی باطل اولور جمعه‌یه سعی ایتمک خصائص جمعه‌دندر … اکا احتیاطاً ترک
… اما امامین دیدیلر که مادامکه جمعه‌یه شروع ایتمیه … وصلوة جمعه‌یه شروع ایلمیجه ظهر باطل اولمز اکرچه کیمسه
جمعه نمازینه امام … ایکن یا سجده‌ده ایکن یتیشسه امام ایله اویوب امام سلام ویردکدن صکره قالانوب تمام ایتسون اکر یتشمزسه
ایله نمازینی بنا ایتسون واذان اول ایله جمعه نمازینه سعی واجبدر وبیع حرام اولور واذان اولدن مراد نه اولدوغنده اختلاف
واندی بعضلر دیدیلرکه اولیت مشروعیت اعتباریله در اول منبر اوکنده اولان اذاندر زیرا رسول اکرم علیه وسلم وابو بکر وعمر
رضی الله عنهما زمانلرنده اول اوقونان اذان ایدی حضرت عثمان رضی الله عنه ایکنجی اذانی اصحاب ایلدکدن … واصح اولان اولدرکه وقت دخولنده
اوقونان یعنی منارده اوقونان اولدر انلر تفصیلی ان شاء الله بیان اولنور شویله کیم خارج مصرده اولانلر اذانی ایشیدرسه جمعه
نمازینک اوزرینه در امام محمد قتنده وبر روایتده رجل ایله مصرک مابینی اوچ میل اولورسه واجب اولور دیمشلر وفتوی
بونلر اوزرینه‌در وصفت جمعه نمازی عید المؤمن اولدوغی ایچون غسل ایلمک واجب یعنی سنت مؤکده‌در غسل ایلمک صکره فاید

Copyright © King Saud University

اولدوغی مرتبه ایوجه نیاسلو کوب طیب لنوب وتراش اولوب صونقلرین کسه اندن طیب لنوب بونك کبی نسنه بودن قادر اولدوغجه
ایدوب اندن جامع قپوسنه واروب اول صاغ ایاغن اتوب بسم الله الرحمن الرحیم دیوب جامعه کیروب تحیة المسجد قلمغی اونوب اندن صکره
اولوار مغه اقدام ایلیوب بعده قرآن دکلیه وجمعه وقتی ایروب اذان اوقندقده نصکره قالقوب درت رکعت جمعه نمازینك سنت اولین
نیت ایدوب بنده لکنه کلدن یکجوریتك ایله دخی جائزدر لقاسیقی اولا بوردکه دیلدی نیت ایده لکن احسن اولا عبارتن ایلیوب
دیرکه نویت ان اصلی سنة الجمعة لله تعالی دیر دخی تکبیرة الافتتاح ایدوب جمعه نك اول سنتی قیلوب خطیب التشدوکی یقین اوتور دخی
امام منبر اوزرنه جلوس ایلیه امامك اوکنده اذان اوقنه امام خطبه دن فارغ اولنجه جماعت ومؤذنین اجوت اصلا صلوة وکلام وترضیه
بو قدر لو اکو وکه سنت جمعه ادا ایده کن خطیب خطبه یه باشلیه ایکی رکعتی ادا اندکدن صکره قطع ایده اکر ور رکعتی قیلور بسر بودخی ضم ایده وسلام
ویره جمعه نمازینك فرضی ادا اندکدن صکره ایکی رکعتی دخی ادا ایده اندن صکره اخر سنتلری قیلانکم دیه نمازینه قامت اولنور دکه کلمه
یا خود جماعت قلار کن کلمه فرضا اویوب صکره سنت قدور ناسدن بعضی کسه خطیب خطبه ده ایکن کلوب ایکنجی خطبه ده ایکن قالقوب قیلور
خطا ایدرلر زیرا خطبه استماع ایدوب ساکت اولمق فرضدر کو اوقدن اولوب استماع ممکن اولمزسه دخی استماع ایله مامور اولدقلری کبی انصات ایله
دخی مامور لردر پس استماع ولمدوغی تقدیره باری انصات بولنق کوکدر خطیب قائم اولدوغی حالده ایکی خطبه اوقیه وایکسنك مابینی
بر مقدار اوتورمق ایله فصل ایده واوتوردقده هر عضوی موضعنده قرار ایده خطبه یه تنکره رایت کوره نك تلاوتی ودخی تقوایه وصیتی
ودخی تحکم اوزرینه صلوة متصل ولدوقجه خطیب خطبه تمام ایلد اقامت اولنوب جمعه نمازینه قلمغه شروع ایلیه وامام ایکی رکعت جمعه
نمازینی ظهر یرنه قیلیور مصلی جمعه نمازینی قلمغه نیت ایلیه نویت صلوة الجمعة اقتدیت الامام دیر اماما اویوب امامك قلدوغی نمازه
شروع اندم دیوب اقتدا انده المخزدین اقتداسی جائز اولسنده ذاهب اولمشلردر زیرا امامك نمازینه منصرف اولور بر کمسنه جمعه نمازینه
یا خود بیرام نمازینه نیت ایلیه اما اقتدا ایله نیت ایلمسه جائزدر زیرا جمعه ایله مقدم ایلیدی یا مقتدی بر بر بنه دکومیوب زیاده
دخی جمعه انك اباسی قبلدن بکا دوندوره وایکی باشلو یا مقتدین ایکی قولاغلری یوشقلری برابر ایلیه دوب الله اکبر دیر اما
تکبیر بر برابر مقارنه اولمسی افضلدر امام اعظم رحمة الله علیه قتنده وامامین قتنده مقارنت لازم دکلدر بلکه مقتدینك تحریمه سی
امام تحریمه سندن صکره اولمق اولیدر بو امام لوار اسنده افضلیت ده دریخیه امام ایله برابر اتسون صکره اتسون جائزدر تکبیر دن صکره
صاغ الینی صول اولدوزینز قویوب صاغ الین صول الینك بلکنه یاپشوب بوده صیر ایکی الین یغلیوب کوبکی التنده قویه خاتون کشی الجکارین
برابرینه یغلیه اندن صکره سبحانك اوقیوب اعوذ بالله بیله اوقیر زیرا امام ابو یوسف قتنده اعوذ ثنایه تابعدر صکره بسمله اوقیوب امام
ایکی رکعت جمعه نمازینی جهر ایله قیلوب هر رکعتده فاتحة الشریف وبعدوکه سوره قرائت ایلیه رسول اکرم علیه السلام حضرتلرینك
افضلدر ایلدیلر بعضا سبح اسم ربك الاعلی وهل اتیك حدیث الغاشیة اوقنمشدر دیدیلر وبعضا سوره جمعه وسوره منافقین
اوقومشلردر دیدیلر جمعه کونی اجابت دعا ساعتنده افضل واقع اولمشلردر اما اصح اولان امام منبره اوتوروب صلوتی اتمام ایدنجه
چونکه جمعه امام اکمال قیلوب سلام وردکدن صکره اوتورمق مکروه دیدیلر اوتورمق جمعه نك اخر درت رکعت سنتی قیلورلر
یعنی نیت اندم جمعه نك اخر سنتی قلمغه مشغول اولور سنت ایله مکتوبه بیننی فصل لازم دکلدر زیرا جمعه دن صکره درت رکعت سنت موکده در حنفیه
حدیث شریفده وارد اولمشدر قال النبی علیه السلام من کان منکم مصلیا یوم الجمعة فلیصل اربعا بیوردی ودخی اوقیه جمعه دن صکره التی
رکعتدر اکثر مشایخ بو قوله ذاهب اولمشلردر اما حضرت عایشه رضی الله عنها دن روایت ایدر که رسول اکرم اللهم انت السلام ومنك السلام
والیك یعود السلام تبارکت یا ذا الجلال والاکرام اوقیوب سنته قالقارلر ایدی وسنت فرض مکاننده ایلمزدی بر مقدار صول یا خلفنه

وسنت

وسنت ایله فرض ما بیننده تکلم سنتی اسقاط ایدر واتمامنده اختلاف اولندی بعضیلر مطلقا ساقط ایدر دیدیلر وبعضیلر ایتدیلر
ساقط اولمز لکن ثوابی ناقص اولور دیو رسول اکرم جمعه نمازندن صکره درت رکعت نماز قلوردی وبعضا کیدر اوینده ایکی رکعت قلوردی
امام ابو یوسف بو قولی اخذ ایدوب قالنك قتنده جمعه دن صکره التی رکعت نمازدر اکثر مشایخ بو قوله ذاهب اولمشلردر وعلماء رحمهم الله
دیدیلرکه شرائط جمعه دن بوشرطك فوائدن زیرا شرائط جمعه نك صحتنده شبهه اولسه کرکدر که درت رکعت نماز قلوب واحسن واحوط
اولان اولدرکه اندن بعده دیمك کوکدر نویت ان اصلی اخر ظهر ادرکت وقته ولم اصلی بعد دیو نیت ایده تا اکر جمعه سی صحیح
فرض وقتك عهده سندن چیقمش اوله واکر اوکه اوزرینه اولان قضا نمازندن اولور واکر قضا یوغیسه نافله اولور
ومختار اولان اولدرکه درد رکعتنده دخی ضم سوره ایلیه وبعضی روایتده اخر رکعتلرنده ضم سوره لازم دکلدر دیدیلر اوکی روایته
اکر فرض اولورسه ضم سوره انکا ضرر ایلمز واکر نفل اولورسه نفلك قراءتی جمیع رکعاتنده فرضدر وفرضنه مشابه اولان نفله فرضیت
جانبی رعایت ایدوب ایکی رکعتی اخرنده صلوات دعاسنی ترك ایدرلر وصکره کی ایکی رکعتی اولنده سبحانك اوقیمق ترك ایدلمك
مناسب اولان اولدرکه فرض محتمل اولان نمازنه دخی فرضیت جانبی رعایت اولنه زیرا جمهور علماء اتفاقا جائزدر کوره تقدیر اولنمه
سببی بودرکه سلف صالحین جمعه بر یرده قیلورلر ایدی شیمدی جمع شرحنده کوردمکه ابو حنیفه رحمة الله علیه قتنده بر شهرده ایکی یرده جمعه قلمق
جائز اولمز کورکه جمعه قیلدرکه جائز اولدقده بنا اولنان جامعلرده جائز اولمیه و اول قیلمسی جائز اولان جامعده دخی ذکر اولنان
شرائطك بولنورسه جائز اولدقده بو تفصیلدن فهم اولنان بودرکه جمعه نمازی صحیح ولمسی شبهه اولیان یرده ظهر اخر قلمق لازم اولمیه شرائط
بولنده وبعضا بو شهرده شرائط بولنمایجق لازمدرکه جمعه نك اخر سنتن قلدقده نصکره احتیاطا جمعه نك اخر ظهر دیو درت رکعت
نماز نیت قلمسی اندن اول باعث بودرکه عمرو بن عاص رضی الله عنه مصری فتح ایلدکده فتح ایلدکری تاریخنده فسطاط دیو جادر
جامع عمرو اولدوغی محل قوروب کیدر اولدقده مهتر لو چادری قالدرمق استدکلرنده کوردیلرکه بر سنده بر کوکرچین یوه یاپوب یومرطه
ورزنه اوتوردکوردکلرنده کلوب عمرو بن عاص رضی الله عنه خبر ویردیلر عدالت ومرحمتلرندن تا کیاوروسی ادجوره اشباب هدمه
برنا کی مناسب کوریوب چادری اول محلده قیوب کتدیلر کوکلدکلرنده اول محل جامع عمری بنا ایدوب اول یره شهر واقع اولیجی فسطاط
دو تسمیه ایلدیلر مصرده اول بنا اولنان جامع بو اولوب بنجه زمان جمعه نمازی اول جامعده قلنورلکن بو زمانده درت تاریخنده احمد بن
طولون کلوب جامع طولونی بنا ایدوب جمعه قلنماسن امر ایلدکده اول عصرك علماسی ایکی جامعده اداء جمعه جائز کوریوب بر جمعه نمازینی
جامع عمروده قلوب وبر جمعه دخی جامع طولونده قلارلردی تا اوجیوز التمش سکز سنه سنده قرامطه دن عبد الله المهدی ظهور ایدوب جوهری قائدی
مصره کوندروب مصری ضبط ایدوب اوجیوز التمش بر رمضانك یدنجی کونی جامع ازهری تمام ایدوب بونده دخی جمعه نمازی قلنمغه
بو تقیید اندکه کذلك بنا اول زمانك علماسی بر جامعدن غیری جامعده جمعه نمازی قلنماسنه رخصت ویرمیوب اخر اوکی منوال اوزره
بر جامعده قلنمغه بر جامعده قلار لردی اول ایکی جامعده قلنماز ایدی تا درت یوز تاریخنده حاکم بامر الله کلوب جامع حاکمی بنا
تمام ایدوب مصرده درت جامع اولوب بونلر جامعده دخی جمعه نمازی ادا اولنسون دیدکده علما عصر رضا ویرمدوکجون جامع ازهردن
خطبه قطع ایدوب کتدر وجامعده اقامت ایلدیلر بو زیبل مقدار دی جامع ازهردن خطبه رفع اولنوب بواوچ جامعده هر جمعه بر بنده
قلنوردی سائر لرده قلنمزدی تا التیوز التمش بش تاریخنه کلنجه بو رسم جمعه نمازی ادا اولنوردی چون ملك الظاهر بیبرس بندقداری
بو تاریخده ظهور ایلدکده جمع علماء مصری حضورینه جمع ایدوب اندی بوده درت جامعده جمع سنده جمعه نمازی قلنماغچون بر مسئله کورد
عمر کبی بر مبارك جامعده جمعه نمازی قلنوب وجامع ازهر کبی جامعده جمعه نمازی قلنماماق رو ادکلدر دیو اقدام ایدیجك اناردخی بواوچ

مسئله اوزره اختلاف ایتدیلر شمس الائمه سرخسی مبسوطنده ذکر ایتدوکی اوزره امام اعظم ایله امام محمددن صحیح اولان بو شهرده
متعدد یرده جمعه نمازی جائز اولدوغیدر زیرا معظم شهرلرده متفرق یرده اجتماع ایتمکده حرج وار در حرج مدفوعدر و امام
ابو یوسفدن ایکی روایت وار در بر روایتده جائزدر الا ایکی یرده و بر روایتده دخی ایکی یرده جائزدر نهر اوله یا کم اولیدن اقل صو اولدقده
عددیکی اما اول صوینک کوپروسی اولنسه جائز دکلدر کوپروسی اولسه بین علمانک اختلاف اولان یرلرده احتیاط ایچون ایسه
تکرار جمعه اولنور دیدیلر لکن مسئله بودرکه کفاردن بر شهر فتح اولنسه ابتدا جمعه نمازی بر یرده قیلنورسه انده جائز اولور صکره بنا
اولنسه ده جائز اولمز دیدیلر ایکنجی مسئلهده ندیلر صحیح اولان اولدرکه تکبیر افتتاح ایله اعتبار اولنور پس هر قنغیسنک تکبیر افتتاحی مقدم
واقع اولورسه انلرک جمعهسی صحیح اولوب باقیسنک فاسد اولور و اگر برابر قیلدیلرسه و یا خود قنغیسی ابتدا تکبیر ایلدوکی معلوم اولمز
جملهسنک نمازی فاسد اولور دیدیلر و بعضیلری دخی ایتدیلرکه بر شهرده متعدد یرده نماز قیلنسه هر قنغی خطیب اول سلام ویررسه
انک نمازی صحیح اولور صکره سلام ویرنلرک نمازی صحیح اولمز دیدیلر کذا حضرت علی اکبار عبد الرحیم بن یونس رحمهما الله ایتدیکه
کفاردن بر شهر فتح اولنسه هر یرده جمعه نمازی قیلنسه و هیچ وقتنده جامع قیلنا اولنسه دخی تواریخ معلوم اولمسه اما بو شهرده بر جامع
اولنسه انلرک قنغیسی اول تکبیر ایدوب و یا خود قنغیسی اول سلام ویردیکی قنغی جامع خطیب اولدوغی کسبلری ایچون حق جل وعلا بیلور
پس شرائط جمعهدن بر شرطی فوت اولمغله جمعهنک تحققنه شبهه اولسه قبول ایتمیه الله اعلم بو ایلکن جمعه نمازینک اوستنده نصکره جمعهدن
آخر ظهری دیو نیت ایدوب دورت رکعت نماز قیلمق کوجمعهسی شرائطی بولنمامقله قبول اولمزسه باری اول آخر ظهر دیدوکی دورت رکعت اولور
نمازینک فرضی قضا ایتمش اولور یعنی فرض وقتی عهدهسندن چیقر و اگر جمعه نمازینک شرائطی بولنوب کلوب یعنی بر یرده
قبول اولورسه و اگر جمعه نمازینک آخر ظهر دیدوکی اوزرینه قضایه قالمش نمازی وار ایسه اکا صرف اولنور اگر قضایه قالمش یوغ ایسه نمازی
بو عصر ظهر آخر بو قیلدوغی دخی درت رکعت نماز نافلهیه منقلب اولور بو جوابی ویردکلرنده جمهور علما معقول کوروب صورت مسئلهیی یازدوقده
مکه مکرمه و مدینه منورهده علماسی کوندردیلر جمله پسند ایدوب قبول ایتدیلر شام و بغداد و سائر اماکن اسلام اولان ولایتلرده جمله
صورت مسئلهیی اعلام ایتدکلرنده انده اولان علمای کبار و مشایخ عظام رحمهم الله معقول کوروب اجماع ایتدیلر
سنتی سنی تاریخنده تبرو ذاهب قلدیلر ترکسه دوقلری بعض روایتده آخر ظهر رکعتلرنده و نافلهنک هر رکعتنده ضم سوره واجبدر
صکره ایکی آخر رکعتنده مصلی مخیردر دیلرسه قرائت اوقور و دیلرسه اوچ کره تسبیح ایدر و دیلرسه هیچ نسنه اوقومیوب تسبیح مقداری
دورر اما سنت بودرکه خاصه فاتحه شریفه اوقیه اگر سورهده قوشارسه لازم کلمز دیدیلر بو جمعه کونی جمعه کبی اشرف زمان
ایدوکی بیاندر و یا حق تعالی کوننک نشان شرفینی عظیم ایتمشدر نتکیم سوره بروجده بیورد و شاهد دیو اکا قسم ایتدی جمعه نمازینه
حاضر اولان شهادت ایده و کیچون نتکیم طبرانینک مسندنده و بخاری و مسلم سنن صحیحلرندن نقل اولنمشدر عن ابی هریرة
رضی الله عنه انه قال علیه السلام الصلوة الخمس والجمعة الی الجمعة ورمضان الی رمضان مکفرات لما بینهن اذا اجتنبت الکبائر
بو حدیث شریف ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردی بو شرطله
دلالت ایدر یعنی ذنوب کبائردن اجتناب ایتمکلک ایله بر جمعهدن بر جمعه نمازینه کلنجیه دکین و بر رمضاندن بر رمضانه کلنجیه ایکیسی اراسنده
واقع اولان جرائم صغائر و خطایای متکاثرهیه کرم خلاق قادر ذو الجلال صوم رمضان و جمعه کفارتدن غیری
ذنوبه کفارت و سبب مغفرتدر کبائردن حذر ایتمکه کبائر باغشلنماز دنسکا ای مرد قاصر پس امدی ذنوبکز کبیره اولیه
فضل کرم حقدن بونلر ایله عفو اولنور و جمعه کوننده واقع اولان شرف احوال و محاسن اعمال و مقاصد شرف صحتی بیان

وعقاید

وعقاید صحیحهدر پس عمده اولان نیت مقبول جناب جلیلدر لکن خالصا کوکلدر امید در کرم حق جل وعلادن بزی
جمعه نمازینی درست خالصا قلدقلرندن ایلیه امین یا معین چونکه جمعه نمازینی ادا ایدوب فارغ اولدقدن صکره بینه
مشغول اولمق کرک حق جل وعلانک بیانی ایدوب سوره جمعهده بیوردیکی قال الله تعالی فاذا قضیت الصلوة فانتشروا فی
الارض وابتغوا من فضل الله واذکروا الله لعلکم تفلحون یعنی قچن نمازدن فارغ اولورسکز چیقوب یر یوزینه طاغلک الله
تعالینک فضلنی طلب ایلک دخی هر نسنهده ذکر الله تعالینک رضاسی وار انده حاضر اولک خستهلرک حالنی
صورمق و جنازهیه حاضر اولمق و علم مجلسنه وارمق و صالحلری زیارت و قوم قبیله اولشمق و یا بر مؤمن قرداشک
حاجتی برینه کتورمکه سعی ایتمک و دخی بونلره بکزر نه وار ایسه انده سکا ثواب اولور الا سعی ایدهسن کاه اولنیکه بر یرده
مانده سین و دخی قرآن عظیم الشانی چوق تلاوت ایدوب مدلولی تنفیذ عمل ایدهسن و خیرلو یوله سعی ایله دوکلک
سبب اوله انکله نجات بولهسن زیرا کوننک خیرینی عماره صرف ایدهسین صدقه و صلوة و سائر ذکر اولنلر کبی غیری کونلرده
ایلدوکک ذنوبک تقصیراتنه کفارت اولور نتکیم صلحادن بری روایت ایدر که محمد واسطی رحمه الله دکانم اوکندن بر کون جوب
جمعه نمازینه کیدرکن ناکاه نعلینک بر بنک تصماسی اوزیلوب ایاغی طاشه دوقنوب مجروح اولدی حمام قتنه دیدیو
بکا سؤال ایتدی بن اتدم نعلینک تصماسی اوزیلوب ایاغک طاشه دوقنمغه حکمت سؤالنده مناسبت ندر جواب
ویرمدی اکر اندن دروم ایتدی بن رسول اکرم علیه السلامک سنت شریفلرن فرض رعایت ایدردم فخرکونی بو سنتی
ترک ایدهرز فی الحال ترکم بو بیمه کلوب دامنی نعلینک تصمهسی اوزلدی ایاغم طاشه دوقندی فکر ایتدم که عجب ایندن
ذنب صادر اولدی عجب نه ترک ایلدم اولدکن خاطریه کلدیکه جمعه غسلین ترک ایتمشم حمام اسمزمکه وارم اول
سنتی یرینه کتوردم پس معلوم اولدیکه جمعه فضیلتی و ولایت اوابنده نیتهلیز یعنی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینک سنت شریفلرینه رعایت ایتمیجک نتکیم حدیث صحیحلرنده الغسل واجب علی کل مسلم فی سبعة ایام یعنی یدی
کونده بر کره هر مسلم اوزرینه جمعه کونی غسل ایدوب طاهر اولمق واجبدر هر آدم نه برج ثوابنه نائل ولد اما اول ابدست
صنسر کو ابدست السه اول ثوابه نائل اولمز اما حسن بن زیاد دیتدیکه نیت اول ثوابه نائل اولور زیرا غسل جمعه کوننکدر
هر کیم جمعه کونی غسل ایتسه کندوبه الزام ایلمک لازمدر تومهدر زیرا وسخ بدن و ثیاب بد رایحه تن ایله مساجده کلوب بالتوده
نماز قلدقده کشیلر نوره قوتسه عیب الم و اضرب و موجب غصه و ناب دیلوب قادر اولد و دخی مرتبه جسددن معقول طیب بولورسه
بخورلنوب و سوالک ایتمسی انکی پاک ایدملی سنن غرائبه متابعتدر و جمعه کوننده بر ساعت واردرکه هر کیمسنهکه دعاسی اول ساعته موافق
کلسه کنده و مغفوردر دعاسی مقبول اولور بو بابده کلام کثیره وارددر حتی علما رحمهم الله قرق قول یازمشلر جملهسندن ارجح و ذکر اولنان ساعت
مقبول ما بین قعود الامام علی المنبر الی انقضاء الصلوة نتکیم پیغمبر علیه السلام حدیث شریفنده خبر ویروب بیوردیکه چونکه جمعه کونی اولسه
فرشتهلر جمعه و مسجد قپوسنده دوروب اول کلنک ثوابنی یازارلر صکره کلنک ثوابنی چوق یازارلر دخی جامعه وقف اولدقده کلنک مثلی بر دوه
قربان ایتمک مثلی کبیدر اندن صکره کلنک ثوابی بر صغیر قربان ایلمک کبیدر اندن صکره کلنک بر قیون قربان ایلمک کبیدر اندن صکره کلنک ثوابی
بر طاووق صدقه ایلمش ثوابی یازارلر اندن صکره کلنلر بر یومرطه صدقه ویرمش ثوابی یازارلر اندن صکره چون خطیب منبره چقه یازدقلری
دفترلری دوروب اندن صکره کلنلری یازمزلر دخی خطبه دکلرلر بیوردیلر و جمعه کوننده صلوات کتورمک و سوره کهف اوقیمق مندوبدر جمعه
نمازی حقنده شیخ علی المقدسی رحمة الله علیه نور شمعه فی بیان الجمعة نامنده بر رسالهسی واردر زیاده تفصیل طالب اولنلر اکا مراجعه ایلسون

ان شاء الله جمعه نمازندن صكره بيرام نمازينك بيانى اولنمشدر ديمدكه جمعه نمازى هفتده بر قلنور اما بيرام نمازى يلده ايكى كره قلنمغله هر
كشينك خاطرنده ثابت دكلدر اكر اوكنده ويانده اولنلره باقوب تكبير ايدرسه نمازى فاسد اولور اولاجلدن يعنى غايت لازم اولنلر ذكر ايتيجك
كسدر بونده غافلدر وعامه لرى فاسد اولمسيچون بيرام نمازينك شروطى بيانته شروع اولندى انشاء الله تعالى بيرام نمازى واجبدر على الصحيح
وجمعه يه معتبر اولان شروطك بونده دخى معتبردر الا خطبه دكلدر زيرا بيرام نمازنده خطبه شرط دكلدر بلكه سنتدر روا وصحيح بيرامنده نمازدن
مقدم يمك وغسل ايتمك ومسواك طقمق وطيب سورنمك واثوابك يوسينن كيمك وصدقه فطرى ويرمك مستحبدر وقربان بيرامنده مستحب اولان اكل
نمازدن صكره يه تأخير ايتمكدر زيرا پيغمبر عليه السلام طعام نمازدن صكره يه كوب اتخذه سنتدر اكل ايدرلردى وبيرام نمازندن اول نافله نماز قلمق
مكروهدر وصلوة عيدك وقتى كونشك بر سكو ويا ايكى سكو مقدارى ارتفاعندن زواله دكدر انس رضى الله عنهدن روايت اولنديكه بر هلال
شوالده هوا بولوطلو اولمغله صايم اولديلر زوالدن صكره بر قافله كلدى رسول اكرم حضورنده آيى كوردك ديو شهادت ايلديلر حضرت رسول
اكرم افطار ايلديكه امر ايدوب وصباح مصلايه چقمغى تنبيه بيورديكه اكر بعد الزوال بيرام نمازى قلمق جائز اولسيدى رسول الله حضرتلرى نمازى صباحه
تأخير ايتمزدى بيرام نمازينك صفتى اولدركه قلبيله نيت ايدوب ديليله نيت ايلديكه بيرام نمازينى قلمغه اويدم امام الله اكبر ديو تكبير افتتاح ايليوب
الين باغليوب سبحانك اوقيه سائر نمازلرده اولديغى كبى اندن صكره الترين قالدرمغه اوچ كره الله اكبر ديو هر بر تكبيرده الترين باشنه قالدروب بغلق
ايكى جانبنه صالبوره اوچنجى تكبيرده الترين بغليوب اعوذ بسمله سرا اوقيوب امام فاتحه وضم سوره‌يى جهرا اوقيه اندن الله اكبر ديوب ركوعه
ايده سائر نمازلرده اولديغى كبى ايكنجى ركعته قالقديغى كبى فاتحه وضم سوره‌يى قرائتدن ايدوب فارغ اولديغى اوچ كره الله اكبر ديه
هر تكبيرده الترين قالدروب ايكى يانينه صالبوره دردنجيده الله اكبر ديوب الترين قالدرميوب ركوع ايليوب سجده‌يه وارديسه سائر نمازلرده كبى تحيات
وصلوات ودعا اوقيوب سلام ويره امام منبره چقوب ايكى خطبه اوقيه ما بينلرنده اوچ آيت اوقيه مقدارى بر جلسه ايله فصل ايده احكام
فطره خطبه‌ده تعليم ايليه امام ايله اولنان بيرام نمازين بر كمسنه فوت ايلسه قضا اولنمز منفرد ادا اولنمز جماعت شرطدر ولهذا وكذلك
كوننده بر عذر سببيله فوت اولسه ايكنجى كوننده بيرام نمازينى قلارلر ولكن ايكنجى كوندن صكره قلنماز جمعه قضا اولنمديغى كبى واكر امام تكبيرات عيدى
قضا ايدر اكر ركوعده تذكر ايدرسه باشن قالدرمدين تكبير ايدر صكره سهو سجده‌سى ايدر تأخير واقع اولديغيچون بو ذكر اولنان امام اعظم قولدر
امام يوسف قولنده ركوعده تذكر ايدرسه تكبير ايدر دخى روا اولنديكه قرائته شروع ايتدكدن صكره تكبيرى فوت ايدرسه قيامده ايدر
اولان امام اعظم قولنده زيرا واجبدر واجبلرده زياده كى تكبيرات عيد واجبدر ترك ايدرسه سهو سجده‌سى لازم اولور احوط فانحراف
قيلنمق تكبيره لازمدر تكبير واجبدر الله اكبر يرينه الله اجل ديسه ياخود الله اعظم ديسه سهو سجده‌سى لازم اولور اما سائر صلوة
مكتوبده جائزدر وتكبير تشريق بر كره ديمك واجبدر على الصحيح قوله تعالى واذكروا الله فى ايام معدودات بوندن مراد تكبير تشريقدر معناسى
تعيين ايتديكه قورتيلان اكثر بونده ات قورتمق واقع اولديغيچون تكبير تشريق تسميه اولنمشدر تكبير تشريقك وقتى اولى عرفه كوننده صباح
نمازى فرضنك عقبندن واخرى بيرامك دردنجى كوننك ايكندى نمازيدر بس مجموعى يكرمى اوچ وقت نمازك عقبنده اولور دخى بونكله فتوى اولنور
اوزره ندر وفتوا بيرامده طريق مصلايه جهرا تكبير اولنمق مستحبدر بالاتفاق واوچ بيرامنده امام اعظم قتنده رفع صوت ايله ذكر بدعتدر
وقضا عرفه ايدنلر ودخى مخالفدر بعضيلر اذان واقامت كبى وتكبيرات امام اعظم مخصوص اوقنديكه زيرا بو نلرده اعلام وارد اولديغيچون اولور جهر
واجب اولمشدر اولاجلدن مقتدى تكبيراتن ايدر واذان واقامت ابو يوسف والامام محمد ديديلركه تكبير هر فرضك عقبنده مطلقا
واجبدر كرك جماعتلو اولسون وكرك سفرى اولسون وكرك جوهره‌ده ذكر ايدر فتوى امامين قولى اوزرنه در وتكبيرات
كيفيتى بودر الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله والله اكبر الله اكبر ولله الحمد ديمكدر بو تكبير ابراهيم عليه السلامدن قالمشدر ديديلر ديوكه حضرت

جبرائيل

جبرائيل عليه السلام قربان جهتندن اولوب كتوردكده حضرت ابراهيم وحضرت اسمعيل عليه السلامى بوغزلمغه مجال ايلدوكى خوفندن حضرت
جبرائيل الله اكبر الله اكبر ديدى حضرت ابراهيم جبرائيلى كوردكده لا اله الا الله والله اكبر حضرت اسمعيل دخى بونى كلدوكنده الله اكبر
ولله الحمد ديدى اول اجلدن واجب قلنمشدر واكر امام تكبير تشريقى ترك ايدرسه مقتدى ترك ايلمز زيرا تكبير صلوتدن صكره اولور بونده
امامه تابع اولنمز حتى امام ابو يوسفدن روايت اولنديكه امام ابو يوسف ايدر بر يوم عرفه صلوة مغربده خلقه امامت ايلدم ايستادم
امام اعظم بكا اقتدا ايلمشدى بن تكبيرى سهو ايلدم اوستادم تكبير ايلدى بودلالت ايدركه امام تكبير تشريقى ايلمسه مقتدى ايلمك
لازمدر ايتمك كركدر زيرا امر عبادتده هر جانكه وجوب ايله عدم بيننده بر شى دوران ايلسه احتياطا وجوب طرفى اخذ اولنور وبر
كمسنه بيرام نمازين قلوركن ايدسنى بوزلسه هما تيمم ايدوب نمازه داخل اولسون اما اكر جمعه نمازين قلوركن ايدسنى بوزلسه ايدست
المق كركدر اكر جمعه يتيشه بلورسه واكر يتيشمزسه اويله نمازينى قلسين وعرفه كونى عرفاتده واقف اولنلره تشبيه طريقيله
بر كانده جمع اولوب طورملرى مكروهدر على الصحيح كافيده ديركه عرفاتده طورمق عبادتدر مخصوص در واندن غيرى بر مسجدده طواف
ايلسه كفر خوفى واردر اندن اوتوريور وحضرت رسول اكرم بر شى منقوردر تعريف ثابت اولمدى پس بونده امتناع جائز دكلدر
وابن عباس رضى الله عنهدن منقولدركه اجتماع وعظ وتذكير ايدى تنبيهدن دكلدر وبو دخى ديركه وعظ وتذكير ايچون اولان اجتماع
محمود بونده وبعضلر ديدى بركه انلر اجتماع استسقا ايچون ايكى ياخود دعا ايچون ايدى الله اعلم وبيرام كونلرنده عادت معتاده اولنان
كرتهنيت عيد ايتمك مشروعدر ديدكلر امام اعظم واصحابندن بو خصوصده روايت يوقدر اما كتب فقهيده‌ده اشبو ذكر جائزدر ولكن
انجق مستحب اولدى ديمشلر زيرا اثرده كلمشدركه اصحاب كرام رضى الله عنهم يوم عيدده بربرلريله ملاقى اولسه تقبل الله منا ومنكم ديرلر ايدى عاديات
مرددر شامده عيد مبارك عليك ديمكلر دروبرم ديارلرده اشتهار بولمشدر ايرامك قوتلو اولسون ديمكلر پس كلام مصرى برو
شاميده معنا بونلرك لفظا ياخود بيرام مباركلكيله دعا بحرده وارد اولمشدر ودخى اوليلرن اولور پس امديكه خطبه اثناسنده
موذنلرك اذكارى تصلية وترضية وتامين ودعا امثالى جمعا منكرا اندر فاسد اولان كلمه‌لر متعلقى لازمدر <u>الرابع والثلثون</u>

الكلام الدنيا بعد طلوع الفجر الى الصلوة وقيل الى طلوع الشمس فانه مكروه افات لسانك اوتوز دردنجيسى فجر طلوع عندن صكره نمازه
دك كلام سويلمكدر زيرا اول مكروهدر وبعض علما قتنده كونش طوغنجه واقع اولان كلامدر ذكر نتيجه‌سى مكروهدر ديديلر
وبو مواضعده سويلمك مكروه اولديغى كبى كولمك دخى مكروهدر <u>الخامس والثلثون</u> الكلام فى الخلاء وعند قضاء الحاجة
فانه مكروه ايضا افات لسانك اوتوز بشنجيسى هلاده وقضاء حاجت قتنده اولان كلامدر تحقيقا بودخى كرو تحكى مكروه
تنزيهيدر وفى الخانية رجل سلم على من كان فى الخلاء يتغوط اويبول لا ينبغى فى هذه الحالة فان سلم عليه قال ابو حنيفه
يرد عليه بقلبه لا بلسانه وفتواى خانيه‌ده ذكر بر كمسنه تغوط حالنده وتبول ايدركن انلره اوزرينه سلام ويرمك لايق
دكلدر اول حالده ايكن سلام ويرمك كركدر اكر انلره اوزرينه سلام ويرلسه امام اعظم ايدر كيشى خلاده تبول ايدركن سلامى دلى
لسان ايله رد ايتموب قلبيله رد ايتمك كركدر وقال ابو يوسف رحمه الله لا يرد اصلا ولا بعد الفراغ وقال محمد يرد بعد الفراغ من
الحاجة امام يوسف ايدر كه اصلا رد مساغ يوقدر ارقدن واخرا صلا رد ولنمازا امام محمد ايدر بعد الفراغ اولدقده حاجتدن
فراغ حاصل اولديغى رد سلام ايدر ديو <u>السادس والثلثون</u> الكلام عند الجماع ايضا مكروه وكذا يكره التحدث فى هذه المواضع
افات لسانك اوتوز التنجيسى حين جماعده اولان كلامدر مكروهدر ومواضع مذكوره‌ده كولمك دخى مكروهدر كلام ايتمك كبى
<u>السابع والثلثون</u> الدعاء على مسلم خصوصا بالموت على الكفر فانه كفر عند بعض مطلقا وعند اخرين ان كان استحسان كفر واما الدعاء

علیه بغیره فلم یکن ظالما فلا یجوز افات لساننك اوتوزیدنجی بر کمسنه یه بد دعادر خصوصا کفر اوزره فوت اولسن دعا
بعض علما قتنده مطلقا کفردر و بعض اخرد وایتده اکر کفری استحسان ایچون ایسه کفردر والا عذاب شدید اولسون ایچون
ایسه کفر دکلدر دیمشلردر اما کفر اوزره موتنه غیریه بد دعا ظلمی قبلیانه قطعا جائز دکلدر وان کان ظالما فیجوز بقدر ظلمه ولا یجوز
التعدی والاولی ان لا یدعو علیه اصلا و اکر ظالم اولورسه ظلمی دکلو بد دعا ایتمك جائزدر و زیاده ایلمك جائز دکلدر و اکر ظالم
نکا هیچ کمسنه بد دعا ایتمك جائز دکلدر و بالجمله ترك بد دعا اولیدر الثامن والثلثون الدعاء للکافر والظالم بالبقاء وحصول المراد
بلا شرط الایمان والعدل والصلاح فانه لا یجوز لانه رضاء بالمعصیة بل تقصیر فی الدعاء علی التوبة والصلاح ورفع الظلم وافات
لساننك اوتوزسکزنجی کافره ایمانه کلمسی ملاحظه سز وظالمه توبه ایتمسی ملاحظه سز و حصول مراد ایله دعا ایتمکدر معصیته رضا و لغو
جوازینه اصرار رضن بونده شریعته مبلکو دعا کافره اسلامه وظالمه توبه وصلاحه وظلمندن دفع قهر اولنمق لازمدر لکن ظالمك
صلاح حمیا غرضی و کافرك اسلامه میل ایدب باداء جزیه اتمسی جنتك جزیه سنك بقاسنه دعا نفس الامرده اعانت مسلمین و کافرك
قبول اسلام اتمسنه رجع اولمغله جائز اولدوغی خلاصه وسائر کتب معتبرده تصریح اولنمشدر بس ظاهرا ظلمی اولیا بر دولتمندك
مسلمینه نفع واعانتی بقاسی ایله بقاسی حصول مرادینه اتمك اوتوزسکزنجی دوزی ذکر اولنان مسئلهدن منفهم اولندوغی وضع ومستنیر در
التاسع والثلثون الکلام عند قراءة القرآن فان استماع القرآن والانصات عند قراءته واجب مطلقا فی ظاهر المذهب وافات لساننك
اوتوزطقوزنجی قرآن اوقنورکن سویلمکدر زیرا قرآن اوقنورکن دکلمك وسکوت ایتمك مطلقا ظاهر مذهبده واجبدر حق تعالی
سورة اعرافده قرآن اوقنورکن کلامدن نهی ایدوب استماعه امر بیوردی قال الله تعالی واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا لعلکم ترحمون لکم
غازده جهرا قرآن اوقنورکن استماع ایدوب کندوکزی کلامدن اسکات ایدکز مظهر رحمت و مغفرت اولهسزدیو امر بیوردی یعنی سز غازده جهرا قرآن
ومتابعت قلسکز او قرآن اوقنودوغی وقتی سز دخی برابر اوقومایوب کلام دخی ایتمیوب سکوت ایدوب اوقنان قرآنی دکلك مجاهد
ایدوب سکوت ایکی یرده کورکدر بری غازده امام اوقورکن بری دخی خطیب جمعه کونی خطبهده لکن فان العبرة لعموم اللفظ واطلاقه
لا لخصوص السبب وتقییده کما عرف فی المحصول تحقیق علم اصول فقهده جمله عبرت وارد در استماع وسکوت ایله امر اصلانده قرائت
اولنان قرآن حقنده ایسه ده کتب اصولده تحریر اولنان اعتبار خصوصیه اولیوب لفظك عمومنه ظاهر مذهب اوزره صلاتدن داخل وخارج جمله
استماع وسکوته وجوبنه اعلام شریعت قرار ویریلدی زیرا عبرت لفظك عموم اطلاقنده در سببك خصوص وتقییدینه دکلدر نتکم
اصولده مذکوردر لکن قالوا من قرأ عند اشتغال الناس باعمالهم فالاثم علی القاری فقط لکن دیدیلر که کمکه عملیله ناسك
عملله اشتغاللری وقتنده قرآن اوقیه پس اکا اوقیانه کناه اولور ومن ابتداء العمل بعد القراءة فلم یتیسر له الاستماع و
الانصات فالاثم علی العامل وکله قرآن اوقنمغه بدء اولنمش قدر صکره عمله مشغول اولسه یا شروع ایدرسه کناهی عمله شروع ایدن
کمسنهیه اولور دیمشلردر وفی التاتارخانیة ویکره السلام عند قراءة القرآن جهرا وکذلك عند مذاکرة العلم والسلام علیهم
فی مذاکرة العلم او اذانهم وهم یستمعون وان سلم فهو آثم وجهرا قرآن اوقیندره و مصاحبت علمیه ایدوب واستماعه مشغول اولنلره سلام
ویرمك تحریما مکروهدر وکذلك علم مذاکره ایدنلره بر کمسه مذکورلره اوزرینه سلام ویرلمز بلکه دکلمك لازمدر لکن سلام
ویرنلر آثم اولدوغی وجهیله صحیح اولان بودر ردی دخی مکروه اولدوغی تاتارخانیهده محیط برهانیدن منقولدر
زیرا قرآن دکلمك فرضدر وکذا عند الاذان والاقامة والصحیح انه لا یرد ایضا فی هذه المواضع انتهی کوره انجلین اذان ویرداقامت
کتورنه سلام ویرمك صحیح اولان سلام ویرمکدر دکلین بو مذکور محلرده سلام ویرمك تحریما مکروهدر تاتارخانیهده سوز اولدی

ویخالفه

ویخالفه فی الرد ما فی الخلاصة حیث قال هل یجب الرد قال لا لانه لو تکلم وافق والمختار انه یجب بخلاف ما اذا سلم وقت الخطبة انتهی وما
خلاصهده خلافنده ذاهب ملابس اولوب دکر خطبه اثناسنده واقع اولان سلامه غیری سنك سلامی ردنه اولنور دیرادیو
مختار اولدوغی ذکر اولنمشدر خلاصه کلامی دخی نهایت بولدی وما فی المحیط السرخسی رحمه الله حیث قال واختار الصدر
الشهید رحمه الله علیه الرد و دخی صاحب محیط السرخسی رده اختیار ایدن صدر الشهید اختیار ایدوب کذا تخفیفا مختار اولان سلامدن
ردی ایلك اوزرینه واجب اولور هکذا حکی عن الفقیه ابی اللیث رحمه الله السلام وفی الخطبة حکایت اولندی که فقیه ابو اللیث دیمشدرکه
خطبه وقتنده اولنان سلام تلاوت ایدرکن ویریلان سلامك خلافنه ملابسه ردی ایدوب تحریر اولنمشدر الاربعون کلام الدنیا
فی المساجد بعد فانه مکروه افات لساننك قرقنجی مسجدده دنیا کلامی سویلمکدر زیرا اول مکروهدر انك نهی حقنده
احادیث صحیحه وارد اولمشدر بو حدیث شریف ابن حبان مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضی الله عنه قال
علیه السلام سیکون فی آخر الزمان فی مساجدهم لیس لله فیهم حاجة عبدالله ابن مسعود رضی الله عنه روایت ایدر عبادیتکه
تحقیقا رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه آخر زمانده مساجدده دنیا کلامی سویلیه شریر قوم کلجکلردر ذکر نظری رحمه الله الشهید
فی نصابلرده دیمکدر ویدخل فیه البیع والشراء الغیر للمعتکف وانشاد الضالة وکراهت جهتیله دنیا کلامندن اولان معتکف
اولمیان مسجد شریفده بیع وشرا یعنی الم صاتی ایدوب ویرتمك غایب اولدیغی تجمع ناسدر دیو مسجد شریفده کلوب
ضایع اولان اشیای بولوب ویره الله تعالی رحمت ایلسون دیمه سیدر نتکم حدیث شریفده وارد اولمشدر سننك منقولدر
عن ابی هریرة رضی الله عنه مرفوعا من سمع رجلا ینشد ضالة فی المسجد فلیقل لا ردها الله علیك فان المساجد لم تبن لهذا بو حدیث شریفی
ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر رسول اکرم ... مسجدده اوازیله طلب ایدر اول اوازی اشیدن کمسنه دیسون
یعنی الله تعالی سکا ویرمسون زیرا مساجد اشیاء ضایعه تخصص ... ایچون بنا اولنمدی بلکه محض عبادت ایچون بنا اولنمشدر دیو
سلوب دیمکدر الحادی والاربعون وضع لقب سوء للمسلم وذکره من غیر ضرورة التعریف افات لساننك قرق برنجی بر مسلم
کم لقب وضع ایدوب ضرورت بولنمقسزین اول لقبله تعریف ایدوب ذکر اتمکدر زیرا نص قرآن ایله نهی اولنمشدر قال الله تعالی ولا تنابزوا
بالالقاب نتکم سورة الحجراتده حق تعالی بیوردی صافیلك بر بریکزه یرامز لقبلر ایله چاغرمیوب ذکر ایتمکز دیمکدر نتکم یهودی ونصاری
اسلامه کلمش اولنلره یهودیت ونصرانیت ایله ملقب ایدوب سن یا مومن فاسق یا منافق دیرسن یرامز فعلدن کمسه
یا دیلك فسقه یعنی جهود ونصارا دیکلر اولکمسه اعانه دخول لنصکو وهو کیم توبه ایدیب ... پس اولور دیمکدر و نهی
سخط الهیه برو تمك وداخل ایدنلر دیمکدر اشارت ایدر واما اللقب الحسن فیجوز اما لقب حسن وضع ایتمك جائزدر بلکه مدح لنه
اهل اولانه مستحبدر الثانی والاربعون الیمین الغموس وهو الحلف علی الکذب عمدا افات لساننك قرق ایکنجی یمین غموسدر
اول ... یمین ... ذکر ... زمانده ... والله اشهدم دیو ... خود
اشهد وکذا والله اشهدم دیو اشتر بو کا یمین غموس دیرلر ویمین فاجره دخی دیرلر اولوکناهده صاحبی اوتا کناهده
طالدیرانده ضمنده ... طالدیر زیرا کبیره نك کفارتی توبه واستغفاردر امام شافعیده یمین غموسده دخی
کفارت لازمدر یمین غموس منعقد الیمین کلا اله اولور والله والرحمن والرحیم وعزت الله وجلاله وکبریاه اوج
وکی اسماء الله وصفات الله در ... اکر ... زمانه یمین ایلسه
غموسدر کبیره در ندامتله توبه واستغفار چوق اتمك اکر کلجك زمانه ایله بر یمین منعقددر بعد الحنث کفارت لازم کلور

Copyright © King Saud University

مخلوقده ان اوز یمین ایلدی یالان یره اندن بحن شیطان ایدکر حضرت آدم علیه السلام ایله حضرت حوایی جنتدن چقارمق ایچون حیله ایدوب
دوستلق صورتنده شول بغدای یمشندن یمین جنتده ایدی قالورسیز بن سزین خیرخواه صدیقکزم دیدکده بونلر ایندیلر سنک سوزک
الله تعالینک بو شریف خلافنده بر سکا یجنه ایناندیلر دیدکده ابلیس ایندی حق سزی جنتدن چقارمق مراد ایدرلر ایچون اول اغجدن یمانه یوندی انده
دوب والله بن سزی سورکم ناصحم دیو صادم دیدیکی بونلر دخی یلان یره اند ایچمز دیو اینانوب اول بغدای بدیلر اول ساعت جنتدن
سورلدیلر و بنده داسرامده یلان یره اند ایچمک منافقلرک منافق ایسه کافردن اشتردر هم مقاملری اسفل جهنمده در نیته حق جل وعلا قرآن
عظیم شانده بیوردکه صحیح منافقلر سنکا ایمان کتورمدیلر شهادتلری دلدن کوکلدن دکلدر دیو بیوردی شهدی بر کمسه مؤمن میدر دکلدر
بلمک استرسه کوره کرکدر که یمین ایدرسه بیکا اولکمسنک دیانتی یوقدر تنکم رسول اکرم بیوردرکه یمین ایدن کمسه البته اوچ عقوبتدن
بر بله معاقب دورد یا دنیاسنده اوغرایوب مالی ضایع اولدیا بدنکه اغرییوب بر عضوی ویاخود اتلف اولدی یا کسنه بری اولمز بلمیوکده
کتمز نعوذبالله بو اولدولت اولدکه دینده کچلک ضرر ماله کلور ویا بدنه کلور اندن اشعد دولت اولدکه دینده کچلک ضرر ماله کلور سعادت
کبری اولدکه دینده مال وبدنده اول وحدیث شریفده وارد اولمشدر کرخ بو حدیث شریفی امام بخاری صحیحنده منقولدر عن عبدالله بن عمر
رضی الله عنه ان رسول الله علیه السلام قال الکبائر الاشراک بالله وعقوق الوالدین والیمین الغموس عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت ایدرکه تحقیق
نبی مکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه اولوکناهلردن برسی حق تعالی حضرتنه شریک قوشمق و ندر بر قتل اولور مراد کافر بالله اولمقدر
ودخی اناسنه واتاسنه عاصی اولمقدر والدافعال غیر واجیده دن کوز ن وادا و مفاید و سوزلرین طوتمقدر ودخی یالان یره اند
ایچمکدر بونلر جمله کباردندر حل حاکم مستدرکندن اخراج اولنمش حدیث شریفدر عن ابن مسعود رضی الله عنه قال کنا نعد من الذنب الذی
لیس له کفارة هو الیمین عبدالله بن مسعود رضی الله عنهمادن روایت ایدوب دیدیکه تحقیقا یالان یره اند ایچمک کنادر لکن اولیالکنا هدر حساب
ایدردوز دیوب شدت اتدر نکنا بر انشدر م بو حدیث شریفی مسلم سنن کبرین منقولدر عن ابی امامه رضی الله ان رسول الله علیه السلام من
اقتطع حق امری مسلم بیمینه فقد اوجب الله له النار وحرم علیه الجنة قالوا وان کان شیئا یسیرا یا رسول الله فقال وان کان قضیبا من اراک ابی امامه
رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیق الله تعالی یمین ایله حق جل وعلا اول کمسنه جهنمی واجب قلور و جنتی حرام قلور دیو اول اثنا د برکمسنه ایندی که
شی قلیل دخی اولورمی یا رسول دیو سؤال ایلدکده بیوردیلر که اگر مسواک اغاجندن بر اغج بداغی دخی اولورسه جنت اکا حرام در دیو
یمین غموسک شدت اثمندن اکنا یردر زیرا یمین غموس بلا نزد شهادتلکی بد ایلدیکیا نزه زیاده بدر وکه ظاهردر بونلر مکفرا اولور شی یوقدر
خواستنده فلاح بولمز دیمک اشاد ندر الثالث والاربعون الیمین بغیر الله تعالی وهذا علی قسمین افات لسانک قرق اوچنجیسی غیری یمین
ایتمکدر اما الاول ماکان بطریق التعلیق فان کان المعلق غیر الکفر کالطلاق والعتاق والنذر وعند بعضهم یکره وعند عامتهم لا یکره قسم اول بو
فعل وترکنده هر بری الله تعالینک غیری بر تعلیق طریقیله یمین ایتمکدر و تعلیق مزبور دخی اگر طلاق وعتاق ونذر کبی کوکل غیری ایسه بعض علما قتنده
مکروه وبعضلر قتنده دکلدر دیمشلر وان کان کفرا لغیر ام ثم ان کان صادقا لا یکفر وان کان کاذبا فهذا من اکبر الکبائر حتی ذهب بعضهم الی انه کفر
مطلقا واکر فلان فعلی اندم ایسه ویا خود ایتمدم ایسه حاشا کافر اولایم دیمک کبی تعلیق کفر ایسه جائز در واینکه امیدرکن ایتکینهایه ایسه اکر بونده صادق
کافر اولمز و الا کبیرا دن در حتی بعض علما دیدیلر که بوشی کفر اولان شیئه کاذبا تعلیق ایدن کمسنه عنددنت ایدرسه ده انجق نسره ده مطلقا
کافر اولور دیدیلر بوکا دلالت ایدر حدیث شریف کرخ م بخاری ومسلم اتفاق اخراج اعتشلردر عن ثابت بن ضحاک رضی الله قال علیه السلام من حلف علی ملة
غیر الاسلام کاذبا فهو کما قال ثابت بن ضحاک رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق رسول الله علیه السلام تحت الشجره بیعت اعتشلردر اولندن
حدیث شریف مبارک لفظ شریفلرندن روایت اتمشلردر جملدن بری بو حدیث شریفدرکه رسول الله بیوردیکه بر کیمسنه که اسلام ملتندن غیری ملته یمین

ایدب دیسه که اگر شویله ایشلرسم یهودی اولیم ویا نصرانی اولیم دیسه حال بوکه یمیننده کاذب اولسه اولکمسنه دیدوکی کبی دیندن کافر اولور
وقول شافعی قتنده اما امام اعظم قتنده تهدیده حمل اولنور و حدیث اخرده وارد در کرج حل ابن داود وابن ماجه سننلرندن
وحاکم مستدرکندن اخراج اولنمشدر عن بریده رضی الله قال علیه السلام من حلف قال انی بریء من الاسلام فان کان کاذبا فهو کما قال
وان کان صادقا فلن یرجع الی الاسلام سالما بریده رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه بر کمسنه اسلام
ملتندن غیری ملته اند ایچسه یلان یره اول دیدوکی کبی اولور یعنی اگر شویله ایشلرسم اولورسم یهودی اولیم ویا نصرانی اولیم یا
اسلامدن بری اولیم دیسه تعلیق ایدن کمسنه کاذب ایسه اسلامدن بری اولور یهودی ونصاری اولور واگر صادق ایسه
اسلام سالم ایکن رجوع ایلمز اولکمسنه کبی تمامیله اسلام اوزره دکلدر دیمکدر بو حدیثلرده اندا ایتمک کوکدر صحابه علما شونلر اتفاقا ایتدیلر که
اند اوزره نکارتر یمین واردر دیدیلر ابو حنیفه وامام احمد دخی بونلر اوزره در وبعضلر ایدر بویمین اشته دیو کمکانت
اولمز بو قول شافعی کدر ومالکیک ومدینه اهلینک قولیدر دیمکدر حل بو حدیث شریفی حاکم مستدرکندن بو عبارتیله
نقل اولنمشدر عن ابی هریره رضی الله قال علیه السلام من حلف علی یمین فهو کما حلف ان قال هو یهودی فهو یهودی وان قال هو نصرانی
فهو نصرانی وان قال بریء من الاسلام فهو بریء من الاسلام ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا رسول اکرم صلی الله علیه السلام
هر اولکمسنه بر امری اسلامدن بری اولیم ویا یهودی ونصرانی اولیم دیدوکی کبی یهودی وکافر اولور اگر صادق ایسه آثم معاصی
سالم اولدوغی حالده اسلام عودت ایلمز بو دلیلری ایراسته لال اتمشلردر بو اسلامدن غیری بر ملتده کاذبا حلف ایدن کمسنه
دیدوکی کبی اولور دیمکدر وهذا الحدیث تدل علی ان تعلیق الشیء بما هو کفر کاذبا کفر مطلقا والحنفیة قیدوه بما اذا لم ینو الیمین والا فیکفر
لا کفر ماضیا او مستقبلا لکن جمهور حنفیه بو احادیث مذکوره تهدیده حمل اتدیلر کفر اولان شیئه کاذبا تعلیقک ایجاب کفری عبارت
بن ایتمک بل تعقیدا اعتقد ویمین نیت اتدوکی تقدیر اوزره کفره تعلیق ایدوکی شی کوره فلان فعلی اندم ایسه یهودی اولیم دیمک کبی
ماضی اولسون وکرکه فلان فعلی اشلر ایدرسم دیمک کبی مستقبل اولسون یمین اولوب کفر اولمسنه ذاهب اولمشلردر کرمذهبده
فی مانان المختار للفتوی بودر زیرا کفارت عبادتدر صوم ایله دخی کفارت اولور اگر عبادت اولمسه صوم ایله کفارت جائز اولمزدی
ودخی یمین الله یه نذر بله مشروعدر بو یمین ایله جزا شرط تعلیقیدر مثلا ان دخلت الدار فانت حر فانت طالق دخی بونلره مشابه اولدی
یمین دکلدر لکن عند الفقهاء معنی یمین تسمیه سی یمین بالله ایله حاصل اولان شی بونکله حاصل اولدیغیچون حتی برکمسنه یمین ایلمز
دکیو یمین ایلسه بعده طلاق وعتاق مثلا تویره یمین ایلسه حانث اولور و یمین ایلمک اگرچه کتاب وسنت ایله مشروعدر لکن تقلیل
تکثیر یمین اولنمق راجحدر کدکه حق جل وعلانک اسم شریفنک حرمتی هتک ایلمک واقع اولور وبعضلر قتنده حق سبحانه وتعالینک
غیری ایله یمین مکروهدر زیرا نبی علیه السلام ایدر من کان حالفا فلیحلف بالله اولی یمشلر واهل شرع قتنده یمینک انواعی واردر
قسم یمین وحلف وعد وعهد میثاق وایلادر والثانی ماکان بحرف القسم فهذا کبیرة یخاف منه الکفر ویمینک ایکنجی قسمی کیمسنه برشینک
فعل وترکنده هر بری الله تعالینک غیری بر قسم طریقیله یمین ایتمکدر کبیره در وخشیت کفر واردر ورسول اکرم علیه السلام
بو بابده اشد تهدید بیوردیلر طب طبرانینک مسندندن اخراج اولنمش حدیث شریفدر عن عبدالله بن مسعود رضی موقوفا
انه قال لان احلف بالله کاذبا احب الی من ان احلف بغیر الله صادقا عبدالله بن مسعود رضی الله عنهمادن مرویدرکه الله تعالینک غیریله
صادقا یمین ایتمکک کناهی زیاده در التهرب یالان یره یمین ایتمکک کنا هندن وتحقیقا یالان یره الله تعالی یه یمین ایتمک بکا سوکلودر
الله تعالینک غیریله یمین ایتمکدن دیمشدر [illegible] بو حدیث شریف دلالت ایدر ت جب حل امام ترمذی وابن حبان مسندلرندن و

Copyright © King Saud University

حاكمك مستدركنده اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رضه انه قال سمعت رسول الله عليه السلام يقول من حلف بغير الله فقد كفر او اشرك
عبد الله بن عمر رضي الله عنه دن روايت ايدر كه تحقيقا بن اشتدم رسول الله عليه السلام ايدر دي هر كم كه الله تعالى حضرتندن غيريه
اند ايجسه تحقيقا كافر اولوب الله تعالينك غيري اولو واردر ديو اعتقاد ايدجك اولورسه والا كفر فعليله فعل شروع ايلسه
ويا خود اتو منتشر اولسه وبالجمله انلره متابعت قلماغله كمره مشركلر دندر وشايستهدر نا سفر ايدوكه مغرور ديمكدن خبر در خ م
بو حديث شريف بخاري ايله مسلم اتفاقي سنيلر دن منقولدر عن ابن عمر رضه رسول اكرم عليه السلام انه قال ان الله ينهيكم ان تحلفوا بآبائكم من
كان حالفا فليحلف بالله او ليصمت عبد الله بن عمر رضي الله عنهما روايت ايدركه رسول اكرم ايله بر كون بر صحراده بابام ملاقات اولديكم بر قاج دعم
سويلر شوردر ايدي وانلر بابالرينك اسملرين يمين ايدرلر ايدي رسول اكرم تحقيق انلره خطاب ايدوب بيوردي كه باباكوزه يمين عملك نهي
بعضى يمين ايدرسكز الله تعالى حضرتنه يمين ايدك ويا خود سكوت ايدك تحقيق الله تعالى سزي بابالركزه يمين ايتمكدن نهي ايدر خ وهد
شريف ابن ماجه سننكدن اخراج اولنمشدر عن بريدة رضي انه قال سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم رجلا يحلف بابيه وقال عليه السلام
لا تحلفوا بآبائكم من حلف بالله فليصدق ومن حلف له بالله فليرض ومن لم يرض بالله فليس منا بريدة رضي الله عنه روايت ايدر تحقيق
رسول اكرم عليه وسلم بيوردي الله تعاليه يمين ايدنكز صادق اولد وعكز ده يمين اتسون وانوكنه واجون يمين ايدنكه راضي اولسون
اللهم راضي اولميان رحمت مغفرته مستحق اولمز بيوردشلرسن امدي اندن ايجه الا اللهم اند ايجك ودخي اند ايجمك الا كوجلك اولد وعكزه حالده
اند ايجك ديمكدر عبارتدر الرابع والاربعون كثرة الحلف ولو على الصدق آفات لسانك قرق دردنجيسي كوجلك بره جوق يمين
ايتمك بيانندهدر قال الله تعالى ولا تجعلوا الله عرضة لايمانكم ولا تطع كل حلاف مهين تنكم حق جل وعلى سوره بقرهده اوسطنده بيوردر
يعني سوز الله تعاليه اند ايجمكلكى دقو وطوب علت ايدينمك كر قصد الله انديجر سوزدخي انيء علت ايدينوب قرنكزده نسلوب
انلرمان قلعي ترك ايمكدن نهي اتمشدر بوايتك سبب تولي بو ايديكم عبد الله بن رواحه انديجديكم كوبركوسي بشير بن نعمانه
سويلمه واوينه وارمه جنكم دعوت قلمه لور دايديكم بكا اولحلالدكم اندم اوزره طوروب انديمي صيميم دده حق تعالى بو ايت
كوندرلدي وب اني بوييلديمكدن نهي ايدي نذر بركمسه فلانكمسنه ايله سويلشميوب سلام ورميم ديو يمين ايلسه اول كمسنه
يمين اوزره اولمقدن حانث اولسى افضلدر وحانث اولدقدنصكره كفارت ايله سن ويا خود بركت اندن ايجوب والله
نوتون ايجميم ويا خود بوكون اويله نمازيني قلميم ديسه اولكمسنه بر واجب اولوركه توتون توكيكر عنده نابت اولوب
بردخي ايجيب واما اويله نمازيني ادا ايدوب اند ايجون كفارت ايليه وايت اخريده سوره نون ده اطاعت ايتمه وهر انده
قسم ايدر حيبي بر كمسنه ولمى بن مغيره در كه يالان ير جوق يمين ايدر ذلك اند نوغمان براولمز بيوردر بو معنايه دالدر
اولان حديث شريفدن بري بودر كه حب ابن حبان سنندن اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رضه انه قال عليه السلام انما الحلف حنث
او ندم عبد الله بن عمر رضي الله عنه روايت ايدر كه تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيوردي سزين يمينكز ايكيدن خالي دكلدر يا
يا اثيمه الفقر راكدر مستلزم ذنوب ولا يمينك ندامت ومندن كوزران اندن هذر اتمك كركدر ديمكدر اشارتدر ط طبراني نك معجم اوا
نقل اولنمشدر عن جبير بن مطعم رضه انه افتدى يمينه بعشرة الآلاف ثم قال ورب الكعبة لو حلفت حلفت صادقا وانما هو شيء افتديت به
يعني جبير بن مطعم رضي الله عنه بر كمسنه كاذبا اون بيك درهم دعوا ايلدي وبينه دن عاجز اولمغله يمين طلب ايلدكده يمين ايجوب
اون بيك درهمي ويردكدنصكره ديدكم حضرت رب الكعبه حقيچون اكر يمين ايتسم يمينمده صدق ايمش اولوردم لكن اسم الله خطيم
قصد ايدوب بو مبلغ فدا ايتدم ديمشدر وعن اشعث بن قيس رضي انه قال اشتريت يميني مرة بسبعين الفا واشعث بن قيس رض

الله عنه

رضي الله عنه تحقيقا ايدر كه بن يمين ايجمكي بر كره يتمش بيك درهمه صاتون الوب اشتري ايتدم ديمشدر اعلم ان الحلف بالله تعالى
صادقا فاما ليس بلا خلاف وقد فعله عن نبينا عليه السلام وعن الصحابة والتابعين رضي الله عنهم اجمعين ولكن اكثاره
مكروه لما سبق من الاية والحديث معلوم اولسونكه يمين صادقه جائزدر بلا خلاف حضرت رسول اكرم عليه وسلم دن
واصحاب كرام رضي الله عنهم اجمعيندن وتابعين رحمهم الله تعالىدن صادر اولمشدر ولكن يمين چوق ايتمسي مكروهدر نتكم سابقا كجدي
ايات ايله واحاديث ايله فمن ابى من سلف رحمهم الله انما على الاتقاء من النهمة وعلى ان لا يدعوا الى تكثير الحلف وعلى تعظيم امر اليمين وتخافا في
الناس عن النفوس اشد الخوف ونحوها بس اسكى اصحاب كرامدن وسلف صالحيندن رحمهم الله نقل اولنان يمينلرندن فداء ايدر
دكلو تهمت اوزره اولمقدن اتقا ايتدكلريندن حل اولنور ويا خود يمينك تقليلي تكثيرندن اولى اولدوغي تكثير حلفه داعي
ولمسندن موفق ايجوندر ويا خود يمين غموسدن خلق زياده خوف وحذر اتسونلر ديو امر يمينك اعظم وجنبتني اظهار اولندو عند
محمولدر الخامس والاربعون سؤال الامارة والقضاء فانه لا يخل كسؤال المال آفات لسانك قرق بشنجيسي امارت وقضا طلبنده
وسؤال سؤال مالكبي حرامدر واكر سؤال سز وطلبسز وشفاعتسز اولورسه رخصت جهتندن مختار اولان اولدكه
قبول ايدنك جوازيدر خ م بو حديث شريف بخاري ومسلم اتفاقي سنن صحيحلرندن اخراج اولنمشدر عن عبد الرحمن
سمرة رضه انه قال لي رسول الله عليه السلام يا عبد الرحمن بن سمرة لا تسأل الامارة فانك ان اعطيتها من غير مسألة
اعنت عليها وان انت اعطيتها عن مسألة وكلت اليها عبد الرحمن بن سمرة رضي الله عنه روايت ايدر تحقيقا رسول
اكرم عليه وسلم بكا خطابا بيوردي كه يا عبد الرحمن امارت يعني قاضيلق طلبي سندن وقوع بولمسون اكر طلبسز ويرلورسه
من قبل الله اعانت بولورسن والا طرف الهيدن اعانته مظهر اولميوب معين ونظير سز قلورسن ديمكدر د ت بو حديث
شريفي ابو داود سننكدن وترمذي صحيحندن روايت اولنمشدر عن انس رضي الله عنه عن النبي عليه السلام انه قال من
ابتغى القضاء وسأل فيه شفعاء وكل الى نفسه ومن اكره عليه انزل الله عليه ملكا يسدده انس رضي الله عنه روايت ايدر
تحقيقا رسول اكرم عليه وسلم بيوردي حق جل وعلا حضرتي قاضيلق طلب ايدوب بر جماعتي شفيع اتخاذ ايدن كمسنه اعانت
ايتمز واكر اول قضاءه رضا ايله قبول ايتمين قاضينك اوزرينه بر ملك كونده ردا صابت صوابي واحكام قضاني كا ملك ايله
الهاما فلارينو منشار نني هذا قال بعضهم لا يجوز قبول القضاء باختياره امدي بو حديث شريفدن ناشي بعض علما
اختيار قضا قبولنك عدم جوازينه ذاهب اولمشلردر اولا جلدن سلف صالحين قضاء قبولندن فرار ايلديلر وابندي
الى امور عظيمه عذاب ايلديكي حتى امام اعظم حضرتلري رحمة الله عليه حبس وضرب اختيار وقضا قبول ايتمدي و
كتب فروعده شروط قضاياء مطالعه ايدنكمسنه صعوبت قضا معلوم اولور ديمكله طالب اولمق دكل بلكه اولدخي قبولندن ابا
وفرار قلوردو والمختار جوازه رخصت ان كان بلا سؤال ولا طلب ولا شفاعة والعزيمة تركه وكذا الامارة ووجه انهما
فعلا جدا قلما يقدر الانسان على رعاية حقوقهما لكن مختار اولان طلبسز وسؤال وشفاعتسز اولديني جوازيدر زيرا قضا افضل عبادتدندر عالم اولوب
حق اوزره اولانلر خلقك بيولك قضاسيدر جاهل ومرتشي اولانلر بوسبيدندر كه امام جلال الدين سيوطي رحمة الله عليه جوامع الكلم
نام كتابنده ايدر هيچ احد تعالى اغرنده اولان طفلارينك تسبيحي بودر كه شكر ايدرم بري خدا وسكا نيراتيق ايتدوب جاهل ومرتشي وظالم
وفاسق قاضيلردن ايتمدي ديو ذكر ايدرلر اما رخصت وعزيمت قضا وامارتده هر بر ينه صالح كمسنه نك وجودي وقتنده هر بري عدم
بولدر ووقت مزبورده عزيمت عدم قبول اولدوغنك وجهي ايكسي بر جملة ثقيل ولغو مغلطيني افاده ده غايتده اشكال اولدوغيدر

Copyright © King Saud University

وقاضیك درق وكفايتی اهلیتك وصدمتكاديتك كفايتی فی الحجر بيت للالدندر دیز اول عامه ناسك مصلحتلری ایچون نفسنی
حبس ايتمشدر واكر كفايت اولمزسه همان جائزدر اموال ناسه طمع ايليه اولاجرت ديدلر كه پادشاهلر اولان اولدر كه قضاء مالاد
اولوب طمع اولیان كمسنه اعطا ايليه تا كه اموال ناسه طمع ايليه دت بو حديث شريف ابوداود مرويدرندن وترمذينك مسندندن منقولدر
عن ابی هريرة رضی الله عنه انه قال عليه السلام من ولی القضاء او جعل قاضيا بين الناس فقد ذبح بغير سكين ابو هريره رضی الله
تعالی عنه روايت ايدوب دركه تحقيقا رسول الله صلی الله عليه تعالی عليه وسلم حضرتلری سعادتلريله بيوردیكه بين الناس قاضی قلنان
عذاب شديد ايله بچاقسز بوغازلنمش كبيدر معلوم اولدكم قتل ايكی قسمدر بر قسمی آلت ايله در و آلت ايله اولان قتل آلتسز اولاندن قيلندن
اسهلدر پس قضاده خطر وصعوبت اولدوغی جهتدن حضرت رسول اکرم انی قتلك اصعبنه تشبيه بيوردی وجائزدركه فقد
ذبح بغير سكين قولندن مراد شرعلری الت خصوصيله قتل اولندیغی ديمكدر بو حديث شريفك اشارت لطيفه‌سی بوقدر هله جمله‌دن
بری بودركه اصحاب سننك اربعه روايت ايدلركه قاضيلر اوچدر ايكيسی جهنمده وبريسی جنتده در برقاضيكه حقی بلوب وحقله حكم ايليه
اول اهل جنتدر اما جهنمده اولنلری اول قاضيدركه حقی بلوروبنه علم ايله عمل ايتميوب مقتضای شرع شريف اوزره حكم ايتمزلر
بلكه رشوت هديه‌لر اخذ وباب ملوك وامرايه واروب كدرلر وتحصيل صلاح واجتناب مظالم عباد ايتمزلر واكر رشوت الوب ظلم ايلدلر
نعوذ بالله تعالی كافر اولورلر وبری دخی اولدركه جهنمده در پس حضرت رسول اکرم خبر ويروب بيوردیكه جهل وجور ايله حكم ايدنلر
اهل نار اولدقلرندن ذكر اولنان اوچ بولك قاضی بر بو حديث شريف شاملدر صح احمد بن حنبل سننكدن وابن حبان مسندندن
اخراج اولنمشدر عن عايشة رضی الله عنها قالت سمعت رسول الله صلی الله عليه وسلم يقول ليأتين علی القاضی العدل يوم القيمة ساعة يتمنی
انه لم يقض بين اثنين فی تمرة قط حضرت عايشه صديقه رضی الله عنها روايت ايدر الله حقيچون تحقيق رسول اكرم عليه وسلم بيوردی
قاضی عدل اولانه قيامت كوننده شول سؤالدن بر وقت اولور كه كاشكی نوبتك دنياده مدت عمرمده ايكی كمسنه مابيننده برخرمايه حكم
ايتمش اوليدم ديو حسرت ايله ندامت وملامت چكر بونده سبب ايله مستبعد تغيير در زيرا حاكم عادل ايله خرما ايله تعقيددن مراد مبالغه
ايچوندر پس ايمدی حال قاضی عدل بويله اولنجق حاكم جائرك احوالی وعاقبت مآلی نيجه اولمقدر بر قاضيكه ظاهر راضی وحقه منقاد
اوله نهايت نفس كه درقاض فی الجنة وقاضيان فی النار خبری بوكا دليلدر ورشوت ايچون ظلم مرتكب اولنلرك امور عاقبتلری
بدحالدر ديمكدر طط طبرانينك معجم كبيرندن روايت اولنمشدر عن عوف بن مالك رضی ان رسول الله عليه السلام قال ان شئتم انبأتكم عن الامارة
وما هی فناديت باعلی صوتی وما هی يا رسول الله اولها ملامة وثانيها ندامة وثالثها عذاب يوم القيمة الا من عدل وكيف يعدل مع اقربيه
بو حديث شريف عوف بن مالك رضی الله عنه روايت ايدر تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيوردیكه عوف بن مالكه خطابا والله عاقبتلری
بالمجلس وشنوده ديدكم بر ولايت اوزره قاضی وپابك اولوب حكم صاحبی اولنلرك احوالندن سنه خبر ويره يمی ديدكلونده اول مجلسده عوف
رضی الله عنه صوت اعلا ايله ندا ايدوب يا رسول الله انلر نه ترتيب اوزره اولدقلرنده خبر ويرك ديدكده رسول اكرم بيوردیكه امارتك
اولی ملامت ايكنجی ندامت اوچنجی عذاب ايسه اقربا ومتعلقات صاحبی اولنلر بعيددر ديو بيوردی مسلم ح بو
حديث شريف صحيح بخاريدن اخراج اولنمشدر عن ابی هريرة رضی عن النبی عليه السلام انه قال انكم ستحرصون علی الامارة وستكون ندامة يوم
القيمة فنعمت المرضعة وبئست الفاطمة ابو هريره رضی الله عنه روايت ايدر تحقيق رسول اكرم عليه السلام بيوردیكه بكلك مراد
حد افتشو طلب ايدب اولسكوز كركه بكلك اوزرينه زارنك كسريه وتحقيرجائزدر وانك نباتی رسول كسنه ايچون كه اول منصبده
امر اوزره عمل ايليه وانصاف وعدالت كوزتميه اول بكلك بقيه ندامت اولسه كركدر قيامت كوننده فنعم المرضعة ديدك اولان نسبت

وعزل

وعزل والم براه فاطمه در بكر نسبت اوزره عورتدر ديمكدر فاطمه بونده اوغلانی سوددن كسن عورتدن عبارتدر پس حضرت رسول اكرم صلی
الله عليه وسلم ولايت امرنی عورته تشبيه بيوردی امدكدر حظ ولذت كوردركه بكلك دخی انواع لذتلی فائده ومنافع غيرباقيه
دنيا زائره ذاهبه دن بك اولان كمسنه وصول بولمغه باعث اولور وفاطمه كه سوددن منقطع اولوب قالندر سود ويرمزاو
اوغللری وقولری فرياد وفغان ايدرلر هيچ التفات ايتمز پس بوت دخی اوديك انواع لذتلر ايله متلذذ واصناف منفعتلر ايله منتفع
ايكن اولوم كلوب كشيدن اول منافع ولذات قطع ايدرسر وحسرت وندامت ايمك اوزرينه باقی قالور دو ولذته حسرت وندامت اوله
لذات ايله سرور اولمق وانك حصوليله مغرور اولمق شان عاقل لايق دكلدر پس قاضی وپاك اولانكمسنه لازمدر كه رافتن ترتيب
رعايا سنی الله عهد امر يرور سولك محمد حكم بيلوب متصرف اولر تاكه قيامت اسيلرندن الله تعالينك عرش اعلاسی كلكسنده كوكلنمه
پس اسی بو حديث شريفده قبول امارتده مدح وذم صفا والم بولنور دا ابو هريره ايدر كه بر كون رسول اكرم حضرتلرينه ديدمكه يا رسول
عبر بلوی قلدو علمی كمی دی بيت المالك بعض ابولری اوزرينه عامل قلسن ديدكده بو حديث شريفی كرم ايتمشدر مد احمد بن حنبل مسندندن
منقولدر عن ابی هريرة رضی الله عنه عن النبی عليه السلام انه قال ما من امير عشيرة الا يؤتی يوم القيمة مغلولا لا يفكه الا العدل ابو هريره
رضی الله عنه نبی عليه السلامدن روايت قلور تحقيقا بيوردی ناسك اون كمسنه نك مصالحنه متولی اولان قيامت كوننده الری بويننه
بغلو كتوريلور ومزاله ابدين بيلری فصل اولمغه جوز بيكدر طط طبرانينك معجم كبيرندن واوسط وصغيری اولان مسندلرندن
اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضی رفعه ما من رجل ولی عشرة الا اتی به يوم القيمة مغلولة يده الی عنقه حتی يقضی بينه وبينهم
عبد الله بن عباس رضی الله روايت ايدر حديث مرفوعدر نبی المحترم صلی الله عليه وسلمدن بر آدمكه اون نفر كمسنه‌يه باش يعنی والی
اولورسه قيامتده الی بويننه بغلو كتوريلور دنيا بينلرنده عدالت واداى ايسه الی بندندن متخلص ايدرلر واكر جور وادا ايسه الی
ابدا بغلو جهنمه ادخال اولنور امدی احوال الامارت وكار طالب ومتصدی اولان ولات حكم حكومتده روز قيامتده بو وجهله معلقدر
قضا اولنجيه دكين ندامت چكرلر لكن بوشول ماكلوددر مغرور لودكه عجب الامور دكلردر لذت حكومتده مسرور واولورلر
واجرای حقدن تغافل قلورلر وتحصيل امارتده سيم وزر خرج ايدوب جد وجهد ايلروسعی كوشش ايله قاضی وبك اولورلر
حلال وحرام فكر ايتمزلر وطريق استقامتدن عدول ونحصولده قالمزلر بلكه منهم طبيعتی بغلوب هرمن يزيددر لو بوندن
خورشيد عدالت كندولره تونودرصالمز وغفلتدن ظلم وبال وفالمشلردر دريای حرص وطمع طالمشلردر كرانلره حق
جل وعلادن توفيق نور توسراقبال البزحال مشكلدرپس بو مقوله اهل امارت بكلك ونفر كمسنه كام اولنان ارباب
حكومت ايچون عاقبت استلزام ملامت مقرردر امدی حاكم سلامت عدالتده در ديمكدر عباراتندر وكون تركهما عرع
ان وجد من يصلح لهما غيره والا فعليه القبول لانهما فرضا كفاية قضا ايله بكلك ايلمك ايله خطر وصعوبت اولدوغندن
اونوری تركه اولمدر رجحن سنده اصلح وصالح وغيريندن افضل واولی اولان كمسنه بوجهه اولنجق واكر كندودن غيری ادخر
اولورسه انكسنه دخی قبول ايتك اوزرينه فرض اولور انكدن غيری اولمغله عباد الله ك باخود اقتيار ايله ايلمسی حقوقی
ضياع اولمغ ايچوندر زيرا هركسه موقف وهدرليدوب اجتناب ايليلر امور مسلمين معطل قالوردی احوال عباد بلامشكل
اولوردی وجهال واراذل ايله دكن اشلردی پس مدكی قاضی لعقد بر ظالمدن مظلومك حقنی خلاص ايتكله عدل وعدالتی سبب
معفرت اولور زيرا قضا اجماع علما ايله فرض كفايه در دنيوده ايكی خصمك ما بينلرنده حق عدل ايله قضا ايلمك اقوی اولان فرائضدندر
وافضل اولان عباداتدندر السادس والاربعون سؤال توليت الاوقاف نه كونه سؤال القضاء دافات لسانك فرق التنحی توليت

اوقافی استمکدر اولابه قاضیلق استمک کبیدر و سؤال قضا کبی اولدر امدر قال ابن الهمام رحمه الله علیه قالوا الاولی من طلب
الولایة علی الاوقاف کمن طلب القضاء لا یقلد ابن همام رحمه الله علیه ایتدی اوقاف اوزرینه ولایت طلب ایدنلر تولیت اوقاف ویرلمز
نتکم قضای طلب ایدن تقلید اولنمز انتهى زیرا اوقاف اوزرینه تولیت طلب خیانت وعلامت مال اوقاف اکل وبلع تحریینه امارتدر
عیاذا بالله عن ذلک **السابع والاربعون** طلب الوصایة زیرا آفات لساندندر یعنی طلب وصایت دخی آفات لساندندر نتکم حدیث
شریفده وارد در **حدیث** امام مسلم وابو داود مسندلرنده ومالک مسندکنده روایت اولنمشدر عن ابی ذر رضی الله عنه ان قال رسول
الله صلى الله علیه وسلم یا ابا ذر انی اراک ضعیفا وانی احب لک ما احب لنفسی لا تأمرن علی اثنین ولا تلین مال یتیم سبب ورود حدیث
بودر که ابو ذر روایت ایدر که سلطان الانبیا صلى الله علیه وسلم حضرتلرینه دیدم که یا رسول الله غیریلری قلدوغک کبی بنی دخی
بیت المال بعض عمالی اوزرینه عامل قلمزمسن دیدکده بو حدیث شریفی بیوردی یا ابا ذر تحقیق بن سنی نفسکده ضعیف گوررم
ورعایت حقوقده ضعیف گوررم وتحقیق سکا دخی [illegible] ایکی کمسنه اوزرینه
امیر اولمقدن صقن ایکی اعدادن زیاده نک اوزرینه امیر ووالی اولمقدن نهی اولنمشدر [illegible] یتیم مالنه ولی
وصی اولمقدن صقن [illegible] قال اصحابنا رحمهم الله لا ینبغی للرجل ان یقبل الوصایة لانها امر علی خطر لما روی عن ابی
یوسف رحمه الله قال الدخول فی الوصیة اول مرة غلط والثانیة خیانة والثالثة سرقة وعن بعض العلماء لو کان
الوصی عمر بن الخطاب رضی الله عنه لا ینجو عن الضمان قاضیخان ایتدی ادم لایق دکلدر که عاقل اولان کمسنه وصایت قبول ایلیه انکچون که
وصایت بر امر خطرناکدر امام ابو یوسف رحمه الله علیه دن روایت اولندیکه وصایت اول امرده خطا وایکنجیده خیانت اوچنجی
[illegible] وبعضلر قتنده اوچنجیسی خرسزلقدر [illegible] وبعض علمادن منقولدر که اگر وصی اولان کمسنه عمر بن الخطاب
رضی الله عنه اولسه بیله ینه ضماندن خلاص اولمز دیمشلردر وعن الشافعی رحمه الله لا یدخل الوصیة الا احمق او لص انتهى وامام
شافعی رحمه الله علیه دن روایت اولندیکه احمق یعنی عقلسز ویاخود حرامی اولیان کمسنه وصی اولمز دیمشلر قاضیخانک دخی
آخره ایتدی فهذا قیل اتقوا الواوات نتکم دینلدیکه بعض عارفین اول حرفی واو اولان امورلردن فورقک فلا صوصی
ذوات واو اولان وکالت وصایت ولایت اتقا ایدین دیمکدر زیرا مال ایتام اکل وبلع اتمکدن بغایت صقنمق گرکدر حق
تعالى بو قولنده یتیم مال ایتامدن منع ونهی ایلیوب بو ایت کریمه‌یی رسولنه انزال قلدی کما قال الله تعالى ولا تقربوا مال الیتیم الا
بالتی هی احسن یعنی اول مال ایتامه یقین اولمان [illegible] حضرت رسول اکرم علیه السلام بیوردی
هر کیمکه مال یتیمی یسه قیامت کوننده انک قرنی ایچنده نار ویلان وعقرب طلو اولسه گرکدر قرآن مبین دلیلدر لقوله تعالى
کما قال الله ان الذین یأکلون اموال الیتامى ظلما انما یأکلون فی بطونهم نارا وسیصلون سعیرا یعنی تحقیق شونلر که مال
ایتامی ظلمیله یرلر [illegible] جهنم اتشی طولمشدر [illegible] جهنمه واصل اولورلر دیمکدر
حکایت روضة الاسلام نام کتابنده ایدر که حضرت عمر رضی الله عنه خلافتی زماننده برکسنه وفات ایلدی قبرینی
قازمغه باشلدیلر فی الحال قازیلان یردن یلانلر وچیانلر ظاهر اولدی وبالجمله یدی یرده قازدیلر قازدیلر
یدیسنده دخی یلانلر وچیانلر ظاهر اولیجق حضرت عمر رضی الله عنه حضورینه واروب احوالی تقریر ایلدیلر حضرت
عمر ایتدی وارک اول قازیلان یره دفن ایدک زیرا بو کشی مال یتیم یمشدر دیو [illegible]
دی یلانلر وچیانلر اوله دیدی اول کمسنه‌نک اوینه واروب احوالی سؤال قلدیلر مگر بر یتیم بیچاره‌نک وصیی اولمش

واولادیم

واولادیم بیدر ماله مالندن ایچی بنی ایچریمی بنی اولسبیله حق جل وعلا انک قبرینی [illegible] یلان [illegible] واول
کمسنه‌نک وارثلری واروب اول بنی ایچریه صاحبنه ویردکلری کبی حکمت ربانی ایله اول یلانلر وچیانلر غایب اولدیلر
امدی مال ایتامی ضایع اتمکدن بغایت حذر اتمک گرکدر **والثامن والاربعون** دعاء الانسان علی نفسه وتمنی الموت آفات
لساندندر یعنی کشی برضرر دنیوی اصابتندن اوتوری موت تمنی ایتمسیدر قال الله تعالى ویدع الانسان بالشر
دعاءه بالخیر وکان الانسان عجولا نتکم حق جل وعلا سوره بنی اسرائیلده بو ایت کریمه‌ده بیوردی یعنی انسان خاطرینه گلن [illegible]
عاقبت اتمک سوزین مسارعت اوزره عجول اولمغله برضرر دنیوی اصابت ایلدکده تحمل ایده میوب غضبندن نفسنه ومالنه
واهلنه شر ایله دعای خیر ایله دعا اتدکی کبی ایدر دیمکدر اما اکثر مفسرین ایدرلرکه ادم اغلی [illegible]
[illegible] دعا قلقده [illegible] شر ایله دعا قلقده ایله [illegible] اولمشدر صبری یوقدر واگر [illegible] دعا
قبول اولدوغی [illegible] دعاوی دخی ایله قبول [illegible] اولوردی اما حق جل وعلا فضل وکرم لطفندن شر اوزره
اولان دعاوین قبول اتمز وخیر اوزره اولان دعاوین قبول ایدر [illegible] عبادتدن وتمنی موتدن نهی متضمن اولان
احادیث نبویه‌دن بریسی بودر که **صح الستة الا مع** بو حدیث شریف اصحاب محدثینک الی مسندلرنده تخریج اولنمشدر یعنی
بنک مسندلرنده دخی بخاری ومسلم وابو داود وترمذی ونسائی وابن ماجه دن اخرج ایتمشدر [illegible] بو عبارتیله منقولدر
عن انس رضی قال علیه السلام لا یتمنی احدکم الموت بضر نزل به فان کان لا بد فاعلا فلیقل اللهم احینی ما کانت الحیوة خیرا لی
وتوفنی اذا کانت الوفاة خیرا لی حضرت انس رضی الله عنهدن روایت اولندی بو عبارتلرکه تحقیقا رسول اکرم صلى الله
علیه وسلم بیوردی سزدن بریکز ضرر دنیوی اصابتندن ناشی اولوم تمنی اتمسون [illegible] کندوی منع ایده میوب
اولوم تمنی ایدرسه پس دیسونکه یا رب اگر بکا حیات خیرلوسه بنی احیا ایله واگر وفات خیرلوسه بنی اماته ایله دیسون
بو رمز **خ** بو حدیث شریف بخاری صحیحنده منقولدر عن ابی هریره رضی الله عنه ان رسول الله علیه السلام قال لا یتمنی
احدکم الموت اما محسنا فلعله ان یزداد واما مسیئا فلعله ان یستعتب ابو هریره رضی الله روایت ایدر که تحقیق رسول الله بیوردی
سزدن بریکز اولوم تمنی ایلمسون زیرا حق تعالى حضرتلرندن نائل اولان مشاق عدم رضادندر زیرا انسان ایکی حالیدر
اگر بو صالح کشی اولیجق اولورسه اول کمسنه حیاتنده اولمغله کناهندن دونوب توبه ایدر الله تعالى نک رضاسنی طلب ایلیه حالی
صلاح عمل تبدیل قلور [illegible] موضع تقلیدن [illegible] بس یوندن معلوم ومفهوم اولدی بودر که
نسا دنیاده کندوده واقع اولان مصائب وشدائد ایچون تمنای موت اتمک مکروهدر وبعضلر [illegible] موت طالب اولان
[illegible] کمسنه دربری شول نادانلر [illegible] مخوفات اخرتدن [illegible] وایکنجی مصائبه صابر اولیان
ورضای حقدن فرار ایدن [illegible] تحصیل رضای حقدن [illegible] ایکنجیسی لقای حقه طالب اولان [illegible]
موت انک قتنده وصل مصطفی دن شیریندر دیمشلر وفی روایة مسلم لا یتمنین احدکم الموت ولا یدع به من قبل ان
یأتیه انه اذا مات انقطع عمله وانه لا یزید المؤمن من عمره الا خیرا بو حدیث شریف مسلم زیاده ایدوب بو عبارتله
روایت ایلمشدر یعنی سزدن بریکز اولوم تمنی ایلمسون [illegible] کندویه
اولوم دعوت ایلمسون زیرا سزدن بریکز اولدکده عملی کسلور زیرا مؤمنک عمری زیاده ایلمز الا خیر زیاده ایلور دیمکدر
نتکم روایت اخرده وارد اولمشدر که برکسنه حضرت رسول علیه السلام [illegible] خیرلوسی کیمدر دیو سؤال ایلدی

Copyright © King Saud University

جوابنده بوردیکه دین اسلامده اولوب اسلام اوزره عمری اوزون اولوب کوکجك عمر معارن اولاندر حدیثه بوردحضرت
نبی جلیل کبو ودخول حق رب جلیل خیر ناس اولکینه دعالده علی کوکجک اولدعمر طویل هرهق بوحدیث شریف احمدبن
حنبل سنکده وبیهقی شعب ایمانده بوعبارتلر منقولدر عن جابر رضی الله عنه قال رسول اکرم علیه السلام لا تتمنوا الموت فان
هول المطلع شدید وان من السعادت ان یطول عمر العبد ویرزقه الله الانابة جابر بن عبدالله انصاری رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا
رسول اکرم علیه السلام اصحاب کرامه خطاب بیوردی تمنی موت ایتمک کرا مورآخرته اطلاع محلی هولناکدر وعبدک عمری اوزن
اولوب من قبل الله رجوع وتوبه ایله مرزوق اولمق علامت سعادتدر وهذا النهی لمن یتمنوا الموت لضر دنیوی نزل به واما
ان خاف علی دینه من الفتن فجائز بو اولمی استمك دنیا ضرر رنندن اوتوری نهی وارد اولدوغندر بوحدیث شریف دلالت
ایدرکه مکروه اولدوغنه اما انسان زمانینك فسادی اصلندن دینده خلل کلمك اوزره قورقوسندن اولومن استمك مکروه دکلدر
وروقت اولومن استمك جائزدر ز بزار سنکده منقولدر عن علیم الکندی رحمه الله قال کنت جالسا مع ابی عبس الغفاری رضی
علی سطح فرای ناسا یتحملون من الطاعون فقال یا طاعون خذنی الیك یقولها ثلثا فقال علیم لم تقول هذا لم یقل رسول الله لا یتمنین
احدکم الموت فانه عند ذلك انقطع عمله ولا یرد فیستعتب حتی طلب المغفرة عن الذنوب تابعیندن علیم الکندی رحمه الله علیه دیدیکه
ولکن تحقیقا علیم دیرکه بر وقتده ابو عبس غفار ایله بیله بردام اوزرنده اوتوردقده ابو عبس غفاری رضی الله عنه طاعوندن
فوت اولنانلرکثرتنی مشاهده ایتدکده بنده دخی مطعون اولوب فوت اوله یم تمنی ایدوب اندی یا طاعون بنی دخی طوت سکا اوج
کره دیدی علیم کندی رحمه الله علیه بوکلامی نیچون دیرسن یعنی رسول اکرم دیدیکم برکمسنه اولوبی تمنا ایتمسون دیرایدی سوزن بر کره
اولومی یکمسه علی کسلور زیرا مؤمنك عمری زیاده اولنك ما مول ایدرکه فعل خیری زیاده اوله اکرکنهکار ایسه دری اولمغه کناه
هندن توبه ایلیه وحق جل وعلا رضا سنی طلب ایلمك میسر ایلیه دیو تمنی موت ایتمکزه سبب نه در دیجك فقال ابو عبس
رضی انا سمعت رسول الله یقول بادروا بالموت ستا امارة السفهاء وکثرة الشرط وبیع الحکم واستخفافا بالدم وقطیعة الرحم
ونشؤ یتخذون القران مزامیر یقدمون الرجل لیغنیهم بالقران وان کان اقلهم فقها ابو عبس رضی الله عنه دیدیکه بن حضرت رسول
اکرم علیه السلام دن استماع ایتمشمدرکه بوردیلرالتی شیئك وقوعی واقع اولمزدن اول موتکزی تمنا ایدك کربری سفیهلرك رقاب ناس
اوزره ولایتلریدر وتصرف امر حکومتلر یدرایکنجی والی ولایت اولانلرك اعوانی جوق اولمسیدر زیرا بومقوله ابواب امورده
ظلم کثیره حاضرلر وباشلریدر اوجنجی قضا واحکام نوعنه بیع ایدوب حج وسجلاتك اجرتلرینی زیاده مبلغ اخذ ایتمکلری ودخی
حکومتلری صاتمقلری ورشوت اللریدر دردنجی دم سفکنه قاتلك عدم انصافی ایله استخفاف ایتمسیدر قاتلندن اخذ قصاص ایتمزلر
بشنجی اقاربه وجفا ایله قرابتدن منقطع اولورلر وصورت هجرتدن اتلری ترك ایدرلر التنجیسی قران کریمی مقامات مزامیر
اوزره قرائت ایدوب تغنی ایدرلر قلیل الفقه ایکن انی امامته تقدیم ایدرلر زیرا غرضلری اول الحانه واوضاعدن تلذذ استماعدر
زیرا انسانك هواسی عبادتدن قلبی ملحق اولیوب هوای قراتدن وعبادتدن صفا ایدرسه لاجرم مقصودی هوا ایله عبادت
ایتمش اولور حروفلری مواضعندن اخراج ایدنلر امامت نیچون قومسه دیو جواب ویرمشدر التاسع والاربعون ز عدم
قبول عدم قبول آفات لسانك فرق طقوزنجیسی کندی مسلم قرداشنك عذرین محتاج اولان امورده اعتذار نی رد ایدوب قبول
ایتمکدر ج بو حدیث شریف ابن ماجه سنکده اخراج اولنمشدر عن جودان رضی الله عنه قال علیه السلام من اعتذر الی اخیه المسلم
فلم یقبل منه کان علیه مثل خطیئة صاحب مکس جودان رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق رسول اکرم صلی علیه وسلم

بوردیکر

بوردیکر دینیر برقرداشنك کلوب عذرایلسه اظهار عذرنی قبول ایتمزنك اوزرینه باجدارلکامی مقداری کناه لازم
توجه ایدر پس ترك عذر رفعل اعتبار دن دکلدر بلکه فعل اشدر دن دردیکدر عبارتدر تکمیل روایت ولکنی نظام
للك عبدالله انصاری حضرتلرینه خبرکوند ردیکه بزه لطف ایدوب بر نصیحت ایلسونلر تاکم کوکلمزاولیله برنده اوله
ولدخی یازوب کوندردی هرکمسه که بو اون خصلتی عادت ایدینسه دنیاده وعقباده حضرت سعادتده اولور وعدمراتب
عالیه برواصل اولور اون خصلتك اولکیسی حق ایله صدق ایله وخلق ایله انصاف ایله وفقرا ایله لطف ایله واولولره حرمت ایله
وکیجکلره شفقت ایله ودوستلره پند ایله ودشمنلره حلم ایله وجهال ایله مدارا ایله وعلما ایله تواضع ایله وعده دینی قبول
ایدوب کوکللره دعا ایتنده کوشش ایله وعیبلری اورتوجی اولوب دنیکی دنیا بر صاتمه وجانکی جهنمه اتمه بومکتوب نظام
الملکه برنسخه کوندروب ایتدی تا عمر ونظام است این نصیحت اورتماست طط بوحدیث شریف طبرانی معجم اوسطنده
اخراج اولنمشدر عن عایشه رضی الله عنها انها قالت قال علیه السلام عفوا تعف نساؤکم وبروا اباءکم یبرکم ابناءکم ومن
اعتذر الی اخیه فلم یقبل عذره لم یرد علی الحوض حضرت عایشه رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیق رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم بیوردیکه سز قرداشندن مکلوب قبول عفت ایلکز خاتونلریکز دخی عصمت اوزره اولسونلر امدکی انا ربوسن فاتی
کوکرالکرده قبول ایکزی فقهیلردیکی بیت عسی برهیدلیکی کنت فاده ٭ جوان شدوبکرفت بدندان سرانکشت ٭ کفتا کرکوا
کنند تاکنند رنجه بدرکفتی کس ٭ تا پانکجا کتت شود انکر تراکنت ٭ انکنت بکن دنجه بدرکفتی کس ٭ ناکس کنند رنجه
کونت منت ٭ ودخی باباکرکزه تابع اولوب ایلك ایدکز اولادکرکزدخی سزه ایلك بوزندن متابعت قلسنلر وسوزکزی
عنوان کامرانی بلسونلر وشول قبول عذر ایتمین کمسنه قیامتده حوض واردا اولمزوذلیل کوثرم نوشنده اولماز پس عذر
مذکوره الناس مقبولدر دنی غیر جائزدیکدر والظاهر ان هذا الوعید فیمن لم یتیقن بذنب اخیه واحتمل عذره و
صدق والا یکون قبولی عفوا وهو لیس بواجب وو عید مزبور ظاهرده اعتذار ایدنك عذرینه صادق اولمسی احتمالی
وار ایکن قبول ایتمین حوضی کمسنه حقنده در اما نفس الامرده ذنب واقع اولان کمسنه اکاذنب وعهی اوزره عذر ایتمکله عذرت
کاذب اولسه قبولی نکرما عفو اولوب واجب اولمزکه قبول ایتمین وعیده مستحق اوله دیمکدر الخمسون تفسیر القران برای اف
مسائل النجی قران رایله تفسیر ایلمکدر ردت تکم ابوداود رحه اسلنده ونرمذی مسندندن نقل ولنمشدر بوحدیث شریف
عن جندب رضی الله قال علیه السلام من قال فی کتاب الله تعالی برایه فاصاب فقد اخطاء جندب رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی شول کمسنه که کندو رأی ایله کتاب الله منقولی یوغکن تفسیر ایدوب خاطرینه خطور
ودهننه مرور ایدن سوزلری سویلیه وقول صوابه دخی اصابت ایلسه لکن نظر علما ایدوقوانین علمیه یه موافق بو تحسن
بیع اصلندن خبردار اولدوغندن مرادالله بودر دیو الله اوزرینه شهادت ایدوکندن اولکیسی حقیقت احکام قرآنه خطا ایتمشدر
زیرا رأیله تفسیر ایتمکدن نهی بیوردقلری کندی عقل اوزره ذاهب اولوب بیدان غوایته ارضادعنان ایتمکدر پس بودخی
خطایه موتی اولدوغی مقرردر ت ترمذی سنندن منقولدر عن ابن عباس رضی الله عنه قال علیه السلام من قال فی
القران بغیر علم فلیتبوأ مقعده فی النار عبدالله بن عباس رضی الله عنهمادن روایت اولنندی تحقیقا رسول الله صلی علیه وسلم
بیوردی شول کمسه که حضرت قرآنی کندی رأیله تفسیر ایده نفسیجون جهنمده بر منزل اتخاذ ایدر دیو مشارالیه بیوب سویلدی
ودوریدیکدر وفی روایة ورواینا اخریده امام ترمذی مسندندن عبدالله بن عباسدن کذلك بوعبارتله روایت اولنمشدر

Copyright King Saud University

انمك كبي سوء ادبدن بانسيدر وكذا التكلم من مجلس عظة اوتدريس او من هو فوقه بان يتكلم مع عن يمينه وشماله ولو مع الخفاء
وكرو بوعظ ابن دبر اجنبي ايله كلام انمك ووعظ وتدريس مجلسنده ويا خود كندينك فوقنده اولانلر كسنه صاغنده وصولنده
اولنلر ايله سوز ايسه دخي وكذا تجرد التفاته وتحركه من غير حاجة وكل هذا سوء ادب وقلة وعجلة دخي سفر يعني تجرد بو
سؤال اوزره درصاغه وصوله التفات انمك حاجت يوغيكن مصاحبتلر آخرك كلامني كندي كلامي ايله قطع انمك كبي سوء
ادب وبجو وضعف وسفاهتدر بونلرك جملهسي بل على المتكلم ان يسوق كلامه الى ان ينتهي من غير تخلل كلام اجنبي بو كلامه كركدر
ايدندن بعد ذكر نهايت بولنجه اداير كلام اجنبي بين ادخال غيره وعلى المخاطب التوجه اليه والانصات والاستماع الى ان ينتهي كلام
بلا التفات ولا تحرك ولا تكلم خصوصا اذا كان المتكلم في تقرير كلام الله تعالى ورسوله صلى الله عليه وسلم ومخاطب وتوجه ديكلمه
لازمدر كه طبعا ويا شرعا انصات واستماع خلافنه باعث اولور نسني ولدخي تكلم وحركت كبي اولمدن حذر ايده خصوصا كه سوز
اولان كلام تفسير شريف وحديث رسول اكرم عليه السلام اوله زيرا انلر ايدوب حاجز داعيه طبعا وشرعا فلا بد ان من بعض ما ذكر
الا كه كر اند سويلية كه طبعا وشرعا بو حاجت ضرورت اوله ودخي تقرير حقي اظهار وباطلي ابطال ايچون تكلم لازم كله نسنه
لازم كلور تكلم بعض نحلده ذكر اولنمشدر دكورمسنكه امر مجلسنده عوام بو سكوت ايدوب ادب اوزره طوردقلر علم مجلسنك تعظيمي
امر مجلسنده ولي اولدوغي مقرردر اولدقلرنده اوزره انصات واستماعده على وجه الكمال لازم اولور **الثالث والخمسون** رد التابع
كلام متبوعه ومقابلته ومخالفته وعدم قبوله وطاعته في امر مشروع افات لسانك التي اوجنجيسي تابع متبوعك
سوزيني امر شرعيده رد ايلمك والي قبول ايدوب وامور مشروعده مقابله ومخالفت ايدوب سوزين طوتميوب اطاعت
ايتمكدر كه تلميذ ندميره والقاضي والولد لوالده والمملوك لسيده والتلميذ لاستاذه والمراة لزوجها والجاهل للعالم وهذا
قبيح جدا يستحق به التعزير هذا شرع مخالف اولان برلرده رعيت پادشاهنه وقاضينه وعوق باباسنه وتاتلك وقولنك افندیسنه
وشاكرد استاذينك وعورت ارينك وجاهل عالمك قوللرني رد ايدوب مخالفت ايتدكلري كبي وجاهل عالمك قولني رد ايتمك
زياده قبحدر واولادك تكلم تعزيره مستحق اولورلر مخالفتلري سببيله قال في الخلاصة رجل وقعت بينهما خصومة فقال احدهما
خصومة لنقيبين فقال الآخر ليس لما كتبوا ولا يعمل بهذا يجب عليه التعزير صاحب خلاصه ديدي ايكي كسنهنك ارهسنده خصومت واقع
اولسه انلردن برسي خصوص علماي افندي ايلسه واول بري مسئله يازديقلري كبي دكلدر ديو انكله عمل اولنماز ديسه اكا تعزير
اولور **الرابع والخمسون** سؤال عن حل شيء وحرمته وطهارته ونجاسته صاحبه وما يكره تورعا بلا دليل ظاهرة على الحرمة والنجاسة
افات لسانك التي دردنجي برشينك حل وحرمتندن ونجاست وطاهرتندن اندن حرمت نجاسته دلالت ايدر نسنه يوغيكن صاحبه
صورمقدر يعني ظاهرده علامت يوغيكن سؤال ايلمكدر كمن يريد ان يشتري شيئا فيسأل مالكه وهو مستورة وبه يدعى رجل كوبو
ويدعوه الى ضيافته فيسأل عن حل الهدية والطعام سؤال كمنده كه دياراسمر بر كسنهدن بر نسنه صاتون الميه مراد ايلسه واول كاوس
حلالمدر يوخسه حرام ديمه ديو سؤال ايلسه ويا خود بر شخص مستورة بر نسنه هديه كتورسه واول الدن بو نسنه
حلالمدر يوخسه حراممدر ديو سؤال ايلسه ويا خود بر كمسنه ادمه دعوت ايليوب اوكه طعام كتورسه واول كه بو
هديه وطعام حلالمدر يوخسه حراممدر ديو سؤال اتمك كبي اذا كان خارجا اوبانده بر ماء في كوز ليشرب او يتوضأ
اويفرش لا ثوبا او سجادة ليصلي وليس فيه علامة نجاسة فيسأل عن طهارته فهذا ذي دروسه طاهرلرده اوبا ادا ديحيب او حجره
نجس وبرحد ويا خود انحله ايچون برده يحد صو كتورسه ويا ابدست الق ايچون صو كتورسه ويا خود اوزرنده

نمازقلق

ويا خود اوزرنده نماز قلق ايچون ثواب ويا خود سجاده دوشسه واول كامونك وسجادهنك طهارت ونجاستندن
سؤال ايلسه حال بوكه انلرده نجاست دلالت ايدر نسنه اولمسه بونك جملهسي وسوطنده ويا خود زياده روبانجيدر
ويا جاهلدر دخي تجسس ودخي بدعت مذمومدر فعليك الاعتماد على الظاهر كما اعتمد عليه الصحابة والتابعون رضوان الله
عليهم اجمعين فان اليد دليل الملك والاصل في الاشياء الحل والطهارة واليقين لا يزول بالشك پس سنك اوزريكه لازمدر
اصحاب كرام رضي الله عنه وتابعين رحمهم الله طريقلري اوزره ظاهر حاله اعتماد ايتدكلري كبي بزه لازم اولان اولدر كه
ظاهره اعتماد ايده وز وتجسس ترك ايده وز زيرا الده دليل حالدر واشياده اصل طهارتدر ويقين شك ايله زائل اولمز وبرشي
بركسنهنك النده وتحت تصرفنده اولمق دليل ملك اولوب مجرد شك احتمالي ايله يقين زائل اولمدوغي كتب اصول وفروعده مبسوطدر
وسيجي لهذا زياده تفصيل في الباب الثالث ان شاء الله تعالى وبونك زياده تفصيلي ان شاء الله تعالى قريب وجهي بابده كلور
والخامس والخمسون تناجي اثنين عند ثالث ولو سكتا فانه منهي عنه در خم بوحديث شريف بخاري ايله مسلم سنن
صحيحلرندن اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضي الله عنه عليه السلام قال اذا كنتم ثلثة فلا يتناجى اثنان دون الآخر حتى تختلطوا
بالناس من اجل ان ذلك يحزنه عبد الله بن مسعود رضي الله عنهما روايت ايدر تحقيقا رسول اكرم عليه وسلم بيوردي كه قچن سز
حضرنده اوچ كسنه بر يرده اولسز ايكيكز اوچنجي كوكو مصاحبت ايليه سز زيرا اوچنجي قرنداشكز سبب حزن وملال وتشويش واختلال
اولور سزبنش مدكه كوكو سويلشيب بولمشيوب ناس ايله استيناس بوزندن مختلط وممتزج اولسز خفيه تكلم اتمسنك ثالث الم
وحزن طاري اوليغله نهي بيوردوب ولا تباشر المرأة المرأة فتصفها لزوجها كانه ينظر اليها يعني بر عورت بر عورتك ظاهرنه
طقونه دسوكم بدنهنك طقونهدن عورت كندو اريكه وصف ايدوب اوكوب فلان عورتك بدني كوزل وكوكلي دربو مادحزن لك
ري كاننده وحسن نظر اتمش كبي اولور ديكه دروصف اتمسندن نهي بيورمشلر دو حديث اخره وارد اولمشدر ذكر طب
طبراني مسندندن بوعبارتله منقولدر عن ابن عمر رضي الله عنهما قال سمعت رسول الله يقول لا يتناجى اثنان دون واحد عبد الله
عمر رضي الله عنهما روايت ايدر تحقيقا رسول اكرم عليه وسلم حضرتندن اشتدم بيوردي كه كزلو مصاحبت ايتدن ايكي كسنهنك
يا ننده نلث اولان واحده وغيريله حزن واقع اولور ودخي زياده ابو داود مسندندن بوعبارتله زياده روايت اتمشدر قال
تابعيندن اولان ابو صالح رحمه راوي حديث اولان عبد الله بن عمر رضي الله عنهما دن فقلت لابن عمر رضي الله عنهما فادعة قال
لا يضرك دن سؤال ايدوب ديدي مگر حقيقه تكلم ايدن ايكي كسنهنك يانلرنده اوچنجي قاعدا دورت اولسه بينده تكلم بالكز اوچ
كسنه اولدوغي كبي منهي عنه ميدر ديديكده بيوردي كه اوچ كسنهدن زياده اولنجه لسنده لازم كلمزلر باسي يوقدر ديو جواب ويرمشلر
السادس والخمسون التكلم مع الشابة الاجنبية فانه لا يجوز بلا حاجة حتى لا يشمت ولا يسلم عليها ولا يرد سلامها جهرا بل في
نفسه افات لسانك التي التنجسي كنج عورت ايله سويلشمكدر زيرا حاجت يوغيكن اجنبيه تازه خاتون ايله مصاحبت اتمك
جائز دكلدر حتى اكسوردقده يرحمكم الله ديمه وسلام ويرميه وانك سلامني جهرا ايله الماز مكروهدر شايد خاطر فتح فكر ايله نفس
وشهوت مستولي اولوب استقامت حالي سالب اوله **بيت** صقين محبوبلر يانيجه كتمه بقه كه زاهد صبر وقرارك واروب ديوانه
محبوبه سوزنه طمعي باشكه بر او صقين جان ايله پس انكله لايق بودر كه ... واهل هوا ... ايله اختلاط ... دخي زيرا
نبي عليه السلام دن روايت اولندي بيورمشلر كه شو ليكسركم حق تعالى حضرتلرندن واخرت اعتنا كتوره اولكسنه جمعيت يوقدر
حتى خلقه خاطرينه سوء ظن كلمكدن خلاص اوله وكذا العكس لقوله عليه السلام والنساء زناة الكلام وسيجي تمامه في افات الاذن

بنه بو عجلبن اجنبیه نك سلام ویرمسی وردکده جوابیله رد سلام اتمکدر حتی بوقند حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حدیث شریف علیه سنده لسانك زناسی کلام اتمکدر دیو بیورمشلردر حکم وبونلرك ذکری سبقت اتمشدر اما بو حدیث شریفك غایه
ان شاء الله تعالی عن قریب قولاق افاتی بیاننده کلور **السابع والخمسون** السلام علی الزمی بلا حاجة عنده فانه مکروه ومعنا
لا بأس به افات لسانك التی یدنجیسی ذمیه حاجت یوغیکن سلام ویرمکدر مکروهدر وحاجت وقتنده لا بأس در یعنی بأسی
لازم کلمز وعن اصحابنا انه لا یسلم علی الفاسق المعلن ولا علی الذی یتغنی والذی یطیر الحمام کذا فی التاتارخانیة نقلا
عن العتابیة وبزم امام لرمزدن تحقیقا روایت اولندیکه اعلان فسق ایدنه وتغنی سازاولنه وکبوتر بازاولنه سلام ویرمك
کراهتی علمای حنفیه نك بعضندن مروی ایدوکی تاتارخانیه ده فتاوای عتابیه منقولدر دورده سلام الزمی بقولهم وعلیکم
ولا یزید علیه کذا فی الخانیة وغیرها بعض علما ایدیلرکه کافره سلام ویرمك لایق دکلدر لکن شویلکه کافر مسلمه سلام ویرسه
علیك کلمه سیله اکتفا اولنوب ارتوق نسنه دیمه مك خانیه ده وغیرنده مذکوردر بو قول ولیده فتوی دخی بونکله اولنمشدر
وعلما دیمشلرکه بر کمسنه نك اختیاری النده در استرسه السلام علی من اتبع الهدی دیسون استرسه السلام علیکم مرادی مسلمانلر
سلام ویرمکده اولسون **الثامن والخمسون** السلام علی من یتغوط ویبول وفی حق افات لسانك التی سکزنجیسی تغوط وبول
ایدرکن اول حالتده اولانه سلام ویرمکدر ومکروهدر اول حالتده اولان کمسنه یه سلام ویرلمك کرکدر اکر انك اوزره سلام ویرسه
حضرت امام اعظم رحمه الله ایدرکنی اول حالده ایکن تسلیم ردنی اتموب قلبیله رد ایتمك کرکدر وامام محمد رحمه الله علیه بعد الفراغ
اولدوغی حالده رد اتسون دیر وامام ابی یوسف رحمه الله علیه اول اخرا صیرده اونماز دیمشدر صحیح سابقا افات لسانك اوتوز
سکزنجی بانده مرور اتمشدر **التاسع والخمسون** الدلالة علی طریق ونحوه لمن یرید المعصیة فانها لا یجوز لانها اعانة علی المعصیة افات
لسانك التی طقوزنجیسی طالب معصیت اولنه یول کوسترمکدر دخی بر کناه اولان فعل دلین کمسنه یه طریقی کوستری ودمکدر کرمعصیت اوزره
اعانت اولمغه جائز کلدر قال الله تعالی ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان سوره مائده ده بو معنا بیردرلا لنده ظالمك ظلمنه یاردم
اتمدن نهی بیوردیعنی کناه وظلم اوزره بری بریکزه معاونت اتمك الله تعالینك قودوغی اتك امرینه مطیع اولك کرخشیبا
حق تعالینك عقابنه قیبدر کالمسند طاقت کتوریه مزدیمکدر وفی خلاصة دخی سئل مسلما عن طریق البیعة لا ینبغی له ان یدله
انتهی وخلاصه ده دخی ذکر ونی بر مسلمان کنیسه یولنی سؤال ایلسه انکا کنیسه کوسترمك روا دکلدر جائز دکلدر ومنها
الدلالة الشرطی والظلمة اذا ذهبوا للظلم والفسق وظلم وفسق ظلم وفسق یرینی کوسترمکدر ومنها تعلیم المسائل للمبطل فی
دعواه وتعلیم الاقوال المهجورة والضعیفة ونحو ذلك دخی دعواسی باطل اولان کمسنه یه مسئله اوکرتوب واقوال مهجوره
وضعیفه تعلیم اتمك دخی معصیته اعانت قبیلندندر دیمشلر **الستون** الاذن والاجازة فیما هو معصیة فان الرضا بالمعصیة
معصیة افات لسانك التمشنجیسی معصیت اولان نسنه یه اذن واجازت ویرمکدر زیرا معصیته رضا معصیتدر کاذن الزوج
امرأته ان تخرج من بیت الی غیر مواضع مخصوصة واذن عورتنه مخصوصه دن غیری بیته زوجه نك خروجنه زوجنك اذن
ویرمسی کبیکه معصیته رضا اولمغله معصیتدر یعنی عورتنه اوتدن چیقمغه اجازت ویرمسی بونك کبیدر وفی الخلاصة وفی
مجموع النوازل یجوز للزوج ان یأذن لها زیارة الابوین وعیادتهما وتعزیتهما او احدهما وخلاصه ده ومجموع النوازلده ذکر
اولنورکه عورتنك اوندن چیقوب [illegible] بری کیمسه اجازت ویرمسی جائزدر اول کیمسه بابا سنك اناسنك زیارتنه والدین خسته لکلرنده
صورمغه وتعزیه لرینه یعنی بر کسنه لری اولدکده حکم الله تعالینك دیمکه ویا بونلردن برینی زیارت وعیادت وتعزیتنه اچون اذن

ورمك

ورمك جائزدر وزیارة المحارم فان کانت قابلة او غاسلة او کان لها علی اخر حق او لاخر علیها حق تخرج بالاذن وبغیر الاذن
والحج علی هذا ونکاحلری حرام اولان خصملری زیارتلرینه اذن ویروب اکر عورت ابه ایسه ونیع حمل اندرمك اچون
وبا خود میت یونجی ایسه غسل میتی اچون ارینك انیله وادنسز چیقماسی جائزدر یعنی غیری وزرنده اولان حقی طلب
ایچون ایتنجی غیری کند واوزرنده اولان حقنی تأدیه اچون یدنجی حج اسی ایله حج ایتمك بونك اوزرینه بدرکه دن اذن ویرمك
ورزوجنك محرمی اولدقده اوزرینه اولان فرض حج شریفی حقوق زوجدن اولی اولدیغی ظاهردر فیما عدا ذلك من زیارة الاجانب
وعیادتهم والولیمة لا یأذن لها ولو اذن وخرجت کانا عاصیین وبونلردن غیری اجانبك زیارتلرینه وخسته لکلرنده وارمغه اذن
ویرمك جائزدکلدر واکر اذن ویرسه واول دخی چیقارسه ایکیسی دخی عاصی اولور وتمنع من الحمام فان ارادت ان تخرج الی مجلس
تعلم بغیر رضاء الزوج من العالم واخبرها بذلك لا یسعها الخروج وحمام اچون اذن ویرمك عدم جوازی واذن خروج
ایله بکسنك بر عاصی اولسنی ومجلس علمه زوجنك اذن ورضاسی یوق ایکن چیقمغی جائز دکلدر اکر بر مشکل اولورسه
اری اول مشکل بر عالمدن سؤال ایدوب اکا خبر ویرورسه کند وسؤال اتمك اچون چیقمغی جائز دکلدر وان امتنع من السؤال
یسعها الخروج من رضا الزوج وان لم یقع لها نازلة لکن ارادت ان تخرج الی المجلس العلم لتتعلم مسئلة من مسائل الوضوء والصلوة
وان کان الزوج یحفظ المسائل ویذکرها لها له ان یمنعها وان کانت لا یحفظ الاولی ان یأذن لها احیانا وان لم یأذن فلا شیء علیه
ولا یسعها الخروج ما لم یقع لها نازلة انتهی واکر زوج سؤالدن امتناع ایدرسه اول زماننده اللهك اذن رضاسی یوغیکن
مشکلی اولان نسنه صورمق اچون چیقمق درست واکر اری اول مسائلی بلورسه واکر ذکر ایدرسه اکا صورمق اچون چیقمقدن
منع قادر اولور واکر بلمز ایسه اولی اولان اولدرکه احیانا کاه کاه اذن ویره واکر ویرمز ایسه نسنه لازم اولمز واذن
ویروب ویرامور مهم واقع اولمدقجه بلا اذن عورتك خروجی جائز اولمدوغی خلاصه ده ومجموع النوازلده ذکر اولنمشدر
انتهی وقال ابن الهمام رحمه الله وحیث ابحنا لها الخروج فانما یباح بشرط عدم الزینة وتغییر الهیئة الی ما لا یکون داعیة لنظر
الرجال والاستمالة وابن همام رحمه الله بیوردکه نسوانك خروجی مباح اولدوغی یرده شرطی اولدرکه زینت ایله چیقمیه
وهیئتی نظره جالب واستمالة نفوسه داعی وباعث اولمق اچون عدم زینت وتغییر هیئت ایله شرط ایدوب اعتبار اتمشدر
زینتلری نفی قرآن ایله منهیدر قال الله تعالی ولا تبرجن تبرج الجاهلیة الاولی عند المفسرین معنای شریفی بودرکه ای رسولك
خاتونلری وقار ایله وحیا ایله اولریکزده اوتوران کند وکزی اول ابلروکه جاهلیت قدیمی نساسی کبی یزه یوب کسیلك کاره
قمت دیکدرلر ایلروکی زماننده جهلا جاهلیکدر درلر اول ادریس علیه السلام زماننده نوح علیه السلام وقتندکین ایدی اصح بودرکه
جاهلیتی اولی ابراهیم پیغمبر علیه السلام زماننده ایدی حتی اول زمانده اتخولر ایله منسوج طفتمش لباسلر کیوب کند ولرینی رجاله
عرض ایدرلر ایدی وجاهلیتی اخری عیسی علیه السلام ایله حضرت محمد علیه السلام مابیننده در وبعض مفسرین ایت کریمه نك
معناسی بو وجهله دیمشلر کرضا اتمکز بو دوره جاهلیت اولی حرامنی کبی وبعضلر دیمشلرکه ایتك معناسی جمله یه شاملدر وفقیه
الفقیه رحمه الله ویمنع فی الحمام خالف فیه قاضیخان رحمه الله وتبعه من الاحفظ له من علم الحدیث حیث قال فی فصل الحمام فی فتاواه و
دخول الحمام مشروع للنساء والرجال جمیعا وامام ابو اللیث رحمه الله حمام اچون عدم جوازی قولنه ذاهب اولوب اری عورتنی حمامدن
منع ایدر دیو بیورمشدر قاضیخان [illegible] قولنه ذاهب اولمغله فصل حمامده دیرکه مکشوف العورة برکسنه بولنماسی شرطیله فتاواسنده
بدر حمامه کرمك ارکك وخاتونه جائزدر ودخول الرجال مشروع جمیعا مذکوردر خلافا لما قال بعض الناس روی ان رسول

لیس لها ذلك فان وقعت
نازلة ان تسأل لها الزوج

Copyright © King Saud University

علیه السلام دخل الحمام وتنور وخالد بن ولید رضی الله عنه دخل حمام حمص لکن انما ابیاح اذا لم یکن مکشوف العورة انتهی وبعضلر
خلافنده ملابس اولوب بن حمام دخل الله حضرت رسول اکرم سعادتله حمامه کروب وتنوره استعمال ایلدکلری روایت اولنمشدر وخالد بن
ولید رضی الله عنه دخی حمص حمامنه کردوکی مرویدر لکن حمامده مکشوف العورت بولنمسنر بو تمامیق شرطیله حمامه کیرسرلنسه لازم
کلمز دیمشلردر وبعض ناس عورت حمامه کرملری مکروهدر دیدیلر اما فتوایچه اولکی قولدر وطبعا حمامه کیرمک مواد ایلمین ادم [illegible]
سنی خلوته کرمیه بلکه اول معتاد اولان خلوته کروب بر مقدار طوره اندن صکره اسنی خلوته واره چقدوغی وقت دخی بو یله ابتدا
بر بردن صوقلوبده چقمیه دیمیلر چقد وحمامه کرون کمسنه اج ایکن وغایت طوق ایکن کرمیه زیاده ضرردر مزاجه نه طوق ایکن
کرمیه زیاده ضرردر مزاجه ونه طوق اولدیغی زمانده کره حمامدن چقدوغی وقت صوق صو ایچمیه ودوکنمیه ضرر ویرر
ویازین حمامک نفعی قیش کوننده کرمکدن ارتوقدر وعلما دیمشلردر که بر کمسنه جنب ایکن تنوره تو تونمق یا خود اوستوره
طوتنمق مکروهدر بلکه اول غسل ایدوب صکره طوتنمق مندوبدر ودخی مندوب اولان بودر حمامدن چقدقدن صکره
تمام برکون بر کیجه کچمدین جماع ایلیه وحکما دیمشلر که بر کمسنه صوق صو ایله غسل چوق ایتمک یوزی قرارتور وبرضاری
تحریک ایدر واولی اولان بودر که یاز کوننده غسل ایلدوکی صو قیجی اسی اوله صوغه مائل اوله وقیش کوننده اسیه مائل
اوله ولازم اولان اعتدالی رعایت ایتمکدر دقاضیخانک انتهاء کلامی اری عورتلره اذن مشروع اولمسنه ذاهب اولمشدر
وعلی ذلک فلا خلاف فی منعهن من دخوله للعلم بان کثیرا منهن مکشوف العورة شونک اوزرینه منع ایلمکده خلاف
یوقدر که شمدی حمامده عورتلرک چوغی مکشوف عورت اولدقلرینی بلورسه ار عورتنی حمامه کیتمکه اذن ویرمیوب
حمامه کرمکدن منع اوزره اصلا خلاف اولنماز فقیه ابو اللیث رحمه الله اولکی قولنی تأکید ایدر وقاضیخان دخی عورتلرک
حمامه کرمسی جائز اولدوغنی حمامده مکشوف العورت برکمسنه بولنمامق شرطیله قالمشدر وقد وردت احادیث عن رسول الله
علیه السلام تؤید قول الفقیه رحمه الله وتحقیق احادیث شریفه واردر که حضرت رسول الله علیه وسلمک حدیث شریفی
امام ابو اللیث قولنی تأیید ایدر منها ما فی النسائی والترمذی وحسنه الحاکم وصححه علی شرط مسلم عن جابر رضی عن النبی
علیه السلام من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلا یدخل حلیلته الحمام بو حدیث شریفی کرسنن نسائیده باسناد
جید وترمذی مسندنده حسن دیمشلردر وحاکمک مستدرکنده صحیح دیمشلردر شرط مسلم اوزره جابر الانصاری رضی الله عنه
دن بو عبارتله روایت اولنمشدر کتب ستهدن مسطور اولان احادیثدندر که جابر بن عبد الله رضی الله عنه روایت ایدر حضرت
اکرم علیه السلامدن شویله که کمسنه که الله تعالی حضرتنه ویوم قیامته ایمان کتورسه اول کمسنه حلیله سنی یعنی عورتنی
حمامه ادخال ایتمسون بیورملریله حماملره نسوانک عورتلرینی دخی حمام ایچون خروجلرینه اذن ویرمک عدم جوازینی ترجیح
ایتمشلردر زیرا فانونلره دخول حرام اولدوغی تقریرده مکروهدر مکر که حیض ونفاس ایچون عذر اوله و بر حدیث اخرده
وارددر که عن عایشه رضی قالت سمعت رسول الله علیه السلام یقول الحمام حرام علی نساء امتی رواه الحاکم وقال صحیح الاسناد
انتهی حضرت عایشه صدیقه رضی الله عنها دیدیکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن اشتدمکه بیورر ایتمک عورتلرینه
حمام حرامدر یعنی حیض وغیریدن عذر وضرورت بولنمیکن نساء امتمه حمام حرامدر دیدیکه رحاکمک مستدرکنده اسنادی
صحیح ایله روایت بیوردی ابن همام علیه الرحمه نک بو محلده کی قوللری اخر اولکه وقد یکون الاذن بالسکوت فهو کالقول
فان النهی عن المنکر فرض وانما المنع والرد بالقول فیما یجب الاذن وقد اخر النهی عن المعروف اولور دیکر اذن [illegible]

سکوت

سکوت ایتمسی عورتنه اجازت ویرمک مثابه سنده اولوب منکردن نهی ایتمسی معروفدن نهی ایتمسی مثابه سنده در ومن جملة
منع اولنه من تمریض احد ابویها اذا لم یوجد من یمرضه ویقوم بحوائجه فانه لم یاذن فیها تم الزوج وعلیها ان تخرج بلا اذنه
ان یمنعها بالفعل وجمله دن بری زوجه نک باباسی ویا اناسی خسته اولوب وکندودن غیری خدمت ایدر کمسه بولنمدیغی
وقتده ابوینه خدمت ایچون خروجندن منع ایلسه کناهکار اولور وتعلیل منع ایلمکه بلا اذن زوجه خروجه قادر اولور چونکه افات
لسانک عددی بو محلک کلنجه بو قدر ذکر وبیان اولندی بو مقدار ایله اکتفا واختصار اولنور ودخی افات لساندن احتراز ایده ختم
کلام ایدلم البحث الثانی فیما الاصل فیه الاذن من العادات التی لا یتعلق بها نظام المعاش قسم ثانینک مباحثندن سنده
ایکنجی مبحث انتظام معاشره متعلق اولمیان عادات اولوب وامثالی قانون نوع صنف کی مأذون اولدقلری اموری بیاننده در وهو
سته والثلاث التی در اصل اذن اولنلردن الاول المزاح اوکیمی مزاحدر وکناه اولمیان نسنه ایله مزاح یعنی خوردانرا ایتمک جائزدر قدر
کالطیف درلو قدر اعتدالیکه انک سببیله مباسطت یاران وانشراح اخوان ودفع تجبر وتکبر کرباالنر موجب تکسر دردحاصل اولور
مباح بلکه مستحب ومندوبدر عند العلما وترتیب عقلا وشرعا مذموم ومنکردر زیرا مزاح اوننا کمسنه لرک خاطری منکسر اولوب
مفرط درجه سی منهدم اولور بو مرتبه ایسه ممنوع اولدوغندن غیری افواه اقران اراسنده عداوت سبب وحقد وحسد
ذوق باعثدر که انله مشاهده اولنمشدر که مزاح محض جدال بلکه مودی قتال اولمشدر ایکنجیسی بودر که مزاح صاحبنک هیبت
ووقرینه مانع وعایق وصاحب مزاح غالبا مساخره ومضاحک ویبرر صفتی نازل ولاحق اولور وجناب رسالت پناهیدن صلی الله علیه
وسلمدن صادر اولان کلام ملیحه که اکا اسم مزاح اطلاقی مجازا ایدوکی صحیحدر بو آفاتدن محفوظ واولوردن الفت اصحاب کرام
ونوددو انبساط یاران سعادت نظام مقصود ایدکی تنکم حدیث شریفده وارد اولمشدر ت امام ترمذی مسندنده اخراج اولنمشدر
عن ابی هریرة رضی الله قال یا رسول الله علیه السلام انک لتداعبنا قال انی لا اقول الا حقا ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق
اصحاب کرام رضی الله عنهم اجمعین مزاحک جوازندن استفسار قصد ایدوب اثناء کلامده بر تقریب ایله یا رسول الله بزمله مزاح
بیورورسز دیدکلرنده نبی علیه السلام بیوردیکه اصحابم بنم لسانم کلی جمیعا حق ایدوکه مقرردر رحمت شریعه اولمیان کلام سائغه
اجرا اتمز دیمکدر د ت بو حدیث شریف سنن ابی داود ومسند ترمذیدن منقولدر عن انس رضی الله عنه ان رسول الله علیه
السلام قال له یا ذا الاذنین یعنی یمازحه انتهی انس بن مالک رضی الله عنه روایت ایدر که رسول اکرم علیه السلام حضرتلری
ابو هریره یه طبع شریفلرینک مبلندن ناشی نلطف بیوروب ایکی قولاقلی دیمه مزاح بیوردقلری وارد شریفلری حسن اسماعیله
ثنای جمیله دیع ابو یعلی سنندن نقل اولنمش حدیث شریفده عن ابی هریره رض ان علیه السلام کان یدلع لسانه للحسن بن علی
رضی الله عنهما فیری الصبی لسانه فیهش الیه ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا نبی علیه السلام حسن بن علی رضی الله عنهما
طفولیتی صبیلکده کوربه الدانمق ایچون مبارک لسانلرینی چقاروب شادمانلق ایله ملاطفه کوستردی و بو حدیث شریف
مزاحک اباحتنه دلیلدر لکن کثرتی مذمومدر ومنهی عنه وجرا اولدیکه وشرط جوازه ان لا یکون فیه کذب ولا ترویع مسلم
ومزاحک شرط وجوازی ایسه لطیفه بلا اولیوب و بر مسلمی قورقوتمیه وشورنک وجاوزه اوطانه بسه بحسب الشرع جائز دکلدر
ولا اخوانکم حدیث شریفده وارد اولمشدر د ت ابو داود مراسلنده وترمذی مسندنده بو عبارتله اخراج اولنمشدر عن
عبد الله بن یسار سائب عن ابیه عن جده رضی الله عنهم انه سمع رسول الله صلی الله علیه وسلم لا یاخذن احدکم عصا اخیه
لاعبا ولا جادا تابعند عبد الله باباسی یساردن اولدخی جدی سائب رضی الله عنهم اجمعین روایت ایدر تحقیق رسول اکرم

علیه السلام حضرتلرندن ایشتدمکه بیوردی برمسلمی مزاح ولطیفه طریقیله قورقوتمق وسبب جزع وفزع اولجق
سوزی سویلمک حلال دکلدر زیرا انده اذا وجفا بولنور وبنای ارکان خاطری یقلور دیمکدر عبارتدر د بو حدیث شریف
ابوداود سنندن نقل اولنمشدر عن ابن ابی لیلی رحمه الله علیه انه قال حدثنا اصحاب محمد علیه السلام انهم کانوا یسیرون مع رسول الله
صلی الله علیه وسلم فنام رجل منهم فانطلق بعضهم الی حبل معه فاخذه ففزع فقال رسول الله علیه السلام لا یحل لمسلم ان یروع
مسلما تابعیندن عبد الرحمن ابن ابی لیلی علیه الرحمه بیجه اصحاب رسول الله علیه السلام دن بو حدیث شریفک ورودینی روایت ایدوب
ذکر ایدرلرکه رسول اکرم حضرتلریله معا بیجه لره کیدرکن اویقوسی غالب اولمغله یرده اوزنده اویوردی اصحابدن برینی لطیفه
طریقیله ایب ایله اوکشدی بغلیوب قودیلر چونکه اول کمسنه اویقودن اویانوب کندوی بغلو کوردکده فریاد ایله جزع وفزع ایلدکده
حضرت رسالت پناه حضرتلری بوننک فریاد وفغاننی ایشتدکده بو حدیث شریفی اول وقت بیوردیکه برمسلمانک برمسلمانی لطیفه
یوزندن قورقتمق حلال دکلدر دیو بیوردی زیرا انده مرات رخسارنده صورت وحشت وخشیت کورنور ومشاغل حضوری وقنایمی
حبوری سوبنوردی یکدن عبارتدر واکثاره مذموم منهی عنه لما سبق من حدیث ابن عباس رضی الله عنهما لکن لطیفه نکه حی
مذموم درتکه بیانی ابن عباس رضی الله المراء من حدیثده بیانی کچمشدر ووجه انک کثرتی تسقط المهابة والوقار وتورث الضغینة
فی بعض الاحوال والاشخاص وکثرة الضحک الممیت للقلب ووجه اولدرکه مزاحک کثرتی کشینک مهابت ووقارینی اسقاط ایدر وبعض
احوال واشخاصده بعض عداوت ایراث ایلر وچوق کولمک یعنی کمسنک حقد وغضب وغیظنه سبب اولمق ایله قلبی اولدوررزیرا قلبی اماته
ایدن کثرت ضحکدر بوکا دلالت احادیث شریفه دن بری ت محمد بن عیسی ترمذی مسندندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریره رضی الله عنه
قال علیه السلام لاصحابه من یأخذ هؤلاء الکلمات فیعمل بهن ویعلم من یعمل بهن قال ابو هریره رضی الله عنه انا یا رسول الله علیه السلام واخذ
بیدی فعد خمسا ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم علیه السلام اصحاب کرین رضی الله تعالی علیهم اجمعین خطاب ایدوب بیوردیلرکه
ذکر ایدیجکم کلماتی اخذ ایدوب عمل ایدن ویا خود عمل ایدنلره تعلیم ایدن کمدر دیو بیوردقلرنده ابو هریره رضی الله عنه ایتدیکم دیدیکه رسول
اکرم علیه السلام ابو هریره رضی الله عنه الیمدن طوتوب بیوردیکه سکا دیدیکم بش نسنه در دیو بشر دکن صایدیلر انلرک
اولکیسی اتق المحارم تکن اعبد الناس رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه حق جل وعلا حضرتلرینک اوزریکزه حرام اولدیغی نسنه دن حذر
ایله واجتناب ایلکه ناسک اعبدندن اولدسن زیرا شول اکثر عبادت مخلله فرایضه مداومت لازم کلور مضمون حدیث نبوی اوزره اعبد الناس
مراد تقوای اساسدر ایکنجیسی وارض بما قسم الله لک تکن اغنی الناس والله تعالی نک قسمت ایتدوکی رزقه قناعت ایله کر ناسک زیاده
غنیسی اولدیسین زیرا برکمسنه نک تقوا سنه اوج نسنه ایله استدلال اولنور برسی نائل اولدوغی والی اولمادوغی
نسنه ده حسن توکلدر ایکنجی نائل اولدوغی نسنه ده حسن رضادر اوچنجی فوت اولان نسنه ده حسن صبردر زیرا قسمت حقه
راضی اولانلر کسنه ده ناسک استغفار مقرردر وغنادن مرادکلری غنای نفسدر وکثرت مال ومنال واحتشادن اولان مال دکلدر
اوچنجی واحسن الی جارک تکن مؤمنا وقومشکه احسان واکرام ایله ایمان کامل ایله مؤمن اولسن زیرا اسلام حقی وقومشلق حقی وقرابت
حقی مرتبه سنده ونهایتنه جامعدر امدی کرکدرکه ذکر بونلرک حقوقلری منازل ومراتبلری قدر احسان وادخلرن اولدقلری وقومشولکلری
اولدوغی قدر بر صرف قومشلق حقی اوزرنده برحقی واردر بوادنای جارلردر فالاکرم جار مسلم وجار قرابت سنده ضرر وشرندن امین اولیوب برغیب جکر وسنفقلیه اولدرکه مؤمن لایق اولان بودرکه دکر جارلرکه خلق کریمله حسن معامله ایله اکرام ایتمکدن اولدقده
مرتبه احسانه ایدرسز دیمکدن عبارتدر دردنجی واحب للناس ما تحب لنفسک تکن مسلما یعنی کندو نفسکه نه شی سورسن ونه شی سورسک

سائر ناسه دخی انی سو که اسلام ایله مسلم اولدسن بوندن مؤمن ایله مسلم مابیننده فرق واردر زیرا مؤمن لغتده اقرار وتصدیق
دن عبارتدر ذکر خبر رسول اکرم علیه السلام تصدیق ایتمکدر کرکه الله تعالی انی کتورمشدر دیش وقت نمازدر وزکات وصوم رمضان وحج
وسائر فرائض واوامر النهیه نواهی ایسه جلدسی ایمانه دکندیده در قلبیله تصدیق ولسانیله اقرار ایدنه مؤمن دیرلر وعمل کتورنه
مسلم دیرلر زیرا شوعده برکمسنه نک اوزرینه مؤمن دیسه مسلم دکلدر ویا خود مسلم در مؤمن دکلدر دیو حکم اولنمق جائز دکلدر زیرا
مؤمن اولان مسلم دخی ایمان ایله اسلام معناسنده در ایمان ایله اسلام اره سنده فرق بوندهدر اهل شرع قتنده ایمان اسلامسز اولمز وبو
بر بوننک منفک اولمز لکن هر برینک مفهومی طریق لغتده افراد وتصدیقدن عبارتدر یعنی اینانمقدر زیرا ایمان کتوردن کمسنه
اننانقد بدر ویو ادب ایدنه مطیع ومنقاد اولوب وکذلک ایمان اسلام اولنماندر زیرا اسلام تسلیمدن واوامر خدایه انقیاددن عبارتدر
یعنی اوینقدر وتسلیم رب العالمین حضرتنک امرینه مطیع اولوب واوامر الله جانبنه بدرسه بدل ایدر بشنجی ولا تکثر فان کثرة
الضحک یمیت القلب بشنجی چوق کولمکدر چونکه کلمک قلبی اولدردر غم وغصه ایرکور رخصوصا وتسنیز خرم وخندان
اولمقدن وقتی نالا وکریان اولملیدر بس بیچه خرم وخندان اولمقدن وسرور شادان اولورسه اولمسن که طریق اخرتده
بونلر عقبات ومشقات وخوف واردر بو حدیث شریف جوامع الکلام دن عد اولنمشدر هق بو حدیث شریفی امام بیهقی
شعب الایمانده بو عبارتده اخراج اولنمشدر عن ابی هریره رضی الله عنه انه قال قال رسول اکرم علیه السلام ان العبد لیقول الکلمة
لا یقولها الا لیضحک بها المجلس یهوی بها ابعد بین السماء والارض وان الرجل لیزل عن لسانه اشد مما یزل عن قدمیه ابو هریره
رضی الله عنه روایت ایدر که تحقیق رسول اکرم علیه السلام بیوردی تحقیق قول برسوز دیر الا انیول سوزی در که اهل مجلس
کولسن سونلر دیو لاغر وکذب سویلرن ویا خود غیبت ونمیمه وبهتانه متعلق کلام قبیح انی تکلم ایدن جهنمک دیبنه تکنک ایدر
فی سما وارض بینده اولان مسافه مقدارندن ارتقدر وکشینک لسانندن ناشی اولان زلل وخطاسی ایاغندن ناشی اولان زللدن
شدیددر واقوی در بو حدیث شریفده کشینک قلت کلام اوزرینه تنبیه واردر وحکیم ایدر حق جل وعلا انسانه ایچون ایکی
قولاق ویردی بر دیل ویردی ایله اولسه کرکدرکه کشینک ایکی سوزی دینکلیه ویکی سویله دیمکدن عبارتدر والنا
للج وهو ما ثان ایکنجی مدحدر اول جائز درجواز نیز دلالت ایلر حدیث شریفده عد ابن عدی مسندندن اخراج اولنمشدر
عن ابن عمر رضی الله عنه انه قال قال رسول الله علیه السلام لو وزن ایمان ابی بکر رضی الله عنه بایمان العالمین لرجح عبد الله بن عمر رضی الله عنه
روایت ایدر که تحقیقا نبی علیه السلام بیوردیکه انبیا ورسلدن غیری علمانک ایمانلری ایله ابوبکرک ایمانی وزن اولنسه قوت ویقیننده
ابوبکرک ایمانی اغر کلوردی وجمله سندن ترجیح اولنوردی دیمکدر ودواهق موهو فاعلی عمر رضی الله عنه روایت اولدی اسنادیله
حضرت عمر رضی الله عنهدن مرویدر ت بو حدیث شریفی ترمذی مسندندن منقولدر عن عقبة بن عامر رضی الله عنه انه قال علیه السلام
لو کان بعدی نبی لکان عمر بن الخطاب رضی الله عنه عقبة بن عامر رضی الله عنهدن مرویدر که نبی مکرم علیه السلام تحقیق بیوردیکه
اکر بندن صکره بر نبی بعث اولنمق متصور اولسیدی عمر بن الخطاب رضی الله عنه بعث اولنوردی دیو اول عالی جنابه توصیف وتوصیف
ایلدیلر ولکن جوازه بشروط خمسة الاقل ان لا یکون لنفسه لان تزکیة النفس لا یجوز لکن جواز نیز بش شرط ایله اولدیکه
اولدرکه کندو ایچون اولمیه یعنی نفسیچون اولمیه زیرا تزکیه نفس جائز دکلدر نتکیم سوره والنجمده قال الله تعالی فلا تزکوا انفسکم
هو اعلم بمن اتقی حق تبارک وتعالی بیوردکه نفسلریکزی بیکا هلق ایله وضر خواهلق ایله وابو لکل کندوکزی مدح ایتمک
والعلمدن سوزک افوال واحوالکرز اهل تقوی وعمله مخلص اولانی بلور دیمکدر وفی حکمها مدح ما یتعلق بها من الاولاد والابا

Copyright © King Saud University

والتلامذ والتصانيف ونحوها بحيث يستلزم مدح المادح ويركمسنك مدح كندو نفسنه اولبوب متعلقاتنى وبابا سنى
واولادينى وشاكردينى وتأليفاتنى وسائر بونك امثالنى مدح ايلمك تزكية نفس حكمنده در زيرا انلرى مدح اتمكلر
كندو نفسنى مدح مستلزمدر قيل لحكيم ما الصدق القبيح قال ثناء المرء على نفسه كلمه سى نيله كه صدق قبيح ندر حكيم ديدكه كشى
كندو نفسنى مدح اتمكدر الا ان ينوى بالتحديث بنعمة الله تعالى مكركه انكلر تزكيه وفخر ارادتيله دكل نعمت اللهيه
ذكر وتحديث قصد ايليه لر اول جائزدر قال الله تعالى واما بنعمة ربك فحدث سوره الضحى ده حق جل وعلى بيوردى يعنى يا محمد اول
ربك سكا ويردوكى نعمتلرى كه اسلامدن خبر ويروانك امكانى خلقه ايرشدر ذكر نعمت تحديث منعمك شكريدر حق تعالى
انى سوركه قوللرينه ويردوكى نعمتلرك شكريله بربنه كتوردوكى خلقه سويليوب اظهار ايليه لر اما مرادى انكله فخر نعمة اولميه بلكه
حق جل وعلانك احساننى بلدرمك ايچون اوله انكچون صاحب فتوحات رحمه الله كتورمشدر كه نعمت برلسنده در كه محبوب بالذات
ومنعم على الاغيار شكور اوله بس حق سبحانه وتعالى كندو جبينه يوردكه بنم نعمتمى سوزسو يلده كه خلق تحنا جد دوين منعم
ذكرنه اشتغيله كاميل ايده لر سوريس بنم نعمتمك تحديثنى جميلة ظرفين بنم دوستم ايدرسن وبن انلرى سودم ديمكدر
عبارتندن ديوا اول نعمتك اثرين كندو اوزرينه بيلوردكه درويش انك غنا سن بلوب انلدن حاجت طلب اين لرو اعلام
مالديه من العلم والعمل لياخذوه او ليقتدوا به او ليعطوه حقا او يدفعوا عنه الظلم ونحو ذلك مما لم يقصد به التزكية والفخر
ويا خود علم وعمل انى اعلام مرادايليه تاكه اندن اخذ ايده لر وخلقى امور دينيه ده كندويه اقتدا ايده لر وحقنى ويره لر
ويا خود اندن ظلمى دفع ايده لر اما انكله نفسنى تزكيه وفخر مراد ايلميه تبع تزمذى ابن ماجه مسندلرنده اخراج اولنمشدر
عن ابى سعيد رضى الله عنه قال عليه السلام انا سيد ولد ادم ولا فخر ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه روايت ايدر
تحقيق نبى عليه السلام بيوردى بن اولاد ادمك سيديم لكن بونيله ديديكم تفاخر جهتيله دكلدر بلكه نعمت ربانيه
ذكر وتحديث ايله مامور اولدوغمدن نا شيدر ديمكدر والثانى الاحتراز عن الافراط المؤدى الى الكذب والرياء
والقول بما لم يتحقق ولا سبيل الى الاطلاع عليه كالتقوى والورع والزهد فلا يجزم القول بمثلها بل يقول احسن
ونحوه ايكنجى شرط اولدركه مدحنده تحرى ايدوب بركمسه نك زهديله يا سائر اوصافى ما وجدندن بريله
موصوف ايدوكن يقينى بولمدكن زهد وتقويله عليمدر ديمك كى جزم ايتمه وبالجمله كذب وريا يه مؤدى اولان افراط
مدحدن احتراز ايليه وكا اطلاعه طريق اولميان نسنه ده جزم اتميه بلكه انك حقنده ظنم بودر ديرويا خود مادحك
اعتقادى صحيحدر مظنون اولسى عند الله ايجلين اولمسيدر ديمه تخصيص وارد كه انك صلاحيله جزم اولنور
حال بوكه اولعند الله افسق فسقه ردن والثالث ان لا يكون الممدوح فاسقا اوچنجى شرط اولدركه ممدوح اولان
فاسق اولميه دنيا وبيهقى ابن ابى الدنيا مسندنده وبيهقى شعبنده اخراج اولنمشدر عن انس رضى الله عنه قال عليه السلام
ان الله يغضب اذا مدح الفاسق وفى رواية انس رضى الله عنه روايت ايدر تحقيقا حضرت رسول اكرم بيوردى كه چون
بركمسه فاسقى مدح ايتسه حضرت الله جل وعلا غضب ايدر اول فاسق مدح ايدنه وبر روايت اخراده يعلى عنه وعبارتله نقل
اولنمشدر اذا مدح الفاسق غضب الرب واهتز لذلك العرش انس بن مالك رضى الله عنه روايت ايدر بو عبارتله كه چون بر فاسق مدح اولنسه
حق تعالى غضب كلور وعرش عظيم انكچون لرزه كلور صارصلور زيرا اونده غضب حقه رضا بولنور وكامل ايمان اظهار كبر وتجبر اتمز بلكه اعمال
صالحه مزيد شكر بوزدانه مشغول اولورلر اما فاسق اكا لايق دكلدر وغذا نشايسته غضب خالق بوزدانه اولور ديمكدر والرابع ان لا يعلم

انزلها حدث

انزلها حدث فى الممدوح كبرا او عجبا او غرورا دردنجى اولدركه مدحى ممدوحده كبر وعجب وغرور احداث ايتمدوكنى بيله زيرا مدح مجيبى
ممدوحه بو نلر عارض اوليجغى متيقن اوله در حم بخارى ومسلم صحيحلرنده اخراج اولنمشدر عن ابى بكرة رضى الله عنه انه اثنى
رجل على رجل عند النبى عليه السلام فقال عليه السلام ويلك قطعت عنق صاحبك ثلاثا ابو بكرة الثقفى رضى الله عنه روايت ايدر
تحقيقا رسول اكرم عليه السلام يا ننده بركمسنه ذكر اولندى وبركمسنه انى مدح اوزره اكاثنا ايدنكه حضرت رسول عليه السلام اوچ كره
صاحبك عنقى قطع اتمكله مستحق عذاب جهنم اولدك بيوردى ثم قال من كان منكم مادحا اخاه لا محالة وليقل احسب فلانا والله
حسيبه ولا ازكى على الله احدا احسب كذا وكذا ان كان يعلم ذلك منه مسلم روايت اوزره اول حديثك اخرنده ذكره حضار مجلسه خطابا سوزدن
بركزاخ مسلمينى مدح ايدكه اوصاف حميده دن فلان وصفيله موصوف ظن ايدردم قطع وجزم اتمم دسون زيرا اصلده جهرسى فلان ولند
حالده حسيبه محاسبدر وجازيدر على اعماله ديمكدر ولا ازكى على الله احدا اى ولا غير الله فى حق احد الكچى اصيب اوكى احسب فعلنى تأكيددر
كذا وكذا اولكى احسب فعلنك مفعول ثانيسيدر ان كان يعلم ذلك قوله فليقل قولنك شرطيدر معناسى الله اعلم بودر كه كركدر كه فرزندنى
اشنده مدح ايدر ويا مدح اتمكى بر مصلحت اقتضا ايلسه اكر انى بيلورسه ديسون كه فلان بويله ظن ايدردم زيرا حقيقت انك اولدركه
بجزويت اولسى نا دمك اعتقادى صحيحدر مظنون اولسى عند الله ايجلين اولمسيدر ديمه تخصيص وارد كه انك صلاحيله جزم
اولنور حال بوكه اولعند الله افسق فسقه ردندر م امام مسلم صحيحنده اخراج اولنمشدر عن المقداد رضى الله عنه ان رسول الله عليه السلام قال
اذا رأيتم المداحين فاحثوا فى وجوههم التراب بو حديث شريف مقداد بن اسود الكندى رضى الله عنه روايت ايدر تحقيق رسول الله
بيوردى كه چون مدح ايدجيلرى كوردكز ديداهانت وزجرا يوزلرينه طپراق صاچكز بونده فاحثوا معناسندر دحث التراب فى الوجه
حثوا وحثيا اى القاه يعنى مدح اهلى مدح ايده كى كوردكز انلرك يوزلرينه طپراق صاچكز ديمكدر تتمه روايت اولندى كه بركمسنه حضرت عثمان
رضى الله عنه يوزينه قارشو مدح ايلدى ومقداد رضى الله عنه اول مجلسده حاضر ايدى همان ايكى دزى اوزرينه اوقوب اول مادحك
يوزينه طپراق صاچمغه باشلدى حضرت عثمان ايتدى نيچون بويله ايلرك ديدكده مقداد ايتدى حضرت رسول اكرم عليه السلام دن انشتدم ديو
مذكورى روايت ايتدى مو حديث شريفى عبد الله بن مبارك مسندنده روايت ايلمشدر عن يحيى بن جابر رضى الله عنه قال عليه السلام
اذا مدحت اخاك فى وجهه فكانما امررت فى حلقه موسى رمضا يحيى بن جابر رضى الله عنه مرسلا روايت اولندى تحقيق نبى عليه السلام
بيوردى كه چون بركمسنه اخ مسلمينى يوزينه قارشو مدح ايتمك بوغازينه بركسكين اوسترة يوروتمكه بكزر ديمك اولور والخامس ان لا يكون
المدح لغرض حرام او مفضيا الى فساد بشنجى اولدركه مدح غرض حرام ايچون اولميه وانلر فساد ظهورينه كلمكه باعث اولميه دمثل مدح شخص
معين من الامرد والنساء بين الاجانب لتحريك الشهوة وضمهم الى اللواطة والزنا تكم معين برا وغلانك ويا خود بر عورتك حسنى
اجنبيلر يا ننده مدح اولنمسنه كم انلرين شهوتلرى تحريك ايده ويا خود انلرى لواطه وزنايه قندوره عياذا بالله تعالى وانلر مؤدى
اولور اوتلذذ النفس وتطييب المجلس واضحاكهم ويا خود خاطرلرين خوش ايدوب وانلرى كولدوره وبعض خلقك اوضاع اطوارينى
تقليد هزليات ذكر ايليه حتى اهل مجلس قتنده رغبت وقبول وانلرى كولدرمك ايله نفس اماره سنه وصوله بولور امام نووى اذكارده
بيوردركه انسانى مدح اتمك وصفات جميله سيله انك اوزرينه ثنا اتمك كاه اولور محمود ومحمد عنهور اولور وكاه اولور مذموم اولور
اكر غيبت اولور سه ممنوع بوقدر مكر كه مادح مبالغه ايده وكذب مرتبه سنه بالغ اوله بس اول كذب اولدوغى سببندن حرام اولور
مدح اولدوغى سببندن حرام اولمز وذكر بوا وموده برنسنه خوف اولنور سه مدحى كراهت شديده ايله مكروه اولور ويا
اوات لزوجها جنبية وقد مر فى حديث ابن مسعود رضى الله عنه وشول مثللو مدح ايدكه بو عورت اجنبيا عورتنك

Copyright © King Saud University

حسنی وصف المسند نهی وارد اولدوغی تحقیق افات لسانك التی سنخسنده عبد الله بن مسعود روایت ایتدکلری حدیث
شریفده بونك بیانی بر کوه دخی کچمشدر ومنه مدح الامراء والقضاة للتوسل بها الی مال الحرام والتسلط علی الناس وظلمهم ونحو ذلك
ودخی والی و دفتر و قاضی یه تقرب حاصل ایدوب مال حرامه وصول اولمق ایچون مدح ایدرلر ویاخود انلر سببیله ناسه اوزره ظلم
ایتمک مقصودیله انلری مدح ایتمک مثللو بونلر بکا دخی لوکی وانما الذم للمذموم فالکثیر داخل فی الکذب والغیبة او التغییر
والتکبر ومما لم یدخل ذم الطعام ترفعا وتمنعا عنه کما مر اولدان ذم مذمومك اکثری ذکرلری سبقت ایدن کذبه ویاخود غیبت
یا کبر مستور رکنسنده ادخل بر سوز سویلمکلری در کر استماع ایدولسه ایچنده ایدکی کوجك اولورسه ویا غیبت ویالا اولورسه
بهتان اولور ویاخود تغییر یعنی عادتی دکل ایچون بر عیبك باشنه قیمق ویاخود لر یعنی تغییر داخللرد در وانجی بر اصلاح
طعام قصدیله نوع وصراونده طعام وشرابی یعنی یمکی وایچکی ذم ایتمك تکبرده داخلدر ذم جائز دکلدر نتکم حدیث شریف
دلالت ایلر خ م بخاری ومسلم اتفاقی اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه قال ما عاب رسول الله علیه السلام طعاما قط ان اشتهاه
اکل وان کرهه ترکه ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدرلر تحقیقا رسول علیه السلام دن بر طعامه عیب بولمق واقع اولمدی حضور
شریفلرینه طعام احضار اولندقده اصلا بو طعام شویله در بو ذم ایتمدی طبع شریفلرینه خوش کلوب کوکلی استرسه یرلردی
استمزسه یمزدی دیو بیوردی وکذا ذم اللباس والدابة والمسکن ونحوها وکل هذه داخل فی الکبر والتکبر ولباس وات وحیوان
وسائر دابه لر و مسکن کیبلرك ذمی دخی کذلك بو تکبره داخلدر د الثالث الشعر او ححیی شعر سویلمکدر علما جوازنده اختلاف
ایدوب اوقیحه رخصت ورمشلردر رسول الله منقولدر ان من الشعر لحکمة دیو بیورمشلردر یعنی شعرده حکمت واردر رسول کرم
انك ایچنده حکمت اولدانك اوقسی جائزدر نقل اولنور کر اصحاب کرامك رضوان الله علیهم اجمعین رسول اکرم حضرتلرینك حضورلرینده
بعضلرندکاه شعر بربرلرینه ابیات سویله شعرلردی انلری منع ایلمدی والحاصل اصح اقوال بودر کر شعرك شعر کتابه یا تلاوت
قران وذکر الله و بونلره بکزر عبادات مهمیه مانع اولمیه شعر اوقیمده ودیمده نسنه لازم کلمز اذا خلا عن الکذب والریاء و
هجو هالا یجوز هجوه وهو جائز و اول شعر جائزدر اکر کذب دن وریادن وزمدن جائز اولمیان هجودن خالی اولورسه یعنی کوه ولعن
نسنه ایدنلرك غیری زمدن امر اذا تمکن بو ذکر الفسق والتغنی وافات مدح والاستکثار منه والتجرد له حتی یشتغل عن بعض
الواجبات والسنن وقلما یخلو عن هذه الافات وذکر فسقدن وتغنیدن ومدح چوق ایتمك افاتندن خالی اولورسه ومشتهیات
نفسانیه ذکرندن وواجبات وسنت ترکنه مؤدی اولیجق مرتبه توغلدن خالی اولدقده جائزدر نتکم تفصیلی مرور ایتدی خیر
وعلا شعرلرینی ذکر وتوحید وطاعت ومدح سید المرسلینه تخصیص وتخصیص ایدن شعراء موقنین صالحیندن غیریلری ذم ایدن
شعرلری نسب غزل وتمزیق اعراض ایدوب دهر واییده نفس الامرانده بودر ومقدمات خیالیه ذکر وکاذب وترهات
باطله ارتکاب ایدن شعرادر سورة الشعراده قال الله تعالی والشعراء یتبعهم الغاوون نتکم حق سبحانه وتعالی بیوردی شول شاعرلر که
ضلالته دوشمش واوزغون کافرلر در باطل سوزلر ایله هجو ایدرلردو توب واره حق برلری جهنمدر بو ایتك سبب نزولی اولدر
ابن زبری وغیره ومسافع واهیب مسقفی که شاعرلر حضرت رسول اکرم علیه وسلم واسلام مذمتی بابنده شعرلر دیدیلر
مشرکلر واول قومك زغونلری ازبرلیوب خلقه سویلرلردی رسوله واصحابنه هجو ایدرلردی روایت کریم الذین مفقده
نازل اولدی وتفسیر کواشیده کتور منکر روایت کریمك نزولندن صکره حسان بن دو اصحابه شعرا سندر جمیع رضی الله
جناب رسوله کلوب عرض ایتدیلر که یا رسول الله حق جل وعلا بیلور که بز شاعرز فو دقرمکر بو وصف اوزره وفات ایدرم

دیدکه حضرت رسول اکرم بیوردیکه مؤمن مجاهد ایدر کندی قلیجیله و کندی لسانیله واول شعر که سز کفاره حقنده درسز انلرك
هجولرینه انلره رد ایدرسز اول انلره اوقدن دخی تیز طقنور بیوردقده آخر ایت نازل اولدیکه معناسی شریفی یعنی سفها بر
تبوع اولان شعرا جمله وادیلرده متحیر اولوب طریق حقی یا وقلوب ضلالتده دوشمشلر وسوکدانلردر مکر انلر که ایمان کتوردیلر
عملوا الصالحات یعنی پیغمبر علیه السلام مدح ایدوب کفاره هجوده منتشر اشتغال کوستردیلر ویا داستیلر یعنی انلرك اکثر اشعاری حق جل
وعلانك تحمید وتمجید وتوحیدنده وطاعته تحریضده وغفلتدن متنبرده واول مشرکلردن انتقام الوب هجولرینی انلره ردایلدیلر
بس بو ایتلرده اشارت واردر که اشعارك کلیسی مذموم دکلدر اولکه کذب باطل وکلام قبیحه مذمومدر وانك شاعری الله
تعالینك ده مقوتدر ومبغوضدر نتکم احادیث شریفده وارد اولمشدر ت حکیم ترمذی صحیحندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة
رضی الله عنه علیه السلام قال لان یمتلئ جوف احدکم قیحا حتی یراه خیر له من ان یمتلئ شعرا ابو هریره رضی الله عنه روایت اولندی
تحقیق رسول الله علیه السلام اشتراطا بیوردی سزدن بریکزك قرنی ایچنده چکوری افساد ایدنجه ایرین وقان ایله طولمق شعر ایله طو
لمقدن یکدر یعنی اجنبیه محبوبه شابلری مدح ایتمك وبزم شراب ساغری مدح وصف ایلمك وشرعه مخالف اشعار ایله
سزدن بریکزك جوف بطنی طولدرمقدن ایسه قیح وصدید ایله طولدرمق خیرلودر دیمکدن عبارتدر والرابع السجع والفصاحة
وما کانا بلا تکلف ولا تصنع محمود وما فقد مخصوصا اذا کان فی الخطابة والتذکیر بل یستحب التکلف الیسیر لان فیها تحریك القلوب
وتشویقها وقبضها وبسطها واما فیما عداهما فالتکلف فیهما والتشوق مذموم ناش من الریاء وما سبقناه در دنجی کذب تکلف و
تصنع ایتمکسزین کلامی سجع قافیه ایله تزیین ایدوب بیان مرادده حسن تعبیر ایتمك محمود مدحدر خطبه ده وجمعه ده خطب کتابنده
توبیخ میل وایبب ساطلرینه باعث اولمغچون سجع دعا ایتنده تکلیف یسیر مستحبدر زیرا انلرده قلوبك تحریکی وترغیب
وتبشیر بسطلری واردر انلردن ما عداده تکلف مذمومدر زیرا اول ریادن وحب ثنادن ناشیدر وعوام حظادن فائق
سزایله ولغت عربیه ایله تکلم بوننده دیلکه اکالا ذم اولنان اولدر که عوام حالنجه بره بر لفظ قصد ایدر که معنای
انلر بیلوب وانی استنقا ایتمیدر ت بو حدیث شریف ترمذی مسندندن نقل اولنمشدر عن عبد الله بن عمرو بن العاص
رضی الله عنه علیه السلام ان الله یبغض البلیغ من الرجال الذی یتخلل بلسانه کما یتخلل البقرة عبد الله ابن عمرو بن العاص رضی الله عنه روایت
ایدر تحقیق رسول اکرم علیه السلام بیوردی شول کیسنه که کلامك بلیغ وطریقی سویلمك قصدیله حین تکلمده تحری
ایدن ناشی صغور کبی لسانینی اداده ایدوب لسانی اسنان اطرافنده اداره ایدوب دلینی چینیر وغاره حاشان
دیمزمکه سیل جیر دوکر حول اسنانده اداره لسانك وتفصیل بیان ایدر ساعد کسر ومعارف اهلندن ملکتون
دیولدوغی سویلید حق تعالی بغض ایدر دیمکدر وانی بقره تشبیهدن مراد بودر کر ساتر حیوان بنانی استانیله
اخذ ایدر اما بقر لسانیله حشیشی اندوکی کبی اولدخی لسانیله تتبع اولوب بولدوغی سویلیوب ودیلنی کلی سویلر
دیمردی عبارتدر و بر حدیث اخرده ت ترمذینك مرموزینه اخراج اولنمشدر عن ابن مسعود رضی الله عنه قال علیه السلام
قال علیه السلام هلك المتنطعون ثلثا ابن مسعود رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه
اوچ کره یعنی کلامنده مبالغه ایدنلر هلاك اولدیلر علما رحمهم الله بیوردیلر که متنطعلر سوزلرنده مبالغه ایدرلر
شوامورده ناسك ذمنك ایدرلر ویاخود فواتنی شرع شریفده حرج وجله عباداتلرنده غالبین وفاد عین
بحضورلرانلر درهلاك اولنلر دیمکدن عبارتدر ت بو حدیث شریف ترمذینك سنندندن اخراج اولنمشدر عن جابر

Copyright © King Saud University

عمرو بن دینار وانس رضی الله عنهما ایتدکلری تحقیق بو ایکی حدیث شریفده تفصیل اوزره اوچنجی قسمن اولنده ذکری کچمشدر
عمرو بن دینار رضی الله عنه روایت اولنان معنای شریفلرنده بو کمسنه اکثر کلام ایتدکلرنده لسانندن پرده او لاطوقلرینی
ودشلونده فضول کلامنی منع ایتمك ججع واقع اولمزمی دیو قدر حاجتدن زیاده سویلمکدن زجر بیوردقلرینه متعلقدر وانس
رضی الله عنهدن روایت اولنان حدیث شریفك معنای منیفی یعنی طب وراست کلامنك فضولنی امساك ایدوب ومالنك
فضولنی انفاق ایدن ایچون بیوردقلرینه متعلقدر دنتکم ذکری سبقت ایتمشدر پس امدی بو ایکی حدیثدن مراد اولان تعلیم
وکلامنی قدر حاجتده ایجاز واقتصار اوزره ایتمك مستحسندر ومقبولدر وانتك قانون شرع حسبیله مأذون اولدقلری
امورستدنکن اولکی تزاحدر لطیف ایتمکدر ولو ایکنجیسی مدحدر اولمکدر ولو اوچنجیسی شعردر اشعار سویلمکدر دردنجی
سجع ضاهتدر یعنی کلامنی قافیه ایله تزیین ایتمکدر ولو بشنجیسی مالایعنی فائده سی اولمیان سوزی سویلمکدر التنجیسی فضول
الکلامدر یعنی سوز قدر حاجتدن زیاده سویلمکدر دافات لسانك جمله سی التمش التی اولور **البحث الثالث** فیما الاصل فیه
الاذن من العادات التی یتعلق بها انتظام اوچنجی بحث انتظام معاشه متعلق اولان عادتلر اولوب وانلك قانون شرع
حسبیله مأذون اولدقلری امور بیانندهدر وهی المعاملات واولیلر نظام وانتظام متعلق اولان عادات معاملاتدر بر
کسنه ایش ایتمك اولوب صاتمقدر کالبیع والاجارة والشركة والمضاربة والرهن والهبة والنكاح والطلاق والعتاق والابیع
والاعادة ونحوها صاتمق کبی صاتون الق واجاره واصطلاح برعیندن منفعت معلومه بر عوض معلوم ایله بیع دلو ورهن
نقد بر شئی مجبوس ونکاح معناسی عقد ایتمکدرلر یعنی باغلمقدر دلو وطلاق وعتاق وسلم وحجر وعاریة وودیعه و
وکالت وحواله ومضاربه وشرکت کبی وبو امور امثالی اولنلری کتب فقهیهده ذکر اولنان اوزره احوالنی بیلمك کرکدر رحمالله شرع
شریف اوزره سلوك وشریعت مطهره سی ایله عالم وعامل اوله فهذه الامور مباحات فی نفسها وان کان بعضها فی بعض المحال فرضا
او سنة او مستحبا ولکن الشرع اعتبر فیها ارکانا وشروطا یجب رعایتها عند المباشرة وبو امور نفسلرنده مباحلردر واکثره
بعضیسی بعض محلده واجب ویاخود مستحب اولورسه لکن شرع انلرده ارکان وشروط اعتبار ایتدی وکه امور شرعیهنك احوالنی
بیلمك علم حال قبیلندندر ولفظ فرض عیندر پس معاملات شرعیهدن برینه مباشر اولان کمسنه مباشرت ایتدکده ارکان وشروط
طی بیلوب بعده مقتضای علمی اوزره هر برینه رعایت ایتمك واجبدر والا باطلا او فاسدا او مکروها فیأثم صاحبه او یسیء فنکون
فیه الثانی ذکر عدم رعایتلری بطلاننه ویاخود فسادینه ذکر عدم رعایتلری بطلاننه ویاخود فسادینه ویا کراهتینه مؤدی
اولمغین رعایتلرینی ترك ایدنکش گنهکار اولور انکچون اولا آفات لساندن عد اولنور مذکور صورتلرده اثم ومسیئ اولمغه
فلذا لما قیل لمحمد رحمه الله لم لا تصنف کتابا فی الزهد قال صنفت کتاب البیوع اشارة الی ان الزهد والتقوی لا یحصل الا بالتحرز فی
المعاملات عن کل بطلان وفساد وکراهة امام محمد رحمه الله ایچون زهد حقنده بر کتاب تألیف ایتمدیکز دیدکلرنده بیوع مسئله سنی که علم جوعی
مشتمل بر کتاب تصنیف ایلدم مصنف رحمه الله بو جواب اسلوب حکیم اوزره واقع اولدوغی عیاندر وسؤال وجواب بیننده انسب اولمغله
بیان ضد ایدوب اشارت ایتدیلرکه زهد وتقوی حاصل اولمز الا معاملاتده هر بطلاندن وفسادندن وکراهتدن مواضعنده تحرز ایتمکله
ایله حاصل اولور زیرا بر کسنه لق صاتمق احوالنی بیلمیه ولدوه صاتمده حرامی حلالدن فرق ایتمیه اول کسنه تجارت ایتمك مناسب دکلدر
حضرت عمر رضی الله عنه دن روایت ایتمشلردر که دیمش فقیه اولمیان کمسنه بزم چارشومزده الم وصاتم ایتمسون وامام برازی
رحمه الله ایتدیکه کتاب بیوعی حفظ ایتمیز بیع وشرایه مباشرت ایتمسی حلال ولمیسی ابو اللیث دن مروی اولدوغی حکایة ایتمشدر

وسائر

وسائر معاملاتلرده وصاتیلورده دخی حال بو منوال اوزره در بعده مکلف کرا شیادن برشی اشتغال ایده اول شیء نوضد کراول
مشتغل اولدیغی شیدن حرامدن صقنمق ایچون تقویسنك ذکی اعظمی حلال لقمهدر وحلال کسبدر دنتکم امام غزالی رحمه الله احیاء علومده
بیورلرکه حضرت عیسی علیه السلام بر شخص کوردکه نزد انسانلرسن دیو سؤال ایلدکده اول دخی ایتدی الله تعالی طاعت ایدرم دیدی
حضرت عیسی ایتدی ضرورتکی کم دفع ایدر ایتدی قرنداشم دفع ایدر عیسی بیوردی قرنداشك سندن زیاده عابددر پس امدی بر
کمسنه حرام حلالدن بجوب ودیادن تجرد وحلال کسب ایلیه غزا ثواب قدر ثواب بولور بلکه کسب حلال غزادن افضلدر بیورمشلر
وموضع معرفتها علم الفقه فلا بد لکل من باشر هذه الامور او بعضها من معرفة احوال ما باشره لانه علم الحال فانه فرض عین
کما بینا فی فصل التعلم بو امورك جملهسنده ویاخود بعضی سنه مباشرت ایلدکسنه ایتدوکی نسنهلرك احوالنك معرفتی لازمدر
زیرا اول علم حالدر وعلم حال فرض عیندر معلوم اوله که امور دینیهنك مداری بش نسنه اوزرینهدر اولکسی اعتقاددر ایکنجی
عباداتدر اوچنجی معاملاتدر دردنجی مباحدر بشنجی ادبدر وکتب فقهیهده دخی مذکور اولان عبادات ومعاملات بشدر
نماز وزکوة وصوم رمضان وحج وجهاددر ومعاملات دخی بشدر معاوضه مالیهدر ومناکحاتدر ومخاصماتدر وامانتدر وترکاتدر
ترکه حلال تفصیلی کتب فقهیهده مسطوردر وفضل علما بیان بیورمشلردر تفصیلی زیرا بر آدم هر حالده اولورسه اول حالك فسادندن
ونقصانندن وحرامدن وشبهه لودن ومکروهدن خلاص اولمك مراد ایتدکده اولدوغی حالك هر نه مالی ایسه اول حالده اولان علمنی بیلمك
کرکدر که حلال جرشرع شریف اوزره سلوك ایلیه ولذت تجار ایله حسن معاشرت ایدوب کنندوینی حرام وشبهه لودن وفساد و
نقصاندن حفظ ایدوب تاکه ایکی جهانده بو ذاق اولوب رسول اکرم حضرتلرینك سنت سنیه سی ایله وشریعت مطهره سبیل
مالو وعامل اوله وحق سبحانه وتعالی جمله مزه منسوب الیهمنی بو نعمتکره نجن بر کمسنه بر کمسنهیه بر نسنه صاتسه ویاخود اللو وصتا ایتسه
اول صاتدوغی ویا الدوغی بو ذوق استدسه بولداشی دخی راضی اولسه راضی اولدیلر نجه نوابلر حاصل اولوردخی
معلوم اولدکه نجن بر کمسنه بر نسنه لق استسه صتادن کمسنه طات چاشنیسی حلال اولسون دیسه اولی بودرکه طایفه زیرا
صاتلی بوندن حرام کی بو اولمکر الادیکدر وللدوغی تقدیر جدید تحصولی اولق احتمالی واردر شبهه دن بری اولق ایچون طامنق
مناسبدر وبر کمسنه صاتلیجی متاعی اوکوب بهین ایتمك مکروهدر ومتاعی بو مذکورلردن اجتناب ایدن عبادت ایدوکنه
اشارت ایتمشدر **البحث الرابع** فیما الاصل فیه الاذن من العبادات المتعدیة دردنجی مبحث متعدی ونجاوز ایدن عبادتلر
اولوب وانلك قانون شرع حسبیله مأذون اولدقلری امور بیاننده مثل التعلیم والتذکیر والامامة والتأذین ولصحتها واستحبابها
ووجوبها شرائط لا بد من معرفتها ورعایتها لمن باشرها حتی یحصل المشروط فیصیر عبادة یترتب علیها الثواب ولا یأثم ان
ترکها عبادات متعدیه … انلرده اصل اذندر اوله تعلیم کبی ونو … هر برینك صحیح اولمسنه مصحلرینه واستحبابلرینه
ووجوبلرینه شرائط واردر انلره مباشرت ایدن کمسنه انلری معرفتلرنده ورعایتلرنده لابددر تاکه مشروط حاصل اولوب
عبادت اولوب انك اوزرینه ثواب مترتب اوله واکر انلری ترك ایدر ایسه آثم اولمز فان … صار آثما فلا یکون متقیا فکان
ذلك الثانی ایضا وموضعه ایضا علم الفقه وهو علم الحال لا یخفی … تصدی لها واکر شرطلرینه رعایت ایتمزایسه کناهکار اولور
سابقده کذلك … مکانی حافظ وتعلیم متقی … داخل اولور وبونلرك دخی شرائطی یری … کتب فقهیه
بیان اولنمشدر سابق کبی شروع ایلیانكحه علی کذلك علم حال قبیلندندر زیرا … دکلدر صنعت
انسانیه مخصوص اولان ایجی عبادتدر **البحث الخامس** فیما الاصل من العبادات القاصرة کالتلاوة والذکر والدعاء

Copyright © King Saud University

بشنجی مبحث عبادات قاصره دن اولوب اصل اذان اوقنمق بیاننده در عبادات قاصره اولان اصل اذان اوقومق و تلاوت قرانک و ذکر تسبیح و
تهلیل کبی و دعا کبی و بونده ایضا شروط و ادب تعرف فی الفقه فان لم تراع یأثم صاحبه فتکون افة اللسان کالسابقین للمتصلین بها
و بونلرک نجه شروط و ادابی واردر و انلر علم فقهده معلوم اولور ذکر اولنده بیان اولنمشدر پس کو انلری رعایت ادنمز ایسه کناه
کناهکار اولوب و سابقلر کبی افات لسان دن اولور نته کیم بدعوا اللحن واستغنی فیهما حرام فلا بد من التجوید و ترک الاستغنا
فیه رسالة سمیناه در ایتیما فعلیک بحفظ فانه یکفیک فی هذا الباب تنکم یعنی لحن ایله و یاخود تغنی ایله قرآن اوقومق و ذکر
ایلمک بلکه ذکر اخفا ایلمک جهر ایله و اخفا ایلمک دخی جائزدر اما اخفا ایله ایتمک اولیدر جهر ده تفصیل اولدیغی درجه اوقومق حدیث
وارد اولمشدر که خیر الذکر الخفی و جمیع مشایخ ذکری اخفا ایله ایدرلر لکن جهر ایله ایتمک اجازت و یردیلر اما تبدیل و
تغییر ایتمکه اجازت و یرمدیلر علی الخصوص که ذکر الله ایدرکن اباغی قالقوب و جاغروب جمله ممنوع در شرعا مکروه در کراهت
تحریمیه اولدیغی قران و حدیث ایله ثابتدر و یاخود دعا ایلمک و قرائته و ذکر ده و دعاده لحن و تغنی حرامدر پس علم تجوید دن
لابد در و بو محلک تفصیلنه واقف اولمق مراد ایدن کمسنه برکوی محمد افندی مرحومک در یتیم اسمیله مسمی اولان رساله سنی
مطالعه سنه موفق اولان کمسنه حقیقت حال علی وجه الکمال حفظ اولنده سالک اولمز و بایدن کفایت ایدر او بالاخرة و النفع له بعده
فان حرام فی العبادة البدنیة الی الصرف و قد صنفنا انقاد الهالکین و ایقاظ النائمین فعلیک بهما و یاخود تجوید ترک اید و تجوز
و تغنی و تحریمه دنیوی ایچون تلاوت و ذکر و دعا حرام ایکن ارتکاب ایدوب آثم اولید صاحب طریقه تصنیف التذکارینه
رساله سنده که انقاد الهالکین و ایقاظ النائمین اسمیری ایله مسمی اولان رسائل لطیفه سنده اجرته قرآن عظیم اوقومق و اوقوتمق
و تورلنز اولمق شرطیله جائز دکل ایدوکن اثبات و اظهار ایچون بو مسئله انلرده تمام و تحقیق و تدقیق اید و به اهل حقدن
بالکلیه شبهه ازاله ایتمشدر اول ایکی رساله کورمک اوزرینه اولنسن علی وجه الکمال تحصیل اطلاع سالک اولنر کفایت ایدر و لکن تبیع
فی مجلس المعصیة لفعلها و البائع عند فتح المتاع للترویج او الحارس فانهم یأثمون و معصیت مجلسنده اولان کمسنه معصیت ایچون تسبیح
مشتری بر متاعی عرض ایتدکده ترویج ایچون یاخود حفظ حراست ایچون یا حارس حراستیچون یعنی بکجی بکجیلکنده تسبیح ایتمک
دخی کذلک حرام اولمغله مستحق کناهکار در و کذا سائر الاذکار و التصلیة علی النبی علیه السلام و مواضع مذکوره ده سائر اذکار رسول اکرم
او ذکر و مشتری بر متاع کوستردکده تصلیه دخی بو منوال او زره در بخلاف من یتصل الاعتبار بانهم یشتغلون بالمعصیة او یاخود
الدنیا و انا اشتغل بذکر الله تعالی او الوعظ یقول صلوا او الغازی کبروا فانهم یثابون کذا فی الخلاصة و غیره و لکن فلان فلان ملابس
اولان ایسه من ذکر الله مشغول اولان کمسنه ذکر ایتمک و واعظ اثنای وعظنده مستمعینه حضرت رسول اللهه صلوات و سلام ایدک
دیمک و یاخود غازی اثنای حربده مجاهدینه تکبیر ایدک دیمک موجب اجر و ثواب ایدر که خلاصه ده و غیریده مذکوردر و جمله ما
ذکرنا الی هنا افات اللسان من حیث النطق شول ذکر اولنانلرک جمله سی مباحث خمسه سابقه نک مدلولاتی و لساننک کلام جهتندن
اولان افاتی متعلقه ذکر اولنمشدر **المبحث السادس** فی افات اللسان من حیث السکوت التنجی مبحث لسانک سکوت جهتندن اولان
افاتی بیاننده در که ترک تعلیم القران و التشهد و القنوت و نحوها مما یجب و یسن او ترک فراته و ترک الامر بالمعروف و النهی عن
المنکر عند القدرة بلا ضرر و ظن التاثیر و کنی قران عظیم تعلمی و تشهد و قنوت دعاسینک تعلمی و واجبات و سنندن سائرینک
تعلمی و حاجتی قرائتی ترک ایتمک و بلا ضرر کندوده قدرتی و کلامنده تاثیر ظن ایدر ایکن معروف و نهی منکری ترک ایتمک امثالی
سکوت جهتندن افاتیدر و ترک النصح و الاصلاح عند ظن القبول قبولی احتمال و یردکن نصح و اصلاحی ترک ایتمک و ترک التعلیم

والفتوى

والفتوى عند التعین و تعلیم فتوادن هر برینه کندو یه انحصار و اراینکن هر برینی ترک ایتمک و ترک الحکم من القاضی بما انزل الله
تعالی و حکامک شرع شریفه موافق اولان حکملرینی ترک ایتمک و ترک ایتمک و ترک السلام ورد السلام ورد اذا کان مسنونا و کان واجبا و تشمیت
العاطس او در تنبیه سلام ویرمکی و سلامی رد ایتمکی فجین اشتد و کبی تقیده جهتندن ترک ایتمک مذکوردر جمله سی لسانک
سکوت جهتندن اولان افاتندندر و سلام حقنده ذکر اولنان احادیث بودر که ترمذی سننکده نقل اولنمشدر عن
ابی هریرة رضی الله عنه انه علیه السلام اذا انتهى احدکم الی المجلس فلیسلم فان بدا له ان یجلس فلیجلس ثم اذا قام فلیسلم فلیست الاولى
احق من الاخرة ابو هریره رضی الله عنهدن بو عبارتلر روایت اولنمشدر تحقیق رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه فجین سزدن بر کز
بر مجلسه وارد قده اصحاب مجلسه سلام ویرسک و اول مجلسده اوتورمق استرسه اوتورسون و قالقدقده بینه سلام ویرسک تسلیم ثانیه
مقدم تسلیمه اولی ایله ثواب ده برابردر دیو دکلدر خ م بو حدیث شریفی بخاری و مسلم اتفاق روایت ایتمشلردر عن
انس بن مالک رضی الله عنه انه مر علی صبیان فسلم علیهم و قال کان رسول الله علیه السلام یفعل حضرت انس رضی الله
عنهدن نقل اولنمشدر که اوغلنجقلرک یاننده کجدکده اوزرلرینه سلام ویروب و بیوردیکه رسول اکرم علیه السلام حضرتلری
عادت شریفلری ایدی دیکر تحقیق بر اولدکده کچرکن اوغلنجقلره راست کلسه انلر اوزرینه سلام ویرمک سنت شریفلریدر
و فاتی شریفه عائده بیوک و کچوک سلام ویرمک ایدی **طب** طبرانی سننکده منقولدر عن ابی هریرة رضی مرفوعا اعجز الناس
من عجز فی الدعاء و ابخل الناس من بخل بالسلام ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر ناسک زیاده عاجزی
دعاده و تدبیرده قاصر اولان اولمقدر یعنی رب العزتدن طلبده عاجز اولاندر خصوصا زمانه شدایده و متاعبه اولور
ناسک زیاده بخیلی مسلمینه سلام اولدقده سلام ویرمکه بخل ایدندر زیرا سلام لسان انسانک قولایجه ایکن بلکه
مدد کمؤنه لره راست کلدکده سلام ویرمکه بخل ایدن کمسنه غایتده ابخل الناس در **م** مسلم سننکده اخراج اولنمشدر عن
ابی هریرة رضی مرفوعا حق المسلم علی المسلم ست قیل ما هن یا رسول الله قال اذا لقیته فسلم علیه و اذا دعاک فاجبه
و اذا استنصحک فانصح له و اذا عطس فحمد الله فشمته و اذا مرض فعده و اذا مات فاتبعه بو حدیث شریفی ابو هریره رضی
الله عنهدن روایت اولنور مرفوعا دیمشدر که حضرت رسول الله علیه و سلم دیمشدر که حضرت رسول الله علیه السلام
بیوردیکه مسلمک مسلم اخی اوزرنده التی حقی وارد در دیو بیوردقلرنده اصحاب کرام رضی الله عنهم اجمعین سؤال ایدوب
اولندر یا رسول الله دیدکلرنده انلره جواب ویروب بیوردیکه فجین بر مسلمانه بولوشه انک اوزرینه سلام
ویره یعنی ویرمک سنتدر کو سلام ویرمزسک انی تحقیر ایتمش اولورسک و ایکنجیسی فجین سنی دعوت ایلیه اکا
اجابت ایله او چنجیسی اوکت و نصیحت و طلب مشورت ایدرسه نصیحت ایله سن و راه صواب و صلاحه
دلالت قلسن و بو بابده وجوبا بذل و جهد ایده سن دردنجی فجین اغسرسه الحمد لله دیرسه سن یرحمک الله دیرسن
بشنجیسی فجین خسته اولسه عیادت ایدوب خاطرین صورمغ و وره سن التنجی فجین وفات ایلیه جنازه سنه بیله وارمغ
ترسن و اکر دفنده دکین بیله کیدرسن دخی افضلدر دیمکه اشارتدر و ترک التشمیت اذا عطس و حمد اذا کان واجبا و لسانک
سکوت جهتندن اولان افاتندندر فجین بری اغسروب عطسه ده حمد ایدن عطسه و اما کبی تشمیت جائز اولیان مواضعده غیریه
یرحمک الله دیمک فجین واجب اولان یرده ترک ایتمسیدر و تشمیت حقنده ذکر اولنان احادیث شریفه دن بری **م** امام مسلم
سننکده اخراج اولنمشدر عن ابی موسی الاشعری رضی مرفوعا اذا عطس احدکم فحمد الله فشمتوه و ان لم یحمد الله فلا تشمتوه

Copyright © King Saud University

ابو موسى الاشعرى رضى الله عنه روايت ايدر مرفوعا حضرت رسول اكرم عليه وسلم اصحاب كرينه خطابا بيوردركه هچ
سزدن بريكز اغسرسه والله تعالى حمد ايلسه سزدى اكا يرحمك الله ديمكله خير دعا ايلك واكر اغسردوغى وقت الحمد لله ديمه
سز دعا ايلمك بو حديثدنكه عطسه يه نعمت حق شكر اتمشدر زيرا بحران راسدر وبدن انسانك روابط ومفاصلي حل ايدر
تشميت حق جل وعلانك كونجك اولدر دعا ايلسون ديو دعا ايدر اولكشى بو نعمتك شكرايچون حمد وثنا اغرسه اكا يرحمك الله
ديمك جايز دكلدر پس ... بودركه سزدن بريكز اغسرسه الحمد لله ديسون يعنى تا كه خلق انده وقت اكا يرحمك الله ديسونلر و
اغسرادى بعد يهديكم الله ويصلح بالكم ديسون بو دعانك معناسى الله تعالى سنى دين اسلامده ثابت قدم ايلسون وحالكى
اصلاح ايلسون ديمكدر بو حديث شريفك سبب ورودى بودركه ايكى كمسنه رسول الله عليه وسلمك حضور شريفنده اغسرمشلر
برينه يرحمك الله ديمشلر وبرينه ديمشلر اصحابدن بعض كمسنه نيچون بويله ايلديكز ديو سؤال ايلديلر اول وقت بو حديث شريف
بيوردیلركه بر اغسردوغى وقت الله تعالى يه حمد ايلدى اكا يرحمك الله ديدك اوبريسى حمد ايلمدى ترك ايتدى دعا ايلمدك بوندن معلوم
اولدى كه الحمد لله ديمين كمسنه يه يرحمك الله ديمك لازم دكلدر اما بعض بر كمسنه اغسرسه كندو حمد ايتدين باشنده اولانلر بو نيچه
ايت كولدر ديش اغريسندن وقولاق اغريسندن امين اولدى ديمشلردر د ابو داود مراسلنده منقولدر عن ابى هريرة رض مرفوعا
اخاك ثلثا فان زاد فهو زكام ابو هريره رضى الله عنه دن روايت اولنور كه حضرت رسول اكرم عليه وسلم اصحاب كرينه خطابا بيوردركه
اغسرمق اوچ دفعه تجاوز اتمزسه تشميت ايدك زياده اولورسه زكامدر تشميت اتمسك ديو بيورمشلر د سنن ابو داوده بو عبارتله منقولدر
عن ابى هريرة رضى الله عنه عليه السلام كان اذا عطس وضع يده او ثوبه على فيه وخفض وغض بها صوته ابو هريره رضى الله عنه
روايت ايدر تحقيقا رسول اكرم عليه السلام سعادتله اغسردقلرنده مبارك اللرين ويا خود اثوابيله اغزلرين وضع ايدوب
وصوتلرينى پست ايدردى رفع صوت اتمزلردى سنت اولان بويله اتمكدر وطريق اشرف رسول خدايه كتمكدر ح صحيح
بخاريده اخراج اولنمشدر عن ابى هريره رضى الله عنه مرفوعا ان الله يحب العاطس ويكره التثاوب واذا عطس احدكم فحمد الله فحق على
كل مسلم سمعه ان يقول يرحمك الله ابو هريره رضى الله عنهدن روايت ايدر مرفوعا حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردى
تحقيق الله تعالى اغسرمغى سور ودخى اسنمك سببيله كريه كوردى پس بر كمسنه اغسرسه وعقبنده الله تعالى حضرتنه حمد ايله
الحمد لله ديسه انى هر مسلمك اوزرينه حق واجب اولوركه اول كمسنه يه خير دعا ايليه يرحمك الله ديمكله يعنى الله تعالى رحمت ورحمت
ايلسون ديمكدر واغسرمك سببى مسامات اچلمقدر ودخى صفت دماغ خفتيدر ومنفذ مطهر بخارات بيجايه دركه صاحبنى طاعت اوزرنده
قوى ولق معين اولور اندن اوتورى دركه رسول الله اغسرمغى نعمت عد ايلدى عقبنده حمد قلمق سنت قلدى واغسرنه خير دعا الله
وخير دعا ايلمك كفايه فرض كفايه در واما التثاوب فانما هو من الشيطان فاذا تثاوب احدكم في الصلوة فليكظم ما استطاع
ولا يقل هاى فانما ذلكم من الشيطان يضحك منه واما اسنمك شيطاندندر يعنى بر كمسنه اغز قلدركن واقع اولسه اول فعل معيوب نفع
اسنمك ممكن اولدوغى مرتبه دفعنه سعى ايده عاجز قالدقده دفع ايده معيوب اسندكده الى يا خود يكى اغزينه طوتسون وهاى
ديو سكر شيطانك اغزينه كيرديرا اسنمك كسل ونوم جالبيدر وغفلتدندر فعل مذمومدر تحقيق شيطان صدا لنان تثاوب
ايدنك اغزندن كروب باطن بدننه داخل اولور ونفودن سرايتده سرايه بولور بو نور واكا غالب اولور غاذينى نقيل قلور ويا
خود نمازه شروعى ترك ايتدردر بو نهى عامدر لكن اهل صلوة تاكيدلو كرددر بو ادب ترك ايدوب انى اغزى وارده فوسه
شرعا مكروهدر ومنها ترك الاذن في دار الغير فان الاذن واجب ولسانك سكوت حسبيله اولان افاتندندر بريدى كشى اوله

دارينه

دارينه دخوله اذن ترك اتمكدر كه بغير اذن دخولدن نص قرآن ايله نهى اولنمشدر قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا لا تدخلوا
بيوتا غير بيوتكم سورة النورده حق جل وعلا بيوردى يعنى اى ايمان كتورنلر كندى اوكزدن غيريسنك اوينه كيرمك ايستدوكزده
دليجه و اول او اهلنه سلام ورميجه بلكه سزه بو خيرلسنز لوخيرلو درلك طتوب عمل كتورمك نجات بولرسن
پس استئذان بودركه قپويه وارنجه سبحان الله دير يا خود الله اكبر دير يا خود دق باب ايده تاكه اوده كمسه وار ايسه
ايشدوب اكا دستور ويره بونده دخى علما اختلاف ايتمشلر اول سلام ورر صكره دستور دلير اما اصح قول ايت شريفه
موافقدركه حق جل وعلا بيوردر اول دستور استر بعده سلام وير اكر دستور اولورسه كيره اكر اولمزسه كرو
دونوب كيده اما نعلبى كتورمشدر كه بر انصاريه عورت جناب نبوته كلوب ايتدى يا رسول الله اولرمزده بر صفتله اوتورز
واستمزكه هيچ كمسنه بزى كوره ناكاه بزم ادملرمزدن بر كمسنه اوه كيرر بزى كوركلو اولور وجواب اوزره كوردى حق جل ايت
كوندردى وحكم اولنديكه كمسنه لرك اولرينه اجازتسز كيرميه سز بو استئذان بكدر سزه اندن اجازتسز كيره سز ديمكدر
وبعضلركه بر كمسنه كندو اوينه كيردركلو بر كلمه ايله ويا ياغى صداسيله ويا تنحنح اتمكله اعلام ايده تاكه اولده اولنه
اهلي عورت ستر ايده ومكروهات رفعنه اقدام ايدلر وبو حكمى ايلديك شايدكه منفعت اوله سزه بيلكه استدلر د سنن
ابو داوددن منقولدر عن ربعى بن حراش رضى الله عنه انه جاء رجل من بنى عامر فاستاذن على رسول الله عليه السلام
وهو في بيت الح ربعى بن حراش روايت ايدر كه بنى عامر قبيله سندن تحقيق بر كمسنه كلوب باب رسول الله حضرتلرنده
سعادت خانه لرينه دخول اجازت ايچون كيره يى ديدكده فقال رسول الله عليه السلام لخادمه اخرج الى هذا فعلمه الاستئذان
فقل له قل السلام عليكم أادخل فسمع الرجل ذلك من رسول الله عليه وسلم فقال السلام عليكم أادخل فاذن له رسول الله
عليه وسلم فدخل حضرت رسول اكرم عليه وسلم خدمت شريفلرنده اولانه بيوردركه چيق شول قپوده اولان ادمه
طريقنى تعليم ايلكه اول سلام ايدوب صكره استئذان اتسون ديو بيوردقلرنده خادم دخى امر شريفلرى اوزره تعليم اتمكله
شخص مرقوم دخى اول سلام ويروب بعده استئذان ايدبعك اذن ويرلدى ايچرو رسول اكرم عليه وسلم حضرتلرينك حضور
شريفلرينه كيرمشلردر م صحيح مسلمده اخراج اولنمشدر عن ابى موسى الاشعرى رض مرفوعا الاستئذان ثلث فان اذن لك
والا فارجع ابو موسى الاشعرى رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر حضرت رسول اكرم عليه وسلم يعنى سزدن بريكز بر
كمسنه نك اوينه واردقده اوچ كره دخول ايچون اذن طلب ايلسون اكر اذن اولورسه او اوه دخول ايچون السلام عليكم
ديرو اكر اذن اولمزسه رجوع ايلمك لازمدر بيورمشلردر اوچ كره تكرار ايده دستور اولورسه كيره اولمزسه كرو دونه
وسلام دخى اوچ كره ويرمك كركدر سلام اول اعلامدر ايكنجى طانشقدر اوچنجى كرو دونمكدر د بو حديث شريف
دخى ابو داود مراسلنده نقل اولنمشدر عن ابى هريرة رض مرفوعا اذا دعي احدكم فجاء مع الرسول فان ذلك له اذن ابو
هريره رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر حضرت رسول اكرم عليه وسلم اصحاب كرام رضى الله عنهم اجمعينه خطابا بيوردى
ديكم هچ سزدن بريكز دعوت اولنسه كه دعوت صاحبندن خدمتكارلريله بيله كلوب اويننه كوسكز ومجلسه داخل ولسكز
اجازتدر يعنى رسول اولكسنه طرف داعيدن طلب ايلسى مقام اذندر قايمدر كوانلك كلمسيله مابينده مهد طويل اولمق
بخيد اذنه محتاج اولمز بكدر وفي رواية رسول الرجل الى الرجل اذنه وابو داود روايتنده ابو هريره رضى الله عنهدن بو
عبارتله مرفوعا روايت اتمشدر سزدن بريكز دعوت اولنسه داعينك رسوليله معا وارمق اذندر ط بو حديث

Copyright © King Saud University

شریف موطاده امام مالك سنیکدن تخریج اولنمشدر عن عطاء بن یسار رضی ان رجلا سأل علیه السلام فقال استاذن علی
امی فقال نعم تابعیندن عطاء بن یسار رحمة الله بو حدیث شریف مرسلا روایت ایدوب تحقیق بر کیمسنه کلوب رسول
اکرم صلی الله علیه وسلمدن سؤال ایدوب دیدیکه کیمی انا سنك اوینده کورمکه اذن استمك لازمدر دیدکده رسول
اکرم حضرتلری بیورد یکه نعم لازمدر اذن طلب ایمك بیورد یلر و ترك الکلام مع الوالدین وسائر المحارم و کنشی
والده سیله وسائر محارمیله کلامی ترك ایتمك افات لساندندر و ترك الشهادة و التذکیة عند التعین و شهادت
و تزکیه دن هر بری کندو یه منحصر ایکن هر بری ترك ایتمك دخی افات لساندندر و ترك الفاظ المظلوم بالقول عند
القدرة و مظلومی بر ظالمدن سوزیله خلاص ایتمکه قادر ایکن ترك ایدوب ایتمك افات لساندندر و ترك تعظیم اسم الله
تعالی بمثل سبحان الله و تبارك الله عند سماعه فانه واجب حق جل و علا حضرتلرینك اسم شریفی ذکر اولندقده سبحان الله و تبارك
و جل شانه و عم نواله دیکی ترك ایتمك کذلك سکوت حسبیله اولان افاتندندر اسم الله هر کره استماع ایلدکده و جه مشروح
و زره تعظیم ایتمك واجبدر لکن ترك ایتمك بخلاف الصلوة علی النبی علیه السلام فانه یجب فی العمر مرة عند الکرخی و اسم رسول علیه السلام
استماع ایدنه تصلیه ایتمك و سم ایتمك خلافدر زیرا اسم رسول الله استماع ایدنه واجب اولان عمرنده بر کره تصلیه ایتمکدر اکثر
علما قولی بودر و بعضلر عندنده واجبدر و بعضلرینده هر ذکرده کل سماع و بعضلر قتنده و امام طحاوی و تابعی رحمهم الله دیمشلر که هر
بار اول حضرتك نام شریفی ذکر اولنور استماع ایدنکه تصلیه ایتمك وجوبنه ذاهبلردر دلیللری سورة الاحزابده حق
تعالینك بو قول شریفیدر ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیه و سلموا تسلیما یعنی تحقیق الله تعالی
و فرشتهلری رسول علیه السلام اوزرینه صلوات ایدرلر وسلام ایدرلر دیمکدر امام شافعی علیه الرحمة قتنده امر وجوب ایچوندر
وجوب ایسه خارج صلوتده اولمزایچون صلاتده اولور دیرلر امام شافعینك جوابی وجوب ایتدیلر صلوة امردر امر ایسه
ایجاب ایچوندر لکن لا وجوب لخارج الصلوة دیدکلری تسلیم ایتمزز زیرا جمهور علما متفقلردر که ایت صلوتده واقع اولمادی ایسه
امر فرضیت اوزره محمولدر امام مالك قتنده عمرنده بر کره صلوة کتورمك فرضدر معین وقت یوقدر حضرت امام اعظم
قتنده صلوات فرضدر اما رسول اکرم حضرتلرینك اسم شریفی سویلمك و ایشتمك وقتنده خلاف واردر بعضلر ایدرلر
هر ایشتدکده و سویلدکده واجب اولور و فتوی دخی بونك اوزرینه در که اول حضرتك نام شریف بر مجلسده نیجه کره
ذکر اولنسه بر کره صلوات کتورمك واجبدر باقیسنده سنتدر دیمشلردر بعض مشایخدن نقل اولنور که حق جل و علا صلواتی
فرض ایتدکده زمان تعیین ایتدی پس لازمدر که قادر اولدقجه صلوتدن خالی اولمیه نتکم صاحب کشف الاسرار امام رشید الدین
ابو الفضل رحمه روایت صلواتك تفسیرنده بیورد یکم زهی سعادت که حق جل و علا کلمه شهادتده و اذان و اقامتده انك اسمنی
کندونك اسم شریفیله قرین ایتدی و حبیبنه صلوات ویرمکه اول کندو و ذریه ملائکه ایله اکا صلوات ویردی و مؤمنلره
دخی صلوات ویرلکی دوام ایلدی بو تشریف حرم رسالتك صدرنشینی اولندن بر پیغمبره اولمشدر بیت محمد نور دیده نور جلایل
ضیا سید ران حسن شمائل ● انك شاننده کلمش فضائل ● بیجا اولدیغی اولنمز مسایل ● دکلدر ذات شریفی وصفه قابل
کوکمز نور خورشید دلائل ● خدا مدح ایلدی بو ذات پاکی ● بحر اولنوبمشدر خصائل ● حالا لفظ صلوات ایکسنده حلا ولنی
اولنور بر عبادتدر مضمونی حق جل و علادن حضرت رسول اکرم علیه و سلمه درجه قدرتینی دخی دعوت و موجب قرینه لك از دیادینه
استدعادر ایکنجی نماز در ارکان معلوم و افعال مخصوصه دن عبارتدر پس صلوات الله تعالی حضرتندن رحمت و مغفرتدر

ودخی شهرلر

ودخی شهرلردن طلب مغفرتدر معناسی یعنی الله تعالی رسولنه رحمت و مغفرت قلور و فرشتهلرینه دخی امر ایدر که انکیچون مغفرت
طلب ایدرلر و ایمانلیلره دخی بیوردیکم انکیچون صلوات کتوروب سلام ایدهلر اکر اسم اللهك تعظیمی و تصلیه ادانی رعایت
ایتمزلر ایسه صاحبی اثم اولور و ساقلرکبی افات لساندندر و ترك سؤال العاجز عند المخمصة فانه فرض و لو عجز عن الخروج یفترض
علی کل من علم حاله ان یطعمه بقدر ما یتقوی علی الطاعة فان لم یجد ما یطعمه انه یخبر حاله من یقدر علی اعطائه فاذا فعل
البعض سقط عن الباقین و عجزینك و اولکن مخمصه حالنده سؤال ترك ایتمك زیرا حال مخمصه ده سؤال فرضدر مضطر اولیجق
عجزنی بیلن طاعته قادر اولیجق مقداری شی اعطا ایتمك و اعطایه قدرتی یوغیسه قدرتی اولنه عجزنی اخبار ایتمك فرض کفایه در
که بر بنك مباشرتیله باقیلردن فرضیتی ساقط اولور و بالجمله السکوت عن کل کلام وجب او سن حرام او مکروه فان الساکت
و صاحبه شیطان اخرس و بالجمله شول سوزکه واجب اوله ویاخود سنت اوله انلردن سکوت حرامدر ویاخود مکروهدر
پس ایدنلرکه حقدن سکوت ایلیه اول دلسز شیطاندر زیرا بونلرك دخی شروطی و ادابی واردر و انلر علم فقهدن معلوم اولور
پس انلره رعایت اولنمزلر ایسه صاحبی اثم اولور ساقلرکبی افات لساندن اولور و هذه الاربعة لو فصلت لزادت علی مائة
و هی کلها افة و خطر یجب تعلمها و تعلیمها و نونهالرن باشرها بودرت افات مذکوره اکر تفصیل اولنسه یوزی تجاوز ایدر
لکن سالك بصیرته مقدار مذکور کفایت ایدر زیرا لازم اولان تعلم افات لسانك هر برندن قادر اولنجه احترازی
سعی بلیغ ایتمك لازمدر نتکم امام قشیری رحمه الله رسالهسنده بیورد یکه صحت و سلامتده و وقتنده سکوت صنعت
ربابدر نتکم مجلسده سویلك اشرف خصالدر و لا تخلص عن جمیعها فی هذا الزمان الا بالعزلة و عدم اختلاط الناس الا فی الجمعة
و الجماعة و ضرورات المعاش و المعاد و افات لسانك افات قلبیه کبی اعظم امورددر و انسان قلب و لساندن عبارتدر و زهد و تقوی
ایکسنك بیلافاتدن محفظ ایله میسردر تحفظ ایسه فی زماننا خلقدن عزلت ایدوب قار شهیدر او بر نشین حمول
و لمعرفجا جدر نتکم ابن عبیددن روایت اولنور که هر حکیم که بنندم بکا نصیحت بو اولدیکم اکر دیلرسن حق تعالی
ادراك و موتی ادتوب شره عزلت زیاده اولدخلق ایچنده معروف اولق هوسنی قلبندن چقرامدی بلکه لکرعزلت بابنده
اخبار و اثار چوقدر لکن بو کتابده اقتصار اولندی تفصیلات استدنلر احیای علومه نظر ایلیه سونلر پس امدی
و محل کلیجی افات لسانك جملهسی تفصیل اولندی فاذا ضم هذه العشرة الی ما سبق جملتها تصیر سبعین فحینئذ بو اوتوز افات
لساندن اولکی مبحث و ایکنجی مبحث مدلولاتی اولان التمش التی افت درت مباحث باقیه ضم مدلولاتی اولان درت افت منضم
اولیجق مجموعیسی یتمش افات لساندن اولور بو مقدار ایله اکتفا و اهتمام اولنمشدر رهنما بزدخی افات لساندن احترازه
سعی بلیغ ایتمك لازمدر ذکر افات لسانیه افات قلبیه کبی اعظم اموردر و لهذا ذکرها جملة یسهل حفظها کما فعلنا فی افات القلب
افات لسانك تفصیلی ذکر اندکدنصکره صاحب الطریقة رحمة الله علیه ایدر طالب اولان سالکه مقتضی اسان اولمیچون تکرار
احسن مقتضا سیچون افات لسانی جمل اجمال طریقیله تکرار ذکر اونه حسن واردر دیو ذکر ایتمشدر نتکم بر افات قلبیه دخی اجمال
طریقیله تکرار ذکر اولندی و نحی کبی افات لسان دخی ذکر اولندی زیرا انسان قلب و لساندن عبارتدر قلوبه زیاده تقریر اولنمز
باعث اولور دیو افات لسانی تکرار ذکر ایتمشدر خصوصا امهات خباثث اولانك اولکیسی کفر کلمه کفردر العیاذ بالله تعالی
کفر اوزرینه مصر اولوب قبول توبه ایتمز ایسه واجب القتل اولور نارده مخلد قلور و کفر سویلدوکی انکار ایتمك توبه در
دیمشلر و توبه ایتدکدنصکره اول اولان عبادتلری کفر سویلمکله باطل اولوب صکره توبه ایتمکله کرو ویرسز کلمه تکرار ایتمك

Copyright © King Saud University

لازم اولور خوف انده کفر قورقیسی اولاندر و بونك حکمی توبه ایله امر اولنمقدر و احتیاطا تجدید نکاح دراو ججبی
خطاء یعنی بکلمه خطا اولان کلمه در قول صحیح اوزره الله تعالینك غیر یرینی تمك کبی و بونك حکمی دخی توبه و استغفار
ذکر امر اولنمقدر ده درنجیسی کذب یالان سویلمکدر اکر عمدا اولورسه حرامدر و اکر سهوا اولورسه معفودر نتکم ذکری
مرور ایتمشدر نجیسی غیبت برکمسنه مساویسنی ایلمکدر راشتدر و کی تقدیرجه انجمز بی محتمل اولان نسنه سویلمکدر التنجی
نمیمة بالفتح قوجیلق و افشاء سر ایتمکدر و کشف مکروه اولان نسنه کشف و اظهار یدنجیسی سخریه یعنی مسخره لقر اولوب
حاضرین بحزون و قلبنی پرخون ایتمکدر سکزنجیسی سب برکمسنه شتم ایتمك اغلك یعنی سوکمك در کا بدلسانندرلو
مفودنتم سب کذب ایله حرام و موجب جرم و اثام ایدوکی ظاهردر طقوزنجیسی فحش اولور مستقبحدن عبارتدر و امور
قبیحه ایچق یوزدن تعبیر ایتمکدر اوننجیسی لعن رحمت حقدن دور اولسون دیمکدر زیرا سب ولعن اکبر کبائردن ایدوکی
بلا کلامدر اون برنجیسی طعن برکمسنه نك اشنه ظلمی ویرمك ایچون عیبلرین ذکر ایدوب قدح و ذم ایتمکلکدر عبارتدر
اون ایکنجیسی تباحز میت اوزره فریاد و فغان ایدوب اغلمقدر اون اوچنجیسی مراء بالکسر کلام غیره اعتراض ایدوب
لفظنده و یا معناسنده خلل وار ده دیو اعتراض ایتمکدر اون دردنجیسی جدال برکمسنه مناظره ایتمکدن عبارتدر اون بشنجی
خصومت اولکلامده لجاج ایدرتا اکر انکار مالك و یاخود غیرینك مقصودنی الکفا و استیفا ایلیه پس اکر مبطل اولورسه و یا
خود علمسزنی صحت ایدر و یا خود خصومت ایچق خصمنك قهری ایچون و کسری ایچون اولورسه اول حرامدر و اکر بو اموردن
خالی اولورسه جائزدر امام غزالی رحمة الله علیه مراء جداله خصومتی بو وجه اوزره فرق ایتمشدر اون التنجی تقرض
سوزی اوزنلو سویلمکدر کلام فهم اولنمیه یعنی کلامده اصطلاحات کتورمکدر حریص اولمقدر طلب فضیلت
اولنلره جائزدکلدر زیرا تضییع اوقات اولور و غنده شرعا مذموم مدر و عقلا ممنوعدر اون یدنجیسی غناء
کسر و مد ایله شول تورکی اشعاردرکه کوینده لر انکله تغنی ایدرلر طرب حاصل اولان صوتك سمیدر و صاحب
قاموس دخی بویله دیمشدر و اصطلاحده معناسی نغمات و ترنمات ایله ایرلمقدر و بعضلر دیدیلرکه غناء صوت
مطربدر و جمیعت ایدرکم تغییر کلمات مؤدی جمیع ادیانده حرامدر کتاب و سنتدن اون سکزنجیسی افشاء سر کشینك اغزنده
سوزین افشا ایتمکدر زیرا اهل مجلس یاننده هر نه واقع اولورسه انی اجنبیه افشا ایتمك خیانتدر اون طقوزنجیسی
خوض فی الباطل کشی ایام ماضیه ده وقوع بولان باطل نسنه لر روایت ایتمسنه شروع ایتمکدر یکرمنجیسی سؤال
مال و منفعت دنیویه کشی اوزرنده حقی اولمیان کمسنه دن مال و یاخود بر منفعت دنیویه رجا ایتمکدر ضرورتی اولمدقجه
حرامدر سؤال عوام عما لا یبلغ فهمهم عوام ناسك ذات صفات الهیه نك کنهندن و مصحف شریفده اولان
حروف مکتوبه و قرائتك حدوث قدمندن و الله تعالینك قضا و قدرندن عقللری ایرمیجك برانتی سؤال ایتمکلری در
اول بودر که قضا و قدردن بحث اولنمیه زیرا بو بحر عمیقدر الله تعالینك سرید رکه بونك اوزرینه برا احد مطلع
اولمامشدر کیفیتندن تکلم ایلمکده نتکم خبرده کلمشدر که بر کون عزیر پیغمبر علیه السلام حضرت رب العالمینه سؤال
ایدوب دیدیکه یا رب خیری و شری سن یراتدك پس نیچون شرا ایشلینه عذاب ایدرسن حضرت رب عزت بیوردیکه
یا عزیر بوندن بکا سؤال سویلمکه بردخی سؤال ایدرسن اذکی انبیا دفترندن حقادیرم و هر مؤمنك اعتقادی
بویلدر کرکدر اکر خیر و اکر شر جمله سی حق تعالینك خلقیله و ارادتیله اولور و اکر لمسد قطعا وجوده کلمزدی و اکر

ابراهیم ایله بحث ایتمکدر که انی مضطر قلور سؤال ایدیجی اولسون و انلره قدرت دور مکرر نتکم حضرت ابراهیم علیه السلام
نمرود بن کنعان ایله مباحثه سنده واقع اولدو غنی کبی بونك اجمالی نمرود عنود کر شرقا و غربا دنیاده حکومت ایدنلردندر
حضرت ابراهیم علیه السلام انك زمان سلطنتنده وجوده کلوب بعده انلرك بوتلرك کسر ایتدکده حضرت خلیله
نمرود ربك سندن سؤال ایتدی حضرت خلیل علیه السلام ربی الذی یحیی و یمیت دیدکده نمرود فرمان ایلدی ایکی قتل
مستحق اولان مجوسی کتوردیلر برینی قتل ایدوب برینی اطلاق ایتدی کاذب زعم فاسد نجه احیا و اماته ایلدی
پس ابراهیم پیغمبر علیه السلام ان الله یأتی بالشمس من المشرق فأت بها من المغرب دیدکده اول کافر بدایین مبهوت
اولدی زیرا بو سؤال قدرده بحث و انده تکلف ایتم ماضیه دن ضلالتلرد و شنلرك الله تعالی بر شریك اتخاذ ایتدکلری
سببی ددر زیرا اکر بو بر بحر عمیقدر و طریق مظلمه در ضلالت بابنی طلق ایدر و انك عاقبتی فوها وید ربوندن
سؤال منهیدر برکمسنه مناظره ایلیه الله تعالینك صفات کیفیتنده انجلین الله منزه و مقدسدر تشبیهندن
و قیاسندن و فاطره خطور ایدنلردن دیکر می ایکنجی سؤال عن الاغلوطات مشکلاتدن و خلقك غلط ایدیکی موارد ضعفدن
سؤال اکر تعلیم بالغلط ایچون مخاطبی تأمل و تفکره حث و تشویق ایچون اولورسه مستحبدر و اکر مخاطبی غلط دوشوروب تخجیل ایتمك
ایچون اولورسه حرامدر یکرمی اوچنجی خطاء فی التعبیر کلامده واقع دقایق خطا و خللدر که اندن احتراز متعذردر اکلنی ایچون بر فوائد
تعبیر ایتمه خطا ایتمکدر یکرمی دردنجی نفاق قولی کشینك قلبی لساننه اویمیوب مبغوضی اولان شخصه ثنای جمیل و عرض
محبت ایتمکدن عبارتدر یکرمی بشنجی کلام ذی اللسانین ایکی دللو اولمقدر که اکا ذو اللسانین و ذو الوجهین دیرلر مثلا ایکی
دشمن اراسنده کروب هر برینه بردلو سویلیوب اساس عداوتی محکم ایتمکدر یکرمی التنجی شفاعت سیئه شرع محمدینك
منعنه واقع اولان شفاعت سیئه در که حق جل و علا شفاعت سیئه ایدنلر ایچون ایسه چوق وعد حمردر زیرا تولیت
قضا و عمارتك طلب شفاعتندن نهی اولنمشدر و دخی احق و اولی و ادا ایکن اهلی اولمیانه شفاعت ایتمك و اذان و تدریس
و تعلیم مثللو لری نا اهله شفاعت سیئه قبیلندندر یکرمی سکزنجی و نهی عن المعروف معروفدن اولاندن نهی ایتمك
منافقین شانی اولدو غنی نص کریم مدلولیدر و ضدینك سبب فلاح اولدو غنه دخی حضرت قران ناطقدر و نفسنه ضرر
اصابت ایتمکسزین تغییره قادر اولانه فرض کفایه در نتکم قران کریمده وارد اولمشدر قال الله تعالی و لتکن منکم امة
یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر و منکم قولنده من تبعیض ایچوندر زیرا امر بالمعروف نهی عن المنکر
فرض کفایه دندر و لتکن کون تامه دن امردر و منکم امة متعلقدر و یاخود امة دن حالدر و امة و لتکن فعلنك فاعلیدر
و یدعون الی الخیر جمله سی صفتدر و تقدیری و لتوجد منکم امة داعیة الی الخیر دیمکدر و لکن هر کس صالح دکلدر زیرا اکا متصدی
اولنکسه فدائنك عز و جل احکامنه و مراتب احسانه و کیفیت اقامتنه عالم کرکدر زیرا جاهل اولورکه معروفدن نهی ایدر و
منکر ایله امر ایدر پس امت دیدیکی سوزدن خیره دعوت ایدیجی و معروف ایله امر ایدیجی و منکردن نهی ایدیجی جماعت اولسون و اول
جماعت ذکر اولنان اوصاف فاضله ایله کمال فلاح مخصوصدر و حق تعالی جمیعنه خطاب ایتدی و انلرك بعضلرینك فعلی ایله مراد ایلکده
ذکر جملندن اوزرینه واجب اولدو غنی دلالت ایلدی اکر بالکلیه ترك ایتسه لر جمله سی کنهکار اولورلر لکن بعضی اقامت ایلسه لر باقیلری
ساقط اولور و هو فرض کفایه ده حال بویلدر یکرمی طقوزنجی غلطة کلام سؤال عن عیوب الناس کشینك احره عنف ایدوب
ترمنی هتك ایدر سوز سویلمکدن ناشی سوز سؤال و تفتیش و تجسس ایتمکدر سید بعض نسخه ده سؤال یرینه غلطة الکلام

واقع اولمش عيوب ناسى سؤال ايتمك كبى ودخى معناسى كافرلره ومنافقلره اوزيته سوزى خشونتله انلره غايت
شدت وغضب ايدلكدر حق جل وعلانك نصرتى مستقبلده حضرت رسول اكرم عليه السلام واصحاب كرامين رضى الله عنهم اجمعين
كفاره غلظت اظهار ايله وعامه مؤمنين ذاته وزانيه حد اقامتنده رأفت وشفقت ايتمكله مامورلردر ومواضع مذكورهنك
ماعداسنده حسن كلام وبشاشت وجه مستحبدر اوتوزنجى افتتاح ادنى عند اعلى كلامها جاهلك عالم وشاكردك اوستادنك
وعاملك عالم عندنده سوزه جملر ايدر اوتوزبرنجى تكلم عند اذان واقامت اذان وقتنده واقامت وقتنده اليل وايا غيلو
دليل هو على قطع اولنور اجابتدن غيرى تكلم اتمز اغردن ديدلر حتى تلاوة قرآن بيله اكر خارج مسجدده اولورسه وكسه سلام
ويرلورسه دخى قطع اولنور ولكن ويرنده اختلاف اونندى تاتارخانيده ذكر صحيح اولدر كه رد اولنور اوتوزايكنجى كلام فى
صلواته اثناء نمازده قرآن واذكار مانورهدن غيرى اولان كلامدر بوكثيف تسبيح وتلاوت قرآن ايدنه سلام ويرسه لسانى تحريك
ايتمكسزين قلبيله رد سلام ايتمك حضرت امام عليه الرحمهدن مروى اولوب وامام محمددن رحمه الله رد سلام ملك لسانى اشتغال
اندوكيكى قلبى دخى اشتغال ايتسيد ذكر مرويدر بو تاتارخانيده مذكور اولوب وامام ابو يوسف رحمه الله قتنده بعد الفراغ
رد سلام ايتمز سى فتاواى اهودده ذكر اولنمشدر اوتوزاوچنجى كلام فى حال خطبه خطبه وقتنده سويلمكدر ذكر تسبيح
وتصليه وامر بالمعروف دخى اولورسه بخارى ومسلم اخراج ايتدكلرى اوزره حديثك معناسى شريفى جمعه كونى امام
خطبهده ايكن يانندكى يولداشنه سكوت ايله ديسه لغو ايدرسن يعنى كلام باطل وجود وسويلرسن وبو حديث شريف
تنبيه طريقيله حال خطبهده جميع كلامدن نهيه دليلدر زيرا قائلك انصت قولى امر بالمعروفدر پس اول منهى اولنجق غيرك
منهى اولمسى اولى بالطريقدر اوتوزدردنجى كلام دنيا بعد طلوع فجر صباح طلتى اچيلوب روشن اولوب بعد صباح
نمازين ادا ايدنجيه دك دنيا كلامنى سويلمكدر زيرا اول دخى مكروهدر وبعضلر قتنده كونش طوغنجه ديديلر وبو
مواضعده سويلمك مكروه اولدوغى كبى كولمك دخى مكروهدر اوتوزبشنجى كلام فى خلاء خلادهوقضاء حاجت قتنده
اولان كلامدر ذكر مكروه تنزيهيدر وحضرت امام رحمه الله ذكر بركنى تبول ايدركن سلام ويرلمك كركدر وسلام
ويرلسه لسانن ايردى جواب قلبيله ردده ذاهب اولوب قول اصح اوزره امام ابى يوسف اصلا رد اولنمز ديمشدر اوتوز
التنجى كلام عند جماع حين جماعده اولان كلامدر كه مكروهدر ومواضع مذكورهده كلمك دخى كلام كبى مكروهدر اوتوز
يدنجى دعا للظالم بغير صلاح كافره ايمان كلمهسى ملاحظهسنسز بقاء حصول مراد ايله دعادر كه معصيته رضادر
شغله جواز ينه رخصت شرعيه يوقدر اوتوز طقوزنجى كلام عند قراءة قرآن قرآن عظيم اوقنوركن انى ديكلمك فرض
وسكوت ايلمك مطلقا ظاهر مذهبده واجبدر حق جل وعلا قراءة قرآن وقتنده مؤمنلرى كلامدن نهى ايدوب واستماعنه عند
امر بيورمشدر زيرا عبرت لفظك عمومنهدر الطافنده سببك خصوصنه وتقييد نرد كلدر نتكم اصولده مذكوردر لكن
ديديلر كه كيمكه ناسك عملنه اشتغاللرى قتنده قرآن عظيم اوقنسه يا تسلسه كناهكار اولور وكيمكه قرآن اوقند
قرقد تفكره عمل شروع ايتسه كناهكار اولور قرقنجى كلام الدنيا فى المساجد عذرسز مسجدده كلام دنيا سويلمكدر
بودخى مكروهدر ولك نهيينده احاديث صحيحه وارد اولمشدر قرق برنجى تنابز بالالقاب چركين لقب ايله ضرورت يوق
ايكن اكلر نكو ايتمكدر كه نص قرآن ايله نهى اولنمشدر اما لقب حسن وضع ايتمك جائزدر بلكه مدح اولنور اهل اولنده مستحبدر
فرق ايكنجى يمين غموس بلا ايره قصدا يمين ايتمكدر وبو يمين زاجر دخى دينلور رقتى اولور كناهدر صاحبنى اولا كناهه دكنه

طالبرد

طالب ايدر اندن جهنمده قوينديغى ايچون يمين غموس دينلدى غايت كبيره اولوب اشراكه برابر ايدر العياذ بالله تعالى اخرت
خراسندن خود يمين غموس ايدن فلاح بولمز بوكا مكفر اولورمى بو قدر ديكه بيلك نداستيل توبه صحيحه ايلوب استغفار
ايده ديمكدن عبارتدر فرق اوچنجى يمين بغير الله الله تعالينك غيريله يمين ايتمكدر فرق دردنجى كثرت يمين چوق چوق
يمين ايلمكدر چوق يمين ايتمك مكروهدر هم فقرا باعث ايدر فرق بشنجى سؤال امارة وقضاء منصب قاضيلق
سؤال ايدر مال سؤالى كبى حرامدر واكر سؤالسز وطلبسز وشفاعتسز اولورسه رخصت جهتندن تحذير اولنلا ولدكه
قبولنرينك جوازيدر فرق التنجى سؤال توليه واوقافه ايتمكدر اولايسه قاضيلق استمك كبيدر وسؤال قضا
كبى اولدخى حرامدر زيرا اوقاف اوزرنه توليت طلب خيانتدر وعلامت وصيلق طلب ايتمكدر انى استمك دخى
جائز دكلدر وعلامت مال اوقاف اكل وبلع تخريبيندر رعافانا الله عن ذلك فرق يدنجى سؤال الوصاية وصيلق
طلب ايتمكدر انى استمك جائز دكلدر نتكم قاضيخان ديمشدركه وصايت بر امر خطردر كه عاقل اولانه لايق دكلدر كه انى
قبول ايليه وامام ابو يوسفدن رحمه الله وصايت اولا مرده خطا وايكنجيده خيانت اولمسى منقول اولوب وبعضلرندن
وايچنجيده خرسزلق اولدوغى مرويدر وبعض علما اكر وصى اولان عمر بن الخطاب رضى الله عنه اولسه بيله ضماندن خلاص اولمز
ديمشدر فرق سكزنجى دعاء انسانك على نفسه وتمنى موت كندنك برضررى دنيوى اصابتندن ناشى تمناى موت
نسى دخى لسانك آفاتيدر فرق طقوزنجى رد عذر اخير كندى مسلم قرنداشنك عذرين اكا محتاج اولدوغى امرده
اعتذار رد ايدوب قبول ايتمكدر اوننجى تفسير قرآن برأيه قرآن عظيمى كندو رأيى ايله تفسير ايلمكدر اللى برنجى
افادة مؤمن بر مسلمى بركناهى يوغيكن قوف دوشروب وبرشيئك بيعنى وياهبهسنى مراد ايتمز ايكن جبر ايله
اكراه اندرمكدر اللى ايكنجى قطع كلام غير ونفيه ونحوه كندى اخرك سوزينى كسوب وسوز ايله ضرورت دكل ايكن قطع
كلام ايتمكدر خصوصا قطع اندوكى كلمات علميه ومسائل فقهيه ايسه قبحى دخى زياده اولور اللى اوچنجى رد تابع
كلام متبوع شرعه مخالف اولميوب موافق اولان يولده رعايا پادشاهك وقاضينك واوغول باباسنك وقول افندسنك
وشاكرد استادنك وعورت زوجنك وجاهل عالمك سوزلرنى رد ايدوب وانى قبول ايلميوب وامور شرعيهده مخالفت
ومخالفت ايدوب قوللرينى طوتميوب اطاعت ايتمكدر اللى دردنجى سؤال عن حل شى وطهارته فى محل غير محل دل وحرمت
وطهارت ونجاستى مستور اولان شيئك كراهتك حرمت ونجاسته دلالت ايدر نشنه بوغيكن صاحبنه صورمقدر ظاهر
علامت يوغيكن سؤال ايتمكدر بونلر جمله انادر وسوء ظندر ويا خود رياء وتجسسدر ويا خود جهلدر پس صحابه وتابعون
ظاهر حالده اعتماد ايتدكلرى كبى بزه دخى لازم اولان اولدر كه ظاهرده اعتماد ايدهوز وتجسس ترك ايليهوز زيرا اننك
دليل ملدر واشياده اصل حل طهارتدر ويقين وشك ايله زائل اولمز اللى بشنجى مزاح بالكسر مصدر لغو ولطيفه ايلمكدر دكه
اعتدال مندوبدر وفرط اولورسه شرعا وعقلا مذمومدر اللى التنجى مدح بركشى اوكمكدر ضدى ذمدر زيرا
افراط مدح كذبه مؤدى اولور نتكم بيانى سبقت ايتمشدر اللى يدنجى شعر شعر ذكر اولنان جائزدر اكر كذبدن وزيادت
وهجودن جائز اولمز هجودن وذكر فسقدن وتعيينن خالى اولورسه بيانى كچمشدر اللى سكزنجى سجع وقصائد كندى تكلف
وتصنع ايتمكسزين كلامنى سجع وقافيه ايله تزيين ايدوب بيانى مراد حسن تعبير ايله حمد وحمد وخطبه جمعهده وكندى قلوبنى
بر وابتدالرينه باعث اولمغى ايچون سجع دعاسنده تكلف يسير ايتمك مستحسندر لكن اثناء محاورهده بلا تكلف تسجيع كلام مر

محال اولمغه رياوضت ثنايه راجع اولمغين مذموم در الثي طقوزنجي **مالايعني** فائده سي اوليان نسنه كلامدر بونك دخي
ذكري مرور اتمشدر النفس العاشر فضول **كلام** يعني مهم اولان موضعده قدر حاجتدن زياده سويلمكدر بو دخي مالايعني يه
قريب بلكه اندن متجاوز قسمدر النفس بريجي **تناجي** بر برينه سرين عيان اتمكدر واوج ادمك ايكيسي فسادا اتمكدر
عبارتدر النفس ايكنجي **تكلم مع شابة اجنبية** كبي عورت ايله سويلشمكدر زيرا اولضرورتسز جائز دكلدر دخي اغنس سر
تشميت الجيد واكا سلام ويرلمز وانك سلامي جواب ده اولنمز النفس اوچنجي **سلام على ذمي وفاسق معلن** كانوذ
واشكاره فسق ايدني فاسقه حاجت يوغيكن سلام ويرمك مكروهدر دخي لساني افتدر النفس دردنجي **سلام**
على متغوط بتول وتغوط اوزره اولانه سلام ويرمك دخي مكروهدر ذكري مرور اتمشدر النفس بشنجي **دلالة على**
طريق معصية كناهه طالب اولانه يول كوسترمكدر معصيته اعانت اولمغله جائز دكلدر حق جل وعلا ولا تعاونوا على الاثم والعدوان معا...
اتمدن نهي اتمشدر النفس التنجي **اذن فيما هو معصية** معصيت اولان نسنه يه اذن ويرمكدر زيرا معصيته رضا معصيتدر
النفس يدنجي **افات المعاملات** بيع واجاره ورهن ونكاح وامثالي كبي وامور نفسلرنده مباحلردر واكر بعضي بعض
محلده واجب وياخود سنت ويا مستحب اولورسه لكن شرع انلرده اركان وشروط اعتبار اتمشدر وعدم رعايتلري
بطلاني وياخود فساده ويا كراهته مؤدي اولمغين رعايتلرين ترك ايدن كناهكار اولوب ايكيچون اول افت لساندن عد
اولنور النفس سكزنجي **افات العبادات المتعدية** وعبادات متعديه دن دخي انلرده اصل اذن اولنمه تعليم كبي وتذكير
وامامت كبي واذان كبي كه هر برينك صحيح اولمسنه وبحسب الاوقات وجوب واستحبابنك شرايطي واردر انلره مباشرت
ايدنلك شرايطني بلوب ورعايت اتمك لازمدر تاكه مشروط حاصل اولوب اول عبادات اولوب انلك اوزرينه
ثواب مترتب اوله وانلري ترك ايدرسه اثم اولمز واكر شرطلرينه رعايت اتمزسه اثم اولور وسابق كبي افات
لسان مكاني حافظ اولمز وبونك موضعي علم فقهدر سابق كبي بيان اولنمشدر النفس طقوزنجي **افات العبادات**
القاصرة وعبادات قاصره كه انلرده اصل اذن اولنمز تلاوت كبي وذكر تسبيح كبي وتهليل ودعا كبي وبونلرك دخي
ادابي واردر وانلر علم فقهدن معلوم پس انلره رعايت اولنمزلر ايسه صاحبي اثم اولور وسابق كبي لساننك كلام
جهتندن اولان افاتنه متعلق اولورلر نته كم بركيمسه لحن ايله ياخود تغنيله قران اوقويه ياخود ذكر ودعا ايده قرائتده
وذكرده لحن وتغني حرامدر پس بونلرده علم تجويددن لابددر افات لساننك يتمنجي **افات السكوت** لسانك
سكوت جهتندن اولان افات قران عظيم الشاني تعلم وتشهد وقنوت تعلمني ترك اتمك وبلا ضرورت كندينه قدرت
وكلامنده نابرطن ايدركن امر معروف ونهي منكري ترك اتمك كبي حاصل كلام قران عظيم الشاني اوقمق وواجبات
وسنتلرين وسائرينك تعلمي مسلمه واجب اولاندن سكوت اتمك حرامدر وهر مسنون اولاندن سكوت اتمك
مكروهدر وسكوت ايدن كمسنه شيطان اخرس اولور وافات لساندن مبحث اول وثاني مدلولاتي اولان
النفس التي افتدرت مباحث باقيه مدلولاتي اولان درت افت منضم اولنجق مجموعي يتمش افت اولور اكر افات اربعه
تفصيل ولنشر بو زماندن زياده اولوردي لكن سالك بصيرت مقدار مذكور كفايت ايدر فظهر ان
الامر اللساني من اعظم الامور واهمها كالقلب يعني ظاهر دكه افات لسانيه افات قلبيه كبي اعظم امورده همان
لازم اولان افاتلرين تعلم واكر دنوب هربرينه قادر اولدوغي مرتبه احترازه سعي بليغ اتمك لازم اولور فلذا

قيل

قيل انما المرء باصغريه وهما الاكبر مجاري التقوى بو يله اولدوغي جهتدن دينلديكه تحقيقا انسان قلب ولساندن
عبارتدر وزهد تقوى ايكسنك بيله افاتندن صافيتغله ميسر اولور فلذا اكثر اهتمام السلف رحمهم
الله تعالى بهما من بين سائر الاعضاء سلف صالحيندن رحمهم الله تعالى سائر اعضادن زياده بو ايكسندن غايتله احتراز ايدرلردي
زيرا اصحاب مجاهده ان كلامده افات بلدكلرچون سكوت اختيار ايلديلركه كلامده افات ومهالك واردر واول افاتك اكثري نفس
امارده منتهي اولوركلو ايكيچون هربرندن قادر اولدقجه احترازه سعي بليغ ايدرلر وفصلناهما بعض التفصيل وان كان بالنسبة
الى مقتضى الحاجة غاية الايجاز نته كم افات لساني بعض محلده تفصيل اولدوغي بيان سبقت اتمشدر پس امدي سالك حفظ
لسان اولسيچون اقتضا ايدوكي افات قلبيه كبي افات لسانيه دخي اجمال طريقيله قلوبده زياده تقريرلرينه باعث اولوردي
تكرار ذكر اولنديكه بو مقدار ايله اكتفا واختتام ايدوب وبردخي افات لسانك كلسندن احتراز ايدرلر فعليك ايها السالك بصيانة
اللسان عن جميع هذه الافات اذ لا تقوى بدونها اي طالب سنك اوزريكه لازمدر كه بو افات قلبيه ولسانيه نك جمعندن صقنمق
زيرا زهد وتقوى ... افاتندن اهتمام اوزره صافيتغدن حاصل اولور وبونلرسز تقوى اولمز والاصا تمتع الا ميسردر
حفظ اليسر في زماننا جمعه وجماعاتدن وضرورات ومعادن غيريده خلقدن عزلت ايدوب زاويه نشين خمول اولمغه محتاجدر
وخصوصا الكفر وفيه والكذب والغيبة خصوصا كشي كفر وخشيه كفر وخطا اولان كلمات قبيحه تكلمندن لساني كف اتدكدن صكره كذب
وغيبتدن دخي تحاشي ايدبجك كرم الهيدن مسئولدر كه سائر افات لسانيدن دخي حفظ ايده لو انما المتكلم الاول فحالها ظاهر واما
اول كلمنك شدت قبحيتك حالي ظاهر دكه اول كفر وخشيه وكفر وخطا اولان كلمات قبيحه دركه رجوع ايدوب بعد شهادت
كلمتيني كتورمكلو ... تجديد خبر اونجديد دعيانبا الله تعالى اكر كفري اوزرينه مصر اولوب قبول توبه اتمزايسه واجب القتل اولوب مخلد
في النار اولور واما الكذب والغيبة فيهما في افات اللسان كالرياء والكبر في افات القلب فكان نجاتهما بعد النجاة من الكفر والبدعة يرجى
ان ينجو من سائر افات القلب كما ذكرنا سابقا واما يلان سويلمك ايله غيبتدن ويكسنده هربري افات لسانيه نك اقواسي
اولمغين وريا ايله كبر دخي افات قلبك اقواسيدر بونلردن اجتناب ايلين كفردن وبدعتدن عمل صالح الكا انسان شروع اتمكله نجاتدن
صكره تحقيقا سائر افات قلبيه دن دخي نجات بولسي بو وجه ايله ميسر اولور نته كم النفس عدد افات قلبيه سابقا ذكر اولنمشدر
كذلك يرجى ههنا ايضا من نجا من الكذب والغيبة بالكلية بعد النجاة من تلفظ الكفر وفيه ان ينجو من سائر افات اللسان
باذن الله تعالى وتوفيقه پس كبر وبويله در افات لساندن خلاص اولمق تحقيقا بدنه زور وغيبتدن خلاص صكره كشي كفر وخشيه
كفر وخطا اولان كلمات قبيحه تكلمندن لساني كف اتدكدن صكره كذب وغيبتدن اجتناب ايدبجك كرم الهيدن مسئولدر كه سائر يتمش عدد
افات لسانيه دن خلاص ايده الله تعالى نك اذني وتوفيقيله فلذا ورد فيهما من الاخبار والاثار والاهتمام من السلف رحمهم الله تعالى
ما لم يرد في غيرهما نته كم افات قلبيه وافات لسانيه حقنده مذكور وارده اولان اخبار واثار سائري حقنده وروددن
اثاردن زياده در اخبار ايله مراد احاديث نبويه واثار ايله مراد سلف صالحيندن ماثور اولاندر انلردن غيري هيچ بر احد سوزلرين
رنا اتمدي روي عن عمر بن عبد العزيز رحمه الله انه قال ما كذبت كذبة منذ شددت على ازاري تحقيقا روايت بيوردي النفس سنده
بر ازار ايله متمكن اولدم بنده يلان واقع اولمدي ديو ابتهاج ايدوب سويلردي وذكر الفقيه ابو الليث رحمه الله عن بعض
الزهاد انه اشترى قطنا لامرأته فقالت المرأة ان باعة القطن قوم سوء قد خانوني في هذا القطن فطلق الرجل امرأته فقيه
ابو الليث رحمه الله تنبيه الغافلين يعني تنبيه الغافلينده نقل وروايت اتمشدر كه زهاددن بر سي سوقدن بر مقدار پنبه

اشتری ایدوب اهلنه کتوردکده اهلی ایتدی بو بزده بهاسی اتفاق ایدوب اهل سوق سنی الدایوب خیانت
ایتمشلردیو سبیله تطلیق ایدوب ضنلر عن ذلک فقال ان رجل غیور اخاف ان یکون القطانون خصماؤها یوم
یوم القیمة فیقال ان امرأة فلان یتعلق بها القطانون فلاجل ذلک طلقتها و سببندن سؤال اولندقده جواب
ویروب ایتدیکه بن غیور ادمم قیامت کوننده اهل سوق اهلی خصومت ایدوب فلانک خلیله سندن دعوای
حق ایده بولور بو اهل محشر یاننده تشهیر اولنمغله بو قدر دیو جواب باصواب ویردی الحمد لله الهادی و چونکه
افات لسانک نوع ثالثک اصناف تسعه سندن صنف ثانی بو قدر ذکر وبیان اولندی بو قدر ایله اکتفا و اهتمام اولنوب
بزدخی افات لساندن احتراز ایدوب ختم کلام ایدلم حالا افات لساندن ذکر اولنه نوع ثالثک اصناف تسعه سندن ذکری
صنف ثالث قولاغک استماع جهتندن اولان افات بیاننده در وباخود استماعکدن اعراض جهتندن اولان افات
بیاننده حق جل وعلا کندونک کلامنی و رسولنک سنتنی و اولیاء و سلف صالحینک حکمتنی استماع
ایله وانکله عمل واستفاده ایله اقامت نعیم و نعیم دائمه توصل ایچون خلق اتمشدر پس کرکدر که قولاق خلق اولندوغی نسنه ده استعمال
اولنه زیرا حق تعالی انی شنک خلق ایلمیشدر و کاه حسن ایچون و بعض افاته مانع اولمغه صدف شکلنده قیق ایدوب دلکنی اکر خلق اتمسه
تاکه مضر اولان نسنه دفع کره و ایچروسنی برمیدان قلوب عصب ایله دوشنمشدر اول عصبده ادراک اصوات خاصیتین
قومشدر و ایچی هوا ایله طولدرمشدر فحین صوت ایله متکیف اولان هوا تموج ایدرک انده وارسه جوف صوت اتسه ادراک
ایدر بو سببدن انک کورمک الی اوزرینه فضیلتی واردر و بوانک فضیلتی جهت الیهیه ذکر حرکاه که اکادن بری صاغر متولد
ولد اولدیسه دلسوز اولور امدی هر کیم سوز اشیدمیه اوکره نمز بوندن ظاهر اولورکه قوت سامعه قوة باصره انک اوزرینه افضل
اولمش امدی لازمدر که قولاغی کوزلدن وانی توزدن و صودن و یاردن نسنه لردن صاقنمق واحتیاط ایلمک کرک انک ایچندن فرجر
و بر کوروب سمع یولنی ابطال اتمیه و کیردن دخی صاقنمق کرک تاکه سماع یولنی بغلیوب انسکر زحمت ویرمیه و انی پاک حفظ اتملک
طریقی بودر که هر هفتهده بر کره ایجی باده یاغندن بر قطره ایچنه طمله لر فرجر و بیره دن دوسانوا ایدن سلامت بولور الصنف
الثالث فی افات الاذن فمنها استماع کل ما لا یجوز تکلمه بلا ضرورة دینیة کخوف الهلاک و اخذ الحق و کسب المعاش او دنیویة کالغام
واجب او سنت کتشییع جنازة معها نائحة و سماع جهتندن اولان افاتندن بری دخی کشینک تکلمی جائز اولمدوغی سوزی
اختیار ایله استماع ایتمسیدر زیرا هر نسنه نک تکلمی جائز اولمیه انک استماعی دخی جائز اولمز و استماع ملاهیدن و استماع غنادن
و ضرورت شرعیه یاخود کیج اجنبیه خاتونک کلامنی استماعدن قولقلرینی منع ایلیه و سنت و واجبات اداسی ایچون تعیبات و مکروهات اولان
جامعده و نوحه و فریاد اولان جنازه اردنجه کتمک ضرورت دینیه اولمغله و هلاکه خوف وحق اخذی و معاش کبی دنیویه ضرورت
غنا استماعی عند الضرورة دنیویة اولمغله غنا و نوحه دن هر بری استماع و شرع رخصت ویرمشدر بخلاف اجابة دعوة فیها منکر
کالغناء واللعب فان الداعی لما ارتکب المعصیة لم یستحق الاجابة فلم تکن سنة بل حراما و ایضا لم یجز الاستماع لان المستمع شریک القائل
اما غنا اولان دعوتده بونک خلافیدر منکر اولدوغندن حتی دعوته اجابت غنا اولوار اولان دعوته اجابتده سنت
اولمدن ناشی اجابت و استحقاقندن هر بری حرام اولوب و تکلم حرام اولان نسنه یی بلا ضرورت استماعی نص حدیث
مقتضاسی اوزره قائل کناهنده شریک اولور ط بو حدیث شریفی طبرانی سنکه اخراج اولمشدر عن ابن
عمر رضی الله عنهما انه نهی علیه السلام عن الغیبة وعن الاستماع الی الغیبة عبد الله ابن عمر رضی الله عنهما روایت ایدر که تحقیق رسول

اکرم

اکرم علیه السلام کشی غیبت اتمکدن و غیبت دکلیوب استماعدن نهی بیوردیلر دیو روایت اتمشلر و منها استماع الملاهی بلا
اضطرار کذلک کالتجارة والغزو والحج اذا لم یکن الا مع استماع الملاهی لا یضره بری دخی کشینک ملاهی استماع ایتمسیدر که
بلا ضرورة حرامدر و تغنیه ایدن آثم اولمز کذلک تجارتده و حج یولنده و طبل و غزوات و دف نکاح کبی یرلرده تکلم منادیی
مذکور در که بر شخص طبل ایچون اجاره یه السه اکر طبل لهو ایچون اولورسه اجاره سی باطلدر و اکر غزا ایچون و یا خود
قافله ایچون اولورسه جائزدر و دخی حضرت عائشه رضی الله عنها دن مرویدر که اغلبجوغلک ایاغنده چنغوق کوردیلر دیدیلر که
چیقارین شو چنغراقلری ملائکه بوندن نفرت ایدرلر چالک چنغوق اولو قتده سکر و هدکنور مشدر فائدهسی اولمیه بلکه همان
تماشا ایچون اولسه اما شو بله که فائدهسی اولسه مثلا سفرده اتی و دوه سی بلمک و یا اوازندن بولمق ایچون اولورسه اولزمانده
جائزدر نتکم سفرلرده ایلرلر اما بحسب القدرت بونلرک عدم استماعنه سعی لازمدر قال قاضیخان رحمه عن النبی علیه السلام
استماع الملاهی معصیة والجلوس علیها فسق والتلذذ بها من الکفر انما قال ذلک علی وجه التشدید وان سمع بغتة فلا اثم علیه
قاضیخان رحمه الله حضرت رسول اکرم علیه السلامدن روایت ایدر استماع ملاهی معصیتدر و اول مجلسده اوتورمق فسقدر
و ملاهیدن تلذذ کفردن معدوددر بیوردیغی تشدیده محمولدر و بلا ضرورت حرامدر و بغتة اشیدن آثم اولمز اما بحسب
القدرة عدم استماعه سعی لازمدر دیمشلر و امام محمد بونده مبالغه ایلدیلر حتی اندن اهل ذمتی دخی منع اتدیلر امام یوسف رحمه
بیوردیکه اهل ذمت غنادن و مزامردن و ضرب عیدانزنه جلپاره و لعب حمامه دن و طیرانندن منع اولنور دیمش مطلقا طائفه
صوفیه نک قتنده سماع جائزدر دین کمسنه نک قولی مردوددر نتکم فتوحات مکیه ده و غیرهده بیان بیورمشلردر و بعضلر دیدیلرکه
سماع طائفه صوفیهده حلالدر و فقهاده حرامدر بو قول کذب و افترادر زیرا صوفیهنک عین شریعتدر پس هرکیشنه کم شرعده
حرامدر اول صوفیلرده و فقهاده حرامدر و بو علی رودباری سؤال اتمشلر که نه بیوردرسکز شول کمسنه نک حقنده که ملاهی
استماع ایدوب دیدکه بن درجه یه واصل اولدم که بکا اختلاف احوال تأثیر ایلمز دیو دیمشلرکه نعم قد وصل لعمری ولکن الی سقر یعنی
کرچه واصل اولدی لکن نیه جهنمه و هی حقیقتدر ولکن جهنمه واصل اولدی زیرا بو کبی شریعته مخالف اولنلر اولصاحبی جهنمه واصل ایلیدر
انک بو قدر ره عشقدر و یجب علیه ان یجتهد کل الجهد حتی لا یسمع لما روی انه علیه السلام ادخل اصبعیه علی اذنیه انتهی و اکر بغتة
یعنی اکسزدن اشیدرسه انده کناه یوقدر لکن اشتمکه قادر اولدوغی قدر جهد ایلمک انک اوزرینه لازمدر زیرا امرویدر
رسول اکرم علیه وسلم اشتمیه دیو مبارک برمقلرین مبارک قولاقلرینه صوقدیلر ایچون ایلدی قاضیخانک سوزی تمام بولدی
و منها استماع الغناء بالاختیار قال فی التاتارخانیة التغنی واستماع الغنی حرام اجمع علیه العلماء و بالغوا فیه بری دخی کشینک
اختیار ایله استماعیدر کذلک حرامدر و تاتارخانیه ده ذکر تغنی و استماع غنا حرامدر علما بونک اوزرینه جمع اولدیلر و
انده مبالغه ایلدیلر انتهی و فی الهدایة ان المغنی للناس بخلاف المغنی لنفسه لدفع الوحشة ما سبق لا تقبل شهادته لانه
یجمعهم علی الکبیرة صاحب الهدایه ذکر ایدر مغنی خلقی کبیره اوزرینه اجتماع ایلرینه سبب اولمغله مقبول الشهاده دکلدر
و ابن عساکر اولانده ذکر اکثر علما بونک اوزرینه ذکر ایتدی تغنی ابلیس در علیه اللعنة و فی التاتارخانیة ایضا والحاصل انه
لا رخصة فی باب السماع فی زماننا لان جنیدا رحمه الله تاب عن السماع فی زمانه و تاتارخانیه اولخلو ذکر فی زماننا سماعه
قطعا رخصت اولمدوغنه و جنیدک زماننده سماعدن توبه اتدوکنه سبب بو ایدیکه سری السقطی جنیدک دایسی و هم شیخی
ایدی جنیدک سماعه میلنی کوروب منع ایلدی جنیدک تکرار سماعه میل اتدوکنی کوروب معلوم ایدیجک جنیده اندی یا جنید

بوسنك اندوكك فعل قیامت كوننه قدر بیچی ترازونك خیرلو یاننده قولر بخسده شرلو یاننده قولر بجه اكلو ببین
دیدكده جنید اندی اگر خیرلو جانبنه قولرلرده سم یلان سویلمش اولورم واگر شرلو جانبنه قولرلرده سم حرام ایدوكنه
اقرار ایتمش اولورم دیوب توبه نصیحه ایله رجوع ایدوب توبه ایتدیلر پس امدی سئوال كسنه كه اصرار احكام شریعته اشكاره
ایدوب فسق فسوق ایلدكلری كبی هوی وهوس ایله تغنی ایتمكله لا اله الا الله ایله بحی جیران ومست ایلدكی كوردلدكی كوذلرینی
بو اصل محرماته جامع اوله اول مجلسده اصحابنه وزینت صالح ویا شیخ دیمك شریعته زیاده مخالفدر زیرا سبب تنجیر
الهی میلاتلرده اول محرماته حلال اعتقاد ایدوب ذكر وعبادت بیلورلر دخی بدعت وضلالت اوزرینه اولورلر پس امدی اعمال
حفظ اتمك مراد ایدنلك كسنه ده یر اول بدعتلری لازمدر ذكر بونلردن اجتناب ایده زیرا امور دینیه نك حفظی
وصلاحی حقوق عبادك ودنیا امورینك حفظی واصلاحندن مقدمدر حرامركر حقوق الهی وحقوق عبادی
حفظ ایدوب دین اسلامده حادث اولان منكراتی شریعت حكمیله ازاله ایدوب شریعتی احیا ایدن سعادت
دارین دولتنه واصل اولورلر دخی الاحیا عن النبی علیه السلام انه كره رفع الصوت عند قراءة القران والجنازة والزحف
والتذكیر ای الوعظ فما ظنك به عند استماع الغناء المحرم الذی یسمونه وجدا انتهی وپیغمبر علیه السلام قراءة قران
ووعظ وجنازه وكفار ایله جنك وقتلرنده رفع صوتی كریه كوردكلرنده مختار شرح اختیاردن نقل اولنوب غناء
محرم وقتنده وجد وحال تسمیه اولنان رفع صوتك شدت كراهتی بونك معلوم اولوردیمشدر بو ارایه كلنجه اختیارك
كلامی ختم اولدی واقبح التغنی ما كان فی القران والذكر والدعاء وقد مر شیء من افات اللسان وتغنینك اقبحی قرانده وذكر
ودعاده اولان تغنیدر ذكرا اكر لحن جلی مشتمل اولورلسه معصیت اولور دوافیان ودكلین كهنكاذا ولورلر تحقیقا بونك
تفصیلی افات لساننده بو كره دخی ذكر مرور ایتمشدر ومنها استماع القران ممن یقرا باللحن وخطاء بلا تجوید فعلیه النهی ان ظن التاثیر
والا فعلیه القیام والذهاب ان قدر بلا ضرر فلا تقعد بعد الذكری مع القوم الظالمین بری دخی كسنه لحن ایله تجویدسز قران
اوقیانی استماع ایتمكدر اكر بو مجلسده واقع اولسه اهل مجلسه لایق اولان نهی ایتمكدر ممكن اولمزسه قالقوب كیتمكدر ضرر احتمال
اولمجق بلا توقف كیتمك لازمدر نتكم سوره انعامده بو ایت شریفه دلالت ایدر معناسی قران عظیم الشانی لحن وتغنی ایله اوقیان
ظالملرك یاننده مجالسده قالمیوب اوندن توریبوب كیت بو ایت دلالت ایدر كه هر یرده فسق فساد اشلنسه یا غیبت وكذب فاحش
سویلنسه مع اغنیا الذكلرسه كیتمك كركدر دنیاده سلامت اولور والا كیتمكه ضرورت اولیوب اوده رسه كناهده سكننه بیله
شریك اولوردیمك عبارتدر وعذان وان دخلا فی الافات الاول صرحنا بهما لكثرت الابتلاء مع اعتقاد الجواز والشبهه من
یقول لا اثم علی القاری للسامع بو تغنی استماع ایله قراءت قران ایدن اكثر ناسك بو ایكی اشیاده مرفوع مردن تغنینك جوازینه
معتقد اولدقلری غلطدر قبول اتسه واقرب اولان كناه ابحق قاریلره اوزرینه در دینلرك قولری بدر اكثردن اشد در
اندكناه بو قدر لكن اشتمك سعی ایلمك انك اوزرینه واجبدر ومنها استماع كلام شابة اجنبیة من غیر حاجة توقی افا
تلذذ بری كنج نامحرم عورت سوزین اشتمسیدر حاجت یوغیكن حرامدر خ م بو حدیث شریف بخاری ومسلم سننلرینده
اتفاقله اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه مرفوعا كتب علی ابن ادم نصیبه من الزنا مدرك ذلك لا محالة العینان زناهما
النظر والاذنان زناهما الاستماع واللسان زناه الكلام والید زناها البطش والرجل زناها الخطاء والقلب یهوی ویتمنی و
یصدق ذلك الفرج او یكذبه ابو هریره رضی الله مرفوعا بو حدیث شریف روایت ایدر حضرت رسول اكرم علیه وسلم

بیوردكی

بیوردكی حق جل وعلا ادم اوغلانی زنادن اولدیغی ادراك وسیله اولدیغی هواس خلق ایدوب وجبلتنده شهوات میل ومحبت قو
یدی بنی ادم اوزرینه لوح محفوظده كندودن ظهوره كلن فعل زنا ثابت وقضا اولنمشدر تمنی اتمدسی ولكن
تمنیا ایدوكوب سویلمدسی وسائر بو معقول حالات ومقالاتی اول كسنه نك اوزرینه مكتوبدر اكر قضاء معلق
ایسه اغلب صلحادن خیر دعا الوب وصدقه ورمسیله دفع ورفع اولور واكر قضاء مبرم ایسه
مبتلا قلنور ربوا امتحان كبار زنجرلر وقوع بولنسه ظهور ركلدكده صكره عزا زنجر وندامتی هزاران
توبه واستغفار ایله نالان وگریان اولورلر ومقتضای قضایه رضا كوستررلرسه حق جل وعلا مظهر
عصمت ایدوكی تخلیص ایدرو فعله مشیتی تعلق ایدوكندن بو حال صدور ایدر كوزك زناسی نامحرمه بقمق وقولاغك
زناسی نامحرم سوزی اشتمك ودلك زناسی حرام سوزی سویلمك والك زناسی عضو نامحرمه یاپشمق وایاغك زناسی معصیت
ایچون یوریمك ونفس اماره دواعی وهواسی ایله زنایه میل ایتدكده فرج یا زنا قصد وریلدن تصدیق ایدر یا زنادن كف
ومنع ایتمكله تكذیب ایدر دیو رمشلردر واستماع حدیث قوم یكرهونه الا ان یكون فی قصد اضراره فقد مر حدیث وافات اذنك
بری دخی بر قومك بیلمدكلری سوزی اخرلك اشتمسی كریه كوردكلری كلامی دكلمسیدر مكر منكر استماع قصده
مقرون اولوب ضرورت كلسه تحقیق اول مقوله شخصلك قیامت كوننده قولقلرینه قورشون اقیدیلور دیو حضرت رسول علیه السلام
بیوردقلری حدیث شریفك تفصیلی افات لساننده بیانی مرور ایتمشدر خ بو حدیث شریف بخاری صحیحنده نقل اولنمشدر عن ابن
عباس رضی عنهما عن النبی علیه السلام انه قال من تحلم بحلم لم یره كلف ان یعقد بین شعیرتین ولن یفعل ومن استمع الی حدیث قوم
وهم له كارهون صب فی اذنیه الانك یوم القیمة عبد الله بن عباس رضی الله عنهما روایت ایدر تحقیقا بیوردی بر كشی عالم
رؤیاده كوردمدكی واقعه لری كوردم دیو خلقه كیچمك ایچون دعوای باطل ایلیكن كشی دخی قیامت كوننده اكا ایكی ارپه بربرینه یا
پشدوروب بتون ایله دیو امر اولنور اول كشی بو فعلك حصول انتظامنه چالشوب اتصالی غیر ممكندر قادر اولمدیغه معذب اولور
وانك دوام تعذیبنه كنایتدر ودخی بر قومك اخر اشتمسی كریه كوردكلری سوزی استماع ایدوب دكلمك سببیله قیامت
كوننده قولقلرینه قورشون اقدلمغه ومن صور صورة عذب وكلف ان ینفخ فیه الروح ولیس بنافخ وقول كسنه كه دخی روح اولان
صورتی تصویر ایلسه اكا اول تصویر ایدوكی نسنه یه روح ورمكه قادر دكلدر اول تقدیرجه بو حدیث دلالت ایدر كه تصویر ایتمك حرامدر
وند اولان وعید قتل نفسدن دخی اعظمدر بو حدیث ابن عباس رضی الله عنهما دن روایت واقع اولوب بخاری اخراج ایتمشدر
وكل هذه افات الاذن من حیث الاستماع بو ذكر اولنان جملهسی قولاغك اشتمك جهتندن اولان افاتیدر وانما قال من حیث
لان الاعراض عنه فكعدم استماع القران والخطبة وخطاب المتبوع كالامیر والقاضی والوالدین والاستاذ والمحتسب والمعتقد و
والزوج والسید وقولاغك اشتمكدن اعراض جهتندن اولان افاتندن بری كسنه نك قران وخطبه استماع ایتمسیدر بری دخی پادشاه
نك وقاضی نك واستاذ وبابا وانا وعورت اربنك وافندیسنك ومحتسب ومعتقد اولنانلرك متبوع اولنانلر كلاملرینه
اعتبار ایتمیوب سوزلرین استماع ایتمسیدر وكعدم استماع كلام الخصمین او احدهما والمفتی كلام المستفتی والقاضی خصمینك
كلاملرینی استماع ایتمك ویا خود ایكی خصمك بر سنك سوزین استماع ایتمسیدر ومفتی بر مستفتی سؤالینه نك سوزین استماع
ایتمسیدر واولی الامر شكوی المظلوم والمسئول عنه كلام السائل المضطر وولی الامر اولان مظلومك شكایتنی استماع ایتمك
مسئول عنه ومذكوراتی امثالی اشتمك واجب یاسه سنون اولان كلامات استماع ایتمك سائل مضطرك سؤال ورجاسنی استماع ایتمسیدر

Copyright © King Saud University

والكبراء والاغنياء كلام الضعفاء والفقراء استكبارا او استقذارا ونحو ذلك مما يجب استماعه اوبتن وكبرا اكبرلرن
ناشى ضعفا كلاملرينى واغنيا تحقيردن ناشى فقرا كلاملرينى استماع ايتمك دخى كذلك سماعدن اعراضلر جلب كناه ايدب
مسنون اولان استماعدن اعراض ارتكاب مكروه اعنى اولور الصنف الرابع في آفات العين ونوع ثالثك اصناف تسعه
سندن دردنجى صنف كوزك نظر جهتندن اولان آفات بياننده در اعلم ان غض البصر مأمور بر معلوم اولدكه جميع مؤمنين ومؤمنات
محارمدن غض البصر ايتمكله طرف الهيدن مأمورلردر ودخى عبرتله عجايب ملك ملكوته نظر ايدوب انلر ايله وحدت ذاتنه و
عظمت قدرتنه استدلال ايتمك ايجون خلق اولنمشدر پس كركدركه كوز خلق اولندوغى نسنه ده استعمال اولنوب ونهى
اولندوغى نسنه دن اغماض اولنه مثلا نامحرم اولان كمسنه يه نظردن ومسلمانلرك عيبنه مطلع اولمدن ومقادير نقدرن
حفظ ايده نتكم علما رحمهم الله ديديلر كركشى غيرك عيبنه مطلع اولمق نفسنه عارف اولمقدن ناشيدر زيرا نفسنه عارف
اولمسه اخره كوردوكى عيبلرك جلسنى كندو نفسنده بولوردى پس همازولمازشول كمسنه درلركه كشينك ارذندن
عيبنى سويليه ولماز شول كمسنه درلركه يوزنده سويليه وكيمكه غيرنده اولان عيبى كندى نفسنده بوله ونفسنك
عيوبنه واقف اوله اول كندو نفسنك عيوبيله مقيد اولور وغيرك عيبندن بالكليه اغماض عين ايدر يعنى كوزى
حرام جانبندن منع ايلمك مأموربه نتكم حق جل وعلى بيورر قل للمؤمنين يغضوا من ابصارهم الاية محمد عليه السلام مؤمن
دن مؤمنلره كوزلرين يومسونلر شول نسنه دنكه بز انلره حرام قلدق اول جانبه باقمسونلر وفرجلرين محرماتدن حفظ
ايلسونلر مفسرين ايدر قرآن عظيم الشأنده كه فرج صاقلمق بيورلمشدر مراد انده زنادر ودخى لواطه در اما بو آيتده اولانده
ستر عورت ايدوب كمسنه كوسترمكدر پس كوزى حرامدن حفظ ايلمك ستره انفع واطهردر رجالك حفظ نظر ايله موجل
وعلانك امرلرى نسنه بلور وعالم نيتك خزانسى ويردبس نسا دخى رجال كبى حفظ نظر ايله امر اولنديلر ديديلر عبارتنده
فقيد تاديب وايجاب بعض غض البصر اعنى ما كان نحو المحرم بونده ذكر اولنان آيات قرآنيه عبادى محارمه نظردن اجتناب
مقتضاى ادب رعايت ايجوندر پس حق جل وعلا نظرك منعيكه نامحرم جانبنه اولان نظردر ايجاب ايلدى وتنبيه على فائدة
الغض وهي تزكية والطهارة للقلوب وتكثير الخير والطاعة ومنع نظرك فائده سى اوزرينه تنبيه بيوردكه اول فائده تزكيه نفوس
تطهير قلب وخير وطاعتى زياده ايتمكدر سببيدر اذ بالنظر يحصل خواطر تشغل عن ذكر الله تعالى ويفوت حضور القلب في جمعية الخاطر
وتدعوا الى امور محرمة ويجد الشيطان فرصة وطريقا الى الاضلال ويملأ الصدور بالوساوس فيفتح ابواب الشرور والمعاصي
زيرا نظر خواطر حاصل اولمغين حضور قلب وجمعيت خاطره فوت اولور خاطره انسانى ذكر اللهدن مشغول ايدوب والبغود امور محرمه
دعوت قلور واول محلده شيطان عليه ما يستحق فرصت بولور صدور انسانى وسوسه ايله طولدورر وشرور ومعاصى قپولرين اچار
كر عنايت بارى قلمسه عياذا بالله تعالى حال مشكل اولور غايت حذر اوزرينه اولنمق امر ودر وتهديد بان الله تعالى خبير بما
يصنعون يعلم خائنة الاعين وما تخفى الصدور وكفى بهذا تحذيرا وحق جل وعلانك بو قول وعيد وتهديد وتحذيردر وسورة
النورده بو آيت كريم الثاني كافيدر معناى شريف تحقيق حق سبحانه وتعالى خبير وعالمدر بلوركم بونلر اول نسنه كه اشلرلر حرامه نظردن
وجوارحى طاعاتده استعمال ايدرلر بلور وسورة المؤمن ده بو آيت اخرايده دخى حق جل وعلانك بو قول شريفده حق
تعالى بلور كوزلر خائنتنى يعنى اول نسنه كه يوشيده ومستور قلمشلردر سينه لرنده يعنى قلبلرنده پنهان ايتدوكى ضمائر وسرايى
بردن جملسنى بلور وامام قشيرى رحمه الله بيورمشكه تجارك كوزلرينك دايره سنه صلاح ويره لر شويله كه زبورده بو معنا كلمشدر

كذب

كذب ايدر شول كمسنه كه بنم محبتمى دعوا ايدر جون كيجه داخل اولدى انك كوزلرى اويقويه وارر بيت خواب ايله
عشاق ايتمز كار و بازار ❁ چشم اولور شمع كبى اشكبار ❁ عاشقك چون ديده سنده ايدر يوق ❁ انكيجون كوزلرنده خواب يوق
وتعبير وحقنده واردا ولان احاديث نبويه دن برى اخراج اولنمشدر طب حك عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه مرفوعا
قال الله عز وجل النظرة سهم مسموم من سهام ابليس من تركها من مخافتي ابدلته ايمانا يجد حلاوته في قلبه عبد
الله بن مسعود رضي عنهما مرفوعا روايت ايدر حق جل وعلانك بيوردوغى نامحرمه نظر باعث هلاك ابليس
اوقلرندن بر زهرلنمش اوق منابه سنده در اول كمسنه كه بنم مخافتمدن خوف ايدوب ترك ايدن قولومى خوفدن بدل احسان
ايدوب ايمانك حلاوتنى قلبنده ذوق وادراك ايدركبى ايدر بيورمشدر حد هق بو حديث شريفى احمد بن
حنبل سندندن وبيهقى دن منقول اولنمشدر عن ابي امامة رضي الله مرفوعا ما من مسلم ينظر الى محاسن امرأة ثم يغض
بصره الا احدث الله عبادة يجد حلاوتها في قلبه ابي امامه رضي الله عنه مرفوعا روايت ايدر شول مسلمان نامحرم خاتونه
اول نظره كوزى طوقندقده خشية الهيدن ناشى كوزلرين قپايوب اعراض ايتمك بر مسلمدن واقع اولمز الا حق جل وعلا
انكيجون اول غض بصر مقابله سنده بر نور وسرور ايله بر عبادت خلق واحداث ايدركه قلبنده حلاوتنى ذوق
ايدر ديمكدر ص بو حديث شريفى اصفهانى سندندن اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله مرفوعا كل عين
باكية يوم القيمة الا عينا غضت عن محارم الله تعالى وعينا سهرت في الله وعينا خرج منها مثل راس الذباب من خشية
الله تعالى ابو هريره رضي الله مرفوعا روايت ايدركه قيامت كوننده جميع كوزلر اغلر وكريان اولوب اغلادلركه شول
كوزلر اغلامازلركه حق جل وعلانك حرام ايتدوكى نسنه لردن غض بصر ايليه وعيوب ناسه ناظر اولميه
وبرى شول كوزدر اغلمزكه اول في سبيل الله ويحوسر قلوب ومسلمانلرى محافظه ايجون غزا اولنده ديده بانلق ايليه
وفوايدن كندوينى منع ايليه ودخى شول كوزدر اغلمزكه دنياده ايكن الله تعالينك خوفندن سنك باشى مقدارى داندانه
كوزلرندن ياش دوكن كوزلر اول كونده كه لر دنياده بو مقوله كريان چشم جهان بين قيامتده بكاء حزين ايله باكى
اولمز وجمال فرح وسروردن غيرى نسنه كورمزدير بيورمشلردر طب بو حديث شريفى طبرانى سندندن
نقل اولنمشدر عن معاوية بن جندة رضي الله مرفوعا ثلثة لا ترى اعينهم النار عين حرست في سبيل الله وعين
بكت من خشية الله وعين كفت عن محارم الله تعالى معاوية بن جندة رضي الله عنه روايت اولنديكه اوچ كوز
جهنم اتشنى كورمز نبارك كوزلردركه صاحبنى بويله ايلك ايلديرى شول كوزدركه محارمدن قپانوب و
مسلمينى عدو شرندن حفظ ايجون كيجه ديده بان اولان كوزدر ايكنجى شول كوزدركه حق جل وعلا حضرتنك
عظمت جلالندن قورقوب دائم الزمان باكى اولوب كريان اولان كوزدر اوچنجى شول كوزدركه حق جل وعلانك
حرام ايتدوكى نسنه لردن الله تعالينك قورقوسندن صاقنوب وعيوب ناسه ناظر اولميان كوزدر كه بونلره نار جهنم
طقنماز ديمكدر م بو حديث شريف صحيح مسلمدن منقول اولنمشدر عن جرير رضي الله عنه انه قال سألت رسول الله
عليه السلام عن نظر الفجاءة فقال اصرف بصرك جرير رضي الله عنهدن روايت اولندى بر مجلسده حضرت رسول اكرم
عليه وسلمدن نامحرم كمسنه يه بغته واقع اولان نظرك حالندن سؤال ايتدكده بيوردكه چشمكى كوزك بر اجنبيه خاتونه
راست كلسه بر اخر جانبه صرف ايله بويله ايدرسنك كوزينى جهت اخره تقليب قلادرسنك اثم اولمزسن

واکر قصد معادن تکرر ایدرسه اسدامت نظریله اثم کناهکار اولور زیرا حرامدر بحق حرامدر ایکنجی نظر سهام ابلیس ایدو
کی ذکری مرور ایتمشدی ما فجاءه اولان نظر اولکه ضرر یوقدر دیمکدن عبارتدر درت بو حدیث شریف سنن داود و ترمذی
مسندلرندن منقولدر عن بریدة رضی الله عنه مرفوعا یا علی لا تتبع النظرة النظرة فان لک الاولی ولیست لک الثانیة بریده رضی الله عنه
روایت ایدر رسول اکرم حضرتلری علی رضی الله عنه خطابا یا علی دیکوه باقمغی دیقعه تابع ایتمه یعنی بر اجنبیه عورت کورسک
ناکاه اکا نظر رسیده اولدقده دونوب صکره بردخی بقمکه اول بقمه سکا عتاب اولنماز اما دونوب ایکنجیده قصد نظر ایتمش اولورسن اکر
سکا مؤاخذه وارکم سؤال اولنوب عتاب اولنورسن اندن حذر ایدوب اجتناب ایتمک کرکدر بیوردی ثم ان افات العین النظر الی
عورة انسان قصدا و بوندن صکره افات عینک اعظمی کشینک قصد ایله اخرینک عورت اولان عضوینه نظر ایتمسیدر نتکم رسول اکرم علیه
وسلم علی بن ابی طالبه بیتدیکرکه اوبلوغنه ایحکوزدن بو قدر دخی غیر کشی اوبلوغنه یقین زیرا اکر سن غیری یره باقمق جائز دکلدر
فتقول المنظور الیه ان کان نفسا او صغیرة او صغیرا لم یبلغا الشهوة و قد بان ذینکه و تفصیل مقام بودرکه امام محمد رحمه الله
مبسوطده تقریر ایتدوکی اوزره بحکم مرتبسنه کلمکله حد شهوته بالغ اولمیان صغیر و صغیرهنک عورتلرینه نظر ایتمک و یاخود مس
مشروع اوزره کنده ولرک عورتلرینه ناظر اولان کیمسنک عورتنه نظر ایتمک شرعا جائزدر لکن مقتضای ادب ترک ایتسیدر اومنکوحه نکاح صحیح
و امته التی لم یحرم علیه بمصاهرة او رضاع او نکاح او حرمة غلیظة و یاخود کیمسنی کندو نفسنک و یاخود نکاح صحیح ایله منکوحه سنک
عورتنه نظر ایتمک و یاخود مصاهره بودرکه شهوتله بر عورتک فرج داخلنه نظری و عورت دخی ادمی ذکرینه شهوت نظری و برنده
بر یرنده شهوت ایله مس حرمت مصاهره ایجاب ایدر اول ادلر اوغلنه دخی اناسنه نکاحی حرام اولور و کنده و اول نظر ایتدوکی عورتک قزینه
و اناسنه دخی الیه بو حرمت مصاهره ثابت و واقع اولدوغیچون و یاخود رضاع طریقیله تطلیق ایتمرسه ثانیه حرمت غلیظه و قوعی
طریقیله کندو جاریه سنک عورتنه نظر ایتمک کبی اوکونها مشرکه غیر کتابیة اومشرکه یجوز النظر من کل منهما الی کل عضو منها
لکن قالوا الادب ان لا ینظر الی الفرج لقوله علیه السلام لا یتجرد تجرد البعیر و یاخود مشرکه یا مجوسیه و یا مشرک کتابیه اولسه طریقیله
کندو یره حرام اولمیلودن هر برسنک وجه مشروع اوزره کنده ولرین عورتلرینه ناظر اولان کیمسنک عورتنه نظر ایتمک شرعا جائزدر
لکن مقتضای ادب کندی زوجه سنک و مملوکه سنک فرجلرینه نظر ایتمکدر حضرت رسول اکرم علیه و سلم حیوان کبی تجرد عریانات
او بدوغی کبی تجرد عریان اولمدن کذلک ایکی دوبایکی عورت بر دونکده عریان قوجشوب یاتمقدن نهی تنزیهی ایدوب ولقول عائشة
رضی الله عنها ما رأی منی و ما رأیت منه حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها نک بو قولیده حضرت اکرم علیه و سلم بنم عورتمی دخی بن
دخی انلرک عورتنی کورمک واقع اولمدی دیو روایت اتمشلردر ام المؤمنین حضرت صدیقه نک رعایت ادب ایتمه کمال اهتمامیدن ناشی
کلام شریفلرنده عورتک لفظی ایله استحسان ایدوب ذکر ایتمکلری ادب اولان خبر اولنان اولو الابصاره باعث اعتباردر و قیل یورث النسیان
دینلدیکه بعض علما نظره و تدوع مورث نسیاندر و قیل یورث العمی و روی فیه حدیث لکن قیل انه موضوع و دینلدیکه مورث اعمادر
دوب بعضلر حدیث روایت ایتمشلر لکن نبوة ایچون دینلدیکه بعض علما فقد موضوعیتی قرارده در وروی الفقهاء عن ابن عمر
رضی الله عنهما انه قال الاولی ان ینظر الی فرج امراته لیکون ابلغ فی اللذة والمحدثون انکروا ثبوت ترو کی لذتده ابلغ اولمغیچون خاتوننک
فرجنه نظر ایتمک و لو تیتی بعض فقها عبد الله عمردن رضی الله عنهما روایت ایدوب و محدثین رحمهم الله روایت مزبوره نک ثبوتی
انکار ایتمشلردر وان کان المنظور الیه غیر هؤلاء وان کان النظر بعذر یجوز مطلقا و اکر بو مذکورلردن غیریلرک عورت اولان عضولرینه
نظر ایتمک اکر اعذار شرعیه دن بر عذر شرعی سبیله ایسه کرک شهوتله اولسون کرک اولمسون جائزدر و الا فان کان بشهوة او بلا

یحرم

یحرم مطلقا و اکر اعذار شرعیه دن بری اولمیوب و شهوتله و یا شهوت شبهه سیله ایسه حرامدر مطلقا و الا فان کان المنظور
الیه ذکرا یحرم النظر الیه من تحت السرة الی تحت الرکبة مطلقا و انتهی و ان کان الناظر ایضا انثی فکالنظر الی الذکر و اکر شهوتدن سبب
شهوتدن بری اولمیوب و نظر اولنان ادم ایسه عورت یری کوبکی التندن دیزینک التنه وارنجه دک نظر ایتمک مطلقا حرامدر و اکر نظر
اولنان عورت اولوب و نظر ایدن دخی عورت اولورسه همان ادم کبی عورت عورتنک کوبکنک التندن دیزینک التنه دک عورتلرینه
برلرینه باقمق ادم نظری کبی حرامدر و الا فان کانت المنظور الیها حرة اجنبیة غیر محرم للناظر یحرم الیها النظر سوی وجهها و کفیها
مطلقا حتی قالوا لا یجوز النظر الی عظم امراة بالیة فی القبر و اکر نظر ایدن رجل اولوب و نظر اولنان نکاح ایله ملکی جائز حره اجنبیه
ایسه یوزی و ایکی الاباسندن غیری یرینه نظر حرامدر حتی بو سبب ایله اجنبینک قبرده چوریمش کوکنه بقمق جائز دکلدر دیمشلر و
النظر الی وجهها و کفیها من غیر حاجة مکروه والحاصل حاجت دکل ایکن و عذر شرعیسی یوغیکن الیرینه بقمق مکروهدر و اکر نظر
اولنان نکاح ایله ملکی جائز اولمیان حره ایسه و یاخود غیرک مملوکه سی ایسه ظهرینه و بطننه غیری یرینه و تحت رکبه سی
ما بیننه غیری یرینه جائزدر و الا فکالنظر الی الذکر مع فی زیادة البطن والظهر و اخرلرک عورتی اولان عضوینه نظر ایتمک مبیحه
اولان اعذار ایسه قادن وار قدر بله زیاده اولان عذرلردر و العذر تسعة عذر و اقع اولنلر طقوزدر اولکیسی تحمل الشهادة کما فی
الزنا شهادت تحمل ایتمک نتکم زنا شهادتنده اولور ایکنجی اداء الشهادة و حضور حاکمده اداء شهادت ایتمک اوچنجی حکم القاضی
تو شرعی بر حکم ایتمکدر دردنجی الولادة المقابلة ایدر که ولادت ولدی احذ و اخراج ایتدر بشنجی البکارة فی العنة و
الرد بالعیب و صاحبه دنا ایتمک ایچون عیبی واردی دیو کوردلر و ذکر قوام کلوب جماعدن عاجز اولنه علاج ایتمک ایچون
کورن و قزلرک قزلغی وارمدر دیو کوردکلرکه اهل قبلدنلر التنجی الختان والخفض شول ادم و یا عوردنلر
واحدرو ذکر و انثی دن هر برینی سنت ایتمک ایچون کوردکه اخا فطره دخی دلر یدنجی المداواة منها الاحتقان
للمرض والهزال لا للجماع و ادقلق مرض دفعیچون احتقان ایچون کوردکه یعنی بو مثللو علاج ایتمک ایچون کوردکه
لا من الجماع عنده جائزدر کالدرفرج نظر الا علاج ایتمک ایچون بقمق جائزدر سکزنجی ارادة النکاح بر کیشی بر خاتون
نکاح ایتمک مراد ایلدکده نظر ایتمک تجویز اولنمشدر طقوزنجی ارادة الشراء بر جاریه الق مراد ایدن کورمک قصد ایدر
ففی هذه الاعذار یجوز النظر و ان خاف الشهوة لکن لا ینبغی ان یقصدها طقوزنجی کیشی بو ذکر اولنان عذر سبیله
شهوت خوفی وار ایکن داخرلرک عورتنه نظر ایتمکه شرع رخصت و یرمشدر لکن لایق اولان حین نظرده قصد شهوت
ایتمکدر عورت ناظر اوزره اولقد روی فی حکم النظر فوق ثیابها ان کانت رقیقة او ملتزقة تصفها و بونده نظری حرام اولان
مواضع مکشوفه ایکن نظر ایتمکله دقت اوزره اولوب و مواضع مرقومه یه اجزا غایت دار ولغله ماتحتنی تمام کوسترن
ثوابلردن نظر ایتمک اشکاره نظر ایتمک کبیدر بو قدر و من افات العین النظر الی الفقراء والضعفاء بطریق الاستحقار
والتکبر حرام و کوزک افاتندن بری دخی کشینک فقراء و ضعفایه استحقار ایله نظر ایتمسیدر که تحقیق تکبر حرامدر و منها مشاهدة
المعاصی والمنکرات بغیر ضرورة بری دخی ضرورت یوغیکن کناه اولان منکراته نظر ایتمسیدر و منها اتباع البصر
الی انقضاء کوکب فانه منهی عنه بری سقوط ایدن یلدوزه منحل اولنجه کوزیله ایرمک اکا بقمق مقناطیس دیری
ح کندو یره جذب ایدرسه اول سقوط ایدن یلدوزه نظر ایتمک کشینک کوزینک نورینی اولیله جذب ایدر نتکم عبد الله
بن مسعود رضی الله عنهما دن روایت اولندیکه نظر ایتمک کشینک کوزینک نورینی جذب ایدر و اول وقتده ما شاء

لا قوة الا بالله دیمكله مأمور لریز دیدی وكذا امام نووی رحمه الله اذكارده ذكر اعتقاد ركوسقوطا و اولان بلده وزه نظر ایتمكدن تحقيقا
رسول اكرم نبی محترم عليه نبی بیورمشلردر بحرکسه لر مصرا وظفرلو كوزلرينك نوری كیدوب بحر علاج پذیر اولمشدر وكذا عن
النظر الی من فوقه امر الدنيا على وجه الرغبة والى من دونه فی امر الدين وكرو بخلین امور دنیویه ده كندو دن فوقنده اولانه
رغبت وجهله وزه نظر اتمسیدر كه بو كندودن یوقرو امور دنيده كندودن دون اولنه عجب وجهله وزه نظر اتمسیدر زیرا
كندودن یوقرو اولنه بقمق وكندوده اولان نعمتی تحقير اتمكلكه سبب اولادین امورده كندودن یوقرو اولانه صلحا وعلما یه نظر ایدوب
اقتدا ایده سن وكندوده اولان قصوری بره سن وكندودن اشغ فاسقين وفاجرين نظر اتمك كندنی دنيا ايله عجبه دوندر
امدكه قولدلایق اولان بودر كه نعم اهل دنیا يه نظر رغبت قلبه وانكچون داعيه مطلوبه حركت ورمیه نتكم حضرت عيسى عليه السلام
دیمش لا تنظروا الى اهل الدنيا فان بريق اموالهم يذهب بحلاوة ايمانكم ومنها النظر الى بيت الغير من شق الباب او من ثقب او كشف
ستره فانه منهی عنه بری دخی اخرك اوینه قبو یا دوغندن ویاخود دیوار دلكندن ویا اجنبينك سترلكچون وضع اولنان پرده اچوق
جهتندن نظر اتمسیدر بو مقوله حرام وضع ضلالت واقدام ايدنلری زجر تأكيد ايله زجر اتمك ايچون دلالت ايدن احادیث نبویه
بری بودركه خ م صحيح بخاری ومسلم اخراج اولنمشدر عن ابی هريرة رضی مرفوعا من اطلع الی بيت قوم بغير اذنهم فقد حل لهم
ان يفقؤا عينه ابو هريره رضى الله عنه مرفوعا روایت ايدركه بغير اذن بر قومك بيتنه نظر ایده نك برنسنه ايله اول كوزين
چقرسه لر واندن غيری دفعنه چاره بولمسه لر اول كوزين چقرمق حلالدر خ م بو حديث شريف دخی امام بخاری
ومسلم اتفاق اخراج اتمشلردر عن انس رضی ان رجلا اطلع من بعض حجر النبی عليه السلام فقام اليه النبی بمشقص او بمشاقص فكأنه
انظر اليه يختل الرجل ليطعنه انس رضی الله عنه روايت ايدركه حضرت رسول اكرم عليه وسلم حجرات شريفه لرندن برينه نظر ایدن
بری ادمی براوزون دمورلی براوقی اوردق شكلنی اظهار اتمشلردر دیو حديث روايت اتمشدر حد احمد بن حنبل
مسندندن روايت اولنمشدر بو حديث شريف عن ابی ذر رضی الله مرفوعا ايما رجل كشف سترا فادخل بصره قبل ان
يؤذن فقد اتى حدا لا يحل له ان يأتيه ولو ان رجلا فقأ عينه لهدرت ابی ذر غفاری رضی الله عنه مرفوعا روايت ايديكر بر
بيتك صاحبی اذنسز پرده سنی قالدروب اچوب نظر ايدن بر وضع حرام ارتكاب اتمشدر صاحب البيت بر طاش ايله
اوروب كوزين چقرسه دیت دخی ضامن اولمز وبكچون كوزين چقردی دیو تعدی بوندن حرا بولنماز باطل اولوردی بو
بیوردیلر ولو ان رجلا مر على باب لا ستر له فرأى عورة اهله فلا خطيئة عليه انما الخطيئة على اهل المنزل واكر بر كمسه نك
قپوسی یاننده مرور ایلسه اول اول طاش والغه ویا غیریدن چورمسنده حجاب اولوب حولیسی اولمغله اول سترسی
اولمایان بیتك قپوسی اوكندن كچنك نظری اهل بيته تعلق اتسه مأموربها اولان ستری ترك واهمال اتدكلری ایچون كناه اهل
بيتك اولوب ناظرك اولمز دیو بیوردیلر دیمكدر طب بو حديث طبرانينك مسندندن اخراج اولنمشدر عن عبد الله بن بسر
رضی مرفوعا لا تأتوا البيوت من ابوابها ولكن ائتوها من جوانبها فاستأذنوا فان اذن لكم فادخلوا والا فارجعوا عبد الله
بن بسر رضى الله عنه روايت ايدر مرفوعا رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلری امت خطابا بیوتك ابوابندن بر جهته
وقوف ایدوب كرمك اطرافندن كروب اذن طلب ايدن اكر اذن اولورسه كرين والا رجوع ايدين بیورمشلردر وانما قال
العين من حيث التغميض وعدم النظر ففی الصلوة فانه مكروه اما عينك عدم نظر جهتندن اولا افاندن بری دخی كسی
فاذا يجذبه كوزینی قپامسید ركه بوده تنبیه اولدوغی جهتندن مكروهدر وكذا فی كل موضع يجب النظر وانما

يجب ازاتو قف عليه واجب كحضور الجمعة والجماعات اذا لم يكن بدون النظر بودخی اولكی كبید رجعه وجماعات بدل نظر ضرورتدر
لكن اوسنانك اغماض عين اتمسیدر كه واجب توقف ايدوكنی تركه نك اولدوغی جهتندن ایله كنهكار اولور وكحكم القاضی
والشهادة ونحوهما كوزنك قپانمسی بری دخی حكم شهادت ايچون بر بنده نظر توقف ايدوب بر قاضی وشاهدك نظر اتمامسیدر زیرا
نظر ایدرلر اول كسنه حاكم قتنده بلدوكی وجهله وزره ادا قلق گرکدر طاقتی بلوب كوزینی كسنه فاسق وفاجر در حق جل وعلا خود
سترك نم ایلدوکنی بلور کرك كوزلك کرك كوزلك الا معلوم در قيامت كوننده سيزه قيلور بودخی وعيد وتهديد حق تعالى
حق تعالى سوانكچون قيلور كم بركسه شهادتی كزلوب بر مسلمك حقنك ضايع قلبه دیمكدن عبارتدر

الصنف الخامس

في افات اليد ونوع ثالثك اصناف تسعه سندن بشنجی صنف الترين افات بياننده در وهى القتل والجرح لنفسه او غيره بلا حق الك
معصیت الت قلمسیدر اول كمسنی نفسی بغير حق قتل وجرح ايلمكدر واموال خيانت اتمكدن وياخود زنسر فاره سورمردن واذا
ونفاد ویاخود برنی رغبته اتمكدن التربى حفظا ايلمكدر ويجوز قتل النمل بغير الالقاء في الماء اذا ابتدأت بالاذى وبدونه يكره وتحريم
ایت ظهور اتدكده صویه اتمق اوب انی قتل اتمك جائزدر واصرر یوق ایكن قتل اتمك تنزيها مكروهدر وقتل القمل يجوز بكل حال
وكهل نك هر حال ايله قتل جائزدر وكذا الجراد وچكركه قتل اتمك كهلكبی جائزدر والبرغوث اذا كانت موذية تذبح بسكين ولا تفرض
ولا يحرق اذنها واكر كدی موذی اولورسه سكين ايله بوغازلمق اولنوب ضرب اتمك وقولاغنی بورمق ايله تعذيب ونفق كوكدر زیرا كتك
دخی شول خدم وخدمتكاره كبیده ركه داخل فائده اتلردن تحفظ غالبا ممكن دكلدر بلكه اذن وایجاز تسرين اوزره کرده طوف
ایدرلرپس خدمتكارده اولان خطا مر بعض جرم خطا ظهور اتدكده بر وبر ضرورت بنجه عفو اولنورسه كذلك هركونده دخی عفو اولنور
كه كدركوسبب غفران اولدی نتكم ابن عساكر تاريخ بغدادده بعض اصحاب سبیل اللهدن بیاز منكر بركيجه واقعده شيخ شبلی رحمه الله عليه كوروب
ماالله دن سؤال ايدوب ما فعل الله بك ديدكده جواب ويرمكسزين حضرت كتوروب برنداوارد اولدی كرنا بابكر هيج بلورمسنكه
نوعتاسی ايچون بارلغدی جواب ورد بكرنی صالح عمله دكی فقال لا فقلت باخلاصی فی عبوديتی فقال لا فقلت بحجی وصومی
وصلاتی قال لم اغفر لك بذلك فقلت بهجرتي الى الصالحين فقال لا فقلت بدوام سفري في طلب العلم قال لا شیء بیلدكه بجه وسبب
عفران درجات اولان اعمال خيرات وافعال حسنات بو نلردن بو نلردن غيری نه اولعقدر دیو نكده بنده انشده مکر یا شبلی بركون
بغدادده کیدر کن اندهكنار دیوارده بر صغيره كدی بولدكه شدت بردن دیوارده ملتجی اولمش ايدی سنك اني مرحمت وشفقت
ایدوب التوب وفروا دامنك ادخال اتدكه واندی اول مشقت شتاندن وبرد بارانه بلادن خلاص ايلدك پاس اول هرة ضعيفه
مرحمت اتدكك اجلدن حق جل وعلا سكا مرحمت ومغفرت اتدی ديدی بونزه انسانك الوف برحيوانلم بوتواضعدر
حق جل وعلا حضرتلری دفع موذيات ايچون خلق اتمشدر كه منی ابو خداش وابو غزوان وابو هيثم وابو سماحه
وابوان ام سماحه روي بالحمل كدینك اسمی نسائی عودة كثيردر نقل دركه بر اعرابی بركدی صيد ايدوب انی نسه اولدوغنی
بلمدیكی ناكاه بركسیه راست كلوب ما هذا السنور ديمش براخر كسيه دخی راست كلوب ما هذا القط ديمش براخره دخی
راست كلدكده ما هذا الضيون ديمش بعده براخره دخی ما هذا الهرة وبر شخص اخروی ما هذا الخيدع ديمش براخره دخی
ما هذا المخطلت ديمش براخر كسه دخی ما هذا الدم ديمش اعرابی ديمشكه بو قدر اسم كثيره صاحبی ظاهر مال كثير ايده
جكدر دیوب كتوروب بازارده بيع ايدين اولدكده او مجوق مال كیره دیو سوقده كلدكده اندن سؤال اتمشلركه بونك
نه بهايه ويررسن اعرابی يوز التون دن اكسك اولمز دیدکده كلنلر بونك بهاسی نصف درهمدر دیمشلر اعرابی همان

مجابه دوشوب فالدیروب یره اوروب مالکیز اسمه وقیل غمز دیمش جیوه جیواندر کرسنور اوج جنس اوزیندر
اهلی ووحشی وزبادکدسی در وجمع سنك عضویه دردودنیسی یده برکره طغرمدت جمله التی کوندروانغاذ هره وانك بربنی
سجدر ومجاهد قولنجه بکلمش برکدی دعواسنده بروب خصومت قاضی شریحه محاکمه ایدوب اول بنمدر وبو بنمدیو منازعه
قلدیلر قاضی شریح مدعیدن بینه استمش اولکنی بنم بوقدر لکن بوکدی بنم قالمده طوغمشدر وانسی بوجوددر قاضی شریح
دیمشکه وار اناسی کتورب اکر انك قتنده مستقر اولوب سود بی چکرسه کدی سنکدر اکر مقعن اولوب صحرایه کیدرسه
سنوسنك دکلدر دیمش وشرح المهذبده یازمشکه بیع الهره بزم مذهبمزده بلا خلاف جائزدر لکن امام بغوی شرح مختصر
مزنیده یازمش وابن القاضینك تعیینی ایلمش جماعت قتنده مشهور اولان بیع هره نك جوازیدر وابن عباس وحسن بصری وابن
سیرین وحماد ومالك وثوری وشافعی واسحق وابو حنیفه بیعی ایچون اتفاق ایتمشلر بوجهتدن بعضلری بولیه مذهب قلوب دلیل وغیر
ویردلر نفع مقرر اولنلردندر اولاصوات یعنی اوده یلانی وچیانی وعقرب وسچانی کبی موذیلری یرلکن ابو هریره وطاوس
ومجاهد وجابر بن زید انك بیعی مکروه کورمشلردر ولیسیر دنی کرمنك بیعی جوازنده وکدینك بیعی نجدر دیو سنور الخبز
جواب ویرمشکه رسول اکرم منع وزجر ایلدی بعضلری بونی سنور وحشی اوزرینه تحویل ایلدی دیمشلر زیرا وحشیده منفعت یوقدر
وبعضلر قولنجه نهی تنزیهدر وهره افساده ساعی اولسه انك ذبحی جائزدر لکن حامله ایسه قتلی جائزدکلدر وهره دن
برکسنه خیانت وفسادی ظاهر اولدقده قتل ایتسه جائزدر اولدو غنده ضمان مقرردر وبعض تفاسیرده مسطوردرکه سفینه
نوح علیه السلام فاره استکثار اولدوغنده اهل سفینه اضطراب چکدکلرنده حضرت نوح جبهه اسدی مسح ایدیجك العطس متعدی
اوزره ارسلانك بورنندن برکدی چقمش بو جهتدن ارسلانه زیاده بکزر با لجمله کدی غایتده ظریفدر بوزینی وبدنی لعابیله مسح
ایدر دائما شهوتی غالب اولوب هیجانی قلوبدن مادنه نطفه دن الم شدیدیله متالم اولدوغندن چاغروب صیحه اوررحتی ماده نهیه
نقصان ایدر اولنفی ماءی بو یدر ونجان دینیسی ولدکتورسه اولادی اکل ایدر بعضلر قولنجه بونی اولادینه شدت محبتندن ایدر دیمشلر
شعر شوحنده دیمشدر **بیت** جاءت مع الاشفین فی هودج یزجی الی البصرة اجنادها کانها فی فعلها هرة ترید ان تاکل اولادها فی
برمکانده بول ایتسه محجان قولاقوسون الوب فرار اتمسون دیو تراب وغیریله ستر ایدر دیمشلر الف طوتدوغی منزلنده استقرار کرکندن غیری کنه
محل بوجهتدن کمرطوبه اکانشر ایدر اولوب منزلنده التفات بولیدلر والوه نظر استحسان ایله بقیلر واصحاب منزلك قپوب حفظ ایلدکی
طعامدن وادب ویرنسه اکلاتسه ضرب قورقوسندن اول محلده طورمیوب فرار ایدر واکا برلقمه طرح اتسه قربکلوب انلره تملق ایدر
تمیح قلور وانی عفو واحسانی ونظر امتنانندن بلوروفیل کبی بیوك جانورکدی کوریجك هارب اولور وجماعت هند وستاندن وبعضی
پادشاهلر ولایتك اوزرینه جنك وجدال وحرب وقتال ایدرك واردقده فیللرینه کدی کوسترمشلر فیللر اول کدیلری کوردکلرنده منهزم
اولدقلری قراره تبدیل قیلمشلر وبکره احراق کل حی ثمل اوتملا اوعقرب اونحوها وکهر وعقرب وبیلانو قملاوانلنی دیرکه کی
یعقی بکره وحدر والقبلق لوالقی فی الشمس لیموت الذي لا بأس به وانشم قوردنی صادلدو غی ظرف ایله اماتر لعجون کونشده قویمق
سنده لازم کلمز لا باس دوفی اسراجیه لا بأس باحراق حطب فیه نمل سراجیه ده ایدر قرنجه لی اودونی یقمق مکروه دکلدر
المثلة وضرب الوجه مطلقا والضرب بغیر حق معلوم اولدکه افات بدنیه اغله چوقدر واول جملدن بری یوزه اورمقدر یعنی کرده
حقلو اولسون وکرك ناحق اولسون وبری دخی ناحق یره برکسنه اورمقدر والغصب والغلول والسرقة بری دخی کسنه مالی غیری اصلی
ویا غصب ایدوب یا مال غنیمته خیانت ایدوب بردنی اخذ الغنیمة واخذ الزكوة والعشر والنذر والفطرة والكفارة واللقطة

بری دخی غنینك مال زکوة ونذر وکفارت المسیدر ودخی بولده ضایع اولنش نسنه بولوب المقدر والی بولد صاحبی دخی
غیره اسلام اولمدوغندن منهیدر بس امدی لایق اولان انك صاحبنی بولمغه سعی واهتمام ایدوب بونك صاحبی کلدر دیو
اهتمام ایلمك وعلامت حسن حفظ اهل اسلامدر لقطه یرده بولنان مالدر لوکر صاحبی معلوم اولمیه اکر لقطه اولان طعام وبالی
یوه کبی فساده خوف اولنان وقتدر دکن تصرف اولنور اندن صکره دلورسه اول لقطه تصدق ایدر اما امام شافعی قتنده
لقطه بیع اولنوب اقچه سی برسنه حفظ اولنور اکر صاحبی مدت مدیده تصدقدن صکره کلسه دلورسه تصدقه اجازت
ویرر ثوابی صاحبیچون اولور واکر بولان فقیر ایسه انتفاع ایلمك واردر واکر غنی ایسه اکا حرامدر لقطه تصدق ایلمیدر زیرا
نقرا محل صدقه دررو ما وجب تصدقه من المال الخبیث ان کان غنیا غنا الاضحیة وهو من یملك مائتی درهم اوقیمتها فارغتین
عن الدین والحوائج الاصلیة ویاخود بورجی یوق ایکن غنینك بونلری بهاسی المسیدر ویاخود دیندن وحوائج اصلیه دن
زاید قربان اضحیه ایتمکه ایکیوز درهم شرعیه مالك ایکن غنی اولدوغی حالده تصدقی واجب اولان مال خبیثی اخذ التسمیه
او هاشمیا مطلقا اوکان للمعطی اصل وفرع فیما عدا الاخرین ویاخود هاشمی اولوب ویاخود اشیاء مرقومه نك لقطه مال خبیثدن
بیرلیسی اصل وفرعندن اخذ اغتسیدر واخذ الصدقة والهدیة ممن یعلم اویظن انه انما یعطیه لظنه علی صفة من الفقر والعلم
اوالصلاح اوالتقوی اوالکرامة اوالولایة ونحوها وهو حال عنها وفقر وعلم وصلاح وتقوادن واهل کرامتدن خالی ایکن بونلردن
بریله موصوف اولق اعتقادیله اعطا اولنان شیء اخذ اغتسیدر والاخذ من الوقف الباطل کوقف الدراهم والدنانیر بدون الاضافة
الی الموت ولوکان مسجدا وسیجیء ان شاء الله تعالی اومن الوقف الصحیح علی خلاف شرط الواقف اومن بیت المال لمن لم یکن من مصارفه
واکثر من کفایته وبری دراهم ودنانیر وقف کبی وقف باطلدن شرط واقف خلافی اوزره مال وقفدن المقدر یا صاحب الوقف
اسوندن وقف ایدوب شیء موته تعلیق ایلسکر اولدوکم زماننده فلان شیئم وقف اولسون دیسه امام محمد قتنده مادام کی ایلدوکی
شیء تسلیم متولی اولمیه وقف صحیح اولمز مکر حاکم لزومنه حکم ایلمیه مثلا برکسنه وقف ایلدکی شیء متولیه تسلیم ایلیوب اندن صکره
رجوعنی مراد ایدوب عدم لزومنه ذاهب اولوب منازعه ایلدکده قاضی دخی لزومنه حکم ایلسه اول وقف لازم اولور دخی
ملکندن زائل اولور بونك تفصیلی اوزره بیانی اخری کتابده ان شاء الله قریبا ذکر اولنور وخلاف شرط واقف وقف صحیحدن
واستحقاقی یوق ایکن بیت المالدن واستحقاقی وار ایسه ده کفایتندن زیاده المقدر دیدیلر کرك انسان بیت المالدن زیاده الدقی غلولدندر
ومن مملوك الغیر بدون اذنه والمال له والك افاننده غیرك مملوکندن افندیسنك اذنی یوغیکن برنسنه الق ویا مولاسنك
مالی اولوب برغیر کسنه مالی اولوب بونی بکا بیع ایله دیو ویروب انك بیعی جائزدر ومن مال المملوك جنة اومعتوه او اغماء اوصغر
ولوکان للمعطی ولیه الا بطریق المفاوضة بمثل قیمته اواکثر بری مجنونك ویاخود معتوهك یعنی عقلی کلور کیدر کسنه نك وادمی
کیدوب بیهوش اولانکسنه نك مالندن المقدر ویاخود مال صغیردن ولیسی دکل ایکن برشیء اخذ ایدوب وولیسی اولدوغی تقدیرجه
قیمت مثلندن نقصان ایله برشیء اشترا ایتمکدر واخذ المیتة والدم والخمر ونحوها مما یحرم عینه وحملها ولو لطعام الهرة ونحوها او
للتخلیل الا لتطهیر المکان ولادراقه ومردار اولمش وقان واوزمدن شرابه وسائر بونلره مشابه اولنلری غنیمه حرامدر الذید
کوترمسی حرام اولنی کوتورمسیدر یا خود ولکن تطهیر ایچون صودوکلکه ایتمك تصدقندن غیری تخلیل ایچون ویاخود برکدی
وغیری کیلری اطعام ایچون اولورسه بر افات یددندر وتصویر صور الحیوانات افات یددن بری دخی کسنه نك صورت حیواناتی تصویر
ایلمسیدر **خ م** نتکم بونره دلالت ایدن بخاری ایله مسلم اتفاق اخراج ایلمشلر عن ابن مسعود رض مرفوعا ان اشد الناس عذابا یوم القیمة

تصور ون عبد الله بن مسعود رضی الله عنهمادن مرفوعا روایت اولنور که تحقیقا الناس اشد عذابا والمثلوی تصویر دوزیجیلردر وفی
روایة عمر رضی الله عنه یقال لهم احیوا ما خلقتم و بونده عبد الله بن عمر روایت ایتدی قیامت کوننده بو صورتلری یاپانلره دیرلر که شول
یراتدوغکز تصویر ایتدیککزی دیرلدک حال بوکه هرکز انی دیرلتمکه ایرمیجک دکللردر و صورتدن مراد ذی روح اولنک تصویریدر بو
بو حدیث شریفده دلالت وار در که ذی روحک تصویری حرامدر و کبیره در دوخی حقنده وعید اولان کناهدن عبارتدر دیمکدر زیرا اک
قوی اوزدن مبالغه در اکر دینور ایسه کم بو حدیث شریف دلالت ایدر که کبیره جهنمده مخلد اوله زیرا انقطاعی عذابک محال ایله کم تخفیف
دوحد دیعنا قلدی حال بوکه اهل سنت قتنده مرتکب کبیره جهنمده مؤبد و مخلد دکلدر زیرا ایمان حالنده منافیدر جواب اولدر که بو شکل
کبی حدیث مستحل حقنده وارد در یاخود استحقاقه محمولدر دیمشلر ولمس ما یحرم نظره اوکرمک ذکر اولنان بلا ضرورة و بری دخی
کشینک رجال و نسادن نظر ایتمسی حرام یا مکروه اولان محلنه ضرورتسز دوقنمقدر یا التمسید دغیر انه یجوز مصافحة العجائز و غمزها رجلا اذا
امن الشهوة لکن شهوتدن امن قتنده قوجه قاری ایله مصافحه ایدوب و الکره ایاغن صیقدرمق جائزدر اکر شهوتدن امین اولور ایسه علا
مصافحة الذمی فانه مکروه اما ذمیله مصافحه ایلمک قوجه قاری مصافحه سنک خلافنه اولدیغی ایچون مکروهدر زیرا ذمی کم مصافحه ایتمک مکروهدر
اکرام اولدوغندن او توری نهی اولنمشدر واهلاک المال او نقصه او تعییبه لغرض مشروع بالقطع او الکسر او الحرق او الغرق او القاء
الی مالا یمکن الوصول الیه الا فنک بری دخی کشینک مالی غیری کسوب یارلمق و یاخود قریمق و یا آتشه یقمق و یا صویه برغوطلو
نه طریق ایله اولورسه دست رس ممکن اولمیان بر یره القامق ایله تنقیص و تعییب ایتمسیدر و بری دخی وصولی ممکن اولمیان یره القا ایتمک
الی کتورمک ممکن اولمیه ضایع اولوب کیده فانه ان کان لغیره فظلم و تعد یوجب الضمان و ان کان لنفسه فاسراف و هو حرام ما سبق بر
اکر اول مال غیرک اولورسه ظلم و تعدیدر که ضمانی واجبدر و اکر تنقیص و تعییب ایتدوکی کندو مالی ایسه اسرافدر و اسراف ایسه حرامدر
تکم اسرافک ذکری مرور ایتمشدر و اعطاء الرشاء و المعصیة و بری دخی رشا ایچون و برکناه ایچون بر شی و برمسیدر زیرا
رضای معصیت همان اول معصیتی کندو اشلمک کبیدر و انتزاع غریم الناس من یده فانه ظلم یستحق التعزیر لا الضمان بری دخی بر کسنه
غریمی یعنی مدیونی الندن بوشنده کلنده قدر زیرا اول ظالمدر فاعلی تعزیره مستحق اولور لکن ضمانه مستحق اولمق اولماز و رفع الدکة فانه
حرام بکل حال الا باذن ترکه اخذ ضرو بری دخی اوزرنده صفره سنن صاحبنک اذنی یوغکن بر طعام قالدیروب ذکر سندنک تعیین که
فدر ضرورت حرمتی تصریح اولنمشدر و غمز الاعضاء فی الحمام بلا ضرورة فانه مکروه بری دخی ضرورت یوغکن حمامده اعضاسنی
صیقدرمقدر مکروهدر و کل لعب و لهو سوی ملاعبة الزوج و الامة و ما هو من جنس الاستعداد للحرب کالنرد بری دخی لهو
لعبدر زیرا کشی خاتونیله و جاریه سیله و قلیج و یای ایله اوینامق کبی که حرب استعدادیدر لکن اشیانک غیری اوینمق نیتله ابو لعب
حرامدر حدیث شریفده مقتا بخبر تکم م بو حدیث شریف صحیح مسلمدن اخراج اولنمشدر عن بریدة رض مرفوعا من لعب بالنردشیر
فکانما غمس یده فی لحم خنزیر و دمه بریدة بن حصیبدن مرفوعا روایت ایدر رضی الله عنه شول کمسنه که نردشیر اویندی اول کمسه
ابن ملکو زاتنده وقاتنه صوقمش کبیدر دکمی خنزیرک ایتنه کیدی و بونردشیر دیدکلری طاوله دیدکلری اویندر اول شاپورین
اردشیرین موضوعاتندندر و اردشیر بابک ملوک ساسانیه نک اولیدر اندن نصکره اوغلی شابور در و علمانک سلف
نرد ایله لعب حرام اولدوغنک اوزرینه اتفاق ایتدیلر زیرا اندن نهیده مبالغه وارد اولدی شول حدیثده که حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه و سلم انکله اوینامغی خنزیرین اتنه و قانینه اتمه تشبیه ایلدی وفی روایة ابو داود دیندی بو حدیث
شریف بو وجهله زیاده روایت اتمشدر عن ابی موسی رض فقد عصی الله و رسوله ابی موسی الاشعری روایت ایتدی طاوله اوینایان

کمسنه

کسنه تحقیق الله تعالی حضرتنه عاصی اولمشدر و النطریج و ضرب القضیب و الطنبور و جمیع المعازف و الملاهی الا الدف بلا جلاجل فی یده
العرس و شطرنج اوینامق کراهت تحریمیله مکروهدر و نای و چلپاره و طنبور و سائر آلات ملاهینک جملسی اخذ ایدری چالوب
استماع ایتدری و صناعتلری حرامدر لکن دوکونده کبیسی دف چالمغی بعض علما جائزدر دیمشلر فقیه ابو اللیث ایدر بو اخذ اف
بولنسه دفده در اما بولمیه اولنمدف مقرردر که مکروهدر و الا طبل الغزات و الحجاج و القوافل و کفارات تحرب وقتنده طبل
غزاه و حجاج و قافله لرک طبللرندن ماعدا جمیع آلات لهوی چالمق حرامدر غزاه و حجاج و قوافل بره طبل چالمغی علما تجویز
تجویز ایتمشلردر بونلردن غیریسی جائز کورمشلردر و لعب الحمام بری دخی کوکرجین اوچوروب کوتر بازلق ایتمسیدر د
سنن ابی داوددن نقل اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه و سلم رأی رجلا یتبع حمامة فقال شیطان
یتبع شیطانة ابو هریره رضی الله عنهدن روایت اولنمشدر تحقیق رسول اکرم علیه السلام بیوردی شول کمسنه که بر کیشی
کوردیلر کوکرجین اوچوروب انلرله لعب ایدر کوردکده بر شیطاندر که شیطانه تبعیت ایدر دیو نهی بیورمشلر و التحریش
بین البهائم الا افتنک بری دخی قوچ طقوشدروب و خروس دوکشدرمک و ارسلان صغیرینی و ایو بارلمق کبی افعال
نهی ایتمسیدر که طرفین بونلردن نهی اولنمشدر رت بو حدیث شریف ابی داود سننکده و ترمذی مسندندن اخراج اولنمشدر
عن ابن عباس رضی الله عنهما انه نهی رسول الله علیه الصلوة و السلام عن التحریش بین البهائم و اتخاذ ذی الروح غرضا
و قتلها صبرا ابن عباس رضی الله عنهمادن روایت اولنمشدر تحقیق رسول اکرم علیه و سلم جانلو حیوانی بلا نفع بر مکانه
باغلمق و آج و صوسز قیوب تغافل و اهمال ایله هلاک ایتمکدن و بربریله جنک ایتدرمکدن نهی بیورمشلردر زیرا زمان جاهلیتده
بر کسنه فوت اولسه آتنی فرس و ناقه سنی کتوروب مزاری طاشنه باغلرلر دیکرلر قیامتده آتک اوزرنده حشر اولنجقدر
دیرلر ایدی اول حیوانی انده باغلو قالوب آج و صوسز دوکمک ایله هلاک اولورلردی و بعضلر اول حیوانلره قرطوب و یاطاشلر
اوروب قتل ایدرلردی طرفه بونلردن نهی تحریمیله نهی اولنمشدر م و مسلم روایتنده بو وجهله منقولدر عن ابن عباس
رض مرفوعا لا تتخذوا شیئا فیه الروح غرضا و فی روایة بو حدیث شریف عبد الله ابن عباس رضی الله عنهما مرفوعا بو
نوال اوزره روایت ایلمشلردر ان رسول الله علیه السلام لعن من اتخذ ذا الروح غرضا تحقیق رسول اکرم صلی الله علیه و سلم
بیوردی بر ذی روحی هدف نشان ایدوب و یاخود دجه یر و یا عصای کبیر ایله یا بلا نفع حبس منبد ایله بر حیوانی
اجلقدن اولدرمکدن کذلک نهی بیوروب و فاعلنه لعن ایتمشلردر و بر حیوان دیری ایکن بعض یرینی کسمک و بونی
تشدید ایله غایتده بی انصاف اولدوغندن شایسته لعن اولمشدر م بو سوزندن اخراج اولنمش حدیثدر عن جابر رض
نهی رسول الله علیه السلام ان یقتل شیء من الدواب صبرا جابر بن عبد الله رضی الله عنهدن روایت اولندی تحقیقا رسول اکرم علیه
و سلم نهی ایتمشدر بر حیوانی بر یره باغلیوب آج و صوسز حبس ایدرک اولدرمکدن نهی ایتمشدر و نهی تحریمیله و التشبیک فی المسجد و فی
الذهاب و فات بری دخی کشینک مسجده کیدرکن و مسجدده ایکن الینک بر مقلرین بر برینه صوقوب و بر برینه
ارقالمیدر که نمازه نهی و انتظار وقت صلوتده معدود اولمغله نهیدر حد تکم بوکا دلالت ایدن حدیث شریفی احمد بن
حنبل مسندندن اخراج اولنمشدر عن کعب بن عجرة رض مرفوعا اذا توضأ احدکم ثم خرج عامدا الی الصلوة فلا یشبکن بین
یدیه فانه فی صلوة کعب بن عجره رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر دیخی سزدن بریکز ابدست الوب مسجده کلسه نماز وقتنده
و جماعت منتظر اولدوغی حالده بر مقلرین بر برینه کیدلیوب تشبیک ایلمسون زیرا اول کشی تحقیق نمازیجیندر اولانکسنه نک

Copyright © King Saud University

حکمنده کبی سیف قرزیا بو تشبیك القسر نوعی جانب اولد وطرزین احتمال حال دکلدر بو اعلدن بر وجه مکروهدر لیس مندک
مسجده بارمغن بربرینه ادخال القیوب صفات کمال واحسن حال اوزره اولك دیمکدر وکتابت مایحرم تلفظه فان القلم
احد اللسانین الا اقتنك بری دخی کشینك سویلمسی حرام اولان تکلمی کتابت ایتمیدر کذلك بو دخی حرامدر کتابت
ایکی لساندن بریدر ایکیون بعض ناس یازمغی مکروه کوردیلر در اما اکثر علما یازمغده کراهت یوقدر بلکه ثوابی واردر
دیمشلر قول صحیح بونلردر وکه دیونده دیلیری بیان اولنمشدر وکتابت القرآن بالجنابة والحیض والنفاس والحدث
ای اقتنك بر جنابتله وحیض ایله ونفاس ایله دست سز قرآن عظیمی کتابت ایدوب ویا اوقمقدر زیرا مصحف شریف
ابدسنسز وجنبلر اوقی ویازمی روادکلدر وحیض حالنده ونفاس حالنده اوقمق جائز دکلدر لکن ابدسنسز اوقمق ازبردن
جائزدر وکذا مس هؤلاء المصحف والتفسیر وماکتب فیه ایة وبنز مصحفدن اوقسی جائز اولمدوغی کبی مصحف شریفه وتفسیر شریفه
ویا آیت شریف یازیلان نامغده دخی یاپشلری جائز دکلدر حرامدر ایکیونکم بو قرآن عظیم الشان الله تعالینك کلام قدیمیدر کوکدرکوبلکم
اوقیوب ویاکلر طوتر دیکدن عبادتدر وتکره تصغیر المصحف مصحف شریفی کوجك قطعه ایدوب اکثر خطیر یازمق قتدر ذکر اولنده
اوزره ابو حنیفه وابو یوسف قتلرنده مکروهدر نتکم روایت اولنور حضرت عمر رضی الله عنه بر کشینك الندنه اکثر قلم ایله مکتوب بر کوجك
قطعه مصحف شریف کوردکده یا رجل بونی دیدیکده اول کشی جواب وردیکه کلیسی قرآن عظیمدر دیدکده حضرت عمر اول کشی نوره ایله
ضرب ایدوب بنجون قرآن عظیمی بویله کوجك قطعه ایدرسن دیو زجر ایلدی وفتاوای قاضیخاندن ویکره تصغیر المصحف وان یکتب بقلم دقیق
روی عن ابی حنیفه وهو قول ابی یوسف ومحمد رحمهما الله دیمشلردر واخذ مال الغیر بلا اذنه لینتفع به مدة ثم یرده ولو لم یلحقه نقص
وعیب لان تصرف فی ملك الغیر بلا اذنه فهو حرام والاك افاتندن بری دخی غیرك مالنی صاحبنك اذنی یوغیکن لغا استعمال ایدوب
فو نتیسی ذکر اولنان ایله عیب واکسکلك کلمز ایسه حرجی یوزنان کند ویاننده القیوب صکره ینه صاحبنه رد ایتمك نیتله اخذ ایتمك
اخذ ایتسه دیو کشینك مال غیریه اذنسز تصرف ایتمك حرام اولمغله اولدوغی حرامدر اولیحسه عن صاحبه جدا وهزلا یاخود برکشینك
مالنی قتنده بر مدت القیوب حبس ایتسه دکر بعده ینه صاحبنه ویرمك نتیجه تعویقا ولسون ویاخود لطیفه اولسون کذلك بو دخی حرامدر ولدفع
المسلم وافافته بسل السلاح ونحوه ولو مزاحا یعنی برمسلمی قورقتمق ایچون اوزرینه بر صلاح اغاکز برهنه ایله سل سیف
ایدوب قورقتمیه اگر خود اتر طرقیله دخی اولورسه ممنوعدر طب شیخ بو حدیث شریفی ابو داود سننکده وابو شیخ صحیحنده اخراج
اولنمشدر عن عامر بن ربیعة رضا اخذ نعل رجل فغیبها وهو یمزح فذکر ذلك لرسول الله قال النبی علیه السلام لا تروعوا المسلم فان روعة المسلم
ظلم عظیم سبب ورود حدیث مفخر موجودات حضرتلرینه روی اولنان عامر بن ربیعه روایت ایدوب تحقیق دیمشدر برکیمسه نك
لاغ ولطیفه یوننده بابوجن غیب ایتدکده اول کشی حضور رسول اکرم علیه وسلم حضرتنه کلوب اول کشی دن شکایت ایلدکده رسول
اکرم علیه وسلم بو حدیث شریفی بیورمشلردر یعنی برمسلمی قورقتمق لطیفه دن اولدوغی تقدیرجه اندن ایذا وجفا وبنای ارکاننا
طری یقلور وجزع وفزع ویره جك سوزلری سویلمك زیرا انك تخویف وترویعی ظلم عظیمدر بونده انك کبیره کناه اولمسنه اشارت
واردر زیرا بو مسلمان بر مسلمانی قورقتمق وسبب جزع وفزع اولدجی ایش ایتمك وسوز سویلمك حلال دکلدر بیورمشلر خ م بو حدیث
شریف بخاری ومسلم سنن صحیحلرنده اخراج اولنمشدر عن ابی موسی رض ان النبی علیه السلام قال من حمل علینا السلاح فلیس منا یعنی ابی
موسی الاشعری رضی الله عنهدن روایت اولندی تحقیق رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی شول کشی بزم اوزرینه سلاح حمل ایلسه
اول کمسه بزدن دکلدر یعنی بزم اخلاقلریمز ایله متخلق دکلدر زیرا حامل سلاح اگر انی مستحل اولورسه مسلمان اولمز واگر مستحل اولمزایسه لیس

مناقوللك

مناقوللك معناسی لیس متخلقا باخلاقنا ولا عاملا بسنتنا دیمك اولور وسلاح نوع خاص اوزرینه منصوبدر ای من علینا بالسلاح
وجائزدر حمل فعلنك مفعول اولمق اوزرینه منصوب اوله بو تقدیرجه علینا الاسناد دیمكدر یعنی بکیمکه بزم اوزرینه سلاح ایله حمله
ایده کوزنه استحلال طریقیله ایدرسه اسلامدن دکلدر واگر استحلال طریقیله ایتمزسه مسلمدر ولکن بزم اخلاقلریمز ایله متخلق اولمیوب
وسنتمز ایله عامل اولمیاندر بیورمشلردر د ت سنن ابی داود وترمذینك مسندلرنده نقل اولنمشدر حدیث شریفده عن جابر رضی ان رسول
علیه السلام نهی ان یتعاطی السیف مسلولا جابر بن عبد الله رضی الله عنه ان رسول الله علیه السلام قینی سز قلیجی برکمسنه ایه صونمقدن
تحقیق نهی ایلدی دیرا خطا ایتمه دن خالی دکلدر ومسلولا ویرمسی مکروهدر برینه شاید تیغ بران ویریلورسه اللندن دوشوب بدندن
مجروح ایدر ویاخود برکمسنه اوزرینه سقوط ایدرا احتمال ضرردن خالی دکلدر غالبا بو حدیث شریفی اول زمانده بیورمشلر
مر تسع غزاسنده بر وادیده قوندیلر وکندو ایله اولان عساکر اسلام اطرافه طاغلوب هر بری اغاجلر کولکه سنده کولکه لنوب اویومغه
کتدیلر رسول اکرم علیه وسلم دخی تنها بر اغاجك بدلنده اصدیلر مکر کافر اعدادن بر قاچ کمسه لر ناس جبالدن اول حضرتی کوزلرمش
ایمشلردن بکاری فرصت دردیو کلوب رسول حضرتنی تنها کوروب یا رسول الله یا محمد شول شو باشك اوزرنده اولان قلیجی ویر
تماشا ایده یم دیدکده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حقیقه النه ویرمش اولوب سیر ایدوب برقلیچی بو رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك مبارك یوزلرینه بقوب اول تیغ اتشنا ایله حرکت وقصد مضرت اوزره ایکن حضرت جبرائیل امین امر جلیل ایله ایرشوب
نظرلرندن دفع ایتیجك یوزی اوستنه یقلوب اول تیغ مسلول الندن دوشدی اصحاب سعادت هر بری یوزغون بر داغ
لنده یاتورلر ایکن بو معنادن اکاه اولمغله برندن سل سیف ایدوب اول بدفعالك اوزرینه هجوم ایدوب انك صحیفه حیات
نطوط سیوف ایله مرقوم قلمشلر ایدی قلم بوقدر دیندن ویرب ناوك قلمقدن مراد دست دوستانه واعدای بدنهاد الله
الن قلیج ویرمه سز ضرردن خالی دکلدر و بو حدیث شریف رسول اکرم علیه وسلمك کمال توکلنه اشارت واردر و حق
تعالینك قول تمام کلیته اعتمادلری وارایدوکنه دلالت ایدر نتکم حق جل وعلا بیورمشلردر والله یعصمك من الناس والفزع
ومل راس المرأة ولحیة الرجل یری دخی عورتنك باشنی وارینك صقالنی تراش ایلمکدر وقص اقل من قبضة منها وبول الدن
الا التداوی وبری دخی بر حجم القیوب یا صقالنی قبضه دن اکسك قرقمقدر کذلك دخی اولورسه مکروه تحریمیدر مکروهدر مکر تداوی
ایچون اولمق لابأس اولوب اقات بدنلردن اولمز والقاء قلامة الظفر والشعر الکنیف او المغتسل فانه مکروه یورث داء کذا فی الخلاصه
بری دخی کشینك طرنق وصاچ کسکنی خلا یر یا مغتسله اتمرسه مکروهدر کرخلاصه ده اندن مرض ایراث ایدر دیمشلر
وقلع الشوك والحشیش الرطبتین علی القبر فانه مکروه بخلاف الیابس افاتندن بری دخی مقبره اوزرنده بتن نباتات رطبه
قوپارمسیدر که مکروهدر زیرا یاش نباتك تسبیحلری ایله میت منتفع اولور ایدر اما قوری نباتات رطبلك خلافیدر
جائزدر قوپارمسی وبنبش القبر وان دفنت مع ان الولد یتحرك فی بطنها ثم روئیت فی المنام وقلت ولدت الا ان کانت دفنت
فی ملك الغیر فصاحبه مخیر ان شاء اخرج وان شاء سوی وذرع فوقه وحملی حرکتده اندکده نصکره حامله فوت اولوب
بعده روننده کوریلوب قبرده طوغوردم دیه رسیله قبرنی اچمق مکروهدر الا اکرغیرك ارضنه دفن اولنمش اوله اول
وقده صاحب ارض مخیردر دیلرسه اخراج ایدر دیلرسه تسویه ایدوب اوزرنده زراعت ایدر وادخال الاصبع فی
الدبر والفرج ولو عند الاستنجاء الا التداوی والامتخاط بالیمین فانه مکروه وبری دخی کشینك دبر وفرجنه هر بر
تداوی قصد ایتمز بر معین دبرینه ادخال ایدوب واستنجا ایتمك کبی وسومکرمك کبی صنیس شیلری صاغ ایله

Copyright © King Saud University

اشيد ذكر مكروشدر ونبغي ان يكون بالشمال وكذا لختم اقر رفع اذى دخي خشتر ودبق اولان بو دكر هرضيس ولا شيلري
صول اليله ايده كذلك بول او ذرنده اولان اذاه قالدورب كيدرمسي بيه صول اليله كركدر ديمشلر فان اليمين للامور الشريفة كاخذ
المصحف والكتب والاكل والشرب وكذا يقدم اليمنى في لبس القميص والقباء ويؤخرها في النزع وهذا عند عدم العذر زيرا صاغ
اليله مصحف شريف وكتب شرعيه اخذى كبي امور شريفه مخصوصدر اما امور خسيسه صول اليله استعمال اولنمق كركدر مكر صول الله
عذري اولوب ايسه اول وقت جائزدر واكر عذرسز اولورسه مكروهدر كذلك عذر اولمدقجه طون وقفتان وسائر اثواب
كيمده صاغ اليله استعمال اولنوب چقارمده صول اليله استعمال اولنمق كركدر زيرا رسول الله عليه وسلم هر نسنه ده صاغ ايله با
شلمغي سورلردي حتى نعلين كيمده بيله اول مبارك صاغ ايقلرندن كيرلردي ديمشلر اما چقاردقده مراد شريفلري اولمق اوزره صول
طرفندن چقاررلردي كذلك طعام يمك وصو اچمك دخي اويله صاغ اليله كركدر صول اليله مكروهدر حتى رسول اكرم حضرتلرينه
برقدح صو كتوردديلر بر مقدار ايچدكدنصكره صاغ يانندة بر اوغلنجق واريدي وصول جانبلرنده بر پير وار ايدي اوغلنجغه بيوردلركه
حقكدر كچوسني بيره سندن اول وير ميسن ديدكده اوغلنجق يحمزن ديدك اول اوغلنجغه ويردلر بوايسه صاغ جانبك
فضيلتندندر ومنها التختم بغير الفضة للرجال والعبرة للحلقة لا للفص فيجوز ان يكون من ياقوت او عقيق او فيروزج الخ
افاتدن بري دخي كشينك حلقه سي التون اولان خاتم ايله تختم اتمسيدر رجال حرامدر واعتبار حلقه يه اولمغله حلقه سي اپخونش
اولوب وفصي غيري فضه وياقوت ويا عقيق وياخود پيروزه وزبرجددن هرقنغيسندن اولورسه جائزدر وبونك اهل حكم
وغيري كتورمك جائزدر نتكيم بوحديث شريف دلالت ايدر ت امام ترمذي مسندندن بو عبارتله اخراج اولنمشدر عن بريدة رضي الله
عنه ان رجلا جاء الى النبي عليه السلام وعليه خاتم من حديد فقال له مالي ارى عليك حلية اهل النار ثم جاءه وعليه خاتم من صفر
فقال مالي اجد منك ريح الاصنام ثم اتاه وعليه خاتم من ذهب فقال مالي ارى عليك حلية اهل الجنة قال من اي شيء اتخذه قال من ورق
ولا تتمه مثقالا بريده رضي الله عنه روايت ايدركه تحقيق بركمسنه رسول اكرم عليه السلام حضورينه كلدكده اول كمسنك برماغنده
بردمور بوزك كوردكده بيوردلركه سنك اوزرنده اهل نار حليه سني كوردم بيوردي بركلي تنده توچدن بوزك كورمكله
اوزرنده اجزا اصنام بولوردم بيوردب وركلينده دخي التون خاتم كورمكله اوزرنده اهل جنت مخصوص اولان خاتم بيوردلرنده
ثانيا اولكمسنه ايندي يا رسول الله بانه مقوله خاتم اتخاذ ايده يم ديدكده برمثقالدن اقل كومشدن بر خاتم اتخاذ ايله ديو بيوردلر
د بوحديث شريف ابي داود سننده نقل اولنمشدر عن ابن عمر رضي الله عنه ان النبي عليه السلام كان يتختم في يساره وكان
فصه في باطن كفه عبدالله بن عمر رضي الله عنهما دن روايت اولنديكه تحقيق حضرت رسول اكرم عليه وسلمك مبارك الاهاتي
صول اللرنك برماغنده اولوب وفصي كف شريفلرينك ايچنده اولوب وخاتم شريف يكباره خالص كومشدن اولدوغنه
اشارتدر س بوحديث شريف ترمذي مسندندن وامام نسائي سننده روايت اولنمشدر عن انس رضي ان رسول الله صلى الله
عليه وسلم اذا دخل الخلاء نزع خاتمه انس بن مالك رضي الله عنه دن روايت اولندي كه تحقيق رسول اكرم عليه وسلم خلايه
داخل اولوب استنجا ايده جك خاتم مباركلرين چقرورلرايدي ديمكدر خ بوحديث شريف بخاري سنن صحيحلرنده نقل اولنمشدر
عن انس رضي الله عنه كان نقش الخاتم رسول الله عليه وسلم ثلثة اسطر محمد سطر ورسول سطر والله سطر انس رضي الله عنه
روايت ايدر تحقيقا خاتم رسول الله صلى الله عليه وسلم ده نقش بوزكنده طاشنده اوچ سطر اولوب برسطري محمد برسطري
رسول برسطري الله يازلمشدي وحضرت ابوبكر رضي الله عنهك بوزكنده نعم القادر الله يازلمشدي وحضرت عمر رضي الله عنه

روزنك طاشنده

طاشنده كفي بالموت واعظا يا عمر يازلمشدي وحضرت عثمان بوزكنده لنصرف اولنمشدرمن يازلمشدي وحضرت علي حلبيسي
طاشنده الملك لله يازلمشدي ومنها اخذ الرشوة واعطاؤها الا لدفع الظلم بو دخي افات يددندر رشوت الق
واني ورمك الا كه رفع ظلم ايچون اوله ايسه بو حالده ورمك جائزدر اما الق بو حاله ايله جائز دكلدر زيرا حضرت
رسول اكرم رشوت ويرنه والنه وارالونده واسطه اولنلره لعنت اتمشدر واخذ الهدية والصدقة والبيع ونحوه
ان علم انها بعينها مغصوبة او حرام اه افتك بري دخي هديه وصدقه ومبيع وامثالي اغورلق اولدوغي بلوركن
ويا برظالم برمسلمك مالين ضربله الدوغن بلوركن وياخود عينيله حرام اولدوغي بلوركن المسيدر واما العاصية
اليدفيه فكقبض اليد وامساكها عن انقاذ المظلوم عند القدرة وعن الرمي تعلم اما افات يددن بكيجي نوعي خير وصواب اولان
فعللدن امساك اتمسيدر نتكيم بو دلالت ايدر رشوا بو مظلومي ظالم الندن خلاص اتمسه قدرتي يتوكن اتمسيدر وبركمسنك اوق
اتمغي تعلمندن صكره ال چكوب ترك اتمسيدر نتكيم بوحديث شريف ايله تأويل اولنمشدر م امام مسلم صحيحندن استخراج
اولنمشدر عن عقبة رضه مرفوعا من تعلم الرمي ثم تركه فليس منا عقبة بن عامر رضي الله عنه روايت ايدر مرفوعا حضرت
رسول اكرم عليه السلام دن بركمسنه اوق اتمغي اوكرندكدنصكره الچكوب ترك ايدرسه بزم ايله عامل اولماغه بزدن دكلدر
بيورمشلردر زيرا اوق عدوي دين حرب قتال اتمكده نعم العوندر بس تيراندازلق مقبول امردر وبعده البنية
ترك مكروهدر وعن قص الاظفار حتى تطول فانه مكروه سبب لضيق الرزق كذا في الخلاصة وغيرها بري دخي طر
نقلري اوزادب كسمامسيدر تحقيق مكروهدر زيرا ضيق معيشته سبب ايدوكي فتاوى خلاصه وغيرنده منقولدر
ومصرحدر وعن كسر الطنبور وسائر الات اللهو خصوصا اذا لم يصلح لغيره والات لهونك غيره برامية يارامينيچي طنبور
وبشنه مثللو الات لهوي قرسه امام اعظم قتنده انك اغنيه يعني بهاسنه ضامن اولور وامام ابو يوسف
وامام محمد قتلرنده ضامن اولمز فتوا امامين قولي اوزره در واغز بلنك دخي قوللري بودر زيرا اول معصيت
بالملادر وجمهور علما دف نكاح وختان ايله طبل غزادن غيري جميع الات ملاهينك اتخاذي واستماعي وصناعتي الا
حرمتنه ذاهب اولديلر ودبدبلركه هر نسنه كه انك فعلي ويا خود قولي حرام اوله انك دكلدكي واكا بقمغي قصد ايلمك
دخي حرام اولور بلكه كسري جائزدر زيرا الات لهوي ابتدا احداث ايدن شيطان لعين ابدي وارا قهر
للسلم الشارع بها وشرابها عن كسنه حرمة بر مسلم كوردكده دوكمك دخي افات يددندر وعن نحو صور الحيوانات
الكبيرة عند القدرة بلا ضرر وحيوانات صورتي نحو اتمسيدر كه عوري بلا ضرر قابل ايكن اتمسه افات يددندر
وعن اخذ اللقيط واللقطة عند خوف الضياع وضايع اولق احتمالي اولان لقيط ولقطه يي الجمله تلف ونقصان
ترتيب ايدن اشيا اولوب صقلق دخي افات يددندر معناي لقيط فعل بمعنى مفعولدر بيانده برلقطه اخذ ايدرلر لقيط
كتورمك مندوبدر اكر هلاكي خوف اولنورسه واجبدر زيرا صبيانه شفقت امادات اعانتدندر اما لقطه بيانده بونمش
مالدر لوقتي صاحبي بولوب ورمك ايچون اولورسه وهلاكي خوفي دخي اولمز ايسه مندوبدر اكر هلاكي خوفي اولنورسه
كذلك بو دخي لقيط كبي لقطهده واجب اولور وعن دفع الظالم والحيوان عند قصد اخذ المال واهلاكه او اضرار النفس
وعن انقاذها عن الحرق او الغرق او السقوط او نحوها مما يوجب التلف والنقصان عند القدرة بلا ضرر وحيوان
ظالمدن هر برينك ضرريني دفع اتمك ونفسك ويا خود غيرك مالني اتش ينادكن ويا سيل الوب كيدركن وباريدن

دوشوکن وسائر بوکا بکزر ثواب حرکتدن خلاص اتمك ممکن ایکن انسه قدرتده وار ایکن المسی الله افاتندندر ومن کف الصبیان
واللواشی فی اول اللیل وعن اغلاق الباب واطفاء السراج وتخمیر الاناء وایکاء السقاء یعنی اخشام نفسکره ولادیکری وحیوانلری
سوقاقلره انتشاردن منع ایلیوب کیجه اولدقده بناقلرك قپولرینی قپایوب مصالحدن فراغت ایدوب زیرا اول
وقت مذکوره طائفه جن ایچون انتشاره اذن اولنوب حرکت ایدرلر و ضواب بونلرده سراجنی و مومنی سبوندروب و چناق
وچولمك اغزنی اورتمك وقربه وچول امثالی اغزلرین بغلمق دخی افات بدندن نوع نابسندندر خ م متکم بخاری ومسلم اتفاق
سنی صحیحلرنده اخراج اولنمشدر و کذالك ایدرکن جابر رضی ان النبی علیه السلام قال اذا استجنح اللیل او کان جنح اللیل فکفوا
صبیانکم فان الشیاطین تنتشر فاذا ذهب ساعة من اللیل العشاء فخلوهم جابر بن عبد الله رضی الله عنه دن روایت ایدرکه فخر
نبی علیه السلام امتره خطابا بیوردیکه شمسك غائب اولدوغی حینده ظلمت لیلك ذهابه حد نه کلنجه یعنی اخشام ایله یتسو بیننده اطفالکزی
طشره حرکتدن منع ایدوب اولیکزه ادخال ایلکز تحقیق اول وقتلرده تحت ارضده اولان جنیلر یر یوزنده چیقوب منتشر اولورلر
راست کلدکلرینی رنجیده ایدرلر تخمینا کیجه برایکی ساعت مرور ایدیجك ضرر انلردن زائل و خروجدن طشره چیقمقدن انلری منع
ایتمکز واغلق بابك واذکر اسم الله تعالی و دخی بسم الله دیوب قپولریکزی کلیدلنکز شول قپونك اوستنده اسم الله ذکر اولنه شیطان انلك
انفتاحنه قادر دکلدر واطف مصباحك واذکر اسم الله و دخی یاتاجق وقتده بسم الله دیوب موم و قندیلی سبوندوره سکز وانلکز
کوبیکز زیرا حضرت رسول اکرم علیه السلام مدینه منوره ده ایکن برکمسه خانه سنده قندیلی سبوندرمیوب اویقویه وارد قده
بر سچان کلوب قندیلك فتیلنی چکوب اول سقفنه کتوردر اول خانه و اثواب کاشانه یاقوب و مجموع متاعلرینه نار ندامت صیچرایوب
بونه موجب ضرر ایلکز دیو مدت شریفی بیوردی پس التالثین دخی سائرن سوار بالکلر بلکه کفار فتاکی اعدای بدکردادندر
خوف ایدوب کزنمکز نوم مراد ایلیه سوضوزدن امین اولمیجون اتك کوموب و یا سبوندورسز دیو کدنه عبارتدر واوکه سقاك واذکر
اسم الله و دخی بسم الله دیوب قربه لریکزی بغلانکز و اوزرینه الله تعالینك اسم شریفنی ذکر ایلکز وخمر اناك واذکر اسم الله ولو تعرض
علیه شیئا و دخی چناق و چولمك مقوله سن اورتون و هر برینه الهك اسم شریفنی ذکر ایدیکز شیطان ضلالت نشان چناقلریکزی
یالامز و خانه کزه کوز دیکمز علی جدر وزاد فی روایتهم و مسلم صحیحنده بو عبارتلر زیاده روایت اتمشدر فان الشیطان لا یحل سقاء
ولا یفتح بابا ولا یکشف اناء تحقیقا شیطان ضلالت نشان طعام شرابکزی اکل و شرب ایتمز وخانکزه داخل اولمز و چناقلریکزی
آچوب بر موزکوا اولنان شیلرك اوزرینه حق جل وعلانك اسم شریفنی ذکر اولنمق ایله اغلاق ابواب واطفاء سراج و القاء اغذیه اوزرینه
اولنان ابلیسك نفوذی علی جدر وفی روایة لاحمد فان فی السنة لیلة تنزل فیها وباء یمر باناء لیس علیه غطاء او سقاء لیس علیه وکاء الا نزل
فیه من ذلك الوباء و بر روایتده دخی وارد در که بیل ایچنده بر کیجه وار در که اول کیجه وبا نازل اولوب اچوق بولدوغی چناق و چولمك
واجبی اولندسنی و بر دخی ایجنده دخول ایدر اولور و شول قربه و چولکه اغزلری بغلی دکلدر انلك امثالی شیلرك اچق بولدوغی
داخل اولور نزول ایدر دیو دیمشلر زیرا وبا وطاعون جندن اولان دوشمانلرك سز طعنیدر وفی اخری لا ترسلوا مواشیکم وصبیانکم
اذا غابت الشمس حتی تذهب فحمة العشاء فان الشیاطین تنبعث اذا غابت الشمس حتی تذهب فحمة العشاء وروایة اخرده بو عبارتلر روایت
اولنمشدر یعنی اخشام نفسکره عشاء وقتنه دکین حیوانلریکزی و اوغلانجقلریکزی طشره دن بناقلرینه کتورك سوقاقلرده انتشارندن
منع ایلکز تحقیق کیجه دن برایکی ساعت مرور ایدوب یتسو وقتنه دکن اندنصکره دخول و خروجدن انلری منع ایتمکز ضرر اتمز تحقیق اخشامدن عشایه دکن
شیطانلر یریوزنده چیقارلر و تحت ارضده اولان جن طائفه سی یر یوزنده منتشر اولورلر حتی یتسو فی و بلکه انسانلرك اصل لرنه دخی ضرر دیمك عبارتندر

دیمشلر **الصنف السادس فی آفات البطن** ادخی نوعك طقوزنجی اصنافندن التنجی صنف بطنك یعنی قارنك آفتلری بیاننده در
یعنی اکل مال الحرام لعینه او لغیره اولد ایسه قارنك اکل شرب جهتندن اولان افاتندن بری کندینك قارنندن قواسی لذتی حرام لقمه ایله طولدرمقدر
لعینها اولسون وکرك لغیرها اولسون یقین خالص سوفوق الشبع بدن بدن نه ضرر ایدر نسنه اکل اتمکدن حفظ ایتمکدر و مایقرب
منه وما یملکه خبیثا بالعقد الفاسد ونحوه مما یجب فسخه او تصدیقه و حرام اولدوغی یقیناً مکروه اولمغله حرامه یقین اولانی و ملك
خبیث ایله ملکی اولانی اکل ایدوب و شرب ایتمسیدر و دخی بیع فاسدله فسخی واجب ایکن بیع ایتمسیدر و تصدق جائز اولمیان
مالی تصدق ایتمسیدر و الاکل فوق الشبع بلا قصد صوم غد و عدم استحیاء ضیف یعنی دخی مباح صومه قوت اولمق قصدیله
و یا خود قونوغی حجابدن کسمه قصدی اولمیه طوقلق حصولندن صکره یوب ایچمکدر و اکل کل ما یضر البدن کالتراب والطین ونحوها و شرید
بری دخی طپراق و کیرمید کبی مضر اولان نسنه یی یمکدر و صفراسی غالب ایکن عسل شرب ایتمسیدر و اما اکل ما فیه نجس کلحم الحیة و حیوان
بیع فیه و ذبیحه للتداوی اذا انحصر فیه فقد اختلفوا فیه فجوز بعضهم بلا انحصار ایضا اذا عرف فیه الشفاء و لا احوط الاجتناب
مطلقا و اظهر و صنف علی حیکه ایله یلان و یلان دخی و نجس حیوان لحمینه کی لحم نجس اکلنه منحصر اولدقده اکلنك جوازنده اختلاف وار و فقهاء
عبد بر نیك اجزا سنده اولوب وقتده حاضر سی سائر و متعدد بطوس اجزاسنده اولمدیغی انحصار وقتده هر برینك استعمال
محل خلاف اولوب اکثری بعض علی شفا اولمسنی متعین اولمیجق انحصار یوغیسه ده اکلنی تجویز ایتمشلر اما احوط اولان انك اجتناب
ایتمکدر و ینبغی للسالك ان یقلل الاکل و یجتنب عن کثرته ومداومة الشبع فان فیه الاول لصحة الجسم و جودة الحفظ وصفاء القلب
والذکاء وخفة المؤنة وامکان القناعة و عدم نسیان بلاء الله تعالی و عذابه پس امدی انسانه لایق اولان بودر که اکل تقلیل ایلیه و کثرتندن
و مداومت شبعدن اجتناب ایلیه زیرا اکلده تقلیل صحت جسم حاصل ایدر نتکم حکماء هند مرضیه اهتمام ایله علاج ایدرلر دو اگر اتکور
خسته اولسه لر ترك کون بکدن ایچمکدن پرهیز ایدرلر صحت بولورلر زیرا خسته لرنك علاجی ایکی قسمدر بری دعا بری اهتمام
بر عزیز دیر اگر دوا ایله اهتمام جمع ایلسه خسته تیز شفا بولور و الا دوادن اهتمام اولی در اگر اهتمام ترك اتسه دوا نافع
اولمز اما دفت اولورکم دواسز اهتمام نافع اولور و دخی جودت حفظ و صفاء قلب و ذکاء و خفت مؤنت و صفای قلب او
لدوغندن ما عدا کندی قناعت کجنه مالك اولوب و نسیان بلادن والله تعالینك عذابندن سالم اولمق ومداومت عبادته سهولت
و حکمت معرفت احلوغ صبر اتمك سببیله در و تذکر جوع یوم القیمة و اهل النار و تیسر المواظبة علی العبادة لاسیما الوضوء
و تمکن الایثار و التصدق بما فضل من الاطعمة و قیامت کوننك و اهل نارك جوعلغنی تذکر ایدوب و عبادة الله مداومته
خصوصا ابدست المغه کمال مواظبت شوق ایله مداومت ایدر بلکه احیانا افضل طعامندن بر مقدارینی ادنوب فقرا ایثار و تصدق و فی
الثانی قسوة القلب و فتنة الاعضاء لان اذا جاع البطن شبع سائر الاعضاء و بالعکس یعنی اولدیکه چوق یمکده قسوة قلب و سائر
اعضانك فتنه و فسادی حاصل اولور زیرا بوکیتی طوق اولسه کوزلری حرام و نامشروع نسنه لره نظر و باشلرو دخی لسانی کلام و دخی
فرج حرام قصد و ایقلری یورمکه باشلر والتری یاپشمغه حریص اولورلر انجق کرسنه اولسه جمیع اعضاسی طوق اولوب ساکن
اولور شر و فساددن منبسط اولمزدن شبع جاع سائر الاعضاء و هاج و اکر طوق اولورسه جمیع اعضا اچ اولور درلر دلو
هوالرده و هوسلره مائل اولور و قلة الفهم و العلم فان البطنة تذهب الفطنة و قلة العبادة و فقد حلاوتها و خطر الوقوع
فی الشبهة و الحرام و چوق یمك فهمی ازاله ایدر و علم خاطرندن کیدر و مغرور عقل و بلکه کندی عبادتنده کسل اورده اولوب
و شبهات و محرمات تزن احتراز ایتمیوب بدنی خیال طعام اولور عبادتنده حلاوت و لذتی بولمز و معرفت حاصل اولمز و کثرت

Copyright © King Saud University

شغل القلب والبدن بالتحصيل اولا ثم بالتهيئة ثانيا ثم بالاكل ثالثا ثم بالفراغ والتخلص عنه بالاختلاف الى الخلاء رابعا ثم بالسلامة عن
الامراض المتولدة عن الشبع ما مساويدر يعني طعامك تحصيلي وتهيئه سي وكثرت اكل ايله عنده رلوضه رمشاهده ايدرلر اول تكريه اولدد
قلبه فساد ... ماسرا اولوب نور بصيرت زائل اولور بوندنصكره ايكنجيسي بدنك طعامك تحصيل وتهيئه سي واكل دفعي وشبعدن ماصرا اولان
امراضدن خلاص اولمسيله مشغول ايدر بوندنصكره اوچنجيسي طعامي زياده يمكده خلا ايدر وادب كلمك ايجاب ايدر زيتكم مالك دينار حق
تعاليدن اوتانورم خلا ايدر ملازمت قلمقدن بوندنصكره دردنجيسي چوق يمكدن تخمه عارض اولمقده دواتك اصلح پرهيز ايلمكدر ذكر طو
قلقدن ماصرا اولان امراضدن خلاص اولمسيله مشغول ايدر بشنجيسي والسؤال والحساب يوم القيامة وخوف الدخول في وعيد قوله تعالى اذهبتم
طيباتكم في حياتكم الدنيا قيامت كوننده سؤال وحساب چوق اولور ودخي ملامت ايدرلركه حلال استعمال ايتمكده نيچون ترك ادب
ايتدي نوله كه ... ايلميه عذابندن احتياط ايدر حرامدن وشبهه لودن اجتناب ايلر ودخي حلالدن كفايت ايدر بحث عذاب ايلر تكم
سورة الاحقافده حق جل وعلانك بو قول شريفنده خوف ايله خطاب اولنمق خوفندن معناسى منبعي حق جل وعلا عباد مؤمنينه اخرتده بيلدكه
ومد وعمرى دنياده بولديكز طيباتكزى انده ضايع قلديكز زيرا دنياده وريلانلرده نقصان اولنور تكم روايت اولنوركه حق جل
وعلا رسولنه دنيانى عرض قلوب ويبوردى كه اخرتدن نسنه نقص ايلميم بوندن اكلنديكم بو فضيلت انجق نبى عليه السلام مخصوصدر
سائرندن نقص وانتفاع اشارتدر وشدت سكرات الموت اذ ورد في بعض الاخبار ان شدت سكرات الموت على قدر لذات الحيات
وسكرات موتك شدتنه سبب اولور تكم بعض اخبارده روايت اولنوركه سكرات موتك شدتى لذت حياتك مقدارنجه اولور
تنورلمك كه دنياده متلذذ اولور موت اولدقده يعني جان ويرركن زياده زحمت چكر بوندن ناشى روحك بدندن كيفيت
انتزاعي فكرى ايله اوقات عمر بكرى ... بعض ما ورد في ذم الشبع وكثرة الاكل والتنعم تكم طوقلغك وچوق
يمك وتنعمك ذمني متضمن ذكر اولنان احاديث نبويه وارد اولانك بريى بودركه دنيا ابن ابي الدنيا اسنادندن بو
حديث اخراج اولنمشدر عن عائشة رضي الله عنها انها قالت اول ما حدث في هذه الامة بعد نبيها عليه السلام الشبع فان القوم لما
شبعت بطونهم سمنت ابدانهم وضعفت قلوبهم وجمحت شهواتهم حضرت عائشة صديقه رضي الله عنهادن روايت اولنديكه تحقيق
حضرت عائشة ديديكه بو امته حضرت نبوتدن نصكره اول حدوث ايدن خصلت بيمه بودركه قرن طوق اولدقده بدنلري سمز وقلبلري ضعيف
وارد وشهوتلري زور آور اولوب غلبه ايتديلر بيورمشلردر ت بو حديث شريف ترمذي سننده نقل اولنمشدر عن ابن عمر
رضي الله عنهما ... رجل عند النبي فقال عليه السلام كف عنا جشاءك فان اكثرهم شبعا في الدنيا اطولهم جوعا يوم القيمة عبد الله بن عمر
رضي الله عنهمادن روايت اولنوركه تحقيقا نبي عليه السلام حضور شريفلرنده بر كمسنه كيكردكده خطابا بيورديكه بضم الجيم معناسى
شريف اسلادن ناشي اولان كيكرمك منع ايله كه بو معده دن خارج اولان رايحه دن ... نهي ذكر اول
چوق يمكدر بو معنا شرعا وطبعا مذمومدر يعني ديمك اولوركه كيكرمك منعى ايله قيامت كوننده جوعى اوزون اولنلر دنياده
شبعي اكثر اولنلردر ديمكدر يعني كه دنياده طوقلغي زياده اولانلر اخرتده اجلغي غيريدن زياده در حاصل كلام كشي اكل حلالله
سى ايلمك وترنحي حلال اولوردن خالي اتمك واجبدر بيت دائما چوق چو فريوب چوق چوق يكرمي رزق • دنياده
شبعدن اولنلر دفردن عقبا دداج • براوج خاك سياهدن غيرى طويرمز كوزلرين • شاه عالم اولوب السن بجا قلدن
خراج • ذال دنيا دن اولمق امين ديلر سن طيبيا • دنيانك مكوبند الدغا ايتك يا اننديا قلبنه فاج • تكم ابراهيم ادهم
رحمة الله عليه هو مويد ذكر جبلدن عابدلرنك اكثري ايله مصاحبت ايلدم بكا دت نسنه وصيت ايلديلر اوكه كيمسه

چوق

چوق طعام يمكسه عبادت حلاوتن بولمز ايكنجي چوق اويويان كمسنه عمرينك بركتن بولمز اوچنجي خلقك رضاسن
كوزه دن مولاسنك رضاسن منتظر اولمز دردنجي كثرت كلام وكثرت غيبتله متصف اولنلرك عاقبتي اسلام
اوزره ختم اولمز وسهل رحمة الله عليه ايدر جميع خير بودرت خصلت ايچنده در خ م بو حديث شريف بخاري ومسلم
صحيحلرنده اتفاق اخراج اولنمشدر عن نافع رحمه الله كان ابن عمر رضي الله عنهما لا يأكل حتى يؤتى بمسكين يأكل معه فادخلت عليه
رجلا يأكل معه فاكل كثيرا فقال يا نافع لا تدخل هذا علي سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول المسلم يأكل في معاء واحد
والكافر والمنافق يأكل في سبعة امعاء نافع عبد الله بن عمر رضي الله عنهمادن نقل ايدر روايت ايدركه نيجه ماكم
يالكز طعام يمزلردي تا بر فقرادن بر فقيري بولوب انلر ايله معا يرلردي بر كون داخل خانه اولد وغمده كوردمكه بر رجل سكين
ايله طعام تناول ايدرلر اما اول رجل حرصله تيز تيز چوق يردي بكا خطاب ايدوب بيورديكه يا نافع قلت اكل وقناعت مؤمن
شانندندر لكن بو طعام ايله ملامال اتمك منافق كاريدر بردخي بو بيله كمسه لري اوزريمه كوندرمه اجازت وير كه حضرت
رسول اكرم عليه السلامدن ايشتدمكه بيوردي مسلم اولان انجق بر معاسي طولنجه ير اما كافر ومنافق اولنلر يدى
معاسي طولنجه يرلر چونكه متابعت ديو بيوردي ت بو حديث شريف ترمذي بوزندن اخراج اولنمشدر عن مقدام بن معدي
كرب رضي الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول ما ملأ ابن آدم وعاء شرا من بطن بحسب ابن آدم
لقيمات يقمن صلبه فان كان لا محالة فثلث لطعام وثلث لشرابه وثلث لنفسه مقدام بن معدي كرب رضي الله
عنهدن روايت اولنديكه تحقيقا رسول اكرم عليه وسلمدن ايشتدمكه بيورديكه كيشي قوامين حاصل ايدجك قدر
بر قاج لقمه يسين كفايت ايدر بونده بطن انسانك ظرف طعامدر انتهاى طبيعت بوننده در اما حددن زياده امتلاسي وطبق
بطنن طولدرمسي فساد دين ودنيادر پس امكيله ... اول زمانه ... اولوركه قادر اولدوغنك قدر چوق ...
ونكر ظرف طعام ايله انجق كفايت قلوب وامساك قوت ايدر وطاعت اوزرينه تقويت ويرجك قدر بر قاج لقمه
اكل قناعت ... زياده يمكه حفظ قادر اولمزسه بارى قرنني اوچ بخش ايدوب بر بخشني طعام ايله مشغول
ايدرسه بارى بر بخشني صوايله مشغول ايدر بو ايكي نفسيچون القوس تاكه تمكن نفس قابل امكان اولدوغيچون
احتمال صحت وعافيت بوننده ديمكدر طب دنيا بو حديث شريف طبراني مسندركنده وابن ابي دنيا مسندندن بو عبارتله
اخراج اولنمشدر عن جعدة رضي ان النبي عليه السلام راى رجلا عظيم البطن فقال باصبعه لو كان هذا في غير هذا لكان
خيرا لك جعدة رضي الله عنه روايت ايدركه تحقيق رسول اكرم عليه وسلم بر عظيم البطن كمسنه كوردكلرنده اكر قرنده اولان
طعامك قوامي بدننه كفايت مقدارى دخي زياده سني فقرايه ايثار ايتسك سكا خيرلو اولوب اخرتده ثوابن تحصيل ايدر ايدك ديمكدر
دنيا ابن ابي الدنيا بو عبارتله روايت اولنمشدر عن ابن بجير رضي الله عنه قال اصاب النبي عليه السلام جوع يوما فعمد الى حجر فوضعه
على بطنه ثم قال الا رب مهين لنفسه وهو لها مكرم ابن بجير رضي الله عنه روايت ايدركه بر كون حضرت رسول اكرم عليه وسلم
جوع غلبه سندن ناشى مبارك بطنلرينه بر طاش وضع ايدوب بدنه وضع معهودك حسنكي اشعار قصديله چوق كمسنه
واردركه نفسنه اهانت صورتنده اكرام ايدر ديو بيوردلردر م بو حديث شريف مسلم صحيحنده اخراج اولنمشدر عن جابر رضي
الله قال سمعت رسول الله عليه السلام يقول طعام الواحد يكفي الاثنين وطعام الاثنين يكفي الاربعة وطعام الاربعة يكفي الثمانية جابر بن
عبد الله رضي الله عنه روايت ايدركه تحقيق رسول اكرم عليه السلام حضرتلرندن ايشتدمكه بيوردي بر كشينك طعامي ايكي

كتب كفايت ايدوب عبادته قدرت تحصيل ايدر قوام بدنلري سبب اولور وكذلك ايكي كمسنك طعامي درت كمسنه يه ودردك
سكز كمسنه يه وجه مشروح اوزره كفايت ايدر ديو اصحاب صفه كربيتمش كشيدر فقرا اولدقلريله سائر اصحاب كرام توزيع بيوردقلري
بو حديث شريفي بيوردقلري دنيا حاكم بو حديث شريف ابن ابي الدنيا مسندنده وطبرانينك سنن الكبيرده واوسطنده اخراج اولنمشدر
عن ابي امامة رضه مرفوعا سيكون رجال من امتي يأكلون الوان الطعام ويشربون الوان الشراب ويلبسون الوان اللباس ويتشدقون
في الكلام فاولئك شرار امتي معناي شريف ابي امامة رضي الله عنه مرفوعا روايت ايدركه پيغمبر عليه السلام بيوردي كه بعدي زمانده امتمدن
بر قوم ظهور ايدكه انواع اطعمه واشربه ايله كوناكون فاخر لباسلر ايله تنعم ايده و اظهار فصاحت ايچون تكلمده تكلف ايدرلر كه مرقومون امتمدن
بو صفتلر ايله متصف اولنلر شرار امتمدندر ديمكدر حضرت رسول اكرم عليه السلام حد معجزاتندندركه بيوردقلري كبي واقع اولمشدر
معناسي شويله منيركه ظاهر اولدوغندن زياده تفصيل بونلرك شرح اولنمدي ويكره الاكل في السوق بمرأء الناس وفي الطريق وحلقه
نظري تعلق ايدركن چارشوده ويولده طعام يمك مكروهدر اول اجلدن اكل ايدن شهادتي رد اولنمشدر وعند المقابر والضحك ايضا عندها
وعند الجنازة واكل طعام الميت وقرينه في جلاء القلوب ومقابر اراسنده وجنازه يانده ضحك ايتمكه بروجه اوزره مكروهدر
ذكر بونك تفصيلي صاحب الكتابك جلاء القلوب اسميله اولان رساله سنده بيان اولنمشدر والاكل في اوان الذهب والفضة والشرب منهما
للرجال والنساء والتون وكمش قابدن يمك وصو ايچمك ارادم و عورته حرام ايدر وكذا الاكل بملعقة الذهب والفضة وكذا الاكتحال
بميل الذهب والفضة مطلقا كذلك التون وكمش قاشق ايله يمك دخي حرامدر وكذلك التون وكومش ميل ايله سرمه چكمك دخي حرامدر
وكذا احراق العود في مجمر الذهب والفضة التون وكمش بخوردانلق عود عنبر يقمق مكروهدر واما المذهب والمفضض فيجوز عند الامام ابي
حنيفة رحمه ان لم يضع فمه على الذهب والفضة واما تون التون وكمش اولان قابدن يمك ايچمك حضرت امام اعظم قتنده جائزدر اكر
اغزنده اولمزسه وكذا الكرسي اذا لم يجلس على موضع الذهب والفضة كذلك كرسيده اوتوريق التون وكمشدن اولان موضعدن اتقا ايدوب
امام ابي حنيفه قتنده جائزدر وكذا حلقة المرآت وحلية المصحف واما السرج المفضض فعن ابي حنيفة رحمه لا بأس [illegible] جائزدر امام
ابي حنيفه رحمه الله قتنده مصحف شريفك جلدسي وحليه سي وآينه حلقه سي دخي بو وجهله در بونلردن اولجه بر نسنه لازم كلمز لا بأس
وكذا الثوب المفضض واللجام والركاب المفضض وفنا الفوطة الذي لا يخلص منه شيء فلا بأس به بالاجماع واما المكحلة [illegible] ولجام
وركاب استعمال ايدرز بالاتفاق التون وكمش باندون نفي اشيا استعمالنده نسنه لازم كلمز وكره ابو حنيفة رحمه ان يأكل على خوان الذهب
والفضة كذا في الخلاصة و امام ابي حنيفه رحمه التوندن كمشدن مصنوع اولان سفره وپنجره اوزرنده يمكي دخي كره ايدر امتمدن مستحب
اولان پنجره مطلقا ترك ايدوب سفره اوزرنده يمكدر زيرا انبيا عليهم السلامك سنتلريدر فتاواي خلاصه بوكلتده مسطوردر
اكل طعام ضيافة عنده نوع لهو او غناء او غيرها من المنكرات واكل طعام اتخذ للرياء والسمعة والمباهاة اذا علم ذلك او غلب على ظنه [illegible]
لقرائن وكذا ضيافت ايچون حاضر اولنان طعامي يمك دخي كذلك مكروهدر ريا و سمعه وتفاخر ايچون اتخاذ اولنان طعامي يمك دخي
مكروهدر واول ضيافت حرام ايله اولدوغني بلورسه ويا خود انده فسق وفجور اولورسه لر وار ايدوكن ويا خود ظن غالب [illegible]
يقين ايدرسه وادب طعامدن يمك مكروه تحريميه مكروهدر زيرا اول طعام وارد ايتك فسقنه راضي اولمق اولور ويستحب الاكل على
السفرة لا الخوان ويستحب اولان طعامي سفره اوزرنده يمكدر مطلقا پنجره ده اكل ايتمكم حديث شريفده وارد اولمشدر صحيح بخاريده
اخراج اولنمشدر عن انس رضه مرفوعا ما علمت النبي عليه السلام اكل على سكرجة قط ولا خبز له مرقق قط ولا اكل على خوان قط انس
رضي الله عنه مرفوعا روايت حضرت رسول اكرم عليه السلام اوفق طبقلر ذكرا اطول اطراف بعض [illegible] شيلري [illegible]

طعام

طعام ايچون قورلرتو بونلك امثالي طباقدن طعام يدكلرين كورمدم والكدن النمش ايچون اولنمش اتمك يدكلرين كوردم و نه
وپنجره اوزرنده يدكلرين كورمدم بلكه ديمشدر قيل لقتادة رضه فعلى ما كانوا يأكلون قال على السفرة وديدلركه قتاده
رضي الله عنه طعامي نه اوزرنده يمك سؤال اولندقده سفره اوزرنده يمكلركه ديدي ويكره ترك التسمية وطعام
بسمله سوز باشلامق مكروهدر دت ابي داود سنن سننده وترمذي حكم صحيحلرنده منقولدر عن عائشة رضي الله قالت عليه
السلام اذا اكل احدكم طعاما فليقل بسم الله فان نسي في الاول فليقل في الآخر بسم الله في اوله واخره حضرت عائشة رضي الله
عنها دن روايت اولندي تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيوردي كه سزدن بر كز طعامده بر لقمه يمك مراد ايلدكده لنى
بوزدن اول الله تعالينك اسم شريفنك ذكر ايدوب بسم الله ديسون زيرا اسم حق جل شانه دفع اوداء ورفع اسوا وجلب شفا وطرد
ضرر طعام قلور وطعامه بركت وير اكر حضور قلب ايله ذكر اولنور سه فوايد بسيار كورر ارباب بصائر قتنده بو معني
نفي ظاهر در اكر طعام اولنده نسيان بونلردن فراموش قلورسه اولى واخري اوزرينه بسم الله ديسون يعني يمك بركن بسم الله
دكي اونوتمش اولسه صكره خاطرينه كلدكده اول زمانده دخي بسم الله اولنه واخرنه ديمك جائزدر لازمدر وحديث شريفده
وارد اولديكه بركمسنه طعام يدكدن صكره الحمد لله الذي اطعمني هذا ورزقنيه من غير حول مني ولا قوة ديسه اول طعامك
شكرن حق جل وعلى قبول ايدوب انك كچمش كناهلريني مغفرت ايدر ديو مشار والاكل بالشمال ووصول اليد [illegible]
مكروهدر كوا اخذ ايلدم امام مسلم سننده نقل اولنمشدر عن ابن عمر رضي مرفوعا لا يأكل احدكم بشماله ولا يشربون
بها فان الشيطان يأكل بشماله ويشرب بها عبد الله بن عمر رضي الله عنهما مرفوعا روايت ايدر صول اليله يمكه ايچمكه يمك
وصول اليله صو ايچمك تحقيق شيطان صول ايله يمك و ايچمكه اهل ايمان ضد الشيطان اولمق كرك زيرا انسانك صاغ الي
صول الدن اشرفدر اهل جنت صاغنه نسبت جناب عزتدن شرف وكرامت بولديلر وبا ايچمه صاغنه منسوب اولنلر
لسانا وشرعا محمود وآخرتده زياده مطلوب ومقصود در وصول بونك ضديدر وكان نافع يزيد فيها ولا يأخذ بها
ولا يعطي بها نافع بو حديث شريف عبد الله بن عمر رضي الله عنهما دن بو عبارتله زياده روايت اتمشدر يعني صول
اليله الوب ويرمك ممنوعدر بو جهتدنكه فعل شيطاندر ديمكدن عبارتدر بيان امام غزالي رحمه الله قولنجه صاغ الك
صول الدن اوزره فضيلتي زياده در بو سببدن صاغني تقديم ايدرلر الوب ويرمكي مكروهدر بلكه صاغ ايله الوب ويرمك
كركدر والاكل من وسط الطعام وتعالى غيره اذا كان لونا واحدا وطعامك اورته سندن يمك دخي مكروهدر
زيرا بركت طعامك اورته سنه نازل اولور دفع كبي رطبا فانجده برقاج درلو ميوه اولسه اوكندن وغيردن
اسدن كبي يمكدن نسنه لازم كلمز اول جائزدر اما غير طعامده جائز دكلدر هر كشي كندو اوكندن يموب
كمسه اوكنه الصونمه ترك ايدر ت بو حديث شريف ترمذي سننده اخراج اولنمشدر عن ابن عباس
رضي مرفوعا البركة تنزل وسط الطعام فكلوا من حافتيه ولا تأكلوا من وسطه عبد الله بن عباس رضي الله عنهما
مرفوعا روايت ايدركه بركت وسط طعامه نازل اولور اورته سندن يمك هر كشي كندو اوكندن يسون ديو بيوردي
خ م بو حديث شريفي بخاري ومسلم سنن صحيحلرنده اتفاق اخراج ايتمشلردر عن عمر بن ابي سلمة رضي الله عنه قال
كنت غلاما في حجر رسول الله وكانت يدي تطيش في الصحفة فقال لي رسول الله يا غلام سم الله وكل بيمينك وكل مما
يليك فما زالت تلك طعمتي بعد عمرو بن ابي سلمة رضي الله عنه رسول اكرم عليه وسلم حضرتلرندن روايت ايدر تحقيق

Copyright © King Saud University

بن بيعبر عليه السلام بن بجر سنده ايدم براغلجق الندى بر طبقدر كوردى طعام الصونغى دلدى رسول الله عليه السلام النبي
طو توبلدى بونك سببيله شيطان ملعون طعاممزدن بركت كتمكر اوزتاق اولر يازدى وبيوردى بكر باغلام طعامر
باشلر وعندهء اول بسم الله ديمكر باشلر وصاغ الكله اكل ايله واو كنداكل الله يو تعليم وارشاد بيورمشلردر ت بو حديث
شريف حكيم ترمذى مسندنده منقولدر عن عكراش رضه موقوفا كل من حيث شئت فانه غير لون واحد قال عليه السلام
حين اى بطبق فيه الوان التمر او الرطب عكراش رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر كه بر طبق ايچنده بر قاچ درلو خرما
كتورلدكده وباشقه خرما كتورلدكده اول صفرده اولنلره خطابا او كندن وغيريدن اسنه وكن كبى ييكر برد دلو اولمندو مجون
هو بو سندن برسر جائزدر وقطع اللحم ونحوه بالسكين عند عدم الحاجة بركشنى اته حاجتى بوغكن بچاغله كسوب يمك مكروهدر
د ابو داود سننده اخراج اولنمشدر عن عائشة رضى الله عنها ان رسول الله عليه السلام قال لا تقطعوا اللحم بعد الطبخ بالسكين فانه من
صنع الاعاجم وانهسوا نهسا فانه اهنأ وامرأ حضرت عائشة رضى الله عنهمادن روايت اولندى تحقيق رسول اكرم عليه السلام
بيوردى كه كسمك احتياجى يوغكن لذوات مثللو ييجاغله كسوب يمك مكروهدر اول صنع اعاجمدر اولى بودر كه اوك
دشلر بكرلر اصرك كه عافيت وهضم انده دردر كه دردر د بو حديث شريف ابى داود سننده اخراج صفوان بن امية
رضى الله عنه قال كنت مع رسول الله عليه السلام فآخذ اللحم بيدى من العظم فقال ادن اللحم من فيك فانه اهنأ وامرأ صفوان بن
امية رضى الله عنهدن روايت اولندى تحقيقا بر وقتده رسول اكرم عليه السلام ايله معا طعام يردم وات كمكدن اليله قوپارور
يدوكمده رسول اكرم حضرتلرى بكا خطابا بيوردى اتى اغزكه كتوروب دشلرله اصر كه لذت وهضم ابدر وسكوكدن ات اولوب
منقطع اولوادر ودخى بحث ومعده اوزرينه نفخته قيلار وطعامى سكومه جهتندن بيورمشلر ويكره مسح ما فى الفم و
الانف من الطعام والبزاق ولخاط نحو الخبز وفى المسجد والشرب من ثلمة القدح والنفخ فيه وبردخى كنشى يدوكه طعامدن
اغزنده قلان بقيه وبزاق سموكى فيل جانبنده الماق مكروهدر ومسجد ايچنده تكورمك مكروهدر وبرداغك كدوكى يرندن
صواچمك ومسحه واچرکن ايچنه افلمك دخى مكروهدر د ابو داود سننده اخراج اولنمشدر عن ابى سعيد رضى الله عنه ان رسول الله
صلى الله عليه وسلم نهى ان يشرب من ثلمة القدح وان ينفخ فى الشراب ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه روايت ايدر تحقيق رسول
اكرم عليه وسلم دليك وكدك يردن وكاسه دن صو ايچمكدن نهى ايلدى ومقول فرق قدحدن جمع اولور وفسيله نمكن
ولدوغنده بيورنور قالور امذاول اصل بردق وكاسه دن صو ايچمك كرو تحليل نمو عدد واعطاوه بعد الشرب
الى من بساره بلا اذن من فى اليمين لقوله عليه السلام الايمنون ثلثا فرقه واصفا را ولنان سودى حضرت رسول ايچدكده
حضرت ابى بكر صديق صول جانبنده بولنوب صاغ جانبنده جاهليتده قريب العهد بر اعرابى بولنمشدى ناشى اعرابيدن استئذان
اتدكلرنده اول اعرابى سودلرينى ايچمكه كمال اشتياقندن ناشى لا والله ديوب اذن ويرميچك اول اعرابيه اعطا بيورمشلر
تكم رسول الله اولى اولان بو شيء اول صاغ جانبنده اولانلكسنه نك حقيدر بو تكرار وتكرار اوچ كره بيوردیلر خ م
بخارى ومسلم اتفاقيله سنن صحيحلرنده منقولدر عن انس رضه والشرب بنفس واحد والتنفس فى الاناء انس
رضى الله عنهدن روايت اولنور كه صويى بر نفسله ايچمك وصو ايچركن چناق وبردق ايچنه تنفس ايلمك مكروهدر
ديو بيوردى ت تكم ترمذى مسندنده نقل واخراج اولنمشدر عن ابن عباس رضه مرفوعا لا تشربوا واحدا كشرب البعير ولكن
اشربوا مثنى وثلث وسموا الله اذا انتم شربتم واحمدوا الله تعالى اذا رفعتم عبد الله بن عباس رضى الله عنهمادن مرفوعا

روايت

روايت اولنور كه صويى صغير كبى بر نفسده ايچمك ايكى نفسده يا اوچ نفسده ايچمك اولنده بسم الله ديمك وصاغ اليله
ايچك وجوانكى بر دفعه ايچميه اوچ دفعده ايچه وتمامنده الله تعالى حضرتنه حمد ايدك وفارغ اولدقده اللهم اجعله
شفاء بطنى ديه بو اسلوب ايله صويى ايچر قيانده صو خسته اسان وبره ديمكدر خ م بو حديث شريف امام بخارى
ومسلم اتفاق اتدكلرى سنن صحيحلرنده اخراج اولنمشدر عن ابى قتادة رضه مرفوعا اذا شرب احدكم فلا يتنفس
فى الاناء واذا اتى الخلاء فلا يمس ذكره واذا تمسح فلا يتمسح بيمينه ابى قتاده رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر دخى بن
بر كيمسنه صو ايچركن صاقنسون ايچدوكى قابن ايچنه نفس ورمسون مكروه تنزيهيدر زيرا بونده تغيير رايحه
اكراه بودر ايچدوكى كاسه بر مقدار اغزندن ايراغ ايدوب نفس الدسون ودخى اغزينك صويين قاب ايچنه اقتمسون
ونجس خلا يدوار دقده سوزندن بركز صاغ اليله ذكرينه يا پشمسون وفحين قضاى حاجتدن فارغ اولدقده صاغ اليله
سلمسون يعنى استنجا ايتديكى وقتده طاش ايله يا صو ايله وغيريله صاقنسونلر صاغ اليله اتمسونلر تنزيها مكروهدر
ويكره وضع المملحة على الخبز والجبن تحت القصعة وتعليق الخبز على الخوان وانما يوضع بحيث لا يتعلق كرامته
طوزلغى اتمك اوزرينه قومق واتمكى طبق وچناق التنه قومق وصفره ايله اتمكى اصه قومق وبچاغنى والنى وبارمقلرينى اتمك پاره
زينه سلمك دخى مكروهدر زيرا اتمكه اهانت واردر ومع هذا اتمك اكرامى طرف نبوتدن اتمكه اكرام ايدك بيورلمش ايكن اچانتى
شعروضع اتمك دخى كذلك مكروهدر ولا بأس بالاكل متكئا او مكشوف الرأس وقبل صلوة عيد الاضحى فى
المختار وقول مختار اوزره بيرام نمازندن مقدم طعام يمك وبرشيئى طيانمش وباشى اچقله طعام يمك لا بأسدر
بو نسنه لادم كلمز ويكره مسح السكين واليد بالخبز بچاغنى والنى اتمك ايله سلمك دخى مكروهدر وبعضهم جوز ولو
اكل بعده وبعضلر جواز ينه ذاهب اولوب اكراولبچاغى والنى سلدوكى اتمكى يرسه جائزدر ديديلر ودخى سفره
دوشن سقاطات دوشوب اكل ايلسه حق جل وعلا اولكسنه نك ذنوب صغارى محو ايدوب فقردن خلاص ايدر
امدى اتمكه احترام جناب عزته اكرامدر واذا اكل اكثر من حاجته يتقيأ قال الحسن البصرى رحمه لا بأس به قال
رأيت انس بن مالك رض يأكل الوانا من الطعام ويكثر ثم يتقيأ وينفعه ذلك وفحين بركشنى استفراغ اتمك ايچون
قدر حاجتدن نصكره يمكده بو وجه اوزره دركه بر نافع اولمغله حضرت انس بن مالك رضى الله عنه انواع درلو طعام اصنافنى
يوب صكره قئ اتدكلرينى كوردم ديو حسن بصرى رحمه الله روايت اتمشلردر ولا يؤكل طعام حار ولا يشم كل ما ذكر بعد
حديث شريف فى الخلاصة ايسجق طعام حارى يوب ورايحه سينى شم اتمك خواص ضررى اولمغله نهى اولندوغى
صاب الخلاصه حديث شريف ذكر اتمشدر تركى لازمدر ولا يجمع بين الفاكهة والبقل فى طبق واحد لنهيه عليه السلام
وكذا فى التاتارخانية وهو درلو ميوه اولور سه اولمنى بر طبقده بكرديكلر جمع اتمك منهى ابدوكى تاتارخانيه ده
مسطوردر واما اكل طعام الفسقة واهل الربا والامراء اذا لم يعلم انه مغضوب لعينه ولم يوجد منكر فلا يحرم بل
يتجنب واما فسقه واهل ربانك وامرانك طعاملرينى مغضوب اولوب وبر وجه منكره مقرون اولدوغى معلوم اولميحق
بسى اكرجه حرام دكلدر اما استحباب تنزه يمهمقدار اولى سى تكم امام غزالى احياء علومده بيوردكه حرامك حلالى
قليلدر لكن بعضى بعضسنن جاردر درجه اولاده وبعضى درجه ثانيه وثالثه ورابعه جاردر حكم اقتياده
درركه امراء جورك هديه لرينى قبول اتمك جائز دكلدر زيرا زيرا انلرك مالنك اكثرى حرامدر وما لنك اكثرى

Copyright © King Saud University

حلال اولدوغنی بلمک کرکدر بو هدیه‌لرینی قبول ایلمک جائزدر دیرلر اکر ظن غالب ایسه وطعاملرینی یمک دخی بویله‌در
وبعض علما ایدر بوکه ظاهرا اولان حرامدن احترازدر و بونلرک زمانی اینوز تاریخنده اول ایدی وشمدی بیک سکسان ایکی
واصل اولدی وشندی وقدر ذکر ایدر بوندن اولمغین زمان زیاده اولدقجه فساد ایله تغییر زیاده اولور وزمانمزده ورع وتقوی
هرکسه لازم اولان شی انک ملکی قلنماز مادامکه انک بعینه مغصوب اولدوغی معلوم اولمیه انک هرسنی اولوب وطعامنی
یمک جائزدر اما استحبابا تنزه ایدوب یمزمرده در واما المعاصی العدمیة فترک الاکل والشرب حتی یموت او یمرض او یضعف عن
علی الجمعة والجماعة ونحوهما من الواجبات والسنن واما بطنک اکل وشرب ترکیدن جهتندن اولان آفاتدن کیشی حتی اولنجه یا خسته اولنجه و
یا خود اداء فرائضدن ضعیف اولنجه کرجمعه وجماعات وارمقدن عاجز اولنجق قدر اج طوتمق و یا واجبات وسنن اداسنده قدرتی
قلبنی ضعیف اولنجه یوب واچمیه‌یک زیرا اول بقاء بنا ایچوندر و بنانک انشا اولنمز بقاسی یوقدر واداء فرائضده قدرت
بنکه حاصل اولور پس برکمسنه هلاک اولنجه اکل حالت مخمصه‌ده اکل میته‌دن امتناع ایلسه و یا خود صایم اولوب یمسه والکه
صورتده هلاک اولسه کنهکار اولور و برکمسنه تداویدن ابا ایلسه حتی هلاک اولسه کنهکار اولمز زیرا اول دوانک یقینی
ییه که شفا ورمسی متیقن دکلدر ومنها ترکها اذا کان فیه عقوق الوالدین او احدهما او نحوهما مما حرم او کره والاکل والشرب
ترکیله والدینه برینه عصیان ایتمک که حرام و یا خود مکروه شی ارتکاب لازم کلمسیدر مثلا برکمسنه نافله صوم نیت ایتسه لکن
باباسی یا اناسی یمک یمکنی اراده ایتسه‌لر انک اوزرینه اکل ایتمسی مستحب اولور بونلردن بری راضی اولمجق طاعت مقبول اولمز بلکه
حرام ومکروه اولور کر بیل بیک کون اوروج ثوابی یازیلور دیو دخی ایکنسنه ایلک برابر اولنجه انا بابا اوروج بخشش [illegible]
ایلدوکنده ایچوندرکه نماز قلسه اگر اناسی چاغرسه نمازی کسوب جواب ورمک لازمدر بو انا و انا حقلری ادا ایتمین حقنده‌در
اولنقدر سن یازلمشلر که تغییر قابل دکلدر **الصنف السابع فی آفات الفرج** اوجنجی نوع علی امنا شعه سنده یدنجی صنف فرجدن
فعل وترکیدن جهتندن اولان آفاتی بیانندهدر وهو الزناء واللواطة ولو بزوجته او امته او عبده فانها حرام مطلقا ویکفر مستحلها عند الذکور ان
واللبس فعل جهتندن اولان آفات کشفن زنا ولواطه‌دن عبارتدر واکر لواطه فعلی زوجه‌سنده اولسون وکر جاریه‌سنده وکر قولنده اولسون
حرامدر بو مذکورلرک غیرینی مستحل کافر اولور وإتیان البهیمة والحایض والنفساء واستمتاعها تحت الازار فلا بد من معرفتها واحکامها
وقاطر وسایر حیوانه وارمق حرامدر وکیشی خاتوننه حیض ونفاس حالتلرنده وارمق دخی حرامدر واکر حلال طریقیله ایدرسه کافر اولور
واکر ارین نفسی تقاضا ایدرکه صبر ایده‌میوب تقاضاسین دفع ایچون خاتونی اوچقورینی حکم تغلیب کوبکندن شویله یا بالدری ارا
دفع ایچون ایلیه اولیلقی اداسنه تحکیمدن هذا ایلیه ودخی برفیناکه شی بلنمک تغلیب انک التندن حیض [illegible] تعلق ایتمک کرک حرامدر
حیض بالغ خاتونک رحمندن زعفانی قانه عبارتدر و اقل حیض اوج کون اوج کیجه‌در واکثری اون کون اون کیجه‌در وحیض ونفاس
کورن خاتونلریدی نسنه حرامدر اوروج ونماز وقرآن اوقومق ومسجده کیرمک وکعبه طواف ایتمک ومصحف شریفه یاپشمق وارایله یاتمق
بو یدی حرامدر اما اوروجی مکروه قضا ایدرلر ونمازی قضا ایتمز حکمتی بودرکه حضرت حوا چونکه بغدای یدی دنیاده ایدی قان کوردی
حضرت علیه السلام رسوله ایدوب بکا بو نسنه عارض اولدی هیچ اولدیمی بوغدی بنجه ایدیم حضرت ادم علیه السلام بیلمزم دیدکده حق
جل وعلا وحی قلدیکه اول حالده نوبت اولان نمازی اوده مسین حضرت کوررکر اوروجی حالده قان کوردکده ادم علیه السلام صوردکده
بنجه ایدیم ادم علیه السلام ایتدی اوروج طوتدنار بنجه ایدیم ادم علیه السلام ایتدی اولا اوروجی اوده مک فقیاس
کندو عقلیله سویلدی حق تعالی بو سببدن اول اوروجی قضا ایدر بودی علم الله جوالاقلمدکه پس حیض اوج کوندن اقل واون کوندن اکثر اولمز

استحاضه در نمازی واوروجی وجماعی منع ایلمز واکر حیض تمام عشره‌ده منقطع اولورسه غسل ایتمدن اری وطئ اتمک جائزدر واکر
اون کوندن اقلده منقطع اولورسه مادامکه غسل ایتمیه و یا انک اوزرینه غسلله برنماز صفادر وقت صلوة جمیع انکله مجامعت مبیح
دکلدر ونفاس خاتون طوغوردقده ولدک اردنجه کلن قاندن عبارتدر وانک اقلنه حد یوقدر واکثری قرق کوندر زیاده
اولورسه استحاضه در ذکر اولنان اولردن برینی منع ایلمز وجنب وحایض ونفسا قرآن اوقومق وقرآنه یاپشمق جائز دکلدر لکن اوقومق
جائزدر فعلیک بو رسالة المسماة بذخر المتاهلین والنساء فی تعریف الاطهار والدماء فان احوالهما مستقصات فیها ولا کفایة للمتون
المشهورة وشروحها وفیها وصاحب حیض ونفاس مسائل الطریقة ذخر المتاهلین نام برساله مستقله سنده تفصیل اولنده
غیری انکله طریقه‌سنک بو محلنی بلمک مراد ایلین سالک اوزرینه لازمدرکه رساله مزبوره‌نک مطالعه‌سنه موفق اولدقده تحصیل
ایده زیرا اول رساله مشهوره اولان متونک شرحلرنده نقل اولنمشدر انک مطالعه‌سنه موالکشی دروبوطیره وعیده اولان احادیث
بنوینک بری **د حد** ابو داود سننلرنده واحمد بن حنبل مسندلرنده اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رض مرفوعا ملعون من اتی امراته فی دبرها
ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت اولندیکه برخاتونی دبرندن تصرف ایدن ملعوندر دیمکدر زیرا اکا بووجهله جماع ایلمک کبایردندر
ن س ج حد بو حدیث شریفی امام ترمذی ونسائی وابن ماجه وابو داود واحمد بن حنبل سننلرنده منقوللر عن ابی هریرة رض
مرفوعا من اتی حائضا او امراة فی دبرها او کاهنا فصدقه فقد کفر بما انزل علی محمد صلی الله تعالی علیه وسلم یعنی برکمسه خاتوننی حیض حالنده و یا خود
دبرندن تصرف ایدنلر کمسه و یا خود کاهنی تصدیق ایلسه یعنی سویلدکی سوزلره اعتماد واعتقاد ایدرسه رسول الله صلی الله علیه وسلم
اوزرینه انزال اولنان قرآنه کافر اولور دیو مرویدر کلیا انکار ایتمش اولور امدی اعتقاد بوننک سؤالی وتصدیقی بوقدر قباحت
وشناعت واردر اما تصدیقه سوزینی تکذیب ایلسه کا وعید لاحق اولمز امدی کوکب خبرکی یخمدنن وکاهنن صورمق دیمکدر عبارت
وصاحب التیسیر تصدیقه مراد حقیقة کفر دکلدر بلکه محض زجر وتنفیردر دیوب وصاحب الطریق حاشیه کتابنده کاهنی تصدیق مطلقا کفر
ولاسی اتیانی کوان نعمدر دیو تحریر مبحث ایتمشدر استدخطا یا برحدیث شریف اخرجه **د ت ج هق** وابو داود وترمذی وابن ماجه
وبیهقی مسندلرنده اخراج اولنمشدر عن ابن عباس رض مرفوعا من وجدتموه یعمل عمل قوم لوط فاقتلوا الفاعل والمفعول به عبد الله
بن عباس رضی الله عنهما مرفوعا روایت ایدر برکمسه کر قوم لوط عملی که عمل ایدر بولدیغکزده فاعل ومفعولی قتل ایدک زیرا
بو لواطه ایچون بو فعل غایتده اقبح قبیحدر زیرا حق جل وعلا حضرتی بو عالمده هر نه ایجاد ایلدیسه بر فعل خاص ایچون قلمشدر
اول فعل غیری ایچون صالح دکلدر پس مذکر فاعلیت ومؤنث مفعولیت ایچون قلمشدر برکمسنه که بونک عکسنی قصد ایلسه
حکمت رب العالمینی ابطال قصد ایتمش اولور انکچون حدیث اخرده وارد اولمشدر که بنم امتمدن هرکم قوم لوط عملنی اسلامده بعد الوفات
مسلمانلر مزارینده دفن اولنسه حق جل وعلا انی مقابر قوم لوطه نقل ایدر وانلرک مزارلرینه الحاق قلور ودوزخ حشرده انلرله
حشر ایدر انلر هرقنده اولورسه او کیشی دخی انلردن خالی ومنفک اولمز انکچون حق تعالی سورة الهود ده بو قول شریف ده
قال الله تعالی وماهی من الظالمین ببعید یعنی لوط اهلنک فعل قبیحی ایدن ظالملردن ایراق دکلدر یعنی حق تعالی وعید عام قلوب
بیوردیکه اول بزم عذابمز کر لوط شهرلری قومنه اندوردک اول فعل قبیحی ایدن ظالملردن ایراق دکلدر هر کمسه که اول اهل شوم کبی
انلرک عملی اشلیه انلر جملهسی هلاک اولوردی کرک بوندن مقصود زیاده زجر وتنفیردر یا خود نظم کریم اول فعل قبیحی مستحل
حقنده وارد اولمشدر وحوزنلرده بو مقوله فعل شنیع قیلنلر نکاح حلالدن محفوظ اولوب باشنه حقیقا انلردر و قوم لوطک
افعال قبیحه‌سنه آیینه دوشنلر واول فعل خوشی ایدنلردر وکذا من اتی بهیمة فاقتلوه واقتلوها معه و برکمسنه بر حیوانه تصرف

Copyright © King Saud University

ايدرولد وعكرزه قتل ايدوب واول تعرف اندوكه حيوانى بيله قتل ايدلك ديكلر وحديث شريف اتمه نلك قتلونه
بول اولنمز حضرت امام اعظم حيوانك غيريده فاعل ومفعول دن هر بريى تعزير اولنماسندر واماميين رحمهم الله حكمى زنا
حكى زنا حكمى كبى اولمسنه ذاهب اولوب ويهيمه ده فاعل تعزير اولنوب ويهيمه نك ذبحنه وياغيرنك ملكى است ضمان
قيمتى تضمينه ذاهب اولمشلر در وبعض على ظاهر حديث شريف بيله عمل مسلك اتخذ واما الاستمتاع باليد فحرام
الا عند شروط ثلثة ان يكون عزبا وبه شبق وفرط شهوة والدبريد به تسكين الشهوة لا قضاءها واما بو كنتلك اليد استفراغ
جلق ايدوب منى اخراج اتمسيد ديكه حرامدر اما اولىه اوليوب اركن اولوب شهوتى غالب اولمغله شنيع شقيق ارتكابندن مودى او
مندفعا زنده برخود تسكين شهوت ايچون استمتاع حرام اولمز ومن المعاصي ان يأتي الزوجة الصغيرة التي لاتحتمل الجماع والمريضة المتضررة
بالجماع وكذا الامة وعن زوجه وجاريه سندن هر برينك صغيره اولمغله جماعه تحملى يوغيكن اكا استمتاع اتمسيد وحجى
شرعى ويضرر اولمغله جماعه متضرره ايكن جماع ايدوب وامرسينه استبراء لازم ايكن قبل الاستبراء جماع ودواعيسنه مباشرت
اتمسيد ديكه حرامدر وكذلك او يجامع قبل الاستبراء من يجب عليه استبراؤها او يفعل دواعيه فانها حرام ايضا قبل باخود
جماع اندكه بانكدر اتك بركسنه اولمسى محقق اولا موضعنده جماع اتمسى حرامدر وياخود جماع تحمل اولنان زوجه صغيره سند
وقبل الاستبراء جاريه سندن دخى جماع ايلك دخى بونلر دندر زيرا اتك اوزرينه استبراء ايلك واجبدر وجماع دواعيسى باشلرنه اتمسيد
ديكه كذلك حرامدر كرو كجيلى مريض اولوب جماع اتمك ضرر اولديغى اكا جماع اتمك دخى بونلر دندر ومن المكروه ان يستقبل القبلة
عند قضاء الحاجة او الشمس او القمر اذا لم يكونا محجوبين وكذلك قبله توجه ايدوب يا اردين ويروب يا بر حجابه بونكى كونش
وايد قرشو توجه ايدوب قضاء حاجت اتمسى مكروهدر وكذا استدبار القبلة والاستنجاء باليد اليمنى او وجوب تعظيم من كون
انشا ودبر او نحوه قبله قرشو بول اتمسى كذلك مكروهدر وذى قيمت برشى ايله وياخود انسان وياخود حيوان
بركى نوقيرى لازم اولدن برشى ايله وبونلر بكرز نسنه لر ايله استنجا اتمسى دخى مكروهدر او خود المقعد كالروح او نجاسته
تروث والتخلي في الطريق او في ظل الناس او في موارد هم ياخود مقعد ... اولادن برشى استنجا اتمسيد وخلق اوغرانى يولد نشسته
ومنابادة سى كبى نيه ايله استنجا اتمسيد وخلق اوغرانى يول اوزرينه وياخود خلق استظلال ايديكى كلكه لنده جككردن قضاء حاجت
اتمسيد جمله بونلر كى اوتانلر مكروهدر م بو حديث شريف مسلم صحيحنده اخراج اولنمشدر عن ابى هريرة رض مرفوعا اتقوا اللاعنين
قالوا وما اللاعنان يا رسول الله قال الذي يتخلى في طريق الناس او في ظلهم ابو هريرة رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر كه اولا نده
وخلقك كوكلكه لنده يرده قضاء حاجت اتمك خلقك لعنتى جلب ايدر بو ايكى زيرا انلر خلقه اذيت ويحقا ولمغله ملاحظه
فعلر اول مفعولر كسنه نره لعن ايدنلره اعتراضنده ... كه ديكه اشاره تدر و تنزيها وتحريما مكروه اولدوغنه عبارتدر
بعضلر قولنجه كبايره دكه اتندر زيرا مسلمانلره جفاى جسيم وجورى عظيمدر د بو حديث شريف ابى داود مراسلنده منقولدر حديث
اولى تاييد ايدر عن معاذ رض مرفوعا اتقوا الملاعن الثلث البراز في الموارد وقارعة الطريق والظل والبول قائما بلا عذر والبول
في الماء الراكد والجاري والجحر والمغتسل ويقع البول معاذ بن جبل رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر كه موضع لعن جمع ملعنه
در بو شول فعلدر كه فاعلنه فعلى جهتندن لعن اولنور بو اوچ شى فاعل ملعون اندى ديو لعنت ايدرلر بس بو اوچ
عدد من عند انقاايد بكز كه انلر بريسى شول كسنه در كه ناسك جمع محل اشاوره ومحادثه اولان مكانلرنده كوتشى حو
حوارلرنده كلوب اتك كوكلكه سنده مستظل اولنلر اول مقوله محله كلوب قضاء حاجت ايده نده ايكنجى بول اوزرنده

قضاء حاجت اتمك خلقك لعنتى جلب ايدر اوجنجى بلا عذر قايم اولدوغى حالده بول اتمسيد وكذلك اقوصويه ياخود
طور صويه وياير ده واقع اولان ذللكاردن بريند وياخود غسل اتدوكه يرده بول اتمسى يا برشى ايچنه بول ايدوب
بعده جنس اتمسى مكروهدر حذر ايلكز ديكلردم م بو حديث شريف مسلم سننلكندن اخراج اولنمشدر عن جابر رض ان رسول الله
عليه السلام نهى ان يبال في الماء الراكد جابر بن عبد الله رضى الله عنه روايت ايدر كه تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيوردى اما
قطعا ساكن اولان طور صو ايچنه بول دن نهى بيورمشدر تنزيها مكروهدر طط بو حديث شريف امام طبرانى اوسطنده
روايت اولمشدر عن جابر رض ان النبي عليه السلام نهى ان يبال في الماء الجاري جابر بن عبد الله الانصاري رضى الله عنه روايت ايدر كه تحقيقا
رسول اكرم عليه السلام اقوصو ايچنه بول اتمدن تحقيق نهى بيورمشلردر مكر كجو شكلنده اولور ونفس انساندن اكراه المسيد
ايماء اولى اقوصو ازيسر تنجيسى جهتندن اشد در كه بلكه بعضلر قولنجه حرامدر طصط بو حديث شريف طبرانى سننده و
حاكم مستدركنده منقولدر عن عبد الله بن يزيد رض مرفوعا لا ينقع بول في طست في البيت فان الملائكة لا تدخل بيتا فيه
بول منتقع ولا تبولن في مغتسلك عبد الله بن يزيد رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر كه حضرت رسول اكرم عليه وسلم
تنبيه وارشاده ... صالح اولد خطابا بو ظرف يعنى چولكه بول ايدوب بعده ... بولجوس اولانه ... يرلو
وبرى غسل اتديكك موضعه بول اتمكز عامة وساوس اندن اولدبيدر بو بونلردن نهى اتديلر ديو بيوردى ت س
بو حديث شريفى حكيم ترمذى مسند تدن ونساء سننكدن نقل اولنمشدر عن عبد الله بن مغفل رض ان رسول الله عليه السلام
نهى ان يبول الرجل في مستحمه وقال ان عامة الوسواس منه عبد الله بن مغفل رضى الله عنه دن روايت اولنديكه تحقيق رسول
اكرم عليه وسلم نهى ايلدى بركيشى غسل اتدوكى يرده بول اتمكدن و بول اتدوكى يرده يا يقنمق مستجلب عامة وساوسه
اولديلر و مستجلب افكار مارس اولدوغندن حضرت رسول ملت الناس ناسى اندن منع ايلمشدر د س بو حديث شريفى
ابو داود مراسلندن ونساء سننكدن اخراج اولنمشدر عن عبد الله بن سرجس رض ان النبي عليه السلام نهى ان يبال في الجحر قال قتادة انها
مساكن الجن عبد الله بن سرجس رضى الله عنه روايت ايدر كه تحقيقا رسول اكرم عليه السلام يربو زنده طاشلرده دلكلرده بول اتمدن
نهى بيورمشدر تنزيها مكروهدر وكبار تابعيندن قتاده رحمه يرده واقع اولان چقور يرلرده دلكلر مساكن جندر ديمشدر وكذلك
وكره اخصاء بني ادم فلذا اكره تملكهم واستخدامهم وكسبهم ايضا كشنك بنى ادم حايه لرين چقروب خادم قلمق شديد تحريم ايله حرامدر
شروط اهل اسلام دكلدر زيرا انجره وجودندن ثمره اولاد منقطع واستطاعت ذريات وجوده كلمدن قالور ظلم عظيم وجور جسيم واذنبا
تنبيه تحريمدر كذلك بر حيوانك ميالرين چقارمق ونسلى قطع بونلندن طوانكى قلمق دخى انسانك منهيدر اول مقوله دخى
تملك اتمسى وخدمت وكسبلرنده تمتع اتمسى دخى كذلك اوليكى كبى مكروهدر واما المعاصي المذمومة فان لا يجامع زوجته امة
او يجب الجنوبية والجماعة معها احيانا لان طلبت بغير تقدير زمان اما فيجل ترك جهتندن اولان كنا هنك افاقى كشنك خاتونته
جماع اتمسيد كه زوجه طالبه اولديغى بيله بوب جماعت اتمك ترك واجبى ترك اولور اثم اولور وان يعزل بلا اذنها في ظاهر
الرواية بخلاف الامة فانه لا يجب مجامعتها اصلا ويجوز العزل بغير اذنها ودخى زوجه سندن اذنسز عزل اتمسيد كه حضرت امامدن
ظاهر روايت جائزدر يعنى خاتونيله جماع ايليوب انزال زمانده منيسنى طشره دوككه دكه كسندر بو قدر كه خاتونك
بوكا اذنى اولور ... اما جاريه سندن عزل جائز كرك اذنى اولسون كرك ولمسون زيرا طوغان ولد اكثر احتمال شقى اولمقدر
بشيوز ... جاريه سندن جماع اتمك واجب اوليوب وان اذنسز عزل اتمك جائز اولمغله ترك جماع وعزلدن هر برى ...

Copyright © King Saud University

افات عديده سنك عدا اولنمز ديمشلر وعدم الاستواء بين الفخذين والضرتين في الجماع في ظاهر الرواية ودخى زوجتين
ويا زوجه ايله جاريه نك بينلرينى جماعده غيرى اولان حقوقده برابر تمسى دركه ظاهر روايتده واجب اولدى تا نكه ترك تسويه ايله اثم اولور
وروى الامام وجوب التسوية فيه ايضا بركشينك ديوت خاتونى اولسه جماعده بربركوره بيتوتده ولباسده ونفقده وهر خصوصده
برابر ايده بيغمبر بو بيوردى كه اللهم هذا قسمى فيما املك ولا تؤاخذنى فيما لا املك خاتونلرى خصوصنده ياربى كوكلمه بندوكى دكلدر اسلوب
برسنى كوردم وكوكلم بيمدوكى بر برده الدن نه كلور رعيت وجماع بو اولمق مقدورى دكلدر ذكر التسوية نك جماعده وجوبنه دخى روايت
غير ظاهر ايله مرويدر وعدم الاجتناب من البول دخى بولدن اجتناب ايتمسيدركه عذاب قبره اولاسيبدر كوفتاد اولوركوكلك وسودوك
ولسون غيرى ادم وحيوانسدركى اولسون صاقنه اسبابى بالاوطاهر طوته واكر خطا واقع اولسه فورى يو يه ذيرا بوندن عموم بلوى
واردر لكن عامه عذاب قبر سودكدن واقع اولدوغنى حديث شريفده تصريح اولنمشدر ذحك بزاز مسندنده وحاكم مستدركنده اخراج
اولنمشدر عن ابن عباس رضي مرفوعا عامة عذاب القبر في البول فاستنزهوا من البول وترك الختان بلا عذر عبد الله بن عباس رضي الله عنهما
مرفوعا روايت ايدر يعنى بدنكزى بول اصابت ايتمكدن صقنك زيرا اكثر عذاب قبرك اصلى بولدر پس امدى عذاب قبرك عامه عدم
تنزهدن ناشيدر ودخى وضو وياخود قوجلق كبى عذر يوغيكن ضلالت يعنى سنت ولمغى ترك ايتمسيدر **الصنف الثامن افات الرجل**
واوجى نوعك طقوزنجى صنفندن سكزنجى صنفى ايفلرك جانب معصيته كيتمسيدر وطرف عبادته قعود واقتنا ايتمكدر ايكى ايافلر افاتى بيانندر
هي الذهاب الى مجلس المعصية اما لفعلها او للتفرج والخروج الى الجهاد بغير اذن الوالدين ولو كانا كافرين الا ان يغلب على ظنه انهما انما كرها لمقاتلة اهل
دينهما لا للشفقة فيجوز افات رجلدن برى كشينك مجلس معصيته ومعصيتى ايجون ويا تفرج ايجون كيتمسيدر برى دخى والدينك هر برينك
نفقه وخدمتلرينه كندودن غيرى متكفل كيمسه يوغيكن كافر ايسه ده هر برينك اذنى يوغيكن دار سفرى كبى خوف وخطرناك سفرلره
وجهاد سفرينه چقمق اما اكر ابوين كافر اولوب والدينك اذن ويرمدكلرنه سبب اهل دينلرينه مقاتله ايتدكلرينى كريه كوردكلرندن
ايسه شفقتلرندن دكلسه اول وقتده انلرك اذنسز خروج جائزدر وكذا كل سفر يخاف فيه الهلاك كركوب البحر والمفاوز واوكان محتاجين
الى النفقة او الخدمة كرو بخيلين دركشينك نفقه يه محتاج اناسى واناسى خدمتلرين كورركمسه سى اولميوب انلرك اذنسز كيد...
كروب دريا سفرين ايتمك وياخود تجارت ايله شول سفردركه انده بولنده قطاع طريق خوف اولان خطرناك يره كتمسى درو الدينك
اذنسز وحكم احدهما كحكمهما واتا وانا رضاسى اولميجق هلاك خوفى اولان يره انلرى براغوب كتمكده بونلرك هر بريسى اذن ويره ...
اكسنك اذنى حكمنده دركو والدينى كافر ايسه اذنسز بره كتمك جائز دكلدر والفرار من الطاعون والدخول عليه برى دخى طاعون اولان
يردن فرار ايدوب واول يردن چقمقدر وطاعون اولدوغنى يره كرمكدر بوكا دلالت ايدن حديث شريفدر برى خم امام بخارى و
سلم بو حديث شريف صحيحلرنده اتفاق اخراج اولنمشدر عن عبد الرحمن بن عوف رضي مرفوعا اذا سمعتم به بارض فلا تقدموا عليه واذا وقع
بارض وانتم فيها فلا تخرجوا فرارا منه عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه مرفوعا روايت ايدركه حضرت رسول اكرم عليه وسلم اشد
خطابا قچن اشتكز بر يرده طاعون واقع اولدوغنى اول يره كرمك وقچن طاعون بر يره نازل اولسه وسز انده بولنسكز اول يردن قچمك
ونهى اولان طاعوندن تحقق ايچون چقمقدر اما برا خر مصلحت اولوب كتسه جائزدر وبر دولته اخره طاعون اولدوغنى موضعه مقيم اولمق
شهادت مرتبه سنه وصول ولقدر واندن فرار قلت ميداندن كاردر دن وقتال كفاردن قچمقدر وانلره حاصلا اولان جرائم حضر دار بونقصان
وبعضهم حمل هذا النهي على صيانة الاعتقاد فحينئذ الدخول والفرار لمن علم عدم تغير اعتقاده وبعض علما اكرچه نهي مرقوم صيانت اعتقاد
حمل ايتمشدر ناشى اعتقادينك متغير اولميه جغنه يقيني اولنده دخول وخروج جائزدر ديمشلر ورده ان عمر رضي لم يدخل الشام بعد المشورة

فرج

فرجع فالصحيح ان النهي على ظاهره وصحيح اولان اولدركه نهى ظاهرى اوزره در يو حضرت عمر رضي الله عنه قدس شريفه فتحنده شام قريب كلوب
ابو عبيده رضي الله عنه مقدم ارسال ايتدكه شامده طاعون عظيم واردر ديو كلوب سويلكدن انكر ايدكن بوخبر كلجك اصحاب كرام ايله مشورت
ايدوب بعد المشوره شامه داخل اوليوب جميعنك رأيى رجوع اتدكلرى قولنه كوره دن ايتمكين صحيح اولان نهى مرقومى ظاهر اوزره ابقا
اولدوغنده صاحب الطريقة رحمه الله قرار ورمشدر والمشي ملك الغير بلا اذنه دارا وبستانا او كرما او ارضا مزروعة او مكروبة برى
دخى غيرك ملكى اولدن اولسون كرك باغچه اولسون وبوستانندن اولسون وتربه سنده وياخود نظيف ... اولش يرنده اولسون اذنى
يوغيكن يوروديوب كيتمسيدر وان ارضا جرزا بلا حائط ولا خندق وكان المرور لحاجة من غير ضرر يرجى الجواز بوجود الاذن دلالة
وعادة واكر خندق وديوارى يوق واوت بتمز خشك يرنده برحاجت تقريبيله بلا ضرر كچمسنده جواز مرجو در اوحجوده اوندن
نظرا اعتبار دن سقاط طى عادت سبيله اذنه وروند نك مرورلرينه اذن اولدوغنه دلالت ايدر ويدخل فيها الدخول الى ضيافة
بلا دعوة وفيه حديث سيجي ان شاء الله تعالى ودعوتسز ضيافته وارمق دخى بلا اذن ملك غيره دخول قبيلندندر بونك تفصيلى اوزره يا في
ان شاء الله تعالى كلور وبوكا دلالت ايدر حديث شريف ذكر اولنور ويستثنى الدخول لخوف ضياع ماله كما اذا اخذ رجل ثوب فدخل
داره جاز ان يدخل صاحبه ايضا ليأخذه بونده مستثنادر مثلا بركشينك ثوبنى الوب اوينه كيرسه صاحبى اول ثوبى المق ايچون
اوينه كيرمك جائزدر وكذلين وكذا اذا وقع الف درهم من ماله في دار رجل وخاف ان لو علم صاحب الدار منعه له ان يدخل بغير اذن
لكن يعلم الصلحاء انه يدخل داره لهذا وكذلك بركشينك اخرك اوينه بيك التون مقدارى مالى بر طريقله دوشسه واو صاحبى دخى ويدفنه
ودخى خوفندن تخليص مال ايچون صلحادن بعضنى قضيه دن خبير ايدكده كره اذنسز اوينه كيرمك اولى ... المق ايچون جائزدر و
الحمد بو مقوله اغراض صحيحه ايچون غيرك ملكنه دخول ايتمسى شرعا جائز اولور والمشي على المقابر برى دخى
مقابر اوزرنده يوريمسيدر واتباع النساء الجنائز وزيارتهن القبور برى دخى عورتلرك جنازه ارديجه كتملريدر وزيارت قبوره كتمسيدر
ان نكتمكر بو حديث ايله ترمذى ننده مسنده اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رضي ان رسول الله صلى الله عليه وسلم لعن زوارات القبور في
نساء ابو هريره رضي الله عنه روايت ايدر كه تحقيق رسول اكرم عليه السلام زيارت قبوره ايدن عورتلره لعن ايتدى دير بويوزدن مشلر
يعنى اول عورتلردر كه حقلرنده سورلمش وايراغ اولمش مطرود ومردوددر ديمكدر ولو وجد طريقا في المقبرة ان وقع في قلبه انه محدث
يمشي والقعود على القبر كالمشي ومقابر اره سنده اولنان يول كم احداث ايتدوكنى بيلمك اولديو يولك يوروسى دخى افات رجلندندر
ومقابر اوزرنده اوتورمق دخى يورمك كبيدر ودخول الجنب والحائض والنفساء المسجد افات رجلك برى دخى جنب وحائض
ونفساء نك مسجده كرملريدر ومد الرجل نحو القبلة والمصحف وكتب الشريعة في النوم واليقظة اذا كان في حذائها دون احدهما
والفوق برى دخى قبله جانبنه ومصحف وكتب شريعت جانبلرينه نوم يقظه حالنده مذكوراتك قرشو ايافى اوزاتمقدر لكن
اوزنده اكرچه برى ... طرفنده برند وياخود فوقنده بر بوكسك يرده اولوب برابرنده اولميجق ضرر يوقدر ووضعهما عليهما ودخى نجس
ومعرب احديهما اولوجبوا انا بغير ذنب وحق ونفاره ذنب ... عناده وكذلك ايافلر اخر برينى باصوب وياخود انسا...
وحيوانى ... سزدبمه ايله ضرب ايتمسيدر كه افات رجلندندر ديو اونك ذنب ... اولمق ايله اول ايچون ضرب
حق واوچوين بغير حق اهلاك ايتدن اجتناب ايتمسو لازمدر ويجتنب كل الاجتناب عن حق الحيوان فان الفقهاء قالوا الله اشد ... وكذا
نرى انه لم يتخلص في الدنيا واتلاف ماله حيا واعلام شريعتجيولك باذنى بغير حق وذنب ضرب ايدر ودنياده ايكن استحلال
ايتمز اخرتده هر برى ايچون عذاب متعين در ودخى بو ذمى حق بويله كه دنياده انكله حلال ليتمز سه واهلاك ماله ايافلر افاتنك

Copyright King Saud University

بری دخی کشینك اباغیله دوب یکشینك صاتی غصب ایدوب ضایع واهلاك اتمکدر واتیان الظلمة والامراء زماننا وقضاتنا من غیر
ضرورة وبری ضرورت یوغیکن ظلمه قپوسنه وامرایه وقضاته واروب امداد اتمسیدر که بو منعت واصل اوله بونلر حسا
بهانه ایدرلر میزاج کبی اولوب بونلره تحصیل ایده لم دیو قپو قپو کزدیلر شمدیکی زمانمزده احسان اتمک بهانه ایدنلر الحریص
کالمحروم حدیث صحیحی بویله ایدنلر دیلرنده سزا فلمزلر والکر ایدر دخی نسنه کوستیر مج ابن ماجه مسندندن نقل اولنان احادیث
شریفه دلالت ایدر عن ابن عباس رض مرفوعا ان ناسا من امتی سیتفقهون فی الدین یقرؤن القران یقولون نأتی الامراء
فنصیب من دنیاهم ونعتزلهم بعضا ولا یکون ذلك کما لا یجتنی من القتادة الا الشوك کذلك لا یجتنی من قربهم الا قال
ابن صباح یعنی الخطایا عبد الله بن عباس رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر که تحقیق حضرت رسول اکرم علیه السلام
بیوردی امتمدن بر قوم کلور که دعوای علم دین ایدب یعنی احکام دین بلورلر ایکن وقران عظیم الشانی اوقورلر ایکن انلر
بری برینه دریرلر که کلوز ولایت امور ناسه وارهلم وانلر ایله اگرچه بعض مصالح ضروریه معاملهٔ ضروریه ایده لم لکن قلبیمز
انلرك افعال غیر مشروعه لری ایچون بغض ایده رز دیرلر بو حال معیزانی شانلرندن کندیلرنك غیری دوشونکر محال بوقدر یعنی محال اولدوغی
کبی قرب امرادن دخی خطا وعصیاندن غیری برنسنه حاصل اولمز بیورمشلردر حد بو حدیث شریفی امام احمد بن حنبل رحمه سنندن نقل
اولنمشدر عن ابی هریرة رض مرفوعا من بدا جفا ومن تبع الصید ومن اتی ابواب السلطان افتتن وما ازداد عبد من السلطان قربا الا ازداد
من الله تعالی بعدا ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر که بادیه ده ساکن اولانلر کندویه ظلم وتعدی اتمش بونلر جاهل
نقل احکام شرعیه بالمرة قالور ودخی صید ودنیا کاره تابع ومشتغل اولانلر مشغول اولدوغی جهتدن قلبی ذکر حق وطاعت
رب مطلقدن غافل بونلر وغفلت انسانه موجب ندامت وسبب ملامتدر زیرا قرضی الدنیا والاخرة قبیلندن اولور شول کیمسنه که قرب
سلطانه یا امرایه اتصال عقلی ومالی موجب در وبرجیده کم سلطانه قرب اولمز الا درگاه حقدن واول پادشاه پروردگاردن ایراق
اولمسی زیاده اولور بیورمشلردر ت س امام ترمذی وامام نسائی سننلرندن منقول اولنمش حدیث شریفدر عن کعب بن عجرة
رضی الله عنه مرفوعا اعیذك یا کعب بن عجرة من امراء یکونون من بعدی فمن غشی ابوابهم فصدقهم فی کذبهم واعانهم علی ظلمهم فلیس منی
ولست منه ولا یرد علی الحوض ومن غشی ابوابهم اولم یغش فلم یصدقهم فی کذبهم ولم یعنهم علی ظلمهم فهو منی وانا منه وسیرد
علی الحوض کعب بن عجرة رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر حضرت رسول اکرم بکا خطاب بیوردیکه یا کعب بن عجرة بندن صکره اوزرکزه
کلن اشرار شرورندن امین اولاشول کیمسه که انلرك شر وفسادندن حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن حفظ اولنماسن
طلب ایدندر زیرا انلر اجود که قپوسنه واروب کذبلرین تصدیق ایدب ظلملرینه معاون اولانلر بندن دکلدر وبن انلردن
دکلم واول ظلمده اتباع ومتابعت ایدن قیامت کوننده بنم حوضمه کلوب اوزره دخول اتمز وداخل جنت اولمز زیرا سلاطین
جهانه وملوك دورانه مصاحبتی مخاطره اولمغله باعث بلادر که انلره اطاعت ایدرسن دینکه ضرر دنیوی کورسن مخالفت
ایدرسن نفسکه خطر دائمدر سلامت انلری بیلمکدر وشرار امراء وامراء اودکه مغرور اولوب علماء
پیدا اولور وهرکه انلرك قپوسنه کلمیوب وبلا انلرین تصدیق اتمیوب وانلرك ظلم وفسادینه تابع اولمیه انلر بندندر
وبن انلردنم وقیامت کوننده انلر دنم حوضمه کوزوم اوزرینه کلوب شراب کوثردن ایچنلردر دیمکدر پس امرای
علماء انلره سمت صلاح وصوابده اولمسی سبب صلاح ناسدر وفاسد اولملری باعث فساد نظام دیمکدر
عبارتدر ویکره الدخول فی المواضع الشریفة کالمسجد والدار بالرجل الیسری والمواضع الخبیثة کالخلاء والحمام بالیمنی

والسنة

والسنة عکس هذا والخروج عکس الدخول وکشینك مسجد ودار کبی مواضع شریفه کیروب وخلا وحمام کبی
خبیثه کرمسیده مکروهدر سنت اولان مواضع شریفه صاغ ایغیله کیروب وچقدقده عکس اتمسیدر
زیرا چقمق کرمکك عکسیدر ولبس النعل والخف واخراجهما علی هذا والرجل کالید وقد ذکر یعنی پابوج ومست کیوب
چقرمق دخی بو وجه اوزره در که کیمده صاغ اباغندن کیوب چقرمده صول اباغندن چقرمق سنت اولدوغی مبسوط
نسخه سنده مصرحدر والدخول علی الاهل بغتة عند القدوم من السفر وسفردن کلدوکی وقت اکسزدن
اهلی اوزرینه کیرمسی مکروهدر خ م بو حدیث شریف بخاری ایله مسلم صحیحلرندن اتفاق اخراج اولنمشدر عن جابر رض
انه علیه السلام قال لو اذا جئت من سفر فلا تدخل علی اهلك حتی تستحد المغیبة وتمتشط الشعثة وعلیك
بالکیس وفی روایة اذا اطال احدکم الغیبة فلا یطرقن علی اهله لیلا جابر رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق
رسول اکرم بیوردیکه یا جابر سن سفردن کلدوکنده اول وهلهده اهلك اوزرینه کیرمه حتی اهلك
کندویه تزیین ایدوب قوتوغنی یولنه وصاچینی طرانجه توقف ایدوب اکسزدن اوزرینه کیرمه وکوردکدن
صکره طلب ولد ایچون قربان ایله وجابر بو روایت اخرده سفر حینه ایله اهلندن غیبت طویله ایله اولانلر وینه
کلدکده اهلنك اوزرینه کیجه ایله کیرمسین دیو نهی اتمشلر زیرا کیجه ایچنده کلنی خائن سنده واهلنه کیرمك
مکروهدر وسفردن کلدکده اهل وعیالنه بوش کیسه کوسترمک غایتده دیسنی الکدر قادر اولدوغی قدر برنسنه هدیه الهه
بیب ودخی بیلانا کیده ونونده نجه احتمال ضرر واردر شاید خائنونده اوضاع قبیحه ایله بغض وطلاق سبب اولور کلدکده
عبارتدر اولاسی اول سلامتدر کلمهٔ خیر ابن ارسال ایلیه کتاب المعاملاتده مصرحدر وتخطی رقاب الناس فی المسجد
نائم یرقی الصفوف فلا قول فرجة وآفات رجلك اوکنده صفوف مسجدده فرجه یوغیکن صفوفی یاررب خلقی
بونلرین بصراق اوله صف بجمسی دخی مکروهدر کراهت اولدوغنه دلیل ت مج ترمذی وابن ماجه صحیحلرندن
اخراج اولنمشدر عن معاذ بن جبل رض وانس مرفوعا من تخطی رقاب الناس یوم الجمعة اتخذ جسرا الی جهنم معاذ بن
جبل رضی الله عنه وانس بن مالك رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدرلر که جمعه کونی ناسك رقابلرینی اوزرینه
بصدو ناسك بیونلرینی اتلسه تحقیق اول کیمسنه قیامت کوننده جهنمه جسر قلنور که یا جهنم کیرو سندن ناره یرود
وعبور ایلینلر یعنی اهل جهنم جسر ایلمیو بیورمشلردر اول کیمسنك عملنه مثل جزا دی بوکار اهل ناری عقل اولان
اختیار ایلمز سبب تفریقه قلوب اولان نسنه مرغوب ومقبول دکلدر دیمکه اشارت بیورمشلردر واما المعاصی
العلمیة فالقعود عن الجمعة والجماعات والتعلم والتعلیم والحج والجهاد الفریضین والدعوة التی لیس فیها
منکر فان الاجابة واجبة عند البعض سنة مؤکدة عند البعض واباق افتنك بری دخی کشینك جمعه وجماعتدن
وتعلم وتعلیمدن وحج وجهاددن اغماض عین ایدوب اوتورمسیدر وبری دخی منکر الوده اولمیان دعوته اجابت
اتممسیدر که دعوته اجابت علمانك بعضی قتنده واجبدر وبعضلر قتنده سنت مؤکده اولمغله انی اسانی واجب مو
خ م بو حدیث شریف کلز ارصدقت کلی ولا اخبار لك بخاری ومسلم اتفاق اندکلری سنن صحیحلرندن اخراج اولنمشدر
عن ابی هریرة رض مرفوعا شر الطعام طعام الولیمة یدعی الیها الاغنیاء ویترك المساکین ابو هریره رضی الله مرفوعا روایت
ایدر رسول اکرم علیه السلام امت خطابا بیوردیکه شر اولان طعام اولدر که محتاج اولان فقرایی منع ایدرلر هر قنده

Copyright King Saud University

برلوت صاحبی شبعا واربه هزار منتلر ایلدی دعوت ایدرلر بو ولیمهٔ عروسه طعامی اولمغه باعث بودر که اکا اغنیای
دعوت ایدرلر فقرای ومساکین اراقده باقه بورلر انک طعاملری شرلو طعامدر زیرا اولو ولیمه دیو سرور وشادلق وقتنده
اندکلری طعامدر تزوج کوننده اولسون وسنت دوکنده اولسون وغیر شادلقده اولسون استعمال لفظ ولیمه تزویج وقتنده اید
کلری طعامه درلر ولیمه جمعی ولایم کلور بین العرب طعام عروسه ولیمه وختان دعوتنه اعذار ولادت دعوتنه عقیقه قدوم مسافر
اندکلری دعوته نقیعه احداث بنا ایچون وکیره معصیت ایچون یعنی وقتنده اولان دعوته وضیمه درلر وشول طعام که غیر سبب اولور
ماءدبه درلر یعنی دیمک اولور کم فی برکز دعوت اولنسه کز نکاح ضیافتنه اجابت ایده وب وارسن دیمکدر ومن لم یات الدعوة فقد
عصی الله ورسوله وشول کمسنه کم دعوته اجابت اتمیه تحقیق او کمسنه الله تعالیه ورسولنه عاصی اولور دیمکدر بوکا وجوب اجابتده
نص صریح عد اندی دعوت اولان یره اجتناب واجب دکلدر م د مسلم سننکده وابوداود مراسلنده نقل اولنمشدر عن عبد الله
عمر مرفوعا اذا دعا احدکم اخاه فلیجب عرسا کان او غیره عبد الله بن عمر رضی الله عنهما دن مرفوعا روایت اولندی که رسول اکرم علیه
وسلم حضرتلرندن روایت ایدر دکه قچنکه سزدن برکز نکاح ضیافتنه ویا غیریه دعوت اولنسه کز اجابت ایده وکا وارسون دیمکدر دوفی
روایة لم وبر روایة افراده ابو منصور ودیلمی دن بو عبارت ایله منقولدر و روایة اولنمشدر اذا دعا احدکم اخاه الی کراع
فاجیبوا یعنی قچن سزدن برکزی اخ مسلمی برقیون ویا بزکی ایاغی پاچاسنه بیله دعوت اولنسه کز اجابت ایلکز قلیل اولدوغیچون
تقدیر حقیر تحقیر اتمیوب وارهسز وبعضلر قوتنه کراع دیدکلری حرمین مابیننکده بومکاندر اکا کراع الغمیم درلر اول محله دخی
دعوت ایدرلرسه دعوته اجابت کوسترین دیمکدر لکن بو سوزی جمهور علما قتنده مقبول دکلدر خ م بونده
شریف بخاری ومسلم قتنده اتفاقاسنی صحیحلرندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضی ان رسول الله علیه السلام قال حق المسلم علی
المسلم خمس رد السلام وعیادة المریض واتباع الجنازة واجابة الدعوة وتشمیت العاطس ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر تحقیق رسول
اکرم علیه وسلم بویوردیکه خصال خمسه دخی هر مسلمک مسلم اخوندنه بش حقی واردر انلر بریسی جماعته سلام ویرسه ایکنجی بری دخی
سلام ایله کفایتده اکنجی خسته لرنک زیارتنده واردیق وحالی وخاطرین صورمقدر اوچنجی فوت اولوب انک جنازه سنه وارق و
نمازین قلمقدر دوکوردنجی اوبخشیله کیدر دیسه دخی افضلدر درده دخی نکاح ضیافتنده وغیر طعامه دعوت ایدرلرسه قبول ایده
وارمقدر زیرا ولیمهٔ عروسه غیریسنه دعوت اولنورسه اجابت مندوبدر بشنجی اغسرده الحمد لله دیسه اکا یرحمک الله دیمکدر
بو سنتدر لکن سنت واجب اولدیغنه خطفا ولنمق جایزدر د بو حدیث شریف ابوداود سننده اخراج اولنمشدر عن عبد الله
بن عمر رضی عنهما مرفوعا من دعی فلم یجب فقد عصی الله ورسوله ومن دخل علی غیر دعوة دخل سارقا وخرج مغیرا عبد الله بن عمر رضی عنه
مرفوعا روایت ایدر شول کمسنه که دعوت اولنه قبول اتمیه اول شخص الله تعالی حضرتنه ورسولنه عاصی اولور وهر اول کمسنه که
دعوتسز اولنمین برکمسنه نک مجلسنه ویا ضیافتنه واره خرسز کبی کروب یغماجی کبی مضطرب ویریشان چقر چونکه انکر تخفیف و
اهلنک اذیتیله ودعوتسیز کیده دیمکدر فی عبادته کما وان علم ان ثمة لعبا او غنا ونحوهما من المنکرات لایجوز الذهاب مطلقا وان لم یعلم ووجد
ثمة فان لم یقدر علی تغییره وکان مقتدی یجب ان یخرج ولا یقعد مطلقا ایضا واکر برکمسه دکوننه دعوت اولنسه انده غنا و
لهو منکرات اولدیغی بیلن کمسنه نه بارمدر که اجابت اتمیه اکر مقدم بلیوب اجابت ایدسه کوره ظهور ایدرسه یجب مقتدا اولوب منعه
قادر ایسه منع ایده زیرا اولنهی عن المنکردر واکر منعه قادر دکل ایسه اکر غنا ولعب ایله اوزرینه ایسه اوتورمیه حضور جایز دکلدر
زیرا استماع لهو حرامدر ودعوته اجابت خود سنتدر وحرامدن امتناع سنت شریفه اتباعدن اولیدر واکر ایمک اوده ایسه اولمنسه

اکر مقتدی

اکر مقتدای ناسدن اولورسه بخته اوتوریه وتوبرسه مطلقا جایز دکلدر زیرا اولدیننه شنک ویردسیلی اولورت وادیننه باب معصیته
کشاده قلور فان لم یکن مقتدی فان کان علی المائدة او علی مرأی منه لایقعد والا فلا باس بالقعود والاکل واکر مقتدای ناسدن
دکل ایسه ومنکرات کورینور یرده اولمجق اوتوروب طعامی یرسه اندن لازم کلور زیرا حضور اولمغله طعامدن یمک لازم
کلدی پس اول تتبیع جنازه کبی اولدیغی زیرا انکل نیاحه اولمغله انک نمازینی قلمق واجب کوندوری کتمن ترک اولمز طعامده دخی
یمک اولورسه غیری پرنسه لکلمز وان کان الداعی فاسقا معلنا یجوز ان لایجب ثم الاجابة تحقق بالدخول والقعود فان لم یاکل فلا
باس به واکر اجابت دعوت محلنه واروب اوتورمغله محقق اولمغین عدم اکلده دخی باس یوقدر لکن والافضل ان یاکل
لوکان غیر صایم کذا فی الخلاصة افضل اولان بودر که اکر صایم اولمزسه اول طعامدن یسون اولیدر کذلک خلاصه ده دخی بویله ذکر
اولنمشدر صایم اولمدیغیله اکلی افضلدر والقعود عن الامر بالمعروف والنهی عن المنکر واعانة المظلوم والنهی فی حاجة العام
وغسل المیت ودفنه وانقاذ انسان اومال بصدد الهلاک بالسقوط والغرق او الحرق اونحوها القادر من غیر ضرر للتعیین
اما لعدم غیره اولعدم قدرته اولاهماله وعدم مبالاته لدینه وبری دخی دین نفتک امر بالمعروف ونهی منکر اتمکدن تعدی یعنی
یعنی اعانته قادر ایکن وصدد هلاکده اولان انسانی یاخود مالنی خلاص قادر ایکن اتمیوب اول انسانی بروکسک یردن دوشمکله یاخود
غرق اولق ویااتش یاانسانه هلاک اولسیدر دخی بونک امثالی شیلرک تحصلنه کوچی یتزکن اتمسیدیو مظلوم اولانه سعی
لکن بوضرورسز اولوب قدرتی وار ایکن اول عاجزه یاردم ایدوب تهلکه دن قورتیمیوب ومیتی غسل ودفنه قادرکن بو لیوب ویونیو
سده مبالاتسزلک ایله قبلیله اولمغله امور مذکوره دن هر برینی حصوله متعین اولانلر کنه هر برندن قعود واعراض حین التمسیدر واما النهی
ترحم والعیادة والزیارة والتهنیة والتعزیة فمن السنن المستحبة واما افات ترحمله بری دخی صله رحم دن وحسن خلق صورت وادبقدن
ودوستلرک ولادی اولدقده ویاخیره نایل اولدقلرنده قوتلو ومبارک اولسون دیمک ایچون زیارت اتمک ومصیبت واقع اولدقده
تسلی ویچون سوزلر دیمکدن قعود واجتناب اتمسیدر بو محلده سنن مستحبه دن اولمغله ترک ایدن افتلرندن عد اولنمشدر ومنها
نفور الاجیر عن خدمة المستاجر والمملوک عن خدمة المالک والزوجة عن خدمة داخل البیت والولد عن خدمة الوالدین والرعیة
عن امر الوالی مما لیس بمعصیة الابعث دوافات ترحمک اجیرک خدمت مستاجردن بلاعذر اشندن کسل اتمسیدر تکلم روایتده
ابراهیم ادهم رحمة الله اخرینه دکین اجرته اوراق بجرمش واجرتنی وردکلرنده الذاوب نظر ایدرمش بنده انقد ووسعی منکور ایده
دیو صاحب ذرعک مرادی اوزره خدمتنده اصحابنده دیمشکر فور قوم بو اجرت بکا حلال دکلدر دیو ترک ایدرمش بو مقوله حرفنده
علاقه اولنمز افذ اجرت المزایمش زیرا انلرک قتنده هر عمله حضور صلاة الله ایچون مستاجرلک ایشنده صاحبی راضی اولمق شرط
وعبدک خدمتی مالکنه وزوجه نک داخل بیت خدمتنه و ولدک والدین خدمتلرندن ورعیتک امر مشروع والینک برعذر قعود و
اجتناب اتمسیدر زیرا حق جل وعلا ایقلری خلق ایلدکی تاکه اولر دین ودنیا امورین تحصیلنده انلر ایله استعانت ایده وذکر اولنان
خدمتلر کافر اولمیوب تحمل امکن تشکرین اتمش اولوب پس امدکی کورکده انلر ایله طریق حرام تحمیور پس امدکی ایقلرک افاتی جوق جمله
احترازه اتمک حق جل وعلی میسر ایده **نوع ثالث** یعنی اوچنجی نوع علی طقوزنجی اصنافنده الصنف التاسع فی افات البدن غیر مختص بعضو
معین مما ذکرو هذه کثیرة جدا طقوزنجی صنف اعضاء انسانیه دن برعضوه مختص اولمیوب مجموع بدنه منسوب اولان افات کثیره
بیانندهدر جدا فاطعه دیمکدر منها الرقص وهو الحرکة الموزونة والاضطراب وهو غیر الموزونة فکل من لعب غیر مستثنی وافات بوفنده
بری برکنده رقص واضطراب اتمسیدر کم اول حرکت موزونه اتمسیدر و ایکنجی حرکت غیر موزونه اتمسیدر عبارتدر ورقص اضطرابده

عوبری حضرت رسول اکرم علیه السلام هر لعب حرامدر بیوردقلرینک عمومنه داخل اولوب اما اویون حرام دکلدر
برکیشی اتیله اویون اوکرتمک واوفالق وعورتیله اویناشمق بونلردن غیریسی حرامدر پس رقصک حرمتی اجماعلا اولدوغی مقرردر
امام اعظم ابو حنیفه ومالکیه وشافعیه وسائر مسلمین قتلرنده مهر رقص دوران قبل الرجوع مصاحب اولسه یوم اخرته اعمی حشر اولور
دیلی ولده وبحیون ابو موسی اشعری رحمة الله روایت ایلدیلر ودخی کتب معتبره دن تاتارخانیه وذخیره ده رقص وسماع کبیره ایدوکی
تصریح اتمشلردر بو بابده یازلمشدر وامام محبوبی رقص اولنان حصیره وارض اوزره نماز قلمق جائز دکلدر دیدی واول اطباعی قروب
دوکیجه دیدوکی اصول فقهده بزدویه ومنیة المصلینک شرح کبیرنده الکالده مصرحدر مسئله رقص حرمته مفتی زمانا فتوی
ویردکده نفسکوره جهال متصوفه نک مقتدالرندن بری جامعده کورسیه چقوب على ملأ الناس رقص حلالدر دیو کلمسنی بر دبزبوره
فقی شهد دیدوکی کلمتک ابدیکیده دن مشایخ سالفه دن صادر اولمشدر رحلالدر دیسه نزلازم کلور الجواب اول مجلسده اولان
اهل اسلامه لازمدر که اول ضال ومضل اولان دجال اشدی کورسیدن نقوب جامعدن چقاره لر حاکم الوقت اولنه کوکی زکو … سودردو
زیرا بوله کشیلر سبب اولورلر شرعا … ایلرلر … حلال اعتقاد ایدوب ذکر عبادت بیلورلر دخی بدعت وضلالت اولدیغی معتقد
اولوب قائل اولدوکی ابو ردینه نک حفظی املاحی حقوق عبادک دنیا اموریتک حفظی اصلاحی مقدمدر ویدخل فیهما ما یفعله
بعض الصوفیة فی زماننا هذا هو اشد من کل ما عداه منهما لانهم یفعلونه على اعتقاد العبادة فیخاف علیهم الکفر قال الامام ابو الوفاء
بن عقیل رحمه قد نص القران على النهی عن الرقص فقال الله تعالى ولا تمش فی الارض مرحا وزمانمز صوفیلری کبی هر برنی عبادت اعتقاد ایله
حرام اولسه نک تحتنه داخل لکن بنده عبادت ایدنلر ایچون خشیت کفر واردر کبار مالکیه دن امام ابو الوفا علی الحمد رب الوقت جلت عظمته
قرآنده متکبر ومختال اولنلری سوره بنی اسرائیلده وسوره لقمانده منکرا رذم ایدوب بیوردیکم بیوردی که کبر وفخر ایله یوریمه یعنی متکبرلر
یوردنلری کبی مرح ایتمه وفرح ایله یوریمه دنلری بیورمشدر … ذم المختال والرقص اشد المرح والبطر رقص ایسه ذم المتکبرین فی … ابتاع
اشندیدر دیو بیوربدر دامدکی یوریمه براوزرینه لعب ایچون صالنمه جاهلار کبی تحقیق حق جل وعلا سوزینه صالنجی متکبرلری دیکلن عبارتدن
قال الطرطوشی رحمه حین سئل عن مذهب الصوفیة اما الرقص والتواجد فاول من احدثه اصحاب السامری لما اتخذ لهم عجلا جسدا له خوار
قاموا یرقصون علیه ویتواجدون فهو دین الکفار وعباد العجل وکذا فی علی … مالکیه دن امام طرطوشی رحمه الله دیدی موسی علیه السلام … انلر
قالهم هرون من قبل ایتنک تفسیرنده استفسار ایتدیلر که بزدن صوفیه نک برادیجمع اولوب واظهار وجد وعشق ایدوب رقص و
دوران ایتملرینه وجد کلور عقل زائل اولور دوشرلر اول رقص حلالیمیدر انلر ایله اوتورمق جائزمیدر دیو صوردیلر اولدخی جواب
جواب وردیکه اول صوفیه طائفه سنک مذهبی بطال الجهل وجاهل القلیدر اوزرنه قلندر انما رقص اودنق یعنی دونمک وجد اظهار
ایدوب عقل کیدوب دوشمک اول سامری جماعتی بوزاغو طابیجق اتدیلر انلرک تصنیفدر انلرک عادتی قالدی اول بوزاغو … ایدی
وانک بوزرسنده وجده کلوب سماع ایدوب دونرلردی پس بونسنه کفار عادتیدر وبوزاغویه عبادتدر مسلمان اولانه کسنه بودر
انلر ایله قارشوب مصاحب اوله دیو بیوردی سراج الملوکده بکری الیکنجی بابنده مذکوردر بو فقیرده اولان نسخه یدی یوز …
تاریخنده … علما عرض ایدر صوفیلره دخل ایدرلر دیوب ظن ولیم بلکه کلام سلفدنی کبی علما انلر داما انلری شدید … صوفیلر
زماننده اولسه نه تشدید وتعذیب اولنداید حتی بعضلرین ضعفا برذمه … اولی الجیفلره تنبیه وطریق اسلامی علا علیه …
ایدنلر ایسی زیرا هر کسنک فعلی معیار شرع علیه اولوب معلوم اولدقدنصکره صفاتنه کوره حکم ورلک موجب شریعت
شریفه ومقتضای سنت منیفه در اما صوفی دینده وسائر عوام زنکنده اونلر اول صفات بلیوب واکلیوب بلکه سلفی نوکلر

دو تقلید

321

دو تقلید ایلدکلرینک قباحتی اصلا بلیوب طرفیلرین احسن طریق ظن ایدوب بدعت شنیعه عبادت دیو ایدرلر قباحتلرینه
توبه دخی اتمزلر لکن شیطانک تسبیکسندر دوشوب کندولری وکندولره تابع اولنلری هلاک اولورلر اما اصرار غایت
شول مدة وارمشدر که اول بدعتک قباحتی بلوب سویلینلره معارضه لر دوشوب نهی منکر ایدنلری تخطیه ایدرلر بو
فقیر وصغیر اهل سنت وجماعت طریقنه غیرت چکوب وصلحاء سلف استقامتنه غبطت ایدوکم بو بابده بوندن غیری دخی
البرهان الاسیلة مسمی اولان کتابمزده دخی تفصیل اوزره بیان اولنمشدر بو زمانده که اهل بدعت ایله قوتلنمشدر شیب دوز
مذهبی اضلال دوشوردلر ومذهبی باطلرینک ترویجنه چالشوردلر نیجه کسنه عقایدینی برباد ایدرلر مع هذا انلری
غیری اوتنز آکاه اولملری ایچون بیان اولنمشدر وتعاونوا على البر والتقوى امرینه امتثال کوسترلمشدر تا که بیلنلر اصرار …
سالکمز حق اوزره اولوب ادنا العم حقاد نمد علماء عظام یا نجد بولکی قطمیر مثابه سنده قدم بصدرون وما توفیقی الا بالله
علیه توکلت والیه انیب پس امدی نقصانلری کندولره اعلام اتمکدن وهواسی یا نبی یا صوب اتقتدین مقصود شرعا بونه
واجب اولنی اقامت اتمکدر تا که بو واجب ترک ایدنلک عقوبتی الله تعالى ورسول الله خبر وردوکی عقوبتدن خلاص بوله و
رحمتی انلرک توبه لرینه وهدایتلرینه سبب اوله وبونلره توبه نصوح وکندو رضاسنه موافق علم عمل میسر قیلا بس صلاح ادنا
وبندسی کبایردن مجتنب اولدوغندن غیری حسنلتی سیئاتنه غالب اولوب اصلا کبیره اولنه ارتکاب ایتمیه وصغایردن
برینه اصرار اوزره اولمیه رقص ودوران خود اکبر کبایردندر اجتناب ایدلر وقال فی التاتارخانیة الرقص فی السماع لا یجوز
تاتارخانیه ده ایدر شعار واذکار استماع حینکده جائز دکلدر وفی الذخیرة انه کبیرة وذخیره وبرهانیه ده کبیره عد اتمشدر و
قال الامام البزازی رحمه فی فتاواه قال القرطبی ان هذا الغناء وضرب القضیب والرقص حرام بالاجماع عند مالك وابی حنیفة
والشافعی واحمد فی مواضع من کتابه امام بزازی رحمه الله وامام قرطبی رحمه الله تحقیق غنانک وضرب قضیبک ورقصک …
نک بلا اتفاق المذاهب حرامدر وامام مالك وابو حنیفه قتنده وشافعی واحمد بن حنبل رحمهم الله تعالى بونلرین قتلرنده حرمتی
بالاجماع ملندر دیر مجتهدک قولی بوقدر سید الطائفة احمد النسوی رحمه صرح بحرمته ورایت فتوای شیخ الاسلام جلال الملة
والدین الکیلانی رحمه ان مستحل هذا الرقص کافر وسادات حنفیه نک مشاهرندن امام احمد نسوی رحمه رقصک حرمتی تصریح
ایدوب وانعقاد اجماعدن قطعی الحرمت اولمغله شیخ الاسلام الدین کیلانی علیه الرحمه رقصی استحلال ایدنلرک کفرینه فتوی ویروب
کافر اولورلر دیمشدر ولما علم ان حرمته بالاجماع لزم ان یکفر مستحله نکم رقص وغنانک حرمتی اجماعی اولدوغندن جلال الدین
کافر اولورلر دیمشدر رحمه مسئله حرمتی اجتهادیه اولنک مستحلی کافر اولمیحق رقص حلالدر دین طائفه متصوفه تکفیر ایدنلر
وجه تکفیر ایدرلر الجواب یعنی اجماع وارددر دیو تکفیر ایدرلر هیچ بر مجتهد رقص حلالدر دیمدی واول رقصه شهدی صوفیلر
بدر لوهیچ برمسلمان آکا عبادتدر دیمز بلکه بالاجماع بدعت وضلالتدر کفریه تنبیه دردر بلکه اجماعا حرمتی لازم او
لدوغندن مستحلی کافر اولور وللشیخ الزمخشری فی کشافه رحمه الله کلمات فیهم یقوم بها علیهم الطامة ولصاحب النهایة و
الامام المحبوبی ایضا اشد من ذلك انتهى وزمخشری کشافده رقص ودوره مرتکب اولنلره عظیم بلا ودخت چکوب دیمشدر
وصاحب النهایة امام محبوبی علیه الرحمه طائفه ارقاص حقلرنده فوق الغایه تشدید ایتدکلری فتاوای بزازیده ذکر
اولنمشدر انتهى قلت من له انصاف ودیانة واستقامة طبع اذا رای رقص صوفیة فی زماننا فی المساجد والدعوة
بالحان ونغمات یختلطا بهم المرد واهل الهوى والقوی من جهال العوام والمتبت عند الطعام لا یعرفون الطهارة والقرآن و

والحلال والحرام بس انصاف ودیانت اولوب واستقامت طبعدن حصه سی اولان بجنکر زمانمزده صوفیلر مساجد ومعابدده
صوفیانه تغنی وساز ومقام شناس ذکرلو جمع ایدوب نغمات والحان ایله واهل هوا وبتدعه ونازه اوغلانلرک افتلاطیله
رقص ودور وتواجد وهای هوی فریادلرینی فسق فسق ایدکن ابیات اشعارده انلکری تغنیلرکی نغنی ایتمکلا الا الله
چاغوررلر بر مقدار زمانه نصکره ایاق اوزره قلقادلر الا الله ایا قدقول فولری بر قلغنی قلغنی ده ذکرلو دخی ابدهر
دیو کلمه توحیدی بر وجهله تغییر ایدرلرکه اشیتلکسنده بکلرین اکلامیزوارلرنده بر بالس یونلره وعدن ابیات واشعار الله تغنی ایدرلرکه
وقتده صوفیلرک هو یوری بر طرفدن بر وجهله هایقررلرکه میخانه ده وصوفلرده چاغرش سرخوش اولمو تیجه چاغورنلر
ومال وکرم بو مجلسلرده اولنده وعظ نغنیر ایدوب اوینماغرو قلوغی فوشیق اکبر الکبائردر بلکه طهارت وفرائض وواجبات
وحلال حرام نه در بیلمزلر اکر انلره دینلسه کم کلا علمادن فرائض وواجبات وسنن ومستحباته اوکرهنک دخی اقامت ایلمک عمل ایلمک
ومکروهات محرمتدن اوکرهنک دخی اندن احتراز ایلمک تا که رسول اللهک خلفاسندن اولاسز دینلسه انلر بو امری قبول
ایتیوب مقابله سنده بغض وعداوت اظهار ایدوب مرید نا امید لرینه دیرلرکه اول مسکین ظاهرده قالمشدر علم ظاهر
صاحبنده حرام اولان ارباب علم باطنده حلال اولدیغی وار ایدیلک وحالاتک مدعی وکیمی شاهد وکیمی مباحی وکیمی زاهد بادداولور
تغییر الشکل لاجل الاکل ایدرلر کلوب بو اصلا بحرمانه جامع اولوب نیجه امثالی کفرینه سبب اولور شرعی بیلمین مسلمانلره اول
حلال اعتقاد ذکر وعبادت بیلورلر دخی بدعت وضلالت اوزره اولدقلری العیاذ بالله تعالی بل لا یعرفون الایمان والاسلام انهم زنادقه وزندیق
ونهایت نبذ نماق الجمیر نقلوب کلام الله تعالی ویغیرون ذکرانه ثم یتلفظون بالفاظ مهمله وهذیانات کثیره مثل های وهوی وهیا ونحوه
بالجملة هؤلاء اتخذوا دینهم لهوا ولعبا وان لم یکن ممارسته بالفقه وعلم تفصیل بحالهم فاولی للقضاة والحکام حین یعرفون
هذا ویشاهدون ولا ینکرون ولا یغیرون مع قدرتهم علیهم بل یخافون منهم ویلحقون الزهادة بلکه شرائط ایمان واسلامی بیلمزلر بهایم
سفولیسی عوام اوشوب تکبیر ایتدر صداقات کلسون دیو نکیر فوروب هنکام کیبی لک شرطی اولان های وهوی اتدرن جمعیت وعاد
معاش ورکن انتفاسی قلوب نیجه لرینی اوجروب تغییر الشکل لاجل الاکل ایدرلر کلوب ذکر وتوحیده بدر رله های هوی الله فساد ابدانلر
فریادلرینی خلق کوروب اشتدکده فوق ممارستی وغیره لهو لعب دینی اتخاذ ایتمشلردر دیو طعن ومواعنه ایتوب استهکاف ایده وایتا
ناسلرینی استقباح واستنکار ایتمک مقرردر واحوال مذکوره مشاهده ایدوب تغییر ایدن قادرلر لکن امتبوب بلکه اهل مناصب
همت اوبوب ومنصبلرینه بجهت معاونت مدید حالی وحافظ لرید رطق ایدو ومن یورلرد دعا التماس ایدن اهل منصب وحکام ایجون
خوفه ایلوه ویل وعذاب شدید واردر دنیاده دخی الملک شوللرمانده منصب قادر دکلدر اول الفاسقک بو مجر مکروهات
ارتکاب ایتمکلو ساتره همت منصب قادر دکلدرد زیرا فاسق کتاب وسنت ایله عمل ایتمیوب هوا اسیله عمل ایدر دیدکلرینک وجه بودر
الله تعالی ورسول الله فاسقه خیر نافع اولان نسنه لرک ایتمسنی امر ایدرلر لکن وکند ویه شرر وضرر اولان نسنه لری ایتمکی منع ایدرلر
لکن فاسق الله تعالی یه ورسولنه عاصی اولوب ده شیطانه کرکند ویه ضرار وشرر اولان نسنه لرک ایتمسنی امر ایدرکن کند ویه خیر
ونافع اولان نسنه لرک ایتمسنی منع ایدرکن تابع اولور اولسه فاسقک بو عملی عقله مخالف اولدیغیچون وهوا اسیله عمل ایتمک دخی
عقله مخالف اولدیغیچون فاسق دینلدی زیرا سماع ودور ودور رقص وتواجد ذوق ومغنی بو ایتسنلک مجلسی باطلدر فوق
عظیم واما دیث شریفده منهی اولان نغنی هوا اسندندر وبو معنالر فسق فجوردر بونلردن حاصل اولان وجد وذوق
نفسانیدر غیر نحوسدر شیطان رجیم بو مسئله اهل تحصیلدن چوق کمسنه تلبیس ایلمشیدر زیاده تفصیل طالب اولان

دیلر

دیلر لازم ادر نوکتابه نظر ایلسون نتکم کشف المحجوب دیلو کتابده ذکر شیخ ابا العباس شقانی علیه الرحمه ایدر بن ذکر مجلسنده کوردم
شیطانلر عریان قلقشور ودونلرین اوزرینه اوفور دیرلر انلرک اوفوردسندن ویدن نفسلرندن وجدلو دیر دوشیر اوغلولرین کورد
سر خوشلرکبی چاغرشور لر پس بونلر فی الحقیقه شیطان فعلیدر مجرای خود بوانلرانشیدر اهل التهت ماشا بو اصل فعللرولی
والحمد لو قدر صوفیه غایتله چوق قدر جمله ن زیاده دین اسلامک هدمنه سعی ایلیوب چوق خلقی دینندن قید دوشوب الحاد ووجد دن
وجود قولاجیندن اولنلردر شیطانک درلو درلو صنعتن الدالنلر شیطانک ایسه انسانلردن مطلبی سی عقیده سندن ضلورده مکدر
لاجوم عاقل کمسنه لر فوط حماقتلرندن وشدت ضلالتلرندن حیران قالوب نراللرنده قوت وارکن فعللرندن دفع ودفع ایده لر علماسوزلرین نقض
حمل ایده دیرونه قباحتلرین الکلیوب بلو دیلرکه کناهلرندن توبه واستغفار ایدوب فراغت ایده لر ووجه خبرنده دنیا محنتندن اونوری
بوموزنده فاملک لو در نعوذ بالله تعالی انهم الذکر قیاما وقعودا وعلی جنوبهم جائز اذا کان بادب وسکون اعضاء بلا لحن ولا تغنی
ذکر مرادیدن کمسنه یه لازم اولان اولدر که نمازده اوتوردوغی کبی با خود مربع طهارت کامل ایله قبله قرشو اوتوره ویا خود قیا حالنده جنبی
اوزرنده استناد وانکا حالنده کوزلرین قیایوب ذکر ایده مجلسی سلطانه تفکر ایدوب کمال ادب سکون اعضا ایله لحن وتغنی ایتمکسزین الله تعالی
حضرتنی ذکر ایتمک نیکو کجکدر واما تحریک الراس فقطرمند وسوء تحقیقا لمعنی النفی والاثبات فی لا اله الا الله فالظن الغالب
جوازه بل استحبابه اذا کان مع النیة الصالحة فیخرج عن حد العبث واللعب فیکون فعلا دالا علی التوحید مقارنا للقول الدال علیه فیکون
کلمتین واما توحید ایدرکن نفی اثبات معناسی تحقیق ایچون باشنی صاغ وصول طرف تحریک ایتمک متعلق اکرچه روایت یوقدر
لکن نیت خالصه مقرون اولیجق لهو ولعب حدندن خارج اولمسیله جوازی بلکه استحبابه ظن غالبدر اولا الفعل ایدر ایدوب کوبدن کندن
باشنک قالدیرارق چکوب تا باشنی اوموزلرینه برابر اولد اندن صکره اله لفظنی صاغ اوموزینه اندن صکره الا الله لفظنی زیاده چکوب
کوکسنک صول جانبنده اولان نیجه ایمانه بر وجهله ضرب ایده که نفسنک حیاتنه قلبده واصل اوله توحید شریفه هم قول ایله وهم فعل ایله
ایدوب فعل ایله اولمغین هر کلمه شریفه سی ایکی کلمه مقامنده اولوب اجر مضاعف اولور واصل رفع المسبحة فی الصلوة عند اشهد ان لا اله الا الله
وقد روی فی الصحاح عن النبی صلی الله علیه وسلم مع ان الصلوة موضع سکوت ووقار حتی کره فیها الالتفات لکن هرکاه محل سکون وقار
لکن تشهدده اشهد ان لا اله الا الله دیدکده قعده اولیده واخرده التحیات اوقودکن شهادتین لفظنده صاغ الکنک شهادت پرمغین قالدیرد
توحیده اشارت ودلالت مسبحه رفع ایتمکه حدیث شریف وارد اولمغین الا قیاس تحریک مزبوره وجه مشروع اوزره روایت اولنمشدر
اما صاحب فتوای خلاصه ده وسائر معتبراتده برمغین قالدرمق یکدر دیمشلر زیرا نمازک ادبی وضع سکون اوزره اولمقدر دیمشلر ومشایخ
جمع کثیرینی اشارت ایچون ایتمق لومیته لفقیده دخی کراهتین تصریح ایتمشدر زیرا انجمن مثل اولان رواهند تنبیه اولمق ایچون واما امام ابو یوسف
رحمه الله ذکر ایدوکه اوزره اکر مصلی خنصر وبنصری صرجر بو مغنی باشنده کی برمغین عقد ایلیوب وسطاو ابهامی تحلیق ایلرو سبابه ایله
خرتشهدا خرنده اشارت ایدر توحیده اشارت ودلالت ایدر فعلی قولی مشغول اولمق تا باسند ددرامام محمد اولا مقدم ذکر اولنمشدر ومنها
کشف العورة عند غیره الا بعذر فی زمان یسیر والتخلی والاستنجاء والتداوی بقدر الحاجة وافات مرقومه دن بری دخی کنسنه یا
نده کشف عورت ایتمسیدرکه افات عنده تفصیلی مرور ایتمشدر واستنجاده وتخلی وحلق عانه وزمان یسیرده اختلال وقدر حاجتله
تداوی کبی عذر ایله عذر لردن بری بو ممکن خلوتده ایکن دخی کشف عورت ایتمسی افات مرقومه دندر ومنها لبس الحریر والذهب
والفضة سوی اربع اصابع للذکر بالغا وصبیا غیر ان الاثم فی الصبی یکون علی الملبس وافات مرقومه دن بری دخی تابالغ صبیان
حریری درت برمق مقدارندن زیاده سینجق ابریشم قفتان یا خود التونلی وکوموشلی وسوملی اثواب کیمسیدر اکرچه الدر لکن دینسه

حلال در ارکک معصوم اولدوغی کبی حرامدر انک کناهی کیدیران اوزرینه اولور والذی لحمته حریر فهی حکم الخالص الا فی الحرب
وارشیمی ابریشم اولان اسباب هم حریر حکمنده اولوب اول حرامدر الا کفار ایله مقاتله حیننده جائزدر لکن انده دخی علما اختلاف
ایلدیلر امام اعظم رحمه الله دخی جائزدر دیدیلر اما امامین قتنده حریده جائز دکلدر واما القعود والاضطجاع علیه وتوسده فیجوز
عند الامام خلافا لهما وانما ابریشمدن مقعد ایدوب اوزرینه اوتورمق ویاخود یصدق ایدوب طیانمق وابریشمدن فالجه دوشمک
نسنه بوقدر امام اعظم قتنده لا باسدر جائزدر امامین قتلرنده مکروهدر ویکره ان یلبس الرجال الثیاب المصبوغة بالعصفر
او الزعفران او الورس وارادمز عصفور ایله قرمزی بویانمش ویاخود زعفران ایله صاری بویانمش ویاخود ورس
ایله که یمنده بتر صاری اوتدر بونلر ایله بویانمش اثواب کیمک ارلره تحریما مکروهدر ولا باس بتحلیة المنطقة وحمایل
السیف بالفضة ویکره بالذهب وارادمز کمشدن اولان قتق وقلیچ حمائلک کمشدن اولمسی لا باسدر التوندن اولمق مکروهدر
ویکره الحرقة لمسح العرق والامتخاط ان کانت متقومة لانها دلیل الکبر ودخی دیرن وسمکین سلمک ایچون ابریشم ایله و
غیری ایله منقش مفرمه استعمال ایلمسی دلیل الکبر اولمغله مکروهدر وعند البعض اکر کبر ایچون تقوم اولورسه مکروهدر
والا فلا باسدر ویکره ستر الحیطان باللبود ونحوها للزینة لا للحر او البرد ودخی دیوارلری کیچه وینه بونلره زینت ایچون
پرده چکمک مکروهدر اما اکر اسیدن وصوقدن حفظ ایچون اولورسه لا باسدر ولا باس بان یکون فی بیت الرجل ثیاب
دیباج لا یلبس واوان من الذهب والفضة للتجمل لا للاکل والشرب وکذا فی الخلاصة وبو کتنده اونده اطلس وقطیفه دن توشک
والتون وکمشدن بالطشلر واوانی کیملر ایچون اولیجق لا باسدر ودخی ایچلرنده یملک وایچمک ایچون اولیوب تجمل ایچون
اولیجق دیو لا باسدر صاحب الخلاصه دخی کذلک بویلجه تصریح اولنمشدر واما تطویل الثوب الی ما تحت الکعب فان کان للکبر فمکروه
تحریما والا فتنزیها واما طوبوقدن اشاغی اوزون اثواب کیمک کبردن ناشی ایسه تحریما مکروهدر واکر کبر ایچون اولیوب معتاد
اوزره کیرسه کراهت تنزیهیه در واما لبس الثیاب النفیسة فان لم یکن للکبر والریاء فجائز بل مستحب فی الاعیاد والجمع ونحوهما واما قیمتلو
اثواب کیمک کبر وریادن خالی اولورسه جائزدر بلکه جمعه وبیراملرده وبوکا بکزر کونلرده وعباد ودعوتلرده دخی
کیمسی مستحبدر واما الخشنة والرخیصة فمستحبة فی اکثر الاوقات اذا لم یقصد الریاء واما اکثر اوقاتده عالی وغلیظ اثواب کیمک دخی
کذلک مستحبدر اما ریا اولمیه ودخی کرکدر که کشینک لباس کیدیکی اقرانی وامثالی لباسنه مناسب اوله واقراننک لباسندن بیوک
اشقی اولمیه زیرا اقرانی لباسندن بیوک ویا اشقی اولورسه خلق کیدوب ذم وغیبت ایدرلر سبب اولور رسول اکرم علیه وسلم حضـ
حضرتلری بویوردیلر که کشینک لباسی اعلا وادنی اولمقدن اورته سی بیورمشلردر ودخی کسوه درت قسمدر اول فرضدر اول کسوه
ستر عورت ایچون وصوق دفع ایدر زیرا انسانلر صلوته قادر دکلدر الا ستر عورت ایله واننک تلفنی اسیدن وصوقدن محافظه
دکلدر پس لباسیله اندن دفع محتاجدر اولیجق طعام نفسیله قیاس اولنسه بیلدی اوندن ایکنجی قسمی مستحبدر اول ستر
عورت واحتیاجدن زیاده حق جل وعلی حضرتلرینک ویردوکی نعمتک اثری قولنده کورملکی سوداوغنی ایچون بیاعددر واول
تزین ایچون جمعه وبیرام ایچون ثوب جمیلدر زیرا اصحاب رضی الله عنهم اجمعین ثوب جمیل کیرلردی لکن حضرت عمر رضی الله
عنه عالی اثواب کیمدوکه حکمی ایدی دردنجی قسمی مکروهدر اول کبر ایچون اولانلر ایدر زیرا کبر حرامدر وحرامه وسیله اولان
نسنه دخی حرامدر وحضرت عمر رضی الله عنه تشکر ایچون حق جل وعلی حضرتلری بر قولنه وسعت ویرسه کرکدر که اول کسب ایلدیکی
وسعت ویره یعنی خوش نسنه لر کیه وخوش نسنه لر یه وحضرت رب الاربابه بو طریقیله شکر ایلیه اکر ریا قصدیله اولمز ایسه

ولبس المخیط وستر الرأس بالثیاب المتصل للمحرم والوجه للمحرمة محرم اولان بعض بعضنه متصل اولان ثوب ایله باشنی ستر ایتمک و
اولان یوزینی ستر ایتمک دخی مکروهدر ولبس ثوب الغیر بلا اذنه وغیرک ملکی اولان اثوابی صاحبنک اذنسز کیمک دخی
مکروهدر ومنها مماسة بدن الاجنبیة مطلقا بلا عذر الا الکف والوجه لما تروافات مرقومدن بری کشینک بلا عذر شهوتله
اجنبیه نک بدننه مس ایتمسیدر مطلقا حرامدر الا اکر قوجه قرینک الری یا یوزی ماعداسی واجنبیه نک اذنی مس ایتمسیدر
حکم بوننک تفصیلی بر کوزه مرور ایتمشدر وعورة الغیر مطلقا بلا عذر واعذار شرعیه دن بری یوغکن اجنبیه نک عورتنی مس
ایتمک مطلقا حرامدر والمماسة بشهوة غیر زوجته وامته وشهوتله خاتوننی وجاریه سندن غیریسنک بدننی یاپشمقدر اکثریا
جماعدن کنایه در بو مجموع بدنن افاتندندر ویدخل فی المماسة المضاجعة والمعانقة والتقبیل واسبابه بربریله یاتوب یالکوزین
بری برینک بوینه طولیوب قوجشمق واوپمک دخی یاپشمق داخلدر ومماسة ما تحت السرة الی ما تحت الرکبة بلا حائل من
زوجته وامته الحائضتین والنفساء وخاتونی وجاریه سنک حیضلری ونفاسلری حالنده کوبکلری التندن دیزلری التندوا
اولانی بولونسه بلا حائل یاپشمسی بدن افاتندندر وقال فی الخلاصة تقبیل یدی العالم والسلطان العادل جائز وصله
ذکر اولنمشکه عالم عاملک وسلطان عادلک الرینی اوپمک جائزدر وتکلموا فی تقبیل یدی غیرهما قال بعضهم ان اراده به تعظیم
المسلم لیس بمثاب بر والاولی ان لا یقبل هذا ما تقدم فی الفتاوی وبعضلر قتنده بونلرک غیرینک الینی اوپمک اراده ملک
الی اوپمک بر مسلم اسلام ایچون تعظیم قصد ایله اولسه لا باسدر لکن اولی اولان عدم تقبیلدر نتکم فتاوای تاتارخانیه ده
ذکر بیورلمشدر وفی الجامع الصغیر یکره ان یقبل الرجل فم الرجل او یده او شیئا منه او یعانقه وقال ابو یوسف رحمه لا باس به
وامام محمد رحمه جامع الصغیرده بر ادمک بر آخرک اغزینی والینی ویاخود قوجقلمسی مکروهدر صانلمغ اولسون فاما بولسون
امام ابو یوسف رحمه لا باس دیمشدر حضرت نبی علیه السلام جعفر طیار حبشدن کلدکده النندن اوپدکی مرویدر واصحاب
رضی الله عنهم سفردن کلدکلرنده بربرلرینه معانقه ایدوب اوپوشورلردی ومنها السکنی فی المسکن المغصوب وافات مرقومدن
بری دخی کشینک جبر وظلم ایله الدوغی اوده ساکن اولمسی حرامدر علما بعضیلرینه کوره بو اصل اوده ساکن اولان لابد اهل وعیالیله
اوده درلر ایدر منزلی عورت اندن نفرت ایدر دار مغصوبه اولدیغیچون ومنها عقوق الوالدین او احدهما وافات مرقومه دن
بری دخی کشینک اناسنه وباباسنه عاق اولمقدر که طرف سبحانیدن والدینه احسان ومؤنتلرینی اشتغال ایتمکه حرمت اظهار
ایتمکدر وانلرک کلامنه قول کریم ولین ایله خطاب ایتمکدر که رب العزتک درکاهنده مظهر مغفرت رحمت اولملرینی طلب ایتمکه
عامة مؤمنین مأموردر قال الله تعالی وقضی ربک الا تعبدوا الا ایاه وبالوالدین احسانا اما یبلغن عندک الکبر احدهما او کلاهما
فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما وقل لهما قولا کریما واخفض لهما جناح الذل من الرحمة وقل رب ارحمهما کما ربیانی صغیرا یعنی یا محمد سنک
ربک حکم ایلدی که هیچ برکسنه یه کناه اولمق نسنه لرده مطیع اولمیه لر اناسی واتاسی وپادشاه دخی اولورسه الا اطاعت
حق الله تعالی یه کرکدر زیرا ایدرستر بوینده کوره اکا مخالفت قلمیه لر تقدیر نسنه خوش ولازمسه دخی امرلره اکر اناسی واتاسی
ایرشه برلر انلرک اوزرینه کبیره لو شفقت حضرتلرینی کوره لر وکورلر بوندلر سوزلرینی طوتلرلر دیکلرینی بریسنه کتوره لر
انلره عاصی اولمیه لر اکر انا واتا پیر فانی اولسه احتیاجلرینی بوره مکوسکا محتاج اولسه لر نتکم سن معصوم ایکن انلر محتاج
بدنن سنی اغنیوب چیقاردیلر اف دیملرسه سن دخی انلرین حالکن کوریدکوده عیوب بر سوز ایله خاطرلرینی ملول ایده
اکر شول اف دیمکله اغتنسلرسن دیمر انلرین خدمتنده مشغول خاطرلرین طیب ایلیه تا که سعادت دارین بوله سن

روایت در حضرت رسالت پناه انا ایله وانا ایله عاق اولوب اوف دیمکدن دخی انشاغی نسنه اولسه حق جل وعلا انی دخی حرام
ایدردی پس اتاسنه وانا سنه عاصی اولان وارسون نه عمل ایدرسه ایلسنکه اولجنته کیرمز واحسانی ایلن نه عمل ایدرسه
انشلبن اول جهنمه کیرمز ودخی بوزلرینه قارشو ایری سوز سویلیه یومشق ولطفله سویلیه وانلره تواضع ایده وب
ایچلق ایله انلری اسیرکیجی اول بعضلر دیدیلرکه ایکی قنتیایکی الده رانی حفظ اتمک اولدرکه انلری الیله بخخید
شفا ایله اولورسه قدرتنه یتدکجه تعظیم ایده وب خیر دعالرین التماس ایلیه نتکم رسول اکرم حضرتلرندن روایت
اولنور که نجی اتان واتان سکا ندا ایده وب حال بوکه سن نمازده ایسک اگر چاغرسلر کوچاغران اتان ایسه غازین بوزد
کا اجابت ایله واگر بابان ایسه غازی تمام ایده وب اندن اجابت ایده امک انایه اجابت ایلمنک فضیلتی نقدر درکه اناحقی اتاحق
اوزرینه فضیلتی ارتقدر اتانک دعوتنه نمازی بوزنق روا اولوب بابا دعوتنده روا اولمیه زیرا انانک زحمتی زیاده در
اناسی زحمتنی ودخی اتان واتان معقنده خیر دعا قلوب اینکو نیت برله خدمت ایلیه نتکم معصوم لقم حالنده تربیت ایلر
بسلدیلر رحمت چکدیلر بعضلر دیدیلرکه حال حیاتلرنده خدمتلریله سعی ایله فوت اولدقلرندنصکره دعا ایله دیکم ای ربم
ایکسنه رحمت ایله نجوکه ایکی ترحم ایده وب بسلدیلر وسوره لقمانده دخی وارد اولنمشدر ووصینا الانسان بوالدیه حملته
امه وهنا علی وهن وفصاله فی عامین ان اشکر لی ولوالدیک الی المصیر یعنی بز عظمت شانمز ایله بو انسانه بیوردق که اتا سنه
اناسنه احسان ایلیه اما اناسی مقنی زیاده مقلیدر اناسی حقنده زیرا اناسی انی کتوردی ضعیف اوزرینه اولوفقکر
حامل ایدیکی کون بکون ضعیف ارتاردی وقوتی اکسلوردی دخی دنیایه کتوردکدنصکره ایکی سنه امزردی کیجه کوندز
زحمت چکدی ایکی سنه دنصکره سودین کسوب طعامله تربیت قلدی پس بوندن اوتوری دیدکه بو انسان اولکه بکا شکر ایلیه
سکا هدایت ویروب دین اسلامی عطا قلدی وجمیع نعمتی اولوبی اولدر اناکه اناکه احسان ایلدیکیچون که عالم صبا وتنده برو
زحمتی چکوب سنی تربیت قلوب بسلدی انک حقی ضایع قلمه عاقبت کلجک منزلک بزدن بکا در احسان ایدرنجه بولورسن
اسائت ایدرسن یعنی جزاسن بولورسون دیمکدر عبارتدر خ ت س بو حدیث بخاری سنننده وترمذی مسندنده ونسائی
مرموزندن نقل اولنمشدر عن ابن عمرو بن العاص رضی ان النبی علیه السلام قال الکبائر الاشراک بالله وعقوق الوالدین وقتل
النفس والیمین الغموس عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهما روایت ایدر تحقیق نبی مکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه
کناه کبایر عند الله حضرتلرنده شرک کتورمکدر نظیرندن اولورسه کافر بالله اولمقدر وطاشره وانجمده وغیره طمعقدر انا
اناسنه عصیان اتمکدر وانلره افعال واقوالده اذا وجفا اتمکدر ودخی مالک رضی الله عنهما روایتنده بو عبارتدر زیاده نقل اولنمشدر
یلان یره شهادت یعنی غموس بدیدر طک بو حدیث شریف طبرانینک معجم کبیرندن اخراج اولنمشدر عن ثوبان رضی عن النبی
علیه السلام انه قال ثلثة لا ینفع معهن عمل الشرک بالله وعقوق الوالدین والفرار من الزحف ثوبان رضی الله عنه رسول اکرم علیه
وسلم حضرتلرندن روایت ایدر تحقیقا بیوردیکه کناه کبایردن عد ایده وب اوچ نسنه وارد رکه انلر ایله عمل خیر فایده
ویرمز اول اوچ بری وحدانیته مطلقا شریک قوشوب مشرک اولمقدر ایکنجی اناسنه باباسنه عاصی اولوب مجتنبلرنده
ایرلمقدر وچنج سفرده صفوف برومنده مرتد اولوب عدوی بدنعال ایله جنک وجدال وقتالده عدودن قچمقدر وناصید
حالنده وعلاقیامتده ظاهر قلمقدر زیرا شرک بالله ایله وجنکده سلیمن محل جنکدن فرار ایلین کمسنک عملنک نفعی اولمدو
کبی عقوق والدین ایله ده عمل قبول اولنماز بیورمشلر در مک صب بو حدیث شریف حاکمک مستدرکندن واصبهانینک

سننکدن نقل اولنمشدر عن ابی بکرة رضی الله عنه مرفوعا کل الذنوب یوخر الله منها ما شاء یوم القیمة الا عقوق الوالدین فانه یعجل لصاحبه
فی الحیوة قبل الممات ابی بکره رض مرفوعا روایت ایدر حضرت رسول اکرم علیه وسلم حق جل وعلا جمیع ذنوب امتده کناهلرینک عقوبا تنی
جزاسی قیامت کوننه دکین تاخیر قلور الا ایله دومادرلک عقوق وعصیاننک جزاسنی اولادجفاجوره تاخیر اتمز فاعلنک جزاو
سزاسی تعجیل قلور یعنی دنیاده بلا وقضاسنی تعجیل ویردیکی عاق بد اخلاق حالا تاخیر وتا بیرده اثری ظهور کلوراول بد حالتدن
زیرا صدق الفوادایله واحکام سداد وصنوف اعتذار بسیار ایله والدینک کندودن خشنود وراضی ایلیه دیمکدن عبارتدر طط
وحدیث شریف طبرانینک معجم الاوسطندن اخراج اولنمشدر عن جابر رضی مرفوعا ایاکم وعقوق الوالدین فان ریح الجنة توجد من
مسیرة الف عام والله لا یجدها عاق ولا قاطع رحم ولا شیخ زان ولا جار ازاره خیلاء انما الکبریاء لله رب العالمین جابر بن عبدالله الانصاری
رضی الله مرفوعا روایت ایدرکه حضرت رسول اکرم علیه وسلم امته خطابا عقوق الوالدین دن حذر ایدک الله حقیچون رایحه جنت
بیک یللق مسافه دن استشمام اولنور کن والدینه عاق اولان اول رایحه طیبه وجدان واستشمام دن محروم اولور انایه وانایه عاصی
اولان وقاطع رحم ایدنلر واختیار اولدیغی زنا ایدنلر وتکبر ایدنلر اذا اوزرینه اولوب اهالی نظرنده اتکلک غیری عورتی زنا ایلکدن اشد وفاحشه
وتسبیح اولوندن ایدب اتکلکیو وتکبر لنمکدر وتکبر لنمک رب العالمینه مخصوصدر بو صفتلر ایله متصف اولانلار اولیدری جنت قوقوسی
استشمام دن محروم اولوردیو بیورمشدر اعلم ان العقوق انما یکون بالمخالفة فی غیر المعصیة اذ لا طاعة لمخلوق فی معصیة الخالق والیه
اشارة قوله تعالی ومعلوم اولکه عقوق الوالدین معصیتک غیرنده مخالفته تحقق اولور والا معصیتنک تاثیری اولان عدم اطاعتده ذکر قالقر
عصیان وجدا اوزرینه مخلوقه اطاعت مقتضای قانون شرع محمدی دکلدر نتکم حق تعالینک بوقول شریف بوکا اشارتدر وان جاهداک علی ان تشرک
بی ما لیس لک به علم فلا تطعهما سورة العنکبوتده بو ایتک سبب نزولی سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه مقدمه نازل اولمشدر رسول اکرم ایله اسلام
کلدکده اناسی انکارایدیکه یا سعد اشتدم که اتاک دیننک قیوب محمد دیننه کیرمشسن والله یمین ایدرم که اوتورمیم وطعام یمیم تاکه سن کیرو
بیلنه اوزرینه اوله سن دیدکه سعد اناسی سوزینه مطیع اولمیوب اسلام اوزره ثابت اولدی واناسی دخی باطل اوزره ثابت اولدی
زیرا اوکوب طعام ییوب وصوایجمکدن غیری چاره قالدی سعد دخی حیرتده قالوب بلمزنه ایلیه حق تعالی بو ایتی انزال سعده انا حقنده
رعایت قلمغه امر ایلدی لکن معصیت اولیجق یرده اکا مطیع اولمقدن منع ایلدیکه نتکم بیوردیکه بز وصیت قلدق بو انسانه که اناسنه نقدر ایلک وارایسه
ایلیه انجق اناک واتاک سکا جهد ایده وب زحمت ویرسه لرکه بکا شرک کتورمک ایچون اول وقت انا واناکه مطیع اولمیوب بکا شرک کتورمه
اندنصکره کلجک یرکوز بندن بکا درحونه اشلدیکی ایسه سزه جزاسن قیلسوم اگر خیر واکر شر پس بو ایتله ثابت اولدیکه کشی اتا وانا حقنه
رعایت اتمک واجب اولدوغی واکر انلر کافر اولورلرسه اما معصیت اولیجق یرده مطیع اولمیه لر دیمکدر الی اخر الایة فان الکفر لا یحل
العقوق حتی یجب علی المسلم نفقة الوالدین الکافرین وخدمتهما وبرهما وزیارتهما الا ان یخاف ان یجلبا الی الکفر فیجوز ان لا یروح کذا
فی الخلاصة ولا یقودهما الی البیعة ویقودهما منها الی البیت وسلک والدین کافر اولسلر انلره عاصی اولمق حلال حتی مسلم اوزرینه والدین
کافرینک نفقلری وخدمتلری بحسب الشرع واجبدر اولوب وکندودینی باطلری جانبنه امالة اتمکه کیدر زیارتلری دخی واجب اولور
لکن والدینی کنیسه یه التمک معصیتلرینه اعانت اولمغله منهیدر اما کنیسه دن اورینه کتورمک خلافینه جایزدر ومنها قطع الرحم وافات
نرتومردن بری کمسنک اقاربندن کسلمسیدر یعنی قطع رحم اتمسیدر دخی مدرکه حومتنده دلالت ایلر حدیث بنوینده بری م مسلم سننکدن
منقولدر عن ابی هریره رض مرفوعا ان الله خلق الخلق حتی اذا فرغ منهم قامت الرحم فاخذت بحقو الرحمن فقال مه قالت هذا مقام
العائذ بک من القطیعة قال نعم اما ترضین ان اصل من وصلک واقطع من قطعک قالت بلی قال فذلک لک ثم قال رسول الله علیه السلام اقرؤا

Copyright © King Saud University

ان شئتم فهل عسيتم ان توليتم الی قضالها ابو هريره رضی الله عنه مرفوعا روايت ايدر تحقيق حق جل وعلا جميع مخلوقی موجود ايلدکده نسنه اوريند
اولسه لوازم تقديرلدی حق انلرک قضاسن تمام ايدوکه جنده رحم يعنی خواجه زاده حاشيه سنده ذکر قامت الرحم ای مصورة باذن الله
بصورة الله تعالی انک ادنیلر صورتنه متصور اولوب يعنی قرابت دورر ديبو بنياده کند وحقيقی ورسوب کندودن کسنلرک خوف ايله
تکمرنه خواجه زاده حاشيه سنده ذکر کنايه عن کمال التضرع الی الله تعالی خوفا من القطيعة کما ان اخذ حقو انسان دال علی کمال التضرع
الا خذ وتذلل لاجل حصول المراد يعنی ذیل کرم رحمانه تضرع ايدوب يا رب سکا صغنورم التجا ايدرم ديدکده حق جل وعلا انکا خطاب ايدوب
بيوردی يا رحم سن راضی دکلمیسن شول کمسنه که سنک حقک رعايت سکا اولشه بنده دخی انکا رحمتم اولدنم دخی شول کمسنه که
سندن کسلمه بن دخی اندن اعراض ايدوب رحمتم کسیم رحم دخی يا رب راضیم ديدی اندن صکره حق تعالی اتدی اويله اولسون وحضرت
رسول اکرم بونی نقل ايلدکده صکره اکر قاطع الرحمه التهلک رحمتی کسلر وکند دليل استرسکز فهل عسيتم آيتنی اخرينه دکین اوقولك
ديديلر وبو آيت کريمه انک سورة محمد عليه السلامده در معنای منيفی بودر که حين خوف وعدم يقينده قرآنک حکمندن تولی واعراض
ايدرسکز يا خود امورناسه مستولی اولوب خلقک اوزرينه حاکم اولورسکز يرده سز فساد ايده سز دخی سز صله يرکزی قطع
ايده سز امدکی فساد ايدنلر دخی صله رحم قطع ايدنلر شونلردر که حضرت الله انلره لعنت ايدوب دخی قلقلرين صغير ايدکم حق يولنه
اندنکر اولدی کوزلرين کوردنگ که حق نسنه کورمزلر ديکدر اما اکر انلر کافر وفاجر اولسه لر اولزمانده انلرين قطيعه سی صيله رحم
حکمنده در اما اصل الرحم مستقيم اولسه لر صله رحم واجبدر رحيب بو حديث شريف اصبهانی مسندنده اخراج اولنمشدر عن عبد الرحمن
بن ابی اوفی رضی مرفوعا ان الرحمة لا تنزل علی قوم فيهم قاطع رحم عبد الرحمن بن ابی اوفی رضی الله عنه مرفوعا روايت ايدر تحقيق قاطع
الرحم اولان کمسنه وبا خود بر قومک ايچنده قاطع الرحم ايدن کمسنه اول اول قومک اوزرينه رحمت الهيه نزول ايتز بيوردی
بوندن مراد قطيعه رحمی زجر ددور بر قوملر ايچنده که بو معنا بولنه اوروسی قاطع الرحم اولدقلرندن برکت ممنوعدر ديمکه اشارتدر
طب بو حديث شريف طبرانيده منقولدر عن الاعمش رحمه الله کان ابن مسعود رضی جالسا بعد الصبح فی حلقة فقال انشد الله
قاطع رحم لما قام عنا فانا نريد ان ندعو ربنا وان ابواب السماء مرتجة دون قاطع رحم کبار تابعيندن اعمش رحمه الله روايت ايدر که
عبد الله ابن مسعود رضی الله عنه بر صباح هم صحبت اولوردی لکن ايچمزده قاطع رحم وار ايسه قالقوب کتسون الله تعالی يه رجا ايدرکه
بزدخی دعا وتضرع ايتمک دکلکه قاطع الرحم اولنک دعاسنده ايسه ابواب سما مغلقدر ديمشلردر تکم حضرت رسول اکرم
نوندکی کونده اصحابه خطاب ايدوب بيوردی که قرابتندن کيلان کمسنه وار ايسه بزم مجلسيمزده اوتورمسون ديدکلرنده بر کنج
تجيل يرندن اياق اوزره قالقوب کتمک قصد ايلدکه رسول الله صلی الله عليه وسلم انکا خطابا ديدی که ای فلان کتمکک سبب ندر اندی قوانده
کيلان مجلسده اوتورمسون ديو بيوردکز بنم بر ملکم کبيره وجرايم عظيمه ايتمش بو حال بنده واردر احتمالدر که بنم کنا بکز ضرر
وعفوتکز کلی اولدن اول کناهی اوزرمدن ساقط ايدم ديو جواب ويردی وو تحذ مناسب اولمغين حکايت مکه مکرمه ده
بر صالح امين کمسنه واريدی که خراسانی درلردی هر کمسنه اماتنی انکا قورردی بر کمسنه کلوب اون بيك التون امانت قودی
سفره کتدی اراده خيلی زمان کجدی بر کون سفردن کلوب کوردی که خراسانی وفات ايتمش امانت ويرديکم اون بيك التونی اهلی
صوردقده بزلرک بلمز زديلر اول کمسنه جاننده درد دوشوب علما قپوسنه واروب احوالنی ديدکده علما جواب ويرديلرکه اومارز
خراسانی اهل جنت اولدی حال سبب بنده نصف الليده زمزم قپوسنه وار ندا ايلکه اول زمزم قپوسی رحمت قپوسيدر اهل جنتک
جوابی هر نه ايسه اول قپوده معلوم در ديديلر پس اول کمسنه زمزم قپوسنه واروب يا ابن فلان ديو اوچ کره ندا ايلدی بر جواب کلمدی

بکرار علما قتنه واروب بو احوالی سويلدکده انلر ايسه دوبی انا لله وانا اليه راجعون ديديلر اول بيچاره الله اعلم خراسانی اهل جهنم
ايش وار ايمدی ايمدی برده وار انکا بر خورده لر اول دره ده بر قپو وارده بر هوت ددلر اول قپو جهنم اهلنک جوابی انده بو
قپنه عنقيا اوان انده وارد اول قپوده جمعه کيجه سی جمع اولورلر واراند اولکه کبی ندا ايلر ديديلر بعض روايتده کلوردر که
قيامت قپوسی جهنم اوردی اول قپوده چقوب باقوب دوبدونا نسه کرک پس اول کشی قپويه واروب جمعه کيجه سی خراسانی
ثلث بر يدکده جواب ويردی اول کمسنه حيرته واروب ديدی اول سنوالم اولدرکه سن بر صالح کشی ايدک سنک روحک
سانقلر اشقيا لر ارده سنده ندر بو نه حالدر بکا معلوم ايلر بزسنی اهل جنت قياس ايدر دک سکا نه حال اولدی که بو
رايدو شدک ديدکده خراسانی جواب کلدی که کرچکی صلحادن ايدم لکن خراسانده قرابتم وار ايدی که انلری ترک ايدوب
بو حالده کلدم بو کره صله رحم ايتمدم اول اجلدن غضب القهاره اوغرايوب جهنم اهلندن اولمشم صلحالق فائده ايلمدی تقدير
ازلی بو ايدی بو دخی حکم کرک اما سنک سنک امانت مالک اوده مده اوچ اوکندکوب کسيه ديمدم وار اولدری
قاز تا که مالک بولوب الدی سن پس امدی واروب ديدوکی يرده اول مالی بولوب الدی بوندن معلوم اولدی که قرابتی
براغوب غيری يارده متمکن اولان وصله رحم ايتميان تحقيق جهنمه کيدرلر اعمش اعلم ان قطع الرحم حرام ووصلها واجب
ومعناه ان لا ينساها ويتفقدها بالزيارة والاهداء والاعانة باليد والقول واقل التسليم وارسال السلام او المکتوب
واما نوبت فيه معلوم اولسون که تحقيق خصم واقربا بربرين ترک ايتمک حرامدر وصله رحم واجبدر يعنی صله رحم ايتمک
کنجی اقاربنی بالکليه فراموش ايتموب کاهی زيارت ايدوب بارنشی اهدی ايدوب هونيه کوچی يتر ايسه اکر هديه يه
قادر اولمز ايسه بادی سوزايله يا فعل ايله بر خدمت طريقيله خدمتلرينه اعانت ايدوب اقل مرتبه سلام يا مکتوب ايله
مدارايه يا برخبر کوندره تکه صله ايده اکر غايبده اولورمکتوب بر صله ايتمکدن عبارتدر زيرا رسول اکرم صلوا ارحامکم
ولو بالسلام ديو بيورمشدر وجب لکل ذی رحم محرم واختلف فی غير المحرم منه بحسب الشرع واجبدر وو جوب ايچون بروق
قدر يقو قدر دوقاربه غيرنده صله رحم ايتمک وجوبنده علما اختلاف ايتمشدر ويدل علی عدم وجوبه جواز النکاح والجمع بين امرأتين
لو فرض کل منهما ذکرا لم يحرم عليه الاخری اذ علة عدم جواز النکاح والجمع لزوم الرحم فی الجواز وبعض کا احدهما ذکر فرض اولنسه
خرلرنکاح اولنق جائز اولان امرأتين بينني نکاح جهتندن جمع اتمکده قطع رحم وار ايکن جائز اولمسی اقاربده غير يه صله رحمک عدم
وجوبنه استدلال ايتمشلردر ومنها ايذاء الزوجة زوجها ومخالفتها اياه وعدم رعاية حقوقه وافات مرقومه دن بری دخی
عورت اراينکخالفت وايذا ايدوب ومعقوق زوجيتی رعايت ايتمسيدر ت ترمذی مسندنده تخريج حديث شريفدر
عن ابی هريره رضی مرفوعا لو کنت امرا لاحد ان يسجد لاحد لامرت الزوجة ان تسجد لزوجها ابو هريره رضی الله عنه مرفوعا
روايت ايدر سبب ورودی بودر که بر وقت بر کمسنه پيغمبر عليه السلام حضرتنه کلوب ديدی که يا محمد بن ايمان کتوردم لکن
بلمکه بکا بر معجزات اظهار ايده سن تا که محبتم زياده اوله پيغمبر عليه السلام بيوردی که وار شول قيا اغجی بکا دعوت ايدر
ديکه رسول الله سنی دعوت ايلر پس اول کمسنه واروب اول اغاجه سنی رسول الله دعوت ايلدی کل سن ديدکده اغاجی يا ايدر
چلقنوب جميع کوکلری طشره کلدی اندن رسول اکرمه دنکلا بو وردی حضوردی شريفنده کلمجک خير السلام عليک
يا حبيب الله ديدی اول کمسنه انی کوردوب عنقا صلوات کتوردی ايمانی برکندی پيغمبر عليه السلام اشارت بيوردی
اول اغاج کرو يرينه واردی اول کمسنه ايندی يا رسول الله کی بيوردسن سکا سجده ايليم ديدکده اول وقت بو حديث

بر جواب ویرب بیوردیکه سجده الملائکه لادم اوغلنه دردست و لیدی الله تعالی حضرتلرندن غیریه سجده جائز اولیدی اولوایدی زوجه لرکه
عورتلرلرینه سجده ایدرلردی ارکلرینک حقی بو یرده کوسترمک ایچون بونده امر عالی تعلیق شرط واردر و مخلوقه ایچون سجوده جائز او
لمدوغنه اشارتدر یعنی برکمسنه کمسنه یه سجده ایچون امر ایلسم خاتونلره ارلرینه سجده ایتسونلر دیو امر ایدردیم امدی نقل غیره سجده
ولدوغنه اشارتدر و تمام الحدیث ولو امرها ان تنقل من جبل ابیض الی جبل اسود ومن جبل اسود الی جبل ابیض لکان ینبغی لها ان تفعل ذلک حتی اریند
تسول قدر مطیع اولدکه اکر ارلری دیسه کر شول بیاض طاغی قره طاغه ایلت دیسه فایده سز اولسه بیله جهد ایدوب تحمل ایلمه‌لیدر تا عاطتی
خ م بخاری و مسلم سنی صحیحلرندن منقول اولنمشدر عن ابی هریره رضی مرفوعا اذا دعا الرجل امرأته الی فراشه فابت ان
تجیٔ فبات غضبان لعنتها الملائکة حتی تصبح ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدیکه بر عورتنک اری کندو
ایله یاتمق ایچون فراشنه دعوت ایلدکده ابا ایتسه ناشی غضبانک یا تسه ایانده و کیجه‌دن صباح اولنجه ملائکه لرلرک
لعنتلرینه مظهر اولور دیو بیورمشدردر زحل بو حدیث شریف بزار مسندندن و حاکمک مستدرکندن اخراج اولنمشدر
عن ابی هریره رضی مرفوعا من حق الزوج علی الزوجة ان لو سال منخره دما و قیحا فلحسته بلسانها ما ادت حقه ابو هریره رضی الله عنه
مرفوعا روایت ایدرکه بر خاتون اری باشدن ایاغنه دکین جسمی یاره اولوب ارینک وقنلری و جراحتلری مملو اولسه خاتونی
انی دیلیله لحس ایدوب یلایوب پاک ایلسه شرعی زوجی حقلرلرنی ادا ایدمز یعنی انک حقنی ادا ایده قادر دکلدر بیت ارینک ایلمه
خاتونی عصیان ایلدی حقنده نیران • دردور اولسه سنی زن • انی بلمزکه اولور مبغوض رحمان طب طبرانینک مسندندن
نقل اولنمشدر عن ابن عباس رضی مرفوعا حق الزوج علی زوجته ان لا تصوم تطوعا الا باذنه فان فعلت جاعت و عطشت
ولا تقبل منها عبد الله بن عباس رضی الله عنهما دن مرفوعا روایت اولندی ارینک خاتونی ایلاو زندنده حقوقندن بری
دخی بو در که اری حاضر اولوب اذن ویرمکین اولورسه نافله اذنی اولیجه نفل صایم اولمقد دکو بلا اذن صایم اولسه
وزر معفو اولور بعی آج و صوسز قالد و غی قالور و لا تخرج من بیتها الا باذنها فان فعلت لعنتها ملائکة السماء و
ملائکة الرحمة و ملائکة العذاب حتی ترجع و دخی اری اذنسز خانه‌سندن اذنه صدیج اولیجه طشره چقسه کوک ملائکه سی
وارض و ملائکه رحمت و عذاب ملکلری اوینه کلیجه لعنت ایدرلر دیو بیورمشلردر اعلم ان المرأة ان تطیع زوجها فی
الاستمتاع متی شاء الا ان تکون حائضا او نفساء فی تمکنه من الاستمتاع تحت الازار و علیها خدمته داخل البیت دیانة
من الطبخ و الکنس و الغسل و الخبز و لو لم تفعل اثمت و لکن لا تجبر علیها قضاء معلوم اوله که حیض و نفاس و نفلدن
غیریده زوج هر زمان استمتاع اراده ایدرسه زوجه لازم اولا طاعت ایده و وی ایچنده اولان خدمتلری کوروب بشورمک
و اتمک ایچون خمیر یوغورمق و ثیاب واوانی کبی شیلری پاک ایتمک کبی خدمتلری اکثر کذلک اوزرینه لازمدر که
ترک ایدرسه کناهکار اولور لکن حاکم انی بو خدمتلره جبر ایده مز و منها العکس د ابو داودک مراسیلندن اخراج اولنمش حدیث شریفده
عن حکیم بن معاویه رضی الله عنه قال قلت یا رسول الله ما حق زوجة احدنا علیه قال ان تطعمها اذا طعمت و تکسوها اذا اکتسیت
و لا تضرب الوجه و لا تقبح و لا تهجر الا فی البیت حکیم بن معاویة القشیری رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیق بن نبی علیه السلام
حضرتلرندن زوجه لرینک زوج اوزرینه اولان حقندن سؤال ایتدم یا رسول الله عورتلرک حقی ندر بزدن بیچونکه اوزرینه
دیدم حضرت رسول اکرم بیوردیکه چون یدوکن وقت انکا ده یدوره سن و دخی یرامولمغله سوکیدیسن و دخی کولد
ایلیدیسن غضب ایلدوککی وقتی اوردیکی چقرمیه و دخی انی یالکز اوی ایچنده قویه سن براوی ایچنده اولسن دیو

دوشکره

ره دوشکیه یاتمه سن قال الفقیه ابو اللیث رحمه حق المرأة علی الزوج خمسة ان یخدمها من وراء الستر و لا یدعها ان تخرج من الستر
فانها عورة و خروجها اثم و ترک المروة و ان یعلمها ما تحتاج الیه من الاحکام کالوضوء و الصلوة و الصوم و ما لا بد لها منه و ان لا
وان یحمل نفاق لها نفقة و فقیه ابو اللیث ایدر زوجه‌نک زوج اوزرینده بش حقی واردر که حجره‌دن بری احکام دینیه‌یی تعلیم
ایدوب ابدست المق و نماز قلمق و اوروج طوتمق و شرطلرین بیلدرمک و حلالدن اطعام و ظلم ایتمیوب و عورت اولمغله
ستردن خروجی خلاف اولمغین ایچنده استخدام ایدوب طشره چقمغه قومیوب و معصیت اولیان قول و فعلنه تحمل ایدوب و نصیحت ایتمیه
دیمشدر و منها اضاعة الرجل اولاده و ما یجب علیه نفقته من الاقارب و الارقاء و الدواب فان تردع فهذه رعایاه یسئل عنهم یوم
القیمة خصوصا الاولاد فانه یجب علی الاب نفقة اولاده الصغار و کسوتهم و تعلیمهم و تادیبهم افات مرقومه‌دن بری دخی کشینک
ولادتی و اوزرینه نفقه و کسوه‌لری لازم اولان خصملرینک و عبیده و حیوانلرینک اج قیوب اضاعت ایتمسیدر مذکورات
انک رعایاسیدر و روز قیامت کوننده رعایاسندن مسئولدر خصوصا اولاد صغارلرکه نفقه و انواع و تعلیم تربیه سی و تادیبلری
باباسنه اوزرینه واجب لازمدر قال الله تعالی انکم حق جل و علا مؤمنلره خطابا سورة التحریم اوقنده قریب بیوردیکه قوا انفسکم و اهلیکم نارا
یعنی نفسکزی طاعات و ترک معاصی و اهلکزی نصیحت و تربیه و تادیب ایله نار جحیمدن وقایه و حفظ ایلدکز دیمکدر و الباس الحریر
و التخضب لیدی الذکور وارجلهم بالحناء و لا یفید قولهم فعلت و انا غیر راض لان الرجال قوامون علی النساء و النهی عن المنکر فرض
و کذلک اولاد صغارلرینه حریر اثواب کیدرمیوب و التریه و ایقاریمه حنا یقدرمیه‌لر و بونلر دشام بو عکس انالری بغتش دیمک عذر
اولمزکه ولایتی رعایا اوزرینه قیام و نظام مکملری کبی رجال نسا اوزرلرینه قائملر در نافذ الحکملردر و نهی منکر ایسه فرضدر
و منها الخلوة مع الاجنبیة فانها حرام بری دخی کشینک بر اجنبیه کنج عورتله خلوت ایتمسیدر حرامدر بوکا دلیل حدیث خ م بخاری و مسلم
نفاقی اخراج اتمشلردر عن ابن عباس رضی مرفوعا لا یخلون احدکم بامرأة الا مع ذی محرم عبد الله بن عباس رضی مرفوعا روایت ایدر
سزدن بریکز ذات محرمی اولان عورتندن غیری مرأه خلوت اتمسون دیو انتهی خطابی بیوردی و منها تشبیه الرجل بالمرأة و بالعکس
افات مرقومه‌دن بری دخی ارادن عورته اقوال و افعالده و لباسده تشبه ایتملری و عورتک دخی اقوال و افعالده و لباسده ارلره تشبه
ایتسی بو دخی حرامدر نتکم حدیث شریفده خ صحیح بخاریدن نقل اولنمشدر عن ابن عباس رضی مرفوعا لعن رسول الله علیه السلام المخنثین
من الرجال و المترجلات من النساء و قال اخرجوهم من بیوتکم فاخرج رسول الله فلانا و اخرج عمر فلانا عبد الله بن عباس رضی الله عنهما دن مرفوعا
روایت اولندی تحقیق رسول اکرم علیه و سلم حضرتلری مخنثین اولان ارلره و مترجلات اولان عورتلره لعنت ایلدی یعنی رجالدن اولان
کمسنه تکلم و حرکات و سکناتده کندولرینی عورته تشبیه ایدن مخنث ارلره و عورتلردن دخی علم و رای دن غیرده کندولرینی ارکشیه
تشبیه ایدن عورتلره جناب عزت غضب و لعنت ایتسون دیمکدر زمانمزخاتونلری کبی مغفر دیغرلروایری دو کمرلر و قوبعرلر اله دوم
ایلی عسکرینه دوغسلر دردوه او دخی کبی ارقیلری کچمشلردر ناقصات العقل و الدین اولدقلرندن عجب غریب اشکالر کرمشلردر
و بونلر مرادلری کندو انجذابه تعلقات خاطرده ایتدرده کندولرینه بجوزدن متابعت قزلرق حالتری زلف پریشانلری کبی پریشان
روزمشلردر بیت دن دنیا عجب اشکال کردی • جهان کنده کجه غیری حال کردی پس شول عورتلرکه ارادم اثوابلرین
کیوب کندولرینی ارادم بکزه دلر بوبله رجاله تشبه ایدن مترجله‌لره حضرت رسول اکرم لعنت ایدوب و مترجله‌لرندن بریتی اوندن
اخراج ایدیب سورمشدر کذلک حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده مخنثیندن اولان بر ادی اوندن سورمشدر کذلک سوزلرنی
مخنثیندن اولان و مترجله‌لرندن هر برینی اویکزه قومیوب اخراج ایدلا دیمشدر و فی روایة لعن رسول الله علیه و سلم المتشبهین

من الرجال بالنساء والمتشبهات من النساء بالرجال ویرد روایتده دخی صحیح بخاریده بوله تصریح اولنمشدر یعنی ادملری کندی
عورتلرینه بکزه ده وشول عورتلرکه کندویی ادملره بکزه ده لر لباسده وسویلکده واوتورمقده وقالقمقده وساٸرلرده مخصوص
اولان فعللرده امارایده وعلاوه بکزنمسه جائزدر بونلرک غیریده ارککی عورته وعورت ارککه تشبیه ایدنلره جناب عزت
غضب ولعنت ایتسون دیمکدر فالدیو دیکر اخرجوهم من بیوتکم اول عورت صقللولرلری واول رجال صقللو عورتلری اولر بکزه
فی میوب اخراج ایدنکز ظهر لغت اولنمشدر مردود اولوردد دیعلت اولور ومنها اباق المملوك وعصیانه لمولاه وافات موقوعه درن
قول وجاریه افندیسنه عصیان ایده بیجمسیدر م مسلم سنتکدن اخراج اولنمش حدیثدر عن جریر رضی مرفوعا ایما عبد ابق فقد
بری من الذمة جریر رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر هرقنغی قولکه تحقیق اول قولدن اسلام عهدی بری اولور یعنی اکر
مرتد اولمق نیتله فجرسه اسلام عهدی بری اولور وانی اولدرمك جائز اولور واکر بر شهردن بر اسلام شهرینه فجر حق اولورسه مرتد
اولمق نیتی اولسه انی اولدرمك جائز اولمز دنمندن بری اولور دیو ردوغی انده یه طریقی اوزرینه اولوردخی دوکمك جائز
اولوب تعزیر وتأدیبه مستحق اولور بیوردی وفی روایة اذا ابق العبد لم تقبل له صلوة وروایة اخرا اوزده فجی بر قول افندیسندن
فجه هرنه عبادت قلارسه انك عبادتی علی الکمال مقبول اولمز حتی کرو افندیسنه کلنجه دکین طط بو حدیث شریف طبرانینك معجم
وسطنده نقل اولنمشدر عن ابی هریرة رضی مرفوعا اول سابق اهل الجنة الطاع الله واطاع مولیه ابو هریره رضی الله عنه
مرفوعا روایت ایدر جنته جمله‌دن کرون الله تعالی حضرتنه وافندیسنه اطاعت ایدن قوللردر دیمکدر یعنی قولن وجاریه‌دن هر
بری افندیسیچون خیرلیوب مطیع اولسه دخی الله تعالی حضرتنك قوللتوغی کوکلك ایلسه اول قوللر ایچون ایکی ثواب واردر بری
حق جل وعلایه قوللق ایتدوکیچون بری دخی افندیسنه مطیع اولدوغیچون اول قول ایکی ثواب بولدیدایرده سبقت ایلیوب جنته
کیره بیورمشلر ومنها سوء الملکة وبری دخی کندینك مملوکی اولان قول وجاریه‌لرینك حقوقنی رعایت اتمسیدر ت امام ترمذینك روایت
عن ابی بکر رضی مرفوعا لا یدخل الجنة سیی الملکة ابو بکر الصدیق رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
بیوردی جنته کیرمز خدمتکارلرنه سنده بر امر خلق ایدن کسنه یعنی قولك وجاریه‌نك حقین ترك ایدن کسنه جنته کیرمز دیمکدر تنکم
حدیث اخرده بیوردیکه خدمتکارلری خوشنجه طتمق کوکدن ده بر امر خلق شومدرو دخی ایلك بر امر خوشنجه واولومی منع ایلر کسندن اولکی
صدقه منع ایلر دیو بر کلدی کسوردن اولجنا ولورسه نه توبدا یمکه قادر اولورونده عقلری اوزرینه یکیدرمکه قادرا اولوره
دخی ایلك ایلمك عمری زیاده ایلر واحتمال اللدکه حضرت الله جل جلاله اراده تعلیق اتمش اوله که تحقیق فلانك عمری شو مقدار اولور
اکر ایلك ایلمجك وتصدق ایدیجك اولورسه انك اوزرینه شو مقدار دخی عمر زیاده اولوردخی فجی سزدن بریکز خدمتکارینه
دوکن اول خدمتکار الله انی دوکمکه ترك ایلسون الله تعالی حضرتلرینه تعظیم ایچون دیمکدر ت بو حدیث شریف دخی ترمذی سنتنده
منقولدر عن ابن عمر رضی الله عنهما جاء رجل الی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال یا رسول الله کم اعفو عن الخادم فقال اعف کل یوم سبعین مرة
عبد الله بن عمر رضی الله عنهما روایت ایدر که بر کسنه رسول اکرم علیه السلامك حضورنه کلوب یا رسول الله خدمتکاردن نقدار
کناهنه عفو ایلیم دیو استرشاد ایتدکده رسول اکرم بیوردیکه خدمتکاردن هرکونده یتمش کره کناه واقع اولورسه عفو
ایله وبر روایتده بر کشی پیغمبر علیه السلامه کلوب یا رسول الله خدمتکاردن نقدار دفعه عفو ایدیم دیدکده جواب
ویرمدی اول کشی کرو سؤال ایلدکده جواب ویرمدی وجمع سؤالده بیوردیلر هرکون یتمش دفعه عفو ایله بیورمشلردیمکدر
کثیر العفو اولیه کنایتدر خ بو حدیث شریف بخاری سنتکدن منقول اولنمشدر عن ابی هریرة رضی مرفوعا اذا اتی احدکم

خادم

خادمه بطعامه فان لم یجلسه معه فلیناوله لقمة او لقمتین او اکلة او اکلتین فانه ولی حره وعلاجه ابو هریره رضی الله
مرفوعا روایت ایدر که فجی سزدن بریکزه خدمتکاری طعام بشروب بکتوروسه اول خدمتکار افندیسیله اوتورمسه بیرون
کورد اوتورمسه اول یدوکی طعامدن بر ایکی لقمه ویرسون وار ایدی شنك بایکه رسول اکرم بر لقمه یا ایکی لقمه دیدی بر یا
بر یا ایکی الکلی دیدی واکله دخی لقمه معناسنده در زیرا اول خدمتکار اول طعامك استنه وعلاجنه مباشرت ایلدکی م بو حدیث شریف مسلم
سنتکدن منقولدر عن ابی هریرة رضی للمملوك طعامه وکسوته ولا یکلف من العمل الا ما یطیق ابو هریره رضی الله عنه روایت قلور مرفوعا
بندکر مالك اولدوغی قولك وجاریه‌نك طعامی وکیجکی مالك اولنلرك اوزرینه در دوغی قولك وجاریه‌نك کوجی
یتمدوکی اشدن تکلیف اولنمیه الا کوجی یتدوکی اشی بیورلر ایکی اوچ کونده اشلیوب یاخود دخی ادنی اشلیوب مکر عاجز
اولورسه اول اشی انك اوزرینه بیورمیه زیرا دائم اشلمکه طاقت کتورمز دیمکدر اعلم انه یجب علی المولی تعلیم مملوکه
القران بقدر ما یقوم فی الصلوة وساٸر ما وجب ان کان مسلما وتارکا بالصلوة ولا یستخدم زمان اداء حتی قالوا یجب علی المولی
ان وضی عبده وجاریته اذا مرضا ولم یقدرا علی الوضوء بنفسهما معلوم اولدکنی قولنده اسلام ایکیکش اولور قرآن عظیم ایتاندن نماز ده
قرائت اولنمق مقداری وبقدر الطاقة سائر واجباتی تعلیم اتمك واجبدر اکرنماز قلمغه اراتمك واقع اولمق وساٸر واجباتی
بلدرمك وادا اولور وقتنده خدمت طلب اتمك واجبدر حتی بعض علما عبد وامه سنك هر بری مریض اولمغله نفسی ایله
نفس قادر اولمجقلری ایلدرمك دخی واجبدر دیمشلر ومنها اذی الجار واقارب وقومشودن بری دخی کسنك قومشولرینه دخی ایذا
ایتمسیدر تنکم حدیث شریفده وارد اولمشدر دکه هرکسه قومشو حقنی ضایع ایلسه اول بزدن دکلدر دیو بیورمشلردر وهر کسنه قومشو
حقنی مهملك لازم ایسه جور بر صبر ایلمك دخی لازمدر خ م بو حدیث شریف بخاری ومسلم سنتی صحیحلرندن تخریج اولنمشدر عن عائشة
رضی مرفوعا ما زال جبرائیل علیه السلام یوصینی بالجار حتی ظننت انه سیورثه حضرت عائشه صدیقه رضی عنها مرفوعا روایت ایدر
حضرت رسول اکرم ایتدی یا جبرائیل علیه السلام بکا دائما قومشونك مواساتی وامصارنه تعهد بیوردی حتی بن ظن ایتدم که امر جاری
وراثت اولمنی ظن ایتدم زیرا جبرائیل علیه السلام بکا نازل اولدقجه وصیت جاردن خالی اولمزدی خ م بو حدیث
بخاری ومسلم اتفاق ایلدکلری حدیث شریفدر عن ابی هریرة رضی مرفوعا والله لا یؤمن ثلثا قیل من یا رسول الله قال الذی
لا یأمن جاره بوائقه من کان یؤمن بالله والیوم الاخر فلا یؤذی جاره لا یمنع احدکم جاره ان یغرز خشبته فی جداره ابو هریره رضی
الله عنه مرفوعا روایت ایدر یعنی بو تقویت حکم وتأکید ایچون قسم ایدر یعنی بر نیجه ایدر رسول الله تعالی حضرتلری کرو والله مؤمن اولمز
بو اوچ کره تکرار بتکرار قسم ایتدیلر اصحابدن بری سؤال ایدوب دیدیلر که یا رسول الله کیمدر او مؤمن اولمیان رسول اکرم سعادتله
بیوردی که ایله وقیامته مؤمن اولماز کسنه جارینه اذا اتمز وقومشوسی انك شرندن دواهیسندن امین اولمیه بر روایتده بدلده
لا یدخل الجنة من لا یأمن جاره بوائقه واقع اولمشدر بوائق بائقه جمعیدر بائقه غائله وداهیه معناسنده در یعنی قومشوسی
شروریندن امین اولمیان کسنه جنته کیرمز یعنی فائزلرله ابتدا بیلکه اول ارتکاب ایتدوکی کناه سببیله معاقب اولدقدن صکره
ناجی اولور وجائزدر که عفو اولنه مذکور مستحل حقنده اولور شوندن بریکز جاری اوزرینه خشب وضع ایتدن منع ایتسون
دیو بیوردی تر خ بو حدیث ابو الشیخ سنننك اخراج اولنمشدر عن انس رضی مرفوعا من اذی جاره فقد اذانی ومن
اذانی فقد اذی الله انس بن مالك رضی الله مرفوعا روایت ایدر قومشوسنه اذا ایدن تحقیق بکا اذا اتمش اولور دیمکدر
جمادادن بری بو در که قولنه وجاریه‌سنه اولنمشدر حدیث اخرده وارد اولمشدر عن انس بن مالك رضی قال رسول

الزانی بحلیلة جاره لا ینظر الله الیه یوم القیمة ولا یزکیه ویقول له ادخل النار مع الداخلین یعنی اکا نظر رحمت وعده سین لطف
ومغفرت ایله ناظر اولمز بس بو وعید شدید ده معلوم در حلیلهٔ جارندن همسایه دن دکاننا اتمک کناهی غیرزنادن
زیاده در خصوصا اجنبیه خاتونه زنا کناه کبائر در جارینک اهلنه زنا اشد کبایر در وبر حدیث اخرده دخی وارد اولمشدر کم
عن ابی هریره رضی مرفوعا لان یزنی الرجل بعشرة نسوة خیر له من ان یزنی بامرأة جاره ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت
ایدرکه اسنادی صحیح ایله یعنی جوارنده برکسنه نک خاتوننه وجاریه سنه ونوعی واناسنه زنا ایلمکدن بو قدر قباحت
اولدوغنه اشارتدر قونشونک قونشی اوزرینه حق اجاز اهل جاره خیانت اتمکدر واکر ایدرسه اول زنانک عقابی
اون عقاب زنایه معادل وحماسل اولور ولان یسرق الرجل عشرة ابیات ایسر له من ان یسرق من بیت جاره اندکی سوقت
وخیانت وقول وفعل ایله اهانت وجفا ومقارت جاریته زیاده قباحت در بو بونده تحذیر عظیم وارددر دیمکدر زنجیانت کی
طب بو حدیث شریف طبرانی مسندنده وبزاری مرموزنده اخراج اولنمشدر عن انس رضی مرفوعا ما آمن بی
من بات شبعانا وجاره جائع الی جنبه وهو یعلم انس بن مالک رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر دیکر برکسنه کو قونشو
سنک فقر واحتیاجنی بلور کن کند و طوق یتوب جاری اچ یتان بیم بعنتمه ایمان کتورمش اولمز بو دیدر
زیرا قونشونک ضرورتنی بلور کن تغافل قلمق قسوت قلب در غایتله بخل لااللّه دو سقوط مروت در دیو اشارتدر
خرائطی بو حدیث شریف خرائطی مرموزندن اخراج اولنمشدر عن عمرو بن شعیب عن ابیه عن جده رض مرفوعا اتدری
ما حق الجار اذا استعانک اعنته واذا استقرضک اقرضته واذا افتقر عدت علیه بالصدقة عمرو بن شعیب
باباسندن روایت ایدر اول دخی جدندن مرفوعا روایت ایدر رضی الله عنهم مرفوعا حضرت رسول اکرم علیه وسلم
اصحاب کرامه خطابا سؤال ایدوب قونشونک قونشو اوزرینه اولان حق بلورمسز دیو بیوردقده اصحاب کزین جواب
الله ورسولی بلور دیدکلرنده بیوردیکه قونشونک قونشوسی اوزرینه حقی اوندر برینی سنک استعانت ایلدکده اعانت ایلیه
وثانی اودنج برنجی استرسه ورمکدر وثالث اظهار فقر اتسه تصدق ایلمکدر ورابع مرض عیادتدر واذا اصابه
هنأته واذا اصابته مصیبة عزیته واذا مات اتبعت جنازته ولا تستطیل علیه بالبناء فتحجب عنه الریح الا باذنه و
ولا تؤذیه بقتار ریح قدرک الا ان تغرف له منها وفحنکر خسته اولسه خاطرین صورمق کرکدر وخامس برخیره نائل اولسه تهنیت ایده
مبارک ایلسون دیمک وسادس برمصیبة اغراسه تعزیت ایده وسابع دیمکی وفحنکر فوت اولسه جنازه ایله معا کیتمک کبی
وثامن اولمیجه اوینک یوکسک بنا یابوب روزکارینه سد اتمیه وتاسع اوندن برتحفه طعام بشوردکده برمقدار
دنی اکا احسان ایدوب کوندرمک لایقدر واذا اشتریت فاکهة فاهد له وان لم تفعل فادخلها سرا ولا یخرج بها ولدک
لیغیظ بها ولده وعاشر اویندیش الدوغنده برمقدار دنی احسان ایده واکر ورمزسه اوینه سرا کتوره وولدینک النده
طشره اظهار اتمسه تنبیه ایده کرجارینک ولدی کوروب والدینه فاکها ایلوب ممدکلرندن ناشی غیض اتمسون
دیو حقوق جاری تعداد بیورمشلردر حبیب بوذکر اولنان قونشی حقلرینه دخی تمام قونشو حقنه رعایت اتمش اولوردو
الا بوذکر اولنان بوقونشو حقلرینه رعایت اتمیجک اولور سه قونشی اتخدم دیمسون بلکه دیسه یالکز قونشی اولور
دیرزن امین ویزیدکدر ومنها مجالسة جلیس السوء وافات مرقومه دنبری دخی کیشینک بد قرین وبد فعال ایله مجالسه وصحبتیدر
اتسیدر زیرا صحبت مؤثره در طبیعت ناسی الذوقی مسدده هر کیشینک حالی بو لدا شندن معلوم اولوردخ م بخاری مسلم ساتن

صحیحلرندن اخراج اولنمشدر عن ابی موسی رض ان رسول الله صلی الله علیه وسلم انما مثل الجلیس الصالح وجلیس السوء کحامل المسک
ونافخ الکیر فحامل المسک اما ان یحذیک واما ان تبتاع منه واما ان تجد منه ریحا طیبة ونافخ الکیر اما ان یحرق ثیابک واما ان تجد
منه ریحا خبیثة ابو موسی الاشعری رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه صالح ایله اولور
مثالی مسک کتورنکیه دروفا سقلر اولورمنک مثالی دمیرچی کورکیکی کیمدر پس مسک کتوردن ایا بولداشی اولیا اسکیای
الابانشار ویا خود صتون الورسن ویا خود رایحه سندن سکا سکولبتده انلردن برنسنه حاصل درهرکیشیکم مسک یانده کلسر
لطیف رایحه طیبه ایله طاغلنمق معطر اولوب اندن تمتع ایدرکن کلدکه انک عکسیدر فاسقلر ایله مصاحب اولمق مثلا دمرجی
یاننده وارب انکله اوتورمغ بکورکرا اولدرکن قغولری سکا سکر ویا اسبابک یقور ویا انده کلن کشی دونینک رایحهٔ خبیثه سندن
ناشی اولور همان بوزینک فوائدن نحنی یعنی لعنت بر عنت الدنیا عمت ولها العالم بای انها دار عذاب فارتقب یوم تأتی
ونندن مرادی موذی اولان اشرار بدنهادنک تخالط ومصاحبتندن ایراق اولق واوردین ودنیا کوده انلردن حذر قلمقدر
زنی صالحاره قریب اولوب انلرک مجالستندن منتفع اولمکدر دیو ترغیب در زیرا بو نلرده شرط وفا دعبودیت وارددر اما صحبت ارازل
اتش دوزخدن بتر دردیمکیجا ز ندر دت بو حدیث شریف ابو داود مراسلنده وترمذی مسندنده اخراج اولنمشدر عن
ابی هریره رض مرفوعا المرء علی دین خلیله فلینظر احدکم من یخالل ابو هریره رض عنه مرفوعا روایت ایدر امتی خطابا حضرت
رسول اکرم علیه وسلم بیوردیکه کشی هرکیمک ایله دوست ومصاحب اولورسه انک دینی اوزرینه اولور اکر حالنی بلمک استرسکز
یارانلرندن ودوستلرندن حالتری معلوم اولوردیمکدر دت بو حدیث ابی داود وترمذی مرموزلرندن نقل اولنمشدر عن ابی سعید
الخدری رضی الله عنه مرفوعا روایت قلور یعنی کامل الایمان اولان مؤمن قونشولکا مصاحب ویار مخلص اولکز زیرا صحبت
یارسبب صلاح ایدوکی ظاهردر والنسا زانسانک تسمیه اولنمسی خیرینه وغیرینه نظر کوردرانکله مونس اولوکوانفت طعنه وغذانده
وطعامنی متقی اولاندن غیری کیمسه یمسون بیورمشلردر ت ترمذی سنندن اخراج اولنمشدر عن سمرة بن جندب رض مرفوعا
لا تساکنوا المشرکین ولا تجامعوهم فمن ساکنهم او جامعهم فهو منهم سمرة بن جندب رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر ذکر مشرکین ایله
برابر اولمق یعنی انلرله مساکنت اتمک وبر مجلسده اولمق یعنی جمع اولمق انلر ایله مساکنت ومجامعت ایدن انلردن معدود در یعنی اولدر
انلردندر دیمکدر ومنها فتح الفم عند التثاؤب وعدم دفعه وافات مرقومه دنبری دخی کیشینک اسنه دکده وقتنده دفع اتموب اغزینی
اچیق دتمکدر م عن ابی سعید رض مرفوعا اذا تثاوب احدکم فلیمسک بیده علی فیه ابی سعید الخدری رضی الله عنه مرفوعا
روایت ایدر حضرت رسول اکرم علیه وسلم امتی خطابا بیوردیکه سزدن برکز اسنه دکده اول فعل مکروهی ستر اتمک ایچون
الینی اغزی اوزرینه قویسون زیرا اسنمک کسللکدن ونوم جالب اولدوغندن فعل مذموم در پس ندبا کرکدر که الینی اغزینه وضع
اتسون بیورمشلردر وفی روایة فلیکظم ما استطاع فان الشیطان یدخل فاه وروایت اخراوزره اسنمک کلدکده ممکن مرتبه منع ودفع اتسون
شرعا مکروه اولدوغی ایچون اچلدیغی شیطان طریق اولمغه داخل اولور دیو بیورمشلردر ور روایت اخراوزره دخی بیوردیکه سزدن
برکز اسنمک عارض اولسه اسباب دفعنه مباشرت ایلک وممکن اولدوغی مرتبه دفعنه سعی ایلسون تحقیق سزدن برکز هادیسه
باقو صلیندن بو حرف هاکلنده و ده ظاهر اولسه داغزین اچوب صیدصدا ایلدکده قونشو سنده شیطانک ایچوب انک بو حالندن تعجب
ایدوب ملعبه شیطان اولور فتور وتکاسلدن ایدوکنه اشارتدر ومنها الجلوس فی الطریق اذا لم یعط حقه وافات مرقومه
دنبری دخی کیشینک یول حقنی رعایت ایدوب ومکسزین یولده اوتورمسیدرکه نهی اولدوغنه دلالت ایدن حدیث شریفدر

بودرکوخ م بخاری ومسلم اتفاقا اخراج ایلمشلردر عن ابی سعید الخدری رض مرفوعا ایاکم والجلوس فی الطرقات فقالوا
یا رسول الله ما لنا من مجالسنا بد نتحدث فیها فقال رسول الله علیه وسلم فاذا ابیتم الا المجلس فاعطوا الطریق حقه قالوا وما حق
الطریق یا رسول الله قال غض البصر وکف الاذی ورد السلام والامر بالمعروف والنهی عن المنکر ابی سعید الخدری رضی الله عنه
مرفوعا روایت ایدرکه حضرت رسول اکرم علیه وسلم اصحابه خطابا یوللرده اوتورمقدن حذر ایلک دیو بیورکسنه یولده اوزرنده
اوتورسه اول یولدن مرور ایدنلرک حقی انک اوتوردوغی یرده اهتمام لدرکه یحتملرک حقی اول اوتورننک اوستنده فقال رسول
اکرم شفقة وترحما یول اوستنده اوتورننک خطر بالمسندوجه بودرکه یوللرده وصوقاقلرده ودکانلرده واوللرنده
اوتورنلرک نظری کاهی حلال اولیان نسنهلری کوروب واشتمدنی خلاله اولدقلری ایله بو حال ظاهردر حتی کچیجیلری اتجسسونلر
دیو بیوردی اصحاب کباردن دیدیلرکه یا رسول الله بعض اوقاتده یولده اوتورمقدن بربرمزله سویلشوب اوتورمغه محتاجز
یولده مصلحتمز ایچون بزه بد لم تریبور دیسو دیدکلرنده رسول اکرم بیوردیکه بس ممتنع اولدیکز سدا فعالک الافعل طلو
یعنی اوتورمغه احتیاجکز اولوب یول اوزره اوتورمقدن ممتنع اولمدیکز یولک حقی ادا ایلک واوتورنک حاجتکز مقداری دیدکلرنده
اصحاب دیدیلرکه یا رسول الله یولک حقی ندر بیوردیکه کوزیکزی محرماتدن یومقدر یخلرلری اینجدی نسنهلرلر ممتنع
اولمقدر ورد سلامدر یعنی سلام ویرهنک سلامک المقدر واهل سوقی خیره دلالت ایدب امر معروف ونهی منکر ایلمکدر
وزاده فی روایة ابی هریره رض وارشاد السبیل وابو داود مراسلندن بونک اوزرینه ابو هریره بو عبارتله زیاده روایت ایلمشدر
یول ازمشلره خصوصا اعمی اولنلرک الترسندیا یتشوب یول کوسترمکدر وفی روایة عمر رض وتعینوا الملهوف وتهدوا
الضال وروایتده اوزده حضرت عمر رضی الله عنهدن بو عبارتله روایت اولنمشدرکه محزون ومتحیر اولان مظلوم وعاجزه
یاردم ایدوب ظالمک ظلمندن خلاص ایلمک ویول ازانلره هادی اولوب یول کوسترمکدر بیورمشلر ومنها الجلوس بین
الظل والشمس وافات موقومدن بری دخی کشینک اعضاسندن بعض کولکه وبعض کونشده اولمق اوزره الاجد کولکهسی
اولان اغاج التنده اوتورمیدرکه بو ایکیسی اراسی کندو برزخ ایلمیداوتورر سیریا کولکه یا کونشده اوتوره که مضرتندن
ایمن اوله سن حد بو حدیث شریف امام احمد بن حنبل مسندنکدن اخراج اولنمشدر وعن رجل من اصحاب النبی علیه السلام ان النبی
نهی ان یجلس الرجل بین الضح والظل وقال مجلس الشیطان حضرت رسول اکرم علیه السلام اصحابندن برینی بوبلا الاجد کولکه یرده
کوردکده کشینک کولکه یرده اوتورمقدن نهی بیوروب محل مجلس شیطاندر دیو بیوردی بو مقولده ضرر باعث اولان
شیطاندر بیورمشلر زیرا افتاب ایله سایه مابیننده اوتورمق بدنده ظلمده درنیک اکندسی ینجه اطل... کوستر...
وجمیع امراض بدن انسانه اوپیدمکه وبالجمله بونده اولان ضرر وحکمت وصنوف مضرت سلطان رسالتک علمنه مخصوصدر
بزه لازم اولان نهینک اجتنابدر زیرا انک دهان کوهر نثارندن صادر اولان کلمات محزبیان مانند شعر ... افتابده ومنها
القعود وسط الحلقة افات موقومدن بری دخی ذکر یا علم یا طعام حلقهسنک اورتاسنده اوتورمسیدرکه نهی اولنمشدر
دلالت ایدن احادیث شریفهدن بری د سنن ابو داوددن اخراج اولنمشدر عن حذیفه رض ان رسول الله علیه وسلم لعن
من جلس وسط الحلقة حذیفة بن الیمانی رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیق رسول اکرم علیه وسلم قوال خلقه الشان
اوقفور ایکن وعلم مجلس حلقهسنده حرمت اغتیوب کلوب وسط حلقهده اوتوران کمسنه ملعوندر دیو بیورمشلر
بوندن مراد نفسی مقام سخریتده مقیم اولوب وخلقی کولدرمک علیه استهزا حلقه درسک اورتاسنده کلوب اوتوران ک...

ویاخود

ویاخود مسخرهلق ایدب نفاق یوزندن کولدرمکدر اللهم لعنته مستحق اولان بو مکددر ومنها الجلوس مکان غیره والتفریق
بین اثنین وبری دخی کشینک مکان غیرده اوتوروب ویاکشی اراسنی تفریق ایدب مابیننده اوتورمقدرکه مخبر صادق
دن نهی وارد اولمشدر خ م بو حدیث شریف بخاری ومسلم اتفاق مسندلرندن اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رضی الله ان
رسول الله علیه وسلم قال لا یقیمن احدکم رجلا من مجلسه ثم یجلس فیه ولکن توسعوا وتفسحوا عبد الله بن عمر رضی الله
عنهما روایت ایدرکه تحقیق رسول الله امته خطابا بیوردی البتده سزدن بریکز برکسنه قالدروب کندو مکاننده کندو
انک یرینه اوتورمق ایچون لکن اوتوردوغکز مکانده اوکلدکه اوتورمق قابل اولیجق مرتبه الکا بروب تفسیح وتوسیع ایدک
ویاخود کلوب مسجدده اوتوروب وسعت ایدک دیو بیوردیلر د بو حدیث شریف ابی داود مراسلندن منقول اولمشدر
انه جاء رجل الی رسول الله فقام له رجل اخر من مجلسه فذهب لیجلس فیه فنهاه رسول الله علیه السلام عبد الله بن عمر
رضی الله عنهما روایت ایدوب دیدیکه تحقیقا برکسنه رسول اکرمک حضور شریفلرینه کلوب اکا براولیجق اوتورانلردن بری
قالقوب کندیکه اول کمسنه انک یرینه واروب اوتورمق دیلدکده پیغمبر علیه السلام اوتورمقدن نهی بیوروب ویرده اوتورر کمی
قالقوب کیدن کمسنه ینه کلدکده مکاننه اول غیرلردن احقدر دیو بیورمشدر م بو حدیث شریف مسلم سننندن منقولدر عن
ابی هریره رض مرفوعا اذا قام احدکم من مجلسه ثم رجع الیه فهو احق به ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدرکه سزدن
بریکز اوتوردیغی یردن قالقسه اندنصکره ینه اوتوردیغی یره کلسه اول کمسنه اول یره احقدر غیرلردن دیمکدر د بو حدیث شریف
سنن داوددن نقل اولنمشدر عن جابر بن سمره رض انه قال کنا اذا اتینا النبی صلی الله علیه وسلم جلس احدنا حیث ینتهی جابر بن
سمره رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا رسول اکرم علیه وسلمه مجلس شریفلرینه بر غیره وارد قده هماندم هر نه محلده خالی
بولوندیغ یرده اوتوردی وقفه بر مکان اخره کیتمک ایدک دیعنددر د ابی داود مسندندن اخراج اولنمشدر عن عمرو بن شعیب
عن ابیه عن جده رض ان رسول الله علیه السلام قال لا یجلس بین رجلین الا باذنهما عمرو بن شعیب باباسندن بابای باباسندن
روایت قلورکه حضرت رسول اکرم خطابا ایکی کشینک بینی اذنلری یوقا ایکی انلری تفریق ایتمک واوتورمق یوقدر دیو بیوردلر وفی روایة
ولعل الرجل ان یفرق بین اثنین الا باذنهما وروایة اخری اوزره ایکی کمسنه بر مجلسده اوتوردقن اراسنه کروب اذنلری یوغکن
انلری تفریق ایتمک وکوب ایکیسی اراسنه اوتورمق حلال اولمدی دیرلر انکرکم انلردن اجازت واذن اولدیرایلمزسه مکروهدر ومنها
القعود فی المسجد للصنیعة فانه مکروه وکذا التجارة والکسب حتی الکتابة بالاجرة وفی الخلاصة وینبغی ان یکون للسقا هذا الحکم
وافات موقومدن بری دخی کشینک مسجد شریفده تعزیت اولنمق ایچون اوتورمسی تحقیقی مکروهدر یاکسب یا تجارت ایچون
الصنائع اتمک یاخود اجرتله یازی یازمق ایچون دخی اوتورمسی درکه مکروهدر ومسجد شریفده صوا ولنسه ورینک دخی حکمی
تجارت حکمی کبی اولوب ظاهر ومناسب اولدیغی خلاصهده تصریح اولنمشدر ومنها الانحناء فی السلام وافات موقومدن بری دخی
کشینک سلام ورد کده انحنا ایدب وسلام ویرد وکی کمسنه نک برینی اوپمک امام اعظم رحمه الله قتنده مکروهدر دیمکده بر اول
کمسنه نک تقبیل التی درکه انحنا وتقبیل هر برحقنده وارد اولان احادیث شریفهدن بری ت ترمذی مسندلرندن اخراج اولنمشدر
عن انس رض انه قال سمعت رجلا یقول لرسول الله علیه وسلم یا رسول الله الرجل منا یلقی اخاه وصدیقه اینحنی له قال لا قال
افیلتزمه ویقبله قال لا قال ایاخذه بیده ویصافحه قال نعم انس بن مالک رضی الله عنه روایت ایدرکه برکمسنه کلوب حضرت
رسول اکرم سؤال ایدب دیدیکه یا رسول الله بزدن برکمسنه قرنداشنه ویادوستنه بولشدقده سلام محلنده اکا تعظیم ایچون

Copyright © King Saud University

اكلوب طيقتق ويا باوغلق وصدرنده وصدرندكوب بحو نشق ويا باشنى واليلر اشارت ايلك جائز اولورمى ديدكده حضرت
رسالت پناه جائز دكلدر بيوردى تكرار سؤال ايدوب ديديكم بربرلكوريشوب بلوشدقده قوجوشوب الين اوپمك لازم
اولورمى ديدكده لازم اولمز بيوردى بوبيوب تكرار ديديكم بابر دوستوندراست كلدكده الن الوب مصافحه
ايتمك جائز اولورمى ديدكده نعم بيوردى بيوريلر مصافحه تجويز بيورمشلر ديمكدر وبهذا الحديث قال الفقهاء يكره الانحناء
ديدى فقهاء رحمهم الله بو حديث شريف ايله سلطانلر وغيريلر حين سلامده انحنا ايلمكده استدلال ايتمشلردر يمن حضرت
رسول اكرم زمان سعادتلرنده واذا حييتم بتحية فحيوا باحسن منها اوردوها مقتضاسنجه بر ادغلبحق حضوره تشريف
داخل اولسه السلام عليكم ديديكى المرادى سعادتلر وعليكم السلام ورحمة الله وبركاته بيوردلر سلام ايدرلردى خلفاء
راشدين عصرلرنده دخى اصحاب كرام واهل اسلام بو منوال اوزره سلاملشورلردى صكره بنى اميه وال عباس دولتلرنده
بعض عادتلر ظهور ايدوب بحر قومك اراسنده بر نوع سلام شايع اولوب قالدى حالا دولت عثمانيه ده عادت منده پادشاهلر
حضورنده سلام بوينلر اكوب وانحنا ايدرلر خصوصا علماء ركوع وانحنا ايدرلر وسائرلر اذل ناسكى صباح الخير
ديكى عنق اولديبوانشنا اشتوب سلام نوابندبرى اولوب سنت مخالف اولديغندن بلمزلر بعضده قالورلر واخرشورده
نبيدغلط ظهور ايتسه سلفدنكبى ملل واديانى دخى بويلرد وانباده كلشدركه هيچ بر پيغمبرين امتى اولديكا حينده بو حاسن
پيغمبرى رعايتيلر اجرا ايدرمدى لر عالم كون ومكان وفساد ده بر حال وبر قرار دكلدر اما پيغمبرمزى دخى سنت قرار
ايدوب سنت اوزره سلام ويرديلر واصحاب كرام بربرينه ملاقى اولدقده سلام ويروب ومصافحه ايدرلر غفر الله لنا ولهم
درنوركى امام نووى رحمه الله اذكارنده تفصيل ايتمشدر ومنها السحر فهو حرام فان اعتقد التاثير منه فهو كافر وافات
قومدنبرى دخى كتنك سحرى انسبدر كرا اول فعل حرامدر واكر تاثيرى سحردن اعتقاد ايدرسه اول كافر درتكم دلالت ايدر حديث شريف
س امام نسائى سنندن منقولدر عن ابى هريره رضى مرفوعا من عقد عقدة ثم نفث فيها فقد سحر ومن سحر فقد اشرك ومن تعلق
شيئا وكل اليه ابو هريره رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر رسول اكرم عليه السلام برشنى بغليوب واوزرينه اوفوروب تكرر
باشنى كبى بزا فى العقد اتك سحرن اولق اعتقاديله سحر ايدكافر اولوب شرك اتمش اولور قلبنى انجق سبب ظاهره بغليان ايشى الله يه تفويض
اتمش اولور حسب الاسباب فيض وتاثيرنده مضطرب اولمز بورده ز بو حديث شريف بزار مسندندن منقولدر عن عمران بن
الحصين رضى الله عنه مرفوعا ليس منا من تطير او تطير له او تكهن او تكهن له او سحر او سحر له ومن اتى كاهنا فصدقه بما يقول فقد
كفر بما انزل على محمد صلى الله عليه وسلم عمران حصين رضى الله عنه روايت ايدر حضرت رسول اكرم عليه السلام بيورديلر بر نسنه ده
شومق اعتقاد ايدن وانك ايچون عمل ايلميه بزدن دكلدر وياخود فالجيلرى واكا ايناوب اعتقاد ايدن بزدن دكلدر وسحر ايدن
وسحر اولنان بزدن دكلدر زيرا بونلرك جمله سى فعل جاهليتدندر هكذا انلرك سوزلركلرى سوزه اعتماد ايدرسه سلطان
اوزره نزل اولان كتابه كافر اولور واسوء رمغوضدر انكادائمش بولنورسه كاهنى وفالجيلرى اعتقاد بوندن سؤال
وبصرنعره بوقدقبات ونشانات كتوواردر العياذ بالله تعالى اما معتقد سؤال ايدوب انلرك سوزينى تكذيب ايلسه
كاوعيد لاحق اولمز بيت فو سحر سوزنى چونكه كلدرو افق غيب نجم بردير كرفرن اولور فلان اولسه كرده زيرا
حق جل وعلا نك خلق اندوكى وايدكى نسنه لرك كيفيتنى اصلا بر فرده بلدرمشدر اول تقدير حق نجم صادق خبرديد
مكنزمن بعض خصوصت اولجقده دعواى باطل ايدنلرك اقوال قبيحلرى انكيچون مقبول دكلدر باطلدر منجم ساحر كافر

وساحر كافر

وساحر كافر كى اولوب كافرليك احمدزارندر بزدن دكلدر بيورمشلر وبو الكسندن هر برى تاثير سحردن اعتقاد ايدر
بزدن دكلدر بيورد قلرينك معناسى كافردر ديمك اولور ومنها تعليق التمائم ونحوه وافات مرقومه دندرى دخى كتنك
وبند وبازوبند افادند حفظ ايچون افسونلو كاغد وياخود خاصيت طاشلر وطلسم كاغدى وكاغام تعليق ايتدوب بحكم
احصيه دكر حرامدر يعنى عورتلر اولرى سوسنلر ايچون شيرلانك ايچون اندروب كتورمسى كبى كذلك حرامدر واكر تاثيرى انلردن اعتقاد
ايدرسه كافر در حضرت رسالت پناه حديثلرنده د سنن ابى داوددن منقولدر عن ابن مسعود رضى مرفوعا ان الرقى والتمائم و
التولة شرك عبد الله بن مسعود رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر تحقيق رسول اكرم عليه السلام بيورديكه كشى بوجنى دفع بلا ايچون
وبحقاظ صوب وبغير قران طلسم كاغدلر واخود كليوب اوزرينه افسون اوقيق وكتورمك شركدر وعورتلر كوزلكو محبت ايچون
نارنجات اوقومق وبونلر سحر اشمك وكتورمك شركدر وحديث اخرده حد حل حل احمد بن حنبل وابو يعلى مسندلرنده وحاكم
مستدركنده اخراج اولنمشدر عن عقبة بن عامر رضى مرفوعا من علق تميمة فلا اتم الله له ومن علق ودعة فلا ودع الله له عقبة بن
عامر رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر دريادن چقوصدفكبى بر بوجكه بعض كسنه لر اولادينك باشنه وبوينه دفع بلا ايچون
اول بونجى اصدينك حضرت الله مرادينى ويرمز وكذلك كوزدكمك ايچون كوز بونجى اصدينك حضرت الله تعالى ايدوب مرادينى ويرميوب مشاربوده
ودن بود حفظ وحراست ديديكوزدن صيانت انموب بكلا اشارتدر يعنى بوندن مقصود قلبدر وحمايل اسماء قضا وقدردن نازل اولان حادثه
شكلينك دفع ورفع انلر فائده ويرمز تضاير رضادن معد واولمز بكد بلكه ديلسيه الله رضاى قضا الى جناب عزتكبى قدر نه كردن عفت
ونيما صد رسينه عصمت بوتنوز ديمكدر عبارتنده وطرح بيورلمش توكل ولطف كرم حقا عتقاد ايدنلرك شعارى دكلدر ديمكه اشارتدر
ط مالك مسندركنده منقولدر عن عايشه رضى انها قالت ليست التميمة ما تعلق بعد البلاء انما التميمة ما تعلق قبل البلاء حضرت
عايشه صديقه رضى الله عنها روايت اولنان تميمه بلا اصابتندن صكره بغلنن بوجق صنعه خصوصى اولوب قبل البلاء اصابتندن
ايچون اصلحقدن باس والحسد واما تعليق التعويذ فلا بأس به ولكن ينزعه عند الخلاء والقربان كذا فى التاتارخانية واما كتنك
دفع بلا ايچون بوينه بعض ايات كريمه وادعيه بحر اصوب ويا دوسنه بندالتمى لا باس ديمشدر لازم كلمز وتاتارخانيه ده
ذكر اولنمشدر ونه اوزره جماع ايتدكده وخلابره داخل اولنقده چيقرمسى لازمدر وبعض علماء ذكر دتمكى مستور اولورسه جائزدر ديمكدر
اوباد شريف [illegible] اماكن احتياط چقرمسندهدر ومنها الوشم ونحوه وافات مرقومه دندرى دخى كتنك قولنى ياخود
[illegible] ادخال [illegible] خ م سنن صحيح سندن امام
بخارى ومسلم اتفاق اخراج ايلمشلردر عن ابن مسعود مرفوعا لعن الله الواشمات والمستوشمات والمتنمصات والمتفلجات للحسن المغيرات
خلق الله تعالى بو حديث شريف عبد الله بن مسعود رضى الله عنهمادن مرفوعا روايت اولنمشدر رسول اكرم عليه السلام بيورديلر حق سبحانه
وتعالى لعنت ايلسون شول عورتلره كوده لرينى اكنه ايله دلوب واچنه چويد وسورمه قورلر سياه بكلر اولسون ديبو وحق جل وعلا
لعنت ايلسون شول عورتلره كر بواشى كندوسنه اشلده يعنى غير عورته ديدكر بكا بكلر ايده حق تعالى لعنت ايلسون شول عورتلره كه
يوزلره وقاشنده اولان قللرندن بعضسنى ونادر ضبطه ايدوب غير سيدرى لعنت ايلسون شول عورتلره كر ديشلرين تور بورا غلدلر
كوزل اولاملر ديواشدره بونلر حق سبحانه وتعالينك خلق ايتدوكى صورتى بكنميوب تغيير ايلرلر بو حرامدر بلكه حقلرنده لعن واقع
اولمشدر بعضلر قولنجه كبايردندر [illegible] اشارتدر [illegible]
حرام دكلدر دمندر وبعض شافعى دخى بو قول اوزرينده امام مالك بو حديثك ظاهرينى اخذ ايدوب حرامدر ديمش وناده و

Copyright © King Saud University

والواصلة والموصلة وامام نسائی بو عبارتله زیاده روایت ایتمشدر لعنت اشسون اول عورته که غیری عورته تك
صاجنی کند وصاجنه قته ودخی لعنت شول عورته که غیر عورتلر ایله دکر صاچنی اوردیو یعنی غیرك صاچنی صاچنه
کلیرنه والکلونه واکل الربوا وموکله ودخی انجق معامل سندن دیا بیننده حق تعالی لعنت ایلسون ویدوردنده لعنت ایلیه بونلر
مراد بونلردر وکاتب وشاهده بو اوچ کسنه لعنت استحقاقی اولدوغی جهتندندر که ربادن احتیاط ایده یورلرسه معاون
وییدوکلرندر والمحلل والمحلل له بو شول کسنه در که بر کمسنه خاتوننی اوچ طلاق بوشسه صکره انی وطی ایدوب کیرو طلاق ویرر
ایچون متزوج اولور مرادی حاصل اولدقلرنده صکره اسکی ارینه نکاحی حلال اولسون دیو طلاق ویردکو باکرا اکا نکاح اولنمسه
زوج اول حلال قیلورلر اول سلطان انبیا انلره لعنت بکمسه بر لعنت ایتمش غیرت اولدوغندندر وتودی بو جهتدن نکرانده هند احوال
وقلت عمت وتفسیرنه حسابت وارددر بکد تعبارتدر بو زاداده فی روایة ریحانة الوشر والنتف وامام بزاز بو حدیث
شریف بو عبارتله ریحانه دن رضی الله عنها زیاده روایت ایتمشلردر که لعنت اشسون شول کسنه که لحیه سن بیضا مسیل انورلرندن
ناشی تزیین قصد اوزره صقالنك اقلرینی یولنه ودینینك وجهنی دوز یوله انجه وکسکین ایده نزدیکدر دخی روایة ابن مسعود ده
تغییر الشیب والمراد بالنتف نتف البیاض من اللحیة مع وجه التزیین وعبدالله بن مسعود رضی الله عنهما روایتنده تزیین قصد اوزره
تغییر ایده حضرت الله لعنت اشسون بوندن مراد صقالنك اقلرینی یولسه دو سیاهر بوید مسندن عبارتدر دیمشلر اق صقالی
تغییر ایتدر دیمکدر ت بو حدیث شریف امام ترمذی مسندنده اخراج اولنمشدر عن عمرو بن شعیب رضی ان النبی علیه السلام نهی
عن نتف الشیب عمرو بن شعیب رضی الله عنه دن روایت اولندی تحقیق نبی علیه السلام نهی ایتدی کشی صقالنك اق اولان قللرینی
یولمقدن زیرا کا احمق اولدوغندن مکروهدر بعضیلر قولنجه وقال النووی السلم ودخی صقالك بیاضی نوردر وقادر دسلمه بودر
ومن غیر الشیب غیره بالسواد وشول کنك کافیا لغی تغییر ایدوب صقالنك بیاضنی سیاهر بویا مسندنی بیوردی
بنیز لحیه بیضا اسدینی نوریدر س سنن نسائیده منقولدر عن ابن عباس رضی مرفوعا سیجیء قوم فی اخر الزمان یخضبون
بالسواد کحواصل الحمام لا یریحون رائحة الجنة عبدالله بن عباس رضی الله مرفوعا روایت ایدر رسول اکرم علیه وسلم حضرتندن
عن قریب اخر زمانده بر قوم کلسه کرکدر که صقاللرینك اق قللرنی سیاهه بویه یوب صورتلرینی سیاه کوکرجین کوکسی بکزه ده لر
پس اندی صورتلرین بو شکلده قیوب صقاللرین بویله سیاهه بویه نلر جنت قوقوسین المزلر ورائحه جنتی استشمام ایتمزلر
بیورمشلردر و بر حدیث اخرده دخی م سنن مسلمده منقولدر عن جابر رضی مرفوعا واجتنبوا السواد جابر رضی الله عنه مرفوعا روایت
ایدر کشی صقالنی سیاهه بویه مکدن اجتناب ایده وصافنکز بو نهی رسول اکرم علیه وسلمدر ومنها توفیر الشارب واقامه بوندن
بری دخی کنسنه بیغی طوطاغنی اورتجك مرتبه اوزادوب کسمامسیدر که حقنده وعید رسول الله واقع اولمشدر عن زید بن
ارقم رضی مرفوعا من لم یأخذ من شاربه فلیس منا زید بن ارقم رضی الله عنه دن مرفوعا روایت اولندی که شول کمسنه که بیغنی البوب
اوزادوب کسمیی بزدن دکلدر شفاعتمزه مستحق اولنلردن دکلدر بیورمشلر والافضل فی قص الشارب ان یجعل کالحاجب
ویظهر الاطار وافضل اولان کشی بیغنی قاشی مرتبه سنده وادیخی قرقوب وطوطاغنك کنارنی کوره وبنجر کسمك دخی زیرا انی
اوزاتمق زیاده مکروهدر بعض اتراك ویالافرانی انجاس صفات استعمال قلنمشدر روایت قورقوغی بیك اوزادور
بدوکه طعامی والجیوکه بنی مردار قلورلر و بلنجه اول مقولاتك بدخصلت اهل سنت وجماعت مخالفدر اول جهتدن سلطان
سرور رسالت فلیس منا دیو بیورمشدر وقد فرض اللحیة اذا لم تزد علی القبضة وحلقها وصقالك مدتی بر قبضه مقدارنی اولقدر

ودن

اندن زیاده فوقنی قصد سنت اولان بودر بونك بیانی بو وجهله ایتمشدر تفصیل اولنمغه حاجت یوقدر زیرا صقال زینتدر
وکثرت صقال کمال زینتدر زیاده اوزون غلاف زینتدر پس کشی صقالنی الیله طوتوب قبضه سندن زیاده سین کسمك
سنتدر وهفته ده بر کره باشنی وقاصیغنی وقولتوغنی تراش ایلمك وطرنقلرین کسمك وبیغی قرقوب تنی اغتسال ایله
پاك ایده واکر هفته ده اولمز سه هر اون بش کونده بر ایده دقرق کونده زیاده ترکنده عذر یوقدر پس هفته افضلدر
اون بش کون اوسطیدر قرق کون ابعدیدر قرق کوندن کچرسه وعیده مستحق اولور خ م امام بخاری ومسلم اتفاقا
سنکلرنده اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رض مرفوعا انهکوا الشوارب واعفوا اللحیة وعبدالله بن عمر رضی الله عنهما دن روایت اولندی که
مرفوعا رسول اکرم علیه السلام اصحابه کزین رضی الله عنهم خطاب ایلدیلر بیغی قرقمده مبالغه ایدك وقبضه زیاده اولمدقجه
صاقالکزی عفو ایدب للك دیو بیورمشلردر ت بو حدیث شریف ترمذی مسندنده تخریج دعن عبدالله بن عمرو بن العاص
رضی الله عنه ان رسول الله علیه وسلم کان یاخذ من لحیته من عرضها وطولها وکذا حلق راس المرأة بلا عذر عمرو بن العاص
رضی الله عنه دن مرویدر تحقیق رسول اکرم علیه وسلم مبارك صقاللرین اوزوننده وانلرنی الدقری روایت ایتمشدرو بر
روایتده جوزت وارددر بو عرض طولدن اخذ اولنمغه جمیع جوانبی تدویره قریب اولور واعتدال بولنور واعتدال ایسه محمود الدر
محبوب ومرغوبدر وکذلك بر کمسنه برجم قومرس وعورتلر باشنی حلق ویا بعض یرنی تراش ایتدرسه دخی افات مرقومه دندکر
کسنه برنهی بیورلمشدر س بو حدیث شریف نسائی مسندنده تخریج دعن علی بن ابی طالب رضی الله قال نهی رسول الله علیه وسلم
ان تحلق المرأة راسها وکذا القزع علی بن ابی طالب رضی الله عنه دن روایت اولندی رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه عورتلر باشنی
تراش ایتمکدن و چلاکن یا بعضن الیقویوب واغلنجقلرك باشنی تراش ایدکه بعض یرلرنده متفرق صاچ قیوب نهی برجم وزنف
ایلدنهی بیوردی ایکیسنده بر مکروهدر و بعضیلر قولنجه حرامدر دلکر زمان مصیبتنده ایدرلرسه قولا وفعلا خ م بو حدیث شریف
بخاری ومسلم اتفاق ایله ذکر ایدلندن منقولدر عن ابن عمر رض ان رسول الله علیه السلام نهی عن القزع وزادنه روایة قلت لنافع
وما القزع قال یحلق بعض راس الصبی ویترك بعض عبدالله بن عمر رضی الله عنهما دن روایت اولندی تحقیق رسول اکرم علیه
السلام بیوردی اوغلنجقلرك باشنی تراش ایدکه بعض یرلرنده متفرق صاچ اولمقدنی نهی ایتمشدر عبدالله بن عمرك کوله سی
نافع رضی الله عنه رسول اکرم علیه وسلمدن سؤال ایدوب قزع ندر یا رسول الله دیدکده بیوردیکه قزع بفتحتین اغلنجقلرك
باشنی تراش ایدکلرنده بعض یرلرنده متفرق صاچ الیقویوب باشنك بعضسن تراش ایدب بعضسن الیقومقدر قزع
درلو مکروهدر نهی اولنمشدر ومنها رکوب النساء علی السروج بغیر عذر وافات مرقومه دن بری دخی کنج عورتلرك تجرد تزیین
وتفرج ایچون کراپه اتلره بنمسی دکه نهی اولنمشدر عن عبدالله بن عمر رض مرفوعا یکون فی اخر امتی نساء یرکبون علی سروج
کاشباه الرجال ورجال ینزلون علی ابواب المساجد نساؤهم کاسیات عاریات علی رؤسهن کاسنمة البخت العجاف العنوهن
فانهن ملعونات عبدالله بن عمر رضی الله عنهما دن مرفوعا روایت ایدر رسول اکرم علیه وسلم اصحابه کزینه خطابا بیوردی
اخر زمانده کلن عورتلر ایرلو اتلره بنوب وکیدوکلری ایجون لباسلرك ایچنده کندولری تشخیص اولنوب واردقلری
دنیا یره کلوب مسجدلر قپوسنده اینوب مقامده کوه ترلو عورتلرینك ایچون انواب کبی جمع عضوی انده کوریتور
نیاه قلانده و باشلرنده دوه اورکجی کبی اکر طاقیه کبی شیلر وضع ایدرلر انلره لعنت ایدك که اهل بدعتدر اولدقلری ایچون
مستحق اولوب لعنت استحقاقی وارددر دیو بیورمشلر قالوا هذا اذا کانت شابة وقد رکبت للتبرج والتفرج واما اذا کانت

ط بو حدیث شریف ابن حبان مسندندن اخراج اولنمشدر

Copyright © King Saud University

عجوزا او كانت شابة فخشا دید بلکه فتنه عورت کنج اولوب حجره براغوب وتبرجن وتفرج ایچون انه نیسی حرامدر بو وعید
اوروقف مستحق اولورلر شابة وقد رکبت مع زوجها لعذر بان رکبت للجهاد وقد وقعت الحاجة الیهن للجهاد والحج والعمرة فلا بأس
اذا كانت مستترة کذا فی التاتارخانیة واما کوبی خاتون خوجه قری ایسه وباخود کنج خاتون اولدوغی تقدیرجه نفوره عم
کبی حجه کتمك عمره کتورمك که عذره در ناشی کتدوکه ستر ایندوکه ودوصل بر بر بر باس اولدوغی تاتارخانیه ده مسطوردر
ومنها ترك الولیمة وافات موقوفه دندر بری دخی کمسنه تا اهل ابلدکده احبا واصدقاسنی ضیافت امله ایچون طعام بشورت
بودسنی ترك ایتمسیدر خ ح السته بو حدیث شریف کتب المهتمه نك الیسنده اخراج اولنمشدر عن انس رض مرفوعا
اولم ولو بشاة انس بن مالك رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر یعنی سز که متزوج اولسکز ضیافت ایلکز اکر بر قیون ایرسه دخی
اولورسه بو سرور عروسده طبخ اولنان طعام ضیافتدر بو قولنده قصد مبالغه در بو تعلیلیه در امتناعیه دکلدر اقل
واکثرینك حدی یوقدر بو حدیثك سبب ورودی بودر که عبد الرحمن بن عوف رضی الله عنه تزوج اتدکده رسول اکرم بیوردی
بر شات ایله اولورسه ولیمه ایله احبابکی ضیافت ایله بیورمشلر ومنها البیتوتة وفی یده ریح غمر وافات موقوفه دن بری دخی کمسنه
الذی اتی غمر کبی شی وار ایکن یکجه یاتوب اویومسیدر که بنی صریح اولدوغنه دلالت ایدن احادیث نبویه دن بری بودر که
ت ترمذی مسندنده اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رض مرفوعا ان الشیطان حساس لحاس فاحذروه علی انفسکم من بات وفی یده
ریح غمر فاصابه شی فلا یلومن الا نفسه وفی روایة ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر رسول اکرم علیه وسلم الذی ات
مثللو یاغلی نحوسی وار ایکن یاتوب اویوسه حذر اتسون دیمکدر فارغ اولدقده اثر طعامدن الرینی پاك ایدوب غسل ایلیه سوکه تحقیق
شیطان ذفر بو یاغلو الری یالار شیطانلر قوت شامه سی زیاده در یاغلی اولیجق یالایجیدر شاید که برص کبی بو مرضه مبتلا
وله هذا نعمتی لوم اتسون بیورمشلردر وبو روایة اخرده ط طبرانی بو عبارتله زیاده روایت اتمشدر عن ابی سعید
نصره فاصابه وضح ابی سعید رضی الله عنه دن روایت ایدر بو عبارتله اولنمشدر بر کمسنه یاغلی طعام یوب الرینی یایقمدن زیاده
فنوم سید یا ناسر الا جنون وبرص وجذام وغیری امراض کبی بو خفت اصابت اتسه الکو ملامت ایدرسه کندی نفسنه اتسون دیمکدر
ومنها الانبطاح بلا عذر وافات موقوفه دن بری دخی کمسنه عذری یوغیکن یوزی قیوبا اتسیدر ج ابن ماجه سننده اخراج
اولنمشدر عن ابی ذر رض قال مربی رسول الله وانا مضطجع علی بطنی فرکضنی برجله وقال یا جنیدب انما هذه ضجعة اهل النار
ابوذر غفاری رضی الله عنه روایت اولندی بر کره رسول اکرم حضرتلری ابوذر قرنی اوزره یاتورکن کجدکده مبارك ایاقلریله
دروب ای جنیدب بو فعل اهل نار یاتشیدر دیو بیوردی وفی روایة د روایت اخراجده ابو داود سننده بو عبارتله
نقل اولنمشدر عن طخفة رض ان هذه ضجعة یبغضها الله تعالی وفی روایة طخفة رضی الله عنه بو عبارتله روایت ایدر اول ابن
قیس الغفاری در ذکر بو حدیث شریف زیاده عبارتله روایت ایدر که بو یاتش مرتبه الله تعالینك بغض ایلدیکی سودکی
یاتشدر دیو بیورمشلر وروایت اخرده ت ترمذی بو عبارتله نقل اولنمشدر عن ابی هریرة رض ان هذه ضجعة لا یحبها الله تعالی
ابو هریره رضی الله عنه ایدر ذکر ابو ذر رضی الله عنه کوردکده بو یاتش الله تعالینك سومدوکی یاتشدر دیو بیورمشلر وجنیدب
تصغیر جندب در ابو ذر رضی الله عنهك اسمیدر ومنها النوم علی سطح لیس بمحجور علیه وافات موقوفه دن بری دخی کمسنه
بغتده دوشمی احتمال اولان قوردوسز طام اوستنده یاتوب اویومسیدر ممنوع اولدوغنه دلالت ایدن احادیث
نبویه دن بری ت ترمذی مسندنده اخراج اولنمشدر عن جابر رض نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم ان ینام الرجل علی سطح لیس بمحجور

علیدر

علیه وفی روایة جابر رضی الله عنه روایت ایدر کم طام اوزرینه چقوب اویومقدن رسول اکرم نهی بیوردی حجابدن سقوطه سبب حجاب الا
اولدوغندن علم قتنده مکروهدر زیرا بغتده دوشمسی مانع اولور بر شی اولمیا اوزرنده یاتق ایرون نفسنك عصمتی زائل
اتمش اولور بیورمشلردر وروایة اخری اوزره د سنن ابو داودده بو عبارتله زیاده منقولدر عن علی بن شیبان رض من بات علی ظهر
بیت لیس علیه حجاز او حجاب فقد برئت منه الذمة وفی روایة عن علی بن شیبان رضی الله عنه بو عبارتله روایت اتمشدر کشی کم
بام قاندی اوزرنده دوشمکه مانع اولور حجاب وطیارده یاتوب اویوسه اول کمسنه عصمت نفسی زائل اتمشدر یعنی ایدکان
ونفعدن دوشوب هلاك اولسه دخی ایچون ذمت یوقدر دمی هدردر بیورب وروایة اخرا اوزره ط طبرانی مسندنده بو عبارتله
منقولدر عن عبد الله بن جعفر رض من نام علی سطح لاجدار له فمات فدمه هدر عبد الله بن جعفر رضی الله عنه روایتنده بر کمسنه طام
اوزرنده اویوسه سقوط مانع وحائل وحجاب اولمسه یوقندن انقلاب اولورکن دوشوب هلاك اولسه ایچون ذمت یوقدر دمی هدردر دیو
بیورمشلر ومنها استصحاب الكلب والجرس للهو فی السفر وافات موقوفه دن بری دخی کمسنه سفر اتدکده تجرد لهو ونمایش ایچون کلب یادخی
دیادهاون چاك ومنفوق اصوب بر سیجه کتوردمسیدر که منهی اولدوغنه دلالت ایدن احادیث نبویه دن بری بودر م مسلم سننده
اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رض مرفوعا لا تصحب الملائكة رفقة فیها کلب او جرس ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر کی
یولداش شول کروان ایچنده کلب ودخی چان اولسه بو حفظدن غیری ملائکه رحمت یعنی سفرده رحمت ملکلری شول کاروانکه کلب
وچان اولسه اول قافله یه یولداش ورفیق طریق اولمزلر بو حدیثك امام شافعی قتنده جرس الدواب تنزیها مکروهدر واکثر علما قاتنده
سفوفی چالده اعدایه بدفعلا اظهار هیبت وشجاعت ایچون اولورسه مکروه دکلدر زیرا محل جنك وجدال ذلدن ذل غازیلره سبب
مسرت جان ودلدر خصوصا دیار عزیزه هنت اندار جلیل الاعتبارده عربنا وبدوانه باعث هیبت ورهبت ایدر لکن عین تحقیقله
شاهد اعتقدر زیرا علما دیدیلرکه طواره چان طاقمق شول وقتده منهیدر که مجرد زینت لهو ایچون اوله واکر منفعت اولور
بو بونلر سفرده انتی ودوه سی بلمك ایچون واوانی بولمق ایچون اولورسه اولنمازه چان تقدرد وفی روایة الجرس من مزا
میر الشیطان وبر روایتده جرس شیطان سازلرندندر دیو بیورمشلردر بر کون حضرت رسالت پناه بر اوك کوردیلر اوزرنده چان
وار بوردیلر بوك شیطانك موکبیدر ومنها سفر المرأة بلا زوج ولا محرم وافات موقوفه دن بری دخی بر عورتك نه جنده ویا باسی
ودی رحم محرمندن بریسی اولمقسزین اوچ کونلك یول ودخی زیاده سفر اتمسیدر خ م عن الخدری رض مرفوعا لا یحل
لامرأة تؤمن بالله والیوم الآخر ان تسافر ثلثة ایام فصاعدا الا ومعها ابوها وزوجها او ابنها او اخوها او ذو محرم منها ابو سعید الخدری
رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر حضرت رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه الله تعالی حضرتلرینه ویوم آخرته ایمان کتورن خاتونه سفر
تمر کلك اوچ کونلك یول دخی زیاده حلال اولمز حرامدر حتی کندینك ذی رحم محرمندن باباسی ویا اوغلی ویا قرنداشی ویا زوجی
ویا نکاحی حرام اولان ذی رحم بر اولمیجه دیمکدر که امدی خاتون عفت شعار محرمسز بو مقدار مکانه مسافرت عزمت عصمت او
مشارندر وفی اخری لا تسافر المرأة یومین من الدهر الا ومعها ذو محرم منها او زوجها وروایة اخرا اوزره ایکی کونلك یوله سفر اتمك
حلال دکلدر الا مکر انکله ذو محرم اولسه یاخود زوجی اولسه بیورمشلر وفی اخری عن ابی هریرة رضی مرفوعا لا یحل لامرأة تؤمن بالله والیوم
الاخر ان تسافر مسیرة یوم ولیلة الا مع ذی رحم محرم علیها وفی اخری مسیرة یوم وفی اخری مسیرة لیلة وروایت اخری اوزره
ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر معنای حدیث یعنی حلال دکلدر بر عورته که الله وقیامت کوننه ایمان کتورمش اوله سفر
اتمك بر کون بر کیجه لك یوله الا مکر انکله ذی رحم محرم اولسه دیمکدر وروایة اخری اوزره یالکز بر کونلك یوله سفر اتمك وروایت

اخری اوزره بیلكز بر كیجه لك یوله سفر ایتمك عدم حلنه دخی روایت اولنمشدر خ م بخاری ومسلم اتفاقا تخریج ایلمشلردر
قبح مدة السفر حرام باتفاق الحنفیة واختلفوا فیما دونها پس عودتك بو ذكر اولنان تاریخدن برینی اوچ كونلك یوله سفر المنكلك
حرمتنده حنفیه متفقلر اولوب ومدت سفره نادوننده اختلاف اولنمشدر ومنها الركوب عند الوقوف الطویل وعدم النزول
وآفات مرقومه‌دن بری دخی دابه‌نك بر یرده طول طوار توقفی لازم كلدكده اتدن اینوب ومركب اوزرنده طورمسیكه حقنده
نهی صادر اولمشدر حد احمد بن حنبل مسندندن اخراج اولنمشدر عن سهل بن معاذ رضی مرفوعا لا تتخذوا ظهور دوابكم كراسی
سهل بن معاذ رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر رسول اكرم علیه السلام بیوردیكه بر حیوانك ارقه‌سنی كرسی اتخاذ ایدوب
اوزرنده چوق اوتورمقدن نهی بیورمشلردر ومنها سفر واحد واثنین وآفات مرقومه‌دن بری دخی بر ویا ایكی كشینك اوچ كونلك
یوله سفر ایتمسیدر كه ممنوع اولدوغنه دلیل خ بخاری سنن صحیحه‌سندن اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رض مرفوعا لو ان الناس
یعلمون من الوحدة ما اعلم ما سار راكب بلیل وحده عبد الله عمر رضی الله عنهما مرفوعا روایت ایدر تحقیق رسول اكرم علیه السلام
وحدتده مفهوم اولاندن بن بلدوكمی خلق بیلورلردی یالكز كیجه لیلده یالكز سفر ایتمزلردی خطر زیاده اولمغله بویله بیوردیكه
الا افاده‌ن معدوده اولان بر ایكی كشینك كیجه ده ویا كوندزده اثر دینیایه عند سفر ایتمسیدر دیو لدانق بولنمیوب یاخود بر اوچ
بولنوب وصف بحسب الشرع لازم اولق عنده‌در ط بو حدیث شریف موطای مالكدن اخراج اولنمشدر عن سعید رض مرفوعا الشیطان
یهم بالواحد وبالاثنین واذا كانوا ثلثة لم یهم بهم عن سعید بن مسیب رض الله عنه روایت ایدر رسول اكرم علیه وسلمدن شیطان بر ویا ایكی كشی‌یه
سفرده قصد ایدر وفتنه اولدقده قصد ایدوب معارضه قلمز دیمكدر ومنها عدم التامیر وآفات مرقومه‌دن بری دخی سفر ایدنلرك
ایچلرندن برینی امیر ایتمكلر طرف بونده مأمورلردر د سنن ابی داوددن اخراج اولنمشدر عن ابی سعید رض مرفوعا اذا خرج ثلثة فی سفر
فلیؤمروا احدهم ابو سعید الخدری رض الله عنه روایت ایدر رسول اكرم علیه وسلمدن فجن سفره اوچ كشی یاخود زیاده سفره چیقدقلرده
ایچلرندن برینی امیر ایتسونلر سائرلری وجوبا انك تحت حكمنده اولوب سوزینه تابع وامرینه رام اولسونلر ودقت اولنه هر قنغیسنك زهد
وتقوی‌سی وزی قول وقواسی وشفقت وسخاسی زیاده ایسه انی امیر ایدنلر وسردار اتسونلر وصاحب عقل ودانش وضابطه‌ن
تدبیر اوله وعند قولنده قائل اولنلر دیمكدن عبارتدر ومنها ذهاب ما اكل ماله ریح كریهة الی المسجد والجماعة وآفات مرقومه‌دن
بری دخی كشینك صوغان وصارمساق ویا توتون كبی بد رایحه‌لو وحرام نخولوشیلری ییوب اغزینك بد رایحه‌سیله جامع واز مسجده كلمسی
نهی صوجلرمنی اولدوغنه دلیل خ م بخاری ومسلم سنن صحیحه‌لرندن اخراج اولنمشدر عن جابر رض مرفوعا من اكل ثوما او بصلا فلیعتزلنا
او فلیعتزل مسجدنا فلیقعد فی بیته وزاده فی روایة جابر رضی الله عنه مرفوعا روایت قلور رسول اكرم علیه وسلمدن شول كشی كه صوغان
صارمساق ییوبدر عزلت ایتسون یاخود مسجدیمزدن عزلت ایتسون اوینده اوتورسون اغزینك رایحه‌سیله مسجده كلمسون اول انسانده كه
انسانلر اونكله اذا اولور وروایت اخرده زیاده روایت اولنمشدر لم ابو منصور دیلمی مسندندن منقولدر والكراث وزاده بو احادیثده
زیاده قلنمشدر طس طبرانینك اوسط وصغیرنده والفجل تورب دخی براندر صوغان صارمساق الحاق ایدوب انلری ییدی دخی
جامع واز مسجده‌دن نهی بیورمشلردر وبونلرك اكلی كراهتی چوغنه كوره غیریندن اولسون بزلرده بونلری ییی كسنه بزم مسجدیمزه
كلمسون دیو امر اكرم رحمت بونلرك ریحنه‌سندن منادی اولوب نخولو مكروه نخوسه اولدوغندن اكراه ایدوب نخوسی زائل وبلكی
اول قابل بیقرقلو بوندن معلوم اولوركه بیت اوزنار بخنده محمد خان دورنده ظهور ایدن توتون دیدكلری شیطانی نخوی صو
صوتی صارمساق براصه توری صاری بونلرده ایكی بر سنده دخی زیاده مردار اولدوغندن كسنه‌لرنك شبهه‌سی یوقدر زیرا بونلرده نخوسی

برفتح

برفتح ساعتده زائل اولوب اول قالنمز امالكه رحمت كلور اما توتون اثارك خلاف صفحتین ایچندر ایچن كسنه‌نك اسبابنی
وصاج وسقاللرینی قوقلندیرر قوم اصحاب یانی پاس باغلر واغزی وبورنی نخوسی توبلر سیكر اول قابلیدر رحمت ملكلری كلمز وجامع واز
دخی یانندن اولنلری انك نخوسندن اكراه ایدر علی الخصوص حمامده بعد الغسل طشره چقدقده توتون ایچمك حماقتدر یانندن اولانلر
صیانلره جفا اولور وزیاده اذیت اولور صوغان صارمساق براصه تورپ یمكدن زیاده اولدوغی كسنه انكار ایتمز وجهنمده واقع
اولان پنجره ركوملرده زیاده منبایید رزیرا هر كسنه‌نك مردار نخوسی اولوب هم زهرهلاهم كبی اچی اولور اول خبائث داخلدر نتكم
سوره اعرافده حق جل وعلا ویحرم علیهم الخبائث دیو بیوردی یعنی حرام ایتسنلر كه میته وطكز ایتید رونخو كبی مردار اولان
نسنه‌لری حرام قلدی دیمكدر ویحل لهم الطیبات دلیل كافیدر امدی هر وجهدن زیاده توتوندن قبح رایحه‌لو بولنان مضر او
دوغندن غیری بدعت قبیحه ربدعت ایسه كناه كبایرك اشدیدر زیرا بدعت هم نفسی هواسندن وهم شیطانك تقلیدیله اولدوغی
نفی ایجاد ایلینلر او عمقد ریانلیچون رسول اكرم كل بدعة ضلالة بیورمشلردر وبدعت اكادرلر كه طریق السنه‌دن چقوب طریق شیطانه
یوریمكدر پس امدی توتون بدعتدر حسنه‌دن اولق محالدر بدعت قبیحه اولدوغنه دلیل مردار نخوسی اولوب وزهر كبی اجی اولدوغی
كافیدر بیت یانندی یوردنار بدعت طوندی افاق دخانی ● كلدی وار سن مكر اشراط ساعتك نشانی ● اهل ناره حق تعالینك عذابیدر
بودخانی ● شهدی دن معتاد اولوب اول كوزندنی استخلق جهانی ● بوندن زیاده مذاعلك كوكدن قیدندو اولانلر لایق دكلدر كه
انی استعمال ایدسنلر اولدر ومنها ترك الصلوة عمدا وهو من اكبر الكبائر وری دخی عمدا یعنی قصدا فرض ترك ایتمسیدر كه كبیره‌لر
دندر قال الامام المنذری رحمه ذهب جماعة من الصحابة رض الله كونكفوا منهم عمر بن الخطاب وابن مسعود وابن عباس ومعاذ
بن جبل وجابر بن عبد الله وابو الدرداء ومحمد ابن مبارك والنخعی وحكم بن عیینة وایوب السختیانی وغیرهم رحمهم الله علیهم اجمعین
ولام منذری كبار صحابه‌دن عمر بن الخطاب وابن مسعود وابن عباس ومعاذ بن جبل وجابر بن عبد الله الانصاری وابو الدرداء رضوان
الله تعالی علیهم اجمعین وتابعیندن مجتهدلردن امام احمد بن حنبل دخی ومشاهیر محدثیندن ایوب سختیانی ووجه تكفیر رحمهم الله عمدا نمازی ترك
ایدنك كفرینه ذاهب اولمشلردر دیمشلردر زیرا بو صلوات مفروضه‌نك منكری كافر در خدا فیه تحمل اولنمادقده قطعیه ایله
ثابت اولدوغیچون منكرینك حكمی حكم مرتد در لاجل الكسل قصدا ایدرسه فاسقدر حبس اولنور تا نماز قلنجه حبسنده مقرو
یمنك وجوردی یوردكر نماز حق الله ایچون مشروع اولمق احق واولیدر وبعض ائمه كرام دیمشلر كه ضرب شدید ایله ضرب
وتعزیر اولنور حتی فان جفیخر دوكلور زجرده مبالغه ایلیچون وبعض علما دیمشلر كه قاضی ویاخود اولو الامر مصلحت كورور
بیمازه تعزیر مالی للفلاا اولور بو اقوال اكر ایمه بزیم امام ابو حنیفه‌نكدر اما امام شافعی وامام احمد وامام مالك قتلرندن بینماز قتل اولنور
بو اوچی متفقلردر نهایت علت قتلرنده اختلاف متحققدر امام شافعی ایله امام مالك قتنده حدا قتل اولنور اما امام قتنده كفرا
قتل اولنور دیمشدر زیرا جماعتز نماز بو امت شریفه‌نك خصایصندندر منفردا وسائر عبادات خلاف قوملر بسندده سائر
امدده دخی بولنمشدر وبو صلوتك خصایصندندر كه بونده نیابت جائز دكلدر اصلا شرنفسنرمال ایله موضع تفصیلی كتب
اصولده مسطوردر ومنها ترك الوضوء والغسل الفرضیین وآفات مرقومه‌دن بری دخی كشینك ابدستی فرضی وغسلك فرضی
ترك ایتمسیدر ومنها ترك الجماعة فانها واجبة علی قول الاقوی عند الحنفیة وآفات مرقومه‌دن بری دخی كشینك جماعتی ترك
ایتمسیدر كه جماعت قول اقوی اوزره حنفیه قتلرنده واجبدر وقال الامام المنذری رحمه ومن قال بفرضیة الجماعة من الصحابة
ابن مسعود وابو موسی الاشعری رضی الله تعالی عنهما ومن غیرها احمد بن حنبل وعطا وابو ثور وامام منذر قتنده واجبدر دیمشی

Copyright © King Saud University

وكبار صحابه دن ابن مسعود وابو موسى الاشعرى رضى الله عنهما وغيريدن احمد بن حنبل وعطا وابو ثور رحمهم الله فرضيته مذهب
اولمشلردر نمازدن برادولنان جمعيت جماعت در الجماعة سنة من سنن الهدى لا يتخلف عنها الا منافق حضرت رسول اكرم عليه
وسلم بيوردى كه جماعت اولى سنت هدادر يعنى هدايت اهلى سنتيدر ترك اولورهر كيم جماعتى واريسه منافقدر وحديث اخرده الصلوة
الجماعة تفضل صلوة الفرد بسبع وعشرين درجة يعنى جماعتله قلنان نماز منفردا اوزرينه يكرمى يدى و تبه زياده در بوقدر درجه
مرتبه ثواب فضيلت بولنندن ره منفردا قلنان نمازدن يكرمى يدى درجه بوقدر زياده رضاى جناب مطلقه وصول بولوردى بكدر
تكم **حكايت** اولنوركه كبار تابعيندن برى بر كيجه تسبيح نمازينى تنبيه اوب منفردا باشنده قلدى اما جماعته ايرشمدى وكنه غنا
وكوكلندى كه كيم بيغمبر عليه السلام دبمشدركه جماعتله قلنان نماز يكرمى يدى كره بالكل باشنه قلنان نمازى فى الحال يكرمى يدى بتسبيح
نمازى سننارى قلدى شاد اولوب ياتدى دوشنده كوردى كه كوكلدن بر جماعت براقلره بنوب انديلر كلوب بوكا دخى براق كتوردى بلر
وبند ديلركند يلر بوايسه نقدر جهد ايدكوردى براقه بونلره براقلرينه يتشدرمدى عاجز قالوب ديديكم اى جماعت بنم
براقمى سوين براقلريكز صورتنده بوكا نه اولديكم سوين براقلريكزه ايرشمز جواب ويرديلركه كرسن تسبيح نمازينى منفردا باشكه
قلدين اولدين ديدكه كوجرباشمه قلدم اما صكره يكرمى يدى كره قلدم تاكه جماعت ثوابنه نائل اولايم ديو بدم انلر ديديلركه
سن تسبيح نمازينى باشنه قلدى جماعت اوله نواب يكرمى يدى بيك كره قلسك اولكى ثوابه بولاجق دكلسين ديوب كتديلر و
بالجمله مسجد وجامعدن اجتناب جامع كل العيوبدر نتكيم بر حديث اخرده كلور الجفاء كل الجفاء والكفر والنفاق عذاب يعنى لزومى جماعت مسلمين
رحمت موصله ريبى بركمسه جماعتدن منفرد اولسه شيطان اغواسيله عذاب خالقه كرفتار اولور ومنها ترك تعديل الاركان
وتسوية الصفوف وموافقة الامام وقد صنفنا فى هذه النكتة معدل الصلوة فعليك بها وافات مرقومه دن بريدخى
كمشنه تعديل اركان وامام موافقتى وتسويه صفوف ترك ايتمسيدركه موافقت امام وقول اقوى اوزره تعديل اركان واجبه
وتسويه صفوف سنتدر بو اوج صنفك تفصيلنى صاحب الطريقة تك معدل الصلوة اسميله مسمى اولان رساله ده بيان و تحرير
اولنمشدر تعديل اركان دير ركوع سجودده جميع نمازين اركانلرين يرينه كتوردمكدر اكرنمازك شروطى تمام ايدمسه بريسى ترك ايدرسه
نمازى يكيدن ايسه قضاسى ممكن اولورسه قضا ايليه ممكن اولمزسه فاسد اولوردى بو خلاصة الفتاوى ده تصريح اولنمشدر
زيرا امام يوسف قتنده تعديل اركان فرضدر ديليلر بركون حضرت رسول اكرم بيوردى كه ركوع وسجوده عقيبنده قومه
وجلسه ترك ايلين ايچون نماز يوقدر بركون حضرت اكرم نبى محترم بر اعرابى كوردى كه خروس منقاريدر دوشوركبى نمازنده
ركوع وسجوده ايدركوردكده قم صل فانك لم تصل يعنى طور نماز قل تحقيق سن نماز قلمدك ديو اوچ كره تكرار قلدردى اخر
اول اعرابى جناب رسولك قتنه كلوب يا رسول الله بنم قدرم درست اولور ديدكده رسول اكرم بيوردى كه ركوع وسجود عقبنده
قومه وجلسه ترك ايلين ايچون نماز يوقدر بو حديث شريف تعديل اركانك وجوبنه دلالت ايدر تعديل اركان ركوعدن
صكره قيام وسجده بين يتنده قعود ايله بر مقدار قرار در ركوعدن صكره قيام اولمغه قومه تسميه ايدرلر ايكى سجده بيننده
اولان جلسه درلر بوندن غافلك اكثرى غافلردر زيرا جميع نمازك فرضى وواجبى وسنتى ومستحبى تعديل اركان ايله نماز اولور
وترك الاسنة مؤكدة كالاعتكاف العشر الاواخر من رمضان وتراويح والجماعة فيها فانها سنة على الكفاية والختم فيها والسواك دخى
كل مكروه تحريما ورمضان شريفك عشر اخرنده اعتكاف ايتمك كبى وتراويح قلوب وتراويحده قرآن عظيمى ختم ايتمك كبى ومسواك
استعمال ايتمك كبى سنن عينيه ترك ايتمك مكروه تحريمى ايتمك دخى آفات مرقومه دندر ومنها ترك الجمعة لمن لا عذر له وآفات

مرقو

مرقومه دن برى دخى كمسنه عذرى يوغيكن جمعه نمازينى ترك ايتمسيدر ومنها ترك الزكوة فانه من الكبائر وآفات مر
برى دخى زكوة ترك ايتمسيدركه تحقيق كمسنه زكوتنى ويرمك اكبر كبائردندر ومنها ترك صوم رمضان بلا عذر وبرى دخى
رمضان شريفك اورجن ترك ايتمكدر عذر شرعيسى يوغيكن ومنها ترك الكفارة والقضاء والنذور وآفات مرقومه دن
برى دخى كفارت لازم اولنلرك كفارتن ترك ايتمسيدر قضاسى لازم وواجب اولنلرك نماز واورج وكفارت يمين وسائر
كفاراتيكبى ومنها ترك صدقة الفطر والاضحية للغنى فانهما واجبتان وآفات مرقومه دن بريدخى صدقه فطرى وكوبان بيرامده قربان
ترك ايتمسيدركه تحقيق غنى اولنلره ايكيسى برواجبدر ومنها ترك الحج الفرض بريدخى كمسنه اوزرينه فرض اولان حج ترك ايتمسيدركه
احاديث نبويه ده وعيد اولدوغى مصرحدر ت ترمذيده سنده نزدن اخراج اولنمشدر عن على رضى مرفوعا من ملك زادا وراحلة
يبلغه الى بيت الله الحرام فلم يحج فلا عليه ان يموت يهوديا او نصرانيا على رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر رسول اكرم عليه السلام
بركمسنه كعبه واروب كلمكه قدرتى وار ايكن بلا مانع حجى ترك ايدرسه يهودى ونصرانى اولسه اولكه مانع يوقد يوروب بلا عذر
تراخى ايدنه زياده تهديد بيوروب آفات العياذ بالله تعالى نيج اسلام اوزره اولدوغنه تنبيه دوهم سعادت شفاعتدن
محرومدر حضرت رسول اكرمدن خصوصا اولان حوض كوثردن بى نصيب قلنورلر تهديد بوننك كبيلردن وحضرت
عمر رضى الله عنه دن مرويدركه خليفه ايكن زكوة ورميوب حج ايتمينلرى كفره كبى خراج التماسنه قصد ايتدوكى مشهوردر
عبد الله بن عباس رضى الله عنهما دن مرويدركه زكوت ورميوب حج ايتمين وفات ايتدكده جهنم بونلره عرض اولنديقده
قضاء مافات دنيايه رجوع تحسر وندامت ايدهلر اكرحج ايتمكنه كبى بشارت جنت بولسلر تحسر وندامت ودنيايه رجوع
راغب اولمزلردى پس اهل اسلام مرابوننك كبى سبب سو خاتمه دن احتراز لازمدر ومنها ترك الجهاد وهو فرض عين ان
كان النفير عاما والا ففرض كفاية وبرى دخى جهاد ترك ايتمسيدركه نفير عام اولدقده فرض عيندر والا فرض كفايه دركه
مسلمينك بعضنده مباشرت ايدرلر باقيلرندن فرضيتى ساقط اولور ومنها الفرار من الزحف اذا لم يزد الكفار على ضعف
المسلمين وبريدخى صف الجنگدن قچمقدر قچمق كفار يكرو اسلام عسكرينك ايكى قتندن زياده اولمجق اكبر كبائردندر
خ م بو حديث شريف بخارى ومسلم اتفاق ايتدكلرندن منقولدر عن ابى هريرة رضى اجتنبوا السبع الموبقات قالوا
يا رسول الله وما هن قال الشرك بالله والسحر وقتل النفس التى حرم الله الا بالحق واكل الربوا واكل مال اليتيم والتولى
يوم الزحف وقذف المحصنات الغافلات المؤمنات ابو هريره رضى الله عنه مرفوعا روايت ايدر رسول اكرم عليه وسلم
امته خطايا ابتدى اجتناب ايدك ديدى اولوكناهلر نكرهلاك ايدر بجيد رضا جنى نار جهنمه مستحق ايدر اصحاب
كزين رضوان الله عليهم اجمعين ايتديلر اول يدى هلاك ايديجى كناهلر ديا رسول الله ديدكلرنده رسول اكرم
بيوردىكه اول يديلرى الله تعالى حضرتنه شريك قوشمق كبى ايكنجى سحر در نفس خبيثه نك اقوال افعاليدر بونلر او
جنجى فعل نفسدر ظلما يعنى شول نفسكه الله تعالى انك قتلنى حرام ايلمشدر وشرعده قتلى واجب دكل ايكن بركمسه
ورب اولدرمكدر دردنجى ربا يعنى اجرت معامله سيوروب انك فائده سن يمكدر بشنجى يتيم مالن ظلما يمكدر التنجى
قتال كوننده مسلمانلرى براغوب قچمقدر كه سائر غازيلر محاربه اولوب كنده فرار ايده يدنجى شول مؤمنلر
محصنه اولوب فرجلرين حفظ وصيانت ايليوب وفواحشدن غافل وبيخبر اولنلرى قذف ايتمك ويعنى عرضلرينه متعلق
كذب وبهتان ايلمكدر كه اول اسنادى ايلدكلرى فعلدن غافل اولدلركند ولوه اول سوز تهمت اولدلرندن اجتناب

بذكر اشياء مزبوره دن هر بری مهلکدر بو بو دسشلر ومنها العينة يعنی مبلغك با تجر بشیوز اقجه فضلو بر اقوابنی بیك اقجه‌یه
بیع ایلمی دستی ایدلو دن معدود عن ابن عمر رضی مرفوعا اذا تبايعتم بالعينة واخذتم اذناب البقر ورضيتم بالزرع وتركتم
الجهاد سلط الله عليكم ذلا لا ينزعه حتى ترجعوا الى دينكم عبد الله بن عمر رضی الله عنهمادن مرفوعا روایت اولندی رسول اکرم حضرتی
بو نسنه اغربها ایله صاتوب کرو اوجوزبها ایله النقد دمشلر برکمسنه قرض بیك اقجه طلب اتدکده قرض ورمیوب بلکه ورده کی مبلغك
یا تجر بشیوز اقجه فضلو بر اسبابنی بیك اقجه‌یه بیع وبهاسنی دورایلرقبض ایدوب بیك اقجه مدیون اتسید ذکر طرف بیوتندن
نهی اونوبدر دخی صغرده فروخنده تابع اولدلو یعنی اکنی اکوب عمکه اشتغالدن عبادت اهمال ایدوب بلکه اعلاء کلمات الله مفید
اولوب سبیل حقده ترک جهاد اهمال ایلینلره حق سبحانه وتعالی الترك اوزذلی فقر وذلیلق حواله ایدوب کسوت ودفعت شاندن
عاری اولدر روانسی زلت ایلر یا بوب ویقیلو دلو ناوغضا نزد ممن دینلرینه رجوع و عودت ایدنجیه دك اول فدكت ورزالتدن
خلاص اولمزلر دیمکدر وقال الفقهاء ایاکم والعينة فانها العينة وقد صرح بکراهتها صاحب الهداية وغیره اعلام شریعت اولان فقهاء الدین رحمهم
علیهم اجمعین عینه‌دن حذر ایلك کرعینه لعنهدر دینلر حذر التمكن اهم دیمکدر وان دن صفحق لاتحذ دیوب وهدایه وغیریده کراهتی
تصریح اولمشدر وحدیث قدسیده وارد که حق جل وعلا عینه ایله معامله ایدنلر ایچون ما الكراهیة کریم جهنمده اولان غیا قیوسند التندن
برتابوت چقر عینه ایدنلری انده ایجنه قیوب فیا عن تعلیوب بز اول غیا قیوسنه براغورلر جهنمده اولنلر اندن انك عذابندن تعوذ ایت
زیاده اولر دیو بیوردی ومنها نسیان القرآن بعد تعلمه وافات مرقومه دن بری دخی کنسنك قرآن عظیم الشانی تعلم ایدوب اوکرندکدن
صکره کروا نتميد ردت بو حدیث شریف سنن داود وترمذیده مسند ندن اخراج اولنمشدر عن انس رض مرفوعا عرضت
على اجور امتی حتى القذاة یخرجها الرجل من المسجد وعرضت علی ذنوب امتی فلم ار ذنبا اعظم من سورة من القرآن او آیة اوتیها
ثم نسیها انس بن مالك رضی الله عنه مرفوعا روایت ایدر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم امتمك ذنوبی بکا عرض اولندی یعنی
اسراده
بیلا معواجده اعمال امتم بکا عرض اولندقده قذاتدن مراد چوپ وطپراقدن اولنا جزئیاتدر برکسنه مسجددن بر نسنه اخراج
ایلسه انك لا يطيع اجر من احسن عملا مقتضاسنجه خیر جزالو کوردم دخی امتمك ذنوبی بکا عرض اولندی ایچنده قرآن عظیم الشاندن
بر سوره ویا خود بر آیت تعلیم ایدوب صکره فراموش ایده نك کناهندن بیوك کناه کورمدم بیورمشلر دریعنی بو معنای نسیان جلاوه
نسیاندن لعب لهو اشتغالدن ناشی در ویا خود قصور ردن وقرآن عظیمی استخفافدن حاصل در ذنب عظیم وجرم کبیرا ولدوغی بو اجلدندر
رفع عن امتی النسیان خبری بونه منافی دکلدر زیرا اول نسیان بو نسیانی بعید دربو جهتدن بر آیت کریمه حفظ اتدکدن صکره کثرت
تفاوت ومزید قوات وملازمت ماطوردن کفر اکوکیدرسه اهمال تقصیر اتمنه دیمکدن عبارتدر ومنها الرجاء وتلقی
الجلب وبيع الحاضر للبادی والسوم علی السوم والخطبة على الخطبة ان وجد دليل الرضاء للاول ومنها الاحتكار
بری دخی ربا خوار اولوب معامله اتسید ذکر حق جل وعلا بشی دراو بلاوعد اتمش در اولی مقبره سندن دیو بیوردیکی
طاعتی باطل اولوب وجنی حضرت الله رسولیله جنك ایدرکیدر دیرحق تعالی اهل ربا یه سوم ینبغی العباد بالله
جهنمده ابدی قلوس خاتمه مبتلا اولملرینکم حق تعالی بیوردر ومن عاد فاولئك اصحاب النار هم فيها خالدون وبری
محتکر اولوب وبر بلده یه خارجدن کتوریلان ذخیره قرشولیوب جلب ایدوب وبر بلده‌نك متاعنی زیاده ثمن طعیه بلد
اهلنه بیع ایدوب وبهاسی کسدا متاعك ثمنی زیاده ایلمك ایچون اشترا مراد ایدوب ومراد اولدوغنی کمسنه مالدایکی
اوزرینه دوشوب الفی اسیوب احتکار اتمسید رمحتکر مطربا زدر لو مطره بازبغدای واد بر صفلیتو قتلق اولسه

زیاده فائده ایله صاتسم دیندر لر انکیچون والمحتکر ملعون دیو بیورمشلردر وپیغمبر علیه السلام حضرتلندن مرویدر که برکمسه قتلی ایچون
بر کون غلا صفلسه تحقیق انك فرق بیللق عبادتی هبا منثورا اولور دیو بیورمشلر والتفریق بین مملوکین صغیرین او صغیر وکبیر بینهما
قرابة محرمیة دینلرینه قرابت محرمیة اولان مملوکی صغیر ویا خود احدهما ایکسنك بری کوچك بری بیوك اولان مملوکلری بیلرینی تفریق
اتسید ذکر اکی دخی محرم برن تفریق نهی اولنمشدر ذکر الله تعالی الذی سودکنه ایرسون دیو بیورمشدر ومنها مطل الغنی وافات مرقومه‌دن
بری دخی اداء دینه قدرتی اولان کمسنه دیننی مطل وتأخیر وحبس اتسیدکه حدیثده صراحة منهیدر خ م بخاری ومسلم اتفاق
ایتدیلر ابی هریره رض مطل الغنی ظلم ابو هریره رضی الله عنه مرفوعا روایت قلور رسول مخبرم غنینك بورجنی ورمسی ظلمدر
دیو بیوردی بو شول غنیده در که اداء دینه من غیر تسویف قادرلر ایکن ورمیوب فردا یرصالور وحق صاحبنی واره کرجانندن
بیزار ایلر پس بو معنادن صاحبی ایچون ظلم حرام در دخی بلکه کبیره کناهدر ومنها الرجوع فی الهبة وافات مرقومه‌دن بری دخی
کمسنه هبه سندن رجوع اتسید ذکر طرف رسالتدن منهیدر خ م بخاری ومسلم متفق علیه در عن ابن عباس رض النبی یرجع فی هبته
کالکلب فی قیئه عبد الله بن عباس رضی الله عنهما طرف نبوتدن روایت ایدر شول کمسنه هبه ایلدکدن صکره کرو دونوب رجوع
ایدر کولفق مکروهدر وشول کمسنك مثلیکه عصید وبره رجوع ایدوب کوردکه کلب مثلی کیبدر بر نسنه اکل ایدوب طوق
ولدقده فی ایدب صکره دونوب اول قیئی ایلدوکه یید مراد بودر که بو یرمذموم ومستکره عملدر استکراه امتك لازمدر ومنها
اتخاذ کلب لغیر صید وماشیة وخوف من اللصوص وغیرهم وافات مرقومه‌دن بری دخی کمسنك صید وحفظ کبی اغراض صحیحه دن
برغیری سوء غیریسی ایچون کلب امساك اتسیددر خ م عن ابن عمر رض مرفوعا من اقتنى كلبا الا كلب صيد او ماشية ينقص من اجره كل
يوم قيراطان عبد الله بن عمر رضی الله عنهما مرفوعا روایت ایدر حضرت رسول اکرم علیه السلام بر غرض صحیح سز کلب امساك در قاف
نحی انتظار معناسنده در بو قیون کوکید رکه دفع ضرورت وبرای حاجت ایچون امساکنده منفعت وارد روصید ایچون
صلمك دخی صید وشکاره نفع وارد در اوه معتاد اولمشلر در بونلرین غیری برکمسنه که کلب طوتسه قیون واکین بکلمك
ایچون اولمیسه او کمسنه‌دن حاصل اولنجی عملنك هر کون ایکی قیراط نقص اولور یعنی او عملك ثوابندن الله تعالی قتنده معلوم
اولدوغی مقدار نسنه اول کمسنك عمل دفتریندن یازلمز وقیراط بو دانق نصفیدر دانق دیو حبه در لر وحبه دیو
ایکی اربه دانه‌سی مقدار بیر در لر لکن بونك معناسی قیراطایکی احود طاغی مثللو اکسلور دیو معنادر مشلر بس ایک
بر غرض صحیح سز کلب امساك ایدنك اجر عملندن هر کون ایکی قیراط اکسلور دیو بو تهدیده مشلر در فان ارسل صاحبه فی
السكك فللجيران المنع فان ابى يرفع الى الحاكم فيمنع پس اکر غرض صحیح ایلن کلب امساك ایلن کوچه‌لره ارسال ایدرسه جیرانه
برکونلری انی منع ایدرلر ممنوع اولمزسه حاکم منع اتدردیو وکذا الدجاجة والجحش والعجول وطاوق وولد حمار
وولد بقر بسلیوب سوقاقه ارسال اتمنك حکمی وجهی اوزره کلب حکمی کیبیدر فتوای قاضیخانده مسطوردر ومنها
ایقاد الشموع فی القبور فانه اسراف وبدعة وصل لتر واتخاذ المساجد فیها وافات مرقومه‌دن بری دخی کمسنك قبر اوستنده
موم یقسید در حرامدر که اول تقلید بولنفا طریق ضلالت وبدعتدر واسراف باغلدر حرامدر قبور عبادت ایچون
مسجد ایدنلر لعنه مستحق اولور بو حدیث شریف مقتضاسی در انکدر دن سنن ابی داوددن ومسند ترمذیدن اخراج اولنمشدر
عن ابن عباس رض ان رسول الله صلى الله عليه وسلم لعن زائرات القبور والمتخذين عليها المساجد والسرج عبد الله بن عباس رضی الله
عنهما دن روایت اولندی تحقیق رسول اکرم علیه السلام قبور زیارت اتدکده مساجد اتخاذ ایدنلر اوزرنده شمع ایقاد ایدنلر لعنت اتدی

بعض ایلمشلردر زیرا خاتونلرك زیارت قبورده احتمال صلاح وسداد یوق بلکه فتنه وفسادی چوقدر بردیشی حیوانك خورده
بعلواوسی ویروك شیشه ده محبوس اولمسی کبی قبر خضد دربحا تون خاتونلرسنك طشره چیقمق لازم کلسه طوغری قبره کیتمك اکا قبور زیا
رتندن افضلدر سلطان انبیانك زمان شریفی اصح زمان ایکن بویله بیوردمشلر یا بزم زمانمزده صورت جمال عظمت وجمال جهت عفت
مشاهده سی نظار باب بصارتده بحر قابلدر وممکن اولدوغی تقدیرجه ضبط وتحفظ انزبشنرسی عمر طویلدر والغیرة من الایمان در
وغیرتسزلر جهنمیلردر دیو قبور اوزره مساجد اتخاذ اتمك جائز دکلدر بو امره مخالف ایدنلر سزا شایسته لعنت اولورلر ویاخود مثلا
برادرینه جیددوشورلر دیکدی یعاندر ومنها افتاء امرأة لا تصلی فی الخلاصة رجل له امرأة لا تصلی نطلقها وافات مرقومه دندر بری
دخی کسنه نماز قلمیان عورتلر بوشکده یا توب ولذوق تسید ذکر فتاوای خلاصه وغیریده ذکر اولنمشدر کسنه بینماز عورتلر یا تحق
کربیرکورب اکا طلاق ویرسه یعنی بوشاسه حق جل وعلا قیامتده اول کنسه یه رحمت ایلیه وانك نکاحی جوبزدکلو زیاده ایسه ده
حق تعالی حضرتنه غایبه جزینه سنده احسانی ایدب لنه نکاح بورجسنی خلاص ایده دیر ابتیماز عورتلر براوده طوتمق ویك علم
ایودکلدر اول عورت اوزرینه لعنت یغار واول اوك وطعامنك برکاتی اولمز مادامکه اول ابتیماز عورت انکلابده اولدوقلری اوده بریکد
ولمزقال الامام ابو الحفص الکبیر رحمه الله لئن القی الله ومهرها فی عنقی احب الی من ان یلقی ومعها امرأة لا تصلی واما ابو حفص الکبیر رحمه الله
ایدرکشی تارك الصلوة عورتی تطلیق ایدوب نکاحی ذمتده بورج ایکن الله تعالی یه ملاقی اولمق بومرقومه [illegible] اولمادن یکدد
یرمشدر عنکر عورت ارتر عاصی اولوب نماز قلمسه قرآن عظیم الشأنده حکمی یوقدر ذکر اولادی اولان کمسنه اکا ابو حنیفه [illegible]
ایلمه یاخود برنسنه بغشلیه تاکه ای بولدکتور نمازه معتاد ایده اکر اولمز سه زجر ادوشکنه قومیه بونکلدخی او [illegible]
تادیبا دوکمك کوره تکلم روایت اولنور برکمسنه خاتوننی ضرب ایدکرده صیحه لر اوردیغی فریاد فغان ایلمش ابو حنیفه
حضرت اسد بیعنك صدقه مقبوله روحسنه مکتوبه فقیل له کیف ابو حنیفه جواب ویرمشکه لحدیث ضرب الجاهل
صدقة وانالنعرفها جاهله دیمش تکم حدود قرآن عظیم الشأنده حق جل وعلا بیورمشدر فعظوهن واهجروهن فی
المضاجع واضربوهن اکر بونکلدخی اولمزسه بینماز عورتی اونده طوتمیوب طلاق ویره ومنها نوشید کتب الشرع من غیر
قصد حفظ ویری دخی کسنه حفظ قصد نسز کتب مخترمیرطیا تسید ذکر مکروه در وفی الخلاصة ومن توسد بخریطة
فیها اخبار النبی علیه السلام ان قصد الحفظ لا یکره وان لم یقصد یکره وفتاوای خلاصه ده مذکور ومسطوردر که رسول اکرم
اخبار شریفه سی تحریر اولنان کتب طرفنی یاصدقمق ازبرلمك ایچون ایسه مکروه دکلدر واکر قصدی ازبرلمك دکلسه مکروهدر
دینلور وفی المحیط کذلك اذا کان للرجل جوالق وفیها دراهم مکتوب فیها شیء من القرآن صاحب محیط ایدر کلمات قرآنیه
کتابت اولنان دراهم کیسه سنده ومصحف شریف کیسه سنك ویاخود کتب تفاسیری بر جوالده قیوب او لجوال اوزرینه اوتوروب
اکر حفظ ایچون اولورسه لا باسدر دیمشدر وکان فی الجوالق کتب الفقه او کتب التفسیر او المصحف فجلس علیها او نام فان کان من
قصد الحفظ فلا باس بودخی جنس هذا فیما تقدم ویاخود بر جوال ایچنده کتب فقه ویا تفسیر ویاخود مصحف شریف قیوب
اوستنه اوتورمق ویا اویومق اکر اول کتابلری ازبرلمك ایچون کتوردیسه اوزرنده اویومقده برنسنه لازم کلمز جائزدر
واکر ازبرلمك ایچون دکلسه مکروهدر تکم بونك بیانی افلاق رجاله مرور اعتقیدر واذا کتب اسم الله تعالی علی کاغد ووضع تحت
طنفسة یجلسون علیها فقد قیل لا یکره [illegible] کاغد اوزرنده اسم الله یازلمش اولسه اول کاغدی فالیچه التنه قیوب اوزرینه اوتورمق
دخی تجویز اولنمشدر لکن قیاس بو بوره محل تامل ایدوکی بصیرت صاحبلرینه خفی دکلدر اکر ازبرلمك ایچون مندر التنه قیوب باقی

قللسون

قللسون دیو تعظیم ایسه جائز والا مکروه در قال الا تری لو وضع فی البیت لا باس بالنوم علی سطح کذا هنا وایچنده اسم الله یازلمش
کاغد اولان اوك اوستنده اویومانك جوازینه تجویز اولنمشدر فخر اولیا البلدة التنه اولان کاغد اویوردوغی یرده دکلسه واکر
اویوردوغی یرده اولورسه کراهتدن خالی یوقدر مکروه تحریمیه مکروهدر وان حمل المصحف او شیء من کتب الشرعیة علی دابة فی
جوالق ورکب صاحب الجوالق لا یکره انتهی وایچنده مصحف شریف یاخود کتب فقه وغیریه جوالده قیوب ویا دابه یه یوکلدوب
اوزرینه بنمك مکروه دکلدر دینلدی لکن بو ضرورت مالنده حاجت اقتضاسی اولدوغی بصیرت صاحبنه خفی دکلدر [illegible]
جطك قولی بو محلده تمام اولدی لکن بو ذکر اولنانلر شول وقت جائز اولورکه مصحف شریف وسائر کتب شرعیه ازبرلمك
بونلره تعظیما ایدرسه جائزدر واکر العیاذ بالله مصحف شریف وسائر کتب شرعیه خورلیه ترك حرمت ایده استخفاف واهانت
طریقیله اباغلری تفسیر وفقه کتابلری اوزرینه قویسه کافر اولور نعوذ بالله تعالی زیرا دین شریعتی تعظیم وکتاب الله تعظیم
واجبدر بونلردن بریسنی استخفاف واستحقار ایلین کافر اولور ترکنی [illegible] برا خلاص [illegible] قرآن او توسه کافر اولور امدی
بونلردن احتراز ایدب کندولرین حفظ ایلیه لر بو کتابلره تعظیم وتکریم اتمکده قصور اتمیه لرکه آخرت دولتنه وسعادتنه نجوم اولوب
مسرت بیره لر ومنها جعل شیء فی قرطاس فیه اسم الله تعالی وافات مرقومه دندر کشینك اسم الله یازلمش کاغدی برشیء ظرف
فی الخلاصة ویکره ان یجعل شیئا فی قرطاس فیه اسم الله سواء کانت الکتابة فی ظاهره او فی باطنه بخلاف الکیس کتب علیه اسم الله تعالی
وفتاوای خلاصه ده ایچنده وباطننده اسم الله یازلمش کاغدی ظرف اتمك وایچنده نسنه قومق مکروه در اوزرنده اسم الله
یازلمش اولمش کیسه بونك خلافنده در [illegible] الکیس یعظم والقرطاس یستهان انتهی زیرا اسم الله یازلمش کاغدی ظرف اتمك
مکروه اولوب واوزرنده اسم الله یازلمش کیسه ظرف اتمده کراهت اولمدوغنك وجهی ظرف اولان کاغده بحسب العادة
اهانت اولنوب وکیسه تعظیم اولندوغیچوندر دیو تحریر اولنوبدر خلاصه نك کلامی بو تحریره اخرینه ایردی وکذا بساط او [illegible]
کتب علیه فی النسیج الملك لله یکره بسطه والقعود علیه واستعماله فلو قطع حرف من الحروف او خط علی بعض الحروف حتی لم تبق الکلمة
متصلة لا تنتفی الکراهة کذا فی الخلاصة کرو بو محللرده مکروهدر دوشمه ویا بیچاده طوقنقده اوزرینه الملك لله نقش اولنان
بساط وبیجاده اوزرنده اوتورمق واستعمال اتمك حروف بر برنده مقطوعه اولوب ویاخود کلمه القطع مانند باقیده قلمیوب وجدا اوزرنده
بعض حروف اوزرنده خط چکلمش ایسه ده مکروه ایدوکی کذلك خلاصه ده تصریح اولنمشدر اقول ینبغی ان یکون حکم السفرة والخرقة
للوضوء ونحوه التی یکتب علیها بیت او مصراع او کلمة او حرف کذلك صاحب الطریقة علیه الرحمة دیمشدر که [illegible]
اولان اولدرکه اوزرنده بیت یا مصراع یا کلمه ویا حرف یازلمش سفره وابدست مقرمه سی وبونك امثالنك
استعمالنده دخی کراهت اولمق ظاهر ومناسبدر اول کرکه دیمشدر ومنها امساك المعازف فی البیت وان کان لا یستعملها
فانه یاثم لان امساك هذه الاشیاء یکون للهو عادة کذا فی الخلاصة وغیره وافات مرقومه دندر بریدخی کسنه نك الات لهو یی استعمال اتمکسزین
اونده امساك ایدوب [illegible] ذکر اولنسنه نك [illegible] بحسب العادة لهو ولعب ایچون اولمغلکنه کار اولدوغی خلاصه
وغیریده مذکوردر ومنها التصدق علی السائل فی المسجد الذی یکون محتاجا ولا یتخطی رقاب الناس ولا یمر بین یدی المصلی فلا
باس علی المختار وافات مرقومه دندر بری دخی کسنه نك مسجدده سائله تصدق اتمسیدر واکر سائل محتاج ایسه ونمازیلرك
موضع سجودلرندن یکمز ایسه وخلقه چکنمز ایسه قول مختار اوزره برنسنه لازم کلمز مکر سائل حقوق مسجده رعایت ایلیه مرسد
للاوقفه مسجدده دورایدن سائله تصدق مکروهدر ومنها التصدق علی من علم انه یسرف او صرف الی معصیة ویدخی

كشندهٔ مسرفه ومعصيته صرف ايدر ايديكى بلدوكنده تصدق ايتمسيدر ومنها الانتفاع ببدل ما اخذ غلطا اعلم صاحبه او لم يعلم فيكون
لقطة فالانتفاع به حرام على التقديرين كمن يلبس ثوب غيره او نعله سهوا او يترك ماله وافات مرقومه‌دن بريدخى كشنده غلطا
اخذ اولنان شيئك بدليله انتفاع ايتمسيدر مثلا بر اسبابده ويا بابوجى كيوب كيرنده ثوبه ويا بابوجى قلسه كركدركه كندنك علمى اولسون
كرك اولمسون لقيطه يعنى بيابانده بولنمش نسنه مقوله‌سى اولمغله انتفاع غناسى اوليوب احتياجى واريسه مدت تعريف تمام اولنجه
صكره استيهاب حيلسنه محتاج اولمق على الاباحه انتفاع ايدر ومنها الاشتراء ممن باع بكره او بتسعير لا برضاه وخاف لو نقص ضرر السلطان
فانه لا يحل وكذا الاكل والانتفاع بر وبريدخى كشنك كوچله بيع اولنان شيئى اشترا ايدوب وانكله انتفاع ايتمسيدركه حرامدر وبر متاعك
نرخ جاريسنده صاحبنك رضاسى اوليوب جورها كدن خوف ايتمكله نرخ معهود اوزره بيع ايلدوكى متاعى اشترا ايتمسى كذلك حرامدر و
الحيل في مسئلة التعوان يقول المشترى يعنى كما تحب كذلك الخلاصة وغيره بو مقوله نرخ اولان شيئك اشتراسى حيلسى بودركه مشترى
لازم اولان بايعه بندن خوف ايتمه استه ولكن كه بكا بيع ايله رضا ايتمقدر ومنها اخذ الوكيل بالتصدق منه لنفسه فانه لا يجوز الا باذن الموكل
مرقومه‌لر بريدخى كشنك تصدقى اخذ ووكيل اولدوغى صدقه‌دن كندو نفسيچون اخذ ايتمسيدركه اذن موكلسز جائز دكلدر واهلين وتجار
ورمدى اكر فقيرلر ايسه ايكى روايت واردر ومنها ركوب البحر لمن لا يقدر على دفع الغرق بلا ضرورة في الزخيرة وافات مرقومه‌دن بريدخى
سباحتله ويا طريق احترازله كندويى غرقدن تخليصه قادر ايدوكنه يقينى يوغ ايكن بلا ضرورت دريايه صوفن ايتمسيدركه زخيره‌ده بو فتوا شيئى
حرمتى تصريح اولنمشدر اذا اراد ان يركب السفينة في البحر للتجارة او غيرها فان كان بحال لو غرق السفينة امكنه دفع الغرق عن نفسه بكل سبب
يرفع الغرق يحل له الركوب في السفينة وان كان لا يمكنه دفع الغرق لا يحل له الركوب انتهى لكن صاحب الطريقة رحمة الله هامش كتابنده مستشفا
بو بورده حالت متوسطه تحرير ايدوب بعض مسائلده فهم اولنان سلامت غالب اولدقده كيدر كوملك جائزدر مشتد يعنى اكر شول
كمى هلاك اولورسه غرقدن بو وجهله خلاص ممكندر بو كندويه امید ويررسه اكا كيرمك حلال اولور واكر كمى غرق اولندقده
كندونك هلاكدن خلاصنه امید ويرمزسه اكا كيرمك حلال اولمز ديو فتواى زخيره‌ده غيرى فتوا وار ده مسطوردر زخيره‌ده نقل
بو محلده تمام اولدى كيرمك اراد ابن عباس بن ابيات ايدركه امام حسن بن على رضى الله عنهمادن روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم
بيورمشلركه امان امتى من الغرق وقال اركبوا فيها بسم الله مجريها ومرسيها ان ربى لغفور رحيم وما قدروا الله حق قدره والارض جميعا قبضته يوم
القيمة والسموات مطويات بيمينه سبحانه وتعالى عما يشركون دينمه غرق اولمقدن امان اوله ردخى بو ايت كه عمل المانعى اوزرينه
كتك اوكنده بيره تعليق بر كسه جميع افاتدن امين وعوارض كونيه‌دن مصون اولور ومنها اقراض البقال دراهم ثم يأخذ منه بها
ما شاء شيئا فشيئا فانه مكروه كالسفاتج وافات مرقومه‌دن بريدخى كشنك شيئا فشيئا لوازم يعنى الحق من خطه سپيد بقاله برمقدار مال
اقراض ايتمسيدركه موقطرين‌دن ناشى اجره بر مقدار اقراض ايتمك كى مكروهدر وينبغى ان يستودعها البقال ثم يأخذ منه ما شاء فان
ضاع فلا شيء على البقال لائق اولان بودركه بقاله بر مقدار متاع امانت قيوب تدريجله بوز نشئ المقدر كر مال وديعت ضايع اولسه بقاله
ضمان كلمز اقراض صورتنده ضمان لزومندن ناشى خير نفعى متضمن اولوب مكروه اولدوغى كى مكروه اولمز ومنها حبس البلبل
ونحوه في القفص فانه لا يجوز كذا في التتارخانيه وافات مرقومه‌دن بريدخى كشنك بلبل وقمرى قوشلرى قفصله حبس ايتمسيدركه تاتارخانيه‌ده
وغيريده ذكر اولندوغى اوزره جائز دكلدر اما طاوق وقازى سمرتمك ايچون حبس جائزدر اما سائر قوشلرى وطننه آزاد دريب
قفصده حبس ايتمك فقير ايله انتز سبب اولور ديمشلر وجمله ما ذكرنا في هذا الصنف غالبا نوع بعضها داخل في الافات السابقة في اجمالها لكن ذكرنا
ههنا لشهرتها بين الناس واعتيادهم بربو محلده كلنجه جملة ذكر ايتديكمز طقوزنجى صنف اولوب سكسان عددينى تجاوز افاتك بعض افاتى

اجمال اوزره

اجمال اوزره افات قبيله افات لساننده ذكر اولنمشدى ولكن صاحب الطريقة رحمة الله طالب اولان سالكه حفظ اسان اولسون
ايچون التكرار حسن مقتضاسيچه اجمال طريقيله تكرار ذكر اولندقده قلوبده زياده تذكير اولنه وتقررلرينه باعث اولمغله نصيحت
ومقتضى تنبيه اولور دهم ناس ارسنده شهرتى اولنلرى تكرار ذكر ايتمشدر فلنعدها بجمعها كالاولين ليسهل ضبطها
مطالب حتى طالب اولان سالكلره حفظى اسان اوليچون ضبطى مهم اولان سكسان عددى تجاوز ايدن افاتك جمله‌سين اولكى اجمال
مدبر عد اولنور انشاء الله تعالى خصوصا مهات جنايات وادرنه اولكيسى رقص رقص تيز تيز حركت ايدوب واضطراب
ايتمسيدركه اول حركت موزونه ايتمسيدر ايكنجى حركت غير موزونه ايتمسيدن عبارتدر ورقص واضطرابك هريرى حضرت رسولك
كل لعب حرامدر بيوردقلرى عموم تحتنده داخل اولوب اما اوج اويون واردركه حرام دكلدر برى اتنه اويون اوكرنمك واو
نى وعورتيله اوينمقدر بونلردن غيرسى حرامدر كتب معتبره‌ده وتاتارخانيه وزخيره‌ده رقص وسماع كبيره ايدوكى تصريح
ايتملردر برا رقص اول رمق يعنى سماعده دونمك وجد اظهار ايدوب عقل كيدوب دونمك اول سامرى جماعتى تصنيفدر انلردن
انلردن عادت قالدى سامرى حضرت موسى عليه السلامك قومنك التوننى الوب برا عجل دوزدى انك صداسى وار ايدى
انكه غنيبره فرطوبيده ايدر وجدى ورقص اول اولا احداث ايلنلر دنحكم اول برا غوينى دوزوب بوكوردى ايسه جمله‌سى
اياق اوزره قالقوب رقص ايدوب چوزندلر بو فعلى يهود ونصارا ايلر فعليه درت مذهبده حرامدر سماع ورقص
ودوران وتواجد وذوق ومعرف بو الثى چندن جمله‌سى باطلدر قران عظيم واحاديث شريفه منهى اولان نفس هواسندندر
وبو معنا اوردن حاصل اولان وجد وذوق نفسانيدر خمردن سرخوش اولوب چاغرمق ذوقى جنسندندر لكن بو خمر
خصوص اول خمر غيره مخصوصده شيطان رجيم بو مسكر اهل تحصيلدن خوف ايتكسيد تلبيس ايلمشدر چالغيدن حاصل اولان
نغمات موسيقيدن حاصل اولان تخييل رقص دوران جمله‌سى هوادندر انسان هواسنى ذكر ايله قلبى مطمئن اوليوب هواى
ذكر وعبادتدن صفا ايدرسه لاجرم حقيقتده هوايه عبادت ايدر زياده تفصيل طالب اولان دليل لازم اد لوكتابه
نظر ايلسون ايكنجى كشف عورت بركشينك غيرى يانده عورت اولان عضوى كشف ايتمسيدركه رسول اكرم على بن ابى طالب
بنديك كنده وانه لو عنكه بو فريده راجحدر دخى غيره كسند اويلوقده بقده ذكر سترى بريد راجح وبقق جائز دكلدر لبس
حرير ونحوه اوچنجى بركشينك ابريشم قفتانى ياخود التونلو وكمش صرملو اثواب كيمسيدركه ادبه حرامدر عورتلره
حلالدر روايتك اوغلنجقلره كيمك دخى حرامدر انك كناهى كيدوردن اوزرينه اولور مس حرام دردنجى بركسنه شهوتله
قاتونلردن وجاريه‌سندن غيرسنك بدننه پاپشمق حرامدر وقوجه قرينك دخى انلره ماعداسنى مس ايتمسى دخى حرامدر
سكنى حرام بشنجى بركشينك ميل وظلمله الدوغى اوده اوتوروب ساكن اولمسى دخى حرامدر رعايه عذراله ابد اولماز
كشنك اهل وعيالى اول اوده زنده كافرلر اولنماز عورت ارندن نفرت ايدر مغصوبه اولدوغيچون عقوق والدين التنجى اتا و
اناسنك حقوقلرينه رعايت ايتمسيدر قطع رحم يدنجى اقاربنك برى برندن كسلمسيدر عدم رعايت حقوق الزوج سكزنجى
عورت ارينه مخالفت وايذا ايدوب وحقوق زوجيتنى رعايت ايتمسيدر عدم رعاية حقوق الزوجة طقوزنجى بركشينك عورته
برايدوب حقوق زوجيتنى رعايت ايتمسيدركه بو اولكنك عكسيدر اضاعة اولاده اونجى بركشينك اولادينى واوزرينه
نفقه وكسوه‌لرى لازم اولان اقاربه وعبيد ودوابنى اضاعت ايتمسيدركه بو مذكورات رعايا سيدر ودواعى تباسنده
رعايا سنى سولندر خصوصا اولاد صغارلركه اوزرينه نفقه وكسوه وتعليم وتربيه وتاديبلرى لازمدر خلوة مع الاجنبية

Copyright © King Saud University

اوزرینه کتنجه عورتله خلوتده اولمسیدر ذکر حرامدر تشبه الرجال بالنساء وعکسه اوتوز ایکنجی ادام ملا عورته وعورتلر
ره اقوال وافعالده بکزه دب تشبه اتملریدر ذکر کذلک حرامدر عصیان العبد للمولاه اون اوچنجی قول وجاریه‌نک افندیسنه
عاصی اولوب بیجوب سوء حال اتمسیدر سوء الملکه اون دردنجی برکمسنه مالک اولدوغی قول وجاریه حقوقنی رعایت اتمسیدر
فقر وانواعه اذی الجار اون بشنجی برکمسنه قونشولری ذمی ایسه ده اذی وحقارت زیاده قباحتدر بونده تحذیر
عظیم وارددر بعد دن عبارتدر مصاحبة الاشرار اون التنجی برکمسنه فاسقلر ایله صحبت اتمسیدر ذکر صحبت مؤثردر
طبیعت دخی اوغریدر صحبت انده که فاسقلر خویلرندن خوی اقتدایدر طبیعت اسنی انی طوتمز بس اندی بدقرینلر صحبتندن
احتراز کرکدر فتح الفم عند التثاوب اون یدنجی برکمسنه اسنده که وقتده دفع اتمیوب اغزینی اچمسیدر ذکر نبراسنه دکر
جالب اولدوغندن فعل مذمومدر ذکر کدالنی اغزنه وضع اتسون دیمکدن عبارتدر جلوس فی الطریق اون سکزنجی برکمسنه
یول حقنه رعایت اتمیوب ودکمسزین یولده اوتورمسیدر ذکر نهی صریح ایله مکروهدر جلوس بین الظل والشمس اون
طقوزنجی برکمسنه اعضاسنک بعضنی کولکه‌ده وبعضنی کونشده اولمق اوزره الاجر کولکه اولانه برده اوتورمسیدر ذکر
نهی حرامدر اکر اوتورسه یا صاف کولکه‌ده یا صاف کونشده اوتوره ذکر حضرتدن امین اولرسن دیمسندن عبارتدر
الاجر کولکه اغ التنده مجلس شیطان اولدوغندن ماعدا بدن النسانه ترجح اوارضی جاذبدر قعود وسط الحلقة یکرمنجی
کمسه کلوب علم مجلسنک اورتسنده اوتورمسیدر ذکر رسول اکرم علیه السلام وسط حلقده اوتوران ملعوندر بیورمشلر
جلوس مکان غیره یکرمی برنجی کمسنک مکاننده اوتوروب والکی کنسی اراسی تفریق ایدوب مابیننده اوتورمسندن نهی وارد
عمل دنیا فی المسجد یکرمی ایکنجی کمسنک مسجد شریفده تعزیر اولنمق ایچون یا کسب تجارت ایلم صنایع اتمکچون اوتورمسیدر ذکر
مکروهدر انحناء فی السلام یکرمی اوچنجی برکمسنه بر دوستنه بولوشدقده سلام محلنده اکا تعظیم ایدوب اکیلوب
طوقلمق یا براویلک ویا باشنی ویا الیله اشارت ایلمک مذمومدر دیانتده کلام کراهت تحریمیله مکروهدر سحر یکرمی
دردنجی سحر اتمسیدر ذکر حرامدر واکر تاثیری سحردن اعتقاد ایدرسه کافر اولور تعلیق تمیمة ونحوها یکرمی بشنجی
برکمسنه بوینینه یا بریرینه افاتدن حفظ ایچون افسون یا خامشره لطایف کتوردیک وطلسم کاغدی وانی تمام تعلیق
ایدوب بوجفتلر اصمسیدر ذکر کذلک سحر کبی بودخی حرامدر واکر تاثیرینی اندن اعتقاد ایدرسه کافر اولور العیاذ بالله تعالی
وشم ونحوه یکرمی التنجی برکمسنه قولنه ویا بر غیر یرینی ایکنه ایله دلوب ایچنه مرکب ویا باروت ویا سورمه القا اتمسیدر ذکر مکروهدر
سفر الحرة بغیر محرم یکرمی سکزنجی بر عورتک باباسی یا قرنداشی یا اوغلی یا زوجی ویا ذی رحم محرمندن بری اولمقسزین
اوچ کونلک یوله سفر اتمسیدر ذکر نبی علیه السلام نهی بیورمشلردر وعدم النزول عن الدابة یکرمی طقوزنجی برکمسنه انک
اتمن لازم کلدوکی یرده انمیوب اوزرنده طورمسیدر عدم تامیر اوتوزنجی سفر ایدنلر ایچلرندن برینی باش اتمیه
سفر ایدن اوچ نفر ایسه ده ایچلرندن برینی امیر اتمکله طرفندن تامور اولوردر رکوب النساء علی السرج اوتوز برنجی عورتلرک
تجرد تزیین وتفرج ایچون ایوله اتلره بنمسیدر ذکر نهی اولنمشدر ترک الولیمة اوتوز ایکنجی برکمسنه اولندوکی وقتده اقربا واصدقا
سنی ضیافت اتمک ایچون طعام پشورمکی ترک اتمسیدر انبطاح اوتوز اوچنجی برکمسنه عذری یوغیکن یوزی اوزره بلنبه
مکروهدر نوم علی السطح بلا حجر وعلیه اوتوز دردنجی فوقلقسز طام اوستنده یاتمقدر ونفسنی اهماله اولدیغندن یاتوب
اویومسیدر تنوع موسع غمر فی یده اوتوز بشنجی برکمسنه الی وفم طعام کبی شئ تخوسنی وار ایکن یبجدر یاتوب اویومسیدر

نهی صریح

نهی صریح ایله مکروهدر استصحاب کلب وجرس فی السفر اوتوز التنجی برکمسنه سفر اتدکده ججدلهو ایچون کلب وچاکر
بولجیلر طوادلری بوینلره اصارلر مصاحبت ایدب برسیجر کتورمسندن نهی اولنمشدر صریحا مکروهدر سفر واحد
واثنین اوتوز یدنجی بر ویا ایکی کمسنک اوچ کونلک یوله بلا عذر سفر اتمسیدر ذکر شیطان بر ایکی کمسنه قصد ایدر اوچ اولدقده
قصد ایدهمز بیورمشلردر اختلاط من اکل ثوما ونحوه اوتوز سکزنجی برکمسنه صوغان وصرمساق کبی بد قوقولی شیلری ییوب
اغزینک قوقوسی زائل اولمدن جامعه وجماعته وارمسیدر ذکر نهی صریح ایله منهیدر ترک الصلوة اوتوز طقوزنجی کنسی فرض
اولان نمازی عمدا ترک اتمسیدر ترک الوضوء قرقنجی ابدستک وضئه ترک اتمسیدر ترک غسل قرق برنجی غسلک فرضنی
ترک اتمسیدر ترک جماعة قرق ایکنجی جماعتی ترک اتمسیدر ترک تعدیل الارکان قرق اوچنجی تعدیل ارکانی وامامه موافقتی و
تسویه صفوفی ترک اتمسیدر ترک تسویة الصفوف قرق دردنجی صافی برابر اتمکی ترک اتمسیدر تسویه صفوف سنتدر
مخالفة امام قرق بشنجی کمسنک امامه موافقتی ترک اتمکدر ترک جمعة قرق التنجی شندن عذری یوغیکن جمعه نمازینی
ترک اتمکدر ترک زکوة قرق یدنجی کنسنه زکوة واجب ... ترک اتمسیدر ترک صوم رمضان قرق سکزنجی بلا عذر رمضان
اورجنی ترک اتمسیدر ترک قضاء قرق طقوزنجی قضایه قلان اورج ونمازی ترک اتمسیدر ترک کفارة اللینجی اوزرینه
لازم اولان کفارتی ترک اتمسیدر ترک منذور اللی برنجی اوزرینه نذر اولان کفارت ترک اتمسیدر ترک صدقة فطر
اللی ایکنجی صدقه فطری ترک اتمسیدر ترک اضحیة اللی اوچنجی قربان بیرامنده قربان اتمین ترک اتمسیدر ترک الحج
اللی دردنجی برکمسنه اوزرینه حج فرض اولدقده حجی کتمکی ترک اتمسیدر ترک جهاد اللی بشنجی برکمسنه
غزا ایتمکی ترک اتمسیدر ذکر نفیر عام اولدقده فرض عیندر والا فرض کفایدر اقتناء کلب اللی التنجی صید وحفظ
کبی اغراض صحیحه‌دن غیری ایچون کلب امساک اتمسیدر اقتناء امراة لا تصلی اللی یدنجی کنسنه اوینه نمازسز عورتی امساک
اتمسیدر رضا رضا وجوب تطلیقی فهم اولنوب وامام ابو حفص کبی تارک الصلوة عورتی تطلیق ایدوب مهرینی
ورمدن اللهه ملاقی اولمق موت مرقومه ایله ملاقی اولمقدن یکدر دیمشدر توسد کتب اللی سکزنجی کمسنک مصحف وفقه کتبی
کبی محترم کتب بصداغ اتمسیدر ذکر مکروهدر امساک معازف اللی طقوزنجی کمسنک الات لهوی استعمال اتمسیدر اوندن
طوتمسیدر رکوب البحر التمشنجی کمسنک سیاحت یا طریق اخر کندی ویه غرقدن تخلص قادر ایدوکنه یقینی یوغیکن دریا
سفری اتمسیدر حبس الطیر فی القفص التمش برنجی کمسنک بلبل وقمری وسائر قوشلری قفصه قویوب حبس
اتمسیدر اقراض البقال التمش ایکنجی لوازم بیتی ایچون بقالدن مقدار مبلغ قرض اتمسیدر ذکر خوف طریقدن ناشی
قره اقراض اتدکی مکروهدر اشتراء من مکره التمش اوچنجی کمسنک کوجله بیع اولنان شیئی اشترا ایدوب واکل فاندی
اتمسیدر ذکر حرامدر تصدق علی مسرف التمش دردنجی کمسنک فسقه ومسرفه صرف ایدر ایدوکنی بلدوکی کمسیه تصدق
اتمسیدر ذکر مکروهدر تصدق علی السائل فی المسجد التمش بشنجی کمسنک مسجدده سائله تصدق اتمسیدر عدم رعایة ما
فیه کلمة او حرف التمش التنجی بر کاغده یازلمش برایت یا بر کلمه یا بر حرف اولسه اکا رعایت اتمسیدر عینة التمش یدنجی
برکمسنه براخر کمسیه عینه طریقیله الجرمعاملسی اتمسیدر متروح بیک الحجر طلب ایدر قرض حسن ورمیوب یکی
بیبوز الحجر یا بنجر بیبوز الحجر طوتر بوزالحجر دکمزبر اسبا دروب اول کمسنه بیک الحجر بوردلو ومدیون اتمسیدر
مزنبوتدن نهی اولنوب واعلام شریعت عیندر رضا اولنمق لازمدر دروب هدایه وغیره‌ده کراهه صریح

Copyright © King Saud University

اولمشدر نسیان القرآن اونتمق سکزنجی بر کیشی قرآن عظیمی تعلم ایدوب اونتمسیدر ربوا الفضل طقوزنجی ربوا الفضل زیاده بیردر لر
شرعده شول نسنه در که عوضدن خالی اولان ملکی فاضلدر که حق جل وعلا سوره بقره نک اخرنده ربوا خرولا مقتدا اهل البیع
وحرم الربوا بیوروب حق جل بیعی حلال وربای حرام قلدی و حرامی قطع بلمش ایکی ربوادن توبه ایتوب ربایمسیدر که تفصیلی مرور
ایتمشدر احتکار اونونجی بوغدای کبی زخایری قیشین جمع ایدوب بهاسی یوکسلمک ایچون حبس ایدوب بهالو اولدقده صاتمقدر و توری
صنقلر اکثر کبایردندر تفریق اون برنجی بر کیمسه نک فرابتی محرمیه اولان مملوک صغیر و صغیره نک و یا خود احدهما صغیر اولان
مملوکلری بربرندن ایروب تفریق ایتمسیدر پیغمبر علیه السلام ایکی ذی رحمی بربرندن ایرانی الله تعالی دخی سودکلرندن ایرسون دیو دعا ایتمشدر
تلقی جلب اون ایکنجی مرادی و برشهردن خارج یردن کلوب کلن ذخیره یی قارشولیوب المسیدر بیع حاضر للبادی اون اوچنجی
وروایتده متاعی زیاده بها ایله بر بلده نک اهلنه بیع ایدوب و بهاسی کسلن متاع ایله متاعی فیحتی زیاده ایتمکلر
اشتراموار اتمسیدر خطبه علی خطبه اون دردنجی بر قزی نامزاد اولدوغی نکاح طلبنده ایکن اوزرینه دوشوب الق مراد
اتمسیدر سوم علی سوم اون بشنجی بر کیمسه صلحه رضا سیله بر متاعی الودکن براخر کیشی کلوب مرادی اول متاعی المق دکل ایکن
مشتری بر صاتلق قصدی ایچون اوزرینه زیاده بها قوسقدر مطل غنی اون التنجی بورجنی ویرمکه قدرتی اولان غنینک دیننی مطل ایدوب
تاخیر ایتمسیدر اخذ الوکیل بالصدقه اون یدنجی کنندیه تصدق قلنه وکیل اولدوغی کندو نفسی ایچون اخذ ایتمسیدر انتفاع بیدل
ما اخذ غلطا اون سکزنجی کیشینک اسبابه یا خود پاپوجی بر کیمسه کیوب یا خود کیشینک شیئی قلمسر کولمک کیشینک جیری اولسون
کرک اطلسون بیلانلر اغلمش نسنه مقوله سی اولمق غاصبی اولانلرنک کیمی حرامدر ابقاد شموع فی القبور اون طقوزنجی
بر کیمسه مقبره سنده موم یا قندیل یقمسیدر رجوع فی الهبه یکرمنجی بر کیمسه بر کیمسه یه بر نسنه هبه ایتدکده کرو هبه سندن رجوع
ایتمسیدر فرار زحف یکرمی برنجی کیشینک جیش کفاردن جیش مسلمینک ضعفی اولمدیغی حالده بنجمی سیدر هذا تمام القول فی التقوی
بوایسه معلوم اولدی که طقوزنجی صنفی متضمن اولوب سکز عددن تجاوز ایدن افالتده تمام اسبابی تقوینک غایتیدر فعلیک ایها السالک
بهذه الثلثه تصحیح الاعتقاد وعلم الحال والتقوی فانها جامعه لکل ما الزم وکافیه فی النجات عن عذاب الله تعالی وعقابه وغضبه وسخطه فی
الدنیا والقبر وما بعده وفی الفوز برضاه الله وجنته ودخول جنته ای طالب تقوی اولان سالک سنک اوزریکه و سنک تقوانک بو اوج اسبابی
واسباب موجودیه اتدر جمله جامع ودنیا و قبر و اخرتده الله تعالینک سخطندن تخلص و رضای شریفنه فوز و دار نعیمه وصوله سبب اولان
اوج سبیدر که تصحیح اعتقاد و علم حال و تقویدر ما عدا سی ازدیاد درجات اسباب در که بو اوج اسبابک حصولندن صکره معتبردر
وغیر هذه الثلثه من الطاعات انما یعتبر بعدها فی زیادت الدرجات فقط بو اوج خصال حمیده دن غیری اسبابک حصولندن صکره ماعدا
طاعتدن تحفیف درجات زیاده اولمسیدر ایچون جنتده ثم ان تصحیح الاعتقاد داخل فی علم الحال کما بینا فی فصل العلم وهو داخل فی التقوی لانه
فرض عین ترکه حرام یجب الاتیان به فی تحقق التقوی وقال الامام التقوی وحدها هی الکافیه اولی بلا انضمام شیء فی امر الدین
وفضل علم دیانت اولدوغی اوزره تصحیح اعتقاد علم حالده داخل اولوب وعلم حال فرض عین اولوب ترکی حرام اولمغله تانی تحقق تقوده من کیفیت
صیانت نفس الامور واجب اولمغله علم حال دخی تقوده داخل اولوب جمله اسبابک ماله مرجعی تقوی اولمغین یالکز امور دینده کفایت ایدر اخرته انضمام اولنمازکن
اولنکم فی بحی صیانه حده بیوردی که تقوی بر بوعرف شرعده نقیضی ترک تضمن ایلدی نسنه دن تحفظ ایتمکدر تلوانک اوج مرتبه سی وار در مرتبه اولی
تبرا بعذاب الخلد تحفظ در و فذلک حل ذکره والزمهم کلمه التقوی قول شریفی بونک اوزرینه وارد اولمشدر و مرتبه ثانیه فعل و ترکده اثم کناهدن
اولان نسنه دن تحفظ در حتی صغایردن بر قوسک عندنده و شرعده تقوا ایله متعارف اولان اولدر و حق جل وعلانک ولو ان اهل القری

امنوا و اتقوا قول شریفنک تقوادن مرادی اولان بو در دو مرتبه ثالثه اولدر که قلب کندوی حقدن مشغول ایدن نسنه دن تبعید
اولدوکلیته الله سبحانه اولمدر و حق تعالی حضرتلرینک یا ایها الذین امنوا اتقوا الله حق تقاته قول شریفنده طلب اولنان تقوی حقیقتده
مراد هدی للمتقین قول شریفی وجه تلمذ اوزره تعبیر اولنمشدر انتهی حاصل شرعده متعارف اولان تقوی فعل و ترک انلر سببیله
عقوبته مستحق اولنان نسنه دن نفسی حفظ ایلمکدر فلذا اکثر جدا الامر والوصیه بها فی کتاب الله تعالی و سنت حبیب صلی الله علیه وسلم وفی کلام الانبیاء
والاولیاء والصالحین ومن ذکرها مرتین فی الخطبه عند نا حتی نصیحت و دلالت و ارشاد و تنبیه و تهدید و بونلرک امثالی انواع
ایله جمیع تقواده سند وجد دیرا کتاب الله ده جلت عظمته و سنت رسول الله ده و کلام انبیا و کلام اولیا مؤمنلر تقوا ایله
مامورلر اولوب و توصیه اولنمشلری غایت کثیر اولمسی و خطبه ده ایکی کره ذکرینک عند الحنفیه مسنون در و فرض عند الشافعی و امام
شافعی قتنده فرضدر و کان اهتمام السلف واجتهادهم فیها خصوصا فیما یتعلق بحقوق العباد والبهایم و سلف صالحین تقوا
امرنده خصوصا عباد و بهایمنک اتقارده اهتمام ایتدکلری تقوانک قیام امورینی اولدوغی جهتندندر عن ابراهیم بن ادهم رحمه الله انه
استاجر دابته الی عمان فبینما یسیر اذا سقط سوطه فنزل علی دابته فرطها و رجعت ثم رکبها و ذهب رجلا و اخذ السوط فقیل له لو حولت
راس دابتک فقال انما استاجرتها لاذهب ولم استاجرها لارجع روایت اولنور بر وقتده ابراهیم بن ادهم شام قریب عمانه متوجه ولایته
سفر ایتمک ایچون بر طوار کرا ایدوب بنوب کیدر ایکن یولده الندن قمچی دوشمکله طواردن اینوب بربغلیوب پیاده وارب سوطنی الوب
بعده کلوب سوار اولدقده اکا دینلدی که دابتک باشنی دونکز ده او لوردی دینلدکده اینکی تحقیق بن طواری کیتمک ایچون استیجار ایتدم
رجوع ایچون استیجار ایتمدم دیمش هکذا روی عن النخعی وعن ابن المبارک انه کان فی الشام یکتب الحدیث فانکسر قلمه فاستعار قلما فلما فرغ
نسی القلم فجعله فی مقلمته فلما رجع الی مرو رای القلم وعرفه فتجهز بالخروج الی الشام لیرد القلم یعنی روایت ایدر عبد الله بن مبارک
شام شریفده کاید و کتبه احادیث بنویه کتابت ایدرکن قلم شکست اولدقده بریندن بر قلم عاریت الوب بعده صاحبنه ورمک خاطرندن
زائل اولوب شامدن ولایت خراسانده شهر مرویه سفر ایدوب کلدکده نکو ایدیجک قلمی صاحبنه ایصال ایچون اوچ ایلق یولدن کلوب
شام سفرینی ایتمشدر و اول قلمی صاحبنه ورمک ایچون وعن ابی یزید انه اشتری بهمدان حب القرطم فضل منه شیء فلما رجع الی بسطام
رای فیه نملتین فرجع الی همدان و وضع نملتین و با یزید بسطامیدن روایت اولندی بر وقت همدانده عصفور تخمیندن اشترا ایدوب بسطامه
کلدکده تخم ایچنده ایکی قرنجه کوریجک اول قرنجه وطنلرینه ایصال ایتمک ایچون ینه کوتلک یولدن زیاده یردن نکرار سفر ایدوب همدانه
کلوب اول قرنجه لری عصفور تخمی الدقلری محله واصل ایتمشدر و عنه ایضا انه غسل ثوبه فی الصحرا مع صاحب له فقال صاحبه
نعلق الثیاب من جدار الکروم فقال لا نغرز الوتد فی جدار الناس فقال نعلقه من الشجر فقال لا انه یکسر الاغصان فقال نبسطه علی الاذخر
فقال لا انه علف الدواب لا نستره عنها فولی ظهره علی الشمس حتی جف جانبه ثم قلبه حتی جف جانبه الاخر بایزید بسطامیدن روایت اولندی که
بر وقتده اسبابنی بر دفعه صحراده یاننده بر یار غیرتلک دیواری و ارایدی صاحبی دخی انده حاضر ایکن دیواره سرهبن دیدکلرنده
بوق غیرک دیوارنده اکثری قتمامشدر دیو دیواره سرمیوب واورم اغجنه سرهبن دیدکلرنده یوق دالنی قرار دیو سرمیوب و چمن اوزرنده
سرهبن دیدکلرنده یوق علف دابه اولمغله صالح اولان نباتاتی یاتوب ضرر ایدر دیو سرمیوب وات اوزرینه سرمیوب اقرنی کوننده
طوتوب لباسک بر جانبنی قرودب بعده دوندروب اول بر جانبنی دخی کونشه طوتوب او جانبنی دخی اورقمسنده قورتمشدر و عن ابی
حنیفه رحمه الله انه کان لا یجلس فی ظل شجرة غریمه ویقول فی الخبر کل قرض جر نفعا فهو ربوا و حضرت امام اعظم رحمه الله مدیونی
بر فرض ربوادر دیو مدیونک اغجنک کولکه سنده اوتورمشدر وعن بعضهم استاجر دابته الی موضع فاعطاه رجل مکتوبا

Copyright © King Saud University

بو اصلا که رجل فی ذلك الموضع فقال سوف استأذن للكارى فان اذن احمد روايت اولنور كه زهادن برى بر يره سفر اتمك ايچون
بو دلبرا استيجار ايدوب واصحابندن بعض اول سفره بر دوستنه مكتوب يازوب زاهد ابركوندرمك مراد ايلدكده دابه ايجار
ايدندن استئذان ايديم اكر ايذن ويررسه مكتوبى كتوررم ديمشدر **حكايت** اولنوركه امام احمد بن حنبل رحمه الله بغدادده شهرنده
اولوردى بغداد اتمكنى يمزدى ايدر ديكه امير المؤمنين حضرت عمر رضى الله عنه بغدادى غازيلر ايچون وقف ايلمشدر موصو
لدن اون كتوردوب اتمك ايدوب يردى پس احمد بن حنبل اوغلى صالح برسنه اصفهان شهرنده قاضيلق ايلدى صايم الدهر قائم الليل
ايدى ايكى ساعتدن زياده اويومزدى واوينك قبوجسى يوغدى كيجه كوندز حاضر اوتوردى اولمسكين كلنكى كلوب قپوى چالو
بولرمقصودى حاصل اوليوب ايستر كيده بن كيمه كدا اولم درايدى مثلا شونلك كبى عادلى قاضى ايكن اقتضا صبيلر كون امام
احمد بن حنبلك اوغلى صالحك اوندن اتمك پشوردكرمايدر ايچون خمير كتوردوب اوندن يغوردپلر واتمك پشوردوب امام احمده اوكنه
كتوردپلر كبى پس امام اغزنه قوشدى يبوب ايتديكم عجب اتمكن نه حال واقع اولمشدر كم بنى اغزه دوشوردى يمه مدم ديدكده
انديلر بو اتمكك مايه سى اوغلك اوندن كلدى ديدكلرنده امام ايتدى نيم اوغلم بر ييل قاضيلق ايتمشدر انك خميرندن يچمزه
برلمز وادت بو اتمكى قپويه كلان فقيره ويرين وورديكه ديمنكر انشو اتمك مايه سو صالحك اوندندر كوكسر السونلر كسرل السون ديكه
واى اولا اتمك اوندن قالدى هيچ بر فقير كلدى پس اتمكى سطاره اغنيا قديلر امام احمد ايرق شاطئك يالغز يدكى پس مدتى بولديكه اوندن
ايات قولنر دن وحديث نبويدن وعلماء شريعت ومشايخ طريقت سوزلرندن معلوم اولديكه تقوا ايله زهد وورعدن اولدوكى مضلن احرفضا
نظر الى دفتر هؤلاء الاعز الاعلام پس نظر ايدوب كوركه اعلام شريعت محمديه ده اولان اهل دين كوام امر تقواده بو دراهتمام ايديچك سائر
كسنه لر تقواده صورت غفلت كوستر ميوب تقوا اوزره اولوب رعايت ايلسر كند ونفسنى اصلاح ايليوب لجام تقوى ايله الجام
قولور بعون الله تعالى ومساهله اكثر مشايخ هذا الزمان فى انفسهم واقوالهم اما بو زمانده اولان صوفيانك ونيجه انتخاص امور دينيلرنده
اولان مساهلهلرينه نظر اولنميوب انجق اهل سنت وجماعت مجامع كمالات بشر يه اولان الذين الله ده ذكر كردن بين كوكى دنيا جهيل اماديو
جهيل اولدكركه رسالت پناه حضرتلرندن اصحاب كزينه معالم اسلام نيجه وصول بولديسه اصحابدن دخى تابعينه اوبله وصول بولمشلردر
انلردخى بوعصره كلنجه تسلسل ايله انتقال وصحت اوزره وصول بولوب شول وجه اوزره كه اكو رسالت پناه ويا اصحاب ويا ائمه مجتهدين
دنيايه رجوع اتسه لر علم وعمل تفصيل اعتقادات وعبادات ومعاملات انلردن بوقلسه خطايه نسبت اولنمزدى الوحكم ما عدى عقائد
خطا تحمل ايسه ده ودوك اولمش شى دخى بولنمز افرادات ايچندن بنه جمع منسو وعادتلرنده دن انكدى حق صريح دائما فقهاء عظام طرفندن
بونلره مخالفت ايدن صاحب شريعته مخالفت اتمش اولور والله المستعان وعليه التكلان هر حالده يار دم اولنيجق الله تعالى حضرتلر يدر دخى
توكل انك اوزرينه در **الباب الثالث** طريقة محمديه ترتيبنك اوچنجى باب اخر ابواب الكتاب در كه بدع كثيره نك اعظمى اولان اشيانك
بيانده در وامور يظن انه من التقوى والورع بسبب نوع مناسبة ومشابهة واكبا بعض الزهاد فى زماننا عليها وليست منها فى نفس
بحسب الظاهر ونده اولان امور تقوى وورعه مناسب كورنكله تقوى وورعدن ظن اولنور لكن بحسب الحقيقة ايكسى دخى بيرا اوليوب
بل هى بدع حدثت بعد الصدر الاول ومعدودة من الوسوسة والورع البارد وتلك كثيرة ولكن اعظمها ثلثة تبين كل واحد فى فصل على حدة انشاء
الله تعالى بلكه اول دنفكه وقوع ايندن بدع كثيره نك اعظمى اولان اشيانك بياننده در كه هر برينى بر فصلده بيان اولنيجق اوزره اوچنجى
باب نفى الحرج باليلرك اوچ فصل اولنوب هر برينى بر فصلده بيان اولنور ان شاء الله تعالى بونده بيان اولنور **الفصل الاول** فى الدقة فى امر الطهارة والنجاسة
فصل اول طهارت ونجاست امرنده دقت اتمك احكامى بياننده در فنقول وبالله التوفيق اعلم ان مرادنا بالدقة فيهما كثرة صب الماء ومجاوزة

الحد فى عدد الغسل والعصر فى طهارة الاحداث والاخباث وغسل الاشياء الطاهرة عالم تحرير وعلامة نظير مؤلف صاحب التحرير والتفسير
كتابنده حق جل وعلا توفيق ويروب بيشتوا ايدرسه بن ديرم الله تعالى عونيله بيل دوا علم كه مرسل مقصد برايدوب دقتدن مراد كثرت يغمات
حقيقيه وحكميه دن برينك تطهيرى ايچون غسل وعصرا عددن عد دندن ومدنى تجاوز اتمكدر وتجرد وهم ايله برطاهرو پاك نسنه يى غسل اتمكدر وعدنا اه
الطاهر نجسا والاحتراز عن استعماله واصابته بمجرد الوهم وتجرد قور خوايله بر پاك نسنه يى نجس توهم ايدوب وطاهر موضعى نجس عد ايله استعمال
واصابتدن حذر اتمسيكدر وترك بعض المهمات الدينية بسبب الاشتغال بها كالتلاوة والذكر والفكر والتذكير بالجماعة والصلوة ودقتدن نائى
جماعتله نماز قيلمغى وتلاوت قرآن وتعلم كبى مهمات دينيه اولنلرى الا اشتغال بعضيسى ترك اتمكه سبب اولمسيدر وفعل بعض
المكروهات كتأخير الصلوة الى الوقت المكروه اول وسوسه سبب اولور بعض مكروهات اختيار اتمسه نمازى وقتى تأخير
ايله وقت مكروهه قومق كبى وتعيين اناء للوضوء لا يتوضأ من اناء غيره منه وسجادة لا يصلى على غيرها ونحو ذلك
عن طهارة الماء والاناء والمكان والبساط واللباس بلا امارة ظاهرة على نجاستها ونحو ذلك فلا بد لنا من اربعة انواع و
ابدست ايلمك وسجاده كنده يه مخصوص ايدوب غيرسنك ابريغندن ابدست اليوب وسجاده سنه نماز قيلوب
وعلى نجاست بولنمغه ايدست صويننك وابريق ومكان وبساطك طهارتندن سؤال ايدوب بالجملة ايهام وتوهم
وريبوب ما لا يعنى استعمال اتمسيدر ودقتك تفصيل احوالنى بيان ايچون نعدادا اولنان دورت نوعدر **النوع الاول** فى
كون الدقة فى امر الطهارة والتفتيش والتعمق فيه بدعة اوكى نوع برشيئك طهارتنى تفتيش اتمكدن زياده تقيدى واهتمام
بدعت اولدوغى بياننده لم تصدر عن النبى عليه السلام والصحابة رضى الله والسلف الصالحين رحمهم الله وانهم كانوا على سعة ورخصة
وفتوى بها فيه بل على منع من التوغل فيه حضرت رسول اكرم عليه وسلم دن وصحابه وتابعين وسلف صالحين رضى الله ورحمهم الله
تعالى عليهم اجمعين واقع اوليوب وهر چند امر طهارة وسعت ورخصت اوزره واول وجهله كوراوزره افتا ايدوب
تفتيش ترك ايلمكه شول شيده كه سنت رسول الله ايله مشروع ومتيقن قلدى ما طريقه خطور ايدن شيلر طهارتده توغلدن
منع ايلمشلر اهل بدعتدن ابراق اولمشدر زيرا هر شيده اقتصار واعتدال محمود در **وهو صنفان** نوع اول ايكى
صنف اولمشدر الصنف الاول فيما ورد عن النبى عليه السلام وخير القرون صنف اول امر طهارتده وسعت ودقتدن منع
حقنده حبيب اكرم حضرتلرندن وارد اولان اخبار وصحابه كرامدن منقول اولان اثاردن اولدى واعلم ونقل اولورى
نقول غيريدن اصح واحكم وصدورلرى صدور سائرندن اضبط واسلم وبو تبه لرى عند الله مرتبه اخرندن اعلا واعظمدر
وتابعيندن امام ابو حنيفه رحمهم الله افضل اعز علماء مسلميندر وحضرت رسول اكرم خير الناس القرن الذى انا فيه ثم
الثانى ثم الثالث قول شريف انلرك فضيلتنه دليل قاطع اندن وورود بولان اخبار بياننده در كه حدث كثيره در و
بو جمله دن بالمنسى اهم اولوب وطريقه نبوت بولان حديث شريفدن برى بو در كه **د** سنن ابى داودده بو عبارتله
نقل اولنمشدر عن ابى سعيد رضى الله قال بينما هو يصلى باصحابه فى نعليه اذ خلعهما فوضعهما عن يساره فلما راى
ذلك اصحابه القوا نعالهم فلما قضى صلوته قال ما حملكم على خلع نعالكم قالوا رأيناك خلعت فخلعنا فقال رسول الله
ان جبرائيل عليه السلام اتانى واخبرنى ان فيهما قذرا بو حديث شريف ابى سعيد الخدرى رضى الله عنهدن روايت
اولندى تحقيقا رسول اكرم عليه وسلم حضرتلرى اصحاب كرام رضى الله عليهم اجمعين نماز قيلورلر ايكن نعلين شريف
چقاروب صول طرفلرينه قوديلر جماعت اصحاب دخى حضرت نعلين چقاردوب قوديلر نمازى تمام قلدقده حضرت رسول اكرم

Copyright © King Saud University

اصحابنه خطاب ایدوب بیوردیلر نعلکزی چقرمغه باعث نه اولدی دیو خبر بیوردقده ایتدیلر یا حضرت رسالت پناه سکره
اقتدا قصد ایدوب بزده کلوندرمه حضرت رسالت پناه بیوردیلر تحقیق جبرائیل خبر وردیکه نعلمده قذرات وار ایدی بتلدیکم
ایچلون چقاردم دیو بیوردی بعده وقال اذا جاء احدکم المسجد فلینظر فان رای فی نعلیه قذرا او اذی فلیمسحه ولیصل فیهما
وفی روایة خیرا فی للوضوعین یعنی سزدن بریکز مسجده کلدکده باپوج ونعلکزه نظر ایده اکر نجاسته نظر وطنی شوار عند بر شی
وار ایسه سلك ایله تطهیر ایدوب بعده اول نعلین ایله نماز کزی قلان وبر روایتده اکر نعلکزین بریرنده نجاسته ومردار ایله حقدن بر
شی وار ایسه سلوب اندن نماز کز قلان دیمکدر عبادتدر واثناء صلوتده نعلنلرینی چقروب صولطرفلرینه قومالری ویا خلع والقاء
هر برینه عمل یسیر ایله اولمغی محمولدر ویا خود اوائل اسلامده عمل کثیر مفسد صلوت اولمیوب بعد نسخ اولندی وعنه محمولدر د بو حدیث
شریف ابی داود مراسیلندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رض انه علیه السلام قال اذا وطئ احدکم بنعله الاذی فان التراب له طهور
ابو هریرة رضی الله عنه روایت ایدر تحقیقا رسول اکرم علیه السلام بیوردیکه سزدن بریکز باشمغی ویا نعلنی ایله غیر طاهر شیئ باصمسه
طپراغه مسح التسی کافیدر دیکر طپراق طهور اولمغله غسل اتمکه محتاج اولمزلر ایا باپوجه ویا خوپه نجاست بولاشسه جرمی اولان
نجسه عینیله کوردنسه امام اعظم وامام ابی یوسف قتنده طپراغه وقوم ایله سیلوب اوتق ایله طاهر اولور جرمی اولان دیدوکات
وقاطر وحمار ترسلری کبی وانسان نجسی وقان ومنی کبی نسنه لردر فتوی دخی بونکه اوزرینه در عموم بلوی ایچون حدیث شریفك
اطلاقی ایچون امام محمد خلافنه ملابس اولوب انك قتنده دلك ایله طاهر اولمز دیدی اما فتوی ابو یوسف قولی اوزرهدر محیطده ذکر
اول امام محمد امامینك خلافنه ملابس ایکن رجوع ایدوب امامینك قولنه ذاهب اولدیلر زیرا کیدکلری نجسلك ونعلین بولاشمغی
امکان اولمدوغینی بلوب کوردیلرکه بونده عموم بلوی وار حرجکینه بوکا بسته احتراز مشکل اولمغله امامین قولینی اختیار ایتدیلر واکر مایع ایله
منجس اولورسه غسل ایلمك لازمدر یعنی بول ونجس کبی جرمی اولمیه ریزه باپوج وخوپه نجاستی شرب ایدر اخراج اولنمز الا غسل ایله
اولور اکر سلورسه حدیث شریفده رطب یابس جرمی اولان واولمیانی فرق اولنمامشدر وایی اولان حکمده برابر اولمغله جواب ویریلورکه مابینده فرق
وار در جرمی اولمیانی تعلیل ایله اخراج اولنمشدر فان التراب له طهور قول شریف مزیل نجاست اولمسنه دلیلدر تحکیم بول وخمری باپوج وخف
وسایر اسبابه شرب ایلسه مسح ایله زایل اولمز وجلدن اخراجه سنده اخراج اولنمز بس آمده اطلاقی جرمی اولوب ازالهسی ممکن اولان نجاسته
مصروفدر دیکه تراب طاهر اولمغله غسل محتاج اولمز خ م بو حدیث شریف بخاری ومسلم اتفاق سنن صحیحلرندن اخراج اولنمشدر عن ابی
سعید بن زید رضی الله قال سألت انس بن مالك رضی اکان النبی علیه السلام یصلی فی نعلیه قال نعم کبار تابعیندن سعید بن زید حضرت انس بن
مالك رضی الله عنهدن سؤال ایدوب دیدیکه عجبا حضرت رسالت پناه نعلینلریله نماز قیلورمیدی دیو دیدیکده نعم قال ارل ایدی بیوردیلر د بو حدیث شریف سنن ابو داوددن
منقولدر عن شداد بن اوس رضی قال خالفوا الیهود فانهم لا یصلون فی خفافهم ولا نعالهم شداد بن اوس رضی روایت ایدر تحقیقا
رسول اکرم بیوردیکه نماز کزده یهوده مخالفت ایدوب باپوج ونعلکزی چقرمیکز یهود طایفه سی باپوجلرین ونعللرین چقاروب نماز قیلارلر
سزلر ایسه لر بکزده باپوج ونعالکز پاك وطاهر اولیجق نمازه شروع ایدن والبته چقرمیوب بله نماز قیلق بزم مذهبمزده جایزدر مضمون حدیث شریف
بو معنای مشعردر بزم انلری ترك ایسك سهو اوزره موضوعدر ایدوکنی اظهار واعلام ایچوندر شرع محمدیده بو امر معتبر در دیندر عبادتدر خ م
بو حدیث شریف بخاری ومسلم اتفاقی اخراج اولنمشدر عن انس رضی ان ام ملیکة رض دعت رسول الله لطعام صنعته فاکل منه ثم قال قوموا فلاصلی لکم
انس رض روایت ایدرکه بیوکون والده ام ملیکة رضی الله عنها بر مقدار طعام تدارك ایدوب حضرت رسول اکرم علیه السلام حضرتلرینی دعوت
ایتدیلر دعوتنه اجابت ایدوب طعامندن فارغ اولدقده نصکره قالقك بونده نماز قیلالم دیو بیوردقلرنده قال انس رض فقمت الی حصیر لنا قد اسود

سن ما

من طول مالبس فنضحته بماء فقام علیه رسول الله وصففت انا والیتیم وراءه والعجوز من ورائنا فصلی لنا رسول الله علیه السلام رکعتین
ثم انصرف انس رضی الله عنه ایدر رسول اکرم علیه السلام والده مك دعوتنه اجابت ایدوب کلدکلرنده اوبزده بچوق زماندن بری
قلمش اسکی بر حصیر موجود ایدیکه کثرت استعمال ایله قرارمش ایدی بن اسکی حالنه تغیر ایتمك ایچون فی الحال قالقوب او حصیرك
اوزرینه صو سپوب یوب حکم سلوب اوزرنده نماز قلمق ایچون حضور شریفلرینه کتوردم قالقوب نمازه شروع ایدکلرنده انده
ولیلوه نمازك صفتنی تعلیم ایتمك ایچون ایکی رکعت نماز قلدی و بزدی بن وسعد او غیری بز یتیم بر صف اولوب وارد نده کی صفده عجوز
والدم ام ملیکة دخی اقتدا ایتدك اندن نصکره دعا ایدوب کتدیلر بوندن معلوم اولدیکه جماعتله تطوع نماز رمضانده تراویحدن
غیری قلنماز شمس الائمه دن مرویدر که نافله نماز قلنان اوج کسیه نافله اقتدا ایتمك کراهتده اختلاف اغنیدر اما مقتدا ایدت اولدیغی
کراهتده اختلاف یعنی اوچدن زیاده مکروه اولمسی متفق علیه در زیرا نافله اوچدن زیاده جماعتله مکروه اولدوغندن رغایب وبرات
وقدر نماز لرنده اما مراقبه مکروه اولدوغی فقها تصریح ایتمشلردر حتی ابن ملك بو نماز لری واضعه قبل الله وشنیعا ایدوب علی
علیه اتمشدر نتکم فقه وفتوی کتابلرنده ذکر اولنان فرایض وواجبات وسنن ومستحبات مؤمنلره کفایت ایدر کمنه نماز ایله الله تعالی
حضرتلرینه عبادت وتقرب مراد ایدنلر لازم اولان اولدرکه حضرت پیغمبر علیه السلام نه بیوردقلری نماز ایله عبادات ایلیوب بدعت
وعادت ناس وشایع اوزرینه اقتدا اولنان نمازلر ایله عبادت وتقرب اولمز نتکم حدیث شریفلرنده بیوردی عن ابن مسعود رض
انه قال علیه السلام عمل قلیل فی سنة خیر من عمل کثیر فی بدعة معنای شریفی رسول اکرم علیه وسلم بیوردیکه سنت عزت وفق ولد عمل
قلیل هونر قدر از اولورسه منفعت بوننده کثرت اوزره در بلکه جملهسی نفع وفایده در اما بدعت ده اولان عمل کثیر ضرر بونده
اکثردر بلکه جملهسی ضرر محضدر دیمشدر دیلمی مسندندن نقل اولوب داوی عبد الله بن مسعود رضی الله عنهدر حد بو حدیث شریف
امام احمد بن حنبل سنندن اخراج اولنمشدر انه علیه السلام اضافه الیهودی بخبز واهالة وثبت اکل ادم فی بیت الیهودی تناقض
سنته وتوضؤه من مزادة المشرکة فی بیت بخاری تحقیق پیغمبر علیه السلام بر یهودینك اتمکه واهل ضیافتندن امتناع ایتمدکی
ذکر اولنمشدر رو دخی ثابت اولمشدرکه ولرینی تسمیم ایدن بر یهودینك طعامندن پیغمبر علیه السلام اکل ایلدکلری وبو منوالکه ادن
قریبدر سنده اولان صوایله ابدست الدقلری دخی ثابت اولمشدر خ بو حدیث شریف بخاری سنن صحیحندن وابو داود مراسیلندن
اخراج اولنمشدر عن عمرو بن شعیب عن ابیه عن جده رض انه توضأ رسول علیه السلام ثلثا وقال من زاد علی هذا فقد ظلم واساء عبد الله
بن عمرو بن العاص روایت ایدر تحقیق رسول اکرم علیه وسلم ابدست الدقلرنده مبارك الرینی اوچکره یویوب ومبارك اغزلرینه اوچکره
صو الوب مضمضه وبورنلرینه دخی اوچکره صو ویروب مبارك یوزلرینی دخی اوچکره یویوب ومبارك قوللرینی درسکله وارنجه اوچکره یوبوب
ومبارك باشلرینه اوچکره مسح ایددیلر دی یعنی مبارك قولاقلرینه مبارك بونلریله باشلرنه عضو واحد عد اولنمشدر بونلری ذکر ایدوب مسح ایکن
اوج اولور ومبارك ایاقلرین اوچکره یویوب بو ترتیبه اوزره ابدست الیکز بیوردیکه بنده وکلا انبیانك دخی ابدستلری بو ترتیب اوزرهدر هر کیمکه بو ترتیب
زیاده ایلسه یا کسیلده ایلسه کندو نفسنه ظلم ایدر وکنهکار اولور خ م بو حدیث شریف بخاری ومسلم سنن صحیحلرندن اخراج اولنمشدر عن انس رضی الله
قال علیه السلام انه کان النبی علیه السلام یغتسل بالصاع الی خمسة امداد ویتوضأ بالمد انس بن مالك رض روایت ایدرکه تحقیق نبی علیه السلام بیلك
اوبیوز درهم صودن زیاده ایله اغتسال ایدوب وایکیوز التمش درهم صودن زیاده ایله ابدست الدقلرینی بیان ایدر خ م بو حدیث شریف بخاری ومسلم سنن
صحیحلرندن اخراج اولنمشدر عن ابی هریرة رضی الله قال علیه السلام اذا وجد احدکم فی بطنه شیئا فاشکل علیه اخرج منه ام لا فلا یخرجن من المسجد
حتی یسمع صوتا او یجد ریحا وفی روایة ابو هریرة رضی الله عنه دن روایت اولنمشدر تحقیق رسول اکرم علیه وسلم بیوردیکه سزدن بریکز نمازده ایکن قرنده

Copyright © King Saud University

یادبرنده حرکت حس ایدوب دخی چوق ظن ایلسه کیمسه بو شبهه عارض اولوب چوغی عمر چه مکده دو ایدوب سنتده بوزیلوب بو نمسندن یقینی تحصیل ایده
ولکن مسجد شریفدن چقمسین تا اوزرنده خفیف ویجی بر صوت ایشیده ویا قوقوسن طویه دیمر حدیث تحریر وهو مسجد نبوی صلعم تکرار دو
مواصلنده بعبادتکم روایت اولنمشدر قال اذا کان احدکم فی الصلوة فوجد حرکة فی دبره احدث اولم یحدث فاشکل علیه فلا ینصرف
حتی یسمع صوتا او یجد ریحا قول شریف ایله دخی معنای شریفی سزدن بیر کره صلوتده ایکن بعض دنیاده بر تخییل حرکت ایده سه اید
بوزیلوب بوزلمسین شبهه لنسه نمازنه بوزدرب مسجددن چقمسین حتی تحقیق حقیقتی بیلن اولدینه بانور ریح شمیر بحوط مالک موطاسنده
منقولدر عن یحیی بن عبد الرحمن ان عمر رض خرج فی رکب فیهم عمرو بن العاص رضی حتی وردوا حوضا فقال عمرو یا صاحب الحوض هل ترد حوضک
السباع فقال عمر بن الخطاب رض یا صاحب الحوض لا تخبرنا یحیی بن عبد الرحمن رضی الله عنه روایت ایدرکه تحقیقا بو وقتده عمرو بن العاص حضرت
عمر بن الخطاب رضی الله عنهما ایله برلکده چقوب سفر ایدرکن بر حوضه اوغرادقلرنده عمرو بن العاص حوضک صاحبنه هیچ بو حوضه سباع
یعنی یرتجی حیوانلر کلوب صو ایچمشلر می دیو سؤال اتدکده حضرت عمر رضی الله عنه ایتدی یا صاحب حوض خبر ویرمه دیمشدر بو روایت
اتمشدر رح امام بخاری سننده اخراج اولنمشدر عن ابن عمر رضی الله عنه کانت الکلاب تقبل وتدبر فی المسجد فی زمان رسول الله علیه السلام فلم یکونوا
یرشون شیئا من ذلک عبد الله بن عمر رضی الله عنهما دن روایت اولندی تحقیق رسول اکرم علیه السلام زماننده نیجه کلاب مسجد شریفه کیرر کیدر
دکور و بو برشی اوملوغ طاهره اعتماد اولنوب غسل اولنمزدی دیو بیدرد ابو داود مراسیلنده نقل اولنمشدر عن داود بن صالح التمار
عن امه ان مولاتها ارسلتها بهریسة الی عایشة رض قالت فوجدتها تصلی فاشارت الی ان ضعیها فجاءت هرة فاکلت منها فلما انصرفت
من صلوتها اکلت من حیث اکلت الهرة وقالت ان رسول الله قال انها لیست بنجس انما هی من الطوافین علیکم تابعنده داود
بن صالح رحمه روایت ایدر صالح انامی حضرت عایشه یه بر حریسه کوندردکلرنده عایشه صدیقه رضی الله عنها نمازده مشغول
ایکن اول کلن حریسه یی برکدی کلوب اکل ایدوب بعده نمازی تمام اتدکده اول کدینک یدوکی یردن تناول ایدوب ایتدی رسول
اکرم علیه السلام بیوردیکه کدی نسنه خدمتکار کبیدر که اول ایچنده اولان طعام قسمنی انلردن تحفظ ممکن دکلدر بلکه انلر
اجازتسز سزک اوزریکزه طواف ایدرلر پس هره طوافیندن اولوب طاهر الذات ومونس اولنمغله نجس دکلدر پس کدی بر نسنه دن
نلنسه صو قصد ویوب ایچسه اول نسنه نجس اولمز دیو بیوردی پس ابتدای خدمتکزده اولان خدمتکاردن بعض نیجه صادر
اولدقده بو وجه ضرورت ایچون عفو خطا اولنور سزکده دخی عفو اولنق کرکدر دیمکدر ولذا رایت رسول الله علیه السلام
یتوضأ بفضلها حضرت عایشه رضی الله عنها ذکر تحقیق بن کوردم رسول اکرم کدینک ایچدوکی صودن بقیه سیله ابدست الدیغنی
حکایت اتمشدر نیکم ابو هریره دن روایت اولنور کر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم انصاردن برکمسنه نک اوینه کلمش وانده اولان
سائر اهل حجره کلدی دیوالمه چکوب وصبر ایده میوب یا رسول الله برنه کلمدیکوز دیدکلرنده اویکزده کلب وار دیو جواب ویرمشلر کر
یا رسول الله انلرک اونده کدی دخی وار دیدکلرنده کدی نجس دکلدر کلب کبی کدی طاهردر دیو بیورمشلر د سنن ابی داود دن
منقولدر عن عبد الله بن مغفل رض انه سمع ابنه یقول اللهم انی اسألک القصر الابیض عن یمین الجنة قال ای بنی سل الله الجنة وتعوذ به
من النار فانی سمعت رسول الله یقول انه سیکون فی هذه الامة قوم یعتدون فی الطهور والدعاء عبد الله بن مغفل رضی الله عنه اوغلنک
یا رب بکا جنتک صاغ طرفنده اولان ابیض اسنان ایدر کر بوید دعا اتدوکن اشتدکده اوغلنه ایتدی کیم اوغلم الله تعالی دن جنت
وصولی و نار جهنمدن حفظی استیه سن جنتده قصر ابیض دیه اسیلمه زیرا بن تحقیقا بن حضرت رسول اکرم دن اشتدم
بو امتده بر قوم کلکه کرک اولورلر طهارتده و دعاده حدن تجاوز ایده لر وقال الامام الغزالی فی الاحیاء ما محصله و مختصره سیرة الاولین

استغراق

استغراق جمیع الهم فی تطهیر القلوب والتساهل فی تطهیر الظاهر امام غزالی رحمه الله احیاء علومده ایتدی سیری سلف
صالحین تطهیر قلوبه کمال مرتبه اهتمام ایدوب و تطهیر ظاهرده مسامحه ایدرلر ایدی بو معنیده حتی ان عمر رضی الله
عنه مع علو منصبه توضأ بماء فی جرة نصرانیة حضرت عمر رضی الله عنه علو منصبیله خلیفه رسول الله ایکن بر نصرانی
نیک اولی ابو عنه ایله ابدست الوب هیچ احتمال نجاستنه نظر اتمیوب طهارتنه حمل اتمشدر رح ابن ماجه مسندنده کرکدر
ابو هریره وغیره من اهل الصفة رضی الله عنهم تاکل الشواء فیقام الصلوة فیدخل اصابعنا فی الحصباء ثم نفرکها
بالتراب ثم نکبر وکانوا یقتصرون علی الحجارة فی الاستنجاء بو حدیث ابن ماجه مسندنده روایت اولنوب حضرت
ابو هریره وامثال اصحاب صفه رضی الله عنهم اجمعین اقامت اولندقده هنوز دخی یمش بولنسون اولدقلری
اوفی طاشلره صقوب بعده طپراغه سوروب نمازه تکبیر ایدرلر ک واستنجاء طاشله قصر اتدکلری ثابتدر
وقال رح ابن ماجه سنننده منقول اولان بو دخی روایتدر عمر رضی الله عنه ما کنا نعرف الاشنان علی عهد رسول
الله علیه السلام وانما کانت منادیلنا بواطن ارجلنا خ قال بعضهم الصلوة فی النعلین افضل لفعله علیه السلام وانکاره
خلعها حضرت عمر رضی الله عنه علو منصبیله بر عهد رسول الله زماننده بلمز ایدک واشنان طباغ سیلر
ایدک دیوب رسول اکرم حضرتلرینک نمازی نعلین ایله ادا ایدوب چقرمسنی انکار اتملرندن ناشی بعض علما نمازی
نعلین ایله قلمق افضل ایدر دیو بیورد رو قال النخعی رحمه الله فی الذین یخلعون نعالهم وددت لو ان محتاجا جاء واخذها منکرا لخلع
النعال امام نخعی رحمه الله ایدر نمازده نعلین چقاران نعلینی بر محتاج کلوب السه حفظ ایدرنم دیمشدر وکانوا
یمشون فی طین الشوارع حفاة ویجلسون علیها ویصلون فی المساجد علی الارض ویاکلون من دقیق البر والشعیر وهو
یداس بالدواب ویبول علیه ویحترزون عن عرق الابل والخیل مع کثرة تمرغها فی النجاسات ولم ینقل قط عن واحد منهم
سؤال فی دقایق النجاسات پس اصحاب کرام رضی الله عنهم صوقاقلرده یالین ایاق کزوب و مساجدده قوری طپراق
اوزرلرنده نماز قلوب بغدای خرمنی دوکرلر ایدی اوزرلرینه حیوانات بول دواب اصابت ایدرکن هر برینک بغدایی
وارپاسنی یوب اتمدکلری حالده توقی احتراز اتمیوب واصحاب نجاستنک دقایقندن سؤال بونده واقع اولمشدر وقد
انتهت النوبة الان الی طائفة یسمون الرعونة نظافة ویقولون هی مبنی الدین فاکثر اوقاتهم فی تزیینهم الظواهر
کفعل الماشطة بعروسها والباطن خراب مشحون بخبائث الکبر والعجب والریاء والنفاق ولا یستنکرون ذلک ولا یتعجبون
منه والان شمدی نوبت بر طائفه یه کلدیکه ماشطه کلینی تزیین ایتدیکی کبی کندولرین تزیین ایدرلر ظاهرلرین کبر و
عجب و ریا و نفاق وضیا ایله طولدروب قلبلرنده قوت وارکن فعللرینی انکار ایده لر و نه قباحتلرین
انکار لوکر توبه واستغفار ایده لر دنیا محبتی ایچون حیرت اطمشلردر زیرا اهل مناصب همت اوتوب و منصبلرینه
باطن معاونت ایدرلر بونده علما سوزین بعض حمل ایدرلر بو فعل قبحلرین انکار ایتمیوب و تعجب دخی اتمزلر وتجده
ولو اقتصر مقتصر علی الاستنجاء بالحجر او مشی علی الارض حافیا او صلی علی الارض او علی بواری المسجد من غیر
سجادة او توضأ من انیة عجوز او امرأة غیر متقشف لاقاموا علیه القیامة وشددوا علیه النکیر ولقبوه با
لقذر واخرجوه من زمرتهم واستنکفوا من مواکلته ومخالطته وحاصلی کوزه تک زدلت ظن ایدرق فوری
براوزرنده نماز قلوب بلکه مسجدده حصیر اوستنده سجادهسز قلیوب وقدره استنجاده طاشله اکتفا

انیوب ویرقوجه قرینه ابریغنك ابدست تکلیف اولنسه قیامت قوپاروب اول ایسه تکبر دیدر کمر عجوزه قرینك
طبراق ابریغندن ابدست المغه عار ایدر کند وابریغندن غیرك الدوغنی کورسه عار ایدوب استکبرندن غیرك خود
حقیر عد ایدر فسموا البذاذة التی هی من الایمان قذرة والرعونة نظافة فانظر کیف صار المنکر معروفا والمعروف منکرا وکیف
اندرس من الدین رسمه کما اندرس تحقیقه انتهی وبو حالتلری اولدوغندن ناشی ثمرات ایماندن اولان کراهت بعضا یحدیکری
توقوف سماعی دور انلرکی مرداد بدعتلرینی یاکلمك دواد قیوب حماقت وجهالتلرندن یاکلکی الکیوب بلدیلر وبالجمله وضع اینی سلیق
تغییر ایدوب ومعروف منکر ومنکری معروف ایدوب دین مبینی انواع درلو بدعتلر ایله بوزدوب محو المتسی نه تحقیقه باعث
اولشلردر دیو امام غزالی رحمه الله ختم کلام اتمشدر وقال الامام الخبازی رحمه الله فی شرح الهدایة عن محمد بن الباقر اوعلی بن الحسین
العابدین رضی الله عنهما انه رای فی الخلاء ذبابا یقعن علی النجاسات ثم یقعن علی الثیاب فامر بثیاب للخلاء فلما مضی علی ذلك
امام الخبازی رحمه الله هدایه شرحنده محمد بن باقردن روایت ایدوب اندی وقتا کرسکلك خلاده نجاسته قونوب جوده
کیجك اسبابنه اوزرینه قوندقلرین مشاهده اتمکله خلا ایچون ثیاب مستقل الوب کنوردب کیوب برزمان بونك اوزرینه
عمل ایدیلر ثم رجع عن ذلك واستغفر الله فسئل عن ذلك فقال احدثت ذنبا فاستغفر فقیل ماذا فعلت فقال فعلت شیئا لم یفعله
الصالحون ولا خیر فی البدعة بر زماندن استغفار ایدوب رجوع اتدم سؤال اولندقده اندی سلف صالحینك اتمدکلری بر بدعت
اتدم بدعتده خیر اولیوب واحداث ایدکنمکنه دلیل اولمغله رجوع ایدوب استغفار اتدم دیدی واصل هذا کله ما روی عن النبی
بعثت بالحنیفیة السمحة السهلة ولم ابعث بالرهبانیة الصعبة انتهی وبو بابده اصل اولان حضرت رسول اکرمك یسیروا وسهولت
سفرون اولان شریعت مستقیمه ایله مبعوث نزوا السمحة سکون معه سؤول شدید رکن انده ضیق وشدت اولیوب وصلیبده مسلم
مفاسده درعبی امورده یبنده اعتدال اوزره مبعوث امور دینیده مشقت وصعوبتلر دکلم بیوردقلریدر ذکر امام خبازی
ختم کلام اتمشدر المبحث الثانی فیما ورد عن ائمة الحنفیة رحمهم ونوع اولك ایکنجی صنف امر طهارتده وسعت وعدم دقت متعلق
ائمه حنفیه رحمهم الله وروداولان کلمات بیانندهدر فی الخلاصة ویکره للرجل ان یستخلص لنفسه اناء یتوضأ منه ولا یتوضأ بذی غیره
کیمسنه ابدست ابریغی کندو یه تخصیص اتمسی وغیریسنك ابدست الدوغنی خودراضی اولمق مکروه اولدوغنی صاحب الخلاصه
ذکر اتمشدر وفیه التوضأ فی الحوض افضل من التوضأ فی النهر وحوضدن ابدست المق افضلدر ارقصودن ابدست المقدن یعنی
وفیه یتوضأ بماء الحوض الذی یخاف ان یکون فیه قذر ولا یستیقنه وبر حوضك صویی مردار اولدوغی یقینی اولمدقجه انندن
ابدست المغی ترك اتمیوب ومردار لغندن سؤال اوذرینه لازم اولمدوغی کذلك خلاصهده مذکوردر مادام تنجسه یقینی
اولدوغی حوضدن ابدست المق جائزدر ولیس علیه ان یسأل ولا یدع التوضأ منه حتی یستیقن ان فیه قذرا ونجاستدن سؤال اوذرینه
لازم دکلدر حتی تنجسه یقینی اولمدقجه توضأ اولحوضدن ترك اتمیه وعلی هذا الضیف اذا قدم له طعام لیس للضیف ان
یسأل من این لك هذا الطعام من الغصب او من السرقة وکذلك بر کیمسنهنك قونوغی اولدقده اوکنه طعام کتورسه لر اول طعامی
تحصیل اولندیغی ظلمی ومخرسزلقمی برهی التمشدر دیو سؤال ایلمك لازم کلمز پاك وحلال اکلا نوره مکر بر کیمسنه دیدکرانك طعامی
حرامدر اووقتده انك قولی مقبولدر سؤالین کرك عادل اولسون کرك اولمسین برابردر اما بو حوضك صویی نجسدر
دیون کیمسنه عادل اولمق کرکدر زیرا بو مسئلهنك فلاقیدر زیرا اشیاده اصل طهارتدر وبقینی کندو مثللو یقیندن
غیری شك وظن ایله زوال ایدر اولمدوغی عامه کتب حنفیه وشافعیه واحادیث نبویهده مصرحدر وکذلك لا باس

بالوضوء من جنب توضع کوزة فی نواحی البیت وشرب منه مالم یعلم انه قذر کرو یجلین در برا وده کوپ ایچنده اولان بالا
صوینك ایچنده بر مردار بردانك صوقدی انما اول بردقده نجس اولدوغی بلمدیکس اول صوایله دخی مردارلغی معلوم
اولمدقجه رابعه ددن غیرده ایچمه سنده وابدست المسنده سنده لازم کلمز جائزدر وفیه ماء الثلج اذا اجری علی الطریق بحال
ان تغیبت النجاسات فیها واختلطت بحیث لا یری لونها ولا اثرها یتوضأ منه وکرو بوکجلین شول قار صوی بکم بولده ان وقاطق
رقیونده ومجسه منللو لوری کتوراول سیل ایرکن صودن ابدست المق جائزدر مکر کردیق اولمیوب تونو ولونه تغیر
ولمش اولورسه اول وقت جائز دکلدر وفیه اذا تنجس طرف من اطراف الثوب ونسیه فغسل طرفا من الثوب من غیر تحر حکم
بطهارة الثوب هو المختار کرو بوکجلینده برانوابك بر طرفی متنجس اولسه اول متنجس اولان انوابك قنغی طرفی متنجس اولسوغن
اوتونده تحری ائمکسزین بر طرفی یایقسه قول مختار اوزره پاك اولوب اول انوابك طهارتنه حکم اولنور ذکر اولنان
ثوبین پاك اولمسی شول بغدای کبیدر که خرمن دوکن حمار یابارکیر بغداینك اوزرینه تبول اتدکده بغدایك بعضسی
غسل اولنسه یاخود بر مقداری کیدرایسه جملهسی طاهر اولور بونلرده تحری شرط دکلدر بونده حماری تخصیص ذکر
اولندوغنك اصحی بودرکه حمارك بولی نجاست غلیظه اولدوغنه اشارتدر وفیه رجل وضع رجله رطبا علی ارض نجسة
اولبد نجس ان کان یابسا وهو لم یقف علیه بل مشی لا یتنجس رجله ولو کان رطبا والرجل یابسا وظهرت الرطوبة فی
رجله وتنجس انتهی ودخی بر کیمسنه ابدست الوب ایاغی یوب اندن یاش ایاغیله بر متنجس قوری یره بصوب
اول یرین اثری ایاغنده بلوردسه ایاغی مردار اولمز اول ابدست ایله نماز قلمق جائزدر واکر قوری ایاغیله یاش
متنجس یره بصوب اول یاش طبراغك یاشلغی کورك کربیج اولسون اثری ایاغنده ظاهر اولیجق متنجس اولدوغی
خلاصهده مذکوردر ایلی یاش اولمش ایاغیله نماز قلمق جائز اولمز ایاغك تکرار یومیجه بو صاحب خلاصهنك کلامی
بو محلده اخره ایردی اسواقده کلاب کزدوکی بالجمله طاهر اولمسی ابونصرده اینجه سوقفده اولان بالجمله نجاست
مرتبه سی اولمقجه طاهر اولمسی حسبیله صحیح اقوال حنفیه بر قریبدر دیندوکی روایت اولنور والحاصل نجاستدن
احتراز رایحه ولون قبیح وطعم کبی تنفیر قلب ایدن اوصاف شنیعه سندن ناشی اولمغله وجودی متیقن اولمدقجه
احتراز اولمز وتیقن وقتنده دخی ضرورت حسبیله قلیلی معفودر وفی فتاوی قاضیخان اذا نام الکلب علی
حصیر المسجد ان کان یابسا لا یتنجس وان کان رطبا ولم یظهر اثر النجاسة فیه فکذلك ودخی مسجدك حصیری اوزرینه
کلب یاتدقده قوری اولیجق اول حصیر متنجس اولمز ویاخود کلب یاش اولوب لکن یاشلغی حصیرده ظاهر
اولمیجق اول حصیر متنجس اولمز فتاوی قاضیخانده مسطوردر وفیه اذا وجد الشعیر فی بعر الابل والغنم یغسل
ثلثا ویؤکل وان کان فی اخثاء البقر لا یؤکل ودوه وقیونك ترسی ایچنده قجان اربه بولنسه اوچ کره غسل اولنسه
پاك اولوب اکلی جائز اولور وصغر ترسی ایچنده بولنان پاك اولمز ویمسی دخی جائز اولمز وفیه فقاعة بطانة
ساقطة من الکرباس فدخل فیه قطرة ماء نجس فغسل الخف ودلك بالید ومراده ثلث مرات واهرق الماء
یصیر طاهرا لان لا ترجع اهو لمکن بونده مذکور اولان بودر که بر کیمسنهنك ایچ ادیکنك استاری کتان بزندن اولوب
اول ایچ ادیکنك ایچنه بردامله صو اصابت ایدوب یاش اولوب مردار اولسه اندن پاك صوایله یوب الیله اوچ
کره یایق ایدیکه صوابزلردن ددی وبکره دوکسه استاری برنی صیقمهجق پاك اولور تحقیق اول خرمااستاری

Copyright © King Saud University

بلد پاك اولور وفي طين النجس يجعل منه الكوز او القدر فطبخ يكون طاهرا بونلردن بر مردار بالچقدن یاپلدقده ویا پشیخ
ویا پوتلك یا پولدقده بیشسه کر طاهر اولور وفیه اذا غسل رجله ومشى على ارض نجسة بغير ملعب فابتل الارض
من بلل رجله واسود وجه الارض لكن لم يظهر اثر بلل الارض في رجله فصلى جازت صلوته بر کیمسنه ابدست الوب وایاغی
یو یوب نجس یر اوزرینه باشمقسزین کدرکن اول یرك نجسی اولمسین طپراغی یاشلغندن یاشلنمش اثری ایاغنده ظاهر
ظاهر اولمیوب پرده بلورسه ایاغی پرداز اولمز اول ابدست ایله نماز قلمق جائزدر وفیه اذا استنجى الرجل وجرى
ماء الاستنجاء على رجله وهو متخفف فالصحيح انه لم يدخل ماء الاستنجاء في خفه فلا بأس به ويطهر خفه بتبع الطهارة ماء الاستنجاء یعنی
استنجا ایدرکن استنجا صوینك جاری اولوب اقدقده ایچ ادیکنه داخل اولمدیغی اگر بلنسه لازم اولمز وایچ ادیکنه و
واستنجا صوینك طهارتنه تبعیتله طاهر اولور وفیه بعر الفارة اذا وقع في حنطة فطحنت الحنطة لا بأس باكل
الدقيق الا ان يكون كثيرا يظهر اثره بتغيير الطعم او غيره وبغدای ایچنده سچان تزکی اولسه اول بغدای دکرمنده اوکودوب
فاره تزکی بله اوکودلدکده فاره تزکی چوق اولمغله طعمی یا لونی یا رایحه‌سی تغیر اتمدیکجه اول اونی یمسده نسنه لازم
کلمز طاهردر الا اگر چوق اولمغله طعمی یا لونی ویا ریحی تغیر ایلیه اول وقتده حرام اولور خبز وجد في خلاله بعر
الفارة ان كان البعر على صلابته يرمى البعر ويوكل الخبز بر اتمك ایچنده فاره تزکی بولنسه اول فاره تزکی اگر
پك وقتی اولسه اول تزکی اتوب اول اتمکی اکل اولنمق جائزدر وفیه ذباب المستراح اذا جلس على ثوب لا يفسد
الا ان يغلب ويكثر صاحب نهایه دیمشدر که احیانا سکك نجاست اوزرینه بعده غازه قلانك اوزرینه قونسه
بونلقدار ابلا عنده نجاستدن اثر اولدوغی مقرردر وبونلری کمسنه امتناع قادر دکلدر وسکك
ضرده غالب وچوق اولمدیغی فقط دخی اثوابی افساد اتمدوکی مقرردر الا اولسه بو مقوله لردخی معفودر
تنکم روایت اولنور برکون ابو جعفر اوتوردکن یوزینه سکك قوب الم ویرمکله دیمشکه قونه علیادت
کم وار دیدکده مقاتل بن سلیمان وار ایدی دیدکه ترسیه بکا کتوردکه داخل مجلس اولدقده اکا سؤال اتمشکه حق جل
سکی نیچون خلق ایلدی جواب ورمشکه حق جل وعلا حضرتی جبابره یه ذلت وحقارت ایچون یراتمشدر دیدکه
منصور بو سوزدن باشنی اشغر ایدوب سکوت ایلمش وبالجمله سکك لردن تخلص ممکن دکلدر کندو نفسنه
جار طعام اتش مثال القافلور کسید حضور قلب وصفای خاطر ایله طعام یدرمز اما سکك بخر خواص واردر جمله دن
بری سکك اولسه عالی رایحه بد وارد یا دعقوبت باصد ورب خلایق صنوف مضرت مفر ایدی بر کسند
سو درایجه کندسی قونشدرور اوپلك ایچنده صحرا اولسه سکك کوز و براکی سکك باشنی ازدوروب اری
صوقدرو نیچه یره وضع اتسه لر وجع المی ساکن اولور ودخی سنکی یاقوب وسحق ایدوب عسل ایله قرشدروب
داء الثعلب اوزرینه سورسه لر اول یره قللر بیتورور دخی قیق پیراغیل بریتسه نحو اتسه لر اولچنده سنکك سر عقل
کیده لر واکر قیق پیراغنی طبخ ایدوب اول صویی اثواب اوزرینه صچه لر کذلك سکك قچوب کیده لر وفیه لو كانت الارض
نجسة فخلع نعليه وقام على نعليه جاز اذا كان النعل طاهرة ويا اسفلها هو فظاهر وان كان ما يلي الارض
منه نجسا فكذلك دخی بر نجس یرده نعلینی چقروب اوله بر اوزرینه طورسه ویا خود چقورمیوب نعلین ایله
اوکو ظاهرده ایاغنده اول ارضك باشلغی ظاهر اولمسه طاهرلغنه حکم اولنور شویله که اسبابی کیسه کرکه وهو عن لتر ثوب

ذی طاقین

ذی طاقین اسفله نجس وقام على الطاهر انتهى واولا یسرا ایکی یوزلی اثواب مثلا کیسه ردو شیوب
اوستنه باصمق نعلین وثوبن هر برینك زمینی متی ایدنجانبی مردار ایسه ده جائز اولدوغی فتاوی
قاضیخانده مسطوردر دیو ختم کلام ایتدی مثلا بر بساطك بوطرفی نجس اولوب وبر طرفی پاك اولسه اول
بر یانك دوندروب طاهر طرفنه نماز قلمق جائزدر وفي التاتارخانية الصلوة في النعلين تفضل على
صلوة الحافي اضعافا مضاعفة لليهود صاحب تاتارخانیه دیمشدر که نماز پابوجله قلمق ثوابی یالین مرتبه
زیاده در زیرا یهود طائفه سی پابوجلرین وچزمه لرین چقروب نماز قلورلر نمازه کیدرکن چقرملدیو
رسول اکرم علیه السلام حضرتلری امت خطاب ایدوب بیورمشدر زیرا ملت اسلامیه‌نك یسیری
وسهولتی اوزره اولدوغی اظهار واعلام ایچون مخالفت یهود شرع محمدیده بر امر معتبردر حضرت رسول علیه
السلام مکه پابوجلر نماز قلدقلری روایت اولنمشدر وفیه لو اشترى من مسلم ثوبا او بساطا صح على ان كان
بايعه شارب خمر وان تاتارخانیه ده منقولدر که کمسنه بر شراب ایچیجی کمسنه دن الدوغی اثوابی کرك کهنه اولسون
وکرك اوده دوشمسی اولسون قالیچه وغیری کبی انك اوزرنده نماز قلمسی بلا کراهة جائز اولور وفیه وفی
الملتقى عن محمد رحمه الله سئل عن المتيقن بالوضوء اذا لم يتذكر حدثا وقال لرجل انزلت في موضع كذا فسألت الرجل ونضع بعد
ذلك صلوة فقال اذا شهد حين عدلان قضاها وان شهد واحد عدلا لم يقض بونلردن دیر که اکر ابدست الدوغنه
شك اتسه تکرار انك اوزرینه ابدست الق واجب اولور زیرا ابدستنه یقینی اولانسه بول ایدوب ابدستی
بوزلدیغی دیدکده تذکر ایدیمیوب شك ایلمه فرض ایدیجك قضا اقسی وقوعی صدور ایکی عادل شهادتنه
محتاج اولنمغله نمازك قضاسنه واجب اولور اما بر عدل شهادتیله نمازك قضاسنه امر دیو منتقیده امام
محمد بن حسن رحمه الله تعالى نقل اولنوبدر ودخی بر کشی ابدستی تمام الدقدنصکره بعض اعضای یودوغنده
شك اتسه اول شکنه اعتبار اولنمز ابدستی کاملدر ماداکه یقینی اوزره تحقیق بیلنمیه ابدستی بوزلمز اما
یقینی اوزره بیلنمیوب ابدستی ناقص کتب معتبرده تفصیلی مبیندر وفی الامالی عن محمد رحمه الله اذا وقع في قلب
المتوضئ انه احدث وكان على ذلك اكبر رأيه قال افضل ان يعيد الوضوء وان صلى بوضوءه الاول كان في سعة
من ذلك عندنا ووقوع حدث غالب ظنی اولانه اعاده وضوء اعسی افضل اولوب واولکی ابدستله دخی اداء
وضوء دخی رخصت اولدیغی امام محمد بن حسن رحمه الله امالی اسمیله مسمی اولان کتابنده روایت اولنوبدر
برنم اغر مرقنده لکن ابدست الدوغنی یقین بلوب اما بوزلدیغی دیو شك ایلسه انك اوزرینه تکرار ابدست
الق لازم اولمز ابدستی تمامدر نمازینی قلر اما لکن ابدست الدوغنده شك ایلسه تکرار انك اوزرینه ابدست
الق واجبدر زیرا بو بر شکدر اتمك ابدستی بوزر وفیه من شك في اناءه او ثوبه انه نالته نجاسة
اولا فهو طاهر ما لم يستيقن بونلردندر بر کشی چناغی واثوابی واسبابنده وبدننده نجاست اصابتنده شك
اتسه اما یقینی اولمیجق حکم الشرع طاهردر زیرا نجاست شکله ثابت اولمز وكذلك الابار والحياض
التي يستقي منها الصغار والكبار والمسلمون والكفار ذکر بو مجلسده صغیر وکبیر مسلم کافر استعمال
اتدکلری موضع کرانه اوزونه او بزار شون ولکرها ارشون یری طوطم اولد قاضیخانده روایت ایدی

طوطمه‌نك غیری بر قایم بر مق اولدقلری شونده در لرایدی عشر فی عشر حوضدن حکمی همان قوصو حکمنده در بلکه دروا قوده صولرندن
ایچمك وابدست المق جائزدر وکذلك السمن والجبن والاطعمة التی یتخذها اهل الشرك والبطالة کبو بو نجلینده اهل شرکك وجهله
مسلمینك بر سنه‌یه تقیدلرینی مقارنك پیشوردکلری طعام واتمك وایدوغی یاغی وپینیری وسائر پیشوردکلری طعامی وکذلك
الثیاب التی ینسجها اهل الشرك او الجهلة من اهل الاسلام کوروب که کیدکلری اسبابلری نسیج انلکری یعنی طقیوب ودوکوب ویسقردقلری
اثوابلرك امثالی اهل شرکك واهل اسلام دن اولان جهله‌نك انلکری شیلر وکذا الجباب الموضوعة والمرکبة فی الطرقات والسقایات
التی یتوهم فیها اصابة النجاسة کل ذلك محکوم بطهارته حتی یتیقن بنجاسته اکر دبومنه کورکیدر یولار کنارنده قونیلان جشمه‌لری
مستقلرکك بالجفدن و کول طاشی ابدکر بجدن یا بدمش اولسون سبیل‌خانه‌لری که یول اوزرنده بونلره نجاست اصابتی احتمالی
اولان یولرده تا نجاست اصابتنه یقین اولمدقجه حسب الشرع طاهر اولدوغنه حکم اولنور زیرا بونلر اصلده پاك اولوب فی غیر
کندو منالوی یقین غیری شك طاری ذوال پذیر اولمدوغی علما کتب حنفیه‌ده وشافعیه‌ده واحادیث نبویه‌ده مصرحدر
وفیه ماء المطر الذی یجری فی السکة وفی السکة نجاسات ثم یجری الماء فی النهر ولیس فی النهر غیر هذا الماء لا باس به اذا لم یر لون
النجاسة ودخی شول یغمور دایدکلن سبیل صوییکه اسواقده بولندوغی نجاست منسلو ... کوزربر در پر التوب واولدرده
اندن غیری صو اولمیه الا اول یغمور صویی اولدماء امکانده نجاست اثری ظاهر اولمیه یعنی اثر دبید و کوز فجسه کبی ورادیکه دکلکه
کبی بونلرا ولیجق اول یغمور صو بیله ابدست المق وغسل اتمك جائزدر وفیه سئل الخجندی رحمه الله عن رکیة وجد فیها خف لا یدری
متی وقع فیها ولیس علیه اثر النجاسة هل یحکم بنجاسة الماء قال لا واو زرنده نجاست اولمیان بابوج وچزمه برقیویه دوشوب
ونه وقت دوشدوکی معلوم اولمدقده اول قیونك صویی طاهرمیدر دیو سؤال اتدکلرنده خجندی رحمه الله نجس اولمز طاهردر
دیو جواب وفتوی ویرمشدر خجندی بیچون اوزرنده بر شهرك اسمیدر اول شهردن اولمغله خجندی درلر علماء کبار دندر
ب الثیاب صاحبیدر وفیه والفتوی فی الثوب المطبوخ بالنیل ودهن السراج انه طاهر لان الاصل هو الطهارة فی ...
تیقن بنجاسته وانزنده فتوی دخی جواز ندر ویرلمشدر قندیل یاغیله دیت ویانیش دوغنی ویا جویده ایله بوینان اثوابك
طهارته اوزرینه اولدر وفیه وانه صاحب المحیط برهان اشارت المسند رو قد وقع عند بعض الناس ان الصابون
نجس لانه یتخذ من دهن الکتان نجس لانه وعینه یکون مفتوح الراس عادة والفارة تقصد شربها وتقع فیها
غالبا ولکن لا نفتی بنجاسة الصابون لانا لا نفتی بنجاسة الدهن ومع هذا لو انا نفتی بنجاسة الدهن لا نفتی بنجاسة الصابون
لان الدهن قد تغیر وصار شیئا اخر وفیه سئل ابو نصر رحمه الله عن یغسل الدابة یصیبه من مائها ومن عرقها قال لا یضره
ذلك و بدیر کونلك ایچنده حسب العاده اغزی اچق قلغین ... ایچنه چوق واقع اولور وایچنده قصد ننه ایکن اولمیه بر
کونلك ایچنه چوق دوشمه واقع اولور سده یقین بوغکن فتو ویرلمز نجاسته فتوی ویرلسه اندن اتخاذ اولنان صابونك
نجاسته فتوی ویرلسه دخی اولمز که اول یاغدن صابون ایچند متغیر اولوب شیء اخر اولور دیدوکی محیطدن نقل
اولنمشدر نکم ابو نصر الدبا سیدن رحمه الله سؤال ایدیلر که برکیشی اتی یوردکن کنده وانواینده صو صچراسه ویا خود
دزنده انواینده بولانسه نجس اولورمی دیدکده ضرر دورمز اول انوابله نماز قلمق جائزدر جوابن ویردی فیل
فان کانت مرعتة بولها وروثها قال اذا جف وتناثر وذهبت عینه لا یضره ایضا ودیدلر که اکر بولنده وترشند بولوب
بعده قوری ایدوب ننده عینی زائل اولدقدن صکره اول اثوابدن صوده غسل اصابت ایلسه ویا تری اصابت

ایلیوب

ایلیوب صچراسه نسنه دخی قوردوب عینی کتسه ضرر دورمز پاکدر دکرو بحث که ابو نصردن روایت اولندی وفی الفتاویه
فعل عند اذا جری الفرس فی الماء ... ذینك بعد قضر بردکیدن ... ان لا یضره بومسئله قیاس بوانك قورودغی یا تره صو ...
بعده صاچیلمه جارسنده لایق اولان بودرکه ضرر اولمقدر نکم فتاوی عتابیده مذکوردر نکم بر حمار صویه بول ایدرکن
اوسنده اولان ادمك اثوابلرینه اتکارنده صاچلوب صچراسه اتکارین یرداغتمز ونمازه مانع اولمز وفیه سخلة اذا خرجت فی
امها فتلك الرطوبات طاهرة لا یتنجس بها الثوب ولا الماء وکذلك البیضة وفیه الرطوبة التی علی الولد عند الولادة طاهر کنرو
غلبن قیون وکچی طغوردقده وطاوق یومورطه دقده بونلرك اوزرنده اولان یاشلغی نجس اولمز اثوابه وصویه منجس اولمز
وطلغا ولادت وقتنده کچی اوغلاغی ایله قیون قوزوسی و یمورطه اولان رطوبت طاهردر اثوابه دخی نجس اتمز اول اثواب ایله
نماز قلمق جائزدر وفیه واما القسم الذی یستحب نزح بعض الماء فاذا وقعت فی البئر فارة او عصفورة او دجاجة او شاة او
سنور واخرجت منها حیة لا ینجس الماء ولا یجب نزح شیء منه ودخی انجاس احوالنده فارغ اولوب قیولرده واقع اولان احوال
بیاننده شروع ایدوب دیرکه اکر بر قیویه فاره ویا سرچه ویا طاوق ویا قیون ویا کدی دوشوب ودیری چقرلدقده ویا المان دو
شدت قره استحبابا صویك جمله سن چقرمق لازم اولیوب انجق بعضیسن چقرمسی مستحب اولور واکر قیویه دوشوب دن زیاده او
امام ابو یوسف بدیکر یردن زیاده قیویه صچاندوشمه واقع اولسه اول قیودن یکرمی قوغه ویا اوتوز قوغه صو چکلمکله پاك
اولور وهر قیونك کندو قوغه‌سی اعتبار اولنور و بعضلر دیمشلر که اول قوغه بر صاع بغدادی صغر ... برد فعده نزح
اولنسه کرکدر یکرمی قوغه مقداری صو السه کفایت ایدر زیرا مذکر یکرمی قوغه چکمسی بطریق الایجاب اوتوز قوغه اولمسی بطریق الاستحبابدر
بو مقدار صویی اول قیودن چکیجك اول قیونك صویی وقوغه‌سی وقوغه‌نك ایپی بیله پاك اولور وهذا استحسان لان هذه الحیوانات
ما دامت حیة طاهرة وبو مذکور اولان حیوانات مادامکه اول قیودن دیری چقرلیه صویی نجس اولمز طاهردر وبو قیودن بر کچی
اوتوز قوغه صو چقرمق استحسانا یعنی کوکلك کوزلکی ایچون اخراج اولنور والقیاس ان تنجس البئر بوقوع واحد من هذه الحیوانات
نجس فیحل النجاسة فی الماء فیوجب تنجس الماء لکنا ترکنا القیاس بحدیث رسول الله علیه السلام واثار الصحابة رضی الله عنهم فانهم
لم یعتبروا نجاسة السبیل حتی امروا بنزح بعض ماء البئر بعد موت الفارة فیه ولو اعتبروا نجاسة السبیل حتی امروا بنزح جمیع الماء
ولکن مع هذا ان کان الواقع فارة ونحو کر قیو حوض صغیر منزله سنده و قیو صویی کول صویی منزله سنده اولدیسه قیاس بو
ایدیکه قیویه نجاست واقع اولوب متنجس اولمغله منتفع بها اولمیه اکرچه قیوده اولان صونك جمله‌سی اخراج اولنورسه الا بو قیودن
وارکه قیاس ترك اولندی زیرا ماخذ حکم ایکیدر بری مبسوطده حضرت انسدن روایت اولندی حدیث شریفده ودخی
صحابه کرامدن رضوان الله علیهم اجمعین دن روایت اولندی حضرت رسول اکرم علیه السلام بیورمشلر که الفارة اذا وقعت فی
البئر نجاسته فیها ینزح منها عشرون دلوا او ثلاثون بیوردوغی ابو علی سمرقندی اسناد صحیح روایت ایلدکده لفظا وکی نبیلد
بری ایچوندر پس اندکی اقلی یقینا ثابت اولوب حکمی وجوبا اخذ اولندی اکثری دخی کنودلکی مرویدر لفظ ترك اولنمق لازم کلسون
ایچون واکثری کنورلدکده معنی واستحباب اولندی ایکی معنا بری بکا روایتی مختلفه اولمشدر بر روایتده قوغه‌لری بر ... دیدی قوغه
برنده یکرمی قوغه برنده اوتوز قوغه وبرنده قرق قوغه بعضلر فاره مثللو یکرمی قوغه وبعضلر دخی اقل دیدیلر پس امدکی علی من
اکثر بر اقل بینی احتیار ایدوب یکرمی قوغه وجوبا زیاده سنی استحبابا دیدیلر پس امدکی قیویه نجاست واقع اولمغله اولسه اول
قیوده اولان صو اول نجاسته کوره اخراج اولنور بعض حالده جمله‌سی چیقرلیور و بعض سنده علی من اکثر بر اقل بینی احتیا

Copyright © King Saud University

ایسه بیلورسکز بیان کچمشدر یستحب لهم ان ینزحوا عشرین دلوا قیویه دوشن فاره نک بوتی سبیلیله یعنی کرکی قوغه صو
چکلدکده واجب اولور بوی صو چکلمکدر وان کان سنورا او دجاجة بخلاف یستحب لهم ان ینزحوا اربعین دلوا لان سنور هذه الحیوانات مکروه علماءنا
والغالب انه لا یصیب فمها دخی اکر قیویه یا بانکره کبی حیوان دوشوب نشف واغزی صویه یتمش اولسه اول صونک حکمی اول حیوانک
سؤری حکمی کبیدر قیویه یبان طاوغی اولدیکی دوشوب کدوکی قوغه صویه چکلمکله پاک اولور زیرا ابو سعید خدری دخی التفرید
روایت ایتدیکه طاوغک صوی صوتی ایچون اولور قوغه صو نزح اولنور که مستغرقه ده صو نزح ده طاوغ مانند حکمده
طاوغ قیاس اولنور زیرا بونلرک سؤری مکروهدر قیویه دوشدکلرنده غالب اولان اوزره اغزلرینه صو ایرشور ایرشمک ممکن دکلدر
حتی لو تیقنا ان الفاء لم یصب فمه الماء لا یتنزح شیء من الماء وان کانت الدجاجة غیر مخلاة لا ینزح منها شیء حتی بلنسه کم تحقیق صوی
دوشن حیوانک صوه اغزی دکوب اغزی یاری صویه دکنی اولدوغنی یقینا اولسه اول صودن نسنه چقرلمز واکر اوده بسلنمش طاوق
بر قیویه دوشوب دیری چقسه استحسانا صویدن اندن چقرلسنده بر اسنه لازم اولیوب انجق بعض صوینی چقرمسی مستحبدر
اما خزانه ده مذکوردر که سکز نسنه قیویه دوشسه وحیا اخراج اولنسه صوینک کلیسی اخراج اولنور اول سکز حیوان بری فاتر دیری حمار
دیری کلب دیری خنزیر بیغنج پارسه دیری چقرلانوری ارسلان دیری کرکی نسنه دوشدکی ویا اکر اول قیوده اولان صوینی اخراج ممکن اولسه قیوده
اولان صو مقداری اخراج اولنور اول اهل خبره تخمین اعتبار اولنور ایکوز قیوغه دن اوچ صو تقدیر واریخ اخراج اولنور قوی
دیر بلور ایکوزی وجوبا یوزی استحبابا بو قول امام محمدکدر دیو صاحب القنیه وقره حصاری دی بولدو قتوا دخی بونک اوزرینه در
سؤرک حکمی دخی درت نوعدر بری طاهر ایکنجی نجس اوچنجی مکروه دردنجی مشکوک ده دیرلر مفصلی مبسوطلرده در وفیه اذا تنجس الحوض الماء
طهرت ببعه فی سمن نجس ثم غسل البدن بالماء الجاری یعنی الحوض وان السمن باق علیه لان نجاسة السمن باعتبار المجاورة عن قیقی علی یده سمن
طاهر کبی ویخلیندر که بر نجس اولمش یاغ انجد یا بوسر انده ال اوصوایله یا بونسه بیقدن الده یاغ اثری باقی ایسه یوب
سیت
طهارت البطاهر اولوب نجاست دنچقوب الی پاک اولوب باغ الدباغ قلمه ینه طاهردر وفیه ثم یشترط العصر ثلث مرات فی روایة
الاصل وانه احوط وفی روایة یکتفی بالعصر مرة وانه اوسع وارفق بالناس وفی النوازل وعلیه الفتوی ینه انجلیندر بر اثواب نجس اولسه
صقمق شرطی ومکره بد روایت اصل ومکره یویوب اوچکره صقمقدر واوچده مبالغه ایلمکله طاهر اولور اوچنجی صقمسنده بروجهله
اثنین صو طملامیه اکر اثوابه صیابد سر طاهر اولمز وروایت اخر اوزره برکره یویوب مبالغه ایله صقمق طاهر اولور امام شافعی وامام احمد بن
حنبل قتنده دخی برکره کافیدر ناسک ایچون اسان واولای کلور وفتوی دخی بونک اوزرینه در یعنی برکره یویوب صقمق کفایت ایدر دیو نجموع النوازلده
نقل اولنمشدر وفیه وفی التتمة شرط العصر مرة علی قول ابی یوسف رحمه الله فی انه ومنقوده ایدر بول اصابت ایدن اثوابی برکره یویوب صقمق امام
ابی یوسف قول اوزره روایت اولنمشدر فقد روی ابن سماعة عنه فی الثوب یصیبه مثل قدر الدرهم من البول فصب علیه الماء صبة واحدة
وعصره طهر تحقیق ابن سماعه رحمه الله ابی یوسفدن روایت ایدر یعنی اثواب بوله بر درهم مقداری بولسه اول بول اصابت ایدن
اثوابک اوزرینه برکره صو دوکوب صقمق ایله پاک اولور دیمشدر وکذلک اذا غمس غمسة واحدة فی اناء او نهر جار وعصره کذا انجلیندر
بو لاشن اثوابی برکره نکندره اولان صویه یا ترسه یا خود اقوجی صوی نهره بعده برکره صقمسه پاک اولور دخی امام ابی یوسفدن مرویدر فانه قال
وان غمس غمسة واحدة سابقا لم یطهر تحقیق مذکور اولان اثوابی برکره صقمقسزین پاک اولور لکن کاتجیه صو یا ترسه ویا خود ثوب نجس اولنوب صو
جاری اولسه انده صکوه اثوابی پاک اولدوغن غش ایتمیه اولسه صقمق یوزین طاهر اولور دیمشلردر قال الحاکم الشهید رحمه یرید به اذا لم یعصر حاکم
الشهید دیدیکه ابو یوسف قولی مرادی بودر اول اثوابی غسل اولنوب اولدیوب صقمق یوزین طاهر اولور دیو بیدر وبعض مشایخنا قالوا هو علی قیاس قول ابو یوسف
دهر

رحمه الله اذا کانت النجاسة رطبة لا یشترط العصر وان کانت یابسة یشترط انتهی وبعض مشایخ قولی اوزره قول ابی یوسف قیاس اولوب بو بولکه
نجس نجاست یابس اولوب یعنی بول وخمر کبی جرمی اولمیان صقمغه احتیاج اولمدوغی ایچون صقمق شرطی قلنمدی اکر نجاسة غلیظه اولوب
اثوابه بولوشمسه اولدقته یویوب صقمق ده دخی شرط قلنمشدر تاتارخانیه ده مصرحدر صاحب النوازل سوزی انتهی بولکده دخی
قال بعض مشایخنا رحمه یکره الصلوة فی ثیاب الفسقة لانهم لا یتوقون الخمور قال الاصح انه لا یکره لانهم یکره من ثیاب اهل الذمة الا السراویل مع انهم
یستحلون الخمور وتنجیس مزیده ذکر اولنمشدر که بعض مشایخ دیرلر که فسقه یجک اثوابیله نماز کروهدر اما اصح اقوال اوزره
فسقه یجک اثوابیله نماز قلمق مکروه دکلدر الا اولونلرکیوب نماز قلمق مکروهدر زیرا فاسق ایرمی کیزهوا ویند تابع اولمغله
نجاستدن وخمردن اجتناب ایتمیوب تهوتلرینک اثری اولدیغی وچون طوندلری بردار اولدوغی تحقیقدر وفیه اصابه طین او شیء
فی طین ولم یغسل قدمه وصلی یجوز مالم یکن فیه اثر النجاسة انتهی ینه انجلیندر برکمسنه کزرکن ایاغنه بالچق ونسنه بالجفیر نماز قلمق جائزدر
مادامکه انده نجاست اثری ظاهر اولمیه اثر دیدیکه نجاستک لونی وقوسی ودادیدر بونلردن بری ظاهر اولمیه طاهر حکمنده در ذخیره ده
کلامی اولدکده وفی الفواید الظهیریه کان والدی رحمه یقول اذا ترشش البول علی طاهر الخف یمسح علی التراب ویترکه حتی جف ثم حکم اجزاده
انتهی وقاضی ظهیر الدین رحمه والدندن نقل ایدرکن بابوجلر اوزرینه بول صچرادقده اوزرینه طپراق صاجوب وقورودیغی حتی ایتدیکی
والکلام الکفایه دکن فتاوا اسنده حکایت ایدر وفی المحیط السرخسی رحمه الجنس اذا اصاب شیئا مما لا یتشرب فیه النجاسة کالحجر و
الحدید ونحوه یطهر بالغسل ثلثا من غیر عصر وشمس الدین سرخسی رحمه ایدر طاش ودموریکی وبونلره بکزر نسنه لره نجاست
اصابت ایتسه کر بونلرک ایچنه نجاست تاثیر ایتمز اوچکره یویوب صقمقسزین پاک اولدوغی محیطده ذکر اولنمشدر ولما قلیح
وتند وبچاق کبیلره نجاست اضابت ایلسه کرک قوری یاش مسحله پاک اولور زیرا اصحاب رضوان الله کفار قتل ایدوب قلجلرین
مسح ایدوب واول قلجله نماز قلورلر ایدی اکر اول قلج مصیقل اولیوب صنی یاخود منقش اولور مسحله طاهر اولمز اولنکر کبی
اوچکره صو ایله یومغله پاک اولمز وکذلک اذا کان شیئا یتشرب فیه القلیل کالبدن والخف والنعل لان الماء یستخرج ذلک القلیل
من غیر عصر انتهی ینه بو مذکور کبیدر نجس صو ایچنه تاثیر ایتمیوب چرمی بابوج ونعلین وبدن کبی ازتاثیر ایدن اوتلرکی اوچکره
یودقده صقمقسزین پاک اولوب طهارت حکمنه اولنور محیطک کلامی اخر اولدی وفی فتح القدیر یتوضأ من الاوانی التی یدخل فیها
والجوار الدنس یحملها الصغار والعبید لا یعلمون الاحکام وعنها الرستاقیون بالایدی الدنسة مالم یعلم النجاسة انتهی
تکلم ابن همام رحمه دیدیکه برقریه نک اهلی وعبیدکی وکچک ویوللارک احکام شرعیه دن بیخبر اولانلرک پاک ایله نجسی فرق
ایتمزلر کیرلی الله ایله صو مکده کلری قیونک قوغسی ایچنده القالتدکلری قوغه نک صو ایله ابدست المق مقبولدر لکن اثرنده
نجسی معلوم اولمدقجه جائز اولدوغی فتح القدیرده ذکر اولنمشدر وفیه وفی الفتاوی اذا کانت نجاسة رطبة فجعل یضع یده علی عروة الابریق کلما
صب علی الید فان غسل ثلثا طهرت العروة مع طهارة الید لان نجاستها بنجاستها فطاهرتها بطهارتها انتهی ینه انجلیندر بر کمسنه
الندیاش نجس اولسه ویرداد اولسه اولیدله ابریغک قولپ بنزیا یشوب اول اله ابریغک قولپنده اکن اوچکره صو ایله یودقده یعنی کره
لله واول ابریغک قولپی دخی پاک اولدوغی ابن همام فتح القدیرده تحریر اولنمشدر کلام همام انتهی ایدی وفی مجمع الفتاوی
والقنیة الجلود التی تدبغ فی بلادنا ولا یغسل مذبحها ولا تتوقی النجاسات فی دبغها ویلقونها علی الارض النجسة ولا یغسلونها
بعد تمام الدبغ فهی طاهرة یجوز اتخاذ الخفاف وغلاف الکتب والقراب والدلاء رطبا ویابسا وفی مجمع الفتاوی وفیه مسطور در
برنم شهرمزده دباغت اولنان دریلر اکثریا کلب نجاستیله دباغت اولنوب ونجاستلی یراوزرینه سریلورکن دباغتلک اتمامندن

Copyright © King Saud University

تمامنده نصكره غسل اولنمدين پاك اولور قورولوغى و ياشلغى حالنده قوه وفوبر وكتابلرى جلد وكيسه وست بابوج
وجزمه كبى شيلر اولوق جائز اولدوغى ذكر اولنمشدر وفيهما ايضا وسعد جنق شاة غير مغسول جاز لان الدم المسفوح ماسال
منه وما بقى لا باس به بونلر الجلين كنسنك يانده غسل اولنمدين قيون كودان اولان اتكله نماز قلمق جائزدر انده بونسنه
لازم كلمز ودخى يغنى برقيونى بوغازلركن بسم الله ايله بوغازلنانلرك اتى طاهردر اولاتى بركيسنك قوينده اولسه يانجس
اولوب نماز قلسه جائزدر ووردسيله دخى دباغت اتمدين اوزرنده نماز قلمق جائزدر وفيهما عن ابى النصر الدبوسى
رحمه طين الشوارع ومواطى الكلاب فيه طاهر وكذا الطين المسرقين وزدغ طريق فيه نجاسة طاهرة الا اذا رأى عين النجاسة
قال وهو الصحيح من حيث الرواية وقريب من المنصوص عن اصحابنا من منية الفقهاء انتهى يعنى انلردن سوقاق بالچغى وكيك
باصدوغى يالكز وقشقيل مخلوط اولان بالچق دخى پاكدر بخارده سمرقند بيننده اولاندى توقوبرسنده اولان ابو نصر اول
نقل ايلمشكه نجاست اولان سوقاق بالچغينك نجاست موتبرسى اولمديكچه طاهر اولمسى روايت جهتيله صحيح اقوال اصحابه يقين
توبيدر ديدوكى روايت اولنور ودخى فوبه بالچق اولوب بولده انك ايچنده نجاست اولسه اول دخى پاكدر نعم منية (?)
منية الفقهاده كلام القنيه نهايت ايردى وفى مجمع الفتاوى غسل الثوب النجس بالاشنان والصابون ثلث مرات وقد
بقى فيه شى من الصابون والاشنان ملتصقا به طهر ودخى بركيسنك نجاست اولان ثوبى مردار اولدقده چوغان وصابون ايله
غسل ايدوب اوچ كره ياققوب عفو اولنور بده صابونك وچوغانك بر نسنه قلسه اول ثوبده يا نجنده پاكدر وفيه وفى فتاوى
قاضى ظهير رحمه وما يصيب الثوب من بخارات النجاسات قيل ينجس بها وقيل لا ينجس الثوب هو الصحيح يعنى انلردن ذكر قاضى ظهير
رحمه فتاواسنده مذكوردر كه سؤال اولنسه كه بركيسنه نك اثوابنه نجاستك بخارى اصابت ايلسه اثواب متنجس اولورمى
بو سؤال المذكورده ديديلركه اول ايكيجى قوله اصح اقوالده خلاف بخارى نجاستك متنجس اولمز ديو بونده فتوى فرانك
بخارى حقدره دجده طوتبه بوزا اولسه بادرسنده وياخود بوسنده صكره اريوب اثوابنه طلوب دكد وكيل بوده
اولور وفيه فى المنية سئل نور الائمة عمن استقى من الوادى وصب فى الجب وكان فى الماء بعرة الغنم قال لا ينجس الماء لان الاولى
بمنزلة البئر يعنى انلردن برى دن فر ايله صوكتورلوب كوپه قونان صونك ايچنده بريا ايكى قيون تزسى بولنمق امام اعظم حضرتلرى
ندن روايت اولنان اوزره كوپ قيو منزله سنده اولمغله صو نجس مردار اولمز ديو نور الائمه نك منية الفقهاسنده نقل اولنمشدر
قال النور لا ائمه ديدوكه اكر اول قيونك برايكى ترسى كوپك ايچنده پاره لنمش وازلنش اولسه تحقيق مردار ايدوب پاسنه لنه (?)
نوبت اولكوپك ايچنده بريا ايكى قيون بخسى طاغلوب اصلنوب اندن چقرسه بر اول متنجس اولمز وبونلر قليلده صونك نجس
اولمز ديو بيوندن صقينمق غايت مشكل اولدوغيچون هر كشى بو كابتلا اولدوغى ضرورت تنكوره مردار اولمز حكم اولنوركه
ديديلر وفيه الانا كالبئر فى حكم البعرة والبعرتين فيما يروى عن ابى حنيفة رحمه وفتاوى كتابلرنده مذكوردركه صو قبلرى كوب
وياچنق ايچنده بريا ايكى دانه قيون بخسى واقع اولسه ذكر چوق اولمديو بونلرين ازى صونى مردار اتمز ديو امام اعظمدن روايت اولنمشدر
رحمه تكلم سوك صغارلكى بريا ايكى دانه قيون بخسى ايچنده دوشسه ودوشنوكبى چقارسلر اول صو مردار اولمز وبعضلر قتنده باقى
وفروسى باره لنمش وبوندن جملة برابر دجه سى قدر ومكمدمو كوب ايسه قيو منزله سنده اولمق اعتبار ايدر اول كوب ايچنده اولان
صو تحقيق نجس اولمز دينلسه در وفيه وقال ظهير الدين وقاضيخان رحمهم الله تكون نجسا كوفيجلين فى فتاوى قاضيخان وظهيريه ديديلركه
كوب ايله ضيق ايچنده واقع اولان صو بر ايكى دانه قيون بخسى دوشسه ايچنده ازلك واقع اولسه اول صونى مردار ايدر اول صو اولابت (?)

لكن جائز دكلدر كوب ايله حنق اولان صونك حكمى كبيدر وفيه وفى التفريد عن ابى يوسف رحمه لو صب الماء على ازار نجس طهر وان
لم تعصره وكذا الجنب لو اتزر فاغتسل ثم صب الماء على الازار طهر وان لم يعصره يعنى انلردن كتاب تفريدده امام ابى يوسفدن روايت
اولنمشدركه بر جنب حمامده كوب جنابتدن اغتسال ايدوب حمامده پشتمال طوتوب كودسنه صو دوكسه ويا اكر اقر سيل (?) قرنى و
بدنى غسل ايدوب جنابتدن پاك اولسه فوطه سنه ونحو پشتمال ماء مستعمل ايله مردار اولمش ايكن اول پشتمال بلنده ايكن پشتماله
صو دوكسه پاك اولور صقمق لازم كلمز امام ابى يوسف قتنده برنجاست اولمش اثواب اوزرينه صو دوكسه صقمق ايسه يوسف
يترصقمق حاجت ايله پاك اولور اما امام محمد قتنده اول پشتماله صو دوكلجك اليله صوريلمز صقمق حاجت قالمز پاك اولور
اولى اولان احتياطا ايچون صقمقدر انلركم صاحب منتقى ايدر بونده يوسف قولى اوزره صو دوكجك صقمق شرط قلنمشدر
وفيه شرح الحلوائى وكذا لو كان فى ازاره وبدنه نجاسة فاستكنى وصب الماء عليه طهر وان لم يعصره ولم يدلكه انتهى وبركيسنك پشتمالنده
وياخود بدننده نجاست اولان عصر ودلكسز اوزرينه صو چوق دوكمكله طاهر اولديغى شرح حلوائيده نقل اولنمشدر و
صاحب مجمع الفتاوى ده كلام بو محلده نهايت ايروب ختم اولندى وفى القنية دعات بشدة (?) وضع الشاة بخرقة متلطخة بطين
مخلوط ببعرها كيلا يرضعها ولدها وتجف ثم يحلبها بعد الحل بيد رطبة فيصيبها بقية ذلك الطين على الضرع فهو عفو انتهى فيه ده
مسطوردر كه صو بالقوت سنك ترسيله قريشق بالچق ولمش بو ايله قوزيسى انوز مسين ديو بغليوب صكره صقمق لازم كلدكده
باش الكوير ترديب سودك صاغدقلرنده ممه سنده اصابت ايلين بالچق عفودر مسافيرنك كلامى تمام اولدى والحاصل
ان وجوب الاحتراز عن النجاسة ليس لذاتها بل لوصفها النفور من الريح المنتن والطعم البشيع واللون القبيح فاذا لم يوجد ولم يتيقن
بوجودها فاتن منتف ايضا فلا يجب ومع التيقن يعفى القليل فى مواضع الضرورة والحاجة لان الحرج منفى والحاصل نجاستدن
احتراز لذاتها اولميوب بلكه مردار قوقوسى اولوب ولون قبيح وطعم بشيع كبى تنفير قبائحى اوصافنه سنبيه سندن ناشى اولمغله وجود
متيقن اولمدقجه احتراز لازم اولمز وتيقن وقتنده دخى ضرورت حسبيله قليلى عفودر انلركم حسن بصرى رحمه الله دن روايت
اولنور كه بر رجل كلوب كندوسنده سوء سكمك فانده سؤال ايله حسن بصرى اول كسنه يه ايدى رسول اكرم عليه السلام
بونلر كبى تيسير وسهولة مؤيد اولان شريعت مستقيمه ايله مبعوثم اموردينده مشقت وصعوبت ايله مبعوث دكلسنم بيوردى
بو مقوله لر عفو اولنمشدر ديو جواب ورديلر نحل امراض القلب من الرياء والكبر ونحوهما فان قبحها لذاتها فلذا ورد ان من كان
فى قلبه مثقال … لا يدخل الجنة فقدم فخذ هذا التعليل والضبط واعمل به فانه ينفعك امراض قلبيه ننى فندن ابيدر
زيرا امراض … واكبر وعجب ورياء كبى قبيح لذاتها اولنلردن دشقت قبائح اولدوغى اجلدن وارد اولدى تحقيق بركمسنه نك قلبنده
مثقال ذره كبر اولسه جنته داخل اولمز انلركم بيانى كچدى پس ايمدى سن بو بيانلرى ضبط ايدوب عمل تحقيق نفع وارددر انلركم رسول اكرم
عليه السلام بيوردى كه استنزهوا من البول فان عامة عذاب القبر منه يعنى بدنكزى بول اصابتندن صقنك كه عذاب قبرك جمله سنك سببى اولان
بولدر ديمكدر **النوع الثانى** فى ذم الوسوسة وآفاتها ايكنجى نوع اوچنجى بابك كوكلده وسوسه نك ذمى وآفتى بياننده در وسوسه
كوكلده اولان انديشه ومقصود اولدر … بر شيطانه انسانه وسوسه قلوب عبادتى باطل قلمق قصد ايله … در
مراد انلركم وسوسه نك آفاتى حقنده وارد اولان حديث شريفك برى بودر امام ترمذى سننده اخراج اولنمشدر عن ابى بن كعب ان رسول الله
عليه وسلم قال ان للوضوء شيطانا يقال له الولهان فاتقوا وسواس الماء وقال الحسن ان شيطانا يضحك بالناس بالوضوء يقال له الولهان ابى بن كعب
روايت ايدر تحقيق بودركه رسول اكرم عليه السلام بيوردى كه ابدستلق مراد ايدنلره وسوسه القا اتمك ايچون منصوب بر شيطان واردر

اکا ولیانی دلرد ضویه متعلق وسوسه دن حذر ایتکزلر اهل دین بحربنی مرید درکه ولیالری در لر بو شیطان وار درکه ابدسنده تخرج
اندکده وسوسه سند تابع اولنلری مزلوب کولر لر دیدی وروی قیل ان الشیخ دخل یوما من الایام فقیر فقال الشیخ عبد الله بن خفیف
فی وسوسه فقال الشیخ عهدی بالصوفیة انهم یسخرون من الشیطان والان الشیطان یسخر بهم امام قشیری رحمة الله تعالی دخی ذکر ایتمشدر و اولنور که شیخ
ابن خفیف شیرازی بر کون بر صوفی طلوب وسوسه سندن شکایت ایلدکده شیخ ایدی بز کوردیکمز مشایخ شیطان و وسوسه سندن تبعیت خدم
ابد سخریه ایدر طوتاردی شمدی شیطان انلری سخریه یه طوتار دیدی وکما امام قشیری رساله سنده حکایت ایتمشدر و کفی للعاقل زاجرا ان
یکون ضحکة للشیطان و مسخرة له و هذا احدی افات اتباع الوسوسة فی الواقع بونلردن غیری داخی اولنان شیطان مسخره سی اولوب شیطان کلیکندزه
کولدرت و کلا تابع اولوب مسخره سی اولمقدن زیاده بر زجر اولمز بو ذکر اولنان افات وسوسه نک برینکه امدی بو زمانده دورانده تسخیر
و انلر مرید اولان صوفیلرک علملری و عملری بر حال وارمشدر که منکر معروف و معروف منکر اولمشی بر مرتبه یه ایتمشدر که دین
اسلامده حادث اولان دور و رقص و سماع بدعتلری شیوع بولوب رسول اکرم علیه السلام سنت شریفه لری کبی کورلمسنه
سبب اولمشدر وفی زماننا صوفیلق نامیله مشهور اولدن اون ایکی فرقه در که اون برفرقه سی ضلالت و بدعت طریقنه سالک اولوب همان
بر فرقه سی اهل سنت و جماعتدندر که انلر سلف صالحک عابد و زاهدلری سلیمان بن عبد الله و فضیل بن عیاض و معروف کرخی و جنید
بغدادی رحمهم الله و بونلرین طریقنده اولنلر که شرع شریفه اتباع ایلمشلردر انلر ذکر اولنان اون بر فرقه ضلالت و بدعتده واقع اولنلرک
اسملری بونلردر که ذکر اولنور حبیبیه • اولیائیه • شمراخیه • اباحیه • حالیه • حلولیه • حوریه • واقفیه • متجاهله •
متکاسله • الهامیه • بونلرین هر برکوهی بر بر و هر بر بنده اعتقادلری تندن اوزینه بغایت الدقیق اولنلرکه حقی باطلدن فرق [illegible]
پس اول طائفه نک اولکیسی حبیبیه در اعتقادی اولدر که چون بنده الله تعالینک محبتی درجه سنه واصل اولوب غیرالله دن
تجنبدن منع تکالیفدن کلیا بری اولوب صوم و صلاة و سائر اوامر و نواهی مزبور حقنده ساقط اولوب جمیع محرمات شخص
مزبوره نسبت حلال اولمش زعم ایدرلر و ستری واجب اولان عورتلرینی ستر ایلیوب اعلا مناهی ایلمدن خالی دکللردر ذکر اولنان
تغریم والزام قانزاولیوب همان مومندن [illegible] اولان انلردن پرهیز و اجتناب ایلمک دخی ایکنجی اولیائیه در بونلر در که اولیا مرتبه سنه
واصل اولدقده تکلیف اندن ساقط اولور و دخی در لرکه ولی پیغمبردن افضلدر زیرا اولیانک علمی واسطه سز در جبرائیل علیه السلام
واسطه سیله دکلدر در لر حاشا بونلر کافرلردر زیرا آیات قرآنیه و اجماع امته مخالفدر خواص و عامیه تکالیف الهی اولنجیه کدر
فاستقم کما امرت آیاسنده تعالی فلقلر در و پیغمبر علیه السلام مروی کاه بر واسطه سز اولوردی و کاه جبرائیل واسطه سیله اولوردی
اما جبرائیل واسطه سیله نازل اولمشدر داتوی اولان بودرکه قرآن عظیم الشان جبرائیل واسطه سیله نازل اولمشدر اما ولی اولان
مومنلرک صالحلرندن ولی اولمشدر وحی اولنور دیمک کفردر زیرا وحی بالاجماع پیغمبره مخصوصدر ولی اولنه الهام اولنور
بو محلده لفظک اعتباری ساقطدر و دخی بنک شی بعینه خارج فعلی بو قدر تحکمک بر طریق ایله شی بعینه خارج بر فعلی اولورسه
الهام شیطانیدر اوچنجی فرقه سی شمراخیه در بونلر در که صحبت قدیمه ده و صحبتده تکلیف اولنمز امر و نهی اسقاط
ایدرلر دف ایله و نای و طبل ایله صدا سندن ذکر ایدرکوره رقص و سماع ایدرلر و عورتلرین مباح زعم ایدرلر بونلر و غیر
شمراخیه نک اصحابی ایدر صورت صلاح ایله اطراف عالمی سیراب ایدوب فساد و کذبلری ترویج ایتمکدن اصلا الیلری قالمزلر
واجب اولان طائفه در ردد ایدر دردنجی فرقه سی اباحیه در بونلر در لرکه نفسمزه مالک دکلیز معصیتدن منع ایده مز
و دخی هر کسنه نک مالی و فرجی حاشا حلال زعم ایدرلر و معصیتدن مانع اولمق کفردر دیو اعتقاد ایدرلر و زندقلردر زیاده ازغون

طائفه

طائفه در که بونلردن زیاده ازغون و بوزغون طائفه اولمز بشنجی فرقه سی حالیه در بونلرک علامتلری سماع و رقص
و ال الداور دخی صلان لدر در لر بونلر دن بری رقص و سماع حیننده بیهوش اولسه شیخلری ندن حالت کلدی دیو زعم ایدرلر بو دخی
ضلالت و تحرفدر زیرا رسول اکرم علیه السلام سنت شریفه سنه مخالفدر التنجی فرقه سی حلولیه در بونلرک علامتلری
اولدر که جمله محبوب و محبوبه اولنمز نظر ایتمکی حلال در لر و نشاط قلبلری رقص و دوران ایدرلر و در لر که حق صفتی حلول
ایتمشدر بو بر بریله معانقه ایدوب او پوشورلر بو دخی کفر محضدر یدنجی فرقه سی حوریه در بونلر دخی حالیه کبیدر
ولکن بیهوش لقلری حالنده در لر که بز جنتک حورلریله کورلدک دیرلر انلرایله جماع ایده روز دیوب ایتدکلرنده غسل
ایدرلر بو دخی کفر محضدر بو دخی افترا در سکزنجی فرقه سی واقفیه در بونلر در لرکه الله تعالینی غیری کمسنه الهی بلمز دیوب معرفتی
ترک ایدرلر و بونلر دخی کافرلردر نعوذ بالله تعالی ان اکون من الجاهلین زیرا الله تعالی حضرتنی بلمک جمله یه فرض عیندر طقوزنجی
فرقه سی متجاهلیه در فاسقلر لباسن کیرلر و حسن باطنلر دعواسن ایدوب بز بو نیده دفع ریا ایچون کیرورز در لر بو نیز
شرع شریفه مخالفدر بونلر مبتدعلر در اوننجی فرقه سی متکاسلیه در بونلر کار و کسب ترک ایدوب یوللرده و بازارلرده
دروازه ایدوب خلقدن سؤال ایدرلر دهر بریکی علمده زندکاندوتن برور لکدن غیری نسنه یوقدر دینی بولدوغی
یوب کندو یه خوش طوتقدر بونی شرع شریفه مخالفدر و ضلالت و متنبالکدر اون برنجی فرقه سی الهامیه در
بونلرک علامتلری بودرکه علمدن و تعلیمدن منع و نهی ایدرلر و قرآن عظیم الشان حجابدر در لر طریقتک قوانی شیخلک
اشعاریدر در لر و فسقیه تابع اولوب بدعتلر اشعار روایت قرائت طریقتدر دیو حاشا اوقیوب عمرلرینی هوای ضلالتده
صرف ایدرلر بونلر تحقیق کافرلردر و مرتدلردر نکاحلری فاسددر و لدلری ولد زنادر و ذبحلری مردار نجسدر قاتلهم
و بونلردن غیری نیجه فرق خبیثه دخی وار در که قلندریه و حیدریه کبی نکلم او انلرکتابده ذکر اولنمشدر زیرا بونلرک
مشهور کتابلری واردر شرع شریفه مخالف تأویلات باطله مشتمل و الفاظ مستحسنه ایله مستور بر نفیس طعام ایچنده مدرج
زهر قاتل کبیدر مبتدع و علمی فاسقلرک ضلالتده دوشر و درر و نیجه سی العیاذ بالله ایمانندن چقر در زیرا بو ایسه امرکی
مقرر اولدیکه کتب صوفیه یه نظر ایتمک حرامدر اکر فرقه خبیثه کتابلرندن ایسه کفره سبب اولور زیرا عابده شیطان بر شی ایله
مسلط اولور دفعنه قادر اولمز نیچون عبادتله مشغول اولوب علمه لوازمنه واقف اولمز شیطان فرصت بولور و شیطانک
شانندن مطلب اعلاسی عقیده سنه خلل و رخنه ایدی اصحاب بدعت و ضلالتک اعتقادلری بو زمانده طریقیله مشاهده اولنور طریق
اول بعض جهلا متصوفه در لرکه بر کمسنه متوجه طاعت الهی و معرض ماسوایی تامتناهی اولوب جمیع ازماندن ذکر تعالی ایله کچوره
خصوصا شول ذکر که مقارن خضوع و تضرع اولوب و کوکلی مطمئن اوله و خشوع باطنی منقطع اوله سودای دنیا افاتندن
و بیلا شهوات نفس پاک اوله و اخلاق ذمیمه سبعیه دن تحقیق ایله انوار ذکر قران ایله و مراقبه و اخلاص و ظاهر دخی انوار طاعت
بر منور اولوب اولولرده مشاهده دخی ایدر لنابو مرتبه دن غلط دوشر لر زیرا الله تعالینک ذات پاکی سیاه کورنمکدن منزه در و سوی
علیه السلام لن ترانی بیوردیلر در فلان عزیز و فلان صوفیه تجلی واقع و تکلی واقع اولوب دیمک کفر صریحدر قرآن و اجماع مخالفدر انلرک کبی
انوار قلبی دماغه منسوب ایچون دماغ مستغنی اولور هوا یا کر خارجده اولن اشیایه نظر ایده پس کوز کرا اول اشیایه منسوب اجواف
دماغ انوار طاعتله منور ایدی بو نیتدن توکلی و اول صور اشیا کندونک منظوری اولان صورکبی منور اولور پس زعم ایدرکه حاشا الله تعالی
اول صورت حلول ایتمشدر بو مشاهده کندویه مخصوصدر او دانلاق الحقیقه اولیور که قلبدن دماغه و دماغدن صور اشیا ایضا [illegible]

Copyright © King Saud University

بو خاطر شیطانی دخی وسوسه ایتکه یا اشارت دیرکه بو کوردیکی اشیا الله تعالی ده حلول ایتمشدر الله تعالی وصفندن منزه در **طریق ثانی**
والدرکه بعض زمرهٔ صوفیه یه اتفاق واقع اولورکه متعلق ارواح اولان اجسام مشاهده ایدر مشاهده روحانیه و اجسام نخشا
ایدر جسم ظاهر ایرش برکسنه کیمسه ده صورت کنیر مشاهده ایدر اولوقت بکمز بیدر مشاهده ایدر و بر نیجه اشیاده دخی مشاهده ایدر او
عبارات ایله تعبیر اولنماز اولان اشاره شیطان دخی سالکه دماغنده نوع وساوس القا ایدر دیرکه بو کوردیک اشیا الله تعالی ده کی حلول ایتمشدر
حاشا الله تعالی بری و منزه در **طریق ثالث** بعض حربار درکه سالک خلقدن منقطع ذکر الله ایله انس حاصل ایتسه و ماسوادن بالکلیه اعراض ایتسه دخی قولا و
فعلا دفع ملال ایچون ایدوب وفات قبیله‌دن احتراز ایلیوب وکندو وقتی تعالی ایتمکه قادر اولوب دوام کوستره ذکر الله ایله حضور الهی کلما
ومن اعلی ایله اتصال معنوی روحانی حاصل اولور انلر ایله مناسبت پیدا ایدر پس اول اوقات انفاسنده برنفسی کیرتوقف دخی انی مشاهده ایدر
ودعا ایدرکه مشهودی الله تعالی اولدیغنی زعم ایدرکه واقعده مشاهد مشهود اولور بو اراده سالک غلط ایدر و مشهودی اولان غباردر حاشا الله
باری اولق توهم ایدر بو زعم ایله اعتقاد کاسد در اکر علیه آگاه اولوب اعتقادندن رجوع قلوب وساوس شیطانیه‌دن خلاص بولور
اولور **طریق رابع** بعض حربار که سالک اعتقادنی ماسوادن قطع ایدوب ظاهر و باطنی موانع ذکردن و فکر خدادن و وحشتنی بالکلیه دفع و مطلب
الهیه انس ذکر الله و طاعت اولور و کندو بروارد اولان وارداتی تغییر ایلر انده جسمانیت روحانیت اعتد بو حالت طلب ایده الا جمیع ازمانده
متوجه درکاه ستغنادن اولمقدن غیری بر ادی اولمیه و ذکر طاعتده دخی بونک اوزرینه اولوب بو مقامده قرار ایدرزدنی
انلره سعادتنو کاهی سالکه بو وادیده نجاتی زاید و بطاعاته مداومت ایده و اغراق نیمیردن منزه عجب و ریا و سمعه دن
احتراز ایده اولنماله انک روحنه بر نوردن صورت حسن منکشف اولور و طاعات و عبادتی زیاده اولدیغی اول صورتده حسنی
زیاده اولور بکیده رک تمام الاندام مستغنی و به بدل ابرکوزل شکلده اولور سالک فقیر و دنی حیرته دوشوب توهم
ایدرکه اول صورت حاشا معبود حقیقی اولدیغی ظن ایدر الله تعالیه سالک بو مقامده ایکن کاهی سالک صورتی
محو اولور و کاهی صورت سالکده محو اولور اما سالک محو اولدیغی الله تعالینک جناب عزتنه توجه تام ثمره سیدر
و صورت محو اولدیغی سالکده انکشاف نوری ثمره سیدر بو محلده شیطان وسوسه القا ایدر واصل اولدک و بقا بالله
مقامنه واردک بو نسنه سنک کوردیکی الله سبحانه و تعالیدر اکر بو واقعه نک انقضاسنده غلطاسن بلورسه بالله
محفوظ السر و باعلم عامل ایسه اولدیغی یقین ایله بلورکه الله تعالی صورتدن و جسمدن منزه در مکاندن جسمانی و جهتدن دکلدر و الا کذونک
و لحظاسنده قرار ایدر قالورسه نعوذ بالله من ذلک کمراهلقده قالور **طریق خامس** اولدرکه انلردر لو هرکاه سالک ثابت قدم
اولدقده مقام ثالثده اتصالات روحانیتی قوی اولور ملأ اعلا ایله روح ملأ اعلادن انکا بر نور حاصل اولور دکر روشن ایده
انک روحی اول نورانیتی انکا ظاهر اولور و بدننده نور بورادک ایده اما ندن ناشی ایدوکنی بلمسه پس اماکن اعتقاد
ایدرکه بو افعال قدرتک سببی الله تعالینک وصولدر و ذات باری کندویه حلول ایدوب کندینک ذات اشغر اولمشدر یا نو
الله سبحانه و تعالی اولقدر بو حالته ادراک ایتمک یا نفس یا شیطاندندر الله تعالی حلولدن منزه در و متعالدر **طریق
سادس** انلودرکه هرکاه سالک مقام رابعده ثابت اولوق میسر اولور انک روحی انوار الهی ایله منور اولور و انک جوارحنده
اول نورک ضیاسی ایله مستنیر اولور بو مرتبه ده شیطان وسوسه القا ایدرکه الله تعالی سنک وجودکده حاشا حلول ایتمشدر
وکاهی توهم ایدرکه حلول ایتمدی اما اتصال ایلدی درلر سنک بو قدر رب العالمین بو معنا ایله اطلاق اولوردی جواب ویر بلوکه
بنی ادمدن هیچ برکسنه کیدر شیطاندن امین دکلدر دیرلر اکر شیطاندن نفرت زهر چوق و تریاق ازدر اما او حلوله تریاق ایکن

ومانند کبریت

و ماننده کبریت احمر علم شوی یعنی تحصیل ایتمک دیرلر کیم نیجه سالکین علم‌دن خبردار اولماغله اولینلرنه تشدید ایدوب هلاک اولدیلر دیات
بر کنتیه بیر کی وکاهی ملوک کی عالم روحانیاته واصل اولدیلر بیجه نیجه خوارق عادیه و مکاشفات شیطانیه مظهر اولور شیطانک
دروددلو صنعتلری الداندیرلر شیطان بونلره کاه حضر علیه السلام صورتنده برصورتده کوروب بونلرله مصاحبت ایده و نیجه سند
همت موقع و مکاشفاته زیاده اولور روح وصایا قدسیه رسالتنده ذکر اندوکی اوزره وکاه قوشن صورتنده کورد وکاه جبرائیل
علیه السلام صورتنده بر صورتده کورو وکاه تجلیات نارینی کوستر تجلی حق دیو وکاه سموات و عرش کبی صورت کوستر وکاه هوا ایله وجود
و کاه افاقده نفسده تذلل اید نداء حق دیو وکاه درلو درلو شیلر قلبلرینه الهام ایدوب معارف متعلق شی القا ایدر وکاه بونلر
قلوبنه انار غریبه و انار حسنه وافعال محموده اظهار ایده خلق بونلرک سببیله ضلالته دوشر و حسن ظن لقی کبی و زهد دیناده
دنیالق تکم کیفیتنده القا ایلدوکی کبی شیطانک انسانه مطلب اعلاسی عقیده سنده خلل ویرمکدر بر ادمک عقیده سنده فساد اولوب
شیطانک دوستلغنده ریاضت ایله مستعد اولسه شیطان اول ادمی کندویه ولی ایدینور زهد ترک ایله امر ایدر و خلقده ... کامل
کوستر زیاده تفصیل استیین دلیل لازم اسمیله اولان کتابه نظر ایلسونلر بزم مرادیمز بو تفصیلدن طائفهٔ صوفیه شیطاندن سببدن
یولدن اضلالندوب بونلری شریعت یولندن نه طریق ایله صورتده اظهار و ایراد ایتمکدر حتی شیطانک حیله لرینی بلوب احتراز اوله
اولدرلر بو تانیا ترک الامر قال الله تعالی ان الشیطان لکم عدو فاتخذوه عدوا و التابع للوسوسه اتخاذ الشیطان ضد بقابل اضافات دوستی
نک ایچون حضرت رب العزت مؤمنلره خطابا شیطانی کندوکزه دوشمن اتخاذ ایدک دیو بیوردی دشمن اتخاذ ایدکده حق جل و علی خیر
نافع اولان نسنه لرک اغتنامی امر ایدوب کندو ویدیشر و ضرر اولان نسنه لردن منع ایده کن الله تعالیه و رسولنه عاصی اولورده شیطانک کم
کندو بر خیر و نافع اولان نسنه لرک اغتنامی منع ایده کن الله تعالینک امرینی طوتیوب شیطانه تابع اولوب وسوسه سنه متابعت
ایتکل شیطانی دوست بلکه فرداشی اتخاذ ایتمک مدلول نص فرانده دیرلر بیوردیکی شیطانی سزین تحقیق دوشمنکزدر سزده انکا دوشمنلق
ایدک دیکه روایت کیجه دن بلندیکه شیطانک دام عذر ایتمک واجبدر دیر شیطانک خلقی انسانه عداوت اوزرینه اولوب اعز
نفس اغتنامدر سنک ایله محاربه و مجادله قلیجه کوندوزد سنک اوزره کراو قلوبن اتارسه اندن غافل سن و دخی سن شیطانی کورد
مزسن اول سنی کوردرسن اما اونودرسن او سنی اونوتمز کندو نفسنده شیطانلر یاردجیلر واردر انلری دوست صانورسن
مرادلریه موافق ایدرسین خبرین بو قدر که دوشمنک ایله اتفاق ایدوب سنی هلاک ایتمکه مشغوللردرسن مقیمکه شیطانک امرکناه
اشلندرمک ایله قانع اولماز اوبردکل تا ایماننده خلل ویرمیجه قانع اولمز کناه اشلندرمکدن غرضی حال حیاتنده کندو بر نابع قلمقدر کرچین
وفاتنده الدایوب ایماننه خلل ویرمکدر اسنان اوسلتلو دیو جهد ایدر نتکیم سورهٔ اسراده بیوردیکی قال الله تعالی ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین
یعنی مالکزدن الله تعالینک رضاسی اولمدوغی یرلره انفاق ایتمک اول اسرافدر نتکم عثمان بن اسود رحمه‌دیکی بیت الله طواف ایدرکن نیجا
هدن اشتدمکه ابو قبیس طاغنه نظر قیلوب دیدیکه اکر انیبو قبیس طاغی قدر برکشینک التونی اولسه الله یولنده انفاق ایتسه اول اسراف
ایدیجی اولمز اما اکر بر درهم مال الله یه معصیت اولنا نزه لرده خرج ایلیه انلر شیاطینلرک معاونلریدر دکر شیطانی غود دیستک نعملرینه کانی
الکامتاق قلوب ایله الحاعت ایده نزغور فوادد کر انک ایمانسز کیدوب ابدی جهنمده قرین مؤمنک عکسی بودرکه شیطانک
سنسنه تابع اولیوب امر حق امتثال و نواهیدن اجتناب ایدیه که عاقبتی خیر اولور واسراف و ذمنی منقضیدر ذکر اولنان حدیث بوردن
بری بودرکه قال علیه السلام فاتقوا وسواس الماء یعنی قورقوک ابدستده اکر وقت صوو سوسه سنده که شیطاندن بوردن
مرادی اولدرکه ابدست الجنفی شول ایره طوقیهرد و دکدی دیو اولری درت بش کره یو یوب بدعت اشلند زیرا عضوی

Copyright © King Saud University

اوجلة زيادة يومق بدعتدر حضرت رسول اكرم عليه السلام مترخطايامدر وسوسه سندن صقنمق لكن امر ايدوب صو استعمالنده اسرافدن
نهي بيوردي والامر للوجوب فالاتباع معصية بونده امر ايسه وجوب ايچوندر شيطانه اويوب وسوسه سنه تابع اولمق معصيتدر
بلكه اكبر كبائر بودر كه نيجه فرض و واجبك تركنه اول وسوسه سبب اولور **وثالثها اسراف للماء** وهو حرام لقوله تعالى ولا تسرفوا
اوچنجي ابدست الورکن صويي اسراف ايتمكدر اول ايسه حرامدر نتكم سورۀ اعرافده بيورر تحقيق الله تعالى مسرفلري سومز ايچون
مؤمنلري حق جل وعلا اسرافدن نهي بيوردي سبيل حرامدر واسراف اولديكي حلال اولسه انسنده بيرلي واجرلي يا خود حاجت مقدارندن
زياده بيدر تحقيق الله تعالى مسرفلري سومز وقد سبق تحقيق الاسراف في الوضوء ولو على شط نهر تحقيق اسرافك تفصيلي مبحث اسرافده
مرور ايتمشدر ابدست للفقه بر صويك اسراف اولمسي اگر شط صويده بيله اقصودن دخي ابدست الورسه هر برني اوچدن زياده يومق
اسرافدر واسراف اولدوغي محققدر نتكم بركون سعد رضي الله عنه رسول اكرم عليه السلام قرشوسنده ابدست الوركن اوچ كره دن تجاوز ايلكله
بيوردیلر كه يا سعد ابدستنده نه در بو اسراف سعد ايتدي يا رسول الله ابدستده اسراف اولورمي بيوردیلر كه اولور اگر اقو صويك اوزرنده
دخي اولورسن يعني اسرافدر اعضاء وضوءسني اوچ كره غسلدن تجاوز ايدن صويي اسراف ايتمكله ظلم ايدوب ديرلاسنت ايتكلر اساءت ايتمش
ايتمش اولور ديمكدر **ورابعها** افضاؤه الى تأخير الصلوة الى الوقت المكروه او ترك الجماعة او ترك الصلوة او ترك التعليم او الذكر او الفكر ونحو
ذلك من الفضائل والفواضل وتضييع العمر والاوقات دردنجي اوقات صلوة اضاعت ايدوب وقتي وقت مكروهه التمك يا خود جماعت ترك الله
وعلم تعليم ترك ايتمك وذكر وفكري ترك ايتمك ونجي فضائلدن بونلره بكزر عبادتلك وقتني ضايع ايتمكلر و يا خود ترك ايتمكله عمرو ضايع
ايتمكه كه عبادات مقصوده ومتعبره يه كه مؤدي اولمسيدر **وخامسها** تأديتها الى امور محدثة مكروهة كاتخاذ اناء الوضوء ولباسه وللنجاسة
وعدم التوضؤ من اناء غيره وعدم الصلوة على بساطه ولباسه او سؤاله عن طهارته والاحتراز عن طعام من توهم النجاسة ونحو ذلك وفيها
اذى الناس بشنجي ابدست الوق ايچون كندويه مخصوص ابريق ولباسي وسجاده تعيين ايدوب غيريلرك ابريقلري ابدست السيديار
اسباب اوزره نماز قلمغه عادت ايدر و يا خود اول ابريقك واسبابك پاكلكندن ونجاست اولمسندن تفتيش ايدرلر كه اذا غيره بولق
اولمغله مكروهدر **وسادسها** سوء الظن للمسلمين بعد التوقي عن النجاسة في الوضوء والغسل والاكل والشرب بل بعدم صحة صلوتهم التتجي
خلقلرك بو يجي ابدستلري ونمازلري اونلرده نجاستدن عدم تحفظلرني ونمازلرينك عدم صحتني اعتقاده مؤدي اولمسيدر كه مسلمين
سوء ظندر **وسابعها** التكبر على الناس والاعجاب بنفسه حيث انفرد من بين الناس بالاحتياط البالغ في الدين والنظافة والطهارة التي
هي اساس الدين يدنجي احتياطده كامل ايدر خلقدن امتياز اعتقادنه مؤدي اولمسيدر كه كبر وعجبدن ناشيدر كه اسنادي نظافت لازمدر اما دلالت تفرد
ايت و وضو اعضاده معروضدر تطهير نفق فاطهر ونظهيري ايسه انالله نجاستدن كه طهارت كامله ايله پاكلكدر اول پاكلك ايسه دينك اساسي
النوع الثالث في علاج الوسوسة وطرق التوقي عنها لمن يخاف عليه بالاستعداد الطبعي او بمقارنة اصحاب الوسوسة وتوهم انفراده
وتقوى اوچنجي بابك اوچنجي فصلك اوچنجي نوعي وسوسه نك علاجي بياننده در معلوم اوله كه وسوسه يه مبتلا اولنلر لازمدر كه
انك سندن علاجي علمي وعملي بلوب تخلصه سعي ايده واكثر علاج طبع صحيح يا خود وسوسه مفارقت صحبتلر ايله سندن فرق ايدر
لازمدر كه انك سندن علاجي علم وعملي بلوب مقدار اوزره اولدر شيطاني اسنادر اولدوغندر كه عبادتي الله وسوسه
سندن خلاص ايتمك مشكلدر كه عبادتندن دائم احتياطا ايده ومقدار اوزره اولمق واجبدر دخي حق تعالادن استعانت طلب
ايده دائما استعانه فلقد خلق ولقد جاء ذكلر **واعلم** ان علاجها بالعلم والعمل اما الاول فان يعرف افات السابقة ويكون ملاحظة
بلكه تحقيقا كه شيطان وسوسه سندن علاجي علمي وعملي بيلوب مقدار اوزره اولمق علمي افات سابقه يي بيله كه مكروه سو

سنده ضرر

سنده ضررلري ملاحظه سني تكرار بتكرار ايتمكله اولور **قيل** امام قشيري مستندندن روايت اولنمشدر عن عطاء
الروزباري انه قال كان لي استقصاء في امر الطهارة وضاق صدري ليلة لكثرة ما صببت من الماء ولم يسكن قلبي فقلت
يا رب عفوك فسمعت هاتفا يقول العفو في العلم فزال عني ذلك عطاء روزباري عليه الرحمه دن روايت ايدر روز
باري ذاتك ورانك فتحي وداوك سكونيله طوس يا ننده بر بلده صغيره اسميدر عطا اول بلده اسميله ذكر اولنوردي منصوب
اولمغله ايدر بركون ابدست امرنده اهتمام ايدردم بر كيجه وضوءده اسراف ايتديكم تشويش خاطر ويروب دركاه الهيدن
عفو طلب ايتدم كه عفو علمده در ديو هاتفدن بر صدا ايشيدوب استماع ايتدم دغدغه خاطرم زوال بولدي ديمشدر وان يعرف
ان الاحتياط والورع والتقوى في سعادة الدارين في الاقتداء بسيد المرسلين عليه السلام واصحابه رضوان الله عليهم اجمعين و
المجتهدين رحمه الله اگر بلورسن احتياط ايدوب وسوسه دن صقنمق وورع تقوي ايله اگر افات سابقه سني بلوب
سعادت دارين سيد المرسلين واصحاب كرامين وائمه مجتهدين رحمهم الله اقتدا ايتمه ده اولدوغني دخي بلدكدن صكره ملاحظه سني تكرار
وان يعرف مساهلتهم في امر الطهارة وعدم دقتهم فيه واقوالهم وافعالهم وفتويهم الرخصة والسعة وقد ذكرنا بعضها واكر
بونلرك امر طهارتده مساهله وترك دقت ايتدكلريني افعال تريبنده واقوال تريبنده متعلقه رخصت ويردكلري فتاواي على الكمال
تتبع وتيقن ايدوب وسوسه ي بالكليه فراموش ايتمكدر وان المقصود الاصلي من العبادة تطهير القلب عن الاخلاق المذمومة و
تحليته بالاخلاق المحمودة فلذا كان دقة السلف رحمهم الله في التقوى والاحتراز عن حقوق العباد والحيوانات وفي حفظ اللسان
والسمع والبصر تحقيق عبادتك غرض اصلي اخلاق مذمومه دن قلبني پاك ايدوب اخلاق محموده ايله زينت ايتمكدر پس بونلر
اولدوغي اجلدن سلف صالحين احترازده وحقوق عباددن وحيواناتدن ولسانلريني وقولقلريني وكوزلريني
افاتلردن تحفظ ايتمشلردر نتكم افات قلبك جميع اقسامني احكامني على وجه التفصيل ذكري مرور ايتمشدر اقدمين
وعلماء اهل يقين كتب معتبره ده بيان ايتمشلردر قلب انسانده التمش خصلت حميده والتمش صفت ذميمه وارددر بونلردن صادر
نيجه دولو افعال واجبه وافعال محموده وارددر شول كمسه لرك وسوسه دن حذر ايدوب خواب غفلتدن بيدار اولوب
كندو نفسلرينك اصلاحي علاجنه مشغول اولورلر علاجنه عمر كچوردرلر حق جل وعلادن حسن توفيقيله نيكا سل الهي
فاما العمل فان يداوم على العمل بالاقوال التي فيها رخصة وسعة في امر الطهارة ولو كانت مرجوحة بعد ان لم تكن مجودة لان يزول عنه
الوسوسة ثم يعود الى الاقتصاد والعمل بالاقوى اذ الامراض تداوى بالاضداد واما علاج عملي سي امر طهارتده اولان رخصت
يعني يسير سهوليتلي مرجوح ايسه ده وسوسه نك زوالنه دك ايدوب اندن صكره اقوا اسيل عمل ايتمكدر كه امراض علاج اضداديله
اولنمق معهوددر قانون طبده بدنك صحتي حاصل ايسه حفظ وادامت ومرض عارض ايسه دفع ايتمكله صحت زائل ايسه اعادت
ايتمكله مقرردر روي عن بعض الزهاد انه قال اعترتني وسوسة وكنت اغسل عن ثوبي كل ما اصاب من طين الشوارع فخرجت يوما لصلوة
الفجر فاصاب ثوبي من طين الطريق فان ذهبت الى الغسل يفوتني الجماعة فلما هممت الى الغسل هداني الله فالهمني قلبي ان تمرغ في الطين ثم
صل مع الجماعة بلا غسل ففعلت فزال عني الوسوسة نتكم روايت اولنديكه زهاددن بري هر حيندن كه نماز شروعه اوزره اولدي
مجاوز بالجمع غسلده اهتمام مبتلي اولوب بركون صباح نمازنده جماعت فوت اولمق وقتده كه غايت تنك وقتده باللحق مجاز ثوبي
ثوابي غسل مباشرت ايتمكن قلبمه الهام الهي اولوب واروب صوقه اولان بالجمع بو ثوب اوله جماعته ايله ثوب نماز
قلدا ايدوب وسوسه دن خلاص اولدوغني روايت ايتدي ومن الاعمال المزيلة لبعض الوسوسة نضح الماء فرجه بعد الوضوء فاذا احس

بلا احتما عليه ودخي ابدستي تمام اند كدنصكره قوجه صو سوب مسي اذالا تحما لندن دركه كوردكه بللي كالاحمال انكلر ديو
سندن مزمن اولورت حكم ترمذي دن اخراج اولنمشدر عن ابي هريرة رضي الله عنه عليه السلام قال جاءني جبرائيل عليه السلام
فقال يا محمد اذا توضأت فانتضح ابو هريره رضي الله عنه دن روايت اولندي تحقيق نبي عليه السلام بيوردي اي مناب جبيل ايد
بكا جبرائيل كلدي ديديكم يا محمد ابدست الدوغنده دفع وسوسه ايچون قوجه تابع طوننده مقدار صو سوب مسي دسوسه
ترك احتما لندن دركه كورد كجه بللي كالاحتمال ايد وب كتمي وسوسه دن مزمن اولور ديو بيوردي ومنها ان لا يبول في المغتسل
واعمال مذبذبدن دخي كشينك غسل اتدوكي محله بول اتمكدن حذر ايتمليدر ت امام ترمذي ونسائي مسند لرندن نقل اولنمشدر
عن عبد الله بن مغفل رضي الله عنه عليه السلام قال لا يبولن احدكم في مستحمه فان عامة الوسواس منه عبد الله بن مغفل رضي الله عنه دن روايت
ايدر تحقيقا رسول اكرم عليه السلام بيوردي كه عامه وساوس كشينك حمامده قورنا سنده بول اتمسندن نشئت ايدر ديمكدر

النوع الرابع في اختلاف الفقهاء في امر الطهارة والنجاسة والقول الصحيح والقاعدة الكلية فيه عند الحنفية اوچنجي بابك دردنجي
فصلنك انواع اربعه سندن دردنجي نوع شول شئ بياننده دركه طهارت ونجاست خصوصنده فقهاء اهل سنتك اختلاف
ومذاهب اربعه سيدر قول صحيح وقاعده كليه ائمه حنفيه قتنده اولان اموالك بياننده در ديوا طهارت طهر الفعلي الاوسطدن مصدر در
معناسند هاانك فتحي وضمي جائز در حرف حلقي قرينه مصدر در جائز اولمق اولى در لغتده طهارت مطلقا نظافت در كه كسر
فيه انتدن غيري اولسون بقيده طعامدن اولان نظافت كبي شرع علمانده طهارت ايسه نجاست حقيقه دن ونجاست حكميه دن نظيف
دلالت ايدن عقل ونقل ايله در دلالت عقل بودر كه ابدست الق عبادت ايچوندر عبادت ايسه قبله ده امدي عقلا عباده
نظافت لازمدر اما دلالت نقل ايسه ابدستده وضوء اعضاء مفروضه تطهير ده نص قاطع در تطهير ايسه ازالة النجاسة
پس اسك عقلا ونقلا نظافت يعني پاكلك لازمدر اما الاول ففيه اربعة مذاهب الاول مذهب الظاهرية ان لا ينجس اصلا
جاريا او راكدا قليلا او كثيرا تغير لونه او طعمه او ريحه او لم يتغير لقوله عليه السلام الماء طهور لا ينجسه شئ واما مذاهب اربعه
مجتهدندن اولوب رئيس ظاهريه اولان داود اصفهاني واتباعي رحمهم حضرت رسول اكرم عليه السلام ثقات محدثين تخريج اتدكي
حديث شريفك بحسب الظاهر معناسي افاده ايدن هر قدر طاهر در واشيادن بر شئ ايله متنجس اولمز ديكه دياوب صونك كوك اولدوغي كبي لوكوك
كورلار زوكوك جوعني كوزلدن طعم كورك رنك كورك ريحي كورنا متغير كوركه دكل على الاطلاق بر شئ ايله متنجس اولمسز ذاهب اولمشلردر حديث ك
قطن هق طح عن ابي سعيد الخدري رضي الله عنه مرفوعا ومحمد احمد وبخي ابو داود وترمذي وامام نسائي ودار قطني وحاكم مسند لكندن
وبيهقي وامام طحاوي سنتلرندن ابو سعيد خدري رضي الله عنه مرفوعا روايت اتمشلردر واحمد بن حنبل ويحيى بن معين حديث صحيح ديمشلر
وقال ابن حزم في المحلى وممن روى هذا القول مثل قولنا ان الماء لا ينجسه شئ عائشة وعمر وابن مسعود وابن عباس وحسن بن
علي وميمونة وابو هريرة وحذيفة رضي الله عنهم واسود بن يزيد وعبد الرحمن واخوه وابن ابي ليلى وسعيد بن جبير وابن المسيب وقاسم بن
محمد بن ابي بكر الصديق وحسن بن البصري وعكرمة وجابر بن زيد وعثمان البتي رحمهم الله وغيرهم اقول الظاهر ان مرادهم
طهارته ان بقي على طبعه من الرقة والسيلان اذ عند خروجه عن طبعه لا يسمى ماء وابن حزم كتاب محلى سنده ديديكه اول نوم قومنك
كبي روايت اتمشدركه صو طاهر در بر شئ ايله متنجس اولمز ديو حضرت عائشه رضي الله عنها دن وعمر وابن مسعود وعبد الله
بن عباس وحسن بن علي وميمونه وابو هريره وحذيفه رضي الله عنهم اجمعين واسود بن يزيد وفرزندلري وعبد الرحمن وابن
ابي ليلى وسعيد بن جبير وابن المسيب قاسم بن محمد بن ابي بكر الصديق وحسن بصري وعكرمه وجابر بن زيد وعثمان البتي رحمهم الله

وغيرلري

وغيرلري ديديلر كه نجاست ايله ملاقي اولدقده خلقت اصليه سي اوزره باقي قالان صويي تنجيس ايتمز ديدك طاهر
حالدر ديو تابعين دخي تحقيق اتمشلردر ومحكي ابن حزم رحمه الله عن داود ان الابوال كلها والارواث طاهرة من كل حيوان
الا الادمي وابن حزم حكايتي اوزره مرقوم داود اصفهاني انساندن غيري جميع حيوانك ابوال وارواثي طهارتنه ذاهب ديو حكايت
اتمشدر **والثاني مذهب** مالك ومن تبعه رحمهم الله ان الماء طاهر الا ما تغير احد اوصافه بالتنجس جاريا او راكدا قليلا او كثيرا
ودخي كثير اولمقجه مذهب امام مالك واكا تابع اولنلر علمادين رحمهم الله بعضلري ديديلر كه تحقيق رسول اكرم عليه السلام نجاست
متغير اولميان صو پاكدر ديو بيوردقلري استدلال ايدوب احد اوصافي نجس اولميان صونك كوك اتو كوك طعمي صوي
در اكواز وكرچوق اولسون صو نجس اولمز ديوب امام مالكك بو قولي اخذ اتمشلردر قال الاوزاعي والليث بن سعد وعبد الله بن وهب
واسماعيل بن اسحق ومحمد بن بكر وحسن بن صالح واحمد في رواية لقوله عليه السلام ان الماء طاهر الا ان تغير ريحه او طعمه او لونه
بنجاسة وبر روايتده درده امام احمد بن حنبل ومحمد فقهادن بعضلري وامام اوزاعي شام فرينده بر بلده در انا ديدي اول اسماعيلد نسبتيد اولنور
والليث بن سعد وعبد الله بن وهب واسماعيل بن اسحق ومحمد بن بكر وحسن بن صالح رحمهم الله حضرت رسول اكرم عليه السلام
صو طاهر در كثير اولمجق نجاست واقع اولسه متنجس اولمز ديديلر لكن بونده قلت ايله كثرت مابيننده اختلاف اتديلر امام مالك ديدي كه
نجس صو بر حال ايله اولسه كه نجاست واقع اولدوغي زمانده مادام كه اول صونك رنكي ورائحه سي وطعمي اوزره صو غالب در ذكر
اولنان اوج حالدن بري نجاسته مقارنله متغير اولميان صو طاهر در بيوردقلري استدلال اتديلر وتخريج **هق طح** ذكر اولنان
حديث شريف امام بيهقي وابن ماجه مسند لرنده اخراج اولنمشدر عن ابي امامه رضي الله عنه ابي امامه صدي بن عجلان رضي الله عنه روايت اتمشدر
وتخريج رزاق **قطن طح** عن راشد بن سعد رحمه مرسلا ووجه المعقول ان الماء في طبعه ما ادى كل شئ الى نفسه فاذا لم يظهر اثر النجاسة
يظهر انها انقلبت ماء فيطهر كالجيفة الملقاة في الماء المالح فانقلبت ملحا فانها طاهرة عنده وعند غيره ايضا لانقلاب الجيفة وصورتها
هر بر صو اولدوغي شئ كندويه تحويل اتمك مقتضاي طبيعي اولمغله نجاستك عدم ظهوري صويه انقلاب ايتدي ديلر اولوب حكم
بر اولنش حمار جيفه سي طوزلنده وشوربه طوزا اولسه طاهر اولور عيني حقيقت اخره مستندل اولمش اولور وتازه شيره
خمر اولسه نجس اولور وخمر سركه اولسه بالاتفاق طاهر اولوب خمر خل منقلب اولمغله اولدقلري كبي ماء منقلب اولان نجاستدن
طاهر اولوردي بو وجه معقول بيانيدر تنوير مدخي اعتمش وامر الخمر اذا صارت خلا نكم سركه اولسه اصلي خمرايكن نجس اولوب خمر سركه
اولسه طاهر اولور يعني حقيقت اخره مستدل اولدوغي كبي وقال مالك بن ابي ليلى رحمه الروث والحنفي طاهر ان وامام مالك ولي
ليلا رحمهم الله اتش وقالو وحمار دوقيون ودوه تزسك طهارتنه ذاهب اولوب طاهر در ديمشلر وقال مالك وعطاء وثوري
والنخعي واحمد رحمهم الله ما يؤكل لحمه وروثه طاهر ان وبنه امام مالك وعطاء وثوري ونخعي وامام احمد بن حنبل رحمهم الله ديديلركه
هر لحمي جائز اسد كي وتزسي طاهر در ديو طهارتنه ذاهب اولمشلر در **والثالث** مذهب الشافعي ومن تبعه رحمهم الله ان الماء اذا
بلغ قلتين داوچنجي مذهب امام شافعي واتباعي رحمهم الله حضرت رسول اكرم عليه وسلامك ماء قلتين حدينه بالغ اولنجه نجس
قبول اتمز بيوردقلري ايله استدلال اتمشلردر وهي خمسمائة رطل لا يتنجس الا بتغير احد اوصافه واول مصلف صويه بشيوز رطل
بغدادي مقداري اولور هر رطل بغدادي قول اصح اوزره يوز يكرمي سكز درهمدر بو مقدار صويه بالغ اولان قلتين صوينك احد
اوصافي اوچ حالدن بري لونى ورائحه سي وطعمي متغير اولمدقجه متنجس اولمز اول صو ايله ابدست الق جائزدر كقول مالك رحمه الله وما لم
يبلغ ينجس بنجس ولو كان قليلا وامام مالك رحمهم الله قولنده اكر قلتين دن صويه بشيوز رطل بغدادي دن ازاو لور سه اول صو

Copyright King Saud University

وارد اولان نجاست قليل ايسه مطلقا اول قلتين نجس اولور مادامكه اول قلتين صوينى وحكوه بوشالدوب تكرار
بو مجموع طاهر اولمز ديمشلردر وقال الامام حجة الاسلام الغزالي رحمه في الاحياء وكنت اود ان يكون مذهب الشافعي رحمه مثل مذهب مالك
رحمه لسبعة ادلة لكن حجة الاسلام امام الغزالي رحمه احياء علوم دينده مذهب مالك رحمه الله مذهب شافعي رحمه الله مثل كبي
اولمغه وارد اولان ادله يدى ادلردر جواب ويروب ديمشدر **الاول** عدم وقوع السؤال من اول عصر رسول الله عليه السلام
الى آخر عصر الصحابة رضى عن كيفية حفظ الماء وصالحو كانت اواني مياههم يتعاطاها الصبيان والاماء والذين لا يحترزون عن النجاسات
اول يدى ادله اولكى حضرت رسول اكرم عليه وسلم زمان شريفلرنده صحابه كرام رضوان الله عليهم اجمعين زمانلرينك آخرينه كلنجه
امر نجاستى دقيقه ده سؤال ايتمه برندن واقع اولمامش ايكن وحوض وقلتين دخى صبيان وجاريه وغلام اسبابلرينى يوب ابدست اولورلر ايكى
نجاستدن احتراز ايتميانلر استخدام ايدكلرى ضيق وجه كارى اول قلتين صويندن يوب كيفيت حاللرنده سؤالى اولنمق واقع اولميوب دو
لالت نوبت بوما نفيه كلديكه ظاهرلرينى كلين تزيين ايديكه تزيين ايدوب باطنلرينى كبر وعجب وريا ونفاق خباثتى طولدوروب وضع
ايتمش شريعتى تغيير ايدوب بنجرى معروف منكر ومنكرى معروف عد ايتمشلردر **والثاني** توضأ عمر رضى عنه من جرة نصرانية وهذا كالـ
الصريح في انه لم يعول الا على عدم تغير الماء والا فنجاسة النصرانية واناءها غالبة يعنى ايكنجى ادله حضرت عمر رضى الله عنه كافر اولان برداق ودين
سندن صو الجوب وابدست الوب پاكلكين ونجسلكين هيچ تفتيش ايتمشدر كه صحابه كافرلك صويى ورداغى كندوسى كبى نجس اولماسى
ظن غالب ايكن بونلرى اناسى صويى تغيير اولمدوغنا هر عنده اولنور **والثالث** اصغاء رسول الله عليه السلام الاناء للهرة وعدم تغطية
الاواني منها يعنى اوچنجى اولدركه حضرت رسول اكرم كدينك سؤرينه مكروه ايكن كدى سؤريندن صاقنوب اوده چناقلرى قاپا
امغولرين فيا انملرينى بيورمشلردر حضرت عائشه صديقه رضى الله عنها حضرت رسول اكرم عليه وسلم كدى ايچدوكى صوينى بقيه سيله
ابدست الدقلرينى حكايت ايتمشدر ايدكى كراهت ايكى نوع اولوب بربرى كراهت تنزيهيه دير ايانبى عليه السلام الهرة ايله ابدست الدقلرى
جوازينى تعليم ايچوندر ونحلوده سالك برسؤالى وارد اولورديكه نبى عليه السلام سبع قولنده سؤر هره نجس اولمق اقتضا
ايدرديكن معنى بويله ديكلدر هو من حيث الخلقة والصورة سبع دردينى عليه السلام بنا خلقته ايچون بعث اولنمدى بلكه احكام ايچون
بعث اولندكى سبعدر من حيث الحكم دوسباعدن كى ايسه لحمى حرمتيدر ونبى عليه السلام حضرتلرندن روايت اولنمشدركه
سباعدن زنباب اولنى حيوانى كلمكدن نهى بيورمشلردر بو قولدن دلالت ايدركه سؤر هره اولمعنى نجس اولور لكن الهرة ليست
بنجسة انها هي من الطوافين عليكم حديث دلالت ايدر طهارة سؤر هره ده بو تقديرجه ايكى حديث شريف مابيننده نفى واقع
سؤر هره مشكوك واقع اولمق اقتضا ايدركه ايسه طاهر مكروه در ديمكز جواب ويرلوركه نبى عليه السلام الهرة سبع قولى نفى
نجاست لحم وسؤرينى اقتضا ايلمزكه الهرة ليست بنجسة قول شريفه معارض اوليه بو ذكر اولنان حكم اولزمان اقتضا ايدر سبع ايله حكم تو
لحم منحصر اولديكه بو حكم ايسه بويله دكلدر بلكه سباعدن اوچ حكم وارد اولديكه نجاست سؤر در سباع وبهائم كبى ايچديكى سود
سباع طيور كبى اوچنجى حرمت لحميدر بو حرمت ايسه جميع سباعده متحقق در ديكه نبى عليه السلام الهرة سبع قول شريفنده نجاست سؤر
وحرمت لحمى حكمتدن در حكم سباعدن اولمق مراد اولمز ايسه مراد كراهت سؤر حكمتدن اولمش اولور بو تقديرجه الهرة سبع حديث شريفى الهرة
ليست بنجسة قول شريفه معارض اولمز وسؤر هره امام ابو يوسف عندنده مكروه در بو قول شافعى عندنده ده واكه حديث [illegible] الاحتجاج ايله عنده
برى كتاب صيد ده امام محمد ذكر اتدكى النبي عليه السلام كان يصغى لها الاناء ونزيب منه ثم توضأ ولبد امام ابى يوسف بو حديث شريف
نقل ايتمدى بو برد دليل وارايكن سؤر هره مكروه در دينلدى نجر [illegible] ايكنجى حضرت عائشه رضى الله عنها دن روايت اولنور سؤر كدى [illegible] نماز [illegible]

ايچون اولنان هر يسده دن كلى ايدوب بعده جاريه لرى بوموضع قرهوه صافنور لر حضرت عائشه رضى الله عنها هرة نك بوموضع كلدكنه
الوب اكل ايدوب وبديلو كر بو عليه السلام نشتد كه الهرة ليست بنجسة انما هي من الطوافين عليكم بيورمشلردر بوذوا طهارتنده دلالت ايدر
ابو حنيفه وامام محمد وعبد الله بن عمر رضى الله عنهم نذرق اتدوكى يغسل الاناء من ولوغ الهرة حديث شريفى ذوا ايدوب بونلر نجاست
دلالت تمكين فقها اكثرى بيتنده اولان كراهته احتيارا ايله دليلر **والرابع** ان الشافعي رحمه عن مسئلة النجاسة [illegible] طاهرة اذا لم تتغير
واى فرق بين ان يلقى الماء في النجاسة بالورود عليها او بورودها عليه يعنى دردنجى ادله سى بودركه امام شافعى رحمه قتنده برصويه
احد اوصافى متغير اولميانك نجاست بربوب طاهر ايدن طاهر اولورينى وماء جاريه داكى فرقى بو قدر ديحاست وقوعيله احد اوصافى
يعنى اوچ حاللرى يعنى لونى ورائحه سى وطعمى متغير اولميان قوصودن ازاولورسه ده ابدست المق وغسل ايتمك جائز در
والخامس انه لا خلاف في مذهب الشافعي رحمه انه اذا وقع في ماء جار ولم يتغير انه يجوز التوضأ به وان كان قليلا واى فرق
بين الجاري والراكد يعنى بشنجى ادله سى امام شافعى رحمة الله مذهبنده خلاف اولمديكه اقن برقوصوى نجس دوشمه واقع اولو
صوينك رنكى ورائحه ونحوى اولميانه اوصافى نجاست وقوعيله متغير اولميانه اقرصو ايسه ده جائزدر واقر صوسى بولدركه
صمانن وبراق قونلدقده كنوره الكلمه لدكيدر وبعضلر قتنده اقرصو اولدركه اولصونن اوچ ايله صوالسه لودى اجليد
والسادس انه اذا وضع رطل من البول في قلتين فهو قليل النجس يعنى التنجى ادله سى تحقيق بر رطل بول القا اولنان قلتين برقيع
بردق نقرس اولندقده بول اول قلتينك جميع اجزاسنه سمبكى هر بر يرده بولندن بر حصه سو جوده ايكن امام شافعى
قتنده طاهر اولدوغى محقق در داول صو اولديسه ده **والسابع** ان الحمامات لم تزل في الاعصار الخالية يتوضأ فيها المتقشفون
ويغمسون الايدي والاواني في تلك الحياض مع قلة الماء ومع العلم بان الايدي النجسة والطاهرة كانت تتوارد عليها الامورد مع
الحاجة الشديدة تقوى في النفس انهم كانوا ينظرون الى عدم التغيير انتهى مختصرا يعنى يدنجى ادله سى حماملرده اولان قورنلرده
موجود صوى از اولوب ويخر كمسه لرايدين ادخال ايتدكلرى مقرر ايكن شافعيده وغيرنه متقشف زهاد جميع زمانده اول
حياضدن ابدست ايده كلدكلرى اورده اولوب بو حمام قورنلرينده اولان صو اوزنده برهر كسنك بعضى حاجتى اولمغله غسل
الامور [illegible] اولندقده صويى نجس اولوب اولمديه امام شافعى امام مالك كبى نظرى ايچى احد اوصافنك تغيير اولوب
اولمسنده اولمغى تقوايدوب تأكيد ايتمكه صافى نوادرينه للعجز رحمه الله ابو يوسف دن روايت ايدركه حمام قورنلرنده اقن صو اولمق
حكمنده در مادامكه نجاستك اثرى اول صوده ظاهر اولميه مردار اولمز زيرا كه برالنده نجاسته بولنمش ايكن حمام قورنه
صو لمق قصدنده برصوى امام اعظم قتنده اول صو مردار اولور ابو يوسف رحمه الله امام محمد قتلرنده اول صو طاهر در نجس اولمز
قرينه بو مسئله سوزلرى اولدوغى ضرورتدر اولصونك قورنه اولدرسه اقن وغير واستعمال اولنده غسل كون اعتبار اولنور
بو تقديرجه اول صو اقرصو سه ايسه نجس اولمز اول صو حاملك لوله سندن اقوب حوضى طولدور اولوب بدتكسه لركاه التوليد
صو اولوب ابدست وغسل ايتسه لر جائز در اما لوله سندن صو اقمتوب صويى ساكن طورديكن بربرى كلوب نجس اولمش ايديكن صوقنسه
اول قورنده صوى نجس اولور استعمال جائز اولمز امام شافعى قتنده احد اوصافنك تغيير وعدم تغييرى اولمغى تقوايدر
تأكيدا لكن حجة الاسلام امام غزالي احياء علومنده تحرير وتفصيل ايدوب ختم كلام ايتمشدر **والرابع** دردنجى مذهب حنفيده
صولرك پاك اولنك ونجس اولنده حكمى بيانندده معلوم اولاكه صولرك قسمدر برى مطلق برى مقيد برى مستعمل
برى مكروه وبرى مشكوك در تفصيلى كتبده مسطور در مذهب الحنفية قال بعضهم الماء الجاري لا يتنجس حتى يقع النجاسة

Copyright © King Saud University

من صغیر طاهر اولمز اولورسه مطلقا علماء حنفیه‌دن بعض ماء جاری مداری اولمغله بعد نجاست دوشمکله ماء راکد وجه حالنده اولوری قبول اولنمز فی
یعنی دادی وانه ویدی وفي النصاب وعليه الفتوى وبعضهم جعلوا هذا قول ابو یوسف رحمه وبعض بو قول امام یوسف اولدی امام یوسف نسبت ایدوب
اندن جرو یدیکه دیمشدر واما عندهما فان كانت النجاسة غير مرئية فكذلك وان كانت مرئية فان لاقى اكثر الماء النجاسة او نصفه فنجس وان
اقل فطاهر ویا امام اعظم والامام محمد رحمه قوللری اوزره غیر مرئیه ایسه ویاخود مرئیه اولوب لکن نصفندن قلیل ایسه طاهردر
واکر نصفنه ویا اکثرینه متیقن ایسه نجسدر دیمشلردر تکم صاحب التنویر ذکر اتمشدر لکن صودن زیاده اولسه یعنی اکر نجس اوزرینه
کلن صو چوق غالب اولسه اول صو ایله آبدست المق وغسل اتمک جائزدر اکر اولوب غالب دکلسه جائز دکلدر دیو الشرنبلالی دیمشدر اول
صو جیفه اوزرندن کلنده ایکی نجس بر حکمده اولوب صاحب الملتقی ایله بو مذهب ملتقی صاحب ایله مختار اولنان بودر دیو قوتلو چوقنی اوزرندن
اقسه شویله که دخی کوزلمسه اول مردار اولمز طاهردر اکر بر جملة نجس ایسه ده اول صو ایله آبدست وغسل اتمک جائزدر واکر بر
اوقدن طرد صو اولسه واول صو نجس وشمکله بر کره اولسه لکن بو قرو یاننده قوصو کلنار اوزرندن اقسه اول صو پاک اولور اندن
آبدست المق جائز اولور انلری اوزرندن کلن صو طاهردر تکم امام محمد دن مرویدر دیکر بر اقصو نجس بر اقسر بو تحیر اعلم الشرنبلالی یاندن
آبدست المق جائزدر اکر او نسنه نک اثر قلیل حق اوزرندن بکمزدادی و [illegible] واما الماء الحوض تفصیل معروف وانما ماعداهما فان کان کثیرا
فکالماء الجاری ولا ینجس بقلیل نجاسة واما قولهم تفصیل احوال الكتب فهو ده بیان اولنسه وحاکر قو حوض صغیر مانند ایسه اول کبیر
قیاس براولندی اکر صو ایله قو صو ینده ماعدا ایسه صوی چوق ایسه قوی صوی کبی اولور والا نجاسات اثر بد متنجس اولسه ذاهب اولمشلردر
واستقلوا حد الكثير والجمهور على انه عشر في عشر ده مکثرنده اختلاف فنی جمهور اتفاق اتدیلر شول حوض کراینی فاوزونی اوبراد شول اولدر یعنی
درت جانبندن اول حوض هر برنی اون براد شون اولدکه یاس دیدکلری ارشون ایله کر هوا رشونه یدی طوطام اولدقلرینی انده یدی طوطام
ایله ورقایم بوسق اولان ارشون کو باسندر بو سول اوزره اولان حوضک ولکن شطوی دخی مساینده وزادشون اولوب بو تقدیرجه صوهما اوزه صو
تکنه یا کدر یحب ذخی نجاست دوشسه مردار اولمز نجاستک اثری ظاهر اولمشکرده وشیبه بومقدار بیول حوضک بر طرفنده نجس ولاکن
طرف اخرده طهارت ایدوب آبدست المق جائزدر اثر دیکرکه اخوسی ورادی ویکبه بو نلر ایلیجی پاکدر بعضلر قتنده اول پاکدر وقال في الهدایة
وبر یقضی واقع ونشر ریعی قو ایوسنوالاوزره بونلوردیمشدر وقال ابن الهمام رحمه وظاهر الروایة بعتبر فیه اکبر رأی المبتلی ان غلب على ظنه انه لم
یصل النجاسة الى الجانب الآخر یجوز الوضوء والا فلا وهذا اصح عند الكرخي وصاحب الغاية والينابيع وهو الاليق باصل ابي حنيفة رحمه انتهى مختصرا
وابن الهمام رحمه حضرتلری ملک اصح قولدر ولا دیکه مبتلی صو اولوب غالب ظننده که حوض ایلنده بر طرفک طرف اخرینه نجاست وصولی غالب
سببیله آبدست المسی جائزدر ولا نجاست واصل اولنا طرفدن اولور دیوب وجواهر قومرایام کرخی النهایة وصاحب ينابيع قتلرنده اصح بوقولدر
دیمشدر زیرا اول حوضک ولکن بو قولده ضرورت عام اولدیغیچون زحمت واردر شویله بحل اولمز تکم بومثلو اون اوزرینا المتنارددر
بر کنی بر حوضک کناردن آبدست الورکن بو زیندی صو اوددوغی وقت صو اوزیندن دوکلسه صوین تحریک ایتدیکن اول صودر وکلن بردن صو
اول صو ایله وضوء بوسق جائز اولوری اولمزمی بو سوالده اولورسه جواب بودیکه امام ابی یوسف قوللری اوزره جائزدکلدر زیرا
امام اعظم قتنده بونی بودرکن ایکنجی دفعه ده اول حوضک صوین تحریک اتمک شرط قلنمشدرکه مستعمل اولان صوی اوتصور کیدره طاهر
صو ایله وضوء شرطدر اولنمشدر وقال محمد رحمه بول ما يؤكل لحمه طاهر امام محمد رحمه قتنده لحمی یننه جیوانلرک سدوکی پاکدر نمازی منع ایتمز
بول بولی خفیفه دروفاوار مالا يؤكل لحمه من الطيور طاهر سوی الدجاجة والبط والاوز وامام نلنز قتلرنده اتلری ینور قوشلی
نجسی طاهر دراتا طاوقک وقازینه وارده یکین ودخی بونلره مشابه اولنلرنک پاک دکل اما کوکجکین وسرچه وبونلره بکزر اتی ینور قوش

یعنی طاهر درکو سوبرد وشسه مردار ایلمز یعنی اناولسه زیرا بونده عموم بلوی واردر کسنه منع قادر دکلدر اما اکر چوق اولسه فی قتاوی
بلاد بول الخفاش وخرؤها معفوعنها اوبراسه نده بول ورسی عفو اولندی حسن بنیخی رحمه بر کتب تکلوب سوری سککی قانده سوال
ایلدکه حسن بصری اول کسبیه ایتدی رسول اکرم علیه السلام یور مشلردر کبن بیرو وسهولته مقرو نزاولان شریعت مستقیمه مبعوثم
اولدیدنده مشقت وصعوبتده مبعوث دکلم بیوردیلر بومقوله عفودر وفي خرؤ ما لا يؤكل لحمه من الطيور روایتان طهارة ونجاسة
بعضهم ونجاسة خفيفة وصحح بعضهم ولكن بعنوقوشلرک ترسینده ایکی روایت اولوب برزوالک اکل اولنیان قوشلرک نجاستی مخففه در
کرک سباع طیر اولسون کرک غیر اولسون شمس الائمة سرخسی مبسوطنده اخرادلان غیسد دیدی وامام محمد دیدی کرکسیه دخی یکرد
نمازی منع ایلمز دیو تصحیح اولوندی وقالوا وانتضح البول مثل رؤس الابر فليس بشيء ونو یدو بند اکد با بکیج صحرایی بود اعتبار دکیدر
تکم عبد الله بن عباس رضی الله بومقوله ینی سوال اولندقده فقال لا رجوا من عفو الله ما هو اوسع من ذلك دیو جواب ویرمشدر بوعفو
معفو اولمق رجا اولنور دیمشدر رسیو اسن مفتیسی اسمعیل افندی ملتقی شرحنده بیلمشدر کمرثل رؤس الابرا اولان بولک وزرینه
مسح ایلدکدن بر برینه اولاشورسه نمازی جائزاولمزاکر اولنمزسه جائز اولوردیمشدر والغبار النجس اذا وقع في الماء والطعام
لا ينجس وصو ویو طعام اصابت ینجس تحوزی ضرر ومعزوا انتجس بعض صبرة او نحوها فقسم او غسل بعضه یحکم بطهارة كل قسم
حتی یحل اکله و تخزینه طعام وبایخود تمکین بعض بری متنجس اولسه کنارنده قسمت اولنوب یا بعض بری غسل اولنمغله جمیعسی پاک
اولوب بنجیسی صالح اولوردکر او طعامک طاهر اولمسی شول غذای کبیدرکه حمارلری او بغدایلک اوزرینه بتول ایلیوب خرمن دوکرکن
اول بغدایک بعضیسی غسل اولنسه یاخود بومقداری کیده دلسه جمیعسی طاهر اولور بونلرده تحری شرطدر کلدر صاحب تبیین
بول حماری تخصیص بالذکر ایلدوکه حمارک بولی غسلی غلیظ اولدوغندن اشارتدر وکذا في اللباس کذلک بحل انوایدکه
بولد علیند نجاست اصابت ایدرن طرفی اوتونده لا توبده تحری و بو عقسیمی بر طرفی غسل اولنمغله کلی طاهر اولمق تحریر ونقری
اولنوب طهارتنه حکم اولنمشدر وجوز الاخذ في باب الطهارة بمذهب الغير حكي ان ابا يوسف رحمه اغتسل يوم الجمعة و
بعدما دفع وجد في البئر فارة ميتة فاخبر بذلك فقال ناخذ بقول اخواننا من اهل المدينة تمسكا بالحديث المروي عن النبي
عليه السلام انه قال اذا بلغ الماء قلتين لا يحمل خبثا كذا في التاتارخانية وغيرها تحقيقا بو مسئله بیاننده کتابده تصریح اولنان
مجتهدک مذهب غیری اخذ ایتمک مطلقا جائز اولمسیدر مقلدک اخذ وتقلیدینک خلافی اولمسی اولدیغین صاحب
الطریقة و بابده تحقیق مقام ایدوب تاتارخانیه و سائر فتاوالرده حکایت اولنان اوزره امام ابو یوسف رحمه
جمعه ایچون اغتسال ایدوب ادای صلوة ایتدکده صکره صوی اغتسال ایتدوکی قیوده صچان دوشمش امش فارنی اولمسی طاهر اولوب
اضادرولندقده واهل مدینه دن قلتین حدیث شریفله تمسک ایدن اخوانمز قولی اخذ ایدرز دیمشدر وحدیث شریفک
معناسی حضرت رسول فخر برقلتین کر صو ایرشلو اولیجق تنجس قبول اتمز بوردیلر الاستدلال المجتهد ولعل حرمة التقليد للمجتهد
بما اذا لم يكن ما قلده صحيحا قويا موافقا للقياس داخلا في ظاهر النص شرعيه دن مفهوم اولان بعض مباحث کتب مجتهدین غیرنی اخذ
عدم جواز ندر ظاهر النص داخل اولمغ وقیاسه موافق بر حکم قوتلی اخذ اولنمغ ابا في الامور المقصودة لا الوسائل فاذا جاز
للمجتهد التقليد فيه فللمقلد اولى ویاخود غاز شرطدن اولنان طهارت مقصود اولدیغی برامورطهارت که وسائلدن قول غیری اخذ ایتمک
او تحسیدکر بو تنکه مقلده اخذ ایتمک جائز اولمسی او لوبنده طریقیله منقهم اولوردیمشدر وانما النجا فالاصل في الاشياء الطهارة
لما ذكر في عامة الفتاوى واليقين لا يزول بالشك والظن بل يزول بيقين مثله وهذا اصل مقرر في الشرع منصوص عليه في الاحاديث

مصرح في كتب الفقهاء من الحنفية والشافعية وهم ادخالفايه ودد جمي نوعك بياننى متضمن اولدوغى اوزره بونده ايكنجي نبى طهارت
و نجاست خصوصنده قاعده كليه وقول صحيحك بياننده در معلوم اوله قاعده طهارت لغتده پاكلكه در شرعده نجاستدن نوعين
طهارة نجاست حقيقيه دن وحكميه دن پاك ايلمكه در و نجاست حكميه شول معناد نعبادنده دكه اداء صلوة وقتنده ايكيجي نزع وجوب وضوء
ويا خود غسل ايله ويا خود صوير مالك اولمغه تيممه حكم ايدر و نجاست حقيقيه شول شيدر كه شرع اداء صلوة جهتندن بدننك ولباسنك
ومكاننك انى ازاله سى فرضيت حكم ايلدى پس نمازه قلمغى مراد ايدن كمسنه نمازه شروعدن اول بدننى و ثوبنى واوزرنده نماز قلدوغى
مكانك نجاستى ازاله ايلمك فرضدر نتكيم حق سبحانه وتعالى قرآن عظيمده بيورر وثيابك فطهر تطهير ثوب فرض اولنجق بدن ايله مكاننك تطهيري
اولويتله فرض اولور زيرا بدن ايله مكان نمازه ثوبدن زياده لازمدر زيرا نماز بدن ايله مكاندن منفك اولمز اما ثوبدن كليا منفك اولور بو تمهيد بعده
زمانه و نجاست حقيقيه ايله حكميه بيننده فرق اولدر كه نجاست حكميه نك ماء مطلقدن غيري ايله ازاله سى جائز دكلدر و نجاست
حقيقيه نك ماء مطلق ايله ازاله سى جائز اولدوغى كبي ماء مقيد ايله دخى ازاله سى جائزدر ذكر كول بدننك ونوبنك ...
اولنمز زيرا اشياده اصل طهارت اولوب ويقين كندو مثلو يقيندن غيري شك وظن ايله زوال بولمز اولدوغى عامه كتب حنفيه ده
وشافعيه ده واحاديث نبويه ده مصرح ومنصوصدر كه بونده هيچ بر سنه مخالفت كورلمشدر فاذا شك او ظن في طهارة ماء او ثوب
او طين او بساط او طعام او لباس او اناء او غير ذلك مما ليس بنجس العين فذلك الشيء طاهر في حق الوضوء والصلوة و
الاكل وسائر التصرف يعني بر آدم بر اواني صويمنده ويا حصيرنده ويا بساطنده ويا طعامنده ويا كيجك اشيانده ويا خود تخره وصحانلري
وجناقنده وسائر بونلر كبي مربوط ومتاعنده نجس عينيت غيري نجاست اصابتندن شك وظن واقع اولسه ابدستنده ونمازنده
ويجلنده طعامنده وسائر تصرفاتنده طاهر در وجود متيقن اولمدقجه احتراز لازم اولمز وتيقن وقتنده دخي ضرورت
سببيله قليل عفو در امراض قلبيه دن اولان كبر وعجب وريا كبي قبيح لذاتها اولنلر دكلدر كه قليل منفي اوله وكذا ان غلب الظن
على نجاسته لكن ههنا يستحب الاحتراز عنه كوروب كوكبيده نجاست اصابتنده ظن غالب اولورسه بونده احترازي
مستحبدر كه احتياطدن اخنتا ايتمكده در زيرا رسول اكرم بيوردلر كي بول اصابت ايتمكدن صاقنك كه عذاب قبر اكثريسي بولندن
ديمكدر امدي بو كونه احتراز مستحبدر ويكره تنزيها استعماله كسراويل الكفرة وسؤر الدجاجة المخلاة ولا الذي ادخل الصبي يده
فيه وطين الشوارع اذا لم ير فيه عين النجاسة ولا اثرها واواني المشركين وتنزيها مكروهدر بو كافرلر قابلر طونكيم ...
كزن طاوغك ايجدوكي صودن ادنوغي ابدست الق وكيجك اوغلجقلرك اللرينك پاك دوكي مردار دوكي معلوم دكل ايكن ال ...
صوقدوغي صو ايله دخي ابدست الق مكروهدر وسوقاقده كزن كلاب كزدوكه بالجقين وكذلك فتقيل بخلوط اولنان بالجغير
ومشركين جناغي وچلكنك بجذه نجاستي عيني واثري ظاهر اولمنا قبل الغسل استعمال اوزرنده عين نجاست مرئيه
اولمينجه بالجغيري اداء صلوة تنزيها مكروه اولدوغي ذخيره وتاتارخانيه مدلولي اولوب وذخيره ده نجاست احتمالي امور
مذكوره ده طاهر لكن مكروه تنزيهيدن عد اولنماري اشياده اصل طهارت اولوب ويقيندن غيري ازاله سى نفي
اولندوغي مبني ايدوكنه تصريح اولنور والدليل على ما ذكرنا في النوع الاول من اكل النبي عليه السلام في ضيافة اليهودي وشربه
وما خرجه ابو داود عن جابر رضي الله عنه قال كنا نغزو مع رسول الله عليه السلام من آنية المشركين واسقيتهم ونستمتع بها فلا يعيب
ذلك علينا بو مذكورات سابقا نوع اوله ذكر اولندوغي واوزره حضرت فخر كائنات عليه السلام يهودينك ضيافتندن
امتناع ايتميوب واردقلري وطعامني يدكلري ويهوديه قريسنك دعوتنده زهرلي طعامه اكل ايتدكلري وبر كره مشركينك

قريسنك

٢٥٧

قريسنك اولان صو ايله ابدست الدقلري دخي روايت اولنمشدر نتكيم ابو داود مراسيلنده اخراج اولنوب جابر رضي الله
عنهدن روايت اولنور پدركه تحقيق حضرت رسالت پناه غزاوانده بيله كزدكن بولدراست كلديكمز مشركينك تخره و
صنقلرنده بولدوغمز طعامي يوب وشرب ايتدك اولان صولرين ايچوب وابدست دخي الوردق وعيب دخي اولنمز ايدك ديدوكي
اصل مرقوم بو ديلس دوستنكه وفي التاتارخانية وفي الاصل الصبي اذا ادخل يده في كوز ماء او رجله فان علم ان يده طاهرة بيقين
يجوز التوضؤ وان علم ان يده نجسة بيقين لا يجوز التوضؤ به وان كان لا يعلم انها طاهر او نجس فالمستحب ان يتوضأ بغيره لان
الصبي لا يتوقى عن النجاسة عادة ومع هذا لو توضأ به اجزأه انتهى اما كوچك اوغلجقلرك اللري پاك در ويا خود مردار ديكي معلوم
اولمايان اوغلجقلرك اللريني وايقلريني صوقدقلري صو ايله ابدست الق مكروهدر وكر اللري وايقلري بيقين اوزره پاك
اولدوغي تحقيق بلورسه ابدست الق جائزدر اما اللري وايقلري پاكلكدر دكلميكدر يا نجسميدر بلنميوب اللريني
وايقلريني اندوكه اناء غسل قصدا اولسه صو ايله ابدست الق مكروهدر زيرا اوغلجقلرك عادتلري نجاستدن اولنمق
شيلك كندولرين صقنمق بلمزلر وكر بو اناء اولان صو ايله اولورسه جائزدر لكن اولسى اللري وايقلري صوقلمدن
خالي صو ايله دوكوب ابدست الاله غيري پاك صو بولوب ابدست الق مستحبدر وصاحب تاتارخانيه كلامي ختم
ايدوب وقال في الذخيرة ويكره الاكل والشرب في اواني المشركين قبل الغسل لان الغالب الظاهر من حالهم النجاسة فانهم يستحلون
الخمر والميتة ويشربون ذلك ويأكلون في قصاعهم واوانيهم فيكره الاكل والشرب فيها قبل الغسل اعتبارا للظاهر وصاحب
ذخيره ديدي كه مجوسينك تخره وصحانلري وسائر جناق وچلكلري يوب پاك اتمدن ايجنده طعام يمك وايجمك تنزيها
مكروهدر زيرا ظاهر حاللرنده قاب قجقلري دخي كندولري كبي مردار در زيرا بونلر شرابي ايچوب داخل ايدوكلري برابر اول
اولاجلدن جناقلريني يوبوب اندن صكره يدوكلري ظاهر در اعتبار ايتمكدر ... اولنور كما كره التوضؤ بسؤر الدجاجة
المخلاة لانها لا تتوقى عن النجاسة في الغالب والظاهر نتكيم بيانه كزن طاوغك ايجدوكي صودن ابدست الق مكروهدر
نجاستدن صقنميوب ظاهر نجس يكلري غالب اولدوغيچون سورتي دخي مردار ديدلر وكما كره التوضؤ بماء ادخل الصبي يده فيه
لانه لا يتوقى من النجاسة في الظاهر والغالب نتكيم شول اوغلجقلرك اللريني صوقدقلري صو ايله ابدست الق مكروهدر دكر
كندولرين نجاستدن ناپاك شيلردن صقنمق بلمسين كچوك اوغلجقلردر كه مكروهدر وكما كره الصلوة في سراويل
المشركين اعتبارا للظاهر فانهم لا يستنجون وكان الظاهر من حال سراويلهم النجاسة ومع هذا لو اكل او شرب فيها قبل
الغسل جاز ولا يكون اكلا وشاربا حراما لان الطهارة في الاشياء اصل والنجاسة عارضة فيجري على الاصل حتى يعلم بحدوث
العارض نتكيم مشركينك طونلرين پاك اعتباريله نماز قلمق تنزيها مكروهدر زيرا ظاهر حاللريه كوره بو طونلري نجس اولدوغي
عيني اكثر نجاستلري وخمر كبي مردار لعين اولندن صقنمازلر بونك ايله نماز قلمق وجلكلرين يوبوب پاك اتمدن ايجنده يوب
ايچمك حرام دكلدر لكن ينه جائزدر نجاست احتمالي مذكورده ظاهر ايكن مكروه تنزيهيدن عد اولنمري واشياده
اصل طهارت اولوب نجاست صكره دن عارض اولمغه اصل طهارت ايدوكنه تصريح اولنوب وما يقول بان الظاهر
النجاسة قلنا نعم ولكن الطهارة ثابتة بيقين فلا تزول الا بيقين مثله انتهى والحاصل اكر سؤال وارد اولورسه
ديلوركه اشياده اصل طهارت اولوب ونجاست ايسه عارض اولمغه طهارت ثابته اولوب ويقين كندو مثلو
يقيندن غيري شك وظن ايله زوال بولمز اولدوغي عامه كتب حنفيه وشافعيه ده واحاديث نبويه ده مصرحدر كلام تاتار

Copyright © King Saud University

خاینده دخی بوخباره نهایت بولدی ثم قال بوندن ذکره صاحب ذخیره دیمشکر ولا بأس بطعام الیهودی والنصرانی کله من الذبایح
وغیرها لقوله تعالى وطعام الذین اوتوا الکتاب حل لکم من غیر تفصیل بین الذبیحة وغیرها یهود ونصارادن اهل کتابدر
هر برینک طعام وذبیحه‌سنی اکلده باس اولمیوب وغیر ذبیحه‌کارینی بیلک‌دخی لازم کلمز حق جل وعلا قرآن عظیمنده بو
قول شریف کفایت ایدرکه سورة المائده‌ده مفادی لطیف شونلردرکه اهل کتابدر یعنی یهود ونصارانک جمیع طعاملری کرک بوغازلدقلری
لحم حیوانلری وکرک غیر ذبیح اولسون اکلده باس یوقدر حلالدر دیو احل لکم قول شریفنده اطلاق بیوردی ذبیحه ایله غیری
ذبیحه بیننی تفصیل ایتمدی ویستوی الجواب بین ان یکون الیهودی او النصرانی من اهل الحرب او غیر اهل الحرب وکذا استوی
الجواب بین ان یکون الیهودی والنصرانی من بنی اسرائیل او غیرهم من بنی اسرائیل کنصاری العرب لظاهر ما تلونا من النص
لا یفصل بین کتابی وغیر کتابی وکتابی یهود ونصارادن هر برینک اهل کتاب اولنلریله حکم درکونه حربی اولسون وکرک ذمی غیر
وکرک بنی اسرائیلدن غیری اولسون نصارای عرب کبی طعاملرینی وذبیحه‌لرینی اکلده باس یوقدر زیرا سبحانه وتعالى بونک جمله‌سینی اطلاق
قلدی طعاملرینی وذبیحه‌لرینی تفصیل ایتمدی ولا بأس بطعام المجوس کله الا الذبیحة فان ذبیحتهم حرام انتهی وکذلک اتش پرست اولان
مجوسینک طعامنی یمکده باس اولمیوب لکن مجوسینک ذبیحه‌سی بسم الله ذکر ایتملریله بوغازلدقلری یمک حلال دکلدر ومنکوحه‌لری دخی
یوقدر زیرا حق تعالى حضرتلری ولا تاکلوا مما لم یذکر اسم الله علیه بیورمشدر لکن بو زمانک اولان کافر یهود طایفه‌سینک ذبیحه‌لری
حین ذبحده بر وجهله تسمیه ایدرسه بو سوال ایدوب صوردق وغیره دیدیلر کرها نشا بز حین ذبحده انا سن وبا باسن وا اوغلن ذکر
ایدرز یعنی حضرت رب العالمین وموسی وعیسی علیه السلامی مراد ایدرلر ودخی اسواز ماده‌نوانا نیسی بیلکدر وتحریف اتدکلری
انجیلک عربیده باسم الاب والام وروح القدس یازمشلردر ویهودیلر ایسه عزیر ابن الله دیرلر بو خصوصده مشتق اولمشلردر
تکمل کمال پاشا زاده فتاواسنده ایدرکه منع اولنمق کرک الحالة هذه منع قابل ایکن تجدید دکر اهمال اولنور بونک امری حکام
الزم واهمدر شاه زاده تقوی بودر بو عصرده خلقنک قسوت قلبلرینه ظن ایدرز ذکر بو سببدخی بو اولدر بونک منعنده
صعوبت یوقدر دیسخی اندره بر بیخ مسلم نجوتیعین اولنمیه جهودک ذبیحه جفنلی واعتقادیده بلا تنفی بوعکس اعتقاد باطللری اورده
اهتماملر ایدوب مسلمینک ذبایحنی بعرلرینی احکام مسلمین بو بابده اهمال اعلا یولنسه دکلدر الله تعالى ارشاد میلسی الیمیدر یهودی
مسلمین اوزرینه تسلیط اتدکلری دین دولته ضررلری بو فتنه عظیمه بو بابده منع کبری وارد اولمشدر خصوصا حضرت قرآنده حق
حق سبحانه وتعالى بیوردی لتجدن اشد الناس عداوة للذین امنوا الیهود بیوردی لکن بونلره مال وعوض ویا طمع ایله بیلنی وجان
انانک قرآن عظیمی ضعیف یقیننده تا نشید کابن رجب شامده مفتی الانام ایکن سلطان قتبای مصری امورنده جهود عامل اتدکده بو عمل حرامدر
بونلر محبت رسول اکرم حضرتنه عداوتدر دیو فتوی ویردکلرنده سلطان قتبای استماع المفتی بالاخراج رجوعا زوب کوندرمشکه
السلام علینا یا قتبای ولن ترضی عنک الیهود ولا النصاری حتی تتبع ملتهم یعنی اعتقاد اصورت تجتلری سنز اعتماد اتمک حرامدر
مادامکه مسلمانشا جهود وذمی اولمیه انلر مسلمین سومیه وغرضنق امور محالدر دیو خبر کوندرمش قتبای دخی استغفار ایدیب یهود
نصارای عامل اتمکدن تائب اولمشدر وابن همام ایدرکه بونلری امین ایدوب دنیا خاطر ایچون عباد الله وامت محمد اوزرینه مسلط
اتمک تعظیم خطاوایدر زیرا مومنک اوزرینه کافری تسلیط اعانتدر […] بو بابده الله سبحانه وتعالى حضرت رسول علیه النبی
اعتنا ایدر زیاده حذر کورکدر وقال فی موضع اخر روی عن ابن سیرین رحمه ان اصحاب رسول کانوا یظهرون علی المشرکین وکانوا
یاکلون ویشربون فی اوانیهم ولم ینقل انهم کانوا یغسلونها قبل الاکل والشرب حسن بصری قوندلری اولان دیمیس معتبرین ابن سیرین رحمه

روایت

روایت ایدرکه تحقیقا اصحاب رسول الله غزالرده مشرکلره کلدکلرنده قبیح قچقلرندن یوب ایچرلردی ظاهر اعتبار ایدرک اشیانک اصل
طهارتدر دیو اولنه وسوالیه اولندیغنی یقمردن اول یوب ایچرلردی پاک مدرف قچقلری یوب حالنده تحقیق اغنی لوردی دیوبده
معنی یظهرون یغلبون ویستولون معناسنده ظاهر اولان قبیح قچقلرین حالنده نجاست غالب ایکن یقمردن اول انلردن اکل وشرب
مکروهدر ومع هذا اکر انلردن قبل الغسل یوسه وایچسه جائزدر نته‌کیم سورة الصف اخرنده قال الله تعالى فاصبحوا ظاهرین حق سبحانه
وتعالى بیوردی مؤمنلر کافرلره غلبه ایجی اولدیلر دیمکدر وبر روایتده سورة کهفده بیوردی قال الله تعالى فما استطاعوا ان یظهروه
حق تعالى بیوردی کافرلر اوزرینه غلبه ایدوب مستولی اولمسنه استکاره طاقت ویردک ومعناه ما قلنا مؤمنلرده کافرلره غلبه اسمی
بو ایکی ایات بیاننده ایدر معناسی ظاهر اولوبدر وروی اصحاب رسول الله لما هجموا علی باب کسری وجدوا فیها مطبخه قدورا
فیها الوان الاطعمة فسئلوا عنها فقیل انها مسرفة فاطعموا فاکلوا وتجنبوا عن ذلک وبعثوا بشیء من ذلک الی عمر رضی الله عنه فتناول عن
ذلک وتناول الصحابه وروایت اولندیکه حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده اصحاب کرام ملک کسرایه مستولی اولدقلرنده قدورده
طبخ اولنمش بولدقلری الوان اطعمه تناول ایدوب ولذتی استحسان اتدکلرنده عمر رضی الله حضرتلرینه برزاد ارسال اتدکلرنده انلرده تناول
اتدکه حکایت وروایت اولنوبدر بعض راوی حضرت عمر تناول اتدکه حینده بیوردیلر کرقرداشک واوغلک اتانک
تولددوکه حب بونلر ایچون دوادک غزاده شهید اولنلرک اولادلرینه توزیع ایلک زیرا اطعمه‌دن بر اغلری تحمل اولنمسه دیمشلر
فالصحابة رضی الله عنهم اکلوا من الطعام الذی طبخوا فی قدورهم قبل الغسل کذلک اصحاب کرین رضوان الله علیهم اجمعین تجوید مجالسنده یقمردن
اول انلرک ایچنده طعام یوب وطعاملرین پشوردلردی نجاستک عین اثری ظاهر اولمیا انا کافردن والمعنی فی ذلک ان الطهارة
فی الاشیاء اصل والنجاسة عارضة وقد وقع الشک فی هذا العارض ولا ترتفع الطهارة الثابتة بیقینه الاصل شول معناده که
ظاهری اعتبار ایمقردن اول کافرلرک قچقلرندن اکل وشرب مکروهدر ومع هذا اکر انلردن قبل الغسل یرسه وایچسه جائزدر دیدوکی
حرام اولمز زیرا اشیاده اصل طهارتدر ونجاست عارضدر دیمیس اصل اوزرینه جاری اولور حتی حدوث عارض معلوم اولنجه
ومایقول بان الظاهر هو النجاسة قلنا نعم ولکن الطهارة کانت ثابتة بیقین والیقین لا یزول الا بیقین مثله واکر
دینلورسه ظاهر اولان نجاست اولمقدر دیرز نعم اویله‌در لکن طهارت یقین ایله ثابتدر ویقین کندو یقین ایله زائل اولور
الا یری انه اذا اصاب عضو انسان او ثوبه من سؤر الدجاجة المخلاة او من الماء الذی ادخل الصبی یده فیه وصلی مع ذلک جازت
صلوته ای سالک راه حقیقت کورمزمیسن بو کا دلالت ایدر بیانه کوره طاوغک ایچدوکی صویله ادرتوغی ویاخود کوجک اوغلانک
التورینه بکاکی ومردارلغی معلوم دکل ایکن التورینی صوقدوغی صویله ادرتوغی برکسنه‌نک الت بولنسه یاخود ثوبنه
بولنسه مع هذا مکروه ایکن یوب پاک ایتمدین انکله بیله نماز قلسه حکما جائزدر واذا صلی فی سراویل المشرکین جازت الصلوة
لان الطهارة فی هذه الاشیاء اصل وقد تیقنا الطهارة وشککنا فی النجاسة فلم تثبت النجاسة بالشک کذا هنا انتهی یعنی مشرکین
طونیله ستر عورت ایچون کیوب نماز قلسه جائزدر زیرا بو اشیاده اصل طهارت یقین ایله ثابتدر شک وظن ایله زوال ولمدقجه
ذخیره‌ده مبنی ایدوکی تصریح اولنوبدر بو کلام نهایه ذخیره نهایت ایدرکه اکر مشرکین نجس اولدقلری دلیلیدر بو برسائل
سئوال ایدرسه جواب ویرلورکه بولکه مرداری عین نجس دکلدر اعتقادلرنده نجسلردر وسراویلری کفرمیدر ونجاستک
عینی واثری ظاهر اولمیا انادکفوه قبل الغسل استعمال ایدرلرسه تنزیها مکروهدر ومع هذا اکر انلری قبل الغسل استعمال ایدرلرسه
جائزدر بونده کوردکلر امثال مخلفه غیری نجاست اصابتندن شک واقع اولسه وضو وصلوة ومثل اکل وسائر تصرفات

Copyright © King Saud University

حقنده طاهر و اکر نجاست اصابتنه ظن غالب اولورسه احترازی مستحبدر ثم قال وروی محمد رحمه الله فی الکتاب
ان علیا رضی الله عنه سئل عن ذبایح النصاری من العرب فلم یر بها بأسا انتهی و بوندن نصکره بنده صاحب ذخیره امام محمد روایت
حضرت علی رضی الله عنه نصاری و اهل حرب ذبایحی سؤال اولندقده رایلری اکلنده باس اولمق اوزره اولندیغی روایت
اولنمشدر کلام ذخیره اخر اولندی و ما نقلنا سابقا من المسائل المتعلقة بالرخص مبنی علی هذا الاصل انتهی رخصته متعلق
اولان مسائل فقهیه دخی بو اصل اصلیه بکریتن اولندیغی اوزره نقل اولنوب ذکری سبقت ایتمشدر تفصیل اصلاح دکلدر
اجمالی کفایت ایدر و بالجمله ان الاهتمام فی امر الطهارة لیس من سنة السلف رحمهم الله فمن لم یطبع مستقیما خال عن الوسوسة و
استعدادها فان یتحری الاقوی و الاحوط بحیث لا یفوت بر اهم منه کالجماعة والتلاوة و الذکر والفکر و التصنیف و المجاهد
امر طهارتده دقت و اهتمام سنت سلف و ینجق طبیعتی استقامت اوزره اولوب خلقتده وسوسه و عدم استعدادی خطر
ایدن کمسنه جماعت و قرآن عظیم الشان اوقومق و ذکری و فکری که حسب الشرع اهم و مهم اولنلری فکسیزین اعمال صالحه‌دن اقوی و اتقی
تحری ایدر و اما الموسوس او المستعد فعلیه ان یتحری الرخصة والسعة الی ان ینقطع عنه احتمال الوسوسة اما موسوس و یا خود
مستعد اولان کمسنه‌یه لازم در که غایت التیسیر ایدر ظاهر اولوب وسوسه‌دن خلاص اولنجه رخصت ایله عمل ایده و قوای اعمال
تحری دخی ایلر مضحک ابلیس اولمیه **الفصل الثانی** فی التورع و التوقی فی طعام اهل الوظایف من الاوقاف او بیت المال مع
افتقار الجهلة و العوام و اکل طعامهم و هذا ناشی من الجهل و الریاء او صحیح ایکنجی فصل اوقافدن یا بیت المالدن
وظیفه خور اولانلر بیاننده در که اوقافدن یا بیت المالدن وظیفه خور اولانلر طعامندن اجتناب کی معلوم اولدیکی جهله و
عوام ایله افتقار ایدوب و طعاملرینی پاک تناول ایتمک حیثیی حلال اولان شخصلر اوقافدن یا خود بیت المالدن
بحسب الاستحقاق قدر کفایه وظیفه‌سی اولوب انکله قناعت ایتدوب ایدنلر صالحلر طعامندن تورع و توقی اغیث کمال
جهل و ریاسندن ناشی اولوب بغیری محل بو قدر فکما ان الکسب بالبیع و الاجارة و نحوهما اذا روعی فیها شرایط الشرع
حلال طیب کذلک الوقف اذا صح و روعی شرایط الواقف فلا شبهة فیه اصلا اذا انتهی ابن و قفوا و اکلوا منه تکم تحقیق اولوب
صنعق و جه شرع اوزره کسب دخی بونلر بکر حلالدر فحین اولوب صنعق ده شرع شریفه رعایت اولورسه حلال طیب در
تکم وقف عن اصل وقف صحیح و شرایطی مرعی اولوب حاکم جواز و لزومنه حکم ایلیه مثلا بر کمسنه وقف ایلدوکی شیء
متولیه تسلیم ایدوب اندن نصکره رجوعی مراد ایدوب عدم لزومنه ذاهب اولوب متنازع ایلدکده قاضی دخی لزومنه حکم
ایلیه اول وقف لازم اولور و بیت المال رحمه باب اولان تصرف بیت المال اولورسه وقف و بیت المالدن ماخوذ اولان
شروطنه رعایت اولنان کذلک بیع و اجاره و سایر عقود صحیحه منافعی کبی حلال و طیب در که صحابه کرامک وقف ایتدکلری
یدکلری مشهور در و دخی خلفا قلری مسجدلر و مدرسه‌لر و عمارتلر و چشمه‌لر و کاروان سرایلری یا عقارلرینک استغلال
جو قدر امامینی قبنده وقف ایدکلری و رعیتی حسبة لله تعالی اینک ملکی اولمق اوزره لکن اونفعی بنده عباد عاید
اولور و کذا بیت المال علی من کان مصرفا اذا اخذه بقدر الکفایة و قد اخذ الخلفاء الاربعة رضی الله عنهم سوی عثمان رضی منه
فلا فرق بین الوقف و بیت المال و غیرهما من المکاسب فی الحل و الطیب اذا روعی شرایط الشرع کوروب عملین ذیت
المالدن کندو بر کفایت قدر رحمه باب اولان مصرف بیت المال اولورسه اکا حلالدر اکر شروطنه رعایت اولنورسه زیرا
حضرت عثمان رضی الله عنه‌دن غیری خلفای راشدینک رضوان الله بیت المالدن قدر کفایه اخذ ایتدکلری ثابتدر حتی

بوکه

ایتمالر کبیدن شرع شریف اوزره حرامی حلالدن بحث و دیادنجی وقف ایله کسب اراسنده فرق ولیمز کذلک وقف ایله
بیت المال اراسنده بر فرق یوقدر شرطا اولنان اوزره شرعه موافق اولورسه سایر عقود صحیحه منافعی کبی حلال
طیبدر و فیه الحرمة و الخبث اذا لم تراع بل الاولی ان تشدد و اشتد فی زماننا اذ اکثر بیوع اسواقنا و اجاراتهم باطلة او فاسدة
مکروهة اکر وقف باطل و بیت المالک مصرفیندن اولان نامستحق اولمغله بیت المال مصرف اولمز ایسه ماخوذ اولان عقود
باطل و حرام و خبیثدر لکن فی زماننا قول احوطی تحرینک قطع نظر اسواقمزده جاری اولان عقودلرک اکثری بطلان
و فساد و کراهتدن بری دکلدر خالی اولمغله بو وجهله امکان اولمدیغی جهتدن وقف و بیت المالدن ماخوذ اولان عقودلردن
اشد و اشد نعم الورع من الشبهات فی الحلال و الحرام لیس کالورع فی امر الطهارة و النجاسة بل هو اهم الدین و سیرة
السلف الصالحین نعم کرچه ایدر اما زمانمزده ورع و تقوی اولدر که حرام و شبهاتدن صقنمقدر امر طهارت
و نجاستدن صقنمقدر انا اهم و مهم و سیرت سلف صالحین اولمغله اکر چه ابو اللیث احتیاطا مالنک اکثری حلال اولنلر
غیری معامله‌نک عدم جوازینی اختیار ایتمشدر و لکن فی زماننا لا یمکن بل لا یمکن الاخذ بالقول الاحوط فی الفتوی
بونده شبهاتدن صقنمق زمانمزده ممکن دکلدر و فتوی انک اوزرینه در که فی زماننا شبهاتدن ورع ایدر کل یکر
قول احوط اخذ اولنمز ایرا خلق معامله اولنمق لازم کلور تکم حرام هبه ایلمک و صدقه ایلمک جائزدر اما بیع ایله
و اجاره ایله لمک جائزدر که الدن الک حلال اولمز و هو ما اختاره الفقیه ابو اللیث رحمه من انه اذا کان اکثر مال الرجل
حلالا جاز قبول هدیته و معاملته و الا فلا و اول امعا فقیه ابو اللیث رحمه بر کمسنه‌نک مالنک اکثری حلال اولسه
هدیه‌سنی قبول ایلمک جائزدر غیریله احتیاطا معامله‌نک عدم جوازینی اختیار ایلمشدر قال الامام قاضیخان
رحمه فی فتاواه قالوا لیس زماننا زمان الشبهات و قاضیخان فتاواسنده و صاحب التجنیس بیورد که علما دیدیلر که زمانمز
شبهات زمانی دکلدر و علی المسلم ان یتقی الحرام المعاین انتهی همان مسلمه اوزرینه لازم اولان اولدر که ظاهر اولان
حرامدن احتراز ایلمکدر و کذا قال صاحب الهدایة فی التجنیس و زمانها قبل ستمائة و تخلیندر صاحب هدایه تجنیس نام کتابنده
بیورد که زمانمزده شبهاتدن صقنمق زمانی دکلدر همان لازم اولان محرمات معلومه‌دن توقی و اجتنابدر دیمشلردر
بونلرک زمانی التیوزدن اول ایدی قاضیخان ایسه بشیوز طقسان ایکنجی سنه سنه رمضان شریفک اون بشنجی کیجه
وفات ایتمشدر رحمه الله علیه و صاحب هدایه بشیوز اوج تاریخی وفات ایتمشدر علیه الرحمة و قد بلغ التاریخ تسعمائة و ثمانین
و هذا تاریخ طریقة المحمدیة تألیفی طقوز یوز سکسنه بو محله ایردی و ترجمه تاریخی حالا بیک سکسان ایکی رمضان
شریفک یکرمی التنجی جهارشنبه کیجه‌سی بعد التراویح بو محله واصل اولدی و بو نسخه‌نک تحریری تاریخی بیک یوز قرق
سنه‌سی محرم الحرامک اون اوچنجی سبت کونی ساعت اوچده ایکن بو محله ایرشدی و لا خفاء ان الفساد و التغییر
یزدادان بزیادة الزمان لبعده عن عهد النبوة و کذا دکلدر که عهد نبوتدن بعید اولدقجه زمان زیاده اولدقجه فسق و فساد ایله
تغییر زیاده اولور فالورع و التقوی فی زماننا فی حفظ القلب فی التدین و سایر الاعضاء شبهه بو قدر که بو عصرده
کندی قلب و دلنی و سایر اعضا جوارحنی مناهی و حرامدن حفظ ایلمکدن و التحرز عن الظلم و ایذاء الغیر بغیر حق و لو بالسؤال
و الاستخدام بغیر اجر و بر کمسنه‌یی اجرتسز قوللنمق و اکرسه‌ده برنسنه سؤال ایدرک کندک سؤالنه جواب ویرمک و بغیر حق
غیره ظلم و ایذا اتمکدن صقنمق دخی ورع و تقوی ایدندر و ان یحمل ما فی ید کل انسان ملکا له ما لم یتیقن کونه بعینه مغصوبا

Copyright © King Saud University

وضرورة او زمانمزده ورع وتقوى اولدکرهم کسل الناس وان شئ الله ملکی فقدحادلکرانده بعینه مغصوب اولدوغی شئ تحقق
بر قومک ملکی عند الحکم روان علم یقینا انه في مال حراما قال في فتاوی قاضیخان لو ان فقیرا یاخذ جائزة السلطان مع علمه ان السلطان یاخذ
هاغصبا ایحل له ذلک ولو یقینا بلورسه که تحقیق انک مالی حرام اولدوغی بیله الق جائز دکلدر لکن قاضیخان فتاواسنده بیورد
که پادشاهدن جائزه بی السه پادشاه انی غصبا الدوغی بلوردکن اول حلال اولورمی دیو سؤال وارد اولوب قال فان کان السلطان خلط
الدراهم بعضها ببعض فانه لا باس به جوابنده بیوردکه اکر پادشاه الدوغی اقچه لری برینه خلط ایلیوب قرشدرمش اولورسه انی
الق ضرر دکلدر مراد جائزه دیدیکی کسنه بر حلال اولدوغی قاضیخانده مذکوردر وان دفع عین الغصب من غیر خلط لم یجز اخذه واکر غصب
اندوکی نسنه بعینه ویروب سه اخذی جائز دکلدر قال الفقیه ابو اللیث هذا الجواب یستقیم علی قول ابی حنیفة لان عنده اذا اغتصب دراهم من قوم
وخلط بعضها ببعض یملکها الغاصب وفقیه ابو اللیث قاضیخانک بو جوابنی بیوردکه بو جواب امام اعظم قولی اوزره مستقیم اولور زیرا
امام اعظم قتنده بر کسنه بر قومدن بعض دراهم غصب ایلسه وانلرین بعضنی بعضنه قرشدرسه غاصب اول دراهمه مالک اولور
وقال في خلاصة السلطان اذا قدم شیئا من الماکول ان اشتراه یحل وخلاصه درکه پادشاه بیجک قمدن بعض نسنه کتوردسه اکر انی صاتون
الدیسه اکلی حلال اولور وان لم یشتره ولکن الرجل لا یعلم انه في الطعام مغصوبا بعینه یباح الاکل انتهی وخلاصه درکه اکر پادشاه
انی صاتون الدیسه لکن طعامده بعینه مغصوب بر نسنه اولدوغی معلوم اولمز ایسه انک اکلی مباح اولور کلام اخره ایردی
وکذا قال قاضیخان وزاده لان الاصل في الاشیاء الاباحة وقاضیخان بوبیه دیدی زیرا اشیاده اصل اباحتدر و یقین بلنک ایرا اولدوغی
اولکسنه نک یقینی اولمدقجه اکلی حلالدر دیو بیوردی وفی بستان العارفین اختلف الناس في اخذ الجائزة من السلطان قال بعضهم یجوز ما لم
یعلم انه یعطیه من حرام وقال بعضهم لا یجوز وفقیه ابو اللیث بستان العارفین ده درکه پادشاهدن بخشیشی قبول اتمکده علما
اختلاف ایلدیلر بر ماده اکر حرامدن ویردوکی معلوم اولمدقجه الق جائزدر بعضلر جائز دکلدر دیدیلر اما من اجازه فقد ذهب الی ما روی
عن علی بن ابی طالب رضی الله انه قال ان السلطان یصیب من الحلال والحرام فما اعطاک فخذ فانما یعطی من الحلال اما جائزدر دینلرکه انلر
دلیلی اولدرکه امام علی رضی الله عنه بیوردیکه پادشاه حلالدن وحرامدن کلور دخی نسنه کم سکا ویره قبول ایله زیرا حلالدن
ویرور اکا حرام ایسه سکا حلال اولور وروی عن عمر رضی الله عن النبی انه قال من اعطی شیئا من غیر مسئلة فلیاخذه فانما هو رزق رزقه
حضرت عمر رضی الله عنه رسول اکرم علیه السلام دن روایت ایتدی بیوردیکه تحقیق رسول اکرم حضرتلری بیوردیکه بر کیمسنه کم
بر شئ ویرسه اول کسنه انی قبول ایلسون زیرا اول الله تعالی انی اکا اصمارلدی اولنمش رزقدر بو جائزه سلطانی وجه مرقوم اوزره اخذ
جواز نه استدلال ایتدیلر وروی عن الاعمش وابراهیم النخعی انهما لم یریا باسا بالاخذ من الامراء اعمش رحمه الله دن روایت اولندی ابراهیم النخعی دن
منقولدر که انلر امرادن الماغه باس یوقدر دیدیلر نسنه الفقیه بو قدر هدیه لرین الق جائزدر دیدیلر وعن حبیب بن ابی ثابت رحمه الله قال رایت
هدایا المختار یاتی ابن عمر رضی فیقبلها حبیب بن ثابت رحمه الله کبار تابعیندندر روایت ایدر تحقیق عبد الله بن عمر رضی الله عنه وعبد الله
بن عباس رضی الله عنهما زماننده ولایت بولور وظلم ایدر مختار دیدکلری کمسنه نک هدیه سن قبول ایتدکلرینی کوردم دیو بستان العارفینده
منقولدر وعن الحسن البصری انه کان یاخذ هدایا الامراء حسن بصری رحمه الله امرانک هدیه لرینی قبول ایدوب الوردی دیو روایت
ایدرلر وروی محمد بن رحمه عن ابی حنیفة عن حماد عن ابراهیم النخعی رحمهم الله انه خرج الی زهیر بن عبد الله الازدی وکان عاملا علی حلوان یطلب جائزته
هو وابو حنیفة والحمد لله امام محمد بن حسن رحمه الله ابو حنیفه وحماد رحمهما الله عامل حلوان اولان زهیر بن عبد الله اوزدیدن
جائزه لرینی طلب ایتدکلرینه روایت ایدر امام اعظم وحماد وابراهیم النخعی جمیع اکثر امام محمد بو قوله ذاهب اولمشلردر قال محمد رحمه

وبرناخذ

ویرنا خذ ما لم نعرف من عطاء حرام لاعینه وهذا قول ابی حنیفة رحمه الله انتهی وهکذا في الظهیریة وزادوا اصحاب
ابی حنیفة رحمه وامام محمد رحمه الله بیوردیکه بز دخی بونلری اخذ ایدرز ماداکه وردوکی نسنه نک بعینه حرام
واقف اولمیاوز بو قول امام اعظم حضرتلرینک قولیدر واصحاب ابی حنیفه ذکره زیاده نقل ایدوب في زماننا
مالغیرکنه اذنیله ورضا سیله الق جائز مادامکه انی حرامدن اولدوغی معلوم اولمیه زیرا التوقف دلیل ملکه انتهی
کذلک فتاوای ظهیریه ده دخی بو تخلیقدر بوز ماننده خوفز بو در قول ابی حنیفه ترک دید وکی ولعلت بیحتاج الیه
ما سبب امتناع الورع عن الشبهات والاخذ بالقول الاحوط في هذا الزمان ای سالک راه حقیقت في زماننا شبهاتدن ورعی
ترک ایلمک قول احوط ایله اخذ اولنمامق ایله معامله اولنماغی ندرکه کوردیک اجرای صدقه ایله وهبه ایله الق جائزدر اما بیع ایله معامله
جائز دکلدر وانکل حلال اولمز ومال تصدق ایتمک مالکنک اوزرینه وجهیده ولی بیع ایله ویا خود غیری وجهله صرف ایتمک کنا حد
ویرکسنه شرا ایله ویا خود غیری ایله الق جائز دکلدر دیمکی کر فقیر اوله وصاحبی کما تصدق ایله بس خلقده تعذیب لازم کلور حال
بو که انسانده قطعیه دو بونده حرج عظیم وتکلیف ما لا یطاق واردر والحرج مدفوع قرآن ایله ثابتدر پس بو زمانده البته امام محمد قول
وکان نابع اولمز رک قولنه ایله اخذ ایتمک ایجون برکسنه نک مالنی اذنیله ورضاسیله الق جائزدر لکن مال الدیکی کسانک ال برینک کل
مقتضا بیحث احوط اولان واعظ اولانا اولدرکه بعض شبهاتدن کرانده علامت حرمت ظاهر اولدیغی اوزره احترازایله ولدین مثلا ظالم یا دشم
ملک ویا خود سرقه ایله ویا خود قطع طریق ویا خود تزویر ایله وغیری ایله مشهوراولان کمسنه نک جانبندن کلان نسنه نک اخذی جائز
دکلدر اکرد بنلو دسرکر بو زمانده شبهاتدن ورعک وقول احوط ایله اخذ ایتمک سببی نه در فنقول سببه اربعة اشیاء جواب
ولدکه سببی درت نسنه در الاول غلبة الجهل علم التجارة والصناع والاجارة والشرکة في الاصل والغلبة فلا یعرفون شرائط الشرع في
معاملاتهم فتفسد او تبطل او تکره فیکون مکسوبهم حراما او خبیثا وقول احوط ایله عمل امکان اولمسنک درت سببی اولوب اولی
فلیع جهل غلبه سیدر ناسی شرائط معامله لرینه رعایت اولنمدو غندن تجار اهلی واجاره واو دستقلر حاملترا اولدیغی جهلدن
شرائطا شرعیه رعایت اتمزلر پس معامله لری فاسد اولور یا خود باطل یا مکروه اولور والثانی غلبة الظلم من الغصب والسرقة
والخیانة والتزویر ونحوها الکبیسی ثانی اولیدر ناسده غصب وخرسزلیق وخیانت وتزویرک وتزویر مثللو لک غالب اولمسیدر
والثالث والرابع ان قوام البدن وانتظام المعاش بالنقود والحبوب ونحوها مما یخرج من الارض او حیثی در دیجی قوام بدن
وانتظام معاش سببی اولان نقود وحبوب وتشویش واضطرابدر زیرا بردن حاصل اولان جمله اشیا حبوبات وزنی معلوم اولان
بالجمله النوب صاتلور حتی بیع صحیح اولدیقی وزنی تغیر اولنجق بیع وشرا فاسد اولور والغالب المستعمل في العقود والمعاملات
الدراهم وفضوضها حتی لا یبلغ اربعة منها وزن درهم واحد شرعی زیرا عقود معاملاتده غالب اولان درهمدر ودرهم شمدیکی
زمانده معاملاتده جاری اولدوغی درهم درتی بر درهم کلیجک ایکن او زلینی بکرمیسی بر درهم موتبرسند تصغیر اولنوب
والناس لقلة الطمع قوت دخی زیاده تصغیر ایدوب حد شرعیدن معدودات قیلدیلر والقاطعون من اجسام الفسقة والکفرة
یقطعونها حتی صار المقطوع في الدراهم غالبا علی غیره وجعلوها من المعدودات في التبایع والاستقراض وجموادونها والقض
ودینه ایله النص الشارع علیه فلا یتبدل بالعرف اذ شرط اعتباره عدم النص وملا جمیع مبایعات وامثالی درهم موقوم الیدلو
ایسه دائما وزنا اوزره رایج اولدوغی طرف شارعدن منصوب اولوب وعرف ناس ایله متبدل اولدوغی اغنه نکن مذهبلریدر
رحمهم الله حال بو که التونده کنسنده تمیشرون عنه معتبردر زیرا شارع انک اوزرینه نص اتمشدر پس عرف ایله متبدل جائز دکلدر

Copyright © King Saud University

ذیرا عرفك اعتباری انده شرعی و نحوها و لمقد رشهری ایسه ایکی قوتوب تبایع اسنفی معدودات قبیلندن قلیلر غلبه ...
معامللری باطل اولمیحق کیب انلکلری نسنه حرام اولور زیرا الحق بیع حرام اولان فسقدر و کفره یلزم صاحبه اعتک جائز دکلدر
فاسق و فاجر اولان ادمدر و اهل بدعت ایله و ظلم ایله بیع شرا ایتمک جائزدر دکلدر دیدکلری مؤمن اولان ادمک کندی معاملهسی اهل سنت والجماعت
اولمق کرکدر اهل فسق و فجوره ایله اولمق کرکدر اهل سنت والجماعت ایله قونوب فسق و فجوره ایله قوتنمیوب شرع شریف اوزره
سلوك ایتمک کرکدر حتی حالة موتنده دخی ایلك و شرع شرا و روح قبض اولندیغی ایسه بیور مشلردر کما تعیشون تموتون
کما تموتون یعنی نیجه اولورسکز نیجه یاشرسه تعیش اوزره اولدقلری ایسه ایلك اوزره اولوب شرع شریف ایله اولوب قولان دولت
اتباع اولدی ایسه اولدیغی زمان دخی اول حال اوزره اولوب محشور بیند اول حال اوزره و اولاد ایدو دنیاده شرع شریفه خود
کوروب فسق و فجور ایله معامله ایدن اول حال اوزره اولوب محشور بیندی اول حال اوزره واراة سبحانه و تعالی جمله امت محمدی شرع
شریفده و صراط مستقیمده یا برمیر امین بحرمت سید المرسلین و عم مذهب ابی حنیفه و محمد رحمه و بو ذکر اولنان امام اعظم و
امام محمد نکدر جبیری واصح روایتدر و فی روایة الظاهرة عن ابی یوسف رحمه و عن اعتبار العرف فقط مطلقا فاذا
کانت وزنیه ایله یلزم بیان وزنها فی التبایع والاستقراض لان بیان مقدار الثمن اذا لم یکن مشارا الیه شرط صحة البیع و نحوه مقدار
الوزن لا یعلم بالعد و کالعکس اما امام ابو یوسف جانبنده اولان روایت موقوم و غیری ظاهره ایله و کتب شرعیده مصرحدر
اما امام ابو یوسف قوللری بو در پس دراهم مطلقا وزنیه اولمیحق تبایع استقراضده وزنلرینك مقداری بیانی لازمدر سانوا یعطی
وامثالنك محتمل ثمنك مشار الیه اولمیحق بیانی شرطدر و وزنینك مقداری مجهول اولمغ فاذا الربیتین وزن بعضه البیع ولا استقر
والاجارة ونحوها ولا التخلص ولا حیلة فی هذا الا التمسك بالروایة الضعیفة عن ابی یوسف رحمه فحینئذ فی زماننا وزن بیانی اولمیحق
بیع ودخی استقراض و ایجاره یعنی اجارة اصطلاح شرعده بر عینك منفعة معلومه سنی اوج عوض معلوم ایله بیع ایلمکدر کوزل
اول منفعت دین اولسون نقدین و مکیل و موزون کبی کرك عین اولسون ثیاب و عبید کبی کرکسن اول لمغه صالح اولان اجرت لفظ صالح اولور
اجاره والنا شروط فاسده ایله فاسد اولور و بونده فی زماننا معاملاتك فسادندن تخلیصنه امام ابو یوسفدن اولان روایت منقوله
ضعیفه ایله تمسکدن اولمیدن غیری بر حیلة مجال یوقدر والله اعلم واما الاراضی فی زماننا مشوش جدا لان اصحابها متصرفون
فیها تصرف الملاك من البیع والاجارة والمزارعة ونحوها و یودون خراجها من الموظف والمقاسمة للمقابلة او غیرها من تعیین
السلطان الا انهم اذا باعوا اخذ بعض الثمن من عند السلطان لاخذ الخراج و کذلک زمانیمزده اراضی امیری غالبا اشتال اوزره در کو محکمه
بیع و ایجار وزراعت ایدوب عشر و رسمی اهل قلاندن و غیریدن سلطان اسلام تعیین ایدوکندن و بو شکل مذکور تصرف ایدرلر
لکن حین بیعده طبو حق فراغ نامیله ثمنک بر مقداری طرف سلطاندن عشر و رسم اخذنه تعیین اولنان کمسنه یه ویرورلر و اذا ماتوا
فان ترکوا اولادا ذکورا یرثونها فقط دون سایر الورثة ولا تقضی منها دیونه ولا تنفذ وصایاه و فحینئذ اجلری ایرشوب اولسلر
اولاد ذکورلرندن غیری سایر ورثیه انتقال ایتموب و انلرك دیونلری ادا اولنمیوب و انلرك وصایا تنفیذ اولنماز ولا اذن فیها
من عند السلطان طرف سلطاندن عشر و رسم جمعه تعیین اولنان کمسنه اراضی کندی تصرف ایلمسیک و یا فونیبیع الغیب
فاذا اعتبرنا بالید وقلنا ان الارض ملك لذی الید یلزم ان تکون میراثا لكل الورثة بعد ان یقضی منها دیونه و ینفذ وصایاه
پس فحیا اراضی امیره متصرف فنك ملکلری اعتبار اولنمیحق بو تاریخی نفسکه قدر جملی ورثهیه میراث اولمغه بر دخلی اداولنده
صکره ثلث وصیتی دخی تنفیذ اولمقده حرام ساعد الا الاولاد الذکور و عدم القضاء والتنفیذ ظلمهم و تصرفهم فیها و تصرف

من عند السلطان اذا لم یکن فی الورثة اولاد ذکور و تصرف فی ملك الغیر فیکون الحاصل منها خبیثا پس اراضی بو قوم متصرفلر
فنك ملکلری اولمیحق موتلرندن صکره بعض ورثهلرندن محروم اولنلر و وصیتلرینك اجرا اولنمیسی و دینلرینك عدم قضاسی
ظلم اولوب و طرف سلطندن عشر و رسم اخذنه تعیین اولنان کمسنك و اراضی مرقوم متصرف ایدنلر ولد فوت اولدقده
اراضی اغتلال ایلکنده و تصرف ایلمسی مال غیری تصرف ایتمسی کبی اولمغله منافع خبیث اولوب و بیع مقابرنه سندن اخذ ایلدکی
حرام اولوب و دانی ... اولاد ذکوردن غیریلره انتقال ایتمدکده جهتندن مرور ایام ایله رد و ولیلیه فقلنلرك الترندن جمعه
باعث و مؤدی اولوب مخالف شرع شریف بو قدر فساد لازم کلور دو الحاصل انکلری بنیت و لو دقال فی التاتارخانیه
رجل غصب ارضا فاجرها فغلتها او زرع الارض کرا فخرج منها غلة کرا یأخذ راس ماله الکرا و یتصدق بالغلة والکرین
و یضمن النقصان کذا فی التاتارخانیه بو ردکم بر کمسنه بر اوی یاخود یری غصب ایدوب ظلم ایله اولوب منفعت ایچون کرایه
ویرسه یاخود اولیره اکین اکسه اول اکینك فائدهسی اکا حلال اولمز صدقه ایدملی جبرا ایلد و نقی اجر کره بغدای
اکسه کره بدیموز بنك فوق سکز درهم دو وسط واولیت معناسنده دخی کلور مثلا کره حنطه برکره فوق قفیزدر و بر قفیز
سکز کیل در وکیل اسه بر بحق صاعدر الدر اولمیحق برکره دریوز سکسان صاع ایدر اول برکره اکندن او کرکر محصول حاصل اولسه
برکره تخمی وبرکره امکندیکی و کره فائدهسی اولوب اول بر کره فائده بغدای یاخود اول اجاره مال طیب اولمز صدقه قوارید
دیمکدر و هذا لفظ قولهم جمیعا انتهی بو ذکر اولنان قول الرجل اخذ دینه قوله بر تاتارخانیك کلامی اخراوند و یکون اخذ
بعض الثمن او کلیة البیع حراما لمن عند السلطان وطرف سلطاندن تعیین اولنان کمسنه اولدیرك بهاسن بعضنی یا خود جمیعنی
الوب و زنیره و رسه اکا حرامدر کذلك فوت اولنان ارکك اولغی اولوب قری سائره دینه اولمق اولکه کبی حرامدر بو در
الا انها یخرج الاراضی او اکثرها عن ملك ذی الید بالکلیة و فیه فساد عظیم و اراضی صاحبی اولوب او دخی اکسی اوغلی ترك
ایدوب او کمی فوت اولاد زراعتده اوغلی قالمغله دت حقنده بو بیره مالك اولمغله ارضك جوغی ذی الیدلک الندن جقارلر اراضی
مذکوره اولاد ذکوردن غیریلره انتقال ایتمدکده اجدن مرور ایام ایله ذو الید و الملرین الترندن بالکلیة جقعه مؤدی اولوب فلا
شرع شریف بو قدر فساد عظیم و اثم اولوب بو منکوره و لنلرك سببلرینی منع ایلك سلطانه لازم و اهم مهماتندندر و ان قلنا ان
الاراضی بحکم مسئوکه لاصحابها و دمیتها ثابتة للمال اذا المعهود و فی زماننا و ما تقدم سابقی ... آبائنا و اجدادنا ان السلطان اذا فتح بلدة تقسیم
اراضیها بین الغانمین واکر سوال اولنورسه کلاولاراضی انلرك ملکلری دکلدر که ملکیت اوزره مالك اولدیلر بلکه بیت المال اولدیری دفیه
ایدر سلطان رضی الله عنهم بو دیار فتح ایلدکلرنده اراضی غانمین بیننده تقسیم ایتموب بلکه مقدار معینده خلق کویه بوینی وضع و تقدیر ایدن سلطنت ویرمکه آبا و اجدادیمز
با تاریخنده معروف و معهود اولمغین بو دیارده اولان اراضی مملکتده وابنه ید متصرف اولنلرك ملکلری اعتبار اولنمیحق و ابحه و انلرك
زراعتده صلاحیتلری اولمغله اولاد ذکوره انتقالی غنا طریقیله اولوب ارث و ملك طریقیله دکلدر و هذا جائز لان الامام مخیر بین القسمة
والابقاء للمسلمین الی یوم القیمة بوضع الخراج و یکون تصرف ذی الید فیها باحد طریقین بو یر بین القافسمة او تمدین جائزه در زیرا حکم امام مخیرلردر
دیلرسه مابیننده اولکه قسمت ایدر زیرا نبی علیه السلام مثلی فتحنده خیبری قسمت بیوردی و دیلرسه اهلی اولندیلر اوزرینده قرار ایدر
کندولرینك و ذریهلرینه جزیه و اراضیلرینه و ارزینه خراج وضع ایدر نتکم حضرت عمر رضی الله عنه سواد اراضی عراقی فتح ایلدکده کندولرینك اوزر
جزیه و اراضیلری اوزرینه جزیه و اراضیلری اوزرینه خراج وضع ایلمشدر بو ایکی طریقده تصرفلری الترنده در قال فی التاتارخانیه
السلطان اذا دفع اراضی لا مالك لها وهی التی تسمی اراضی المملکة الی قوم یعطوا الخراج جاز وصا تاتارخانیه دخی سلطان بو خراج

Copyright © King Saud University

وضع ايلسه اول بركسنه نك ملكي اولمز حتى سلطان ويا خود خليفه طرفندن تعيين اولنان اوليه اجاره ويريب
الكودب ويرد اخراجنه ويردكده تعدقبري جائزدر نتكم حضرت عمر رضي الله عنه سواد فتح ايلدكده خراج وضع ايلدي و اصحاب كرامك
رضوان الله عليهم تمام اوزرينه خراج وضع ايلدكده اجماع ايدبلر وكاسواد تسميه اولنمي دكتلري غايتله شكل اولدقلري اجلدندر نواد اخضر خراج
صاحبي مسلمان اولسه ويا اولوري برسه انتهى الاسعد خراج متغير اولماز زيرا اصحاب كرامك رضوان الله عليهم اجمعين خراجي يري
اشترا ايدنلر ايلي و خراجلري ادا ايدنلره ترك ايدي وطريق الجواز احدى الشيئين اما اقامتهم مقام الملاك في الزراعة واعطاء الخراج و
الاجارة بقدر الخراج ويكون الماخوذ منهم خراجا في حق الامام واجرة في حقهم انتهى و ملك مقامنه قايم اولمنك جوازي بر كمسنه
لابد لازمدر بري اولدركه حقوق اهل قتال ضايع اولمق ضرورتيجون متصرف اولنلره زراعت ايدوب عشر رسمين ادا اتمك لازمدر تا
تنزيل اولنورلر ويا خود طرف خليفه اسلامدن خراج ارض مقامنه قايم و لا اجاره تعيين اولنان مقدار عادا اتمك ايجون ارضده مستاجر
منزلسنه تنزيل اولنورلر و تنزيلك هر قومنده هر برينك شرع مطهره مخالفتي وخلقه ضرري مالكك اعتبار اولنمازندن اقدم كلام تاتارخانيده تمم
اولنسكه فعلي هذين الوجهين لا يجري فيه البيع والهبة والشفعة والوقف والارث ونحوها بو ايكي صورتدن هر بري اهل قتالك ضرورتيجون
ولدوغي اجلدن موضع ضرورتي تجاوز ايدوب اراضي موقوفه بيع وهبه وشفعه الخ قادر اولماز و وقف انكي وارث ارزمال اولماز
اما على الاول فلان اقامتهم مقام الملاك لضرورة صيانة حق المقاتلة عن الضياع عن الخراج فيتقدر بقدرها ولا يتعدى الى غيرها اما اولكي
صورتده اهل قتال اصيانت ضرورتيجون ولدوغي اجلدن موضع ضرورتي تجاوز اتمسه لي ارض خراج تعيين اولندوغي وعدم تعدي
اولنمو ايجوندر واما الثاني فظاهر فيكون بيع ذي اليد باطلا وثمنها حراما ورشوة واما ايكنجي صورت ظاهردركه ارض بيرينك بيعي باطل وذي اليد
صاحبنه رضايله اويله باطلدر و فراغت ايدوب الدقلري ثمن باطلدر والدقلري ثمن حرام ورشوتدر وهذا اصح الاحتمالين واقرب الفقه
للشرع شريف وضرر الناس فيجب الحكم عليه فيكون انتقالها الى اولاد الذكور باحد الطريقين ايضا بالارث بو مذكورات ايكي صورتده اصح اولنمغه
احتمال وارددر وهو برينك شرع مطهره مخالفتي وخلقه ضرري مالكك اعتبار اولنمازي افاده بو ايكي طريقده اتانك ذراعتده حصل حيثيري واولنمغه
اولاد ذكوره انتقالي اعتبار اولنمق واجب اولمق اوزره حمل اولنور نتكم ذكري سبقت اتمشدر واما جعل بيعها اجارة فاسدة يجعل مقدار اجر
المثل للبايع ففاسد جدا لا وجه له اصلا اما صاحب الكتاب بيع فاسد بياننده تفصيل اوزره شروع ايدوب دركه اراضي ملكيه او لمغه استقرار لك
لكه اعتبار اولنمغه مجال اولميانه ارضك بيع كه متصرف مالك منزلسنه تنزيل اولنسون كوركه مستاجر منزلسنه تنزيل اولنسه توقيت بيانندن
اولمغه اجاره فاسده ايلدي اجاع اولنوب بايعه اجر مثل مقدارنك حلت قائل اولمق بيع وجهله محققدر اما الاول فلان الاجارة لا تنعقد بلفظ
البيع في القول المختار للفتوى خصوصا اذا لم يوجد التوقيت اما اولكي توقيت بولنميق بيع لفظيله اجاره نك عدم انعقادي مختار للفتوى
اولدوغنده خصوصا توقيت بولنميه قال الامام قاضيخان رحمه والفتوى على ان الاجارة لا تنعقد بلفظ البيع والشراء ديو اجاره رد ورده و
الدم ديكر بيع وشرا منعقد اولور نتكم اجاره شروط فاسده ايله فاسد اولور وفتوى دخي قاضيخان ايله بودر وعمي اوزره دره وفي العتابية و
الاظهر انها تنعقد بلفظ البيع اذا وجد التوقيت وعتابيده اولا اظهر روايت بودركه اجاره نك بيع صحيح اولور و فتوى دخي قاضيخانده
وقت تعيين اولنسه اولور وقد ذكرنا متعين ايد رسه ديمشدر واما ثانيا فلانه قد سبق ان الاقامة مقام الملاك ليس من كل وجه بل الضرورة
فلا يصلح الاجارة في الطريق الاول وانا الثاني ذكري تحقيقا اولنديكي مزبور متصرفلري مالك منزلسنه تنزيل اولنمي بر جهتدندر بلكه
صيانت حق ضرورتيجون اولمغه موضع ضرورت تجاوز ابده قادر اولمدوغي بابن امتدي اوكرطريق ايلديري اجاره ايلدكنده مالك اولمه يق
فاسد اولور وكذا في الثاني لوجهين الاول ان يكون الخراج اجرة في حق ذي اليد لضرورة عدم تحقيق حقيقته كرو بو تخليند ايكي صورتده كيبك

مستاجر

مستاجر منزلسنه تنزيل اولنمق تقديري اوزره اوزرينه لازم كلن حقيقتده خراج اولوب اجرت اعتبار اولندوغي خراج مؤنت ارض اولمغله
مالكه لازم اولمق ضرورتيجون اولوب حقيقت ومن كل الوجوه اجرت اولميجق جاريه قادر اولمدوغندن ومعناه هنا لا انه مونة الارض والمؤنة
لا تجب الا على المالك فجعل اجرة في حق ذي اليد لهذه الضرورة فقط بودرده معنا تحقيق نجس لفظ بيع ايله اولنمق تقديري اوزره اوزرينه
لازم كلن دواجب اولان خراج مؤنت ارض اولمغله مالكه لازم اولمق ضرورتي ايجوندر انجق ولهذا سقط وجوب بيانه في ذلك الاجرة وجهالة
مع جهالتها في خراج المقاسمة فهو في الحقيقة خراج وبوننده وجوب ساقطا وليس الكواجرته نه قدر اولدوغي بيان ايدوب تعيين اتمسه
اولور واكر اجرت عدده تعيين اولنورسه جائزدر و خراج مقاسمه بونك خلافيدر دكوزن اعتبار اولنور تعيين عدده اعتبار صحيح اولمز
في الحقيقة انده وزنه بيان اولنميجق بيع واجاره فاسد اولور زيرا حقيقتده خراج اولوب اجرت اعتبار اولندوغي ولهذا لا يجوز صرف الا الى مصارف
الخراج فاذا لم يكن اجرة حقيقة من كل وجه لا يجوز لصاحبها اجارتها حقيقة من كل الوجوه اجرت اولميجق اجاره قادر اولمدوغندن
اولدوغندن الناندن شيء صاحبه كندو لوازمنده خرج اتمك جائز اولمز كر خراجي ملكه صرف اولنه بر كمسه مصالح مسلميندن اكا صرف اولنور اول
اجاره ديو الدوغي اجرت والثالث ان الخراج يؤخذ من المتصرف فاذا كان شراؤه استئجارا وثمنه اجرة معجلة لا يمكن ان يجعل الخراج
اجرة بالنسبة الى المتصرف بل يجب ح ان يجب الخراج على البايع و يؤخذ منه وايكنجي تحقيق خراج مع ذلك متصرفدن اخذ اولنور
بيع صورتنده شرا استيجار وثمن اجرة معجله اولميجق خراج متصرف نسبتله اجرت اعتبار اولنمغه مجال اولميوب بايع اوزرينه لازم
اولوب واندن اخذ ونمسي واجب اولوردي واما الثالث فلان البايع او المشتري قد يموت في مدة قريبة فينفسخ الاجارة فيجب رد الاجرة
المعجلة واما اوچنجي مسئله الالندن حر برينك فوت واقع اولدقده اجاره منفسخ اولوب اجرت معجلة نك كرو ردي لازمدر والحق ان بيعها
باطل والماخوذ رشوة يجب رده الى معطيها الحاصل كلام حق بودركه وسقولرينك بيعي باطل اولنان رشوتدر وشوبماكروالدوغي كيسيه
ردي واجبدر فاذا تقرر هذا فالاخذ بالقول الاحوط عن الورع عن الشبهات يستدعي ان لا يتعامل مع الناس لانه كما لا يجوز اخذ الحرام با
الصدقة والهبة لا يجوز بالبيع والاجارة ونحوهما لا يصير حلالا وبو تحرير كلبني تقرير اولنان متخلص بودركه في زماننا شبهه اندن صقنمق
كمسنه خلق ايله معامله اتمك لازم كلور زيرا اونك حرامي صدقه ايله وهبه ايله الق جائز دكلدر بيع الق جائز دكلدر اجاره ايله الق جائز دكلدر
ودخي بونلرك امثالي ايله الق جائز دكلدر حلال اولمز والخبيث يجب على مالكه تصدقه فيا ثم بغيره من البيع ونحوه ومال خبيثي تصدق اتمك
مالكه اوزرينه واجبدر و تصدق كبي يرلوده صرف اتمسي لازمدر بونك غيري بيع اتمك كبي وهبه اتمك كبي يرلره صرف اتمسي كنهكاردر
ولا يجوز لاحد اخذه بشراء ونحوه الا ان يتصدق عليه وهو فقير واو اهل بركمسنه شرا ايله الق جائز دكلدر الا مكر فقير ايسه تصدق
اولنه فيلزم العزلة من الناس وسكن الفلوات وبطون الاودية ودفع الكلاء والعشب ولبسهما والانسان مدني بالطبع وفي هذا
حرج عظيم وتكليف ما لا يطاق وكل منهما منتفيان بالنص بني ادمدن عزلت لازم كلوب تنها دياولره ومغارده ساكن اولوب
اوت اوتلمغه اعتياد و معاده دن استغنا ايدب ذوايا نشين خلق اوتلرده محتاجدر كوبيع وشرا اولسه نظام انتظام ممكن اولمز
حاجت ناس ايچون شرو عدن دخي مستغنادر ونفس الامرده بونلر حرج عظيم ونفسنده تكليف ما لا يطاق واندر وايكسي دخي نص قرآن ايله
منتفيا اولدركه بو امتدن مرفوعدر وقضي الاختيار الا بحالة في هذا الزمان قال محمد ومن تبعه من المشايخ ليس بو زمانه البتة امام محمد بن رحمه
و لكن ابع اول شاهد قولنده اخذ متعين دو هو قول ائمتنا الثلثة من جواز اخذ مال الغير باذنه ورضاه بعوض ما لم يعلم انه بعينه حرام و
اوله متعين اولان بر كمسنه ملكي اذنيله ورضاسيله الق جائزدر ماداكه الدوغي حرام اولديغي معلوم اولمسه واوان عن بلغ ثلثه قولي ايله بعض مشايخك
اورزكلري اوزره اخذه حرام ايد وكيكي بلنمدكه ملكه عوض كوركه بغير عوض اخذ اتمكده اذنه ورضاسيله عوض اتمكده غسكا بامول غودة في الشرع

Copyright © King Saud University

من ان الید دلیل الملك وان الاصول فی الاشیاء الاباحة وان الیقین لا یزول بالشك فی عصرنا هذا غیر ممکن اولدیغنی لاجل اولا دلیل ملك
اوکورمدیغنی غیرنك یری شك ونبی ایر وفالاید اولدغی علما کتب حنفیده وشافعیه ده واحادیث نبویه ده مصرحدر تمسك اولنمه شرعی
وزره اولدوغی متقرردر وان اثمان النقود لا تتعین فی العقود والفسوخ لا سیما الصحیحین بل الثمن یثبت فی الذمة ولو ما لا ویجوز خلاف البیع و عقود
عقود وفسوخده خصوصا صحیح اولنلرده متعین اولمیوب وبازرکانلق بیعلرده نقدمدی بستد بنده بیع ایدوب واقالة البیع کروب نفع در و
اصل بیع باسمی تعیین انکله حساب اددر من اهنده وبها قال الکرخی وقصر جوابکون الفتوی علیه فی زماننا ان المشتری یحل بیعنده ملا که طبلال
ان یشار الیه حین العقد وسلم فیکون ما کان حینئذ وکرخی رحمه الله ذکر ونصرح اولنان فی زماننا فتوی شونك اوزرندر بعینه حرام ایله
اشترا اولنان نسنه حلالدر دیو که جیز عقد ده الا اشارت اولنه پس ملك خبیث اولور معلوم اولدی کرفتاوای تقدم مذکوردر دکر بو صورت
مغصوب ایله برنسنه صاتون السه اول برفاح وجه ایله حلال دکلدر یا اولا دراهم ویره بعده انکله صاتون الدی یا خود اول دراهم ودر اولا اشارت
ایدوب صکره بهاسنی انلردن ویره ویا خود انلره اشارت ایلیه وبهاسنی انلردن ویره ویا خود طاتلی ایلیه وبهاسنی انلردن ویره وجراولده وثانیده
ضمندن اول صاتون الدوغی نسنه تناول حلال اولمز زمانده صکره انده وکی فائده الا حلال اولمز فتوا ایر مختار اولان اولدر وجرثالث
وثالث ورابع وخامسده حلال اولور کرخی رحمه الله بو ایلا اختیار ایتدی وفتوی دخی انك اوزرنده در بعینه حرام ایله اشترا اولنان طیب
اولمیسل ومذهب ابی حنیفه من ان الخلط الواقع للتمییز استهلاك موجب للتملك والزمان حضرت امام اعظم رحمه الله مذهبی اولدوغی غیری
رافع اولان خلطك ملك وزمانی موجب دیمکدر وبها روی عنه ان سبب الطیب وجوب الزمان لا اداؤه تکمیل بر روایتده سبب طیب اولده وجوب ضمان
کفایت ایدوب اداسی محتاج اولمید مثلا برکمسنه برکمسنه نك طالع بیر لدمطلا غصب ایلیسه ولا تغییر ایتسه بوجهتله کم اسمی زائل اولدی یا خود مغصوبی
ملك صاحبینه قوشوب ایرمسی ممکن اولمسه یا خود حنطه منتقی سترا ایله حنطه کذلك اولا ممکن اولمسه غاصب الامالك اولور لکن ضمانندن ویا خود
ابرادن اول انکله منتفع اولمق حلال اولمز مثلا برقیونی غصب ایلسه وانی بوغزلیوب بشوب اسه ویا خود بوغدای غصب ایدوب اوکتسه ویا خود دکو
غصب ایدوب قلیج یا پسه بو صورتده غاصب مغصوبه مالك اولور لکن صاحبنی راضی ایتدرمدین انکله منتفع اولمق جائز اولمز وامام زفر وحسن بن
زیاد قتلرنده ضمان اولماینجه انتفاع جائزدر بو مبنی امام اعظمدن روایتدر نعم لا یدرك کله لا یترك کله فالاولی والاحوط الاحتراز عن بعض الشبهات
مما فیه امارة ظاهرة للحرمة ابرددر ما لا یدرك کله لا یترك کله مقتضاسیجه اولی واحوط اولان اولدر که بعض شبهاتدن صاقنه انده علامت حرمت ظاهر
اولدی اجتناب ایدوب دعمی ددشهرت تامة بالظلم والغصب او السرقة او الخیانة او التزویر او نحوها وشول کمسنه کم ظلم شهرت تامه سی یا خود
غصب ایله شهرت اوله یا خود اوغریلغی یا خود خیانت ایله شهرت تامه سی اوله ویا خود تزویر ایله مشهور اولان کمسنه نك جانبندن کلن نسنه نك
اخذی جائز دکلدر فیما یمکن الاحتراز عنه من غیر ترك ما فعل اولی منه او فعل ما ترکه کذلك اکر دینلور دکم بونلردن احترازیکم ممکندر
ترك انمدن غیری ایله کذلك احترازاتمدن فعل ترك اولیده واکر سؤال اولنوب دینورسه کم بو زمانده شبهاتدن ورعك قول
احوط ایله اخذك امتناعك سبب ندر جواب اولدر که سببی اوچ نسنه در اول که جهله در پس تجار وصناع واجاره وشونك امثالی
لرنده شرائط شرعیه رعایت ایتمزلر پس معامله لری فاسد ویا خود باطل ویا مکروه اولور بو ایلا اولدیغی کبی ایتدکلری حرام اولور در
یا خبیث اولور ایکنجی غلبة ظلم یعنی غصبك وسرقه نك وخیانتك وتزویرك چوقلیغیدر اوچنجی نقودك تغییریدر زیرا عقود
ومعاملاته غالب اولان دراهم رشتکی دراهم بایع واستقراضه الونه وکنده هیچ معتبر در زیرا انساده انك اوزرینه نص
انمشدر پس عرفله تبدیلی جائز دکلدر زیرا عرفك اعتباری شرطی انده نظر اولنمقدر وامام اعظمك وامام محمدك واضح
روایتنده امام ابو یوسفك قولی بودر پس دراهم هیچ وزنیله اولمیجق مبایع واستقراضده وزنلرینك بیانی لازمدر بغیر ابیعك

واستملاك

واستملاك صحتی نمك مشار الیه اولمیجق بیانی شرط ردر وزنله مقدار سی مقرر اولمز پس انك وزنی بیانی اولمیجق بیع واستقراض وامثاله
امثالی فاسد اولور وبوندن غافله حصر ابو یوسفك وارد اولان روایت ضعیفه تمسك ده غیریدر حل یوق بحال قال الزرقانی لم یکن الورع عن الشبهات
المالیة فی زماننا فالمرجو من فضل الله کما ان من اتقی وتورع فی غیرها یحصل له ثواب المتقی والمتورع فی الکل لان الطاعة بحسب الطاقة پس کم
یحق شبهات مالیه دن توقی واجتناب ممکن اولمیجق شبهات مالیه دن توقی ایدنلر جمله دن توقی ثوابن اعطا اولنمق کرم الهیدن مرجودر وممتنع کی کل
عاد عباد طاقتی حسبیجه **الفصل الثالث** اوچنجی فصل بدعتی بیان ایتدکده در فی امور مبتدعة باطلة اکب الناس علیها علی ظن انها قرب مقصودة
وهذه کثیرة فلنذکر اعظمها صلوة قدری وسائر نوافل علی سبیل التداعی جماعتله قلمق کبی قربات مقصوده خمیله خلقك اعتبار واهتمام ایدکیکی
امور مبتدع باطل مقصده اولان اهمال غایت چوقدر نهایت دلالنی اظهر واقوی اولنلری انشاء الله ذکر اولنور طریقه ده ذکر اولندی وهم اوزرنده
منها وقف الاوقاف سیما النقود لتلاوة القرآن العظیم او لان یصلی نوافل او لان یسبح او لان یهلل او یصلی علی النبی صلی الله علیه وسلم ویعطی ثوابها
لروح الواقف او لروح من اراده امور موقوفه دن الکعظیم وانشهر اولنلرکی بری بو زمانده خیرانده شایع اولان برمقدار نقودی اجزاء وقف
انکمدر قرآن اقتمق ایچون کندولره واولادینك روحی ایچون ویا خود نافل نماز قلوب ثوابن صاحب وقفدن جیساغلق ایچون ویا خود تسبیح
وتهلیل ایدوب ورسول الله صلوات وسلام ایدوب ثوابنی روحنه باغشلمق ایچون ویا خود مراد ایتدکی کمسنه نك روحنه باغشلمق ایچون
اول وقف ایتدوکی اقچه نك معامله سندن حاصل اولان ربحله اجرت تعیین ایدوب بو مذکورلری تلاوت اولنمق ایچون بوندن ادرت درلو
فساد وشرع شریفه مخالفت وارددر اولا نقود اقچه امامانك عندنده صحیح دکلدر امام زفردن برقول ضعیف وارددر انا اول قول زفر
وقفه قائل دکلدر اکر وصیت طریقیله کم مسرور ثبت انتقال ایدر دیمشدر محیطده وسائر کتب فتاوا ده بو بحر زواید وتصریح اولمشدر
اما وقفك جوازی نقودی شرطنده علی اختلاف اقاویله امام ابو حنیفه وزفر ایله بارشرط وصیت طریقیله دخی اکر وصیت طریقیله
کرمسر صحیح بولمز واقفك ملکی اوزره قلور اولکده میراث اولور پس زماننا قاضیلری زفر قولیله اوزرنده حکم ایتدم دیدکلری باطلدر
لیس نافذ دکلدر رفض ایتدکلرنه زفر وقفك لزومنه قائل اولسه بوندن دخی تنزل ایتسك امام زفر لزوم وقفه قائلدر دیسك
زفر قاضیلری حکمیله لزوم کلمز زیرا قضاء رشوت ایله اولور انلر برات اخذ ایدوب ویرورلر انك رشوت ولفظ غیری محلی یوقدر
عادة کتب فتوا ده مسطوردر که قضای بزفخر رشوت ایله اولان قاضی اولمز حکمی دخی نافذ اولمز بوندن دخی تنزل ایتسك قاضی ولدیلر
کو وحکملری نافذ دکلدر سجل وحجتك خرجنا وجمنلندن زیاده برابجر الان قاضی حکمی نافذ دکلدر بوندن دخی تنزل ایله سك
مصرف بیانی شرعی وصحیح اولمیجق بالاتفاق وقف باطل اولور ودنیه انتقال ایدر حکم قاطبة مانده فائده سی اولمز لغو اولور
اکر زمانمزك حاکملری ورثه نك نص قاطع ایله ثابت اولان مقادیرینه کندو دعمیلری اوزره اجره ویردکلری اخرنده جوابی واردر
کوررلر ایکنجی ربحه معامله فانه لعن رسول الله ذم ایدوب وجمیع ما ذم لعنه لوردحی برید بلکو وایاکم والعینة فانها
لعینة معناسی معامله ایتمدن فی حذر ایدك زیرا معامله لعنت اولنمش دخی دیار بیجار مقصده رسول الله بیورمشدر کرد بالید تلر
ویلر نیل اولوب دوشمنلری انلره غالب اولور دیمشدر او حنفی بو معامله نك جوازی ایچون فتاوای مذکوره صورت ایتدکلری
اکرچه کراهتله ایسه دخی پس رسول الله علیه السلام بیوردرکه کل قرض جر نفع فهو ربا قولنده داخلدر یعنی داخل اولور ربا والربح
بحسب الشرع متولینك درتلوا متولی کنده وینك برادوابنی بیعك حاصل اولمقدر انلرك مثلی شونلرك مثلی کی اولور کرمی جل وعلی
انلرك مقارنه قرآن عظیمنده وعید عظیم ایتمشدر ودردنجی اکل بالدین واسمله قرآن عظیمی سبب ایلر یعنی زمانمز خوجه لری سبب اولوب
که دنیا ایله واخرت عملی دنیا ایچون اشلکه سبب اولورلر بوجهتله ثواب کل کناهکار اولورلر پس اخرتده مظهر غضب الهی اولورلر کم بو درد

Copyright © King Saud University

ولا تجعلون رزقكم انكم تكذبون حق جل وعلا دباییلری وقوت مكذب بنلره عقوبت عظیمه وعید ایمشدر حتی خزانة المفتین ده ایدر
جل وعلا سوره بقره‌ده الذین یأكلون الربا ایتنده لا تظلمون ولا تظلمون ایتنه وارنجه دبا خوده لذتی بدره كتوبنده حكم انشلردر
كتب تفاسیرده بیان اولنمشدر نتكم طریقت صاحبی بركلی محمد افندی علیه الرحمة مفتی الزمان ابو السعود افندی رحمة الله علیه ودكلری
فتوای شریفلری صورتنده ذكر مناسب اولمغله تبركا عبارتلری بو مقاله‌ده درج اولندی والله سبحانه وتعالی اعلم وعلیه التكلان واری دستوری
ای مفتی انام مسئله‌م واردر خطا اولمی ٭ اجرت تیله امامت ایلیند ٭ یوم دین اولیجق جزا اولدی ٭ اجرت بو امامت اولسا
اكا جمع اقتدا روا اولدی ٭ ایجد اصغینی حلال دبو ویسه ٭ بنی وقتده اول مقتدا اولدی ٭ منبره چقسه تا سر وعظ انسه
خلق حق بولمه پیشوا اولدی ٭ وعظ تاثیر ایدرمی بس حرام ٭ بولدن ازمیشدر دعما اولدی ٭ بو قسادر قلب تیره ایكن ٭
كوكلی آیینه‌سی صفا اولدی ٭ عجبا چلغلو دكونی حرام ٭ بخسر دخی انشد ربا اولدی ٭ الجواب الصحیح عن المفتی
بشنوای سائل خطا وصوابم ٭ موذ ربا بیاننه سؤال ابتدا ٭ حق كلامیدر ذكر كل جواب ٭ دیدی قرانده حق ربا حرام ٭ نقش
قاطعدر اكا انشو خطاب ٭ كر ربادن یسه امام اجرت ٭ فاسد اولور نمازی حال خراب ٭ چلغلو دعوت اكا كوره دوكون
كدربا خورده راشد عذاب ٭ وعظا اثر قلوب ناس ایتز ٭ كند وسی اولمسه اولوب الالباب ٭ علمی عامل اولمیانه عالم
خر كبی در نعوذ بوكی كتاب ٭ عاقبت منزلی خراب اولیسر ٭ اكا دهیر اولنده بولور عذاب ٭ بولدن ازمشدر اوره لر كوندكه
اخرتده خود نغیر حسنات ٭ بو جواب ودرمشلر ودرمشلر وعبد الله بن سلام بیوردیكم دیجو ایتمش ایكی درلو كناهدر
الجلد كناهه حاشا انا سنر زنا ایتمك كیبدر نعوذ بالله تعالی وامام علی رضی الله عنه روایت ایدر رسول اكرم بیوردی تحقیق ربا
خورده سببی اولنلره وكاتبلرینه وشاهدلرینه لعنت ایلدی اكر سؤال اولنور سه ربا خور وشاهدلری وكاتبلری حرام
مباشرت اتدكلری ایچون لعنته مستحق اولدیلر اما فقیر مدیون مضطر بیچاره اولمسه فانه ابن نجیم المزدی ضرورتده خود حرام
مباح ایلدیكی نذكر مدیون مضطر دخی لعنته داخلمیدر جواب بو معنا مبالغة اشارتدر یعنی الله تعالی ورسولی قتنده بوربا
برجرم غلیظ وحرام عظیمدر اكا ضرورت سببیله بلان مطعون اولیجق اجتناب ایدر بایدر رضا ومباشرت ایدنلرك شقاوت ومعلومیه
حد وحصر یوقدر دیمكدر نتكم بوانك تفصیلی تكرار بتكرار اولدی ذكر اولنمشدر ومنها الوصیة باتخاذ الطعام والضیافة یوم
موته وبعده وبری دخی فوت اولدوغی كون یا فوتندن صكره دوقوزنجی طعام بشوربه ضیافت اتخاذ ایمك ایچون وصیت ایتمك
مكروهدر زیرا خلاصه‌ده دیمشدر كه موتدن صكره ناسه اوچ كون اطعام اولنسون دیو وصیت ایتسه وصیت باطلدر تاتارخانیه‌ده وصیت
باطلدر اولیجق بس اول طعام ورثه حقی اولور ولكن طعامك نه فقیره وغنی یه جائز اولور اما دخی جائز اولمز علی الخصوص ورثه
صغیر وصغیره اولدقلرنده حرق منجانقاوسنده دیمشدر كه كر كتمز وفاتندن صكره طعام اولسون تعزیه یه كلنلر یسونلر بو وصیت
ایلسه ابو جعفر بو وصیت ثلثندن جائزدر دیدی وفعل لدر شول كسار كرا اولیتك یاننده چوق بكلمش اولدو شول كسه یه رد كر
اوزاقدن كلمش اولد بوننده فقیر وغنی برابردر اما شول كتیكر میتك یاننده بكلمش اولمیه اكا جائز اولمزدر وطعامدن ارتر سه ومی
ضامن اولور اكر چوق از غیوب شی قلیل ارتر سه ضامن اولمز دیمشدر لكن زمانمزده معتاد اولدیغی بو كا خلافدر اصلا جائز
دكلدر واكر طعام وصیت اولمیوب ورثه كند و مالندن اتسه دخی مكروه بدعت قبیحه‌در ودعوت تتربقه دخی بویلدر صاحب
تاتارخانیه دیمشدر كه اولكی كون واوچنجی كون وهفته سنده طعام مكروهدر وباطلدر داهم معدوده لمن یتلو القران ووصیة وتسبیح
او تهلیل اوبان یبیت عند قبره رجالا اربعین لیلة او كثر او اقل اوبان یبنی علی قبره بناء وردو صحیحون تلاوت قرآن وتسبیح وتهلیل اولنق

ایچون ویا خود قبر یا یلمق ایچون بر مقدار مبلغ وصیت ایلسه وصیتی باطلدر زیرا قبر یمكم اولمق ایچون تعمیر كروهدر
ودخی قران اوقیمق ایچون بر شی الق جائز دكلدر زیرا اجرت كبی اولور وبعضلر دیدیلر كه قاری معین اولیجق لازم بو
درك جائز اولور صالح طریقیدر دكل صحیح بودر كه اصلا بو طریقیله جائز دكلدر قاری معین ده اولورسه ابو نصر دخی بویله دیدی
ودخی معناسی بو قدر زیرا اجرت منزلدرسند در قراءة ایچون صرنك دخی معناسی بو قدر بوننده اجاره باطلدر روبد عندكو
ملفادن بركت اتلر مسند رصل معنا اولدركه الله رضا سیجون اوقیه اصل انجه بر طمع التمسه وبرسلر دخی الیروخا
طربند دخی كتورمیه سند نی الله تعالی رضا سیجون اوقودوخند او توكه بر دانجه الله تعالی رضا سیجون وبره سین دیمك
عبارتدر وكل هذه بدع منكرات والوقف والوصیة بالمال والاخذ منهما حرام للاخذ وهو عاص بالتلاوة والذكر
لاجل الدنیا بو جمله مذكوره اولنلرك بدعت ومنكراتدر وقف ووصیتلری باطلدر واخذ ایدوب الدكلری حرامدر
زیرا تاج الشریعة هدایه شرحنده دیمشدر كه اجرتله قرآن اوقیمق ایله اصلا ثواب حاصل اولمز دمیت ونه اوقینه بلكه ایكیسی
بلكه كنهكار اولور وجه بودر كه بنیت ثواب اولمز نیت اولمیجق عبادت اولمز ومنهی اولدیغی ارتكاب ایتدیب اولور نتكم حافظ یعنی هدایه شرحنده
واقعاتدن نقل ایدوب دیمشدر كه دنیا اجلیجون قران اوقیان منع اولنور الاذو برن عاصی وكنهكار اولور وقد بینا ذلك
فی رسالتنا سیف صارم وانقاذ الهالكین وایقاظ النائمین وجلاء القلوب وبو مباحث جمیعا صنف الطریقه‌نك دوت رسا
لدسنده نقل وبیان وتحریر اولنمشدر كه انلك بری سیف الصارم ایكنجی انقاذ الهالكین اوچنجیسی ایقاظ النائمین دردنجی
جلاء القلوب فعلیك بها وطالعها حتی تعلم حقیقة مقالنا ای طالب حقیقت سائل بر نوبرنده مطالعه ایتسه موفق اولدیغی حقیقت
حال علی وجه الكمال تحصیل واطلاع ایدوب دیمشدر علیه الرحمة والغفران ونقول الحمد لله الذی هدانا لهذا وما كنا لنهتدی لولا ان
هدانا الله اهل جنت جنته كیردكلرنده دیدكلری كبی حق جل وعلا سوره الاعرافده اولنه قریب بو قول شریفنده بیوردیغی جمیع حمد
الله تعالی ایچوندر انجلین الله كه بزه توفیق وهدایت ویروب اشبو كرامتلو ایرشدردی اكر اولدنه توفیق ویرمسه
بز بو كرامته بو رتبه بر شدن ایرشمز دك دیمكدر پس آمدی مظهر هدایت الهیه اولدیغمز حمد وشكر اولونه وبرایتر فریده
دخی بیوردر ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب معناسی شریفی یا رب بزم كوكلمزی
حقدن غیریده میل ایتدیرمه بزه هدایت ایدوب طوغری یول كوستردكدن صكره وبزه سنك طرفندن بزه رحمت بغشله قدن صكره
دیمكدر اللهم صل علی سیدنا محمد سید المرسلین وامام المتقین ورسول رب العالمین وعلی آله واصحابه اجمعین ای اللهم
سنك رحمتك رسولك محمد اوزرینه وانك آل واصحابی اوزرینه اولسون سن رحمت ایلكل تحقیق عطاسی چوق پادشاه
سن والحمد لله رب العالمین حقیقتده حمد وشكر عالی كبی ترتیب واصلاح ایلیانسن الله تعالی حضرتلرینه مخصوصدر حسبی الله
ونعم الوكیل دیكله دعا ایدیب طریقت ترجمه‌سی ختم ایلدی ذنوب
تمام اولمشدر

اتفق الفراغ من تبييضه على يد افقر الورى عمر بن الحاج حسن بن ابو بكر بن حسن
عفى عنهم الله تعالى كتبت كتابة هذا الكتاب الشريف المسمى بترجمة الطريقة المحمدية وسيرة الاحمدية
للامير الكريم صاحب العز والنعم سليمان بك بن ابراهيم بك بن يحيى بك بن سليمان امير ردهان
عفى الله عنهم واغفر لهم وارحمهم ويبدل الله سيئاتهم حسنات وكان الله غفورا رحيما
في اواخر شهر شوال المعظم سنه ست ومائتين والف من الهجرة الهلالية الاحمدية صلى الله
عليه وسلم وعلى آله الطيبين الطاهرين
والحمد لله اولا وآخرا وظاهرا وباطنا

عدد اوراق
٣٦٨

King Saud University 1957
Copyright © King Saud University